

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT
de activitate pentru anul 2018

București
2019

Raportul a fost transmis
președintelui Camerei Deputaților și
președintelui Senatului
pentru a fi discutat în ședința Parlamentului,
conform art. 60 din Constituția României

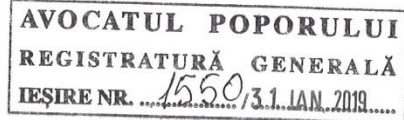
ROMÂNIA
Avocatul Poporului
Ombudsman

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

*Domnului Liviu Nicolae Dragnea,
Președintele Camerei Deputaților
Parlamentul României*

Stimate Domnule Președinte al Camerei Deputaților,

*În conformitate cu prevederile art. 60 din Constituție și ale art. 5 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă înaintăm alăturat, **Raportul de activitate pentru anul 2018**, cu rugămintea de a fi prezentat celor două Camere ale Parlamentului.*

Vă rog să primiți, Stimate Domnule Președinte, asigurarea înaltei mele considerații.

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

București, 31 ianuarie 2019

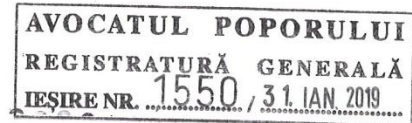
ROMÂNIA
Avocatul Poporului
Ombudsman

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

*Domnului Călin Constantin Anton Popescu-Tăriceanu,
Președintele Senatului
Parlamentul României*

Stimate Doamnă Președinte al Senatului,

*În conformitate cu prevederile art. 60 din Constituție și ale art. 5 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă înaintăm alăturat, **Raportul de activitate pentru anul 2018**, cu rugămintea de a fi prezentat celor două Camere ale Parlamentului.*

Vă rog să primiți, Stimate Doamnă Președinte, asigurarea înaltei mele considerații.

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea
* ROMÂNIA *

București, 31 ianuarie 2019

CUPRINS

Cuvânt introductiv.....	3
CAPITOLUL I. Cadrul juridic de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului.....	9
<i>Secțiunea 1.</i> Cadrul constituțional și legal existent.....	9
<i>Secțiunea a 2-a.</i> Evoluția instituțională a instituției Avocatul Poporului.....	9
<i>Secțiunea a 3-a.</i> Principalele caracteristici și competențe ale instituției Avocatul Poporului.....	11
<i>Secțiunea a 4-a.</i> Modificări recente ale cadrului legal de funcționare a instituției Avocatul Poporului și propuneri legislative.....	14
CAPITOLUL II. Volumul general de activitate.....	16
CAPITOLUL III. Anchete, recomandări, rapoarte speciale și sesizări din oficiu – mijloace specifice instituției Avocatul Poporului.....	20
<i>Secțiunea 1.</i> Anchete.....	20
<i>Secțiunea a 2-a.</i> Recomandări.....	24
<i>Secțiunea a 3-a.</i> Rapoarte speciale.....	30
<i>Secțiunea a 4-a.</i> Sesizări din oficiu.....	35
CAPITOLUL IV. Serviciul contencios constituțional, recurs în interesul legii, contencios administrativ și juridic, analiză acte normative, relații externe și comunicare. Precizări preliminare privind înființarea și funcționarea Serviciului contencios constituțional, recurs în interesul legii, contencios administrativ și juridic, analiză acte normative, relații externe și comunicare.....	43
<i>Secțiunea 1.</i> Statutul constituțional și legal al Avocatului Poporului, adjuncților Avocatului Poporului și al personalului de execuție și de conducere din aparatul instituției.....	43
<i>Secțiunea a 2-a.</i> Colaborarea dintre Avocatul Poporului și Curtea Constituțională.....	75
<i>Secțiunea a 3-a.</i> Colaborarea dintre Avocatul Poporului și instanțele de judecată, din perspectiva activității de interpretare și aplicare unitară a legii.....	128
<i>Secțiunea a 4-a.</i> Propuneri de modificare a legislației reținute din examinarea petițiilor soluționate.....	142
<i>Secțiunea a 5-a.</i> Activitatea Avocatului Poporului în domeniul contencios administrativ și juridic.....	143
Capitolul V. Prezentarea activității Biroului analiză acte normative, relații externe și comunicare - Raporturile cu ombudsmanii și instituțiile similare.....	153
<i>Secțiunea 1.</i> Participări la întruniri, seminarii, dezbateri, primiri, vizite și alte evenimente oficiale pe plan intern.....	153
<i>Secțiunea a 2-a.</i> Participări la ceremonii.....	177
<i>Secțiunea a 3-a.</i> Participări la întruniri, conferințe, simpozioane și reuniuni pe plan extern.....	178
<i>Secțiunea a 4-a.</i> Colaborarea cu Ombudsmanul European.....	186
<i>Secțiunea a 5-a.</i> Practica studenților.....	187
<i>Secțiunea a 6-a.</i> Încheierea unor protocoale de colaborare.....	188
CAPITOLUL VI. Comunicarea și relațiile instituției Avocatul Poporului cu mass-media.....	190
<i>Secțiunea 1.</i> Buletinul informativ al instituției Avocatul Poporului.....	192
<i>Secțiunea a 2-a.</i> Avocatul Poporului și adjuncții Avocatului Poporului în mass-media...192	

<i>Secțiunea a 3-a. Comunicarea și relațiile birourilor teritoriale ale Avocatului Poporului cu mass-media.....</i>	<i>207</i>
CAPITOLUL VII. Domeniul drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale.....	223
<i>Secțiunea 1. Drepturile omului.....</i>	<i>226</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale.....</i>	<i>243</i>
CAPITOLUL VIII. Domeniul drepturile tinerilor, familiei, pensionarilor, persoanelor cu handicap.....	247
<i>Secțiunea 1. Drepturile tinerilor și familiei.....</i>	<i>247</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Drepturile pensionarilor.....</i>	<i>251</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Drepturile persoanelor cu handicap.....</i>	<i>254</i>
CAPITOLUL IX. Domeniul apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului.....	258
CAPITOLUL X. Domeniul armată, justiție, poliție, penitenciare.....	293
<i>Secțiunea 1. Armată.....</i>	<i>293</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Justiție.....</i>	<i>301</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Poliție.....</i>	<i>315</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Penitenciare.....</i>	<i>331</i>
CAPITOLUL XI. Domeniul proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe.....	399
<i>Secțiunea 1. Proprietate.....</i>	<i>400</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Muncă .....</i>	<i>433</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Protecție socială.....</i>	<i>445</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Impozite și taxe.....</i>	<i>452</i>
CAPITOLUL XII. Domeniul privind prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție.....	469
CAPITOLUL XIII. Activitatea birourilor teritoriale ale instituției Avocatul Poporului.....	671
<i>Secțiunea 1. Activitatea birourilor teritoriale.....</i>	<i>671</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Colaborări cu alte autorități și O.N.G.-uri .....</i>	<i>701</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Participări la seminarii, conferințe, mese rotunde și dezbateri publice...706</i>	
Capitolul XIV. Resurse umane, materiale și bugetare.....	711
<i>Secțiunea 1. Resurse umane.....</i>	<i>711</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Resurse materiale și bugetare consumate.....</i>	<i>712</i>
Capitolul XV. Audit și managementul riscurilor.....	718
<i>Secțiunea 1. Activitatea de audit public intern.....</i>	<i>718</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Controlul managerial intern.....</i>	<i>721</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Managementul riscurilor.....</i>	<i>722</i>
Anexe	
<i>ANEXA nr. 1 Tabel privind volumul general de activitate și indicatorii înregistrați.....</i>	<i>724</i>
<i>ANEXA nr. 2 Statistica petițiilor înregistrate în raport cu drepturile și libertățile încălcate.....</i>	<i>725</i>
<i>ANEXA nr. 3 Statistica petițiilor primite din străinătate.....</i>	<i>727</i>
<i>ANEXA nr. 4 Activitatea birourilor teritoriale ale instituției Avocatul Poporului.....</i>	<i>728</i>
<i>ANEXA nr. 5 Grafice privind indicatorii înregistrați în activitatea instituției Avocatul Poporului.....</i>	<i>732</i>

Cuvânt introductiv

*Domnule Nicolae-Liviu Dragnea, Președinte al Camerei Deputaților,
Domnule Călin Constantin Anton Popescu-Tăriceanu, Președinte al Senatului,
Doamnelor și domnilor deputați și senatori,*

Anul 2018 a fost un an istoric pentru România.

A fost anul în care am celebrat 100 de ani de la desăvârșirea Statului Național Român, realizată prin unirea tuturor provinciilor românești.

Sub semnul acestei aniversări, Avocatul Poporului a omagiat memoria și lupta eroilor României - *veterani de război, invalizi de război, orfani de război, văduve de război, văduve ale veteranilor de război și prizonieri de război* - cărora le datorăm recunoștință pentru actele de eroism și patriotism, fără de care unitatea națională și integritatea teritorială nu ar fi fost posibile, elaborând *Raportul special privind respectarea drepturilor veteranilor, veteranilor de război, invalizilor de război, orfanilor de război, văduvelor de război, văduvelor nerecăsătorite ale veteranilor de război și prizonierilor de război, pe care l-am înaintat, cu propuneri, Parlamentului și Guvernului.*

Adresez și pe această cale, mulțumiri Asociației Naționale a Veteranilor de Război, Structurilor de specialitate din cadrul Ministerului Apărării Naționale și Ministerului Afacerilor Interne și tuturor veteranilor de război care ne-au împărtășit din activitatea lor, experiențele războiului, ne-au prezentat doleanțele lor și ne-au sesizat inadvertențele legislative și incoerența măsurilor administrative, amintind aici pe următorii: Generalul-locotenent de aviație cu 3 stele, Gheorghe Constantin, în prezent decedat, - fostul Președinte al Asociației Naționale a Veteranilor de Război - Constanța, domnul Vice-amiral cu 3 stele Petre Zamfir, 93 de ani, primvicepreședinte ANVR Constanța și domnul Inginer Savu Nica, 94 de ani, consilierul ANVR, filiala Constanța.

Nu i-am uitat în acest an aniversar nici pe **eroii temnițelor comuniste, ai deportărilor, ai detașamentelor de muncă forțată**, pentru cinstirea cărora am înaintat cu propuneri, spre examinare, și dezbateri Parlamentului și Guvernului, *Raportul special privind respectarea drepturilor persoanelor persecutate din motive politice de către dictatura instaurată în România în perioada 6 martie 1945- 22 decembrie 1989.*

Mulțumesc în mod deosebit pentru sprijinul acordat în realizarea acestui raport: domnului Octav Bjoza, președintele Asociației Foștilor Deținuți Politici din România (AFDPR), Subsecretar de Stat în Guvernul României – Departamentul Luptători în Rezistența Anticomunistă; domnului Aurel Marian, președintele Asociației Naționale a Refugiaților de dincolo de Prut și Nistru (A.N.R.P.N.), domnului Aurel Vainer, Președintele Federației Comunităților Evreiești din România (F.C.E.R.) și conducerii celorlalte asociații privind apărarea drepturilor persoanelor deportate în străinătate ori foștilor prizonieri de război, sau persecutate pe motive etnice și religioase.

Acest Raport special s-a dorit a fi și un elogiu adus frunțașilor Marii Uniri de la 1918, unii dintre promotorii aceluia eveniment unic din istoria națională, care au fost asasinați în temnițele comuniste sau au reușit printr-un miracol să supraviețuiască, având un foarte scurt spațiu memorialistic, pentru a arăta destinul unor mari patrioți, astfel ca ororile să nu se mai repete niciodată, dar și un act de memorialistică, pentru cinstirea vizionarilor înaintași, care au părăsit această lume.

Ambele rapoarte speciale au propus **măsuri de modificare și completare a cadrului legislativ, precum și măsuri de ordin administrativ**, măsuri menite să **îmbunătățească protecția socială acordată categoriilor vulnerabile** care au făcut obiectul analizei celor două rapoarte speciale.

Numirea, în luna aprilie, a celor noi patru adjuncți ai Avocatului Poporului, din care trei desemnați din rândul angajaților instituției Avocatul Poporului, a reprezentat pentru mine semnalul recunoașterii activității echipei pe care o coordonez și îmi oferă încrederea că munca noastră este apreciată corespunzător.

Pe parcursul întregului an, s-au derulat acțiunile concrete implicate de organizarea și funcționarea Domeniului privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului: efectuarea demersurilor necesare pentru aprobarea de către Guvern a unui Memorandum pentru deblocarea posturilor privind, în special, acest domeniu și Domeniul pentru Prevenirea Torturii, organizarea concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante, realizarea demersurilor pentru obținerea sprijinului logistic în vederea desfășurării activității Avocatului Copilului.

Anul 2018 poate fi definit ca un an de o importanță deosebită și pentru instituția Avocatul Poporului, întrucât a adus cu sine împlinirea unui deziderat al antecesorilor mei în funcția de Avocat al Poporului și, fără îndoială și al meu, și anume mutarea într-un

sediu nou, corespunzător desfășurării în bune condiții a activității, având în vedere că vechiul sediu, în care Avocatul Poporului și-a desfășurat activitatea timp de aproximativ 16 ani, era în pericol de prăbușire.

Analizând din punct de vedere cantitativ și calitativ *activitatea de promovare și protecție a drepturilor omului desfășurată de Domeniile de activitate, sub coordonarea Adjuncților Avocatului Poporului, precum și de Serviciul contencios constituțional*, pot aprecia că, în linii mari, aceasta a cunoscut o îmbunătățire față de anul anterior.

Am continuat *abordarea proactivă a activității instituției*, aspect demonstrat de *numărul crescut de anchete (219)* desfășurate prin intermediul Domeniilor de activitate, al Birourilor Teritoriale, precum și *de numărul de vizite (81)* efectuate de Mecanismul pentru Prevenirea Torturii, rapoartele de vizită încheiate cuprinzând un număr *378 de recomandări*. Din cele 81 de vizite efectuate, *22 de vizite* au avut ca obiect verificarea implementării recomandărilor.

Evidențiez *gradul sporit de implicare din oficiu al instituției*, a atitudinii sale față de unele încălcări grave ale drepturilor și libertăților, care au sensibilizat opinia publică, o dovadă în acest sens fiind *creșterea numărului de sesizări din oficiu de la 189 în anul anterior la 371 în 2018*.

Remarc *creșterea gradului de exigență și fermitate a Avocatului Poporului* față de autoritățile publice care au încălcat unele dispoziții legale lezând drepturile sau libertățile unor cetățeni, aspect ce decurge din *sporirea numărului de recomandări emise de la 52 în 2017 la 66 în anul 2018*, la care se adaugă, așa cum am arătat cele *378 recomandări* formulate de Mecanismul pentru Prevenirea Torturii.

Singurul indicator în privința căruia se poate observa o *scădere semnificativă este acela al audiențelor*, o posibilă explicație fiind aceea determinată de mutarea sediului instituției.

În legătură cu *activitatea privind controlul de constituționalitate*, în contextul în care instituția a fost investită, cel mai adesea, cu solicitări de sesizare a Curții Constituționale cu un pronunțat caracter politic, ne-am concentrat activitatea pe *soluționarea unor aspecte de neconstituționalitate care conduc la încălcarea drepturilor unor categorii vulnerabile ale societății: minori cu boli grave, tineri defavorizați, sportivi cu dizabilități, persoane aflate în executarea unor pedepse privative de libertate*. Din cauza sesizărilor având caracter politic

o mare parte din mass-media se axează aproape în exclusivitate pe criticarea activității noastre, ignorând munca noastră ce vizează îndeplinirea rolului constituțional de apărare și promovare a drepturilor și libertăților persoanelor fizice, desfășurată prin intermediul celor șase Domenii de activitate.

Activitatea privind *unificarea practicii judiciare de către instanțele de judecată s-a concretizat în formularea a trei recursuri în interesul legii, fiind înregistrată o creștere față de anul trecut, iar cea privind contenciosul administrativ a fost asigurată prin formularea a trei acțiuni în anularea unor acte administrative sau întemeiate pe obligația de a face.*

În anul 2018, în contextul *sesizării de neconstituționalitate formulată de Președintele României în privința Legii, aprobate de Parlament, de modificare și completare a Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului*, una dintre marile mele provocări a constat în demersul, realizat cu sprijinul Serviciului contencios, de a reaminti autorităților statului român și de a consolida în conștiința acestora importanța și rolul constituțional al Avocatului Poporului, prin *elaborarea și diseminarea unui amplu material privind statutul juridic al Avocatului Poporului, al adjuncților săi și al personalului de conducere și de execuție din aparatul instituției Avocatul Poporului. Prin acest material, prezentat pe larg în Capitolul IV al prezentului Raport, mi-am propus să răspund nelămuririlor apărute în spațiul public privind caracterul unipersonal al instituției Avocatul Poporului, circumstanțele și trăsăturile specifice care determină stabilirea condițiilor de numire, rangului, salarizării și pensiei Avocatului Poporului, adjuncților acestuia și personalului din aparatul instituției.*

Legat de *statutul personalului cu funcții de conducere și de execuție din cadrul instituției*, amintesc, între altele, *inclusiunea expresă și distinctă a personalului din aparatul Avocatului Poporului în capitolul privind salarizarea funcționarilor publici parlamentari* din Legea nr. 153/2017, modificată și completată; în aplicarea soluției legislative reglementată de pct. 9 din Legea nr. 9/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997, *aprobarea, prin ordin publicat în Monitorul oficial al României, a structurii organizatorice a instituției Avocatul Poporului*, conturând, astfel, cadrul legal care să permită promovarea personalului, cu vechime și experiență, care își desfășoară activitatea la Birourile teritoriale și, în consecință, *organizarea examenelor de promovare.*

În *planul relațiilor externe*, anul 2018 a debutat cu participarea unui reprezentant al Avocatului Poporului la *Sesiunea de examinare a României în cadrul mecanismului*

internațional de evaluare periodică universală a situației drepturilor omului, care a avut loc, la Geneva-Elveția, în data de 16 ianuarie 2018. În cadrul sesiunii, 78 dintre delegațiile statelor-membre ale Organizației Națiunilor Unite au prezentat intervenții, cuprinzând aprecieri față de evoluția situației drepturilor omului în România, în perioada 2013-2017, precum și recomandări (în total 203 recomandări pentru România).

Participarea la *al 10-lea Congres al Asociației Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni și a 20-a Aniversare de la înființarea AOMF*, organizate de Secretariatul permanent al Asociației Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni – AOMF, la Bruxelles și Namur, Belgia, a prilejuit *realegerea mea, ca singur membru al Europei Centrale și de Est, în Consiliul de Administrație al Asociației Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni*.

În perioada 2-4 mai 2018, **am organizat, în colaborare cu Asociația Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoniei (AOMF), Reuniunea Biroului, Reuniunea Consiliului de administrație și un Seminar deschis membrilor AOMF**, cu tema *”Judecătorul și Mediatorul Instituțional”*, în cadrul căreia am prezentat *Raporturile Avocatului Poporului cu autoritățile judecătorești și Curtea Constituțională României, evidențiind gama variată și concretă de pârghii juridice pe care le utilizează Avocatul Poporului în realizarea rolului său constituțional*.

La seminar au participat, pe lângă reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului, membri ai Comisiei de la Veneția, Ombudsmani din Franța, Belgia, Canada, Albania, Madagascar, Maroc, Tunisia, Djibouti, Burkina Faso, Mali, Burundi și altele.

Am participat, la Bruxelles – Belgia, la *Reuniunile Consiliului director al Institutului European al Ombudsmanului – EOI (din care fac parte, fiind la al doilea mandat, începând din octombrie 2015)*, care au avut loc la Zurich și la Viena; la *Conferința europeană a Institutului Internațional al Ombudsmanului*, respectiv *a 20-a Aniversare a Ombudsmanului Federal*, organizată de doamna Catherine de Bruecker și domnul Guido Herman, Ombudsmani Federali, la Bruxelles – Belgia, iar colegii mei (adjuncți sau personal de specialitate) au fost prezenți la numeroase reuniuni internaționale și schimburi de experiență.

Totodată, instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată și la *Conferința Rețelei Europene a Ombudsmanilor*, organizată de Ombudsmanul European, Emily O’Reilly.

Consider că este de datoria mea ca, indiferent de persoana care va îndeplini în continuare funcția de Avocat al Poporului, aceasta să nu îmi poată reproșa că nu am

acționat în mandatul meu pentru recunoașterea și consolidarea însemnătății (importanței) instituției Avocatul Poporului, atât în plan intern, cât și în plan extern.

Îmi exprim speranța că, într-o perioadă în care România deține președinția Consiliului Uniunii Europene, autoritățile statului român vor concura la menținerea și consolidarea pentru instituția Avocatului Poporului din România a statutului corespunzător instituțiilor de tip Ombudsman care funcționează în țările Uniunii Europene (statut definit atât prin diversitatea mijloacelor legale de intervenție puse la dispoziție care interferează în mod echilibrat cu activitatea autorităților aparținând celor trei puteri constituționale: legislativă, executivă și judecătorească, cât și prin nivelul de salarizare a Avocatului Poporului, adjuncților săi și personalului din aparatul instituției, al pensiei cuvenite pentru activitatea desfășurată de aceștia), toate acestea fiind un semn al recunoașterii independenței și rolului constituțional al acestei instituții, în context european, recunoscut de Comisia de la Veneția și de parlamentul European, precum și în legislațiile altor state membre ale Uniunii Europene, inclusiv din Europa Centrală și de Est.

În încheiere, doresc să adresez mulțumiri Parlamentului, Guvernului și tuturor autorităților statului care ne-au susținut în demersurile noastre, precum și întregii echipe: adjuncților Avocatului Poporului, personalului cu funcții de conducere și de execuție de la sediul central, de la Birourile Teritoriale și de la Centrele Zonale, pentru activitatea depusă și pentru sprijinul acordat, fără de care exercitarea mandatului meu nu ar fi fost însoțită de atâtea realizări cuantificabile.

*Avocatul Poporului,
Victor Ciorbea*

București, ianuarie 2019

CAPITOLUL I

CADRUL JURIDIC DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE AL INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI

SECȚIUNEA 1

CADRUL CONSTITUȚIONAL ȘI LEGAL EXISTENT

Instituția Avocatul Poporului are rolul de a apăra drepturile și libertățile persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile administrației publice, valorificând tradiția și experiența clasicului Ombudsman.

Organizarea și funcționarea instituției este reglementată prin dispozițiile art. 58-60 din Constituție, Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată și Regulamentul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

În ceea ce privește procedura în anumite materii din sfera de competență a instituției Avocatul Poporului, cadrul legal se completează cu prevederi din alte acte normative. Astfel, cele referitoare la **competența Avocatului Poporului în materia contenciosului constituțional** se regăsesc în art. 146 lit. a) și lit. d) din Constituție, coroborate cu cele din art. 11 alin. (1) pct. A) lit. a) și d), art. 15 alin. (1) și (2), art. 16, art. 17, art. 30 și art. 32 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Atribuțiile Avocatul Poporului în **materia contenciosului administrativ** se completează cu cele din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, cu modificările și completările ulterioare, iar cele privind **formularea recursului în interesul legii** sunt în art. 514 și urm. din Codul de procedură civilă, republicat, respectiv în art. 471 și urm. din Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare.

SECȚIUNEA a 2-a

EVOLUȚIA INSTITUȚIONALĂ A INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI

Înființarea instituției Avocatul Poporului a avut loc în două faze distincte: într-o primă fază, a fost introdusă în Constituția României din anul 1991, iar în cea de-a doua fază, la nivel legislativ, 6 ani mai târziu, a fost adoptată Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului și Regulamentul aferent:

- Constituția din 1991 stabilea, într-o formă concisă, principiile fundamentale referitoare la organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, precizând rolul, procedura de numire, atribuțiile Avocatului Poporului și modalitățile de exercitare a acestora, relația cu autoritățile publice și cu Parlamentul;

- în anul 1997, Parlamentul a adoptat *Legea privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului*, prin care a fost reglementată, procedura de numire a Avocatul Poporului și a adjunctilor acestuia, atribuțiile, mijloacele specifice de acțiune, statutul personalului, răspundere, incompatibilități;

- în același an, *Regulamentul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului* a fost aprobat de Biroul permanent al Senatului, detaliind atribuțiile Avocatului Poporului, ale adjuncților acestuia și consilierilor acestuia, serviciile instituției, dispoziții privind funcționarea instituției, registrele, personalul și structura.

După înființare, instituția Avocatul Poporului a cunoscut o dezvoltare continuă, sub toate aspectele:

I. Într-o primă etapă (1997 – 2002), instituția Avocatul Poporului a funcționat având competențele tradiționale ale unei instituții de tip Ombudsman.

În următoarele etape, a căpătat atribuții noi:

II. În anul 2002 a dobândit competențe în **mecanismul justiției constituționale**. Astfel, prin Legea nr. 181/2002, Avocatul Poporului are **dreptul de a formula puncte de vedere la excepțiile de neconstituționalitate**, la solicitarea Curții Constituționale. În plus, prin același act normativ, se introduce posibilitatea ca **Avocatul Poporului să fie consultat de inițiatorii proiectelor de legi și ordonanțe**, care, prin conținutul lor privesc drepturi și libertăți ale cetățenilor prevăzute de Constituție, de Pactele și celelalte instrumente internaționale la care România.

III. Revizuirea Constituției din anul 2003 definitivează procesul început în anul anterior, **competențele în materia contenciosului constituțional fiind extinse** de la formularea punctelor de vedere, la posibilitatea de a sesiza direct Curtea Constituțională cu obiecția de neconstituționalitate a legilor înainte de promulgarea acestora, precum și cu excepția de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor, după intrarea lor în vigoare.

IV. În anul 2004, sunt adăugate noi competențe în sensul adăugării **dreptului de a sesiza instanța de contencios administrativ**. Astfel, în aplicarea Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, Avocatul Poporului, ca urmare a controlului realizat, potrivit legii sale organice, în baza unei sesizări a unei persoane fizice, dacă apreciază că ilegalitatea actului sau excesul de putere al autorității administrative nu poate fi înlăturat decât prin justiție, poate sesiza instanța competentă de contencios administrativ de la domiciliul petentului. Petiționarul dobândește, de drept, calitatea de reclamant, urmând a fi citat în această calitate.

V. Prin adoptarea *Legii nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor* au fost atribuite instituției Avocatul Poporului obligații privind **exercitarea recursului în interesul legii** atât în materie civilă, cât și în materie penală, o activitate de mare tehnicitate juridică și strict specializată în domeniul unificării practicii judiciare.

VI. În anul 2014, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014, instituția Avocatul Poporului a fost desemnată ca singura structură națională care exercită **atribuțiile specifice de Mecanism național de prevenire a torturii în locurile de detenție**, fiind înființat Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, sub coordonarea unui adjunct al Avocatului Poporului.

VII. În anul 2018, în baza Legii nr. 9/2018 de modificare a Legii nr. 35/1997, a fost înființat **Avocatul Copilului**, ca domeniu privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului, coordonat de un adjunct al Avocatului Poporului, care acționează în scopul promovării și protejării drepturilor copiilor în vârstă de până la 18 ani, susține și încurajează respectarea și promovarea drepturilor copiilor.

În plus, în virtutea rolului său constituțional de apărător al drepturilor omului, prin Legea nr. 9/2018 a fost introdus un nou text de lege: *Instituția Avocatul Poporului este instituție națională pentru promovarea și protecția drepturilor omului, în sensul stabilit prin Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite (ONU) nr. 48/134 din 20*

decembrie 1993, prin care au fost adoptate *Principiile de la Paris*. În acest sens, instituția Avocatul Poporului urmează să demareze procedura de acreditare ca instituție națională pentru apărarea drepturilor omului.

În prezent, instituția Avocatul Poporului își exercită competențele:

I. la nivel central, prin:

1. *Serviciul contencios constituțional, recurs în interesul legii, contencios administrativ și juridic, analiză acte normative, relații externe și comunicare*, condus de un șef serviciu, care coordonează:

- a) Biroul contencios constituțional și recurs în interesul legii,
- b) Biroul contencios administrativ și juridic și
- c) Biroul analiză acte normative, relații externe și comunicare;

2. *cele șase domenii de activitate*, coordonate de câte un adjunct al Avocatul Poporului, astfel:

- a) drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale;
- b) apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului;
- c) drepturile familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap;
- c) armată, justiție, poliție, penitenciare;
- d) proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe;
- e) prevenirea torturii în locurile de detenție.

II. la nivel teritorial, prin 14 birouri teritoriale - cu competență generală și 3 centre zonale cu competență materială în materia prevenirii torturii în locurile de detenție; atât birourile teritoriale, cât și centrele zonale acoperă întreaga țară ca și competență teritorială.

SECȚIUNEA a 3-a

PRINCIPALELE CARACTERISTICI ȘI COMPETENȚE ALE INSTITUȚIEI

AVOCATUL POPORULUI

Avocatul Poporului este numit în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru o durată de 5 ani și exercită **un mandat general de apărător al drepturilor și libertăților persoanelor fizice** în raporturile acestora cu autoritățile administrației publice. Avocatul Poporului își desfășoară activitatea **asistat de șase adjuncți**, numiți de către birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului, specializați pe domeniile de activitate stabilite prin lege:

- drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale;
- apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului;
- drepturile familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap;
- armată, justiție, poliție, penitenciare;
- proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe;
- prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție.

Instituția Avocatul Poporului este o **autoritate publică autonomă și independentă** față de orice altă autoritate publică, care nu se substituie autorităților publice și nu poate fi

supus niciunui mandat imperativ sau reprezentativ. Constituția obligă autoritățile publice să îi asigure sprijinul necesar în exercitarea atribuțiilor sale.

Avocatul Poporului **își exercită atribuțiile** fie din oficiu sau la cererea persoanelor fizice, a societăților reglementate de Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a asociațiilor sau a altor persoane juridice, precum și inopinată, prin efectuarea vizitelor în locurile de detenție, potrivit legii.

În cazul în care, în urma examinării petițiilor primite, se constată că petiția persoanei fizice lezate este întemeiată, instituția Avocatul Poporului se va adresa în scris autorității administrației publice care a încălcat drepturile persoanei fizice și **va cere să reformeze sau să revoce actul administrativ** și să repare prejudiciile produse, precum și să repună persoana fizică lezată în situația anterioară. Autoritățile publice în cauză vor lua de îndată măsurile necesare pentru înlăturarea ilegalităților constatate, repararea prejudiciilor și înlăturarea cauzelor care au generat sau au favorizat încălcarea drepturilor persoanei lezate și vor informa despre aceasta instituția Avocatul Poporului. În cazul în care autoritatea administrației publice sau funcționarul public nu înlătură, în termen de 30 de zile de la data sesizării, ilegalitățile comise, instituția Avocatul Poporului se adresează autorităților administrației publice ierarhic superioare, care sunt datoare să îi comunice, în termen de cel mult 45 de zile, măsurile luate. Dacă autoritatea publică sau funcționarul public aparține administrației publice locale, instituția Avocatul Poporului se adresează prefectului. De la data depunerii sesizării la prefectul județului curge un nou termen de 45 de zile. Totodată, Avocatul Poporului este îndreptățit să sesizeze Guvernul cu privire la orice act sau fapt administrativ ilegal al administrației publice centrale și al prefectilor. Neadoptarea de către Guvern, în termen de cel mult 20 de zile, a măsurilor privitoare la ilegalitatea actelor sau faptelor administrative semnalate de Avocatul Poporului se comunică Parlamentului.

Avocatul Poporului **are dreptul să facă anchete proprii**, să ceară autorităților administrației publice orice informații sau documente necesare anchetei, să audieze și să ia declarații de la conducătorii autorităților administrației publice și de la orice funcționar care poate da informațiile necesare soluționării petiției.

În exercitarea atribuțiilor sale, Avocatul Poporului **emite recomandări** prin care sesizează autoritățile administrației publice asupra ilegalității actelor sau faptelor administrative. Sunt asimilate actelor administrative tăcerea organelor administrației publice și emiterea tardivă a actelor.

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014, instituția Avocatul Poporului a fost desemnată ca singura structură națională care exercită atribuțiile specifice de **Mecanism național de prevenire a torturii în locurile de detenție**, prin **Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție**. În acest scop, monitorizează în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție în vederea consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante și a exercitării fără discriminare a drepturilor și libertăților fundamentale ale acestora prin:

- a) vizitarea, anunțată sau inopinată, a locurilor de detenție în scopul verificării condițiilor de detenție și a tratamentului aplicat persoanelor private de libertate;
- b) formularea de recomandări conducerilor locurilor de detenție vizitate în urma vizitelor efectuate;
- c) formularea de propuneri de modificare și completare privind legislația în domeniu sau observații privind inițiativele legislative existente în domeniu, în condițiile art. 27;
- d) întocmirea proiectului părții componente referitoare la prevenirea torturii a raportului anual de activitate al Avocatului Poporului;

e) formularea de propuneri și observații privind elaborarea, modificarea și completarea de strategii și politici publice în domeniul prevenirii torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, în condițiile legii;

f) menținerea legăturii cu Subcomitetul de prevenire;

g) analizarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea, sub conducerea Avocatului Poporului, a programelor internaționale de asistență tehnică și financiară pentru realizarea scopului Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție;

h) coordonarea organizării campaniilor de informare, de educare și instruire în scopul prevenirii torturii și a pedepselor sau tratamentelor aplicate cu cruzime, inumane sau degradante;

i) îndeplinirea oricăror alte atribuții stabilite de Avocatul Poporului, în limitele legii.

Recomandările Avocatului Poporului în Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție emise în cazul constatării unor neregularități au ca scop înlăturarea acestora, îmbunătățirea tratamentului și a condițiilor de detenție ale persoanelor private de libertate, prevenirea torturii și a pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante.

Prin Legea nr. 9/2018, a fost înființat **un nou domeniu de activitate** în cadrul instituției Avocatul Poporului, **pentru apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului (Avocatul Copilului)**. În îndeplinirea mandatului, acesta **îndeplinește atribuții specifice**:

a) soluționează sesizările individuale făcute de copii sau de reprezentanți ai acestora în legătură cu acțiunile instituțiilor publice din domeniul sănătății, educației, protecției speciale a copilului, din domeniul aplicării măsurilor privative și neprivative de libertate prevăzute de Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, privind răspunderea penală a minorilor, precum și ale oricăror instituții a căror activitate este incidentă domeniului protecției și promovării drepturilor copilului;

b) soluționează orice sesizare în legătură cu încălcarea unuia sau mai multor drepturi ale copilului;

c) promovează drepturile copilului în rândul copiilor și adulților;

d) colaborează cu structurile formale ale copiilor și, în măsura în care consideră necesar, sesizează autoritățile competente;

e) formulează propuneri de măsuri menite să încurajeze participarea copiilor la luarea deciziilor care îi privesc;

f) elaborează studii cu privire la exercitarea și respectarea drepturilor copilului și recomandă, dacă este cazul, măsuri pentru respectarea drepturilor copilului la nivel de politici publice și la nivel legislativ, inclusiv prin întocmirea de rapoarte speciale;

g) efectuează vizite inopinate de control, din oficiu sau la cerere, împreună cu reprezentanții Mecanismului Național de Prevenire a torturii în locurile de detenție, la centrele educative sau de detenție în care minorii execută măsurile privative de libertate prevăzute de Legea nr. 286/2009, cu modificările și completările ulterioare, în domeniul răspunderii penale a minorilor, la persoanele însărcinate cu supravegherea și îndrumarea minorilor aflați în executarea măsurilor neprivative de libertate prevăzute de Legea nr. 286/2009, cu modificările și completările ulterioare, în domeniul răspunderii penale a minorilor, la centrele de plasament, locuințele de tip familial, asistență maternală și plasament familial în care minorul este plasat ca măsură de protecție specială prevăzută de Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la familia extinsă, precum și la spitalele de pediatrie;

h) sesizează de îndată, din oficiu sau la cerere, organele de urmărire penală atunci când constată existența unor indicii privind săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală împotriva copiilor.

În cazul în care Avocatul Poporului constată cu prilejul cercetărilor întreprinse, lacune în legislație sau cazuri grave de corupție ori de nerespectare a legilor țării, prezintă **rapoarte speciale** conținând cele constatate, președinților celor două Camere ale Parlamentului sau primului-ministru, după caz. De asemenea, Avocatul Poporului prezintă, în ședința comună a celor două Camere ale Parlamentului, anual sau la cererea acestora, **rapoarte** care cuprind informații cu privire la activitatea instituției Avocatul Poporului. Ele pot conține recomandări privind modificarea legislației sau măsuri de altă natură pentru ocrotirea drepturilor și libertăților persoanelor.

Avocatul Poporului și adjuncții săi **nu răspund juridic** pentru opiniile exprimate sau pentru actele pe care le îndeplinesc, cu respectarea legii, în exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege.

Competența Avocatului Poporului în soluționarea unor petiții care privesc **autoritatea judecătorească** se limitează la posibilitatea de a se adresa, după caz, ministrului justiției, Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Public sau președintelui instanței de judecată, care sunt obligați să comunice măsurile luate.

Avocatul Poporului se poate implica în **controlul de constituționalitate** a legilor și ordonanțelor, realizat de către Curtea Constituțională. Astfel, Avocatul Poporului poate sesiza Curtea Constituțională cu privire la neconstituționalitatea:

- legilor adoptate de Parlament, înaintea promulgării acestora de către Președintele României;
- legilor și ordonanțelor în vigoare.

Totodată, Avocatul Poporului formulează, la solicitarea Curții Constituționale, puncte de vedere la excepțiile de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor, care se referă la drepturile și libertățile cetățenilor.

De asemenea, Avocatul Poporului, în condițiile legii, poate sesiza, în condițiile legii, instanța competentă de **contencios administrativ**, precum și Înalta Curte de Casație și Justiție cu **recursuri în interesul legii**.

În plus, Avocatul Poporului **poate formula cereri de chemare în judecată ori plângeri penale și poate reprezenta în fața instanței de judecată minorul**, atunci când acesta a fost victimă a violenței fizice sau psihice din partea părinților, tutorelui sau reprezentantului legal, a abuzului, violenței și exploatării sexuale, a exploatării prin muncă, a traficului de ființe umane, a neglijării și exploatării, precum și a oricărei forme de violență asupra copilului, prevăzute și sancționate de legislația internă și internațională la care România este parte.

SECȚIUNEA a 4-a

MODIFICĂRI RECENTE ALE CADRULUI LEGAL DE FUNCȚIONARE A INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI ȘI PROPUNERI LEGISLATIVE

1. În data de 8 ianuarie 2018, a fost publicată în Monitorul Oficial, **Legea nr. 9/2018 de modificare a Legii nr. 35/1997 de organizare și funcționare a Avocatului Poporului**, care a introdus importante modificări ale cadrului legislativ existent.

În primul rând, un nou alineat în cadrul art. 1 al Legii nr. 35/1997 arată angajamentul statului român de a asigura deplina conformitate a instituției Avocatul Poporului cu Principiile de la Paris: *"Instituția Avocatul Poporului este instituție națională pentru promovarea și protecția drepturilor omului, în sensul stabilit prin Rezoluția Adunării Generale a*

Organizației Națiunilor Unite (ONU) nr. 48/134 din 20 decembrie 1993, prin care au fost adoptate Principiile de la Paris”.

În al doilea rând, este legiferat Avocatul Copilului, ca nou domeniu de activitate al instituției Avocatul Poporului, având ca obiect apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului, ale cărui competențe sunt descrise în *Secțiunea 3* de mai sus.

Un alt amendament important introdus prin această lege, este dreptul instituției Avocatul Poporului de a închiria, concesiona sau primi în administrare, în condițiile legii, în vederea desfășurării activității proprii, bunuri mobile și imobile, proprietate publică sau privată.

2. La data prezentului raport, este pendinte *propunerea legislativă privind modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului* (PL-x. 1/2018 Camera Deputaților; L382/2018 Senat). Aceasta a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 13 iunie 2018, (182 voturi pentru, 82 voturi contra și 10 abțineri) și de Senat în ședința din 15 octombrie 2018 (94 voturi pentru, 13 voturi contra și nicio abținere).

În data de 12 noiembrie 2018, Președintele României a trimis Curții Constituționale a României - *Sesizarea de neconstituționalitate asupra Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului*. Plenul Curții Constituționale, în data de 12 decembrie 2018, a luat în dezbatere obiecția de neconstituționalitate, dar având nevoie de timp pentru a delibera, a dispus amânarea pronunțării pentru data de 23 ianuarie 2019, iar ulterior pentru data de 30 ianuarie 2019. Avocatul Poporului a trimis Curții Constituționale punctul de vedere față de obiecția formulată.

CAPITOLUL II

VOLUMUL GENERAL DE ACTIVITATE

PREZENTAREA GENERALĂ A ACTIVITĂȚII INSTITUȚIEI ÎN ANUL 2018

Prezentarea generală a activității în anul 2018 poate fi sintetizată în următoarele date statistice:

- **9271 audiențe**, în cadrul cărora au fost invocate încălcări ale drepturilor persoanelor fizice, dintre care **897** la sediul central și **8374** la birourile teritoriale;
Pentru instituția Avocatul Poporului, este important ca cetățenii să fie informați și familiarizați, în permanență, cu privire la drepturile și libertățile garantate de lege și să se creeze condițiile necesare pentru cunoașterea și exercitarea lor. O bună cunoaștere a acestor drepturi și libertăți permite realizarea lor optimă. Din acest considerent, cu prilejul audiențelor, petiționarilor li se dau explicații asupra problemelor pe care le invocă, li se acordă îndrumări de specialitate privind posibilele căi de urmat pentru soluționarea problemelor și li se indică instituțiile sau autoritățile competente.
- **13812 petiții**, înregistrate la instituția Avocatul Poporului, dintre care **10777** la sediul central, **3035** la birourile teritoriale;
Din totalul acestora, **6800** petiții au fost transmise instituției Avocatul Poporului pe suport de hârtie, **6940** prin poșta electronică, dintre acestea **72** fiind primite din străinătate.
- **6512** apeluri telefonice, înregistrate prin serviciul de dispecerat, dintre care **1873** la sediul central și **4936** la birourile teritoriale;
Persoanele fizice care s-au adresat telefonic instituției Avocatul Poporului, au fost în special cele aflate la mari distanțe, precum și cele cu dificultăți de deplasare. Prin serviciul dispecerat, persoanele fizice solicită, prin telefon, informații instituției Avocatul Poporului. În urma unor asemenea discuții acestora li se poate recomanda să depună o petiție scrisă.
- **219 anchete**, efectuate de instituția Avocatul Poporului, dintre care **64** anchete la sediul central, **130** la birourile teritoriale și **25** la centrele zonale ale Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție;
Anchetele constituie mijloace puse la dispoziția Avocatului Poporului pentru examinarea petițiilor cu care a fost sesizat și reprezintă sursele perceperii celor mai concrete informații ce pot fi valorificate pentru soluționarea petițiilor.
- **371 sesizări din oficiu**, dintre care **135** sesizări din oficiu la sediul central, **234** la birourile teritoriale și **3** la centrele zonale ale Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție
Avocatul Poporului se poate sesiza din oficiu atunci când află, prin orice mijloace, că au fost încălcate drepturi sau libertăți ale persoanelor fizice.
66 recomandări, emise de Avocatul Poporului;
Avocatul Poporului poate emite recomandări adresate autorității administrației publice, dacă constată ilegalitatea actului administrativ. Recomandarea poate fi considerată atât ca o stăruință pe lângă autoritățile administrației publice, cât și ca un avertisment, destul

de serios, adresat acestora. Recomandările emise de Avocatul Poporului nu produc efecte juridice garantate prin sancțiuni.

La cele 66 de recomandări emise de Avocatul Poporului, se adaugă un număr de **378 de recomandări** ale Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, cuprinse în rapoartele de vizită.

- **1220 puncte de vedere**, exprimate la solicitarea Curții Constituționale;

În cauzele în care se solicită punctul de vedere al Avocatului Poporului este pusă în discuție posibila contrarietate a unor dispoziții legale față de prevederile legii fundamentale. Prevederile constituționale cel mai frecvent invocate sunt cele referitoare la: principiul separației puterilor în stat, principiul egalității în drepturi, accesul liber la justiție, inclusiv dreptul la un proces echitabil, dreptul la apărare, dreptul la informație, libertatea individuală, prezumția de nevinovăție, dreptul la viață, integritate fizică și psihică, dreptul de proprietate, restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, principiul neretroactivității legii, inclusiv aplicarea legii penale mai favorabile, dreptul la muncă, protecția socială a muncii, nivelul de trai, dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, dreptul internațional și dreptul intern, tratate internaționale privind drepturile omului, delegarea legislativă, dreptul la vot, dreptul de a fi ales, dreptul la educație.

Avocatul Poporului și-a exprimat punctul de vedere în sensul constituționalității sau neconstituționalității prevederilor legale criticate, ori al inadmisibilității excepției de neconstituționalitate invocate.

- **5 excepții de neconstituționalitate**, ridicate direct de Avocatul Poporului:

- excepția de neconstituționalitate a prevederilor *art. 2 pct. 27 din Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, republicată*;

- excepția de neconstituționalitate a prevederilor *art. 101 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal*;

- excepția de neconstituționalitate a prevederilor *art. 26 alin. (11) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, cu modificările și completările ulterioare*;

- excepția de neconstituționalitate a prevederilor *art. 64 alin. (1) din Legea nr. 69/2000 a educației fizice și sportului, cu modificările și completările ulterioare*;

- excepția de neconstituționalitate a prevederilor *art. 1 alin. (3) din Legea nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii, republicată*.

În ceea ce privește sesizarea directă a Curții Constituționale cu excepții de neconstituționalitate, în anul 2018, s-au înregistrat **3423** de solicitări de ridicare de excepții de neconstituționalitate din partea unor petenți.

- **3 acțiuni în contencios administrativ**;

În temeiul art. 3 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului poate sesiza *instanța competentă de contencios administrativ*.

În anul 2018, au fost formulate **trei acțiuni în contencios administrativ**, la:

- Tribunalul Bacău, Secția a II-a civilă de contencios administrativ și fiscal - *acțiune în anularea unor acte administrative emise de Consiliul local al comunei Dofteana, județul Bacău*;

- Tribunalul Neamț, Secția I civilă și de contencios administrativ - *acțiune referitoare la obligarea Comisiei comunale pentru aplicarea legilor fondului funciar Dumbrava Roșie și a Primăriei comunei Dumbrava Roșie să comunice, în baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, planurile parcelare ce au stat la baza emiterii unui titlu de proprietate;*

- Tribunalul Dâmbovița, Secția a II-a civilă de contencios administrativ și fiscal - *acțiune privind anularea parțială a unui act emis de Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Management Integrat al Deșeurilor în județul Dâmbovița”.*

De asemenea, au fost primite **75** de petiții privind promovarea unei acțiuni în contencios administrativ.

- 3 recursuri în interesul legii:

Din cuprinsul art. 514 din Codul de procedură civilă și art. 471 din Codul de procedură penală reiese că pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

- recursul în interesul legii privind problema de drept referitoare la interpretarea și aplicarea dispozițiilor *art. 16 și art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;*

- recursul în interesul legii privind interpretarea și aplicarea neunitară a prevederilor *art. 26 alin. (1) lit. a) - g), l) și n), art. 27 alin. (1), (2), (3) și (5) și art. 32 alin. (1) din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, art. 8 din Legea nr. 155/2010 a poliției locale, republicată, precum și ale art. 27 din Hotărârea Guvernului nr. 1332/2010 privind aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a poliției locale;*

- recursul în interesul legii privind interpretarea și aplicarea neunitară a dispozițiilor *art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice și art. 3 pct. 1 din Legea nr. 85/2003 a minelor, în sensul de a stabili dacă activitatea desfășurată în cadrul unităților de prospecțiuni geologice sau de exploatare în subteran este considerată activitate desfășurată în „unitate minieră” și poate fi încadrată în condițiile speciale de muncă.*

De asemenea, au fost primite **26** de cereri privind promovarea unui recurs în interesul legii.

- 81 vizite efectuate de Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție

Avocatul Poporului monitorizează, împreună cu reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale și ai asociațiilor profesionale (medici, psihologi, asistenți sociali, sociologi), în mod regulat, tratamentul aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție în vederea consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante și a exercitării fără discriminare a drepturilor și libertăților fundamentale ale acestora, prin vizite desfășurate din oficiu, pe baza unui plan anual de vizitare, ori inopinat sau pe baza sesizării oricărei persoane sau a luării la cunoștință pe orice cale despre existența unei situații de tortură ori tratamente aplicate cu cruzime, inumane sau degradante în cadrul unui loc de detenție.

- 2 rapoarte speciale

Avocatul Poporului poate prezenta un raport special președinților celor două Camere ale Parlamentului sau, după caz, primului-ministru, dacă constată, cu prilejul cercetărilor întreprinse, lacune în legislație sau cazuri grave de corupție ori de nerespectare a legilor țării. Cercetările trebuie să fie legate de cazuri concrete cu care Avocatul Poporului a fost sesizat.

Au fost elaborate două rapoarte speciale, înaintate Primului-ministru și președinților celor două Camere ale Parlamentului:

- *Raportul Special privind respectarea drepturilor persoanelor persecutate din motive politice de către dictatura instaurată în România în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989;*

- *Raportul Special privind respectarea drepturilor veteranilor, veteranilor de război, invalizilor de război, orfanilor de război, văduvelor de război, văduvelor necăsătorite ale veteranilor de război și prizonierilor de război.*

CAPITOLUL III

ANCHETE, RECOMANDĂRI, RAPOARTE SPECIALE ȘI SESIZĂRI DIN OFICIU - MIJLOACE DE INTERVENȚIE SPECIFICE INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI

Pentru realizarea scopului său legal, acela al respectării drepturilor și libertăților persoanelor fizice, instituția Avocatul Poporului are la dispoziție ca procedee și mijloace de intervenție specifice: anchetele, recomandările, rapoartele speciale și sesizările din oficiu.

Prin intermediul **anchetelor** efectuate se solicită autorităților administrației publice informațiile sau documentele necesare soluționării petițiilor, se audiază și se iau declarații de la conducătorii autorităților administrației publice sau funcționarii care au încălcat drepturile sau libertățile persoanelor fizice.

În cazurile în care Avocatul Poporului constată încălcări ale drepturilor și ale libertăților prin acte administrative, solicită reformarea sau revocarea actului administrativ în cauză, repararea prejudiciilor produse și repunerea persoanei fizice lezate în situația anterioară. Pe cale de consecință, autoritățile implicate sunt obligate să ia toate măsurile pentru înlăturarea ilegalităților constatate, repararea prejudiciilor și înlăturarea cauzelor care au generat sau au favorizat încălcarea respectivă, informând despre aceasta pe Avocatul Poporului.

Avocatul Poporului are posibilitatea legală să se adreseze autorităților publice ierarhic superioare, în legătură cu lipsa de reacție a celor îndrituiți să dispună măsurile legale, în situația în care autoritatea administrației publice sesizată nu se conformează solicitării adresate de acesta. Totodată, în cazul unor încălcări grave ale drepturilor sau libertăților sau ilegalității unui act administrativ, Avocatul Poporului **poate emite recomandări** adresate autorităților administrației publice care au încălcat drepturile fundamentale sau au emis acte ilegale.

De asemenea, în cazul în care Avocatul Poporului constată lacune în legislație sau cazuri grave de corupție ori de nerespectare a legilor țării, va prezenta președinților celor două Camere ale Parlamentului, la cererea acestora sau din proprie inițiativă, sau, după caz, primului-ministru, **un raport**, care trebuie să conțină cele constatate.

SECȚIUNEA 1

ANCHETE

Pentru clarificarea aspectelor semnalate prin petiții, au fost efectuate un număr de **219** anchete.

Vom enumera anchetele efectuate, urmând ca analiza tematică, constatările anchetelor efectuate și deficiențele identificate în activitatea administrației publice să fie făcute la domeniile de activitate.

Au fost efectuate anchete privind:

- ***dreptul la viață și la integritate fizică și psihică și dreptul la ocrotirea sănătății***, la: Spitalul Municipal de Urgență Roman, județul Neamț, Penitenciarul Vaslui, Spitalul Județean de Urgență „Sf. Ioan cel Nou” Suceava, Autoritatea Națională a Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Spitalul Clinic Județean de Urgență Constanța, Direcția de Sănătate Publică Constanța, Primăria comunei Petrești, județul Dâmbovița, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dâmbovița, Penitenciarul București-Rahova, Penitenciarul București-Jilava, Penitenciarul Giurgiu, Spitalul Județean de Urgență Brașov și Penitenciarul Târgu-Mureș;

- ***dreptul la ocrotirea sănătății și protecția copiilor și a tinerilor***, la: Seminarul Teologic Ortodox „Veniamin Costachi” din comuna Vânători, județul Neamț, Spitalul Clinic Județean de Urgență Oradea și Inspectoratul de Stat în Construcții Brașov;

- ***dreptul de proprietate privată***, la: Primăria Comunei Valea Crișului, județul Covasna, Primăria comunei Belin, județul Covasna, Primăria comunei Agăș, județul Bacău, Primăria orașului Ghimbav, județul Brașov, Primăria comunei Paleu, județul Bihor, Direcția pentru Agricultură Bihor, Instituția Prefectului Județul Ilfov, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, Primăria Sectorului 5 București, Ministerul Educației Naționale, Primăria comunei Bragadiru, județul Teleorman, Primăria comunei Vitomirești, județul Olt, Primăria comunei Orbeasca, județul Teleorman, Instituția Prefectului Județul Brașov, Primăria orașului Năvodari, județul Constanța, Agenția de Cadastru și Publicitate Imobiliară, Primăria comunei Castelu, județul Constanța, Instituția Prefectului Județul Dolj – Comisia județeană pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor Dolj, Primăria comunei Zătreni, județul Vâlcea, Primăria comunei Lăcusteni, județul Vâlcea, Primăria comunei Budila, județul Brașov, Primăria orașului Cernavodă, județul Constanța, Administrația Finanțelor Publice Bihor, Primăria comunei Băgaciu, județul Mureș, Instituția Prefectului Județul Mureș, Agenția Domeniilor Statului, Primăria Eforie, județul Constanța, Primăria comunei Poieni, județul Cluj, Instituția Prefectului Județul Vâlcea, Instituția Prefectului Județul Hunedoara, Instituția Prefectului Județul Teleorman și Primăria orașului Otopeni, județul Ilfov;

- ***protecția copiilor și a tinerilor***, la: Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța, Primăria comunei Scobinți, județul Iași, Direcția Generală de Asistență Socială Iași, Școala din satul Bosia, comuna Ungheni, județul Iași, Primăria comunei Ungheni, județul Iași, Inspectoratul Școlar Județean Iași, Inspectoratul Școlar Județean Timiș, Liceul Teoretic „Oltea Doamna” Dolhasca, Inspectoratul Școlar al Județului Suceava, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sibiu, Inspectoratul Școlar Județean Argeș și instituțiile de învățământ ai căror elevi sau preșcolari au participat la activitățile ocazionate de Simfonia Lalelelor, Centrul de plasament pentru copilul cu dizabilități „Tavi Bucur” din Cislădie, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sibiu, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov, Casa de tip familial „Sf. Patrick” din Centrul de servicii Hărman, județul Brașov, Centrul de Plasament „Micul Rotterdam” din Municipiul Constanța, Centrul de plasament „Speranța” din Tulcea, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Tulcea, Primăria comunei Pungești, județul Vaslui, Inspectoratul Școlar Județean Vaslui, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Satu-Mare, Centrul de Asistență și Intervenție a Victimelor Traficului de Persoane, Abuzului, Neglijării și Exploatării „Andrei”, Satu Mare, Școala Gimnazială nr. 7 Târgu-Mureș, Primăria Municipiului Târgu-Mureș, Inspectoratul Școlar Județean Mureș, Grădinița cu program prelungit nr. 19 din Timișoara, Școala Gimnazială Șuțești, județul Brăila, Centrul pentru minorii care au săvârșit o faptă penală și care nu răspund penal Târgu Frumos, Primăria comunei Popricani, județul Iași, Direcția Generală de Asistență Socială și

Protecția Copilului Sălaj, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj, Centrul de Plasament Dacia, comuna Jibert, județul Brașov, Primăria Municipiului Constanța, Inspectoratul Școlar Județean Constanța, Școala nr. 40 din Constanța, Administrația Serviciilor Sociale Comunitare Ploiești, Școala Gimnazială Ceaușu de Câmpie, Primăria comunei Ceaușu de Câmpie, județul Mureș și Centrul de Primire în Regim de Urgență „Sf. Maria”, aflat în subordinea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Călărași;

- ***dreptul la ocrotirea sănătății***, la: Spitalul Clinic de Obstetrică și Ginecologie „Elena Doamna” Iași, Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii „Sf. Ioan” Galați, Penitenciarul Spital Târgu-Ocna, Penitenciarul Brăila, Penitenciarul Slobozia, Penitenciarul Găești, Spitalul Penitenciar București-Jilava, Penitenciarul Mărgineni, Penitenciarul București-Rahova, Școala „Scarlat Longhin” din comuna Dofteana, județul Bacău, Comisariatul Regional pentru Protecția Consumatorilor Brașov, Penitenciarul Codlea, Școala Gimnazială nr. 12 „Bogdan Petriceicu Hașdeu”, Direcția de Sănătate Publică Constanța, Inspectoratul Școlar Județean Constanța, Spitalul Clinic Județean de Urgențe „Sf. Spiridon” Iași, Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Iași, Penitenciarul Ploiești, Penitenciarul Satu-Mare, Centrul de Rețineri și Arestare Preventivă Bacău, Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Brașov, Spitalul Clinic de Urgență „Prof. Dr. N. Oblu” Iași, Spitalul Municipal „Ep. Nicolae Popovici” Beiuș, Spitalul Municipal „Dr. Teodor Andrei” Lugoj, Penitenciarul Craiova, Spitalul Județean Craiova, Penitenciarul Miercurea Ciuc, Penitenciarul Târgu-Mureș, Penitenciarul Gherla și Penitenciarul-Spital Dej;

- ***dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică***, la: Serviciul Public Finanțe Locale Ploiești, Administrația Fondului Imobiliar, Primăria comunei Ceanu Mare, județul Cluj, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar, Inspecția Muncii și Penitenciarul Mărgineni;

- ***dreptul la învățătură și protecția persoanelor cu handicap***, la Colegiul Național „Alexandru Ioan Cuza” din Municipiul Ploiești;

- ***protecția persoanelor cu handicap***, la: Casa Județeană de Pensii Argeș, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț, Primăria comunei Tarcău, județul Neamț, Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Zvoriștea, județul Suceava, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Suceava, Direcția Poliției Locale Timișoara, Direcția edilitară Timișoara și Serviciul Administrare Parcări, Primăria Municipiului Onești, județul Bacău, Centrul de asistență medico-socială Lădești, județul Vâlcea, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Olt, Direcția de Asistență Socială Drobeta Turnu Severin, Consiliul Județean Prahova, Primăria orașului Luduș, județul Mureș și Consiliul Județean Dâmbovița;

- ***principiul egalității în drepturi, dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, protecția copiilor și a tinerilor, protecția persoanelor cu handicap și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică***, la: Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Mureș, Primăria comunei Band, județul Mureș și Instituția Prefectului Județul Mureș;

- ***dreptul la viață și la integritate fizică și psihică***, la: Penitenciarul Drobeta Turnu Severin, Penitenciarul Craiova, Centrul de Recuperare și Reabilitare pentru Persoanele Adulte cu Handicap Sighetul Marmăției, județul Maramureș, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Maramureș, Penitenciarul Vaslui, Penitenciarul Botoșani, Penitenciarul Galați, Penitenciarul Târgu-Jiu, Penitenciarul Mioveni, Penitenciarul Craiova Pelendava, Penitenciarul Arad, Penitenciarul Timișoara, Penitenciarul Arad Secția Exterioară, Penitenciarul București-Rahova, Penitenciarul Spital București-Rahova, Penitenciarul București-Jilava, Penitenciarul Spital București-Jilava, Penitenciarul Ploiești, Penitenciarul

Târgșor, Penitenciarul Tulcea, Penitenciarul Slobozia, Direcția Rutieră din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române, Penitenciarul Aiud, Penitenciarul Iași, Centrul de Integrare prin Terapie Ocupațională pentru Persoane Adulte cu Handicap Urlați, Penitenciarul Oradea, Penitenciarul Bârcea Mare, Centrul de Plasament Lugoj, Penitenciarul Găești, Penitenciarul Târgu-Mureș, Penitenciarul Codlea, Penitenciarul Bistrița, Penitenciarul Giurgiu, Spitalul de Obstetrică Ginecologie Ploiești, Consiliul Județean Prahova, Școala Gimnazială „George Emil Palade” din Ploiești, Liceul Tehnic „Lazăr Edeleanu” din Ploiești, Căminul pentru Persoane Vârstnice Reșița, Primăria orașului Bumbăști-Jiu, județul Gorj, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Olt, Colegiul Tehnic de Arte și Meserii „Constantin Brâncuși” din Craiova, Penitenciarul Brăila și Penitenciarul Găești;

- ***dreptul la un nivel de trai decent***, la: Primăria comunei Petrova, județul Maramureș, Căminul pentru persoane vârstnice „O nouă șansă” Mărășești, județul Vrancea, Penitenciarul Giurgiu, Casa Județeană de Pensii Bacău, Penitenciarul Satu Mare, Penitenciarul Timișoara, Penitenciarul Ploiești, Penitenciarul Arad, Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială, județul Brașov și Primăria comunei Alexeni, județul Ialomița;

- ***protecția copiilor și a tinerilor și protecția persoanelor cu handicap***, la: Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 4 București, Centrul de Plasament nr. 5 Periș, județul Ilfov, Primăria Municipiului Piatra Neamț, județul Neamț, Primăria comunei Sălciile, județul Prahova, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Prahova, Complexul de Servicii Comunitare „Sfântul Andrei” Ploiești din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Prahova, Inspectoratul Școlar Județean Bihor și Liceul Tehnologic Special nr. 1 Oradea;

- ***principiul egalității în drepturi, dreptul la învățătură și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică***, la: Inspectoratul Școlar Județean Vaslui și Liceul Teoretic „Alexandru Marghiloman” din Buzău;

- ***libertatea conștiinței***, la Penitenciarul Timișoara

- ***dreptul la muncă și dreptul la ocrotirea sănătății***, la Spitalul Universitar de Urgență București

- ***dreptul de petiționare***, la: Primăria Municipiului Pitești, județul Argeș și Primăria orașului Balș, județul Olt

- ***dreptul la muncă și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică***, la: Primăria comunei Dragodana, județul Dâmbovița, Ministerul Educației Naționale, Penitenciarul Mărgineni, Spitalul Universitar de Urgență București, Spitalul Orășenesc Zimnicea, județul Teleorman și Inspectoratul Școlar Județean Gorj;

- ***dreptul la viață intimă, familială și privată și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică***, la Poliția Municipiului Arad, județul Arad;

- ***dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, dreptul la ocrotirea sănătății și dreptul la un mediu sănătos***, la: Ministerul Mediului și Ministerul Apelor și Pădurilor;

- ***principiul egalității în drepturi și dreptul la ocrotirea sănătății***, la Ministerul Sănătății.

SECȚIUNEA a 2-a

RECOMANDĂRI

În exercitarea atribuțiilor sale, Avocatul Poporului emite **recomandări**, prin care sesizează autoritățile administrației publice asupra ilegalității actelor sau faptelor administrative.

În cazul în care Avocatul Poporului identifică, cu ocazia soluționării unei petiții, sau în cursul unei anchete, cazuri de administrare defectuoasă, acesta emite recomandări, autorităților administrației publice în cauză, în care solicită reformarea sau revocarea actului administrativ, repararea prejudiciilor produse, repunerea persoanei fizice lezate în situația anterioară. De asemenea, prin recomandările emise Avocatul Poporului, poate solicita conducătorilor autorităților administrației publice modificarea sau completarea normelor, ordinelor, instrucțiunilor emise în exercitarea atribuțiilor legale.

Recomandările nu au efectul juridic al sancțiunilor, însă ele constituie o atenționare adresată autorității administrației publice asupra necesității reevaluării actului sau faptului administrativ ilegal și îndreptării acestuia.

În situația în care autoritatea administrației publice nu își însușește recomandarea emisă de Avocatul Poporului, se procedează la sesizarea autorităților ierarhic superioare.

În cursul anului 2018, Avocatul Poporului a emis **66 recomandări**, dintre care, **37 recomandări au fost însușite** de către autoritățile sesizate, **2 recomandări au fost însușite în parte**, **9 recomandări nu au fost însușite**, iar **18 recomandări sunt în termen**.

În cele ce urmează, vom enumera recomandările emise de Avocatul Poporului, urmând ca analiza tematică, constatările și deficiențele identificate în activitatea administrației publice să fie făcute la domeniile de activitate:

- Recomandarea nr. 1 din 10 ianuarie 2018, adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru prevenirea crizei de cadre și a unor posibile incidente în cadrul Penitenciarului Vaslui.

- Recomandarea nr. 2 din 22 ianuarie 2018, adresată primarului comunei Girov, județul Neamț și directorului general al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț (sesizare din oficiu *Copii închiriați pentru cerșetorie. Se întâmplă în Piatra Neamț*).

- Recomandarea nr. 3 din 22 ianuarie 2018, adresată ministrului sănătății și managerului Spitalului de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni-Grajduri, referitoare la gestionarea supraaglomerării și asigurarea personalului necesar desfășurării activităților medicale în condiții de siguranță pentru pacienții și personalul Spitalului, examinarea situației Spitalului de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni – Grajduri, județul Iași.

- Recomandarea nr. 4 din 22 ianuarie 2018, adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, referitoare la dispunerea măsurilor legale pentru identificarea unei soluții care să asigure achiziționarea la timp a medicamentelor prescrise persoanelor private de libertate aflate în custodia Penitenciarului Giurgiu.

- Recomandarea nr. 5 din 22 ianuarie 2018, adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, referitoare la identificarea unei soluții care să permită achiziționarea numărului necesar de paturi noi în cadrul Penitenciarului Constanța – Poarta Albă.

- Recomandarea nr. 6 din 14 februarie 2018, adresată primarului comunei Dumbrăvița, județul Brașov, referitoare la încălcarea prevederilor constituționale privind dreptul de proprietate privată și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică.

- Recomandarea nr. 7 din 2 aprilie 2018, adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, pentru prevenirea crizei de cadre și a unor posibile incidente în cadrul Penitenciarului Ploiești.

- Recomandarea nr. 8 din 3 aprilie 2018, adresată directorului Colegiului Național „Alexandru Ioan Cuza” Ploiești, directorului executiv al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Prahova, inspectorului general al Inspectoratului Școlar Județean Prahova și președintelui Consiliului Județean Prahova, referitoare la dispunerea măsurilor legale pentru informarea și aplicarea dispozițiilor Ordinului nr. 1985/2016.

- Recomandarea nr. 9 din 16 aprilie 2018, adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor și directorului Penitenciarului Giurgiu, pentru aducerea la îndeplinire a dispozitivului cuprins în Încheierile nr. 150/27.01.2017, pronunțată în dosarul nr. 86/2017 și nr. 639/04.05.2017, pronunțată în dosarul nr. 613/2017 de către judecătorul de supraveghere al penitenciarului.

- Recomandarea nr. 10 din 18 mai 2018, adresată primarului Municipiului Roman, referitoare la dispunerea unor măsuri pentru soluționarea situației locative a unei mame și a celor 3 copii ai săi, care locuiau în grajduri și pe stradă.

- Recomandarea nr. 11 din 18 mai 2018, adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, prin care să se verifice activitatea Cabinetului medical, să se renoveze Secția I și să se respecte normele care prevăd un minim de 4 mp spațiu pentru fiecare persoană privată de libertate din cadrul Penitenciarului Aiud.

- Recomandarea nr. 12 din 22 mai 2018, adresată primarului orașului Luduș, județul Mureș, referitoare la dreptul la un nivel de trai decent, protecția persoanelor cu handicap și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică.

- Recomandarea nr. 13 din 29 mai 2018, adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, prin care să se includă căștile audio pe lista bunurilor care pot fi cumpărate, păstrate și folosite de către deținuți.

- Recomandarea nr. 14 din 29 mai 2018, adresată directorului general al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov, referitoare la respectarea dispozițiilor Ordinului nr. 27/2004 pentru aprobarea standardelor minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului de tip rezidențial pentru copiii cu dizabilități în Casa de tip familial „Sf. Patrick” din cadrul Complexului de Servicii Hărman.

- Recomandarea nr. 15 din 20 iunie 2018, adresată inspectorului școlar general al Inspectoratului Școlar Județean Argeș, referitoare la importanța asigurării unor măsuri adecvate de securitate, la evenimentele cu caracter social, cultural, științific, educativ, sportiv la care participă copiii.

- Recomandarea nr. 16 din 20 iunie 2018, adresată directorului Penitenciarului Spital București-Jilava, referitoare la dispunerea măsurilor legale pentru respectarea termenului recomandat de medic de prezentare a persoanelor private de libertate la consulturile medicale de specialitate.

- Recomandarea nr. 17 din 28 iunie 2018, adresată primarului comunei Tarcău, județul Neamț și directorului general al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț, referitoare la dispunerea de măsuri pentru o mai atentă monitorizare a dosarelor aflate în evidența Compartimentului de Asistență Socială, respectiv a Serviciului de evaluare complexă a copilului cu dizabilități și a Secretariatului Comisiei pentru Protecția Copilului.

- Recomandarea nr. 18 din 13 august 2018, adresată prefectului județului Bacău, referitoare la luarea măsurilor ce se impun în vederea efectuării demersurilor legale pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 613/1994, în sensul schimbării regimului

juridic al apartamentului acordat în urma unei deflagrații (atribuirea în proprietate persoanelor afectate de deflagrație).

- Recomandarea nr. 19 din 13 august 2018, adresată primarului comunei Band, județul Mureș și prefectului județului Mureș, referitoare la respectarea principului egalității în drepturi, a dreptului la informație, a dreptului de proprietate privată și a dreptului persoanei vătămate de o autoritate publică.

- Recomandarea nr. 20 din 13 august 2018, adresată directorului Penitenciarului Ploiești, cu privire la asigurarea semnalului TV și dotarea minimală a camerei destinată vizitei intime la Secția Exterioară Movila Vulpii a Penitenciarului Ploiești.

- Recomandarea nr. 21 din 13 august 2018, adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, prin care să se stabilească posibilitatea ca ușile camerelor de deținere din penitenciare să rămână deschise la cârlig între orele 22:00-07:00 pe perioada sezonului cald.

- Recomandarea nr. 22 din 13 august 2018, adresată primarului comunei Sălciile, județul Prahova, referitoare la luarea cu celeritate a măsurilor legale pentru respectarea dispozițiilor art. 39 – 41 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, în vederea asigurării respectării drepturilor și pentru asigurarea interesului superior al copiilor dintr-o familie de uniune consensuală, a prevenirii abuzului, neglijării, exploatarei și a oricăror forme de violență asupra acestor copii.

- Recomandarea nr. 23 din 13 august 2018, adresată primarului comunei Năvodari, județul Constanța, referitoare la încălcarea prevederilor constituționale privind dreptul de proprietate privată și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică.

- Recomandarea nr. 24 din 13 august 2018, adresată directorului Școlii Gimnaziale „Mihai Eminescu” din Roșiorii de Vede, județul Teleorman, referitoare la respectarea dreptului la viață și la integritate fizică și psihică, a dreptului la ocrotirea sănătății și a dispozițiilor constituționale privind protecția copiilor și a tinerilor.

- Recomandarea nr. 25 din 13 august 2018, adresată directorului general al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Satu Mare, referitoare la respectarea dispozițiilor constituționale privind protecția copiilor și a tinerilor.

- Recomandarea nr. 26 din 13 august 2018, adresată directorului general al Administrației Fondului Imobiliar, pentru elaborarea unor proceduri care să conducă la eficientizarea comunicării interdepartamentale în cadrul Administrației Fondului Imobiliar.

- Recomandarea nr. 27 din 13 august 2018, adresată directorului Penitenciarului Tulcea, pentru respectarea prevederilor art. 54 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

- Recomandarea nr. 28 din 13 august 2018, adresată directorului executiv al Casei Județene de Pensii Bacău, referitoare la modul de soluționare a solicitării de acordare a drepturilor de pensie și respectarea termenelor legale de soluționare a cererilor formulate de persoanele fizice.

- Recomandarea nr. 29 din 14 august 2018, adresată directorului Centrului de Integrare prin Terapie Ocupațională pentru Persoane Adulte cu Handicap Urați, județul Prahova, referitoare la dispunerea măsurilor legale pentru respectarea drepturilor beneficiarilor din Centrul de Integrare prin Terapie Ocupațională pentru Persoane Adulte cu Handicap Urați.

- Recomandarea nr. 30 din 14 august 2018, adresată șefului Complexului de Servicii Comunitare „Sf. Andrei”, Ploiești, cu privire la respectarea dispozițiilor Ordinului nr. 27/2004 pentru aprobarea Standardelor minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului

de tip rezidențial pentru copiii cu dizabilități în Centrul de Plasament pentru copilul cu handicap componentă a Complexului de servicii Comunitare „Sf. Andrei” Ploiești.

- Recomandarea nr. 31 din 14 august 2018, adresată primarului orașului Popești-Leordeni și prefectului județului Ilfov, referitoare la luarea măsurilor legale ce se impun în vederea emiterii titlurilor de proprietate astfel cum s-a dispus prin Hotărârea Comisiei județene pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra terenurilor Ilfov nr. 48/2018, având în vedere dispozițiile art. 36 lit. i) din Legea nr. 165/2013.

- Recomandarea nr. 32 din 14 august 2018, adresată primarului orașului Bumbesti-Jiu, județul Gorj, referitoare la încălcarea dreptului la viață și la integritate fizică și psihică.

- Recomandarea nr. 33 din 14 august 2018, adresată președintelui-directorului general al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate, referitoare la luarea măsurilor legale ce se impun în vederea evitării unor situații în care au fost achitate contribuțiile de asigurări sociale de sănătate aferente, însă persoanele respective nu au putut beneficia de serviciile medicale de bază oferite persoanelor asigurate.

- Recomandarea nr. 34 din 20 august 2018, adresată directorului general al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sibiu, referitoare la elaborare unui Plan de măsuri în vederea eliminării unor disfuncționalități la Centrul de Plasament pentru Copii cu Dizabilități „Tavi Bucur”, din localitatea Cisnădie, județul Sibiu.

- Recomandarea nr. 35 din 20 august 2018, adresată directorului general al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 4 București, referitoare la respectarea drepturilor copiilor și a persoanelor cu handicap aflate în evidența Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 4 București.

- Recomandarea nr. 36 din 20 august 2018, adresată primarului Municipiului Târgu-Jiu, referitoare la încălcarea dreptului la viață și la integritate fizică și psihică.

- Recomandarea nr. 37 din 20 august 2018, adresată primarului comunei Petrești, județul Dâmbovița și directorului general al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Dâmbovița, referitoare la: organizarea și funcționarea corespunzătoare a compartimentului de asistență socială în vederea implementării dispozițiilor legale cu privire la: monitorizarea, analizarea situației copiilor din unitatea administrativ-teritorială, a modului de respectare a drepturilor copiilor, identificarea cu prioritate a copiilor aflați în situație de risc din unitatea administrativ-teritorială, depistarea precoce a situațiilor de risc care pot determina separarea copilului de părinții săi, prevenirea comportamentelor abuzive ale părinților și a violenței în familie asigurându-se centralizarea, sintetizarea datelor și informațiilor relevante, în baza unei fișe de monitorizare, de observație sau de identificare a riscurilor, întocmirea unor planuri de servicii atunci când se impune, asigurându-se respectarea dispozițiilor H.G. nr. 691/2015 și Legii nr. 272/2004 (la nivelul compartimentului urmând a se folosi formularele tip pentru identificare/monitorizare elaborându-se și o procedură de lucru, respectiv luarea cu celeritate a măsurilor legale, conform prevederilor H.G. nr. 691/2015 pentru aprobarea metodologiei din 19 august 2015 de lucru privind colaborarea dintre direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului și serviciile publice de asistență socială și modelul standard al documentelor elaborate de către acestea (cu precădere a prevederilor art. 13-15), pentru coordonarea și îndrumarea metodologică a activității serviciului public de asistență socială din cadrul Primăriei comunei Petrești, județul Dâmbovița, în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului, serviciu public la care s-au înregistrat deficiențe în modul de identificare și monitorizare a copiilor aflați în situații de risc de la nivelul acestei unități administrativ-teritoriale.

- Recomandarea nr. 38 din 22 august 2018, adresată directorului Liceului „Petru Rareș” Feldioara, județul Brașov, referitoare la respectarea prevederilor art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1/2011 a educației naționale.

- Recomandarea nr. 39 din 22 august 2018, adresată președintelui Consiliului Județean Neamț și directorului general al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț, referitoare la respectarea prevederilor constituționale referitoare la protecția persoanelor cu handicap și a dreptului persoanelor vătămate de o autoritate publică.

- Recomandarea nr. 40 din 5 septembrie 2018, adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, urmare a sesizării din oficiu și a anchetelor efectuate la Penitenciarele Rahova, Giurgiu și Jilava, în cazul decesului unei persoane private de libertate.

- Recomandarea nr. 41 din 12 septembrie 2018, adresată directorului Penitenciarului Rahova, urmare a sesizării din oficiu și a anchetelor efectuate la Penitenciarele Rahova, Giurgiu și Jilava, în cazul decesului unei persoane private de libertate.

- Recomandarea nr. 42 din 28 septembrie 2018, adresată președintelui - directorului general al Casei de Asigurări de Sănătate Județene Brașov, referitoare la informarea transparentă a asiguraților cu privire la asistența medicală transfrontalieră.

- Recomandarea nr. 43 din 2 octombrie 2018, adresată primarului Municipiului Timișoara, privind respectarea protecției persoanelor cu handicap.

- Recomandarea nr. 44 din 3 octombrie 2018, adresată directorului Penitenciarului Giurgiu, privind rezultatul unei anchete efectuate la Penitenciarul Giurgiu.

- Recomandarea nr. 45 din 4 octombrie 2018, adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor și directorului Penitenciarului Brăila, privind supraaglomerarea în Penitenciarul Brăila.

- Recomandarea nr. 46 din 6 decembrie 2018, adresată primarului comunei Dragodana, județul Dâmbovița, referitoare la asigurarea respectării cadrului normativ specific reîncadrărilor salariale ale personalului plătit din fonduri publice, respectiv aplicarea dispozițiilor legale referitoare la reîncadrarea salarială a asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav, angajați cu contract individual de muncă ai primăriei, corespunzător celor 5 gradații aferente tranșelor de vechime prevăzute de Legea nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice și respectarea prevederilor art. 40 alin. (1) din Legea nr. 448/2006 privind promovarea și protecția drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările ulterioare, în sensul îndeplinirii obligației autorităților administrației publice locale de a prevedea în bugetul local sumele necesare din care se suportă salarizarea, precum și celelalte drepturi cuvenite asistentului personal, potrivit legii, obligații ce trebuie avute în vedere la elaborarea proiectului noului buget al U.A.T. Dragodana pentru anul 2019.

- Recomandarea nr. 47 din 6 decembrie 2018, adresată directorului Liceului Teoretic „Alexandru Marghiloman” Buzău, referitoare la: revizuirea Regulamentului de ordine interioară al liceului în sensul reglementării corespunzătoare a accesului în incinta școlii a elevilor care din varii motive întârzie la cursurile școlare astfel încât acestora să le fie asigurat dreptul la învățătură (fiindu-le permis să frecventeze restul orelor de curs la care nu au întârziat), dar și pentru evitarea apariției unor eventuale situații de risc pentru integritatea fizică/psihică a acestor elevi (asigurarea unui spațiu în incinta școlii în care aceștia pot aștepta pauza dintre orele de studiu, în condiții de siguranță) și afișarea la avizierul liceului și pe pagina de internet a unității de învățământ a Regulamentului de ordine interioară (integral) și difuzarea acestuia către toți factorii implicați în procesul de învățare (cadre didactice, părinți, elevi).

- Recomandarea nr. 48 din 6 decembrie 2018, adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor și directorului Penitenciarului Târgu-Mureș, pentru prevenirea crizei de locuri de detenție în cadrul Penitenciarului Târgu-Mureș.

- Recomandarea nr. 49 din 20 decembrie 2018, adresată inspectorului șef județean al Inspectoratului Județean în Construcții Brașov și inspectorului general al Inspectoratului de Stat în Construcții, referitoare la respectarea prevederilor art. 59 alin. (2) din Constituția României, precum și ale art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată.

- Recomandarea nr. 50 din 20 decembrie 2018, adresată primarului Municipiului Călărași, referitoare la respectarea drepturilor copiilor și tinerilor, conform art. 49 din Constituția României.

- Recomandarea nr. 51 din 20 decembrie 2018, adresată directorului general al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Dâmbovița, referitoare la respectarea drepturilor copiilor și tinerilor, conform art. 49 din Constituția României.

- Recomandarea nr. 52 din 20 decembrie 2018, adresată managerului Spitalului Clinic Județean de Urgență Constanța și directorului executiv al Direcției Județene de Sănătate Publică Constanța, privind respectarea dreptului la viață și la integritate fizică și psihică, precum și protecția copiilor și a tinerilor, prevăzute de art. 22 și art. 49 din Constituție.

- Recomandarea nr. 53 din 20 decembrie 2018, adresată directorului executiv al Casei de Pensii a Municipiului București, referitoare la nerespectarea prevederilor constituționale privind dreptul de petiționare și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, prevăzute de art. 51 și art. 52 din Constituția României.

- Recomandarea nr. 54 din 20 decembrie 2018, adresată șefului Centrului de plasament Dacia, comuna Jibert, județul Brașov, referitoare la respectarea prevederilor Ordinului nr. 21/2004 pentru aprobarea standardelor minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului de tip rezidențial, ordin emis de secretarul de stat al Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție.

- Recomandarea nr. 55 din 20 decembrie 2018, adresată primarului Municipiului Onești, județul Bacău, referitoare la luarea măsurilor care se impun pentru aducerea la stare de normală funcționare a unei locuințe sociale, în conformitate cu art. 9 lit. c) și lit. d) din contractul de închiriere nr.609/2018 și posibilitatea acordării unei locuințe în stare normală de funcționare, cu respectarea dispozițiilor art. 20 alin. (1) din Legea nr. 448/2006 privind promovarea și protecția persoanelor cu handicap.

- Recomandarea nr. 56 din 20 decembrie 2018, adresată directorului Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Olt, referitoare la cazul unui beneficiar dispărut din Căminul pentru Persoane Vârstnice din cadrul Complexului Servicii Persoane Adulte Slatina.

- Recomandarea nr. 57 din 20 decembrie 2018, adresată primarului Municipiului Constanța, referitoare la respectarea drepturilor copiilor și tinerilor, conform art. 49 din Constituția României.

- Recomandarea nr. 58 din 20 decembrie 2018, adresată inspectorului general al Inspectoratului Școlar Județean Constanța și directorului Școlii Gimnaziale nr. 40 „Aurel Vlaicu” din Constanța, referitoare la respectarea drepturilor copiilor și tinerilor, conform art. 49 din Constituția României.

- Recomandarea nr. 59 din 20 decembrie 2018, adresată primarului Municipiului Bârlad, județul Vaslui, referitoare la respectarea dreptului la locuință al persoanelor cu dizabilități.

- Recomandarea nr. 60 din 20 decembrie 2018, adresată managerului interimar al Spitalului de Obstetrică Ginecologie Ploiești, referitoare la luarea cu celeritate a măsurilor legale pentru: identificarea riscurilor ce pot apărea în derularea activităților administrative realizate la nivelul spitalului și revizuirea procedurilor operaționale referitoare la managementul riscurilor neclinice, în scopul asigurării protecției pacienților, angajaților și vizitatorilor; difuzarea și prelucrarea acestor proceduri către personalul angajat, precum și aducerea acestora la cunoștința firmelor prestatoare cu care spitalul are încheiate contracte și a căror activitate impune cunoașterea și respectarea procedurilor respective; afișarea unor materiale informative cu privire la măsurile de protecție și siguranță, astfel încât vizitatorii să fie informați în privința acestora; prelucrarea periodică a procedurilor referitoare la managementul riscurilor neclinice, cu întreg personalul spitalului (medical și administrativ), în vederea cunoașterii și respectării acestora.

- Recomandarea nr. 61 din 20 decembrie 2018, adresată managerului interimar al Spitalului Județean de Urgență „Dr. Constantin Opreș” Baia Mare, referitoare la respectarea art. 22, art. 34 și art. 49 din Constituția României, privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, dreptul la ocrotirea sănătății și protecția copiilor și tinerilor.

- Recomandarea nr. 62 din 20 decembrie 2018, adresată directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor și directorului Penitenciarului Giurgiu, referitoare la creșterea valorii financiare a normelor de hrană a persoanelor private de libertate.

- Recomandarea nr. 63 din 20 decembrie 2018, adresată directorului Centrului Rezidențial pentru Persoane Vârstnice „Sf. Nicolae” din Gura Văii, județul Mehedinți, privind respectarea dreptului la un nivel de trai decent, prevăzut de art. 47 din Constituție.

- Recomandarea nr. 64 din 20 decembrie 2018, adresată directorului Centrului de Asistență Medico-Socială Lădești, județul Vâlcea, privind respectarea dreptului la viață și la integritate fizică și psihică și a dreptului la protecție a persoanelor cu handicap, prevăzute de art. 22 și art. 50 din Constituție.

- Recomandarea nr. 65 din 20 decembrie 2018, adresată inspectorului general al Inspectoratului Școlar Județean Mureș, primarului comunei Ceuașu de Câmpie, județul Mureș și directorului Școlii Gimnaziale Ceuașu de Câmpie, județul Mureș, referitoare la respectarea dreptului la viață și la integritate fizică și psihică, a dreptului privind protecția copiilor și a tinerilor și a dreptului persoanei vătămate de o autoritate publică, prevăzute de art. 22, art. 49 și art. 52 din Constituția României.

- Recomandarea nr. 66 din 27 decembrie 2018, adresată directorului Penitenciarului Găești, pentru combaterea ploșnițelor din camerele de deținere ale Penitenciarului Găești.

SECȚIUNEA a 3-a

RAPOARTE SPECIALE

Avocatul Poporului poate prezenta un raport special președinților celor două Camere ale Parlamentului sau, după caz, primului-ministru, dacă constată, cu prilejul cercetărilor întreprinse, lacune în legislație sau cazuri grave de corupție ori de nerespectare a legilor țării.

Astfel, în anul 2018, Avocatul Poporului a elaborat *două rapoarte speciale*, publicate (integral) pe site-ul instituției Avocatul Poporului:

→ *Raportul special privind respectarea drepturilor persoanelor persecutate din motive politice de către dictatura instaurată în România în perioada 6 martie 1945- 22*

decembrie 1989, prin care Avocatul Poporului își propune, *pe de o parte*, să aducă în atenția societății dificultățile pe care le întâmpină persoanele care au fost persecutate din motive politice și urmașii acestora, *iar pe de altă parte*, să contribuie, prin recomandările propuse, la crearea unui cadru legislativ și administrativ coerent, menit să asigure respectarea efectivă a drepturilor și libertăților prevăzute în Constituția României.

Totodată, prin acest Raport special se prezintă în sinteză și doar cu titlu de exemplu, suferințele sociale, morale și materiale ale unor persoane ca urmare a persecuțiilor politice la care au fost supuse de către regimul comunist.

Prin întocmirea acestui Raport special, Avocatul Poporului și-a propus să identifice și să facă demersuri pentru soluționarea dificultăților de natură legală și administrativă ale persoanelor persecutate din motive politice și ale urmașilor acestora.

Avocatul Poporului a apreciat că este necesar ca persoanele persecutate de regimul politic comunist să fie reabilitate, să le fie restituite proprietățile confiscate sau să fie despăgubite cu prioritate, în cazul în care restituirea în natură nu mai este posibilă, și, atât timp cât acestea sau familiile lor (soții, copiii) mai sunt în viață, să poată primi compensații pentru daunele, inclusiv cele morale suferite, în condiții care să le garanteze o ocrotire egală și eficace contra oricărei discriminări.

Totodată, Raportul special are scopul de a evidenția lacunele legislative create în urma declarării ca neconstituționale a dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a), teza întâi, din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989.

În anul 2012, prin Raportul special al Avocatului Poporului, transmis președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și primului-ministru, s-a prezentat legiuitorului român necesitatea respectării recomandărilor amintite mai sus și acordarea reparațiilor cuvenite acestei categorii de persoane.

Deși, în principiu, prin Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri sunt consacrate drepturile de care beneficiază persoanele persecutate din motive politice, deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, din păcate, sunt o mulțime de exemple, care limitează, condiționează sau desființează practic aceste drepturi recunoscute de drept prin legea/legile speciale (legi, ordonanțe ale Guvernului, hotărâri de guvern, ordine ale miniștrilor, instrucțiuni etc.).

Ținând seama de Deciziile Curții Constituționale nr. 1354/2010, nr. 1358/2010 și nr.1360/2010, în care instanța de Contencios constituțional a identificat și declarat neconstituționale norme care consacrau dreptul la despăgubiri morale pentru suferințele îndurate de persoanele persecutate politic, apreciem că un cadru legislativ unic sau, cel puțin, o reglementare unitară, clară, precisă, adecvată, proporțională și nediscriminatorie constituie situația ideală a restabilirii unei echități de natură morală și materială atât pentru cei care și-au sacrificat viața în închisorile și lagărele comuniste pentru apărarea libertății, demnității și credinței poporului roman, cât și pentru cei care au fost persecutați sub altă formă de regimul politic comunist. În acest fel s-ar evita orice interpretare eronată, incorectă sau nedreaptă referitoare la drepturile care se cuvin persoanelor persecutate politic de regimul comunist.

În subsidiar, în măsura în care adoptarea unui asemenea act normativ nu ar fi posibilă, Avocatul Poporului a recomandat elaborarea unei legi cu caracter reparatoriu în privința persoanelor aflate în ipoteza Decretului-lege nr. 118/1990 și a Legii nr. 221/2009, ținând cont de toate aspectele dezvoltate în Raportul special.

Până la adoptarea unui act normativ unic sau a unei legislații unitare care să stabilească drepturi asemănătoare pentru toate categoriile de persoane persecutate de regimul politic comunist, au fost **propuse următoarele modificări și completări ale unor acte normative în vigoare:**

- legiferarea unor dispoziții care să înlocuiască prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009, declarate neconstituționale, cu respectarea îndrumărilor Curții Constituționale;

- stabilirea unui nou termen în care beneficiarii să aibă posibilitatea de a solicita instanței de judecată acordarea drepturilor de la data intrării în vigoare a noilor modificări;

- persoanele persecutate politic de regimurile totalitare să beneficieze de un bilet gratuit pe an, pentru tratament, fără ca acest drept să fie supus altor condiționări;

- acordarea asistenței medicale și a medicamentelor, în mod gratuit și prioritar, atât în ambulatoriu, cât și pe timpul spitalizărilor, dat fiind faptul că, în prezent, se acordă doar anumite medicamente gratuit (și numai pentru substanța de bază) și unele investigații medicale, și doar în limita unor sume acordate de casele de asigurări de sănătate;

- revizuirea legislației în ceea ce privește scutirea și a acestei categorii de la plata tuturor impozitelor și taxelor locale;

- emiterea unei ordonanțe de urgență de modificare a Decretului-lege nr. 118/2018, în sensul:

- a) actualizării indemnizațiilor cuvenite persoanelor vizate de decret la nivelul celor acordate beneficiarilor Legii nr. 341/2004;

- b) acordării unor indemnizații descendenților de gradul I ai persoanelor care fac obiectul Decretului-lege nr. 118/2018, la fel ca și în cazul celor vizați de Legea nr. 341/2004;

- c) exonerării de la plata sumelor reprezentând indemnizații acordate în temeiul Decretului-lege nr. 118/1990, sume considerate a fi încasate necuvenit și pe care beneficiarii trebuie să le restituie drept consecință a constatării, prin decizie, de către Casa de Pensii a Municipiului București sau de către casele județene de pensii ori alte instituții cu atribuții de control, a unor așa-zise prejudicii.

- construirea, dotarea și administrarea unor centre de îngrijire și asistență pentru persoanele beneficiare ale Decretului-lege nr. 118/1990 sau altor legi care vizează drepturile persoanelor persecutate politic;

- modificarea Ordinului Ministrului Sănătății și al Președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 397/836/2018, în sensul recunoașterii asistenței medicale și acordării de medicamente, în mod gratuit și prioritar, atât în tratament ambulatoriu, cât și pe timpul spitalizărilor, așa cum prevede art. 8 alin. (2) lit. a) din Decretul-lege nr. 118 din 30 martie 1990;

- la stabilirea bazei de calcul a drepturilor de care beneficiază refugiații de dincolo de Prut și Nistru, să fie avută în vedere realitatea istorică și juridică care privește această categorie de beneficiari, începând cu data de 23 august 1944 și până în 1953;

- recunoașterea unor drepturi asemănătoare și a unor indemnizații stabilite la același nivel, sau în cuantum foarte judicios, corect, legal și echitabil corelat pentru toate persoanele persecutate de regimul comunist;

- emiterea unui act normativ de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 563/2014 privind organizarea și funcționarea Secretariatului de stat pentru recunoașterea meritelor luptătorilor împotriva regimului comunist instaurat în România în perioada 1945-1989 republicată, în sensul înființării în cadrul acestuia a două structuri distincte pentru categoriile de persoane vizate de hotărârea de guvern amintită;

- completarea art. 33 și a art. 34 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, în sensul analizării cu prioritate a cererilor sau dosarelor formulate de beneficiarii Decretului-lege nr. 118/1990 și Legii nr. 221/2009.

În ceea ce privește autoritățile administrației publice, acestea au obligația aplicării și monitorizării dispozițiilor legale referitoare la acordarea drepturilor cuvenite tuturor categoriilor care fac obiectul Decretului-lege nr. 118 din 30 martie 1990 și a celorlalte acte normative.

În plus, față de cazurile supuse atenției instituției Avocatul Poporului, acesta va analiza posibilitatea promovării unui recurs în interesul legii în scopul unificării practicii instanțelor de judecată, în cazul în care, unele dintre acestea decid, în mod expres, în conținutul hotărârilor pronunțate, neretroactivitatea scutirilor de la plata taxelor și impozitelor prevăzute de Codul fiscal, stabilite în sarcina beneficiarilor.

→ **Raportul special privind respectarea drepturilor veteranilor, veteranilor de război, invalizilor de război, orfanilor de război, văduvelor de război, văduvelor nerecăsătorite ale veteranilor de război și prizonierilor de război**, prin care Avocatul Poporului, își propune să evidențieze în continuare problemele cu care se confruntă o categorie deosebită de persoane vulnerabile - veteranii de război, invalizii de război, orfanii de război, văduvele de război, văduvele veteranilor de război și prizonierii de război, cărora le datorăm recunoștință pentru actele lor de eroism și patriotism, fără de care independența de stat a României, unitatea națională și integritatea teritorială nu ar fi fost posibile.

Astfel, deși din 2009, s-au adus îmbunătățiri legislației în domeniu, există în continuare diferențieri majore în ceea ce privește drepturile acestei categorii speciale de persoane față de alte categorii, spre exemplu, față de foștii luptători împotriva comunismului din decembrie 1989.

Este de remarcat faptul că, deși, prin mai multe legi speciale, s-a stabilit o serie de drepturi pentru veteranii de război, invalizii de război, orfanii de război, văduvele de război, văduvele veteranilor de război și prizonierii de război, în decursul timpului aceste drepturi au fost condiționate, diminuate sau anulate, prin diverse acte normative.

Totodată, prin unele acte normative, în special din ultimii ani, unele dintre aceste nedreptăți ori „amputări” au fost înlăturate, parțial sau chiar total, iar indemnizațiile au fost majorate (a se vedea Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2018).

În vederea realizării unui statut uniform pentru veteranii de război și combatanții din teatrele de operațiuni și a acordării unor drepturi comparabile cu cele recunoscute persoanelor care au luptat în Revoluția din Decembrie 1989 și a veteranilor din alte țări europene, - în opinia instituției Avocatul Poporului - este necesară adoptarea următoarelor măsuri:

Propuneri care vizează legislația în materie:

- este necesar să existe o legislație clară (inclusiv printr-o Ordonanță de urgență a Guvernului), precisă, adecvată, proporțională, privind indemnizațiile veteranilor de război, invalizilor de război, orfanilor de război, văduvelor de război și văduvelor veteranilor de război care să nu dea naștere la interpretări și aplicări diferite în practică. Parlamentul și Guvernul sunt în măsură să opteze pentru adoptarea oricărei soluții legislative care să poată evita orice situație neclară ori care presupune interpretare nedreaptă și aplicare neuniformă.

- în subsidiar, se impune modificarea dispozițiilor legale care prevăd acordarea de bilete de tratament gratuite veteranilor de război, invalizilor de război, orfanilor de război, văduvelor de război și văduvelor veteranilor de război, în stațiunile balneoclimaterice, pe baza

reglementărilor stabilite de Ministerul Apărării Naționale, Ministerul de Interne, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale și de Ministerul Sănătății și Familiei, în limita a minimum 4 % din numărul total al veteranilor, văduvelor de război și văduvelor veteranilor de război, în sensul introducerii unei prevederi care să consacre faptul că fiecare veteran de război, invalid de război, orfan de război, văduvă de război ori văduvă de veteran de război beneficiază de un bilet gratuit pe an, pentru tratament, fără ca acest drept să fie supus altor condiționalități.

- emiterea unei ordonanțe de urgență de modificare a art. 1 din Legea nr. 49/1991 privind acordarea de indemnizații și sporuri invalizilor, veteranilor și văduvelor de război, în sensul actualizării indemnizațiilor cuvenite persoanelor direct vizate de Legea nr. 49/1991 la nivelul celor acordate beneficiarilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2006, astfel:

Pensionarilor invalizi, veteranilor și văduvelor de război li se acordă o indemnizație după cum urmează:

a) pentru marii mutilați, 2,5 solde de grad și de funcție, la minim, corespunzătoare gradului de sublocotenent, sau, după caz, 2,5 salarii medii brute;

b) pentru gradul I de invaliditate, 2 solde de grad și de funcție, la minim, corespunzătoare gradului de sublocotenent, sau, după caz, 2 salarii medii brute;

c) pentru gradul II de invaliditate, 1,5 solde de grad și de funcție, la minim, corespunzătoare gradului de sublocotenent, sau, după caz, 1,5 salarii medii brute;

d) pentru gradul III de invaliditate, o soldă de grad și de funcție, la minim, corespunzătoare gradului de sublocotenent, sau, după caz, un salariu mediu brut.

- modificarea art. 16 lit. a) din Legea nr. 44/1994 pentru ca toți veteranii de război, invalizii de război și văduvele de război să beneficieze de bilete de călătorie gratuită C.F.R la clasa I, la fel ca și luptătorii din Revoluția din Decembrie 1989, deținuții politici și cei deportați;

- reglementarea juridică a statutului orfanilor de război;

- completarea art. 33 și a art. 34 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, în sensul analizării cu prioritate a cererilor formulate de beneficiarii Legii nr. 44/1994 și a soluționării cu prioritate a dosarelor în care s-au emis decizii privind propunerea acordării de despăgubiri/măsuri compensatorii pentru beneficiarii Legii nr. 44/1994.

- indemnizația de front a veteranilor și invalizilor de război să fie reconsiderată și ridicată la nivelul celei acordate luptătorilor din Revoluția din Decembrie 1989;

- acordarea unei indemnizații lunare reparatorii în cuantum egal cu cea acordată luptătorilor din Revoluția din Decembrie 1989;

- prioritate în asigurarea unei locuințe din fondul disponibil de locuințe sociale, în localitatea de domiciliu, dacă nu au deținut în proprietate o altă locuință până la data atribuirii și stabilirea chiriei la nivelul minim prevăzut de lege, în aceleași condiții ca cele prevăzute de Legea nr. 341/2004;

- acces gratuit al copiilor la creșele și grădinițele din subordinea administrațiilor locale, precum și asigurarea gratuită a rechizitelor pentru școlari;

- acces gratuit la toate medicamentele, prin medicul de familie;

- scutirea de la plata tuturor taxelor și impozitelor locale;

- pentru veterani, cumpărarea sau închirierea cu prioritate, fără licitație, din fondul de stat a unui spațiu comercial ori de prestări de servicii corespunzător, cu o suprafață utilă de până la 100 m², inclusiv în indiviziune, sau concesionarea ori închirierea cu prioritate, fără licitație, a unei suprafețe de teren de până la 100 m² din domeniul public pentru construirea unui spațiu comercial sau de prestări de servicii;

- acordarea unei alocații lunare pentru orfanii de război și pentru persoanele aflate în întreținerea invalizilor de război și victimelor de război cu vârsta de peste 60 de ani;
- pentru veterani, scutirea de la plata taxelor și impozitelor pentru o pentru un autoturism hycomat sau hidramat (cutie de viteze automată) și motocicletă, aflate în proprietate sau în coproprietate cu soțul/soția, precum și scutirea de taxe la înmatricularea unui singur autoturism tip hycomat sau hidramat.

Propuneri privind îmbunătățirea activității administrației publice locale și centrale:

- îmbunătățirea procedurilor de acordare veteranilor și văduvelor de război a biletelor de tratament gratuite în stațiunile balneoclimaterice, pentru a face efectiv acest drept;
- respectarea de către autorități (centrale sau locale) a dispozițiilor legale în materie;
- suplimentarea fondurilor acordate pentru Centrul de Recuperare și Refacere pentru Veteranii din teatrele de operații din comuna Aninoasa – jud. Dâmbovița, la fostul spital Mănăstirea Dealu.

SECȚIUNEA a 4-a

SESIZĂRI DIN OFICIU

Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu în 372 de cazuri**, prezentate atât prin intermediul mijloacelor de informare în masă, cât și din activitatea desfășurată de experții și consilierii instituției.

Cu titlu de exemplu, amintim câteva sesizări din oficiu, mai importante, restul fiind detaliate în cadrul prezentării domeniilor de activitate:

- Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în urma difuzării de către un post de televiziune a reportajului *Caz halucinant la Dâmbovița: un copil în comă, refuzat de Ambulanță după un accident rutier. DSU face verificări*, potrivit căruia, în comuna Bolovani, județul Dâmbovița, a avut loc un grav accident rutier, care s-a soldat cu rănirea gravă a unui minor în vârstă de 8 ani.

Totodată, potrivit celor prezentate în mass-media, persoanele sosite la fața locului au încercat să apeleze numărul unic de urgențe 112, însă **li s-a răspuns abia la al șaselea apel**, iar dispecerul le-a comunicat că **nu există nicio ambulanță disponibilă, recomandând apelantului continuarea transportului cu autoturismul propriu** către Spitalul din localitatea Titu.

Urmare a solicitării instituției Avocatul Poporului, Departamentul pentru Situații de Urgență ne-a comunicat că efectuează activități de identificare, cercetare, investigare a împrejurărilor în care s-a produs incidentul, precum și modul în care s-a asigurat asistența medicală de urgență prespitalicească și spitalicească în cazul pacientului minor, fiindu-ne transmise, ulterior, următoarele constatări:

- în activitatea de îndeplinire a atribuțiilor de preluare, înregistrare și distribuire a solicitărilor prin SNUAU 112 (Serviciul de Telecomunicații Speciale), **operatorul registrator de urgență și asistentul medical coordonator din Dispeceratul Integrat ISU-SAJ Dâmbovița nu au adresat întrebări țintă apelantului**, în vederea conturării unui tablou clinic relevant pentru pacient, care reprezenta o urgență cu risc vital și **nu au oferit apelantului recomandări de prim ajutor** adecvate stării pacientului, până la sosirea unui

echipaj medical de urgență, astfel că **procesul de comunicare a fost unul deficitar**, fiind în defavoarea evoluției pacientului;

- pentru nerespectarea procedurilor de lucru, **asistentul medical, coordonator în Dispeceratul Integrat ISU-SAJ Dâmbovița și operatorul registrator de urgență au fost cercetați și sancționați disciplinar;**

- la momentul efectuării apelului de urgență **erau disponibile ca resurse de intervenție de urgență prespitalicească un echipaj de urgență condus de un medic tip EMU-M/ambulanță tip C2, 2 echipaje medicale de urgență conduse de asistent tip EMU-A/ambulanță tip B2 (aflate la o distanță de 30 km de locul accidentului) și un echipaj de prim ajutor calificat tip EPA/ambulanță tipă B2 (aflat la o distanță de 31 km), astfel că ar fi fost posibilă alertarea și alocarea la cazul pacientului respectiv (urgență cod roșu), a unui echipaj de prim ajutor calificat disponibil în zonele limitrofe producerii accidentului;**

- **nealocarea de către operatorii/dispecerii în Dispeceratul Integrat ISU – SAJ Dâmbovița unei ambulanțe SMURD/B2 reprezentând prioritatea P1**, deși reprezentanții ISUJ Dâmbovița au alocat o autospecială de stingere incendii și una de descarcerare;

- la nivelul ISUJ Dâmbovița sunt nefuncționale 5 ambulanțe SMURD/tip B2, având diferite defecțiuni tehnice;

- **transferul interclinic al pacientului critic a fost efectuat** pe cale terestră, cu un echipaj medical de urgență tip EMU-M/C2, aparținând Serviciului de Ambulanță Județean Dâmbovița din Unitatea Primiri Urgențe Titu - punct de lucru al UPU-SMURD a Serviciului Județean de Urgențe Târgoviște, la UPU-SMURD a Spitalului Clinic de Urgență pentru Copii „Grigore Alexandrescu” București, **într-un interval de o oră**, pe durata transferului pacientul fiind monitorizat și supravegheat medical;

- cât privește asigurarea asistenței medicale de urgență la nivel spitalicesc, în cadrul Unității de Primiri Urgențe Titu - punct de lucru al UPU-SMURD a Serviciului Județean de Urgențe Târgoviște, s-a constatat **lipsa Fișei de transfer interclinic al pacientului critic**, pacientul fiind transferat la Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii „Grigore Alexandrescu” București în urma avizului telefonic al medicului de gardă;

- personalul medical superior de gardă în UPU-SMURD a Spitalului Clinic de Urgență pentru Copii „Grigore Alexandrescu” București a preluat pacientul în referință ca urmare a unui accident rutier, pacientul a fost evaluat, monitorizat și tratat de o echipă multidisciplinară, concomitent efectuându-se și investigații în urgență, ulterior pacientul fiind internat în secția anestezie terapie intensivă.

Având în vedere cele constatate, în vederea remedierii deficiențelor/neregulilor, dar și a preîntâmpinării producerii unor situații similare, Departamentul pentru Situații de Urgență a dispus:

- **reinstruirea operatorilor registratori de urgență, precum și a personalului coordonator** (medici, asistenți medicali) din cadrul Serviciului de Ambulanță Județean Dâmbovița, care desfășoară activitate în Dispeceratul Integrat ISU-SAJ al județului Dâmbovița, cu privire la:

- respectarea normelor de etică profesională în procesul de comunicare directă cu cetățenii care accesează sistemul de urgență prin apelarea 112;

- oferirea indicațiilor privind acordarea primului ajutor de bază, în calitate de personal specializat din cadrul Dispeceratului, persoanelor fără instruire prealabilă, care accesează sistemul de urgență prin apelare 112 și anunță o urgență medicală, în scopul prevenirii complicațiilor și salvarea vieții până la sosirea unui echipaj de intervenție;

- realizarea unui instructaj comun pentru coordonatorii și operatorii din cadrul Dispeceratul Integrat ISU-SAJ al județului Dâmbovița cu privire la eficientizarea comunicării

la nivelul dispeceratului în vederea alocării prompte și optime a resurselor, în special în cazul accidentelor rutiere;

- reinstruirea personalului coordonator, precum și a operatorilor registratori de urgență din cadrul SAJ Dâmbovița care desfășoară activitate în Dispeceratul Integrat ISU-SAJ al județului Dâmbovița, cu privire la respectarea principiilor de coordonare, dispecerizare și prioritizare a resurselor și mijloacelor de intervenție de urgență prespitalicească, luând în considerare interesul pacientului, resursele disponibile și criteriile de alertare;

- instruirea medicilor din UPU-SMURD Târgoviște, inclusiv punct de lucru la Titu, cu privire la obligațiile și responsabilitățile privind organizarea transferului interclinic al pacientului critic;

- continuarea demersurilor privind repunerea în funcțiune, în condiții de siguranță, a tuturor ambulanțelor aflate în dotarea ISUJ Dâmbovița;

- efectuarea unei inspecții de către personalul responsabil din Direcția Generală Management Urgențe Medicale a activității structurilor implicate, în vederea remedierii deficiențelor constatate.

- Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu privind posibila încălcare a dreptului la viață intimă, familială și privată, prevăzut de art. 26 din Constituție, cu privire la un telefon primit prin serviciul dispecerat, ocazie cu care o persoană fizică și-a exprimat nemulțumirea cu privire la conduita unui centru medical privat de pe raza Municipiului București.

Concret, petentul a învederat instituției Avocatul Poporului că pentru efectuarea unor investigații medicale, reprezentanții unității sanitare i-au pus la dispoziție, pentru completare, un document intitulat „*Acord privind prelucrarea datelor cu caracter personal*”.

Din analiza documentului, petentul a constatat că informațiile solicitate nu erau doar date cu caracter personal, astfel cum sunt acestea reglementate de Regulamentul (UE) 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, în mare măsură fiind vorba de date cu caracter medical.

Mai mult decât atât, aceasta ne-a informat că din informațiile disponibile pe site-ului operatorului privat de servicii medicale a rezultat faptul că datele cu caracter personal prelucrate pot fi dezvăluite următorilor destinatari: persoanei vizate, reprezentanților legali ai persoanei vizate, operatorilor de date, partenerilor contractuali ai unității sanitare, altor companii din același grup, autorităților publice, instituții de învățământ și educație, societăților de asigurare și reasigurare, organizații profesionale, asociații și fundații, mass-media.

Față de toate aceste împrejurări, petentul a refuzat semnarea acestui document, unitatea medicală condiționând efectuarea actului medical de acordul acestuia în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal.

Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal a precizat faptul că operatorii de date cu caracter personal au obligația respectării principiului responsabilității, astfel cum este acesta definit de art. 5 din Regulamentul (UE) 2016/679, potrivit căruia nu numai că sunt responsabili de respectarea tuturor principiilor de prelucrare a datelor („*legalitate, echitate, transparență*”, „*limitări legate de scop*”, „*reducerea la minimum a datelor*”, „*exactitate*”, „*limitări legate de stocare*”, precum și „*integritate și confidențialitate*”), dar este necesar ca aceștia să poată demonstra respectarea principiilor menționate.

Autoritatea a comunicat, de asemenea, că la solicitarea unor operatori de servicii medicale a emis puncte de vedere referitoare la condițiile de prelucrare a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate, așa cum sunt acestea reglementate de Regulamentul (UE) 2016/679, prin raportare la Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății,

republicată și la alte acte normative specifice domeniului sănătății. Dosarul se află în curs de soluționare.

- Avocatul Poporului, prin Biroul Teritorial Brașov, s-a sesizat din oficiu și a efectuat o anchetă privind cazul unui minor de 16 ani care a încercat să se sinucidă chiar în ziua de Paști, în centrul de tip familial în care locuia. Evenimentul s-a petrecut la Casa de tip familial „Sf. Patrick” din cadrul Complexului de servicii Hărman, județul Brașov.

Reprezentantul Biroului Teritorial Brașov a efectuat o anchetă la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov și la Casa de tip familial „Sf. Patrick”, Hărman, județul Brașov, în vederea lămuririi împrejurărilor ce au condus la producerea acestui eveniment, modul în care minorul a avut acces la medicamente psihotrope, condițiile în care sunt păstrate astfel de medicamente, măsurile dispuse după acest incident.

Casa de tip familial „Sf. Patrick” este o instituție de asistență socială de tip rezidențial, de interes public, serviciu social fără personalitate juridică, pentru copiii/tineri aflați în dificultate, din cadrul Complexului de Servicii Hărman, aflată în subordinea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov.

Beneficiarii serviciilor sociale acordate în Casa de tip familial „Sf. Patrick” sunt: copiii/tineri separați temporar sau definitiv de părinți, ca urmare a stabilirii măsurii plasamentului, cu vârste cuprinse între 3-26 ani, de ambele sexe, cu dizabilități.

I. Din documentele puse la dispoziție și în urma discuțiilor purtate cu directorul general adjunct în cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov, s-au evidențiat următoarele:

Minorul în vârstă de 16 ani, este instituționalizat din anul 2009 la C.T.F. „Sf. Patrick”. La acest centru a ajuns după ce asistentul maternal a solicitat instituționalizarea acestuia, motivat de faptul că nu poate gestiona comportamentul minorului.

Începând cu anul 2017, minorul nu a mai avut o încadrare în grad de handicap, ci doar un certificat de orientare școlară și profesională pentru învățământul de masă. În prezent, este în curs de întocmire un nou dosar pentru încadrarea în grad de handicap a minorului, având în vedere noile observații medicale.

Directorul general adjunct a precizat că în data de 11 aprilie 2018, a primit o informare scrisă, înregistrată la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov, prin care șeful Complexului de Servicii Hărman, aducea la cunoștința conducerii D.G.A.S.P.C. Brașov internarea de urgență a minorului, fiindu-i semnalată telefonic de către angajata de serviciu o posibilă tentativă de suicid a beneficiarului, în vârstă de 16 ani.

Având în vedere informarea șefului Complexului de Servicii Hărman, director general adjunct al D.G.A.S.P.C. Brașov a dispus efectuarea unei anchete și a unui control cu privire la cele întâmplate. În această situație, a fost desemnat managerul de caz să se deplaseze la centru de unde să ia toate informațiile necesare, a fost întocmit un raport și s-a propus constituirea comisiei de disciplină pentru cercetarea persoanelor implicate în acest incident, evenimentul fiind în curs de cercetare.

Din primele declarații luate personalului în cauză, rezultă că unul dintre educatorii în cadrul Complexului de Servicii Hărman - CTF „Sf. Patrick”, a intrat în tura de la ora 19:00, iar conform Registrului de predare tură, a preluat totul în regulă.

Conform declarației scrise educatorului:

"La ora 20:00 toți beneficiarii erau la masă iar minorul a refuzat să mănânce, menționând că este așa de supărat că nici mâncare nu îi trebuie, l-am convins să mănânce o felie de pâine cu pateu. La ora 20:15, vrând să le administrez tratamentul am constatat că dulapul de medicamente era deschis iar minorul mi-a spus că a luat 5 pastile de Depakine 500. Inițial am crezut că glumește, dar A și B mi-au mărturisit că și înainte cu o

seară a vrut să ia pastile iar în cursul zilei a vrut să se curenteze în baie sau să spargă un bic pentru a-și tăia venele, lucruri confirmate și de minor. La ora 20:25 am apelat serviciul 112 și am solicitat ambulanța. Până la sosirea acesteia m-am plimbat și am povestit cu minorul în prin curte deoarece avea stări de somnolență și tremura."

Din Raportul întocmit de managerul de caz, înregistrat la D.G.A.S.P.C. cu nr. 19263 din 12 aprilie 2018 rezulta că la momentul la care educatorul a dorit să procedeze la administrarea tratamentului copiilor, aceasta a sesizat că:

- "dulapul era descuiat și cheia cu lacătul se aflau pe blatul din bucătărie. Imediat după această constatare, minorul i-a declarat că a înghițit 5 pastile de Depakine din dulapul cu medicamente.

Educatorul a sunat la 112 imediat deoarece copilul tremura, acuza stări de leșin și somnolență; Educatorul nu știe cu cine a vorbit de la Poliția Hărman, nici de la Serviciul de Investigații Criminale și nu a întocmit niciun proces verbal cu privire la inventarul medicamentelor (a numărat pastilele, dar nu știe câte ar fi trebuit să fie în total (...))."

Din declarațiile personalului angajat la C.T.F. „Sf. Patrick” a rezultat că în mod obișnuit, cheia de la dulapul cu medicamente se ținea într-o cămară, care nu se ține încuiată, beneficiarii având acces la ea, însă educatoarea în cauză nu își explică cum acea cheie a ajuns pe blatul de la mobila din bucătărie.

II. Din documentele puse la dispoziție și în urma discuțiilor purtate cu șeful Complexului de Servicii Hărman, s-au evidențiat următoarele:

Șeful Complexului de Servicii Hărman a precizat că în data de 8 aprilie 2018, în jurul orei 22:00, a fost contactat telefonic de către angajata de serviciu, educator în cadrul Complexului de Servicii Hărman - CTF „Sf. Patrick“, aceasta semnalându-i o posibilă tentativă de suicid a beneficiarului minor, în vârstă de 16 ani, care conform declarațiilor sale a înghițit 5 pastile de Depakine.

Șeful Complexului de Servicii Hărman a sfătuit angajata să sune la 112, lucru pe care îl făcuse.

S-a prezentat Serviciul de ambulanță care a preluat minorul. La fața locului a sosit și echipa de investigații criminalistice, care a procedat la efectuarea cercetărilor, s-au făcut fotografii, au fost numărate pastilele.

În data de 10 aprilie 2018, șeful Complexului de Servicii Hărman, s-a prezentat la CTF „Sf. Patrick” și a procedat la efectuarea investigațiilor necesare, a discutat cu personalul implicat și a luat legătura telefonic cu medicul care se ocupa de minorul internat la secția NPI din cadrul Spitalului Clinic de Copii Brașov. Din discuțiile avute cu medicul a reieșit că viața copilului nu a fost pusă în pericol, iar acesta a rămas internat strict pentru observație comportamentală și nu pentru tratamentul medical necesar unei eventuale intoxicații.

Cât privește modul în care minorul a avut acces la medicamente, șeful complexului a menționat că din procedurile existente, dulapul cu medicamente este în permanență închis, iar cheia, când nu se află la angajat în buzunar, se află într-o cămară unde minorii nu au acces.

De asemenea a susținut, contrar declarațiilor scrise ale educatorului, că angajata în cauză i-a declarat că singurul moment în care minorul ar fi putut avea acces la medicamente este acela în care a scos din dulap pliculețele cu medicamente pentru a le administra beneficiarilor, însă copilul nu ar fi putut trece neobservat, lucru pe care l-a realizat ulterior situației de criză.

Opinia șefului de centru a fost aceea că minorul nu a luat nicio pastilă, ci a făcut gestul pentru a manipula emoțional situația, pentru a atrage atenția asupra lui. Mai mult, la momentul întoarcerii la serviciu, asistenta medicală a făcut stocurile și a constatat că nu lipsește nicio pastilă, ceea ce îi întărește ideea că minorul nu a dorit altceva decât să atragă atenția.

Minorul era tulburat și de faptul că sora acestuia a plecat din centru într-o familie. Familia sa nu îl vizitează, nu păstrează legături personale cu el, frecventează cursurile aceleiași școli unde învață și sora lui, însă aceasta îl evită, cu toate că minorul ține la ea.

În ceea ce privește informarea tardivă privind evenimentul ce a avut loc, șeful centrului a precizat că este reprezentantul legal al minorului și a apreciat că minorul nu se află în pericol, acesta fiind preluat de Serviciul ambulanță și internat în spital. Totodată, a menționat că nu a avut posibilitatea tehnică de a informa pe altcineva, fiind vorba de perioada sărbătorilor pascale, procedând la informarea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov în prima parte a primei zile lucrătoare, respectiv în data de 10 aprilie 2018.

III. Minorul, în vârstă de 16 ani, și-a exprimat dorința de a discuta cu reprezentantul instituției Avocatul Poporului, având în acest sens obținut anterior și consimțământul, exprimat verbal, al reprezentantului său legal. Discuțiile cu minorul s-au desfășurat în prezența și cu participarea unui psiholog.

În primele sale declarații, minorul a afirmat că îi este dor de familia lui, că are 9 frați, însă cei din familie nu îl vizitează pentru că nu au bani, nu au o mașină cu care să se poată deplasa, ultima data a fost dus de reprezentanții D.G.A.S.P.C. Brașov să-și vadă familia în anul 2017. Își dorește să plece acasă la familia sa, la Râșnov, sau la un centru unde sunt copii normali, copii cu care să poată alerga și să facă întreceri cu bicicleta. Cu sora lui se vede la școală, la Colegiul Tehnic „Maria Baiulescu” din Brașov, unde el este elev la profilul alimentație publică.

De când a plecat sora lui din centru, minorul susține că s-a închis în el, că se simte trist.

Legat de incidentul petrecut, minorul a susținut că dulapul cu medicamente era deschis, își amintește că a înghițit pastilele în jurul orei 20:00, după care a plecat să facă un duș, a vrut să se taie, însă a început să tremure, să se simtă rău și i-a spus educatorului.

De asemenea, minorul a menționat că și-a mai luat o dată pastilele singur, însă a luat doza prescrisă de medic, cunoaște doza pe care are voie să o ia din medicamentul Depakine.

De asemenea, acesta a precizat că dulapul cu medicamente era deschis, lacătul și cheile fiind pe "pervaz" (blatul mobilierului de la bucătărie).

Totodată, minorul a adăugat că situația s-a schimbat abia după evenimentul produs, în sensul că, în prezent, dulapul este în permanență închis.

Față de cele expuse, s-au constatat următoarele:

- minorul în vârstă de 16 ani are multiple internări pe secția NPI a Spitalului Clinic de Copii Brașov. Doar din documentele ce ni s-au pus la dispoziție, pe parcursul anului 2017 a avut 5 bilete de externare.

Din biletele de externare rezultă că minorul este "*cunoscut secției*" cu "*multiple internări în antecedente*", diagnosticul fiind aproape identic la fiecare externare. Pe biletele de externare medicii au recomandat: evitarea situațiilor tensional-conflictuale, terapie ocupațională și supraveghere atentă.

După externare, minorului i s-au recomandat ședințe de psihoterapie, acesta primind sprijin din partea clinicii New Line din Municipiul Brașov, unde a început aceste ședințe. Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov va fi informată despre rezultatul acestor ședințe, minorul beneficiind de o ședință pe săptămână, având recomandate între 3 și 6 astfel de ședințe de psihoterapie.

- directorul general adjunct al D.G.A.S.P.C. Brașov susține că a solicitat psihologului ce se ocupă de beneficiarii din CTF „Sf. Patrick” întocmirea unui plan de consiliere pentru minor. Întrebată fiind, dacă a observat simptome ale unei eventuale tentative de suicid la minor, aceasta a negat.

- deși minorul este o fire deschisă, vorbăreț, spune fără rețineri că a încercat să-și ia viața, a încercat să-și taie venele, a mai încercat să ia pastile cu intenția de a-și face rău, personalul din CTF „Sf. Patrick” nu a luat măsuri ferme pentru a-l supraveghea atent, nu au fost raportate pe scară ierarhică aceste manifestări ale copilului, pentru a fi consiliat cu mare atenție de către psihologul centrului, respectiv a notifica Direcției comportamentul nefiresc al beneficiarului.

- șeful complexului a procedat la informarea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov despre producerea evenimentului ce a avut loc, semnalând în scris posibilă tentativă de suicid a beneficiarului.

Cu toate că, potrivit Standardului 22 din Ordinul nr. 27/2004 pentru aprobarea Standardelor minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului de tip rezidențial pentru copiii cu dizabilități:

"Notificarea cu privire la evenimentele importante

Serviciul pentru protecția copilului de tip rezidențial pentru copiii cu dizabilități are obligația de a informa, în scris, factorii direct interesați, cu privire la incidentele deosebite survenite în legătură cu protecția copilului, în maximum 24 de ore de la producerea evenimentului.

Rezultat

Familia sau reprezentantul legal al copilului, precum și serviciul public specializat pentru protecția copilului ori alți factori direct interesați, conform legii, sunt anunțați la timp de toate incidentele deosebite, survenite în legătură cu protecția copilului."

- declarația scrisă a educatorului, privind incidentul produs și declarațiile șefului complexului, declarații consemnate în procesul-verbal încheiat în urma discuției cu reprezentantul Biroului Teritorial Brașov al instituției Avocatul Poporului, sunt **contradictorii**.

Totodată, declarația scrisă a educatorului corespunde cu cele declarate de minor, în sensul că acesta a găsit dulapul deschis și cheile pe pervaz, ceea ce constatase și educatorul în momentul în care a dorit să administreze tratamentul copiilor.

Conform Standardului 13 din Ordinul nr. 27/2004: Medicamentele prescrise și cele de uz general, cu excepția celor date în grija copiilor care își administrează singuri propriile medicamente, sunt păstrate în siguranță, în locuri speciale, încuiate, la care copiii și restul personalului nu au acces.

Este necesar ca pe viitor aceste prevederi legale să fie respectate cu strictețe, **medicamentele trebuie păstrate în condiții de siguranță**, în sensul că dulapul cu medicamente să fie închis, cheia de la dulapul cu medicamente să fie predată de la o tură la alta, să nu fie păstrată într-un loc cunoscut de copii, iar în respectivul loc copiii să nu aibă acces.

În acest context, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 14 din 29 mai 2018**, referitoare la respectarea dispozițiilor Ordinul nr. 27/2004 pentru aprobarea Standardelor minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului de tip rezidențial pentru copiii cu dizabilități în Casa de tip familial „Sf. Patrick” din cadrul Complexului de Servicii Hărman.

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov **și-a însușit recomandarea Avocatului Poporului** și ne-a comunicat raportul întocmit de Comisia de cercetare și verificare numită prin Dispoziția Directorului General, comisie constituită în vederea cercetării împrejurărilor în care s-a produs incidentul în care a fost implicat minorul.

Din concluziile acestui raport reies următoarele:

- Comisia a constatat că nu se cunoaște și nu se respectă procedura de păstrare a medicamentelor în condiții de siguranță și de administrare a acestora către beneficiari;

- în urma audierilor persoanelor implicate în eveniment, coroborate cu scrisoarea medicală eliberată de către Spitalul de pediatrie Braşov, nu reiese faptul că beneficiarul a ingerat tabletele de Depakine;
- din cercetările efectuate s-a constatat faptul că nu este foarte bine implementată/prelucrată modalitatea concretă de intervenţie a personalului în situaţii de urgenţă (ex. ingerare de medicamente);
- Comisia a constatat că nu se cunoaşte şi nu se aplică procedura de respectare a confidenţialităţii şi de utilizare a datelor cu caracter personal ale beneficiarilor;
- managementul Complexului de Servicii Hărman este relativ defectuos şi recomandă şefului de complex să se asigure că tot personalul cunoaşte foarte clar cum trebuie să intervină în situaţii de urgenţă şi să aplice procedurile stabilite în conformitate cu legislaţia în vigoare.

CAPITOLUL IV

SERVICIUL CONTENCIOS CONSTITUȚIONAL, RECURS ÎN INTERESUL LEGII, CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI JURIDIC, ANALIZĂ ACTE NORMATIVE, RELAȚII EXTERNE ȘI COMUNICARE

Precizări preliminare privind funcționarea și competența Serviciului contencios constituțional, recurs în interesul legii, contencios administrativ și juridic, analiză acte normative, relații externe și comunicare

În cadrul instituției Avocatul Poporului funcționează, în subordinea directă a Avocatului Poporului, **Serviciul contencios constituțional, recurs în interesul legii, contencios administrativ și juridic, analiză acte normative, relații externe și comunicare**, condus de un **șef serviciu**, care coordonează **trei structuri**, conduse, potrivit legii, de câte un șef de birou, având competențe bine delimitate: **Biroul contencios constituțional și recurs în interesul legii, Biroul contencios administrativ și juridic și Biroul analiză acte normative, relații externe și comunicare**.

În anul 2018, a fost adoptat un proiect de lege având ca obiect modificarea și completarea Legii nr. 35/1997. Printre modificările propuse de inițiatorii legii, s-au aflat și cele privind transformarea Serviciului contencios constituțional în Direcția contencios constituțional, urmărindu-se astfel consolidarea și recunoașterea/consacrarea importanței activității Avocatului Poporului în domeniul controlului de constituționalitate, al unificării practicii judiciare și contenciosului administrativ. Totodată, proiectul de lege își propune punerea în acord a prevederilor din legea de organizare și funcționare cu prevederile din Codurile de procedură penală și civilă, în sensul preluării exprese în corpul legii a îndatoririi Avocatului Poporului, prevăzută în actele normative amintite, de a cere Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de către instanțele judecătorești, pentru a se asigura interpretarea și aplicare unitară a legii de către toate instanțele judecătorești.

Președintele României a formulat o sesizare de neconstituționalitate în privința Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, invocând argumente de neconstituționalitate care, însă, nu au incidență directă în ceea ce privește organizarea Serviciului/Direcției contencios constituțional.

În contextul acestei sesizări de neconstituționalitate, Avocatul Poporului a elaborat un material privind statutul juridic al Avocatului Poporului, adjuncților Avocatului Poporului și al personalului de execuție și de conducere din aparatul instituției, ca instrument de lucru care să sprijine autoritățile statului în definirea și consolidarea rolului constituțional și legal al instituției Avocatul Poporului, ca semn al recunoașterii independenței și rolului acestei instituții, în context european.

SECȚIUNEA 1

STATUTUL CONSTITUȚIONAL ȘI LEGAL AL AVOCATULUI POPORULUI, ADJUNCȚILOR AVOCATULUI POPORULUI ȘI AL PERSONALULUI DE EXECUȚIE ȘI DE CONDUCERE DIN APARATUL INSTITUȚIEI

1.1. Statutul juridic al Avocatului Poporului, adjunctilor acestuia și personalului în instituțiile de tip ombudsman din statele europene, fie că acestea sunt membre ale Uniunii Europene, fie doar aspirante la aderare, din perspectiva rangului, salarizării și condițiilor de pensionare

În "Compendiul de opinii ale Comisiei de la Veneția referitoare la instituțiile Ombudsman", realizat de către Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept, la Strasbourg, în data de 5 februarie 2016, sub nr. CDL-PI(2016)001, este subliniat faptul că legislațiile unora dintre statele supuse examinării au stabilit **statutul, rangul și ulterior remunerarea Ombudsmanului, după cum urmează:**

- **În raport cu sistemul judiciar:**

În Norvegia, Ombudsmanul Parlamentar beneficiază de o remunerație cu **20% mai mare decât un judecător al Curții Supreme**; în Suedia, unde rangul Ombudsmanului este același cu cel al unui **judecător al Curții Supreme sau al unui judecător al Curții Administrative Supreme, iar remunerația este cu 20% mai mare**; în Malta, Ombudsmanul este remunerat la nivelul unui **judecător al instanței supreme**.

- **În raport cu diferite instituții sau funcții, la un nivel similar:**

Astfel este situația în Croația, unde **Ombudsmanul Național are rang și remunerație echivalente cu cele ale unui judecător al Curții Constituționale, ale unui ministru și ale șefului Oficiului de Stat pentru Audit**; în Republica Cehă, Apărătorul Public al Drepturilor are un salariu echivalent cu cel al **președintelui Oficiului Suprem de Audit**; în Estonia, Cancelarul Justiției, care îndeplinește funcțiile de Ombudsman, are cel mai înalt rang, echivalent cu **liderii Parlamentului, Președintele, Guvernul, instanțele și Oficiul de Stat pentru Audit**; în Olanda, unde Ombudsmanul Național este remunerat la un nivel echivalent cu **vicepreședintele Consiliului de Stat și Președintele Camerei de Audit**, aceste trei instituții fiind denumite împreună Înaltele Consilii de Stat; și în "Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei", unde rangul de Ombudsman se află la același nivel cu **Președintele Curții Supreme, Procurorul General, judecătorii Curții Constituționale, Guvernatorul Băncii Naționale și miniștrii**. În Austria, Ombudsmanul are un rang extraordinar, echivalent cu **membrii Parlamentului, în timp ce un număr de țări nu au prevederi legale exprese privind rangul Ombudsmanului**.

Indiferent de statutul cu care este asimilată instituția - cu sistemul judiciar sau cu funcționarii publici, Ombudsmanului îi este întotdeauna acordat un rang înalt corespunzător.

Rangul înalt, reține Comisia de la Veneția, este unul dintre factorii esențiali care garantează independența Ombudsmanului față de ingerințele politice și permit instituției să funcționeze efectiv și eficient.

Într-adevăr, în lipsa unui standard european în ceea ce privește statutul Ombudsmanului, există o varietate de modalități de stabilire a acestui statut în Europa. Cu

toate acestea, **Comisia de la Veneția reiterează că, indiferent de statutul cu care este asimilată instituția, Ombudsmanului îi este acordat întotdeauna un rang corespunzător, care se reflectă și în nivelul salariilor.**

Problema stabilirii remunerației Ombudsmanului nu este doar o chestiune de respect public, ci și de **independentă a instituției**, a subliniat Comisia în Avizul privind statutul și rangul Ombudsmanului din Bosnia și Herțegovina.¹

Comisia de la Veneția a constatat² că echivalarea salariilor Ombudsmanului și adjuncților Ombudsmanului cu cel al unui judecător al Curții Constituționale din Bosnia și Herțegovina este de natură să determine stabilirea unui salariu la un nivel corespunzător ridicat pentru a asigura independența Ombudsmanului și este în conformitate cu standardele europene în acest domeniu. Cu toate acestea, salariile personalului instituției Ombudsmanului ar trebui stabilite în conformitate cu legislația aplicabilă.

În Avizul nr. CDL-AD (2015) 017 cu privire la Legea Avocatului Poporului (Ombudsman) al Republicii Moldova, Comisia de la Veneția a reținut: *"Articolul 13.2 din lege prevede că **statutul și remunerația Avocatului Poporului sunt echivalente cu cele ale unui judecător al Curții Supreme. Această prevedere asigură un nivel înalt corespunzător pentru Ombudsmanul din Moldova și este în concordanță cu practica europeană în acest domeniu. În această privință, îngrijorarea exprimată în cererea de aviz, cu privire la un proiect de lege aflat în procedură parlamentară (pentru modificarea și completarea unor acte legislative) care ar prevedea o remunerație mai mică pentru Avocatul Poporului decât cea a unui judecător al Curții Supreme pare să fie legitimă; o astfel de prevedere ar submina litera și spiritul articolului 13.2 din lege, menționat mai sus.**"*

În acest sens, Comisia de la Veneția a reamintit principiile generale în legătură cu statutul, rangul și remunerația Ombudsmanului stabilite în avizele sale anterioare referitoare la această instituție. După cum a subliniat Comisia, *"nu există un standard european în ceea ce privește statutul Ombudsmanului, în afară de cel referitor la independența sa. Într-adevăr, există o varietate de modalități de stabilire a acestui statut în Europa. Cu toate acestea, **indiferent de statutul cu care este asimilată instituția – cu sistemul judiciar sau cu funcționarii publici – Ombudsmanului îi este întotdeauna acordat un rang înalt corespunzător, care se reflectă și în nivelul salariilor. Problema stabilirii remunerației Ombudsmanului este o chestiune ce ține atât de respectul public, cât și de independența instituției.**"*

Recunoscând acest rang înalt, state precum Slovenia și Albania (cu un număr semnificativ mai mic de cetățeni ale căror drepturi sunt apărate prin intermediul Avocatului Poporului și în care instituția are atribuții mult mai limitate) au stabilit că **Avocatului Poporului i se acordă un salariu egal cu cel al Președintelui Curții Constituționale, iar adjuncților li se recunoaște un salariu egal cu cel al unui judecător al Curții Constituționale (Slovenia), sau că Avocatul Poporului se bucură de imunitatea unui judecător de la Înalta Curte, iar salariul său va fi egal cu salariul Președintelui Înaltei Curți (Albania).**

¹ . CDL-AD(2004)006 – Aviz privind statutul și rangul Ombudsmanului pentru drepturile omului din Bosnia și Herțegovina, adoptat de Comisia de la Veneția în cadrul celei de-a 58-a sesiuni plenare (Veneția, 12-13 martie 2004),

² CDL-AD(2004)031 – Aviz cu privire la proiectul de lege privind modificarea Legii privind Ombudsmanul pentru Drepturile Omului din Bosnia și Herțegovina, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 60-a sesiune plenară (Veneția, 8-9 octombrie 2004),

Mai mult, prin **Decizia 94/262/CECO, CE, Euratom a Parlamentului European privind statutul și condițiile generale pentru exercitarea funcțiilor Ombudsmanului European se stabilește, în ceea ce privește remunerația, indemnizațiile și pensia pentru vechime în muncă, că Ombudsmanul European este asimilat unui judecător de la Curtea de Justiție a Comunităților Europene.**

Totodată, este prevăzut că, pe durata exercitării funcțiilor, Ombudsmanul European nu poate exercita nicio altă funcție politică sau administrativă sau o activitate profesională, indiferent dacă este remunerată sau nu.

Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, nu face decât să consolideze, ținând seama și de principiile reținute de Comisia de la Veneția, statutul și rangul constitucional al instituției Avocatul Poporului în toate componentele sale: salarizare, condiții de pensionare și mijloace legale de intervenție, fără ca prin aceasta să se poată considera că este încălcată Legea fundamentală a țării. Dimpotrivă, actul normativ criticat de Președinte dă eficiență statutului constitucional al Avocatului Poporului de apărător al drepturilor și libertăților persoanelor fizice.

Așa cum a reținut și Comisia de la Veneția în numeroasele sale avize emise cu privire la legislația care guvernează instituțiile de tip Ombudsman din diferite țări europene, **”rangul înalt este unul dintre factorii esențiali care garantează independența Ombudsmanului față de ingerințele politice și permit instituției să funcționeze efectiv și eficient.”**

Prin actul normativ criticat, legiuitorul vine să înlăture o inadverență existentă în cuprinsul Legii nr. 35/1997, republicată, **în forma în vigoare la data prezentei, în sensul că, deși la art. 9 alin. (4) se prevede în actuala reglementare că ”Avocatul Poporului, îndeplinind condițiile de numire prevăzute pentru judecători la Curtea Constituțională, la data pensionării sau recalculării pensiei anterior stabilite, beneficiază de pensie calculată similar cu cea a judecătorilor Curții Constituționale”, la art. 59 alin. (3) teza întâi se prevede că „Funcția de Avocat al Poporului este asimilată ca rang, salarizare și condiții de pensionare cu funcția de ministru”.**

Prin urmare, pentru a nu aduce atingere statutului Avocatului Poporului recunoscut în **legislația în vigoare (pensia de serviciu calculată similar cu cea a judecătorilor Curții Constituționale), legiuitorul a realizat, prin noua reglementare adoptată, o distincție clară între noțiunile juridice utilizate în determinarea statutului juridic al Avocatului Poporului: pe de o parte, asimilarea Avocatului Poporului ca rang și salarizare cu funcția de ministru, iar pe de altă parte consolidarea dreptului la pensia de serviciu calculată în condițiile judecătorilor de la Curtea Constituțională.**

Astfel, a fost necesară înlăturarea sintagmei **”condiții de pensionare” (pentru ministru n.n) din art. 59 alin. (3) din Legea nr. 35/1997, în forma sa actuală, știut fiind că o asemenea noțiune juridică nu este reglementată în legislația românească pentru miniștri.**

Instituirea, de către legiuitor, în beneficiul Avocatului Poporului, a adjuncților săi, precum și a personalului de conducere și de execuție din cadrul instituției, a unor pensii de serviciu reprezintă recunoașterea la nivel legislativ a statutului constituțional specific al Avocatului Poporului în concordanță cu statutul european al omologilor săi din statele aparținând spațiului european.

1.2. Caracterul unipersonal al instituției Avocatul Poporului

Consacrat în Constituția României în art. 58-60, de la adoptarea legii sale organice, în anul 1997, Avocatul Poporului este organizat și funcționează în România exercitând un mandat general de ***apărător al drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora în special cu autoritățile publice***, valorificând tradiția și experiența clasicului ombudsman vest-european.

Numit în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, pe o durată de 5 ani, pentru apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice, Avocatul Poporului, pe durata mandatului său, nu poate îndeplini nici o altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.

Avocatul Poporului este ***asistat de adjuncți***, numiți de către birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului, specializați pe domeniile de activitate stabilite prin Legea nr. 35/1997, republicată. Aceste dispoziții legale creează premisele creșterii eficienței activității instituției Avocatul Poporului și sunt în concordanță cu reglementările din alte țări unde este organizat și funcționează Ombudsmanul.

Așezarea instituției Avocatul Poporului în Capitolul IV, Titlul II al Constituției, **conferă acesteia trăsături juridice particulare**. În aprecierea naturii sale juridice trebuie observate, clarificările legale (art. 2 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată), potrivit cărora:

- **este o autoritate publică autonomă și independentă față de orice altă autoritate publică, în condițiile legii;**
- **în exercitarea atribuțiilor sale, Avocatul Poporului nu se substituie autorităților publice;**
- **Avocatul Poporului nu poate fi supus niciunui mandat imperativ sau reprezentativ;**
- **nimeni nu îl poate obliga pe Avocatul Poporului să se supună instrucțiunilor sau dispozițiilor sale.**

De asemenea, potrivit dispozițiilor art. 52 din Legea nr. 35/1997, republicată, **Avocatul Poporului și adjuncții săi nu răspund juridic pentru opiniile exprimate sau pentru actele pe care le îndeplinesc, cu respectarea legii, în exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege.**

Toate acestea sunt rezultatul poziției constituționale aparte a instituției și explică de ce, în fapt, **Avocatul Poporului răspunde numai în fața Parlamentului**, răspundere ce se materializează prin obligația prezentării de rapoarte³.

În ceea ce privește ***delegarea de către Avocatul Poporului, pe perioada concediului de odihnă a atribuțiilor de a se putea sesiza Curtea Constituțională, cu excepția de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor***, prin Ordinul nr. 190 din 16 octombrie 2018 al Avocatului Poporului, au fost delegate unele din atribuțiile acestuia către un adjunct al Avocatului Poporului.

Delegarea atribuțiilor, inclusiv în perioada concediului de odihnă, este o instituție juridică permisă de prevederile art. 15 alin. (3) din Legea nr. 35/1997, republicată, potrivit cărora Avocatul Poporului poate delega exercitarea acestor atribuții adjuncților săi sau unor persoane cu funcții de conducere din cadrul instituției.

În plus, dispozițiile art. 15 alin. (1) lit. h) și i) și ale alin. (3) din Legea nr. 35/1997, republicată, se interpretează în lumina considerentelor Deciziei nr. 336/2013 a Curții

³ I. Muraru, E.S. Tănăsescu, Constituția României comentariu pe articole, Editura C.H. Back, 2008.

Constituționale, care a reținut că „*Avocatul Poporului are exclusivitatea în privința deciziei de a ridica o excepție de neconstituționalitate, parte a independenței instituționale și funcționale de care acesta se bucură (...)*”.

Începând cu anul 2014, în acord cu aspectele reținute în Decizia nr. 336/2013 a Curții Constituționale, s-a exceptat, în mod consecvent, delegarea atribuțiilor privind sesizarea Curții Constituționale, așa cum reiese din ordinele privind delegarea atribuțiilor.

Prin urmare, în aplicarea art. 15 alin. (3) din Legea nr. 35/1997, republicată, și a considerentelor Deciziei nr. 336/2013 sus-menționate, Avocatul Poporului nu a delegat nici prin Ordinul nr. 190 din 16 octombrie 2018 atribuțiile referitoare la sesizarea Curții Constituționale cu privire la neconstituționalitatea legilor, înainte de promulgarea acestora și nici pe cea de sesizare directă cu excepția de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor.

Decizia de a nu delega atribuțiile în materia controlului de constituționalitate al legilor și ordonanțelor pe calea obiecției și a excepției de neconstituționalitate este justificată și de faptul că instituția Avocatul Poporului este o autoritate publică unipersonală, autonomă și independentă.

Aceste trăsături specifice ale Avocatului Poporului derivă din realitățile social-politice și economice ale României, care au determinat legiuitorul constituant să creeze o instituție de tip Ombudsman cu caracter unipersonal.

Tipul de conducere unipersonal al instituției, astfel cum reiese din dispozițiile constituționale, în antiteză cu modalitatea de conducere colectivă întâlnită în cadrul altor instituții de tip Ombudsman, conferă Avocatului Poporului putere de decizie și în egală măsură răspunderea personală pentru hotărârile luate. Acestea sunt rațiunile care fundamentează deciziile Avocatului Poporului în delegarea atribuțiilor sale.

Prin urmare, fie că legea îi oferă Ombudsmanului ajutorul unuia sau a mai multor adjuncți, colaboratori sau delegați, fie că nu, instituția Ombudsman, sub această formă, rămâne unipersonală.

Avocatul Poporului este cel care conduce instituția, cu sprijinul unor structuri care însă nu depășesc nivelul unor organisme consultative⁴.

Astfel, în cadrul instituției funcționează Consiliul consultativ, în componența căruia intră Avocatul Poporului, adjuncții acestuia, precum și alte persoane desemnate prin ordin de Avocatul Poporului. Consiliul consultativ se convoacă de către Avocatul Poporului. Așa cum rezultă chiar din denumire, Consiliul consultativ este un organism care sprijină actul de conducere, el propune dar nu decide, fiind un sfătuitor al conducătorului instituției⁵.

Pornind de la analiza atribuțiilor și responsabilităților pe care i le conferă Constituția și legea sa de organizare, care dau identitate acestei autorități în sistemul autorităților publice din România, concluzionăm că Avocatul Poporului este o autoritate publică unipersonală.

Astfel, din analiza actelor normative incidente, se poate decela intenția legiuitorului constituant și a celui organic de a conferi Avocatului Poporului statutul de autoritate unipersonală, prin anumite trăsături specifice acestui tip de autoritate:

Numirea Avocatului Poporului

Avocatul Poporului este numit pe o durată de 5 ani de Camera Deputaților și de Senat, în ședință comună. Mandatul Avocatului Poporului poate fi reînnoit o singură dată.

Este numit ca Avocat al Poporului **candidatul** care a întrunit cel mai mare număr de voturi ale deputaților și senatorilor prezenți.

⁴ Ioan Muraru, Avocatul Poporului-instituție de tip ombudsman, Editura All Beck, 2004, p. 46

⁵ Ioan Muraru, Avocatul Poporului-instituție de tip ombudsman, Editura All Beck, 2004, p. 62

Din analiza textului, reiese că în funcția de Avocat al Poporului este numită o singură persoană.

Atribuțiile Avocatului Poporului

Art. 15 alin. (1) din Legea nr. 35/1997: Avocatul Poporului coordonează activitatea instituției Avocatul Poporului și reprezintă instituția Avocatul Poporului în fața Camerei Deputaților, a Senatului și a celorlalte autorități publice, precum și în relațiile cu persoanele fizice sau juridice -funcția de reprezentare

Art. (1) din Regulament stabilește că Avocatul Poporului conduce instituția, exercitându-și autoritatea și competența prevăzute de lege.

Actele Avocatului Poporului

Potrivit art. 5 din Regulamentul de organizare și funcționare, în exercitarea atribuțiilor legate de activitatea internă a instituției, **Avocatul Poporului EMITE ordine**, instrucțiuni, norme metodologice și regulamente. Or, teoria actelor administrative reține, din punct de vedere terminologic, că **autoritățile colegiale adoptă acte** și **autoritățile unipersonale EMIT acte**.

Așa cum am arătat anterior, celelalte structuri din cadrul instituției (avem aici în vedere Consiliul Consultativ) au cel mult un rol consultativ. Existența acestui Consiliu Consultativ nu poate conduce la ideea calificării Avocatului Poporului ca fiind un **organ colegial, deliberativ, care adoptă acte administrative**.

Răspunderea Avocatului Poporului este și ea una specifică autorității unipersonale. Astfel, **numai Avocatul Poporului răspunde politic în fața Parlamentului** putând fi revocat de către acesta. Revocarea din funcție a Avocatului Poporului, ca urmare a încălcării Constituției și a legilor, se face de Camera Deputaților și de Senat, în ședință comună, cu votul majorității deputaților și senatorilor prezenți, la propunerea birourilor permanente ale celor două Camere ale Parlamentului, pe baza raportului comun al comisiilor juridice ale celor două Camere ale Parlamentului. [art. 9 alin. (2) din Legea nr. 35/1997].

De altfel, caracterul unipersonal al instituției Avocatul Poporului nu este specific doar României, acest tip de instituție unipersonală, regăsindu-se și în alte state din Europa, precum:

- **Spania**, unde legislația prevede că Ombudsmanul (Defensor del Pueblo) este un organism unipersonal.

Ombudsmanul este un organism unipersonal, deși pare să aibă o organizare internă mai mult sau mai puțin complexă, cu toate că este obligatorie existența adjuncților ombudsmanului cărora să le poată delega atribuțiile sale.

Elementul determinant pentru care Ombudsmanul este considerat un organism unipersonal este concentrarea responsabilității pentru decizii în persoana titularului mandatului de Ombudsman și a faptului că numai el este cel care trebuie să dea socoteală în fața Parlamentului.

Opțiunea pentru caracterul unipersonal al instituției are avantajul de a preveni situațiile de conflict și de blocaj care pot apărea într-un sistem colegial⁶.

De asemenea, Instituția Ombudsmanului din Barcelona - *Sindicatura de Greuges de Barcelona*, personalizată de *Síndica* (Ombudswoman), este o instituție unipersonală

---

⁶ Kamal Hossain, Leonard F.M. Besselink - Human Rights Commissions and Ombudsman Offices. National Experiences through the World, Kluwe Law International, 2000 p. 401

responsabilă cu supravegherea administrației municipale și garantarea drepturilor fundamentale și a libertăților publice.

Rolul Ombudsmanului municipal este de a apăra drepturile fundamentale și libertățile publice a celor care trăiesc în zona municipală, scopuri pentru care acesta poate supraveghea activitățile administrației municipale. Ombudsmanul municipal își exercită atribuțiile în mod independent și obiectiv⁷.

- **Portugalia**, țară în care Ombudsmanul este asistat de doi adjuncți cărora li se pot delega anumite atribuții (ca de exemplu, efectuarea vizitelor inopinate, a inspecțiilor, efectuarea de anchete, examinarea petițiilor, solicitarea de date suplimentare pentru soluționarea petițiilor, audiențe) însă atribuția de sesizare a Curții Constituționale nu poate fi delegată;

- **Finlanda**, unde Ombudsmanul are competența exclusivă de a lua decizii în toate domeniile care țin de atribuțiile sale conform legii. După ce ia în considerare opiniile adjuncților săi, Ombudsmanul decide, de asemenea, cu privire la repartizarea sarcinilor Ombudsmanului și a adjuncților acestuia (Legea nr. 197/2002 privind Ombudsmanul Parlamentar Secțiunea 14 - Competența Ombudsmanului și a adjuncților acestuia).

În privința modelului adecvat de Ombudsman (de tip individual sau colegial), în *”Compendiul de opinii ale Comisiei de la Veneția referitoare la instituțiile Ombudsman”*, realizat de către Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept, la Strasbourg, în data de 5 februarie 2016, sub nr. CDL-PI(2016)001, Comisia de la Veneția recunoaște că statele beneficiază de o largă marjă de apreciere în privința organizării instituției Ombudsman (drept organism individual sau colectiv), care depinde într-o mare măsură de cadrul legislativ și social intern. **Organizarea instituției ca un organism individual sau colectiv depinde de etapele diferite de dezvoltare democratică ale fiecărui stat.** De asemenea, Comisia de la Veneția subliniază că **modelul individual de organizare oferă mai multă coerență pentru domeniile specializate**, deși trebuie luate măsuri pentru a se asigura că aceasta nu afectează eficiența controalelor și se bazează pe garantarea drepturilor.

1.3 Punctul de vedere al Avocatului Poporului privind sesizarea de neconstituționalitate formulată de Președintele României asupra Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului

I. Referitor la critica de neconstituționalitate extrinsecă invocată de către Președintele României cu privire la Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului transmisă de Parlament spre promulgare Președintelui României în data de 24 octombrie 2018, **facem următoarele precizări:**

a) Cu privire la admisibilitatea sesizării de neconstituționalitate în cauză

Sușinerile sesizării de neconstituționalitate sunt legate, în principal, de calculul termenelor de adoptare a proiectelor de lege sau a propunerilor legislative, astfel cum este statuat prin prevederile art. 113 din Regulamentul Camerei Deputaților. În acest sens,

⁷ <http://www.bcn.cat/sindicadegreuges/pdf/The%20institution.pdf>

apreciem că, deși sesizarea de neconstituționalitate are în vedere Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, construcția juridică ce constituie însăși motivarea sesizării vizează, pe fond, o normă juridică diferită, respectiv cea cuprinsă în art. 113 din Regulamentul Camerei Deputaților, cu privire la care, raportat la prevederile art. 146 lit. c) din Constituția României, **Președintelui României nu i se recunoaște legitimitatea procesuală activă pentru a o invoca.**

Prin urmare, **nefiind abilitat să formuleze o asemenea sesizare de neconstituționalitate cu privire la Regulamentul Camerei Deputaților, acesta nu poate utiliza sesizarea de neconstituționalitate cu privire la aspecte ce țin de reglementarea termenelor statuate în acest sens prin regulament.**

Având în vedere aceste considerente, sesizarea de neconstituționalitate formulată de Președintele României asupra Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului trebuie examinată prin raportare la dispozițiile legale în vigoare, apreciate ca fiind relevante în cauză și care se bucură de prezumția de constituționalitate, în forma prevăzută în Regulamentul Camerei Deputaților la data analizării ei.

Pe cale de consecință, cu privire la modul de calcul al termenelor privind adoptarea proiectelor de lege sau ale propunerilor legislative, astfel cum sunt statuate prin prevederile art. 113 din Regulamentul Camerei Deputaților, invocat în cauză de către Președintele României, ca fiind neconstituțional, considerăm că, **sesizarea de neconstituționalitate este inadmisibilă, fiind invocată de către un subiect de drept în favoarea căruia legea nu reglementează un astfel de drept, în sensul arătat.**

b) Cu privire la critica de neconstituționalitate extrinsecă invocată în cauză

În sesizarea formulată, Președintele României a apreciat faptul că, legea menționată mai sus, **a fost adoptată cu nerespectarea prevederilor constituționale ale art. 75 alin. (2) coroborate cu cele ale art. 61 alin. (2), precum și cu cele ale art. 147 alin. (4) raportat la prevederile art. 92, art. 113 și art. 113 alin. (11) din Regulamentul Camerei Deputaților și respectiv art. 119 din Regulamentul Senatului.**

În sesizarea formulată, Președintele României susține că, pentru propunerile legislative înregistrate la Camerei Deputaților ca primă Cameră sesizată: **(i)** termenele prevăzute la art. 75 alin. (2) din Constituție curg de la data înregistrării la Biroul permanent însoțite de avizele solicitate; **(ii)** Biroul permanent este cel abilitat să stabilească termenele atât pentru organismele avizatoare, cât și pentru comisiile permanente sesizate în fond; la împlinirea acestor termene, Biroul permanent nu este obligat să aștepte primirea acestor avize sau puncte de vedere, fiind de principiu statuat prin jurisprudența Curții Constituționale că Parlamentul nu poate fi ținut în realizarea activității de legiferare de faptul că una sau alta dintre autoritățile sau instituțiile publice cu competențe de avizare nu trimit sau transmit cu întârziere un punct de vedere solicitat de una sau alta dintre Camere; din această perspectivă, transmiterea de către Guvern cu întârziere a punctului său de vedere nu poate ține în loc o Cameră în dezbaterăa unei inițiative legislative, întrucât în conformitate cu dispozițiile art. 111 alin. (1) din Constituție, obligația constituțională este în sensul solicitării informării Guvernului și nu a obligativității existenței punctului de vedere al Guvernului; **(iii)** termenul prevăzut de art. 75 alin. (2) din Constituție a început să curgă la data de 5.03.2018, termenul inițial de adoptare tacită fiind de 45 de zile, care a început să curgă de la această data; **(iv)** indiferent de termenul constituțional considerat a fi aplicabil, sancțiunea prevăzută la art. 75 alin. (2) teza a II-a din Constituție a survenit fie la data de 18 aprilie 2018, fie la cea de 3 mai

2018, iar legea criticată trebuia transmisă Camerei decizionale în forma inițiatorului, ca adoptată tacit; (v) dezbateră și adoptarea de către Camera Deputaților a legii criticate în ședința din 13 iunie 2018 s-a realizat și cu încălcarea prevederilor art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală în ceea ce privește modul de calcul al termenelor referitoare la desfășurarea raporturilor constituționale între autoritățile publice; (vi) începând cu data de 18 aprilie 2018, legea dedusă controlului de constituționalitate este adoptată tacit, iar orice amendare, dezbateră sau adoptare ulterioară acestei date asupra acestei legi este efectuată cu nerespectarea Constituției.

Opinia Avocatului Poporului

În fapt, analizând înregistrările cu privire la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului, precum și pentru modificarea art.16 alin. (3) din Legea nr. 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, astfel cum apar menționate în cadrul procesului legislativ, înregistrări la care chiar inițiatorul sesizării de neconstituționalitate face trimitere, **se observă faptul că, propunerea a fost înregistrată la Biroul Permanent al Camerei Deputaților în data de 27 decembrie 2017, însă înregistrarea efectivă pentru dezbateră a fost realizată la Camera Deputaților în data de 01 februarie 2018, iar ulterior în conformitate cu dispozițiile art. 111 alin. (1) din Constituție, Biroul permanent al Camerei Deputaților, în ședința din data de 1 februarie 2018, a transmis propunerea legislativă menționată Guvernului, în vederea formulării unui punct de vedere.**

Mai mult, așa cum rezultă și din urmărirea procesului legislativ aferent dezbaterii și adoptării propunerii legislative criticate (Pl-x nr. 1/2018), în data de **26 februarie 2018**, a fost solicitat punctul de vedere de la Guvern și de la Consiliul Legislativ, iar în data de **15 februarie 2018** de la Consiliul Economic și Social. Ulterior, aceste instituții și-au exprimat punctul de vedere cu privire la lege.

În data de **5 martie 2018** (astfel cum este reținut și în sesizarea de neconstituționalitate), inițiativa legislativă a fost prezentată în Biroul Permanent al Camerei Deputaților, iar în data de 14 mai 2018 a intrat în dezbateră în plenul Camerei Deputaților care a aprobat modificarea termenului de adoptare la 60 de zile pentru Camera Deputaților ca prima Cameră sesizată, stabilind termenul de 18 iunie 2018 ca fiind cel de adoptare al legii.

Ulterior, în data de 12 iunie 2018, proiectul de lege a primit raport favorabil de la Comisia juridică, de disciplină și imunități care a menționat faptul că, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, acesta fiind înscris pe ordinea de zi a plenului Camerei Deputaților în aceeași zi. A doua zi, în data de 13 iunie 2018, inițiativa legislativă a intrat în dezbateră în plenul Camerei Deputaților unde a fost adoptată, fiind transmisă ulterior la Senat, unde a fost adoptată în data de 15 octombrie 2018, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (1) din Constituția României (a fost adoptată cu titlul Pl pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului).

În data de **22 octombrie 2018** Legea a fost depusă la Secretarul general pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității legii, în data de **24 octombrie 2018** fiind trimisă Președintelui României pentru promulgare.

De asemenea, facem mențiunea că, **pe tot parcursul legislativ al legii, aceasta a obținut toate avizele necesare pentru adoptarea sa, așa cum rezultă și din urmărirea procesului legislativ.**

Facem și precizarea că, **un aspect important a fost omis a fi expus în susținerile sesizării de neconstituționalitate, și anume că, termenul inițial de 45 de zile, avut în**

vedere pentru Camera Deputaților ca primă Cameră sesizată (Camera Deputaților este prima Cameră sesizată pentru aprobarea proiectelor legilor organice prevăzute la art. 75 alin. (1) din Constituția României, între care se regăsește și art. 58 alin. (3) din Constituția României cu privire la organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului) **se împlinea într-adevăr în data de 21 mai 2018, însă plenul Camerei a aprobat, în data de 14 mai 2018, modificarea termenului de adoptare la 60 de zile, având în vedere că legea supusă dezbaterii este o lege organică, de o complexitate deosebită, fapt care a determinat ca termenul final de adoptare să fie prelungit până în data de 18 iunie 2018.**

Astfel, conform regulamentelor parlamentare, la Camera Deputaților, Comitetul ordinii de zi hotărăște cu privire la includerea proiectelor și a propunerilor pe ordinea de zi cu privire la ordinea dezbaterii și cu privire la timpul afectat fiecărui grup parlamentar pentru luarea de cuvânt, iar la Senat, proiectele și propunerile legislative se înaintează Biroului Permanent, care dispune sesizarea comisiilor parlamentare, stabilind și termene fixe pentru depunerea rapoartelor și depunerea amendamentelor la comisiile sesizate în fond. Votarea ansamblului actului normativ, survine în fiecare Cameră, după discuția pe articole a inițiativei legislative.

Prin urmare, după ce Camera primă sesizată a finalizat dezbaterile în interiorul termenului de 60 de zile (cazul de față) propunerea finală de lege se trimite Camerei stabilită de legea fundamentală drept Cameră decizională. (Muraru, I., Tănăsescu E.S.(2004). *Drept constituțional și instituții politice*. București: All Beck.).

Astfel, prevederile constituționale invocate în motivarea sesizării sunt cele ale art. 75 alin. (2) referitoare la sesizarea Camerelor și termenele în care acestea se pronunță asupra proiectelor de lege sau propunerilor legislative și care se coroborează cu cele ale art. 61 și 64 din Constituție privind rolul și structura Parlamentului, respectiv organizarea internă a fiecărei Camere a Parlamentului, texte constituționale care consacră principiul autonomiei parlamentare, concretizată într-o triplă autonomie: regulamentară, instituțională și financiară.

Însă, în temeiul dispozițiilor constituționale menționate, fiecare Cameră este în drept să-și stabilească, în limitele și cu respectarea prevederilor constituționale, regulile de organizare și funcționare, care, în substanța lor, alcătuiesc regulamentul fiecărei Camere. Din această perspectivă, nicio autoritate publică nu poate dispune, cu privire la aspectele menționate, pentru Parlament, și, de asemenea, niciuna dintre Camerele Parlamentului nu poate dispune, asupra aceluiași aspecte, pentru cealaltă Cameră.

Ca urmare, organizarea și funcționarea fiecărei Camere a Parlamentului se stabilesc prin regulament propriu, adoptat prin hotărâre proprie a fiecărei Camere, cu votul majorității membrilor Camerei respective (Decizia nr. 1009/2009 a Curții Constituționale).

Referitor la **stabilirea termenelor de adoptare** a unei propuneri legislative, în literatura de specialitate⁸, s-a reținut că, *”În cazul propunerilor legislative, din momentul depunerii lor la Camera competentă, în funcție de obiectul lor de reglementare și de amploarea acestei reglementări, cunosc o etapă prealabilă, uneori îndelungată, de avizare. Astfel, calculul celor două termene, după caz, este mai dificil. Punctul de vedere al Guvernului, avizul Consiliului Legislativ, al Consiliului Economic și Social și al altor instituții și organisme care, potrivit legii, au obligația avizării, presupun uneori o perioadă mai mare de analiză și avizare. Or, a circumscrie această perioadă de avizare termenului de 45 sau de 60 de zile ar însemna stabilirea pentru avizare a unor termene foarte scurte, ceea ce nu ar putea fi decât în defavoarea reglementării și ar putea avea efecte nedorite asupra calității*

⁸ Varga Attila, *Constituționalitatea procesului legislativ*, Ed.Hamangiu, 2007, pagina 221-222

actului normativ astfel adoptat. Prima Cameră poate adopta sau respinge proiectul sau propunerea legislativă în termenele stabilite de Constituție, după care le trimite celeilalte Camere, care va decide definitiv [art. 75 alin. (3) din Constituția revizuită]. În cazul Camerei decizionale, cu privire la dezbaterile în plen, nici Legea fundamentală nici regulamentele parlamentare nu prevăd un termen limită până la care trebuie adoptat proiectul de lege sau propunerea legislativă.”

Pe cale de consecință, legea criticată **a fost adoptată în cadrul termenului legal prevăzut de Legea fundamentală, actul normativ fiind adoptat atât în Camera Deputaților, în ședința din 13 iunie 2018, cât și de Senat, în calitate de Cameră decizională, în ședința din 15 octombrie 2018.**

Așa cum am arătat, fiecare cameră are propriul Regulament prin care sunt stabilite termenele și procedura de adoptare, astfel încât critica formulată de Președintele României nu poate fi reținută.

Așadar, astfel cum rezultă din urmărirea procesului legislativ expus mai sus, procedurile și termenele prevăzute de Legea fundamentală, precum și de Regulamentul Camerei Deputaților și al Senatului au fost respectate, **interpretările formulate în susținerea criticilor de neconstituționalitate extrinsecă fiind neîntemeiate.**

II. În privința *argumentelor de neconstituționalitate intrinsecă* invocate de Președintele României asupra prevederilor din legea supusă controlului de constituționalitate apreciem că aceasta **nu poate fi reținută**, pentru argumentele prezentate în continuare:

A. **Analiza criticii de neconstituționalitate privind pensia de serviciu a Avocatului Poporului (Art. 1 pct. 8 și pct. 9 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului)**

Referitor la pensia de serviciu a Avocatului Poporului, în cuprinsul sesizării de neconstituționalitate, se menționează că „*în cadrul aceleiași categorii de demnitari, legiuitorul nu poate face nicio diferențiere cu privire la îndreptățirea onora sau altora de a beneficia de dreptul la pensie specială decât cu încălcarea art. 16 alin. (1) din Constituție conform căruia cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări, instituind un privilegiu nejustificat pe baza unor criterii rezonabile și obiective*”, având în vedere că funcția de Avocat al Poporului este asimilată ca rang cu cea de ministru, beneficiind de aceleași drepturi cu aceștia, iar acordarea unei pensii speciale pentru Avocatul Poporului ar constitui, în opinia autorului sesizării de neconstituționalitate, un privilegiu nejustificat față de ceilalți demnitari cu același rang.

Instituirea în beneficiul Avocatului Poporului a unei pensii de serviciu, stabilită și calculată în condițiile prevăzute pentru judecătorii Curții Constituționale, nu s-a realizat cu nesocotirea prevederilor art. 1 alin. (5) și art. 16 din Constituție, ci reprezintă recunoașterea la nivel legislativ a statutului constituțional specific al Avocatului Poporului.

În primul rând, trebuie menționat că propunerea legislativă criticată nu face decât să reia, într-o formulare mai clară, prevederile art. 9 alin. (4) din Legea nr. 35/1997, republicată, în actuala redactare, care prevede că ”Avocatul Poporului, îndeplinind condițiile de numire prevăzute pentru judecători la Curtea Constituțională, la data pensionării sau recalculării pensiei anterior stabilite, beneficiază de pensie calculată similar cu cea a judecătorilor Curții Constituționale.” Or, reluând o soluție legislativă preexistentă, noua formulă redacțională imprimă un **plus de previzibilitate** modului de stabilire concretă a pensiei de serviciu a Avocatului Poporului, necesar destinatarului normei juridice, în procesul de aplicare al acesteia.

În al doilea rând, prin textul de lege criticat se înlătură o inconsecvență a Legii nr. 35/1997, republicată, în forma în vigoare la data prezentului punct de vedere, în sensul că, deși la art. 9 alin. (4) se prevede dreptul la o pensie de serviciu calculată similar cu cea a judecătorilor Curții Constituționale, la art. 59 alin. (3) teza întâi din legea actuală se prevede că „Funcția de Avocat al Poporului este asimilată ca rang, salarizare și condiții de pensionare cu funcția de ministru”.

Pentru a nu aduce atingere unor drepturi câștigate în legislația anterioară (pensia de serviciu calculată similar cu cea a judecătorilor Curții Constituționale), legiuitorul a realizat, prin noua reglementare, o distincție clară între noțiunile juridice utilizate în determinarea statutului juridic al Avocatului Poporului: *pe de o parte*, asimilarea Avocatului Poporului ca rang și salarizare cu funcția de ministru, iar *pe de altă parte* consolidarea dreptului la pensia de serviciu calculată în condițiile judecătorilor de la Curtea Constituțională.

Astfel, a fost necesară înlăturarea sintagmei „condiții de pensionare” din art. 59 alin. (3) din Legea nr. 35/1997, în forma sa actuală, știut fiind că o asemenea noțiune juridică nu este reglementată în legislația românească pentru miniștri.

În al treilea rând, contrar afirmațiilor autorului obiecției de neconstituționalitate, nu se poate susține ideea necesității unui tratament juridic identic între un ministru, ca membru al Guvernului, și Avocatul Poporului, având rang de ministru, motivat de trăsăturile constituționale și legale diferite, existente între cele două categorii de demnitari, pe care le vom argumenta detaliat în cuprinsul prezentului punct de vedere.

Diferența de tratament juridic instituită în favoarea Avocatului Poporului prin stabilirea unei pensii de serviciu este pe deplin justificată, dacă avem în vedere caracteristicile diferite care vin să contureze funcției de Avocat al Poporului o poziție deosebită față de funcția de ministru deținută de un membru al Guvernului, însă similară cu cea a judecătorilor Curții Constituționale.

a) Trăsături distincte determinate de incompatibilitățile de rang constituțional
Constituția României prevede pentru Avocatul Poporului două incompatibilități exprese, identice cu cele ale magistraților și judecătorilor Curții Constituționale:

- art. 40 alin. (3) din Legea fundamentală reglementează o incompatibilitate privind dreptul de asociere, astfel: *”Nu pot face parte din partide politice judecătorii Curții Constituționale, avocații poporului, magistrații, membrii activi ai armatei, poliștii și alte categorii de funcționari publici stabilite prin lege organică.”*

- art. 58 alin. (2) din Constituție că „Avocatul Poporului și adjuncții săi nu pot îndeplini nici o altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior”.

Aceleași incompatibilități privind cumulul de funcții le regăsim și în cuprinsul art. 125 alin. (3) din Constituție, potrivit căruia „Funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior”, precum și în cuprinsul art. 144 din Constituție, conform căruia ”funcția de judecător al Curții Constituționale este incompatibilă cu oricare altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul juridic superior.”

Din punct de vedere al incompatibilităților, se observă o identitate de tratament juridic între Avocatul Poporului și judecători, inclusiv judecătorii Curții Constituționale.

În schimb, funcția de membru al Guvernului este incompatibilă cu exercitarea altei funcții publice de autoritate, cu excepția celei de deputat sau de senator. De asemenea, ea

este incompatibilă cu exercitarea unei funcții de reprezentare profesională salarizate în cadrul organizațiilor cu scop comercial.

Din cauza incompatibilităților de rang constituțional reglementate pentru Avocatul Poporului, veniturile acestuia ar putea să crească doar dacă desfășoară o activitate didactică din învățământul superior, spre deosebire de majoritatea membrilor Guvernului care provin din rândul senatorilor și deputaților, cumulând indemnizația de ministru cu indemnizația de membru al Parlamentului. Mai mult decât atât, incompatibilitățile instituite în sarcina funcției de ministru nu sunt la fel de restrictive ca în cazul Avocatului Poporului.

Ca atare, **însăși Constituția vine să reglementeze în mod diferit cele două funcții, cea de Avocat al Poporului și cea de membru al Guvernului**.

Referitor la **pensia de serviciu a magistraților**, prin Decizia nr. 20/2000, Curtea Constituțională a precizat că aceasta este justificată prin faptul că acestora le sunt interzise activități ce le-ar putea aduce venituri suplimentare, care să le asigure posibilitatea efectivă de a-și crea o situație materială de natură să le ofere după pensionare menținerea aceluiași nivel de viață.

Din rațiuni de identitate de tratament juridic, apreciem că **incompatibilitățile constituționale ale Avocatului Poporului și condițiile identice de numire constituie unele dintre elementele esențiale care justifică stabilirea unei pensii de serviciu prin raportare la pensia de serviciu cuvenită judecătorilor Curții Constituționale**.

b) Trăsături distincte determinate de specificul legal al Avocatului Poporului

- **Procedura de numire**: potrivit art. 6 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, **republicată, Avocatul Poporului este numit pe o durată de 5 ani de Camera Deputaților și de Senat, în ședință comună, pentru apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice**.

În condițiile în care, potrivit prevederilor **art. 103 alin. (3) din Constituție** „Programul și lista Guvernului se dezbat de Camera Deputaților și de Senat, în ședință comună. Parlamentul acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților și senatorilor”.

- **Condițiile de numire: poate fi numit Avocat al Poporului orice cetățean român care îndeplinește condițiile de numire prevăzute pentru judecători la Curtea Constituțională**.

Potrivit articolului 143 din Constituție, judecătorii Curții Constituționale trebuie să aibă pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională și o vechime de cel puțin 18 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior.

Legea nr. 90/2001 nu stabilește condiții speciale, restrictive, pentru **numirea miniștrilor**. Astfel, pot fi membri ai Guvernului persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară, se bucură de exercițiul drepturilor electorale, nu au suferit condamnări penale.

- **Independența Avocatului Poporului, evidențiată de următoarele componente**:

- *Instituția Avocatul Poporului este autoritate publică autonomă și **independentă** față de orice altă autoritate publică, în condițiile legii;*

- *În exercitarea atribuțiilor sale, Avocatul Poporului nu se substituie autorităților publice;*

- *Avocatul Poporului nu poate fi supus nici unui mandat imperativ sau reprezentativ;*

- *Avocatul Poporului nu răspunde juridic pentru opiniile exprimate sau pentru actele pe care le îndeplinesc, cu respectarea legii, în exercitarea atribuțiilor;*

- *Pe durata exercitării mandatului, Avocatul Poporului poate fi urmărit și trimis în judecată penală pentru fapte, altele decât cele prevăzute la art. 52, dar nu poate fi reținut, percheziționat, arestat la domiciliu sau arestat preventiv fără încuviințarea președinților celor două Camere ale Parlamentului; potrivit proiectului de lege criticat, este necesară încuviințarea birourilor permanente ale celor două camere.*

- *Nimeni nu îl poate obliga pe Avocatul Poporului să se supună instrucțiunilor sau dispozițiilor sale.*

Trebuie precizat că independența este o trăsătură constituțională specifică și judecătorilor și judecătorilor Curții Constituționale. Astfel, potrivit art. 123 alin. (3) din Constituție ”*Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii*”, iar conform art. **145 din Legea fundamentală**, ”*judecătorii Curții Constituționale sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe durata acestuia.*”

- **Salarizarea distinctă:** Din examinarea prevederilor Legii nr. 153/2017, observăm că, deși salarizarea se face la același nivel cu cea a ministrului (nu ne referim la situația cumulului indemnizației de ministru cu cea de parlamentar), legiuitorul a înțeles **statutul juridic distinct al Avocatului Poporului**, reglementând salarizarea acestora în mod distinct, iar nu printr-o normă de trimitere la salarizarea funcției de ministru.

c) Trăsături distincte determinate de complexitatea atribuțiilor Avocatului Poporului

Potrivit art. (1) alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, „*Instituția Avocatul Poporului are drept scop apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice*”.

Din prevederile Legii nr. 35/1997, republicată, se pot desprinde, în principal, următoarele:

- **autoritățile publice sunt obligate să comunice sau, după caz, să pună la dispoziția instituției Avocatul Poporului**, în condițiile legii, informațiile, documentele sau actele pe care le dețin în legătură cu petițiile care au fost adresate instituției Avocatul Poporului, precum și cele referitoare la sesizările din oficiu și la vizitele anunțate sau inopinate pe care aceasta le efectuează pentru îndeplinirea atribuțiilor specifice Mecanismului național de prevenire a torturii în locurile de detenție, acordându-i sprijin pentru exercitarea atribuțiilor sale;

- **Avocatul Poporului prezintă, în ședința comună a celor două Camere ale Parlamentului, rapoarte, anual sau la cererea acestora.** Rapoartele trebuie să cuprindă informații cu privire la activitatea instituției Avocatul Poporului. **Ele pot conține recomandări privind modificarea legislației sau măsuri de altă natură pentru ocrotirea drepturilor și libertăților persoanelor fizice;**

- dacă Avocatul Poporului constată, cu prilejul cercetărilor întreprinse, lacune în legislație sau cazuri grave de corupție ori de nerespectare a legilor țării, **va prezenta un raport**, conținând cele constatate, **președinților celor două Camere ale Parlamentului sau, după caz, prim-ministrului;**

- **Avocatul Poporului, adjuncții acestuia, precum și personalul de specialitate al instituției Avocatul Poporului au dreptul să facă anchete proprii, să ceară autorităților administrației publice orice informații sau documente necesare anchetei, să audieze și să ia declarații de la conducătorii autorităților administrației publice și de la orice**

funcționar care poate da informațiile necesare soluționării petiției, în condițiile prezentei legi.

- Avocatul Poporului poate fi consultat de inițiatorii proiectelor de legi și ordonanțe, care, prin conținutul reglementărilor, privesc drepturile și libertățile cetățenilor, prevăzute de Constituția României, de pactele și celelalte tratate internaționale privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte;

- Avocatul Poporului poate formula cereri de chemare în judecată, în condițiile legii contenciosului administrativ, împotriva actelor administrative ale autorităților administrației publice;

- **Avocatul Poporului are atribuții specifice autorității judecătorești prin formularea recursurilor în interesul legii** (alături de subiecte de sezină aparținând autorității judecătorești);

- **Avocatul Poporului are atribuții specifice activității justiției constituționale, prin formularea punctelor de vedere față de excepțiile de neconstituționalitate ridicate în fața instanțelor, ridicarea obiecțiilor și excepțiilor de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor.**

Din toate cele relevate mai sus, rezultă în mod evident care este poziția Avocatului Poporului raportat la celelalte autorități publice, subliniind faptul că principala menire a acestei instituții este tocmai de a **monitoriza autoritățile administrației publice** – inclusiv activitatea miniștrilor și, în anumite cazuri, chiar a Guvernului (contestarea ordonanțelor simple și a celor de urgență)– și de a prezenta rezultatul final către Parlament, precum și de a **colabora cu autoritatea judecătorească și justiția constituțională.**

Ca urmare a investirii Avocatului Poporului cu dreptul constituțional de sesizare a Curții Constituționale, atribuțiile acestuia pot fi clasificate în două categorii: **atribuțiile de rang constituțional** prevăzute în art. 146 lit. a) și d) și **atribuții legale** stabilite în legea sa organică.

Pentru o imagine de ansamblu asupra evoluției instituției, menționăm faptul că, în prima sa formă, Legea nr. 35/1997, publicată în Monitorul Oficial cu numărul 48 din data de 20 martie 1997, prevedea pentru Avocatul Poporului doar 7 atribuții, fiind asistat de doi adjuncți care asigurau coordonarea exercitării atribuțiilor instituției Avocatul Poporului, pe domenii de activitate.

În prezent, prin **Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului** numărul atribuțiilor exercitate a crescut la **32 de atribuții**, inclusiv cele prevăzute pentru Avocatul Copilului și cele ce decurg din îndeplinirea noului său rol, și anume acela de instituție națională pentru promovarea și protecția drepturilor omului, în sensul stabilit prin Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite (ONU) nr. 48/134 din 20 decembrie 1993, prin care au fost adoptate Principiile de la Paris.

Arătăm că, potrivit proiectului de lege criticat, Avocatul Poporului coordonează următoarele structuri:

- **6 domenii de activitate, coordonate la rândul lor de adjuncții Avocatului Poporului:**

(a) drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale;

b) drepturile familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap;

c) apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului;

d) armată, justiție, poliție, penitenciare;

e) proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe;

f) prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție, prin Mecanismul Național de Prevenire,

- **Direcția contencios constituțional**, al cărui număr de personal va crește cu **10 posturi**, majorare pentru care au votat atât reprezentanții partidelor majoritare în parlament, cât și ai celor din opoziție.

- **Direcția economică**

- îndeplinește rolul de **Instituție Națională pentru Protecția Drepturilor Omului**. Toate aceste modificări legislative au fost însoțite și de majorarea numărului de posturi, astfel încât de la 99 de posturi, în anul 2014, în prezent s-a ajuns la un număr **165**, iar potrivit actului normativ criticat de Președinte, se preconizează un număr de **180 de posturi**.

Dinamizarea atribuțiilor conferite Avocatului Poporului a venit treptat, ca urmare a necesităților intervenite în contextul social.

Avocatul Poporului își exercită atribuțiile fie din oficiu, fie la cererea persoanelor lezate în drepturile și libertățile lor, în limitele stabilite de lege. Constituția obligă autoritățile publice să asigure Avocatului Poporului sprijinul necesar în exercitarea atribuțiilor sale.

Anul 2002 a marcat o nouă etapă în evoluția instituției Avocatul Poporului, prin adăugarea la competențele clasice, a posibilității de implicare în **mecanismul justiției constituționale**. Astfel, prin Legea nr. 181/2002, Avocatul Poporului a dobândit dreptul de a formula puncte de vedere la excepțiile de neconstituționalitate, la solicitarea Curții Constituționale. În plus, prin același act normativ, s-a introdus posibilitatea ca Avocatul Poporului să fie consultat de inițiatorii proiectelor de legi și ordonanțe, care, prin conținutul lor privesc drepturi și libertăți ale cetățenilor prevăzute de Constituție, de Pactele și celelalte instrumente internaționale la care România este parte în condițiile art. 11 și art. 20 din Constituție.

Revizuirea Constituției din anul 2003 definitivează procesul început în anul anterior, prin modificarea legii organice, competențele în materia controlului de constituționalitate fiind extinse de la formularea punctelor de vedere, la posibilitatea de a sesiza direct Curtea Constituțională cu obiecția de neconstituționalitate a legilor înainte de promulgarea acestora, precum și cu excepția de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor.

Ca o recunoaștere a importanței instituției Avocatul Poporului și a activității sale desfășurate în domeniul protecției drepturilor omului și a libertăților fundamentale, **în anul 2004**, sunt adăugate noi competențe **în legătură cu sesizarea instanței de contencios administrativ**. Astfel, în aplicarea Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, Avocatul Poporului, ca urmare a controlului realizat, potrivit legii sale organice, în baza unei sesizări a unei persoane fizice, dacă apreciază că ilegalitatea actului sau excesul de putere al autorității administrative nu poate fi înlăturat decât prin justiție, poate sesiza instanța competentă de contencios administrativ de la domiciliul petentului. Petiționarul dobândește, de drept, calitatea de reclamant, urmând a fi citat în această calitate.

O altă etapă importantă în evoluția instituției este marcată de adoptarea Legii nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, prin care au fost atribuite instituției Avocatul Poporului obligații privind **exercitarea recursului în interesul legii atât în materie civilă, cât și în materie penală**, o activitate **de mare tehnicitate juridică și strict specializată în domeniul unificării practicii judiciare**.

Interesul autorităților statului pentru reconfigurarea continuă a instituției Avocatul Poporului determină debutul unei etape de tranziție în istoria instituției când, în perioada dintre aprilie 2010 – decembrie 2013, au avut loc o serie de dezbateri pe marginea unui proiect de lege privind preluarea de către Avocatul Poporului a rolului de Mecanism pentru prevenirea torturii, având ca punct de plecare obligația asumată de statul român prin ratificarea

Protocolului opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, ratificat de România prin Legea nr. 109/2009.

În final, Avocatului Poporului i s-au adăugat, pe lângă cele patru domenii de activitate, încă două, și anume,

1. prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție, prin Mecanismul Național de Prevenire (din anul 2014) și

2. apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului (din anul 2018).

Prin **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014**, a fost creat **Domeniul privind prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție** ca un nou domeniu alături de cele patru existente în cadrul instituției Avocatului Poporului, precum și **patru Centre Zonale, numărul de posturi fiind sporit cu 24.**

În exercitarea acestei atribuții, Avocatul Poporului, prin Mecanismul Național pentru Prevenirea Torturii, trebuie să viziteze un număr de **2318 locuri de detenție: 44 centre** aflate în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor; **139 centre** aflate în subordinea Ministerului Afacerilor Interne; **2103 unități de asistență socială** ale Ministerului Muncii și Justiției Sociale; **34 unități** aflate în subordinea Ministerului Sănătății.

Din ianuarie 2018, Avocatul Poporului asigură apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului prin mijloace specifice prevăzute de prezenta lege prin domeniul privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului, potrivit **Legii nr. 9/2018**. Concomitent cu crearea în cadrul instituției a Avocatului Copilului, **numărul de posturi a crescut din nou cu 18.**

În concluzie, **dispozițiile atacate nu instituie nici o discriminare, ci oferă soluții diferite pentru situații diferite.** Altfel spus, **necesara adecvare a tratamentului juridic la situația obiectivă a Avocatului Poporului reprezintă o aplicare a principiului proporționalității.**

După adoptarea Deciziei nr. 873/2010, din punct de vedere constituțional, Curtea a constatat că s-a deschis posibilitatea de a aprecia dacă există o similitudine între statutul constituțional și legal al magistraților și cel al altor categorii socioprofesionale, fapt ce le-ar îndritui pe acestea din urmă sau unele dintre acestea la încasarea unei pensii de serviciu similar magistraților.

În context, **statutul juridic al Avocatului Poporului poate fi comparat cu cel al magistraților (inclusiv al judecătorilor Curții Constituționale), care, în considerarea activității lor profesionale, beneficiază de pensie de serviciu.**

În susținerea acestor argumente sunt relevante și considerentele reținute în **Decizia nr. 262/2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor**, în care Curtea Constituțională a reținut că *”în condițiile în care legea recunoaște dreptul la pensia de serviciu nu numai judecătorilor, procurorilor și magistraților-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, ci și personalului de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor și foștilor judecători și procurori financiari și consilierilor de conturi, interpretarea potrivit căreia judecătorii Curții Constituționale ar fi excluși din ipoteza normei criticate apare ca fiind discriminatorie. Astfel, în ceea ce privește categoria personalului de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, Curtea reține că, deși aceasta este supusă aceluiași regim juridic ca judecătorii și procurorii, beneficiind de statutul special reglementat prin Legea nr. 303/2004, prin atribuțiile deținute, această categorie nu îndeplinește competențe jurisdicționale. De asemenea, nici consilierii de*

*conturi nu fac parte din sistemul judiciar, nu sunt asimilați judecătorilor și procurorilor și nu exercită competențe jurisdicționale. Cu toate acestea, prin Decizia nr. 1.094 din 15 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 721 din 23 octombrie 2008, Curtea a reținut că membrii Curții de Conturi sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe toată durata acestuia; sunt supuși incompatibilităților prevăzute de lege pentru judecători; nu pot face parte din partidele politice sau să desfășoare activități publice cu caracter politic; le sunt interzise exercitarea, direct sau indirect, a activităților de comerț, participarea la administrarea ori conducerea unor societăți comerciale sau civile și nu pot fi experți ori arbitri desemnați într-un arbitraj. Curtea a constatat că și consilierii de conturi au incompatibilitățile prevăzute pentru judecători la art. 125 alin. (3) din Constituție, potrivit căruia "Funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior". Totodată, Curtea, observând că **atât consilierii de conturi, cât și judecătorii sunt independenți în exercitarea funcției, respectiv a mandatului lor și inamovibili pe durata exercitării acestora, a concluzionat că statutul consilierilor de conturi este similar cu cel al judecătorilor, fapt care justifică acordarea consilierilor de conturi a unei pensii de serviciu similar judecătorilor.** Mai mult, prin Decizia nr. 297 din 27 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 309 din 9 mai 2012, Curtea a constatat că "asimilarea consilierilor de conturi, **sub aspectul incompatibilităților, cu magistrații este realizată printr-o normă de rang constituțional, aspect decisiv în analiza Curții.** În consecință, Curtea reține că **statutul consilierilor de conturi reclamă același tratament cu cel al judecătorilor sub aspectul modului de stabilire a cuantumului pensiei [...].** Faptul că textele legale criticate stabilesc un alt mod de calcul al cuantumului pensiei consilierilor de conturi față de cel al judecătorilor este de natură a încălca dispozițiile art. 16 alin. (1) și art. 140 alin. (4) din Constituție. În acest sens, este încălcat și art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât există o diferență de tratament juridic între persoane aflate în situații analoage sau similare (consilieri de conturi - judecători) - a se vedea, în sensul aplicabilității art. 14 din Convenție în privința sistemelor de asigurare socială, și Hotărârea din 25 octombrie 2011, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza Valkov și alții împotriva Bulgariei, paragraful 116."*

*Având în vedere argumentele reținute de instanța constituțională în pronunțarea deciziilor menționate, Curtea constată că **acestea sunt cu atât mai mult aplicabile judecătorilor Curții Constituționale, care exercită activitate jurisdicțională, sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe toată durata acestuia, iar, sub aspectul incompatibilităților, nu sunt doar asimilați judecătorilor precum consilierii de conturi, ci, prin norma constituțională cuprinsă la art. 144, li se prevede expres incompatibilitatea cu oricare altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul juridic superior.**"*

*De principiu, pensiile de serviciu se acordă unor categorii socioprofesionale supuse unui statut special, respectiv persoanelor care în virtutea profesiei, meseriei, ocupației sau calificării își formează o carieră profesională în acel domeniu de activitate și **sunt nevoite să se supună unor exigențe inerente carierei profesionale asumate atât pe plan profesional, cât și personal** (pentru dezvoltări, a se vedea Decizia nr. 873 din 25 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010).*

*Toate acestea vin să contureze funcției de Avocat al Poporului **o poziție deosebită față de funcția de ministru deținută de un membru al Guvernului, și să permită***

legiuitorului să stabilească pentru Avocatul Poporului anumite drepturi, inclusiv dreptul la pensie de serviciu.

Mai mult, trebuie subliniat că, dintre cele cinci persoane care au ocupat/ocupă funcția de Avocat al Poporului, patru beneficiază deja de pensie de magistrat, astfel încât prevederile noii legi vor implica, eventual, câteva corecții financiare pentru punerea în acord a pensiilor de magistrați cu cele de judecător la Curtea Constituțională.

Finalitatea soluției legislative nu este crearea unei noi categorii de pensii de serviciu [care fusese reglementată anterior de art. 9 alin. (4) Legea nr. 35/1997, republicată], ci reglementarea previzibilă a modului concret de calcul al acesteia, în acord cu statutul constituțional al Avocatului Poporului și cu deciziile Curții Constituționale pronunțate în materia pensiilor de serviciu.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că legiuitorul are libertatea să stabilească drepturile de asigurări sociale cuvenite, condițiile și criteriile de acordare a acestora, modul de calcul și quantumul lor valoric, în raport cu posibilitățile create prin resursele financiare disponibile, și să le modifice în concordanță cu schimbările ce se produc în resursele economico-financiare ale statului. Astfel, este la **aprecierea legiuitorului reglementarea condițiilor și criteriilor necesare a fi îndeplinite pentru a beneficia de o categorie de pensie sau alta, cu condiția de a nu încălca exigențele constituționale și de a respecta o condiție de rezonabilitate în stabilirea condițiilor de pensionare - *est modus in rebus*** (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 820 din 9 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 18 ianuarie 2007, și Decizia nr. 680 din 26 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 566 din 9 august 2012).

Pe de altă parte, Curtea a statuat că, în considerarea situației specifice a unor categorii socio-profesionale, legiuitorul poate institui tratamente juridice diferențiate atât prin condiții și criterii de acordare derogatorii, cât și printr-un mod de calcul și quantum diferite ale pensiilor (în acest sens, a se vedea Decizia nr. 684 din 15 decembrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 177 din 23 februarie 2006, Decizia nr. 455 din 30 mai 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 539 din 22 iunie 2006).

În aceste condiții, **deosebirea de tratament în privința acordării pensiei astfel stabilită este justificată de poziția diferită atribuită Avocatului Poporului pornind de la nivel constituțional și reglementată prin lege organică.** Or, câtă vreme principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite, nu se poate afirma că suntem în prezența unei discriminări bazată pe noțiunea de excludere de la un drept/beneficiu, din moment ce între Avocatul Poporului și ceilalți demnitari cu rang de ministru există diferențe.

Astfel, nu este creată nici o discriminare prin normele legale criticate, cu atât mai mult cu cât principiul egalității de tratament juridic constă în aplicarea echitabilă a unei norme de drept subiectelor aflate în cazuri identice sau similare. De aceea principiul egalității în drepturi nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite.

În consecință, un **tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice** (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1/1994).

În ceea ce privește argumentele invocate din perspectiva *lipsei de previzibilitate*, observăm că **obiectul criticilor este circumscris, exclusiv ca formă, nerespectării cerințelor de claritate și previzibilitate, dar, în esență, cuprinde aprecieri pur subiective și de oportunitate referitoare la conținutul normelor.** Însă, împrejurarea că stabilirea și calculul pensiei persoanei ce îndeplinește/a îndeplinit funcția de Avocat al Poporului se

realizează prin raportare la dispozițiile art. 71 din Legea nr. 47/1992 nu poate să aibă drept consecință instituirea unei interdicții de a extinde sfera beneficiarilor pensiei speciale.

Totodată, din interpretarea coroborată a dispoziției legale potrivit căreia pensia se stabilește și se calculează potrivit art. 71 din Legea nr. 47/1992 cu reglementarea legală care prevede că pensia de serviciu a Avocatului Poporului se actualizează în raport cu indemnizația judecătorilor Curții Constituționale și se impozitează conform legii rezultă în mod neechivoc că stabilirea pensiei și calcularea pensiei se realizează potrivit art. 71 din Legea nr. 47/1992 – pensie de serviciu de 80% din indemnizația brută lunară, iar actualizarea se realizează prin raportare la indemnizația judecătorilor Curții Constituționale.

Concluzionând, apreciem că **asimilarea Avocatului Poporului cu judecătorii Curții Constituționale produce efecte la data pensionării/a recalculării pensiei, dar și la momentul actualizării cuantumului pensiei, justificarea regăsindu-se în dispozițiile art. 6 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 (poate fi numit Avocat al Poporului orice cetățean român care îndeplinește condițiile de numire prevăzute pentru judecători la Curtea Constituțională).**

Având în vedere precizările anterior expuse rezultă că:

- numirea ca Avocat al Poporului presupune îndeplinirea condițiilor de numire prevăzute pentru judecătorii Curții Constituționale;
- pensia Avocatului Poporului se calculează/recalculează potrivit art. 71 din Legea nr. 47/1992;
- pensia de serviciu poate fi cumulată cu orice venituri realizate (art. 71 alin. 3 din Legea nr. 47/1992)
- actualizarea pensiei se realizează prin raportare la indemnizația judecătorilor Curții Constituționale;
- condițiile de acordare a pensiei pentru Avocatul Poporului se stabilesc exclusiv prin raportare la prevederile Legii nr. 47/1992.

Având ca punct de plecare toate aceste argumente, este important să subliniem faptul că, **în realitate**, normele legale criticate vin să concretizeze soluția statuată de Curtea Constituțională în **Decizia nr. 163/2013**, prin care s-a constatat că *„dispozițiile art. 71 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale sunt constituționale în măsura în care se aplică judecătorilor Curții Constituționale care au exercitat această funcție, indiferent de data pensionării”*.

Având ca punct de plecare această decizie, noul text legal este în total acord cu prevederile **art. 147 alin. (4) din Constituție**, potrivit cărora *„Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor”*.

În considerentele deciziei instanței de contencios constituțional precitată, s-a reținut că *„din conținutul normativ al art. 71 alin. (2) teza întâi din Legea nr.47/1992 reies următoarele aspecte:*

- *dacă judecătorul Curții Constituționale la data numirii sale deține calitatea de pensionar, pensia sa se va recalcula odată cu începerea mandatului său. În acest sens, legea este explicită, prevăzând recalcularea pensiilor anterior stabilite;*
- *dacă judecătorul Curții Constituționale îndeplinește condițiile de pensionare în cursul exercitării mandatului său, va beneficia direct de pensie de serviciu în înțelesul art.71 alin.(2) teza întâi din Legea nr.47/1992;*

- dacă un fost judecător al Curții Constituționale îndeplinește condițiile de pensionare la un moment ulterior încheierii mandatului său, la data pensionării, va beneficia direct de pensie de serviciu în înțelesul art. 71 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 47/1992.

Rezultă că în ultimele două cazuri nu este vorba de nici o obligație a autorităților publice competente să recalculeze o pensie anterior stabilită, ci textul de lege impune obligația acestora de a stabili, în mod direct, în persoana judecătorului Curții Constituționale, independent de existența unui mandat în curs sau încheiat, a unei pensii de serviciu.

Pe baza analizei textului de lege rezultă că beneficiul pensiei de serviciu se acordă pentru calitatea de judecător al Curții Constituționale, **indiferent de momentul pensionării persoanei care deține sau a deținut această calitate. În aceste condiții, diferențierea făcută, printr-o interpretare care are în vedere numai momentul împlinirii vârstei de pensionare în timpul mandatului, creează o discriminare evidentă între persoane care se află în aceeași situație juridică**".

Pe cale de consecință, **interpretarea dată textului de lege criticat în sesizarea de neconstituționalitate în sensul că un fost Avocat al Poporului, dacă îndeplinește condițiile de pensionare la un moment ulterior încheierii mandatului său, nu va beneficia direct de pensie de serviciu în înțelesul art. 71 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 47/1992, indiferent de motivul pentru care a pierdut această funcție, apare ca fiind neconstituțională, întrucât vizează aplicarea unui tratament juridic diferențiat unei persoane (fost Avocat al Poporului) aflate într-o situație juridică identică cu a altei persoane (Avocat al Poporului în funcție). În aceste condiții, o atare interpretare este în mod evident contrară art. 16 din Constituție și, excedând cadrului constituțional, urmează a fi exclusă de la aplicare.**

B. Analiza criticii de neconstituționalitate privind pensia de serviciu a adjunctilor Avocatului Poporului (Art. I pct. 15 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului)

Din considerente similare cu cele enunțate în privința Avocatului Poporului, vom demonstra că diferența de tratament juridic instituită de prevederile art. I pct. 15 din legea criticată, care se referă **la modul de calcul al pensiei adjunctilor Avocatului Poporului, precum și persoanelor care au îndeplinit această funcție, este justificată pe baza unor criterii rezonabile și obiective în raport cu alți secretari de stat.** În plus, apreciem că argumentele invocate în obiecția de neconstituționalitate vizează exclusiv **aspecte de oportunitate** a normelor, ceea ce excedează analizei ce poate fi efectuată urmare a sesizării instanței de contencios constituțional.

Dacă s-ar încerca o asimilare a funcției de adjunct al Avocatului Poporului cu o altă funcție din ierarhia statală, aceasta ar trebui identificată cu cea a consilierilor de conturi, existând o serie de trăsături comune cu această categorie profesională, iar nu cu cea a secretarilor de stat.

În sesizarea sa, Președintele României apreciază că stabilirea unei pensii **speciale pentru adjunctii Avocatului Poporului**, asimilați secretarilor de stat, este de natură să aducă atingere principiului egalității în drepturi prevăzut de art. 16 alin. (1) din Constituție, instituind un privilegiu nejustificat pe baza unor criterii rezonabile și obiective în raport de ceilalți secretari de stat.

Diferența de tratament juridic instituită este justificată rațional și obiectiv tocmai prin **trăsăturile distincte** ale celor două categorii de demnitari publici care conturează un statut juridic diferit, determinat de următoarele:

a) Statutul juridic de rang constituțional al adjuncților Avocatului Poporului, activitatea acestora fiind reglementată în cuprinsul art. 58 alin. (1) teza a II-a din Constituție, potrivit căreia Adjuncții Avocatului Poporului sunt specializați pe domenii de activitate;

b) Procedura de numire: adjuncții Avocatului Poporului sunt numiți în cadrul unei proceduri parlamentare, de către Birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului, spre deosebire de secretarii de stat din cadrul Guvernului, care sunt numiți și eliberați din funcție de către primul ministru [art. 15 lit. d) din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor].

c) Incompatibilitățile de rang constituțional introduse prin art. 58 alin. (2) din Legea fundamentală, care prevede că adjuncții Avocatului Poporului nu pot îndeplini nici o altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior. Așa cum am arătat anterior, o incompatibilitate atât de rigidă se regăsește doar la Avocatul Poporului, la judecători și la judecătorii Curții Constituționale.

Pe de altă parte, Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului nu reglementează nici un fel de incompatibilități pentru secretarii de stat.

d) Salarizarea distinctă. Din examinarea prevederilor Legii nr. 153/2017, observăm că **deși salarizarea se face la același nivel cu cea a secretarilor de stat, legiuitorul a înțeles statutul juridic distinct al Avocatului Poporului și a adjuncților acestora**, reglementând salarizarea acestora în mod distinct, iar nu printr-o normă de trimitere la salarizarea secretarilor de stat.

Pe cale de consecință, considerăm că **argumentele enunțate evidențiază suficiente criterii rezonabile și obiective menite să justifice tratamentul juridic diferențiat instituit de legiuitor în considerarea statutului diferit al celor două categorii de persoane**.

Deci, în realitate, **dispozițiile atacate nu instituie nici o discriminare, ci oferă soluții diferite pentru situații diferite**. Altfel spus, necesara adecvare a tratamentului juridic la situația obiectivă a adjuncților Avocatului Poporului reprezintă o aplicare a principiului proporționalității.

Prin Decizia nr. 266 din 23 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial a României, Partea I, nr. 487 din 3 iulie 2015, paragraful 23, Curtea a statuat, potrivit jurisprudenței sale constante, că art. 16 din Constituție vizează egalitatea în drepturi între cetățeni în ceea ce privește recunoașterea în favoarea acestora a unor drepturi și libertăți fundamentale, nu și identitatea de tratament juridic asupra aplicării unor măsuri, indiferent de natura lor.

În felul acesta se justifică nu numai admisibilitatea unui regim juridic diferit față de anumite categorii de persoane, ci și necesitatea lui.

În plus, constatăm că, după adoptarea Deciziilor nr. 873/2010 și nr. 297/2012, din punct de vedere constituțional, s-a deschis posibilitatea de a aprecia dacă există o similitudine între statutul constituțional și legal al magistraților și cel al altor categorii socioprofesionale, fapt ce le-ar îndritui pe acestea din urmă sau unele dintre acestea la încasarea unei pensii de serviciu similar magistraților.

Având în vedere argumentele prezentate mai sus, apreciem că **adjuncții Avocatului Poporului, indiferent de modalitatea în care s-a încheiat mandatul acestora, sunt îndrituiți la stabilirea unei pensii de serviciu în condiții similare cu cele ale magistraților, în considerarea trăsăturilor specifice ale funcției în care sunt numiți**.

În plus, prevederile criticate, astfel cum sunt formulate, dau expresie opțiunii legiuitorului de a stabili categoriile de beneficiari ai pensiei de serviciu și condițiile pe care

această categorie trebuie să le îndeplinească pentru a beneficia de aceasta, fără să contravină dispozițiilor constituționale.

Cu privire la celelalte critici de neconstituționalitate formulate, reținem că modul de calcul concret al pensiei, precum și aprecierea asupra îndeplinirii de către adjuncții Avocatului Poporului a condițiilor legale referitoare la pensia de serviciu reprezintă aspecte care țin de interpretarea și aplicarea legii menționate, de autoritățile publice cu atribuții în domeniu și de instanțele judecătorești.

În aceste condiții, având în vedere prevederile art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, potrivit căreia instanța de contencios constituțional se pronunță numai asupra constituționalității prevederii de lege cu care a fost sesizată, Curtea urmează să constate că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, întrucât privește chestiuni de interpretare și aplicare a unor texte de lege, ceea ce excedează controlului de constituționalitate.

Statutul adjuncțiilor Avocatului Poporului este mai degrabă asemănător cu cel al consilierilor de conturi, cu privire la care, prin Decizia nr. 1094/2008, Curtea Constituțională a reținut că, deși aceștia *nu fac parte din sistemul judiciar*, ei sunt *independenți* în exercitarea mandatului lor și *inamovibili* pe toată durata acestuia, sunt *supuși incompatibilităților prevăzute de lege pentru judecători*, *nu pot face parte din partidele politice* sau să desfășoare activități publice cu caracter politic, le sunt *interzise exercitarea, direct sau indirect, a activităților de comerț, participarea la administrarea ori conducerea unor societăți comerciale sau civile și nu pot fi experți ori arbitri* desemnați într-un arbitraj. În consecință, Curtea a concluzionat că *statutul consilierilor de conturi este similar cu cel al judecătorilor*, fapt care justifică acordarea consilierilor de conturi a unei pensii de serviciu similar judecătorilor. De reținut că prin Decizia nr. 297/2012, Curtea a constatat că „*asimilarea consilierilor de conturi, sub aspectul incompatibilităților, cu magistrații este realizată printr-o normă de rang constituțional, aspect decisiv în analiza Curții.*”

Făcând o aplicare a jurisprudenței amintite a Curții Constituționale la statutul adjuncțiilor Avocatului Poporului, este cât se poate de evidentă similitudinea cu statutul consilierilor de conturi:

a) Adjuncții Avocatului Poporului, ca și consilierii de conturi, nu trebuie să aibă exclusiv pregătire juridică, putând fi și economiști și, de asemenea, nu fac parte din sistemul judiciar, nu sunt asimilați judecătorilor și procurorilor și nu exercită competențe jurisdicționale (Decizia Curții Constituționale nr. 262 din 5 mai 2016);

b) Asimilarea adjuncțiilor Avocatului Poporului, sub aspectul incompatibilităților, cu magistrații este realizată printr-o **normă de rang constituțional (art. 58 alin. 2)**;

c) Legea nr. 35/1997, republicată, prevede la art. 2 alin. (1) că Instituția Avocatul Poporului este o autoritate publică autonomă și **independentă** față de orice altă autoritate publică, în condițiile legii (independență asemenea judecătorilor);

d) Art. 52 din aceeași lege dispune că Avocatul Poporului și adjuncții săi nu răspund juridic pentru opiniile exprimate sau pentru actele pe care le îndeplinesc, cu respectarea legii, în exercitarea atribuțiilor;

e) Art. 53 alin. (2) din Legea nr. 35/1997, republicată, adjuncții Avocatului Poporului pot fi urmăriți și trimiși în judecată penală pentru fapte, altele decât cele prevăzute la art. 30, dar nu pot fi reținuți, percheziționați, arestați la domiciliu sau arestați preventiv fără înștiințarea prealabilă a Avocatului Poporului (imunitate asemănătoare consilierilor de conturi și judecătorilor);

f) În fine, aceeași lege stipulează în art. 54 alin. (1) că, în timpul exercitării funcției, Avocatul Poporului și adjuncții acestuia nu pot fi membri ai unui partid politic și nu pot

îndeplini nici o altă funcție publică sau privată, cu excepția activităților și funcțiilor didactice din învățământul superior (asemenea consilierilor de conturi și judecătorilor).

Nu doar că dispozițiile criticate nu contravin principiului egalității, dar ele dau eficiență unui alt **principiu de bază al științei dreptului, care reclamă ca la o situație identică să se aplice o soluție identică.**

C. Analiza criticii de neconstituționalitate privind personalul instituției Avocatul Poporului (Art. I pct. 65 care introduce art. 55² din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului)

În sesizarea Președintelui României este criticat articolul I pct. 65 ce introduce art. 55² care, la alin. (1), prevede că **personalul instituției Avocatul Poporului** este format din demnitari, personal de conducere și de execuție de specialitate cu statut de funcționar public parlamentar și personal încadrat prin contract individual de muncă. Alin. (2) teza finală a aceluiași articol dispune că personalul contractual, respectiv șoferii beneficiază de salarii stabilite la nivelul în plată aferent funcțiilor similare din cadrul serviciilor Parlamentului.

Se susține că, din analiza textelor, nu este clar dacă personalul contractual va fi format exclusiv din șoferi sau dacă intenția legiuitorului este de a echivala doar salariile șoferilor din rândul personalului contractual cu cele aferente funcțiilor similare din cadrul serviciilor Parlamentului. Așadar, se apreciază că textul este lipsit de claritate, ceea ce contravine dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție.

Apreciem că nici această critică nu poate fi reținută, pentru următoarele considerente:

Previzibilitatea unui act normativ presupune ca acesta să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate – care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist – să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat.

Întinderea noțiunii de previzibilitate depinde însă, într-o largă măsură, de **conținutul textului respectiv, de domeniul la care se referă, ca și de numărul și de calitatea destinatarilor săi.**

Prevederile criticate sunt suficient de clare și de precise pentru a permite destinatarului normei juridice (în cazul de față, Avocatul Poporului și întreg aparatul instituției format în mare parte din personal de specialitate cu studii juridice), să înțeleagă statutul juridic al personalului instituției Avocatul Poporului, și anume acela de funcționar public parlamentar. În mod firesc, elementele privind salarizarea șoferilor, aparținând categoriei personalului contractual, au fost prevăzute în mod distinct de elementele privind salarizarea personalului cu funcții publice, a căror salarizare decurge din statutul de funcționar public parlamentar.

Soluția legislativă nu vine cu elemente de noutate în privința statutului juridic al personalului instituției Avocatul Poporului, ci cu o serie de clarificări menite să imprimе concizie, predictibilitate și claritate cadrului legislativ privind statutul personalului Avocatului Poporului.

Astfel, prevederile criticate reformulează, într-o manieră sintetică și clară, reglementările care conturează deja statutul personalului instituției Avocatul Poporului și care se regăsesc, în prezent, atât în Legea nr. 35/1997, cât și în Regulamentul de organizare și funcționare al instituției Avocatul Poporului.

- **art. 36 alin. (3) din Legea nr. 35/1997** privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia **„Funcțiile de conducere și de execuție de specialitate sunt asimilate cu cele din aparatul Parlamentului”**;

Prevederile art. 36 alin. (3) din Legea nr. 35/1997, referitoare la statutul personalului instituției Avocatul Poporului, sunt **detaliat** în Regulamentul de organizare și funcționare al instituției, care **stabilește în concret în ce anume constă asimilarea funcțiilor de conducere și de execuție de specialitate** cu cele din aparatul Parlamentului, astfel:

- **aplicarea aceluiași statut cu cel al personalului din structurile de specialitate ale Parlamentului** (art. 26 din Regulamentul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului, republicat, conform căruia **Personalului instituției Avocatul Poporului îi sunt aplicabile prevederile Statutului personalului din structurile de specialitate ale Parlamentului și cele din prezentul regulament**.

În context, precizăm că singurul act normativ care reglementează Statutul personalului din **structurile de specialitate ale parlamentului** este Legea nr. 7/2006 privind statutul funcționarului public parlamentar. Astfel, potrivit art. 1 din Legea nr. 7/2006, **“(1) Prezenta lege reglementează statutul funcționarului public parlamentar din cadrul structurilor de specialitate ale Parlamentului României.**

(2) În sensul prezentei legi, prin structuri de specialitate se înțelege serviciile Camerei Deputaților și Senatului care desfășoară activitățile prevăzute la art. 3 și la art. 5 alin. (2).”

- **recunoașterea drepturilor acordate pentru funcțiile similare din aparatul Parlamentului** (art. 29 din Regulamentul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului, republicat, prevede că **„Personalul cu funcții de conducere și de execuție beneficiază de drepturile prevăzute de lege pentru funcțiile similare din aparatul Parlamentului”**;

- **dreptul personalului de conducere și de execuție de specialitate la un salariu stabilit la nivelul prevăzut de lege pentru funcțiile similare din aparatul Parlamentului** (art. 30 din Regulamentul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului, republicat, stabilește că **„Salarizarea personalului cu funcții de conducere și de execuție se face la nivelul prevăzut de lege pentru funcțiile similare din aparatul Parlamentului”**.)

Prin urmare, în ceea ce privește **salarizarea personalului cu funcții de conducere și de execuție de specialitate**, reiterăm faptul că aceasta se realizează **la nivelul prevăzut de lege pentru funcțiile similare din aparatul Parlamentului, funcțiile de conducere și de execuție de specialitate fiind asimilate cu cele din aparatul Parlamentului**.

Personalul cu funcții de conducere și de execuție de specialitate din cadrul instituției Avocatul Poporului are un **statut juridic special conferit de atribuțiile legale, răspunderile și incompatibilitățile specifice, prin care contribuie nemijlocit la realizarea prerogativelor constituționale și legale ale Avocatului Poporului**, configurate prin art. 58 - 60 din Constituție și prin Legea nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Avocatul Poporului este **o autoritate publică autonomă și independentă față de orice altă autoritate publică; nu se substituie autorităților publice, nu poate fi supus niciunui mandat imperativ sau reprezentativ**.

Soluția legislativă privind salarizarea funcțiilor de conducere și de execuție la nivelul funcțiilor similare din cadrul Parlamentului este **în concordanță și cu statutul de instituție națională pentru promovarea și protecția drepturilor omului, în sensul stabilit prin Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite (ONU) nr. 48/134 din 20 decembrie 1993, prin care au fost adoptate Principiile de la Paris, stabilit prin prevederile art. 1 alin. (1¹) din Legea nr. 35/1997, republicată, astfel cum au fost acestea modificate recent**

prin Legea nr. 9/2018, publicată în Monitorul Oficial cu numărul 17 din data de 8 ianuarie 2018.

Printre **criteriile de acreditare** se regăsește și acela al **salarizării personalului instituției** pentru protecția și promovarea drepturilor omului. În acest sens, **Subcomitetul pentru Acreditare**⁹ arată, în documentul intitulat **Observațiile Generale (Instrumente Interpretative ale Principiilor de la Paris) – Secțiunea ”Finanțarea adecvată a Instituțiilor Naționale pentru Promovarea și Protecția Drepturilor Omului”**, faptul că **salariile și beneficiile acordate personalului instituției trebuie să fie comparabile cu cele prevăzute pentru funcționarii publici care exercită atribuții similare în alte instituții independente în sistemul public, ca o garanție a independenței financiare.**

- În ceea ce privește **șoferii**, din economia Legii nr. 153/2017 a salarizării, observăm că **funcția de șofer este considerată funcție de execuție**, astfel încât în ceea ce privește salarizarea acestei categorii de personal contractual au incidență prevederile **art. 29 și art. 30 din Regulamentul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului**, republicat în temeiul art. II din Hotărârea Birourilor permanente ale Camerei Deputaților și Senatului nr. 1/2011 privind modificarea și completarea Regulamentului de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 692 din 29 septembrie 2011, dându-se textelor o nouă numerotare, care prevăd că *”Personalul cu funcții (...) de execuție beneficiază de drepturile prevăzute de lege pentru funcțiile similare din aparatul Parlamentului”*, respectiv *„**Salarizarea personalului cu funcții (...) de execuție se face la nivelul prevăzut de lege pentru funcțiile similare din aparatul Parlamentului.**”*

Față de argumentele sus-menționate, apreciem că **textul articolului I pct. 65 care introduce art. 55² în cuprinsul Legii nr. 35/1997 întrunește exigențele constituționale ale art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, fiind menit să imprime claritate, precizie și predictibilitate în conturarea statutului juridic al personalului instituției Avocatul Poporului.**

De altfel, o soluție legislativă similară se regăsește și în ceea ce privește statutul personalului Autorității Electorale Permanente, instituție administrativă autonomă cu personalitate juridică și cu competență generală în materie electorală, care are misiunea de a asigura organizarea și desfășurarea alegerilor și a referendumurilor, precum și finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, cu respectarea Constituției, a legii și a standardelor internaționale și europene în materie.

D. Analiza criticii de neconstituționalitate referitoare la stabilirea prin ordin al Avocatului Poporului a condițiilor pentru ocuparea funcțiilor din aparatul instituției Avocatul Poporului (Art. I pct. 67 din legea supusă controlului de constituționalitate)

Referitor la critica adusă prevederilor art. I pct. 67 care modifică art. 57, prevăzând la alin. (2) că **Avocatul Poporului stabilește prin ordin condițiile pentru ocuparea funcțiilor din aparatul instituției Avocatul Poporului**, în sesizarea sa, **Președintele României** subliniază că aceste dispoziții care reglementează condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o persoană în vederea ocupării funcțiilor respective - elemente esențiale în executarea obligațiilor născute dintr-un raport de serviciu - sunt lipsite de predictibilitate în aplicare întrucât creează o stare de confuzie în legătură cu cerințele pe care

⁹ Funcționează în cadrul Comitetului Internațional de Coordonare al Instituțiilor Naționale pentru Promovarea și Protecția Drepturilor Omului

va trebui să le îndeplinească această categorie de personal, în situația în care condițiile specifice ocupării funcției vor fi cunoscute abia după reglementarea lor prin ordin și intră în contradicție cu prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5) din Constituție referitoare la cerințele de previzibilitate și accesibilitate a legii.

Analizând sesizarea de neconstituționalitate asupra Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, constatăm următoarele:

Critica privind modalitatea de stabilire (prin ordin) a condițiilor pentru ocuparea funcțiilor din aparatul instituției Avocatul Poporului este nefondată, actul administrativ, respectiv ordinul la care face referire autorul obiecției, fiind dat în temeiul și în aplicarea **actelor normative ce constituie sediul reglementării în materie**, teza fiind, în parte, acceptată și de autorul obiecției, concluzia adoptată denaturând, însă, atât conținutul reglementării criticate, dar și a principiului ierarhiei actelor la care anterior am făcut referire.

Referitor la critica de neconstituționalitate vizând lipsa de claritate și precizie a normelor supuse controlului de constituționalitate, observăm că prevederile art. 57 alin. (2) din actul criticat nu pot fi dissociate de dispozițiile art. 55² din același act, care reprezintă norme de trimitere, urmând a fi interpretate și aplicate prin coroborare cu normele legale care reglementează statutul personalului cu funcții de conducere și de execuție din cadrul instituției Avocatul Poporului.

Astfel, potrivit art. 55² din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, personalului de conducere și de execuție de specialitate din cadrul instituției Avocatul Poporului **îi sunt aplicabile prevederile Legii nr. 7/2006 privind statutul funcționarului public parlamentar, beneficiind în mod corespunzător de toate drepturile și având toate obligațiile acestuia.** Prin urmare, sediul materiei pentru selectarea, numirea, evaluarea și promovarea funcționarului public parlamentar, precum și cel pentru modificarea, suspendarea și încetarea raportului de serviciu se află în Legea nr. 7/2006, prin ordin al Avocatului Poporului stabilindu-se, în aplicarea și cu respectarea Legii nr. 7/2006, **doar aspecte legate de condițiile punctuale de ocupare a postului, solicitate în acord cu fișa postului și determinate de necesitățile organizaționale concrete ale instituției.**

E. Analiza criticii de neconstituționalitate referitoare la acordarea sporului de 15% pentru condiții de muncă vătămătoare personalului Mecanismului național de prevenire și personalului instituției care efectuează vizite sau anchete în spații unde există factori ce pot afecta sănătatea și integritatea fizică și psihică [art. I pct. 65, art. 55² alin. (4)]

Față de elementele invocate de autorul sesizării de neconstituționalitate, considerăm că acestea nu pot face obiectul unui veritabil control de neconstituționalitate, **întrucât acestea aduc în prim plan oportunitatea reglementării criticate, dar și modul de interpretare și aplicare a acesteia.**

Conform sesizării de neconstituționalitate formulată de Președintele României în privința Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, legea introduce, prin art. I pct. 65, art. 55² alin. (4), dispoziții prin care **personalul Mecanismului Național de Prevenire și personalul instituției care efectuează vizite sau anchete în spații unde există factori ce pot afecta sănătatea și integritatea fizică și psihică beneficiază de sporuri de 15% pentru condiții vătămătoare.**

Se apreciază că aceste dispoziții intră în contradicție cu alte reglementări în vigoare, care privesc salarizarea personalului plătit din fonduri publice, inclusiv cu privire la

cuantumul sporurilor care pot fi acordate. Așadar, se consideră că modificările avute în vedere de legea dedusă controlului instanței constituționale sunt incomplete și insuficiente, întrucât acestea ar fi trebuit să se raporteze la regulile stabilite prin legea cadru în materie – Legea nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice. Din această perspectivă, textul de lege afectează, în opinia Președintelui României, cerințele privind calitatea legii stabilite prin art. I alin. (5) din Constituție.

În contextul criticilor reținute în sesizarea de neconstituționalitate, menționăm că: prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată prin Legea nr. 181/2014, **instituția Avocatul Poporului prin Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a fost desemnată ca singura autoritate națională care îndeplinește atribuțiile specifice de Mecanism național de prevenire a torturii în locurile de detenție.**

De asemenea, potrivit art. 25 alin. (1) din Legea nr. 35/1997, republicată, Avocatul Poporului, adjunctii acestuia, precum și personalul de specialitate al instituției Avocatul Poporului au dreptul să facă anchete proprii, să ceară autorităților administrației publice orice informații sau documente necesare anchetei, să audieze și să ia declarații de la conducătorii autorităților administrației publice și de la orice funcționar care poate da informațiile necesare soluționării petiției, în condițiile prezentei legi.

► **Monitorizarea tratamentului aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție se realizează, în cazul Domeniului privind prevenirea torturii, prin efectuarea de vizite anunțate sau inopinate. Sunt locuri de detenție, potrivit legii: penitenciarele, inclusiv penitenciarele-spital; centrele educative, centrele de detenție; centrele de reținere și arestare preventivă; serviciile de tip rezidențial pentru minorii care au săvârșit fapte penale și nu răspund penal; spitalele de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță, spitalele de psihiatrie; centrele de tranzit; centrele de cazare a străinilor luați în custodie publică, aflate în subordinea și administrarea Inspectoratului General pentru Imigrări; centrele speciale de primire și cazare a solicitanților de azil aflate în subordinea Inspectoratului General pentru Imigrări, având regimul juridic al zonei de tranzit; centrele în care se acordă servicii de asistență pentru consumatorii de droguri, în regim închis; orice alt loc în care persoanele sunt private de libertate în baza unei decizii a unei autorități, la cererea acesteia sau cu acordul expres ori tacit al acesteia sau face parte din sistemul de sănătate sau sistemul de asistență socială (centrele rezidențiale pentru copii, centrele rezidențiale pentru persoane cu dizabilități, cămine pentru persoane vârstnice).**

Având în vedere tipul locurilor de detenție, **potrivit ultimei evaluări din anul 2016, există 2318 locuri de detenție:** 44 centre aflate în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor; 139 centre aflate în subordinea Ministerului Afacerilor Interne; 2103 unități de asistență socială ale Ministerului Muncii și Justiției Sociale; 34 unități aflate în subordinea Ministerului Sănătății.

Celelalte Domenii de activitate ale instituției Avocatul Poporului efectuează anchete pentru constatarea încălcării drepturilor și libertăților persoanelor fizice de către autoritățile publice (spre exemplu, penitenciare, spitale de psihiatrie, centrele de plasament, centre pentru copii, centre pentru persoane cu dizabilități, locuințe de tip familial, centre de cazare pentru solicitanții de azil și centre pentru străinii luați în custodie publică s.a.m.d.).

► **Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a efectuat în anul 2015-54 vizite, în anul 2016-85 de vizite, în anul 2017-80 de vizite, iar celelalte Domenii**

de activitate au efectuat: în anul 2015-240 anchete, în anul 2016-194 anchete, în anul 2017-208 anchete.

Astfel, personalul instituției care a efectuat vizite/anchete în locuri de detenție a luat contact cu diferite medii de lucru periculoase și condiții vătămătoare (penitenciare, centre de reținere și arestare preventivă, spitale de psihiatrie, sanatorii de neuropsihiatrie, etc.), s-au aflat în situații de risc (revoltele din penitenciare din anul 2016), au interviuat persoane aflate în diverse regimuri de siguranță (de maximă siguranță, închis, semideschis, deschis, în spitale de psihiatrie de maximă siguranță) sau cu diferite afecțiuni transmisibile (SIDA, TBC, boli dermatologice etc.).

Mai mult, în timpul efectuării vizitelor/anchetelor, personalul instituției este expus mai multor riscuri, printre care: **risc toxico-alergic** generat de contactul cu documente arhivate cu vechime variabilă în stare de degradare, pulberi celulozice, pulberi minerale (bacterii, fungi), **risc de îmbolnăvire** (bacterii, virusuri) prin contact cu adresați bolnavi contagioși sau în tratament, în cursul activităților specifice care presupun interacțiuni cu aceștia, **suprasolicitare neuro-psiho-senzorială** (memorie, văz, atenție) datorată ritmului rapid și a intervalului în care trebuie rezolvate situații, în timp util, preluarea datelor etc, precum și **risc de accidentare** în cursul deplasărilor pe teren în timpul efectuării vizitelor la locurile de detenție.

► **Personalul angajat în locurile de detenție vizitate sau în instituțiile care fac obiectul anchetelor beneficiază de sporuri pentru condiții vătămătoare.**

În acest sens, menționăm cu titlu de exemplu că la **Penitenciarul Poarta Albă, județul Constanța și la Penitenciarul Craiova Pelendava**, în anul 2017 se acordau personalului următoarele sporuri: 10% conform OMJ nr. 945/C/2003 (câmpuri electromagnetice), 15% prevăzut de OMJ nr. 910/C/2007 (mediu cu grad ridicat de poluare interioară) și 20% (izolare); la Penitenciarul Drobeta Turnu Severin, se acordau în anul 2016 spor pentru condiții grele de muncă de 15% și spor pentru condiții vătămătoare de muncă de 10%.

De asemenea, potrivit Hotărârii nr. 153/2018 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind stabilirea locurilor de muncă, a categoriilor de personal, a mărimii concrete a sporului pentru condiții de muncă prevăzut în Anexa nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, precum și a condițiilor de acordare a acestuia, pentru familia ocupațională de funcții bugetare "Sănătate și asistență socială", **personalul care lucrează în unități de pneumoftiziologie (spitale și sanatorii) primește sporuri pentru activitatea desfășurată în condiții deosebit de periculoase de la 55% până la 85% din salariul de bază.**

Potrivit art. 14 alin. (1) Anexa nr. II din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului din fonduri publice (familia ocupațională pe funcții bugetare "sănătate și asistență socială"), pentru condiții deosebit de periculoase, personalul care își desfășoară activitatea în centrele de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică/alte centre rezidențiale pentru persoane cu afecțiuni neuropsihiatrice, în module de reabilitare comportamentală, precum și personalul din unitățile de asistență socială în care sunt îngrijiți bolnavi TBC, SIDA sau cu nevoi de recuperare neuromotori, neuropsihomotorie, neuromusculară și neurologic, **un spor de până la 75% din salariul de bază, corespunzător timpului lucrat la locurile de muncă respective.**

► Personalul de execuție din cadrul instituției Avocatul Poporului beneficiază de **spor pentru condiții de muncă** doar pentru activitatea pe care o desfășoară în spațiile instituției

Avocatul Poporului și care au fost expertizate de către Direcțiile de Sănătate Publică – Compartimentul Medicina Muncii. **Ca atare, în perioada în care personalul instituției Avocatul Poporului își desfășoară activitatea în afara instituției, în medii periculoase (spre exemplu, o vizită poate dura o zi sau două zile, iar o anchetă 4-8 ore, în funcție de problematica sesizată), acesta este lipsit de sporul pentru condiții vătămătoare, de care beneficiază personalul instituției vizitate.**

Potrivit Anexei VIII al Legii cadru nr. 153/2017, personalul de specialitate din cadrul Curții de Conturi, care prin **natura muncii de control și audit are acces la documente și informații care, potrivit legii, sunt clasificate, beneficiază de un spor de până la 25% acordat pentru gestionarea datelor și informațiilor clasificate.**

Mai mult, potrivit Legii nr. 35/1997, Avocatul Poporului, adjuncții acestuia și personalul de specialitate au acces, în condițiile legii, la informațiile clasificate și secrete deținute de autoritățile publice, în măsura în care le consideră necesare pentru soluționarea petițiilor care le-au fost adresate, fără ca **personalul de specialitate să beneficieze de un spor de până la 25% acordat pentru gestionarea datelor și informațiilor clasificate, așa cum este cazul Curții de Conturi.**

În același context al muncii de control efectuată de Curtea de Conturi la alte instituții publice, pentru care personalului i se acordă sporuri pentru condiții deosebit de periculoase, sunt și vizitele și anchetele efectuate de personalul instituției Avocatul Poporului, dar pentru care legiuitorul nu a prevăzut în Legea-cadru nr. 153/2017 a salarizării personalului plătit din fonduri publice, acordarea unui spor personalului care-și desfășoară activitatea în afara instituției, în condiții deosebit de periculoase din spații unde există factori ce pot afecta sănătatea și integritatea fizică și psihică.

Prin Decizia nr. 667 din 9 noiembrie 2016 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.2 [referitor la art.21 alin.(22)] din Legea pentru modificarea Legii nr.188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, Curtea a statuat că **legiuitorul este în drept, să instituie anumite sporuri la indemnizațiile și salariile de bază, premii periodice și alte stimulente, pe care le poate diferenția în funcție de categoriile de personal cărora li se acordă, le poate modifica în diferite perioade de timp, le poate suspenda sau chiar anula.**

► Referitor la **cuantumul sporurilor** rezultat ca urmare a stabilirii sporului pentru condiții de muncă vătămătoare, menționăm că **sporul în discuție se aplică corespunzător timpului efectiv lucrat la locurile de muncă respective.**

F. Critica de neconstituționalitate privind obligativitatea rezervării postului unui consilier juridic sau a unei persoane din cadrul instituției Avocatul Poporului în ipoteza nimirii în funcția de Avocat al Poporului

Din examinarea criticii de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulată, constatăm că argumentele invocate se referă la o altă soluție legislativă, întrucât se susține că *”se instituie un privilegiu pentru foștii adjuncți ai Avocatului Poporului la ocuparea unui post în cadrul instituției, în detrimentul altor persoane care ar îndeplini criteriile cerute pentru ocuparea respectivului post prin concurs”*. Or, ipoteza avută în vedere de către legiuitor se referă la situația rezervării postului ocupat anterior de persoana numită în funcția de Avocat al Poporului, iar nu la ocuparea unui post fără concurs.

Soluția legislativă avută în vedere de autorul sesizării a existat, într-adevăr, într-un proiect de lege anterior, însă, a fost înlăturată de către Parlament, în procesul de reexaminare

a legii inițiat la solicitarea Președintelui României, astfel încât în prezent, critica de neconstituționalitate a rămas fără obiect.

Textul criticat reprezintă o măsură de protecție instituită în favoarea persoanelor numite în funcția de Avocat al Poporului sau de adjunct al Avocatului Poporului, determinată de caracterul temporar al acestei funcții de demnitate, care atrage suspendarea contractelor de muncă sau, după caz, a raporturilor de muncă/serviciu, și, implicit, rezervarea posturilor ocupate anterior numirii ca Avocat al Poporului sau adjunct al Avocatului Poporului, pe perioada în care persoanele vizate își desfășoară activitatea în această calitate.

G. Referitor la aspectele relative la cheltuielile bugetare generate de aplicarea Legii nr. 35/1997, cu modificările adoptate de Parlament, observăm că, în derularea procedurii legislative, s-a solicitat și s-a transmis avizul favorabil al Comisiei pentru buget, finanțe, activitate bancară și piața de capital din Senat (nr. XXII/413/26.06.2018), care a analizat implicațiile financiare sub toate aspectele, inclusiv din perspectiva noilor atribuții suplimentare, însoțite de creșterea numărului de personal.

În textul Constituției se vorbește numai **despre stabilirea sursei de finanțare înainte de aprobarea cheltuielii, iar nu despre obligativitatea indicării în lege a sursei respective** (Decizia nr. 173 din 12 iunie 2002, Decizia nr. 320 din 19 iunie 2013, Decizia nr. 105 din 27 februarie 2014). **Lipsa precizării exprese a sursei de finanțare nu presupune implicit inexistența sursei de finanțare** (Decizia nr. 1056 din 14 noiembrie 2007, Decizia nr. 320 din 19 iunie 2013, Decizia nr. 1092 din 15 octombrie 2008, Decizia nr. 1093 din 15 octombrie 2008).

Aprecierea caracterului suficient al resurselor financiare nu își are temeiul în art.138 alin. (5) din Constituție, fiind o problemă exclusiv de oportunitate politică, ce privește, în esență, relațiile dintre Parlament și Guvern. Dacă Guvernul nu are resurse financiare suficiente, poate să propună modificările necesare pentru asigurarea lor, în virtutea dreptului său de inițiativă legislativă (Decizia nr. 47 din 15 septembrie 1993, Decizia nr. 64 din 16 noiembrie 1993). De altfel, fiind vorba de drepturi viitoare, cheltuiala nu apasă asupra bugetului aflat în curs de execuție Decizia nr. 22 din 20 ianuarie 2016, paragraf 57).

În plus, contrar susținerilor autorului obiecției de neconstituționalitate, modificările legislative survenite din încadrarea personalului ca funcționar public parlamentar **nu implică trecerea pe o altă grilă de salarizare**, deoarece și în prezent, așa cum am arătat anterior, **personalul cu funcții de conducere și de execuție din cadrul instituției Avocatul Poporului este salarizat potrivit grilei de salarizare corespunzătoare funcționarilor publici parlamentari** (a se vedea Legea nr. 153/2017).

SECȚIUNEA a 2-a
COLABORAREA DINTRE AVOCATUL POPORULUI ȘI CURTEA
CONSTITUȚIONALĂ

Prin posibilitatea sesizării directe a Curții Constituționale de către Avocatul Poporului nu s-a urmărit ca acesta să fie transformat într-un arbitru între instituțiile statului și nici să se substituie Curții Constituționale sau Parlamentului. Tocmai din acest motiv, Avocatul Poporului nu trebuie să fie obligat să sesizeze direct Curtea Constituțională, ci **trebuie să aibă posibilitatea de a analiza îndeplinirea condițiilor de admisibilitate stabilite de lege, precum și de a aprecia asupra neconcordanței dispozițiilor legale criticate față de prevederile Legii fundamentale.**

Avocatul Poporului se poate implica, prin mijloacele constituționale și legale proprii, în controlul de constituționalitate a legilor și ordonanțelor, realizat în România de către Curtea Constituțională, astfel:

- *poate sesiza Curtea Constituțională cu obiecții de neconstituționalitate privind legile adoptate de Parlament, înaintea promulgării acestora de către Președintele României;*
- *poate ridica în fața Curții Constituționale, excepții de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele în vigoare;*
- *formulează, la solicitarea Curții Constituționale, puncte de vedere la excepțiile de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor, care se referă la drepturile și libertățile cetățenilor.*

În ceea ce privește *activitatea în domeniul constituționalității legilor și ordonanțelor*, trebuie înțeles faptul că **nu orice act normativ, apreciat din prisma diverselor interese ca fiind imoral, inoportun sau inadecvat social și economic, cuprinde elemente care să atragă neconstituționalitatea acestuia.**

2.1. Obiecții de neconstituționalitate

Potrivit art. 146 lit. a) din Constituția României, republicată: „*Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori, precum și, din oficiu, asupra inițiativelor de revizuire a Constituției*”. Dispozițiile constituționale au fost transpuse la nivelul legislației ce reglementează instituția Avocatul Poporului, în cuprinsul art. 15 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, conform căroră *”Avocatul Poporului poate sesiza Curtea Constituțională cu privire la neconstituționalitatea legilor, înainte de promulgarea acestora.”*

Suntem în sfera controlului de constituționalitate *a priori*, iar introducerea Avocatului Poporului printre subiectele de sesină se justifică pe capacitatea instituției de a identifica, în baza raporturilor instituționale cu Parlamentul și a contactului permanent cu societatea civilă, situațiile legale care ar contraveni, din perspectiva legiferării, dispozițiilor constituționale. În această situație sunt aplicabile regulile procedurale atât parlamentare, cât și cele ale jurisdicției constituționale. Acestea se regăsesc în Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea

Curții Constituționale, republicată. Potrivit acestei legi, sesizările trebuie făcute în formă scrisă și motivate.

În vederea exercitării acestui drept, **cu 5 zile** (sau **2 zile în cazul legilor adoptate prin procedură de urgență**) înainte de a fi trimise spre promulgare la Președintele României, legile se comunică Avocatului Poporului.

În aplicarea dispozițiilor constituționale, Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată și Legea nr. 47/1992, republicată, conțin prevederi privind **posibilitatea Avocatului Poporului de a formula obiecții de neconstituționalitate**.

În vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale, în anul 2018, au fost analizate 443 **proiecte de legi**.

Având în vedere volumul și complexitatea actelor normative supuse analizei, precum și timpul scurt aflat la dispoziția Avocatului Poporului pentru a examina actele normative în cauză, acestea rămân în atenția instituției Avocatul Poporului, urmând a fi analizate de la caz la caz, iar în situația în care sunt constatate, fie din oficiu, fie la cererea petenților, încălcări ale drepturilor și libertăților fundamentale consacrate de Constituție, Avocatul Poporului va interveni în limitele coordonatelor legale, prin mijloacele sale specifice de sesizare a instanței de contencios constituțional.

2.2. Excepții de neconstituționalitate directe

Precizări

Potrivit art. 146 lit. d) din Constituția României, republicată: „*Curtea Constituțională hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată și direct de Avocatul Poporului*”, iar în conformitate cu art. 15 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 35/1997, republicată, „*Avocatul Poporului poate sesiza direct Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor*”

În această situație, în care Avocatul Poporului se adresează direct Curții, printr-o excepție, nefiind necesară parcurgerea unei etape prealabile în fața instanțelor judecătorești, suntem în domeniul controlului de constituționalitate *a posteriori*. În ceea ce privește procedura aplicabilă, observăm că **excepția nu se ridică în fața instanței judecătorești, ci direct în fața Curții Constituționale**.

Deși în literatura de specialitate s-a apreciat că, în lumina dispozițiilor constituționale și legale privind rolul instituției Avocatul Poporului, *excepția poate fi ridicată numai atunci când legile și ordonanțele încalcă drepturile și libertățile persoanelor fizice*, devenind o garanție a exercitării acestora, Curtea Constituțională a constatat, prin Decizia nr. 336/2013, că Avocatul Poporului **poate declanșa controlul de constituționalitate pe calea excepției de neconstituționalitate indiferent de problemele vizate prin aceasta, însă ridicarea directă a excepției de neconstituționalitate este și rămâne la aprecierea exclusivă a Avocatului Poporului, acesta neputând fi obligat sau împiedicat de nicio autoritate publică să ridice o atare excepție**.

Excepții de neconstituționalitate ridicate în anii anteriori - soluționare

În cursul anului 2018, au fost supuse dezbaterii Curții Constituționale 3 dintre excepțiile ridicate de Avocatul Poporului în anii anteriori, dintre acestea **una fiind admisă de către Curtea Constituțională**, celelalte două fiind respinse, după cum urmează:

a) Prin Decizia nr. 498 din 17 iulie 2018 Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 30 alin. (2) și (3) și art. 280 alin. (2) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, și a constatat că aceste dispoziții, precum și sintagma "sistemul dosarului electronic de sănătate al pacientului" din cuprinsul art. 280 alin. (2) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății sunt **neconstituționale**.

În motivarea excepției de neconstituționalitate Avocatul Poporului a susținut că, în materia asigurării asistenței medicale, cadrul legal trebuie reglementat într-o manieră care să nu vină în coliziune cu drepturile fundamentale prevăzute de art. 26 din Constituție, care stabilesc obligația autorităților publice de a respecta și ocroti viața intimă, familială și privată. În materia drepturilor personale, regula unanim recunoscută este aceea a garantării și respectării acestora, respective a confidențialității, statul având în acest sens obligații majoritar negative, de abținere, prin care să fie evitată, pe cât posibil, ingerința sa în exercițiului dreptului sau al libertății.

Totodată, Avocatul Poporului a apreciat că dispozițiile legale criticate prezintă un grad mare de generalitate, deși privesc un domeniu sensibil, respectiv datele personale de natură medicală, cuprinse în dosarul electronic de sănătate. Legiuitorul s-a limitat la a enunța în mod generic obligativitatea utilizării dosarului electronic de sănătate al pacientului, fără a stabili în concret garanții adecvate, menite să asigure protecția datelor cu caracter personal, cuprinse în cadrul acestuia. De asemenea, s-a rezumat la a reglementa că modalitatea de utilizare și completare a dosarului antereferit va fi stabilită prin norme metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la acesta, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului. Astfel, textele analizate fac trimitere la acte normative cu forță juridică inferioară legii, așa încât modalitatea de utilizare și completare a dosarului antereferit se va realiza în baza unei proceduri neprevăzute de lege și deci "susceptibilă de a fi calificată ca arbitrară". Simpla trimitere, în cazul dat, la o legislație infralegală, respectiv la hotărârile Guvernului, care trimit, la rândul lor, la ordine - acte normative caracterizate printr-un grad sporit de instabilitate - încalcă principiul legalității prevăzut de art. 1 alin. (5) din Constituție; în acest sens se face referire la Decizia Curții Constituționale nr. 17 din 21 ianuarie 2015, paragraful 60. Astfel, cerințele art. 26 din Constituție nu mai sunt realizate prin lege, ci prin acte administrative, respectiv Hotărârea Guvernului nr. 34/2015 și Ordinul ministrului sănătății și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 1.123/849/2016.

Sub acest aspect a fost reținut caracterul lacunar al normelor care reglementează dosarul electronic de sănătate, de vreme ce regulile substanțiale, esențiale în materia protecției vieții intime, familiale și private, precum și a protecției datelor cu caracter personal nu sunt reglementate prin lege. Chiar dacă ipoteza dată poate fi considerată, aparent, o omisiune legislativă, nu poate fi ignorat viciul de neconstituționalitate existent, deoarece tocmai această omisiune este cea care generează încălcarea Constituției. Lăsarea la latitudinea unor autorități administrative a accesului la datele reținute, relativizează cadrul normativ al dosarului antereferit.

Curtea Constituțională, a stabilit, în acord cu aspectele argumentate de Avocatul Poporului, "Prelucrarea datelor cu caracter medical trebuie astfel reglementată încât să asigure

confidențialitatea acestora. La acest moment, Curtea nu este în măsură să analizeze dacă garanțiile cuprinse în actele de reglementare secundară sunt suficiente sau nu, ori dacă ar trebui completate cu alte garanții, o asemenea sarcină și competență putând fi exercitate numai după ce ele vor fi transpuse în lege. Trebuie reamintit faptul că garanțiile asociate protecției acestor date, chiar reglementate la nivel legal, trebuie să aibă un standard înalt de apărare a confidențialității datelor medicale ale pacientului. De asemenea, legea trebuie să prevadă, în mod expres, atât natura răspunderii, cât și sancțiunile - care în sine trebuie să fie corespunzătoare ca intensitate standardului înalt de protecție a datelor medicale - aplicabile persoanelor implicate în gestionarea dosarului electronic de sănătate, în cazul încălcării obligațiilor și garanțiilor ce urmează a fi reglementate prin lege.” Relațiile sociale sunt reglementate primar prin legi/ordonanțe de urgență/ordonanțe, în timp ce actele administrative cu caracter normativ pot organiza punerea în executare sau executarea acestora, după caz, fără ca ele însele să fie izvor primar de drept. Reglementarea unor norme primare în corpul unui act de reglementare secundară reprezintă o contradicție în termeni. Astfel, acest din urmă act trebuie să se limiteze strict la organizarea punerii în executare sau la executarea dispozițiilor primare, și nu să reglementeze el însuși astfel de dispoziții. De aceea, actele administrative cu caracter normativ, fie ele hotărâri ale Guvernului sau ordine ale miniștrilor, nu pot, prin conținutul lor normativ, să excedeze domeniului organizării executării actelor de reglementare primară [art. 108 alin. (2) din Constituție], respectiv a executării acestora sau a hotărârilor Guvernului [art. 77 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010], după caz, pentru că, printr-un atare procedeu, s-ar ajunge la modificarea/completarea însăși a legii. În consecință, dat fiind faptul că textele legale criticate nu numai că permit o asemenea abordare, dar o și normativizează într-un mod univoc - prin trimiterea extensivă pe care o realizează la actele de reglementare secundară -, Curtea urmează să constate încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție.

Având în vedere neconstituționalitatea reținută prin raportare la art. 1 alin. (5) și art. 26 din Constituție, ***Curtea Constituțională a constatat că - în lipsa consacării legale a garanțiilor aferente dreptului la viață intimă, familială și privată, în raport cu conținutul dosarului electronic de sănătate -, dispozițiile legale existente în privința dosarului electronic de sănătate nu mai pot face parte din dreptul pozitiv.***

b) Prin Decizia nr. 805 din 6 decembrie 2018, Curtea Constituțională a respins excepția formulată de Avocatul Poporului având ca obiect prevederile art. 42 alin. (6¹) și (9) din Legea nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 225/2016.

În excepția ridicată, Avocatul Poporului a susținut că dispozițiile legale criticate, potrivit cărora termenul de plată a facturii curge de la data emiterii facturii și, în plus, factura constituie titlu executoriu, au un caracter excesiv pentru utilizatorii obligați să plătească factura în doar 15 zile de la emitere, nu de la primire, termenul instituit fiind unul incert, care depinde de o serie de factori subiectivi, imprevizibili (spre exemplu, operativitatea funcționării serviciilor de comunicare prin poștă). Totodată, a apreciat că soluția legislativă adoptată este lipsită de garanții în ceea ce îl privește pe debitorul obligației de plată a facturii, neachitarea în termen putând avea importante consecințe asupra securității și stabilității raporturilor juridice, precum și asupra patrimoniului utilizatorului, fără ca întârzierea în îndeplinirea obligațiilor să îi fie imputabilă. Sub aspectul acestor posibile, dar grave

consecințe patrimoniale, textele legale criticate aduc atingere și dreptului de proprietate privată, garantat de art. 44 din Constituție.

c) Prin Decizia nr. 62 din 22 ianuarie 2019 Curtea Constituțională a respins ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate având ca obiect dispozițiile art. 3 alin. (2) din Legea nr. 62/2011 a dialogului social, modificată și completată.

În excepția invocată, Avocatul Poporului a apreciat că prevederile art. 3 alin. (2) din Legea nr. 62/2011, republicată, **sunt în afara spiritului Legii fundamentale, a Convenției europene și, nesocotind situația economică și socială din România, afectează însăși libertatea sindicală prin impunerea prin lege a unui număr minim de membri pentru constituirea unui sindicat, raportat la aceeași unitate.** Ca atare, într-o economie ce se bazează pe întreprinderi mici și mijlocii, cu o medie între 5 și 26 de salariați, pragul minim de 15 salariați pentru înființarea unui sindicat apare ca excesiv și reprezintă o piedică pentru angajații din întreprinderile mici și mijlocii de a-și face un sindicat.

Excepții de neconstituționalitate ridicate în anul 2018

În ceea ce privește activitatea concretă desfășurată în materia controlului de constituționalitate exercitat prin intermediul excepțiilor ridicate direct, menționăm că, în anul 2018, Avocatul Poporului **a formulat un număr de 5 excepții de neconstituționalitate directe având ca obiect:**

a) **protecția nediscriminatorie a drepturilor și libertăților persoanelor fizice ce locuiesc în mediul urban, raportat la cele care locuiesc în mediul rural, față de acte de tulburare a liniștii publice, prin invocarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 pct. 27 din Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, republicată;**

b) **garantarea dreptului persoanelor aflate în executarea unei pedepse privative de libertate de a menține legătura cu membrii apropiați ai familiei sale, prin înlăturarea din categoria sancțiunilor disciplinare a suspendării dreptului de a primi vizite, aspect pentru care Avocatul Poporului a invocat excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 101 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal;**

c) **apărarea interesului superior al minorilor cu afecțiuni grave cu vârsta între 16-18 ani, ai căror părinți nu au dreptul la concediu și indemnizație pentru îngrijirea copilului bolnav, concretizată prin ridicarea directă a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 26 alin. (1¹) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, cu modificările și completările ulterioare;**

d) **asigurarea egalității de șanse prin acordarea rentei viagere pentru toți sportivii cu nevoi speciale care au obținut medalii la competiții olimpice destinate persoanelor cu dizabilități, inclusiv celor care au reprezentat România și au obținut medalii la Jocurile Mondiale ale Surzilor, în prezent Jocurile Olimpice ale Surzilor**

(Jocurile Olimpice Tăcute), precum și la Jocurile Olimpice ale Persoanelor cu Handicap Intelctual, prin sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a art. 64 alin. (1) din Legea nr. 69/2000 a educației fizice și sportului, cu modificările și completările ulterioare;

e) recunoașterea dreptului la alocația de stat pentru tinerii care urmează învățământul secundar inferior sau gimnazial de a solicita și primi alocația, în condiții identice cu tinerii care au împlinit vârsta de 18 ani, care urmează cursurile învățământului liceal sau profesional, organizate în condițiile legii, până la terminarea acestora, prin invocarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3) din Legea nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii, republicată.

Prezentarea obiectului excepțiilor de neconstituționalitate directe

În ceea ce privește activitatea în domeniul controlului de constituționalitate al legilor și ordonanțelor, este de remarcat, în acest an, colaborarea fructuoasă dintre **Biroul contencios constituțional și recurs în interesul legii și Biroul Teritorial Brașov**, structură care semnalat două posibile încălcări ale Legii fundamentale prin acte normative și care au constituit premisele ridicării directe a excepțiilor de neconstituționalitate prezentate la lit. c) și lit. e) din prezenta secțiune.

a) *Excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 pct. 27 din Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, republicată.*

Dispozițiile legale criticate care stabilesc că organizarea de petreceri cu caracter privat și utilizarea de aparatură muzicală la intensitate de natură a tulbura liniștea locuitorilor, în corturi, alte amenajări sau în spațiu neacoperit, situate în perimetrul apropiat imobilelor cu destinația de locuințe sau cu caracter social, **în mediul urban** constituie contravenție, dacă nu este comisă în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să fie considerată infracțiune **aduc atingere principiului egalității cetățenilor în fața legii**.

Principiul egalității în drepturi, înscris în art. 16 alin. (1) din Constituția României, presupune egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. Acest principiu impune statului asigurarea unui cadru legal menit să permită aplicarea unui tratament egal tuturor persoanelor fizice aflate în situații juridice similare, astfel încât acestea să fie egale în drepturi, fără privilegii și fără discriminări.

În același sens, este și **jurisprudența Curții Constituționale**, prin care s-a statuat în mod constant că „violarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică un tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite”. De asemenea, prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a stabilit că diferența de tratament devine discriminare, în sensul art. 14 din Convenția europeană a drepturilor omului, numai atunci când autoritățile statale „introduc distincții între situații analoage și comparabile”, fără ca acestea să se bazeze pe „o justificare rezonabilă și obiectivă”.

Având în vedere conținutul dispozițiilor legale criticate reiese că **persoanele care locuiesc în mediul rural se află într-o situație discriminatorie, față de persoanele care**

locuiesc în mediul urban, fără ca tratamentul juridic să aibă o justificare rezonabilă și obiectivă.

Pe cale de consecință, pe considerentul egalității de tratament între persoane, este necesar ca persoanele care locuiesc în mediul rural să fie plasate într-o poziție egală cu cele care locuiesc în mediul urban și să se bucure în aceeași măsură de aceleași facilități, în speță fiind vorba de sancționarea organizării de petreceri cu caracter privat și utilizarea de aparatură muzicală la intensitate de natură a tulbura liniștea locuitorilor, în corturi, alte amenajări sau în spațiu neacoperit, situate în perimetrul apropiat imobilelor cu destinația de locuințe sau cu caracter social.

Nesocotirea principiului egalității în drepturi are drept consecință neconstituționalitatea privilegiului care a determinat, din punct de vedere normativ, încălcarea principiului, în acest sens, Curtea Constituțională a constatat că, potrivit jurisprudenței sale, discriminarea se bazează pe noțiunea de excludere de la un privilegiu (*Decizia nr. 62/1993*), iar remediul constituțional specific, în cazul constatării neconstituționalității discriminării, îl reprezintă acordarea sau accesul la privilegiu (*Decizia nr. 685/2012, Decizia nr. 164/2013*).

Având în vedere cele de mai sus, Avocatul Poporului a reținut că **acordarea unei poziții privilegiate persoanelor care locuiesc în mediul urban**, prin prevederile art. 2 pct. 27 din Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, republicată, generând, astfel, discriminări, fără a exista vreo motivare obiectivă și rațională care să le justifice, **contravine art. 16 alin. (1) din Constituție**, potrivit căruia „*Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări*”.

Soluția Curtii Constituționale

La data întocmirii prezentului raport, dosarul constituit la Curtea Constituțională se afla în curs de soluționare.

b) Excepția de neconstituționalitate referitoare la prevederile art. 101 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

Dispozițiile art. 101 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal au fost considerate de Avocatul Poporului ca fiind de natură a aduce atingere prevederilor constituționale ale art. 11, art. 26 și art. 53 din Constituție referitoare la dreptul internațional și dreptul intern, dreptul la viața intimă, familială și privată, respectiv restrângerea exercițiului unor drepturi și libertăți, raportate la art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale privitor la dreptul la respectarea vieții private și de familie, pentru următoarele argumente:

Conform dispozițiilor criticate ***printre sancțiunile care pot fi aplicate în cazul săvârșirii abaterilor disciplinare este enumerată și suspendarea dreptului de a primi vizite, pe o perioadă de cel mult 3 luni.***

În ceea ce privește **dreptul de a primi vizite**, trebuie menționat că Regulile Penitenciare Europene încurajează menținerea contactului cu exteriorul, considerat de importanță vitală pentru reintegrarea deținuților în societate. Astfel, Regula 24 prevede la primul punct **dreptul de a primi vizite și de a păstra legătura cu familiile**, cunoscuții și reprezentanții organizațiilor din societatea civilă sau ai altor instituții: „*Deținuților li se va permite să comunice, cât de des posibil, prin corespondență, telefon sau alte mijloace de*

comunicare cu familiile lor, terțe persoane și reprezentanții organismelor exterioare, precum și să primească vizite de la aceste persoane.” (Regula 24.1).

Scopul menținerii legăturilor cu familia și cunoscuții este acela de a reduce efectele negative ale încarcerării și a facilita astfel resocializarea după terminarea pedepsei. **Vizitele și modul în care sunt realizate reprezintă astfel o formă de normalizare a vieții în penitenciar:** „*Modalitățile de realizare a vizitelor trebuie să permită deținuților să mențină și să dezvolte relațiile cu familiile, cât mai normal posibil*” (Regula 24.4), motiv pentru care autoritățile penitenciare au obligația de a încuraja și facilita contactul deținuților cu lumea exterioară (24.5). Regulile europene penitenciare sunt în concordanță cu Recomandarea (2003) 23 care se referă la managementul administrației penitenciare privind pedepsele pe viață sau a celor de lungă durată și cu articolul 8 (Dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Chiar dacă, din motive de siguranță, vizitele și comunicarea cu persoanele din exterior sunt limitate, trebuie totuși să existe „*un nivel minim acceptabil de contact*” (Regula 24.2).

Dreptul la vizită reprezintă poate unul dintre cele mai importante drepturi ale persoanelor private de libertate, reprezentând practic singura lor conexiune cu exteriorul, cu lumea reală. Astfel, în vederea menținerii legăturii cu familia și pentru realizarea contactului cu diverse persoane și organizații, administrația penitenciarului trebuie să asigure posibilitatea vizitării deținuților.

Constituția nu definește noțiunea de **viață intimă, familială și privată**, însă în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Niemietz c. Germaniei, 1992) s-a decis că protecția vieții private nu acoperă doar sfera intimă a relațiilor personale, ci și „*dreptul individului de a lega și dezvolta relații cu semenii săi*”, deoarece „*ar fi prea restrictivă limitarea noțiunii de viață privată la un cerc interior în care individul își trăiește viața personală așa cum crede de cuviință*”. Prin urmare, în sensul jurisprudenței Curții Europene, elementul definitoriu al dreptului la viață intimă, familială și privată se referă la **sfera relațiilor interumane** (Decizia nr. 239 din 10 mai 2005, M. Of. nr. 540 din 24 iunie 2005).

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, în cadrul noțiunii de „*viață familială*”, în sensul art. 8 din Convenție, au fost incluse și raporturile dintre rude apropiate „*care pot avea un rol considerabil în materie (...), ceea ce implică pentru stat obligația de a acționa în așa fel încât să asigure rezolvarea normală a acestor raporturi*” (cauza Marckx c. Belgiei, 1979) (Decizia nr. 14 din 12 ianuarie 2010, M. Of. nr. 79 din 5 februarie 2010).

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că, **deși privarea de libertate a unei persoane presupune limitări ale vieții sale private și de familie, este esențial dreptul persoanei în cauză de a menține legătura cu membrii apropiați ai familiei sale.**

Este recunoscut că restricțiile referitoare la numărul vizitelor, la supravegherea acestor vizite și supunerea persoanei aflate în detenție la un anumit regim de executare sau la anumite feluri ale vizitelor constituie **interferențe în dreptul la respectarea vieții private și de familie, prevăzut la art.8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, fără a constitui încălcări ale acestui drept, însă ingerința în exercitarea dreptului la viață privată trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o.**

Raportat la cauza de față, observăm că, deși ingerința legală în dreptul prevăzut la art. 26 din Constituție și art. 8 din Convenție poate avea un scop legitim (sanționarea unor abateri disciplinare), este adecvată și necesară scopului propus (păstrarea ordinii în penitenciar), ea **nu păstrează un just echilibru între interesele concurente, anume: interesul statului în**

legătură cu ordinea publică, dar și interesul persoanei de a-i fi protejată viața intimă, familială și privată.

În literatura de specialitate se subliniază constant că suspendarea dreptului de a primi vizite pe o perioadă de cel mult 3 luni reprezintă o sancțiune ce se aplică celor care de regulă comit abateri pe durata vizitelor ori au comis abateri grave pe timpul executării pedepsei. Apreciem că această sancțiune este una severă, dat fiind faptul că legătura cu exteriorul este extrem de importantă pentru condamnați.

În baza principiul normalizării vieții în penitenciar și al celui conform căruia privarea de libertate este în sine o măsură extremă (Regula 102.2), **Regulile Penitenciare Europene descurajează aplicarea procedurilor disciplinare și a sancțiunilor în cazul abaterilor disciplinare:** „Procedurile disciplinare vor constitui mecanisme de ultim resort” (Regula 56.1). În schimb, sunt recomandate **medierea și mecanismele restaurative** pentru a rezolva conflictele care apar în penitenciar (Regula 56.2).

„Abaterea disciplinară” este definită ca fiind „comportamentul care constituie o amenințare pentru ordine, siguranță și securitate” (Regula 56.3), dar rămâne la latitudinea statelor membre să stabilească prin lege care tipuri de acțiuni/inacțiuni reprezintă abateri disciplinare, care sunt procedurile ce trebuie aplicate în cazul diferitelor tipuri de abateri, care sunt sancțiunile și care este durata lor pentru a pedepsi abaterile disciplinare, precum și ce autorități au competența să impună sancțiuni și la ce instanță poate apela deținutul pentru recurs (Regula 56.3).

Potrivit Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal și a Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 157/2016:

Abaterile disciplinare sunt clasificate, în funcție de obligațiile persoanelor condamnate și interdicțiile încălcate de acestea, în:

- abateri disciplinare foarte grave;
- abateri disciplinare grave;
- abateri disciplinare ușoare;

● sancțiunile disciplinare care pot fi aplicate în cazul săvârșirii abaterilor disciplinare sunt: a) avertismentul; b) suspendarea dreptului de a participa la activități culturale, artistice și sportive, pe o perioadă de cel mult o lună; c) suspendarea dreptului de a presta o muncă, pe o perioadă de cel mult o lună; d) suspendarea dreptului de a primi și de a cumpăra bunuri, cu excepția celor necesare pentru igiena individuală sau exercitarea drepturilor la apărare, petiționare, corespondență și asistență medicală, pe o perioadă de cel mult două luni; e) **suspendarea dreptului de a primi vizite, pe o perioadă de cel mult 3 luni;** f) izolarea pentru maximum 10 zile.

● sancțiuni în cazul comiterii de abateri disciplinare ușoare: se poate aplica una dintre următoarele sancțiuni disciplinare: a) avertismentul; b) suspendarea dreptului de a participa la activități culturale, artistice și sportive, pe o perioadă de cel mult o lună; c) suspendarea dreptului de a presta o muncă, pe o perioadă de cel mult o lună.

În cazul comiterii, în mod repetat, de abateri disciplinare ușoare, sancțiunile disciplinare ce pot fi aplicate sunt cele prevăzute pentru abaterile disciplinare grave.

● sancțiuni în cazul comiterii de **abateri disciplinare grave:** se poate aplica una dintre următoarele sancțiuni disciplinare: a) suspendarea dreptului de a participa la activități culturale, artistice și sportive pe o perioadă de cel mult o lună; b) suspendarea dreptului de a presta o muncă pe o perioadă de cel mult o lună; c) suspendarea dreptului de a primi și de a cumpăra bunuri, cu excepția celor necesare pentru igiena individuală sau exercitarea drepturilor la apărare, petiționare, corespondență și asistență medicală pe o perioadă de cel

mult o lună; d) suspendarea dreptului de a primi vizite pe o perioadă de cel mult două luni.

● sancțiuni în cazul comiterii de **abateri disciplinare foarte grave**: se poate aplica una dintre următoarele sancțiuni disciplinare: a) suspendarea dreptului de a primi și de a cumpăra bunuri, cu excepția celor necesare pentru igiena individuală sau exercitarea drepturilor la apărare, petiționare, corespondență și asistență medicală, pe o perioadă de cel mult două luni; b) suspendarea dreptului de a primi vizite pe o perioadă de cel mult 3 luni; c) izolarea pentru maximum 10 zile.

Suspendarea dreptului de a primi vizite, ca sancțiune disciplinară, micșorează șansele de acordare a liberării condiționate, prin nedeplinirea condiției referitoare la buna conduită. Or, atât păstrarea legăturii cu familia, cât și folosirea la muncă reprezintă factori de care depinde reintegrarea socială a deținuților.

Pe cale de consecință, potrivit **art. 101 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 254/2013** pentru abaterea disciplinară săvârșită deținuții pot fi sancționați cu suspendarea dreptului de a primi vizite, ceea ce presupune suspendarea pe o perioadă de timp a legăturii cu familia. Or, **conform Regulii nr. 43 (3) din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite privind tratamentul deținuților, sancțiunile disciplinare sau măsurile restrictive nu presupun interzicerea contactelor cu familia.**

Mijloacele de contact cu familia pot fi restricționate doar pentru o perioadă limitată și în modul strict prevăzut pentru menținerea securității și ordinii. **Includerea dreptului de a primi vizite în categoria drepturilor care pot fi îngădite și implicit aplicarea sancțiunii disciplinare constând în suspendarea dreptului la vizită afectează relația deținuților cu familiile și reduce rolul incluziunii sociale post-liberare a persoanelor private de libertate.**

Avocatul Poporului consideră că, astfel cum este reglementată, măsura suspendării dreptului la vizite nu respectă principiul proporționalității, deoarece, în activitatea sa, desfășurată ca Mecanism pentru Prevenirea Torturii, a constatat că sancțiunea constând în suspendarea dreptului de a primi vizite are o pondere foarte mare, în condițiile în care apare, în mod uzual, corelarea acesteia cu suspendarea altor drepturi).

Prin urmare, în interpretarea și aplicarea **art. 8 din Convenție**, pentru a determina dacă ingerința autorităților în viața privată și de familie este necesară într-o societate democratică și dacă este menținut un just echilibru între diferitele interese în joc, este necesară efectuarea unui test de proporționalitate, în sensul de a stabili dacă această ingerință este prevăzută de lege, dacă urmărește unul sau unele scopuri legitime și dacă este proporțională cu aceste scopuri.

Potrivit principiului proporționalității, orice măsură luată trebuie să fie adecvată - capabilă în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului, necesară - indispensabilă pentru îndeplinirea scopului și proporțională - justul echilibru între interesele concrete pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit. Astfel, în vederea realizării testului de proporționalitate, trebuie, mai întâi, să se stabilească scopul urmărit de legiuitor prin măsura criticată și dacă acesta este unul legitim, întrucât testul de proporționalitate se va putea raporta doar la un scop legitim.

Urmărind reperatele de mai sus, apreciem că măsura suspendării dreptului la vizită, ca sancțiune disciplinară, nu apare ca fiind proporțională cu scopul legitim urmărit din perspectiva relației existente între interesul general invocat și cel individual.

Respectarea dreptului la viață intimă, familială și privată impune autorităților statului atât obligații negative, urmărind apărarea individului împotriva oricăror ingerințe arbitrare a puterii publice în exercitarea prerogativelor ce asigură însuși conținutul acestui drept, cât și

obligații pozitive, inerente asigurării respectului efectiv al vieții de familie, care pot implica și necesitatea adoptării de măsuri de protecție a vieții private, chiar cu privire la relațiile dintre indivizi. Așa fiind, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, în Hotărârea din 22 ianuarie 2000, pronunțată în Cauza Ignaccolo-Zenide împotriva României, că autoritățile statului trebuie să se doteze cu un arsenal juridic adecvat și suficient care să aibă ca scop îndeplinirea acestor obligații pozitive ce le revin, în temeiul art. 8 din Convenție.

Art. 39 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela) stabilește că **administrația penitenciarelor trebuie să asigure proporționalitatea între sancțiunea disciplinară și încălcarea pentru care a fost stabilită sancțiunea, și trebuie să țină evidența tuturor sancțiunilor disciplinare impuse. Or, în condițiile în care chiar și abaterile disciplinare ușoare, săvârșite în mod repetat, pot atrage aplicarea sine die a măsurii suspendării dreptului la vizită, se ajunge în ipoteza în care restrângerea temporară a exercitării dreptului la viață intimă, familială și privată capătă caracterul unei îngrădiri permanente a exercitării acestuia, cu consecința încălcării cerințelor constituționale ale art. 53 din Legea fundamentală.**

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reamintit că detenția, ca orice altă măsură privativă de libertate, antrenează prin natura sa restricții asupra vieții private și de familie. **Cu toate acestea, este esențial pentru respectarea vieții de familie ca autoritățile penitenciare să permită persoanei private de libertate și să-l sprijine, atunci când este necesar, pentru a menține contactul cu familia și rudele apropiate** [a se vedea, printre multe altele, *Messina împotriva Italiei* (nr. 2), nr. 25498/94, pct. 61-62, CEDO 2000-X; *Lavents împotriva Letoniei*, nr. 58442/00, pct. 139, 28 noiembrie 2002, și *Khoroshenko împotriva Rusiei* (MC), nr. 41418/04, pct. 106, CEDO 2015].

Prin urmare, având în vedere competența sa generală în privința protecției drepturilor și libertăților omului, Avocatul Poporului a apreciat că **prevederile art. 101 alin. (1) lit. e din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal contravin dispozițiilor art. 26 din Constituție referitor la viața intimă, familială și privată și celor ale art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi și libertăți, raportate la art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, motivat de faptul că nu păstrează un just echilibru între interesele concurente, anume: interesul statului în legătură cu ordinea publică, dar și interesul persoanei de a-i fi garantată viața intimă, familială și privată.**

Soluția Curții Constituționale

La data întocmirii prezentului raport, dosarul constituit la Curtea Constituțională se afla în curs de soluționare.

c) Excepție de neconstituționalitate referitoare la prevederile art. 26 alin. (1)¹ din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, cu modificările și completările ulterioare

Potrivit art. 26 alin. (1)¹ din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, cu modificările și completările ulterioare, „(1)¹ În cazul copilului cu afecțiuni grave, asigurații au dreptul la concediu și indemnizație pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 16 ani”.

Acordarea concediului și indemnizației doar pentru îngrijirea copilului cu afecțiuni grave în vârstă de până la 16 ani este discriminatorie și încalcă principiul constituțional privind egalitatea în drepturi a cetățenilor.

Potrivit prevederilor art. 4 lit. a) din Legea nr. 272/2004, "*Copilul reprezintă persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nici nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu potrivit legii*".

Art. 38 alin. (2) din Codul Civil, arată că "*Persoana devine majoră la împlinirea vârstei de 18 ani*".

Reglementările internaționale în materie consacră **interesul superior al copilului** care trebuie să prevaleze întotdeauna, sens în care, potrivit art. 3 din Convenția cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989 și ratificată prin Legea nr.18/1990, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.314 din 13 iunie 2001, „*În toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.*”

Prevederea legală în discuție îi discriminează pe copiii, care au împlinit 16 ani și care suferă de o boală gravă. Astfel, acordarea concediului medical și indemnizației doar asiguratului al cărui copil are vârsta până în 16 ani echivalează cu o aplicare rigidă a principiului egalității în drepturi a cetățenilor între categorii de persoane, respectiv copiii cu vârsta până la 16 ani și copiii care au împlinit vârsta de 16 ani. Or, și într-un caz și în celălalt (minori cu afecțiuni grave) legiuitorul trebuie să acorde minorilor cu afecțiuni grave, indiferent de vârsta pe care aceștia o au în cursul minorității, aceleași drepturi la ocrotire și protecție.

Avocatul Poporului a observat că primează calitatea de minor a persoanei care are absolută nevoie de un părinte pentru perioada în care se luptă cu o boală gravă, criteriul de vârstă fiind unul secundar, care nu poate prevala în raport cu obligația de ocrotire și protecție pe care statul este dator să o asigure minorilor în temeiul art. 49 din Constituție.

În considerarea art. 49 din Legea fundamentală, în componenta sa referitoare la minori, legiuitorul are obligația constituțională de a reglementa un regim special de protecție și asistență a minorilor și tinerilor. Or, reglementând aceste aspecte, observăm că se creează o discriminare pe criteriu de vârstă a minorilor care se luptă cu o boală gravă, în condițiile în care art. 49 din Constituție nu prevede și nu permite nicio altă condiție în afara aceleia ca aceștia să fie minori.

Această consacrare a dreptului minorului la ocrotire specială, sub forma ocrotirii părintelui, fără nicio discriminare, corespunde principiilor generale care stau la baza statului român, prevăzute de art. 1 alin. (2) din Constituție și prevederilor privind ocrotirea copiilor cuprinse în Declarația Universală a Drepturilor Omului, în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și în alte pacte și tratate la care România este parte.

Art. 106 din Codul civil menționează faptul că: **(1) Ocrotirea minorului se realizează prin părinți**, prin instituirea tutelei, prin darea în plasament **sau, după caz, prin alte măsuri de protecție specială anume prevăzute de lege.**

Exercitarea drepturilor și îndeplinirea îndatoririlor părintești trebuie subsumate interesului superior al copilului. Legea nu determină conținutul concret al noțiunii de „interes al minorului”. Interesul minorului include toate drepturile sale, fără a se limita, însă, la acestea. Enunțat ca principiu legal încă din anul 2004, prin Legea nr. 272/2004, **interesul superior al copilului este exprimat foarte general și cuprinzător în preambulul Convenției Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, ratificată**

prin Legea nr. 18/1990, republicată: *„dezvoltarea plenară și armonioasă a personalității”* copilului, asigurarea unui *„mediu familial, într-o atmosferă de fericire, dragoste și înțelegere”*, pregătirea pentru a trăi *„independent în societate”* și educația în spiritul idealurilor *„păcii, demnității, libertății, toleranței, egalității și solidarității”*.

Juridic, interesul copilului este configurat de totalitatea drepturilor sale fundamentale, astfel cum rezultă din Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului și Constituția României. Cu titlu de exemplu, menționăm dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, dreptul la identitate, dreptul la liberă exprimare și dreptul la libertatea de gândire, dreptul la protecția împotriva oricăror forme de violență, vătămare, abuz fizic sau mintal, abandon și neglijență, dreptul la învățătură etc.

Rezultată din utilizarea conceptului legal de „interes superior al copilului”, „superioritatea” interesului copilului trebuie înțeleasă, astfel cum rezultă și din art. 2 din Legea nr. 272/2004, în sensul că spre realizarea acestor drepturi trebuie să conveargă, să se subordoneze și la aceste drepturi trebuie să se raporteze acțiunile tuturor factorilor ale căror responsabilități generale, sectoriale ori specifice implică relația cu copilul – de la părinți la sistemul de învățământ, sistemul medical, societatea în ansamblul ei.

Prin urmare, constatăm că o astfel de reglementare diferențiată a regimului juridic al minorului care a împlinit vârsta de 16 ani nu-și găsește justificare în nicio rațiune obiectivă și rezonabilă, cu atât mai mult cu cât, principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești, iar familia este implicată în toate deciziile, acțiunile și măsurile privitoare la copil și la îngrijirea, creșterea și formarea, dezvoltarea și educarea acestuia.

În acest sens, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că **nesocotirea principiului egalității în drepturi are drept consecință neconstituționalitatea privilegiului sau a discriminării care a determinat, din punct de vedere normativ, încălcarea principiului și că discriminarea se bazează pe noțiunea de excludere de la un drept** (Decizia Curții Constituționale nr.62 din 21 octombrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 25 februarie 1994), iar **remediul constituțional specific, în cazul constatării neconstituționalității discriminării, îl reprezintă acordarea sau accesul la beneficiul dreptului** (a se vedea, în acest sens, 12 Decizia nr.685 din 28 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 470 din 11 iulie 2012, Decizia nr.164 din 12 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 296 din 23 mai 2013, sau Decizia nr.681 din 13 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 889 din 8 decembrie 2014).

În schimb, privilegiul se definește ca un avantaj sau favoare nejustificată acordată unei persoane/categorii de persoane; în acest caz, neconstituționalitatea privilegiului nu echivalează cu acordarea beneficiului acestuia tuturor persoanelor/categoriilor de persoane, ci cu eliminarea sa, respectiv cu eliminarea privilegiului nejustificat acordat. Așadar, sintagma „fără privilegii și fără discriminări” din cuprinsul art.16 alin.(1) din Constituție privește două ipoteze normative distincte, iar incidența uneia sau alteia dintre acestea implică, în mod necesar, sancțiuni de drept constituțional diferite astfel cum s-a arătat mai sus.

Or, observăm că în cadrul aceleiași categorii de subiecți ai drepturilor respective intervin discriminări, deși aceștia se află în situații juridice similare prin statutul lor, iar o atare reglementare instituie un dezavantaj în sarcina unora dintre ei, fapt ce are ca rezultat ruperea echilibrului juridic.

Pe cale de consecință, având în vedere competența sa generală în privința protecției drepturilor și libertăților omului, Avocatul Poporului a apreciat că dispozițiile art. 26 alin. (1)¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, cu modificările și completările ulterioare, sunt **neconstituționale prin raportare la prevederile art. 16 din Constituție.**

Soluția Curtii Constituționale

La data întocmirii prezentului raport, dosarul constituit la Curtea Constituțională se afla în curs de soluționare.

*d) **Excepția de neconstituționalitate referitoare la prevederile art. 64 alin. (1) din Legea nr. 69/2000 a educației fizice și sportului, cu modificările și completările ulterioare***

Caracterul constituțional al dispozițiilor art. 64 alin. (1) din Legea nr. 69/2000 a educației fizice și sportului, cu modificările și completările ulterioare, din perspectiva asigurării protecției oferite de art. 16 și art. 50 din Legea fundamentală, este asigurat numai în măsura în care **renta viageră se aplică tuturor sportivilor cu nevoi speciale care au obținut medalii la competiții olimpice destinate persoanelor cu dizabilități, inclusiv celor care au reprezentat România și au obținut medalii la Jocurile Mondiale ale Surzilor, în prezent Jocurile Olimpice ale Surzilor (Jocurile Olimpice Tăcute), precum și la Jocurile Olimpice ale Persoanelor cu Handicap Intelectual.**

Potrivit art. 64 alin. (1) din Legea nr. 69/2000 a educației fizice și sportului, cu modificările și completările ulterioare: *”Sportivul de performanță care a obținut o medalie de aur, de argint sau de bronz în probele sportive individuale ori pe echipe din cadrul Jocurilor Olimpice sau Jocurilor Paralimpice ori o medalie de aur la campionatele mondiale sau europene de seniori la probele sportive individuale sau pe echipe ce au fost incluse cel puțin o dată în programul Jocurilor Olimpice sau al Jocurilor Paralimpice are dreptul, la cerere și cu confirmarea Ministerului Tineretului și Sportului, la o rentă viageră”.*

Precizări preliminare privind jocurile olimpice destinate persoanelor cu nevoi speciale

În lumea sporturilor internaționale, sunt organizate Jocuri Olimpice și competiții pentru atleții cu handicap, așa cum sunt **Jocurile Paralimpice și Jocurile Olimpice pentru Surzi (Deaflympics), precum și Jocurile Olimpice pentru Persoane cu Handicap Intelectual (Special Olympics).**

Comitetul Olimpic recunoaște, ca organizații sportive independente, CISS (Comitetul Internațional al Sportului pentru Surzi) înființat în 1924 și SOI (Organizația Internațională Special Olympics, destinată persoanelor cu Handicap Intelectual) înființată în 1968.

Examinând preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 61/2016 pentru modificarea și completarea Legii educației fizice și sportului nr. 69/2000, observăm că acest act normativ a avut ca premiză nediscriminarea sportivilor cu nevoi speciale față de ceilalți sportivi.

Dreptul la rentă viageră a fost acordat tocmai în considerarea calității de sportiv cu nevoi speciale și nu în funcție de categoria de jocuri olimpice la care acesta a obținut medalii, așa încât de rentă viageră ar trebui să beneficieze toți sportivii cu nevoi speciale.

Astfel, ordonanța a fost motivată de *”necesitatea creării unui cadru normativ nediscriminatoriu pentru premierea și susținerea financiară a sportivilor cu nevoi speciale la același nivel cu ceilalți sportivi, pentru același tip de performanțe obținute la competiții naționale și internaționale oficiale”*. Totodată, s-a reținut că *”neadoptarea în regim de urgență a măsurilor de reglementare propuse prin prezenta ordonanță de urgență va avea ca efect imposibilitatea acordării de sprijin financiar și de premiere a sportivilor cu nevoi speciale, va genera blocaje și ineficiență și va menține inechitățile și discriminările cu privire la premierea sportivilor cu nevoi speciale în raport cu ceilalți sportivi, precum și menținerea inechităților și discriminărilor referitoare la modul de calcul și plata rentelor viagere între sportivii cu aceeași performanță, pe de-o parte, și între sportivii cu nevoi speciale și ceilalți sportivi, pe de altă parte, cu impact grav asupra activității sportive de performanță și, implicit, și asupra imaginii României, întrucât sportul reprezintă una dintre valorile fundamentale ale unei societăți.”*

Cu toate acestea, scopul declarat al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 61/2016, de asigurare a unui tratament juridic nediscriminatoriu, nu a fost în întregime realizat, având în vedere faptul că, într-o interpretare restrictivă a dispozițiilor acesteia, sportivii cu nevoi speciale care au obținut medalii la Jocurile Olimpice ale Surzilor și la Jocurile Olimpice ale persoanelor cu Handicap Intelectual, nu sunt prevăzuți în mod expres în ipoteza nomei juridice.

Avocatul Poporului a apreciat că dispozițiile legale criticate sunt constituționale **în măsura în care dreptul la renta viageră se acordă tuturor sportivilor cu nevoi speciale care au obținut medalii la competiții olimpice destinate persoanelor cu dizabilități, inclusiv celor care au reprezentat România și au obținut medalii la Jocurile Mondiale ale Surzilor, în prezent Jocurile Olimpice ale Surzilor, precum și celor care au obținut medalii la Jocurile Olimpice pentru Persoane cu Handicap Intelectual.**

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că existența unui handicap presupune, pentru toate persoanele care se confruntă cu acesta, eforturi comparabile de adaptare la condițiile de trai. Se poate susține că, în această lumină, tipul de competiție olimpică la care au obținut medalii nu poate plasa persoanele cu handicap într-o situație mai avantajoasă sau mai puțin avantajoasă, atât prin raportare la categoria sportivilor cu nevoi speciale din care fac parte, cât și prin raportare la ceilalți sportivi de performanță.

În considerentele Deciziei nr. 681/2014, Curtea Constituțională a reținut că *”statutul de persoană cu handicap trebuie să îi plaseze într-o poziție egală pe toți cei care au acest statut, care trebuie să se bucure în aceeași măsură de aceleași facilități fiscale, în speță fiind vorba despre scutiri de impozit pe veniturile realizate. În mod contrar, se instituie o situație discriminatorie în cadrul aceleiași categorii de persoane, care este contrară principiului egalității în drepturi a cetățenilor, prevăzut de art. 16 alin. (1) din Constituție. Opțiunea legiuitorului pentru acordarea unor scutiri de impozit pentru persoanele cu handicap grav sau accentuat care realizează venituri din salarii a fost justificată de necesitatea protejării veniturilor obținute de către acestea, fiind întemeiată pe o serie de considerente obiective, și anume încurajarea persoanelor cu handicap să se integreze în masa activă a populației. Așa fiind, pe considerentul egalității de tratament între persoanele cu handicap grav sau accentuat, facilitățile fiscale aplicate veniturilor de natură salarială ar trebui să se extindă și asupra veniturilor obținute din activități independente – profesii libere –, așa cum, de altfel, legiuitorul a înțeles să le extindă și asupra veniturilor realizate din pensii de către persoanele cu handicap grav sau accentuat.”*

Avocatul Poporului a considerat că raționamentul aplicat de Curtea Constituțională în soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 55 alin. (4) lit. k¹) din

Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal este pe deplin aplicabil și în privința dispozițiilor **art. 64 alin. (1) din Legea nr. 69/2000 a educației fizice și sportului, cu modificările și completările ulterioare**

Or, Avocatul Poporului a observat că în cadrul aceleiași categorii de subiecți (persoane cu dizabilități care au obținut medalii la competiții olimpice pentru persoane cu nevoi speciale) intervin discriminări, deși aceștia se află în situații juridice similare prin statutul lor, iar o atare reglementare instituie un dezavantaj în sarcina unora dintre ei, fapt ce are ca rezultat ruperea echilibrului juridic.

Principiul egalității în drepturi presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite (Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994). De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere, **în esență**, pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional. Or, în cazul de față nu a putut fi identificat un criteriu obiectiv și rațional care să permită instituirea unui tratament juridic diferențiat între sportivii cu deficiențe.

Textul legal criticat introduce o situație discriminatorie născută în cadrul aceleiași categorii de persoane, în speță sportivii cu nevoi speciale care au obținut medalii la competiții olimpice, cu consecința înfrângerii exigențelor constituționale ale art. 16 alin. (1) potrivit cărora *"Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări"*, precum și a celor reglementate de art. 50 privind protecția specială a persoanelor cu handicap.

Avocatul Poporului a apreciat că opțiunea legiuitorului pentru acordarea unor rente de viagere pentru sportivii de performanță cu nevoi speciale a fost justificată de necesitatea eliminării discriminărilor dintre sportivii cu nevoi speciale și ceilalți sportivi, fiind întemeiată pe o serie de considerente obiective, și anume îndeplinirea obligației statului de a asigura condiții pentru practicarea sportului de către persoanele cu handicap și de a încuraja persoanele cu handicap să se integreze în masa activă a populației.

Așa fiind, pe considerentul egalității de tratament între sportivii cu nevoi speciale, acordarea dreptului la rentă viageră ar trebui să se extindă și în privința **sportivilor cu nevoi speciale care au obținut medalie de aur, de argint sau de bronz în probele sportive individuale ori pe echipe din cadrul Jocurilor Mondiale ale Surzilor (devenite în prezent Jocurile Olimpice ale Surzilor), precum și din cadrul Jocurilor Olimpice pentru Persoane cu Handicap Intellectual.**

În ceea ce privește *admisibilitatea excepției de neconstituționalitate*, Avocatul Poporului a apreciat că omisiunea legiuitorului de a include în norma juridică categoriile de persoane cu handicap participante la toate competițiile olimpice destinate persoanelor cu dizabilități, are relevanță constituțională generând un viciu de constituționalitate prin aceea că, astfel, statul eșuează în îndeplinirea obligației constituționale de realizare a unei politici naționale de egalitate a șanselor, de prevenire și de tratament ale handicapului, în vederea participării efective a persoanelor cu handicap în viața comunității), prevăzute de art. 50 din Legea fundamentală.

Pe cale de consecință, având în vedere competența sa generală în privința protecției drepturilor și libertăților omului, Avocatul Poporului nu a putut ignora viciul de neconstituționalitate creat de art. 64 alin. (1) din Legea nr. 69/2000 a educației fizice și sportului, cu modificările și completările ulterioare, și a apreciat că acestea sunt constituționale, prin raportare la prevederile art. 16 și art. 50 din Constituție, numai în

măsura în care se aplică tuturor sportivilor cu nevoi speciale care au obținut medalie de aur, de argint sau de bronz în probele sportive individuale ori pe echipe din cadrul Jocurilor Mondiale ale Surzilor (devenite în prezent Jocurile Olimpice ale Surzilor), precum și din cadrul Jocurilor Olimpice pentru Persoane cu Handicap Intellectual.

Soluția Curtii Constituționale

La data întocmirii prezentului raport, dosarul constituit la Curtea Constituțională se află în curs de soluționare.

e) Excepția de neconstituționalitate referitoare la prevederile art. 1 alin. (3) din Legea nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii, republicată

Avocatul Poporului a susținut că dispozițiile **art. 1 alin. (3) din Legea nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii, republicată**, sunt constituționale în măsura în care prevederea potrivit căreia „*alocația de stat pentru copii se acordă și tinerilor care au împlinit vârsta de 18 ani, care urmează cursurile învățământului liceal sau profesional, organizate în condițiile legii, până la terminarea acestora*” nu exclude posibilitatea tinerilor care urmează învățământul secundar inferior sau gimnazial de a solicita și primi alocația, în condiții identice cu tinerii care au împlinit vârsta de 18 ani, care urmează cursurile învățământului liceal sau profesional, organizate în condițiile legii, **până la terminarea acestora**.

Potrivit **art. 13 din Legea nr. 1/2011 a educației naționale, cu modificările și completările ulterioare**, „(1)Învățarea pe tot parcursul vieții este un drept garantat de lege; (2)Învățarea pe tot parcursul vieții include totalitatea activităților de învățare realizate de fiecare persoană, începând cu educația timpurie, în scopul dobândirii de cunoștințe, formării de deprinderi/abilități și dezvoltării de aptitudini semnificative din perspectivă personală, civică, socială și/sau ocupațională, iar prevederile **art. 16 din același act normativ** prevăd că „(1)Învățământul general obligatoriu este de 11 clase și cuprinde învățământul primar, învățământul gimnazial și primii 2 ani ai învățământului secundar superior. Învățământul liceal devine obligatoriu până cel mai târziu în anul 2020; (2)Obligația de a frecventa învățământul obligatoriu de 11 clase, la forma cu frecvență, încetează la vârsta de 18 ani; (3)În scopul realizării finalităților educației și a formării profesionale prin sistemul național de învățământ, învățământul liceal de stat este generalizat și gratuit.

Dreptul la învățătură este reglementat de **art. 32 din Constituție**, care, în **alin. (1)** dispune că „*Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și de perfecționare*”.

Art. 1 din Legea nr. 61/1993, republicată, stabilește că: „(1)Se instituie alocația de stat pentru copii ca formă de ocrotire a statului acordată tuturor copiilor, fără discriminare.

(2)Beneficiază de alocație de stat pentru copii toți copiii în vârstă de până la 18 ani.

(3)Alocația de stat pentru copii se acordă și tinerilor care au împlinit vârsta de 18 ani, care urmează cursurile învățământului liceal sau profesional, organizate în condițiile legii, până la terminarea acestora.

(4)Tinerii prevăzuți la alin. (3) care **repetă anul școlar nu beneficiază de alocație de stat, cu excepția celor care repetă din motive de sănătate, dovedite cu certificat medical.**”.

Pe cale de consecință, o eventuală soluție de acordare a alocațiilor doar tinerilor care urmează cursurile învățământului liceal sau profesional, organizate în condițiile legii, până la terminarea acestora, nu se poate realiza decât în măsura în care este justificată de realitățile sociale. Or, realitatea demonstrează că sunt și situații de excepție, în care tineri care împlinesc

18 ani urmează cursurile clasei a VIII-a și din motive obiective și neimputabile acestora nu au avut o identitate formală, situație pentru care nu a putut frecventa cursurile școlare la timp (învățământ primar, secundar inferior sau gimnazial, secundar superior și liceal).

Astfel, în contextul actual, acordarea alocației de stat doar tinerilor care au împlinit vârsta de 18 ani, care urmează cursurile învățământului liceal sau profesional, organizate în condițiile legii, până la terminarea acestora, **nu este adaptată realităților sociale din România.**

Excluderea de la acordarea alocației a tinerilor care au împlinit 18 ani și frecventează cursurile secundare inferioare sau gimnaziale echivalează cu o încălcare a *principiului egalității în drepturi a cetățenilor*, cu consecința unei discriminări nejustificate în cadrul aceleiași categorii de persoane și anume, tinerii. În context, am făcut precizarea că, potrivit art. 2 alin. (2) din Legea tinerilor nr. 350/2006, completată și modificată, tinerii sunt definiți ca fiind **cetățenii cu vârsta cuprinsă între 14 și 35 de ani.**

Prin urmare, acordarea alocației de stat pentru tinerii care au împlinit 18 ani trebuie să se subsumeze îndeplinirii a **trei condiții: să se realizeze până la terminarea cursurilor liceale și profesionale (fără a exclude posibilitatea acordării acesteia în cazurile în care tinerii împlinesc 18 ani în timp ce frecventează învățământul secundar inferior sau gimnazial); nu mai târziu de împlinirea vârstei de 35 de ani și sub condiția nerepetării anului școlar** (cu excepția cazurilor medicale).

Principiul egalității în drepturi, înscris în art. 16 alin. (1) din Constituția României, presupune egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. Acest principiu impune statului asigurarea unui cadru legal menit să permită aplicarea unui tratament egal tuturor persoanelor fizice aflate în situații juridice similare, astfel încât acestea să fie egale în drepturi, fără privilegii și fără discriminări.

În același sens, este și jurisprudența Curții Constituționale, prin care s-a statuat în mod constant că *"violarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică un tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite"*. De asemenea, prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a stabilit că diferența de tratament devine discriminare, în sensul art. 14 din Convenția europeană a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, numai atunci când autoritățile statale *„introduc distincții între situații analoage și comparabile”*, fără ca acestea să se bazeze pe *„o justificare rezonabilă și obiectivă”*.

Avocatul Poporului a apreciat că instituirea unei/unor condiții suplimentare pentru acordarea alocației, în speță, *„urmează cursurile învățământului liceal sau profesional”* are în vedere, în mod exclusiv, un criteriu de niveluri (așa cum este structurat sistemul național de învățământ preuniversitar în România în **art. 23 din Legea nr. 1/2011 cu modificările și completările ulterioare**), criteriu care, **în cazul de față, nu poate constitui o justificare obiectivă și rațională cu privire la diferența de tratament juridic la care este supusă o anumită categorie de persoane.**

În acest context, aplicarea unui astfel de criteriu **încalcă principiul egalității consacrat de textul art. 16 alin. (1) din Constituție**, chiar dacă art. 4 alin. (2) din Legea fundamentală nu include în mod expres nivelul studiilor în cadrul principiilor de nediscriminare. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că enumerarea cuprinsă în art. 4 alin. (2) din Constituție are un caracter enunțiativ și nicidecum limitativ, având în vedere dispozițiile art. 20 alin. (1) din Constituție raportate la art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale art. 2 pct. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, potrivit cărora exercitarea drepturilor și libertăților

recunoscute să fie asigurată fără nici o discriminare ce ar putea rezulta din „*orice altă situație*” pe lângă criteriile de nediscriminare expres enumerate (**Decizia Curții Constituționale nr. 513/2006**).

Deși, instituirea unor condiții pentru acordarea alocației de stat pentru copii sau tineri reprezintă opțiunea legiuitorului, astfel de condiții nu pot fi impuse cu scopul de a discrimina o anumită categorie de persoane - tineri care urmează cursurile secundare inferioare sau gimnaziale față de tinerii care urmează cursurile învățământului liceal sau profesional, fără a exista vreo justificare rațională și obiectivă.

Legiuitorul a avut în vedere nivelul maxim până la care unui tânăr i se poate acorda alocația de stat pentru copii, în speță, situația în care acesta „*urmează cursurile învățământului liceal sau profesional organizate în condițiile legii, până la terminarea acestora*”. În caz contrar, ne-am afla în situația în care unui tânăr care urmează cursurile secundare inferioare sau gimnaziale i s-ar refuza acordarea alocației, iar, ulterior, urmând cursurile învățământului liceal sau profesional, i s-ar acorda (s-ar relua practic acordarea alocației), pe considerentul că se încadrează în ipoteza normei legale.

Soluția Curții Constituționale

La data întocmirii prezentului raport, dosarul constituit la Curtea Constituțională se afla în curs de soluționare.

2.3 Formularea punctelor de vedere asupra constituționalității legilor și ordonanțelor care se referă la drepturile omului

Precizări

Potrivit prevederilor art. 22 din Legea nr. 35/1997, republicată, “*În cazul sesizării privind excepția de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor care se referă la drepturile omului, Curtea Constituțională va solicita și punctul de vedere al instituției Avocatul Poporului.*”

O prevedere similară se regăsește și în art. 30 din Legea nr. 47/1992, republicată, potrivit căreia “*președintele Curții Constituționale, primind încheierea de sesizare de la instanța judecătorească, o va comunica și Avocatului Poporului, indicând data până la care poate să trimită punctul său de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocată într-un proces concret.*”

Legea nr. 47/1992, republicată, stabilește și posibilitatea Avocatului Poporului de a prezenta, la solicitarea instanței de contencios constituțional, puncte de vedere cu privire la sesizările de neconstituționalitate formulate de președintele uneia dintre Camerele Parlamentului sau Guvern.

În anul 2018, Curtea Constituțională a transmis Avocatului Poporului, în vederea formulării unui punct de vedere, un număr de **1788** excepții de neconstituționalitate.

Dintre acestea, într-un număr de **9 dosare ale Curții Constituționale au fost formulate puncte de vedere fie în sensul neconstituționalității textelor legale criticate, fie sub rezervă de interpretare a dispozițiilor legale** invocate de autorii excepțiilor de neconstituționalitate.

Prezentarea punctelor de vedere formulate de Avocatul Poporului la solicitarea Curții Constituționale

În cele ce urmează vom prezenta, pentru exemplificare, obiectul unora dintre excepțiile de neconstituționalitate în privința cărora Avocatul Poporului a formulat punctul său de vedere în sensul neconstituționalității dispozițiilor legale invocate, fie punctul de vedere a fost exprimat sub rezervă de interpretare a textelor legale criticate.

a) *Examinând excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 111/2017 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 98/2016 pentru prorogarea unor termene, instituirea unor noi termene, privind unele măsuri pentru finalizarea activităților cuprinse în contractele încheiate în cadrul Acordului de împrumut dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru finanțarea Proiectului privind reforma sistemului judiciar, semnat la București la 27 ianuarie 2006, ratificat prin Legea nr. 205/2006, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, în mai multe dosare ale Curții Constituționale în care s-a solicitat punctul de vedere al Avocatului Poporului, acesta a apreciat că sintagma „categoriei de folosință la data preluării acestuia”, cuprinsă în dispozițiile legale precitate, este constituțională în măsura în care valoarea despăgubirii acordate pentru privarea de proprietate operată de stat este în mod rezonabil proporțională cu valoarea bunului.*

Prin normele supuse controlului de constituționalitate s-a stabilit că „Evaluarea imobilului ce face obiectul deciziei se face prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, în considerarea caracteristicilor tehnice ale imobilului și a categoriei de folosință la data preluării acestuia, și se exprimă în puncte. Un punct are valoarea de un leu”.

Criticile formulate cu privire la normele legale indicate au fost expuse, în principal, în sensul că sintagma „categoriei de folosință la data preluării acestuia” vine în contradicție cu prevederile art. 44 alin. (5), art. 20 și art. 1 alin. (3) din Constituție, precum și cu art. 1 din Primul Protocol la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Astfel, este adevărat că, în jurisprudența sa¹⁰, instanța de contencios constituțional, făcând referire la art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013, privind evaluarea imobilului prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a legii, a statuat că „aceasta constituie modalitatea prin care legiuitorul a înțeles să transpună în legislația națională exigențele impuse de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, așa cum rezultă din expunerea de motive a Legii nr. 165/2013 (...), care a fost adoptată de legiuitor ca urmare a pronunțării de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a Hotărârii-pilot din 12 octombrie 2010 în Cauza Maria Atanasiu și alții împotriva României, prin care a fost reținută în sarcina statului român obligația implementării unor proceduri simplificate și eficiente, întemeiate pe măsuri legislative și pe o practică judiciară și administrativă coerentă, precum și obligația adoptării unor reguli de procedură clare și simplificate, care să acorde sistemului de despăgubiri o previzibilitate sporită. Prin aceeași hotărâre, în cadrul măsurilor cu caracter general sugerate cu titlu orientativ, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a luat act cu interes de

¹⁰ A se vedea în acest sens, Decizia nr. 269/2014 a Curții Constituționale.

propunerea avansată de Guvernul român în planul său de acțiune ce vizează stabilirea unor termene constrângătoare pentru toate etapele administrative, arătând că o astfel de măsură, cu condiția să fie realistă și dublată de un control jurisdicțional efectiv, ar putea avea un impact pozitiv asupra eficienței mecanismului de despăgubire”.

Totodată, s-a subliniat în numeroase situații faptul că în materia acordării despăgubirilor *este aplicabil principiul tempus regit actum, fiind firesc ca modalitatea de calcul al despăgubirilor să se supună regulilor în vigoare la data acordării lor prin decizie a autorității abilitate.* Sub acest aspect, *„dacă, prin jocul unor prevederi legale, anumite persoane pot ajunge în situații defavorabile, apreciate subiectiv, prin prisma propriilor lor interese, ca defavorabile, acest fapt nu reprezintă o discriminare care să afecteze constituționalitatea textelor respective”* (Decizia nr. 44/1996).

Cu toate acestea, Avocatul Poporului a apreciat că, **prin raportare la art. 20 din Constituție și art. 1 din Primul Protocol la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale**, criticile de neconstituționalitate asupra sintagmei *„categoriei de folosință la data preluării acestuia”* din cuprinsul **dispozițiilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, pot fi reținute, în măsura în care valoarea despăgubirii acordate pentru o privare de proprietate operată de stat nu este în mod rezonabil proporțională cu valoarea bunului.**

Prin Hotărârea din 29 aprilie 2014, pronunțată în Cauza Preda și alții împotriva României (paragraful 127), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reamintit că, în cazul privării de proprietate în sensul art. 1 din Primul Protocol adițional la convenție, imperative de interes general pot pleda pentru o despăgubire inferioară valorii reale de pe piață a bunului, **cu condiția ca suma plătită să se raporteze în mod rezonabil la valoarea bunului** (Hotărârea din 21 februarie 1986, pronunțată în Cauza James și alții împotriva Regatului Unit, paragraful 54, Hotărârea din 8 iulie 1986, pronunțată în Cauza Lithgow și alții împotriva Regatului Unit, paragraful 120, sau Hotărârea din 29 martie 2006, pronunțată în Cauza Scordino împotriva Italiei (nr. 1), paragraful 95 și următoarele).

De asemenea, prin hotărârea-pilot precitată, statului român i-a fost lăsată, ce-i drept, o largă marjă de apreciere în privința mijloacelor prin care să îndeplinească obligațiile juridice impuse, însă, în opinia Avocatului Poporului trebuie să garanteze respectarea drepturilor patrimoniale, astfel încât despăgubirile acordate să nu fie cu mult sub valoarea bunurilor. Or, în cazul în care statul în momentul evaluării imobilului are în vedere, pe de-o parte, aplicarea grilei notariale valabile **la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013**, raportarea fiind făcută la nivelul **anului 2013**, iar pe de altă parte, se iau în considerare caracteristicile tehnice ale imobilului și a categoriei de folosință la data preluării acestuia (**perioada anilor 1945**), cu plata despăgubirilor făcută peste cel puțin 5 ani de la intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, există riscul ca valoarea despăgubirilor să **nu mai poate fi în mod rezonabil proporțională cu valoarea bunului.**

Într-o excepție de neconstituționalitate având ca obiect aceleași norme legale, s-a desprins ideea că valoarea despăgubirii acordate pentru privarea de proprietate operată de stat apare ca nefiind proporțională cu valoarea bunului (din moment ce acesteia i s-a evaluat un teren arabil cu valoarea de **0,37 lei/puncte/m²**, în condițiile în care pe piața liberă oferta ar fi de **12,5 euro/m²**).

Concluzionând, în privința sintagmei *„categoriei de folosință la data preluării acestuia”* din cuprinsul **art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare**, Avocatul Poporului a apreciat că este constituțională în măsura în care valoarea despăgubirii acordate pentru privarea de proprietate operată de stat este în mod rezonabil proporțională cu valoarea bunului.

*Punctul de vedere prezentat mai sus a fost transmis Curții Constituționale într-un număr de 5 dosare.

Solutia Curtii Constitutionale:

La data întocmirii prezentului raport, Curtea Constituțională nu pronunțase o decizie în privința textului de lege criticat.

b) Prevederile art. 126 alin. (5) și alin. (6) din Codul de procedură penală au fost apreciate de Avocatul Poporului ca fiind neconstituționale prin raportare la art. 1 alin. (5) și art. 124 alin. (3) din Legea fundamentală referitoare la previzibilitatea legii, respectiv la principiul independenței justiției. Astfel, criticile autorului excepției au fost considerate ca fiind fondate în ceea ce privește lipsa reglementării termenului în care procurorul sau instanța de judecată verifică menținerea condițiilor care au determinat luarea măsurilor de protecție.

De asemenea, Avocatul Poporului a reținut că din modul de redactare al **art. 126 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală** se poate deduce că, în cursul judecății, procurorul este acela care verifică dacă se mențin condițiile care au determinat luarea măsurilor de protecție, menține sau după caz, dispune încetarea acestora.

Prin urmare, norma analizată, prin reglementarea competenței procurorului de a dispune în cursul judecății, așadar ulterior desesizării prin emiterea rechizitoriului, asupra unor măsuri procesuale luate în cursul urmăririi penale, **încalcă atât principiul constituțional al independenței justiției, cât și principiul separării funcțiilor judiciare**, reglementat de art. 3 din Codul de procedură penală.

Avocatul Poporului a arătat că, în faza procesuală a judecății, instanța are competența exclusivă de a decide asupra menținerii sau încetării măsurilor procesuale dispuse anterior.

Solutia Curtii Constitutionale:

La data întocmirii prezentului raport, Curtea Constituțională nu pronunțase o decizie în privința textului de lege criticat.

c) Avocatul Poporului a apreciat că dispozițiile art. 55¹ lit. a) și lit. b) din Legea nr. 254/2013, cu modificările și completările ulterioare, în raport de art. 11 și art. 20 din Constituție și art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sunt neconstituționale, considerând că nu există rațiuni care să justifice exceptarea perioadei în care persoana deținută se află sub tratament medical în infirmerii și spitale de la acordarea măsurilor compensatorii, fiind în egală măsură atât perioadă de executare a pedepsei, cât și necesar ca aceasta să beneficieze de condiții corespunzătoare de cazare și igienă.

Dispozițiile legale criticate au următorul conținut: ”În sensul prezentului articol, nu se consideră executare a pedepsei în condiții necorespunzătoare ziua sau perioada în care persoana a fost:

- a) internată în infirmerii din cadrul locurilor de deținere, în spitale din rețeaua sanitară a Administrației Naționale a Penitenciarelor, a Ministerului Afacerilor Interne sau din rețeaua sanitară publică;
- b) în tranzit.”

Textul de lege criticat a fost introdus prin Legea nr. 169/2017 care are ca obiect acordarea unei măsuri compensatorii în cazul executării pedepsei în condiții necorespunzătoare, factorii care reprezintă condiții necorespunzătoare fiind enumerați în alin.

(3) al aceluiași articol. Astfel, la calcularea pedepsei executate efectiv, **pentru fiecare perioadă de 30 de zile executate în condiții necorespunzătoare se consideră executate, suplimentar, 6 zile din pedeapsa aplicată.**

Alineatul (2) al art. 55¹ din Legea nr. 254/2013, cu modificările și completările ulterioare, prevede că la stabilirea condițiilor necorespunzătoare, se are în vedere *”cazarea unei persoane în oricare centru de detenție din România care a avut lipsuri la condițiile impuse de standardele europene”*. Atât **infirmieriile** (din cadrul locurilor de deținere), cât și **spitalele** (fie din rețeaua sanitară a Administrației Naționale a Penitenciarelor, a Ministerului Afacerilor Interne, fie din rețeaua sanitară publică) **sunt centre de detenție**, iar perioada în care deținutul se află în aceste spații **reprezintă perioada de executare a pedepsei**. Dar, alin. (5) prevede că **perioada în care deținutul a fost internat în infirmerie sau spital nu se consideră executare a pedepsei în condiții necorespunzătoare**. Totodată, este exceptată ziua în care deținutul este în tranzit.

Potrivit expunerii de motive, *”S-a optat pentru excluderea de la considerarea ca executate într-un spațiu necorespunzător perioada în care deținutul a fost internat în spital deoarece regimul specific acordat acestuia nu este de natură a determina suprapopularea sub 3 mp. Totodată, tranzitul este exclus datorită condițiilor specifice transportului care nu pot fi raportate la cerințele Curții Europene a Drepturilor Omului.”* Dacă în ceea ce privește tranzitul se poate înțelege că, într-adevăr, condițiile specifice transportului nu permit raportarea la condițiile de cazare impuse de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, regimul din infirmerie și spital poate fi supus condițiilor minime de cazare, sanitare și de igienă impuse de standardele europene.

Avocatul Poporului a considerat că **suprapopularea, respectiv igiena inadecvată afectează deopotrivă deținuții aflați în infirmerii sau spitale și pe cei din penitenciare, fiind în egală măsură situații care justifică aplicarea aceluiași standarde care interzic tratamentele inumane ori degradante**. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat frecvent o încălcare a art. 3 din Convenție prin lipsa de spațiu personal alocat persoanelor private de libertate și pentru condițiile sanitare nesatisfăcătoare (de exemplu, Ciorap împotriva Moldovei, nr. 12.066/02, pct. 70, 19 iunie 2007; Kalashnikov împotriva Rusiei, nr. 47.095/99, pct. 97 și următoarele, CEDO 2002-VI; Răcăreanu împotriva României, nr. 14.262/03, pct. 49, 1 iunie 2010; Drăgan împotriva României, nr. 65.158/07, pct. 66, 2 februarie 2016), **fără ca acestea să excludă perioada în care deținutul a executat pedeapsa în infirmerie sau în spital. Apreciem că pentru perioada în care se află în suferință medicală deținutul nu este mai puțin îndreptățit la condiții corespunzătoare de cazare, la respectarea normelor sanitare de bază, precum și cerințelor de igienă.**

În plus, Avocatul Poporului a amintit că, potrivit practicii Curții Europene a Drepturilor Omului, nu este necesară prezența indiciilor că a existat o intenție de umilire sau înjosire pentru a concludiona că suferința cauzată de condițiile de detenție depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și atinge nivelul tratamentului degradant interzis de art. 3 din convenție (de exemplu, Hotărârea din 10 iulie 2012 în Cauza Vartic împotriva României, cererea nr. 12.152/05, pct. 52).

Totodată, examinarea actului normativ și a expunerii de motive nu a relevat criterii obiective și rezonabile de natură să justifice tratamentul juridic diferențiat între deținutul care a executat pedeapsa în penitenciar și cel care a executat pedeapsa în infirmerie sau spital (fie din rețeaua sanitară a Administrației Naționale a Penitenciarelor, a Ministerului Afacerilor Interne, fie din rețeaua sanitară publică).

2.4 Petiții având ca obiect solicitarea de ridicare a unei excepții directe

Așa cum am amintit anterior, Avocatul Poporului a primit un număr de **5055 petiții referitoare la solicitarea de ridicare a unei excepții de neconstituționalitate privind legi sau ordonanțe în vigoare**. Aceste solicitări sunt analizate de consilierii Biroului contencios constituțional și recurs în interesul legii prin raportare la dispozițiile constituționale invocate de către petenți.

Procedura sesizării Curții Constituționale este o **procedură care implică aspecte judiciare**, acesta fiind motivul pentru care petițiile în această materie trebuie să îndeplinească anumite cerințe specifice. Astfel, pentru invocarea directă a excepției de neconstituționalitate de către Avocatul Poporului, este necesară respectarea în mod corespunzător a rigorilor procedurale privind realizarea controlului de constituționalitate, impuse de art. 29 din Legea nr. 47/1992, republicată, precum și a celor de fond.

În jurisprudența Curții Constituționale a fost consacrată o anumită **structură inerentă și intrinsecă oricărei excepții de neconstituționalitate**. Sesizarea de neconstituționalitate trebuie să cuprindă **3 elemente**:

- textul legal în vigoare contestat din punctul de vedere al constituționalității, cu mențiunea că, prin Decizia nr. 64/2017, s-a recunoscut *Avocatului Poporului posibilitatea de a ridica excepția de neconstituționalitate privind ordonanțe de urgență care, deși publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nu sunt încă în vigoare datorită faptului că ele însele prevăd o dată ulterioară de intrare în vigoare*.

- textul constituțional de referință pretins încălcat, precum și
- motivarea relației de contrarietate existente între cele două texte, cu alte cuvinte, argumentarea neconstituționalității textului criticat.

Condițiile menționate mai sus sunt necesare în contextul în care potrivit art. 10 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, republicată, „*sesizările trimise Curții Constituționale, pe lângă faptul că trebuie să fie făcute în formă scrisă, ele trebuie să fie și motivate*”.

Petițiile soluționate de consilierii Serviciului contencios constituțional au avut ca obiect următoarele solicitări adresate de petenți:

a) sesizarea Curții Constituționale cu privire la neconstituționalitatea dispozițiilor art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă, republicată, cu modificările ulterioare. Petentul a apreciat că, prin procedura clasificării actelor normative se limitează accesul la acestea, devenind opozabile numai pentru cei care au autorizație și numai pe criteriul „nevoii de a cunoaște”, creând un conflict în reprezentarea mentală a cititorului între cele două aspecte antagonice ale sintagmei, respectiv cuvântul normativ care creează ideea de public, accesibil oricui și termenul clasificat care induce cititorului ideea de ascuns. În plus, sintagma „acte normative clasificate” este plină de echivoc, dubitativă și lipsită de previzibilitate, aducând atingere art. 1 alin. (5), art. 21 și art. 31 din Constituție și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Referitor la critica de neconstituționalitate a art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările ulterioare art. 65 alin. (4) din Legea nr. 254/2013 față de art. 1 alin. (5) și art. 31 din Constituție, Avocatul Poporului a menționat că aceasta **nu poate fi reținută**.

Principiul legalității, statuat la nivel comunitar prin **art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale** și consacrat la nivel național

de **art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală**, presupune existența unor norme de drept intern suficient de accesibile, precise și previzibile în aplicarea lor, astfel cum reiese și din jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (*Hotărârea din 5 ianuarie 2000, pronunțată în Cauza Beyeler împotriva Italiei, paragraful 109, și Hotărârea din 8 iulie 2008, pronunțată în Cauza Fener Rum Patrikligi contra Turciei, paragraful 70*).

Norma juridică trebuie să fie enunțată cu suficientă precizie pentru a permite cetățeanului să își controleze conduita, să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, față de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă. Însă, având în vedere că datorită caracterului de generalitate al legilor, redactarea acestora nu poate avea o precizie absolută, cerința de previzibilitate a normei se poate complini printr-o interpretare judiciară coerentă și previzibilă.

În plus, reglementarea principală în România privitoare la liberul acces la informațiile de interes public este reprezentată de **Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public**. Potrivit **art. 1** al acestei legi, accesul liber și neîngrădit la orice informații de interes public constituie unul dintre principiile fundamentale ale relațiilor dintre persoane și autoritățile publice.

Chiar dacă accesul liber la informație este garantat prin lege, **tot legea este cea care permite ca în anumite situații acesta să fie restricționat**. În acest context, Avocatul Poporului a subliniat că **art. 31 din Legea fundamentală** indică faptul că *„dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a tinerilor sau securitatea națională”*, iar **art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului** menționează că *„exercitarea libertății de opinie și a libertății de a primi sau comunica informații ori idei poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni, care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești”*.

Așadar, există situații în care, din cauza efectului dăunător pe care l-ar putea avea publicitatea anumitor acte normative clasificate, fie pentru stat, fie pentru instituțiile sau autoritățile acestuia, sau chiar pentru persoane juridice de drept privat, se impune ca unele dintre acestea să fie ținute secrete și astfel accesul la conținutul unor asemenea acte normative să nu fie permis decât unui grup restrâns de persoane și numai în măsura necesității de a cunoaște.

În ceea ce privește pretinsa încălcare a **art. 21 din Constituție și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale** Avocatul Poporului a menționat că aceasta nu poate fi reținută, întrucât prevederile legale criticate nu sunt de drept procedural.

b) Sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 282/2015 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 20/1994 privind măsuri pentru reducerea riscului seismic al construcțiilor existente, prin raportare la art. 16 și art. 53 din Constituție.

Construcțiile expertizate tehnic și încadrate în clasa I de risc seismic prin raport de expertiză tehnică, indiferent de forma de proprietate, destinație, categorie și clasă de importanță, conform art. 2 alin. (6) din același act normativ, **proprietarii construcțiilor** – atât persoane fizice, cât și juridice, asociațiile de proprietari, persoanele juridice care au în administrare construcții, precum și conducătorii instituțiilor publice și deținătorii cu orice titlu

de construcții de interes și utilitate publică vor proceda, în realizarea obligațiilor care le revin conform legii civile și calității în construcții, la:

a) realizarea proiectării lucrărilor de intervenție de către persoane fizice sau juridice autorizate și verificarea proiectelor de către verificatori tehnici atestați, în termen de 2 ani de la data primirii notificării încadrării în clasa I de risc seismic a construcției expertizate;

b) execuția lucrărilor de intervenție de către persoane juridice autorizate care au responsabili tehnici cu execuția atestați, inclusiv urmărirea, verificarea și recepția execuției lucrărilor de intervenție prin diriginți de șantier autorizați, în termen de 2 ani de la data finalizării proiectului de consolidare.

Avocatul Poporului a observat că aceleași obligații legale revin tuturor proprietarilor de imobile, persoane fizice sau juridice, indiferent de destinație.

Pe cale de consecință, legiuitorul a interzis „organizarea și desfășurarea de activități permanente și/sau temporare în spațiile prevăzute la art. 2 alin. (5) lit. a) și altele asemenea, care implică aglomerări de persoane, până la finalizarea lucrărilor de intervenție realizate în scopul creșterii nivelului de siguranță la acțiuni seismice a construcției existente, încadrată prin raport de expertiză tehnică în clasa I de risc seismic” – conform art. 2 alin. (6¹) din aceeași lege.

Or, la art. 2 alin. (5) lit. a) din lege, sunt explicitate **spațiile publice cu altă destinație decât cea de locuință** - realizate în scopul desfășurării de activități care implică **aglomerări de persoane**, precum: săli de spectacol, de expoziții, de lectură, spații pentru comerț, structuri turistice de cazare și alimentație publică și prestări de servicii, asistență socială și medicală, administrație publică și altele asemenea, indiferent dacă aceste spații sunt rezultatul concepției inițiale a construcției ori, după caz, al unor amenajări ulterioare.

În ceea ce privește pretinsa discriminare între proprietarii de spații comerciale și cei de locuințe, Avocatul Poporului a constatat că **nu poate fi reținută**. Așa cum s-a arătat mai sus, toți proprietarii de imobile au aceleași obligații legale, indiferent de destinația imobilului. Cât privește interdicția instituită de art. 2 alin. (6¹) din lege, Avocatul Poporului a menționat că principiul constituțional al egalității nu are semnificația uniformității, existând posibilitatea instituirii unor reglementări juridice diferite pentru situații care sunt diferite, în cazul în care aceasta se justifică în mod rațional și obiectiv. În jurisprudența sa, de exemplu, în Decizia nr. 1/1994 și Decizia nr. 254/2015, Curtea Constituțională a statuat că principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De aceea, el nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. În speță, Avocatul Poporului a constatat că destinația diferită a unui imobil, precum și numărul diferit de persoane care tranzitează un spațiu sunt elemente de natură să justifice un tratament juridic diferit.

Față de cele expuse, Avocatul Poporului a apreciat că **dispozițiile de lege criticate se aplică tuturor persoanelor aflate în ipoteza normei juridice, fără privilegii și fără discriminări, fiind conforme cu prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție.**

Cât privește critica referitoare la încălcarea **art. 53 din Constituție**, Avocatul Poporului a menționat că, prevederile legale criticate nu consacră un caz de restrângere a exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale în sensul art. 53 din Constituție, situație în care ar fi obligatorie respectarea principiului instituit la alin. (2) al aceluiași articol. Restrângerea exercițiului unor drepturi, spre a fi caracterizată ca atare, trebuie să decurgă nemijlocit din lege, să aibă caracter temporar, să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și să fie instituită doar pentru perioada în care acționează cauzele ce au determinat-o.

Pe de altă parte, conform dispozițiilor art. 53 din Constituție, prin lege poate fi restrâns exercițiul unor drepturi (inclusiv al dreptului de proprietate, dacă se impune, așa cum prevede textul constituțional, "pentru[...]prevenirea consecințelor unei calamități naturale ori ale unui sinistru deosebit de grav"). Or, dispozițiile Legii nr. 282/2015 criticate, prin ipoteză, au ca obiect tocmai reglementarea unor măsuri necesare pentru prevenirea unor consecințe deosebit de grave asupra vieții și integrității oamenilor, în eventualitatea unui seism în urma căruia imobilele vizate de actul normativ s-ar putea prăbuși.

Totodată, Avocatul Poporului a precizat că normele legale criticate sunt subsecvente alin. (7) teza finală a art. 44 din Constituție, potrivit căreia că *dreptul de proprietate obligă la respectarea sarcinilor care, potrivit legii sau obiceiului, revin proprietarului.*

c) Sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 146 alin. (2¹) și alin. (2²) din Legea nr. 123/2012 a energiei electrice și a gazelor naturale, modificată și completată și ale art. II din Legea nr. 167/2018 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, din perspectiva încălcării art. 15 alin. (2), art. 44 și art. 1 alin. (3) din Constituție. Petentul a apreciat că dacă legiuitorul modifică condițiile de licențiere constant și imperativ prin edictarea unor acte normative care obligă titularul de licență la obținerea, din nou, a licenței, așteptarea sa legitimă ca prevederile legale să rămână aceleași pe toată durata de acordare a licenței este înfrântă de modificări arbitrare, succesive și unilaterale din partea legiuitorului și a autorităților publice.

Referitor la critica de neconstituționalitate a art. 146 alin. (2¹) și alin. (2²) din Legea nr. 123/2012, modificată și completată și a art. II din Legea nr. 167/2018 nr. 123/2012, din perspectiva încălcării art. 15 alin. (2), art. 44 și art. 1 alin. (3) din Constituție, Avocatul Poporului a menționat că aceasta **nu poate fi reținută.**

Dispozițiile legale criticate care stabilesc, pentru operatorii piețelor centralizate de gaze naturale, noi condiții pentru obținerea licenței pentru desfășurarea activității de administrare a piețelor centralizate de gaze naturale, precum și termene pentru Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei în vederea aprobării reglementărilor referitoare la activitățile din sectorul gazelor naturale, evaluarea și emiterea licențelor pentru operatorii piețelor centralizate de gaze naturale nu sunt de natură să aducă atingere prevederilor constituționale invocate de autorul excepției.

Impunerea de reguli și obligații noi în sarcina operatorilor piețelor centralizate de gaze naturale nu reprezintă în sine o încălcare a prevederilor constituționale, întrucât prin dispozițiile legale criticate sunt instituite **termene adecvate/rezonabile** care să permită subiectului de drept să răspundă noilor cerințe legislative. Astfel, nu sunt încălcate exigențele constituționale sub aspectul principiului securității juridice și a principiului încrederii legitime care impune limitarea posibilităților de modificare a normelor juridice și stabilitatea regulilor instituite prin acestea.

În jurisprudența sa (Decizia nr. 26/2012), Curtea Constituțională a statuat că „impunerea de reguli și obligații noi fără reglementarea unui termen adecvat care să permită subiectului de drept să răspundă noilor cerințe legislative reprezintă o încălcare a exigențelor constituționale sub aspectul principiului securității juridice și a principiului încrederii legitime care impune limitarea posibilităților de modificare a normelor juridice și stabilitatea regulilor instituite prin acestea”.

Avocatul Poporului a apreciat că termenele acordate operatorilor piețelor centralizate de gaze naturale, pentru a îndeplini noile condiții și de a solicita autorităților publice competente o nouă recunoaștere sunt termene rezonabile.

Referitor la **principiul stabilității/securității raporturilor juridice**, prin **Decizia nr. 404/2008**, Curtea Constituțională a reținut că, deși nu este în mod expres consacrat de Constituția României, acest principiu se deduce atât din prevederile art. 1 alin. (3), potrivit cărora România este stat de drept, democratic și social, cât și din preambulul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel cum a fost interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa. Referitor la același principiu, instanța de la Strasbourg a reținut că "unul dintre elementele fundamentale ale supremației dreptului este principiul securității raporturilor juridice". (Hotărârea din 6 iunie 2005 pronunțată în Cauza Androne împotriva României; Hotărârea din 7 octombrie 2009 pronunțată în Cauza Stanca Popescu împotriva României).

Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, "odată ce Statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență rezonabile pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții (...)". (Hotărârea din 1 decembrie 2005 pronunțată în Cauza Păduraru împotriva României, Hotărârea din 6 decembrie 2007 pronunțată în Cauza Beian împotriva României).

În ceea ce privește aspectele referitoare la criteriile de claritate, precizie, previzibilitate și predictibilitate pe care un text de lege trebuie să le îndeplinească, Curtea Constituțională constată că autoritatea legiuitoare, Parlamentul sau Guvernul, după caz, are obligația de a edicta norme care să respecte trăsăturile mai sus arătate.

Deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, Curtea constată că prin reglementarea acestora legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară.

Totodată, trebuie avute în vedere și dispozițiile constituționale ale art. 142 alin. (1), potrivit cărora "Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției", și pe cele ale art. 1 alin. (5) din Constituție, potrivit cărora, "în România, respectarea [...] legilor este obligatorie". Astfel, Curtea constată că reglementarea criticată prin nerespectarea normelor de tehnică legislativă determină apariția unor situații de incoerență și instabilitate, contrare principiului securității raporturilor juridice în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii.

Având în vedere cele de mai sus, precum și conținutul prevederilor legale criticate, Avocatul Poporului a concluzionat că nu se aduce atingere principiului neretroactivității legii și nici stabilității/securității raporturilor juridice.

În ceea ce privește invocarea art. 44 din Constituție, Avocatul Poporului a constatat că dispozițiile legii criticate nu contravin prevederilor constituționale care consacră dreptul de proprietate privată. Exercițarea drepturilor și libertăților consacrate de Constituție trebuie să se realizeze cu bună - credință, în limite rezonabile, cu respectarea drepturilor și intereselor în egală măsură ocrotite ale celorlalte subiecte de drept, precum și a interesului public.

d) Sesizarea Curții Constituționale în privința Deciziei de compensare emisă de Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor din cadrul Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților, în temeiul art. 17 alin. (1) lit. a, art. 21 și art. 25 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România,

modificată și completată. Prin decizia de compensare menționată mai sus a fost validată Dispoziția Primarului Municipiului București emisă în favoarea petentului pentru imobilul apartament situat în municipiul București, imobil care a făcut obiectul unui dosar de despăgubiri, pe care însă petentul o **consideră neconstituțională și lovită de nulitate**. Criticile cu privire la Decizia de compensare emisă de Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor în dosarul de despăgubiri au privit, în principal, deducerea ilegală, din valoarea apartamentului revendicat, a valorii unui credit nerambursat la nivelul anului 1977.

În răspunsul formulat, Avocatul Poporului a comunicat următoarele:

- soluția stabilită de către Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor nu poate fi modificată de instituția Avocatului Poporului, care potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului, republicată, „*în exercitarea atribuțiilor sale, Avocatul Poporului nu se substituie autorităților publice*”

- instanța de contencios constituțional nu realizează controlul de constituționalitate a unor acte emise de Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor din cadrul din cadrul Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților, în speță, decizii de compensare, în condițiile în care Curtea Constituțională hotărăște și asupra excepțiilor de neconstituționalitate ridicate direct de către Avocatul Poporului, privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în acord cu prevederile art. 29 – art. 31 din Legea nr. 47/1992, republicată.

- singura modalitate de contestare a Deciziei de compensare emisă în dosarul de despăgubiri de către Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor este cea prevăzută de art. 34 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România care prevede că „*Deciziile emise cu respectarea prevederilor art. 33 și art. 34 pot fi atacate de persoana care se consideră îndreptățită la secția civilă a tribunalului în a cărei circumscripție se află sediul entității, în termen de 30 de zile de la data comunicării*”. Aspectele ce țin de modul de aplicare a legii, care poate conduce la o anumită valoare a despăgubirilor, mult mai mică decât o valoare proporțională cu cea a bunului, precum și eventualele elemente de nelegalitate pe care le poate conține decizia de compensare, de natură să determine desființarea acesteia, se realizează doar în cadrul unui litigiu desfășurat în fața instanței de judecată. În proces, în baza probelor propuse, încuviințate de către judecător și administrate, instanța de judecată va decide asupra caracterului legal al deciziei de compensare.

e) Analizarea oportunității aplicării textelor legale cuprinse în Legea nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii, pentru avertizorii de integritate în interes public din cadrul societăților bancare cu capital integral de stat.

În acest caz petentul a solicitat analizarea unor aspecte care vizează interpretarea și aplicarea în cazul funcționarilor bancari a dispozițiilor Legii nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii, inclusive prin raportare la prevederile art. 175 Cod penal.

Avocatul Poporului a exprimat următoarea opinie:

- prevederile Legii nr. 571/2004 au o arie de aplicare concretă și restrânsă, iar avertizorul, astfel cum este definit prin lege, trebuie să fie încadrat în și să sesizeze încălcări din următoarele entități: (i) autorități și instituții publice din cadrul administrației publice centrale sau locale; (ii) aparatul Parlamentului, aparatul de lucru al Administrației Prezidențiale, aparatul de lucru al Guvernului; (iii) autorități administrative autonome; (iv)

instituții publice de cultură, educație, sănătate și asistență socială; (v) companii naționale, regii autonome de interes național și local și societăți naționale cu capital de stat; (vi) consilii științifice și consultative, comisii de specialitate și alte organe colegiale organizate în structură ori pe lângă autoritățile sau instituțiile publice.

- Legea nr. 571/2004 a fost adoptată, în principiu, pentru a se crea un instrument de siguranță pentru situațiile în care un funcționar public sau angajat contractual intenționează să refuze executarea unui ordin pe care îl consideră ilegal, având, în temeiul acestui act normativ, posibilitatea sustragerii de la anumite atitudini abuzive pe care angajatorul le-ar putea exercita asupra sa.

- legat de măsura aplicării prevederilor Legii nr. 571/2004 cu privire la funcționarul bancar din cadrul societăților bancare cu capital integral de stat (cazul de față indicat de către petent), din moment ce în actul normativ indicat nu sunt dispoziții legale exprese referitoare la acesta, situația în cauză reprezintă o problemă de interpretare și aplicare a legii care nu poate fi rezolvată pe calea unei excepții de neconstituționalitate, ci doar prin completarea corespunzătoare a legii.

- în privința aspectelor nereglementate, **modificarea cadrului legislativ cade în sarcina exclusivă a legiuitorului, care trebuie să aibă în vedere întregul spectru de acte normative ce reglementează în prezent statutul funcționarilor bancari.** Completarea legii rămâne singura cale prin care situația expusă de către petent poate fi remediată, astfel încât normele legale referitoare la protecția legală a avertizorului de integritate să devină incidente atât în cazul funcționarilor bancari, cât și în privința altor autorități omise de către legiuitor la adoptarea Legii nr. 571/2004.

- a fost indicată decizia nr. 2/15.01.2014 a Curții Constituționale relevantă pentru problema de drept analizată care a reținut că *„determinante pentru includerea sau excluderea persoanelor de la incidența normei penale sunt criteriile precum natura serviciului prestat, temeiul juridic în baza căruia se prestează respectiva activitate sau raportul juridic dintre persoana în cauză și autoritățile publice, instituțiile publice, instituțiile sau alte persoane juridice de interes public”*. Prin aceeași decizie s-a mai reținut că *„unele dintre persoanele care exercită profesii liberale sunt considerate «funcționari publici» în condițiile art. 175 alin. (2) din Codul penal, atunci când, deși funcționează în baza unei legi speciale și nu sunt finanțate de la bugetul de stat, exercită un serviciu de interes public și sunt supuse controlului sau supravegherii unei autorități publice”*.

- o altă decizie invocată în sensul celor indicate mai sus este și Decizia nr. 18/30.05.2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală în dosarul nr. 977/1/2017 cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, care a stabilit că, în sensul legii penale, funcționarul bancar, angajat al unei societăți bancare cu capital integral privat, autorizată și aflată sub supravegherea Băncii Naționale a României, este funcționar public, în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (2) din Codul penal.

- problema de drept supusă dezlegării nu presupune interpretarea unor dispoziții legale în abstract, ci aplicarea unei decizii pronunțate anterior de instanța supremă la o situație particulară, și revine instanței investite cu soluționarea cauzei să lămurească în ce măsură normele legale indicate ar putea fi aplicabile funcționarilor bancari (angajați ai unei societăți bancare cu capital integral de stat) în condițiile prevăzute de lege și raportat la specificul spețelor analizate din acest punct de vedere.

f) Sesizarea Curții Constituționale în privința dispozițiilor art. 10 din Ordonanța de Urgență nr. 59/2017 privind modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu care prevăd că *„Pensia de serviciu se actualizează, din*

oficiu, în fiecare an, cu rata medie anuală a inflației, indicator definitiv, cunoscut la data de 1 ianuarie a fiecărui an în care se face actualizarea și comunicat de Institutul Național de Statistică. Dacă în urma actualizării rezultă o pensie mai mică, se păstrează pensia aflată în plată”.

Petentul a susținut că sintagma „cunoscut la data de 1 ianuarie a fiecărui an”, face ca unele Case sectoriale de pensii să aplice indicatorul din anul pentru care acest indicator a fost publicat de Institutul Național de Statistică, deci nu anul precedent, ci cel dinaintea lui. Astfel, actualizarea pensiilor de serviciu, din oficiu, cu rata anuală a inflației cunoscută la data de 1 ianuarie a fiecărui an, se realizează în mod eronat, întrucât nu este utilizat indicatorul aferent anului anterior celui în care se actualizează pensia, ci indicatorul cunoscut la 1 ianuarie al anului în care se face actualizarea.

Avocatul Poporului a formulat următorul răspuns:

- rata medie anuală a inflației este calculată de Institutul Național de Statistică, iar procedura de diseminare a informației statistice se realizează potrivit Programului statistic național anual avizat de Consiliul Statistic Național și aprobat prin Hotărâre a Guvernului.

- Curtea Constituțională a reținut, în mod constant, faptul că, acceptarea unei critici de neconstituționalitate care tinde la modificarea unui act normativ ar echivala cu transformarea instanței de contencios constituțional într-un legislator pozitiv, ceea ce ar contraveni art. 61 din Constituție, potrivit căruia "*Parlamentul este [...] unica autoritate legiuitoare a țării*", fiind în contradicție și cu dispozițiile art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, republicată potrivit căroră "*Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului*".

- un control de legalitate poate fi exercitat asupra actelor emise de către autoritățile publice, în speță deciziile de actualizare a pensiilor de serviciu emise de Casele sectoriale de Pensii, pe calea acțiunii directe, în fața comisiilor de contestații, ca procedură administrativă prealabilă și respectiv, ulterior acesteia, în fața instanțelor judecătorești.

g) Sesizarea Curții Constituționale în privința prevederilor Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, modificată și completată, petentul considerând-o neconstituțională și o lege care încalcă în mod grav dreptul de proprietate, întrucât despăgubirile acordate conform acestei legi sunt stabilite conform grilei notariale din 2013 și sunt derizorii și neserioase. Petentul a solicitat ca instituția Avocatului Poporului să realizeze demersuri în vederea declarării Legii nr. 165/2013, modificată și completată ca fiind neconstituțională, abrogării acesteia și promulgării unei noi legi care să acorde despăgubiri mai mari în dosarele de retrocedare.

Petentului i s-a adus la cunoștință că în privința prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, față de art. 44 alin. (5), art. 20 și art. 1 alin. (3) din Constituție, precum și cu art. 1 din Primul Protocol la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Avocatul Poporului a considerat, în punctele sale de vedere formulate la solicitarea Curții Constituționale, că sintagma „categoriei de folosință la data preluării acestuia” din cuprinsul art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, este constituțională în măsura în care valoarea despăgubirii acordate pentru privarea de proprietate operată de stat este în mod rezonabil proporțională cu valoarea bunului.

h) Analizarea prevederilor legale cuprinse în Legea nr. 33/2007 referitoare la exercitarea dreptului constituțional de a candida la alegerile europarlamentare, republicată, respectiv condiția necesară a fi îndeplinită cu privire la numărul de semnături necesare pentru ca un candidat independent să poată candida la aceste alegeri.

Avocatul Poporului a apreciat că nu se impune sesizarea Curții Constituționale pentru următoarele motive:

- în ceea ce privește modificarea soluției legislative consacrate de art. 16 alin. (4) și art. 17 alin. (1) din Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, republicată în jurisprudența sa, Curtea Constituțională **a reținut, în mod constant, faptul că, acceptarea unei critici de neconstituționalitate care tinde la modificarea unui act normativ ar echivala cu transformarea instanței de contencios constituțional într-un legislator pozitiv, ceea ce ar contraveni art. 61 din Constituție**, potrivit căruia "*Parlamentul este (...) unica autoritate legiuitoare a țării*", fiind în contradicție și cu dispozițiile art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, republicată potrivit căreia "*Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului*".

- pe ordinea de zi a ședințelor Camerei Deputaților se află Propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European (*Pl-x nr. 196/2018*) care **propune modificarea art. 16 alin. (4) și art. 17 alin. (1) din Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, republicată menționată mai sus**. Propunerea legislativă are ca obiect **modificarea legii, în sensul reducerii numărului minim de semnături necesare pentru depunerea candidaturii la funcția de membru din România în Parlamentul European, precum și în sensul modificării pragului electoral**. Potrivit Expunerii de motive aferente propunerii legislative, reducerea numărului de semnături necesare depunerii candidaturilor dă posibilitatea unui număr mai mare de formațiuni politice și candidați independenți să se înscrie în competiția electorală și, totodată, mai multor partide și candidați independenți să facă parte din Parlamentul European, mărindu-se astfel numărul cetățenilor ale căror opțiuni electorale se regăsesc în Parlamentul European. De asemenea, eliminarea pragului electoral sau înlocuirea acestuia cu pragul natural ar avea drept beneficiu îndreptarea actualei discriminări dintre partidele și alianțele electorale, pe de o parte, și candidații independenți, pe de altă parte.

i) Sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 50 din Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției raportat la prevederile art. 471 din Codul civil și respectiv cele ale art. 2 alin. (1) și art. 8 alin. (1) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor, cu modificările și completările ulterioare.

În sprijinul pretensei neconstituționalități a prevederilor art. 50 alin. (1) din Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției raportat la prevederile art. 471 din Codul civil, art. 2 alin. (1) și art. 8 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor, cu modificările și completările ulterioare, precum și la prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție, autorul a indicat o discriminare în ceea ce privește durata concediului de care poate beneficia adoptatorul sau opțional oricare dintre soții familiei adoptatoare în comparație cu durata concediului de care pot beneficia părinții firești ai copilului și astfel, normele criticate contravin Legii fundamentale privind egalitatea în drepturi care menționează că „*Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări*”.

Avocatul Poporului a considerat că nu se impune sesizarea Curții Constituționale pentru următoarele argumente:

- în esență, critica de neconstituționalitate vizează diferența de tratament juridic dintre părinții firești ai copilului care pot beneficia de concediu pentru creșterea copilului până la 2 ani în raport cu părinții adoptivi care beneficiază de acordarea unui concediu de acomodare de maximum 1 an de zile care include și perioada încredințării copilului în vederea adopției.

Diferența de tratament juridic este justificată de diferența existentă între cele două noțiuni juridice distincte: concediu pentru creșterea copilului și concediul de acomodare. Concediul de acomodare este prevăzut de lege a fi acordat într-o situație particulară și reprezintă „*perioada de potrivire*” necesară pentru integrarea copilului adoptat în familia adoptatoare, acesta având un regim special și derogatoriu de la reglementările comune privind concediul pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani acordat în aceeași măsură atât părinților biologici, cât și celor adoptivi, după caz.

Legea instituie în favoarea adoptatorului sau la alegere oricăruia dintre consorții familiei adoptatoare care prestează muncă și implicit obține resurse financiare susceptibile de a fi impozitate pe venit, din activități salariale și asimilate acestora sau, după caz, activități independente sau activități agricole, o perioadă de concediu de acomodare pe un interval maximum de 12 luni, perioadă care înglobează și intervalul de timp aferent încredințării copilului în vederea adopției, dar și o recompensă financiară lunară, sub forma unei indemnizații, în concordanță cu indicatorul social de referință, în cuantum de 3,4 ISR. Concediul poate fi privit ca o oportunitate acordată persoanei adoptabile de a-și cunoaște eventualul părinte adoptiv, de a conviețui cu acesta și de a reacționa, cumva, pozitiv sau negativ, la tabieturile acestuia. Mai mult, concediul de acomodare cu durata de maximum un an, care include și perioada încredințării copilului în vederea adopției, precum și o indemnizație lunară se poate acorda la cerere persoanelor îndreptățite (în speță părinții adoptatori) oricând până la împlinirea vârstei de 18 ani de către minorul adoptat și nu până la vârsta de maximum 2 ani cum este prevăzut pentru concediul acordat în vederea creșterii copilului în vârstă de până la doi ani.

Astfel, concediul de acomodare are un regim diferit de cel al concediului de creștere al copilului în vârstă de până la 2 ani. Mai mult, părinții care adoptă un copil în vârstă de până la doi ani pot beneficia, la alegere, de un concediu de creștere al copilului de până la doi ani potrivit art. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor, cu modificările și completările ulterioare.

j) Sesizarea Curții Constituționale în conformitate cu art. 146 din Constituția României, în vederea declarării neconstituționalității art. 3 lit. c), art. 12 și art. 14 din Legea nr. 30/2016 pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, adoptată la Istanbul la 11 mai 2011, din perspectiva încălcării art. 1 alin. (5), art. 4 alin. (2), art. 16 alin. (2) și alin. (3), art. 20, art. 34 și art. 41 din Constituția României.

Analizând criticile de neconstituționalitate din numeroasele petiții primite, Avocatul Poporului a constatat că acestea se refereau strict la **noua definiție juridică a genului, respectiv la consecința juridică care decurge din teza finală a art. 3 lit. c), respectiv aceea a condiționării rolurilor de gen de modul în care este ea normativizată în România.**

O analiză atentă a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, arată că au fost pronunțate decizii privind orientarea sexuală și identitatea de gen: o decizie privind autoritatea parentală (Salguiero Da Silvia Monta c. Portugalia – 1999); o decizie privind

drepturi locative (Karner c. Austria – 2003); recunoașterea transsexualilor (Christine Goodwin c. Regatul Unit – 2002; Grant c. Regatul Unit – 2006) etc.

În continuare, Avocatul Poporului a menționat faptul că *dacă un stat nu recunoaște anumite drepturi ori le recunoaște, în anumite condiții, este expresia diversității sistemelor juridice și a modului diferit de evoluție a normelor de drept intern, în acord cu evoluția socială, cu valorile morale ale societății respective, care încredințează statului ocrotirea acestor valori. În acest context, este opțiunea statului de a decide în ce mod acordă ocrotire anumitor valori sociale.* În cazul noii definiții juridice a genului, dreptul intern vine în sprijinul promovării Principiilor în România, mulțumită art. 11 alin. (2) din Constituție, care prevede *“Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern”* și art. 20 alin. (2) din Constituție *“Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.”*

Schimbările legislative din ultimul deceniu au urmărit respectarea drepturilor omului, în special abrogarea articolului 200 din Codul penal cu privire la relațiile între persoane de același sex și Ordonanța nr. 137/2000 privind prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, republicată, care include explicit orientarea sexuală între criteriile de nediscriminare.

Or, prin ratificarea Convenției, legiuitorul normează acest aspect al vieții sociale dorind să acorde ocrotire - prin recunoaștere și prin stabilirea efectelor juridice - anumitor forme de asociere sau de conviețuire a unor persoane fizice. *Această opțiune este dreptul fiecărui sistem social de a-și stabili, în acord cu "moravurile" contemporane proprii, prin mecanismele de guvernare, prin organele reprezentative, regulile de conviețuire socială și transformarea lor în norme juridice (ordinea publică).*

În ceea ce privește evoluția acestui concept, în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și în doctrină s-a reținut că, în toleranța și pluralismul social, își găsește fundamentul caracterul adecvat al rolurilor de gen, astfel încât acesta recunoaște dreptul fiecărei persoane de a fi orice gen aleg, adică în sensul înlăturării rolurilor stereotipe de gen și a promovării egalității de gen.

În final, s-a concluzionat că argumentele de neconstituționalitate pun în discuție, în realitate, modul de interpretare și aplicare a dispozițiilor criticate de către autoritățile competente, ceea ce nu reprezintă o problemă de constituționalitate.

k) Sesizarea Curții Constituționale cu privire la dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 78/2018 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2018.

Față de criticile de neconstituționalitate invocate, Avocatul Poporului a apreciat că nu se impune sesizarea Curții Constituționale întrucât Ordonanța de urgență a Guvernului cu privire la rectificarea bugetară pe anul 2018 a fost transmisă Consiliului Legislativ, spre avizare, de către Secretariatul General al Guvernului cu Adresa nr. 275 din 5 septembrie 2018. Consiliul Legislativ a emis, la data de 6 septembrie 2018, Avizul nr. 876 favorabil proiectului de ordonanță de urgență, cu precizarea că nu se poate pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

Art. 9 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, precizează că: *“După elaborarea lor și încheierea procedurii de avizare prevăzute la alin. (1), proiectele de legi, propunerile legislative, precum și proiectele de ordonanțe și de hotărâri cu caracter normativ ale Guvernului se supun în mod obligatoriu avizării Consiliului Legislativ”.*

Or, Guvernul și-a îndeplinit sarcina constituțională de a solicita avizul Consiliului Legislativ, mai ales că în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că lipsa avizului autorităților publice implicate nu conduce în mod automat la neconstituționalitatea actului normativ asupra căruia acesta nu a fost dat, întrucât ceea ce prevalează constă în obligația Guvernului de a-l solicita (Decizia nr. 455/2018).

Referitor la încălcarea art. 61 alin. (1) coroborat cu art. 1 alin. (4) din Constituție și art. 115 alin. (4) și alin. (6) din Constituție, Avocatul Poporului a constatat că aceasta este neîntemeiată, întrucât în expunerea de motive la Ordonanța de urgență nr. 78/2018, urgența acestui act normativ este justificată exhaustiv fiind invocate motive care țin de necesitatea asigurării fondurilor necesare: plății majorărilor salariale; pentru achiziționarea de incubatoare și alte echipamente medicale pentru mamă și copil, pentru programe și acțiuni de sănătate, pentru achiziție de echipamente pentru testarea auditivă la nou-născuți; pentru dotarea cu aparatură medicală în cadrul proiectului "Reforma sectorului sanitar" derulat cu Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare; acordarea unor facilități la transport acordate diferitelor categorii sociale, respectiv studenți, pensionari, veterani de război etc.

Avocatul Poporului a observat că a fost îndeplinită existența cumulativă a două elemente: **urgența reglementării în situații care impune luarea unor soluții imediate și evitarea unei grave atingeri aduse interesului public.**

Așadar, situația avută în vedere de Guvern a putut fi calificată ca fiind una extraordinară, astfel încât, pe cale de consecință, se poate susține existența unei urgențe în adoptarea reglementării criticate.

Planificarea bugetului statului și concretizarea politicilor și măsurilor financiare și bugetare ale statului în plan legislativ sunt aspecte ce nu privesc controlul de constituționalitate exercitat de Curtea Constituțională, în caz contrar realizându-se o ingerință a acestei instanțe în atribuțiile puterilor legislative și executive ale statului, ceea ce ar contraveni principiului separației și echilibrului puterilor în stat, consfințit de art. 1 alin. (4) din Constituție, sens în care este și jurisprudența Curții Constituționale, spre exemplu Decizia nr. 214 din 14 aprilie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 428 din 20 mai 2005. (Decizia nr. 802/2015)

Așadar, elaborarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 78/2018 a avut în vedere rațiuni de politică financiară și bugetară a statului, considerate a se constitui într-o urgență a momentului, ceea ce corespunde art. 115 alin. (4) și alin. (6) din Constituție.

Din perspectiva rolului său de apărător al drepturilor și libertăților fizice, Avocatul Poporului este dator să analizeze cu mare atenție implicarea sa în controlul de constituționalitate al unor acte normative care cuprind măsuri în beneficiul cetățenilor.

Cât privește încălcarea art. 1 alin. (4) din Constituție, întrucât nu există avizul C.S.A.T. am menționat că aceasta nu poate fi reținută. În aplicarea acestor prevederi, art. 4 lit. d) pct. 5 și 6 din Legea nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, prevede, printre atribuțiile CSAT, că acesta „avizează proiectele de acte normative inițiate sau emise de Guvern privind propunerile de buget ale instituțiilor cu atribuții în domeniul securității naționale și alocațiile bugetare destinate ministerelor și serviciilor cu atribuții în domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale”. Pe de altă parte, potrivit art. 9 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, „În cazurile prevăzute de lege, în faza de elaborare a proiectelor de acte normative inițiatorul trebuie să solicite avizul autorităților interesate în aplicarea acestora, în funcție de obiectul reglementării”. De asemenea, art. 31 alin. (3) din aceeași lege prevede că „Forma finală a instrumentelor de prezentare și motivare a proiectelor de acte normative trebuie să cuprindă referiri la avizul Consiliului Legislativ și, după caz, al

Consiliului Suprem de Apărare a Țării, Curții de Conturi sau Consiliului Economic și Social.” Așadar, în temeiul dispozițiilor legale, Guvernul avea doar obligația de a solicita avizul Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

Prin urmare, în cadrul procedurii legislative, inițiatorul a respectat obligația legală, de a solicita avizul Consiliului Suprem de Apărare a Țării. Împrejurarea că autoritatea care trebuie să emită un astfel de aviz, deși i s-a solicitat, nu și-a îndeplinit această atribuție „*constituie o înțelegere greșită a rolului său legal și constituțional, fără a fi însă afectată constituționalitatea legii asupra căreia nu a fost dat avizul*” (a se vedea Decizia nr. 383 din 23 martie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.281 din 21 aprilie 2011, par.I.3, Decizia nr. 574 din 4 mai 2011, par.I.2. și Decizia nr.575 din 4 mai 2011, par.IV.A.2., publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 368 din 26 mai 2011).

Avocatul Poporului își exercită atribuțiile în limitele constituționale și legale stabilite în vederea îndeplinirii rolului său de apărător al drepturilor și libertăților persoanelor fizice, **fără a se substitui altor autorități publice, care, la rândul lor, trebuie să-și îndeplinească propriile atribuții, astfel cum sunt acestea reglementate în legislația în vigoare.**

În acest context, arătăm că *Proiectul de lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 78/2018 a fost înregistrat la Senat pentru dezbatere cu nr.449 și era în procedură parlamentară.*

Astfel, am apreciat că rezolvarea problemei sesizate revine Parlamentului, deoarece art. 115 alin. (5) din Constituție stabilește că „ordonanța de urgență intră în vigoare numai după depunerea sa spre dezbatere în procedură de urgență la Camera competentă să fie sesizată și după publicarea ei în Monitorul Oficial al României. Camerele, dacă nu se află în sesiune, se convoacă în mod obligatoriu în 5 zile de la depunere sau, după caz, de la trimitere. Dacă în termen de cel mult 30 de zile de la depunere, Camera sesizată nu se pronunță asupra ordonanței, aceasta este considerată adoptată și se trimite celeilalte Camere care decide de asemenea în procedură de urgență”. Totodată, art. 115 alin. (7) din Constituție instituie competența Parlamentului de a aproba sau respinge printr-o lege, ordonanțele cu care a fost sesizat.

Pe cale de consecință, modificarea/completarea sau chiar abrogarea, de către Parlament, a normelor legale criticate sunt evenimente legislative posibile în această fază a procesului legislativ.

l) Un petent a supus atenției instituției Avocatul Poporului neconstituționalitatea dispozițiilor art. 16 alin. (2) din Legea nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar, republicată, cu modificările și completările ulterioare, având următorul cuprins:

”Calitatea de membru al Colegiului Medicilor Veterinari, în cazul funcționarilor publici, se suspendă pe perioada exercitării funcției publice.”

Pentru a constata dacă în cauză a fost încălcat principiul egalității în drepturi, am fost realizată o analiză structurată pe două paliere. Astfel, pentru început, a trebuit stabilit dacă scopul urmărit este unul legitim, iar, dacă acest criteriu este îndeplinit, trebuie, în continuare, analizat dacă există un raport de proporționalitate rezonabil între scopul urmărit și mijloacele utilizate pentru atingerea acestuia.

Aplicând aceste criterii cauzei de față, s-a observat că scopul urmărit de legiuitor este acela de a crea imparțialitatea și independența celor care exercită funcții publice și care ar putea fi, în astfel de împrejurări, influențate de calitatea unor persoane cu care instituția publică ar încheia acte.

Referitor la existența unui raport de proporționalitate rezonabil între scopul urmărit și mijloacele utilizate pentru atingerea acestuia, am reținut că, în esență, principiul proporționalității impune ca mijloacele utilizate să rămână în limitele a ceea ce este adecvat și necesar pentru atingerea scopului avut în vedere. Astfel, funcția publică reprezintă ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor de putere publică de către administrația publică centrală, administrația publică locală și autoritățile administrative autonome. Printre principiile care stau la baza exercitării funcției publice, enumerate de art.3 din Legea nr.188/1999, republicată, sunt principiul legalității, imparțialității și obiectivității și principiul responsabilității, în conformitate cu prevederile legale.

În acest sens, s-a reținut că nu se poate îndeplini o funcție publică care obligă la transparența modului de utilizare și administrare a fondurilor publice, dacă în același timp o persoană este angrenată în desfășurarea unor activități de interes general sau în interes comunitar ori în interesul lor personal nepatrimonial, întrucât cumularea celor două calități ar putea duce la atingerea intereselor generale ale comunității și a principiilor care stau la baza statului de drept. Suntem, practic, în prezența instituției „conflictului de interese”, pe care Legea nr. 161/2003, cu modificările și completările ulterioare, îl definește ca fiind situația în care cel ce exercită o demnitate sau o funcție publică are un interes personal care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin. Conflictul de interese privește toate categoriile de funcționari publici, precum și funcțiile de demnitate publică din sfera celor trei puteri ale statului, anume prevăzute în art. 70 al Legii nr. 161/2003, cu modificările și completările ulterioare.

Or, funcționarul public este în conflict de interese, dacă se află în situația de a fi chemat să rezolve cereri, să ia decizii sau să participe la luarea deciziilor unui organism care exercită o profesie liberală, așa cum este Colegiul Medicilor Veterinari.

Prin urmare, prin dispozițiile supuse controlului de constituționalitate din cadrul Legii nr. 160/1998 se urmărește imparțialitatea și independența celor care exercită funcții publice și care ar putea fi, în astfel de împrejurări, influențate de calitatea unor persoane. Exact în considerarea acestei protecții a funcției publice, persoanele care exercită asemenea funcții au într-adevăr anumite interdicții, dar toate acestea sunt asumate încă de la momentul la care se candidează pentru o funcție publică, fiind evident că odată cu acceptarea unei astfel de funcții, cel care preia funcția va prelua nu doar drepturile conferite, dar și obligațiile impuse, și, de asemenea, anumite interdicții și privațiuni, toate în considerarea funcției.

Înalta Curte de Casație și Justiție din România a reținut că legiuitorul – prin incriminarea conflictului de interese – a urmărit să ocrotească relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a activității funcționarului public, activitate care presupune o comportare corectă a celui care exercită o activitate în cadrul unei autorități publice. Aceasta presupune corectitudinea funcționarului public în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, dar și abținerea acestuia de la luarea unor decizii de natură să-i confere, direct sau indirect, ori prin terțe persoane, un anumit avantaj material. De asemenea, prin incriminarea faptei s-a urmărit ocrotirea relațiilor sociale referitoare la apărarea intereselor legale ale persoanelor fizice sau juridice împotriva intereselor ilicite ale funcționarului public.

Sub acest aspect, Legea nr. 7/2004 privind Codul de conduită a funcționarilor publici consacră, la art. 3, imparțialitatea și independența - principiu conform căruia funcționarii publici sunt obligați să aibă o atitudine obiectivă, neutră față de orice interes politic, economic, religios sau de altă natură, în exercitarea funcției publice, profesionalismul - principiu conform căruia funcționarii publici au obligația de a îndeplini atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, corectitudine și conștiinciozitate, și integritatea morală - principiu

conform căruia funcționarilor publici le este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru ei sau pentru alții, vreun avantaj ori beneficiu în considerarea funcției publice pe care o dețin, sau să abuzeze în vreun fel de această funcție.

Or, păstrarea calității de membru al Colegiului Medicilor Veterinari ar plasa prin ea însăși funcționarul, în afara cadrului legal de exercitare a funcției, echivalând practic cu un privilegiu creat acestuia, împrejurare care este de natură să nesocotească prevederile art.16 din Constituție. Interpretarea sistematică a prevederilor art.1 alin. (3) și art.16 din Constituție pune în evidență principiul integrității în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, de la care, prin conținutul său normativ, textul dedus controlului se îndepărtează, nefiind justificată o nevoie socială reală și venind în contradicție cu regimul juridic aplicabil altor categorii socio-profesionale (avocat, notar etc).

De altfel, **soluția legislativă criticată a fost supusă deja controlului de constituționalitate**, în considerentele Deciziei nr. 51/2018 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar (respinsă ca neîntemeiată), Curtea Constituțională reținând că *"Suspendarea reprezintă consecința stării de incompatibilitate în care se află funcționarul public, potrivit dispozițiilor art. 94 din Legea nr. 161/2003, (1) Calitatea de funcționar public este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții publice sau calități decât cea în care a fost numit, precum și cu funcțiile de demnitate publică. Cu alte cuvinte, suspendarea calității de membru al Colegiului Medicilor Veterinari, deci a exercitării profesiei de medic veterinar, are scopul de a preîntâmpina starea de incompatibilitate cu funcția publică dobândită și constituie o măsură care întregește statutul juridic al medicului veterinar, statut care a constituit obiectul modificărilor operate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2017."*

Referitor la critica de neconstituționalitate privind încălcarea art. 40 din Constituție, menționăm că, având în vedere atribuțiile Colegiului Medicilor Veterinari, acesta nu poate fi încadrat în accepțiunea organizațiilor profesionale sau a altor organizații având ca scop protejarea intereselor profesionale, menționate de art. 29 alin. (4) din Legea nr. 188/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare, întrucât acestea se referă la organizații cu caracter sindical, care reprezintă și promovează interesele funcționarilor publici în raport cu instituția angajatoare.

Astfel, art. 3 alin. (1) din Legea nr. 62/2011 a dialogului social recunoaște că *"persoanele încadrate cu contract individual de muncă, funcționarii publici și funcționarii publici cu statut special, în condițiile legii, membrii cooperatori și agricultorii încadrați în muncă (...) fără nicio îngrădire sau autorizare prealabilă"* au dreptul de a constitui și/sau adera la un sindicat. Totodată, articolul 214 din Codul muncii prevede că *sindicatul este constituit de către salariați pe baza dreptului de liberă asociere, în scopul promovării intereselor lor profesionale, economice și sociale, precum și al apărării drepturilor individuale și colective ale acestora prevăzute în contractele colective și individuale de muncă sau în acordurile colective de muncă și raporturile de serviciu, precum și în legislația națională, în pactele, tratatele și convențiile internaționale la care România este parte"*.

Motivat de cele expuse, s-a reținut că nu există temeuri care să justifice sesizarea Curții Constituționale de către instituția Avocatul Poporului.

m) Printr-un număr considerabil de petiții s-a solicitat sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a **art. 1 pct. 17 din** Ordonanța nr. 9/2018 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației.

În motivarea punctului de vedere privind neconstituționalitatea prevederilor legale invocate, autorii au considerat că prin modificările aduse de Ordonanța nr. 9/2018 s-a încălcat principiul egalității în drepturi, întrucât profesorii din ciclul primar care predau la școlile cu predare într-o limbă străină (germană/maghiară) sunt discriminați în comparație cu colegii lor de la școlile cu predare în limba română, care pot susține orele de limba română, toți având aceleași studii și aceeași calificare. În plus, aceștia au susținut că la examenele de titularizare, de definitivat și de obținere a gradelor didactice, examenele profesorilor care predau la secțiile străine au fost mai grele și mai numeroase decât ale colegilor de la secția română.

În acest sens, am comunicat că în esență Ordonanța nr. 9/2018 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației modifică și completează dispozițiile Legii nr. 1/2011 a educației naționale, intrând în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial cu numărul 744 din data de 28 august 2018.

În acest context normativ, Guvernul a intervenit și a abrogat art. 263 alin. (7¹) din Legea nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 87/2018 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, intrând în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial cu numărul 833 din data de 28 septembrie 2018.

Întrucât soluția legislativă criticată nu a mai fost preluată în noua reglementare și, prin urmare, critica de neconstituționalitate a rămas fără obiect, în temeiul dispozițiilor art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, potrivit căreia "*Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia*", normele identificate de Avocatul Poporului cu privire la situația expusă și-au încetat aplicabilitatea.

În aceste condiții, s-a constatat că nu se justifică sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor legale criticate.

n) Sesizarea Curții Constituționale cu privire la neconstituționalitatea art.6 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, cu modificările și completările ulterioare, având următorul cuprins:

"(1) Persoanele responsabile cu implementarea prevederilor referitoare la declarațiile de avere și declarațiile de interese îndeplinesc următoarele atribuții:

e) asigură afișarea și menținerea declarațiilor de avere și ale declarațiilor de interese, prevăzute în anexele nr. 1 și 2, pe pagina de internet a instituției, dacă aceasta există, sau la avizierul propriu, în termen de cel mult 30 de zile de la primire, prin anonimizarea adresei imobilelor declarate, cu excepția localității unde sunt situate, adresei instituției care administrează activele financiare, a codului numeric personal, precum și a semnăturii. Declarațiile de avere și declarațiile de interese se păstrează pe pagina de internet a instituției și a Agenției pe toată durata exercitării funcției sau mandatului și 3 ani după încetarea acestora și se arhivează potrivit legii".

În ceea ce privește critica de neconstituționalitate vizând încălcarea dreptului fundamental la viață intimă, familială și privată prin *afișarea și menținerea declarațiilor de avere și ale declarațiilor de interese*, am subliniat că dreptul la viață intimă, familială și privată nu este absolut, ci, în anumite condiții, acesta poate fi supus anumitor limitări ori restricții sau

ingerințe din partea autorităților (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 485 din 2 aprilie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 289 din 4 mai 2009). În același sens, Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale stabilește prin art.8 paragraful 2 că, dreptul la respectarea vieții private poate face obiectul unor restricții dacă sunt prevăzute de lege și dacă constituie măsuri necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei ori protejarea drepturilor și libertăților altora.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului recunoaște, în același timp, că protecția confidențialității datelor personale, precum și a întregii comunități poate uneori să treacă în plan secund în raport cu necesitatea de a investiga infracțiunile, de a-i urmări pe autori și pentru a proteja publicitatea procedurilor judiciare, atunci când se dovedește că interesele din urmă sunt de o importanță și mai mare. În ceea ce privește problemele legate de accesul publicului la date cu caracter personal, Curtea de la Strasbourg a statuat că autorităților naționale competente ar trebui să li se acorde o anumită marjă de apreciere, pentru a găsi un echilibru echitabil între protecția publicității procedurilor judiciare, pe de o parte, și interesele unei părți sau ale unei terțe părți de a păstra aceste date confidențiale, pe de altă parte. Dimensiunea marjei de apreciere în acest sens depinde de factori precum natura și importanța intereselor în cauză și gravitatea intervenției [Hotărârea din 25 februarie 1997, pronunțată în cauza *Z. împotriva Finlandei*, paragrafele 97 și 99]. În acest sens, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 498/2018.

Aplicând aceste principii în prezenta cauză, am constatat, pe de o parte, că soluția legislativă a publicării declarațiilor de interes este justificată prin prisma scopului legal al Agenției Naționale de Integritate de asigurare a integrității în exercitarea demnităților și funcțiilor publice și prevenire a corupției instituționale, iar pe de altă parte, că publicarea acestor declarații se realizează, potrivit art. 6 alin. (1) lit. e) din Legea nr.176/2010, prin anonimizarea datelor cu caracter personal, fiind astfel asigurate garanții împotriva unor ingerințe arbitrare.

În aceste condiții, nu am putut reține critica privind încălcarea dispozițiilor art. 26 din Constituție și art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

o) Sesizarea Curții Constituționale cu privire la neconstituționalitatea Proiectului de Lege privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea antisemitismului.

Petentul consideră că acest proiect de lege conține prevederi care încalcă art. 16 din Constituție, întrucât creează anumite privilegii pentru etnia numită "evrei" inducând ideea că membrii acesteia ar necesita o atenție și o protecție specială din partea autorităților în raport cu toți ceilalți cetățeni români. În acest sens, se consideră că emiterea unei legi exclusiviste, de protecție a unei etnii intră în contradicție cu prevederile Legii nr. 217/2015 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 31/2002 **privind interzicerea organizațiilor, simbolurilor și faptelor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni de genocid contra umanității și de crime de război**, care condamnă tocmai ideile discriminatorii introduse prin proiectul de lege. În plus, s-a susținut că aceasta ar conține prevederi care contravin **principiului constituțional al "garantării și ocrotirii în mod egal a proprietății private" prevăzut de art. 44 din Constituție.**

Din urmărirea procesului legislativ, a reieșit, că Proiectul de Lege privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea antisemitismului a fost promulgat de către Președintele României, prin Decretul nr. 517/2018 devenind Legea nr. 157/2018.

Legea nr. 157/2018 are ca scop stabilirea unor măsuri pentru prevenirea și combaterea antisemitismului.

Analizând critica de neconstituționalitate invocată, am constatat că susținerile sunt invocate din perspectiva unui paralelism de reglementare, interzis de art. 16 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 **privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată**. Astfel, petentul a considerat că se crează impresia că o comunitate etnică beneficiază de mai multe drepturi legate de apărarea propriei demnități și integrități decât alte comunități etnice.

Din expunerea de motive la Legea nr. 157/2018 a reieșit faptul că, necesitatea adoptării actului normativ care să introducă măsuri pentru prevenirea și combaterea antisemitismului decurge din faptul că propagarea în public a ideilor, concepțiilor și doctrinelor antisemite, precum și a simbolurilor și materialelor antisemite, nu au putut fi combătute prin intermediul mijloacelor legislative aflate la dispoziție în prezent.

În plus, actul normativ este o transpunere a Rezoluției referitoare la combaterea antisemitismului adoptată de Parlamentul European, la 1 iunie 2017.

Din analiza comparativă a prevederilor Legii nr. 157/2018, cât și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 31/2002, cu modificările și completările ulterioare, a reieșit faptul că legiuitorul a urmărit să delimiteze sfera reglementărilor.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 31/2002 are drept scop declarat, potrivit art. 1, prevenirea incitării la ură națională, rasială sau religioasă, la discriminare și la săvârșirea de infracțiuni de genocid, contra umanității și de crime de război, iar Legea nr. 157/2018 reglementează măsuri pentru prevenirea și combaterea antisemitismului.

Prin urmare, dacă Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 31/2002 cuprinde reglementări privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii, Legea nr. 157/2018 reglementează combaterea antisemitismului, pentru motivele care se regăsesc atât în expunerea de motive a legii, cât și a Rezoluției referitoare la combaterea antisemitismului adoptată de Parlamentul European, la 1 iunie 2017.

Astfel, rațiunea pentru care Parlamentul European, cât și România au decis să ia această inițiativă este îngrijorarea evidentă față de atacurile teroriste violente care i-au vizat pe cetățenii evrei și care au avut loc în ultimii ani în mai multe state membre, de faptul că numărul incidentelor antisemite în statele membre ale UE a crescut în mod semnificativ în ultimii ani, după cum relatează, printre altele, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) și FRA.

Așa cum a statuat în mod constant Curtea Constituțională, în deplin acord și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (de exemplu, Hotărârea din 13 iunie 1979, pronunțată în Cauza Marckx împotriva Belgiei, paragraful 33, și Hotărârea din 29 aprilie 2008, pronunțată în Cauza Burden împotriva Regatului Unit, paragraful 60), principiul egalității în drepturi se aplică doar situațiilor egale ori analoage, iar tratamentul juridic diferențiat, stabilit în considerarea unor situații obiectiv diferite, nu reprezintă nici privilegii și nici discriminări.

p) Sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a art. 4 din Legea nr. 288/2015 privind votul prin corespondență, precum și modificarea și

completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente.

Critica de neconstituționalitate referitoare la faptul că cetățenii români cu domiciliul sau reședința din străinătate care doresc să voteze prin corespondență au alte drepturi decât cetățenii români cu domiciliul sau reședința în țară, întrucât primii își pot trimite plicurile cuprinzând voturile lor indiferent de locul în care se află în momentul acestei trimiteri, spre deosebire de ultima categorie menționată, am constatat că pct. I art. 3.2.iii) din Liniile directe ale Codului bunelor practici în materie electorală, adoptat de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) în cadrul celei de-a 52-a Sesiuni Plenare (Veneția, 18-19 octombrie 2002), prevede că "votarea prin corespondență poate fi permisă numai în cazul în care activitatea serviciilor poștale este sigură și fiabilă, dreptul de a vota prin corespondență poate fi acordat persoanelor internate în spital, deținuților, persoanelor cu mobilitate redusă sau persoanelor cu drept de vot care domiciliază în străinătate; fraudă sau intimidarea nu trebuie să fie permise". De asemenea, pct. 38-40 din Raportul explicativ al Codului detaliază noțiunea de "vot prin corespondență", subliniindu-se caracterul de excepție al acestei modalități de vot, circumscrise sferei persoanelor menționate în liniile directe ale Codului.

În consecință, tratamentul juridic diferențiat de care se bucură cele două categorii de cetățeni, cei cu domiciliul în țară, respectiv reședința și domiciliul în străinătate, sub aspectul accesului la votul prin corespondență, se datorează situațiilor obiectiv diferite în care aceștia se află. Criteriul domiciliului în țară/străinătate este unul obiectiv și rezonabil pentru aplicarea unui asemenea tratament juridic. Astfel, se reține că în străinătate fiind organizate mai puține secții de votare pot exista dificultăți insurmontabile pentru alegători atât sub aspectul numărului acestora raportat la numărul secțiilor de votare, cât și sub aspectul distanțelor și al dispersiei teritoriale a alegătorilor/secțiilor de votare. În schimb, în țară, pentru a surmonta unele dificultăți specifice în exercitarea dreptului de vot, legiuitorul a pus la dispoziția alegătorilor o altă modalitate specifică de vot care nu presupune prezența fizică a acestora la secția de votare; această modalitate de votare vizează cetățenii cu drept de vot care nu se pot deplasa la sediul secției de votare din cauză de boală sau invaliditate în privința cărora se poate utiliza o urnă specială pentru exercitarea dreptului de vot [a se vedea art. 85 alin. (10) din Legea nr. 208/2015]. În consecință, prin aplicarea votului prin corespondență numai în privința cetățenilor români cu domiciliul sau reședința în străinătate se asigură egalitatea materială între aceștia și cetățenii români cu domiciliul în țară; legiuitorul este în drept să reglementeze/folosească mijloace diferite pentru a atinge, prin prisma finalității acțiunii sale, egalizarea celor două categorii de cetățeni antereferte sub aspectul exercitării dreptului la vot cu privire la noțiunile de egalitate materială și formală, a se vedea Decizia nr. 1.541/2010, Decizia nr. 85/2013. Toate acestea demonstrează că cele două categorii de cetățeni nu se află în aceeași situație de fapt pentru a li se aplica un tratament juridic analog sau identic. De altfel, o situație similară întâlnim în state precum Italia, Polonia sau Ungaria, unde, de principiu, votul prin corespondență este permis numai în situația în care cetățeanul nu locuiește în țară. În acest sens, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 799/2015.

Motivat de cele expuse, am apreciem că, în prezenta speță, nu există temeiuri care să justifice sesizarea Curții Constituționale de către instituția Avocatul Poporului.

r) Sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a art. 65 pct. 7), 8), 9) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, întrucât permite recalcularea pensiei doar persoanelor care, până în luna depunerii cererii, inclusiv, nu au îndeplinit condițiile pentru acordarea pensiei

pentru limită de vârstă, situație în care acesta nu se mai află, fiind pensionat pentru limită de vârstă în data de 8 iulie 2014.

Dispozițiile de lege au fost criticate din perspectiva existenței unei discriminări cauzată de modificarea în timp a Legii nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, între persoanele care beneficiază de recalcularea pensiei dacă, până în luna depunerii cererii, inclusiv, nu au îndeplinit condițiile pentru acordarea pensiei pentru limită de vârstă, și cele care până în luna depunerii cererii, inclusiv, au îndeplinit condițiile pentru acordarea pensiei pentru limită de vârstă.

Soluția legislativă criticată este justificată de faptul că prevederile legii se aplică **aceleiași categorii de pensionari** și anume acelor care până în luna depunerii cererii, inclusiv, nu au îndeplinit condițiile pentru acordarea pensiei pentru limită de vârstă, motivat de faptul că se aflau în executarea **aceluiași tip de raport juridic, născut din pensionarea anticipată parțială.**

În jurisprudența sa, instanța de contencios constituțional a statuat că **legiuitorul are libertatea să stabilească drepturile de asigurări sociale cuvenite, condițiile și criteriile de acordare a acestora, modul de calcul și cuantumul valoric al lor, în raport cu posibilitățile create prin resursele financiare disponibile, și să le modifice în concordanță cu schimbările ce se produc în resursele economico-financiare.** Această prerogativă a legiuitorului nu poate fi considerată ca o încălcare a principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice fără privilegii și discriminări, întrucât **situația diferită în care se află cetățenii în funcție de reglementarea aplicabilă potrivit principiului *tempus regit actum* nu poate fi privită ca o încălcare a dispozițiilor constituționale invocate.** În acest sens, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Deciziile nr. 820/2006, nr. 601/2012, nr. 111/2013.

Autorul petiției a solicitat, în realitate, modificarea textului de lege criticat, în sensul de a reglementa recalcularea pensiei și pentru persoanele, care *au îndeplinit condițiile pentru acordarea pensiei pentru limită de vârstă.* O asemenea solicitare nu intră însă în competența de soluționare a Curții Constituționale, care, conform art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului.

s) Într-o altă petiție, Avocatul Poporului a fost sesizat de o persoană care s-a considerat discriminat întrucât lipsa domiciliului în România nu îi permite să beneficieze de „dreptul de a-și răscumpăra anii la pensie”, în fapt fiind vorba de prevederile Legii nr. 186/2016 privind unele măsuri în domeniul asigurării unor categorii de persoane în sistemul public de pensii.

Potrivit actului normativ precitat, prin derogare de la dispozițiile **Legii nr. 263/2010** privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, și ale **Legii nr. 227/2015** privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, persoanele care nu au calitatea de pensionari pot efectua plata contribuției de asigurări sociale pentru perioadele de timp în care nu au avut calitatea de asigurat în sistemul public de pensii sau într-un sistem de asigurări sociale neintegrat acestuia. Persoanele interesate încheiau un contract de asigurare socială, până la data de 31 decembrie 2018, potrivit modelului prevăzut în anexa Legii nr. 186/2016. Acesta se perfectează între persoana interesată sau, după caz, mandatarul acesteia, desemnat prin procură specială, și **casa teritorială de pensii din raza teritorială de domiciliu ori reședință a persoanei interesate.**

În privința acestor norme legale, care instituie obligația existenței unui domiciliu sau reședință în România pentru a putea încheia un contract de asigurare socială, petentul a susținut că sunt discriminatorii, fără a indica în mod concret textul legal criticat. Însă, cu toate că prezentarea motivării neconstituționalității Legii nr. 186/2016 a fost lacunară, i-am comunicat petentului o serie de precizări, pentru a veni în sprijinul său.

Actul normativ criticat nu reprezintă o noutate în materie, având în vedere că în **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2010 privind unele măsuri în domeniul asigurării unor categorii de persoane în sistemul public de pensii**, aprobată prin Legea nr. 24/2011, au fost prevăzute măsuri asemănătoare, însă această ordonanță și-a încetat aplicabilitatea la data de 31 decembrie 2010.

Dispozițiile actului normativ criticat, de care beneficiază doar persoanele care nu au calitatea de pensionari și nu au fost asigurate în sistemul public de pensii, sunt în acord cu dispozițiile **art. 5 alin. (1) și (2) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice**, potrivit cărora *„(1) Asigurații sistemului public de pensii pot fi cetățeni români, cetățeni ai altor state sau apatrizi, pe perioada în care au, conform legii, domiciliul sau reședința în România. (2) Pot fi asigurați ai sistemului public de pensii și cetățenii români, cetățenii altor state și apatrizii care nu au domiciliul sau reședința în România, în condițiile prevăzute de instrumentele juridice cu caracter internațional la care România este parte”*.

În context, **criteriul domiciliului în țară sau străinătate este unul obiectiv și rezonabil pentru aplicarea unui asemenea tratament juridic, dacă avem în vedere scopul actului normativ criticat, și anume de a evita excluderea socială a unor categorii de persoane care în prezent nu pot accede la o pensie din sistemul public de pensii, întrucât nu îndeplinesc condițiile prevăzute de lege cu privire la stagiul de cotizare, și creșterea numărului de persoane care, în lipsa îndeplinirii condițiilor de pensionare, ar apela la sistemul de asistență socială, fapt ce ar împovăra bugetul de stat.**

După cum am menționat, din analiza legislației în materie, în vigoare, a rezultat că asigurații sistemului public de pensii pot fi cetățeni români, cetățeni ai altor state sau apatrizi, pe perioada în care au, conform legii, domiciliul sau reședința în România. Contractul de asigurare socială prevăzut la art. 6 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 se încheie între persoana interesată sau, după caz, tutorele, curatorul ori mandatarul acesteia desemnat prin procură specială și casa teritorială de pensii competentă, în funcție de **domiciliul sau reședința** persoanei.

În acest sens, rezultă că **legiuitorul a creat prin prevederile legale în materia acordării dreptului la pensie și a încheierii unui contract de asigurare socială o legătură între acestea și domiciliul ori reședința a persoanei interesate.**

De altfel, în jurisprudența sa (Decizia nr. 1125/2008), Curtea Constituțională a statuat că potrivit dispozițiilor art. 4 alin. (2) din Constituție, domiciliul persoanei nu se regăsește printre criteriile pe baza cărora pot opera diverse diferențieri între persoane aflate în aceeași situație juridică, astfel că pretinsa discriminare între cetățenii români pe criteriul domiciliului - în țară sau în străinătate - în ceea ce privește dreptul de a încheia un contract de asigurare socială - nu constituie o adevărată discriminare în sens juridic.

Având în vedere scopul legii, în prezenta speță, criteriul domiciliului în țară sau străinătate este unul obiectiv și rezonabil pentru aplicarea unui asemenea tratament juridic, dat fiind și natura juridică a contribuțiilor sociale, precum și necesitatea implementării unor măsuri de largire a sferei de asigurați ai sistemului public de pensii, care să dea posibilitatea exercitării dreptului fundamental la pensie, prin includerea persoanelor care nu au avut calitatea de asigurat și care optează să achite contribuția de asigurări sociale pe o anumită perioadă.

Pentru aceste motive, asupra situației sesizate, Avocatul Poporului a apreciat că nu pot fi reținute criticile de neconstituționalitate formulate în vederea sesizării directe a Curții Constituționale cu o excepție de neconstituționalitate.

ș) Un alt petent, nemulțumit de faptul că angajatorul i-ar fi refuzat acordarea celor două zile de concediu de 3 ori pe an în ultimii 4 ani, întrucât Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, republicată, care cuprinde Lista cultelor recunoscute în România, nu include hinduismul ca religie recunoscută, a solicitat sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 139 alin. (3) din Codul muncii, potrivit cărora „(3) Zilele libere stabilite potrivit alin. (1) pentru persoanele aparținând cultelor religioase legale, altele decât cele creștine, se acordă de către angajator în alte zile decât zilele de sărbătoare legală stabilite potrivit legii sau de concediu de odihnă anual”.

În opinia petentului, neconstituționalitatea dispozițiilor criticate, cuprinse în Legea nr. 489/2006, republicată, și în Codul muncii, reiese, **pe de-o parte**, din faptul că acestea nu reglementează și hinduismul printre cultele recunoscute în România, iar **pe de altă parte**, prevederile **art. 139 alin. (3) din Codul muncii**, introduse prin **Legea nr. 88/2018 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 53/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 - Codul muncii**, nu permit persoanelor aparținând altor **culte religioase decât cele recunoscute legal**, cum este hinduismul – nerecunoscut legal, să aibă dreptul la zile libere, în alte zile decât zilele de sărbătoare legală stabilite potrivit legii sau de concediu de odihnă anual.

Potrivit **normelor legale criticate cuprinse în Codul muncii**, „(3) Zilele libere stabilite potrivit alin. (1) pentru persoanele aparținând cultelor religioase legale, altele decât cele creștine, se acordă de către angajator în alte zile decât zilele de sărbătoare legală stabilite potrivit legii sau de concediu de odihnă anual”. Acest amendament a fost justificat prin faptul că „unii angajatori, cu sau fără rea intenție, au acordat zilele libere în zile de sărbătoare legală sau chiar în concediul de odihnă”.

Legea nr. 489/2006 a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor constituționale cuprinse în art. 75 și ale art. 76 alin. (1), având în vedere că potrivit **art. 73 alin. (3) lit. s) din Constituție** „Prin lege organică se reglementează: (...) s) regimul general al cultelor”. Conceptul esențial al acestui act normativ este acela de libertate religioasă, așa cum este ea consacrată în actele, convențiile și tratatele internaționale referitoare la protecția drepturilor fundamentale ale omului la care România este parte.

În plus, alcătuirea cultelor religioase este compusă din totalitatea credincioșilor de o anumită religie, ele fiind autonome față de stat și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii. Astfel, potrivit dispozițiilor **art. 17 din Legea nr. 489/2006**, republicată, „(1) Calitatea de cult recunoscut de stat se dobândește prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Secretariatului de Stat pentru Culte, de către asociațiile religioase care, prin activitatea și numărul lor de membri, oferă garanții de durabilitate, stabilitate și interes public. (2) Recunoașterea statutelor și a codurilor canonice se acordă în măsura în care acestea nu aduc atingere, prin conținutul lor, securității publice, ordinii, sănătății și moralei publice sau drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”. **Prin urmare, drepturile și obligațiile aferente calității de cult recunoscut se pot exercita de la data intrării în vigoare a hotărârii Guvernului de recunoaștere a calității acestuia.**

De partea cealaltă a criticilor formulate, în temeiul prevederilor **art. 139 alin. (3) din Codul muncii**, zilele de sărbătoare legală în care nu se lucrează pentru **persoanele aparținând cultelor religioase legale**, altele decât cele creștine, se acordă de către angajator

în alte zile decât zilele de sărbătoare legală stabilite potrivit legii sau de concediu de odihnă anual.

În situația dată, prin răspunsul formulat, petentul a fost informat că în aplicarea dispozițiilor **art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată**, instanța de contencios constituțional se poate pronunța numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, **fără a putea modifica sau completa prevederile legale supuse controlului de constituționalitate.**

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională respinge ca inadmisibile excepțiile de neconstituționalitate prin care se tinde la completarea textelor de lege.

Mai mult, în temeiul prevederilor art. 41 din Constituție, statul are deplina legitimitate constituțională de a acorda zile libere pentru sărbătorile legale, acestea nefiind drepturi fundamentale.

În petițiile transmise instituției Avocatul Poporului s-a făcut referire la o serie de acte normative internaționale adoptate în materia drepturilor omului, a căror incidență a fost corect identificată de petent, însă, în opinia noastră, **mecanismul pentru înlăturarea problemelor ivite la nivel normativ, privind acordarea sărbătorilor legale pentru persoanele aparținând cultelor religioase, altele decât cele creștine, nu se poate realiza pe calea unui control de constituționalitate.**

Este necesar să se urmeze procedura legală sau legiuitorul să dispună modificarea legii, aspecte care nu cad în sarcina Avocatului Poporului sau a Curții Constituționale. Astfel, Avocatul Poporului a apreciat că pretinsa discriminare nu provine din normele legale cuprinse în **art. 139 alin. (3) din Codul muncii**, din moment ce însăși norma constituțională stabilește că „Prin lege organică se reglementează: (...) s) regimul general al cultelor” [**art. 73 alin. (3) lit. s) din Constituție**].

Or, problemele pe care petentul le-a supus atenției Avocatului Poporului, cu privire la situația că pentru a participa la anumite sărbători religioase este nevoit să își ia concediul de odihnă, întrucât din punct de vedere legal nu i se permite acest lucru, țin de modul în care un text de lege se interpretează și se aplică unei situații particulare.

În opinia Avocatului Poporului, mecanismul prin care problema prezentată de petent poate fi soluționată nu este controlul de constituționalitate, ci fie modificarea Legii nr. 489/2006, fie urmarea procedurii stabilită prin acest act normativ pentru recunoașterea cultului căruia îi aparține.

t) Sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnaleză încălcări ale legii, cu modificările și completările ulterioare, față de prevederile art. 16 alin. (1), art. 1 alin. (4), art. 1 alin. (3), art. 124 alin. (3), art. 125 alin. (1) și art. 30 alin. (1) și (2) din Constituție.

În primul rând, petenta a considerat că prevederile **art. 2 din Legea nr. 571/2004 aduc atingere principiului egalității în fața legii**, care presupune ca „unor situații egale să li se aplice același tratament juridic”. În susținerea neconstituționalității s-a invocat **Decizia nr. 86/2003 a Curții Constituționale**, în care s-a statuat că „situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional”.

De asemenea, s-a arătat că „din modalitatea de formulare a art. 2 din Legea nr. 571/2004 ar putea rezulta că măsurile/drepturile prevăzute de Legea nr. 571/2004 nu s-ar aplica și instanțelor judecătorești”, însă „aplicarea acestui tratament juridic distinct între persoane prin raportare la autoritatea publică în care sunt încadrați reprezintă o încălcare

a principiului egalității întrucât instituie un tratament juridic diferențiat unor situații similare”. Aceasta a susținut că din moment ce din cadrul autorităților publice cuprinse în Titlul III din Constituție face parte și autoritatea judecătorească, acest act normativ ar trebui să se aplice și puterii judecătorești.

În plus, ar avea loc „aplicarea unor tratamente diferite prin raportare la puterea de care aparține autoritatea publică”, aspect de natură să încalce prevederile art. 1 alin. (4) din Constituție.

În al doilea rând, în opinia petentei, prevederile criticate ar aduce atingere dispozițiilor **art. 1 alin. (3), precum și art. 124 alin. (3) coroborat cu art. 125 alin. (1) din Constituție**.

În susținerea acestei neconstituționalități, s-a precizat că judecătorii sunt independenți, și se supun numai legii, iar o garanție este reprezentată și de inamovibilitate.

De asemenea, petenta și-a bazat criticile pe dispozițiile **art. 4 lit. d) din Legea nr. 571/2004**, potrivit căreia „Principiile care guvernează protecția avertizării în interes public sunt următoarele: (...) d) principiul nesancționării abuzive, conform căruia nu pot fi sancționate persoanele care reclamă ori sesizează încălcări ale legii, direct sau indirect, prin aplicarea unei sancțiuni inechitabile și mai severe pentru alte abateri disciplinare. În cazul avertizării în interes public, nu sunt aplicabile normele deontologice sau profesionale de natură să împiedice avertizarea în interes public”.

În al treilea rând, au fost indicate ca fiind încălcate prevederile **art. 30 alin. (1) și (2) din Constituție, referitoare la libertatea de exprimare**, care de altfel, au fost invocate și în *Expunerea de motive* a Legii nr. 571/2004. În acest context, petenta a făcut referire la **cauza Kudeshkina c. Rusiei**, soluționată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, urmând a detalia lămuriri cu privire la această cauză.

Speță precitată are în vedere excluderea din magistratură a unui judecător pentru că ar fi divulgat o informație factuală specifică privind procedura penală aflată în desfășurare, înainte ca hotărârea să dobândească autoritate de lucru judecat, care ar fi de natură a avea un efect descurajant asupra magistraților ce doresc să participe la dezbaterile publice privind eficacitatea organelor judiciare, fiind disproporționată, în contextul cauzei, față de scopul legitim urmărit.

În realitate, prin solicitarea formulată, petenta a urmărit a se stabili de către instanța de contencios constituțional în ce măsură prevederile legale precitate sunt aplicabile și judecătorilor.

Pe de altă parte, petenta a mai solicitat formularea, în temeiul **art. 63 din Codul de procedură civilă**, a unei cereri de intervenție în favoarea sa, într-un dosar aflat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, „sprijinind solicitarea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii, cu modificările și completările ulterioare, în măsura în care instanța nu este convinsă de aplicabilitatea acestora magistraților”.

În acest sens, s-au invocat prevederile **art. 1 alin. (1), art. 16 alin. (1) și art. 15 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 35/1997**, republicată, în condițiile în care, potrivit ultimelor norme legale precitate stabilesc că „Avocatul Poporului are următoarele atribuții: (...) f) poate formula cereri de chemare în judecată ori plângeri penale (...)”.

În conformitate cu prevederile **art. 63 din Codul de procedură civilă** „(1) Cererea de intervenție accesorie va fi făcută în scris și va cuprinde elementele prevăzute la art. 148 alin. (1), care se va aplica în mod corespunzător. (2) Intervenția accesorie poate fi făcută

până la închiderea dezbaterilor, în tot cursul judecății, chiar și în căile extraordinare de atac”.

În susținere, petenta a reiterat că dispozițiile art. 2 din Legea nr. 571/2004, cu modificările și completările ulterioare, „sunt neconstituționale în măsura în care se interpretează în sensul că prevederile Legii nr. 571/2004 nu s-ar aplica și instanțelor judecătorești”.

Pe de altă parte, în temeiul **art. 24 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată**, potrivit căreia „În exercitarea atribuțiilor sale, Avocatul Poporului emite recomandări”, **petenta a supus spre analiză „emiterea unei recomandări care să cuprindă punctul de vedere al instituției cu privire la interpretarea dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 571/2004”.**

Față de întreaga problematică supusă spre analiză Avocatului Poporului, petentei i s-au comunicat următoarele:

În primul rând, a fost analizată **aria de aplicare** a prevederilor criticate, și anume art. 2 din Legea nr. 571/2004, potrivit căreia „(1) **Dispozițiile prezentei legi se aplică autorităților și instituțiilor publice din cadrul administrației publice centrale, administrației publice locale, aparatului Parlamentului, aparatului de lucru al Administrației Prezidențiale, aparatului de lucru al Guvernului, autorităților administrative autonome, instituțiilor publice de cultură, educație, sănătate și asistență socială, companiilor naționale, regiilor autonome de interes național și local, precum și societăților naționale cu capital de stat. (2) Prezenta lege se aplică și persoanelor numite în consilii științifice și consultative, comisii de specialitate și în alte organe colegiale organizate în structura ori pe lângă autoritățile sau instituțiile publice”.**

Așadar, normele legale precitate **au o arie de aplicare concretă și restrânsă**, iar avertizorul trebuie să fie încadrat în entitățile enumerate în lege și să sesizeze încălcări din următoarele entități:

- autorități și instituții publice din cadrul administrației publice centrale sau locale;
- aparatul Parlamentului, aparatul de lucru al Administrației Prezidențiale, aparatul de lucru al Guvernului;
- autorități administrative autonome;
- instituții publice de cultură, educație, sănătate și asistență socială;
- companii naționale, regii autonome de interes național și local și societăți naționale cu capital de stat;
- consilii științifice și consultative, comisii de specialitate și alte organe colegiale organizate în structură ori pe lângă autoritățile sau instituțiile publice.

În plus, potrivit **art. 10 din același act normativ** „Prezenta lege, în privința protecției avertizorilor în interes public, se completează cu dispozițiile Codului muncii, precum și cu prevederile Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările ulterioare”.

Legea nr. 571/2004 a fost adoptată, **în principiu**, pentru a se crea un instrument de siguranță pentru situațiile în care un funcționar public sau angajat contractual intenționează să refuze executarea unui ordin pe care îl consideră ilegal, având, în temeiul acestui act normativ, posibilitatea sustragerii de la anumite atitudini abuzive pe care angajatorul le-ar putea exercita asupra sa.

Având ca punct de plecare prevederile art. 2 coroborate cu art. 10 din Legea nr. 571/2004, am subliniat faptul că **magistrații nu sunt funcționari publici**, în sensul Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici. Acest lucru este precizat explicit în art. 6 lit. c) din Legea nr. 188/1999, potrivit căruia **prevederile acestei legi nu sunt aplicabile**

corpului magistraților. Statutul acestora rezultă din legislația specială, edictată în concretizarea normelor constituționale care acordă magistraților o poziție deosebită în ansamblul diverselor categorii de personal, caracterizată prin garanții conferite în vederea asigurării independenței și imparțialității acestora, necesară îndeplinirii justiției, ca activitate fundamentală într-un stat de drept.

Magistrații constituie o categorie specială de personal, care face parte din autoritatea judecătorească și care are menirea de a exercita puterea judecătorească. Ei se bucură de un statut special, împrejurare care rezultă din coroborarea art. 124 alin. (3), art. 125, art. 132 și art. 134 din Constituție cu **Legea nr. 303/2004** privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, **Legea nr. 304/2004** privind organizarea judiciară, republicată, și **Legea nr. 317/2004** privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată. De asemenea, nu putem vorbi nici de aplicarea prevederilor Codului muncii în cazul magistraților.

De asemenea, **magistraților nu le sunt aplicabile nici prevederile Codului muncii**, întrucât aceștia își desfășoară activitatea în temeiul unui raport de muncă *sui generis*, care are la bază un acord de voință (**un contract nenumit, de drept public**) încheiat cu însuși statul, reprezentat de Președintele României și de Consiliul Superior al Magistraturii. Ulterior numirii, parte în raporturile de muncă ale magistraților sunt, în puterea legii, ca exponenți ai autorității judecătorești a statului, Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, curțile de apel și parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunalele și parchetele de pe lângă ele.

Reglementarea relațiilor de muncă se realizează prin legile speciale dedicate acestei profesii, în deplină concordanță cu exigențele cuprinse în art. 73 alin. (3) lit. p) din Constituție.

A se vedea în sensul celor de mai sus, **Decizia nr. 685/2016 a Curții Constituționale și Decizia nr. 14/2008, pronunțată în soluționarea unui recurs în interesul legii de Înalta Curte de Casație și Justiție.**

Având în vedere faptul că relațiile de muncă ale magistraților sunt reglementate prin legile speciale dedicate acestei profesii, în deplină concordanță cu exigențele cuprinse în art. 73 alin. (3) lit. p) din Constituție, am precizat petentei că în măsura în care legiuitorul ar fi avut intenția ca normele legale din cuprinsul Legii nr. 571/2004 să se aplice și în cazul magistraților, ar fi trebuit să facă referire expresă în acest sens, cu atât mai mult cu cât acest act normativ a fost adoptat cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României.

Or, legat de lipsa unor reglementări, devin incidente prevederile art. 2 alin. (3) din **Legea nr. 47/1992** privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, pe care instanța de contencios constituțional le-a invocat în jurisprudența sa, în sensul că aceasta se poate pronunța numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile legale supuse controlului de constituționalitate.

Sesizarea instanței de contencios constituțional în vederea pronunțării unei decizii interpretative în sensul propus de petentă nu s-a justificat, în opinia Avocatului Poporului, deoarece textul legal criticat îndeplinește condițiile constituționale de previzibilitate și claritate a unui act normativ, stabilind în mod clar destinatarii legii. Or, judecătorii nu fac parte, potrivit Constituției, din **autoritățile și instituțiile publice** din cadrul **administrației publice centrale, administrației publice locale, aparatului Parlamentului, aparatului de lucru al Administrației Prezidențiale, aparatului de lucru al Guvernului, autorităților administrative autonome, instituțiilor publice de cultură, educație, sănătate și asistență socială; companiile naționale; regiile autonome de interes național și local; societățile naționale cu capital de stat.**

În opinia Avocatului Poporului, interpretarea prevederilor legale criticate realizată de petentă ar contraveni normelor constituționale, având în vedere că Legea nr. 571/2004 se aplică autorităților și instituțiilor publice din cadrul administrației publice centrale, cuprinse în Titlul III Capitolul V din Constituție (Administrația publică), în timp ce reglementările referitoare la autoritatea judecătorească sunt inserate în Capitolul VI al aceluiași titlu din Legea fundamentală.

Așadar, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor **art. 2 din Legea nr. 571/2004, astfel cum a fost formulată, era inadmisibilă, în opinia Avocatului Poporului**, pentru că prin sesizarea Curții Constituționale se urmărea, **în fapt, completarea normelor de lege criticate** (Decizia nr. 494/2010 a Curții Constituționale).

Față de acestea, în opinia noastră, din normele legale precitate cuprinse în Legea nr. 571/2004 nu rezultă că ar putea fi aplicabile magistraților.

Cu toate acestea, aspectele legate de faptul în ce măsură prevederile Legii nr. 571/2004 i-ar fi fost sau nu aplicabile petentei, din moment ce în actul normativ precitat nu sunt dispoziții legale exprese referitoare la magistrați, reprezintă probleme de interpretare și aplicare a legii care nu pot fi rezolvate pe calea unei excepții de neconstituționalitate, ci doar prin completarea corespunzătoare a legii.

*Cu privire la cauza **Kudeshkina c. Rusiei**, invocată de petentă, Avocatul Poporului a menționat că instanța europeană a statuat că art. 10 din Convenție se aplică și la locul de muncă, iar angajații civili se bucură de dreptul la libertatea de exprimare, chiar dacă au față de angajatorii lor obligații de loialitate, rezervă și discreție. Divulgarea de către angajați a informațiilor obținute în cadrul activităților de muncă, chiar dacă privesc chestiuni de interes public, trebuie examinată din perspectiva obligației lor de loialitate și confidențialitate.*

În această speță, supusă spre soluționare Curții Europene a Drepturilor omului, reclamanta era judecător, iar în anul 2003, i-a fost repartizat un dosar penal privind un ofițer de poliție cercetat pentru abuz în serviciu (acuzat că ar fi efectuat percheziții nelegale în cadrul unei anchete privind traficul de imobile în centrele comerciale din Moscova). Părțile sunt în dezacord cu privire la circumstanțele în care reclamanta a fost înlăturată din dosar. La începutul lunii decembrie 2003, reclamanta a acordat mai multe interviuri unor ziare și unui post de radio rusesc, declarând că președintele Tribunalului Moscova exercitase presiuni asupra sa pentru a se retrage din dosarul privind-l pe ofițer. A lăsat, de asemenea, să se înțeleagă că nu era prima dată când instanțele rusești erau utilizate în scop de manipulare comercială, politică sau personală. Reclamanta a sesizat comisia superioară de disciplină a magistraturii, plângându-se de presiunile suportate în timpul procesului. În mai 2004, comisia de disciplină a magistraturii din Moscova a decis că reclamanta nu mai poate exercita funcția de judecător; i se reproșa în special că a divulgat o informație factuală specifică privind procedura penală aflată în desfășurare, înainte ca hotărârea să dobândească autoritate de lucru judecat.

Printr-o hotărâre definitivă din ianuarie 2005, Curtea Supremă a respins cererea reclamantei și a confirmat decizia de revocare.

*Asupra art. 10 din Convenție, instanța europeană a statuat că **echitatea procedurii, garanțiile procesuale asigurate sau natura și severitatea sancțiunilor aplicate sunt factori care trebuie luați în considerare la aprecierea proporționalității unei ingerințe în libertatea de exprimare garantată de art. 10 din Convenție**. Articolul 10 se aplică și la locul de muncă, iar angajații civili, cum este și reclamanta, se bucură de dreptul la libertatea de exprimare. În același timp, Curtea este conștientă că **angajații au față de angajatorii lor obligații de loialitate, rezervă și discreție. Divulgarea de către angajați a informațiilor obținute în cadrul***

activităților de muncă, chiar dacă privesc chestiuni de interes public, trebuie examinată din perspectiva obligației lor de loialitate și confidențialitate.

Curtea a reiterat că problemele privind funcționarea sistemului judiciar constituie chestiuni de interes public, iar dezbaterile lor se bucură de protecția art. 10 din Convenție. Totuși, Curtea a subliniat rolul special în societate al sistemului judiciar, care, în calitate de garant al justiției ca valoare fundamentală într-un stat de drept, trebuie să se bucure de încrederea publicului pentru a-și îndeplini cu succes menirea. Se poate dovedi necesară protecția acestei încrederi împotriva atacurilor distructive care sunt vădit nefondate, în special din prisma faptului că judecătorii care ar fi criticați sunt ținuți de obligația de discreție care îi împiedică să riposteze (a se vedea cauza Prager și Oberschlick c. Austriei, nr. 15974/90, par. 34). Expresia „autoritatea puterii judecătorești” include, în special, premisa că instanțele sunt un forum dedicat soluționării litigiilor și stabilirii vinovăției sau nevinovăției unei persoane acuzate de săvârșirea unei infracțiuni și sunt acceptate de publicul larg în acest sens (a se vedea cauza Worm c. Austriei, nr. 22714/93, par. 40). Miza în ceea ce privește protecția autorității puterii judecătorești este încrederea pe care instanțele trebuie să o inspire într-o societate democratică acuzatului, atunci când sunt desfășurate procedurile penale, precum și publicului larg (cauza Fey c. Austriei, nr. 14396/88). Din acest motiv, Curtea a apreciat că le incumbă funcționarilor din sistemul judiciar obligația de a păstra o rezervă în exercitarea libertății de exprimare în toate cazurile în care autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești ar putea fi afectate (cauza Wille, par. 64).

Cu toate acestea, în cauza Kudeshkina c. Rusiei, Curtea a constatat nesocotirea art. 10 din Convenție, observând, în primul rând, că nu există în interviurile date de reclamantă presei niciun element de natură a susține acuzațiile de divulgare a informațiilor, care au fost aduse de comisia de disciplină a magistraturii din Moscova.

Subliniind că reclamanta a criticat public conduita mai multor responsabili și a afirmat că presiunile asupra judecătorilor erau la ordinea zilei, Curtea a apreciat că ea a adus în discuție o problemă importantă de interes general, demnă de a constitui subiect de dezbateră liberă într-o societate democratică. Chiar dacă reclamanta a folosit o oarecare doză de exagerare și generalizare, instanța europeană a considerat că este vorba despre un comentariu obiectiv asupra unei chestiuni de mare importanță pentru public. Argumentele reclamantei asupra aspectelor legate de imparțialitatea Tribunalului Moscova nu au fost examinate în procedura internă, ceea ce a condus la concluzia Curții că sancțiunea disciplinară a fost aplicată cu încălcarea unor garanții procedurale importante

Rezumatul, Cauzei Kudeshkina c. Rusiei expus mai sus, a fost redat din lucrarea **Limitele libertății de exprimare. Politicieni, jurnaliști, magistrați. Comentarii și jurisprudență**, autori CĂLIN Dragoș, BOZEȘAN Vasile, MIHĂIȚĂ Florin, MILITARU Ionuț, PANĂ Dorin, Editura Hamangiu, 2014 pag. 407 – 409, cu scopul de a evidenția motivele care au stat la constatarea încălcării art. 10 din Convenție de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Astfel, am apreciat că, în contextul legislativ intern actual, magistrații dispun de o serie de pârghii legale, prevăzute în Codul de procedură civilă și Codul de procedură penală, pe care le au la dispoziție în momentul în care constată săvârșirea unor fapte (cum ar fi spre exemplu, infracțiuni de audiență) cu ocazia judecării proceselor.

În privința celorlalte aspecte nereglementate, care ar putea face obiectul unei acțiuni în calitate de avertizor de integritate, considerăm că modificarea cadrului legislativ cade în sarcina exclusivă a legiuitorului, care trebuie să aibă în vedere întregul spectru de acte normative ce echilibrează în prezent statutul magistraților.

De altfel, fără a minimaliza sau înlătura ideea necesității aplicării normelor legale în materia avertizorului de integritate și magistraților, am subliniat faptul că pe lângă aceștia, legiuitorul a omis să includă în textul legal și alte autorități cum ar fi Avocatul Poporului, Curtea Constituțională.

Așadar, în opinia Avocatului Poporului, completarea legii rămâne singura cale prin care situația expusă de petentă poate fi remediată, astfel încât normele legale referitoare la protecția legală a avertizorului de integritate să devină incidente atât în cazul magistraților, dar și în privința altor autorități omise de legiuitor la adoptarea Legii nr. 571/2004.

În al doilea rând, referitor la formularea, cu aplicarea **art. 63 din Codul de procedură civilă**, a unei **cereri de intervenție accesorie în favoarea petentei**, în cadrul unui proces desfășurat în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin care Avocatul Poporului să sprijine solicitarea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 571/2004, cu modificările și completările ulterioare, în răspunsul formulat am menționat că implicarea Avocatului Poporului în controlul de constituționalitate trebuie abordată prin interpretarea art. 146 lit. d) teza finală din Legea fundamentală, coroborat cu dispozițiile constituționale cuprinse în art. 58 – art. 60, având în vedere atât prevederile Legii nr. 47/1992, republicată, cât și cele din Legea nr. 35/1997, republicată.

Pentru realizarea rolului său, Avocatul Poporului a fost investit cu o serie de prerogative, printre care, după revizuirea Constituției în anul 2003, și **cu posibilitatea sesizării Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor**, în temeiul **art. 146 lit. d) din Constituție raportat la art. 15 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 35/1997, republicată**, potrivit căroră „(1) Avocatul Poporului are următoarele atribuții: (...) i) **poate sesiza direct Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor**”.

De asemenea, în temeiul prevederilor **art. 11 alin. (1) pct. A lit. d) „(1) Curtea Constituțională pronunță decizii, hotărâri și emite avize, după cum urmează: A. Decizii, în cazurile în care: (...) d) hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial, precum și a celor ridicate direct de Avocatul Poporului”**.

În atare condiții, Curtea Constituțională hotărăște și asupra excepțiilor de neconstituționalitate **ridicate direct de către Avocatul Poporului**, privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță, iar la soluționarea acestora se aplică în mod corespunzător regulile procedurale prevăzute de art. 29 – art. 31 din Legea nr. 47/1992, republicată.

În plus, „*soluționarea excepției de neconstituționalitate ridicate direct de Avocatul Poporului se face în cadrul unui control abstract de constituționalitate [a se vedea Decizia nr. 1167 din 15 septembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 808 din 16 noiembrie 2011, receptată și menținută prin Decizia nr. 549 din 15 iulie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 718 din 24 septembrie 2015, paragraful 16], ceea ce înseamnă că Avocatul Poporului ridică o excepție de neconstituționalitate distinct de orice procedură judiciară, așadar, în lipsa vreunui litigiu, el neavând de apărut vreun drept subiectiv [a se vedea, cu privire la caracterul abstract al controlului exercitat în condițiile art. 146 lit. d) teza a doua din Constituție, Decizia nr. 163 din 12 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 4 aprilie 2013, iar cu privire la condiționările și implicațiile unui control abstract de constituționalitate mutatis mutandis Decizia nr. 260 din 8 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al*

României, Partea I, nr. 318 din 11 mai 2015, paragraful 33J” (Decizia nr. 64/2017 a Curții Constituționale).

Prin urmare, Avocatul Poporului nu este abilitat să intervină în dosarele aflate în competența de soluționare a instanțelor de judecată, nici chiar printr-o cerere de intervenție, fiind exceptate obiectului său de activitate petițiile privind actele autorității judecătorești.

Referitor la solicitarea formulată în aplicarea și a prevederilor **art. 15 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 35/1997**, republicată, am subliniat că, în fapt, aceste norme stabilesc că *„Avocatul Poporului are următoarele atribuții: (...) f) poate formula cereri de chemare în judecată ori plângeri penale și poate reprezenta în fața instanței de judecată minorul, atunci când acesta a fost victimă a violenței fizice sau psihice din partea părinților, tutorelui sau reprezentantului legal, a abuzului, violenței și exploatării sexuale, a exploatării prin muncă, a traficului de ființe umane, a neglijării și exploatării, precum și a oricărei forme de violență asupra copilului, prevăzute și sancționate de legislația internă și internațională la care România este parte”*. Această atribuție a fost inserată în corpul Legii nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu ocazia modificărilor intervenite pentru asigurarea unei reprezentări adecvate a intereselor copiilor, prin înființarea unui nou domeniu în cadrul instituției Avocatul Poporului, și anume domeniul de activitate privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului – Avocatul Copilului.

Faptul că această prevedere a fost inclusă prin **Legea nr. 9/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului**, reprezintă un argument în plus în sensul că norma precitată a fost edictată doar cu privire la apărarea interesului superior al minorului de către Avocatul Poporului, prin formularea unor cereri de chemare în judecată ori plângeri penale și prin reprezentarea în fața instanței de judecată a minorului în condițiile impuse de lege.

De altfel, după cum se poate observa din analiza enumerării atribuțiilor Avocatului Poporului încorporate în prevederile **art. 15 din Legea nr. 35/1997, republicată**, rezultă că acestea sunt distincte, având fiecare un anumit specific.

În al treilea rând, în privința emiterii unei recomandări în temeiul art. 24 din Legea nr. 35/1997, republicată, *„care să cuprindă punctul de vedere al instituției cu privire la interpretarea dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 571/2004”*, evidențiem faptul că potrivit alin. (2) al articolului precitat *„Prin recomandările emise, Avocatul Poporului sesizează autoritățile administrației publice asupra ilegalității actelor sau faptelor administrative. Sunt asimilate actelor administrative tăcerea organelor administrației publice și emiterea tardivă a actelor”*. Așadar, recomandarea Avocatului Poporului apare în tabloul actelor pe care acesta le poate emite, ca un instrument prin care se înlătură excesul de putere, abuzul autorității administrative vinovate de nesocotirea drepturilor pretinse de o persoană fizică, vătămată în drepturile sale prin **ilegalitatea actelor sau faptelor administrative**.

Ca atare, recomandarea, ca act emis de Avocatul Poporului în temeiul art. 24 din Legea nr. 35/1997, republicată, se adresează doar autorităților și instituțiilor publice din cadrul administrației publice centrale, cuprinse în Titlul III Capitolul V din Constituție (Administrația publică), ca parte componentă a puterii executive, ale cărei sarcini sunt realizate de Președinte și de Guvern, acesta din urma având conducerea generală a administrației publice.

Putem, astfel, aprecia că **autoritatea administrativă**, către care Avocatul Poporului poate emite recomandări în temeiul legii, reprezintă acea categorie a autorităților publice care participă la înfăptuirea puterii executive în limitele competenței legale specifice, ca putere separată de puterea judecătorească. Or, în sarcina puterii judecătorești, ca parte din cele trei puteri ale statului (legiuitoare, executivă și judecătorească), îi revine ca sarcină soluționarea

cu putere de adevăr legal, a conflictelor juridice ivite în societate. Astfel, justiția fiind realizată prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.

Așadar, autoritățile administrației publice, cărora Avocatul Poporului li se adresează prin recomandările emise, nu pot fi încadrate nici în categoria autorităților legislative și nici în aceea a instanțelor judecătorești, ci, datorită specificului lor, doar în categoria autorităților executive, administrative.

SECȚIUNEA a 3-a

COLABORAREA DINTRE AVOCATUL POPORULUI ȘI INSTANȚELE DE JUDECATĂ, DIN PERSPECTIVA ACTIVITĂȚII DE INTERPRETARE ȘI APLICARE UNITARĂ A LEGII

Precizări

Potrivit prevederilor procedurale civile și penale, Avocatul Poporului are îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe **asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești**. Avem în vedere, în acest sens, prevederile art. 471 din Codul de procedură penală, respectiv art. 514 din Codul de procedură civilă, potrivit cărora „*pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.*”

În exercitarea atribuțiilor sale în acest domeniu, în anul 2018, Avocatul Poporului a înaintat instanței supreme **3 solicitări de recurs în interesul legii**.

În plus, au fost soluționate 29 de petiții având ca obiect solicitarea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție cu recursuri în interesul legii în diferite domenii.

Trebuie precizat că, deși produce efecte asupra activității instanțelor de judecată, intervenția Avocatului Poporului în acest domeniu nu poate fi calificată ca aducând atingere principiului independenței justiției, întrucât recursul în interesul legii nu reprezintă un alt grad de jurisdicție, el nu repune în discuție hotărârile judecătorești - care constituie doar premisele justificative ale deciziei pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție-, nici nu antrenează repunerea părților în situația anterioară adoptării acelor hotărâri. Conform art. 517 alin. (2) din Codul de procedură civilă, „*Decizia se pronunță numai în interesul legii și nu are efecte asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese.*” Decizia produce efecte numai pentru viitor, așa cum rezultă din dispozițiile art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora „*Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.*”

Prezentarea recursurilor în interesul legii formulate de Avocatul Poporului

a) *Recursul în interesul legii referitor la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 16 și art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare*

Avocatul Poporului a apreciat că insuficienta descriere a faptei în procesul-verbal de constatare și sancționare a contravenției atrage incidența dispozițiilor art. 16 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001. În acest sens, s-a arătat că Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 instituie cadrul general de constatare și sancționare a contravențiilor, în art. 16 din cuprinsul acesteia fiind prevăzute mențiunile pe care trebuie să le cuprindă, în mod obligatoriu, procesul-verbal de constatare a contravenției.

Având în vedere considerentele care au stat la baza Deciziei în interesul legii nr. XXII din 19 martie 2007, Avocatul Poporului a reținut că situațiile în care nerespectarea anumitor cerințe atrage întotdeauna nulitatea actului întocmit de agentul constator al contravenției sunt strict și limitativ determinate în cuprinsul art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001.

Regimul nulității absolute este unul particular, aceasta fiind sancțiunea aplicabilă în cazul încălcării unor norme legale care protejează interesul general al societății, iar aplicarea ei presupune o vătămare prezumată absolut, care nu poate fi înlăturată altfel, decât prin anularea procesului-verbal de contravenție. Având în vedere efectele juridice drastice, legiuitorul a redus mult situațiile în care această sancțiune este incidentă, astfel încât din cerințele existente la art. 16 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 au fost reținute și reluate în cuprinsul art. 17 din același act normativ doar elementele de bază, a căror lipsă din cuprinsul actului constator atrage nulitatea absolută.

În toate celelalte cazuri de nerespectare a cerințelor pe care trebuie să le întrunească un asemenea act, între care și descrierea faptei contravenționale cu indicarea datei, orei și locului în care a fost săvârșită, precum și arătarea tuturor împrejurărilor ce pot servi la aprecierea gravității faptei și la evaluarea eventualelor pagube pricinuite, lipsa acestor elemente se sancționează cu nulitatea relativă, petentul trebuind să facă dovada unei vătămări ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea actului. În caz contrar, omisiunile pot fi acoperite direct în fața instanței de judecată, care va putea să individualizeze sancțiunea aplicată, când sesizează circumstanțe faptice diferite de cele succint prezentate în procesul-verbal de constatare a contravenției.

* *Punctul de vedere al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost exprimat în sensul că recursul în interesul legii este inadmisibil, întrucât prin Decizia în interesul legii nr. XXII din 19 martie 2007, Înalta Curte de Casație și Justiție - Secțiunile unite a decis, cu valoare de principiu, că reglementarea cuprinsă în dispozițiile art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 instituie în mod limitativ cazurile de nulitate absolută a procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției, în timp ce toate celelalte situații enumerate în prevederile art. 16 din același act normativ constituie cazuri care atrag nulitatea relativă a actului constator.*

Soluția Înaltei Curți de Casație și Justiție:

Prin Decizia nr. 13 din 14 mai 2018, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că există practică judiciară neunitară, a admis recursul în interesul legii formulat de Avocatul Poporului și, în consecință, a stabilit că, în interpretarea și aplicarea

dispozițiilor art. 16 și 17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, descrierea insuficientă a faptei echivalează cu neîndeplinirea cerinței privind descrierea faptei contravenționale și atrage nulitatea relativă a procesului-verbal de constatare a contravenției, potrivit dispozițiilor art. 16 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001.

b) Recursul în interesul legii vizând interpretarea și aplicarea unitară a prevederilor art. 26 alin. (1) lit. a)-g), l) și n), art. 27 alin. (1)-(3) și alin. (5) și art. 32 alin. (1) din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, art. 8 din Legea poliției locale nr. 155/2010, republicată, precum și ale art. 27 din Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a poliției locale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.332/2010.

Avocatul Poporului a considerat că legiuitorul nu recunoaște poliției locale legitimare procesuală activă în litigiile având ca obiect autorizarea executării și desființarea lucrărilor de construcții în temeiul Legii nr. 50/1991, pentru următoarele considerente:

Printre condițiile de exercitare a acțiunii civile se află inclusiv capacitatea procesuală activă a părților litigante. Potrivit art. 32 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă, orice cerere poate fi formulată numai dacă titularul acesteia justifică un interes, întrucât legea nu definește această condiție de exercițiu a acțiunii civile, în doctrină s-a arătat că prin interes trebuie înțeles folosul practic, imediat, pe care o parte îl are pentru a justifica punerea în mișcare a procedurii judiciare. În situația autorizațiilor de construire, interesul legitim al primarului reiese, în mod evident, din dispozițiile art. 4 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 50/1991, potrivit căroră: "Autorizațiile de construire se emit de președinții consiliilor județene, de primarul general al municipiului București, de primarii municipiilor, sectoarelor municipiului București, ai orașelor și comunelor pentru executarea lucrărilor definite la art. 3, după cum urmează: (...) b) de primarii municipiilor, pentru lucrările care se execută în teritoriul administrativ al acestora, cu excepția celor prevăzute la lit. a) pct. 1;". Obligația obținerii autorizației de construire are drept scop prevenirea consecințelor negative în cazul unor construcții necorespunzătoare, sancțiunea nerespectării acestei obligații fiind desființarea construcției.

Este adevărat că art. 8 din Legea nr. 155/2010 atribuie poliției locale competențe în domeniul disciplinei în construcții, însă aceste atribuții sunt limitate la constatarea contravențiilor privind disciplina în domeniul autorizării executării lucrărilor în construcții, urmând ca procesele-verbale de constatare a contravențiilor să fie înaintate, în vederea aplicării sancțiunii, șefului compartimentului de specialitate care coordonează activitatea de amenajare a teritoriului și de urbanism sau, după caz, președintelui consiliului județean, primarului unității administrativ-teritoriale ori al sectorului municipiului București în a cărei rază de competență s-a săvârșit contravenția sau persoanei împuternicite de aceștia.

În plus, calitatea procesuală activă în litigiile privind autorizarea lucrărilor de construcție a primarului, prin aparatul propriu specializat, iar nu a poliției locale, este reglementată explicit de prevederile art. 27 alin. (1) din Legea nr. 50/1991. Totodată, din coroborarea art. 27 alin. (5) și art. 32 din Legea nr. 50/1991 reiese că organul care a aplicat sancțiunea (primarul, în situația dată) este cel care sesizează instanțele judecătorești pentru a dispune, după caz, încadrarea lucrărilor în prevederile autorizației sau desființarea construcțiilor realizate nelegal.

Textul art. 32 din Legea nr. 50/1991 face parte dintr-o procedură contravențională și, în esență, trebuie interpretat restrictiv; prin urmare, numai primarul poate solicita instanței

aplicarea sancțiunii complementare a desființării construcțiilor, calitatea specială a reclamantului fiind strâns legată de calitatea specială a demolării - aceea de sancțiune contravențională complementară.

În cuprinsul prevederilor art. 27 din Legea nr. 50/1991 se individualizează persoanele care au calitatea de agenți constatați, în condițiile în care necesitatea unor agenți constatați speciali s-a născut din caracterul deosebit de tehnic al contravențiilor respective, numai agenții constatați cu pregătire specială putând fi competenți să constate faptele.

Se poate observa, așadar, că legiuitorul nu a stabilit, în mod expres, competența poliției locale de a sesiza instanța de judecată pentru luarea măsurilor în ceea ce privește autorizarea executării lucrărilor de construcție, așa cum a făcut-o în cazul prevăzut la art. 27 alin. (1) din Legea nr. 50/1991. Astfel, la art. 27 alin. (1) din Legea nr. 50/1991 se atestă că președinții consiliilor județene - deci organele de conducere ale organelor deliberative ale administrației publice locale, primarii-organele executive ale administrației publice locale, precum și organele de control din cadrul autorităților administrației publice locale și județene - agenți constatați investiți special cu puterea publică de a constata respectivele contravenții, care de obicei fac parte din direcții special create în acest scop, au competența să aplice sancțiuni sau să se adreseze instanțelor judecătorești sau organelor de urmărire penală, după caz.

A accepta teoria că poliția locală are dreptul de a formula acțiuni în instanță în vederea desființării construcțiilor neautorizate echivalează cu dobândirea de către poliția locală a prerogativei de coordonare a activității de amenajare a teritoriului și de urbanism. Or, potrivit prevederilor art. 24 lit. l) din Legea-cadru a descentralizării nr. 195/2006, cu modificările și completările ulterioare, Autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunelor și orașelor exercită competențe partajate cu autoritățile administrației publice centrale privind: (...) l) amenajarea teritoriului și urbanism;

Or, vidul legislativ nu se poate complini prin adoptarea de către autoritățile administrației publice locale a unor acte normative secundare în domeniul disciplinei în construcții, în speță regulamente de organizare și funcționare a poliției locale, aprobate prin hotărâri de consiliu local, și nici instanțele judecătorești nu au posibilitatea ca, pe cale de interpretare a dispozițiilor legale în vigoare, să atribuie unor autorități publice competențe ce nu le-au fost conferite de legiuitor.

*De precizat că Ministerul Public a împărtășit opinia Avocatului Poporului, procurorul general apreciind ca fiind în litera și spiritul legii acea orientare jurisprudențială în cadrul căreia instanțele au admis excepția lipsei calității procesuale active a poliției locale și au respins acțiunea introdusă de poliția locală ca fiind formulată de o persoană fără calitate procesuală activă.

Soluția Înaltei Curți de Casație și Justiție:

Prin Decizia nr. 20 din 15 octombrie 2018 a respins, ca inadmisibil, recursul în interesul legii formulat de Avocatul Poporului motivat de faptul că jurisprudența atașată nu este relevantă pentru a se putea aprecia că există o practică neunitară a instanțelor de judecată investite cu o acțiune în obligație de a face, respectiv de a demola construcțiile edificate fără autorizație, în ceea ce privește calitatea poliției locale de titular al acestei acțiuni. Aceasta întrucât fie o astfel de problemă nu a fost analizată expres în cadrul acestor litigii, fie dezlegarea dată a avut în vedere nu interpretarea normei ca atare, ci o situație de fapt particulară, care a determinat aplicarea unui alt raționament juridic.

c) **Recursul în interesul legii privind interpretarea și aplicarea neunitară a dispozițiilor art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice și art. 3 pct. 1 din Legea nr. 85/2003 a minelor, în sensul de a stabili dacă activitatea desfășurată în cadrul unităților de prospecțiuni geologice sau de exploatare în subteran este considerată activitate desfășurată în "unitate minieră" și poate fi încadrată în condiții speciale de muncă**

Examinarea jurisprudenței la nivel național a relevat că instanțele de judecată nu au un punct de vedere unitar în ceea ce privește interpretarea și aplicarea de art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice și a art. 3 pct. 1 din Legea nr. 85/2003 a minelor.

Prevederile legale supuse interpretării Înaltei Curți de Casație și Justiție

Art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice: *"În sensul prezentei legi, locurile de muncă în condiții speciale sunt cele din unitățile miniere, pentru personalul care își desfășoară activitatea în subteran cel puțin 50% din timpul normal de muncă în luna respectivă".*

Art. 3 pct. 1 din Legea nr. 85/2003 a minelor, care definește activitatea minieră - ansamblul de lucrări privind prospecțiunea, explorarea, dezvoltarea, exploatarea, prepararea/prelucrarea, concentrarea, comercializarea produselor miniere, conservarea și închiderea minelor, inclusiv lucrările aferente de refacere și reabilitare a mediului;

În recursul formulat, Avocatul Poporului a considerat că, **în lipsa unui temei legal expres, activitățile desfășurate în cadrul unităților care au ca obiect de activitate efectuarea de prospecțiuni și exploatare în subteran pot fi încadrate ca activități desfășurate în condiții speciale de muncă prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice.**

Prevederile art. 30 alin. (1) lit. a) nu operează cu o enumerare limitativă a unităților miniere care intră sub incidența dispozițiilor sale, astfel încât apreciem că prin **unități miniere se înțeleg și lucrările miniere subterane de prospecțiuni și explorări geologice și cu caracter special.**

Pentru ca anumite locuri de muncă să fie încadrate în condiții speciale, până la apariția Legii nr. 263/2010 care, în prezent, reprezintă dreptul comun în materia pensiilor, era necesară îndeplinirea cumulativă a **două condiții:** desfășurarea unor activități expres prevăzute de lege, în anumite unități, care de asemenea erau cuprinse în conținutul legii, care au obținut un aviz ce atesta existența condițiilor speciale de muncă.

Potrivit prevederilor **art. 20 alin. (1) și (2) din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale (în prezent abrogată)**, în sensul acestui act normativ, locurile de muncă în condiții speciale **erau** cele din: a) unitățile miniere, **pentru personalul care își desfășoară activitatea în subteran** cel puțin 50% din timpul normal de muncă în luna respectivă; b) activitățile de cercetare, explorare, exploatare sau prelucrare a materiilor prime nucleare, zonele I și II de expunere la radiații; c) aviația civilă, pentru personalul navigant prevăzut în anexa nr. 1; d) activitatea artistică desfășurată în profesiile prevăzute în anexa nr. 2; iar **alte locuri de muncă în condiții speciale** decât cele menționate **puteau fi stabilite numai prin lege.**

De asemenea, în temeiul **art. 20 alin. (3) din Legea nr. 19/2000 (în prezent abrogată)**, metodologia și criteriile de încadrare a persoanelor în locuri de muncă în condiții speciale **se stabileau prin hotărâre a Guvernului**, pe baza propunerii comune a Ministerului Muncii și Solidarității Sociale și a Ministerului Sănătății și Familiei, în urma consultării Casei Naționale de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale.

Potrivit dispozițiilor Legii nr. 226/2006, în prezent abrogată, începând cu data de 1 aprilie 2001, erau încadrate în condiții speciale locurile de muncă în care se desfășoară activitățile prevăzute în anexa nr. 1 la acest act normativ. În plus, aceste locuri de muncă sunt cele din unitățile prevăzute în anexa nr. 2, care au obținut avizul pentru îndeplinirea procedurilor și criteriilor de încadrare în condiții speciale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1025/2003.

Ca atare, pentru ca anumite locuri de muncă să fie încadrate în condiții speciale, până la apariția Legii nr. 263/2010 – nou act normativ în materia pensiilor – era necesară îndeplinirea cumulativă a celor două condiții: a) desfășurarea unor activități expres prevăzute de lege, b) în anumite unități care au obținut un aviz ce atesta existența condițiilor speciale de muncă, cuprinse, de asemenea, în conținutul Legii nr. 226/2006, în prezent abrogată.

Or, nici Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, nici Hotărârea Guvernului nr. 257/2011 pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii nr. 263/2010 și nici Legea nr. 85/2003 a minelor, nu definesc unitatea minieră. Însă, potrivit art. 3 pct. 1 din Legea nr. 85/2003, activitatea minieră reprezintă "*ansamblul de lucrări privind prospecțiunea, explorarea, dezvoltarea, exploatarea, prepararea/prelucrarea, concentrarea, comercializarea produselor miniere, conservarea și închiderea minelor, inclusiv lucrările aferente de refacere și reabilitare a mediului.*", definiție care se regăsește și în art. 4 pct.1 din Regulamentul din 30 iulie 2003 de topografie minieră aprobat prin Ordinul nr. 65/2003.

Prevederile pct. 1 ale Anexei nr. 1 la Ordinul nr. 50/1990 (în prezent abrogat) pentru precizarea locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale cu condiții deosebite care se încadrează în grupele I și II de muncă în vederea pensionării, încadrau în grupa I de muncă "*activitatea desfășurată în subteran: - în minele de minereuri feroase, neferoase, radioactive, precum și la extracția sării; - în minele carbonifere, de minereuri nemetalifere, precum și de alte substanțe minerale; - la extracția țițeiului prin galerii, precum și la exploatarea nisipurilor bituminoase; - la exploatarea argilelor refractare, precum și a nisipurilor; - la explorări, deschideri, precum și la cercetări miniere; - la construcții de tunele, de galerii, precum și la centrale electrice subterane; - la explorări din cariere prin tunele și galerii; - în depozite de explozivi din sectorul miner.*"

Având în vedere cele de mai sus, activitatea desfășurată în cadrul fostelor Întreprinderi de Prospecțiuni și Explorări Geologice îndeplinește toate condițiile pentru a fi calificată ca activitate minieră. Or, aceste unități, astfel cum rezultă din denumirea lor, aveau ca obiect de activitate efectuarea de prospecțiuni și explorări geologice, iar geologia studiază atât compoziția rocilor expuse la suprafață cât și continuitatea acestor prospecțiuni în adâncime, desfășurând explorarea în subteran a zăcămintelor.

În considerarea rolului constituțional al Avocatului Poporului de apărător al drepturilor și libertăților persoanelor fizice, acesta a apreciat că **activitatea desfășurată în cadrul unităților de prospecțiuni geologice sau de exploatare în subteran este considerată activitate desfășurată în "unitate minieră" și poate fi încadrată în condiții speciale de muncă.**

* Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție solicită admiterea recursului în interesul legii declarat de Avocatul Poporului și pronunțarea unei hotărâri prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii în problema de drept sesizată. În esență, procurorul general reține ca fiind în litera și spiritul legii soluția potrivit căreia activitățile desfășurate în cadrul unităților care au ca obiect de activitate efectuarea de prospecțiuni și exploatare în subteran pot fi încadrate ca

activități desfășurate în condiții speciale de muncă prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice.

Soluția Înaltei Curți de Casație și Justiție:

Termenul stabilit pentru soluționarea acestui recurs în interesul legii este de 11 martie 2019- dată ulterioară publicării prezentului raport.

Petiții având ca obiect solicitări de formulare a unui recurs în interesul legii

*Așa cum am menționat anterior, activitatea Biroului contencios constituțional și recurs în interesul legii în materia recursului în interesul legii s-a concretizat și în examinarea unui număr de **26 petiții** având ca obiect îndatorirea Avocatului Poporului de a sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea soluționării cazurilor de practică judiciară neunitară.*

*În pofida numărului mare de petiții având acest obiect, observăm că doar una dintre acestea au condus la sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, întrucât doar în cazul acestora au fost întrunite **condițiile de fond și de formă** pentru recurgerea la această instituție procedurală.*

*În practica instituției Avocatul Poporului au existat situații în care, din examinarea hotărârilor judecătorești anexate de către petenți, s-a constatat că **interpretarea diferită a problemei de drept aparține instanțelor de judecată aflate în circumscripția aceleiași curți de apel.** În aceste situații, ținând seama de faptul că unificarea practicii se poate face și prin discutarea problemei de drept în cadrul adunării generale a judecătorilor, Avocatul Poporului sesizează instanța competentă, recurgând la aplicarea art. 21 din Legea nr. 35/1997, republicată, potrivit căruia, ”În cazul în care instituția Avocatul Poporului constată că soluționarea petiției cu care a fost sesizată este de competența autorității judecătorești, se poate adresa, după caz, ministrului justiției, Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Public sau președintelui instanței de judecată, care este obligat să comunice măsurile luate.”*

*Pentru exercitarea de către Avocatul Poporului a atribuției privind promovarea unui recurs în interesul legii este necesară întrunirea unor **condiții ce decurg atât din legislația procedurală civilă sau penală, cât și din jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în materia recursului în interesul legii.***

*❖ petiția adresată instituției Avocatul Poporului trebuie să fie însoțită de **copii ale hotărârilor judecătorești din care să rezulte interpretarea diferită a aceleiași probleme de drept de către instanțe de judecată aflate în circumscripțiile mai multor curți de apel**, scopul acestei proceduri excepționale fiind unificarea practicii la **nivelul întregii țări**;*

*❖ sesizarea trebuie să cuprindă **nu numai problema de drept, ci și dispozițiile legale a căror interpretare și aplicare diferită au determinat practica judiciară neunitară la nivelul întregii țări.** În acest sens, în jurisprudența sa, Înalta Curte de Casație și Justiție a arătat că „*Dezideratul recursului în interesul legii și rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție în această procedură sunt unificarea interpretării și aplicării legii, ceea ce este distinct de cel al unificării practicii judiciare, care presupune un alt mecanism*” (Decizia nr. 20/2013). Așadar, Avocatul Poporului are posibilitatea promovării unui recurs în interesul legii în raport cu normele legale potrivit cărora recursul în interesul legii este admisibil numai*

dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecării au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii.

❖ **recursul în interesul legii nu reprezintă o cale de atac cu efect de modificare a hotărârilor judecătorești pronunțate într-o cauză și nu poate afecta raporturile juridice care au fost deja soluționate prin pronunțarea unor hotărâri judecătorești care se bucură de autoritate de lucru judecat.** Scopul recursului în interesul legii, astfel cum rezultă din prevederile Codului de procedură civilă/penală, este de „a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul României” în urma sesizării unor chestiuni de drept care au primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești.

Pentru o mai bună înțelegere a condițiilor în care Avocatul Poporului își poate exercita această îndatorire legală, prezentăm în continuare, cu titlu de exemplu, o serie de petiții însoțite de o evidențiere sintetică a argumentelor care au fundamentat decizia de a nu sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție cu un recurs în interesul legii în sensul solicitat de petenți.

a) Avocatul Poporului a analizat situația expusă de un petent referitoare la modul neunitar în care instanțele judecătorești s-au pronunțat cu privire la interpretarea și aplicarea prevederilor art. 1 din Legea nr. 8/2006 privind instituirea indemnizației pentru pensionarii sistemului public de pensii, membri ai uniunilor de creatori legal constituite și recunoscute ca persoane juridice de utilitate publică, republicată.

În susținerea solicitării sale, petentul a atașat hotărâri judecătorești pronunțate de Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Brașov, Tribunalul București precum și informații de pe portalul instanțelor de judecată.

Față de aspectele prezentate, au fost sesizate Curțile de Apel din țară, în vederea comunicării de informații în legătură cu practica judiciară privind interpretarea și aplicarea prevederilor art. 1 din Legea nr. 8/2006 privind instituirea indemnizației pentru pensionarii sistemului public de pensii, membri ai uniunilor de creatori legal constituite și recunoscute ca persoane juridice de utilitate publică, republicată.

Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Decizia nr. 10/2018 a admis sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, formulată de Curtea de Apel Pitești – Secția I civilă, în dosarul nr. 984/109/2016* și, în consecință, a stabilit că:

"Dispozițiile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 8/2006 privind instituirea indemnizației pentru pensionarii sistemului public de pensii, membri ai uniunilor de creatori legal constituite și recunoscute ca persoane juridice de utilitate publică, republicată, se interpretează în sensul că în categoria pensionarilor sistemului public de pensii (în accepțiunea acestei prevederi legale) nu intră și pensionarii sistemului pensiilor militare de stat (Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare)."

Potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă, potrivit căroră „Dezlegarea dată chestiunilor de drept este obligatorie pentru instanța care a solicitat dezlegarea de la data pronunțării deciziei, iar pentru celelalte instanțe, de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.”

Ținând seama de faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție a fost deja investită cu dezlegarea unei chestiuni de drept referitoare la dispozițiile art. 1 din Legea nr. 8/2006, alt demers al instituției Avocatul Poporului nu s-a mai impus, petentului comunicându-i-se dispozitivul Deciziei nr. 10/2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

b) *Avocatul Poporului a fost sesizat în privința situației cu care s-au confruntat foștii angajați ai Întreprinderii de Armături Industriale din Fontă și Oțel Zalău, aflați în imposibilitatea de a obține adeverințe din care să rezulte grupele de muncă în perioada în care și-au desfășurat activitatea în cadrul unității menționate.*

În fapt, ca urmare a achiziționării, în anul 2004, de către S.C. Rominserv S.A. a Întreprinderii de Armături Industriale din Fontă și Oțel Zalău, foștii angajați s-au aflat în imposibilitatea de a obține adeverințe din care să rezulte încadrarea în grupa superioară de muncă, încadrarea locurilor de muncă/activități, categoriile profesionale în grupe superioare de muncă, contracte individuale și colective de muncă, decizii interne, acte administrative de modificare a locului de muncă sau a sarcinilor de serviciu, motiv pentru care, aceștia s-au adresat instanțelor de judecată.

În continuare, *s-a arătat că în vreme ce unele instanțe au admis cererile reclamantilor și au constatat faptul că aceștia au desfășurat activitate care se încadrează în grupa a II-a de muncă, alte instanțe le-au respins cererile, deși se aflau în situații similare:*

- Unele instanțe din circumscripția Curții de Apel Cluj au reținut faptul că dezlegările date de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 9/2016 (dată în soluționarea unui recurs în interesul legii), la paragraful 62, trebuie interpretate în sensul că neputând fi adăugate pe cale pretoriană, alte activități și locuri de muncă față de cele din anexe, chiar dacă îndeplinesc aceleași condiții de muncă posibil vătămătoare, putea fi nominalizate, prin asimilare, în temeiul art. 3 din Ordinul nr. 50/1990, alte categorii de personal în activitate ale aceluiași angajator decât cele enumerate expres, cu condiția generală de a lucra efectiv în locuri de muncă sau în activitățile nominalizate în anexă și aplicate aceluiași angajator sau personalul muncitor care a realizat anumite tipuri de lucrări expres nominalizate în ordin în respectivele unități ce au făcut obiectul încadrării.

În acest sens, instanțele de judecată au apreciat că *"utilizarea sintagmei prin asimilare exclude ipoteza ca Înalta Curte de Casație și Justiție să se fi referit la situația în care activitatea acelor categorii neîncadrate se regăsește nominal în anexele la Ordinul nr. 50/1990, în această din urmă situație nefiind necesară nicio similară, ci doar o simplă constatare a faptului că activitatea se încadrează în ordin."*

- Alte instanțe de judecată din cadrul aceleiași curți de apel au reținut faptul că "existența anumitor condiții nefavorabile la locul de muncă nu este suficientă pentru încadrarea într-o grupă superioară de muncă, fiind absolut necesar ca probele administrate în cauză să confirme că activitatea efectiv prestată de salariați se identifică cu una din activitățile descrise în anexa Ordinului nr. 50/1990."

Motivat de normele legale cuprinse în **Secțiunea IV¹ – Măsuri privind unificarea practicii judiciare din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești aprobat prin Hotărârea nr. 387/2005, potrivit căroră există posibilitatea de unificare a practicii judiciare la nivelul instanțelor de judecată, în temeiul art. 21 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului a sesizat Curtea de Apel Cluj.**

Ca urmare a demersului întreprins, Curtea de Apel Cluj a precizat pe de o parte faptul că, în perioada 2017-2018, pe rolul Secției a IV pentru litigii de muncă și asigurări sociale au fost înregistrate mai multe cauze similare, având ca obiect apelurile declarate de pârâta Casa Județeană de Pensii Sălaj, prin care s-au admis acțiunile formulate de foștii salariați ai IAIFO Zalău și s-a constatat că aceștia au desfășurat activitate în grupa a II-a de muncă; iar pe de altă parte faptul că, anterior soluționării acestor litigii, în temeiul art. 25 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești aprobat prin Hotărârea nr.

1375/2015 a Consiliului superior al Magistraturii, la nivelul secției a fost organizată o primă întâlnire a judecătorilor. Ulterior, s-a constatat o practică neunitară generată în principal de modul diferit în care instanțele au evaluat probatoriul administrat în cauză, motiv pentru care în zilele de 23 și 27 noiembrie 2017, în cadrul secției a avut loc o nouă întâlnire, ocazie cu care s-a conturat o opinie majoritară potrivit căreia: *"sunt neîntemeiate cererile având ca obiect constatarea activității desfășurate în grupa a II a de muncă formulate de reclamanții care și-au desfășurat activitatea în cadrul fostei IAFOF Zalău, în calitate de strungar, frezor, electrician etc. în perioada anterioară datei de 1 aprilie 2001 în cadrul secțiilor Prelucrări Mecanice"*.

Totodată, s-a precizat că, problemele de drept referitoare la constatarea activității desfășurate în grupa a II a de muncă în litigiile promovate în contradictoriu cu Casa Județeană de Pensii au fost dezbătute și la **întâlnirea trimestrială a judecătorilor din cadrul Curții de Apel Cluj, organizată în data de 15 noiembrie 2017**, concluziile întâlnirii fiind în același sens cu cele exprimate anterior la întâlnirile profesionale ce au avut loc la nivelul secției pentru litigii de muncă și asigurări sociale.

În urma întâlnirilor de unificare a practicii organizate la nivelul Curții de Apel Cluj, din cele 6 complete care funcționează în cadrul secției, un singur complet de apel a rămas consecvent opiniei inițiale de respingere a apelului Casei Județene de Pensii.

În concluzie, s-a arătat "că nu au fost identificate dispoziții legale interpretate în mod diferit, care să conducă la aplicarea neunitară a aceluiași text de lege", **nefiind oportună adoptarea unor măsuri legale referitoare la unificarea practicii judiciare.**

c) Instituția Avocatul Poporului a fost sesizată cu privire la promovarea unui recurs în interesul legii privind interpretarea și aplicarea unitară a legii în cauzele având ca obiect acțiunile în pretenții formulate de persoanele fizice care au constituit depozite pe librete CEC cu dobândă și câștiguri în autoturisme, și care solicită obligarea C.E.C. Bank S.A. la plata valorii sumelor depuse, actualizate cu indicele de inflație.

În fapt, solicitarea este motivată de faptul că:

a) **unele instanțe de judecată** au apreciat că băncii îi revine obligația de a plăti deponenților sumele depuse pe libretele depuse pe acestea cu dobândă și câștiguri în autoturisme, actualizate cu indicele inflației, în temeiul dispozițiilor art. 1593, art. 1604 și art. 969 din vechiul Cod civil privind contractul de depozit, contract ce reprezintă voința părților și trebuie să fie executate cu bună credință;

b) **alte instanțe de judecată** au admis în parte acțiunile în pretenții formulate de persoanele fizice care au constituit depozite pe libretele CEC și au obligat banca să plătească reclamanților sumele depuse, la valoarea pe care o aveau în lei vechi, plus dobânda practică de bancă, instanța reținând că între părți a intervenit un contract de depozit voluntar;

c) **alte instanțe de judecată** au admis, în apel, acțiunile în pretenții formulate de persoanele fizice titulare de librete CEC, cu dobândă și câștiguri în autoturisme și au obligat banca în solidar cu Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice să plătească reclamanților, sumele depuse de acesta, actualizate cu indicele inflației, motivat de faptul că reclamanții au dreptul să primească astfel de despăgubiri la fel ca și persoanele care au efectuat depuneri (70.000ROL) în vederea "achiziționării de autoturisme".

d) Într-o cauză, Tribunalul Botoșani a apreciat că, deși O.U.G. nr. 156/2007 privind despăgubirea persoanelor fizice care au constituit depozite la Casa de Economii și Consemnațiuni C.E.C. - S.A. în vederea achiziționării de autoturisme, nu reglementează, în mod expres, situația libretelor de economii, a reținut faptul că există similitudine între un libret

de economii și contul special reglementat de ordonanță, în care se depunea suma de 70.000 ROL, reprezentând prețul integral al unui autoturism Dacia.

e) **unele instanțe de judecată** au respins acțiunile în pretenții formulate de persoanele fizice care au constituit depozite pe libretetele CEC, ca neîntemeiate, motivat de faptul că banca și-a respectat obligațiile cu privire la libretetele de economii. Instanțele de judecată au reținut faptul că, între perioada cuprinsă între data depunerii sumelor de bani și data denominării, banca a calculat și adăugat la soldul inițial, sumele aferente dobânzii aplicabile acestor instrumente de economisire care s-au diminuat în urma denominării, ulterior a fost perceput un comision de administrare de către bancă de 0,1 RON/cont/lună și astfel aceste conturi au ajuns la sold zero.

În opinia solicitantului, ultima opinie a instanțelor de judecată este în spiritul și litera legii, motivat de următoarele aspecte:

Începând cu data de 1 iulie 2005, prin aplicarea Legii nr. 324/2004 privind denominarea monedei naționale, sumele aflate pe libretetele CEC au fost convertite în noua monedă națională, ulterior banca pentru serviciile de administrare a perceput un comision în valoare de 0,1 lei, sumele depuse pe librete devenind derizorii ca urmare a denominării. Motiv pentru care, în baza Circularei C.E.C. nr. 48/05.03.2004, produsele bancare a căror valoare nominală este mai mică de 10 lei și pe care nu au fost efectuate operațiuni de depunere/restituire în decurs de un an de zile au fost virate într-un cont colector.

Pe de altă parte, în baza Circularei C.E.C. din data de 3 august 2005, pentru produsele inactivate înregistrate în conturile colectoare deschise la sucursale, s-a stabilit ca din aceste conturi să se debiteze lunar comisionul de 0,1 Ron cont/lună, până la data la care valoarea comisionului datorat va fi egală cu soldul contului, dată la care contul se va închide.

S-a mai precizat că, banca nu poate fi sancționată pentru dezinteresul manifestat de către titularul libretului față de sumele aflate pe acesta, prin neefectuarea niciunei operațiuni pe o perioadă îndelungată de timp, sumele de bani fiind în permanență la dispoziția lor, aceștia având posibilitatea oricând de a le retrage împreună cu dobânda aferentă.

Având în vedere faptul că nu s-au atașat solicitării de promovare a unui recurs în interesul legii, hotărârii judecătorești definitive pronunțate în speța menționată, ci dar au fost enumerate câteva, s-au comunicat următoarele:

Pentru exercitarea de către Avocatul Poporului a atribuției privind promovarea unui recurs în interesul legii este necesară întrunirea unor ***condiții ce decurg atât din legislația procedurală civilă sau penală, cât și din jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în materia recursului în interesul legii, astfel:***

- petiția adresată instituției Avocatul Poporului trebuie să fie însoțită de **copii ale hotărârilor judecătorești din care să rezulte interpretarea diferită a aceleiași probleme de drept de către instanțe de judecată aflate în circumscripțiile mai multor curți de apel**, scopul acestei proceduri excepționale fiind unificarea practicii la **nivelul întregii țări**;

- **sesizarea trebuie să cuprindă nu numai problema de drept, ci și dispozițiile legale a căror interpretare și aplicare diferită au determinat practica judiciară neunitară la nivelul întregii țări.** În acest sens, în jurisprudența sa, Înalta Curte de Casație și Justiție a arătat că „*Dezideratul recursului în interesul legii și rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție în această procedură sunt unificarea interpretării și aplicării legii, ceea ce este distinct de cel al unificării practicii judiciare, care presupune un alt mecanism*” (**Decizia nr. 20/2013**). Așadar, Avocatul Poporului are posibilitatea promovării unui recurs în interesul legii în raport **cu normele legale** potrivit cărora recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii.

- recursul în interesul legii nu reprezintă o cale de atac cu efect de modificare a hotărârilor judecătorești pronunțate într-o cauză și nu poate afecta raporturile juridice care au fost deja soluționate prin pronunțarea unor hotărâri judecătorești care se bucură de autoritate de lucru judecat. Scopul recursului în interesul legii, astfel cum rezultă din prevederile Codului de procedură civilă/penală, este de „a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul României” în urma sesizării unor chestiuni de drept care au primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești.

Față de cele menționate, subscrisa **CEC Bank S.A.** are posibilitatea de a reveni cu o nouă solicitare la care să atașeze și dovezi (**hotărâri judecătorești definitive**) din care să rezulte **interpretarea diferită a aceluiași norme legale** de către instanțe de judecată aflate în circumscripțiile mai multor curți de apel.

Dosare având ca obiect formularea unui recurs în interesul legii, aflate în curs de soluționare

a) *Avocatul Poporului a examinat cererea unui petent privind promovarea unui recurs în interesul legii referitor la interpretarea dispozițiilor legale prevăzute de art. 632 alin. (2), art. 638 alin. (1) pct. 3 din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006.*

Potentul a precizat că, în practica instanțelor de judecată nu există un punct de vedere unitar în ceea ce privește caracterul de titlu executoriu al contractelor de creanță. Promovarea unui recurs în interesul legii îi oferă acestuia posibilitatea valorificării "dreptului la un proces echitabil", deoarece, în dosarul nr. 9717/318/2018, aflat pe rolul Judecătoriei Târgu-Jiu, în care acesta este parte, a fost dispusă executarea unui contract de cesiune de creanță.

În sprijinul solicitării sale de promovare a unui recurs în interesul legii, petentul atașează **două hotărâri judecătorești definitive** contradictorii pronunțate de către Tribunalul Cluj și Tribunalul Gorj.

- Tribunalul Cluj, prin Decizia civilă nr. 387/2016, a arătat că transferul creanței nu implică și transmiterea valorii contractului de credit de titlu executoriu. Dacă legiuitorul ar fi intenționat să confere acest caracter cesiunii de creanță ar fi precizat în mod expres, cum a făcut-o în cazul contractelor de garanție reală și personală. Contractul de cesiune nu reprezintă un titlu executoriu ce poate fi executat silit în mod direct, neexistând nici un text de lege care să prevadă așa ceva.

- *Per a contrario*, Tribunalul Gorj, prin Decizia civilă nr. 1346/11 septembrie 2017, a reținut că, caracterul executoriu al contractului de credit este asociat cu creanța, iar nu cu înscrisul ca atare și, atâta timp cât legiuitorul a acordat contractelor de credit caracterul de titluri executorii, creanța însăși devine una executorie, astfel încât atributul executorialității nu se constituie într-un aspect de drept procesual, ci devine o calitate a creanței care se transmite prin subrogație.

Dispozițiile legale criticate au următorul conținut:

Art. 120 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului: "Contractele de credit, inclusiv contractele de garanție reală sau personală, încheiate de o instituție de credit constituie titluri executorii".

Dispozițiile Codului de procedură civilă:

Art. 632 alin. (2) "Constituie titluri executorii hotărârile executorii prevăzute la art. 633, hotărârile cu executare provizorie, hotărârile definitive, precum și orice alte hotărâri

sau înscrisuri care, potrivit legii, pot fi puse în executare" și titlurile executorii notariale emise în condițiile prevăzute de lege în temeiul art. 638 alin. (1) pct. 3.

În privința dispozițiilor art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, acestea au făcut obiectul examinării de către Înalta Curte de Casație și Justiție. Astfel, Înalta Curte de Casație și Justiție prin **Deciziile nr. 3/14 aprilie 2014 și nr. 4/14 aprilie 2014** referitoare la pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea modului de interpretare și aplicare a art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 a statuat că *"pentru interpretarea corectă a prevederilor legale în vederea soluționării cererii de încuviințare silită, este necesar a se realiza analiza de conținut a normelor care guvernează regimul juridic al cesiunii de creanță, în corelare cu cele care instituie caracterul de titlu executoriu contractelor de credit."* În continuare se arată că *"art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 nu a conferit contractelor de credit trăsătura de titlu executoriu în considerarea persoanelor semnatare ale unor asemenea contracte, ci a naturii respectivelor convenții. Modificarea părților originare ale actului juridic care constituie titlu executoriu nu afectează substanța titlului executoriu, poziția cesionarului fiind aceea a unui veritabil succesori cu titlu particular, care preia, astfel, toate drepturile pe care cedentul le avea în legătură cu creanța"*.

De asemenea, dispozițiile mai sus menționate au făcut și obiectul controlului de constituționalitate, Curtea Constituțională pronunțându-se, în acest sens, prin Deciziile nr. 832/8 iulie 2008, nr. 1.528/25 noiembrie 2010, nr. 1.024/29 noiembrie 2012, prin care a consacrat constituționalitatea acestora.

Prin deciziile indicate, Curtea a reținut, în esență, că în materia la care se referă excepția de neconstituționalitate, calificarea contractelor încheiate de o instituție de credit, care constată o creanță certă, lichidă și exigibilă ca fiind titluri executorii, a fost determinată de necesitatea valorificării cu celeritate a respectivei creanțe, fără a afecta în acest mod vreun drept fundamental al părților, prin încheierea unor asemenea contracte se dă expresie, într-o formă specifică, acordului de voință al părților cu privire la clauzele acolo stipulate, pe care părțile și le însușesc în mod liber și se obligă să le respecte. De asemenea, accesul liber la justiție este asigurat prin reglementarea contestației la executare, prilej cu care contestatorul are posibilitatea de a invoca inclusiv apărări de fond, împrejurare care este de natură a-i garanta dreptul la un proces echitabil. În plus, este consacrat în jurisprudența constituțională că mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește justiția și se realizează, în concret, accesul liber la justiție implică stabilirea regulilor de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești. Or, legiuitorul are competență exclusivă de reglementare asupra acestui domeniu, iar în considerarea unor situații deosebite, cum sunt cele legate de asigurarea celerității soluționării cauzelor, poate institui reguli deosebite, fără ca prin aceasta să fie afectat accesul în fața instanțelor judecătorești în condiții de egalitate.

Totodată, Curtea Constituțională a reținut că nu există o *"similitudine între situația juridică a debitorilor și cea a creditorilor, posibilitatea recunoscută creditorilor ca, în anumite condiții expres și limitativ prevăzute de lege, să poată interveni pentru apărarea drepturilor și intereselor lor legitime reprezintă exclusiv o garanție a asigurării echilibrului între persoane cu interese contrare, prin determinarea cadrului legal de exercitare a drepturilor lor legitime"*.

Având în vedere aspectele prezentate, Avocatul Poporului a sesizat curțile de apel din țară, în vederea comunicării de informații referitoare la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 632 alin. (2), art. 638 alin. (1) pct. 3 din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006.

b) *Un petent a solicitat Avocatului Poporului, în temeiul prevederilor art. 471 – art. 474 din Codul de procedură penală, promovarea unui recurs în interesul legii în legătură cu modalitatea de interpretare a prevederilor legale conținute în Hotărârea de Guvern nr. 983 din 29 decembrie 1998 privind reevaluarea clădirilor, construcțiilor speciale și a terenurilor (abrogată prin Hotărârea de Guvern nr. 403/2000), modificată prin Hotărârea de Guvern nr. 95/1999 și Hotărârea de Guvern nr. 403/2000 privind reevaluarea imobilizărilor corporale (în prezent abrogată prin Hotărârea de Guvern nr. 1553/2003 privind reevaluarea imobilizărilor corporale și stabilirea valorii de intrare a mijloacelor fixe).*

Prin **normele legale precitate** s-a stabilit, în principal, că:

- „Societățile comerciale, indiferent de forma de proprietate, regiile autonome, institutetele naționale de cercetare și celelalte categorii de agenți economici **vor proceda la reevaluarea** clădirilor, construcțiilor speciale și a terenurilor, precum și a imobilizărilor corporale în curs de natura clădirilor și construcțiilor speciale, existente în patrimoniul lor la 30 iunie 1998” (art. 1 din Hotărârea de Guvern nr. 983/1998, în forma inițială). În urma modificărilor intervenite prin Hotărârea de Guvern nr. 95/1999, s-a statuat că „Societățile comerciale, indiferent de forma de proprietate, regiile autonome, institutetele naționale de cercetare și celelalte categorii de agenți economici **pot proceda la reevaluarea** clădirilor, construcțiilor speciale și a terenurilor, precum și a imobilizărilor corporale în curs de natura clădirilor și construcțiilor speciale, existente în patrimoniul lor la 30 iunie 1998”.

- potrivit art. 1 din Hotărârea de Guvern nr. 403/2003, care a abrogat Hotărârea de Guvern nr. 983/1998, „Societățile comerciale, indiferent de forma de proprietate, regiile autonome, societățile și companiile naționale, institutetele de cercetare și celelalte categorii de agenți economici **pot proceda la reevaluarea** imobilizărilor corporale aflate în patrimoniul lor la data de 31 decembrie a anului precedent, pe baza ratei inflației comunicate de Comisia Națională pentru Statistică, astfel încât rezultatul reevaluării să fie cuprins în bilanțul contabil al anului respectiv”.

În privința acestor norme legale, în petiție s-a susținut că de modalitatea de interpretare a actelor normative precitate depinde posibilitatea aplicării dispozițiilor Codului penal și a legilor speciale (în speță, Legea nr. 78/2000), față de persoanele implicate în derularea procesului de privatizare în România în perioada 1998-2008. În opinia acestuia, problema de drept care ar trebui supusă spre dezbateră instanței supreme, pentru a primi o interpretare unitară, se referă la caracterul supletiv sau imperativ al normelor legale cuprinse în **Hotărârea de Guvern nr. 983/1998 privind reevaluarea clădirilor, construcțiilor speciale și a terenurilor** (în prezent abrogată prin Hotărârea de Guvern nr. 403/2000), modificată prin **Hotărârea de Guvern nr. 95/1999 și Hotărârea de Guvern nr. 403/2000 privind reevaluarea imobilizărilor corporale** (abrogată în prezent).

În practică, soluțiile pronunțate ar fi fost în sensul că normele legale indicate ar avea un caracter supletiv, însă ar fi existat o singură opinie contrară, potrivit căreia aceste norme au fost considerate imperative în situația în care societatea comercială urma să se privatizeze.

Astfel, în perioada 2004-2010, practica instanței supreme ar fi fost constantă în a aprecia că prevederile cuprinse în **Hotărârea de Guvern nr. 983/1998** (în prezent abrogată prin Hotărârea de Guvern nr. 403/2000), modificată prin **Hotărârea de Guvern nr. 95/1999 și Hotărârea de Guvern nr. 403/2000** (abrogată în prezent) au caracter supletiv.

Din hotărârile judecătorești anexate a rezultat, pe de-o parte, că unele instanțe au admis că **normele precitate** asupra cărora se solicită promovarea recursului în interesul legii **ar fi supletive** în privința efectuării reevaluării clădirilor, construcțiilor și a terenurilor. **Pe de altă parte**, în cele mai multe spețe, era pusă în discuție modalitatea în care s-a efectuat

reevaluarea terenurilor, având în vedere că în jurul anului 1999 societățile comerciale cu capital de stat au obținut certificate de atestare a dreptului de proprietate asupra terenurilor. Astfel, deși reevaluarea terenurilor era realizată anterior acestei date, AVAS a solicitat instanțelor de judecată ca prin hotărârile pe care le pronunță să oblige societățile comerciale să-și majoreze capitalul social cu valoarea de piață a terenurilor. În aceste situații, instanțele au recunoscut că reevaluările efectuate în temeiul actelor normative în vigoare la acea dată erau legale, fiind astfel respinse acțiunile AVAS cu luarea în considerare a altor acte normative decât cele asupra cărora se solicită promovarea recursului în interesul legii.

Recent, însă, într-o speță penală, atât Tribunalul București, cât și Curtea de Apel București **au avut o altă opinie asupra caracterului normelor legale indicate mai sus, în sensul că sunt imperative.**

În contextul celor sesizate, pentru promovarea unui recurs în interesul legii este necesar **să existe o practică neunitară la nivelul mai multor curți de apel cu privire la aceeași problemă de drept dedusă judecătii în temeiul aceluiași norme legale, care să primească soluționare diferită.**

Menționăm acestea, în condițiile în care nu trebuie pierdut din vedere **scopul recursului în interesul legii**, astfel cum rezultă din prevederile legale, și anume de „*a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești*” în urma sesizării unor chestiuni de drept care au primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești.

Problema expusă poate fi considerată în continuare de actualitate și poate prezenta interes chiar în condițiile în care actele normative sunt abrogate, pentru considerentul că, din aspectele sesizate a rezultat că pe rolul instanțelor, dar și în cadrul parchetelor se găsesc cauze în care normele legale menționate sunt interpretate diferit.

SECȚIUNEA a 4-a

PROPUNERI DE MODIFICARE A LEGISLAȚIEI REȚINUTE DIN EXAMINAREA PETIȚIILOR SOLUȚIONATE

Având în vedere prevederile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora *rapoartele anuale pot să conțină recomandări privind modificarea legislației*, prezentăm în continuare o serie de propuneri de modificare a legislației reținute din petițiile care au fost soluționate de către consilierii Serviciului contencios:

a) *Modificarea art. 64 alin. (1) din Legea nr. 69/2000 a educației fizice și sportului, cu modificările și completările ulterioare, în sensul acordării rentei viagere tuturor sportivilor cu nevoi speciale care au obținut medalie de aur, de argint sau de bronz în probele sportive individuale ori pe echipe din cadrul Jocurilor Mondiale ale Surzilor (devenite în prezent Jocurile Olimpice ale Surzilor), precum și din cadrul Jocurilor Olimpice pentru Persoane cu Handicap Intelectual.*

b) *Modificarea art. 1 alin. (3) din Legea nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii, republicată, pentru a permite recunoașterea dreptului la alocația de stat pentru tinerii care urmează învățământul secundar inferior sau gimnazial de a solicita și primi alocația, în condiții identice cu tinerii care au împlinit vârsta de 18 ani, care urmează*

cursurile învățământului liceal sau profesional, organizate în condițiile legii, până la terminarea acestora.

c) Modificarea prevederilor art. 26 alin. (1¹) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, cu modificările și completările ulterioare, în sensul acordării concediului și indemnizației pentru îngrijirea copilului bolnav părinților minorilor cu afecțiuni grave, cu vârsta între 16-18 ani.

SECȚIUNEA a 5 a

ACTIVITATEA AVOCATULUI POPORULUI ÎN DOMENIUL CONTENCIOS

ADMINISTRATIV ȘI JURIDIC

Prezentarea activității desfășurate de Biroul contencios administrativ și juridic

În anul 2018, au fost înregistrate **75 de petiții** prin care s-a cerut Avocatului Poporului sesizarea instanței de contencios administrativ. La acestea s-au adăugat solicitările formulate de către alte domenii de activitate și de către birourile teritoriale, în urma controlului exercitat prin mijloace specifice instituției Avocatul Poporului.

În domeniul juridic, Biroul contencios administrativ și juridic a acordat viza de legalitate pentru contractele și actele adiționale încheiate de instituție, a întocmit opinii legale, a efectuat demersuri la diferite autorități publice în legătură cu activitatea instituției și a reprezentat Avocatul Poporului în fața instanțelor judecătorești, în baza împuternicirilor primite.

I. Activitatea Avocatului Poporului în materia contenciosului administrativ

Potrivit dispozițiilor art. 15 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, *Avocatul Poporului poate sesiza instanța de contencios administrativ în condițiile legii contenciosului administrativ*. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (3), coroborate cu art. 11 alin. (1) și (3) din Legea nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului, în urma controlului realizat, potrivit legii sale organice, dacă apreciază că ilegalitatea actului sau refuzul autorității administrative de a-și realiza atribuțiile legale nu poate fi înlăturat decât prin justiție, poate sesiza instanța competentă de contencios administrativ de la domiciliul petentului. Petiționarul dobândește de drept calitatea de reclamant, urmând a fi citat în această calitate. Dacă petiționarul nu își însușește acțiunea formulată de Avocatul Poporului la primul termen de judecată, instanța de contencios administrativ anulează cererea. Acțiunea introdusă de Avocatul Poporului este supusă termenelor generale de decădere din dreptul de a sesiza instanța de contencios administrativ.

Solicitățile primite cu acest obiect au fost examinate prin prisma prevederilor legale incidente. Avocatul Poporului a promovat în anul 2018 trei acțiuni în contencios administrativ. Motivele pentru care celelalte petiții au fost respinse sunt variate: neîndeplinirea condițiilor prevăzute de legea specială; instanța de contencios administrativ competentă fusese sesizată

anterior cu o cerere de chemare în judecată între aceleași părți¹¹, cu același obiect și cauză; depășirea termenelor legale de sesizare a instanței de contencios administrativ.

A. Acțiunile în contencios administrativ formulate de Avocatul Poporului în anul 2018

Majoritatea cererilor adresate Avocatului Poporului și repartizate Biroului contencios administrativ și juridic reprezintă solicitări exprese de sesizare a instanței de contencios administrativ. Ca urmare a demersurilor întreprinse de instituția Avocatul Poporului s-a constatat, în trei cazuri, că sunt îndeplinite condițiile legale pentru formularea acțiunilor în contencios administrativ, spețe ce vor fi prezentate în continuare:

1. Acțiunea în contencios administrativ adresată Tribunalului Bacău - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal

Un petent a sesizat instituția Avocatul Poporului menționând faptul că Primăria Comunei Dofteana nu respectă drepturile legale și constituționale ale persoanelor, cu privire la stabilirea și încasarea taxei de salubritate, a taxei PSI și a taxei de pază. Astfel, în urma decesului bunicilor săi, petentul a moștenit o proprietate, situată în comuna Dofteana. A adus la cunoștință Consiliului Local faptul că, începând cu anul 1976, domiciliază în alt oraș, iar în imobilul respectiv **nu locuiește nicio persoană**. Pentru aceste motive a solicitat *scutirea de la plata taxelor cu destinație specială de salubritate, prevenirea și stingerea incendiilor și pază*, având în vedere că un imobil nelocuit nu poate genera niciun fel de deșeuri, care să necesite colectare, transport, depozitare, în timp ce protecția împotriva incendiilor și paza bunurilor sunt asigurate de persoane/instituții ale statului specializate în acest sens.

Cu toate acestea, Primăria Comunei Dofteana a emis pe numele său un titlu executoriu și o somație, reprezentând **debit datorat pentru neplata impozitelor și taxelor locale, iar ulterior a înființat popriri** asupra veniturilor sale.

Potentul a considerat că este discriminat, întrucât este obligat să achite o taxă aferentă unei prestații de care nu beneficiază, față de persoanele care locuiesc efectiv în comuna Dofteana și care beneficiază de acest serviciu de salubritate. În plus, a apreciat că sunt încălcate prevederile **art. 30 alin. (6) din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale**, referitoare la **taxele speciale pentru funcționarea unor servicii publice locale**, conform cărora *taxele speciale se fac venit la bugetul local și se încasează numai de la persoanele fizice și juridice care beneficiază de serviciile publice locale pentru care s-au instituit taxele respective*.

Față de situația descrisă, Avocatul Poporului a considerat că, **în mod nelegal**, Consiliul Local al Comunei Dofteana a adoptat hotărâri prin care a stabilit obligații de plată a taxei de salubritate **prin raportare la rol fiscal/gospodării, iar nu la numărul de persoane ce intră în componența acestor gospodării**, ajungând să se calculeze astfel de taxe inclusiv pentru imobilele nelocuite. Calcularea și perceperea taxei de habitat/salubritate în cuantum de 89 lei/an pentru fiecare rol/familie (ajungând la suma de 100 lei pentru anul 2018) **încalcă regula tarifării echitabile, în funcție de calitatea și, mai ales, cantitatea serviciului prestat**. De asemenea, din cuprinsul hotărârilor consiliului local rezultă faptul că taxa de salubritate a fost stabilită în funcție de gospodărie, iar nu de numărul de persoane care compun acea gospodărie **și care beneficiază în mod direct** de serviciul de salubritate prestat. A apreciat că situația

¹¹ În acțiunea de contencios administrativ inițiată de Avocatul Poporului, petiționarul dobândește de drept calitatea de reclamant, urmând a fi citat în această calitate. Ca atare, în cazul în care petiționarul a sesizat anterior instanța competentă, Avocatul Poporului nu depune o nouă cerere de chemare în judecată, care ar fi între aceleași părți, cu același obiect și aceeași cauză.

contravine dispozițiilor Legii nr. 101/2006, referitoare la principiul **tarifării echitabile, corelată cu cantitatea** serviciului prestat, cât și principiul nediscriminării și al egalității de tratament, din moment ce gospodăriile sunt locuite de un număr diferit de persoane, motiv pentru care **cantitatea serviciului prestat diferă tocmai după numărul acestora.**

Cu privire la modalitatea de stabilire și calculare a **taxei de pază**, art. 18 din Legea nr. 333/2003 privind paza obiectivelor, bunurilor, valorilor și protecția persoanelor, republicată, prevede că taxele speciale de pază *pot fi instituite prin hotărâre a consiliului local*, însă pe baza unui **plan de pază** a comunei, care să prevadă asigurarea pazei *tuturor bunurilor* cetățenilor (inclusiv terenuri, mijloace de transport), nu doar a unora dintre ele (clădiri/construcții) și fără a se face distincție/discriminare în funcție de sex și vârstă, respectiv după cum bunul aparține unei persoane fizice de sex masculin sau feminin, cu vârsta cuprinsă între 18-65 ani. Față de această situație, **Avocatul Poporului a solicitat anularea parțială a hotărârilor consiliului local** și sub aspectul modalității de stabilire și calculare a **taxei de pază**, deoarece sunt nelegale, creând discriminări între locuitorii aceleiași comune, atât sub aspectul naturii bunurilor păzite și supuse taxării, cât și sub aspectul vârstei și sexului persoanei obligate la plata unor asemenea taxe.

În ceea ce privește **taxa pentru prevenirea și stingerea incendiilor**, Avocatul Poporului a considerat că instituirea acesteia este nelegală întrucât nu rezultă care este temeiul impunerii unei asemenea taxe, având în vedere că, în conformitate cu prevederile **art. 3 alin. (1) din Legea nr. 307/2006 privind apărarea împotriva incendiilor, coordonarea, controlul și acordarea asistenței tehnice de specialitate în domeniul apărării împotriva incendiilor se asigură de Ministerul Administrației și Internelor, la nivel central prin Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, iar la nivel local prin inspectoratele pentru situații de urgență județene și al municipiului București. Deși consiliile locale au obligația să constituie servicii de urgență voluntare** [art. 31 alin. (3) din Legea nr. 307/2006], **Consiliului Local al Comunei Doftana nu a justificat temeiul perceperii taxei PSI.**

Pentru toate aceste motive, Avocatul Poporului a solicitat *anularea parțială a hotărârilor Consiliului Local* menționate în ceea ce privește modalitatea de stabilire și calculare a **taxelor cu destinație specială de salubritate, prevenirea și stingerea incendiilor și pază.**

Cauza se află pe rolul Tribunalului Bacău - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal.

2. Acțiunea în contencios administrativ adresată Tribunalului Neamț - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal

Un petent a sesizat instituția Avocatul Poporului întrucât i-a fost eliberat un titlu de proprietate fără respectarea dispozițiilor Legii nr. 18/1991 a fondului funciar, iar în certificatul fiscal necesar pentru dezbateră succesiunii după tatăl său, este menționată greșit data construcției. În plus, a precizat că suprafața de teren de 5000 metri pătrați din intravilanul comunei Dumbrava Roșie este înscrisă în evidențele cadastrale, în cartea funciară și în titlul de proprietate.

În urma analizării situației, instituția Avocatul Poporului a constatat următoarele:

Potrivit art. 12 alin. (4) din legea menționată mai sus, *actele care au stat la baza constituirii sau reconstituirii dreptului de proprietate reprezintă informații de interes public și sunt deschise liberului acces al cetățenilor. Asigurarea accesului la aceste informații de interes public se face în condițiile și potrivit procedurii prevăzute de Legea nr. [544/2001](#) privind liberul acces la informațiile de interes public.*

Totodată, conform art. 2 din Legea nr. 544/2001 privind liber acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, prin *informație de interes public se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice sau instituții publice*. Au fost invocate și dispozițiile art. 18 din **Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001**, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 123/2002, art. 40 alin. (4) din **Legea nr. 7/1996** a cadastrului și a publicității imobiliare, republicată, cu modificările și completările ulterioare și art. 36 alin. (1) teza I și II din **Hotărârea Guvernului nr. 890/2005** pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de constituire, atribuțiile și funcționarea comisiilor pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, a modelului și modului de atribuire a titlurilor de proprietate, precum și punerea în posesie a proprietarilor. Din prevederile menționate rezultă că planul parcellar stă la baza emiterii titlurilor de proprietate, iar pe cale de consecință, trebuie să fie pus la dispoziția solicitantului, în condițiile legii.

Prin Hotărârea nr. 102/2017, Consiliul Local al comunei Dumbrava Roșie a stabilit taxa de 200 de lei pentru eliberarea extrasului de plan parcellar cu numere cadastrale atribuite provizoriu. Or, în conformitate cu prevederile legale mai sus menționate, cu modificările și completările ulterioare și a normelor de aplicare ale acesteia, documentele care au stat la baza emiterii unui titlu de proprietate fac parte din categoria informațiilor de interes public și se pun, **gratuit**, la dispoziția persoanei interesate pe baza unei cereri/solicitări. Eventualul cost al serviciilor de copiere este suportat de solicitant, în baza art. 18 alin. (2), (4) și (5) din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001.

În susținerea celor afirmate, a fost invocată și Decizia nr. 116 din 19 ianuarie 2011, prin care Curtea de Apel Pitești a considerat că *actele care au stat la baza reconstituirii dreptului de proprietate atât în cazul reclamantului cât și al altor persoane reprezintă, în accepțiunea Legii nr. 18/1991 informații de interes public.*

Față de această situație, Avocatul Poporului **a solicitat instanței de judecată obligarea pârâtelor la comunicarea planurilor parcelare care au stat la baza emiterii Titlului de proprietate nr. 12812 din 5 aprilie 2011, la plata daunelor morale și materiale în suma de 50.000 lei și la daune de 33.000 lei pentru cele 330 de zile întârzierea în transmiterea răspunsului la cererea petentului**

Cauza se află pe rolul Tribunalului Neamț - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal.

3. Acțiunea în contencios administrativ adresată Tribunalului Dâmbovița - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal

O petentă a sesizat instituția Avocatul Poporului cu privire la nerespectarea drepturilor legale și constituționale ale persoanelor, față de stabilirea și încasarea taxei de salubritate. Astfel, aceasta a informat primăria locală că, în urma decesului fiului său, imobilul respectiv a rămas nelocuit. Ca atare, a solicitat primăriei **scutirea de la plata taxei de habitat**, pentru apartamentul în care **nu locuiește nicio persoană**, dar nu a primit răspuns. Cu toate acestea, în evidența Serviciului taxe și impozite din cadrul Primăriei Orașului Titu fiul decedat în luna februarie 2018 este încadrat, la „*stare actuală*”, ca fiind „*străinaș*” și are de achitat suma de 12 lei/lună, începând cu data de 1 mai 2018 până la data de 30 aprilie 2019.

Ca urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Primăria Orașului Titu a comunicat faptul că, pe raza județului Dâmbovița, taxa de habitat se stabilește de Adunarea Generală a Membrilor Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „Reabilitarea colectării, transportului, depozitării, prelucrării deșeurilor solide în județul Dâmbovița” și se

încasează prin facturile de energie electrică. *Primăria ține doar evidența transmisă de către furnizorul de energie electrică pentru fiecare persoană plătitoare de taxă de habitat. Astfel, cererea petentei a fost înaintată către Asociația de Dezvoltare Intercomunitară, care a dispus modificarea taxei de habitat conform solicitărilor transmise de Primăria Titu, modificare ce îl are în vedere și pe fiul petentei, cu **taxa de habitat redusă de la 21 lei la 12 lei.***

Față de acest răspuns, ne-am adresat Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „Management Integrat al Deșeurilor în județul Dâmbovița” pentru clarificări, care ne-a informat că asociații fondatori sunt toate unitățile administrativ-teritoriale din județul Dâmbovița. Asociația a fost constituită în scopul accesării unei finanțări nerambursabile, prin programul “Instrument pentru Politici Structurale de Pre-Aderare”, iar finalizarea acestui program de management al deșeurilor a prevăzut și finanțarea acestui sistem prin instituirea unui *mijloc de plată a acestor servicii*, cum este taxa de habitat. Pentru ca sistemul să poată funcționa, *plata serviciilor de salubritate este obligatorie*. În plus, Asociația a încheiat un contract de servicii cu S.C. Electrica Furnizare S.A., având ca obiect *prestarea de către aceasta a serviciilor de încasare a taxei de habitat*, de la persoanele fizice și instituțiile publice.

Față de situația expusă, Avocatul Poporului a considerat că, **în mod nelegal**, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Management Integrat al Deșeurilor în județul Dâmbovița” a adoptat hotărâri prin care a stabilit obligații de plată a taxei de salubritate **prin raportare la gospodăria/rol fiscal, iar nu la numărul de persoane ce intră în componența acestor gospodării**, ajungând să se calculeze astfel de taxe inclusiv pentru imobilele **nelocuite**, motiv pentru care a solicitat instanței de contencios administrativ competente *anularea parțială* a actelor administrative respective.

Cauza se află pe rolul Tribunalului Dâmbovița - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal.

B. Cazuistică - petiții care nu s-au concretizat în formularea unor acțiuni în contencios administrativ

- Un petent a formulat plângere împotriva *Ordinului ministrului afacerilor interne pentru aprobarea Normelor metodologice privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar, polițiștilor și personalului civil din Ministerul Afacerilor Interne* solicitând revocarea acestuia, în tot sau în parte,. Or, din informațiile publicate pe portalul instanțelor de judecată, rezulta că pe rolul unei instanțe era înregistrat un dosar, în care petentul avea calitatea de reclamant și Ministerul Afacerilor Interne, pârât, având ca obiect *anulare act administrativ cu caracter normativ*. Pe cale de consecință, am considerat că nu mai era oportună formularea unei noi acțiuni în contencios administrativ între aceleași părți.

- Un alt petent a reclamat faptul că nu a primit răspuns la cererea sa înregistrată la instituția Avocatul Poporului, motiv pentru care urma să se adreseze instanței de contencios administrativ. Din examinarea situației, a rezultat că petentul trimisese mai multe petiții cu același obiect, cele din urmă fiind clasate, fără a se transmite răspuns, în conformitate cu prevederile legale în materie.

- Două persoane fizice au solicitat ajutorul instituției Avocatul Poporului în sensul „participării în cadrul litigiului alături de petenți în dosarul aflat pe rolul instanței de judecată sau efectuarea demersurilor în vederea obținerii unui punct de vedere legal referitor la situația expusă”. Petenții au fost informați că nu se poate da curs acestei solicitări, având în vedere competența Avocatul Poporului conferită de legislația în materie. Prevederile art. 61 din Codul

de procedură civilă stabilesc că intervenientul poate pretinde pentru sine, în tot sau în parte, dreptul dedus judecății. Or, având în vedere obiectul cererii formulate, Avocatul Poporului nu se afla în situația pretinderii în justiție a aceluiași drept invocat de petenți și pe cale de consecință, o solicitare de acest gen nu putea fi admisă.

- Un petent s-a adresat instituției cu solicitarea de sesizare a instanței de contencios administrativ, cu privire la Hotărârile Consiliului Local al Municipiului Timișoara nr. 220 din 27 iunie 2017 și nr. 221 din 27 iunie 2017, invocând încălcarea prevederilor Ordonanței de Urgență nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice. Hotărârile criticate sunt:

- Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Timișoara nr. 220 din 27 iunie 2017 constată *încetarea contractelor de mandat* ale membrilor Consiliului de Administrație al S.C. Drumuri Municipale Timișoara S.A. și *declanșarea procedurii de selecție* a membrilor Consiliului de Administrație și

- Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Timișoara nr. 221 din 27 iunie 2017 constată *încetarea contractelor de mandat* ale membrilor Consiliului de Administrație al Companiei Locale de Termoficare Colterm S.A. Timișoara și *declanșarea procedurii de selecție* a membrilor Consiliului de Administrație.

Din analiza Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 109/2011, s-a constatat că aceasta prevede *modalitatea de administrare* a întreprinderilor publice – societăți comerciale, precum și *procedura* aplicabilă în vederea desemnării membrilor consiliului de administrație al acestor societăți.

Din verificările efectuate s-a remarcat că prin **Hotărârea nr. 308 din 28 iulie 2017** emisă de Consiliul Local al Municipiului Timișoara, a fost *constituită Comisia de selecție în vederea evaluării/selecției membrilor consiliilor de administrație ale întreprinderilor publice la care Consiliul Local al Municipiului Timișoara are calitate de autoritate publică tutelară*. Ulterior, prin **Hotărârile Consiliului Local al Municipiului Timișoara nr. 468 și nr. 469 din 21 noiembrie 2017**, au fost aprobate *Rapoartele pentru numirile finale* în vederea ocupării posturilor vacante de membri în Consiliile de Administrație. Aceste hotărâri cuprind, în Anexă, rapoartele pentru numirile finale, care prezintă *procedura* urmată de comisia de selecție în vederea desemnării membrilor consiliului de administrație al acestor societăți. Astfel, sunt menționate propunerile și recomandările referitoare la profilul candidaților, cum s-a efectuat publicitatea anunțului de selecție, persoanele care au depus declarații de intenție, precum și clasificarea candidaților și recomandarea comisiei, conform căreia doar candidații care au obținut cel puțin 40 de puncte îndeplinesc condițiile și criteriile de evaluare în vederea numirii în funcția de membru al consiliilor de administrație.

Raportând reglementările legale incidente în cauză la petițiile formulate, s-a constatat că instituția Avocatul Poporului nu va sesiza instanța de contencios administrativ cu o cerere de chemare în judecată formulată în numele petentului, întrucât nu este îndeplinită condiția referitoare la temeinicia unei astfel de cereri.

Astfel, nu au putut fi reținute criticile petentului referitoare la nelegalitatea celor două hotărâri ale Consiliului Local al Municipiului Timișoara, din moment ce această autoritate publică locală a făcut dovada declanșării procedurii de selecție a membrilor consiliilor de administrație, adoptând hotărâri și proceduri, cu respectarea dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2011 și a Normelor metodologice de aplicare a acesteia.

- Un petent s-a adresat instituției cu solicitarea de sesizarea instanța de contencios administrativ în vederea anulării unei *Notificări de asistență de specialitate de sănătate publică*, emisă de Direcția de Sănătate Publică Argeș, dar și în vederea determinării/fortării Instituției Prefectului Județului Argeș și Inspectoratul Județean în Construcții Argeș să inițieze

demersurile legale în vederea anulării Autorizației de construire nr. 103/22.09.2017, prin sesizarea instanței de contencios administrativ.

Petentul s-a adresat Tribunalului Argeș – Secția Contencios administrativ și fiscal, solicitând anularea unor înscrisuri. În acest sens, verificând informațiile postate pe portalul instanțelor de judecată, am constatat că, pe rolul Tribunalului Argeș se afla un dosar al cărui obiect îl constituia solicitarea de *anulare act administrativ*, și anume de *Autorizația de construire nr. 103/22.09.2017, anulare Acord de mediu, anulare Autorizație de mediu*, stadiul procesual – fond, iar părți erau *petentul, în calitate de reclamant și Municipiul Câmpulung – prin Primar, Ministerul Mediului – prin Agenția pentru Protecția Mediului Argeș, în calitate de pârâte*.

Având în vedere că pe rolul instanței de judecată se afla o cauză al cărei obiect îl constituia solicitarea de **anulare a actelor administrative criticate de petent**, a rezultat că promovarea unei noi acțiuni la instanța de contencios administrativ competentă, de către Avocatul Poporului, în numele petentului, cu același obiect **era lipsită de temeii legal**, deoarece nimeni nu poate fi chemat în judecată pentru aceeași cauză, același obiect și de aceeași parte (petentul devenind parte încă de la primul termen de judecată, în măsura în care își însușește acțiunea formulată), *înaintea mai multor instanțe competente sau chiar înaintea aceleiași instanțe, prin cereri distincte* [art. 138 alin. (1) din Codul de procedură civilă, republicat].

- Un alt petent s-a adresat instituției cu solicitarea de sesizare a instanței de contencios administrativ, cu privire la nelegalitatea adoptării **Hotărârii nr. 60 din 12 martie 2018**, de către Consiliul Local al Municipiului Constanța. Această hotărâre are ca obiect *transmiterea unui imobil, situat în municipiul Constanța, Bd. 1 Mai, din domeniul public al municipiului Constanța în domeniul public al statului, în vederea transmiterii în administrarea Ministerului Apărării Naționale*.

În vederea soluționării situației expuse de către petent, instituția Avocatul Poporului s-a adresat Primăriei Municipiului Constanța, cu solicitarea de a ne informa dacă *transmiterea imobilului* indicat mai sus, din domeniul public al municipiului Constanța în domeniul public al statului, *s-a efectuat la cererea Guvernului* și, în caz afirmativ, să anexeze înscrisurile care dovedesc acest fapt.

Din răspunsul formulat de Primăria Municipiului Constanța și înscrisurile anexate a rezultat că *Hotărârea nr. 60/2018 privind transmiterea imobilului situat în municipiul Constanța, din domeniul public al municipiului Constanța în domeniul public al statului, în vederea transmiterii în administrarea Ministerului Apărării Naționale a fost inițiată la solicitarea Secretariatului General al Guvernului*, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică.

Ca urmare, s-a constatat *lipsa temeiurilor legale* în baza cărora ar putea fi promovată o cerere de sesizare a instanței de contencios administrativ, în numele petentului.

II. Acțiuni aflate pe rolul instanțelor de judecată în care instituția Avocatul Poporului este parte

În anul 2018, instituția Avocatul Poporului a avut calitatea de parte într-un număr de 30 dosare, în toate aceste cauze figurând, în primă instanță, ca pârâtă/intervenientă forțat. Obiectul cererilor de chemare în judecată a fost reprezentat, în mare parte, de *plângeri/sesizări întemeiate pe Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ sau de solicitări de comunicare informații de interes public*, în baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare.

În majoritatea cauzelor reclamanții s-au declarat nemulțumiți de răspunsurile primite atât de la autorități publice, cât și de la instituția Avocatul Poporului, în sensul că petițiile formulate de acestea nu au fost soluționate favorabil. Unele cereri de chemare în judecată sunt în faza de judecată a căilor ordinare de atac, declarate de părțile nemulțumite de soluțiile pronunțate de instanțele care au judecat fondul pricinilor.

Avocatul Poporului a fost chemat în judecată în cauze ce au ca obiect raporturi de drept civil, în care instituția nu are nicio calitate, fiind străină de aceste situații juridice. În aceste cauze a fost invocată excepția lipsei calității procesuale pasive a instituției, susținută de faptul că, din verificările efectuate, nu a reieșit implicarea Avocatului Poporului în litigiile deduse judecării și, în majoritatea cazurilor, reclamanții nici măcar nu se adresaseră instituției pentru soluționarea problemelor pe care le-au întâmpinat.

Un dosar, cuprinde nemulțumirea unui candidat, căruia i-a fost respins dosarul la un concurs organizat în anul 2018 pentru ocuparea unui post vacant în cadrul instituției Avocatul Poporului, motiv pentru care a introdus acțiune la Tribunalul Brașov, solicitând anularea situației create prin discriminare și restabilirea situației anterioare.

Un alt petent a formulat acțiune la instanța de contencios administrativ, întrucât instituția Avocatul Poporului nu i-a comunicat un document/înscris care, potrivit Legii nr. 35/1997 republicată, Legii nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare și Legii nr. 47/1992 republicată, cu modificările și completările ulterioare, se **încadra în categoria informațiilor exceptate de la accesul liber al cetățenilor. Instanța de fond a respins cererea de chemare în judecată, petentul formulând recurs.**

Alt candidat nemulțumit, care a participat la un concurs organizat de instituția Avocatul Poporului, a solicitat instanței de judecată anularea unor ordine emise de Avocatului Poporului, prin care s-a dispus suspendarea/reluarea concursului.

III. Activitatea în domeniul juridic

Biroul contencios administrativ și juridic, în anul 2018, a avizat sub aspectul legalității o serie de documente necesare funcționării instituției. Astfel, cu titlu de exemplu, subliniem faptul că au fost redactate și/sau avizate următoarele:

- documentații în domeniul achizițiilor publice (exemplu: închiriere imobil cu destinația spații de birouri, achiziționarea de autoturisme);
- contractele încheiate de instituția Avocatul Poporului cu furnizorii de servicii;
- ordine interne (spre exemplu: acordarea sporului pentru condiții de muncă salariaților instituției Avocatul Poporului, atât pentru sediul central, cât și pentru birourile teritoriale; decontarea cheltuielilor de cazare și de transport pentru adjuncții Avocatului Poporului; numirea unor comisii de concurs și a comisiei de soluționare a contestațiilor pentru concursuri; desemnarea funcționarului de securitate; delegarea atribuțiilor ordonatorului principal de credite; desemnarea persoanei responsabile cu protecția datelor în cadrul instituției Avocatul Poporului; recuperarea unor zile libere; delegare de atribuții ale Avocatului Poporului; reglementarea spațiilor de fumat; numirea responsabililor pentru securitate și sănătate în muncă, etc.);
- regulamente interne (exemplu: acordarea de vouchere de vacanță pentru angajații instituției Avocatul Poporului);

Totodată, prin Legea nr. 9/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997, s-a prevăzut dreptul instituției Avocatul Poporului de a închiria, concesiunea sau primi în administrare, în condițiile legii, în vederea desfășurării activității proprii, bunuri mobile și imobile, proprietate publică sau privată, iar în bugetul instituției pentru anul 2018 au fost

alocate sume în vederea închirierii unui spațiu de birouri adecvat. Ca urmare, în data de 19 iulie 2018, ca urmare a selecției de oferte organizate, a fost semnat un acord-cadru și un subsecvent contract de închiriere pentru imobilul din București str. George Vraca nr. 8, actualul sediu al instituției.

În plus, Biroul contencios administrativ și juridic a formulat puncte de vedere la solicitarea altor compartimente din cadrul instituției Avocatul Poporului, dintre care amintim:

- sesizările/plângerile prelabile formulate de candidații ce au participat la concursurile organizate de instituția Avocatul Poporului pe parcursul anului 2018;

- sesizarea formulată de un petent către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării;

- delegarea personalului instituției Avocatul Poporului;

- solicitarea unui angajat al instituției de amânare/anulare a examenului pentru promovarea propriilor salariați în funcțiile de execuție de expert și consilier;

- acordarea sporului de condiții vătămătoare personalului angajat la birourile teritoriale.

În data de 23 aprilie 2018, inspectorii sociali din cadrul Agenției Județene pentru Plăți și Inspecție Socială Argeș au efectuat un control la sediul Biroului Teritorial Pitești al instituției Avocatul Poporului, deținut cu titlu gratuit, proprietar fiind Consiliul Județean Argeș. Controlul a avut ca obiectiv verificarea aspectelor sesizate printr-o petiție înregistrată la Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială cu privire la încălcarea accesului neîngrădit al persoanelor cu dizabilități la mediul fizic. În urma acestui control, a fost încheiat un proces-verbal de control în care s-au reținut următoarele: 1. *rampa de acces pentru persoanele cu handicap este neconformă, în sensul că nu respectă caracteristicile tehnice de proiectare prevăzute de lege*; 2. *instituția nu dispune de parcare proprie*; 3. *instituția nu are pictograme specifice de informare, orientare – ghidare*. Ca urmare, s-a dispus măsura de *accesibilizare a intrării în clădire, conform art. 62 alin. (1) din Legea nr. 448/2006*, cu termen de realizare - 31 octombrie 2018, iar persoana responsabilă - coordonatorul Biroului Teritorial Pitești al Avocatului Poporului.

Precizăm că în aceeași clădire își desfășoară activitatea și alte trei instituții (Inspectoratul Județean de Poliție Argeș, Asociația Internațională a Polițiștilor – Secția Română, Filiala Argeș, Centrul de tip familial ”Dumbrava minunată”), dar controlul a fost efectuat și măsurile au fost dispuse exclusiv pentru B.T. Pitești. În plus, constatările se referă la întreg imobilului, nu la accesul în biroul aparținând Avocatului Poporului, deși în clădire își desfășoară activitatea încă trei instituții, care nu au fost supuse controlului.

Față de această situație, în temeiul art. 1 și art. 7 din Legea nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, instituția Avocatul Poporului a formulat plângere prelabilă, prin care a solicitat Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială, în calitate de organ ierarhic superior, să revoce procesul-verbal de control, ca fiind netemeinic și nelegal întocmit.

Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială a răspuns la plângerea prelabilă, susținând înclinația neconformă a rampei de acces, fără a da informații concrete cu privire la conformitatea rampei de acces existente cu normele legale în vigoare. Avocatul Poporului a solicitat proprietarului imobilului clarificarea situației și luarea măsurilor solicitate, precum și acceptul pentru amplasarea în exteriorul și în interiorul imobilului, de pictograme specifice de informare, orientare-ghidare și amenajarea locurilor de parcare pentru persoanele cu handicap. Consiliul Județean Argeș ne-a informat că rampa existentă în corpul imobilului ”*îndeplinește caracteristicile tehnice rezonabile pe care legiuitorul le-a permis, în sensul că are următoarele dimensiuni: lungime – 210 m, lățime – 106 m, înălțime față de trotuar – 52 cm și are amplasată câte o mână curentă pe ambele laturi*”. În plus, s-a arătat că, ”*orice*

modificare tehnică suplimentară a rampei nu este posibilă deoarece ar obtura artera de circulație a mijloacelor de transport aflată în fața clădirii, care aparține domeniului public al municipiului Pitești și ar pune în pericol integritatea fizică a beneficiarilor acestei rampe”. Avocatul Poporului a informat Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială cu privire la cele constatate, precum și că în cazul în care consideră că modificarea rampei de acces se impune, este necesar să se adreseze direct proprietarului imobilului în cauză. S-a considerat că astfel conflictul a fost închis, fără a fi necesară o acțiune în contencios administrativ.

CAPITOLUL V

PREZENTAREA ACTIVITĂȚII BIROULUI ANALIZĂ ACTE

NORMATIVE, RELAȚII EXTERNE ȘI COMUNICARE

RAPORTURILE CU OMBUDSMANII ȘI INSTITUȚIILE SIMILARE

Rolul constituțional și legal al instituției Avocatul Poporului este acela de a apăra drepturile și libertățile persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice.

Și în anul 2018, instituția Avocatul Poporului și-a consolidat relațiile bilaterale cu instituțiile similare din Europa, dar și din alte țări, prin participarea la numeroase întâlniri, mese rotunde, conferințe și simpozioane, care s-au desfășurat în țară, cât și în străinătate, organizate de Institutul European al Ombudsmanului - EOI, Institutul Internațional al Ombudsmanului – IOI, Asociația Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni – AOMF, Consiliul Europei, precum și alte organisme.

În cadrul acestor întrevederi, reprezentanții instituției au făcut de asemenea, schimb de idei și au împărtășit din experiența lor celorlalți participanți, evidențiind activitățile Avocatului Poporului.

Manifestările întreprinse de instituția Avocatul Poporului au avut o deosebită importanță în dezvoltarea rolului Avocatului Poporului, determinând o îmbunătățire a imaginii instituției, pe plan intern și extern.

În sensul celor mai sus prezentate, merită menționat că în luna mai 2018 Avocatul Poporului, în colaborare cu Asociația Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni – AOMF, a organizat Reuniunea Biroului, Reuniunea Consiliului de administrație și un Seminar deschis membrilor AOMF, cu tema *Judecătorul și Mediatorul Instituțional*.

SECȚIUNEA 1

PARTICIPĂRI LA ÎNTRUNIRI, SEMINARII, DEZBATERI, PRIMIRI, VIZITE

ȘI ALTE EVENIMENTE OFICIALE PE PLAN INTERN

În data de 15 ianuarie 2018, a avut loc, la sediul instituției Avocatul Poporului, *întâlnirea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, cu E.S. doamna Michèle RAMIS, Ambasadorul Franței la București.

**

În data de 15 ianuarie 2018, a avut loc, la sediul instituției Avocatul Poporului, *întâlnirea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, cu domnul Eduardo Yrezábal,

reprezentant al Înaltului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (U.N.H.C.R.) în România. La întâlnire a participat și doamna Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului.

**

În data de 16 ianuarie 2018, a avut loc la Palatul Parlamentului, Conferința cu tema *Aplicarea Regulamentului General privind Protecția Datelor*, organizată de Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, pentru sărbătorirea Zilei Europene a Protecției Datelor. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ecaterina Mirea, șef Serviciu.

**

În data de 29 ianuarie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *Ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului*, consacrată votului asupra cererii de acordare a încrederii Parlamentului asupra programului de guvernare și a întregii liste a Guvernului.

**

În data de 30 ianuarie 2018, a avut loc la sediul Ministerului Justiției, *o reuniune de coordonare*, în vederea pregătirii vizitei Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante - CPT în România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului și Nicoleta Constantinescu, expert.

**

În perioada 2-4 februarie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *manifestările organizate la Sighetul Marmăției, pentru a marca 60 de ani de la trecerea în neființă a liderului țărănist Iuliu Maniu*. La eveniment au participat consilieri din cadrul Cabinetului Avocatului Poporului, Eugen Dinu, consilier și Matei Vîrtosu, expert.

**

În data de 5 februarie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, cu o delegație a Comisiei pentru afaceri juridice și drepturile omului din cadrul Adunării Parlamentare a Consiliului Europei/APCE, Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept, din care au făcut parte doamna Herdis Thorgeirsdottir, Prim-Vicepreședinte al Comisiei, doamna Alice Thomas, expert, domnul Ziya Caga Tanyar, administrator, domnul Richard Clayton, avocat. Ministerul Afacerilor Externe a fost reprezentat la reuniune de către doamna Ilinca Ilie, consilier diplomatic. La întâlnire au mai participat: Ecaterina Mirea, șef Serviciu, Emma Turtoi, șef birou, Ileana Frimu și Claudia Virenfeltd, consilieri.

În cadrul întâlnirii, membrii Comisiei de la Veneția s-au arătat îngrijorați în legătură cu conținutul proiectului de Lege referitor la modificarea Ordonanței nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații (proiect adoptat tacit de către Senat și aflat în procedură la Camera Deputaților).

Avocatul Poporului a declarat că instituția nu are prerogative de examinare a proiectelor de lege aflate în procedură parlamentară. Domnul Victor Ciorbea a adăugat faptul că în faza procedurii parlamentare, inițiatorii proiectelor pot consulta Avocatul Poporului, însă acest lucru nu s-a întâmplat în privința respectivului proiect de act normativ. Domnia sa a afirmat că abia după adoptarea actului normativ de către Parlament, Avocatul Poporului poate efectua controlul de constituționalitate și conformitate cu reglementările internaționale.

**

În data de 6 februarie 2018, a avut loc, la sediul instituției Avocatul Poporului, *întâlnirea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, și a doamnei Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului, cu o delegație a Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante – CPT, în cadrul vizitei periodice în România. Din partea instituției Avocatul Poporului au participat personalul MNP, precum și Andreea Băicoianu, șef birou și Andrei Plaveț, consilier.

**

În data de 8 februarie 2018, a avut loc, la sediul instituției Avocatul Poporului, *întâlnirea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, cu doamna Gabriela Alexandrescu, președinte executiv Organizația Salvați Copiii. Cu ocazia întâlnirii, au fost stabilite echipele de lucru din partea instituției Avocatul Poporului și a Organizației Salvați Copiii, care vor realiza Raportul special privind drepturile copilului în România, ca urmare a încheierii Protocolului de colaborare dintre Avocatul Poporului și Organizația Salvați Copiii. La întrevvedere au participat și: Ecaterina Mirea, șef Serviciu, Monica Acatrinei, Cristina Pascu, Ligia Crăciunescu, consilieri și Camelia Cristian, expert.

**

În data de 13 februarie 2018, a avut loc, la Centrul Cultural al Ministerului Afacerilor Interne, *ședința de evaluare* a activităților desfășurate și a rezultatelor obținute de Inspectoratul General pentru Imigrări în anul 2017. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de doamna Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului și Mihaela Sîrbu, consilier.

**

În data de 14 februarie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la o *întâlnire* la sediul Ministerului Finanțelor Publice, în cadrul căreia au fost discutate aspecte legate de repartizarea pe trimestre a cheltuielilor aprobate pe anul 2018, instituției Avocatul Poporului. La întâlnire a participat și Luminița Avramescu, director coordonator.

**

În data de 14 februarie 2018, a avut loc la reședința Inspectoratului General al Jandarmeriei Române, *ședința privind evaluarea* activității desfășurate de Jandarmeria Română în anul 2017. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Dorel Bahrin, consilier.

**

În data de 19 februarie 2018, a avut loc, la sediul Ministerului Justiției, *întâlnirea cu membrii delegației CPT*, care a avut ca obiect prezentarea aspectelor principale ale raportului preliminar, ca urmare a vizitei Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Pedepselor sau Tratatelor Inumane sau Degradante în România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de doamna Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului și Nicoleta Constantinescu, expert.

**

În data de 9 martie 2018, a avut loc, la Palatul Parlamentului, o *dezbatere* cu tema *Fenomenul de bullying și identificarea și conceperea mecanismelor de ordin legislativ și administrativ pentru combaterea acestui fenomen*, organizată de Andrei Pop și Petre Florin Manole, deputați. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ecaterina Mirea, șef Serviciu.

**

În data de 13 martie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a prezentat în ședința comună a comisiilor juridice ale Camerei Deputaților și Senatului, *Rapoartele de activitate pe anii 2016 și 2017 ale instituției Avocatul Poporului*.

**

În data de 15 martie 2018, doamna Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului, a participat la o *întâlnire* cu șefii de centre și angajați din subordinea Direcției de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 2, în vederea diseminării Raportului anual 2017 al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție. La întâlnire au participat și Nicoleta Constantinescu, expert și Mihai Copăceanu, consilier.

Obiectivul întâlnirii a inclus, de asemenea, sprijinul Avocatului Poporului în soluționarea problemelor cu care se confruntă Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 2 în protecția drepturilor copilului și asistența socială a persoanelor adulte și vârstnice.

**

În data de 16 martie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *lansarea* volumului *Regele, comuniștii și coroana: adevărata istorie a abdicării lui Mihai I*, publicat la Editura Polirom. Evenimentul a avut loc la Palatul Elisabeta.

**

În data de 16 martie 2018, doamna Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului, a participat la o *întâlnire* cu șefii de centre și angajați din subordinea Direcției de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 3, în vederea diseminării Raportului anual 2017 al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție. La întâlnire au participat și Mihaela Sîrbu și Mihai Copăceanu, consilieri.

Obiectivul întâlnirii a inclus, de asemenea, sprijinul Avocatului Poporului în soluționarea problemelor cu care se confruntă Direcția Generală de Asistență Socială și

Protecția Copilului Sector 3, în protecția drepturilor copilului și asistența socială a persoanelor adulte și vârstnice.

**

În data de 20 martie 2018, a avut loc, la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* doamnei Magda Constanța Ștefănescu și a domnului prof.univ.dr. Mircea Criste, adjuncți ai Avocatului Poporului, cu Georgiana Gheorghe, reprezentant APADOR-CH. În cadrul întâlnirii, au avut loc discuții pe marginea proiectului de cercetare *Drepturile suspecților și inculpaților în conformitate cu Directiva 2013/48/UE și drepturile persoanelor predate în baza mandatului european de arestare*, realizat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA).

**

În data de 21 martie 2018, a avut loc, la Institutul Național de Statistică, *prezentarea* Raportului anual de activitate pe anul 2017 al Administrației Naționale a Penitenciarelor. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de: Magda Constanța Ștefănescu, prof.univ.dr. Mircea Criste, adjuncți ai Avocatului Poporului și Nicolae Voicu, consilier.

**

În data de 23 martie 2018, a avut loc, la sediul Ambasadei Marelui Britanii la București, un *workshop* privind *Centrele de Asistență pentru victimele agresiunilor sexuale, un model britanic de asistență centrat pe victimă pentru supraviețuitorii de agresiune sexuală*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de: Daniela Ristea și Dorina David, consilieri și Alexandru Bălănescu, expert.

**

În data de 27 martie 2018, doamna Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului, a participat la *Ședința solemnă comună a Senatului și Camerei Deputaților, dedicată împlinirii a 100 de ani de la Unirea Basarabiei cu România*.

**

În data de 28 martie 2018, a avut loc la sediul Organizației Salvați Copiii - Centrul de Educație Emoțională și Comportamentală pentru Copii, Atelierul de lucru cu tema *Politici publice pentru școli sigure - analiza și îmbunătățirea documentelor strategice care reglementează violența în mediul școlar*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ecaterina Mirea, șef Serviciu.

Atelierul a avut ca obiectiv elaborarea de proceduri și norme de lucru, care să crească capacitatea de răspuns a școlilor în gestionarea situațiilor de bullying între elevi. Demersul s-a desfășurat în baza parteneriatului global dezvoltat de Organizația Salvați Copiii și Ministerul Educației, cu obiectivul de a implementa proiecte ce vizează interesul superior al copilului și îmbunătățirea situației acestuia în școală.

**

În data de 29 martie 2018, a avut loc, la sediul instituției Avocatul Poporului, *întâlnirea* doamnei Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului, cu reprezentanți ai UNHCR România. În cadrul întrevederii s-au purtat discuții pe marginea unei posibile colaborări și a încheierii unui protocol de colaborare între cele două instituții. La întâlnire au participat și Mihaela Sîrbu, consilier și Camelia Cristian, expert.

**

În data de 12 aprilie 2018, a avut loc sediul Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, celebrarea a 137 de ani de la promulgarea „*Primei Legi asupra Streinilor*”, organizată de Inspectoratul General pentru Imigrări. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului și Lucian Moșoiu, consilier.

**

În data de 17 aprilie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului și a doamnei Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului, cu o delegație a Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene - FRA, condusă de domnul Michael O’Flaherty, director.

În cadrul întrevederii s-a discutat pe marginea unor oportunități de colaborare între instituția Avocatul Poporului și FRA. La întrevedere au participat și: Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului, Andreea Băicoianu, șef birou, Monica Acatrinei și Andrei Plaveț, consilieri.

**

În data de 17 aprilie 2018, a avut loc la sediul Reprezentanței Comisiei Europene în România, o *întâlnire informală* a directorului Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, cu reprezentanți ai partenerilor instituționali ai FRA în România, în lumina viitoarei preluări de către România a președinției Consiliului Uniunii Europene. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Iulia-Monica Acatrinei, consilier.

**

În perioada 18-19 aprilie 2018, a avut loc la Ministerul Justiției, *reuniunea Platformei autorităților independente și instituțiilor anticorupție*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Eugen Dinu, consilier.

**

În data de 19 aprilie 2018, a avut loc la sediul Ministerului Afacerilor Externe, o *întâlnire cu raportorii* Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței - ECRI pentru România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului și Dorina David, consilier.

**

În data de 20 aprilie 2018, a avut loc la Hotel Intercontinental, festivitatea de deschidere a lucrărilor *Congresului avocaților 2018*, organizat de Uniunea Națională a Barourilor din România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ecaterina Mirea, adjunct al Avocatului Poporului.

**

În data de 23 aprilie 2018, a avut loc la Universitatea „Titu Maiorescu” – Facultatea de Drept, dezbateră cu tema *Drepturile omului – Standarde, experiențe și practici instituționale românești*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului, Izabela Cernavodeanu, Cleopatra Heroi, consilieri și Nicoleta Constantinescu, expert.

**

În data de 24 aprilie 2018, a avut loc la Palatul Parlamentului, *ședința Grupului multisectorial de lucru pentru egalitate de gen*, organizată de Comisia pentru politică externă din Camera Deputaților. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului și Dorina David, consilier.

**

În data de 26 aprilie 2018, a avut loc la Hotel Athenee Palace Hilton, o *recepție* organizată de Ambasadorul Regatului Olandei la București, cu ocazia Zilei Regelui. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului.

**

În data de 26 aprilie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului și a doamnei Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului, cu președintele Colegiului Medicilor din România, dr. Gheorghe Borcean.

**

Instituția Avocatul Poporului a organizat în perioada 2-4 mai 2018, în colaborare cu Asociația Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoniei (AOMF), Reuniunea Biroului, Reuniunea Consiliului de administrație și un Seminar deschis membrilor AOMF, cu tema *Judecătorul și Mediatorul Instituțional*.

Pe parcursul Seminarului, participanții au analizat, între altele, relația dintre Ombudsmani și magistrații-judecători, situațiile în care Ombudsmanul poate sesiza instanțele de judecată, forța recomandării emise de către Ombudsman în raport cu răspunderea civilă stabilită de judecător.

La seminar au participat, pe lângă reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului, membri ai Comisiei de la Veneția, Ombudsmani din Franța, Belgia, Canada, Albania, Madagascar, Maroc, Tunisia, Djibouti, Burkina Faso, Mali și Burundi.

Lucrările au avut loc la Palatul Parlamentului, Sala „Nicolae Bălcescu” și s-au desfășurat pe parcursul a două zile, cu participarea presei.

**

În data de 3 mai 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la recepția oferită de Ambasadorul Statului Israel, cu ocazia celei de-a 70-a Aniversări a Statului Israel.

**

În data de 8 mai 2018, a avut la Palatul Parlamentului, conferința *Educație fără discriminare*, organizată de Comisia pentru egalitate de șanse din Camera Deputaților. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului și Iulia-Monica Acatrinei, consilier.

**

În data de 9 mai 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la recepția oferită de Președintele României cu prilejul *Zilei Europei*.

**

În data de 9 mai 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, împreună cu Ecaterina Mirea și prof.univ.dr. Mircea Criste, adjuncți ai Avocatului Poporului, a participat la concertul simfonic Gală Extraordinară de Operă, organizat de Camera Deputaților și susținut de Filarmonica „Paul Constantinescu” din Ploiești, cu ocazia celebrării *Zilei Europei*.

**

În data de 10 mai 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la un *Garden Party*, organizat de Familia Regală la Palatul Elisabeta.

**

În data de 14 mai 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, o *întâlnire*, organizată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului - Domeniul drepturile omului, egalitate de șanse între femei și bărbați, culte religioase și minorități naționale, cu ONG-urile care activează în domeniul prevenirii și combaterii fenomenului violenței domestice. La întâlnire au participat și Iulia Monica Acatrinei și Dorina David, consilieri.

**

În data de 16 mai 2018, a avut loc sesiunea *Proiect România/Un viitor creat și asumat de toți*, organizată de Camera de Comerț Americană în România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului.

**

În data de 16 mai 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întrevederea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, cu o delegație condusă de Ombudsmanul din

Republica Bulgaria, doamna Maya Manolova, din care a făcut parte și Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al acestei țări la București, Excelența Sa, domnul Todor Ivanov Churov. La întrevvedere au participat și Ionel Nicolae, adjunct al Avocatului Poporului, Andreea Băicoianu, șef birou, Emma Turtoi, șef birou și Andrei Plaveț, consilier.

În cadrul convorbirilor, atât partea bulgară cât și cea română s-au pronunțat pentru consolidarea relațiilor dintre instituțiile Ombudsman din cele două state.

Ombudsmanul Republicii Bulgaria, doamna Maya Manolova a afirmat că dorește întărirea relațiilor cu toate instituțiile similare din statele din zona Balcanilor. În acest sens, domnia sa a anunțat că Ombudsmanul Republicii Bulgaria dorește să organizeze, la Sofia, un forum al instituțiilor de tip Ombudsman din zona Balcanilor, la care este invitat să participe și Avocatul Poporului din România. Domnul Victor Ciorbea a declarat că instituția pe care o conduce va trimite o delegație care va participa la reuniune.

**

În data de 18 mai 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întâlnirea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, cu Mihai Ioan Popescu, președintele Asociației Grupul Român pentru Apărarea Drepturilor Omului – GRADO și Mihaela Dârvariu Mangu, președinte ANAIS. La întâlnire au participat și doamna Magda Constanța Ștefănescu și domnul Zsolt Molnár, adjunct ai Avocatului Poporului.

În cadrul întrevederii a fost analizat modul în care decurge colaborarea cu instituția Avocatul Poporului și o eventuală extindere a acesteia.

**

În data de 22 mai 2018, a avut loc la Palatul Parlamentului, *Masa rotundă* cu tema *Reglementarea executării măsurilor de siguranță cu caracter medical – o necesitate pentru România*, organizată de Comisia pentru egalitate de șanse din Senat, Comisia pentru sănătate și familie din Camera Deputaților, Consiliul Național al Dizabilității din România și Asociația Română de Psihiatrie Medico-Legală. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Camelia Cristian, Nicoleta Constantinescu și Alexandru Bălănescu, experți.

**

În data de 29 mai 2018, a avut loc la Palatul Parlamentului, *ședința Grupului multisectorial de lucru pentru egalitate de gen*, organizată de Comisia pentru politică externă din Camera Deputaților. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Iulia-Monica Acatrinei și Dorina David, consilieri.

**

În data de 4 iunie 2018, domnul Mircea Criste, adjunct al Avocatului Poporului, a participat la *recepția* oferită de Ambasadorul Italiei, cu *Zilei Naționale a Republicii Italiene*.

**

În data de 4 iunie 2018, a avut loc la Reprezentanța Comisiei Europene în România, *evenimentul de lansare a programului comun al Comisiei Europene și Consiliului Europei – JUSTROM 2*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului și Roxana Gavrilă, consilier.

**

În data de 6 iunie 2018, a avut loc la Hotel Sheraton, *Gala UNICEF*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Marius Schiau, consilier.

**

În data de 7 iunie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întâlnirea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, cu o delegație din partea Asociației Naționale a Refugiaților de dincolo de Prut și Nistru (A.N.R.P.N.). Din delegație au făcut parte domnul Alexandru Mironov și domnul dr. ing. Aurel Marian, președinte. La întâlnire a participat și Iulia-Monica Acatrinei, consilier.

În cadrul reuniunii, reprezentanții A.N.R.P.N. s-au arătat nemulțumiți de faptul că grupul social pe care îl reprezintă nu este definit de Legea nr. 189/2000 care reglementează drepturile persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată după 6 martie 1945, precum și a celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri. Membrii asociației au solicitat modificarea cadrului legal care reglementează aceste situații, subliniind faptul că, spre deosebire de celelalte categorii de refugiați și evacuați, basarabeni și transnistrenii, originari din acele locuri, nu s-au întors la casele lor, au pierdut bunuri, au lăsat în urmă familii și s-au confruntat cu un regim ostil.

**

În data de 8 iunie 2018, a avut loc la Biblioteca Centrală Universitară "Carol I" București, *Conferința Națională Independență! Reușesc!* (evenimentul face parte din Campania Omul din spatele autismului), organizată de Asociația Națională pentru Copii și Adulți cu Autism din România (ANCAAR), Universitatea „Spiru Haret” – Facultatea de Psihologie și Științele Educației și Consiliul Național al Dizabilității din România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ligia Crăciunescu și Iulia-Monica Acatrinei, consilieri.

**

În perioada 12-13 iunie 2018, a avut loc la sediul central al instituției Avocatul Poporului, o *întâlnire de lucru*, organizată de Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, cu tema Documentarea cazurilor de tortură și rele tratamente având în vedere normele CPT, rapoarte de vizită ale CPT și SPT, jurisprudența CEDO, Protocolul de la Istanbul, rapoarte ale MNP-urilor din alte state.

La întâlnire au participat Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului și reprezentanții MNP de la centrele zonale și sediul central.

**

În data de 14 iunie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întâlnirea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, și a doamnei Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului, cu Vișinel Costel Bălan - președintele Asociației „Vocea Copiilor Abandonați”.

**

În data de 20 iunie 2018, a avut la sediul Bibliotecii Metropolitane „Ion Creangă”, *Masa rotundă* cu tema *Integrarea migranților și refugiaților în societate*, organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Roxana Gavrilă, consilier.

**

În data de 21 iunie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întâlnirea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului și a doamnei Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului, cu președintele Colegiului Psihologilor din România, prof. univ. dr. Ion Dafinoiu și prof. Cristian Delcea, vicepreședinte. La întâlnire au participat și Mihai Copăceanu și Marius Schiau, consilieri.

În cadrul întâlnirii a fost analizat modul în care decurge colaborarea cu instituția Avocatul Poporului.

**

În data de 21 iunie 2018, a avut loc la Hotel Parlament, Seminarul cu tema *Protecția copilului – aspecte legislative și de cooperare instituțională*, organizat de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Ministerul Public, în parteneriat cu Ambasada Franței în România și Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copil. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ligia Crăciunescu, consilier.

**

În data de 21 iunie 2018, a avut loc la Ambasada Franței, un cocktail, oferit de E.S. doamna Michèle Ramis, Ambasadorul Franței, participanților la Seminarul franco-român *Protecția copilului – aspecte legislative și de cooperare instituțională*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ligia Crăciunescu, consilier.

**

În data de 26 iunie 2018, a avut loc la Penitenciarul Giurgiu, o *întâlnire* organizată cu ocazia *Zilei Internaționale a Organizației Națiunilor Unite pentru Sprijinirea Victimelor Torturii*, de către Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, în cadrul campaniilor de informare, de educare și instruire în scopul prevenirii torturii și a pedepselor sau tratamentelor aplicate cu cruzime, inumane sau degradante. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Cleopatra Heroi, Mihai Copăceanu și Nicolae Voicu, consilieri.

**

În data de 26 iunie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, împreună cu Ecaterina Mirea, adjunct al Avocatului Poporului, a participat la *ședința Comisiei pentru buget, finanțe, activitate bancară și piață de capital din Senat*, în cadrul căreia a fost pe ordinea de zi, propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, precum și pentru modificarea art. 16 alin. (3) și (4) din Legea nr. 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

**

În data de 28 iunie 2018, a avut loc la sediul Ministerului Fondurilor Europene, o *întâlnire* preliminară cu privire la înființarea Comitetului Consultativ al Programului JUSTROM 2. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului și Roxana Gavrilă, consilier.

**

În data de 29 iunie, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *celebrarea* celei de-a 242-a aniversări a Independenței Statelor Unite ale Americii, organizată de Ambasada Statelor Unite ale Americii în România.

**

În data de 29 iunie 2018, a avut loc la sediul UNICEF România, *Întâlnirea consultativă* privind Raportul de Sinteză elaborat în baza Rapoartelor Analitice de țară TransMonEE. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ligia Crăciunescu, consilier.

**

În data de 3 iulie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întâlnirea* domnilor Zsolt Molnár și Ionel Nicolae, adjuncți ai Avocatului Poporului, cu o delegație a Alianței Naționale a Organizațiilor Studențești din România – ANOSR, în contextul sesizării din oficiu a Avocatului Poporului în legătură cu o posibilă nerespectare a drepturilor studenților de către universitățile din România. La întâlnire a participat și Alexandru Bălănescu, expert.

**

În data de 4 iulie 2018, a avut loc, în grădina Palatului Elisabeta, *sărbătorirea a 142 de ani de activitate umanitară a Societății Naționale de Cruce Roșie din România*, organizată de M.S. Margareta, Custodele Coroanei române. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ecaterina Mirea, adjunct al Avocatului Poporului și Cătălin Șerban, consilier.

**

În data de 12 iulie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întâlnirea* doamnei Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului și a reprezentanților MNP cu ONG-urile partenere (AEPADO, GRADO, ANAIS, Transparency International, SIRDO, FACIAS, OADO).

**

În data de 14 iulie 2018, domnul Ioan Gânfălean, adjunct al Avocatului Poporului, a participat la *recepția* oferită de Ambasadorul Franței, cu *Zilei Naționale a Republicii Franceze*.

**

În data de 4 septembrie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întâlnirea* domnului Victor Ciorbea Avocatul Poporului și a domnului Ioan Gânfălean, Avocatul Copilului, cu domnul Pieter Bult, reprezentantul UNICEF în România și doamna Viorica Ștefănescu, specialist în sisteme de monitorizare a drepturilor copilului, din cadrul UNICEF. La întrevvedere au participat și Ligia Crăciunescu, consilier și Camelia Cristian, expert.

Tema discuțiilor a constituit-o finalizarea Raportului Special privind respectarea drepturilor copiilor din instituțiile de tip rezidențial din România (studiu ce a fost derulat în perioada 2015-2017), precum și aspecte referitoare la semnarea unui nou acord, în vederea continuării parteneriatului și a derulării unor proiecte viitoare.

Reprezentantul UNICEF în România și-a exprimat speranța că cele două instituții vor derula planuri comune de lucru și vor stabili obiective pe termen lung, în ceea ce privește soluționarea unor probleme identificate ca fiind domenii sensibile la nivel național (problematika educației copiilor și a sănătății acestora), dar și a unei strategii de creștere a natalității la nivel național, fiind identificată o îmbătrânire a populației.

**

În data de 10 septembrie 2018, domnul Ioan Gânfălean, adjunct al Avocatului Poporului, a participat la *festivitatea* de deschidere a anului școlar, la Colegiul Național Militar „Mihai Viteazul” din Alba Iulia.

**

În data de 11 septembrie 2018, a avut loc *ediția a V-a a Festivalului Național Interpenitenciar InterFest*, organizat de Penitenciarul București-Jilava. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de doamna Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului și Izabela Cernavodeanu, consilier.

**

În perioada 11-14 septembrie 2018, a avut loc la Penitenciarul Aiud, *Conferința națională a preoților capelani de penitenciare*, cu tema *Mărturisire la an centenar*, organizată de Penitenciarul Aiud. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ioan Gânfălean, adjunct al Avocatului Poporului.

**

În data de 12 septembrie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întâlnirea* domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, cu domnul Gabriel Andronache, deputat și domnul Ionel Dancă, purtătorul de cuvânt al Partidului Național Liberal. În cadrul întrevederii a fost depusă o solicitare de sesizare a Curții Constituționale în privința Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 78/2018 cu privire la rectificarea bugetului de stat. La întâlnire au mai participat doamnele Ecaterina Mirea și Magda Constanța Ștefănescu, adjuncți ai Avocatului Poporului și Emma Turtoi, șef Serviciu.

**

În data de 13 septembrie 2018, a avut loc lansarea *Programului Dezvoltarea locală și reducerea sărăciei, creșterea incluziunii romilor*, organizată de Fondul Român de Dezvoltare Socială. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Marius Schiau, consilier.

**

În data de 18 septembrie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *ședința* Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale din Camera Deputaților, în vederea lămuririi unor aspecte legate de posibile încălcări ale drepturilor omului, la manifestările de protest din data de 10 august 2018. La ședința comisiei au mai participat și doamna Ecaterina Mirea, adjunct al Avocatului Poporului și Cristina Pascu, consilier.

**

În data de 20 septembrie 2018, a avut loc la Cercul Național Militar, *Forumul Structurilor Asociative din Sistemul Național de Apărare, Ordine Publică și Securitate*

Națională, organizat de Liga pentru Apărarea Drepturilor Pensionarilor Militari. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Eugen Dinu, consilier.

**

În data de 27 septembrie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, o *întâlnire* între reprezentanții Ambasadei Franței și reprezentanții instituției Avocatul Poporului - Domeniul de activitate Apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului. La întrevvedere au participat doamna Isabelle Schwengler, atașat de cooperare regională pentru drepturile copilului, România - Bulgaria - Republica Moldova, iar din partea instituției Avocatul Poporului domnul Ioan Gânfălean, Avocatul Copilului, Ligia Crăciunescu, Marius Schiau și Andrei Plaveț, consilieri și Camelia Cristian, expert.

Discuțiile au vizat atribuțiile Avocatului Copilului, oportunitatea unei colaborări între Ambasada Franței și instituția Avocatul Poporului în ceea ce privește promovarea drepturilor copilului, precum și stabilirea unor detalii legate de viitoarea vizita a domnului Ioan Gânfălean, Avocatul Copilului, la reședința Ambasadorului Franței în România.

**

În data de 9 octombrie 2018, a avut loc la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”, *Conferința Istoria Relațiilor Româno-Arabe și Studiul limbii arabe și traducerea literaturii arabe în România*, organizată de Centrul Cultural European Romano-Panarab și Institutul de Studii Avansate pentru Cultura și Civilizația Levantului. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Andrei Plaveț, consilier.

**

În data de 9 octombrie 2018, a avut loc la Ambasada Franței, o *întâlnire* între ES, doamna Michèle Ramis, ambasador și domnul Ioan Gânfălean, adjunct al Avocatului Poporului - Avocatul Copilului. La întâlnire a participat și Marius Schiau, consilier.

Discuțiile au vizat analiza oportunității unei colaborări între Ambasada Franței și instituția Avocatul Poporului în ceea ce privește promovarea drepturilor copilului.

De asemenea, domnul Ioan Gânfălean, adjunct al Avocatului Poporului a făcut o prezentare a Domeniului privind apărarea protecția și promovarea drepturilor copilului, precum și a activității acestui domeniu, până la data respectivă.

**

În data de 10 octombrie 2018, a avut loc la Palatul Parlamentului, *Conferința* cu tema *Sănătatea Mintală la locul de muncă*, organizată de Comisia pentru Drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități din Senatul României, Fundația Estuar, Mental Health Europe, Asociația Penumbra și Asociația Română de Psihiatrie și Psihoterapie. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de doamna Ecaterina Mirea, adjunct al Avocatului Poporului.

Scopul conferinței a fost de a discuta despre: protecția și promovarea sănătății mintale la locul de muncă; sănătatea mintală la locul de muncă și politicile publice; sănătatea mintală la locul de muncă: provocări și oportunități în 2018 și punerea în practică a conceptului de sănătate mintală la locul de muncă.

**

În data de 11 octombrie 2018, a avut loc la Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități, lansarea primului Ghid privind Aplicarea Dreptului la Educație pentru Copiii cu Dizabilități din România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Alexandru Bălănescu, expert.

Ghidul pune în lumină prevederile legale fundamentale în ceea ce privește accesul la educație al copiilor cu dizabilități pentru a fi utilizate cu ușurință de părinți, practicieni în domeniul juridic, magistrați, avocați și specialiști.

**

În data de 11 octombrie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, întâlnirea domnului Victor Ciorbea Avocatul Poporului și a domnului prof.univ.dr. Mircea Criste, adjunct al Avocatului Poporului, cu o delegație condusă de domnul dr. Hans-Peter Bartels, Comisarul Parlamentar pentru Forțele Armate din R.F. Germania (Ombudsmanul militar), din care a făcut parte și Atașatul militar în România, domnul lt.-col. Christian Ziese. La întâlnire au mai participat: Dorel Bahrin, Eugen Dinu și Andrei Plaveț, consilieri.

În cadrul convorbirilor, atât partea germană cât și cea română s-au pronunțat pentru consolidarea relațiilor dintre instituțiile Ombudsman-ului din cele două state, cu accent pe dimensiunea militară. Cele două părți și-au exprimat disponibilitatea privind intensificarea parteneriatului privind drepturile militarilor din teatrele de operații, în cadrul colaborării internaționale.

**

În perioada 11-14 octombrie 2018, a avut loc, la Baia Mare, Conferința internațională *Vreau Acasă*, cu tema *Independent dar nu Singur*, organizată de Consiliul Tinerilor Instituționalizați, structura națională de reprezentare a copiilor și a tinerilor abandonați din România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Marius Schiau, consilier.

Prima ediție a conferinței a fost organizată sub egida Baia Mare Capitala Tineretului din România în parteneriat cu: Federația Organizațiilor Neguvernamentale de Tineret din Maramureș, Consiliul Tineretului din România, Fundația Județeană pentru Tineret Timiș, Hope and Homes for Children România, Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copil FONPC, Ministerul Tineretului și Sportului România.

În cadrul conferinței au fost abordate subiecte precum: deprinderile de viață independentă, politicile de incluziune socială a tinerilor care au părăsit sistemul de protecție specială sau care sunt în procesul de părăsire a sistemului, politicile naționale privind post-instituționalizarea tinerilor.

**

În data de 16 octombrie 2018, a avut loc la Palatul Parlamentului, Conferința cu tema *România spre președinția Consiliului Uniunii Europene – egalitate pentru o societate dezvoltată*, organizată de Comisia pentru politică externă din Camera Deputaților. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului și Iulia-Monica Acatrinei, consilier.

**

În data de 22 octombrie 2018, domnul prof.univ.dr. Mircea Criste, adjunct al Avocatului Poporului, a participat la un *concert și o recepție*, organizate de Ambasada Republicii Austria, cu ocazia Zilei Naționale a Austriei, la Opera Națională din București.

**

În data de 23 octombrie 2018, a avut loc la Ateneul Roman, evenimentul aniversar *GALA SOS SATELE COPIILOR - De 25 de ani în Romania*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Marius Schiau, consilier.

Festivitatea a reunit peste 700 de invitați, printre care, doamna Ana Birchall, viceprim-ministru pentru implementarea parteneriatelor strategice din Romania, ambasadori și reprezentanți ai Ambasadelor Austriei, Danemarcei, Olandei, Marii Britanii, Franței, autorități din domeniul protecției drepturilor copilului și alte instituții publice și din sectorul ne-guvernamental, companii private, susținători ai organizației.

**

În data de 26 octombrie 2018, doamnele Raluca Teodorescu, consilier și Violeta Niculescu, expert, în cadrul Domeniul drepturile familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap au avut *întâlnire* cu conducerea Autorității Naționale pentru Persoanele cu Dizabilități.

**

În data de 30 octombrie 2018, a avut loc la Ambasada Statelor Unite ale Americii un *web-chat* cu tema *Drepturile persoanelor cu dizabilități și ocuparea forței de muncă*, organizat de Biroul de diplomatie publică al Ambasadei Statelor Unite ale Americii la București. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Violeta Niculescu, expert.

**

În data de 30 octombrie 2018, Ligia Crăciunescu, consilier, a participat la *ședința* Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale din Camera Deputaților, în cadrul căreia s-a aflat pe ordinea de zi o propunere legislativă pentru modificarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului (PLx 554/2018). Propunerea legislativă a fost avizată favorabil, cu votul majorității membrilor Comisiei.

**

În perioada 1-2 noiembrie 2018, a avut loc *Seminarul dedicat protecției copilului solicitant de azil/refugiat*, cu tema *Folosirea instrumentelor adaptate pentru evaluarea interesului superior al copilului*, organizat de Asociația Serviciul Iezuiților pentru Refugiați România și UNHCR România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Camelia Cristian, expert.

**

În data de 8 noiembrie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întâlnirea* domnului Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului, cu o echipă a Consiliului Europei, ocazie cu care a fost prezentat noul manager al Proiectului JUSTROM, dar și discutarea implementării proiectului și abordarea planificării acestuia. La întâlnire au participat și Iulia-Monica Acatrinei, Dorina David și Daniela Ristea, consilieri.

**

În data de 12 noiembrie 2018, a avut loc, la Palatul Parlamentului, *dezbaterea* cu tema *Limbaajul semnelor românești – limbaajul oficial al persoanelor cu deficiențe de auz*, organizată de Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale din Camera Deputaților. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ligia Crăciunescu, consilier.

**

În data de 12 noiembrie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întâlnirea* domnului Victor Ciorbea Avocatul Poporului, cu doamna Dunja Mijatovic, Comisarul pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei, care a efectuat o vizită în România, în perioada 12-16 noiembrie 2018. La întâlnire au mai participat: doamna Magda Constanța Ștefănescu, domnul prof.univ.dr. Mircea Criste și domnul Zsolt Molnár, adjuncți ai Avocatului Poporului, Andreea Băicoianu, șef birou, Andrei Plaveț și Cleopatra Heroi, consilieri și Violeta Niculescu, expert.

În cadrul discuțiilor, Comisarul pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei a afirmat, între altele, că deține informații de la organizații nonguvernamentale și mass-media privind apariția mai multor decese în centrele pentru persoanele cu dizabilități, cât și în privința segregării copiilor cu dizabilități, cărora nu li se permite accesul în școlile normale.

Doamna Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului, a precizat că Domeniul pentru Prevenirea Torturii a efectuat 15 vizite în centre pentru persoane cu dizabilități, în 2017 și 10 asemenea vizite, în 2018. În cadrul respectivelor vizite au fost constatate, printre altele, depășirea capacității de cazare și probleme în privința protecției juridice a beneficiarilor (cu referire la acest aspect, după efectuarea unor vizite în centre din județul Vâlcea, DGASPC Vâlcea a precizat că au fost continuate demersurile pentru instituirea tutorelui pentru fiecare beneficiar, împreună cu întocmirea dosarelor pentru instanță).

În privința situației legate de existența deceselor în centrele pentru protecția persoanelor cu dizabilități, doamna Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului a subliniat necesitatea modificării legislației, în sensul obligării centrelor să raporteze organelor competente toate decesele survenite în aceste centre, nu numai cele considerate suspecte.

Pe de altă parte, reprezentanții instituției Avocatul Poporului au afirmat că au existat cazuri în care copiii cu dizabilități nu erau incluși în nicio formă de școlarizare, ca și cazuri de copii cu dizabilități, care nu au fost evaluați în vederea includerii în sistemul de învățământ special. Mai mult, au existat situații când copiii au fost evaluați, însă inspectoratele școlare județene nu au înființat clase de tip A Doua Șansă pentru copiii cu dizabilități.

Problematika elaborării unui raport special privind violența domestică a fost și ea luată în discuție. În acest sens, domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului, a declarat că legislația în domeniu a fost modificată în luna mai 2018, iar termenele de adoptare a legislației

secundare expiră la finele acestui an, în aceste condiții fiind necesară examinarea modalităților în care va fi aplicată această legislație, ca și a practicii în domeniu.

**

În data de 13 noiembrie 2018, a avut loc evenimentul de lansare a studiului *Amprenta socială și economică a organizației SOS Satele Copiilor România*, în cei 25 de ani de activitate. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Camelia Cristian, expert.

**

În data de 17 noiembrie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la recepția organizată cu prilejul *Aniversării a 90 de ani de la înființarea Societății Române de Radiodifuziune*.

**

În data de 19 noiembrie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la cea de-a 79-a aniversare a președintelui Emil Constantinescu, la sediul Fundației Române pentru Democrație.

**

În data de 20 noiembrie 2018, a avut loc la Institutul Francez, o *Conferință* pe tema *maltratării copilului*, organizată de Ambasada Franței la București, cu ocazia *Zilei Internaționale a Drepturilor Copilului*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Ioan Gânfălean, adjunct al Avocatului Poporului și Marius Schiau, consilier.

**

În data de 20 noiembrie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *întâlnirea* domnului Victor Ciorbea Avocatul Poporului și a domnilor Zsolt Molnár și Ioan Gânfălean, adjuncți ai Avocatului Poporului, cu domnul Lajos Aáry-Tamás, Comisarul pentru învățământ din Ungaria și domnul Kósa András László, directorul Institutului Maghiar din București. La întâlnire a participat și Andreea Băicoianu, șef Birou analiză acte normative, relații externe și comunicare.

Discuțiile purtate în cadrul întâlnirii au vizat aspecte privind modul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului, inclusiv noul domeniu înființat – Avocatul Copilului, procedura de adresare către instituția Avocatul Poporului, principalele drepturi încălcate de către autoritățile administrației publice, recomandările și rapoartele speciale emise, precum și raporturile de colaborare cu autoritățile din România.

De asemenea, Comisarul pentru învățământ a expus modul de organizare a biroului pe care îl conduce, competențele, numirea, personalul biroului, activitățile organizate împreună cu copiii. În cadrul întrevederii, atât Avocatul Poporului din România, cât și Comisarul pentru învățământ din Ungaria și-au exprimat totala deschidere și disponibilitate pentru dialog și colaborare între cele două instituții.

**

În perioada 21-22 noiembrie 2018, Administrația Națională a Penitenciarelor a organizat la Teatrul Nottara, *Festivalul Multiart pentru deținuți*, eveniment care a reunit artiști și trupe de actori-deținuți din întregul sistem penitenciar, în încercarea de a permite publicului larg să ia contact nemijlocit, cu o realitate mai greu accesibilă. Din partea instituției Avocatul Poporului au participat: doamna Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului, Cleopatra Heroi și Nicolae Voicu, consilieri.

**

În data de 22 noiembrie 2018, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a organizat, în colaborare cu Inspectoratul General pentru Imigrări (IGI), *Masa rotundă* cu tema *Consolidarea protecției persoanelor cazate în centrele destinate solicitanților de azil și a persoanelor luate în custodie publică, împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante*. La acțiune au participat doamna Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului, personalul din cadrul centrelor zonale ale MNP și reprezentanți IGI.

**

În data de 22 noiembrie 2018, a avut loc la sediul Ministerului Justiției, *reuniunea de coordonare* organizată la nivel tehnic, având ca obiect pregătirea elaborării răspunsului autorităților române către Comitetul european pentru prevenirea torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane – CPT, cu privire la Raportul transmis ca urmare a vizitei periodice a CPT în România, în perioada 7-9 februarie 2018. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de doamna Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului.

**

În data de 22 noiembrie 2018, a avut loc la Institutul Cervantes din București, *Conferința* cu tema *Violența împotriva femeilor: sunt luate măsurile de protecție potrivite?*, organizată de Ambasada Spaniei la București. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului și Iulia-Monica Acatrinei, consilier.

**

În data de 23 noiembrie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a semnat în *Antologia de semnături „Cartea Centenar”*, un proiect al Consiliului Județean Alba, în parteneriat cu Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, prin care s-a realizat, în anul Centenar, o a doua „Cartea de Aur” a Serbărilor Unirii, o ediție aniversară dedicată Centenarului. La eveniment au mai participat și Ioan Gânfălean, adjunct al Avocatului Poporului, Marius-Nicolae Hațegan, vicepreședintele Consiliului Județean Alba și Gabriel Tiberiu Rustoiu, directorul Muzeul Național al Unirii Alba Iulia.

Antologia de semnături „Cartea Centenar” este un omagiu adus Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 la ceas aniversar, în momentul Centenarului și reprezintă o punte de legătură între trecut și viitor, realizată prin contribuția contemporană.

În cadrul acestui proiect au fost invitați să participe la ceremoniile de semnare, într-o ordine orientativă, reprezentanți ai instituțiilor statului, reprezentanți ai instituțiilor de cultură din România, veterani de război, precum și alte personalități contemporane marcante.

**

În data de 23 noiembrie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, un *eveniment* organizat de Instituția Avocatul Poporului, Biroul Teritorial Pitești și Școala Populară de Arte și Meserii din Argeș, pentru a omagia Centenarul Marii Unirii, într-un proiect de suflet: *Patrimoniul nostru la confluența dintre trecut și viitor*.

**

În data de 24 noiembrie 2018, a avut loc la Palatul Parlamentului, *Forumul Copiilor și Tinerilor*, organizat de Federația ONG-urilor pentru Copil – FONPC. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Marius Schiau, consilier.

**

În data de 26 noiembrie 2018, Penitenciarul Slobozia, în colaborare cu Biblioteca Județeană „Ștefan Bănulescu” Ialomița și Colegiul Național al Asistenților Sociali – Sucursala Teritorială Prahova, au organizat activitatea *Biblioteca vie*, eveniment ce și-a propus eliminarea stereotipurilor negative cu privire la mediul carceral prin lecturarea unei palete diverse de cărți. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Dragoș Bălan, consilier.

**

În data de 26 noiembrie 2018, a avut loc la Hotel Capital Plaza, Conferința cu tema *Integrarea migranților și refugiaților în România: progrese și probleme actuale*, organizată de Centrul pentru Inovare Publică și partenerii săi din Coaliția pentru Drepturile Migranților și Refugiaților – CDMIR. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de doamna Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului și Cleopatra Heroi, consilier.

**

În data de 27 noiembrie 2018, a avut loc, la Palatul Parlamentului, Masa rotundă cu tema *Violența domestică vs egalitate de șanse pentru femei și bărbați. Aplicarea legislației – bune practici și provocări*, organizată de Comisia pentru egalitatea de șanse pentru femei și bărbați din Camera Deputaților în parteneriat cu Ambasada Republicii Franceze și Institutul Francez din România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului și Iulia-Monica Acatrinei, consilier.

**

În data de 27 noiembrie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, domnul Ioan Gânfălean și doamna Ecaterina Mirea, adjuncți ai Avocatului Poporului, au participat la *Conferința națională* cu tema *Un secol de stat național, unitar și indivizibil*, consacrată Centenarului Marii Uniri, organizată de Academia Română, Curtea Constituțională a

României și Institutul de Cercetări Juridice „Academician Andrei Rădulescu”, în Aula Academiei Române.

**

În data de 28 noiembrie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *Ședința comună Solemnă a Camerei Deputaților și Senatului consacrată celebrării Centenarului Marii Uniri*.

**

În data de 29 noiembrie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *evenimentul omagial dedicat cinstirii întregii activități politice și culturale a scriitorului, istoricului și omului politic Dan A. Lăzărescu*, organizat de Institutul de Studii Liberale.

**

În data de 29 noiembrie 2018, a avut loc la IMPACT HUB București, *evenimentul final al proiectului Plan Z – Heroes against bullying*, organizat de Fundația Terre des Hommes Elveția, World Vision România și Salvați Copiii România. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Camelia Cristian, expert.

**

În data de 30 noiembrie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *recepția* oferită de Administrația Prezidențială cu prilejul *Zilei Naționale a României*.

**

În data de 3 decembrie 2018, a avut loc la Ambasada Franței, evenimentul *Violența domestică: perspective franco-române*, o proiecție specială cu drama *Jusqu'a la garde Custodie*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ligia Crăciunescu, consilier.

**

În data de 4 decembrie 2018, reprezentanții Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, Cleopatra Heroi și Mihaela Sîrbu, consilieri și Nicoleta Constantinescu, expert, au participat la o *întâlnire cu șefii de centre și angajați din subordinea Direcției de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța*, în vederea diseminării Raportului anual 2017 al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

Obiectivul întâlnirii a inclus, de asemenea, sprijinul Avocatului Poporului în soluționarea problemelor cu care se confruntă Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța în protecția drepturilor copilului și asistența socială a persoanelor adulte și vârstnice.

**

În data de 5 decembrie 2018, reprezentanții Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, Cleopatra Heroi și Mihaela Sîrbu, consilieri și Nicoleta Constantinescu,

expert, au participat la o *întâlnire cu șefii de centre și angajați din subordinea Direcției de Asistență Socială și Protecția Copilului Tulcea*, în vederea diseminării Raportului anual 2017 al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

Obiectivul întâlnirii a inclus, de asemenea, sprijinul Avocatului Poporului în soluționarea problemelor cu care se confruntă Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Tulcea în protecția drepturilor copilului și asistența socială a persoanelor adulte și vârstnice.

**

În data de 7 decembrie 2018, Penitenciarul Slobozia a organizat, în parteneriat cu Sucursala Teritorială Tulcea-Colegiul Național al Asistenților Sociali din România, *workshop-ul* cu tema *Colaborarea interinstituțională - element facilitator al reintegrării sociale a persoanelor care au executat o pedeapsă privativă de libertate*. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Cleopatra Heroi, consilier.

Obiectul întâlnirii a vizat dezvoltarea cadrului de suport comunitar pentru facilitarea integrării sociale a deținuților, stabilind rolul fiecărui actor implicat și activitățile specifice pe care le poate realiza, astfel încât să contribuie la reintegrarea socială a beneficiarilor prin utilizarea unui minim de resurse.

**

În data de 10 decembrie 2018, a avut loc la Muzeul Municipiului București, un eveniment consacrat *Zilei Internaționale a Drepturilor Omului*, organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului și Maria Cîmpean, consilier.

**

În data de 11 decembrie 2018, a avut loc la sediul instituției Avocatul Poporului, *lansarea și dezbaterile Rapoartelor speciale privind Drepturile persoanelor persecutate din motive politice de către dictatura instaurată în România, în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989 și Respectarea drepturilor veteranilor de război, văduvelor de război și văduvelor nerecăsătorite ale veteranilor de război*.

Documentele se doresc a fi o radiografie, pe cât posibil fidelă, a suferințelor îndurate de către foștii deținuți politici, victime ale comunismului, și de către cei ce au luptat în Cel de-al Doilea Război Mondial, o prezentare cât mai exactă a situației deloc îmbucurătoare în care se află ultimii supraviețuitori ai acestor două categorii sociale. Propunerile legislative concrete, formulate de instituția Avocatul Poporului, în vederea consolidării statutului acestora, vor fi înaintate celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului României.

La evenimentul de lansare a celor două rapoarte speciale ne-au onorat cu prezența: secretarul general al Guvernului, domnul Toni Greblă, președintele Comisiei juridice, de disciplină și imunități din Camera Deputaților, domnul Nicușor Halici, locțiitorul pe resurse al Șefului Statului Major al Apărării, general Teodor Incicaș, șeful Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, col. Dragoș-Niculin Vasile, președintele CNSAS, domnul Constantin Buchet, președintele Asociației Foștilor Deținuți Politici, domnul Octav Bjoza, președintele Federației Militarilor din România general de brigadă (r) Nicolae Gropan, conf. univ. dr. general (r) Constantin Degeratu, domnul Costin Georgescu, fost director al Serviciului Român de Informații, secretarul general al Asociației Naționale a Veteranilor de Război, col. Gheorghe

Florea, domnul Marius Oprea, din partea Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Apărării, Federației Comunităților Evreiești din România – Cultul Mozaic, Asociației Naționale a Refugiaților de dincolo de Prut și Nistru, Casei Naționale de Pensii, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului și alții.

La eveniment au participat, alături de adjuncții Avocatului Poporului, colegii de la sediul central al instituției Avocatul Poporului.

**

În data de 14 decembrie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *Conferința de inaugurare a Institutului Național de Criminologie*, la invitația ministrului justiției.

**

În data de 18 decembrie 2018, a avut loc, la Palatul Parlamentului, o *întâlnire* cu reprezentanții Ministerului Sănătății, pe tema respectării drepturilor persoanelor surde și a celor cu deficiențe de auz, organizată de Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Violeta Niculescu, expert.

SECȚIUNEA a 2-a

PARTICIPĂRI LA CEREMONII

Participare, în data de 17 mai 2018, la ceremoniile militare și religioase, organizate de Ministerul Apărării Naționale cu ocazia Zilei Eroilor. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ionel Nicolae, adjunct al Avocatului Poporului și Dorel Bahrin, consilier.

Participare, în data de 26 iunie 2018, la ceremonia publică de înălțare a drapelului României în Piața Tricolorului, organizată de Instituția Prefectului București, Primăria Municipiului București și Comandamentul Garnizoanei București, cu ocazia Zilei Drapelului Național. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Ionel Nicolae, adjunct al Avocatului Poporului și Dorel Bahrin, consilier.

Participarea domnului Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, în data de 1 decembrie 2018, la *parada militară* organizată de Ministerul Apărării Naționale cu ocazia *Zilei Naționale a României*.

SECȚIUNEA a 3-a
PARTICIPĂRI LA ÎNTRUNIRI, CONFERINȚE, SIMPOZIOANE ȘI
REUNIUNI PE PLAN EXTERN

■ În data de 16 ianuarie 2018, a avut loc la Geneva – Elveția, *Sesiunea de examinare a României în cadrul mecanismului internațional de evaluare periodică universală a situației drepturilor omului.*

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Claudia Virenfeldt, consilier.

Delegația a fost condusă de domnul Victor Micula, secretar de stat în Ministerul de Externe. Au mai participat reprezentanți ai Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Ministerului Sănătății, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție; Agenției Naționale pentru Romi, Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse, Ministerului Educației Naționale, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justiției, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Autorității Naționale pentru Persoane cu Dizabilități, Agenției Naționale pentru Protecția Drepturilor Copiilor și Adopție.

În cadrul raportării, România a avut la dispoziție 70 de minute în care să prezinte cuvântul introductiv, să răspundă la întrebări, respectiv cuvântul de închidere. În cadrul sesiunii, 78 dintre delegațiile statelor la Organizația Națiunilor Unite au prezentat intervenții, cuprinzând aprecieri față de evoluția situației drepturilor omului în România, în perioada 2013-2017, precum și recomandări (în total 203 recomandări pentru România).

Intervenția reprezentantului instituției Avocatul Poporului a vizat următoarele aspecte:

- adoptarea Legii nr. 9/2018 de modificare și completare a Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, care cuprinde prevederi care arată susținerea din partea statului român pentru asigurarea conformității instituției Avocatul Poporului cu Principiile de la Paris.

- totodată, noul act normativ prevede înființarea Avocatului Copilului, ca entitate în cadrul instituției Avocatul Poporului, cu atribuții de soluționare a plângerilor privind încălcarea drepturilor acestora, dar și de vizitare a centrelor educaționale și de deținere, a caselor și spitalelor pentru copii.

- astfel cum a evidențiat Raportul României pentru UPR 2017, România evaluează aderarea la Protocolul opțional privind procedura de comunicare la Convenția pentru Drepturile Copilului.

- finanțarea instituției Avocatul Poporului a crescut considerabil în timp, consecvent noilor atribuții și apreciem că este adecvată nevoilor și competențelor.

■ În perioada 23-24 ianuarie 2018, a avut loc la Tallinn – Estonia, *Workshop-ul* cu tema *Drepturile omului și epoca digitală*, organizat de Cancelarul de Justiție al Estoniei, în colaborare cu Institutul Internațional al Ombudsmanului.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului.

Workshop-ul a explorat provocările contemporane ale societății digitale și rolul Ombudsmanului în protejarea drepturilor omului în Epoca Digitală. Printre subiectele abordate în cadrul workshop-ului, s-au regăsit temele:

- Cum se definesc serviciile bune în epoca digitală?

- Cum să implementăm o abordare interdisciplinară pentru a proteja drepturile cetățenilor în societatea digitală?

- Care este echilibrul rezonabil între securitate, interes public și viață privată?

■ În perioada 8-9 martie 2018, a avut loc la Bruxelles - Belgia, *Conferința Rețelei Europene a Ombudsmanilor*, organizată de Ombudsmanul European, Emily O'Reilly.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului.

Discuțiile au inclus subiecte privind:

- modul în care Ombudsmanii cred că viitorul Europei ar trebui conceput pentru a asigura societăți incluzive și condiții egale pentru toți cetățenii;

- cooperarea transfrontalieră a Ombudsmanilor;

- precum și provocări comune - migrația și problemele minorităților;

- modul în care instituțiile Ombudsman pot utiliza *social media* pentru a-și îmbunătăți activitățile de comunicare.

Întâlnirea a reunit Ombudsmanii și comisiile de petiții, la nivel național și regional, precum și ofițerii de legătură.

■ În perioada 12-13 martie 2018, a avut loc la Trier – Germania, *Conferința internațională* cu tema *Monitorizarea centrelor rezidențiale pentru vârstnici*, organizată de Direcția Generală Drepturile Omului și Statul de Drept din cadrul Consiliului European.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Marius Schiau, consilier.

Conferința internațională s-a axat pe două teme majore: utilizarea diferitelor forme de mijloace de contenție și efectuarea de interviuri în contextul vizitelor MNP la casele/centrelor pentru persoanele vârstnice.

La conferință au participat reprezentanți ai instituțiilor de profil din țări precum: Albania, Armenia, Austria, Bosnia-Herțegovina, Croația, Cipru, Cehia, Estonia, Germania, Grecia, Ungaria, Italia, Kosovo, Lituania, Moldova, Muntenegru, Polonia, Portugalia, România, Serbia, Slovenia, Elveția, Ucraina, Regatul Unit.

■ În data de 20 aprilie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului a participat la *Reuniunea Consiliului director al Institutului European al Ombudsmanului – EOI*, care a avut loc la Zurich, Elveția.

■ În data de 24 mai 2018, a avut loc la Strasbourg – Franța, *Seminarul ECRI cu Organismele pentru egalitate*, organizat de Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI).

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului.

Seminarul a fost structurat pe următoarele teme:

- Lansarea Recomandării de Politică Generală ECRI (GPR) nr. 2 privind Organismele de Egalitate pentru combaterea rasismului și intoleranței la nivel național, cu sesiuni privind: Standarde pentru organismele de egalitate; Sprijinirea independenței și eficacității organismelor de egalitate;

- Bunele practici ale organismelor de egalitate în combaterea discursului de ură, cu sesiunea *Conștientizarea, cercetarea și colectarea datelor*.

■ În perioada 29-30 mai 2017, a avut loc la Podgorica – Muntenegru, *reuniunea Rețelei Mecanismelor Naționale de Prevenire din Sud Estul Europei - SEE MNP*, cu tema *Prevenirea cazurilor de suicid și supradoze în centrele de detenție și statutul personalului MNP în Statele Membre*, organizată de Protectorul Drepturilor Omului și Libertăților din Muntenegru.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Mihaela Sîrbu, consilier în cadrul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

La întâlnire au participat reprezentanți ai instituțiilor Ombudsman din: Muntenegru, Austria, Croația, Grecia, Serbia, Slovenia, Bosnia și Herțegovina, Kosovo, Albania, Macedonia, Ungaria și România.

■ În perioada 30-31 mai 2018, a avut loc la Skopje – Macedonia, cea de-a 20-a *Aniversare de la înființarea Instituției Ombudsman din Republica Macedonia, respectiv a 10-a Aniversare a Asociației Mediteraneene a Ombudsmanilor – AOM*, organizate de Ombudsmanul Republicii Macedonia.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Roxana Gavrilă, consilier.

La cele două evenimente au fost prezenți numeroși ombudsmani, adjuncți ai ombudsmanilor, consilieri, avocați, înalți comisari, jurnaliști etc.

Deschiderea evenimentului a avut loc la Parlamentul Republicii Macedonia, unde au luat cuvântul domnul Talat Xhaferi, președintele Parlamentului Republicii, domnul Zoran Zaev, președintele Guvernului Republicii Macedonia, domnul Ixhet Memeti, Ombudsmanul Republicii Macedonia, doamna Erinda Ballanca - președintele AOM și Avocatul Poporului - Republica Albania, doamna Bojana Urumova, precum și adjunctul Directorului Oficiului Comisarului pentru Drepturile Omului din cadrul Consiliului Europei.

În cadrul sesiunilor conferinței au fost dezbătute trei subiecte:

- Rolul Ombudsmanului în protecția drepturilor sociale ale categoriilor vulnerabile de cetățeni;

- Rolul Ombudsmanului în protecția drepturilor culturale ale cetățenilor;

- Ombudsmanul, ca protector al mediului înconjurător.

Evenimentele organizate în capitala Republicii Macedonia au avut și rolul de a promova și întări poziția instituției noastre în plan internațional, precum și de a genera un fructuos schimb de experiență, benefic atât instituției macedonene, cât și celorlalți participanți la evenimente.

■ În perioada 20-21 iunie 2018, a avut loc la Leeuwarden / Ljouwert, Olanda, *al 63-lea Congres al Uniunii Federale a Naționalităților Europene*.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului.

Congresul FUEN a avut ca temă centrală situația minorităților naționale din Europa și inițiativa cetățenească Minority SafePack, inițiată de reprezentanții acestei organizații.

■ În perioada 20-22 iunie 2018, a avut loc la Baku, Republica Azerbaidjan, *a XV-a Conferință Internațională a Ombudsmanilor*, cu tema *Rolul Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului în asigurarea și promovarea drepturilor egale*, organizată de doamna prof. Elmira Suleymanova, Comisarul pentru Drepturile Omului din Republica Azerbaidjan (Ombudsman).

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Ioan Gânfălean, adjunct al Avocatului Poporului – Avocatul Copilului și Emma Turtoi, șef Birou contencios constituțional și recurs în interesul legii.

La lucrările Conferinței internaționale au fost prezenți Ombudsmanii din Turcia, Serbia, Macedonia, Tatarstan, Rusia, Dagestan, Pakistan, adjuncții Ombudsmanilor din Georgia și România, reprezentanți ai birourilor Ombudsmanilor din Serbia, Pakistan, Afganistan, Macedonia, România, Președinta Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării din Bulgaria și adjunctul acesteia.

La Conferință au participat și președintele Curții Constituționale din Azerbaidjan, vicepreședintele Parlamentului azer, miniștri ai Guvernului azer, adjunctul procurorului general al Republicii Azerbaidjan, reprezentanți ai misiunilor diplomatice ale țărilor participante, decanul Facultății de Drept a Universității de Stat din Baku și ai organizațiilor non-guvernamentale locale.

În cea de-a doua zi a conferinței, participanții au fost invitați la sediul Ombudsmanului din Azerbaidjan, unde a fost citit și supus adoptării proiectul Declarației celei de-a XV-a Conferințe Internaționale a Ombudsmanului din Azerbaidjan, care statuează o serie de principii generale, printre care: sprijinirea promovării principiului egalității și non-discriminării, pentru respectarea acestora de către instituțiile statului și funcționari, luând în considerare rolul lor în protecția și promovarea drepturilor omului; ținând seama de faptul că instituțiile pentru promovarea și protecția drepturilor omului joacă rolul de „punte” între cetățeni și stat, se impune promovarea implicării societății civile în promovarea principiului egalității și non-discriminării; extinderea cooperării cu organizațiile universale și regionale, cu Națiunile Unite și agențiile specializate, Înaltul Comisariat pentru Drepturile Omului, Consiliul European, Uniunea Europeană, OSCE și alte organizații, precum și cu instituțiile naționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului.

Prin adoptarea Declarației, având în vedere importanța cooperării între instituțiile Ombudsman și Instituțiile Naționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului în conformitate cu Principiile de la Paris, se subliniază necesitatea unui schimb online de informații și bune practici în scopul de a contribui la creșterea eficientizării cooperării.

■ În perioada 12-14 septembrie 2018, a avut loc la Varșovia, Polonia, *Reuniunea anuală de Implementare Dimensiunea Umană a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE)*.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului.

Evenimentul a debutat pe data de 10 septembrie 2018, iar lucrările reuniunii au durat până pe data de 21 septembrie 2018. În perioada 13-14 septembrie, discuțiile s-au axat pe situația drepturilor și libertăților religioase, respectiv drepturile minorităților naționale, subiecte de interes pentru Avocatul Poporului, respectiv Domeniul drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale. Discuțiile referitoare la drepturile și libertățile religioase au avut în centru situația cultelor altele decât cele creștine, cu accent pe drepturile comunitățile musulmane în Rusia și statele post-sovietice.

În data de 14 septembrie 2018, a avut loc dezbaterile referitoare la situația drepturilor minorităților naționale. În introducerea dezbaterilor, președintele Comitetului Consultativ al Consiliului European pentru Convenția-cadru pentru protecția minorităților a identificat trei tendințe în ceea ce privește acest domeniu:

- se observă că minoritățile naționale sunt văzute din ce în ce mai des ca o problemă, ca o amenințare la cultura majorității și de aici izvorăște intensificarea discursurilor instigatoare la ură și acte de violență împotriva minorităților;

- există guverne care iau decizii împotriva intereselor minorităților naționale și s-a accentuat necesitatea unor norme internaționale pentru crearea posibilităților ca organismele internaționale să intervină în aceste situații;

- drepturile minorităților devin din ce în ce mai mult subiect al relațiilor bilaterale, ceea ce creează un fel de sistem de tutelaj, ceea ce duce la scăderea nivelului de încredere și nu ține cont de minoritățile fără țară mamă.

- În data de 14 septembrie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *Reuniunea Consiliului director al Institutului European al Ombudsmanului – EOI*, care a avut loc la Viena, Austria.

- În perioada 25-27 septembrie 2018, a avut loc la Viena, Austria, *Forumul pentru Drepturile Fundamentale din 2018*, organizat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene – FRA.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului.

Forumul a fost un eveniment interactiv, cu un program variat, oferind oportunități de networking și dezbateri, cuprinzând teme ca:

- apartenența în societățile de astăzi diverse, polarizate și fragmentate - rolul educației și al ocupării forței de muncă în promovarea incluziunii;

- acțiunea locală ca motor al drepturilor omului și al apartenenței;

- asigurarea drepturilor sociale prin egalitatea de șanse și accesul pe piața muncii;

- sistemele UE și biometria: implicațiile privind drepturile fundamentale;

- RISE - împreună putem formula o politică mai bună a refugiaților pentru Europa;

- minoritățile naționale și statul;

- de la „bunele practici”, la schimbarea sistemului: cum să regândim incluziunea migranților dintr-o perspectivă comunitară?

- În perioada 27-28 septembrie 2018, a avut loc la Chișinău, Republica Moldova, *Conferința Internațională „Evoluția instituțiilor naționale de protecție a drepturilor omului și rolul acestora în societatea modernă”*, organizată cu prilejul Aniversării a 20 de ani de la înființarea Oficiului Avocatului Poporului din Republica Moldova.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de doamna Magda Constanța Ștefănescu și domnul Ionel Nicolae, adjuncți ai Avocatului Poporului și Emma Turtoi, șef Serviciu.

La lucrările conferinței au participat: secretarul general al Institutului Internațional al Ombudsmanului, reprezentantul Rețelei Europene a Instituțiilor Naționale de Protecție a Drepturilor Omului (ENNHRI), Ombudsmanul din Lituania, împuternicitul pentru drepturile omului al Parlamentului Ucrainean, adjunctul Apărătorului Poporului din Armenia.

În cadrul conferinței a fost examinată evoluția instituțiilor ombudsman și instituțiilor naționale de protecție a drepturilor omului.

Lucrările conferinței au fost organizate în trei sesiuni de lucru, cu următoarele teme de dezbateri:

- Instituția Ombudsmanului. File de istorie și evoluții;

- Instituția Națională de Protecție a Drepturilor Omului din Republica Moldova: evoluții și actualitate și Impactul activității INDO asupra asigurării respectării drepturilor omului în Republica Moldova - viziunea partenerilor Oficiului Avocatului Poporului;

- Rolul instituțiilor Ombudsman și al instituțiilor naționale de protecție a drepturilor omului în societatea modernă.

Reprezentantul delegației României, doamna Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului, a prezentat lucrarea cu tema *Consolidarea instituțională a Avocatului Poporului din România*, subliniind evoluția instituției Avocatul Poporului de la conceptul clasic de ombudsman, până în prezent, când a căpătat noi valențe și atribuții.

■ În perioada 1-3 octombrie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *Conferința europeană a Institutului Internațional al Ombudsmanului*, respectiv a *20-a Aniversare a Ombudsmanului Federal*, organizată de doamna Catherine de Bruecker și domnul Guido Herman, Ombudsmani Federali, la Bruxelles – Belgia.

Temele abordate în cadrul conferinței au fost:

- Ombudsmanul în relațiile sale cu privire la accesul la informații și transparență;
- Ombudsmanul ca un catalizator pentru participarea cetățenilor;
- Ombudsmanul ca garant al angajamentelor internaționale.

■ În perioada 28-30 octombrie 2018, a avut loc la Johannesburg - Africa de Sud, a *10-a Conferință Internațională a Instituțiilor Ombudsman pentru Forțele Armate*, organizată de Ombudsmanul Militar din Africa de Sud și Centrul din Geneva pentru Controlul Democratic al Forțelor Armate – DCAF.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul prof.univ.dr. Mircea Criste, adjunct al Avocatului Poporului.

Conferința a marcat un deceniu de conferințe internaționale, serie care a fost inițiată la Berlin în 2009 și a avut loc în fiecare an de atunci.

Tema conferinței s-a axat pe *Evoluția rolurilor și responsabilităților forțelor armate și implicațiile pentru instituțiile Ombudsman*. Conferința a explorat noi provocări și oportunități care rezultă din implicarea forțelor armate în noi domenii, cum ar fi securitatea internă, securitatea frontierelor și migrația, răspunsul la dezastre și menținerea păcii și rolul pe care instituțiile ombudsman îl pot juca în abordarea acestor provocări.

Printre participanți s-au aflat reprezentanți ai instituțiilor Ombudsman pentru forțele armate, Ombudsmani militari și generali, comisari parlamentari, Ombudsmani parlamentari, precum și inspecții generali mandatați să primească și să investigheze petiții legate de încălcarea drepturilor omului și de administrarea defectuoasă în cadrul forțelor armate și de către forțele armate.

■ În perioada 30-31 octombrie 2018, a avut loc la Novi Sad – Provincia Autonomă Voivodina, *Conferința* cu tema *Protecția Drepturilor Omului: de la ilegalitate la legalitate*, organizată de prof.dr. Zoran S. Pavlović, Apărătorul Provincial al Cetățenilor -Ombudsman. Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului și Roxana Marcu, expert BT Timișoara.

În prima zi a conferinței a fost organizată o masă rotundă cu participarea mai multor reprezentanți ai instituțiilor Ombudsman din Serbia, Grecia, Macedonia, Bosnia și Herțegovina, Slovacia și România, precum și ai altor organisme, cum ar fi Asociația Ombudsmanilor locali din Serbia, Institutul de Cercetări Criminologice și Sociale și Camera Notarilor Publici din Serbia.

În zilele următoare, conferința a continuat într-un cadru extins, fiind prezentate și dezbătute teme privind *Relația instituțiilor independente cu ilegalitatea*, cu participarea unor profesori de drept penal din Serbia, Ungaria, Italia, China, România, Norvegia, Croația, Bosnia și Herțegovina, procurori sau reprezentanți ai Institutului de Cercetări Criminologice și Sociale din Serbia.

Lucrările susținute în cadrul conferinței au fost incluse într-un compendiu editat și tipărit sub patronajul Universității din Novi Sad.

■ În perioada 6-9 noiembrie 2018, domnul Victor Ciorbea, Avocatul Poporului, a participat la *al 10-lea Congres al Asociației Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni și a 20-a Aniversare de la înființarea AOMF*, organizate de Secretariatul permanent al Asociației Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni – AOMF, la Bruxelles și Namur, Belgia.

În cadrul Congresului AOMF s-a discutat, între altele, elaborarea unui Ghid al valorilor și principiilor deontologice destinate Mediatorilor/Ombudsmanilor și colaboratorilor acestora. De asemenea, în cadrul reuniunii privind cea de-a 20-a aniversare a AOMF, a fost adoptată Rezoluția de la Namur-Belgia, ce cuprinde o serie de principii privind promovarea și apărarea drepturilor omului.

Adunarea Generală a AOMF, desfășurată la Namur, l-a ales din nou pe Avocatul Poporului, domnul Victor Ciorbea, pe o perioadă de 3 ani, ca singur membru al Europei Centrale și de Est în Consiliul de Administrație al Asociației Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni.

■ În perioada 7-8 noiembrie 2018, a avut loc la Skopje, Macedonia, *Conferința regională* cu tema *Incluziunea romilor după Decada Romilor: situația actuală și provocările viitoare*, organizată de Ombudsmanul Republicii Macedonia.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Roxana Gavrilă, consilier.

La conferință au participat instituțiile Ombudsman din țările din regiune: Albania, Serbia, Bulgaria, România, Ungaria, Croația, Kosovo, Muntenegru și Bosnia și Herțegovina. Conferința s-a axat pe rezultatele obținute după *Decada Romilor* și activitatea instituțiilor și organelor relevante cu privire la incluziunea romilor. O atenție deosebită a fost acordată evaluării situației din țările din regiune după implementarea *Decadei Romilor*, privind accesul romilor la educație, locuințe, sănătate și locuri de muncă.

Pe lângă reprezentanții instituțiilor Ombudsman din țările menționate mai sus, la conferință au mai participat și reprezentanți ai instituțiilor naționale din Macedonia cu atribuții în acest domeniu, precum și ai ONG-urilor.

■ În perioada 7-9 noiembrie 2018, a avut loc la Copenhaga, Danemarca, *Workshop-ul IOI pentru Mecanismele Naționale de Prevenire*, cu tema *Consolidarea monitorizării recomandărilor MNP*, organizat de Secretariatul General al Institutului Internațional al Ombudsmanului – IOI.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Maria Lepadatu, consilier în cadrul Centrului Zonal Bacău.

Workshop-ul a pus accent pe tema recomandărilor MNP și a oferit o platformă pentru schimbul reciproc între practicieni pentru a discuta activități cum ar fi:

- modul de formulare a unor recomandări eficiente;
- urmărirea și evaluarea implementării recomandărilor;
- urmărirea progresului (sistematizarea recomandărilor și a răspunsurilor).

■ În data de 19 noiembrie 2018, a avut loc la Sofia, Bulgaria, *Forumul Regional al Ombudsmanilor* cu tema *Protecția drepturilor omului: provocările cooperării în Balcani*, organizat de Ombudsmanul Republicii Bulgaria.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului.

Scopul Forumului a fost acela de a reuni Ombudsmanii din țările balcanice pentru a discuta aspecte legate de oportunitățile de networking și de consolidare a cooperării regionale.

Forumul a avut loc după încheierea Președinției bulgare a Consiliului UE, iar în cadrul acestuia a fost discutată problema drepturilor economice și sociale reglementate de Carta Drepturilor Fundamentale a UE.

■ În perioada 28-29 noiembrie 2018, a avut loc la Erevan, Armenia, *Conferința internațională la nivel înalt dedicată celei de-a zecea Aniversări de la desemnarea Apărătorului Drepturilor Omului ca Mecanism Național de Prevenire*, organizată de Apărătorul Drepturilor Omului din Armenia.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Angela-Alina Aron, consilier în cadrul Centrului Zonal Craiova.

În cadrul conferinței au fost organizate grupuri de lucru, cu următoarele teme:

- provocări pentru monitorizare și inspecție: Implementarea recomandărilor MNP și crearea unor mecanisme eficiente de urmărire a implementării recomandărilor, bune practici și realizări privind metodele de prevenire a torturii;
- detenția de către agențiile de aplicare a legii;
- monitorizarea instituțiilor psihiatrice;
- servicii de asistență medicală în instituțiile penitenciare;
- femeile și minorii aflați în detenție.

■ În perioada 29-30 noiembrie 2018, a avut loc la Geneva, Elveția, *Forumul privind Problemele Minorităților*, cu tema *Apatridia: o problemă a minorităților*.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de domnul Zsolt Molnár, adjunct al Avocatului Poporului.

Forumul a fost înființat de Consiliul pentru Drepturile Omului și reprezintă o platformă unică de promovare a dialogului și a cooperării pe teme legate de minorități naționale sau etnice, religioase și lingvistice. Discuțiile s-au concentrat pe următoarele teme:

- cauzele și consecințele negative ale apatridiei asupra minorităților: prevenirea apatridiei printr-o abordare bazată pe drepturile omului;
- apatridia rezultată din conflicte, mișcările forțate ale populației și migrația care afectează minoritățile: principalele provocări și posibile soluții;
- asigurarea dreptului la cetățenie pentru persoanele aparținând minorităților prin facilitarea înregistrării nașterii, naturalizării și obținerii cetățeniei pentru minoritățile apatride;
- femeile și copiii aparținând minorităților afectate de apatridie: promovarea egalității de gen în legile privind naționalitatea.

■ În perioada 3-4 decembrie 2018, a avut loc la Milano, Italia, *a doua Reuniune regională privind prevenirea torturii*, organizată de Asociația pentru Prevenirea Torturii -APT și Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa – OSCE.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Izabela Cernavodeanu și Nicolae Voicu, consilieri în cadrul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

Întâlnirea a reunit MNP-uri, organizațiile societății civile și experți în prevenirea torturii de la organisme internaționale și regionale relevante, pentru a discuta despre prevenirea torturii în regiunea OSCE, modele de cooperare între MNP-uri și organizațiile societății civile în general și, în special, în domeniul detenției imigranților.

Obiectivul l-a reprezentat sporirea cunoașterii reciproce între MNP-uri și organizațiile societății civile, în ceea ce privește mandatele acestora și contribuțiile la protecția tuturor persoanelor private de libertate în regiunea OSCE.

■ În perioada 12-13 decembrie 2018, a avut loc la Podgorica, Muntenegru, *a doua Conferință a Rețelei Mecanismelor Naționale de Prevenire din Sud Estul Europei - SEE MNP*, organizată de Protectorul Drepturilor și Libertăților Omului din Muntenegru.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de doamna Magda Constanța Ștefănescu, adjunct al Avocatului Poporului și Maria Lepadatu, consilier.

Conferința a fost organizată, printre altele, în cadrul *Proiectului Alternative eficiente pentru detenția în imigrație: învățare, împărțire și aplicare*, și a oferit ocazia unor discuții interactive privind aspectele juridice și practice ale detenției în materie de imigrație și alternative eficiente, și practicile specifice fiecărei țări, standardele relevante ale Consiliului Europei și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

■ În perioada 18-19 decembrie 2018, a avut loc la Tunis, Tunisia, *Conferința anuală cu tema Mecanismele Naționale de Prevenire și supraaglomerarea în locurile private de libertate: abordări și strategii*, organizată de Instituția Națională Tunisiană pentru Prevenirea Torturii.

Instituția Avocatul Poporului a fost reprezentată de Mihai Copăceanu, consilier în cadrul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

Conferința a fost structurată în 6 sesiuni de lucru, cu următoarele teme:

- Metode de monitorizare a dinamicii vieții comunității într-un spațiu supraaglomerat;
- Cum se poate controla gestionarea persoanelor private de libertate în locuri supraaglomerate?
- Cum se controlează spațiile dedicate vizitării deținuților în spațiile de detenție supraaglomerate?
- Investigarea acțiunilor disciplinare în locurile de detenție supraaglomerate;
- Igienă, Controlul Sănătății și al Nutriției în Locurile de Detenție Supraaglomerate;
- Metode de verificare pentru activitățile de formare și muncă.

SECȚIUNEA a 4-a

COLABORAREA CU OMBUDSMANUL EUROPEAN

În cursul anului 2018, Ombudsmanul European a informat membrii Rețelei Ombudsmanilor Europeni – ENO despre lansarea mai multor sondaje, printre care amintim:

- consultarea publică privind politica lingvistică a instituțiilor, organelor și agențiilor UE. Scopul consultării a fost acela de a promova o discuție cu privire la modul în care instituțiile UE pot comunica cel mai bine cu publicul într-o manieră care să reflecte un echilibru acceptabil între necesitatea de a respecta și de a sprijini diversitatea lingvistică, pe de o parte, și constrângerile administrative și bugetare, pe de altă parte.

- interpretarea Directivei 2004/38/CE (Directiva privind Drepturile Cetățenilor), pe tema căreia Ombudsmanul European a decis să facă un sondaj - petiții din partea cetățenilor UE care-și exercită dreptul de liberă circulație în Belgia, cu privire la timpul de procesare a cererilor de viză de intrare pentru soții/soțiile acestora, care sunt resortisanți ai unor țări terțe. În cazuri extreme, prelucrarea acestor cereri a depășit mai mult de opt luni.

- cazul 1040/2017/JAP, care a vizat tratarea de către Comisia Europeană a unei plângeri privind încălcarea dreptului comunitar împotriva autorităților olandeze, care au refuzat eliberarea unei vize pentru un membru de familie dintr-o țară terță al unui cetățean al Uniunii.

Reclamantul era un cetățean austriac, care a locuit în Olanda pe o barcă. Soția sa din țara terță a dorit să-l însoțească și, astfel, a solicitat o viză în temeiul Directivei privind drepturile cetățenilor. Cu toate acestea, autoritățile olandeze au refuzat eliberarea vizei. În apel, decizia de respingere a fost confirmată. Reclamantul a apelat la Comisia Europeană, deoarece credea că autoritățile olandeze au aplicat greșit legislația UE și au respins cererea din motive incorecte.

Comisia Europeană a considerat că situația reclamantului a constituit într-adevăr un caz de aplicare incorectă a normelor UE. Cu toate acestea, deoarece acesta a fost un caz izolat și în absența unei practici generale și consecvente care contravine legislației UE din partea autorităților olandeze, aceasta a decis să nu mai întreprindă nicio acțiune. Reclamantul a contestat decizia Comisiei referitoare la informațiile furnizate de Rețeaua SOLVIT, care a sugerat că problema sa ar putea fi de natură sistemică. Cu toate acestea, întrucât Comisia nu a răspuns, s-a adresat Ombudsmanului.

Ombudsmanul European a analizat problema și a solicitat Comisiei o explicație detaliată a poziției sale. De asemenea, a contactat Ombudsmanul olandez și Rețeaua SOLVIT. Comisia a oferit o justificare extensivă pentru decizia sa de a nu urmări cazul reclamantului. Ombudsmanul European nu a identificat nici un caz de administrare defectuoasă și a închis cazul.

Având în vedere declarația Comisiei din răspunsul său referitor la problemele statelor membre cu privire la aplicarea legislației UE în acest domeniu, Ombudsmanul European a decis să contacteze ombudsmanii naționali în vederea sensibilizării cu privire la această problemă.

SECȚIUNEA a 5-a **PRACTICA STUDENȚILOR**

Ca și în anii anteriori, în cursul anului 2018 a continuat colaborarea instituției Avocatul Poporului cu universități din întreaga țară, prin efectuarea de stagii de practică ale studenților atât la sediul central, cât și la birourile teritoriale.

Practica studenților la sediul central

În cadrul bunelor raporturi de colaborare cu alte instituții, trebuie amintită colaborarea cu Facultatea de Drept din cadrul Universității din București, precum și cea cu Facultatea de Drept din cadrul Universității „Titu Maiorescu” din București.

În acest sens, amintim Acordul-cadru privind efectuarea stagiului de practică, încheiat între instituția Avocatul Poporului și Universitatea „Titu Maiorescu” din București.

Astfel, **13 studenți** au desfășurat stagii de practică, la instituția Avocatul Poporului, în perioadele: 17-28 septembrie 2018 și 5-16 noiembrie 2018.

Practica studenților la birourile teritoriale și colaborări cu universități și licee

Birourile teritoriale ale instituției Avocatul Poporului au continuat colaborarea cu anumite universități, în vederea efectuării unor stagii de practică ale studenților, după cum urmează:

*

- efectuarea unor stagii de practică de către *9 studenți* din cadrul Facultății de Drept a Universității „Transilvania” din Brașov, la sediul Biroului Teritorial Brașov;

- efectuarea unor stagii de practică de către *20 de studenți* din cadrul Facultății de Drept – Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din Cluj-Napoca, la sediul Biroului Teritorial Cluj;

- efectuarea unor stagii de practică de către *137 de studenți* din cadrul Facultății de Drept - Universitatea din Craiova, la sediul Biroului Teritorial Craiova;

- încheierea unui Protocol de Colaborare cu Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept, în vederea efectuării unor stagii de practică;

- încheierea unui Protocol pentru practica studenților din anul II ai Facultății de Științe Economice și Drept, din cadrul Universității din Pitești;

- efectuarea unui stagiu de practică de către *12 studenți* din cadrul Facultății de Științe Economice și Drept – Universitatea din Pitești, la sediul Biroului Teritorial Pitești;

- încheierea unui Protocol de colaborare cu Școala Postliceală Sanitară FEG EDUCATION – Filiala Suceava;

- efectuarea unui stagiu de practică de către *5 studenți* ai Facultății de Științe Economice, Juridice și Administrative din cadrul Universității „Petru Maior” din Târgu-Mureș, la sediul Biroului Teritorial Târgu-Mureș.

- efectuarea unui stagiu de practică de către *1 student* al Facultății de Drept din cadrul Universității „Dimitrie Cantemir” din Târgu-Mureș, la sediul Biroul Teritorial Târgu-Mureș.

- efectuarea unui stagiu de practică de către *1 student* al Facultății de Drept Elisa Cofini – Università degli Studi di Trento, Italia, la sediul Biroului Teritorial Timișoara.

SECȚIUNEA a 6-a

ÎNCHEIEREA UNOR PROTOCOALE DE COLABORARE

În vederea eficientizării activității și pentru a consolida relațiile cu autoritățile publice dispuse să colaboreze cu Avocatul Poporului în interesul cetățenilor, pentru apărarea drepturilor și libertăților acestora, au fost încheiate protocoale de colaborare.

De asemenea, au fost semnate acte adiționale la o serie de protocoale de colaborare pe care Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție le are cu asociații profesionale/organizații neguvernamentale.

- Protocolul de colaborare între **instituția Avocatul Poporului și Fundația ICAR**;
- **Protocolul nr. 1**, privind colaborarea în vederea realizării responsabilităților prevăzute de art. 29⁴ alin. (4), art. 29⁷ alin. (1)-(3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, modificată și completată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014, aprobată prin Legea nr. 181/2014, între **instituția Avocatul Poporului și Organizația neguvernamentală – Fundația de Sprijin Comunitar**;
- **Protocolul nr. 2**, privind colaborarea în vederea realizării responsabilităților prevăzute de 29⁴ alin. (4), art. 29⁷ alin. (1)-(3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, modificată și completată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014, aprobată prin Legea nr. 181/2014, între **instituția Avocatul Poporului și Organizația neguvernamentală – Asociația „Vocea Copiilor Abandonați”**;
- **Protocolul nr. 3**, privind colaborarea în vederea realizării responsabilităților prevăzute de 36 alin. (4), art. 39 alin. (1)-(3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, între **instituția Avocatul Poporului și Organizația neguvernamentală – Consiliul Tinerilor Instituționalizați**;
- **Protocolul nr. 4**, privind colaborarea în vederea realizării responsabilităților prevăzute de 37-38 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, între **instituția Avocatul Poporului și Colegiul Psihologilor din România**;
- **Protocolul nr. 5**, privind colaborarea în vederea realizării responsabilităților prevăzute de 36 alin. (4), art. 39 alin. (1)-(3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, între **instituția Avocatul Poporului și Organizația neguvernamentală – Asociația Junii**;
- **Protocolul nr. 6**, privind colaborarea în vederea realizării responsabilităților prevăzute de 36 alin. (4), art. 39 alin. (1)-(3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, între **instituția Avocatul Poporului și Organizația neguvernamentală – Asociația „Aproape de Oameni” Iași**;
- **Protocolul nr. 7**, privind colaborarea în vederea realizării responsabilităților prevăzute de 36 alin. (4), art. 39 alin. (1)-(3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, între **instituția Avocatul Poporului și Organizația neguvernamentală – Asociația pentru Sprijin Comunitar și Integrare Socială Iași - ASCIS**;
- **Protocolul nr. 8**, privind colaborarea în vederea realizării responsabilităților prevăzute de 36 alin. (4), art. 39 alin. (1)-(3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, între **instituția Avocatul Poporului și Organizația neguvernamentală – Asociația Casa de Copii „Sf. Maria” Ajutorul Creștinilor**.
- **Protocolul nr. 9**, privind colaborarea în vederea realizării responsabilităților prevăzute de 36 alin. (4), art. 39 alin. (1)-(3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, între **instituția Avocatul Poporului și Asociația „Acțiune și Resurse pentru Comunitate – ARC”**.

CAPITOLUL VI

COMUNICAREA ȘI RELAȚIILE INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI CU MASS-MEDIA

Deschiderea și receptivitatea Avocatului Poporului la semnalele lansate de mass-media privind posibile încălcări ale drepturilor și libertăților cetățenilor de către autorități sau instituții publice s-au manifestat din plin și în anul 2018. Dovada consistă, între altele, în consolidarea importantă a expunerii activității instituției în presa audio-vizuală (numărul de apariții referitoare la activitatea Avocatului Poporului în media audio-vizuală aproape s-a triplat în 2018 față de 2017). În context, este important și corect să precizăm că această expunere nu a constat numai în știri pozitive. Au existat și critici, fiind semnalate nemulțumiri ale anumitor segmente ale societății cu privire la unele acțiuni sau inacțiuni ale Avocatului Poporului, aspect normal într-o societate democratică. Critici de care Avocatul Poporului va ține cont și care constituie punctul de plecare al unei analize în vederea îmbunătățirii relației instituției cu cetățenii, cu organizațiile neguvernamentale, cu alte segmente ale societății, în scopul de a apăra cât mai eficient drepturile și libertățile persoanelor fizice în relația cu autoritățile și instituțiile publice.

Creșterea considerabilă a expunerii instituției în mass-media audio-vizuală și menținerea unei prezențe constante bune în presa scrisă centrală și locală s-a datorat și faptului că în anul 2018 și-a început activitatea Avocatul Copilului. Acesta a manifestat o atitudine pro-activă față de semnalele lansate în media referitoare la încălcări ale drepturilor minorilor, numărul sesizărilor din oficiu cunoscând o creștere importantă (de ex. Radio România Actualități - Avocatul Poporului s-a sesizat în cazul celor 23 de bebeluși de la Giulești – 8 decembrie 2018; DIGI 24 - Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul copiilor bătuți de polițiști locali în parcul IOR – 26 septembrie 2018; Radio România Constanța - Constanța: Avocatul Poporului anchetează cazurile a două școli unde se presupune că sănătatea elevilor a fost periclitată – 21 iunie 2018).

Dincolo de activitatea susținută desfășurată de Avocatul Copilului, instituția a fost preocupată, în limitele legii și ale Constituției, și de alte aspecte negative apărute în societate, cu privire, între altele, la sincopile din sistemul de sănătate, numeroasele cazuri de violență în școli, situația sistemului penitenciar și alte disfuncții legislative care afectau diverse categorii sociale, în toate aceste cazuri, Avocatul Poporului uzând de instrumentele prevăzute de lege pentru a remedia neregularitățile (de ex. Cotidianul - *Avocatul Poporului, sesizare în cazul absenței medicamentelor citostatice*, 8 mai 2018; Hotnews - *ÎCCJ admite un recurs în interesul legii formulat de Avocatul Poporului referitor la regimul juridic al contravențiilor: Descrierea insuficientă a faptei atrage nulitatea relativă a procesului-verbal de constatare a contravenției* – 14 mai 2018; Juridice.ro - *Avocatul Poporului. Sesizare din oficiu ref. nerespectarea drepturilor studenților de către universități* – 11 iunie 2011; Adevărul - *Avocatul Poporului va face o anchetă privind condițiile de la Spitalul Universitar București, reclamate de asistenții medicali aflați în greva foamei* – 22 august 2018; Evenimentul Zilei – *Probleme grave descoperite în trei penitenciare de către Avocatul Poporului. Verificările au avut loc după decesul judecătorului Mustață* – 9 septembrie 2018; News.ro - *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu privind lipsa apei potabile în aproape o treime din școlile din județul Olt* – 13 septembrie 2018; Capital - *Un drog de mare risc introdus recent în România face ravagii printre tineri. Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu* – 9 octombrie 2018).

Referitor la reflectarea în media a activității Avocatului Poporului, nu putem să trecem cu vederea faptul că au existat inițiative importante ale instituției, care nu au beneficiat totuși de o mediatizare satisfăcătoare din partea presei. Spre exemplu, în luna decembrie 2018, Avocatul Poporului a lansat în dezbatere publică două Rapoarte speciale referitoare la situația foștilor deținuți politici și cea a veteranilor de război, prin care s-a dorit tragerea unui semnal de alarmă cu privire la situația acestor categorii sociale și au fost propuse o serie de modificări legislative în vederea îmbunătățirii situației și statutului acestora. Cu câteva excepții, foarte puține, evenimentul organizat de Avocatul Poporului nu a beneficiat însă de prezența mass-media, iar ideile puse în discuție au fost insuficient mediatizate (de ex. DC News - Drepturi veterani de război. Avocatul Poporului, anunț important – 25 octombrie 2018; Amos News - Raportul special privind respectarea drepturilor persoanelor persecutate din motive politice, în dezbatere – 12 decembrie 2018; Știri pe surse - Victor Ciorbea cere Guvernului OUG pentru drepturile veteranilor –29 decembrie 2018). Cauzele situației mai sus expuse sunt atât de natură obiectivă cât și subiectivă, dar înțelegem că este necesară și o analiză temeinică din partea Avocatului Poporului în vederea îmbunătățirii strategiei de comunicare a instituției.

Adaptarea Avocatului Poporului la noile modalități de comunicare, respectiv social media, a intrat, în 2018, pe făgașul normalității. Prezentarea activității instituției în special pe rețeaua Facebook, a cunoscut o creștere constantă, prin mediatizarea în rândul utilizatorilor acestei rețele sociale a demersurilor, punctelor de vedere și rapoartelor întocmite de către Avocatul Poporului, în scopul popularizării activității instituției și pe acest palier care ocupă o poziție din ce în ce mai importantă în contextul comunicațional actual. Avocatul Poporului reia îndemnul adresat anul trecut utilizatorilor rețelelor de socializare, de a accesa contul de Facebook al instituției și de a semnala orice caz de încălcare a drepturilor și libertăților cetățenilor de către instituțiile și autoritățile publice.

Reflectarea activității birourilor teritoriale ale Avocatului Poporului în presa locală a cunoscut un parcurs ușor ascendent și în anul 2018, prin acordarea de declarații de presă, interviuri sau participări la emisiuni radiofonice. În plan local a continuat colaborarea cu posturile teritoriale ale radioului public, dar se menține ca obiectiv inițierea unei colaborări constante cu postul public de radio la nivel central.

Pentru anul 2019 se menține obiectivul eficientizării reflectării în presă a activității Avocatului Poporului, ca garant ferm al respectării drepturilor și libertăților cetățenești. În context, se menține intenția de a întocmi, asemeni altor instituții ale Ombudsman-ului din state europene, a unei liste a tuturor instituțiilor și autorităților publice care nu au pus în aplicare sau au târăgănat punerea în aplicare a Recomandărilor Avocatului Poporului în cazuri de nerespectare a drepturilor și libertăților persoanelor fizice. Lista ar trebui adusă la cunoștința opiniei publice, astfel încât să constituie un stimul pentru instituții și autorități, în vederea respectării drepturilor cetățenilor, prevăzute în Constituție.

În vederea consolidării continue a transparenței activității și a mai bune popularizări a activității instituției, semnalăm faptul că Avocatul Poporului a exprimat intenția ca, începând cu anul 2019, să demareze o serie de audiențe colective (întâlniri cu cetățenii), în toate județele țării. Totodată, ne menținem intenția de a realiza, în mediul liceal și universitar, campanii de informare asupra competențelor Avocatului Poporului și asupra aspectelor legate de apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. În plus, va continua popularizarea, prin intermediul presei, a cazurilor punctuale, aflate în lucru sau rezolvate de către Avocatul Poporului.

SECȚIUNEA 1

BULETINUL INFORMATIV AL INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI

Instituția Avocatul Poporului a editat Buletinul informativ cu o frecvență trimestrială, buletin ce cuprinde detaliat, aspecte din activitatea desfășurată, aprecieri transmise de petiționari și de autoritățile publice la adresa instituției Avocatul Poporului, cazuri soluționate prin intervenția Avocatului Poporului.

Buletinul informativ se regăsește pe pagina de internet a instituției, www.avpoporului.ro, la secțiunea *Relații cu presa*.

SECȚIUNEA a 2-a

AVOCATUL POPORULUI ÎN MASS-MEDIA

Avocatul Poporului și adjuncții săi au participat la **48 emisiuni radio-TV**, au fost publicate **114 articole în presa centrală și locală** și au fost date publicității **138 comunicate de presă**.

A. Interviuri, emisiuni și intervenții la posturile de televiziune

- www.stiri.tvr.ro - *Avocatul Poporului se va sesiza din oficiu în cazul copilului din Oradea a cărui poveste a fost prezentată la TVR*, 6 februarie 2018;
- TVR - *Avocatul Poporului, în cazul copilului de la Oradea: Am dispus o anchetă la spital, am cerut punct de vedere de la MS, apoi ne vom pronunța*, 8 februarie 2018;
- Realitatea TV – interviu acordat de Avocatul Poporului referitor la Protocolul de colaborare încheiat de instituția Avocatul Poporului cu Organizația Salvați Copiii, 8 februarie 2018;
- Antena 3- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în scandalul deținuților torturați de la Rahova*, 9 februarie 2018;
- DIGI 24 - *Ciorbea anchetează un accident într-un parc acvatic*, 13 aprilie 2018;
- PROTV - *Avocatul Poporului s-a autosesizat în cazul unui tânăr care are nevoie de transplant*, 11 mai 2018;
- KANAL D - *Li se încalcă dreptul la viață? Are nevoie urgentă de transplant pulmonar și așteaptă de doi ani să ajungă pe lista de așteptare. Ionuț trăiește o adevărată dramă* (Intervenția telefonică a Avocatului Poporului), 14 mai 2018;
- DIGI 24 - ICCJ: *Greșelile din amenzi anulează sancțiunea (ICCJ a admis recursul în interesul legii promovat de Avocatul Poporului)*, 15 mai 2018;
- KANAL D - *De ce bat pasul pe loc părinții copilului care-ar fi murit după ce a mâncat shaorma?* (Intervenție telefonică a Avocatului Poporului) – 22 mai 2018;
- Antena 1 Observator - *Noi acuzații în cazul elevei bătute de îngrijitoare la școala specială din Cluj. Părinții spun că nu e primul caz de violență (Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu)* – 11 iunie 2018;

- Antena 3 – *Dosar penal după moartea judecătorului Mustață. Avocatul Poporului s-a autosesizat (intervenția telefonică a Avocatului Poporului) – 9 august 2018;*
- DIGI 24 - *Neregulile descoperite de Avocatul Poporului la Penitenciarul Rahova, după moartea subită a lui Stan Mustață – 7 septembrie 2018;*
- DIGI 24 - *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul copiilor bătuți de polițiști locali în parcul IOR – 26 septembrie 2018;*
- România TV – *intervenție telefonică a Avocatului Poporului, pe marginea cazului judecătorului mort în pușcărie – 26 septembrie 2018;*
- Antena 3 - *Veteran de război, pensie de 300 de lei. Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu – 27 septembrie 2018;*
- Kanal D - *Avocatul Poporului s-a sesizat în cazul veteranului de război cu pensie de 300 de lei, care este nevoit să vândă flori pentru a trăi – 27 septembrie 2018;*
- Antena 3 - *Un nou drog face ravagii într-un oraș din România. Avocatul Poporului a demarat o anchetă – 9 octombrie 2018;*
- DIGI 24 - *Drogurile „Zombie” pot da efecte neuropsihice cutremurătoare. Medic: Sinucideri și crime pot avea loc sub influența acestor substanțe (Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu) – 9 octombrie 2018;*
- Portalul FLUX 24 - *Zombie în România (interviu acordat Radio France Internationale de către Avocatul Poporului, Victor Ciorbea) – 11 octombrie 2018;*
- Radio România Actualități - *Avocatul Poporului s-a sesizat cu privire la concedierea asistentei Luceanu – 12 octombrie 2018;*
- Antena 1 - *Observator - Ancheta la Spitalul Universitar București, după ce o asistentă medicală care a denunțat condițiile din spital a fost concediată (Ancheta Avocatului Poporului) – 12 octombrie 2018;*
- Antena 3 - *Avocatul Poporului este în concediu până pe 30 octombrie. Ce se întâmplă cu sesizările privind OUG pe Legile Justiției – 17 octombrie 2018;*
- TVR - *Avocatul Poporului cere informații suplimentare de la Guvern și de la Tudorel Toader cu privire la ordonanța pe legile justiției – 18 octombrie 2018;*
- TVR - *Avocatul Poporului și-a delegat unele atribuții unui adjunct. Acesta nu poate sesiza CCR. Comunicat: Instituția Avocatului Poporului este o autoritate publică unipersonală, autonomă și independentă – 18 octombrie 2018;*
- PROTV - *Avocatul Poporului s-a sesizat în legătură cu existența unui focar de stafilococ auriu la Maternitatea Giulești – 11 decembrie 2018;*
- Antena 1 - *Noi informații despre cazul militarului care a murit electrocutat la Alba Iulia, cu câteva zile înainte de Centenar! Abia acum s-a aflat (Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu) - 14 decembrie 2018.*

B. Interviu și emisiuni la posturile de radio

- Radioiasi.ro - *Avocatul Poporului recomandă măsuri privind angajarea de personal la Spitalul de Psihiatrie Pădureni-Grajduri, 22 ianuarie 2018;*
- Radioiasi.ro - *Suceava: Ancheta a Avocatului Poporului în cazul femeii care a decedat în Spitalul Județean, 25 ianuarie 2018;*
- Radio România Mureș - *Reprezentanții Avocatului Poporului salută demolarea „zidului berlinez” din Sfântu Gheorghe, 7 februarie 2018;*
- Radio România Mureș - *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul minorului din Hărman, 26 aprilie 2018;*

- Radio România Iași - *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul absenței citostaticelelor la Institutul de Oncologie Iași*, 8 mai 2018;
- Radio România Actualități - *Emisiunea Serviciul de noapte - Avocatul Copilului intră în acțiune și în România (Invitatul emisiunii, Avocatul Copilului, domnul Ioan Gânfălean)* – 15 mai 2018;
- Radio România Mureș - *16 copii minori din județul Mureș au rămas orfani în urma accidentului din Ungaria. Sesizare a Avocatului Poporului* – 23 mai 2018;
- Radio Chișinău - *Avocatul Poporului intenționează să elaboreze un raport special cu privire la situația refugiaților din Basarabia* – 8 iunie 2018;
- Radio Europa FM - *Avocatul Poporului verifică posibila nerespectare a drepturilor studenților în universități* – 8 iunie 2018;
- Radio România Mureș - *Avocatul Poporului solicită Primăriei Luduș să își revizuiască serviciile sociale* – 8 iunie 2018;
- Radio România Mureș - *Avocatul Poporului se implică în rezolvarea situației „aurolacilor” la Brașov* – 12 iunie 2018;
- Radio România Mureș - *La Brașov, Avocatul Poporului se implică în salvarea de vieți* – 19 iunie 2018;
- Radio România Cluj - *Avocatul Poporului s-a autosesizat în cazul absenței medicamentelor necesare în tratamentul cancerului* – 20 iunie 2018;
- Radio România Constanța - *Constanța: Avocatul Poporului anchetează cazurile a două școli unde se presupune că sănătatea elevilor a fost periclitată* – 21 iunie 2018;
- Radio România Actualități Timișoara - *Avocatul Poporului anchetează cazul unui pacient din Oradea care a sunat la 112 chiar din spitalul unde era internat* – 22 iunie 2018;
- Radio România Actualități Reșița - *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și solicită lămuriri pentru absența unor medicamente importante de pe piață!* – 25 iunie 2018;
- Radio România Actualități Iași - *Vaslui: Avocatul Poporului s-a sesizat în cazul unei fete de 13 ani, abuzată de mamă* – 25 iunie 2018;
- Radio România Actualități Iași - *Avocatul Poporului – sesizare din oficiu în cazul celor 3 minore care au ajuns la spital în comă alcoolică* – 26 iunie 2018;
- Radio România Actualități - *Avocatul Poporului despre OUG privind referendumul pentru familie* – 28 septembrie 2018;
- Radio România Mureș - *Avocatul Poporului cere C.J.A.S. Brașov să informeze corect publicul* – 10 octombrie 2018;
- Radio România Actualități - *Avocatul Poporului s-a sesizat în cazul celor 23 de bebeluși de la Giulești* – 8 decembrie 2018;
- Radio România Actualități Mureș - *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și efectuează o anchetă în legătură cu restrângerea dreptului persoanelor surde sau cu deficiențe de auz, de a-și reinnoi permisul de conducere* – 18 decembrie 2018.

C. Articole publicate în presa centrală și locală

- *Iohannis a promulgat Legea prin care se înființează Avocatul Copilului*, evz.ro, 4 ianuarie 2018;
- *Avocatul Poporului recomandă angajarea unui număr mai mare de gardieni la Penitenciarul Vaslui*, evz.ro, 15 ianuarie 2018;

- *Avocatul Poporului cere în instanță reangajarea unei persoane*, www.dcnews.ro, 15 ianuarie 2018;
- *Avocatul Poporului solicită explicații Ministerului Sănătății cu privire la situația cadrelor medicale care au promovat examenul de rezidențiat, dar nu le-a fost confirmat titlul de medic*, 24-ore.ro, 19 ianuarie 2018;
- *Avocatul Poporului. Recomandare către conducerea ANP ref. identificarea unei soluții care să asigure achiziționarea la timp a medicamentelor*, www.juridice.ro, 23 ianuarie 2018;
- *Avocatul Poporului efectuează o anchetă la Spitalul Județean de Urgență Sf. Ioan cel Nou din Suceava*, www.amosnews.ro, 25 ianuarie 2018;
- *Normele de aplicare a O.U.G. nr. 52/2017 privind restituirea sumelor reprezentând taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare, taxa pentru emisiile poluante și timbrul de mediu, adoptate și datorită Avocatului Poporului*, www.avocatura.com, 31 ianuarie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul elevului agresat de trei femei în Școala Gimnazială nr. 28 Constanța*, www.ziuaconstanta.ro, 5 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului recomandă DGASPC Neamț să ia măsuri pentru protecția copiilor folosiți la cerșit*, www.administratie.ro, 5 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a autosesizat în cazul elevului bătut de mamele unor copii în Școala 28 din Constanța*, www.romaniatv.net, 5 februarie 2018;
- *Două anchete a efectuat Avocatul Poporului în județul Buzău. Una a vizat Primăria*, adevarul.ro, 5 februarie 2018;
- *Reprezentanții Avocatului Poporului salută demolarea “zidului berlinez” din Sfântu Gheorghe*, administratie.ro, 7 februarie 2018;
- *Comisia de la Veneția, îngrijorată de legea care pune pumnul în gură ONG-urilor. Mesajul transmis Avocatului Poporului*, www.gandul.info, 8 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a autosesizat și face o ancheta în cazul gardienilor care ar fi maltratată deținuți la Rahova*, www.hotnews.ro, 9 februarie 2018;
- *Ciorbea cere la Înalta Curte să stabilească exact când se pot anula în instanță amenzile întocmite prost*, www.ziare.com, 13 februarie 2017;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul unui sportiv din Brașov*, www.amosnews.ro, 14 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului. Sesizare din oficiu referitor la cazul unui elev nevăzător căruia nu îi este permis accesul la cursuri cu însoțitorul legal*, www.juridice.ro, 15 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu cu privire la decesul unei paciente la Spitalul de Urgență din Târgu-Jiu*, www.adevarul.ro, 28 martie 2018;
- *Avocatul Poporului, sesizat pe protocolul SRI-Parchetul General. Victor Ciorbea anunță măsuri după Paște*, www.stiripesurse.ro, 6 aprilie 2018;
- *Numiri în funcție la Avocatul Poporului. Cine sunt cei care vor îndeplini funcțiile de Adjuncți ai Avocatului Poporului*, www.ziuaconstanta.ro, 13 aprilie 2018;
- *Avocatul Poporului anchetează posibile abuzuri asupra copiilor la centrul de asistență din Satu Mare*, Adevărul, 26 aprilie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat în cazul unui copil care a încercat să se sinucidă într-un centru de plasament*, Adevărul, 26 aprilie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul minorului care a încercat să se sinucidă în centrul din Hărman (Brașov)*, Amos News, 26 aprilie 2018;

- *Seminarul „Judecătorul și Mediatorul instituțional”*, Amos News, 27 aprilie 2018;
- *Ombudsmani, membri ai Comisiei de la Veneția, și reprezentanți ai Avocatului Poporului vor discuta despre rolul Judecătorului și al Mediatorului în societate*, Legal Magazin, 28 aprilie 2018;
- *Știri pe surse - Ombudsmani din 12 state, la seminarul ”Judecătorul și mediatorul instituțional”*, www.stiripesurse.ro, 3 mai 2018;
- *Ciorbea: România și Franța împărtășesc același spirit în abordarea problemelor juridice și a instituțiilor statului*, Agerpres, 3 mai 2018;
- *Victor Ciorbea: O lungă tradiție în domeniul relațiilor juridice ne leagă de Franța*, juridice.ro, 4 mai 2018;
- *Ciorbea, despre Doina Cornea: Doamna de Fier a rezistenței românești anticomuniste, poate ar fi meritat un titlu de erou în viață*, Româniatv.net, 4 mai 2018;
- *Avocatul Poporului, sesizare în cazul absenței medicamentelor citostatice*, Cotidianul, 8 mai 2018;
- *Anchetă a Avocatului Poporului la ISJ Vaslui pentru o posibilă încălcare a unui ordin al MEN*, Agerpres, 8 mai 2018;
- *Avocatul Poporului solicită anularea parțială a unor hotărâri ale Consiliului Local Dofteana*, Amos News, 10 mai 2018;
- *Avocatul Poporului. Sesizare din oficiu ref. aparatură învechită și lipsa materialelor necesare la Clinica de Urologie din Craiova*, juridice.ro, 11 mai 2018;
- *ÎCCJ admite un recurs în interesul legii formulat de Avocatul Poporului referitor la regimul juridic al contravențiilor: Descrierea insuficientă a faptei atrage nulitatea relativă a procesului-verbal de constatare a contravenției*, Hotnews.ro, 14 mai 2018;
- *Violența domestică - Avocatul Poporului, REACȚIE*, DC News, 14 mai 2018;
- *Mesajul Avocatului Poporului cu ocazia Zilei naționale de cinstire a martirilor din temnițele comuniste*, Amos News, 14 mai 2018;
- *Avocatul Poporului va realiza un raport special privind prevenirea și combaterea violenței domestice*, Cuvântul Libertății, 15 mai 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat în cazul fetei din Vânători somată să plătească o investigație medicală*, Romedic.ro, 18 mai 2018;
- *Avocatul Poporului și Ombudsman-ul din Republica Bulgaria doresc consolidarea cooperării dintre cele două instituții*, Amos News, 18 mai 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat în cazul fetei din Vânători somată să plătească o investigație medicală*, Obiectiv Info, 18 mai 2018;
- *Avocatul Poporului și Ombudsman-ul din Republica Bulgaria doresc consolidarea cooperării dintre cele două instituții*, Infolegal.ro, 19 mai 2018;
- *Întrevedere Victor Ciorbea – Ombudsman-ul din Republica Bulgaria*, juridice.ro, 21 mai 2018;
- *Mesajul Avocatului Poporului cu ocazia Zilei Mondiale a Diversității Culturale pentru Dialog și Dezvoltare*, Amos News, 21 mai 2018;
- *Avocatul Poporului anchetează incidentele în care mai mulți copii și adulți ar fi consumat diverse produse*, Amos News, 22 mai 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat în cazul toxiinfecțiilor din Bacău și Iași. Peste 150 de oameni au ajuns la spital*, Libertatea, 22 mai 2018;
- *Avocatul Poporului. Demersuri ref. cazul unui cetățean care a întâmpinat dificultăți privind înmatricularea unui autoturism*, juridice.ro, 23 mai 2018;

- *Avocatul Poporului. Sesizare din oficiu ref. cazuri în care mai multe persoane au ajuns la spital după consumul unor alimente*, juridice.ro, 23 mai 2018;
- *Avocatul Poporului elaborează un raport referitor la situația refugiaților din Basarabia și Transnistria*, Amos News – 8 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului intenționează să elaboreze un raport special cu privire la situația refugiaților din Basarabia*, All Moldova – 8 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului a declanșat o anchetă în cazul copilului cu mama medic și tatăl tenor, vizând respectarea dreptului copilului la protecție*, Curentul – 8 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului cere Primăriei Luduș să ia măsuri pentru asigurarea protecției sociale în cazul unei persoane*, Amos News – 8 iunie 2018;
- *Parchetul, sesizat în cazul elevei bătute de o supraveghetore de la Liceul pentru Deficienți de Auz / și Avocatul Poporului va face o anchetă*, Hotnews – 11 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul unui copil care ar fi fost umilit, pus să mănânce urzici, melci și să lingă pantofi*, Amos News – 11 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul femeii care a murit în Arestul Poliției Capitalei*, Hotnews – 11 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și va ancheta cazul în care o elevă de la Liceul pentru Deficienți de Auz Cluj-Napoca a fost bătută de o pedagogă*, Adevărul – 11 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului. Sesizare din oficiu ref. nerespectarea drepturilor studenților de către universități*, Juridice.ro – 11 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului. Sesizare din oficiu ref. cazul unui copil agresat în curtea unei grădinițe*, Juridice.ro – 12 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul unor copii de la școala din Constanța, care s-ar fi intoxicat cu dezinfectant*, Amos News – 19 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul unui bătrân căruia i s-a aplicat o amendă uriașă de către ITM*, Amos News – 20 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și efectuează o anchetă cu privire la depistarea unui caz de tuberculoză*, Amos News – 20 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului cere lămuriri Ministerului Sănătății și Agenției Naționale a Medicamentului*, Amos News – 20 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului cere lămuriri Ministerului Sănătății după ce bolnavii de cancer au rămas fără 4 medicamente esențiale*, Adevărul – 20 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat în cazul lipsei mai multor citostatice*, Jurnalul.ro – 20 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului cere lămuriri Ministerului Sănătății după ce bolnavii de cancer au rămas fără 4 medicamente esențiale: Cisplatin, Bleomicin, Osetron și Folinat de Calciu*, Hotnews – 20 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a autosesizat în cazul bătrânului amendat pentru că săpa un cavou în urma unui articol din Adevărul*, Adevărul – 21 iunie 2018;
- *Cazul fetei agresate la grădiniță. Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu*, Evenimentul Zilei – 22 iunie 2018;
- *PRIMELE MĂSURI în cazul fetei care a făcut TUMBE pe asfalt în fața Vioricăi Dăncilă: Ce decizie a luat Avocatul Poporului (VIDEO)*, Portalul B1 TV – 22 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului cere lămuriri Ministerului Sănătății privind absenta de pe piața a unor medicamente necesare în tratamentul cancerului*, Portalul 9AM.ro – 23 iunie 2018;

- *Avocatul Poporului s-a sesizat în cazul fetei din județul Vaslui, care ar fi fost legată cu lanțul de copac și arsă cu fierul de călcat, Libertatea – 25 iunie 2018;*
- *Avocatul Poporului, anchetă la Casa Județeană de Pensii Bacău, în condițiile tergiversării dosarului unui petent, Amos News – 25 iunie 2018;*
- *Avocatul Poporului s-a sesizat cu privire la situația copiilor diagnosticați cu diabet zaharat tip I, Amos News – 26 iunie 2018;*
- *Avocatul Poporului s-a sesizat în cazul a trei minore, Amos News – 26 iunie 2018;*
- *Avocatul Poporului s-a sesizat după ce trei fetețe de 3, 4 și 8 ani din Vaslui au ajuns la spital în comă alcoolică, Hotnews – 26 iunie 2018;*
- *În urma analizei noastre, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în legătură cu nerespectarea drepturilor studenților în universități, Portalul România Curată – 10 iulie 2018;*
- *PRIMA reacție a Avocatului Poporului, Victor Ciorbea, după gravele violențe din Piața Victoriei! EXCLUSIV, PS News – 21 august 2018;*
- *Avocatul Poporului va face o anchetă privind condițiile de la Spitalul Universitar București, reclamate de asistenții medicali aflați în greva foamei, Adevărul – 22 august 2018;*
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul unei femei decedate, Amos News – 24 august 2018;*
- *Avocatul Poporului va analiza solicitarea lui Iohannis de sesizare a CCR pe rectificarea bugetară, Adevărul – 6 septembrie 2018;*
- *Cazul judecătorului Stan Mustață. AVOCATUL POPORULUI INTERVINE. Recomandări care trebuie să prevină REPETAREA UNEI DRAME similare, Evenimentul Zilei – 7 septembrie 2018;*
- *Probleme GRAVE descoperite în trei penitenciare de către Avocatul Poporului. Verificările au avut loc după decesul judecătorului Mustață, Evenimentul Zilei – 9 septembrie 2018;*
- *Avocatul Poporului investighează cazul unei bătrâne din Comuna Popricani, Amos News – 13 septembrie 2018;*
- *Cazul copilei de 14 ani căzută de pe un stâlp este cercetat de Avocatul Poporului. Fata se juca la 3 noaptea, Libertatea – 13 septembrie 2018;*
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu privind lipsa apei potabile în aproape o treime din școlile din județul Olt, News.ro - 13 septembrie 2018;*
- *EXCLUSIV Avocatul Poporului critică publicarea de către Darius Vâlcov a fișei medicale a unui protestatar și anunță că o investigație a fost demarată de Autoritatea pentru protecția datelor, G4MEDIA – 13 septembrie 2018;*
- *Avocatul Poporului se implică în reabilitarea Casei lui Iuliu Maniu. Ce donație a făcut pentru continuarea lucrărilor, Adevărul – 24 septembrie 2018;*
- *Avocatul Poporului s-a autosesizat în cazul copiilor bătuți de polițiști locali în Parcul IOR, Hotnews – 26 septembrie 2018;*
- *Avocatul Poporului face anchetă în cazul familiei cu nouă copii, despre care Libertatea a scris la începutul lunii septembrie. Primarul le-ar fi refuzat alocațiile, Libertatea – 26 septembrie 2018;*
- *Avocatul Poporului s-a sesizat în cazul situației copiilor surdo-muți care întâmpină dificultăți în promovarea evaluării naționale sau a bacalaureatului, Amos News - 26 septembrie 2018;*
- *Anunț de ULTIMĂ ORĂ despre REFERENDUM! AVOCATUL POPORULUI dă un răspuns TRANȘANT, Evenimentul Zilei – 28 septembrie 2018;*

- *EXCLUSIV! Semnal de alarmă pentru Lia Olguța Vasilescu! De cine a uitat în noua Lege a pensiilor – Mii de cazuri* (declarație a Avocatului Poporului), *Bugetul.ro* – 1 octombrie 2018;
- *Un drog de mare risc introdus recent în România face ravagii printre tineri. Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu*, *Capital* – 9 octombrie 2018;
- *Victor Ciorbea: Lecția tragică a Holocaustului trebuie transmisă generațiilor viitoare pentru a preveni ura rasială*, *Agerpres* – 9 octombrie 2018;
- *VIDEO Imaginile din Câmpia Turzii care au determinat sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului. Tinerii ar fi consumat un drog numit „Zombie”*, *Adevărul* – 10 octombrie 2018;
- *Avocatul Poporului anchetează concedierea asistentei medicale de la Spitalul Universitar*, *Ziare.com* – 12 octombrie 2018;
- *Avocatul Poporului și Ombudsmanul militar din Germania doresc intensificarea parteneriatului privind drepturile militarilor*, *Amos News* – 15 octombrie 2018;
- *Avocatul Poporului, sesizare CCR. Victor Ciorbea, explicații*, *DC News* – 18 octombrie 2018;
- *Avocatul Poporului solicită informații suplimentare în legătură cu OUG pe Justiție*, *Libertatea* – 18 octombrie 2018;
- *Ciorbea rupe tăcerea. Ce va face în cazul ordonanței de urgență pe legile justiției*, *Evenimentul Zilei* – 19 octombrie 2018;
- *Drogul Zombie – Avertismentul specialiștilor: consumul de droguri sintetice în România a crescut* (relatează despre sesizarea Avocatului Poporului în cazul Câmpia Turzii), - *Exquisite Magazine* – 19 octombrie 2018;
- *Avocatul Poporului efectuează o anchetă la Primăria Pitești*, *Amos News* – 25 octombrie 2018;
- *Drepturi veterani de război. Avocatul Poporului, anunț important*, *DC News* – 25 octombrie 2018;
- *Agenda Avocatul Poporului: Legea referitoare la norme de conviețuire socială și legislația privind drepturile veteranilor de război*, *Hotnews* - 26 octombrie 2018;
- *Interviu telefonic acordat de Avocatul Poporului publicației VICE România, referitor la sesizarea din oficiu despre consumul unei substanțe numite „Zombie”* - 9 noiembrie 2018;
- *Avocatul Poporului, anchetă cu privire la posibila evacuare a unor familii domiciliat în comuna Alexeni, Ialomița*, *Amos News* – 22 noiembrie 2018;
- *Interviu acordat de Avocatul Poporului postului Antena 1 - testimonial inclus în cadrul unei emisiuni TV dedicată Centenarului Marii Uniri, și difuzată în data de 1 decembrie 2018;*
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul Maternității Giulești*, *PS News* – 7 decembrie 2018;
- *Veterani de război/deținuți politici. Avocatul Poporului, rapoarte speciale*, *DC News* – 7 decembrie 2018;
- *Raportul special privind respectarea drepturilor persoanelor persecutate din motive politice, în dezbatere*, *Amos News* – 12 decembrie 2018;
- *Raportul special privind respectarea drepturilor veteranilor intră în dezbatere*, *Amos News* – 12 decembrie 2018;
- *Avocatul Poporului a efectuat anchete la Colegiul tehnic Lazăr Edeleanu și Școala gimnazială George Emil Palade*, *Amos News* – 13 decembrie 2018;

- *Un militar a murit în gara Alba Iulia. Avocatul Poporului s-a sesizat*, Evenimentul Zilei - 14 decembrie 2018;
- *Avocatul Poporului – sesizare la CCR pe dispoziții legale privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate*, Agerpres – 14 decembrie 2018;
- *Permis conducere, reînnoire. Avocatul Poporului, sesizare*, DC News – 18 decembrie 2018;
- *Victor Ciorbea cere Guvernului OUG pentru drepturile veteranilor*, Știri pe surse – 29 decembrie 2018.

D. Comunicate de presă

- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului cu privire la posibila încetare a activității centrului de îngrijiri paliative Carl Wolff din Sibiu - 10 ianuarie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul decesului unui bebeluș la două zile de la naștere, în Spitalul Cuza Vodă din Iași - 10 ianuarie 2018
- Comunicat de presă privind Acțiunea în contencios administrativ formulată de Avocatul Poporului în cazul unei persoane în cazul căreia s-a dispus nelegal încetarea raporturilor de serviciu - 15 ianuarie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și ancheta Avocatului Poporului în cazul decesului unei femei gravide la Spitalul Municipal Roman - 19 ianuarie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului cu privire la situația cadrelor medicale și a farmaciștilor care au promovat examenul de rezidențiat, dar nu le-a fost confirmat titlul de medic, medic dentist sau farmacist - 19 ianuarie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și ancheta Avocatului Poporului în cazul unei femei care a decedat în Spitalul Județean de Urgență Sf. Ioan cel Nou din Suceava - 25 ianuarie 2018
- Comunicat de presă - Mesajul Avocatului Poporului cu ocazia Zilei Internaționale a nonviolenței în școli și a păcii - 30 ianuarie 2018
- Comunicat de presă privind adoptarea de către Guvern a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 52/2017 și a Normelor sale de aplicare, ca urmare a demersurilor Avocatului Poporului - 31 ianuarie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unui elev din Constanța, agresat în școală de mamele unor copii - 5 februarie 2018
- Comunicat de presă privind Recomandările adresate de Avocatul Poporului în cazul folosirii unor copii la cerșit în județul Neamț - 5 februarie 2018
- Comunicat de presă privind activitatea instituției Avocatul Poporului în trimestrul al IV-lea al anului 2017 – 5 februarie 2018
- Comunicat de presă privind întâlnirea Avocatului Poporului cu o delegație a Comisiei de la Veneția - 8 februarie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și ancheta Avocatului Poporului în cazul evenimentelor petrecute la Penitenciarul Spital București Rahova - 9 februarie 2018
- Comunicat de presă privind prezentarea de către Avocatul Poporului, în 2018, a două Rapoarte Speciale referitoare la deținuții politici și veteranii de război - 9 februarie 2018

- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și ancheta Avocatului Poporului în cazul unui elev din Ploiești, care nu este lăsat să intre în școală împreună cu însoțitorul legal - 14 februarie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unui sportiv, bolnav de cancer, căruia i se refuză decontarea tratamentului efectuat în Franța - 14 februarie 2018
- Comunicat de presă privind un Recurs în interesul legii promovat de către Avocatul Poporului – insuficienta descriere a faptei nu atrage anularea procesului verbal de contravenție, ci are drept consecință doar nulitatea relativă a actului - 14 februarie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și ancheta Avocatului Poporului cu privire la informațiile din presă, conform cărora medicii de la Serviciul de Expertiză Medicală Pitești ar da consultații medicale în parcare - 21 februarie 2018.
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în legătură cu lipsa vaccinului antirabic în spitalele din Calafat, Craiova și Slatina - 6 martie 2018
- Comunicat de presă privind ancheta Avocatului Poporului la Primăria Ceanu Mare, județul Cluj - 6 martie 2018
- Comunicat de presă privind Recomandarea adresată de Avocatul Poporului Primarului Comunei Dumbrăvița, județul Brașov, în care solicită punerea în executare a unei hotărâri judecătorești definitive - 6 martie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul a două persoane cu handicap grav, cărora le-a fost sistată indemnizația - 22 martie 2018
- Comunicat de presă privind Recomandarea adresată de Avocatul Poporului Penitenciarului Ploiești, după ancheta cu privire la incidentul în care mai mulți deținuți au reclamat modul în care le-a fost efectuată percheziția - 2 aprilie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în legătură cu accidentul dintr-un parc acvatic din Brașov, în urma căruia o fetiță de 10 ani și-a retezat două degete - 13 aprilie 2018
- Comunicat de presă privind activitatea instituției Avocatul Poporului în trimestrul I al anului 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea Avocatului Poporului în cazul acuzelor aduse de o tânără Inspectoratului de Jandarmi Bistrița-Năsăud în legătură cu folosirea unei poze de a sa într-un pliant - 20 aprilie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unui copil de 3 ani, căruia i s-a refuzat internarea de către trei unități spitalicești, deși starea sa de sănătate era gravă - 20 aprilie 2018
- Comunicat de presă privind ancheta Avocatului Poporului în legătură cu posibile abuzuri asupra copiilor din Centrul de Asistență și Intervenție a Victimelor Traficului de Persoane, Abuzului, Neglijării și Exploatării – „Andrei”, din Satu Mare - 26 aprilie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și ancheta Avocatului Poporului în cazul unui minor care a încercat să se sinucidă chiar în ziua de Paști, în Centrul de tip familial din localitatea Hărman, județul Brașov - 26 aprilie 2018
- Comunicat de presă privind Reuniunea organizată de către Avocatul Poporului și Asociația Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni (cu participarea unor membri ai Comisiei de la Veneția) la București, în perioada 3-4 mai 2018 - 27 aprilie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul absenței medicamentelor citostatice la Institutul Regional de Oncologie Iași - 8 mai 2018

- Comunicat de presă privind ancheta Avocatului Poporului în cazul comasării a două unități școlare, cu posibila încălcare a unui Ordin al Ministerului Educației Naționale - 8 mai 2018
- Comunicat de presă privind acțiunea în contencios administrativ formulată de către Avocatul Poporului împotriva unor hotărâri ale Consiliului local al Comunei Dofteana, județul Bacău - 10 mai 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în legătură cu criza de soluții de spălare necesare în realizarea intervențiilor chirurgicale endoscopice și aparatura învechită de la Clinica de Urologie Craiova - 10 mai 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul lui Călin Farcaș, un tânăr care are nevoie de transplant pulmonar, ca și în cazul altor persoane aflate în aceeași situație - 10 mai 2018
- Mesajul Avocatului Poporului cu ocazia Zilei Naționale de cinstire a martirilor din temnițele comuniste - 14 mai 2018
- Comunicat de presă privind elaborarea, de către Avocatul Poporului, a unui Raport special privind prevenirea și combaterea violenței domestice - 14 mai 2018
- Mesajul Avocatului Poporului cu ocazia Zilei Internaționale a Familiei - 15 mai 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul fetei de 6 ani, obligată să plătească o datorie de către Casa Județeană de Asigurări de Sănătate - 17 mai 2018
- Mesajul Avocatului Poporului cu ocazia Zilei Eroilor - 17 mai 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și ancheta Avocatului Poporului în cazul unei bătrâne de la Centrul de Recuperare Neuropsihică Zvoriștea, județul Suceava, care a încercat să se sinucidă - 17 mai 2018
- Comunicat de presă referitor la întrevvederea Avocatului Poporului, domnul Victor Ciorbea cu Ombudsman-ul Republicii Bulgaria, doamna Maya Manolova - 18 mai 2018
- Mesajul Avocatului Poporului cu ocazia Zilei Mondiale a Diversității Culturale pentru Dialog și Dezvoltare - 18 mai 2018
- Comunicat de presă privind demersurile întreprinse de Avocatul Poporului în cazul unui cetățean care a întâmpinat greutăți la înmatricularea unui autoturism - 22 mai 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și anchetele Avocatului Poporului în cazurile de îmbolnăviri din județele Bacău și Iași, din cauza consumului anumitor produse - 22 mai 2018
- Comunicat de presă privind ancheta Avocatului Poporului în cazul unor copii cu handicap psihic, rezultați dintr-o relație de concubinaj a unor părinți cu afecțiuni psihice - 23 mai 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul copilului de 3 ani, din București, care a decedat după ce ar fi mâncat shaorma - 23 mai 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului cu privire la situația copiilor rămași orfani, în urma accidentului produs în Ungaria, în 22 mai 2018 - 23 mai 2018
- Mesajul Avocatului Poporului cu ocazia Zilei Internaționale a Copiilor Dispăruți - 24 mai 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului cu privire la situația unei femei care susține că a fost torturată, mutilată și umilită în arest - 25 mai 2018
- Mesajul Avocatului Poporului cu ocazia Zilei Internaționale a Copilului - 31 mai 2018

- Comunicat de presă privind Recomandarea Avocatului Poporului către Primăria orașului Luduș, județul Mureș - 8 iunie 2018
- Comunicat de presă privind întâlnirea Avocatului Poporului, domnul Victor Ciorbea cu reprezentanții Asociației Naționale a Refugiaților de dincolo de Prut și Nistru - 8 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul copilului de 9 ani care și-a înjunghiat mortal bunica - 8 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului legată de posibila nerespectare a drepturilor studenților de către universitățile din România - 8 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și ancheta Avocatului Poporului în cazul elevei de la Liceul Tehnologic Special pentru Deficienți de Auz Cluj Napoca, agresată de o angajată - 11 iunie 2018
- Comunicat de presă privind cazul unui copil care ar fi fost umilit, pus să mănânce urzici, melci și să lingă cartofi - 11 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul decesului unei persoane private de libertate în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă București - 11 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unui deținut de la Penitenciarul Codlea, județul Brașov, care a solicitat îngrijiri medicale, susținând că a înghițit corpuri străine și medicamente - 18 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în legătură cu decesul unui bărbat în drum spre spitalul din Făgăraș, precum și cu lipsa medicilor și mașinilor din dotarea ambulanței Făgăraș - 18 iunie 2018
- Comunicat de presă privind ancheta Avocatului Poporului în legătură cu situația de la Centrul de Plasament Periș, unde mai mulți copii ar fi fost violați de colegii lor mai mari - 19 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unei bătrâne din Comuna Pângărați, județul Neamț, care locuiește în continuare în casa arsă, rămasă fără acoperiș și geamuri - 19 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unor copii de la o Școală din Municipiul Constanța, care s-ar fi intoxicat cu dezinfectant - 19 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului cu privire la depistarea unui caz de tuberculoză într-o școală din Constanța - 20 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unui bătrân căruia i s-a aplicat o amendă uriașă de către ITM pentru că își construia propriul cavou cu muncitori fără acte legale - 20 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în legătură cu absența de pe piață a unor medicamente esențiale pentru tratamentul cancerului - 20 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unei femei bătute cu bestialitate, pe o stradă din București, de către fiul său, cunoscut cu afecțiuni psihice - 21 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unei fetițe de 3 ani care a fost violată la groapa de gunoi Pata Rât din Cluj Napoca - 21 iunie 2018
- Comunicat de presă privind ancheta Avocatului Poporului cu privire la posibile violențe exercitate asupra copiilor cu dizabilități de la Complexul de Servicii Comunitare „Sfântul Andrei” Ploiești - 21 iunie 2018

- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în legătură cu incidentul petrecut la o grădiniță din Constanța, privind presupuse acte de violență exercitate asupra unui copil - 22 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unui bărbat care a fost nevoit să ceară ajutor la 112 chiar din Spitalul Municipal Oradea, unde era internat - 22 iunie 2018
- Comunicat de presă privind ancheta Avocatului Poporului la Casa Județeană de Pensii Bacău - 25 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unei fete de 13 ani, din județul Vaslui, care ar fi fost legată de copac și arsă cu fierul de călcat - 25 iunie 2018
- Comunicat de presă referitor la sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului cu privire la situația copiilor diagnosticați cu diabet zaharat tip I - 26 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul a trei minore, din Vaslui, care au ajuns în spital, în comă alcoolică - 26 iunie 2018
- Mesajul Avocatului Poporului cu ocazia Zilei Internaționale pentru Sprijinirea Victimelor Torturii - 26 iunie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unei fete de 13 ani, răpită și violată de trei bărbați - 29 iunie 2018
- Comunicat de presă privind ancheta Avocatului Poporului în cazul unui copil de 3 ani, agresat sexual de fratele său, în vârstă de 15 ani - 3 iulie 2018
- Comunicat de presă privind Recursul în interesul legii promovat de Avocatul Poporului referitor la interpretarea și aplicarea prevederilor legale în materia competențelor poliției locale de a iniția acțiuni în instanță având ca obiect autorizarea executării și desființării lucrărilor de construcție - 6 iulie 2018
- Comunicat de presă privind activitatea instituției Avocatul Poporului în trimestrul al II-lea al anului 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unui copil de 9 ani, din comuna Flămânzi, județul Botoșani, care a ajuns la spital în comă alcoolică - 26 iulie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul a doi copii, între care un bebeluș, intoxicați cu bureți - 26 iulie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și ancheta Avocatului Poporului în cazul a patru minori din Comuna Petrești, județul Dâmbovița, bătuți și neîngrijiți de familie - 6 august 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul decesului persoanei private de libertate Stan Mustață. Avocatul Poporului efectuează anchete la Penitenciarul Rahova, Penitenciarul Giurgiu și Penitenciarul Jilava - 9 august 2018
- Comunicat de presă - Avocatului Poporului s-a sesizat din oficiu și efectuează demersuri în cazul unei femei de 53 de ani internată la Spitalul Clinic de Psihiatrie „Prof. Dr. Al. Obregia”, dată dispărută de către familie din data de 2 august, găsită moartă, miercuri, în curtea unității medicale - 9 august 2018
- Comunicat de presă privind declanșarea de către Avocatul Poporului a unei anchete, după întâlnirea reprezentanților instituției cu greviștii foamei de la Spitalul Universitar de Urgență București - 22 august 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unei femei decedate, care ar fi fost plimbată între spitale, la Satu Mare - 24 august 2018

- Comunicat de presă privind rezultatul anchetei efectuate de către Avocatul Poporului la Spitalul Municipal Beiuș - 24 august 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unei femei, mamă a doi copii minori, care a încercat să se sinucidă prin intoxicare cu gaz - 24 august 2018
- Comunicat de presă referitor la sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului cu privire la cazul unui copil de 11 ani, accidentat într-un loc de joacă din Călărași - 24 august 2018
- Comunicat de presă referitor la sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului cu privire la cazul unui bătrân în scaun rulant, bătut de un îngrijitor în Centrul de Asistență Medico-Socială Lădești din județul Vâlcea - 3 septembrie 2018
- Comunicat de presă privind poziția Avocatului Poporului față de solicitarea publică a Președintelui României de formulare a unei excepții de neconstituționalitate referitoare la OUG privind rectificarea bugetară - 6 septembrie 2018
- Comunicat de presă privind întâlnirea Avocatului Poporului cu reprezentantul UNICEF în România - 6 septembrie 2018
- Comunicat de presă privind constatările și Recomandarea Avocatului Poporului către ANP și Penitenciarul Rahova în cazul deținutului Stan Mustață - 7 septembrie 2018
- Mesajul Avocatului Poporului cu ocazia începerii noului an școlar - 10 septembrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și ancheta Avocatului Poporului în cazul unui minor de 8 ani, care ar fi fost supus la pedepse de către mătușa la care se afla în plasament - 10 septembrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și ancheta Avocatului Poporului în cazul unui pacient cu handicap, care ar fi fost ținut dezbrăcat pe holurile Spitalului Județean din Craiova - 10 septembrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unei bătrâne din Comuna Popricani, județul Iași, care, conform relatărilor presei, nu poate beneficia de drepturile persoanelor cu handicap, din cauza lipsei de interes a asistentului social - 13 septembrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în legătură cu lipsa apei potabile în aproape o treime din școlile din județul Olt - 13 septembrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unei adolescente de 14 ani, din Hulubești, județul Dâmbovița, care a decedat după ce a căzut de pe un stâlp de înaltă tensiune - 13 septembrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și ancheta Avocatului Poporului în cazul unui pacient internat la Spitalul Clinic de Urgențe Prof. Dr. Nicolae Oblu, din Iași, care a fost legat de pat - 20 septembrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unei fetițe din Botoșani, agresată fizic de către mamă - 21 septembrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul copiilor agresați de angajați ai Poliției Locale Sector 3 în parcul IOR - 26 septembrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unei fetițe cu arsuri grave, ținută acasă de către mamă - 26 septembrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și ancheta Avocatului Poporului în cazul unei familii cu nouă copii, din comuna Popricani, județul Iași, căreia i s-ar refuza acordarea alocațiilor - 26 septembrie 2018

- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul situației copiilor surdo-muți, care întâmpină dificultăți în promovarea evaluării naționale din clasa a-VIII-a sau a bacalaureatului - 26 septembrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unui veteran de război, cu o pensie de numai 300 de lei, care este nevoit să vândă flori ca să se poată întreține - 27 septembrie 2018
- Comunicat de presă privind răspunsul Avocatului Poporului la solicitările de ridicare a unei excepții directe de neconstituționalitate referitoare la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 86/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, precum și pentru unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a referendumului național pentru revizuirea Constituției - 28 septembrie 2018
- Comunicat de presă referitor la sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului cu privire la situația a numeroși tineri surprinși prăbușiți pe străzile orașului Câmpia Turzii, județul Cluj, sub influența drogului Zombie - 9 octombrie 2018
- Comunicat de presă privind Recomandarea Avocatului Poporului adresate CJAS Brașov, în legătură cu situația medicală a cunoscutului alergător Robert Cadar, decedat între timp - 9 octombrie 2018
- Mesajul Avocatului Poporului cu ocazia Zilei Naționale de Comemorare a Holocaustului - 9 octombrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și ancheta Avocatului Poporului în cazul unui elev din Craiova, agresat fizic de un coleg în incinta școlii - 11 octombrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și noua anchetă a Avocatului Poporului la Spitalul Universitar de Urgență București în legătură cu concedierea asistentei medicale care s-a aflat acum câteva luni în greva foamei - 12 octombrie 2018
- Comunicat de presă privind întâlnirea Avocatului Poporului cu Comisarul Parlamentar pentru Forțele Armate din R. F. Germania (Ombudsmanul militar), domnul Hans-Peter Bartes - 15 octombrie 2018
- Mesajul Avocatului Poporului cu ocazia Zilei internaționale pentru eradicarea sărăciei - 17 octombrie 2018
- Comunicat de presă privind precizările Avocatului Poporului referitoare la informațiile vehiculate în spațiul public legate de efectuarea concediului legal de odihnă în Statele Unite ale Americii - 17 octombrie 2018
- Comunicat de presă privind solicitarea de date suplimentare de către Avocatul Poporului de la Guvernul României și Ministerul Justiției în legătură cu aspectele sesizate de petenți în memoriile privind neconstituționalitatea OUG nr. 92/2018 - 18 octombrie 2018
- Comunicat de presă privind precizările Avocatului Poporului referitoare la delegarea temporară a atribuțiilor către un Adjunct, precum și scan-ul Ordinului Avocatului Poporului nr.190 din 16 octombrie 2018 - 18 octombrie 2018
- Comunicat de presă privind ancheta Avocatului Poporului la Primăria Municipiului Pitești - 25 octombrie 2018
- Comunicat de presă privind demersurile Avocatului Poporului în vederea recuperării din vamă, de către artistul fotograf orădean Ovidiu Pop a unei medalii conferite la un concurs din India - 25 octombrie 2018
- Mesajul Avocatului Poporului cu ocazia Zilei internaționale de luptă împotriva rasismului și antisemitismului - 9 noiembrie 2018
- Comunicat de presă privind întâlnirea Avocatului Poporului cu Comisarul pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei - 13 noiembrie 2018

- Comunicat de presă privind participarea Avocatului Poporului la cel de-al 10-lea Congres al Asociației Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni - 13 noiembrie 2018
- Mesajul Avocatului Poporului cu ocazia Zilei Universale a Drepturilor Copilului - 20 noiembrie 2018
- Comunicat de presă privind întâlnirea Avocatului Poporului cu domnul senator PMP, Vasile Cristian Lungu - 22 noiembrie 2018
- Comunicat de presă referitor la ancheta Avocatului Poporului cu privire la posibila evacuare a unor familii din comuna Alexeni, județul Ialomița - 22 noiembrie 2018
- Comunicat de presă privind întâlnirea Avocatului Poporului cu un grup de protestatari - 26 noiembrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și ancheta Avocatului Poporului la Consiliul Județean Dâmbovița - 26 noiembrie 2018
- Comunicat de presă privind întâlnirea Avocatului Poporului cu un domnul Marian Moroșan, fost revoluționar - 3 decembrie 2018
- *In Memoriam* George H. W. Bush, președinte SUA (1989-1993) - 4 decembrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul existenței unui focar de stafilococ auriu la Maternitatea Giulești - 7 decembrie 2018
- Comunicat de presă - Avocatul Poporului a lansat spre dezbatere, în 11 decembrie 2018, un Raport special privind respectarea drepturilor veteranilor, veteranilor de război, invalizilor de război, orfanilor de război, văduvelor de război, văduvelor nerecăsătorite ale veteranilor de război și prizonierilor de război - 12 decembrie 2018
- Comunicat de presă - Avocatul Poporului a lansat spre dezbatere, în 11 decembrie 2018, un Raport special privind respectarea drepturilor persoanelor persecutate din motive politice de către dictatura instaurată în România în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 - 12 decembrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului în cazul unui copil bătut într-o școală din Timișoara - 13 decembrie 2018
- Comunicat de presă privind efectuarea a două anchete în unități de învățământ din Municipiul Ploiești - 13 decembrie 2018
- Comunicat de presă privind excepția de neconstituționalitate formulată de Avocatul Poporului referitoare la unele prevederi din Legea nr. 254/2013 - 13 decembrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului referitoare la militarul decedat în gara din Alba Iulia - 14 decembrie 2018
- Comunicat de presă privind sesizarea din oficiu și ancheta Avocatului Poporului în cazul restrângerii dreptului persoanelor cu deficiențe de auz, de a-și reînnoi permisul de conducere - 18 decembrie 2018

SECȚIUNEA a 3-a

COMUNICAREA ȘI RELAȚIILE BIROURILOR TERITORIALE ȘI ALE CENTRELOR ZONALE ALE INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI CU MASS-MEDIA

Comunicarea și relațiile birourilor teritoriale ale instituției Avocatul Poporului cu mass-media s-au menținut la același nivel ridicat ca și în anii anteriori. Astfel, în anul 2018 au fost publicate **284 articole** publicate în presa locală referitoare la activitatea birourilor teritoriale, iar reprezentanții acestora au participat la **145 emisiuni de radio și televiziune**.

Biroul Teritorial Bacău a acordat **8** interviuri posturilor locale de televiziune și a publicat **8** articole în presa locală:

• **Interviuri:**

- Interviul acordat la postul Realitatea TV Bacău cu privire la *Avocatul Copilului*, 8 ianuarie 2018;
- Interviul acordat la postul Topall TV Roman cu privire la *activitatea Biroului Teritorial Bacău în anul 2017*, 12 ianuarie 2018;
- Interviul acordat la postul Realitatea TV Bacău cu privire la *activitatea Biroului Teritorial Bacău în anul 2017*, 17 ianuarie 2018;
- Interviul acordat la postul Topall TV Roman cu privire la *modul de soluționare a sesizării din oficiu pe tema folosirii copiilor la cerșit pe raza județului Neamț*, 22 ianuarie 2018;
- Interviul acordat la postul Topall TV Roman cu privire la *ancheta efectuată la Spitalul Municipal Roman*, 9 februarie 2018;
- Interviul acordat la postul Roman 24.ro cu privire la *ancheta efectuată la Spitalul Municipal Roman*, 14 februarie 2018;
- Interviul acordat la postul Topall TV Roman cu privire la *sesizarea din oficiu privind elevul decedat la Seminarul Teologic Ortodox "Veniamin Costachi"*, 13 martie 2018;
- Interviul acordat la postul Topall TV Roman cu privire la *ancheta desfășurată la Primăria Municipiului Piatra Neamț*, 5 aprilie 2018.

• **Articole:**

- *Avocatul Poporului rămâne în Bacău*, publicat în ziarul Deșteptarea Bacău, 15 ianuarie 2018;
- *De ce a deschis Avocatul Poporului 8 anchete la Bacău*, publicat în ziarul Deșteptarea Bacău, 8 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului cere acte în dosarul gravidei decedate*, publicat în Monitorul de Neamț, 14 februarie 2018;
- *Despre activitatea Biroului Teritorial Bacău al instituției Avocatul Poporului*, publicat în Deșteptarea Bacău, 30 aprilie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în legătură cu incidentul de la Doftana*, publicat în Deșteptarea Bacău, 23 mai 2018;
- *Condamnată trei luni, după ce a apărut în ziarpiatraneamt.ro cum își folosește copilul la cerșit*, publicat în Ziar Piatra Neamț, 18 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului anchetă la Casa Județeană de Pensii Bacău*, publicat în Deșteptarea Bacău, 28 iunie 2018;
- *Depozitul de muniție neexplodată din centrul Bacăului a ajuns în atenția Avocatului Poporului*, publicat în Ziarul de Bacău, 23 noiembrie 2018.

Biroul Teritorial Brașov a acordat **11** interviuri posturilor locale de radio și televiziune și a publicat **54** articole în presa locală:

• **Interviuri:**

- Reportajul *Reprezentanții Avocatului Poporului salută demolarea zidului berlinez din Sf. Gheorghe*, la Știrile Radio România Târgu-Mureș, 7 februarie 2018;

- Reportajul *Biroul Teritorial al instituției Avocatul Poporului a primit multe solicitări de la Sfântu Gheorghe*, la Știrile Radio România Târgu-Mureș, 28 februarie 2018;
- Interviu acordat la Radio România Actualități Târgu-Mureș, cu privire la *sesizarea din oficiu în cazul minorului din Hărman*, în cadrul știrilor difuzate în data de 26 aprilie 2018;
- Interviu acordat la TV Brașov, în cadrul știrilor locale, în data de 11 aprilie 2018;
- Interviu acordat la televiziunea locală TV Brașov, în cadrul știrilor locale, intitulat *Avocatul Poporului s-a autosesizat în cazul tânărului care are nevoie de transplant pulmonar*, 11 mai 2018;
- Interviu acordat la Radio România Târgu-Mureș, în cadrul știrilor locale, intitulat *Avocatul Poporului, se implică în rezolvarea situației „aurolacilor” la Brașov*, 12 iunie 2018;
- Interviu acordat la Radio România Târgu-Mureș, în cadrul știrilor locale, intitulat *La Brașov, Avocatul Poporului se implică în salvarea de vieți*, 19 iunie 2018;
- Interviu acordat la televiziunea locală Realitatea de Covasna, intitulat *Peste 100 de covășneni s-au adresat Instituției Avocatul Poporului, de la începutul anului*, 17 iulie 2018;
- Interviu acordat postului Radio România Târgu-Mureș, intitulat *Avocatul Poporului, Biroul Teritorial Brașov organizează, mâine, audiențe la Sf. Gheorghe*, 2 octombrie 2018;
- Interviu acordat postului Radio România Târgu-Mureș, intitulat *Avocatul Poporului cere C.J.A.S. Brașov să informeze corect publicul*, 9 octombrie 2018;
- Interviu acordat postului Radio România Târgu-Mureș, intitulat *Avocatul Poporului are traducător pentru etnicii maghiari*, 3 decembrie 2018.

• **Articole:**

- *Avocatul Poporului vine în ajutorul medicilor rezidenți*, publicat în Transilvania Expres, 19 ianuarie 2018;
- *Reîncep audiențele reprezentanților Avocatului Poporului*, publicat în Observatorul de Covasna, 5 februarie 2018;
- *Nep Ugyvedje (Avocatul Poporului)*, publicat în Haromszek, 6 februarie 2018;
- *Reprezentanții Avocatului Poporului salută demolarea zidului berlinez din Sfântu Gheorghe*, publicat în Mesagerul de Covasna, 8 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului îi dă dreptate lui Robert Cadar! Este inadmisibil să i se refuze tratarea cancerului în Franța*, publicat în NewsBv, 14 februarie 2018;
- *Program de audiențe Avocatul Poporului, la Sfântu Gheorghe*, publicat în Observatorul de Covasna, 5 martie 2018;
- *Fogad a Nep Ugyvedje (Avocatul Poporului acordă audiențe)*, publicat în Hirmondo, 6 martie, 4 iulie, 31 iulie și 3 octombrie 2018;
- *Avocatul Poporului, sesizare din oficiu în cazul fetei care a rămas fără două degete, într-un parc acvatic din Brașov*, apărut pe www.obervator.tv, 13 aprilie 2018;
- *Avocatul Poporului, anchetă în cazul fetei rănite într-un parc acvatic*, apărut pe www.romaniatv.net, 13 aprilie 2018;
- *Brașov: Avocatului Poporului face o anchetă, după ce o fetiță a fost rănită într-un parc acvatic*, publicat în România Liberă, 13 aprilie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat cu privire la tânăra care acuză Jandarmeria pentru că i-a folosit o fotografie*, publicat în Bună Ziua Brașov, 20 aprilie 2018;
- *Avocatul Poporului va face o anchetă la jandarmii bistrițeni. Este vizată încălcarea dreptului la viață intimă a unei tinere protestatare*, publicat în Libertatea, 20 aprilie 2018;
- *Avocatul Poporului face anchetă cu privire la tentativa de sinucidere a unui orfan dintr-un centru social*, publicat în Transilvania Expres, 26 aprilie 2018;

- *Avocatul Poporului s-a sesizat în cazul unui copil care a încercat să se sinucidă într-un centru de plasament*, publicat în Adevărul, 26 aprilie 2018;
- *Fogad a Nep Ugyvedje (Avocatul Poporului acordă audiențe)*, publicat în cotidianul Haromszek, 28 aprilie 2018;
- *Mi? Hol? Mikor? (Ce? Unde? Când?)*, publicat în cotidianul Haromszek, 30 aprilie, 5 și 6 iunie, 3 și 4 iulie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a autosesizat în cazul lui Călin Farcaș, tânărul din Brașov care are nevoie de transplant pulmonar*, publicat în Bună Ziua Brașov, 11 mai 2018;
- *Avocatul Poporului s-a autosesizat în cazul tânărului din Teliu, care are nevoie de transplant pulmonar*, publicat în News Brașov, 11 mai 2018;
- *Audiențe ale Avocatului Poporului la Sfântu Gheorghe*, publicat în Observatorul de Covasna, 30 mai, 4 iunie, 4 septembrie, 5 noiembrie și 4 decembrie 2018;
- *Audiențe Avocatul Poporului la Sfântu Gheorghe*, publicat în Monitorul de Știri, 30 mai, 4 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a autosesizat în urma unui articol postat pe mytex.ro cu privire la reparația aurolacilor pe străzi*, publicat în Transilvania Expres, 12 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat în cazul bărbatului care a murit în drum spre spitalul din Făgăraș*, publicat în Bună Ziua Brașov, 19 iunie 2018;
- *Anchetă la Penitenciarul Codlea în cazul unui deținut care ar fi încercat să se sinucidă înghițind medicamente*, publicat în Transilvania Expres, 18 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului face anchetă în cazul unui pacient mort în drum spre spital*, publicat în Transilvania Expres, 18 iunie 2018;
- *Audiențe ale Biroului Avocatul Poporului în Sfântu Gheorghe*, publicat on line de televiziunea Realitatea de Covasna, 3 iulie 2018;
- *Instituția Avocatul Poporului – Biroul Teritorial Brașov va desfășura activitate de audiențe în municipiul Sf. Gheorghe*, publicat în Mesagerul de Covasna, 4 iulie 2018;
- *Peste 100 de covăsneni au cerut, în acest an, audiență la Avocatul Poporului*, publicat în Mesagerul de Covasna, 5 iulie 2018;
- *Audiențe la Instituția Avocatul Poporului, mâine, la Sfântu Gheorghe*, care conține un interviu despre competența instituției Avocatul Poporului și desfășurarea audiențelor în județul Covasna, publicat în Observatorul de Covasna, 31 iulie 2018;
- *Ingyenes meghallgatás (Audiențe gratuite)*, publicat în Haromszek, 31 iulie, 1 august, 3 octombrie, 7 noiembrie și 5 decembrie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul mamei sinucigașe din Făgăraș*, publicat în Bună Ziua Brașov, 27 august 2018;
- *Interviu acordat în cadrul Știrilor Pro Tv cu privire la demersurile efectuate de către BT Brașov, referitoare la acordarea asistenței medicale transfrontaliere*, 17 septembrie 2018;
- *Audiențe la Avocatul Poporului*, publicat în Mesagerul de Covasna, 2 septembrie 2018;
- *Audiențe Avocatul Poporului la Sfântu Gheorghe*, publicat în Observatorul de Covasna, 4 septembrie, 5 noiembrie și 4 decembrie 2018;
- *BRAȘOV. Avocatul Poporului a deschis o anchetă în cazul copilului bătut cu biciul*, publicat în Transilvania Expres, 15 octombrie 2018;
- *Audiențe ale instituției Avocatul Poporului, miercuri, la Sfântu Gheorghe*, publicat în Mesagerul de Covasna, 5 noiembrie 2018;
- *Ce probleme aduc covăsnenii în fața Avocatului Poporului*, publicat în Observatorul de Covasna, 8 noiembrie 2018.

Biroul Teritorial Constanța a acordat **18** interviuri posturilor locale de radio și televiziune și a publicat **58** articole în presa locală:

• **Interviuri:**

- Interviul acordat postului TV Alpha Media Medgidia, după acordarea audiențelor, 22 ianuarie 2018;
- Interviul acordat la Radio Constanța - *atribuții și competențe AVP în materia drepturilor copiilor*, 15 februarie 2018;
- Interviuri acordate la TV Alpha Media și Media TV Medgidia, după acordarea audiențelor la sediul Primăriei Medgidia, 21 februarie 2018;
- Interviuri acordate la TV Alpha Media Medgidia și Dunărea TV Cernavodă, după acordarea audiențelor la sediul Primăriei Medgidia și Cernavodă, 21 martie, 16 mai, 10 octombrie 2018;
- Radio România Constanța a publicat știrea *Avocatul Poporului anchetează cazurile a două școli unde se presupune că sănătatea elevilor a fost periclitată*, 21 iunie 2018;
- Interviul acordat postului local TV Dunărea din Cernavodă, septembrie 2018.

• **Articole:**

- *Avocatul Poporului continuă acordarea audiențelor cetățenilor din județul Tulcea*, publicat în Ziarul de Tulcea, 16 ianuarie 2018;
- *Primăriile și spitalele în topul reclamațiilor la Avocatul Poporului Constanța*, publicat în ziarul Replica, 31 ianuarie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul elevului agresat de trei femei în Școala Gimnazială nr. 28 Constanța*, apărut pe www.ziuaconstanta.ro, 7 februarie 2018;
- *Cazul elevului din Constanța bătut în școală de mamele unor colegi în atenția Avocatului Poporului*, apărut pe www.cugetliber.ro, 6 februarie 2018;
- *Luni, 19 februarie Avocatul Poporului acordă audiențe tulcenilor*, apărut pe www.ziare.com, 13 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului vine luni la Tulcea pentru audiențe*, apărut pe www.orasul-tulcea.ro, 12 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului vine la Tulcea*, apărut pe www.mesageruldetulcea.ro, 13 februarie 2018;
- *Primăriile și spitalele în topul reclamațiilor la Avocatul Poporului Constanța în 2017*, apărut pe www.press24.ro, 1 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului Constanța dă audiențe în județ*, apărut pe www.replicaonline.ro, 15 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului vine în audiență la Medgidia și Cernavodă*, apărut pe www.cugetliber.ro, 16 februarie 2018,
- *Avocatul Poporului Constanța dă audiențe în județ din martie și la Hârșova*, apărut pe www.replicaonline.ro, 3 martie 2018;
- *Avocatul Poporului continuă acordarea audiențelor cetățenilor din județul Tulcea*, apărut pe www.tl.prefectura.mai.gov, 3 martie 2018;
- *Cum vă puteți înscrie la audiențe la Avocatul Poporului*, apărut pe www.cugetliber.com, 8 martie 2018;
- *Avocatul Poporului continuă acordarea audiențelor cetățenilor din județul Tulcea*, apărut pe www.obiectivtulcea.ro, 9 martie 2018;
- *Avocatul Poporului Constanța continuă acordarea audiențelor cetățenilor din județul Tulcea*, apărut pe www.ziuaconstanta.ro, 15 martie 2018;
- *Avocatul Poporului continuă acordarea audiențelor cetățenilor din județul Tulcea*, apărut pe www.amosnews.ro și www.ziarepenet.ro, 4 aprilie 2018;

- *Avocatul Poporului Constanța*, apărut pe www.ziare.com, 10 aprilie 2018;
- *Audiențe la Avocatul Poporului. Ce probleme te ajută instituția să le rezolvi*, apărut pe www.cugetliber.ro, 10 aprilie 2018;
- *Audiențe la Tulcea*, apărut pe www.obiectivdetulcea.ro, 13 aprilie 2018;
- *Audiențele Avocatului Poporului Constanța, la Tulcea*, apărut pe: www.obiectivtulcea.ro, www.cugetliber.ro, www.ziare.com și www.tulceaonline.com, 14-15 mai 2018;
- *Avocatul Poporului continuă acordarea audiențelor cetățenilor din județul Tulcea*, apărut pe www.ziaruldetulcea.ro, 14 mai 2018;
- *Avocatul Poporului - Biroul Teritorial Constanța continuă acordarea audiențelor cetățenilor din județul Tulcea*, apărut pe www.ziare.com;
- *Avocatul Poporului continuă acordarea audiențelor gratuite*, apărut pe www.ziare.com;
- *Avocatul Poporului la Tulcea*, apărut pe www.ziare.com, 12 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului - Biroul Teritorial Constanța continuă acordarea audiențelor cetățenilor din județul Tulcea*, apărut pe www.ziarelive.ro;
- *Audiențe*, apărut pe www.ziaruldetulcea.ro, 12 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului anchetează un caz de tuberculoză într-o școală din Constanța*, publicat în ziarul *Replac*, 12 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul unor copii de la o școală din Constanța care s-ar fi intoxicat cu dezinfectant*, apărut pe www.amosnews.ro, 19 iunie 2018;
- *Cazul fetei agresate la grădiniță. Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu*, publicat în *Evenimentul zilei*, 22 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului Tulcea*, apărut pe www.ziare.com, 9 iulie 2018;
- *Avocatul Poporului continuă acordarea audiențelor cetățenilor din județul Tulcea*, apărut pe www.subiectivtulcea.ro, 9 iulie 2018;
- *Audiențe Avocatul Poporului*, publicat în *Tulcea Noastră*, 12 iulie 2018;
- *Comunicat de presă Instituția Prefectului Județul Tulcea*, apărut pe www.agerpres.ro, 13 august 2018;
- *Avocatul Poporului continuă acordarea audiențelor cetățenilor din județul Tulcea*, apărut pe www.timpul.info.ro, august 2018;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Medgidia și Constanța*, apărut pe www.ziare.com, august 2018;
- *Avocatul Poporului din Constanța în vizită de lucru la Tulcea*, apărut pe www.ultimelestiri.eu, august 2018;
- *Avocatul Poporului*, apărut pe www.cugetliber.ro, septembrie 2018;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Tulcea pe 19 septembrie*, apărut pe www.obiectivdetulcea.ro;
- *Audiențe la Avocatul Poporului în Medgidia și Cernavodă*, apărut pe www.ziare.com, septembrie 2018;
- *Avocatul Poporului Biroul Teritorial Constanța acordă audiențe cetățenilor în Medgidia și Cernavodă*, apărut pe www.ziuconstanta.ro, 5 octombrie 2018;
- *Avocatul Poporului Biroul Teritorial Constanța acordă audiențe cetățenilor în Medgidia și Cernavodă*, apărut pe www.ziuanews.ro și www.ziare.com, 5 octombrie 2018;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Medgidia și Cernavodă*, apărut pe www.cugetliber.ro, 8 octombrie 2018;
- *Avocatul Poporului continuă acordarea audiențelor cetățenilor din județul Tulcea*, apărut pe www.tulceaonline.com și www.tlnews.ro, 16 octombrie 2018;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe cetățenilor la sediul Prefecturii, înscrierile se fac telefonic*, apărut pe www.radioconstanta.ro, 16 octombrie 2018;

- *Reprezentanții Avocatului Poporului primesc petiții la Medgidia și Cernavodă*, apărut pe www.telegrafonline.ro, 8 noiembrie 2018;
- *Avocatul Poporului continuă acordarea audiențelor cetățenilor din județul Tulcea*, apărut pe www.tulceaonline.com, 8 noiembrie 2018;
- *Audiențe gratuite la Avocatul Poporului, la Cernavodă și Medgidia*, apărut pe www.ziare.com și www.cugetliber.ro, 19 noiembrie 2018.

Biroul Teritorial Craiova a acordat **16** interviuri la posturile locale de radio:

• **Interviuri:**

- Emisiunea *Pulsul Zilei*, la postul Radio Oltenia Craiova. S-a mediatizat *activitatea instituției Avocatul Poporului, precum și activitatea Biroului Teritorial Craiova*, 16 ianuarie, 26 februarie, 8 martie, 14 martie, 23 aprilie, 8 mai, 29 iunie, 5 iulie, 2 august, 22 august, 28 septembrie, 22 octombrie, 13 noiembrie și 19 decembrie 2018;
- Emisiunea *Actualitatea în direct*, la postul Radio Sud. S-a mediatizat *activitatea instituției Avocatul Poporului, precum și activitatea Biroului Teritorial Craiova*, 29 ianuarie, 16 februarie 2018.

Biroul Teritorial Galați a publicat **25** articole în presa locală:

• **Articole:**

- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Focșani*, publicat în Monitorul de Vrancea, 26 mai 2018;
- *Biroul Teritorial Galați al instituției Avocatul Poporului anunță când acordă audiențe cetățenilor din județul Vrancea*, publicat în Ziarul de Vrancea, 26 mai 2018;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe cetățenilor din județul Brăila Focșani*, apărut pe www.infobraila.ro, 13 iunie 2018;
- *Biroul Avocatului Poporului acordă audiențe și în Vrancea*, publicat în Monitorul de Vrancea, 14 iunie 2018;
- *Audiențe la Avocatul Poporului, în Focșani*, apărut pe www.vrancea24.ro, 19 iunie 2018;
- *Brăileni, vineri puteți merge în audiență la Avocatul Poporului*, apărut pe www.obiectivbr.ro, 19 iulie 2018;
- *Știați că Avocatul Poporului acordă audiențe și în Brăila?*, apărut pe www.cronicadebraila.ro, 19 iulie 2018;
- *Reprezentanții Biroului Teritorial Galați al instituției Avocatul Poporului acordă audiențe cetățenilor din județul Vrancea*, apărut pe www.ziaruldevrancea.ro, 23 iulie 2018;
- *Audiențe la Avocatul Poporului*, apărut pe www.vrancea24.ro, 23 iulie 2018;
- *Audiențe la Focșani, acordate de reprezentanții Avocatului Poporului*, apărut pe www.monitoruldevrancea.ro, 24 iulie 2018;
- *Când acordă Avocatul Poporului audiențe cetățenilor din județul Vrancea, în luna august 2018*, publicat în Ziarul de Vrancea, 13 august 2018;
- *Avocatul Poporului acordă mâine audiențe vrâncenilor*, publicat în Monitorul de Vrancea, 28 august 2018;
- *Petițiile adresate Avocatului Poporului se soluționează gratuit*, apărut pe www.infobraila.ro, 19 septembrie 2018;
- *Vineri, brăilenii pot merge în audiență la Avocatul Poporului*, apărut pe www.obiectivbr.ro, 20 septembrie 2018;

- *Audiențe la Avocatul Poporului din Brăila*, apărut pe www.cronicadebraila.ro, 20 septembrie 2018;
- *Avocatul Poporului ține audiențe la Focșani peste o săptămână*, apărut pe www.vrancea24.ro, 20 septembrie 2018;
- *Avocatul Poporului ajunge din nou la Focșani, miercuri, 26 septembrie 2018*, apărut pe www.ziaruldevrancea.ro, 20 septembrie 2018;
- *Reprezentanți ai Avocatului Poporului țin audiențe la Focșani*, publicat în Monitorul de Vrancea, 22 septembrie 2018;
- *Audiențele brăilenilor la Avocatul Poporului*, apărut pe www.cronicadebraila.ro, 16 octombrie 2018;
- *Vineri, brăilenii sunt așteptați cu petiții la Avocatul Poporului*, apărut pe www.obiectivbr.ro, 16 octombrie 2018;
- *Reprezentanții Avocatului Poporului acordă audiențe vrâncenilor în ultima zi a lunii*, apărut pe www.monitoruldevrancea.ro, 16 octombrie 2018;
- *Audiențe la Avocatul Poporului*, apărut pe www.cronicadebraila.ro, 12 noiembrie 2018;
- *O nouă invitație de la Avocatul Poporului pentru brăileni*, apărut pe www.obiectivbr.ro, 14 noiembrie 2018;
- *Reprezentanții Avocatului Poporului țin audiențe la Prefectura Vrancea la sfârșitul lunii*, apărut pe www.monitoruldevrancea.ro, 15 noiembrie 2018;
- *Audiențe, săptămâna aceasta, la Avocatul Poporului*, apărut pe www.vrancea24.ro, 26 noiembrie 2018.

Biroul Teritorial Iași a acordat **3** interviuri la posturile de televiziune și a publicat **18** articole în presa locală:

• **Interviuri:**

- Participare la emisiunea *Justiția pentru toți*, la postul Apollonia TV Iași, 15 februarie 2018. Tema emisiunii *Avocatul copilului*;
- BZI Live TV - *Instituția Avocatul Poporului* - 11 septembrie 2018;
- Postul Antena 1 Moldova Atribuțiile Avocatului copilului, octombrie 2018.

• **Articole:**

- *Bilanțul activității Biroului Teritorial Iași*, 30 ianuarie 2018;
- *Valorificarea adeverințelor privind grupele de muncă*, 19 februarie 2018;
- *Interzicerea segregării școlare*, 13 martie 2018;
- *Vicierea consimțământului testatorului, posibilitatea de contestare a testamentului*, 1 aprilie 2018;
- *Modificări legislative privind recuperarea taxei auto*, 22 aprilie 2018;
- *Imputația plății*, 15 mai 2018;
- *Protecția datelor cu caracter personal în cadrul instituției Avocatul Poporului*, 7 iunie 2018;
- *Dobândirea de drept a posesiei moștenirii în cazul moștenitorilor sezinari*, 18 iunie 2018;
- *Posibilitatea acordării în compensare, pentru imobilele preluate abuziv, și a altor bunuri decât cele înscrise pe lista bunurilor întocmită*, 6 august 2018;
- *Recunoașterea dreptului pretins - caz de întrerupere a prescripției extinctive*, 14 august 2018;
- *Încetarea tutelei și consecințele sale juridice*, 10 septembrie 2018;
- *Pot beneficia de punctaj suplimentar dacă am fost pensionat prin reducerea vârstei*, 10 octombrie 2018;

- *Ce efectele produce rezoluțiunea unui contract*, 30 octombrie 2018;
- *Ce se întâmplă acum, în urma pronunțării de către instanță a stării de faliment, a stării de lichidare de active?*, 20 noiembrie 2018;
- *Care sunt efectele cesiunii de creanță față de terți*, 25 noiembrie 2018;
- *Efectele termenului suspensiv și decăderea din beneficiul termenului*, 17 decembrie 2018;
- *Discriminare sau nu în cazul sintagmelor handicap preexistent calității de asigurat și handicap dobândit ulterior calității de asigurat?!*, 21 decembrie 2018.

Articolele au fost publicate în Ziarul de Iași, în cadrul rubricii **Avocatul Poporului**.

- *Avocatul Poporului acordă audiențe din această lună la Vaslui*, EstNews, 2 octombrie 2018;

Biroul Teritorial Oradea a acordat **9** interviuri la posturile locale de televiziune și a publicat **16** articole în presa locală:

• **Interviuri:**

- Știri Nord Vest TV Satu Mare, 18 ianuarie, 22 februarie, 22 martie, 25 aprilie, 27 iunie, 18 iulie, 19 septembrie și 18 octombrie 2018;
- Știri ITV Satu Mare, *Avocatul Poporului la Satu Mare*, 22 august 2018.

• **Articole:**

- *Avocatul Poporului, din nou la Satu Mare*, publicat în Gazeta de Nord Vest, 15 ianuarie 2018;
- *Avocatul Poporului susține joi audiențe la Satu Mare*, publicat în Informația Zilei, 19 februarie 2018;
- *20 de sătmăreni cu jalba la Avocatul Poporului*, publicat în Informația Zilei, 22 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului. Audiențe la Satu Mare*, apărut pe www.satmareanul.net, 19 martie 2018;
- *Audiențe susținute de Avocatul Poporului – Biroul Teritorial Oradea, miercuri, la Satu Mare*, publicat în Actualitatea Sătmăreană, 23 aprilie 2018;
- *A megszokott ügyekkel az ombudsmannál, Cazurile obișnuite la Avocatul Poporului*, apărut pe www.frissujzag.ro, 25 aprilie 2018;
- *Avocatul Poporului oferă din nou audiențe la Satu Mare*, apărut pe [satumareonline](http://satumareonline.ro), 14 mai 2018;
- *Avocatul Poporului vine la Satu Mare*, publicat în Jurnalul de Satu Mare, 25 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului susține audiențe la Satu Mare*, apărut pe www.satmareanul.net, 25 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului oferă din nou audiențe la Satu Mare*, apărut pe www.satmareanulonline.ro, 13 iulie 2018;
- *Avocatul Poporului vine la Satu Mare*, apărut pe www.buletindecarei.ro, 20 august 2018;
- *În urma articolului publicat de PresaSM, Avocatul Poporului s-a sesizat în cazul femeii decedate la Spital*, apărut pe PresaSM, 24 august 2018;
- *Avocatul Poporului la Satu Mare*, apărut în Buletin de Carei, 13 septembrie 2018;
- *Avocatul Poporului Audiențe la Satu Mare*, apărut în Buletin de Carei, 10 octombrie 2018;
- *Közleményben tájékoztatott az általuk végzett munkátáról Olah-Avram Alina Laura területi ombudsman – Bihari Naplo*, 7 noiembrie 2018;
- *Audiențe la Avocatul Poporului*, apărut în Sătmăreanul, 19 noiembrie 2018.

Biroul Teritorial Pitești a acordat **11** interviuri la posturile locale de televiziune și a publicat **10** articole în presa locală:

• **Interviuri:**

- Participare la postul Curier TV - *despre activitatea BT Pitești în anul 2017 și despre Avocatul Poporului*, 12 ianuarie 2018;
- Emisiune, în direct, postul Absolut TV, pe tema *copiilor abandonați*, 23 ianuarie 2018;
- Emisiunea *Breaking the News* la postul Absolut TV, despre *Constituție și Avocatul Poporului*, 6 februarie 2018;
- Emisiunea *Culisele puterii* la postul Absolut TV - *Violența domestică /activitatea BT Pitești în anul 2017*, 13 februarie 2018;
- Vtv.ro - *Avocatul Poporului audiență la Vâlcea*, 14 februarie 2018;
- Emisiunea *Breaking the News* la postul Absolut TV, despre *dreptul la educație și Avocatul Poporului*, 28 martie 2018;
- Intervenție telefonică în emisiunea *Familia între tradiție și modernitate*, la postul Absolut TV, 17 aprilie 2018;
- Participare la Emisiunea în direct la Curier TV, *Noutăți la Avocatul Poporului*, 3 mai 2018;
- Participare la postul Curier TV, emisiune în direct - *Noutăți de la Biroul Teritorial Pitești al Avocatului Poporului. Exemple de bune practici*, 20 august 2018;
- Participare la postul Curier TV, emisiune în direct – *Bune practici la Avocatul Poporului Pitești*, 10 septembrie 2018;
- Postul local TV Antena 1 Pitești - *despre instituția Avocatul Poporului, activitatea BT Pitești*, 1 octombrie 2018.

• **Articole:**

- *Reprezentanții instituției Avocatul Poporului acordă audiențe lunar la Biblioteca Județeană Antim Ivireanul*, apărut pe www.ziaruldevalcea.ro, 12 februarie 2018;
- *Argeș. Consultații în parcare blocului pentru pacienți. Avocatul Poporului, sesizare din oficiu*, apărut pe www.dcnews.ro, 21 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului: Anchetă cu privire la informația că medicii de la Serviciul de Expertiză Medicală Pitești ar da consultații în parcare*, apărut pe www.stiripesurse.ro, 21 februarie 2018;
- *Medicii de la Pitești ar da consultații în parcare Avocatul Poporului face anchetă*, apărut pe www.romanalibera.ro, 21 februarie 2018;
- *Audiențe pentru Avocatul Poporului 18 aprilie*, apărut pe www.bjai.ro;
- *Avocatul Poporului la Frâncești*, www.youtube.com, 26 martie 2018;
- *Reprezentanții Avocatului Poporului acordă audiențe la Vâlcea*, apărut pe www.cicvalcea.ro, 17 aprilie 2018;
- *Avocatul Poporului Pitești, sesizat după ce un copil nu a primit alocația de stat*, apărut pe www.atitudineinarges.ro, 18 iunie 2018;
- *Reprezentanții Avocatului Poporului vin la Vâlcea*, publicat în *Curierul de Vâlcea*, 10 septembrie 2018;
- *Audiențe la Avocatul Poporului*, publicat în *Curierul de Vâlcea*, 11 septembrie 2018.

Biroul Teritorial Ploiești a acordat **11** interviuri la posturile locale de radio și televiziune și a publicat **78** articole în presa locală:

• **Interviuri:**

- Reportaj difuzat de Campus TV, în cadrul Jurnalului de știri - *Avocatul Poporului anchete la Buzău în anul 2017*, 6 februarie 2018;
- Reportaj difuzat pe postul RADIOMINISAT privind acordarea audiențelor în municipiul Târgoviște, 11 aprilie 2018.
- Interviu acordat postului TV Columna referitor la audiențele acordate pentru dâmbovițeni de la începutul anului 2018, 16 aprilie 2018.
- Participare la emisiunea *Viața și Sănătatea*, la postul regional COLUMNNA TV Târgoviște, având ca temă *problemele sesizate de dâmbovițeni Biroului Teritorial Ploiești*, 4 iulie 2018; Au fost prezentate atribuțiile instituției Avocatul Poporului, modul în care cetățenii se pot adresa, cazuri din activitatea Biroului Teritorial Ploiești și bilanțul activității Biroului Teritorial Ploiești pentru semestrul I/2018;
- Interviu telefonic acordat televiziunii MDI Dâmbovița cu privire la *sesizarea din oficiu și anchetele efectuate de B.T. Ploiești la DGASPC Dâmbovița și Primăria comunei Petrești, cu privire la cazul semnalat de presă, respectiv cei 4 copii abuzați și neglijați de familie*, 8 august, 10 august 2018;
- Participare la emisiunea *C-am pus punctul pe !*, la Campus TV Buzău, fiind abordate problemele actuale cu care se confruntă buzoienii și modul în care au fost soluționate de către experții Biroului teritorial Ploiești al instituției Avocatul Poporului, august 2018;
- Interviu acordat televiziunii Campus TV Buzău cu privire la *activitatea BT Ploiești al instituției Avocatul Poporului în județul Buzău*, interviu difuzat în cadrul jurnalelor de știri, august 2018;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe în municipiul Târgoviște*, informații difuzate pe postul de Radio Minisat, în cadrul programelor de știri, cu privire la desfășurarea programului de audiențe din luna noiembrie 2018, 12 noiembrie 2018;
- Interviu acordat Televiziunii Campus TV Buzău cu privire la *nemulțumirile buzoienilor exprimate în cadrul audiențelor ce au fost acordate în Buzău*, interviu difuzat în cadrul grupajelor de știri, 15 noiembrie 2018;
- Interviu acordat Televiziunii Campus TV Buzău cu privire la *sesizarea din oficiu, cu privire la o posibilă încălcare a dreptului la învățătură la Liceul Teoretic „Alexandru Marghiloman” din Buzău*, interviu difuzat în cadrul grupajelor de știri, 16 noiembrie 2018;
- Participare la Emisiunea Cocktail cu tema *Avocatul Poporului. Bilanțul anului*, difuzată de Campus TV Buzău, cu privire la *modul în care instituția Avocatul Poporului, prin Biroul teritorial Ploiești, s-a implicat în soluționarea problemelor cu care se confruntă buzoienii în relația cu autoritățile administrației publice*, 6 decembrie 2018.

• **Articole:**

- *Comunicat privind acordarea audiențelor în municipiul Târgoviște în data de 15 ianuarie 2018*, publicat pe site-ul Primăriei orașului Titu, 13 ianuarie 2018;
- *Prima audiență din acest an a Avocatul Poporului*, publicat în ziarul Opinia Buzău și pe site-ul www.opiniabuzau.ro, 16 ianuarie 2018;
- *Buzoienii sunt așteptați în audiență la Avocatul Poporului*, apărut pe site-urile www.buzaumedia.ro și www.ziarelive.ro, 16 ianuarie 2018;
- *Comunicat de presă privind acordarea audiențelor în data de 18 ianuarie 2018 în municipiul Buzău*, apărut pe site-ul Instituției Prefectului Județul Buzău, 17 ianuarie 2018;
- *Comunicat privind bilanțul activității Biroului teritorial Ploiești pe anul 2017*, apărut pe site-ul Instituției Prefectului Județul Prahova, Consiliului Județean Dâmbovița, Primăriei Municipiului Târgoviște, Primăriei Mizil, D.G.A.S.P.C. Prahova, 25 ianuarie 2018;

- *Bilanțul activității Biroului teritorial Ploiești al instituției Avocatul Poporului pe anul 2017*, publicat în ziarul Dâmbovița, 29 ianuarie 2018;
- *Comunicat privind acordarea audiențelor în municipiul Târgoviște în data de 12 februarie 2018*, apărut pe site-urile: Primăriei orașului Titu, Instituției Prefectului Județul Dâmbovița și Casei Județene de Pensii Dâmbovița, 7 februarie 2018;
- *Ce reclamă dâmbovițenii cel mai des la Avocatul Poporului*, apărut pe www.dbonline.ro, 8 februarie 2018;
- *Două anchete efectuate de Avocatul Poporului în județul Buzău*, apărut pe www.adevarul.ro, 8 februarie 2018;
- *Prahovenii se plâng de funcționarii publici dezinteresați sau răuvoitori*, apărut pe www.prahovaeconomica.eu, 8 februarie 2018;
- *Crește numărul sesizărilor. Buzoienii au primit peste 300 de audiențe și informații telefonice din partea instituției Avocatul Poporului*, apărut pe www.newsbuzzau.ro, 8 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului – Târgoviște*, apărut pe www.ziare.com, 8 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Târgoviște*, apărut pe www.gazetadetitu.ro, 8 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului acordă luni audiențe la Târgoviște*, apărut pe www.adevarul.ro, www.infoziare.ro, și www.ziare.com, 9 februarie 2018;
- *Dâmbovițenii care se consideră nedreptățiți de autorități se pot adresa Avocatului Poporului*, apărut pe www.ziare.com, 9 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe astăzi la Târgoviște*, apărut pe www.realitateadamboviteana.ro, 9 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe în județul Dâmbovița*, apărut pe www.incomodmedia.ro, 9 februarie 2018;
- *Avocatul Poporului vine luni la Târgoviște*, apărut pe www.reporterpenet.ro, 9 februarie 2018;
- *Joi, 15 februarie, Avocatul Poporului vine la Buzău*, apărut pe www.ziarelive.ro, 14 februarie 2018;
- *Primele audiențe din acest an ale reprezentantului Avocatului Poporului, la Buzău*, apărut pe www.buzaumedia.ro, 14 februarie 2018;
- *Buzoieni, v-ați pregătit? Astăzi sunteți așteptați să vă spuneți doleanțele la Avocatul Poporului*, apărut pe www.newsbuzzau.ro și www.ziarelive.ro, 15 februarie 2018;
- *Comunicat privind acordarea audiențelor în Municipiul Târgoviște*, apărut pe site-urile: Primăriei orașului Titu, Instituției Prefectului Județul Dâmbovița, Casei Județene de Pensii Dâmbovița și Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Dâmbovița, 9 martie 2018;
- *Audiențe gratuite la Avocatul Poporului*, apărut pe www.dbrealitynews.ro, 10 martie 2018;
- *Reprezentantul instituției Avocatul Poporului va fi prezent în municipiul Târgoviște*, apărut pe www.dbonline.ro și www.centruldepresa.ro, 12 martie 2018;
- *Întâlnire cu Avocatul Poporului. Iată când acordă audiențe gratuite*, apărut pe www.bunaziuabuzau.ro, 12 martie 2018;
- *Avocatul Poporului la Buzău*, apărut pe www.buzau.net și pe pagina de facebook, 12 martie 2018;
- *Comunicat de presă privind acordarea audiențelor în data de 15 martie 2018 în municipiul Buzău*, apărut pe site-ul Instituției Prefectului Județul Buzău, 12 martie 2018;
- *Buzoieni, v-ați pregătit? Sunteți așteptați să vă depuneți doleanțele*, apărut pe www.newsbuzzau.ro, 14 martie 2018;

- *Audiențe la Buzău ale reprezentantului instituției Avocatul Poporului*, apărut pe www.ziaruldebuzau.ro, 14 martie 2018;
- *Audiențe la Buzău ale reprezentantului instituției Avocatul Poporului*, apărut pe www.centruldepresa.ro, 14 martie 2018;
- *Astăzi, buzoienii sunt așteptați să se plângă de autorități*, apărut pe www.opiniabuzau.ro, 15 martie 2018;
- *Comunicat privind acordarea audiențelor în Municipiul Târgoviște*, publicat pe site-urile: Primăriei orașului Titu, Instituției Prefectului Județul Dâmbovița, Casei Județene de Pensii Dâmbovița, Primăriei Municipiului Târgoviște și Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Dâmbovița, 11 aprilie 2018;
- *Ați fost nedreptățiți de o autoritate? Vă puteți adresa Avocatului Poporului!*, apărut pe www.dbonline.ro, 16 aprilie 2018;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Buzău*, apărut pe www.jurnaluldebuzau.ro, 16 aprilie 2018;
- *Avocatul Poporului îi așteaptă joi, pe buzoieni, în audiență*, apărut pe www.centruldepresa.ro, 17 aprilie 2018;
- *Acordă audiențe și primește petiții gratuit! Avocatul Poporului vine la Buzău*, apărut pe www.stirilazi.ro, 17 aprilie 2018;
- *Somat cu executarea silită pentru o cifră scrisă greșit de un funcționar*, apărut pe www.prahvaeconomica.eu, 19 aprilie 2018;
- *Comunicat privind activitatea Biroului Teritorial Ploiești pe trimestrul I/2018*, publicat pe site-urile: www.bz.prefectura.mai.gov.ro și www.cjd.ro, 20 aprilie 2018;
- *Cum vă poate ajuta Avocatul Poporului?*, apărut pe www.targovistenews.ro, 20 aprilie 2018;
- *Comunicat privind activitatea Biroului Teritorial Ploiești pe trim. I/2018*, publicat pe www.copilprahova.ro, 2 mai 2018;
- *Comunicat privind acordarea audiențelor în Municipiul Târgoviște*, publicat pe site-urile: Primăriei orașului Titu, Instituției Prefectului Județul Dâmbovița, Casei Județene de Pensii Dâmbovița, Primăriei Municipiului Târgoviște și Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Dâmbovița, 3 mai 2018;
- *Avocatul Poporului ține audiențe luni la Târgoviște*, apărut pe www.telegrama.ro, 7 mai 2018;
- *Comunicat privind acordarea audiențelor în data de 17 mai 2018 în Municipiul Buzău*, publicat pe site-ul Instituției Prefectului Județul Buzău, 14 mai 2018;
- *Avocatul Poporului la Buzău*, apărut pe www.presabuzau.ro, 16 mai 2018;
- *Avocatul Poporului vine la Buzău*, apărut pe www.buzaunet.ro și publicat în Jurnalul de Buzău, 16 mai 2018;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Buzău în această săptămână*, apărut pe www.buzaumedia.ro, 11 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului acordă joi, 14 iunie audiențe la Buzău*, apărut pe www.jurnaluldebuzau.ro și www.ziarelive.ro, 11 iunie 2018;
- *Avocatul Poporului*, apărut pe www.tvsudest.ro, 11 iunie 2018;
- *Comunicat privind acordarea audiențelor în Municipiul Târgoviște*, publicat pe site-urile: Primăriei orașului Titu, Instituției Prefectului Județul Dâmbovița, Casei Județene de Pensii Dâmbovița, Primăriei Municipiului Târgoviște și Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Dâmbovița, 15 iunie 2018;
- *Comunicat privind acordarea audiențelor în Municipiul Târgoviște*, publicat pe site-urile: Primăriei orașului Titu, Instituției Prefectului Județul Dâmbovița, Casei Județene de Pensii

- Dâmbovița, Primăriei Municipiului Târgoviște, Primăriei Moreni și Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Dâmbovița, 12 iulie 2018;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe gratuite dâmbovițenilor*, apărut pe www.dbrealitynews.ro, 16 iulie 2018;
  - *Avocatul Poporului vine, joi, la Buzău*, apărut pe www.jurnaluldebuzau.ro, 17 iulie 2018;
  - *Comunicat de presă privind acordarea audiențelor în data de 19 iulie 2018 în municipiul Buzău*, publicat pe site-ul Instituției Prefectului Județul Buzău, 18 iulie 2018;
  - *Buzoienii cu petiții, invitați la întâlnirea cu Avocatul Poporului*, publicat în ziarul Opinia Buzău și apărut pe www.opiniabuzau.ro, 19 iulie 2018;
  - *Bilanțul activității Biroului Teritorial Ploiești pe trimestrul II/2018*, apărut pe site-ul Instituției Prefectului Județul Buzău, 30 iulie 2018;
  - *Bilanțul activității pe Trim. II/2018*, publicat în ziarul Dâmbovița și apărut pe www.copilprahova.ro, www.db.prefectura.mai.gov.ro, www.cjd.ro, www.primaria-mizil.ro, www.cjp-dambovita.minisat.ro, 1 august 2018;
  - *Comunicat de presă privind acordarea audiențelor, în data de 9 august 2018, în municipiul Buzău*, apărut pe site-ul Instituției Prefectului județul Buzău, în data de 1 august 2018;
  - *Avocatul Poporului, joi, la Buzău*, apărut pe www.jurnaluldebuzau.ro și www.ziarelive.ro, 7 august 2018;
  - *Comunicat privind acordarea audiențelor în municipiul Târgoviște*, apărut pe site-urile: www.db.prefectura.mai.gov.ro, www.cjp-dambovita.minisat.ro, www.dgaspodb.ro, www.primariatitu.ro, www.pmtgv.ro, www.cjd.ro/buletine_informative, www.primariamoreni.ro, 17 august 2018;
  - *Avocatul Poporului ține audiențe la Târgoviște*, apărut pe www.incomod-media.ro, 14 septembrie 2018;
  - *Comunicat privind acordarea audiențelor în municipiul Târgoviște*, apărut pe site-urile: www.db.prefectura.mai.gov.ro, www.cjp-dambovita.minisat.ro, www.dgaspodb.ro, www.primariatitu.ro, www.pmtgv.ro, www.cjd.ro, www.primariamoreni.ro și www.primaria-crangurile.ro, 14 septembrie 2018;
  - *Avocatul Poporului acordă audiențe și primește petiții la Buzău*, apărut pe www.jurnaluldebuzau.ro, 17 septembrie 2018;
  - *Comunicat publicat pe site-ul Instituției Prefectului Județul Buzău*, apărut pe www.bz.prefectura.mai.gov.ro, 8 octombrie 2018;
  - *Avocatul Poporului acordă audiențe la Buzău*, apărut pe www.jurnaluldebuzau.ro, 9 octombrie 2018;
  - *Avocatul Poporului audiențe la Târgoviște 15 octombrie*, apărut pe www.cjp-dambovita.minisat.ro, 10 octombrie 2018;
  - *Comunicat privind acordarea audiențelor în Municipiul Târgoviște*, apărut pe site-urile: www.db.prefectura.mai.gov.ro, www.cjp-dambovita.minisat.ro, www.dgaspodb.ro, www.primariatitu.ro, www.pmtgv.ro, www.cjd.ro și www.primariamoreni.ro, 12 octombrie 2018;
  - *Comunicat de presă privind acordarea audiențelor în data de 15 noiembrie 2018 în municipiul Buzău*, apărut pe site-ul Instituției Prefectului Județul Buzău, 9 noiembrie 2018;
  - *Acordă audiențe și primește petiții! Avocatul Poporului vine la Buzău*, apărut pe www.buzaumedia.ro, 14 noiembrie 2018;
  - *Ce mai reclamă buzoienii la Avocatul Poporului. Ultima rundă de audiențe va fi în luna decembrie*, apărut pe www.campusbuzau.ro, 15 noiembrie 2018;

- *I s-a încălcat dreptul la educație? Avocatul Poporului, în anchetă la „Marghiloman”*, apărut pe www.campusbuzau.ro, 16 noiembrie 2018;
- *Autosesizare. Ce a pășit elevul unui liceu din Buzău*, publicat pe www.reporterbuzoian.ro, 17 noiembrie 2018;
- *Comunicat privind acordarea audiențelor în municipiul Târgoviște*, publicat pe site-urile: www.db.prefectura.mai.gov.ro, www.cjp-dambovita.minisat.ro, www.dgaspcdb.ro, www.primariatitu.ro, www.pmtgv.ro, www.cjd.ro/buletine_informative, 7 noiembrie 2018;
- *Comunicat de presă privind acordarea audiențelor în data de 7 decembrie 2018 în municipiul Buzău*”, apărut pe site-ul Instituției Prefectului Județul Buzău, 4 decembrie 2018;
- *Avocatul Poporului vine la Buzău, acordă audiențe și primește petiții*, apărut pe www.newsbuzau.ro, 4 decembrie 2018;
- *Gratuit! Avocatul Poporului vine la Buzău, acordă audiențe și primește petiții*, apărut pe www.ziar.ro, 4 decembrie 2018;
- *Avocatul Poporului acordă audiențe la Târgoviște în data de 10 decembrie 2018*, apărut pe www.incomod-media.ro și www.minisat.ro, 7 decembrie 2018;
- *Comunicat privind acordarea audiențelor în municipiul Târgoviște*, publicat pe site-urile: www.db.prefectura.mai.gov.ro, www.cjp-dambovita.minisat.ro, www.dgaspcdb.ro, www.primariatitu.ro, www.pmtgv.ro, www.cjd.ro/buletine_informative, www.primariamoreni.ro, 7 decembrie 2018;
- *Bătaia nu e ruptă din rai*, despre activitatea Asociației Compassion and Care din Ploiești, dar și despre colaborarea acestei asociații cu Biroul Teritorial Ploiești în vederea sprijinirii victimelor violenței în familie, apărut pe www.prahovaeconomica.eu, 8 decembrie 2018.

Biroul Teritorial Târgu-Mureș a acordat **57** interviuri la posturile locale de radio și televiziune și a publicat **16** articole în presa locală:

• **Interviuri:**

- Participare la emisiunea *Ora de justiție*, la postul TVR Târgu-Mureș, 3, 10, 17, 24 și 31 ianuarie, 4, 7, 21 și 28 februarie, 6, 13, 20 și 27 martie, 3, 10, 17 și 24 aprilie, 2, 9, 16, 23 și 30 mai, 6, 13, 20 și 27 iunie, 4, 11, 18 și 25 iulie, 1, 8, 15, 22 și 29 august, 4, 11, 18 și 25 septembrie, 3, 10, 17, 24 și 31 octombrie, 7, 14, 21 și 28 noiembrie, 5, 12, 19 și 26 decembrie 2018;
- Participare la emisiunea *Părerea ta*, la Radio Târgu-Mureș, 31 ianuarie, aprilie, 30 mai, 6 septembrie, 24 octombrie 2018.

• **Articole:**

- *Audiențe la Avocatul Poporului*, publicat în Informația Harghitei, 23 ianuarie, 21 februarie, 27 martie, 25 mai, 22 iunie, 21 septembrie, 19 octombrie, 27 noiembrie 2018;
- *Csikszeredaban a nep ugyvedje*, publicat în Csiki Hirlap, 23 ianuarie, 25 și 28 mai, 26 iunie 2018;
- *Nep Ugyvedje*, publicat în Harghita Nepe, 25 aprilie, 24 septembrie 2018;
- *Csikszeredában a nép ügyvédje*, publicat în Székelyhon, 20 septembrie, 21 noiembrie 2018.

Biroul Teritorial Timișoara a acordat **1** interviu la posturile locale de radio și a publicat **1** articol în presa locală:

• **Interviuri:**

- Interviul la Radio Reșița - *audiențe februarie 2018*, 12 februarie 2018.

- **Articolul:**

- *Obligat să plătească taxa de salubritate, deși nu a beneficiat de acest serviciu*, publicat în Glasul Aradului, 19 octombrie 2018.

CAPITOLUL VII

DOMENIUL DREPTURILE OMULUI, EGALITATE DE ȘANSE ÎNTRE BĂRBAȚI ȘI FEMEI, CULTE RELIGIOASE ȘI MINORITĂȚI NAȚIONALE

Potrivit dispozițiilor constituționale, „*România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989*”.

Așa cum rezultă din titulatura domeniului, acesta acoperă drepturile omului în general, fapt ce se reflectă într-un număr mare de petiții, cu o cauzistică complexă în ceea ce privește drepturile și libertățile persoanelor.

Din numărul total de 1206 petiții repartizate domeniului, au fost efectuate demersuri la autoritățile publice de resort pentru un număr de 179 dintre acestea, iar pentru restul petițiilor, persoanele fizice au fost îndrumate către instituțiile responsabile, abilitate de lege, fiindu-le indicată calea legală de urmat, sau precizându-le condițiile în care instituția Avocatul Poporului poate interveni în soluționarea cazurilor sesizate.

Dintre petițiile repartizate acestui domeniu, în care au fost semnalate încălcări ale drepturilor și libertăților fundamentale, la fel ca în anii trecuți, cele mai multe au vizat încălcarea dreptului de petiționare (348) și celui la informație (176) și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică (104).

PETIȚII DOMENIUL DREPTURILE OMULUI, EGALITATE DE ȘANSE ÎNTRE BĂRBAȚI ȘI FEMEI, CULTE RELIGIOASE ȘI MINORITĂȚI NAȚIONALE

DREPT	NR. PETIȚII	DOSARE	NR. DOSARE SOLUȚIONATE FAVORABIL PETENTULUI
ART. 51 DREPTUL DE PETIȚIONARE	348	64	30
ART. 44 DREPTUL DE PROPRIETATE PRIVATĂ	4	3	1
ART. 31 DREPTUL LA INFORMAȚIE	176	13	10
ART. 32 DREPTUL LA ÎNVĂȚĂTURĂ	14	3	
ART. 35 DREPTUL LA MEDIU SĂNĂTOS	19	3	
ART. 34 DREPTUL LA OCROTIREA SĂNĂTĂȚII	37	7	2
Art. 47 NIVELUL DE TRAI	12	4	2

Art. 26 VIAȚA INTIMĂ, FAMILIALĂ ȘI PRIVATĂ	10	1	1
Art. 52 DREPTUL PERSOANEI VĂTĂMATE DE O AUTORITATE PUBLICĂ	104	54	30
Art. 16 EGALITATEA ÎN DREPTURI	23	3	2
Art. 30 LIBERTATEA DE EXPRIMARE	2	1	
Art. 39 LIBERTATEA ÎNTRUNIRILOR	3	1	1
Art. 36 DREPTUL DE VOT	2		
Art. 25 DREPTUL LA LIBERĂ CIRCULAȚIE	2		
Art. 6 CEDO DREPTUL LA UN PROCES ECHITABIL	1		
Art. 22 DREPTUL LA VIAȚĂ ȘI LA INTEGRITATE FIZICĂ ȘI PSIHICĂ	3		
ART. 49 PROTECȚIA COPIILOR ȘI TINERILOR	3		
ART. 50 PROTECȚIA PERSOANELOR CU HANDICAP	1		
ART. 21 ACCESUL LIBER LA JUSTIȚIE	3		
ART. 41 DREPTUL LA MUNCĂ ȘI PROTECȚIA SOCIALĂ A MUNCII	2		
ALTELE:	437	22	13
TOTAL:	1206	179	

Anul acesta au fost înregistrate la nivelul domeniului un număr de 22 sesizări din oficiu, care acoperă un număr de 8 drepturi fundamentale. Majoritatea sesizărilor se referă la posibili încălcări a mai multor drepturi. Cele mai multe au fost inițiate urmare informațiilor apărute în mass-media.

SESIZĂRI DIN OFICIU, în funcție de dreptul încălcat

<i>Art. 22 dreptul la viață și la integritate fizică și psihică</i>	6
Exemplu: <ul style="list-style-type: none"> • Deces bebeluș infectat cu candida la Spitalul „Sf. Pantelimon din București ”- art. 22, 34, din Constituție • Turmă de mistreți pe străzile orașului Sinaia - art. 22, 34, 35 din Constituție 	
<i>Art. 16 egalitatea în drepturi</i>	3
Exemplu: <ul style="list-style-type: none"> • unele unități de poliție de pe teritoriul Județului Ilfov (dar și din alte județe) au transmis <i>notificări</i> la cabinetele medicale de pe raza județului „<i>pentru a se comunica datele de identificare și domiciliul persoanelor cu probleme medicale</i>” 	

<p><i>de ordin neuro - psihic și tulburări de comportament, în interesul actualizării situației privind respectivele persoane</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • șeful Secției de Chirurgie Vasculară de la Spitalul Județean din Timișoara, a fost reclamat la Colegiul Medicilor pentru maniera de adresare folosită în raport cu cadrele din subordine - art. 16 și art. 22 din Constituție 	
Art. 32 dreptul la învățătură	2
<p>Exemplu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Condițiile de studiu și de antrenament ale balerinelor din cadrul liceului de coregrafie Floria Capsali – art. 32, 34, 49 din Constituție • Situația educației în limba minorităților pentru nevăzători - art. 16, 32, 50 din Constituție 	
Art. 34 dreptul la ocrotirea sănătății	17
<p>Exemplu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Secție a Spitalului Municipal din Lugoj închisă de Direcția de Sănătate Publică, din cauza stării „igienico-sanitare” - art. 34 Constituție • Lipsa vaccinului antirabic în spitalele din Calafat, Craiova și Slatina - art. 34 din Constituție. 	
Art. 26 viață intimă, familială și privată	1
<p>Exemplu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Practica unui centru medical de a condiționa actul medical de furnizarea datelor cu caracter medical - art 26 din Constituție 	
Art. 35 dreptul la mediu sănătos	1
<p>Exemplu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turmă de mistreți pe străzile orașului Sinaia – art. 22, 34, 35 din Constituție 	
Art. 47 nivelul de trai	1
<p>Exemplu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Refuz acordare îngrijire medicală unei bătrâne din Ploiești - art. 34 și 47 alin (2) din Constituție 	
Art. 49 Protecția copiilor și a tinerilor	1
<p>Exemplu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Condițiile de studiu și de antrenament ale balerinelor din cadrul liceului de coregrafie Floria Capsali – art. 32, 34, 49 din Constituție 	

În ceea ce privește colaborările interinstituționale și în anul 2018 s-au remarcat Autoritatea Națională pentru Cetățenie, Garda Națională de Mediu, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Afacerilor Interne. De asemenea, în anul 2018 s-au materializat mai multe colaborări cu diverse autorități, întâlniri cu reprezentanții unor organizații neguvernamentale, participări la seminarii, manifestări și grupuri de lucru pe diferite teme, articole publicate în buletinul informativ al instituției Avocatul Poporului.

Ca noutate, din acest an suntem implicați în două proiecte de protecție a drepturilor populației de etnie romă. Primul proiect, intitulat JUSTROM 2, promovează și îmbunătățește accesul romilor la justiție în Bulgaria, Grecia, Italia și România. Pe de altă parte, Agenția Națională pentru Romi ne-a solicitat sprijinul în vederea înființării unui grup de lucru operativ, în domeniul locuirii, care să reunească specialiști din instituții cu responsabilități legale în domeniul politicilor de locuire. Grupul de lucru operativ propus spre înființare va avea ca principală sarcină identificarea soluțiilor care se impun pentru eficientizarea politicii

guvernamentale în domeniul locuirii și a cadrului normativ existent, adaptat la nevoile comunităților locale.

În cele ce urmează, punem la dispoziție cazuistica domeniului drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale, în funcție de cele mai relevante solicitări repartizate acestui departament.

SECȚIUNEA 1

DREPTURILE OMULUI

Domeniul drepturilor omului însumează o serie de drepturi fundamentale consființite de către Constituția României, iar la nivelul instituției naționale de protecție a drepturilor omului, Avocatul Poporului, pe parcursul anului 2018, s-au evidențiat următoarele situații și s-au putut remarca următoarele tendințe:

■ egalitatea în drepturi (art. 4 și art. 16 din Constituție)

Pornind de la articolul 4 alin. (2), consacrat în Constituția României, egalitatea în drepturi reprezintă prerogativa cetățenilor țării prin care se pot folosi în mod egal de toate drepturile prevăzute de Constituție și alte acte normative, putând participa în mod egal la viața politică, socială și economică, fără privilegii și discriminări, fiind tratați în mod egal atât de autoritățile publice, cât și de cetățeni fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, apartenență politică.

Egalitatea în drepturi, poate fi regăsită nu doar în legea fundamentală a României, dar și în art. 14, art. 24 și art. 26 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice, precum și în art. 14 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Trebuie menționat că, în interpretarea Curții Constituționale, principiul egalității se referă la *„egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, iar nu egalitatea de tratament juridic aplicat unei categorii de cetățeni în comparație cu alta. Deoarece drepturile fundamentale reprezintă o constantă a personalității cetățeanului, o șansă egală acordată oricărui individ”*, art.16, alin.(1) din Constituția republicată vizează egalitatea în drepturi între cetățeni, nu și identitatea de tratament juridic asupra aplicării unor măsuri, indiferent de natura lor.”

Din analiza amănunțită a situațiilor reclamate a reieșit că în majoritatea cazurilor în care au fost sesizate astfel de situații, în urma analizării acestora, nu s-a efectuat niciun demers întrucât, fie nu s-a constatat și reținut starea de discriminare, fie petițiile nu intrau în aria de competență a instituției. În toate situațiile, petiționarii au fost informați cu privire la motivele pentru care nu s-a reținut starea de discriminare sau situația în care Avocatul Poporului nu putea interveni, potrivit atribuțiilor constituționale și legale.

Printre altele, au fost semnalate posibile încălcări ale Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată. Pe de altă parte, instituția Avocatul Poporului, folosindu-se de atribuțiile sale legale, s-a sesizat din oficiu în cazul unor încălcări ale egalității de drepturi.

FIȘĂ DE CAZ:

Sesizare din oficiu (Dosar nr. 22571/2018) Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu cu privire la publicarea pe site-ul www.petitiononline.com a unei petiții, semnată de peste 2000 de persoane, prin care se solicita sprijin cu privire la „*dreptul tatălui de a se interna cu copilul minor la Spitalul Clinic Județean de Copii, atunci când mama din motive justificate nu o poate face*”. Pe site-ul www.petitiononline.com a fost publicată o petiție, semnată de peste 2000 de persoane, prin care se solicita sprijin cu privire la „*dreptul tatălui de a se interna cu copilul minor la Spitalul Clinic Județean de Copii, atunci când mama din motive justificate nu o poate face*”. În acest context, am apreciat că prin comportamentul personalului medical – și anume, refuzul nejustificat de a accepta drept însoțitor tatăl copilului bolnav - părinții copilului au fost supuși unui tratament injust și degradant. Totodată, am constatat că această practică de a interzice taților internarea cu minorul în spital are ca efect o gravă încălcare a accesului la acordarea serviciilor de sănătate pentru copii, cu toate că, interesul suprem al copilului trebuie să primeze. Pornind de la acest caz, care nu este singular, în conformitate cu dispozițiile art. 59 alin. (2) din Constituția României, coroborate cu cele ale art. 16 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale art. 24 din Regulamentul de organizare și funcționare al instituției, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu, în baza aspectelor constatate și a demarat procedura specifică de investigare, prin efectuarea unei anchete la nivelul Ministerului Sănătății în vederea identificării lacunelor legislative și/sau disfuncționalităților administrative care au condus la aplicarea unui tratament discriminatoriu față de tatăl copilului. **Dosarul se află în curs de soluționare.**

■ dreptul la identitate (art. 6 din Constituție)

Art. 6 din Constituția României formulează într-o manieră lipsită de echivoc obligațiile statului referitoare la păstrarea, dezvoltarea și la exprimarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a minorităților naționale. Astfel, îndeplinirea acestor obligații presupune luarea de măsuri concrete de protecție, cum ar fi: garantarea dreptului persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța în limba maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă, reprezentarea acestora în Parlamentul României, dreptul de a utiliza limba maternă în relațiile cu autoritățile publice și în justiție etc. În acest context, în anul 2018 a fost primită o singură petiție vizând posibila încălcare a dreptului la identitate, după cum urmează:

FIȘĂ DE CAZ:

Dosar nr. 13721/2018 Petentul ne-a sesizat o problemă identificată în activitatea Inspectoratului pentru Situații de Urgență Covasna. Astfel, în condițiile în care România în ultimii 20 de ani a ratificat mai multe documente internaționale și a armonizat legislația națională, în sensul asigurării folosirii limbii materne în relația dintre cetățeni și serviciile deconcentrate, petentul își exprimă îngrijorarea că la nivelul Inspectoratului pentru Situații de Urgență Covasna se evită folosirea limbii materne a 75% dintre cetățenii județului Covasna. Autoritatea ne-a informat că susținerile petentului nu se confirmă, iar toate petițiile sau solicitările adresate în limba maghiară, atât cele venite prin registratură, sistemul 112 sau prin alte mijloace de comunicare, au fost soluționate potrivit legii.

■ dreptul la viață și la integritate fizică și psihică (art. 22 din Constituție)

Dreptul la viață reprezintă un drept fundamental, garantarea sa fiind realizată prin tratatele și convențiile internaționale, dar și prin normele dreptului intern. Protejarea dreptului la viață constituie un imperativ și în același timp o necesitate, deoarece reprezintă un atribut fundamental al persoanei, a cărui ocrotire este strâns legată și determină ocrotirea celorlalte drepturi ale acesteia: libertatea, sănătatea, integritatea etc.

FIȘE DE CAZ:

Sesizare din oficiu, Dosar 3962/2018 Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu, potrivit informațiilor din mass-media, **care relatează că o turmă de mistreți și-a făcut apariția pe străzile orașului Sinaia:** *„Mânați probabil de lipsa hranei, mai mulți mistreți au fost întâlniți de câțiva turiști în centrul stațiunii Sinaia. Fără să conștientizeze pericolul, oamenii s-au grăbit să-i filmeze. Turma de mistreți era dezorientată și agitată, putând în orice clipă să atace. Este de dorit să se evite confruntarea directă cu astfel de animale și cu atât mai mult să se evite hrănirea tuturor animalelor sălbatice. Specialiștii spun că în ultima perioadă, porcii mistreți vin din ce în ce mai des în localități, în căutare de mâncare ”.*

Față de cele expuse, având în vedere gravitatea situației semnalate, am solicitat informații autorităților de resort, respectiv Consiliului Județean Prahova, Gărzii Forestiere Prahova și Primăriei Sinaia, cu privire la măsurile dispuse și strategia de prevenire a apariției unor incidente asemănătoare, pentru viitor. Garda Forestieră Prahova ne-a comunicat că în sezonul de vânătoare 2017-2018 și 2018-2019, s-au luat următoarele măsuri pentru a împiedica pătrunderea exemplarelor de mistreț în intravilanul localității: s-au înaintat propunerile pentru aprobarea cotelor de recoltă la nivelul maxim prevăzut de formulele de calcul, raportat la efectivele optime aprobate, către Ministerul Apelor și Pădurilor, în calitate de administrator al faunei de interes cinegetic pentru sezonul de vânătoare 2017-2018, s-a realizat suplimentarea cotei de recoltă, prin referat de aprobare, transmisă către Ministerul Apelor și Pădurilor, s-au transmis informații către Instituția Prefectului, județul Prahova și Primăria Sinaia privind obligațiile proprietarilor afectați de pagube, pentru a beneficia de prevederile HG NR. 1679/2008. Se vor aproba propunerile cotelor de recoltă la specia mistreț la nivelul maxim de intervenție pe fondul cinegetic nr. 25 Sinaia, pentru sezonul de vânătoare 2018-2019. Pe de altă parte, Primăria Sinaia ne-a comunicat că a luat toate măsurile legale în această privință, conform competențelor stabilite de lege autorităților publice, respectiv Legea nr. 407/2006 și Hotărârea Guvernului nr. 1679/2008, iar în ceea ce privește „strategia de prevenire a apariției unor incidente între cetățeni și animale sălbatice”, am fost îndrumați să ne adresăm gestionarului fondului de vânătoare, Gărzii Forestiere Ploiești și Ministerului Mediului, aceste instituții având competențe legale în întocmirea acestor strategii . **Dosarul se află în derulare.**

Sesizare din oficiu (Dosar nr. 18133/2017) Președintele Consiliului Județean Harghita ne-a sesizat în legătură cu posibila încălcare de către Ministerul Mediului a drepturilor și libertăților garantate prin Constituția României. Concret, domnia sa ne-a solicitat analizarea posibilei încălcări a dreptului la viață și la integritate fizică și psihică, a dreptului la ocrotirea sănătății, precum și a dreptului la un mediu sănătos, prevăzute de art. 22, art. 34 și art. 35 din

Astfel, la data de 4 octombrie 2016, Ministrul Mediului, Apelor și Pădurilor, în funcție la acea dată, a anunțat suspendarea procedurii de emitere a Ordinului privind derogările acordate la vânătoarea de urs, lup și pisică sălbatică. De asemenea, la data de 15 august 2017 s-a împlinit termenul anunțat de Ministerul Mediului pentru aprobarea nivelului de intervenție

în cazul speciilor de urși și lupi, în interesul sănătății și securității populației și în scopul prevenirii unor daune importante. Petiționarul a apreciat că prin neemiterea ordinelor de mai sus nu a fost posibilă extragerea exemplarelor de mari carnivore, în special urși, care în mod permanent atacă gospodăriile oamenilor, producând pagube și punând în pericol în mod permanent viața oamenilor, circulația pe timp de noapte în localitățile respective, reprezentând un risc ridicat pentru locuitorii din zonă. De asemenea, petentul a solicitat, în numele cetățenilor pe care-i reprezintă, modificarea cadrului legislativ național în sensul garantării dreptului la viață și la integritate fizică și psihică. Astfel, a fost efectuată o anchetă la Ministerul Mediului, cu următoarele obiective: aspecte de ordin general, referitoare la amploarea fenomenului, date statistice, dar și existența sau nu a unei evidențe clare privind fenomenul suprapopulării cu carnivore mari, cu precădere urși; în cazul în care există, punerea la dispoziție a unei analize asupra numărului exemplarelor care ar trebui colectate, dar și identificarea unei strategii pentru viitor/pe termen lung, la nivel național, referitoare la problematica dată; comunicarea unui punct de vedere aplicat, raportat la situația de fapt semnalată de autoritățile publice de pe raza județului Harghita; motivele pentru care Ministerul Mediului a soluționat favorabil doar 13 cereri de intervenție din cele 80 depuse de către Consiliul Județean Harghita; măsurile de prevenire pentru preîntâmpinarea atacurilor asupra oamenilor; discuții referitoare la posibila amendare a legislației, în ceea ce privește suplimentarea de cote aferente unui an, prin acordarea posibilității autorității județene de suplimentare a cotelor în limita cotei acordate pentru anul în curs. În prezent sunt în curs de elaborare concluziile demersului de mai sus și stabilirea obiectivelor ce se impun în vederea soluționării prezentei sesizări. **Dosarul se află în curs de soluționare.**

■ dreptul la viață intimă, familială și privată (art. 26 din Constituție)

Respectarea și ocrotirea personalității umane reprezintă o valoare supremă. Autoritățile publice au obligația de a ocroti și de a respecta viața intimă, familială și privată a cetățenilor și de a lua toate măsurile conferite de lege în acest sens. Libera dezvoltare a personalității umane și demnitatea omului, valori proclamate chiar în art. 1 din Constituția României, nu pot fi concepute fără respectarea și ocrotirea vieții intime, familiale și private. Dreptul la respectul și ocrotirea vieții intime, familiale și private face parte din categoria drepturilor și libertăților fundamentale, având un conținut complex. Astfel, și dispozițiile art. 12 ale Declarației Universale a Drepturilor Omului, stabilesc faptul că: „*Nimeni nu va fi obiectul unor imixțiuni arbitrare în viața sa particulară, în familia sa, în domiciliul său ori în corespondență, nici al unor atingeri ale onoarei sau reputației sale. Orice persoană are dreptul la protecția legii împotriva unor astfel de imixțiuni sau atingeri*”.

FIȘE DE CAZ:

Sesizare din oficiu (Dosar nr. 20481/2018) Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu privind posibila încălcare a dreptului la viață intimă, familială și privată, prevăzut de art. 26 din Constituție, cu privire la un telefon primit prin serviciul dispecerat, ocazie cu care o persoană fizică și-a exprimat nemulțumirea referitor la practica unui centru medical privat de pe raza Municipiului București. Concret, petentul a învederat instituției Avocatul Poporului că, în vederea efectuării unor investigații medicale, reprezentanții unității sanitare i-au pus la dispoziție, pentru completare, un document intitulat „*Acord privind prelucrarea datelor cu caracter personal*”. Din analiza documentului, petentul a constatat că informațiile solicitate nu erau doar date cu caracter personal, astfel cum sunt acestea reglementate de Regulamentul (UE) 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește

prelucrarea datelor cu caracter personal, în mare măsură fiind vorba de date cu caracter medical. Mai mult decât atât, aceasta ne-a informat că din informațiile disponibile pe site-ului operatorului privat de servicii medicale a rezultat faptul că datele cu caracter personal prelucrate pot fi dezvăluite următorilor destinatari: persoanei vizate, reprezentanților legali ai persoanei vizate, operatorilor de date, partenerilor contractuali ai unității sanitare, altor companii din același grup, autorităților publice, instituții de învățământ și educație; societăților de asigurare și reasigurare; organizații profesionale; asociații și fundații; mass-media. Față de toate aceste împrejurări, petentul a refuzat semnarea acestui document, unitatea medicală condiționând efectuarea actului medical de acordul acesteia în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal. Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal a precizat faptul că operatorii de date cu caracter personal au obligația respectării principiului responsabilității, astfel cum este acesta definit de art. 5 din Regulamentul (UE) 2016/679, potrivit căruia nu numai că sunt responsabili de respectarea tuturor principiilor de prelucrare a datelor („*legalitate, echitate, transparență*”, „*limitări legate de scop*”, „*reducerea la minimum a datelor*”, „*exactitate*”, „*limitări legate de stocare*”, precum și „*integritate și confidențialitate*”), dar este necesar ca aceștia să poată demonstra respectarea principiilor menționate. Autoritatea a comunicat, de asemenea, că la solicitarea unor operatori de servicii medicale a emis puncte de vedere referitoare la condițiile de prelucrare a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate, așa cum sunt acestea reglementate de Regulamentul (UE) 2016/679, prin raportare la Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată și la alte acte normative specifice domeniului sănătății. **Dosarul se află în curs de soluționare.**

Dosar nr. 13618/2018 Petentul și-a exprimat nemulțumirea cu privire la conduita unui prestator de servicii medicale de pe raza Municipiului București, care a condiționat efectuarea actului medical de acordul acestuia în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal. Solicitarea petentului a fost motivată de faptul că, în preambulul documentului ce i-a fost solicitat, există posibilitatea conferită pacientului de a fi de acord sau nu cu prelucrarea datelor cu caracter personal. Mai mult decât atât, în documentul de mai sus nu există mențiuni referitoare la refuzarea actului medical pentru acest considerent. Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal ne-a informat că față de conținutul solicitării, aspectele reclamate au fost reținute, urmând a fi efectuată o investigație la operatorul de servicii medicale.

■ dreptul la informație (art. 31 din Constituție)

Potrivit Constituției României, orice persoană trebuie să fie informată „*într-un mod prompt, corect și clar în legătură cu măsurile preconizate, sau care vor fi luate de autoritățile publice.*” Dar acest drept nu se limitează doar la aspectele menționate mai sus, ci cuprinde și posibilitatea persoanei de a avea acces la liber la surse de informare publică, precum și de a recepționa direct și neîngrădit emisiunile de radio și televiziune. În schimb, autoritățile publice au obligația de a pune la dispoziție această informație, asigurând condițiile materiale și juridice pentru ca această informație să fie difuzată în mod liber și transparent.

Pe de altă parte, Legea nr. 544/2001, a liberului acces la informațiile de interes public, definește în conținutul ei, noțiunea de informație de interes public ca „*orice informație care se referă sau rezultă din activitățile unei instituții sau autorități publice ce utilizează sau administrează resurse financiare publice, unei regii autonome, companii naționale, precum și oricărei societăți comerciale aflate sub autoritatea unei autorități publice centrale sau locale*”

si la care statul roman sau, după caz, o unitate administrativ-teritoriala este acționar unic ori majoritar.”

S-a reținut și pe parcursul anului 2018, dat fiind numărul mare de petiții privind încălcarea acestui drept (176), că unele autorități și instituții publice nu-și respectă obligația legală de a furniza informațiile solicitate, la termenele și în condițiile prevăzute de lege.

FIȘE DE CAZ:

Dosar nr. 17810/2018 Petentul ne-a informat că a formulat mai multe solicitări întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, către Ministerul Turismului, rămase fără răspuns, acestea vizând informații referitoare la numărul persoanelor angajate, direct sau prin transfer ori detașate de la Garda de Mediu în cadrul Ministerului Turismului în perioada 25 ianuarie-5 octombrie 2018, dar și informații despre deplasările unui secretar de stat din cadrul Ministerului Turismului, în țară sau străinătate, în perioada 20 ianuarie 2017-05 octombrie 2018. Urmare demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului problema a fost soluționată favorabil, instituția publică punând la dispoziția petentului toate informațiile solicitate.

Dosar nr. 9147/2018 Petentul și-a exprimat nemulțumirea cu privire la faptul că nu a primit răspunsurile solicitate de la Autoritatea Națională pentru Cetățenie, instituția răspunzând, în opinia acestuia, de o manieră formală și incompletă. Acesta a solicitat în două rânduri comunicarea unor informații punctuale, referitoare la stadiul de soluționare al dosarului de obținere a cetățeniei. Ca urmare a intervenției instituției Avocatul Poporului, autoritatea ne-a informat că cererea petentului se află în procedură de avizare la Ministerul Justiției, aceasta urmând a fi publicată în Monitorul Oficial Partea I.

Dosar nr. 16616/2018 Petentul ne-a informat că a formulat o cerere întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 544/2001 *privind liberul acces la informațiile de interes public*, cu modificările și completările ulterioare, către Primăria comunei Moșteni, prin care a solicitat informații privind durata contractului pe care aceasta l-a încheiat cu administratorul public. Autoritatea publică a refuzat furnizarea datelor solicitate. Din examinarea petiției și a răspunsului primit, am constatat că cererea formulată în baza dispozițiilor Legii nr. 544/2001 *privind liberul acces la informațiile de interes public*, cu modificările și completările ulterioare, este întemeiată, petentul solicitând informații cu privire la **durata contractului** încheiat de către administratorul public cu Primăria comunei Moșteni. Având în vedere dispozițiile art. 2 lit. b) din Legea 544/2001, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora, „*prin informație de interes public se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice sau instituții publice, indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informației*”, am solicitat clarificări Primăriei comunei Moșteni. Urmare demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului problema a fost soluționată favorabil, instituția publică punând la dispoziția petentului toate informațiile solicitate.

■ dreptul la învățătură (art. 32 din Constituție)

Dreptul la învățătură este prevăzut în Constituție și în Legea Educației Naționale nr. 1/2011. Reglementarea din Constituție este una complexă și privește dreptul la învățătură sub mai multe aspecte esențiale: asigurarea dreptului la învățătură și formele în care această obligație a statului este realizată; limba sau limbile în care se desfășoară procesul de învățământ; gratuitatea învățământului de stat și sprijinirea copiilor în situații vulnerabile prin burse sociale; formele

juridice de desfășurare a învățământului; autonomia universitară; asigurarea libertății învățământului religios. Prevederile constituționale creează cadrul conceptual și juridic de desfășurare a învățământului în România prin instituirea principiului drepturilor egale de acces la formele de învățământ, principiului nediscriminării în accesul la educație, principiului echității, principiului asigurării egalității de șanse, principiului incluziunii sociale etc.

În acest an, petițiile care au avut ca obiect o posibilă încălcare a art. 32 din Constituție au fost în număr de 14. Petenții, în general, au fost nemulțumiți de aspecte legate de programa de învățământ, eliberarea de adeverințe și alte documente specifice, desfășurarea examenelor de titularizare în învățământul preuniversitar etc. Față de susținerile și nemulțumirile petenților, aceștia au fost îndrumați să se adreseze instituțiilor și autorităților publice cu competențe în domeniu.

FIȘĂ DE CAZ:

Dosar nr. 17796/2018 Petentul își exprimă nemulțumirea cu privire la faptul că, dorind să urmeze un program de master la Universitatea Babeș-Bolyai, documentația prezentată în acest sens a fost respinsă deoarece nu a prezentat un certificat lingvistic într-o limbă de circulație internațională, deși programul se desfășura în limba română. Am apreciat că aspectele prezentate, reprezintă o încălcare a dispozițiilor art. 32 din Constituția României, privind dreptul la învățatură, dar și ale Legii nr. 1/2011 a educației naționale, cu modificările și completările ulterioare. Față de aspectele prezentate, am solicitat instituției de învățământ superior un punct de vedere referitor la dispozițiile art. 13B din Regulamentul de admitere al Universității Babeș-Bolyai, în sensul în care acesta ar putea intra în contradicție cu dispozițiile art. 32 din Constituția României, privind dreptul la învățatură, dar și ale Secțiunii 11: Ciclul II - Studii universitare de master din Legea nr. 1/2011 a educației naționale, cu modificările și completările ulterioare. Dosarul se află în curs de soluționare.

■ dreptul la ocrotirea sănătății (art. 34 din Constituție)

Dreptul la ocrotirea sănătății este un drept fundamental al persoanei, strâns legat de existența fizică și psihică, individuală și socială a acesteia, fiind definit ca atare în mai multe documente internaționale. Dreptul constituțional la ocrotirea sănătății nu poate fi însă asigurat decât prin raportare la celelalte drepturi incidente, precum dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, dreptul la un mediu sănătos, protecția persoanelor cu handicap, dreptul la informație etc.

Din analiza petițiilor, în număr de **37** și a celor 17 sesizări din oficiu privind acest drept, la nivelul anului 2018 am putut constata că, în continuare, anumite instituții ale statului român nu își respectă obligația prevăzută în art. 34 alin. (3) din Constituție de a garanta dreptul la ocrotirea sănătății. De asemenea nu sunt respectate garanțiile specifice economice ale dreptului la ocrotirea sănătății și ale dreptului la viață și la integritate fizică și psihică ale persoanei.

FIȘĂ DE CAZ:

Sesizare din oficiu (Dosar nr. 961/2018) La data de 10 ianuarie 2018, în mass media a apărut știrea potrivit căreia „*un bebeluș infectat cu candida a murit de septicemie la Spitalul Sf. Pantelimon din București. Ministerul a trimis un control abia la 3 luni de la deces*”. Urmare celor semnalate, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu, demarând procedura specifică de investigare, prin sesizarea Ministerului Sănătății, Colegiului Medicilor, Spitalului Sfântul Pantelimon, pentru clarificarea următoarelor aspecte: verificarea împrejurărilor producerii evenimentului; rezultatele investigațiilor; persoanele găsite vinovate de evenimentul produs;

măsurile luate de autoritățile în cauză, pentru prevenirea producerii unor asemenea evenimente, în viitor. Ministerul Sănătății, prin adresa transmisă a arătat că familia noului născut a depus o sesizare la Ministerul Sănătății în data de 13 noiembrie 2017, în care solicita investigarea cauzelor care au condus la decesul bebelușului. Familiei i s-a adus la cunoștință că, potrivit legislației în vigoare, în situația în care un pacient consideră că a fost victima unui act de malpraxis, acesta trebuie să adreseze personal o sesizare la Comisia de monitorizare și competență profesională pentru cazurile de malpraxis care funcționează la nivelul Direcției de Sănătate Publică Teritorială (procedură reglementată prin art. 679 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, cu modificările și completările ulterioare). Comisiile de monitorizare și competență profesională pentru cazurile de malpraxis constituite la nivelul direcțiilor de sănătate publică funcționează independent, în conformitate cu Ordinul 1343/2006 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a comisiei de monitorizare și competență profesională pentru cazurile de malpraxis; pacientul trebuie să sesizeze, personal, Colegiul Medicilor care are atribuțiile și competențele necesare de investigare a cazurilor semnalate. S-a decis, de comun acord cu familia, ca ministerul să transmită sesizarea și să o redirecționeze Colegiului Medicilor, solicitându-se investigarea acestui caz. A fost transmisă sesizarea către Direcția Generală de Asistență Medicală și Sănătate Publică și Inspecției Sanitare de Stat din cadrul Ministerului Sănătății. Direcția Generală de Asistență Medicală și Sănătate Publică a solicitat Direcției de Sănătate Publică București să preia analiza cazului semnalat și să facă verificările necesare, în limita competențelor. A fost inițiată o acțiune de verificare în data de 28 decembrie 2017 la Spitalul Clinic de Urgență Sfântul Pantelimon. Primele rezultate transmise în data de 9 ianuarie 2018 Ministerului Sănătății nu au evidențiat încălcări ale procedurilor de acordare a asistenței medicale. Pe de altă parte, Spitalul Sfântul Pantelimon a comunicat instituției Avocatul Poporului că informațiile apărute în presă sunt neconforme. Încă de la data producerii decesului noului născut a fost declanșată o anchetă în care au fost implicați toți factorii de conducere. Din documentele medicale a rezultat, conform concluziilor conducerii Spitalului Sf. Pantelimon, că nu a existat o cauză infecțioasă care a determinat decesul. Pe de altă parte, Colegiul Medicilor București a precizat că au fost audiați medicii reclamați. Comisia de Disciplină investită cu soluționarea cauzei, a constatat că aspectele prezentate în reclamație și deduse judecății forului disciplinar vizează conduita terapeutică și atitudinea deontologică a medicilor implicați, ceea ce face *de jure* obiectul cercetării disciplinare. Analizând înscrisurile medicale folosite ca probă și documentele cercetate și reținute în soluționarea cauzei, ca măsuri de cercetare a faptei, Comisia de Disciplină a constatat că decesul nou născutului s-a produs prin pneumopatie congenitală cu modificări de displazie bronhopulmonară, hipertrofia stratului muscular al arterelor pulmonare cu fibroproliferare adventicială. Medicii au depus toate diligențele diagnostice și terapeutice recomandate în această situație. Drept urmare, Comisia de Disciplină a Colegiului Medicilor din București a hotărât nesancționarea cadrelor medicale.

Sesizare din oficiu (Dosar nr. 8946/2018) Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu *întrucât a luat cunoștință, din mass-media despre lipsa unor medicamente esențiale pentru tratamentul cancerului, respectiv Cisplatin, Bleomicin, Osetron și Folinatul de Calciu*. Urmare a acestor informații, în baza art. 59 alin. (2) din Constituția României, coroborat cu art. 4 și art. 25 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, au fost solicitate informații Ministerului Sănătății, respectiv Agenției Naționale a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, pentru a comunica măsurile dispuse în prezent, precum și strategia de prevenire a apariției unor incidente asemănătoare, pentru viitor. Ministerul Sănătății, Direcția Politică Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale a comunicat că lipsa unor medicamente esențiale în tratamentul

cancerului (*Cisplatin, Bleomicin, Osetron și Folinatul de Calciu*) precum și încă a 5-6 produse specifice este intermitentă încă din anul 2007, când unul din producătorii medicamentelor și-a cesionat activitatea unui terț, care a înțeles să nu continue aceeași politică de susținere a producției unor medicamente mai puțin rentabile. Începând cu martie 2017, lipsa acestor medicamente a fost resimțită, iar Ministerul Sănătății a dispus și efectuat achiziția lor prin autorizația de nevoi speciale, situație care a fost controlată până la sfârșitul anului, când au expirat stocurile achiziționate, și nici nu au mai existat solicitări de la unitățile sanitare privind necesarul produselor farmaceutice enumerate. În luna martie 2018 au fost solicitate cantitățile produselor oncologice deficitare pentru un an de zile tuturor unităților sanitare oncologice aflate în contract cu casele de asigurări de sănătate. În funcție de cantitățile solicitate, unele medicamente au fost aduse prin autorizații de nevoi speciale și se află, în prezent, în depozite. S-a negociat, totodată, cu firmele producătoare, suplimentarea cantităților necesare până la acoperirea solicitărilor. S-au solicitat 32000 de doze de Folinat de Calciu, care acoperă necesarul pentru mai bine de 18, 20 luni de acum înainte. La acest moment, conform răspunsului Ministerului Sănătății, pacienții din România nu sunt lipsiți de medicamentele care au făcut obiectul sesizării din oficiu. Se opinează că diferența dintre cantitățile asigurate de producător și necesarul exprimat de unitățile sanitare, să fie achiziționat în regim de urgență, prin autorizația de nevoi specială, **ceea ce implică și modificarea cadrului legislativ existent.** Ministerul a menționat că se preocupă și de rezolvarea problemelor care împieteză asupra derulării cât mai rapide a studiilor clinice cu medicamente inovatoare, precum și de susținerea tratamentului citostatic pentru pacienții cu afecțiuni oncologice din România. Acesta se ocupă și de aprovizionarea unităților sanitare cu paturi și a altor unități care derulează programe naționale de sănătate sau care derulează medicamente, astfel încât programele naționale de sănătate și eliberarea tuturor medicamentelor să se desfășoare în condiții optime, iar nevoile de tratament ale pacienților români să fie acoperite. Pe de altă parte, Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale (**A.N.M.D.M.**) ne-a comunicat că, deși solicitarea instituției Avocatul Poporului excede competențelor legale ale acesteia, pe linia atribuțiilor instituționale conferite de lege, în condițiile reglementate prin Ordinul Ministrului Sănătății nr. 502/2013 pentru aprobarea obligativității raportării lunare a punerii pe piața din România, respectiv a vânzărilor medicamentelor de uz uman de către distribuitorii angro/importatorii/fabricanții autorizați, A.N.M.D.M. monitorizează permanent situația pieței medicamentelor de uz uman. Ni s-a comunicat, totodată, situația stocurilor de medicamente la produsele având denumirile comune internaționale, care au făcut obiectul sesizărilor din oficiu.

Sesizare din oficiu (Dosar nr. 3340/2018) Instituția Avocatul Poporului *s-a sesizat din oficiu în legătură cu informațiile apărute în mass-media despre lipsa vaccinului antirabic în spitalele din Calafat, Craiova și Slatina.* Față de cele expuse, având în vedere gravitatea situației, în baza aspectelor prezentate a fost demarată procedura specifică de investigare, solicitându-se informații Ministerul Sănătății, *Spitalului Municipal Calafat, Spitalului Clinic Județean de Urgență Craiova, respectiv Spitalului Județean de Urgență Slatina, pentru a comunica măsurile dispuse în prezent, precum și strategia de prevenire a apariției unor incidente asemănătoare, pentru viitor.* Spitalul Județean de Urgență Slatina a comunicat că nu s-a confruntat cu lipsa vaccinului antirabic în ultimii doi ani. Pacientul care fusese îndrumat de către Spitalul Clinic de Boli Infecțioase Victor Babeș Craiova către Spitalul Județean de Urgență Slatina, nu a mai ajuns la acesta din urmă întrucât și-a procurat prin mijloace proprii vaccinul dintr-o farmacie cu circuit deschis. Am fost informați că pe parcursul anului trecut, Spitalul Județean de Urgență Slatina a internat și inițiat vaccinarea profilactică sau seroterapia antirabică pentru toți pacienții (750 la număr) care s-au adresat Unității de Primiri Urgențe sau Secției de Boli Infecțioase, indiferent dacă erau sau nu arondați teritorial județului Olt.

Spitalul Județean de Urgență Slatina a încheiat un contract subsecvent cu un agent economic privat la Acordul cadru aflat în derulare, având ca obiect achiziția de „vaccin antirabic inactivat 0,5 ml-cantitate 4.800 flc”, termenul de expirare al contractului fiind data de 31.12.2018. Spitalul Municipal Calafat ne-a informat că nu au în structura organizatorică secție de Boli infecto-contagioase și centru antirabic pentru situațiile de posibile contaminări cu virusul rabiei. Conform protocolului Institutului Național de Boli Infecțioase „Prof. Dr. Matei Balș”, profilaxia post-expunere se practica obligatoriu în Centrul Antirabic. Întrucât Spitalul Județean de Urgență a comunicat că acel copil a fost îndrumat către ei de către Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Pneumoftiziologie „Victor Babeș” Craiova, deși nu s-a prezentat în cele din urmă aici, am revenit cu adresă solicitând conducerii spitalului a ne comunica care este situația vaccinului antirabic în această unitate, la acest moment și ce măsuri vor fi luate în viitor ca să nu mai existe astfel de sincope care ar putea să afecteze, în viitor, viețile pacienților. Printr-o altă adresă, Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Pneumoftiziologie „Victor Babeș” Craiova a comunicat că pentru perioada 2018-2020, a fost demarată și finalizată procedura de licitație deschisă, cu încheiere de acord cadru, pentru următoarele seruri și vaccinuri: vaccin rabic inactivat purificat (VERORAB cutie cu 5 fiole vaccine liofilizat + 5 fiole solvent) pentru o cantitate de min. 3600 doze-max 7200 doze; imunoglobulina antirabică (FAVIRAB flacon 200-400 ui/ml cutie x flaconx5 ml sol. Inj.) pentru o cantitate de min. 360 flacoane- max 720 flacoane); ser antitetanic purificat și concentrate (TETANEEA 1500 ui/ml- 1 ml) pentru o cantitate de min 120 fiole- max 240 fiole. În prezent spitalul acoperă întreaga necesitate de vaccinuri. Conducerea spitalului a mai precizat că asigurarea continuității cu vaccin și ser antirabic, este influențată permanent de existența surselor de finanțare și implicarea Ministerului Sănătății în asigurarea importurilor și existenței stocurilor la nivel de furnizori, respectiv de avizarea punerii pe piață de către Agenția Națională a Medicamentului.

Sesizare din oficiu (Dosar nr. 20477/2018) Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu întrucât a luat cunoștință, din mass-media despre faptul că „*o fată în vârstă de 21 de ani dintr-o comună din Ialomița, a fost condamnată la moarte de statul român din cauza unor neînțelegeri între Ministerul Sănătății și o firmă producătoare de medicamente*”. În baza aspectelor prezentate a fost demarată procedura specifică de investigare, prin solicitarea de informații Ministerului Sănătății, Agenției Naționale a Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Agenției Naționale a Transplantului, pentru a ne comunica măsurile dispuse în prezent, precum și strategia de prevenire a apariției unor situații asemănătoare, pentru viitor. Agenția Națională a Medicamentului și Dispozitivelor Medicale (A.N.M.D.M.) ne-a comunicat că pentru a putea fi inclus în Lista cuprinzând denumirile comune internaționale corespunzătoare medicamentelor de care beneficiază asigurații, cu sau fără contribuție personal, pe bază de prescripție medicală, în sistemul de asigurări sociale de sănătate, precum și denumirile comune internaționale corespunzătoare medicamentelor care se acordă în cadrul programelor naționale de sănătate, aprobată prin HG nr. 720/2008, medicamentul trebuie supus mecanismului de evaluare a tehnologiilor medicale de către deținătorul autorizației de punere pe piață sau reprezentantul legal al acestuia, în conformitate cu prevederile Anexei nr. 3 și 4 ale OMS nr. 861/2014, sau poate fi inițiat ea din oficiu de A.N.M.D.M., potrivit art. 8 din OMS nr. 861/2014. Pentru a fi inclus în listă, solicitantul trebuie să depună o cerere la A.N.M.D.M., însoțită de documentația aferentă. Medicamentul Soliris cu DCI-ul Eculizumab are autorizare de punere pe piață prin procedura centralizată de Agenția Europeană a Medicamentului și face parte din categoria medicamentelor orfane, fiind prescris în tratamentul unor boli rare. Până în prezent nu a fost depusă la A.N.M.D.M. nicio cerere cu privire la obținerea unei autorizații pentru nevoi speciale pentru medicamentul cu DCI Eculizumab. Pe de altă parte, Ministerul Sănătății, respectiv Direcția politica medicamentului

și a dispozitivelor medicale ne-a comunicat că medicamentul solicitat a fost aprobat de către Agenția Europeană pentru Medicamente (E.M.A.) prin procedura centralizată de evaluare științifică, ca urmare a legislației europene care se aplică medicamentelor orfane. Deținătorul autorizației de punere pe piață (D.A.P.P.) pentru autorizația EMEA/H/C/000791 este Alexion Europe SAS. Până în prezent Alexion Europe DAPP SAS nu a depus la A.N.M.D.M. solicitarea pentru includerea în Nomenclatorul medicamentelor pentru uz uman din România. Până la soluționarea situației, este analizată posibilitatea ca pacienta să beneficieze de tratamentul cu medicamentul solicitat prin procurarea acestuia în țară ca urmare a eliberării autorizației de nevoi speciale, care până la acest moment nu a fost depusă la A.N.M.D.M. Ministerul Sănătății a retransmis în luna noiembrie o solicitare de întrevvedere cu reprezentanții din Europa ai DAPP, Alexion Europe SAS, în vederea punerii pe piața din România a medicamentului menționat mai sus, arătând o preocupare în acest sens. Se analizează și alte modalități pentru ca pacienții să poată beneficia de tratament cu produsul având DCI *Eculizumab*. **Dosarul se află în curs de soluționare.**

Sesizare din oficiu (Dosar nr. 22571/2018) Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu cu privire la conținutul unor știri difuzate în mass-media la sfârșitul lunii noiembrie, potrivit cărora la Spitalul „Prof. Dr. Panait Sârbu” („Maternitatea Giulești”) există un focar de stafilococ auriu care ar fi condus la infectarea a 27 de nou născuți. Potrivit celor relatate în mass-media, la momentul sesizării, un număr de 20 de nou născuți care au fost aduși pe lume la Maternitatea „Panait Sârbu” se află internați la Spitalul „Grigore Alexandrescu”, 15 dintre aceștia fiind diagnosticați cu stafilococ auriu meticilino rezistent, pentru ceilalți probele aflându-se în lucru. Mai mult decât atât, după data de 6 noiembrie 2018, un număr de 9 asistente și 2 medici din cadrul unității sanitare au fost depistați cu stafilococ auriu (purători sănătoși), potrivit informațiilor furnizate de Direcția de Sănătate Publică București. Astfel, s-a dispus **transmiterea unei adrese către Direcția de Sănătate Publică a Municipiului București**, în care s-au solicitat informații cu privire la primele rezultate de laborator care evidențiază prezența stafilococului auriu în unitatea sanitară, dar și măsurile legale întreprinse în acest sens, către **Ministerul Sănătății** pentru a solicita comunicarea concluziilor preliminare ale controlului efectuat la unitatea sanitară, aspectele constatate și măsurile dispuse cu această ocazie, dar și către **Spitalul „Prof. Dr. Panait Sârbu”**, în sensul verificării situației de fapt, precum și solicitarea unor relații referitoare la respectarea și aplicarea normelor de supraveghere, prevenire și control al infecțiilor nosocomiale în unitatea sanitară. De asemenea, urmare demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului la Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii Grigore Alexandrescu București, au fost obținute informații concludente cu privire la amploarea fenomenului, ocazie cu care a fost identificată cifra exactă a copiilor infectați, dar și măsurile luate cu privire la copiii afectați și internați în această unitate sanitară. **Dosarul se află în curs de soluționare.**

Sesizare din oficiu (Dosar nr. 11824/2018) Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu întrucât *a luat cunoștință, din mass-media despre condițiile în care se lucrează în unul dintre cele mai mari spitale din România: „muștele de la morgă intră în blocul operator, pentru că în camera unde se pregătesc materialele necesare operațiilor nu e aer condiționat; sunt 40 de grade și trebuie deschise geamurile”*. Față de situația prezentată, au fost solicitate informații Corpului de Control al Ministerului Sănătății, Direcției de Sănătate Publică și Spitalului Universitar de Urgență București. **Direcția de Sănătate Publică a Municipiului București a comunicat la data de 25 septembrie 2018 că, în ceea ce privește infestarea cu muște a blocului operator, ”Nu s-a constatat infestarea cu muște a blocului operator sau a prosecturii. Ferestrele prosecturii sunt prevăzute cu plase împotriva pătrunderii insectelor și este asigurată ventilația mecanică (aer condiționat), în camera**

destinată, pregătirii instrumentarului și materialelor necesare intervențiilor chirurgicale, este asigurat un microclimat corespunzător; încăperea la care instituția Avocatul Poporului a făcut referire în sesizare este oficiul asistentelor, unde a fost montată plasă împotriva pătrunderii insectelor, dar aerul condiționat era defect. Unitatea are încheiat acord cadru cu o societate comercială pentru asigurarea mentenanței, înlocuirea și/sau repararea aparatelor de aer condiționat. Firma a efectuat evaluarea acestora și a început procedura de înlocuire și/sau reparare, după caz.” **Spitalul Universitar de Urgență București, ne-a comunicat că** *”Informațiile apărute în spațiul public sunt tendențioase, incorecte și calomnioase. Morga spitalului dispune de condiții igienico-sanitare corecte și legale; este o zonă în care se acordă o atenție deosebită curățeniei și dezinsecției și nu există insecte, implicit nu există muște care ar putea urca către etajul 2, unde există blocul operator la care se face referire. În blocul operator mic, cel la care face referire doamna asistentă în spațiul public, are mai multe zone funcționale, din care cele legate direct de actul operator în care se pregătește și se desfășoară activitatea chirurgicală, au aer condiționat, funcțional...”* „Spitalul are un acord cadru pentru furnizarea de aparate de aer condiționat cu unica firmă, care s-a prezentat la procedura derulată prin SEAP și pentru nerespectarea clauzelor contractuale suntem în derularea procedurilor de reziliere a acordului cadru. Din păcate, la procedură s-a prezentat un singur ofertant, deși caracteristicile tehnice au fost extrem de libere, iar cantitatea semnificativă 200 aparate în 4 ani, ceea ce presupune reluarea întregii proceduri, respectiv, minim trei luni de zile...” La acel moment, în spital se defășurau verificări de către Corpul de Control al Ministerului Sănătății. În ceea ce privește Corpul de Control al Ministerului Sănătății, am solicitat acestuia să ne comunice condițiile în care se desfășoară activitatea medicilor și asistentelor din spital, rezultatul investigațiilor, persoanele găsite vinovate de situația existentă, precum și măsurile întreprinse pentru desfășurarea activităților medicale în condiții optime, în viitor. Totodată, am solicitat să ne transmită și măsurile întreprinse în legătură cu închiderea unei secții din Spitalul Universitar de Urgență București, ca urmare a descoperirii unor bacterii. Întrucât Corpul de Control al Ministerului Sănătății nu a comunicat nici un răspuns, am revenit cu adrese în lunile septembrie și octombrie 2018. Am fost informați că urmare a faptului că au fost înregistrate mai multe sesizări privind această unitate sanitară, vor propune ministrului sănătății un nou control la Spitalul Universitar de Urgență București.

Dosarul se află în derulare.

Sesizare din oficiu (Dosar nr. 19370/2018), Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu, urmare unei știri apărute în mass-media potrivit căreia „o secție a Spitalului Municipal din Lugoj a fost închisă de Direcția de Sănătate Publică, din cauza stării „igienico-sanitare”. Față de situația prezentată, au fost solicitate informații Ministerului Sănătății, Direcției de Sănătate Publică Județeană Timiș, cât și Spitalului Municipal „Dr. Teodor Andrei” Lugoj, pentru a ne comunica măsurile dispuse în prezent și strategia de prevenire a apariției unor situații asemănătoare, pentru viitor. Spitalul Municipal „Dr. Teodor Andrei” Lugoj, ne-a comunicat că unitatea sanitară a inițiat demersuri de desființare a stației de hemodializă din structura unității la Ministerul Sănătății la începutul anului 2018, coroborat cu faptul că a scăzut numărul pacienților la 7, iar veniturile realizate din contractual Casa Județeană de Asigurări de Sănătate nu acoperă cheltuiala efectivă a stației de hemodializă, fapt ce duce la acumularea de datorii, plăți restante și arierate către furnizorii de bunuri și servicii și implicit neasigurarea medicamentelor și materialelor specifice desfășurării actului medical, precum și la imposibilitatea asigurării transportului pacienților dializați, situație ce a condus la blocarea parțială a activității acesteia. În acest sens Spitalul deține avizul favorabil al Direcției de Sănătate Publică Timiș pentru desființarea Stației de hemodializă din structura spitalului. Referitor la posibila încălcare a dreptului fundamental la ocrotirea sănătății, prevăzut de art.

34 din Constituție, am fost informați că acesta nu poate fi reținut deoarece pacienții au fost îndrumați în vederea efectuării ședințelor de hemodializă spre Centrul de Hemodializă al Spitalului Clinic Județean de Urgență Timișoara. În acest moment pacienții au posibilitatea să aleagă unitatea medicală unde vor continua ședințele de hemodializă. În prezent, unitatea sanitară așteaptă avizul Ministerului Sănătății privind desființarea Stației de Hemodializă din cadrul unității. Am revenit cu adresă la Ministerul Sănătății și am solicitat să ne comunice dacă a fost sau urmează să fie desființată secția de hemodializă, iar în caz afirmativ, documentul prin care s-a luat această măsură.

Sesizare din oficiu (Dosar nr. 5225/2018). Instituția Avocatul Poporului a luat cunoștință din mass-media despre situația apărută la Spitalul Județean de Urgență Târgu-Jiu, Secția ORL, unde o pacientă s-a infectat cu o bacterie intraspitalicească (*klebsiella*), care se presupune că a determinat decesul pacientei. Fiul decedatei s-a prezentat cu aceasta, în luna februarie 2018, la Spitalul Județean de Urgență Târgu-Jiu, precizând că mama sa are dureri în gât. Conform spuselor fiului său, medicii ar fi diagnosticat-o inițial cu amigdalită acută, femeia fiind internată în Secția ORL a Spitalului Județean de Urgență Târgu-Jiu, unde i s-ar fi făcut o primă incizie, fără alte investigații prealabile. Analiza exudatului faringian a relevat faptul că pacienta avea un microb intraspitalicesc, mai exact bacteria *klebsiella*, motiv pentru care a fost transferată de urgență, după cinci zile de la internare, la Spitalul Clinic de Urgență Craiova-Secția de chirurgie toracică. După alte cinci zile petrecute în salon, în care pacienta a fost supusă mai multor tratamente, a făcut primul stop-cardiac. A fost dusă în stare de inconștiență la terapie intensivă, iar a doua zi, dimineață a făcut al doilea stop-cardiac. În următoarea noapte, fiind în comă la terapie intensivă, pacienta a făcut al treilea stop cardiac și apoi, la solicitarea familiei, acesteia i s-a făcut externarea. Decesul a fost înregistrat marți, în data de 13 martie 2018. Urmare informațiilor prezentate în mass media, Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și a solicitat informații Direcției Județene de Sănătate Publică (DSP) Gorj, în legătură cu situația de fapt și cu măsurile luate. DSP Gorj ne-a comunicat că, la rândul său s-a sesizat din oficiu și a întreprins sau constatat următoarele: a luat o notă informativă de la medicul specialist O.R.L. de la Spitalul Județean de Urgență Târgu-Jiu și a constatat că pacienta a fost externată din Spitalul Clinic Județean de Urgență Craiova-Secția de Chirurgie Toracică, la cererea familiei, „*contrar indicațiilor și avizului medical*”. Direcția de Sănătate Publică Gorj, prin Comisia de malpraxis, nu a fost sesizată de familie privind cazul prezentat. În ceea ce privește constatarea dacă a existat sau nu o culpă medicală și eventuale măsuri posibil a fi luate față de medicul curant, acestea sunt aspecte ce țin de competența Colegiului Medicilor Gorj.

■ dreptul la mediu sănătos (art. 35 din Constituție)

Dreptul la un mediu sănătos este un drept fundamental ce dă posibilitatea oricărei persoane să poată pretinde să trăiască într-un mediu echilibrat, nepoluat. Acesta poate fi privit atât într-o dimensiune individuală, cât și într-una colectivă. Dimensiunea individuală a dreptului la un mediu sănătos implică dreptul fiecărei persoane la prevenirea poluării, încetarea activității care are drept efect o poluare nocivă și refacerea mediului poluat, precum și repararea pagubei suferite de pe urma poluării mediului. Dimensiunea colectivă a dreptului la un mediu sănătos implică obligația statului de a garanta exercitarea acestui drept și de a coopera în vederea prevenirii poluării și protejării mediului la nivel regional și internațional.

În anul 2018 am fost sesizați într-un număr de 19 situații punctuale, ocazie cu care am observat că unele autorități de resort sunt încă nesigure, sau indiferente în ceea ce privește protecția acestui drept.

FIȘE DE CAZ:

Dosar nr. 9816/2018 Petenta și-a exprimat nemulțumirea față de lipsa răspunsului primăriei, la sesizarea sa. Petenta a semnalat că în comuna Tărtășești, pânda freatică este sus, iar în a doua decadă a lunii martie, pe fondul creșterii precipitațiilor, nivelul pânzei freactice a crescut, fapt ce a condus la inundarea bazinelor benzinăriei unui agent economic privat, iar în pânda freatică s-au infiltrat produse petroliere. Urmarea acestui fapt a fost poluarea apei potabile care se poate dovedi prin teste luate de la robinetul chiuvetelor din localitate, apa având miros și gust de benzină. Mai mult, petenta a reclamat că aerul este poluat întrucât rezervoarele de benzină sunt ținute deschise, fără capac. În urma sesizărilor efectuate către DSP, Garda de Mediu, ISU și a verificărilor efectuate la fața locului s-a dovedit că în apa din fântânile gospodarilor s-a infiltrat benzină. Față de aspectele prezentate, ne-am adresat atât Primăriei Tărtășești, Direcției de Sănătate Publică Dâmbovița, precum și Gărzii de Mediu Dâmbovița, pentru clarificări. Direcția de Sănătate Publică a comunicat răspunsul înregistrat sub nr. 11317/2018, în care s-a precizat că apa din forajul propriu nu poate fi utilizată pentru consum și igienă. Primăria Tărtășești, prin adresa înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 13370 din 17.09.2018, ne-a comunicat că sesizarea petentei nu se găsește înregistrată la sediul primăriei și că societatea reclamată nu a solicitat certificate de urbanism sau autorizație de construire în scopul autorizării executării lucrărilor de construcții. Prin adresa înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 20156 din 06.11. 2018, Garda Națională de Mediu, Comisariatul Județean Dâmbovița ne-a comunicat răspunsul în care se precizează că din cauza numeroaselor reclamații, s-a dispus efectuarea unui control comun efectuat de structurile altui județ, respectiv Direcția de Sănătate Publică Argeș și Garda Națională de Mediu, Comisariatul Județean Argeș. În urma acestui control s-a constatat realizarea măsurilor stabilite de Garda Națională de Mediu, Serviciul Comisariatul Județean Dâmbovița.

Dosar nr. 9504/2017 În exercitarea prerogativelor constituționale și legale ce îi revin, Avocatul Poporului a emis Recomandarea nr. 40 din 20 octombrie 2017, prin care a solicitat Primarului Sectorului 1 București, pentru ca în ceea ce privește atribuțiile sale, să dispună măsurile ce se impun pentru aplicarea de către organele de control abilitate ale autorității publice locale a tuturor măsurilor sancționatorii prevăzute de legislația în vigoare (inclusiv măsura stabilirii dublului contravenției inițiale și a confiscării sumelor de bani dobândite ilicit, prevăzută art. 73 pct. 23 din Ordonanța Guvernului nr. 99/2000 privind comercializarea produselor și serviciilor de piață). Recomandarea menționată a fost emisă în legătură cu o posibilă încălcare a art. 35, art. 44 alin. (7) și art. 52 din Constituția României. Ca urmare a recomandării emise, Primăria Sectorului 1 ne-a comunicat faptul că „pentru punerea în aplicare a recomandării este necesară modificarea unor acte normative”. Am considerat că punctul de vedere al autorității publice locale este eronat, deoarece potrivit dispozițiilor **cuprinse în art. 40 și art. 41 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, executarea sancțiunilor contravenționale complementare se face potrivit dispozițiilor legale, iar confiscarea se aduce la îndeplinire de organul care a dispus această măsură. Totodată, potrivit art. 76 lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 99 privind comercializarea produselor și serviciilor de piață, constatarea și sancționarea contravențiilor prevăzute la art. 73 pct. 1 și pct. 23 din actul normativ menționat intră în atribuțiile organelor de control abilitate ale primăriilor.** În acest context, având în vedere că autoritatea publică locală nu și-a însușit recomandarea emisă, în temeiul art. 59 alin. (2) din

Constituția României, potrivit căruia „*Autoritățile publice sunt obligate să asigure Avocatului Poporului sprijinul necesar în exercitarea atribuțiilor sale*” coroborat cu art. 27 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care prevede că „*Dacă autoritatea publică sau funcționarul public aparține administrației publice locale, instituția Avocatului Poporului se adresează prefectului*” am solicitat sprijinul Instituției Prefectului Municipiului București. **Dosarul este în curs de soluționare.**

Dosar nr. 10574/2018. Petentul a sesizat instituția Avocatul Poporului în legătură cu o posibilă încălcare a art. 51, art. 35 și art. 34 din Constituția României privind dreptul de petiționare, dreptul la mediu sănătos și dreptul la ocrotirea sănătății, nemulțumit de faptul că nu sunt dispuse măsuri cu privire la sistarea activității complexului IRIDEX Rudeni/Chiajna. În cauză s-au derulat investigații specifice, fiind efectuată o anchetă la Ministerul Mediului, urmând să se solicite un punct de vedere cu privire la nivelul poluării și Direcției de Sănătate Publică București. **Dosarul este în curs de soluționare.**

■ drepturile electorale (art. 36, art. 37 și art. 38 din Constituție)

Deși anul 2018 nu a fost un an electoral, în luna octombrie 2018 a avut loc referendumul național pentru Revizuirea Constituției, ocazie cu care mai mulți petenți și-au exprimat îngrijorarea în legătură cu anumite reglementări, dar și practici legate de Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, cu modificările și completările ulterioare și ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 86/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, precum și pentru unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a referendumului național pentru revizuirea Constituției. Astfel, Avocatul Poporului a reiterat opțiunea pentru respectarea principiului loialității constituționale și a voinței cetățenilor exercitată prin inițiativa legislativă cetățenească și continuă să militeze pentru o conduită independentă și imparțială, fără a se implica în controlul de constituționalitate al actelor normative emise în materie politică și electorală, revenind, astfel, la poziția adoptată în decursul timpului. De asemenea, au existat petenți care au semnalat posibile probleme legate de organizarea efectivă a referendumului, aceștia fiind îndrumați către Autoritatea Electorală Permanentă, instituție administrativă autonomă cu personalitate juridică și **cu competență generală în materie electorală**, care are misiunea de a asigura organizarea și desfășurarea alegerilor și a referendumurilor, precum și finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, cu respectarea Constituției, a legii și a standardelor internaționale și europene în materie.

■ nivelul de trai (art. 47 din Constituție)

Prin conținutul său, dreptul la un nivel de trai decent include dreptul cetățeanului la condiții rezonabile de viață care să-i asigure, lui și familiei, un trai civilizată, decent. Ne aflăm, de asemenea, în prezența unui drept complex, care cuprinde îndeosebi: dreptul la condiții rezonabile de existență și la ameliorarea lor continuă, dreptul la hrană, îmbrăcăminte și locuință satisfăcătoare. Traiul decent se realizează prioritar prin munca cetățeanului și a familiei sale, dar statul trebuie să contribuie decisiv la ameliorarea condițiilor de viață, motiv pentru care Constituția obligă statul la luarea măsurilor de dezvoltare economică și de protecție și asistență socială corespunzătoare.

Anul acesta, la nivelul departamentului, au fost înregistrate 12 petiții ce au vizat posibila încălcare a dreptului mai sus enunțat.

FIȘĂ DE CAZ:

Dosar nr. 19188/2018 Petenta își exprimă nemulțumirea cu privire la faptul că Primăria Municipiului Brăila refuză emiterea autorizației necesare instalării gazelor naturale la adresa acesteia de domiciliu, deși a contractat executarea lucrării de instalare a gazelor naturale și a achitat toate taxele necesare acestui demers. Autoritatea locală refuză eliberarea autorizației necesare, blocând astfel accesul la o utilitate publică, respectiv sistemul de distribuție gaze naturale, invocând o perioadă de garanție aplicată unei lucrări efectuate la carosabilul de pe strada unde petenta domiciliază și unde ar fi necesare efectuarea lucrărilor specifice de racordare. Urmare demersurilor întreprinse de instituția Avocatul Poporului, autoritatea ne-a comunicat faptul că, având în vedere că până la această data bransamentul nu este realizat și că lucrările realizate de petentă sunt executate în totalitate, se va propune ca soluție de racordare la sistemul de distribuție al gazelor naturale, racordarea la un imobil învecinat, fără a fi afectat carosabilul.

■ dreptul de petiționare (art. 51 din Constituție)

Petiția reprezintă modalitatea prin care cetățenii sau organizațiile legal constituite își valorifică dreptul de a sesiza ori de a cere unei autorități publice o explicație sau o solicitare, în numele unui interes general sau particular. Dreptul de petiționare este încadrat în categoria drepturilor-garanții, acesta fiind și o garanție juridică generală pentru celelalte drepturi și libertăți. Scutirea de taxă pentru exercitarea dreptului de petiționare este o regulă constituțională care asigură acestuia posibilitatea realizării sale depline și nelimitate.

Cele mai multe petiții adresate departamentului, în număr de **348**, au vizat încălcări ale dreptului de petiționare. Petenții au semnalat situații în care autoritățile centrale și locale ale statului au refuzat să dea curs solicitărilor acestora și a fost necesară intervenția instituției Avocatul Poporului.

FIȘE DE CAZ:

Dosar nr. 10387/2018 Petentul și-a exprimat nemulțumirea cu privire la lipsa răspunsului Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (C.N.C.D.) la solicitarea acestuia din mai 2017. Urmare demersurilor întreprinse de instituția noastră, C.N.C.D. ne-a transmis, spre informare, copii xerox ale hotărârilor prin care s-a pronunțat cu privire la faptele sesizate de către petent.

Dosar nr. 19694/2018 Petentul și-a exprimat nemulțumirea cu privire la faptul că petiția prin care solicita primirea în audiență, adresată Consulatului General al României la Strasbourg nu a fost înregistrată. Am sesizat Consulatul General al României și am subliniat faptul că, potrivit art. 6 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 27/2002 privind activitatea de soluționare a petițiilor, cu modificările și completările ulterioare, „*Autoritățile și instituțiile publice prevăzute la art. 2 sunt obligate să organizeze un compartiment distinct pentru relații cu publicul, care să primească, să înregistreze, să se îngrijească de rezolvarea petițiilor și să expedieze răspunsurile către petiționari*”. Ca atare, am apreciat că petiția trebuia să fie înregistrată la nivelul Consulatului General al României la Strasbourg și soluționată în limitele legale. Urmare demersurilor efectuate, petiția a fost înregistrată, petentul urmând să fie primit în audiență.

Dosar nr. 4277/ 2018 Petentul s-a adresat instituției Avocatul Poporului reclamând faptul că s-a adresat cu o petiție Primăriei Sectorului 2, referitor la reabilitarea termică a unui bloc de locuințe situat în sectorul 2 al Municipiului București, dar nu a primit niciun răspuns în termenul legal de soluționare. Instituția Avocatul Poporului s-a adresat Primăriei Sectorului 2 București solicitând precizări în sensul clarificării problematicei semnalate de către petent. Urmare a demersului întreprins la primăria de sector, am primit dovada transmiterii răspunsului către petent.

■ dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică (art. 52 din Constituție)

Articolul 52 din Constituție consacră dreptul celui vătămat într-un drept al său de o autoritate publică și împreună cu dreptul de petiționare formează categoria drepturilor-garanții. Putem aprecia, astfel, că art. 52 reprezintă fundamentul constituțional al apărării cetățenilor față de abuzurile autorităților publice și al răspunderii acestora pentru pagubele produse cetățenilor.-Am putut observa și în acest an că riscurile de abuz din partea statului s-au înmulțit, direct proporțional cu recunoașterea drepturilor individuale și a voinței de a le apăra împotriva oricărui exces manifestat de puterea publică.

În anul 2018 au fost semnalate **104** posibile încălcări ale dreptului mai sus indicat ocazie cu care-s-a putut observa încălcarea acestuia corelativ cu încălcarea altor drepturi sau libertăți fundamentale.

FIȘE DE CAZ:

Dosar nr. 2513/2018 Petentul și-a exprimat nemulțumirea față de lipsa răspunsului Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, denumite în cele ce urmează A.N.S.P.D.C.P., la petiția sa din 14.11.2017, în legătură cu utilizarea datelor sale cu caracter personal față de terți. Pentru a obține clarificări, ne-am adresat A.N.S.P.D.C.P. .Urmare răspunsului primit, am solicitat A.N.S.P.D.C.P să ne comunice rezultatul investigației vizând aspectele semnalate de către petent la momentul finalizării acesteia. Autoritatea ne-a comunicat că, față de suspiciunea de dezvăluire a datelor cu caracter personal legate de facturi restante și informații confidențiale legate de contul mamei petentului, demersurile sunt în curs de derulare. Am revenit la autoritate, iar aceasta ne-a comunicat că a aplicat măsuri coercitive împotriva agentului economic reclamat, în temeiul art. 58 alin. (2) lit. c) și d) din Regulamentul (UE) 2016/679, raportat la art. 14 alin. (11) și art. 16 alin. (5) din Legea nr. 102/2005, cu o serie de recomandări.

Dosar. 7142/2018 Petentul și-a exprimat nemulțumirea motivat de împrejurarea că nu i s-a răspuns la sesizarea adresată Serviciului Fiscal Orășenesc Bragadiru. În virtutea prerogativelor conferite de lege, ne-am adresat atât Serviciului Fiscal Orășenesc Bragadiru, cât și Administrației Județene a Finanțelor Publice Ilfov. După mai multe intervenții, Administrația Județeană a Finanțelor Publice Ilfov a comunicat răspunsul din data de 29.11.2018 în care se precizează că petentul are obligația de a depune declarația privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice la organul fiscal competent, pentru fiecare an fiscal.

Dosar. 13409/2018 Petenta s-a adresat instituției Avocatul Poporului nemulțumită de prezența gropilor de pe trotuarele din București din fața ministerelor din zona centrală, între Mitropolie și Palatul Parlamentului. Față de aspectele prezentate, ne-am adresat Administrației Străzilor București. Prin adresa înregistrată la instituția Avocatul Poporului Administrația Străzilor ne-a comunicat că au fost demarate lucrările de reparații în zona ministerelor încă din

12.11.2018, urmând ca acestea să fie finalizate la începutul lunii decembrie și în zona adiacentă Ministerului Justiției.

Dosar. 13776/2018 Petenta s-a adresat instituției Avocatul Poporului nemulțumită de faptul că Primăria orașului Eforie nu a luat măsuri în ceea ce privește sesizările acesteia (respectiv existența gunoaielor de pe faleză, gardul ruginit și rupt de pe faleza din spatele Spitalului, drumul semipietruit dintre cele două stațiuni, existența câinilor maidanezi). Față de aspectele prezentate, ne-am adresat Primăriei orașului Eforie. Primăria Orașului Eforie ne-a comunicat că a luat măsuri privind tăierea tulpinilor de iederă de pe copaci. Prin HCL nr. 176/31.08.2018 au fost aprobate atât reabilitarea, cât și modernizarea infrastructurii de utilitate publică pentru valorificarea atracțiilor turistice în orașul Eforie, cât și lucrări de desfacere și refacere carosabil, înființare distribuție de gaze natural pentru localitățile Eforie Nord și Eforie Sud, jud. Constanța, de medie presiune pentru alimentarea cu gaz natural. Totodată, prin HCL 181/31.08.2018 a fost aprobată înființarea Serviciului de gestionare a câinilor fără stăpân din orașul Eforie.

Dosar nr. 12893/2018 Petenta și-a exprimat nemulțumirea cu privire la conduita reprezentanților Ambasadei României din Republica Irlanda. Aceasta ne-a învederat demersurile pe care le-a efectuat în vederea reînnoirii documentului de călătorie, precum și problemele pe care le-a întâmpinat în relația cu personalul consular al Ambasadei României de la Dublin. În susținerea celor sesizate ne-a pus la dispoziție o parte din corespondența purtată cu reprezentanții Ambasadei, dar și cu personalul anume desemnat din cadrul Ministerului Afacerilor Externe. La momentul sesizării instituției Avocatul Poporului, petenta ne-a comunicat că nu se află încă în posesia documentului de călătorie. Ministerul Afacerilor Externe ne-a informat că au fost dispuse verificări la Ambasada României la Dublin, ocazie cu care petenta a fost invitată la sediul Secției consulare pentru reluarea procedurii de înscriere a certificatului de căsătorie străin în registrele de stare civilă. Mai mult decât atât, în aceeași zi acesteia i-a fost eliberat un titlu de călătorie, deoarece nu mai deținea acte de identitate românești valabile, în acest fel fiind posibilă identificarea și preluarea cererii pentru înscrierea certificatului de căsătorie în registrele de stare civilă române. Nu în ultimul rând, petenta a fost programată pentru depunerea cererii pentru eliberarea unui pașaport simplu electronic.

Dosar nr. 11246/2018 Petentul și-a exprimat nemulțumirea cu privire la aplicarea dispozițiilor legale privind posibilitatea prelungirii termenului de garanție a unui produs de către o societate comercială. În acest sens, a sesizat Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, însă răspunsul primit a fost nesatisfăcător raportat la situația de fapt. În acest context, am solicitat clarificări, iar urmare a demersurilor efectuate, autoritatea publică sesizată, ne-a informat că operatorul economic a preluat produsul defect și a acordat petentului posibilitatea achiziționării unui produs cu o valoare similară.

SECȚIUNEA a 2 - a

EGALITATE DE ȘANSE ÎNTRE BĂRBAȚI ȘI FEMEI, CULTE RELIGIOASE ȘI

MINORITĂȚI NAȚIONALE

■ egalitate de șanse între bărbați și femei (art. 16 din Constituție)

Egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați reprezintă un principiu fundamental al drepturilor omului și are o largă aplicare în diferite domenii. Respectarea acestui principiu

conduce la prevenirea și eliminarea inechităților sociale manifestate pregnant la nivelul societății contemporane.

De-a lungul istoriei, încălcarea acestui drept a condus la apariția situațiilor de discriminare împotriva femeilor, care din nefericire, se petrec și astăzi pe mai multe paliere. Este nevoie de politici publice care să stopeze sau să corecteze atitudinile care conduc la marginalizarea sau excluderea persoanelor de sexe diferite. Odată cu adoptarea Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a fost asigurată armonizarea legislativă cu reglementările internaționale și comunitare în materie

FIȘA DE CAZ:

Sesizare din oficiu (Dosar nr. 2804/2018) Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu privind întrucât în mass media a apărut știrea conform căreia, „șeful Secției de Chirurgie Vasculară de la Spitalul Județean din Timișoara, a fost reclamat la Colegiul Medicilor pentru că le-a numit vaci și ciori pe asistente”. Față de situația prezentată, în baza art. 59 alin. (2) din Constituția României, coroborat cu art. 4 și art. 22 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, am solicitat Ministerului Sănătății, Colegiului Medicilor, cât și Spitalului Județean Timișoara, să ne comunice măsurile dispuse în prezent și strategia de prevenire a apariției unor situații asemănătoare, pentru viitor. Spitalul Clinic de Urgență „Pius Brînzeu” Timișoara a comunicat că, în cadrul Comisiei de disciplină a fost analizată în două rânduri conduita medicului reclamat, fiindu-i aplicate două sancțiuni disciplinare, respectiv: „avertisment scris”, iar la cea de-a doua abatere, în conformitate cu prevederile Codului Muncii, art. 248, alin c) „reducerea salariului de bază pe o durată de 3 luni cu 10%”. Pe de altă parte, Colegiul Medicilor din România și Consiliul Local Timiș, au concluzionat că este vorba de un conflict care ține de administrație și Comisia de Etică și Disciplină a Spitalului Clinic Județean de Urgență Timișoara, iar situația semnalată excede competențelor Colegiului Medicilor Timiș.

Dosar nr. 7699/ 2018 Colegiul Medicilor din România (C.M.R.) a reclamat faptul că unele unități de poliție de pe teritoriul Județului Ilfov (dar și din alte județe) au transmis notificări la cabinetele medicale de pe raza județului „pentru a se comunica datele de identificare și domiciliul persoanelor cu probleme medicale de ordin neuro - psihic și tulburări de comportament, în interesul actualizării situației privind respectivele persoane”. Urmare a demersurilor întreprinse de instituția Avocatul Poporului la Inspectoratul General al Poliției Române - IGPR, s-a primit un răspuns din care rezultă faptul că, la nivelul instituției s-a emis o dispoziție prin care a fost eliminată obligația stabilită în sarcina compartimentelor de proximitate din cadrul unităților teritoriale de poliție – privind evidența persoanelor care suferă de boli psihice.

Dosar nr. 6581/ 2018 Petentul a revenit la instituția Avocatul Poporului și a reclamat faptul că nu este pusă încă în aplicare de către Secretariatul de Stat pentru recunoașterea meritelor luptătorilor împotriva regimului comunist instaurat în România în perioada 1945-1989 (SPRMLÎRC) și Comisia parlamentară a revoluționarilor din Decembrie 1989 (CPRD) o hotărâre definitivă și irevocabilă iar, după doi ani de zile de la avizarea sa de Comisie, nu s-a emis încă adresa comună care trebuia semnată de SSPRMLÎRC și CPRD și înaintată Președintelui României, în vederea emiterii decretului de acordare a titlului de Luptător cu Rol Determinant. Instituția Avocatul Poporului s-a adresat Secretariatului de Stat pentru recunoașterea meritelor luptătorilor împotriva regimului comunist instaurat în România în perioada 1945-1989 și Comisiei parlamentare a revoluționarilor din Decembrie 1989,

solicitând luarea măsurilor legale care se impun și informarea Avocatului Poporului asupra acestora. Prin adresa primită la instituția Avocatul Poporului am fost informați că dosarul petentului „*parcurge procedura de avizare, urmând să fie promovată pe lista ce se va înainta Președintelui României alături de celelalte persoane care au obținut această calitate.*”

■ minorități naționale art. 4 alin. (2)

Instituția Avocatul Poporului reafirmă importanța dimensiunii interculturale, ca element vital în ceea ce privește construirea unei societăți tolerante, în acord cu politicile naționale și convențiile internaționale la care România este parte în domeniul protecției și promovării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale. De asemenea, atrage atenția că autoritățile publice trebuie să respecte dreptul la identitate a persoanelor aparținând minorităților naționale, din punct de vedere etnic, cultural, lingvistic și religios.

În cursul anului 2018, nu au fost înregistrate petiții cu privire la drepturile minorităților, însă instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu într-o serie de cazuri când s-a semnalat posibila încălcare a drepturilor minorităților.

Totodată, suntem implicați în două proiecte de protecție a drepturilor populației de etnie romă. Primul proiect se intitulează JUSTROM 2 și va continua să promoveze și să îmbunătățească accesul romilor la justiție în Bulgaria, Grecia, Italia și România. Proiectul continuă să identifice și să abordeze barierele din calea accesibilității la justiție și asistență juridică, fie în politică, legislație sau practică. Proiectul consolidează, de asemenea, legăturile, schimburile și parteneriatele cu și între actorii de la diferite niveluri, cum ar fi nivelul local, național, regional și european. Actorii implicați includ instituțiile guvernamentale locale și centrale, avocații, judecătorii, procurorii, instituțiile naționale pentru drepturile omului, organismele de promovare a egalității, barourile, birourile juridic, punctele naționale de contact pentru romi, membrii CAHROM, poliția, mediatorii și ONG pentru romi și femeile itinerante. Acest lucru va crea un mediu incluziv și permisiv care să ducă la responsabilizarea și schimbarea durabilă a comunităților de romi și a societăților mai largi în care trăiesc.

Pe de altă parte Agenția Națională pentru Romi ne-a solicitat sprijinul în vederea înființării unui Grup de Lucru Operativ, în domeniul Locuirii, care să reunească specialiști din instituții cu responsabilități legale în domeniul politicilor de locuire. Grupul de lucru operativ propus spre înființare, va avea ca principală sarcină să identifice soluțiile care se impun pentru eficientizarea politicii guvernamentale în domeniul Locuirii și a cadrului normativ existent, adaptat la nevoile comunităților locale. Conform adresei A.N.R., propunerea a primit susținerea Secretariatului General al Guvernului și, de asemenea, a fost prezentată și agreată atât în cadrul reuniunilor Comisiei Interministeriale pentru Romi, gestionate de Ministerul Fondurilor Europene prin Punctul Național de Contact pentru Romi din subordinea sa, alături de Agenția Națională pentru Romi, cu participarea reprezentanților Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice. În vederea activării acestui grup de lucru operativ, luând în considerare buna colaborare a instituției cu organizațiile care apără drepturile și libertățile comunității rome, au fost delegate două persoane din cadrul instituției Avocatul Poporului, de la domeniul drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale, precum și de la domeniul proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe pentru a lua parte, în viitor la acest proiect.

Nu în ultimul rând, la solicitarea Ministerului Afacerilor Externe, a fost elaborată o contribuție, în vederea redactării celui de-al V-lea raport de țară privind îndeplinirea obligațiilor asumate prin ratificarea Convenției – cadru pentru Protecția Minorităților Naționale. Contribuția a vizat demersurile concrete efectuate de instituția Avocatul Poporului

în perioada 2014- septembrie 2018, în vederea implementării Convenției – cadru pentru Minorități Naționale, dar și opinii referitoare la recomandările formulate în al IV-lea raport de țară, cu accent pe regresul semnificativ constatat în ceea ce privește protecția și promovarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale.

FIȘE DE CAZ:

Dosar nr. 22843/2018 Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu cu privire la conținutul unei știri din presa de limbă maghiară (<https://hargitanepe.eu>), în care a fost prezentată situația Asociației Nevăzătorilor Maghiari din România, dar și campania inițiată de aceasta, cu scopul de a-și face cunoscute dificultățile, concepțiile și planurile. Scopul principal îl reprezintă fondarea unei instituții de educație specială preuniversitară în limba maghiară pentru copiii nevăzători. În România, în prezent există 7 instituții speciale care asigură educație și pregătire profesională pentru nevăzători și toate sunt cu predare în limba română. În acest sens, nevăzătorii din Odorheiu Secuiesc au inițiat demersul fondării unei instituții în limba maghiară și a fost inițiată colectarea datelor prin contribuția Direcției Generale de Asistență Socială și Protecției Copilului, ocazie cu care a rezultat că în județele Harghita și Covasna există 140 de nevăzători, copii și tineri sub vârsta de 21 de ani. Dintre aceștia, o mica parte frecventează cursurile școlii speciale, iar câțiva sunt școlarizați în sistemul de educație integrată. Având în vedere preocuparea statului român referitoare la statutul persoanelor cu deficiențe de vedere, în încercarea lor de a trăi normal și de a se integra firesc în societate; dreptul persoanelor cu deficiențe de vedere de a se bucura de șanse egale și de participare, pe măsura potențialului uman pe care-l au, la dezvoltarea societății din România, faptul că învățământul special și special integrat este parte integrantă a sistemului național de învățământ românesc și oferă tuturor copiilor/elevilor/tinerilor programe educaționale adaptate gradului de deficiență și nevoilor lor de dezvoltare, dar și inexistența unei instituții speciale care asigură educație și pregătire profesională preuniversitară pentru nevăzători în limba maghiară, am solicitat Ministerului Educației Naționale examinarea situației create și formularea unui punct de vedere față de informațiile apărute în mass-media. De asemenea, având în vedere că educația incluzivă are în vedere realizarea practică a accesului și participării la educație și viață socială pentru toate categoriile de copii, am solicitat comunicarea motivelor concrete pentru care nu a fost avută în vedere până în prezent înființarea de unități de învățământ și pregătire profesională preuniversitară pentru nevăzători în limba maghiară.

Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu cu privire la o știre din data de 13 decembrie 2018, din presa de limbă maghiară (www.maszol.ro), ocazie cu care a fost prezentată situația de la Liceul Ady Endre din București. O persoană neidentificată până în prezent a imprimat o inscripție anti-maghiară pe gardul proaspăt renovat al unității de învățământ. S-au solicitat relații la autoritățile de resort în legătură cu situația de fapt. Dosarul se află în curs de soluționare.

În aceeași notă, tot în presa de limbă maghiară a fost prezentată situația unei clădiri din municipiul Târgu Mureș, pe care a fost inscripționat un mesaj jignitor la adresa comunității maghiare. Concret, de mai mult de 10 zile, o inscripție de dimensiuni considerabile putea fi văzută într-una dintre cele mai aglomerate cartiere din Târgu Mureș, fără ca proprietarul imobilului, dotat cu camere de supraveghere, respectiv Primăria să fi luat cunoștință de aceasta. Autoritatea locală a fost chestionată în legătură cu situația sesizată, dosarul fiind în curs de soluționare.

CAPITOLUL VIII

DOMENIUL DREPTURILE TINERILOR, ALE FAMILIEI, PENSIONARILOR, PERSOANELOR CU HANDICAP

În anul 2018, domeniului Drepturile copilului, ale familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap i-au fost repartizate 772 petiții. Conform specializărilor domeniului de activitate, cele 772 petiții au fost structurate astfel:

1. Drepturile tinerilor și familiei: 49 petiții
2. Drepturile pensionarilor: 388 petiții
3. Drepturile persoanelor cu handicap: 228 petiții

Un număr de 107 de petiții s-au referit la probleme colaterale ale persoanelor vizate de acest domeniu de activitate, izvorâte din raporturi de muncă, sau legate de justiție, poliție, drepturi de proprietate, protecție socială, drepturile omului și altele.

SECȚIUNEA 1

DREPTURILE TINERILOR ȘI FAMILIEI

Drepturile tinerilor

Potrivit dispozițiilor art. 49 din Constituție, copiii și tinerii se bucură de un regim special de protecție și de asistență în realizarea drepturilor lor. Totodată, autoritățile publice au obligația să contribuie la asigurarea condițiilor pentru participarea liberă a tinerilor la viața politică, socială, economică, culturală și sportivă a țării.

Problematika privind tinerii, în total 10 petiții, vizează, în principal, obținerea de informații cu privire la dreptul la concediu și indemnizație pentru îngrijirea copilului bolnav sau cu handicap, dreptul familiilor la un venit minim garantat sau la măsuri de prevenire și combatere a marginalizării sociale, ori situații discriminatorii care îi privesc pe tineri, în legătură cu dificultăți întâmpinate în ocuparea unui loc de muncă, din cauza lipsei de experiență.

Ne-au fost trimise petiții prin care petenții doreau să știe cum li se aplică legea, având în vedere modificările intervenite prin Ordonanța de Urgență nr. 99 din 14 decembrie 2017 pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate.

De asemenea, ni s-au adresat petiții privind dreptul familiilor la un venit minim garantat, ca formă de asistență socială, potrivit Legii 416/2001 privind venitul minim garantat. Am oferit de fiecare dată informații privind atât prevederile legale, cât și privind constituirea dosarului în vederea obținerii aceluși venit, îndrumându-i pe petenți către serviciile de asistență socială ale primăriilor de care aparțineau.

Au mai fost soluționate petiții adresate Avocatului Poporului în legătură cu obținerea unei locuințe sociale de către familii aflate în dificultate.

Totodată, instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu cu privire la modul în care le sunt respectate drepturile studenților, așa cum sunt ele prevăzute de Codul drepturilor și obligațiilor studentului, document adoptat prin ordinul nr. 3666 din 2012 al Ministrului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Fișă de caz

Unele universități de stat au fost acuzate că nu oferă locuri la buget garantate pentru candidații proveniți din medii dezavantajate socioeconomic sau marginalizate din punct de vedere social, că nu dispun de grupuri sanitare special adaptate nevoilor persoanelor cu handicap locomotor în proximitatea spațiilor de studii, că nu au rampe de acces și lifturi pentru persoane cu dizabilități locomotorii pentru toate spațiile de studiu sau că serviciile medicale pentru studenți sunt greu accesibile.

Instituția Avocatul Poporului a întreprins demersuri la Universitatea din București, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași, Universitatea de Vest din Timișoara și Universitatea Babeș Bolyai din Cluj. La acuzațiile primite, conducerea universităților a negat în totalitate susținerile, fără a transmite și dovezi în acest sens. Ancheta este în desfășurare.

Fișă de caz:

Au fost semnalate în presă situații despre tinerii din România care folosesc drogul numit „zombie”. Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu cu privire la situația alarmantă existentă la nivelul orașului Câmpia Turzii, județul Cluj. Conform surselor media, mulți tineri care par a fi sub influența unui drog extrem de puternic și zac prăbușiți pe trotuare și prin parcurile localității, tineri despre care presa relatează că au ajuns, în cele din urmă, în stare gravă, la spital. Au fost înaintate adrese către Poliție-Brigada de Combatere a Criminalității Organizate pentru a solicita informații cu privire la anchetă desfășurată, către Autoritatea Națională Antidrog, adresă prin care au fost solicitate informații cu privire la planul de intervenție elaborat pentru această situație și nu în ultimul rând au fost efectuate demersuri pe lângă autoritățile administrației publice locale din U.A.T Câmpia Turzii (Consiliul Local, Primărie), în vederea evaluării situației și a interpelării cu privire la măsurile necesare luate pentru protejarea tinerilor (deschiderea unor centre de consiliere psihologică, intervenție prin grup de lucru inter-instituțional etc).

Fișă de caz:

Un număr de 138 de cetățeni (părinți, antrenori, îndrumători ai sportivilor de performanță) au adresat instituției Avocatul Poporului un memoriu prin care se solicita sprijin pentru anularea deciziei de a fi sistată activitatea sportivă din cadrul bazinului olimpic „Lia Manoliu”. Ne-am adresat conducerii Complexului Sportiv Național ”Lia Manoliu” și Federației Române de Natație și Pentatlon Modern, pentru informări complete cu privire la situația sesizată. Din adresa de răspuns nr. 6733/26.10.2018, a conducerii Complexului Sportiv Național ”Lia Manoliu”, înregistrată la Avocatul Poporului sub nr. 19522/30.10.2018, rezultă că starea tehnică a bazinelor din cadrul Complexului Sportiv Național ”Lia Manoliu” nu permite folosirea bazinelor în condiții de siguranță, cu respectarea art. 22 din Constituția României, privind Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică a persoanelor. Totodată am fost informați că procedura de achiziție publică având ca obiect prestarea serviciilor de proiectare, asistență tehnică din partea proiectantului și execuția lucrării pentru consolidarea, reabilitarea și modernizarea bazinelor acoperite din cadrul Complexului Sportiv Național „Lia Manoliu” a fost demarată dar ulterior anulată deoarece nu a fost depusă nicio ofertă. În prezent procedura a fost reluată și este așteptată validarea din partea Agenției Naționale pentru Achiziții Publice.

Drepturile familiei

Sub aspect juridic, familia este grupul de persoane între care există drepturi și obligații ce rezultă din căsătorie, rudenie, înfiere și din alte raporturi asimilate celor de familie. În România statul ocrotește căsătoria și familia, sprijinindu-o prin măsuri economice și sociale pentru dezvoltare și consolidare. Potrivit art. 48 din Constituția României, coroborat cu art. 258 din Codul civil, familia se întemeiază pe: căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora, precum și pe dreptul și îndatorirea egală a părinților de a asigura creșterea și educarea copiilor lor, pe egalitatea în fața legii a copiilor din afara căsătoriei cu cei din căsătorie (art. 260 Cod civil), un regim special de protecție și de asistență în ceea ce privește realizarea drepturilor copiilor și ale tinerilor.

Pornind de la cadrul juridic susmenționat, prin cele 39 de petiții soluționate cu privire la protecția drepturilor familiei, petenții au solicitat informații cu privire la: dreptul la concediu și indemnizație pentru îngrijirea copilului bolnav sau cu handicap, obligația părinților de a contribui la întreținerea minorului și dreptul la pensie de urmaș, acordarea concediului de maternitate și a concediului pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani, acordarea indemnizației pentru creșterea copilului, obligația părinților de a contribui la întreținerea minorului, acordarea unor forme de ajutor din partea autorităților locale, modalitatea în care au fost stabilite anumite drepturi privind protecția socială și tergiversarea soluționării cererilor pentru obținerea unei locuințe sociale, dreptul familiilor la măsuri de prevenire și combatere a marginalizării sociale.

De asemenea, ne-au fost transmise petiții prin care solicitanții doreau să li se comunice modul în care li se va aplica legea, având în vedere modificările intervenite prin Ordonanța de Urgență nr. 99 din 14 decembrie 2017 pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate.

Totodată, instituției Avocatul Poporului i-au fost adresate petiții referitoare la dreptul familiilor la un venit minim garantat, ca formă de asistență socială, potrivit Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat. Petenții au fost îndrumați, atât în privința prevederilor legale, cât și în ceea ce privește constituirea dosarului pentru obținerea acestui venit de la serviciile de asistență socială ale primăriilor de care aparțineau.

Fișe de caz

Dosar nr. 821/2018 O familie formată din doi tineri cu doi copii mici și o mamă pensionară, domiciliați în sectorul 4, București, într-o casă naționalizată pe care actualul proprietar i-a notificat că trebuie să o elibereze și care se temeau să nu ajungă în stradă, a solicitat ajutorul instituției Avocatul Poporului, arătând că veniturile reduse nu le permit închirierea unui apartament de pe piața liberă, bunica fiind pensionară, iar cei doi părinți câștigând salariul minim pe economie. Instituția Avocatul Poporului a sesizat Primăria Sectorului 4, București, solicitând analizarea situației acestei familii în raport cu posibilitatea legală de a beneficia de ajutor de urgență pentru plata chiriei, acordat conform prevederilor hotărârilor consiliilor locale. În urma demersurilor întreprinse, familia petentului a putut solicita ajutor de urgență pentru plata chiriei, acordat conform prevederilor Hotărârii Consiliului Local nr. 91/2016 privind Stabilirea situațiilor deosebite pentru care se acordă ajutoare de urgență și aprobarea metodologiei de întocmire a dosarelor și acordare a ajutorului (ca măsură de prevenire și combatere a marginalizării sociale), rămânând însă în continuare în atenția Serviciului Gestionare Spațiu Locativ din cadrul Sectorului 4 al Municipiului București, în vederea obținerii unei locuințe sociale.

Dosar nr. 11243/2018 Cinci petiționari din Municipiul Brăila au sesizat instituția Avocatul Poporului în legătură cu faptul că nu mai beneficiază de găzduire în Centrul Social de Găzduire în Regim de Urgență, aflându-se într-o situație de risc deoarece nu au unde locui. Totodată, aceștia au arătat că, deși au depus la Primăria Municipiului Brăila cereri de locuințe sociale din anul 2015, acestea nu au fost soluționate favorabil. Din răspunsurile transmise de Primărie a rezultat că petenților le-a încetat dreptul la serviciul social de găzduire deoarece perioada maximă de 2 ani de ședere în centru fusese depășită sau din cauza faptului că nu s-au mai prezentat la centrul social, fără să înștiințeze personalul sau să facă cerere de învoire. Totodată, ni s-au comunicat pozițiile de pe Listele de priorități la care figurează petenții în privința cererilor de locuințe sociale și faptul că unii dintre aceștia nu și-au actualizat dosarele pentru anul 2018. Petenții au fost îndrumați ca, în cazul în care se consideră vătămăți într-un drept al lor, să depună plângere prealabilă la Direcția de Asistență Socială sau la autoritatea ierarhic superioară, conform Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Dosar nr. 7887/2018 Petenta a sesizat instituția Avocatul Poporului arătând că este nemulțumită de faptul că nu beneficiază de ajutor social din partea Primăriei Municipiului Râmnicu Sărat și referitor la refuzul acestei instituții de a-i vinde apartamentul în care locuiește cu chirie. Instituția Avocatul Poporului a solicitat Primăriei informații cu privire la situația reclamată. Urmare a acestui demers, s-a constatat că petenta este beneficiara unui contract de locațiune ce are ca obiect dreptul de folosință asupra imobilului locuință în care domiciliază, această locuință având destinația de locuință socială și făcând parte din domeniul public al Municipiului Râmnicu Sărat. Astfel, având în vedere prevederile art. 46 din Legea nr. 114/1996 privind locuințele, cu modificările și completările ulterioare și ale art. 120 alin. (2) din Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, aceasta nu poate fi vândută chiriașului. De asemenea, s-a constatat că petenta este în evidența Direcției de Asistență Socială Râmnicu Sărat de mai mulți ani, în perioada 01.01.2002-01.08.2010 a beneficiat de prevederile Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, beneficiază anual de prevederile O.U.G. nr. 70/2011 privind măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece. Totodată, cu ocazia efectuării anchetei sociale, reprezentanții Direcției de Asistență Socială Râmnicu Sărat au adus la cunoștință solicitantei prevederile Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, condițiile de acordare și documentele necesare, aceasta fiind consiliată în privința problemelor pe care le-a semnalat.

Dosar nr. 20157/2018 Patru familii din comuna Alexeni, județul Ialomița au sesizat instituția Avocatul Poporului în legătură cu evacuarea nelegală din locuințele pe care le-au primit după inundațiile din 2005, în calitate de sinistrați. Conform afirmațiilor autorilor petițiilor, evacuarea urma să se facă după scoaterea la licitație publică pentru închiriere, în mod abuziv, a locuințelor lor. Petenții au arătat că nu pot participa la licitație, întrucât nu au niciun venit din care să plătească chiria. Urmare a anchetei efectuate de reprezentanții instituției Avocatul Poporului la Primăria comunei Alexeni, s-a constatat că, deși nu erau îndreptățiți la repartizarea locuințelor, petenții le-au ocupat fără forme legale, cu acordul tacit al primăriei, din motive umanitare, dar provizoriu, până la legalizarea situației, adică încheierea unui contract de închiriere. În privința închirierii prin licitație publică a imobilelor ocupate de autorii petițiilor, aceasta reprezintă o modalitate de atribuire legală a caselor destinate sinistraților din comuna Alexeni, rămase libere, nicidecum un abuz din partea primăriei. Potrivit art. 36 alin. 5, lit. b) din Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, consiliul local "hotărăște vânzarea, concesiunea sau închirierea bunurilor proprietate privată a comunei, orașului sau municipiului, după caz, în condițiile legii". Varianta atribuirii cu titlu gratuit a caselor în

discuție, așa cum au solicitat petenții, nu are temei legal, întrucât acestea nu au regim de locuințe sociale. Pentru a ocupa legal casele în care locuiesc și a evita astfel evacuarea, petenții au fost îndrumați să participe la viitoarea licitație publică pentru închirierea imobilelor din comuna Alexeni.

SECTIUNEA a 2-a

DREPTURILE PENSIONARILOR

Într-o prezentare sintetică, cele 388 petiții referitoare la pensii au avut ca obiect solicitarea de informații și explicații despre condițiile legale de acordare a pensiilor și modul lor de calcul, precum și nemulțumiri și propuneri privind activitatea caselor de pensii și legislația asigurărilor sociale.

În plan administrativ, petițiile adresate instituției Avocatul Poporului au vizat, în esență, următoarele aspecte:

- îndrumări în vederea recunoașterii activității în grupa I de muncă și a II-a de muncă (condiții deosebite și speciale);
- nemulțumiri față de recalcularea pensiei militare;
- tergiversarea comunicării documentelor solicitate pentru obținerea pensiei comunitare, respectiv a formularului E 205 RO;
- dificultăți în valorificarea perioadei de ucenicie;
- acordarea sprijinului pentru obținerea unor adeverințe privind sporuri și grupa a II-a de muncă din arhiva fostei societăți angajatoare;
- informații privind aplicarea prevederilor Ordonanței de urgență nr. 6/2009 privind instituirea pensiei sociale minime garantate, aprobată de Legea 196/2009, cu modificările și completările ulterioare;
- verificarea dosarului de pensie și calculul drepturilor de pensie de către instituția Avocatul Poporului, ca entitate independentă;
- informații cu privire la condițiile de pensionare;
- lămuriri cu privire la condițiile de încetare a șomajului în situația depunerii dosarului de pensionare anticipată parțială;
- informații cu privire la condițiile de recunoaștere a perioadei de ucenicie ca stagiul de cotizare;
- critica adeverințelor eliberate, pentru recalcularea pensiei, de fostul angajator;
- nemulțumirea față de modul în care s-au stabilit drepturile de pensie și solicitarea efectuării unui calcul corect;
- neluarea în considerare de către casele de pensii a tuturor documentelor depuse de petenți în vederea recalculării pensiilor;
- refuzul unor case de pensii de a recunoaște activitatea în grupe superioare de muncă și încadrarea nejustificată în grupe diferite de muncă pentru aceeași meserie, activitate și condiții de muncă;
- imposibilitatea obținerii unor adeverințe care să ateste vechimea ori cuantumul salariilor și al sporurilor cu caracter permanent necesare la stabilirea ori recalcularea pensiilor; mai ales din cauza distrugerii sau a pierderii arhivei fostului angajator;
- întâzieri în plata drepturilor de pensie stabilite prin decizie;

- încălcarea principiului contributivității la stabilirea drepturilor de pensie prin neluarea în calcul a tuturor veniturilor salariale pentru care s-au datorat și plătit contribuțiile de asigurări sociale;

- refuzul caselor de pensii de a pune în executare hotărâri judecătorești definitive prin care s-au stabilit drepturi de pensie;

- comportamentul inadecvat sau chiar abuziv al unor angajați ai caselor de pensii în raporturile cu pensionarii;

Dintre problemele referitoare la aspecte legislative, desprinse din petițiile adresate instituției Avocatul Poporului, amintim:

- nemulțumirea față de modul în care sunt stabilite drepturile de pensie pentru mecanicii din aviația utilitară și necesitatea unei completări legislative cu trimitere la această categoria profesională în sensul recunoașterii condițiilor de muncă (mediu toxic, ore de zbor) și acordării unei pensii corespunzătoare;

- neclarități cu privire la aplicarea, în anul 2018, a art. 102 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la majorarea valorii punctului de pensie;

- critica prevederilor art. VII pct. 2 din OUG nr. 59/2017, în sensul că ar determina diminuarea pensiilor militare prin modul de actualizare;

- nemulțumirea față de modul în care se recalculează pensiile în baza Legii nr. 192/2015 pentru completarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice (prin care a fost introdus articolul 169¹) și a HGR nr. 291/2017, sub aspectul stagiului de cotizare luat în considerare, respectiv cel prevăzut de Legea nr. 263/2010, corespunzător fiecărei situații, și nu cel initial;

- nemulțumirea față de data plății pensiei prin Poșta Română mai devreme decât prin cont bancar, respectiv până la 15 ale lunii, în contextul modificării calendarul de plată pentru cei care primesc drepturile prin intermediul Poștei Române, începând cu luna iulie 2018, prin Decizia privind noul calendar de plată a fost luată în ședința Guvernului României din data de 10 mai 2018;

- critica modului în care este determinat punctajul mediu anual, însoțită de propunerea ca formula de calcul să includă salariul mediu brut bazat exclusiv pe salariile brute ale celor care vor primi pensii stabilite în baza Legii nr. 263/2010;

- încălcarea principiului contributivității al sistemului de asigurări sociale prin excluderea anumitor venituri pentru care s-au plătit contribuții din sfera veniturilor valorificate la pensie;

- critica prevederilor art. 122 din Legea nr. 223/2015 prin aceea că nu permit opțiunea pentru pensia din sistemul public pentru pensionarii în plată, ci numai pentru cei care se pensionează pe Legea nr. 223/2015;

- critica prevederilor Legii nr. 109/2005 privind instituirea indemnizației pentru activitatea de liber-profesionist a artiștilor interpreți sau executanți din România, republicată, sub aspectul cuantumului indemnizației sub nivelul venitului minim garantat și al regimului juridic al indemnizației, în sensul că nu este considerată pensie, totodată fiind semnalată neindexarea indemnizației din anul 2015;

- lipsa informațiilor referitoare la vechimea în muncă, în mod special dificultatea dovedirii vechimii în muncă stabilită până la data de 31 decembrie 2010, în lipsa carnetului de muncă;

- neclarități privind statutul beneficiarilor indemnizației sociale, respectiv dacă aceștia sunt pensionari ai sistemului public și dacă indemnizație reprezintă o categorie de pensie distinctă sau o limită de venit la care se ridică orice pensie stabilită pe baza contributivității;

- neclarități privind modul în care se calculează pensia comunitară;
- întârzieri în soluționarea cererilor de revizuire a pensiei ori de stabilire a drepturilor de pensie sau de trecere de la un tip de pensie la altul și lipsa de răspuns la unele petiții;
- erori în calcularea sau recalcularea/revizuirea pensiilor;
- refuzul unor case de pensii de a recunoaște activitatea în grupe superioare de muncă și încadrarea nejustificată în grupe diferite de muncă pentru aceeași meserie, activitate și condiții de muncă;
- imposibilitatea obținerii unor adeverințe care să ateste vechimea ori cuantumul salariilor și al sporurilor cu caracter permanent necesare la stabilirea ori recalcularea pensiilor; mai ales din cauza distrugerii sau a pierderii arhivei fostului angajator;
- întârzieri în plata drepturilor de pensie stabilite prin decizie;

Fișe de caz

Dosar nr. 2794/2018 Petenta a sesizat instituția Avocatul Poporului în legătură cu tergiversarea comunicării documentelor solicitate de autoritatea competentă din statul de reședință pentru obținerea pensiei comunitare.

În contextul examinării documentelor anexate la petiție, instituția Avocatul Poporului a analizat și reținerea contribuțiilor sociale de sănătate, în temeiul Ordinului nr. 1.285/437/2011, contrar dispozițiilor legale din Codul fiscal, potrivit cărora persoanele fizice care au calitatea de pensionari, pentru veniturile din pensii, precum și pentru veniturile realizate din drepturi de proprietate intelectuală sunt exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate. Instituția Avocatul Poporului s-a adresat Casei Județene de Pensii Cluj.

În urma demersului întreprins, Casa Județeană de Pensii Cluj ne-a furnizat explicații cu privire la stadiul soluționării dosarului petentei, arătând că motivul întârzierii rezidă în necomunicarea de către autoritatea competentă din statul de reședință a formularului E205HU cu privire la perioada de cotizare realizată în acel stat.

În problema reținerii contribuțiilor sociale de sănătate în cazul persoanelor care solicită pensie comunitară, Casa Județeană de Pensii Cluj ne-a comunicat că este vorba despre o eroare administrativă și că notificările și declarațiile privind plata CASS nu se mai transmit și nu se vor mai transmite solicitanților de pensie care au reședința în străinătate.

Dosar nr. 11527/2018 Petentul a reclamat neplata drepturilor de pensie restante și lipsa indicării temeiului legal al neacordării pensiei în cuantumul prevăzut pentru indemnizația socială.

Instituția Avocatul Poporului a sesizat Casa de Pensii a Municipiului București.

Urmare a demersului întreprins, Casa de Pensii a Municipiului București ne-a comunicat că, în luna august 2018, a fost virate în contul petentului pensiile pentru perioada 29.03.2017-31.08.2018. De asemenea, casa de pensii a dat explicații cu privire la neacordarea indemnizației sociale pentru pensionari, arătând că aceasta se acordă numai pensionarilor cu domiciliul în România, potrivit art. 1 alin. (1) din OUG nr. 6/2009, cu modificările și completările ulterioare, cerință care nu este îndeplinită în cazul petentului, acesta având domiciliul în Austria.

Dosar nr. 219/2018 Petentul a sesizat că nu a primit răspuns din partea Casei Locale de Pensii Sector 6 la cererea de punere în executare a hotărârii civile nr. XXX/2017, pronunțate de Tribunalul București, Secția a VIII-a Conflicte de Muncă și Asigurări Sociale. Instituția Avocatul Poporului s-a adresat Casei Locale de Pensii Sector 6.

Urmare a demersului întreprins, casa de pensii ne-a comunicat că au fost emise deciziile nr. YYY/2018 și ZZZ/2018 în baza hotărârii civile, precum și faptul că diferențele

de pensie în cuantum de 1708 lei i-au fost achitate petentului în tranșa a II-a a lunii februarie 2018.

Dosar nr. 13841/2018 Petentul ne-a sesizat în legătură cu datele diferite înscrise în documentele emise de Direcția Generală de Poliție a Municipiului București cu privire la situația soldelor/salariilor brute realizate la funcția de bază.

Instituția Avocatul Poporului a solicitat Direcției Generale de Poliție a Municipiului București analizarea cele sesizate de către petent și comunicarea rezultatelor verificării efectuate.

Urmare a demersului întreprins, conducerea Direcției Generale de Poliție a Municipiului București ne-a furnizat explicațiile cerute cu privire la datele diferite înscrise în documentele referitoare la soldele/salariile brute realizate de petent la funcția de bază, arătând, în esență, că acestea se referă la lucruri diferite, respectiv unele la baza de calcul definită de art. 28 din Legea nr. 223/2015 ca medie a soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază, actualizate, iar altele la venitul lunar individual.

Dosar nr. 8725/2018 Petentul ne-a sesizat în legătură cu faptul că a solicitat Casei de Pensii a Municipiului București în anul 2015 acordarea pensiei pentru limita de vîrstă, fără a primi un răspuns. Instituția Avocatul Poporului a solicitat repetat Casei de Pensii a Municipiului București analizarea cele sesizate de către petent și comunicarea rezultatelor verificării efectuate. Având în vedere faptul că CPMB, în ciuda solicitărilor noastre, a întârziat soluționarea problemei, instituția Avocatul Poporului a emis către Casa de Pensii a Municipiului București Recomandarea nr. 53/2018. În urma demersurilor întreprinse, petentul, ne-a informat că i s-a acordat pensia solicitată.

SECȚIUNEA a 3-a

DREPTURILE PERSOANELOR CU HANDICAP

Legat de respectarea și asigurarea drepturilor persoanelor cu handicap, domeniul ”Drepturile familiei, tinerilor, pensionarilor și persoanelor cu handicap” a primit un număr de 228 de petiții numeroase de la această categorie de persoane. Problematika este diversă și din ea putem deduce că încă există numeroase bariere în calea unei vieți normale a persoanelor cu dizabilități: discriminarea acestei categorii de persoane, lipsa accesibilității în instituții publice, accesul la servicii de sănătate, asigurarea transportului public, etc. Dacă aceste probleme nu sunt rezolvate, persoana cu dizabilități nu va putea avea o viață cu adevărat independentă, în condiții de egalitate cu ceilalți membri ai societății, într-o societate incluzivă.

Unele dintre problemele cu care instituția noastră a fost sesizată au putut fi rezolvate punctual, prin mijloacele pe care le are la dispoziție Avocatul Poporului (dialog interinstituțional, anchete, recomandări). Altele au însă cauze mai profunde și ele țin de politicile privind persoanele cu dizabilități, de îmbunătățiri ale legislației, de corecții ale lipsei de expertiză în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități.

De multe ori, analiza plângerilor cu care ni se adresează persoanele cu dizabilități arată o insuficientă diligență a personalului din administrația publică în raport cu această categorie de persoane. Altele ne conduc la insuficiențe ale legislației și, chiar dacă Avocatul Poporului nu are drept de inițiativă legislativă, acestea pot fi avute în vedere prin inserarea, în

rapoartele anuale sau speciale, a unor recomandări privind îmbunătățirea legislației sau măsuri de altă natură care se impun pentru ocrotirea drepturilor persoanelor cu dizabilități.

Persoanelor cu dizabilități încă nu li se asigură șansele unei vieți independente în România. Încă se confruntă cu discriminarea pe motiv de handicap, cu lipsa mijloacelor adecvate asigurării accesibilității la mediul fizic: transportul, rampele de acces în instituții publice și mijloace de transport în comun, incompleta accesibilitate la mediul informațional. Necesitatea subtitrării programelor TV în limbajul celor cu deficiențe de auz, lipsa interpreților de limbaj mimico-gestual în instituțiile publice, dreptul la asistență și protecție socială a persoanelor cu dizabilități și accesul greoi la beneficiile acordate prin lege acestor persoane sunt doar câteva dintre lucrurile care trebuie rezolvate. De asemenea, sunt necesare măsuri legislative specifice pentru a accelera sau obține egalitatea de facto a persoanelor cu dizabilități în ceea ce privește exercitarea dreptului la muncă, obligație asumată odată cu ratificarea de către România, prin Legea nr. 221/2010, a Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

O petentă ne semnala faptul că în mijloacele de transport în comun interurban, privatizate, persoanele cu dizabilități, deși au gratuitate, sunt la bunăvoința șoferilor, dacă le permit accesul gratuit în mijlocul de transport sau le cer să își plătească transportul. Totodată, petenta se plângea că multe dintre aceste mijloacele de transport în comun nu au nici rampele de acces pentru persoanele cu dizabilități locomotorii.

E adevărat că, potrivit Legii 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, autoritățile administrației publice locale au obligația să ia măsuri specifice în vederea asigurării transportului în comun al persoanelor cu handicap, prin achiziționarea de mijloace de transport în comun adaptate; prin adaptarea mijloacelor de transport în comun aflate în circulație, în limitele tehnice posibile, conform reglementărilor în vigoare; prin realizarea unor programe de transport al persoanelor cu handicap, în colaborare ori în parteneriat cu persoane juridice, publice sau private.

Dar uneori, instituția Avocatul Poporului descoperă în exercitarea prerogativelor sale acordate de Constituția României și de Legea nr. 35/1997 că nu toate autoritățile administrației publice acționează în conformitate cu legea, încălcând drepturile conferite persoanelor cu dizabilități.

Un alt petent ne-a supus analizei un alt caz de discriminare, apărut din art. 58 din Legea 263/2010 privind sistemul unitar de pensii, care institua o diferență între persoanele cu dizabilități în funcție de momentul dobândirii handicapului. Astfel, persoanele asigurate care au realizat un stagiul de cotizare în condiții de handicap preexistent calității de asigurat, în funcție de gradul handicapului, beneficiau de reducerea stagiilor de cotizare și a vârstelor standard de pensionare.

Legiuitorul a instituit în interiorul aceleiași categorii, respectiv persoane cu handicap, o distincție între persoane care au realizat un stagiul de cotizare în condiții de handicap preexistent calității de asigurat și persoane care au realizat un stagiul de cotizare în condiții de handicap ulterior calității de asigurat. Pe baza acestei diferențieri, a tratat în mod diferit cele două subcategorii de persoane cu handicap, sub aspectul condițiilor de acordare a dreptului la pensie. Astfel, doar persoanele care au realizat un stagiul de cotizare în condiții de handicap preexistent calității de asigurat, nu și cele care, ulterior dobândirii calității de asigurat, au dobândit statutul de persoană cu handicap, beneficiau de reducerea vârstelor standard de pensionare, precum și a stagiului de cotizare. Din fericire, Curtea Constituțională a tranșat această situație, statuând prin Decizia nr. 632/2018 că sintagma preexistent calității de asigurat cuprinsă în art.58 din Legea nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice este neconstituțională.

Fișe de caz

Dosar nr. 12791/2018 Prin petițiile înregistrate la instituția Avocatul Poporului în lunile septembrie și august 2018, petentul, cu domiciliul în București, sector 6, ne-a sesizat în legătură cu faptul că i s-a sîstat plata stimulentului pentru integrare socială a persoanelor adulte cu handicap începînd cu luna iunie 2018.

Potentul se plînge că a fost informat verbal la Direcția Generală de Asistență Socială a Municipiului București că nu a fost raportat ca beneficiar de către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 6.

Instituția Avocatul Poporului a solicitat Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, Sector 6 și Direcției Generale de Asistență Socială a Municipiului București lămurirea situației prezentate de petent.

Urmare a acestor demersuri, D.G.A.S.P.C. Sector 6 a transmis adresa înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr 18488/18 octombrie 2018, iar D.G.A.S.M.B. a transmis adresa nr. 19671/29 octombrie 2018, din care reiese că petentul este în culpă în legătură cu situația creată, întrucît nu și-a îndeplinit obligația legală stabilită prin prevederile art. 59, lit. h) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, de aducere la cunoștința Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția copilului de care aparține, în termen de 48 de ore, a modificării adresei de reședință.

Stimulentul financiar aferent lunilor iunie și iulie 2018 a fost virat în contul petentului la finalul lunii octombrie 2018.

Dosar nr. 7444/2018 Petentul, persoană cu handicap grav, domiciliată în municipiul Bârlad, județul Vaslui, ne-a sesizat cu privire la situația sa locativă din perspectiva unei posibile încălcări a art. 47 din Constituția României, privitor la nivelul de trai și a art. 50 din Constituția României, privind protecția persoanelor cu handicap.

Potentul, care are o stare de sănătate precară, suferind de HIV-SIDA, epilepsie și hepatită B, se plînge că se află de 3 ani pe lista persoanelor care au nevoie de o locuință socială, situația sa fiind cunoscută de mai mulți ani de Primăria municipiului Bârlad și, deși reînnoiește an de an cererea de acordare a unei locuințe sociale, iar reprezentanții autoritățile locale îi promet că i se va rezolva cererea, acest lucru nu s-a întîmplat.

În timpul demersurilor făcute de petent pe lângă instituția Avocatul Poporului și a celor făcute de instituția Avocatul Poporului pe lângă Primăria Municipiului Bârlad, petentului i-a fost repartizată cu titlu de închiriere, în baza Hotărârii Consiliului Local Municipal Bârlad, o locuință socială.

Această locuință se afla la etajul IV al unui imobil, nu fusese prevăzută din construcție cu un grup sanitar propriu, se găsea într-o stare avansată de degradare și era improprie pentru a fi locuită de o persoană care are deficiență imunologică. De altfel, nu corespundea nici standardelor minimale impuse de Legea 114/1996 a locuinței, republicată și ale Hotărârii Guvernului nr. 1275/2000-privind aprobarea Normelor metodologice pentru punerea în aplicare a Legii locuinței.

Constatînd insuficienta implicare în gestionarea eficientă a fondului de locuințe existent sau în corectarea acestui fond de locuințe, în sensul creșterii numărului de locuințe sociale, astfel încît să nu se încalce art. 50 privind protecția persoanelor cu handicap și fie corect aplicată legea 448/2006 privind protecția și promovarea persoanelor cu handicap, în baza căreia persoanele cu handicap trebuie să beneficieze de protecție specială; constatînd că, deși a fost avut în vedere petentul- ca prioritate la asigurarea unei locuințe sociale, nu s-a asigurat locuința corespunzătoare acestui tip de beneficiar, ignorîndu-se deficiența imunitară de care suferă (HIV SIDA) și repartizîndu-i-se o locuință insalubră, fără grup sanitar, situată

la etaj superior, pentru amenajarea și curățarea căreia petentul ar fi trebuit să facă cheltuieli importante, Avocatul Poporului e adresat o Recomandare Primarului Municipiului Bârlad, de a se conforma îndatoririlor legale ce îi revin față de persoanele cu dizabilități ce domiciliază pe raza unității sale administrativ teritoriale.

Dosar nr. 11000/2018 Petenta ni se adresează în calitate de tutore al fiicei sale, în vârstă de 18 ani, elevă la Școala profesională în cadrul Liceului Tehnologic de Meserii și Servicii, care suferă din naștere de Sindromul Langdon-Down, fiind încadrată în grad de handicap grav cu însoțitor, conform Certificatului de încadrare în grad de handicap deținut.

Petenta a solicitat Casei Județene de Pensii Buzău informații privind demersurile pe care trebuie să le facă, în calitate de tutore al fiicei sale, în vederea obținerii pensiei de invaliditate pentru aceasta, dar se plânge că "la ghișeu" a obținut informații contradictorii, un lucrător al Casei Județene de Pensii Buzău spunând că i se acordă pensie de invaliditate fiicei sale, un altul spunându-i că nu i se mai acordă.

Din acest motiv, petenta a înțeles să adreseze Casei Județene de Pensii Buzău o cerere scrisă, cu solicitarea de lămuri, dar răspunsul pe care l-a primit prin adresa nr.20454/12.06.2018 nu a lămurit-o, acesta conținând exclusiv paragrafe din lege, unele care nu aveau legătură cu situația fiicei sale și pe care, în consecință, nu le-a putut înțelege aplicat la situația acesteia, neavând pregătire juridică.

Pentru a nu nesocoti dreptul fundamental al petenților de a primi de la autoritățile/instituțiile publice un răspuns clar la cererile pe care le adresează acestora, instituția Avocatul Poporului a solicitat conducerii Casei Județene de Pensii Buzău clarificarea situației sesizate de petentă, în sensul de a dispune elaborarea unui răspuns conform legii, dar care să aducă lămuririle necesare petentei, astfel încât, în calitate de tutore al fiicei sale, petenta să poată lua toate măsurile care se impun în interesul fiicei tutelate.

În urma demersurilor întreprinse, Casa Județeană de Pensii Buzău ne-a transmis adresa nr. 40321/20.09.2018, înregistrată la Avocatul Poporului sub nr. 17274/1.10.2018, din care rezultă clarificările necesare și modul cum trebuie să procedeze petenta în vederea obținerii pensiei de invaliditate pentru fiica sa.

CAPITOLUL IX

DOMENIUL APĂRAREA, PROTECȚIA ȘI PROMOVAREA DREPTURILOR COPILULUI

Prin Legea nr. 9/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, instituția Avocatul Poporului, ca autoritate publică autonomă și independentă față de orice altă autoritate publică, a fost desemnată instituție națională pentru promovarea și protecția drepturilor omului, în sensul stabilit prin Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite (ONU) nr. 48/134 din 20 decembrie 1993, prin care au fost adoptate Principiile de la Paris.

Totodată, **în cadrul instituției Avocatul Poporului, fost înființat un nou domeniu de activitate: Domeniul privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului**, structură coordonată de Avocatul Copilului, adjunct al Avocatului Poporului, numit pe o durată de 5 ani de către Birourile Permanente ale Camerei Deputaților și Senatului, la propunerea Avocatului Poporului, cu avizul comisiilor juridice ale celor două Camere ale Parlamentului.

Adoptarea Legii nr. 9/2018 a fost motivată de:

- evoluția problematicii protecției și promovării drepturilor copilului în România și mutarea centrului de interes de pe asigurarea unor condiții mai bune de viață și îngrijire a copiilor din sistemul de protecție specială, către abordarea generală a problematicii drepturilor copiilor, în ansamblul său;
- transpunerea în legislația națională a Principiilor promovate de Convenția ONU cu privire la drepturile copilului a impus alinierea României la cele mai importante standarde în materie, inclusiv din perspectiva unui cadru legal care să favorizeze participarea copiilor la procesul de luare a deciziilor care îi privesc și care să asigure mecanisme eficiente care să garanteze respectarea drepturilor acestora;
- necesitatea unei structuri independente care să ofere o viziune de ansamblu, obiectivă, asupra modului în care instituțiile, autoritățile sau profesioniștii înțeleg să se implice și să respecte drepturile copilului;
- necesitatea creării unei structuri independente care să devină o voce a copiilor și a unui mecanism căruia aceștia să îi poată adresa direct cereri sau sesizări;
- recomandările de țară făcute de Comitetul ONU după examinarea raportului periodic de țară în anul 2009, printre care ”revizuirea statutului și eficienței instituției Avocatul Poporului în domeniul promovării și protecției drepturilor copilului, luând în considerare și criteriile prevăzute în Principiile de la Paris”;
- Recomandarea 14 a Comitetului ONU, prin care România este încurajată să promoveze o nouă structură care ”să poată duce la îndeplinire mandatul într-un mod eficient și semnificativ, în special în ceea ce privește capacitatea sa de a primi și de a examina plângeri de la/sau în numele copiilor legate de violarea drepturilor acestora”;
- una dintre măsurile incluse în Programul de Guvernare 2017-2020 la capitolul Investiția în copii – Investiția în viitor, vizează înființarea instituției Avocatul Copilului.

Avocatul Copilului, sub coordonarea Avocatului Poporului, acționează în scopul promovării și protejării drepturilor copiilor în vârstă de până la 18 ani, susține și încurajează respectarea și promovarea drepturilor copiilor, în condițiile Legii nr. 35/1997, republicată, ale

Convenției ONU privind drepturile copilului, la care România este parte din 1990, ale Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, și ale Legii 286/2009, Noul Cod Penal, privind răspunderea penală a minorilor.

În îndeplinirea mandatului specific domeniului protecției și promovării drepturilor copilului, Avocatul Copilului îndeplinește următoarele atribuții:

- a) soluționează sesizările individuale făcute de copii sau de reprezentanți ai acestora în legătură cu acțiunile instituțiilor publice din domeniul sănătății, educației, protecției speciale a copilului, din domeniul aplicării măsurilor privative și neprivative de libertate prevăzute de Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, privind răspunderea penală a) minorilor, precum și ale oricăror instituții a căror activitate este incidentă domeniului protecției și promovării drepturilor copilului;
- b) soluționează orice sesizare în legătură cu încălcarea unuia sau mai multor drepturi ale copilului;
- c) promovează drepturile copilului în rândul copiilor și adulților;
- d) colaborează cu structurile formale ale copiilor și, în măsura în care consideră necesar, sesizează autoritățile competente;
- e) formulează propuneri de măsuri menite să încurajeze participarea copiilor la luarea deciziilor care îi privesc;
- f) elaborează studii cu privire la exercitarea și respectarea drepturilor copilului și recomandă, dacă este cazul, măsuri pentru respectarea drepturilor copilului la nivel de politici publice și la nivel legislativ, inclusiv prin întocmirea de rapoarte speciale;
- g) efectuează vizite inopinate de control, din oficiu sau la cerere, împreună cu reprezentanții Mecanismului Național de Prevenire a torturii în locurile de detenție, la centrele educative sau de detenție în care minorii execută măsurile privative de libertate prevăzute de Legea nr. 286/2009, cu modificările și completările ulterioare, în domeniul răspunderii penale a minorilor, la persoanele însărcinate cu supravegherea și îndrumarea minorilor aflați în executarea măsurilor neprivative de libertate prevăzute de Legea nr. 286/2009, cu modificările și completările ulterioare, în domeniul răspunderii penale a minorilor, la centrele de plasament, locuințele de tip familial, asistență maternală și plasament familial în care minorul este plasat ca măsură de protecție specială prevăzută de Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la familia extinsă, precum și la spitalele de pediatrie;
- h) sesizează de îndată, din oficiu sau la cerere, organele de urmărire penală atunci când constată existența unor indicii privind săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală împotriva copiilor.

În ceea ce privește resursa umană necesară pentru a se asigura funcționalitatea Domeniului privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului, Legea nr. 9/2018 prevede încadrarea unui număr de 18 posturi la acest domeniu, atât în teritoriu cât și la nivel central.

În acest sens, în temeiul art.14 alin.(3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal – bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene a fost **emis Memorandumul cu tema *Deblocarea a 22 de posturi vacante din cadrul instituției Avocatul Poporului din totalul de 37 de posturi vacante***, aprobat în ședința Guvernului din data de 10 mai 2018, semnat de Prim-ministrul României, doamna Viorica Dăncilă.

În prezent, la nivel central, în cadrul Domeniului privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului - Avocatul Copilului, își desfășoară activitatea un colectiv format din 3 consilieri și un expert, care gestionează activitatea curentă de audiențe, sesizări din oficiu, petiții, anchete și alte lucrări specifice domeniului.

În teritoriu, au fost ocupate următoarele posturi în cadrul domeniului Domeniul privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului:

- consilier 1 post – la Biroul Teritorial Alba-Iulia;
- expert 2 posturi – la Biroul Teritorial Cluj;
- expert 1 post – la Biroul Teritorial Constanța;
- expert 1 post – la Biroul Teritorial Iași;
- expert 1 post – la Biroul Teritorial Suceava;
- expert 1 post – la Biroul Teritorial Brașov.

Tot la acest moment se află în derulare o procedură de ocupare a unui post de expert în cadrul Domeniului privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului –cu desfășurarea activității la Biroul Teritorial Timișoara.

Pentru celelalte birouri teritoriale ale instituției Avocatul Poporului, problematica specifică Domeniului privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului este gestionată, deocamdată, de către experții și consilierii din cadrul acestor birouri.

Activitatea Domeniului privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului:

În anul 2018, începând cu luna aprilie, când Avocatul Copilului a fost numit în funcție, au fost înregistrate **258 petiții, 163 de sesizări din oficiu**, au fost **efectuate 38 de anchete**, au fost emise **20 de Recomandări și 19 participări** la dezbateri, conferințe, simpozioane având ca tematică promovarea și respectarea drepturilor copiilor.

De asemenea, au fost efectuate 6 **vizite** de monitorizare, respective 5 vizite în centre de plasament pentru copii (Centrul de Plasament Micul Rotterdam Constanța, Centrul de Plasament nr. 5 Beceni, jud. Buzău, Complexul de Servicii Comunitare pentru Recuperarea Copiilor cu Handicap Ușor și Mediu nr.9, „Țândărică” Cluj Napoca, Centrul de Plasament „Sfântul Apostol ANDREI” Craiova și Centrul de Plasament specializat pentru copilul cu dizabilități cu vârsta mai mică de trei ani, Slobozia) și o vizită la Spitalul de Psihiatrie TITAN „Dr. Constantin Gorgos”- compartimentul de psihiatrie pediatrică, de către reprezentanți ai Domeniului privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului în comun cu reprezentanții Mecanismului Național de Prevenire a torturii în locurile de detenție, din cadrul instituției Avocatul Poporului.

Cazuistica specifică petițiilor adresate instituției Avocatul Poporului referitoare la Domeniul privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului vizează cu precădere problematica nerespectării art. 34 privind dreptul la ocrotirea sănătății, a art. 49 privind protecția copiilor și a tinerilor și a art. 50 privind protecția persoanelor cu handicap din Constituția României.

Petițiile și sesizările din oficiu au vizat, în principal, solicitarea de informații privind încredințarea copilului unuia dintre părinți, drepturile și obligațiile părinților divorțați față de copiii minori rezultați din căsătorie, nemulțumirile unuia dintre părinți față de conținutul unor hotărâri judecătorești prin care minorul era încredințat celuilalt părinte, fenomenul alienării parentale, comportamentul inadecvat al cadrelor didactice față de elevi, precum și condițiile din instituțiile de tip rezidențial, exercitarea formelor de violență verbală și fizică asupra minorilor în unitățile de învățământ, în centrele de protecție de tip rezidențial sau în instituții medicale (fie de către covârșnici ai acestora fie de către cadre didactice), decese ale unor copii nou-născuți în instituții medicale, copii care au suferit accidentări la locuri de joacă aflate pe

domeniul public, transcrierea certificatelor de naștere emise de autoritățile altor state, obținerea documentelor de călătorie pentru minori, posibilitățile legale de acordarea a unor forme de ajutor pentru creșterea copilului, acordarea pensiei de urmaș.

Recomandările emise au vizat în principal respectarea unor drepturi prevăzute în Constituția României, cum ar fi: dreptul la învățătură, dreptul la ocrotirea sănătății precum și protecția copiilor și a tinerilor.

Recomandări:

1. Dosar 11759/2018

Temei în drept: art.22 și art.49 din Constituția României privind *dreptul la viață și la integritate fizică și psihică; protecția copiilor și tinerilor.*

Obiect: Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul unui minor în vârstă de 11 ani, rămas blocat într-un gard metalic de pe terenul de sport din parcul orașului. Conform precizărilor scrise și a regulilor afișate la intrarea pe teren, acesta era destinat practicării activităților sportive de către copii cu vârstă mai mică de 14 ani. Incidentul s-a produs prin rotirea bruscă a copilului, în încercarea de a opri mingea, ce ieșise în afara spațiului de joc, moment în care i-a fost străpuns craniul de o bucată metalică din gard. Copilul a fost transportat la un spital din București, suferind o intervenție chirurgicală pentru îndepărtarea obiectului metalic, ce a străpuns craniul cu câțiva centimetri.

Demersuri: față de aspectele prezentate, în conformitate cu prevederile art. 4 și art. 25 din Legea nr. 35/1997, am solicitat informații la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Călărași și la Primăria orașului Călărași. Reprezentanții Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului au efectuat verificări cu privire la producerea incidentului, au efectuat o anchetă socială la domiciliul minorului, fiind constatate condiții optime din punct de vedere financiar-locativ și relații pozitive între membrii familiei. Concluzia specialiștilor a fost aceea că incidentul nu s-a produs ca urmare a neglijării minorului de către părinți. În consecință, au fost notificate toate autoritățile locale din județ asupra necesității întreținerii corespunzătoare a spațiilor de joacă și a zonelor frecventate de copii.

Reprezentanții Primăriei orașului apreciază faptul că se confirmă o culpă exclusivă a părinților în afectarea integrității fizice a minorului, care a avut o atitudine necorespunzătoare utilizării spațiului cu destinație specifică și a ignorat cu rea-credință atât regulile de conduită pe care avea obligația să le respecte în perimetrul delimitat de gard, cât și avertismentele precizate pe panoul de la intrare.

Rezultat: Conform art.53 alin (3) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, *”Autoritățile publice au obligația să asigure, potrivit atribuțiilor care le revin, locuri de joacă suficiente și adecvate pentru copii, în mod special în situația zonelor intens populate”*, obligație neîndeplinită de către Primăria orașului, și ținând cont de faptul că accidentarea copilului a avut loc drept urmare a condițiilor improprie și amenajărilor inadecvate ale locului respectiv (având ca destinație desfășurarea activităților sportive), a fost emisă Recomandarea nr.50/2018, adresată conducerii Primăriei orașului Călărași, constând în:

1. întocmirea unui plan de măsuri privind respectarea normelor legale și a standardelor europene de siguranță și securitate ale instalațiilor, împrejmuirilor terenurilor și ale echipamentelor destinate utilizării de către copii în locurile publice, de pe raza de competență teritorială.
2. planificarea privind verificarea periodică a instalațiilor, împrejmuirilor terenurilor și echipamentelor din locurile publice destinate desfășurării

activităților de joacă și sportive ale copiilor, de pe raza de competență teritorială.

3. actualizarea Regulamentului de Organizare și Funcționare a spațiilor de joacă situate pe domeniul public al Municipiului, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

2. Dosar 12684/2018

Temei în drept: art. 22, art. 34 și art. 49 din Constituția României privind *dreptul la viață și la integritate fizică și psihică; dreptul la ocrotirea sănătății; protecția copiilor și tinerilor.*

Obiect: Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul unei adolescente în vârstă de 14 ani, care a decedat, căzând de la o înălțime de aproximativ 7 metri, de pe un stâlp de electricitate (accident petrecut în jurul orei 03.00 dimineața).

Demersuri: față de aspectele prezentate, în conformitate cu prevederile art. 4 și art. 25 din Legea nr. 35/1997 am sesizat Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dâmbovița și Serviciul de Asistență Socială din cadrul Primăriei Hulubești.

Analizând răspunsurile autorităților sesizate, de pe raza localității unde s-a petrecut tragedia, s-au desprins următoarele concluzii:

Părinții copiilor implicați în acest incident grav nu au respectat prevederile legale ale art. 5 alin. (2); art. 36 alin. (1), (2) și art. 37 din Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată;

Reprezentanții Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului nu au respectat prevederile legale ale art. 5 alin. (3), (4), art. 35 alin. (3); art. 41 alin. (1), (2), (3) din Legea 272/2004, în raport cu gravitatea faptelor (respectiv decesul adolescentei la locul de joacă alături de alți copii, incident produs în jurul orei 03.00 dimineața prin electrocutare și cădere de pe un stâlp de electricitate).

Rezultat: în temeiul prevederilor art. 59 din Constituția României și ale art. 24 alin. (1) (2) și art. 26 alin. (2) din Legea nr. 35/1997, a fost emisă Recomandarea nr.51/2018 adresată conducerii Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, constând în:

- efectuarea demersurilor legale în cazul copiilor ce se aflau împreună cu victima în momentul producerii incidentului grav ce a condus la decesul acesteia, prin includerea, atât a copiilor, cât și a părinților acestora, în programe specifice de consiliere juridică, socială, parentală și psihologică, derulate în cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului.
- Dispunerea unor măsuri în vederea monitorizării respectării obligațiilor și îndeplinirii îndatoririlor părintești, de către părinții copiilor prezenți la producerea incidentului grav, pentru o perioadă de minim 3 luni, și transmiterea raportului de monitorizare.

3. Dosar 17408/2018

Temei în drept: art.22, art.34 și art.49 din Constituția României privind *dreptul la viață și la integritate fizică și psihică; dreptul la ocrotirea sănătății; protecția copiilor și tinerilor.*

Obiect: Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul a doi copii nou-născuți, care au fost infectați în maternitate, la câteva zile după naștere, cu stafilococ auriu. Mama unuia dintre copii s-a reîntors cu bebelușul la spital la cinci zile după naștere, acesta având corpul plin de răni.

Demersuri: Demersurile efectuate au constat în: sesizarea Spitalului și sesizarea Direcției de Sănătate Publică.

Prin adresele de răspuns am fost informați cu privire la faptul că Spitalul a luat toate măsurile medicale, administrative și organizatorice în ceea ce privește cele două cazuri de infecție tegumentară neonatală. Cei doi copii au fost externați vindecați și unitatea a luat măsuri de prevenire a infecției. Cazurile au fost notificate Direcției de Sănătate Publică în cadrul sistemului de supraveghere epidemiologică de rutină, însă, conform precizărilor din adresă, intervenția acestora nu a fost necesară.

Serviciul de Prevenire a infecțiilor asociate asistenței medicale din cadrul spitalului ne-a transmis măsurile dispuse ca urmare a celor două cazuri semnalate, respectiv recoltarea de probe de sanitație, de pe suprafețe și tegumente, de la personalul medical ce a intrat în contact cu cei doi copii nou-născuți, precum și de la mamele acestora.

Rezultatele exudatelor nazale și faringiene ale personalului medical și auxiliar de la nivelul secțiilor au arătat 14 rezultate pozitive, constând în infecții cu stafilococ auriu, în timp ce rezultatele exudatelor nazale și faringiene ale celor două mame au fost negative.

Tuturor persoanelor depistate pozitiv (angajați ai Spitalului), li s-a administrat tratament medical de specialitate

Rezultat: Ambele cazuri au fost declarate și raportate la Direcția de Sănătate Publică ca infecții asociate asistenței medicale. Nu s-au înregistrat alte cazuri la nivelul Secției de Neonatologie din spital, iar măsurile de curățenie și dezinsecție s-au amplificat, atât la nivelul secției cât și al echipamentelor și instrumentarului folosit.

În temeiul prevederilor art. 59 din Constituția României și ale art. 24 alin. (1), (2) și art. 26 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 a fost emisă Recomandarea nr. 61/2018 adresată conducerii Spitalului, constând în:

1. Disponerea unor măsuri în vederea elaborării și implementării unei proceduri pentru supravegherea și controlul infecțiilor nosocomiale prin intensificarea operațiunilor de dezinsecție, dezinsecție și deratizare și a respectării normelor igienico-sanitare, prevăzute de Ordinul Ministerului Sănătății Nr. 1101/2016 privind aprobarea Normelor de supraveghere, prevenire și limitare a infecțiilor asociate asistenței medicale în unitățile sanitare.
2. Disponerea de măsuri în vederea instituirii unei proceduri referitoare la efectuarea periodică a analizelor medicale pentru angajați și purtarea echipamentului specific de protecție de către aceștia în cadrul activităților desfășurate.

Fișe de caz

Dosar nr. 11689/2018 Petentul ne-a sesizat cu privire la refuzul reprezentanților Stării Civile de a elibera Certificatul de Naștere pentru un copil născut la Spitalul de Urgență, întrucât mama este cetățean dominican, iar numele acesteia din pașaport și permisul de ședere în România nu corespunde numelui din Certificatul de Căsătorie.

Față de aspectele prezentate, ținând cont de posibila încălcare a prevederilor art. 9 din Legea 272/2004 și în conformitate cu prevederile art. 4 și art. 25 din Legea nr. 35/1997, privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, am sesizat Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, Direcția Generală de Evidență a Persoanelor, și Direcția de Stare Civilă.

Prin adresele de răspuns, autoritățile sesizate ne comunică faptul că a fost înregistrată nașterea copilului, fiindu-i eliberat certificatul de naștere aferent.

Dosar nr. 17408/2018 Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul a doi copii nou-născuți, care au fost infectați în maternitate, la câteva zile după naștere, cu stafilococ auriu. Mama unuia dintre copii s-a reîntors cu bebelușul la spital la cinci zile după naștere, acesta având corpul plin de răni.

Demersurile efectuate au constat în sesizarea Spitalului Județean și sesizarea Direcției Județene de Sănătate Publică.

Prin adresele de răspuns suntem informați cu privire la faptul că spitalul a luat toate măsurile medicale, administrative și organizatorice în ceea ce privește cele două cazuri de infecție tegumentară neonatală. Cei doi copii au fost externați vindecați și unitatea a luat măsuri de prevenire a infecției. Cazurile au fost notificate Direcției Județene de Sănătate Publică în cadrul sistemului de supraveghere epidemiologică de rutină, însă, conform precizărilor din adresă, intervenția acestora nu a fost necesară.

Serviciul de Prevenire a infecțiilor asociate asistenței medicale din cadrul spitalului ne-a transmis măsurile dispuse ca urmare a celor două cazuri semnalate, respectiv recoltarea de probe de sanitație de pe suprafețe și tegumente de la personalul medical ce a intrat în contact cu cei doi copii nou-născuți, precum și de la mamele acestora.

Rezultatele exsudatelor nazale și faringiene ale personalului medical și auxiliar de la nivelul secțiilor arată 14 rezultate pozitive, aceștia prezentând infecții cu stafilococ auriu, în timp ce rezultatele exsudatelor nazale și faringiene ale celor două mame au fost negative.

Tuturor persoanelor depistate pozitiv li s-a administrat tratament medical de specialitate

Ambele cazuri au fost declarate și raportate la Direcția Județeană de Sănătate Publică ca infecții asociate asistenței medicale. Nu s-au înregistrat alte cazuri la nivelul Secției de Neonatologie din spital, iar măsurile de curățenie și dezinfecție s-au amplificat, atât la nivelul secției cât și al echipamentelor și instrumentarului folosit.

În temeiul prevederilor art. 59 din Constituția României și ale art. 24 alin. (1), (2) și art.26 alin (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea Avocatului Poporului, republicată, a fost emisă Recomandarea nr. 61/2018 adresată conducerii Spitalului Județean, ce poate fi consultată pe site-ul instituției Avocatul Poporului, secțiunea Recomandări 2018.

Dosar nr. 50/2018 Petenții au sesizat Biroul Teritorial Constanța în legătură cu faptul că, au solicitat Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța, fiicei vizitarea minorei, la sediul din Strada Ciprian Porumbescu, deoarece aceasta se află, în prezent în plasament la familia de plasament. Totodată aceștia precizează ca au fost în audiență și că au discutat cu funcționarii din cadrul direcției, însă până la momentul adresării la Avocatul Poporului nu au primit un răspuns, în legătură cu solicitările adresate.

Față de aspectele prezentate, în conformitate cu prevederile art. 4 și art. 22 din Legea nr. 35 din 1997, privind organizarea și funcționarea Instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța, solicitând informații cu privire la cele reclamate de petenți.

În urma demersurilor întreprinse, am primit răspunsul nr. XXXX/08.02.2018 din partea D.G.A.S.P.C. Constanța, înregistrat la Avocatul Poporului cu nr. XY/22.01.2018, prin care ne-au fost comunicate următoarele:

- Situația minorei a intrat în atenția D.G.A.S.P.C. Constanța încă din anul 2011, când mama copilului și-a părăsit fiica în spital, imediat după naștere, astfel încât a fost identificat un asistent maternal profesionist care să răspundă nevoilor imediate ale minorei;
- Conform Hotărârii nr. D/2013, Comisia pentru Protecția Copilului Constanța a dispus reintegrarea copilului, în familia naturală, respectiv în familia tatălui. După

încetarea măsurii de plasament, au păstrat legătura cu minora, cu acordul tatălui său. Pe parcursul procesului de creștere și întreținere a copilului, tatăl a considerat că responsabilitățile îl depășesc și și-a trimis fiica să locuiască din nou la familia de plasament. Astfel, a urmat o perioadă în care minora a locuit când la familia de plasament, când în cadrul familiei naturale, întrucât tatăl invoca motive de sănătate cu care se confrunta.

- Din anul 2016, tatăl minorei, se adresează D.G.A.S.P.C. Constanța solicitând instituirea măsurii de plasament a fiicei sale la asistent maternal, motivat de faptul că este încadrat în gradul accentuat de handicap, cereri pe care ulterior, le-a anulat;
- Reprezentanții D.G.A.S.P.C. Constanța au procedat la evaluarea psihologică a minorei, constatând faptul că este foarte atașată de soții L., care doresc să-și asume responsabilitatea creșterii și educării copilului în familia acestora, fiind capabili să asigure un mediu securizat afectiv, social, educațional și o îngrijire corespunzătoare unei bune dezvoltări bio-psiho-fiziologice pentru minora;
- D.G.A.S.P.C. Constanța precizează faptul că unitatea preșcolară în care își desfășoară activitatea minora, a constatat că în perioadele în care copilul se afla în grija tatălui, aceasta prezenta un comportament cu tulburări, ce i-au afectat atât dezvoltarea cognitivă cât și stabilitatea emoțională. Tatăl și-a retras fiica de la activitățile opționale, la care era înscrisă, asistentul maternal, și de la activitățile extrașcolare, considerându-le inutile.
- Specialiștii D.G.A.S.P.C. Constanța au apreciat că este în interesul superior al copilului plasamentul acestuia la familia de plasament, având în vedere relația de atașament stabilită între minoră și soții L., precum și starea de sănătate a tatălui, astfel încât au promovat pe rolul Tribunalului Constanța acțiunea civilă, având ca obiect instituire plasament. Totodată, au venit în sprijinul petentului prin stabilirea unui program de vizită, minora mergând în familia naturală, la solicitarea tatălui. Deși tatăl biologic a declarat instanței de judecată că nu este de acord cu instituirea măsurii de protecție pentru fiica sa, Tribunalul Constanța a dispus plasamentul minorei, la familia de plasament;
- Ulterior, tatăl minorei s-a adresat D.G.A.S.P.C. Constanța, cu noi cereri prin care solicita reintegrarea minorei în familia naturală, sesizând faptul că familia de plasament nu se ocupă corespunzător de creșterea copilului, însă în urma verificărilor aspectelor semnalate, s-a constatat faptul că acestea nu se confirmă.
- Specialiștii au procedat la **reevaluarea psihologică a minorei în cauză, precum și a tatălui acesteia, constatând faptul că minora nu se simte în siguranță în familia de origine și refuză vizitele tatălui, iar acesta nu are abilitatea de a percepe în mod real nevoile copilului și nici capacitatea de a-și regla comportamentul și de a-și stăpâni trăirile.** Ținând cont de diagnosticul medical al tatălui minorei, de atmosfera conflictuală din familie, analizând calitatea comportamentală a interacțiunii tată-fiică, s-a considerat că nu este oportună și nici în beneficiul minorei reintegrarea în familia naturală și s-a recomandat o frecvență redusă a vizitelor copil-părinte. Tatălui i s-a înaintat un răspuns scris și i s-a comunicat că vizitele se vor efectua la sediul instituției, sub supravegherea psihologului, cu informarea prealabilă a reprezentanților D.G.A.S.P.C. Constanța, în vederea programării acestora în funcție de programul zilnic al copilului. Se menționează faptul pe parcursul unei întâlniri cu fiica sa, tatăl a folosit un ton ridicat și un limbaj agresiv la adresa asistentului maternal, aducându-i acuze și injurii, ceea ce a dus la refuzul acesteia de a mai participa la întâlnirile stabilite între copil și tatăl său, la

vizite prezentându-se nașa minorei în cauză. Urmare acestui comportament agresiv al tatălui, minora a prezentat modificări fiziologice evidente, specifice anxietății, încercând în mod vizibil evitarea contactului direct cu acesta, copilul refuzând să se mai apropie de tatăl său.

- În urma vizitelor, specialiștii au constatat că, pe fondul problemelor de sănătate, tatăl prezintă uneori o stare de irascibilitate accentuată, fiind agresiv verbal și comportamental, având un discurs lipsit de coerență și o atitudine dezorganizată. Acesta nu prezintă manifestări afective care să indice un atașament puternic față de copil, nu știe să comunice afectiv cu aceasta.
- Totodată, reprezentanții D.G.A.S.P.C. Constanța precizează că la nivelul instituției, împotriva tatălui, au existat sesizări referitoare la suspiciunea săvârșirii unor infracțiuni grave în care ar fi fost implicați minori, astfel încât D.G.A.S.P.C. Constanța a sesizat Secția 2 Poliție Constanța, care le-a transmis faptul că în trecut, tatăl a fost violent cu fiica sa.

Având în vedere toate aspectele menționate s-a concluzionat că vizitarea minorei de către tatăl biologic implică un stres emoțional intens pentru copil, stres care nu poate fi gestionat de către acesta și care îi modifică în mod vizibil echilibrul psiho-emoțional, astfel încât s-a recomandat sistarea programului de vizitare al copilului de către tatăl său.

În ceea ce privește solicitarea tatălui de reintegrare a minorei în familia acestuia, D.G.A.S.P.C. Constanța a sesizat și autoritățile publice locale, respectiv Primăria Municipiului Constanța, pentru o instrumentare cât mai obiectivă a cazului. În urma efectuării anchetei sociale efectuate la domiciliul tatălui, s-a transmis faptul că este în interesul superior al copilului menținerea măsurii de protecție specială pentru minoră.

Conform legislației naționale, instanța de judecată este singura instituție abilitată să se pronunțe cu privire la modalitățile de exercitare drepturilor și obligațiile părintești, luând în considerare, cu prioritate, interesul superior al copilului. Astfel, **D.G.A.S.P.C. Constanța a sesizat Tribunalul Constanța, cu solicitarea menținerii plasamentului minorei, prezentând instanței de judecată cererea de reintegrare a tatălui. Tribunalul Constanța a dispus menținerea măsurii de plasament și menținerea delegării exercițiului drepturilor și obligațiilor părintești față de copil Directorului General al D.G.A.S.P.C. Constanța.**

Întrucât tatăl minorei a continuat să formuleze numeroase cereri prin care solicita reluarea programului de vizită, precum și permisiunea de a participa alături de fiica sa la ceremonia de deschidere a anului școlar 2017-2018, echipa multidisciplinară a propus includerea membrilor familiei într-un program personalizat de consiliere având ca obiectiv evaluarea gradului de atașament al minorei față de tatăl biologic. În cadrul consilierii psihologice s-au respectat drepturile privind protecția copilului și capacitatea acestuia de a înțelege în raport cu obiectivele propuse. Copilul a colaborat cu psihologul, însă a manifestat modificări fiziologice care au indicat o stare de încordare afectivă, în momentul în care i-a fost expusă solicitarea tatălui. Astfel, s-a constatat că minora nu prezintă atașament față de tată și nu are o relație psiho-afectivă cu acesta, tatălui i-a fost înmănat răspunsul scris înregistrat sub nr. CXXXX/06.09.2017, prin care a fost informat că nu este în interesul superior al copilului să fie reluată relația cu acesta.

În ceea ce privește relația minorei cu fratele său, reprezentanții D.G.A.S.P.C. Constanța au întreprins demersuri în acest sens, susținând consolidarea relației acestora, la una dintre întâlniri participând și tatăl acestora.

Față de cele mai sus menționate, **D.G.A.S.P.C. Constanța** precizează că angajații direcției au procedat conform dispozițiilor legislației în vigoare în vederea respectării drepturilor copilului, respectiv, art. 17 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, care stipulează dreptul copilului de a-și cunoaște rudele și de a întreține relații personale cu acestea, precum și cu alte persoane de care copilul s-a bucurat de viața de familie, în măsura în care acest lucru nu contravine interesului său superior, iar părinții sau un alt reprezentant legal al copilului nu pot împiedica relațiile personale cu aceștia, decât în cazurile în care instanța decide în acest sens, apreciind că există motive temeinice de natură să afecteze dezvoltarea copilului.

Având în vedere obiectul petiției la instituția Avocatul Poporului, care privea încetarea dreptului de vizitare a minorei de către tatăl biologic și faptul că o serie de cereri adresate de dumneavoastră **D.G.A.S.P.C. Constanța** au rămas fără răspuns, am intervenit în sprijinul soluționării problemelor semnalate și din cele prezentate anterior, și am adus la cunoștința petenților motivele pentru care **D.G.A.S.P.C. Constanța** a sistat pentru o perioadă aceste vizite, dar ținând cont de demersurile efectuate, s-a permis vizitarea minorei.

Instituția Avocatul Poporului a comunicat petenților motivele pentru care **D.G.A.S.P.C. Constanța** a propus includerea membrilor familiei într-un program personalizat de consiliere având ca obiectiv evaluarea gradului de atașament al minorei față de tatăl biologic. Conform evaluării psihologice a minorei, s-a constatat că aceasta nu prezintă atașament față de tatăl natural și nu are o relație psiho-afectivă cu acesta. Aceste aspecte fiindu-i comunicate totodată și petentului prin răspunsul scris înregistrat sub nr. CXXXX/2017, prin care acesta a fost informat că nu este în interesul superior al copilului să fie reluată relația cu acesta.

Am constatat din documentele analizate faptul că, a existat un control asupra măsurilor dispuse față de minoră, astfel că în cursul anului 2017, instanța de judecată competentă, în speță Tribunalul Constanța, a fost sesizată de două ori, în luna februarie cu privire la dispunerea unei măsuri de protecție specială față de minoră, precum și ulterior în luna iulie 2017, când s-a dispus menținerea măsurii de plasament și menținerea delegării exercițiului drepturilor și obligațiilor părintești față de copil Directorului General al **D.G.A.S.P.C. Constanța, instanța de judecată fiind sigura instituție abilitată de stat, pentru a dispune în interesul superior al copilului.**

Raportat la situația de fapt expusă în petiție, **am intervenit în sprijinul petenților la **D.G.A.S.P.C. Constanța**, în vederea primirii unui răspuns lămuritor pentru clarificarea tuturor aspectelor semnalate de aceștia în petiție.** Totodată, i-am informat că Avocatul Poporului nu se poate substitui altor autorități publice, în speță **D.G.A.S.P.C. Constanța** și după caz, nici instanțelor de judecată competente, care s-au pronunțat cu privire la situația minorei.

Dosar nr. 151/2018 Petenta a sesizat Biroul Teritorial Constanța în legătură cu faptul că prin sentința civilă nr. XX/.2015, Judecătoria Tulcea a stabilit domiciliul pentru minora R.M la mamă, respectiv la petentă. În fapt, minora locuiește la tatăl ei cu domiciliul în Tulcea, și instanța a dispus ca minora să urmeze un program de consiliere psihologică pe o durată de trei luni, cel puțin o ședință pe săptămână în vederea convingerii minorei să domicilieze cu mama ei, însă petenta susține că nu a putut lua legătura cu psihologul nominalizat de instanță, întrucât cabinetul este închis și petenta susține că este în imposibilitate de a-și lua copilul acasă. Tatăl minorei refuză vizitele mamei și o influențează pe minoră și ca urmare minora refuză să o vadă pe petentă. Petenta susține că a solicitat personal, fără să depună o cerere scrisă Direcției de Asistență și Protecția Copilului Tulcea, să intervină în acest caz, să

efectueze o anchetă la fața locului în baza hotărârii judecătorești și să o sprijine cu un psiholog din cadrul direcției în consilierea minorei, însă nu a primit niciun răspuns.

Față de aspectele prezentate, în conformitate cu prevederile art. 4 și art. 22 din Legea nr. 35/1997, privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Direcției de Asistență și Protecția Copilului Tulcea solicitând informații cu privire la cele reclamate de petentă.

În urma demersurilor întreprinse, am primit din partea Direcției de Asistență și Protecția Copilului Tulcea adresa nr. VV/20018, înregistrată la Avocatul Poporului Constanța sub nr. XX/2018, prin care, ni s-au comunicat următoarele: prin sentința civilă nr. XX/2017, a Judecătoriei Babadag, pronunțată în Dosarul nr. XX/2017, s-a dispus efectuarea unui program de consiliere psihologică pentru minoră la Cabinet individual de Psihologie B.G. Prin adresa nr. YY/2018 doamna psiholog a informat **D.G.A.S.P.C TULCEA că în perioada 01.02.2018-01.02.2020 se află în concediu pentru creșterea copilului și nu poate efectua programul de consiliere psihologică.** Petenta ne-a informat că a formulat o nouă cerere/acțiune către Judecătoria Babadag, prin care a **solicitat înlocuirea psihologului, fiind stabilit un termen de judecată în acest sens.**

Dosar nr. 277/2018 Petenta a sesizat Biroul Teritorial Constanța în legătură cu faptul că, a efectuat demersuri pe lângă comuna Mihai Viteazu - Serviciul de Stare Civilă, pentru îndreptarea erorii materiale din certificatul de naștere seria XYZ eliberat de Primăria Aguilas, din Spania. Prin adresa nr. XXX/2017, Serviciul de Stare Civilă, din cadrul comunei Mihai Viteazu a înaintat către **Direcția de Afaceri Consulare - Ministerul Afacerilor Externe**, toată documentația prevăzută de lege în vederea îndreptării erorii materiale din certificatul de naștere al minorei, adresând rugămintea pentru ca petenta să fie sprijinită în rezolvarea obținerii unui nou certificat de naștere întocmit corect și apostilat, în sensul că la numele de familie al minorei, numele de familie al tatălui minorei și al mamei minorei, să fie rectificat, precum și luna de naștere a tatălui să fie rectificată **ianuarie** în loc de **iunie**, așa cum rezultă din actele de stare civilă ale acestuia, însă până la data sesizării instituției Avocatul Poporului, cererea nu a fost soluționată și minora nu beneficiază de drepturile legale cuvenite copiilor și nici nu i-au fost comunicate motivele pentru care soluționarea cererii sale este tergiversată.

Aspectele sesizate au fost analizate în contextul dispozițiilor dreptului privind protecția copiilor și a tinerilor și a dreptului persoanei vătămate de o autoritate publică, prevăzut de art. 49 și art. 52 din Constituția României.

În urma demersurilor întreprinse, prin răspunsul nr. XX/2018 din partea **Direcția de Afaceri Consulare - Ministerul Afacerilor Externe**, înregistrat la Avocatul Poporului cu nr. XX/2018, prin care ne-au fost comunicate următoarele:

- la solicitarea petentei din luna iulie 2017, Consulatul General al României la Sevilla a solicitat Registrului Civil din Aguilas rectificarea certificatului de naștere emis, în termenii specificați;
- Consulatul General al României la Sevilla a primit un răspuns din partea registrului Civil Lorca, prin care se solicita, în vederea inițierii procedurii de rectificare, traducerea autorizată din limba română în limba spaniolă a documentelor care însoțesc cererea. Documentele au fost traduse și retransmise Registrului Civil Lorca, cel care a adresat solicitarea și a constituit un dosar al cazului;
- în lipsa unui răspuns, în cursul lunii iunie 2018, Consulatul General al României la Sevilla a revenit cu o nouă solicitare scrisă, transmisă prin poștă și fax, precizând, din nou, imposibilitatea transcrierii certificatului spaniol în registrele de

stare civilă din România fără efectuarea rectificării semnalate, privând în acest fel copilul de drepturile de care acesta beneficiază în țara sa;

- totodată, a fost contactat consulul onorific al României la Murcia, regiunea în care se află registrul civil spaniol implicat în acest caz, solicitând sprijin în rezolvarea speței. Acesta a manifestat toată disponibilitatea și a dat asigurări că se va implica în soluționarea situației.

Astfel, Consulatul General al României la Sevilla are în atenție solicitarea adresată în sprijinul petentei de către instituția Avocatul Poporului, va continua orice demers care va fi necesar și va informa cu celeritate despre evoluția acestui caz.

Dosar nr. 383/2018 Avocatul Poporului, prin Biroul Teritorial Brașov, s-a sesizat din oficiu, în temeiul art. 16 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 ca urmare a publicării unui articol în mass-media, din care rezultă că un minor instituționalizat la Centrul de plasament din satul Dacia, comuna Jibert, județul Brașov, a fost lovit cu biciul, în exteriorul unității.

Din informațiile publicate de presă, minorul ar fi fost lovit cu biciul de un cetățean din satul Dacia, județul Brașov, iar un polițist din sat ar fi asistat nepăsător la cele întâmplate.

Pentru soluționarea acestei sesizări din oficiu, Biroul Teritorial Brașov a efectuat o anchetă la Centrul de plasament din satul Dacia, evidențiindu-se următoarele aspecte:

Șeful centrului, ne informează că duminică, 23 septembrie 2018, în jurul orei 17, a fost contactat telefonic de un domn, reprezentant al Asociației pentru Siguranță Urbană și Mediere (ASUM) Brașov, care i-a adus la cunoștință evenimentul în care a fost implicat minorul. Acesta l-a informat pe șeful Centrului de plasament Dacia că minorul a fost lovit cu biciul de un individ, persoană adultă, incidentul având loc în afara centrului.

Șeful de centru a comunicat telefonic reprezentantului asociației ASUM Brașov că nu are nicio informație despre acest incident însă în intervalul de timp imediat următor se va prezenta în centru să vadă minorul și să vorbească cu personalul de serviciu.

Șeful centrului susține că după încheierea convorbirii telefonice, s-a prezentat în centru și a vorbit cu minorul despre incident, precum și cu personalul de serviciu, iar ulterior conform dispozițiilor legale, a procedat la informarea conducerii DGASPC Brașov cu privire la acest incident. În aceeași zi, Șeful centrului s-a prezentat cu minorul la Serviciul de Medicină Legală Făgăraș, de unde a obținut certificatul medico-legal, și la Poliția Jibert unde a depus plângere penală împotriva agresorului.

Din relatările minorului rezultă că la data incidentului se afla pe stradă, în fața Centrului de plasament Dacia, când o persoană, l-ar fi întrebat: "Ce ai avut cu fata lui Istvan?", timp în care l-a și lovit cu biciul, copilul răspunzând agresorului că îl confundă, că el nu a avut nimic cu fata respectivă și că nu despre el este vorba.

De asemenea, tot minorul ne precizează că din centru a ieșit, auzind cearta din stradă, și o doamnă, care l-a luat pe copil în interior, acesta povestindu-i exact ce s-a întâmplat. Totodată, copilul ne precizează că doamna a încercat să-l contacteze pe șeful de centru însă nu îi mergea/functiona telefonul.

Copilul ne relatează că a fost lovit cu biciul doar în ziua respectivă, iar la acest incident nu a fost de față niciun polițist.

Legat de aspectele publicate în presă și pe rețelele de socializare, minorul ne spune că este deranjat de comentariile publicate și de faptul că în poza respectivă nu este el, imaginea este nereală, în sensul că nu reprezintă cazul său.

Cât privește un alt incident, la care a fost de față un domn polițist, minorul ne relatează că bunica unui fost prieten de al său i-a dat o palma peste cap, în timp ce el se deplasa pe strada respectivă cu un alt prieten. Însă, pentru acest incident nu a dorit să depună plângere la poliție.

Conform Certificatului medico-legal nr. XX/2018, medicul primar legist a constatat următoarele leziuni:

- Necesitatea a 5-6 zile de îngrijiri medicale și faptul că nu s-au produs consecințele prevăzute de art. 194 alin. (1) Cod penal.

Șeful centrului a convocat echipa pluridisciplinară, formată din asistent social, psihopedagog, asistent medical, instructori de educație și s-a decis realizarea unui plan de consiliere psihologică pentru a-l ajuta pe minor să depășească trauma și supravegherea atentă a copilului de către tot personalul centrului, iar imediat după eveniment minorul a început consilierea psihologică.

Psihologul din cadrul Centrului de plasament Dacia, ne informează că, în prezent, din punct de vedere psihologic, evoluția minorului este bună, și ne confirmă declarațiile minorului cum că s-a simțit afectat mai mult de comentariile și imaginile nereale publicate în presă și pe Facebook, însă copilul a fost ajutat și i s-a oferit suportul emoțional necesar în vederea depășirii situației stresante. Minorul va urma în continuare ședințele de consiliere psihologică din cadrul programului instituit la nivelul Centrului atât timp cât este necesar.

Cât privește plângerea penală formulată de minor împotriva agresorului, șeful centrului ne precizează că, în prezent, dosarul este în operare la Parchetul de pe lângă Judecătoria Rupea, județul Brașov, precum și că:

- minorul a fost chemat la Poliția Rupea, unde în prezența avocatului și a psihologului, acesta și-a exprimat dorința de a se împăca cu agresorul;
- minorul a declarat că a dorit ca acesta *"să-și primească o amendă și să-l lase în pace"*.

Din informațiile ce i-au fost comunicate șeful centrului, agresorul ar fi fost sancționat deja cu amendă de către poliție.

La verificarea registrelor, constatăm că în Registrul de predare tură, părinte social, nu a consemnat incidentul cu minorul, ci doar că acesta nu era prezent în centru la ora 20:00.

De asemenea, în Registrul de evenimente deosebite, incidentul cu minorul a fost consemnat ca urmare a dispoziției șefului de centru.

Nu înțelegem motivele pentru care doamna, părinte social, nu a consemnat în Registrul de predare tură și nici în Registrul de evenimente deosebite acest incident privind pe minorul. Chiar dacă telefonul mobil al doamnei nu funcționa, dacă dânsa consemna evenimentul în registrele Centrului de plasament Dacia, personalul care a intrat la serviciu în turele următoare avea posibilitatea să aducă la cunoștința șefului de centru incidentul ce s-a petrecut vinerea, nu să se aștepte o înștiințare din afara centrului.

Conform Standardului 21 din Ordinul nr. 21/2004 pentru aprobarea standardelor minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului de tip rezidențial:

"Serviciul pentru protecția copilului de tip rezidențial are obligația de a informa, în scris, factorii direct interesați, cu privire la incidentele deosebite survenite în legătură cu protecția copilului, în maximum 24 de ore de la producerea evenimentului.

Rezultat - Familia sau reprezentantul legal al copilului, precum și serviciul public specializat pentru protecția copilului ori alți factori direct interesați, conform legii, sunt anunțați la timp de toate incidentele deosebite, survenite în legătură cu protecția copilului."

Or, în cazul acesta reprezentantul legal al copilului, șeful centrului, a fost înștiințat de o persoană străină în privința incidentului cu minorul, nu de angajații Centrului de plasament Dacia.

Șeful centrului, din momentul luării la cunoștință a incidentului în care a fost implicat minorul, a acționat cu promptitudine, respectând prevederile legale.

Potrivit Regulamentului de organizare și funcționare al Centrului de plasament Dacia, personalul de îngrijire (părintele social) are obligația de a semnala psihologului și șefului de

complex existența oricărei forme de abuz, din afara SR sau din interiorul SR, asupra copilului, precum și de a consemna în Registrul de procese verbale problemele care apar în timpul serviciului.

În acest context, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 54 din 20 decembrie 2018** referitoare la respectarea prevederilor Ordinului nr. 21/2004 pentru aprobarea standardelor minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului de tip rezidențial, ordin emis de secretarul de stat al Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție.

Dosar nr. 411/2018 În urma publicării unui reportaj, în cadrul știrilor difuzate la postul național de televiziune TVR, în care era expusă situația dramatică a unei mame al cărei fiu este bolnav de cancer, și care nu a mai primit concediul medical motivat de faptul că minorul a împlinit vârsta de 16 ani, instituția Avocatul Poporului, prin Biroul Teritorial Brașov, s-a sesizat din oficiu.

În acest caz prezentat în presă, vorbim de un copil care nu a împlinit vârsta de 18 ani, bolnav de cancer, cu certificat de încadrare în grad de handicap și care urmează în continuare un tratament într-un spital din Italia.

Mama minorului, datorită faptului că acesta a împlinit 16 ani, nu mai beneficiază de concediu medical și de indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav, întrucât dispozițiile art. 26 alin. (1) și (1¹) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate prevăd următoarele:

(1) Asigurații au dreptul la concediu și indemnizație pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 7 ani, iar în cazul copilului cu handicap, pentru afecțiunile intercurente, până la împlinirea vârstei de 18 ani.

(1¹) În cazul copilului cu afecțiuni grave, asigurații au dreptul la concediu și indemnizație pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 16 ani.

În această situație, mama minorului ar putea beneficia de concediu medical și indemnizația aferentă doar dacă copilul este diagnosticat cu altă boală în afara cancerului.

Ținând cont de faptul că vorbim de cazurile copiilor cu afecțiuni grave, când îngrijirea, susținerea psihică din partea familiei și supravegherea permanentă din partea unui însoțitor sunt indispensabile, asigurații nu pot beneficia de concediu și indemnizație pentru îngrijirea copilului bolnav decât până la data la care minorul împlinește 16 ani.

Delimitarea legislativă pe grupa de vârstă 0-16 ani, pentru copiii cu afecțiuni grave, pune în pericol chiar viața copilului, reprezentând totodată o **încălcare a principiului interesului superior al copilului**, reglementat expres de prevederile art. 2 alin. (4) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată. Totodată, această limitare de vârstă 0-16 ani în categoria copiilor cu afecțiuni grave, apare ca fiind o **discriminare directă între copii pe criteriul de vârstă**.

De asemenea, potrivit prevederilor art. 4 lit. a) din Legea nr. 272/2004, "copilul reprezintă persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nici nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu potrivit legii".

În această ipoteză normativă, supusă atenției dumneavoastră, pentru acordarea concediului medical asiguratului, primează calitatea de minor a persoanei care are absolută nevoie de un părinte pentru perioada în care se luptă cu o boală gravă, criteriul de vârstă fiind unul secundar, care nu poate prevala în raport cu obligația de ocrotire și protecție pe care statul este dator să o asigure minorilor în temeiul art. 49 din Constituție. Prin urmare, legiuitorul trebuie să acorde minorilor cu afecțiuni grave, indiferent de vârsta pe care aceștia o au în cursul minorității, aceleași drepturi la ocrotire și protecție.

Față de cele expuse, Biroul Teritorial Brașov a propus Avocatului Poporului *sesizarea directă a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 26*

alin. (1¹) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate.

Prin adresa nr. 22409 din 10 decembrie 2018, Avocatul Poporului a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 26 alin. (1¹) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, cu modificările și completările ulterioare.

Dosar nr. 137/2018 Avocatul Poporului, prin Biroul Teritorial Brașov, s-a sesizat din oficiu, în temeiul art. 16 alin. (1) din Legea nr. 35, ca urmare a publicării unui în mass-media, în care era prezentat accidentul șocant ce a avut loc la un parc acvatic, Paradisul Acvatic, din municipiul Brașov, în urma căruia o fetiță de 10 ani, după un salt de la trambulina de trei metri, și-a retezat două degete.

Potrivit primelor informații, fata și-ar fi prins mâna în zona balustradei trambulinei, iar degetele i-au fost retezate.

Conform informațiilor date publicității de către purtătorul de cuvânt al Poliției Județene Brașov, în cauză s-a întocmit dosar penal pentru vătămare corporală din culpă.

Din opinia exprimată de un domn inginer constructor, opinie difuzată în reportajul ce face obiectul prezentei sesizări din oficiu, balustrada în care minora și-a prins degetele, acestea fiindu-i amputate, este proiectată constructiv cu un design greșit, elementele decorative ale balustradei fiind cele în care fetița și-a retezat degetele. De asemenea, elementele decorative ale balustradei care se îmbină și se termină într-un unghi de strângere sunt cele care ar fi cauzat accidentarea minorei.

Pentru soluționarea acestei sesizări din oficiu, Biroul Teritorial Brașov a întreprins demersuri la Comisariatului Regional pentru Protecția Consumatorilor Brașov, Poliția Locală Brașov- Serviciul Inspecție, Control și Disciplina în Construcții și Inspectoratul Județean în Construcții Brașov.

Într-un prim demers, instituția Avocatul Poporului, prin Biroul Teritorial Brașov, s-a adresat Comisariatului Regional pentru Protecția Consumatorilor Brașov, iar prin adresa nr. 1801 din 16 mai 2018, înregistrată la Biroul Teritorial Brașov cu nr. 197 din 16 mai 2018, autoritatea sesizată ne comunică:

- *"CJPC Brașov a dispus încă din data de 28.03.2018 interzicerea folosirii grupului de trei platforme de sărituri în bazin, a izolat zona și a montat plăcuțe care interzic accesul"*
- *"S-a constatat că panourile ornamentale au un format din trei bare cilindrice de secțiune mai redusă care se unesc într-un punct formând un triunghi cu laturi curbe. La incidența barelor ornamentale rezultă zone de împănare, astfel, în situația analizată, copilul în săritură a introdus accidental degetele în zona de concurență a ornamentelor, situație care a provocat accidentarea acesteia, respectiv degetele s-au împănate în zona unde se unesc barele ornamentale iar din accident a rezultat smulgerea a două degete ale mâinii stângi"*
- *În vederea analizării tuturor aspectelor, la data de 27.04.2018 a fost întocmit un proces verbal de constatare a contravenției prin care s-a aplicat o sancțiune în cuantum de 30.000 lei, conform art. 51 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 (n.n. privind protecția consumatorilor) cu modificările ulterioare, ținând cont că s-a produs o vătămare a sănătății și a integrității corporale a unei persoane și s-a dispus ca măsură complementară închiderea definitivă a grupului de trei platforme (1m, 3m, 5m)".*
- *"Referitor la omologarea platformei, aceasta este element de construcție, întregul grup de trei platforme a fost construit în baza certificatului de urbanism, autorizației"*

de construcție emise de către autoritățile competente în domeniu. Controlul de specialitate privind disciplina în construcții se efectuează de către instituțiile competente în domeniu. Astfel, considerăm că analizarea cazului s-a făcut în strictă conformitate cu actele normative în vigoare și ținând cont de competențele CJPC Brașov, procesul verbal de constatare a contravenției întocmit în urma finalizării cercetării este unul temeinic, bazat pe legislația în vigoare".

În cauză a fost aprobată efectuarea unei anchete la Comisariatul Regional pentru Protecția Consumatorilor Brașov, având în vedere următoarele: această autoritate ne comunică în mod generic sancțiunile dispuse, temeiul legal al încadrării în lege fiind indicat art. 51 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor, cu modificările ulterioare, însă nu detaliază cu privire la abaterea contravențională constatată. De asemenea, nu ni se transmite copia procesului verbal de constatare a contravenției și nici nu suntem informați cu privire la solicitarea noastră expresă de a ni se comunica dacă societatea în cauză avea toate autorizările necesare

În data de 7 iunie 2018, reprezentanții Biroului Teritorial Brașov au efectuat o **anchetă** la Comisariatul Regional pentru Protecția Consumatorilor Brașov.

Din documentele puse la dispoziție și în urma discuțiilor purtate se evidențiază următoarele:

În data de 28 martie 2018 Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorilor Brașov s-a autosesizat privind incidentul petrecut la complexul de agrement din municipiul Brașov, în urma căruia o fetiță de 10 ani și-a amputat două degete, sens în care la ora 18,30 o echipă de comisari din cadrul CJPC Brașov s-a deplasat la locația menționată și a efectuat o cercetare a aspectelor sesizate. Autosesizare și dispoziția de deplasare la locul incidentului a fost dispusă de comisarul șef Comisariatul Regional pentru Protecția Consumatorilor Brașov chiar dacă evenimentul a avut loc în afara orelor de program, iar comisarii CJPC Brașov au ajuns primii la locația amintită, au luat măsuri imediate și au dispus oprirea accesului pe respectiva platformă de sărituri.

S-a constatat că zona în care s-a produs incidentul este blocul de platforme al bazinului de înot, în zona de salt (de ieșire spre marginile platformei) aceasta este sprijinită lateral de două panouri ornamentale ale mâinii curente.

Aceste panouri ornamentale au un model format din trei bare cilindrice de secțiune mai redusă care se unesc într-un punct formând un triunghi cu laturi curbe. La incidența barelor ornamentale rezultă zone de împănare, astfel, în situația analizată, copilul în săritură a introdus accidental degetele în zona de concurență a ornamentelor, situație care a provocat accidentarea acestuia, respectiv degetele s-au împănă în zona unde se unesc barele ornamentale iar din accident a rezultat smulgerea a două degete ale mâinii stângi.

În urma controlului efectuat, Comisariatul Regional pentru Protecția Consumatorilor Brașov a constatat încălcarea prevederilor art. 4 alin. (1) și art. 51 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor, republicată, iar temeiul juridic al sancțiunilor dispuse se regăsește în dispozițiile următoare: art. 4 alin. (1), art. 50 alin. (1) lit. a), art. 51 alin. (2), art. 51 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 21/1992.

Prin Procesul-verbal de constatare a contravenției nr. 0863080, 2018, Comisariatul Regional pentru Protecția Consumatorilor Brașov a aplicat o sancțiune societății în cauză în cuantum de 30.000 lei și a dispus închiderea definitivă a grupului de trei platforme (1m, 3m, 5m). Ni se comunică copia Procesului verbal de constatare a contravenției nr. 0863080 din 2018.

La data efectuării controlului, societatea în cauză a prezentat Comisariatul Regional pentru Protecția Consumatorilor Brașov toate autorizațiile de funcționare solicitate.

Față de cele expuse, constatăm următoarele:

- Comisariatul Regional pentru Protecția Consumatorilor Brașov a acționat prompt și conform competențelor legale, luând măsurile legale care s-au impus.

De asemenea, au fost întreprinse demersuri și la Poliția Locală Brașov - Serviciul Inspecție, Control și Disciplina în Construcții.

Prin adresa nr. 11024 din 2018, înregistrată la Biroul Teritorial Brașov cu nr. 269 din 25 iunie 2018, suntem informați că, în urma controlului efectuat la complexul de agrement s-a constatat faptul că acesta a fost edificat în baza Autorizației de construire nr. 805/2007, iar pentru activitatea comercială care se desfășoară societatea XXX S.R.L. deține autorizație de funcționare emisă de Primăria Municipiului Brașov.

De asemenea, se menționează în adresă că: "Poliția Locală Brașov desfășoară activități specifice conform Legii Poliției Locale nr. 155/2010 și H.G. 1332/2010, iar pentru aplicarea prevederilor Legii 10/1995 privind calitatea în construcții are competență Inspectoratul de Stat în Construcții"

Totodată, am sesizat și Inspectoratul Județean în Construcții Brașov, care, prin adresa nr. 32717 din 2018, ne comunică următoarele:

- Inspectoratul Județean în Construcții Brașov a desfășurat un control privind urmărirea comportării în exploatare a construcțiilor, în perioada 17.04.2018 -10.05.2018, pentru obiectivul "Construire bazin de înot acoperit, bazin de înot exterior, sală de sport, centrală termică, parcare, amenajări exterioare și organizare de șantier"- Complex "****", amplasat în Brașov;
- Obiectivul a fost edificat în baza autorizației de construire nr. 805 din 3 septembrie 2007, emisă de Primăria Municipiului Brașov, fiind recepționat la terminarea lucrărilor cu PVRTL nr. M213/22.09.2008.
- Documentația aferentă proiectului nr. 1/2007-faza PAC și a autorizației de construire nr. XXXX din 2007 cuprinde Referatul nr. XXXXX din 2007, emis de verificatorul de proiecte atestat MLPAT cu nr. 1XXX, privind verificarea de calitate a proiectului la cerințele: B1-siguranță în exploatare, D-igienă, sănătatea oamenilor și protecția mediului, E-izolarea termică, hidrofugă și economia de energie, F-protecția contra zgomotului.
- S.C. XXX S.R.L. nu a prezentat caietul de sarcini pentru parapete-balustrade, din cadrul proiectului nr. 01/2007, pentru a se verifica lista standardelor, normativelor și prescripțiilor tehnice de referință.
- Conform proiectului nr. X/2007, elaborat de S.C. YYY S.R.L., autorizat cu AC nr. ZZZ.2007- balustradele aferente platformelor de la trambulinele bazinului de înot trebuiau să fie montate astfel încât să rămână o distanță de 80 cm (la cota de +4,30m și la cota de +2,30m) și o distanță de 90 cm (la cota +0,30) până la marginea platformelor. În acest sens menționăm că, la data verificării în teren, balustradele de la cota de + 4,30m și la cota de + 2,30 erau montate până la marginea platformelor, **adică cu încălcarea prevederilor din Proiectul nr. XX/2007, elaborat de S.C. YYY S.R.L., faptă ce constituie abatere de la prevederile art. 25 lit. g din Legea nr. 10/1995.** La data verificării în teren, balustradele aferente platformelor de la trambulinele bazinului de înot urmăreau forma dată în proiect, cu referire la elementele componente ale acestora (bare montate orizontal cu montanți verticali). Din documentele foto puse la dispoziție de S.C. Dip&Gip S.R.L., reiese că la data accidentului balustradele erau montate până la marginea platformelor dar ultimul segment al balustradelor avea o formă semirotundă iar barele orizontale din interiorul balustradei converg spre același punct.

De asemenea, în aceeași adresa Inspectoratul Județean în Construcții Brașov precizează, cităm: "Referitor la neconformitățile constatate, cu privire la proiectarea și execuția lucrărilor, precizăm că: determinarea stării tehnice a construcției pentru evaluarea capacității ei de satisfacere a cerințelor esențiale conform legii și rezolvarea litigiilor privind calitatea tehnică a unor proiecte sau a execuției unor lucrări de construcții, se poate face în baza unei expertize tehnice de calitate, în sensul prevederilor art. 15 din H.G. nr. 925/1995-Regulament de verificare și expertizare tehnică de calitate a proiectelor, a execuției lucrărilor și a construcțiilor" (n.n. în prezent, art. 9 din Regulamentul din 20 noiembrie 1995 de verificare și expertizare tehnică de calitate a proiectelor, a execuției lucrărilor și a construcțiilor).

Pentru a face dovada îndeplinirii și menținerii, pe întreaga durată de existență a construcției, a cerinței fundamentale aplicabile - "siguranță și accesibilitate în exploatare" conform prevederilor art. 5 din Legea nr. 10/1995, Inspectoratul Județean în Construcții Brașov a dispus S.C. YYY S.R.L. efectuarea unei expertize tehnice elaborată de un expert tehnic atestat MDRAP, cu termen de prezentare 15.06.2018, termen ce a fost prelungit cu 30 de zile ca urmare a solicitării motivate de către societatea XXX S.R.L.

Având în vedere că obiectivul a fost recepționat la terminarea lucrărilor cu PVRTL nr. AAA.2008, în conformitate cu prevederile art. 39 alin. (2) din Legea nr. 10/1995 – "Dreptul de a aplica amenzi prevăzute la art. 36 se prescrie în termen de 5 ani de la data recepției la terminarea lucrărilor".

Având în vedere expirarea termenului menționat mai sus pentru efectuarea expertizei tehnice, în data de 3 septembrie 2018, am solicitat telefonic un răspuns/o completare lămuritoare de la Inspectoratul Județean în Construcții Brașov, în sensul de a ni se preciza dacă expertiza tehnică a fost sau nu efectuată de societatea XXX S.R.L. și de a ni se comunica o concluzie legată de dovada îndeplinirii și menținerii, pe întreaga durată de existență a construcției, a cerinței fundamentale aplicabile - "siguranță și accesibilitate în exploatare" conform prevederilor art. 5 din Legea nr. 10/1995, însă nu am primit informațiile solicitate motivat de faptul că aceea expertiză este proprietatea privată a societății XXX S.R.L., iar o concluzie ni se comunică doar dacă reluăm demersul scris.

Față de cele comunicate prin adresa menționată mai sus, s-a aprobat **continuarea demersurilor prin efectuarea unei anchete la Inspectoratul Județean în Construcții Brașov.**

Astfel, expert - Cornelia Cor, în data de 3 octombrie 2018, în baza împuternicirii nr. 17446 din 2 octombrie 2018, am efectuat o anchetă la Inspectoratul Județean în Construcții Brașov, iar în urma discuțiilor purtate cu domnul Liviu Nicolae Firăstrău, inspector șef județean, și cu doamna Maria Munteanu, inspector în construcții, s-au evidențiat următoarele aspecte consemnate și în nota încheiată la sediul inspectoratului și înregistrată cu nr. 50801/03.10.2018 la ISJ Brașov:

a) legat de documentele la care Inspectoratul Județean în Construcții Brașov face referire în adresa transmisă Biroului Teritorial Brașov al instituției Avocatul Poporului, mai exact:

- PVRTL nr. AA.2008 (obiectivul supus controlului fiind recepționat la terminarea lucrărilor în baza acestui proces verbal);
- Referatul cu nr. BBB.2007, emis de verificatorul de proiecte atestat MLPAT cu nr. CC privind verificarea de calitate a proiectului la cerințele: "B1-siguranță în exploatare, D-igienă, sănătatea oamenilor și protecția mediului, E-izolarea termică, hidrofugă și economia de energie, F-protecția contra zgomotului".

La solicitarea noastră de a ni se comunica în copie aceste documente, domnul inspector șef județean, ne răspunde că **nu ne poate pune la dispoziție aceste documente** decât dacă formulăm o altă solicitare în scris, solicitare pe care dânsul o va transmite Inspectoratului de Stat în Construcții București - aparat central, iar în momentul în care obține o aprobare din partea instituției de la București ne va comunica ulterior aceste documente. Domnul inspector șef județean, susține că nu știe dacă aceste documente pot fi comunicate instituției Avocatul Poporului întrucât sunt documente care aparțin societății comerciale.

b) legat de **procesul verbal de control** încheiat de Inspectoratul Județean în Construcții Brașov cu ocazia efectuării controlului la Complexul din Brașov, control efectuat în urma sesizării cu privire la incidentul ce face și obiectul sesizării noastre, **nici acest act nu ni se comunică**. Ne este solicitată o altă adresă scrisă la care ulterior vom avea un răspuns.

c) la întrebarea noastră de a ni se preciza dacă S.C. YYY S.R.L. face dovada îndeplinirii și menținerii, pe întreaga durată de existență a construcției, a cerinței fundamentale aplicabile - "siguranță și accesibilitate în exploatare" conform prevederilor art. 5 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 10/1995, suntem informați că Inspectoratul Județean în Construcții Brașov **nu va formula niciun punct de vedere, nu va formula nicio concluzie** cu privire la îndeplinirea sau neîndeplinirea criteriului menționat la art. 5 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 10/1995 și **nu se va pronunța din moment ce nici expertul nu s-a pronunțat. Beneficiarul, S.C. YYY S.R.L., răspunde la un punct din actul de control prin depunerea expertizei, expertiză care nu ni se poate pune la dispoziție, fiind un act întocmit de societatea comercială în cauză.**

Ni se precizează că: legat de respectarea prevederilor art. 5 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 10/1995, **Inspectoratul Județean în Construcții Brașov a dispus efectuarea unei expertize**. Expertiza a fost depusă de firma S.C. YYY S.R.L., fiind întocmită de un expert tehnic atestat MTCT cu nr. AAA, în cadrul căreia la capitolul concluzii se menționează: nu există reglementare tehnică specifică pe baza căreia să se poată evalua un bazin de înot. În absența legislației se analizează proiectul și construcția din perspectiva reglementărilor existente, respectiv Normativul NP nr. 068/2002. **Configurația balustradelor trambulinelor nu respectă proiectul, a fost schimbată geometria balustradelor.**

Acest aspect rezultă și din adresa comunicată Biroului Teritorial Brașov al instituției Avocatul Poporului, cităm: *"Conform proiectului nr. AA/2007, elaborat de S.C. YYY S.R.L., autorizat cu AC nr. CC.2007- balustradele aferente platformelor de la trambulinele bazinului de înot trebuiau să fie montate astfel încât să rămână o distanță de 80 cm (la cota de + 4,30m și la cota de + 2,30m) și o distanță de 90 cm (la cota + 0,30) până la marginea platformelor. În acest sens, menționăm că, la data verificării în teren, balustradele de la cota de + 4,30m și la cota de +2,30 erau montate până la marginea platformelor, **adică cu încălcarea prevederilor din Proiectul nr. 01/2007, elaborat de S.C. YYY S.R.L., faptă ce constituie abatere de la prevederile art. 25 lit. g din Legea nr. 10/1995.** La data verificării în teren, balustradele aferente platformelor de la trambulinele bazinului de înot urmăreau forma dată în proiect, cu referire la elementele componente ale acestora (bare montate orizontal cu montanți verticali). Din documentele foto puse la dispoziție de S.C. XXX S.R.L., reiese că la data accidentului balustradele erau montate până la marginea platformelor dar ultimul segment al balustradelor avea o formă semirotundă iar barele orizontale din interiorul balustradei converg spre același punct."*

Astfel, suntem în situația în care, deși ancheta Avocatului Poporului a fost una anunțată, domnul inspector șef județean, solicitând ca întâlnirea noastră să aibă loc în data de 3 octombrie 2018, motivat de faptul că este necesar și util ca și funcționarul care s-a ocupat de acest caz să fie prezent la discuțiile cu reprezentării Avocatului Poporului, ne sunt cerute

alte adrese și alte demersuri pentru comunicarea unor acte necesare soluționării sesizării din oficiu a Avocatului Poporului. Chiar mai mult, nu se poate preciza dacă ni se vor comunica în viitor aceste documente solicitate, cum este procesul verbal de control încheiat de Inspectoratul Județean în Construcții Brașov cu ocazia efectuării controlului la Complexul din Brașov proces verbal care probabil constată anumite neconformități, deși este un act emis de Inspectoratul Județean în Construcții Brașov.

Mai mult, Inspectoratul Județean în Construcții Brașov nu poate da un răspuns clar dacă S.C. YYY S.R.L. face dovada îndeplinirii și menținerii, pe întreaga durată de existență a construcției, a cerinței fundamentale aplicabile - "siguranță și accesibilitate în exploatare" conform prevederilor art. 5 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 10/1995, ci suntem trimiși la concluziile unei expertize tehnice, la care nu ni se permite accesul.

Procedând astfel nu putem înțelege cum se aplică aceste norme ce reglementează exercitarea controlului de stat al calității în construcții, în scopul prevenirii sau limitării unor situații ce pot apărea la construcții și care pot pune în primejdie sau afecta negativ viața și sănătatea oamenilor, în condițiile în care, în urma unui control efectuat, Inspectoratul Județean în Construcții Brașov nu poate răspunde dacă respectiva construcție îndeplinește sau nu cerința fundamentală "siguranță și accesibilitate în exploatare".

Mai mult, această solicitare de a ne readresa în scris pentru a ni se comunica un act emis de Inspectoratul Județean în Construcții Brașov, act care constată anumite neconformități, o apreciem ca fiind o lipsă de cooperare, o atitudine care împiedică îndeplinirea atribuțiilor instituției Avocatul Poporului.

Cu toate că, am precizat domnului inspector șef județean, obligația autorităților publice de a comunica, de a pune la dispoziția instituției Avocatul Poporului, în condițiile legii, informațiile, documentele sau actele pe care le dețin în legătură cu petițiile care au fost adresate instituției Avocatul Poporului, precum și cele referitoare la sesizările din oficiu, **acesta nu a ținut cont de aceste aspecte și nu ne-a acordat niciun sprijin în soluționarea acestei sesizări din oficiu.**

Lipsa de transparență, intenția vădită de tergiversare, de amânare a prezentării actelor încheiate cu ocazia efectuării controlului la S.C. Dip&Gip S.R.L. împiedică verificarea condițiilor în care Inspectoratul Județean în Construcții Brașov a organizat și efectuat controlul la acest parc acvatic, parc frecventat de un număr de 340.000 de vizitatori anual (conform datelor publicate în presă). Ne întrebăm oare cine poate concluziona dacă obiectivul supus controlului face sau nu dovada îndeplinirii și menținerii, pe întreaga durată de existență a construcției, a cerinței fundamentale aplicabile - "siguranță și accesibilitate în exploatare", în condițiile în care, Inspectoratul Județean în Construcții Brașov **nu va formula niciun punct de vedere și nu va formula nicio concluzie** cu privire la îndeplinirea sau neîndeplinirea criteriului menționat la art. 5 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 10/1995.

Totodată, menționăm că nu ni s-au comunicat ce măsuri cu scop preventiv-corectiv au fost dispuse în urma controlului efectuat, astfel încât în cadrul Complexului "Paradisul Acvatic" Brașov construcțiile să fie utilizate fără a pune în pericol viața și sănătatea oamenilor.

Siguranța construcțiilor este un domeniu de maximă importanță, iar conform prevederilor legale Inspectoratul de Stat în Construcții urmărește modul de aplicare a cadrului normativ și de reglementare în domeniul calității în construcții, în toate etapele, de concepție, proiectare, execuție, recepție, utilizare și postutilizare indiferent de forma de proprietate sau destinația construcțiilor, pentru aplicarea regulilor obligatorii stabilite prin actele normative în vigoare.

Potrivit art. 1 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 63/2001 privind înființarea Inspectoratului de Stat în Construcții - I.S.C., Inspectoratul de Stat în Construcții - I.S.C. este

organul tehnic specializat care exercită, potrivit legii, **controlul de stat cu privire (...) la aplicarea unitară a prevederilor legale în domeniul calității în construcții**. Or, tocmai Legea nr. 10/2005 privind calitatea în construcții, republicată, stabilește la art. 5 alin. (1) lit. d) că *"Pentru obținerea unor construcții de calitate sunt obligatorii realizarea și menținerea, pe întreaga durată de existență a construcțiilor, a următoarelor cerințe fundamentale aplicabile: d) siguranță și accesibilitate în exploatare.*

Totodată, ne întrebăm, în cazul în care Inspectoratul Județean Brașov a constatat în activitatea sa curentă existența unor lacune legislative în ceea ce privește reglementarea tehnică specifică unui bazin de înot, lacună care provoacă probleme constructorilor, experților tehnici și factorilor cu rol de control, care sunt motivele pentru care această lipsă de reglementare nu a fost adusă la cunoștință aparatului central al Inspectoratului de Stat în Construcții, respectiv Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, instituție în subordinea căreia funcționează Inspectoratul de Stat în Construcții.

În acest context, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 49 din 20 decembrie 2018** referitoare la respectarea prevederilor art. 59 alin. (2) din Constituția României, precum și ale art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată. Recomandarea nr. 49 din 20 decembrie 2018 a fost transmisă Inspectoratului Județean în Construcții Brașov și Inspectoratului de Stat în Construcții București.

Dosar nr. 212/2018 Avocatul Poporului, prin Biroul Teritorial Brașov, s-a sesizat din oficiu, în temeiul art. 16 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, după ce portalul de știri MyTex Brașov a publicat următoarele: *"Au reapărut aurolacii în Brașov!"* Sub acest titlu este semnalată reapariția minorilor care inhalează prenadez (aurolac) pe străzile din municipiul Brașov (în zona Gării Brașov, Piața Dacia, b-dul. Victoriei) situația existentă din luna octombrie 2017.

Potrivit informațiilor din presă: *"În ultima vreme, însă, aurolacii au reapărut în oraș, putând fi văzuți nu doar în zona gării, ci și în cartierele Astra, Tractorul ori în centrul civic. Unul dintre cei care ne-au semnalat faptul ne-a declarat: „Locuiesc în cartierul Tractorul și am observat că, pe lângă banda de boschetari bețivi și scandalagii care s-au oploșit pe lângă piață de vreo doi ani și pe care forțele de ordine îi tolerează, în pofida reclamațiilor făcute de cetățeni, au apărut și aurolaci. Trag pe nas din pungă ziua-n amiaza mare, răscolesc, la concurență cu cealaltă gașcă, containerele de resturi menajere, intră chiar în scări de bloc pe care le găsesc deschise, fac scandal (...)"*

Pentru soluționarea acestei sesizări din oficiu, Biroul Teritorial Brașov a întreprins demersuri la Direcția de Asistență Socială Brașov și la Poliția Locală Brașov.

Poliția Locală Brașov, prin adresa nr. 16632 din 2018, înregistrată la Biroul Teritorial Brașov cu nr. 379 din 2018, și adresa nr.13233 din 2018, înregistrată la Biroul Teritorial Brașov cu nr. 305 din 2018, ne comunică următoarele:

- în vederea verificării aspectelor semnalate, efective din cadrul Poliției Locale Brașov au efectuat acțiuni specifice de combatere și sancționare conform legii a persoanelor care comit fapte de natură antisocială ce aduc atingere ordinii și liniștii publice precum și curățeniei localității.
- s-a acționat conform planurilor de măsuri tematice împreună cu lucrători din cadrul Serviciului Protecția Socială a Copilului și Familiei (sporadic), iar persoanele depistate se aflau în tranzit în municipiul Brașov, acestea având domiciliul în alte localități din împrejurime;

- a fost solicitată ambulanța în zona Bulevardului Gării din municipiul Brașov pentru a prelua o persoană minoră de sex feminin care inhala dintr-o pungă substanțe cu efect halucinogen această refuzând internarea;
- au fost legitimate un număr de 18 persoane din care au fost sancționate contravențional un număr de 5 persoane minore cu vârste cuprinse între 16-18 ani și 5 persoane majore. Persoanele minore depistate au fost îndrumate către localitățile de domiciliu urmând a fi sancționați părinții pentru nerespectarea prevederilor art. 2 pct. 23 din Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, republicată.

Totodată, s-a dispus zilnic verificarea, identificarea și luarea măsurilor legale împotriva persoanelor depistate care încalcă prevederile legale în zonele Crișana, Prahova, b-dul. Victoriei, b-dul. Gării, Dobrogea, Centrul Civic, Aleea Lăcrămioarelor și Parcul Tractorul.

Direcția de Asistență Socială Brașov, prin adresa nr. 38900 din 27 iunie 2018, înregistrată la Biroul Teritorial Brașov cu nr. 275 din 4 iulie 2018, ne comunică următoarele:

- în data de 13 iunie 2018, Direcția de Asistență Socială Brașov și Poliția Locală Brașov au efectuat o acțiune comună de verificare în zona Gării Brașov (B-dul. Victoriei, Gara Brașov, Parcul Tractorul), fiind identificate un număr 8 persoane suspecte care se aflau în tranzit prin municipiul Brașov, dar care aveau domiciliul în localitățile limitrofe.
- Direcția de Asistență Socială Brașov a analizat oportunitatea înființării unui serviciu social care să acorde servicii sociale copiilor străzii, conform prevederilor Hotărârii nr. 797/2017 pentru aprobarea regulamentelor cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal.
- până la licențierea unui serviciu social destinat copiilor străzii, Direcția Asistență Socială Brașov va analiza cu maximă atenție fiecare caz în parte, va depune eforturi în vederea adoptării și aplicării celor mai adecvate soluții pentru orice persoană.

Autoritățile sesizate au acționat prompt pentru luarea măsurilor legale care s-au impus pentru verificarea situației acestor minori care inhalează în plină stradă substanța numită prenadez, astfel că în acest dosar nu s-a impus efectuarea unor demersuri suplimentare.

Dosar nr. 344/2018 În data de 21 august 2018, în ziarul Monitorul de Făgăraș din municipiul Făgăraș, județul Brașov, a fost publicat un articol în care era expusă situația dificilă a copiilor înscriși la Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Victoria, județul Brașov, ce nu și-au primit indemnizațiile pentru îmbrăcăminte și nici majorările pentru rația de hrană zilnică, deși aceste sume trebuiau achitate până la finele anului școlar 2017-2018.

Potrivit celor relatate în presă: *"Părinții spun că nu au primit nici la această oră indemnizațiile pentru articole de îmbrăcăminte, încălțăminte și rechizite aferente anului școlar care s-a încheiat, deși plățile trebuiau să fie efectuate încă din luna aprilie"*.

Față de cele expuse, având în vedere aspectele publicate de presă, Avocatul Poporului, prin Biroul Teritorial Brașov, s-a sesizat din oficiu, în temeiul art. 16 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În urma demersurilor întreprinse, am primit din partea Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă Victoria adresa nr. 2112/25.10.2018, înregistrată la Biroul Teritorial Brașov cu nr. 468 din 14 noiembrie 2018, din care rezultă următoarele:

- cât privește drepturile copiilor înscriși în Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Victoria, acestea au fost acordate o parte în luna septembrie și o parte în luna octombrie, astfel că, în prezent, plățile au fost efectuate integral.

Față de cele expuse, apreciem că informațiile publicate în presă s-au confirmat, însă Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Victoria a dispus măsurile necesare pentru rezolvarea situației, procedând la acordarea drepturilor cuvenite copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar.

Dosar nr.265/2018 Petiționara solicită intervenția instituției noastre la instituțiile competente pentru clarificarea următoarei situații: fiica este încadrată în grad de handicap grav, cu asistent personal, în baza certificatului de încadrare în grad de handicap a copilului cu dizabilitate și a Hotărârii nr. XXX.2017 emise de Comisia pentru Protecția Copilului. Petiționara precizează faptul că până la data de 28.02.2018 în virtutea statutului de persoană cu dizabilitate, minora a beneficiat de servicii de asistență socială - terapii specifice - prin programe desfășurate la Centrul de recuperare pentru copii cu dizabilități "Perseverența" din cadrul Fundației Transilvana Alpha. După această dată, fundația mai sus menționată a anunțat că datorită lipsei de fonduri bănești și întrucât petiționara/beneficiara serviciilor sociale nu are domiciliul în Târgu-Mureș, va putea beneficia de serviciile și terapiile specifice doar contra cost. Atât petiționara, prin cererile înregistrate la nr. 1559/2018 și nr. 1979/2018 cât și furnizorii de servicii sociale - Fundația Transilvana Alpha, prin cererea înregistrată la nr. 1846/2018 se adresează Primăriei Comunei Glodeni solicitând sprijin pentru a putea beneficia de dreptul de asistență socială sub forma de servicii sociale adecvate situației persoanei încadrate în grad de handicap, surprinzător este răspunsul Primăriei Glodeni – adresa nr. 1559/2018 prin care instituția comunică faptul că în Programul anual de acordare a finanțărilor nerambursabile aprobat prin HCL nr.23/2018 nu s-a cuprins domeniul asistență socială din lipsa de fonduri bugetare suficiente.

Aspectele semnalate au fost analizate în contextul unei posibile încălcări a dreptului la informație, a dreptului privind protecția copiilor și tinerilor, a dreptului privind protecția persoanelor cu handicap și a dreptului persoanei vătămate de o autoritate publică (art. 31, art. 49, art. 50 și art. 52 din Constituția României).

Astfel, ne-am adresat Primăriei Comunei Glodeni pentru a analiza situația prezentată și de a comunica petentului un răspuns referitor la modul de soluționare a aspectelor semnalate.

Urmare a demersurilor Biroului Teritorial Târgu-Mureș al instituției Avocatul Poporului, Primăria Comunei Glodeni prin adresa nr. 3469/2018 ne comunică faptul că autoritatea administrației publice locale, prin reprezentant legal, s-a consultat cu secretarul Consiliului Județean Mureș și directorul adjunct a Direcției Generale de Asistentă Socială și Protecția Copilului Mureș care cunosc cazul fiicei petiționarei. În condițiile în care la data de 16.06.2018 se va realiza reevaluarea minorei, Primăria Glodeni precizează că după emiterea noilor documente cu referire la reevaluare, elaborarea noului plan de servicii și certificat de orientarea școlară, urmează să identifice măsurile adecvate cazului prezentat.

Dosar nr. 336/2018 Petiționara solicită intervenția instituției noastre la instituțiile competente pentru clarificarea următoarei situații: petenta arată faptul că în calitate de reprezentant legal al fiului minor, încadrat în grad de handicap grav cu asistent personal conform certificatului de încadrare a copilului cu dizabilități nr. XXX.2018 a solicitat prin cererea înregistrată la nr. 73254/2018, angajarea petentei ca și asistent personal de către autoritatea administrației publice în a cărei rază teritorială petenta își are domiciliul – Primăria Comunei Viișoara. Deși prevederile legale aplicabile – art. 39 alin. 1 și art. 40 și art. 44 din Legea nr. 448/2006, republicată privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, stipulează în sensul obligației autorității administrației publice de a asigura angajarea și salarizarea asistentului personal al persoanei cu handicap, Primăria Comunei Viișoara nu procedează în sensul îndeplinirii obligațiilor legale.

Aspectele semnalate au fost analizate în contextul unei posibile încălcări a dreptului privind egalitatea în drepturi, a dreptului privind protecția persoanelor cu handicap și a dreptului persoanei vătămate de o autoritate publică (art. 16, art. 50 și art. 52 din Constituția României).

Ne-am adresat Primăriei Comunei Viișoara pentru a analiza situația prezentată și de a comunica petentei un răspuns referitor la modul de soluționare a aspectelor semnalate.

Urmare a demersurilor Biroului Teritorial Târgu-Mureș al instituției Avocatul Poporului, Primăria Comunei Viișoara prin adresa nr. 1075/2018 înregistrată la nr. 407/2018 ne comunică faptul că în urma depunerii documentelor pentru angajare în calitate de asistent personal pentru fiul acesteia, petiționara a fost angajată începând cu data de 01.06.2018 prin Dispoziția Primarului nr. 136/2018.

În consecință, petentei i s-a comunicat punctul de vedere exprimat de instituția sesizată.

Dosar nr. 441/2018 Petenta a sesizat Biroul Teritorial Târgu-Mureș al instituției Avocatul Poporului, arătând că este mama a doi copii minori încadrați în grad de handicap pentru care Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Mureș a emis certificate de orientare școlară pentru copii cu cerințe educaționale speciale, fiind numiți responsabili de caz pentru servicii psihoeducaționale de către unitatea de învățământ la care sunt înscriși copiii. Deși de la debutul anului școlar 2017 - 2018 și până la momentul în care petenta se adresează instituției noastre au trecut mai bine de 8 luni, copiii nu au beneficiat de alocațiile zilnice de hrană, așa cum prevede art. 51 din Legea nr.1/2001, respectiv HGR nr. 564/2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar.

Aspectele semnalate au fost analizate în contextul unei posibile încălcări a dreptului privind egalitatea în drepturi, a dreptului privind protecția copiilor și a tinerilor, a dreptului privind protecția persoanelor cu handicap și a dreptului persoanei vătămate de o autoritate publică (art. 16, art. 49, art. 50 și art. 52 din Constituția României).

În vederea soluționării aspectelor prezentate, ne-am adresat instituțiilor abilitate Primăria Orașului Sărmașu, Liceul Teoretic Samuil Micu Sărmașu, Consiliul Județean Mureș și Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Mureș pentru a analiza situația prezentată și de a comunica petentei un răspuns referitor la modul de soluționare a aspectelor semnalate.

Urmare a demersurilor întreprinse de Biroului Teritorial Târgu-Mureș al instituției Avocatul Poporului, instituțiile sesizate au soluționat favorabil situația expusă de către petentă, astfel: prin adresa nr. 1758/2018 înregistrată la instituția noastră la nr. 648/2018, unitatea școlară – Liceul Teoretic „Samuil Micu” Sărmașu ne comunică faptul că: „respectivul caz a fost soluționat de către unitatea școlară și Primăria Orașului Sărmașu, fiindu-i achitate integral petentei V.J. drepturile bănești care i se cuveneau pentru minorii încadrați în grad de handicap, în baza certificatelor de orientare școlară pentru copii cu cerințe educaționale speciale. Drepturile bănești au fost achitate în luna iulie”.

În consecință, petentei i s-a comunicat punctul de vedere exprimat de instituția sesizată.

Dosar nr. 239/2018 În articolul intitulat: *”Lipsește logopezii școlari din județ. Unul singur are de evaluat peste o mie de copii!”*, publicat în cotidianul Ziarul de Bacău din data de 27 septembrie 2018, a fost prezentată situația cu care se confruntă rețeaua școlară din județul Bacău, respectiv numărul insuficient de logopezi.

Astfel, potrivit celor relatate în articol, la nivelul rețelei școlare județene își desfășoară activitatea doar 11 logopezi școlari, care trebuie să facă față unei populații școlare de 11.800 elevi, preșcolari și elevi de școală primară.

În această situație, părinții sunt puși în situația de a apela la logopezi care își desfășoară activitatea în mediul privat, suportând contravaloarea ședințelor terapeutice.

În articolul de presă se relatează că Inspectoratul Școlar Județean Bacău ar fi efectuat demersuri la Ministerul Educației Naționale pentru suplimentarea numărului de logopezi, însă demersul nu a fost urmat de un răspuns favorabil.

Având în vedere situația relatată, în vederea clarificării situației, Biroul Teritorial Bacău a efectuat demersuri la Inspectoratul Școlar Județean Bacău.

Ca urmare a demersului efectuat, prin adresa nr.11038/29.10.2018 autoritatea sesizată a comunicat că în vederea respectării dispozițiilor Ordinului nr.5555/2011 al Ministrului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului la nivelul județului Bacău, la data de 26 octombrie 2018, Consiliul de Administrației al Inspectoratului Școlar Județean Bacău a aprobat transferul de la învățământul special către Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Bacău a trei posturi de logoped.

Potrivit celor comunicate, în anul școlar 2017 - 2018 erau încadrați 11 logopezi, care deserveau, în medie, 555 elevi cu tulburări de limbaj. Potrivit Ordinului nr.5555/2011 al Ministrului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului fiecărui logoped trebuie să îi fie alocat un număr maxim de 40 copii pe parcursul unui an școlar. Întrucât această cerință nu era îndeplinită cu un număr de doar 11 logopezi, Inspectoratul Școlar Județean Bacău a efectuat demersuri pentru suplimentarea numărului de logopezi.

În aceste condiții, prin finanțarea a 14 posturi de logoped și ținând cont de existența unui număr de 555 copii care au nevoie de servicii de logopedie, este îndeplinită condiția amintită anterior, respectiv aceea ca fiecărui logoped să îi fie alocat un număr maxim de 40 de copii cu tulburări de limbaj.

Dosar nr. 225/2018 În articolul intitulat: *"Bătaie într-un liceu din Comănești"* a fost prezentat un incident care a avut loc la începutul anului școlar 2018 - 2019 într-o unitate de învățământ din orașul Comănești, județul Bacău.

În articolul de presă s-a relatat că incidentul a avut loc la Liceul Tehnologic "Dimitrie Ghica", iar din imaginile atașate articolului rezulta că două eleve au lovit o alta fată, au p[ruit-o și i-au adresat cuvinte obscene.

Potrivit celor relatate în articol, conducerea liceului a precizat că elevele implicate vor avea nota scăzută la purtare.

Ca urmare a aprobării propunerii de sesizare din oficiu, Biroul Teritorial Bacău a efectuat demersuri la unitatea de învățământ, în cauză și la Inspectoratul Școlar Județean Bacău.

Prin adresa nr.2486/18.10.2018, Colegiul Tehnic "Dimitrie Ghica" Comănești a comunicat că incidentul relatat de presă a avut loc în data de 13 septembrie 2018, în incident fiind implicate trei eleve ale unității de învățământ.

Conform celor relatate de conducerea școlii, după cercetarea efectuată s-a concluzionat că incidentul este urmarea unui conflict mai vechi, intervenit în vacanța de vară între cele trei eleve. Pentru clarificarea împrejurărilor în care a avut loc incidentul, au fost verificate înregistrările video, au fost purtate discuții cu elevele implicate, cu colegii de clasă și cu profesorii diriginți ai elevelor.

Așa cum rezultă atât din răspunsul comunicat de unitatea de învățământ, cât și din adresa nr.10750/26.10.2018 a Inspectoratului Școlar Județean Bacău, în urma verificărilor a

fost dispusă scăderea notelor la purtare pentru elevii implicați în incident. De asemenea, pentru prevenirea apariției unor incidente similare au fost dispuse următoarele măsuri:

- mai mare implicare a consilierului de la cabinetul de consiliere psihologică;
- activități comune realizate de cadrele didactice împreună cu reprezentanți ai Poliției de Proximitate și Jandarmeriei, având ca obiect conștientizarea efectelor violenței verbale și fizice;
- atenție sporită din partea profesorului de serviciu și a profesorilor diriginți în timpul pauzelor, cu precădere la clasele unde se manifestă excесе de limbaj violent;
- implicarea Consiliului elevilor în acțiuni de conștientizare a deviațiilor de comportament și educarea în spiritul unui comportament normal, civilizată și educativ.

Dosar nr. 231/2018 În articolul intitulat: *"Bătăie între eleve la Târgu Neamț"* a fost prezentat un incident care a avut loc recent într-o unitate de învățământ din orașul Tg. Neamț, județul Neamț.

În articolul de presă se relatează că incidentul a avut loc la Colegiul Tehnic "Ion Creangă", iar din imaginile atașate articolului rezulta că o elevă lovea o colegă, în timp ce ceilalți elevi se amuzau și filmau.

Potrivit celor relatate în articol, conducerea liceului a precizase că urma să se efectueze o anchetă.

Pentru verificarea informațiilor relatate de presă, Biroul Teritorial Bacău a efectuat demersuri la unitatea de învățământ în cauză și la Inspectoratul Școlar Județean Neamț.

Ca urmare a demersului Biroului Teritorial Bacău, prin adresa nr.9074/17.10.2018, Colegiul Tehnic "Ion Creangă" Târgu Neamț a comunicat că incidentul a avut loc în data de 24 septembrie 2018, în pauza de la 14,50 -15,00, în conflict fiind implicate două eleve, iar ceilalți colegi de clasă au asistat pasivi și au filmat incidentul.

Conform celor relatate de conducerea unității, ca urmare a incidentului descris a fost convocată Comisia pentru prevenirea și combaterea violenței, în cadrul căreia au fost audiați elevii implicați, s-a stabilit originea conflictului și gravitatea faptelor, după care s-au dispus sancțiunile corespunzătoare, cu precizarea că elevii implicați au fost îndrumați spre activități de consiliere psihologică individuală și colectivă în cadrul cabinetului de consiliere psihologică existent în unitatea de învățământ.

Prin adresa nr.13285/29.10.2018, Inspectoratul Școlar Județean Neamț a confirmat informațiile furnizate de unitatea de învățământ, detaliind cu privire la faptul că după producerea incidentului atât elevele implicate, cât și ceilalți elevi din clasă au încercat să ascundă existența acestuia. De asemenea, prin aceeași adresă autoritatea sesizată precizează măsurile dispuse ca urmare a anchetei efectuate la sediul unității școlare, după cum urmează:

- eleva agresoare a fost sancționată cu mustrare scrisă, i-a fost scăzută nota la purtare cu trei puncte, a fost mutată disciplinar la o clasă paralelă și va urma un program de consiliere la cabinetul consilierului școlar;
- eleva victimă a agresiunii a fost sancționată cu mustrare scrisă, i-a fost scăzută nota la purtare cu două puncte și, de asemenea, va urma un program de consiliere la cabinetul consilierului școlar;
- cei doi elevi care au filmat și instigat elevele, au fost sancționați cu mustrare scrisă și le-a fost scăzută nota la purtare cu un punct, respectiv trei puncte;
- colectivul clasei a fost îndrumat către consiliere psihologică individuală și colectivă, urmând ca dirigințele clasei să monitorizeze participarea elevilor la orele de consiliere.

De asemenea, Inspectoratul Școlar Județean Neamț a precizat că la nivelul unităților de învățământ din județul Neamț, vor fi intensificate campaniile de prevenire a violenței în rândul elevilor.

Dosar nr. 260/201 În articolul intitulat: *”Un tată de 49 de ani și-a agresat sexual fiica de 13 ani. O judecătoare din Onești l-a pedepsit cu muncă în folosul comunității la Protecția Copilului”* a fost prezentat cazul unei fete în vârstă de 13 ani, victimă a abuzurilor sexuale exercitate de propriul tată.

În articolul de presă se relatează că prin sentința penală definitivă, pronunțată de Judecătoria Onești, județul Bacău, agresorul a fost condamnat la pedeapsa de trei ani închisoare cu suspendare pentru săvârșirea infracțiunii de agresiune sexuală. Totodată, prin aceeași sentință, agresorul a fost obligat să presteze muncă neremunerată în folosul comunității pe o perioadă de 120 de zile în cadrul Primăriei Municipiului Onești sau la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Bacău – Centrul de Servicii Sociale Alexandra Onești.

Din articolul de presă nu a rezultat dacă față de minora victimă a abuzului a fost luată vreo măsură de protecție specială de către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Bacău înainte sau după pronunțarea sentinței penale, în conformitate cu prevederile Legii nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

Ca urmare a aprobării propunerii de sesizare din oficiu, Biroul Teritorial Bacău a efectuat demersuri la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Bacău, pentru a ni se comunica informații cu privire la situația prezentată în presă.

Prin adresa nr.117562/2018, autoritatea sesizată a comunicat că situația minorei a intrat în atenția acesteia în 2018, dată la care s-a solicitat de către Poliția Municipiului Onești delegarea unui psiholog pentru audierea minorei în dosarul în care se efectuau cercetări sub aspectul săvârșirii asupra acesteia a infracțiunii de agresiune sexuală.

Conform celor relatate de autoritatea sesizată, în prezența avocatului desemnat din oficiu și a fratelui major, minora a declarat că a fost agresată sexual de tatăl său și nu dorește să revină în familia naturală, astfel că organele de cercetare penală au solicitat sprijinul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Bacău.

Din răspunsul comunicat de autoritatea sesizată rezultă că minora, fratele și mama acesteia au fost informați cu privire la serviciile de care pot beneficia în cadrul instituției, dar atât minora, cât și mama acesteia au declarat că nu doresc să fie incluse în servicii de specialitate, urmând ca minora să locuiască la nașa de botez și să beneficieze de servicii de consiliere în cadrul școlii la care este elevă.

Autoritatea sesizată precizează că situația minorei a fost monitorizată în continuare, constatându-se că aceasta locuiește la domiciliul nașei de botez, este elevă la Liceul xxxxxxxxxxxx Onești, județul Bacău, frecventează cu regularitate cursurile școlare și este inclusă într-un program de consiliere în cadrul unității de învățământ.

În finalul răspunsului comunicat, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Bacău precizează că față de situația prezentată, nu s-a impus luarea unei măsuri de protecție specială, în conformitate cu prevederile Legii nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

Dosar nr. 272/2018 Prin petiția înregistrată la Biroul Teritorial Bacău al instituției Avocatul Poporului cu nr. 272 din 1 noiembrie 2018, petenta, ne-a sesizat în contextul unei posibile încălcări a art. 49 și art. 52 din Constituția României, privind dreptul la protecție a copiilor și a tinerilor și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică.

În acest sens, petenta, mama unui copil, încadrat în gradul grav de handicap, școlarizat la Școala ”xxxxxxxxxxx”, Bacău, susținea că până la data sesizării Biroului Teritorial Bacău, nu a primit sumele de bani reprezentând alocația zilnică de hrană, alocația pentru rechizite școlare, cazarmament, îmbrăcăminte și încălțăminte și sumele de bani pentru nevoi personale.

De asemenea, petenta și-a exprimat nemulțumirea și față de faptul că Centrul Școlar de Educație Inclusivă nr. 1 Bacău, la care fiul acesteia a fost școlarizat în anul școlar 2017 - 2018, nu a aprobat cererea privind acordarea bursei de ajutor social (medicală), reglementată prin Ordinul M.E.C.T.S. nr. 5576/2011, modificat și completat prin Ordinul nr. 3480/2018.

Conform celor sesizate de petentă, în termenul legal stipulat de art. 5 din H.G. nr. 564/2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar, respectiv, în perioada 1-30 septembrie 2018, a depus la unitatea de învățământ cererea însoțită de documentele doveditoare.

Potrivit dispozițiilor art. 8 alin. (1) și alin. (2) din H.G. nr. 564/2017: ”În execuție, unitățile de învățământ plătesc beneficiarilor sumele aferente reprezentând alocația zilnică de hrană în primele 10 zile lucrătoare ale lunii pentru luna/lunile precedentă(e), în funcție de numărul de zile de școlarizare și de prezența școlară înregistrată în luna/lunile anterioară(e), prin totalizarea numărului de zile în care copiii/elevii/tinerii cu CES au fost prezenți la școală sau au absentat motivate.

(2) Sumele aferente drepturilor de care beneficiază copiii/elevii/tinerii cu CES, cu excepția celor reprezentând alocația zilnică de hrană, se plătesc în două tranșe: prima tranșă va fi acordată în perioada aprilie-iunie, aferentă semestrului I calendaristic, iar a doua tranșă în perioada octombrie-noiembrie pentru al doilea semestru calendaristic”

Potrivit dispozițiilor art. 6 din același act normativ, ” În vederea fundamentării sumelor necesare finanțării drepturilor de care beneficiază copiii/elevii/tinerii cu CES, ordonatorii de credite ai unităților de învățământ și ordonatorii principali de credite ai bugetelor locale au obligația întocmirii și transmiterii documentelor solicitate de administrațiile județene ale finanțelor publice/direcțiile generale regionale ale finanțelor publice la termenele precizate”

Ca urmare a demersurilor întreprinse de Biroul Teritorial Bacău, prin adresa nr. 4218 din 7 decembrie 2018, Școala ”xxxxxxxxxxx” Bacău, a comunicat că în conformitate cu prevederile H.G. nr. 564/2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar, a solicitat ordonatorului principal de credite, respectiv, Primăria municipiului Bacău, sumele necesare achitării drepturilor bănești.

Conform celor comunicate de autoritatea sesizată, după aprobarea sumelor, drepturile aferente perioadei cuprinse între 10 septembrie 2018 - 30 noiembrie 2018, urmau să fie achitate în cursul lunii decembrie 2018.

În ceea ce privește acordarea bursei medicale, au fost solicitate informații de la Inspectoratul Școlar Județean Bacău, care prin adresa nr. 11834 din 18 decembrie 2018, a comunicat situația acordării acestor drepturi la nivelul unităților școlare din județul Bacău.

Din examinarea situației comunicate, a rezultat că pentru anul școlar 2017-2018, Centrul Școlar de Educație Inclusivă nr. 1 Bacău, (unitate școlară la care fiul petentei a fost școlarizat) a acordat 91 de burse de ajutor social pentru copii cu CES, iar la nivelul anului școlar 2018-2019 0.

De asemenea, din datele comunicate, a rezultat că la nivelul Școlii Gimnaziale ”xxxxxxxxxxx” Bacău, unitate școlară la care este școlarizat fiul petentei, în anul școlar 2018 - 2019 sunt acordate 7 burse de ajutor social pentru copiii cu CES. Conform datelor transmise, în cadrul Școlii Gimnaziale” xxxxxxxxxxxxxx Bacău, sunt școlarizați 7 elevi cu CES, 5 la învățământul primar și 2 la învățământul gimnazial, rezultând astfel că toții elevii în cauză beneficiază de burse de ajutor social.

Dosar nr.478/2018 În articolul intitulat „Anchetă la liceu după ce doi băieți ar fi întreținut relații sexuale” publicat în cotidianul *Gazeta de Sud* din data de 17 aprilie 2018, s-a relatat faptul că, doi elevi în vârstă de 11, respectiv 13 ani de la Liceul Tehnologic Roșia de

Amaradia, județul Gorj, au fost filmați în ipostaze indecente, într-o magazie din curtea școlii. Imaginile surprinse de doi colegi au fost postate pe internet.

Ca urmare a aprobării Notei nr. 478/17.04.2018, prin care s-a propus sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului, s-au efectuat demersuri scrise la Inspectoratul Școlar Județean Gorj și Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Gorj, pentru informații suplimentare referitoare la conduita și securitatea elevilor pe perioada desfășurării cursurilor, luând în considerare că faptele filmate au avut loc în incinta unității de învățământ unde aceștia sunt elevi, în timpul cursurilor la care, elevii în cauză au absentat.

Din conținutul actelor prin care, autoritățile sesizate au dat curs demersurilor noastre, **au fost obținute următoarele informații:**

- Incidentul a avut loc în data de 12.04.2018, elevii din clasa a-V-a fiind surprinși de elevii din clasa a-VIII-a și filmați, filmul fiind apoi distribuit în interiorul Liceului;
- În data de 13.04.2018, elevul I.A din clasa a-V-a a fost preluat de reprezentanții DGASPC Gorj, în urma unei hotărâri judecătorești pronunțate anterior producerii incidentului în cauză;
- În data de 16.04.2018, s-au întrunit consiliile profesoriale ale claselor a-VIII-a A și a-VIII-a B, în ședință comună, pentru analizarea incidentului și stabilirea eventualelor sancțiuni;
- La ședință au participat și părinții elevilor implicați, aceștia fiind convocați telefonic;
- Profesorii diriginți ai claselor a-VIII-a au propus sancționarea elevilor implicați în incident cu muștrare scrisă, însoțită de scăderea notei la purtare la 4, pe semestrul II, al anului școlar, dată fiind gravitatea faptei;
- De asemenea, a fost propusă aplicarea unor sancțiuni cu muștrare scrisă însoțite de scăderea notei la purtare la 6, pe semestrul II, pentru elevii care au distribuit filmul respectiv, depistați de DIICOT;
- Părinții a doi elevi implicați în incident au considerat că măsurile sunt prea drastice;
- Consiliul profesoral al clasei, întrunit în data de 16.04.2018 pentru a hotărî sancțiunile disciplinare pentru elevii clasei a-VIII-a implicați în incident, a analizat abaterile și a propus aplicarea sancțiunilor în forma propusă de profesorii diriginți. Această măsură a fost validată ulterior în ședința Consiliului Profesoral al unității școlare, cu 28 de voturi pentru și o abținere;
- Suplimentar, în ședința Consiliului Profesoral, s-a decis aplicarea unor sancțiuni și elevilor din clasa a-V-a implicați, respectiv muștrare scrisă însoțită de scăderea notei la purtare la 4 pe semestrul II al anului școlar, sancțiuni aprobate cu 26 voturi pentru și 3 împotriva;
- Reprezentanta Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Gorj, Popescu Nicoleta, s-a deplasat în data de 23.04.2018 la Liceul Tehnologic Roșia de Amaradia, unde a desfășurat activități de consiliere cu elevii claselor a-VIII-a A, B și a-V-a, pe tema prevenirii delincvenței juvenile. De asemenea, a furnizat diriginților claselor respective materiale pentru continuarea consilierii elevilor claselor a-VIII-a A, B și a-V-a, pentru prevenirea unor incidente ulterioare;
- Diriginții au desfășurat activități specifice, atât în cadrul orelor de consiliere, cât și ori de câte ori a fost necesar, atât pe teme cuprinse în planificarea activităților pe semestru, cât și din planul de măsuri recomandat;
- Au fost întreprinse demersuri pentru arondarea școlii la un consilier școlar, încă din anul 2016;
- Elevii din clasa a-V-a, implicați în incident, au urmat un program de consiliere psihologică al DGASPC Gorj;

- Părinții unuia dintre elevi au refuzat consilierea de către dirigintele clasei, prof. Ciungu Cristiana;
- De la data incidentului și până în prezent, reprezentanți ai Inspectoratului Județean de Poliție Gorj și inspectorul de specialitate Șoșoi Alexandru, din cadrul Centrului de Evaluare, Prevenire și Consiliere Antidrog Gorj s-au deplasat la Liceul Tehnologic Roșia de Amaradia și au desfășurat activități de informare și prevenție, în scopul informării elevilor și cadrelor didactice despre prevenirea delincvenței juvenile și victimizării minorilor;
- Elevii implicați în incident, care se află în continuare la Liceul Tehnologic Roșia de Amaradia, nu manifestă deviații comportamentale fiind permanent supravegheați de familie, corpul profesoral și conducerea Liceului;
- Elevii în cauză dau dovadă că regretă incidentul, declarând că nu vor mai repeta vreodată faptele comise;
- În urma cazurilor semnalate de către conducerea Liceului Tehnologic Roșia de Amaradia, Inspectoratul Școlar Județean Gorj, prin adresa nr.6198/17.04.2018, a solicitat sprijinul Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Gorj, pentru desfășurarea de activități de prevenire a comportamentului violent/delincvent și pentru analizarea posibilității de arondare/înființare a unui cabinet școlar de asistență psihopedagogică la Liceul Tehnologic Roșia de Amaradia;
- Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Gorj a constituit o echipă de specialiști, care s-a deplasat la Liceul Tehnologic Roșia de Amaradia pentru investigare și desfășurare de activități de consiliere cu elevii și cadrele didactice
- Prin adresa nr.2690/25.06.2018, Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Gorj a solicitat sprijinul unităților de învățământ preuniversitar în indentificarea nevoilor de servicii educaționale specifice oferite direct beneficiarilor(copii/elevi, părinți, profesori, comunitatea locală) la nivelul județului Gorj, în scopul înființării de cabinete de asistență psihopedagogică și cabinet logopedice, conform legislației în vigoare;
- Liceul Tehnologic Roșia de Amaradia a completat fișa de identificare a unității de învățământ preuniversitar, care necesită furnizarea serviciilor educaționale specifice în vederea înființării cabinetului școlar/interșcolar de asistență psihopedagogică;
- În ședința Consiliului de Administrație al Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Gorj din data de 20.08.2018 au fost analizate propunerile unităților de învățământ de fundamentare a nevoilor de servicii educaționale specifice, în scopul înființării de cabinete școlare/interșcolare de asistență psihopedagogică și a fost aprobată propunerea de înființare a unui cabinet interșcolar de asistență psihopedagogică la Liceul Tehnologic Roșia de Amaradia și Școala Gimnazială Prigoria, județul Gorj;
- Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Gorj a fundamentat solicitarea de înființare a cabinetului interșcolar de asistență psihopedagogică, pe care a înaintat-o Inspectoratului Școlar Județean Gorj și Consiliului Județean Gorj;
- Ulterior, Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Gorj a desemnat un profesor consilier școlar din cadrul Centrului Județean de Asistență Psihopedagogică Gorj, care să monitorizeze situațiile cu grad ridicat de risc, în materie de abandon școlar, consumul de droguri și tulburări comportamentale din cadrul la Liceului Tehnologic Roșia de Amaradia, până când Ministerul Educației Naționale va aproba înființarea de noi cabinete.

Având în vedere aspectele de mai sus, în scopul prevenirii repetării unor astfel de incidente grave și regretabile, s-a propus și încuviințat emiterea unei recomandări, în sensul celor anterior menționate, către conducerea Inspectoratului Școlar Județean Gorj. Recomandarea nr. 4/2019 se află în curs de însușire.

Dosar nr.693/2018 În articolul publicat în cotidianul Gazeta de Sud din data de 06.06.2018, a fost publicat articolul intitulat „*Un copil de trei ani și opt luni a rămas fără vedere la un ochi, după un accident la un loc de joacă*”.

Articolul respectiv prezenta știrea conform căreia: Un copil, de trei ani și opt luni, din Bumbesti-Jiu, Gorj, a rămas fără vedere la un ochi, în urma unui accident la un loc de joacă din oraș. Micuțul a mers cu părinții la un loc de joacă și s-a dat într-un leagăn defect. Leagănul nu era prevăzut cu spătar, iar copilul s-a dezechilibrat și a nimerit cu ochiul într-un element metalic rupt și ruginit.

În urma analizării aspectelor anterior expuse, a rezultat încălcarea art.22 din Constituția României, privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, conform căruia Statul este obligat să ia măsuri de garantare a dreptului la viață, precum și dreptului la integritate fizică și psihică ale persoanei.

Având în vedere că Instituția Avocatul Poporului este garantul drepturilor și libertăților cetățenilor și trebuie să intervină în apărarea oricărui drept sau libertate umană, analizând situația anterior expusă, în temeiul art.16, alin.1 din Legea nr.35/1997, republicată, ca urmare a încuviințării Notei nr.693/06.06.2018, prin care am propus sesizarea din oficiu, în data de 14.06.2018, în baza împuternicirii nr.8696 a Avocatului Poporului, Biroul Teritorial Craiova, a efectuat o anchetă la Primăria orașului Bumbesti-Jiu, județul Gorj, **instituție responsabilă cu întreținerea locului de joacă și a echipamentului de agrement în cauză.**

Din actele studiate și din discuțiile purtate cu primarul orașului Bumbesti-Jiu a reieșit faptul că, chiar în ziua producerii incidentului, respectiv data de 16.05.2018, Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorului Gorj a efectuat un control tematic la locul de joacă unde s-a petrecut incidentul în cauză.

Rezultatele controlului nu au evidențiat nici un aspect, care ar fi trebuit remediat la mobilierul de divertisment din dotarea locului de joacă în discuție.

Drept urmare, în data de 15.06.2018, prin actul nr.736 ne-am adresat Comisariatului Județean pentru Protecția Consumatorului Gorj, pentru informații complete și detaliate în legătură cu controlul tematic efectuat în data de 16.05.2018.

Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorului Gorj a dat curs demersului efectuat, prin adresa nr.1302/25.06.2018, sosită la Biroul Teritorial Craiova în data de 27.06.2018, comunicându-ne următoarele:

- în data de 16.05.2018, ora 12²⁰, fără a avea cunoștință despre accidentul petrecut la locul de joacă de pe raza orașului Bumbesti-Jiu, a fost finalizată acțiunea de control tematic privind respectarea prevederilor legale la prestarea serviciilor în locurile de joacă pentru copii, la Primăria orașului Bumbesti-Jiu.
- în urma verificărilor s-a constatat că unele echipamente prezentau un grad ridicat de uzură, însă acesta era acceptabil raportat la perioada de utilizare și nu putea conduce la eventuale vătămări, aspect ce a rezultat atât din verificarea echipamentelor cât și a documentelor Primăriei Bumbesti-Jiu, în care se menționa periodicitatea operațiunilor de întreținere și reparațiile efectuate.
- unele dintre elemente erau noi (placaj), iar altele erau vizibil reparate, existând puncte de sudură la componentele metalice.
- nu s-au identificat echipamente rupte, dale lipsă sau putrezite și nici alte elemente menite să pună în pericol integritatea utilizatorilor.

- raportat la deficiențele menționate, conform declarațiilor de presă, la data și ora controlului echipamentele verificate nu prezentau degradări care să pună în pericol sănătatea sau integritatea utilizatorilor.
- În data de 21.05.2018, a fost înregistrată o petiție, on line, la Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorului Gorj, petiție prin care s-a semnalat accidentul produs în data de 16.05.2018, ora 10, semnalându-se totodată și lipsa spătarului la un echipament de agrement montat într-un spațiu de joacă din orașul Bumbesti-Jiu.
- În aceeași zi, respectiv 21.05.2018, o echipă de control s-a deplasat în vederea cercetării aspectelor sesizate prin intermediul petiției. Ca urmare a verificărilor efectuate s-au constatat următoarele:
  - a) la data și ora controlului s-a constatat că leagănul care făcea obiectul reclamației nu avea spătar;
  - b) existau și echipamente de agrement ce prezentau elemente lipsă sau deteriorate (lipsă mâner susținere balansoar de doi utilizatori, una dintre treptele de acces la tobogan nu era fixată la un capăt);
  - c) locul de joacă era împrejmuit, însă erau elemente din lemn lipsă;
  - d) la intrarea în spațiul de joacă exista amplasat un panou cu regulamentul de organizare și funcționare, însă lipseau informații cu privire la numărul de autorizație de funcționare a spațiului de joacă, numerele de telefon ale serviciilor profesioniste pentru situații de urgență și ale ANPC;
  - e) echipamentele de agrement nu erau inscripționate cu informații privind denumirea echipamentului, seria, anul fabricației, producătorul și caracteristicile tehnice;
  - f) controlul a fost extins și la celelalte cinci spații de joacă de pe raza orașului Bumbesti-Jiu, constatându-se lipsa panourilor de avertizare, neinscripționarea echipamentelor de agrement, echipamente de agrement cu elemente lipsă sau deteriorate (masă rotativă cu podea de lemn găurită și fără banchete, trepte acces tobogane fixate necorespunzător, desprinse sau rupte, tobogan fisurat);
  - g) ca urmare a abaterilor constatate, Primăria orașului Bumbesti-Jiu a fost sancționată contravențional cu două amenzi în valoare totală de 35.000 lei, dispunându-se și măsura interzicerii utilizării echipamentelor de agrement, cu suspendarea activității celor șase locuri de joacă verificate, până la remedierea deficiențelor constatate;
  - h) în vederea informării consumatorilor cu privire la măsurile dispuse s-a procedat la aplicarea de afișe de informare și avertizare, atât la intrare cât și în incinta locurilor de joacă.

Cu privire la cele prezentate, **se deprind următoarele concluzii:**

1. Autoritățile petiționate au dat curs demersurilor Instituției Avocatul Poporului-Biroul Teritorial Craiova.
2. Ca urmare a abaterilor constatate, Primăria orașului Bumbesti-Jiu a fost sancționată contravențional, dispunându-se și măsura interzicerii utilizării echipamentelor de agrement, cu suspendarea activității celor șase locuri de joacă verificate, până la remedierea deficiențelor constatate.
3. S-au întreprins demersuri concrete pentru soluționarea aspectelor semnalate, s-au luat măsuri ferme, fiind informați în detaliu asupra acestora.

Având în vedere aspectele de mai sus, s-a propus emiterea unei recomandări către Primarul orașului Bumbesti-Jiu, pentru ca, în virtutea prerogativelor sale să

întreprindă toate demersurile și diligențele necesare, în vederea remedierii deficiențelor constatate, precum și pentru menținerea tuturor locurilor de joacă de pe raza orașului Bumbesti-Jiu, în stare de funcționare astfel încât să nu mai aibă loc incidente, care să pună în pericol sănătatea sau integritatea utilizatorilor.

Recomandarea nr. 32/2018 a fost însușită de Primarul orașului Bumbesti-Jiu.

Dosar nr.767/2018 În articolul publicat în cotidianul Gazeta de Sud din data de 21.06.2018, a fost publicat articolul intitulat „*Pericol de moarte la un loc de joacă din Târgu Jiu*”.

Articolul respectiv prezenta știrea conform căreia: un loc de joacă din Târgu Jiu este considerat un adevărat pericol pentru viața copiilor. Acesta este situat în zona Dacia, iar autoritățile locale nu au trecut încă pe acolo, în ciuda faptului că primăria se află la 200-300 de metri.

În urma analizării aspectelor anterior expuse, a rezultat încălcarea art.22 din Constituția României, privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, conform căruia Statul este obligat să ia măsuri de garantare a dreptului la viață, precum și dreptului la integritate fizică și psihică ale persoanei.

Având în vedere că Instituția Avocatul Poporului este garantul drepturilor și libertăților cetățenilor și trebuie să intervină în apărarea oricărui drept sau libertate umană, analizând situația anterior expusă, în temeiul art.16, alin.1 din Legea nr.35/1997, republicată, ca urmare a încuviințării Notei nr.767/21.06.2018, prin care am propus sesizarea din oficiu, am efectuat demersuri scrise la Primăria Târgu Jiu, județul Gorj, instituție responsabilă cu întreținerea locului de joacă și a echipamentului de agrement în cauză.

Primăria Târgu Jiu a dat curs demersului efectuat, prin adresa nr.27529/09.07.2018, sosită la Biroul Teritorial Craiva în data de 11.07.2018, comunicându-ne faptul că, asupra locului de joacă s-a intervenit imediat, chiar în ziua respectivă, fiind reparată componenta vandalizată, respectiv, podina toboganului în cauză.

Cu privire la cele prezentate, **se deprind următoarele concluzii:**

Autoritățile petiționate au dat curs demersurilor Instituției Avocatul Poporului Biroul Teritorial Craiova.

Aspectele semnalate au fost remediate, fiind informați cu privire la modul de soluționare și măsurile dispuse în cauză.

Având în vedere aspectele de mai sus, s-a propus și încuviințat emiterea unei recomandări către Primarul orașului Târgu Jiu, județul Gorj, pentru ca, în virtutea prerogativelor sale să întreprindă toate demersurile și diligențele necesare, în vederea menținerii tuturor locurilor de joacă de pe raza orașului Tg. Jiu, în stare de funcționare astfel încât să nu mai aibă loc incidente, care să pună în pericol sănătatea sau integritatea utilizatorilor. Recomandarea nr. 36/2018 a fost însușită de Primarul orașului Târgu-Jiu.

Dosar nr.1121/2018 În articolul publicat în cotidianul Gazeta de Sud din data de 29.08.2018, a fost publicat articolul intitulat „*Agresiune într-un centru de tip familial din Balș. O minoră a fost lovită de îngrijitoare*”.

Articolul respectiv prezenta cazul unei îngrijitoare de la Centrul de tip familial „Sfânta Maria” din Balș, care era cercetată disciplinar pentru că a agresat o minoră cu dizabilități din centru. DGASPC a demarat o anchetă disciplinară și a anunțat și poliția.

În vederea stabilirii împrejurărilor în care, au avut loc incidentele relatate în mass-media, în baza împuternicirii Avocatului Poporului nr. 12942/05.09.2018, a fost efectuată o anchetă la **Centrul de tip familial „Sf. Maria” din Balș și Direcția Generală de Asistență**

Socială și Protecția Copilului Olt, de către coordonatorul Biroului Teritorial Craiova al Instituției Avocatul Poporului, în vederea obținerii de informații suplimentare.

În desfășurarea anchetei, pentru lămurirea situației semnalată în mass media, s-au purtat discuții cu conducerea Direcției de Asistență Socială și Protecția Copilului Olt și conducerea Centrului de tip familial, Sf. Maria” din Balș.

Din studierea documentelor și în urma discuțiilor purtate, **au fost obținute următoarele informații:**

Prin Nota telefonică nr. 59484/SMCC/28.08.2018, Moraru Nicoleta-Șef Serviciu Management de Caz pentru Copil în cadrul DGASPC Olt a adus la cunoștința conducerii instituției că, în data de 28.08.2018, ora 10²⁰, a fost contactată telefonic de către numita M. F care, locuiește într-un apartamentul situat deasupra locației de la blocul nr. 51, unde fetele beneficiare de protecție sunt agresate. Aceasta a dorit să sesizeze următoarele aspecte:

- deține o filmare pe care a trimis-o și directorului DGASPC Olt în care se vede cum copiii sunt bruscați și loviți;
- s-a îmbolnăvit din cauza țipetelor copiilor pe anumite ture;
- când sunt de serviciu angajatele J.A și B fata beneficiară agresată, I.C, nu țipă;
- copiii beneficiari nu au curajul să spună că sunt bătuți în repetate rânduri;
- fata agresată, era închisă în camera ei și urla ore întregi.

În data de 28.08.2018, a fost efectuată o vizită la Centrul de tip familial „Sf. Maria” din Balș de către managerul de caz la Centrul de tip familial, Sf. Maria” din Balș, Șeful Serviciu Management de Caz pentru Copil în cadrul DGASPC Olt și directorul general DGASPC Olt. În raportul întocmit în urma vizitei efectuată s-a evidențiat faptul că s-au purtat discuții cu toți copiii aceștia confirmând faptul că angajata Centrului, N. M, a lovit copilul beneficiar I. C, nu este pentru prima dată când se poartă astfel, fiind agresivă și cu ceilalți copii.

Prin Dispoziția nr.12311/28.08.2018 a directorului DGASPC Olt, s-a dispus efectuarea cercetării disciplinare prealabile cu privire la incidentele în cauză.

În urma cercetării disciplinare efectuate s-au constatat următoarele:

- Abuzul emoțional și fizic săvârșit în data de 26.08.2018, de către N.M., angajată în Centrul de tip familial „Sf. Maria” din Balș, a fost săvârșit într-o instituție de ocrotire a copilului, asupra unui copil cu dizabilități, copil aflat în măsură de protecție la Casele de tip familial „Sf. Maria” Balș, care este un serviciu social cu cazare aflat în subordinea DGASPC Olt.
- Copilul nu poate vorbi, nu are capacitatea de a se apăra.
- Angajata C. I, care a asistat la episodul de violență exercitat de N.M. asupra copilului, nu a intervenit pentru a stopa abuzul fizic și emoțional la care a fost supus copilul beneficiar.
- Faptul că angajata C.I. nu a intervenit pentru stoparea abuzului a avut consecințe imediate și pe termen lung asupra sănătății, dezvoltării și bunăstării copilului.
- Consecințele abuzului fizic și emoțional se reflectă asupra dezvoltării copilului atât pe plan afectiv, cât și asupra celorlalte aspecte ale dezvoltării și adaptării școlare.
- Abuzul fizic poate avea consecințe fizice, neurologice și poate conduce frecvent la instalarea unor comportamente agresive, probleme emoționale și de comportament, dificultăți de învățare, diminuarea performanțelor școlare.
- Abuzul emoțional susținut are, mai ales, consecințe pe termen lung asupra dezvoltării copilului, sănătății mintale, comportamentului și stimei de sine.

- Pentru faptele comise, s-a dispus desfacerea disciplinară a contractului individual de muncă al angajatei N.M.
- Pentru neîndeplinirea cu profesionalism a îndatoririlor de serviciu, prin faptul că nu a intervenit pentru stoparea abuzului fizic și emoțional săvârșit de N.M. asupra beneficiarei, s-a dispus ca angajata C.I. să fie sancționată cu reducerea salariului de bază cu 10% pe o durată de 3 luni.

Având în vedere aspectele de mai sus, în scopul prevenirii repetării unor astfel de incidente grave și regretabile, s-a propus și încuviințat emiterea unei recomandări, în sensul celor anterior menționate, către conducerea Direcției de Asistență Socială și Protecția Copilului Olt. Recomandarea nr. 3/2019 se află în curs de însușire.

Colaborări:

Instituția **Avocatul Poporului**, în parteneriat cu **UNICEF** și cu sprijinul Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopției, desfășoară un studiu privind monitorizarea drepturilor copiilor în instituții de tip rezidențial, în vederea realizării unui **Raport special**.

Cercetarea pornește de la contextul național legat de nevoia de monitorizare a respectării drepturilor copiilor, fiind prevăzută un acordul de parteneriat dintre UNICEF România și Instituția Avocatul Poporului dar și în contextul mai larg al Acordului de țară dintre UNICEF și Guvernul României.

Documentarea se va realiza pe toate palierele respectării drepturilor copiilor cum ar fi: dreptul de a fi protejat împotriva abuzului, neglijării, exploatarei, dreptul la educație și dreptul la sănătate, menținerea relațiilor cu persoane față de care au dezvoltat legături de atașament, precum și dreptul de a crește alături de părinții săi.

Instituția **Avocatului Poporului** și organizația **Salvați Copiii** colaborează în vederea **elaborării unui Raport special** privind drepturile copilului în România, conținând o radiografiere a situației drepturilor copilului în România cu secțiunile:

- dreptul la sănătate;
- dreptul la educație;
- dreptul la protecție socială;
- dreptul la protecția împotriva violenței - exploatare, neglijare, abuz, trafic;
- integrarea socio-educățională a copiilor în societatea românească;
- justiția adaptată nevoilor copilului.

Odată cu finalizarea celor două rapoarte speciale, în funcție de concluziile și recomandările acestora, se vor putea formula, în mod fundamentat, propuneri de acte normative sau de modificare a celor existente în această materie.

CAPITOLUL X

DOMENIUL ARMATĂ, JUSTIȚIE, POLIȚIE, PENITENCIARE

CONSIDERAȚII GENERALE

În anul 2018 s-a înregistrat o creștere progresivă a volumului de muncă față de anul 2017, atât la numărul de **petiții** – 1939 față de 1695 (ceea ce reprezintă o creștere de **115%**) dar și la numărul de **dosare** 278 față de 176 (o creștere de **158%**).

SECȚIUNEA 1

ARMATĂ

Instituția Avocatul Poporului, prin adjunctul care coordonează domeniul armată, justiție, poliție, penitenciare, a fost prezentă și în acest an la Conferința internațională a instituțiilor de tip ombudsman pentru forțele armate, care a avut loc între 28 și 30 octombrie la Johannesburg (Africa de Sud). La această a 10-a conferință ICOAF au participat peste 80 de reprezentanți din 37 de țări și ai mai multor organizații internaționale (Centrul de la Geneva pentru controlul democratic al forțelor armate-DCAF, Departamentul operațiunilor de menținere a păcii-ONU, Organizația internațională a francofoniei, Fundația Konrad Adenauer etc.), care au făcut un schimb de experiență și au consolidat cooperarea între diferitele instituții de tip ombudsman.

În deschiderea Conferinței au luat cuvântul doamna Nosiviwe Noluthando Mapisa-Nqakula, ministrul apărării și al veteranilor din Republica Africa de Sud, ambasadorul Thomas Guerber, director în cadrul DCAF, domnul Busisiwe Mkhwebane, Apărătorul public al Republicii Africa de Sud și generalul lt. T.T. Matanzima, ombudsmanul militar din Africa de Sud. Lucrările conferinței au continuat pe 5 secțiuni, care au luat în dezbateri mai multe teme cu implicații pentru instituțiile de mediere: evoluția rolurilor și responsabilităților forțelor armate, securitatea internă, răspunsurile la situații de criză, securitatea frontierelor și imigrația și forțele armate în menținerea și impunerea păcii. În pregătirea Conferinței, a fost distribuit tuturor participanților un chestionar, rezultatele acestuia constituind baza pe care a fost structurat programul întâlnirii și documentele de discuție, dezbaterile desfășurându-se în cele 5 sesiuni sub forma unor mese rotunde în care fiecare participant a avut posibilitatea de a interveni și a împărtăși din experiența propriei instituții.

În urma discuțiilor a reieșit că, în general, toate instituțiile de tip ombudsman participante se confruntă cu roluri și responsabilități noi, care reflectă schimbările intervenite în misiunile încredințate forțelor armate. Mai mult, a fost confirmat faptul că instituțiile de mediere cu competențe generale, așa cum este și Avocatul Poporului din România, care intervin și în domenii adiacente precum cele privind forțele de poliție, securitatea frontierelor,

sănătatea publică etc., își aduc un aport important la îmbogățirea experienței instituțiilor de mediere specializate, prin abordarea mai largă și mai complexă a problematicii.

În încheierea celei de a 10-a Conferințe ICOAF a fost adoptată o Declarație finală, cu scopul de a promova o serie de bune practici ce au reieșit în cursul dezbaterilor, pe care țările participante au libertatea de a și le însuși și pune în practică, în funcție de specificul fiecărei instituții naționale. Prin această declarație, ICOAF este recunoscută ca o organizație internațională importantă pentru promovarea și controlul democratic al forțelor armate, participanții având aceleași aspirații în materia prevenirii relei administrații și a încălcării drepturilor omului. Recunoscând faptul că fiecare context național este unic, Declarația subliniază importanța dialogului internațional dintre instituțiile de mediere pentru promovarea și protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către și în cadrul forțelor armate.

Următoarea Conferință ICOAF, a 11-a, va avea loc în anul 2019 la Sarajevo (Bosnia-Herțegovina).

În cadrul subdomeniului “Armată”, unele petiții au avut ca obiect chestiunea soldelor compensatorii, drepturile veteranilor și ale văduvelor de război. În acest sens a fost acordată o audiență la adjunctul Avocatului Poporului unui sindicat al cadrelor în rezervă din M.Ap.N.

Într-o altă audiență acordată în cadrul subdomeniului Armată a fost discutată chestiunea **obiecției de conștiință față de satisfacerea serviciului militar**. Audiența s-a purtat pe baza Hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului din 7 iulie 2011, pronunțată în Cauza BAYATYAN împotriva Armeniei (Cererea nr. 23459/03). Prin această hotărâre, Curtea de la Strasbourg, după ce a constatat că legislația statelor membre ale Consiliului Europei în care exista sau încă există un serviciu militar obligatoriu au adoptat, în diverse momente, legi ce recunosc și pun în aplicare dreptul la obiecție pe motive de conștiință, a afirmat în mod clar că obiecția de conștiință este un drept ocrotit de articolul 9 din Convenție. Curtea a argumentat că, întrucât Convenția este un instrument juridic în continuă evoluție, este necesar ca, atunci când este interpretată, să se țină cont de faptul că s-a ajuns la un consens privind obiecția de conștiință în Europa și în lume.

Dosar nr. 7352/2018 - Sesizare din oficiu

Dreptul încălcat: art. 22 alin. (1) din Constituție

Obiectul sesizării din oficiu: Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu ca urmare a informațiilor apărute în presă, potrivit cărora în data de 5 mai 2018 un militar din Focșani a fost găsit decedat, după ce s-ar fi împușcat cu arma din dotare. Conform presei locale din Vrancea, caporalul O. M. avea 22 de ani și era angajat la UM 01470 din Municipiul Focșani, unitate care face parte din Brigada 8 LAROM, una dintre cele mai bune unități ale Armatei Române - la nivelul unității fiind constituită o comisie care cercetează evenimentele care au avut loc, în acest caz fiind sesizat și Parchetul Militar.

Situația de fapt și demersurile realizate: În acest context, pentru a ne face o imagine clară asupra cauzelor care au condus la producerea acestui tragic eveniment și în vederea stabilirii unor eventuale disfuncționalități în sistem care ar putea să favorizeze acest tip de evenimente, am solicitat Departamentului pentru relația cu Parlamentul și calitatea vieții personalului din cadrul Ministerului Apărării Naționale și U.M.01470 Focșani să ne comunice rezultatul verificărilor. Urmare a demersurilor efectuate, am primit următoarele informații:

Rata suicidului la nivelul armatei României este sub rata suicidului la nivel național (5 comparativ cu 10.4, la nivelul populației României).

De asemenea, rata suicidului la nivelul armatei Statelor Unite ale Americii, este de 21,1 la 100 000 de militari, iar la nivelul armatei Canadiene este de 24.8 la 100 000 de militari.

Deși numărul militarilor care s-au sinucis este sub media națională, aceste cazuri au un impact important asupra moralului întregului personal militar și din acest motiv diversele categorii de specialiști, medici, psihologi, specialiști în resurse umane, caută permanent soluții de scădere a frecvenței de apariție a acestor cazuri.

La nivelul armatei României, se încearcă identificarea factorilor predispozanți pentru comportamente suicidare prin aplicarea prevederilor Metodologiei privind autopsia psihologică a cazurilor de suicid, nr. D. M. R. U. 7/2016.

Pentru evitarea, limitarea și eliminarea cazurilor de suicid au fost luate o serie de măsuri, dintre care amintim: consilierea comandanților de pe toate treptele ierarhice în vederea identificării unor eventuale semne incipiente de tulburare psihică, apatie etc., în rândul subordonaților; asigurarea consilierii personalului cu probleme comportamentale de către psihologul unității, la cererea acestuia sau a comandanților acestora; implicarea comandanților în rezolvarea problemelor personale și profesionale ale subordonaților, la solicitarea acestora și în limita cadrului legal; asigurarea de către comandanți a condițiilor pentru încurajarea participării subordonaților la serviciile religioase ale confesiunii căreia îi aparțin; monitorizarea situației familiale a militarilor, acolo unde sunt semnale că aceasta este dificilă și căutarea de soluții viabile de sprijin.

De asemenea, Centrul de investigații socio-comportamentale a realizat un Studiu de prevalență a tulburărilor psihice în armata României, în perioada 01.11.2017-30.04.2018, în colaborare cu Universitatea din București, pe un eșantion de aproximativ 5000 de militari, prin utilizarea unui instrument de culegere a datelor, aplicat online, într-o manieră independentă (prin accesarea site-ului stareameadebine.com) și anonimă (nu s-au colectat date de identificare, ci doar date demografice generale). Studiul a evidențiat faptul că o parte din personalul militar se confruntă atât cu manifestări specifice tulburărilor psihice comune la nivelul populației generale (depresie, anxietate), cât și cu unele cu prevalență mai mare în mediul militar (stresul posttraumatic), ceea ce poate constitui un factor de risc pentru comportamente suicidare / parasuicidare.

Rezultatele studiului de prevalență discutat au condus, printre altele, la următoarele recomandări: dezvoltarea unor programe psihoeducaționale, de prevenție a tulburărilor psihice/comportamentelor disfuncționale în rândul personalului militar, prioritizate în funcție de prevalențele constatate în studiu, în special pentru prevenția suicidului, a depresiei, a anxietății, a consumului excesiv de alcool și a altor tipuri de adicții; reorganizarea structurilor de asistență psihologică din Armata României pe principiile proximității teritoriale și multidisciplinarității, pentru a răspunde atât nevoii de prevenție a tulburărilor psihice prin creșterea rezilienței, cât și nevoii de recuperare/reabilitare psihologică; înființarea unor funcții de psiholog clinician operațional (inclusiv psihoterapeut, neuropsiholog și terapeut ocupațional), în scopul asigurării accesului mai facil al personalului militar, al veteranilor și familiilor acestora la servicii de prevenție și/sau de intervenție psihologică specializată.

În acest sens, în prezent, la nivelul Ministerului Apărării Naționale, există un proiect, realizat în colaborare cu specialiștii armatei canadiene și ai armatei israeliene, în vederea înființării Centrului național militar de psihologie și sănătate comportamentală, care are ca scop eficientizarea sistemului de acordare a asistenței psihologice în Armata României.

Acest proiect presupune implementarea unui sistem integrat de sănătate comportamentală la nivel teritorial.

Totodată, începând cu anul 2016, la nivelul armatei României sunt implementate prevederile Ghidului pentru prevenția suicidului, care presupune desfășurarea unor teme în cadrul pregătirii de comandament/ședințelor pentru informarea cu privire la unele măsuri de prevenție a suicidului și parasuicidului și de monitorizare a comportamentului militarilor în vederea identificării celor care prezintă risc suicidar. Psihologul de unitate asigură, la nevoie, furnizarea programelor de intervenție psihologică specializată atât a celor cu scop profilactic, cât și a celor cu scop recuperatoriu, după caz.

Referitor la relatările apărute în presă ni s-a comunicat că Parchetul Militar efectuează anchetarea incidentului produs în data de 05.05.2018, când caporalul O.M. a fost găsit decedat, după ce s-ar fi împușcat cu arma din dotare, urmând ca ulterior acesta să elaboreze raportul final al cercetării. S-a precizat faptul că militarul nu a participat la misiuni în teatrele de operații.

Având în vedere că în conținutul adresei se menționa faptul că, la nivelul Ministerului Apărării Naționale, există un proiect, realizat în colaborare cu specialiștii Armatei canadiene și ai armatei Israeliene, în vederea înființării Centrului Național Militar de Psihologie și Sănătate Comportamentală, care are ca scop eficientizarea sistemului de acordare a asistenței psihologice în armata României, am solicitat să ne fie comunicat care este stadiul acestui proiect.

Ca urmare a acestui demers, s-au comunicat următoarele:

Potrivit rezoluției Ministrului apărării naționale, privind raportul șefului Direcției generale management resurse umane, înregistrat cu nr. CB xxx din 14.09.2018, începând cu data de 01.11.2018 Centrul de investigații sociocomportamentale, din subordinea Direcției generale management resurse umane, a fost reorganizat și are denumirea de Centrul Național Militar de Psihologie și Sănătate Comportamentală (CNMPSC).

În perioada următoare se vor desfășura activități pentru operaționalizarea Centrului și a structurilor din componența și/sau subordonate acestuia, constând în: chemarea în activitate în corpul ofițerilor a psihologilor cu statut de personal civil contractual; încadrarea funcțiilor de psiholog militar nou înființate, cu prioritate cele de execuție: formarea profesională a psihologilor care încadrează posturile de specialitate psihologie clinică, consiliere psihologică și psihoterapie în vederea însușirii unor tehnici de intervenție specializată în acord cu ghidurile de bune practici existente la nivel internațional.

Centrul Național Militar de Psihologie și Sănătate Comportamentală (CNMPSC) este structura subordonată nemijlocit Direcției generale management resurse umane care elaborează politicile și reglementările în domeniile psihologiei operaționale, asistenței psihologice, analizei sociocomportamentale, cercetării psihologice și sociologice și coordonează implementarea acestora de către structurile de specialitate, în scopul creșterii performanței individuale, organizaționale și a promovării sănătății mentale, psihologice și comportamentale în armata României.

Centrul Național Militar de Psihologie și Sănătate Comportamentală are în componență două servicii de specialitate, respectiv Serviciul psihologie clinică și operațională și Serviciul analiză sociocomportamentală. Serviciul psihologie clinică și operațională este structura specializată care elaborează actele normative specifice, metodologiile, manualele, procedurile de specialitate și ghidurile de bune practici pentru reglementarea și punerea în aplicare a activităților privind selecția psihologică, evaluarea psihologică periodică, evaluarea clinică, pregătirea psihologică și controlul stresului operațional, comportamentul în situații de izolare/captivitate și recuperarea/reabilitarea psihologică a personalului militar veteran cu probleme psihocomportamentale disfuncționale, tulburări psihice sau alte probleme medicale rezultate din executarea unor misiuni în operații militare. Serviciul

analiză sociocomportamentală este structura specializată care elaborează actele normative specifice, metodologiile, manualele, procedurile de specialitate și ghidurile de bune practici pentru reglementarea și punerea în aplicare a activităților de cercetare și analiză sociocomportamentală în domeniile sănătății organizaționale, analizei sociale și dezvoltării competențelor interculturale, în scopul creșterii performanței individuale și organizaționale și a stării de sănătate comportamentală a personalului armatei.

Centrul Național Militar de Psihologie și Sănătate Comportamentală are în subordine trei secții de psihologie operațională, dislocate în București, Bacău și Sibiu.

Secțiile de psihologie operațională sunt structuri cu atribuții de execuție, organizate pe principiul proximității teritoriale, pentru a răspunde nevoii de acces mai facil al personalului la servicii specializate de asistență psihologică profilactică și recuperatorie.

Acestea au în componere, fiecare, câte un Birou de prevenție și recuperare stres operațional și traumatic și un Birou psihologia muncii și a transporturilor.

Fiecare birou de prevenție și recuperare stres operațional și traumatic este constituit din 5-6 cabinete de psihologie clinică operațională, cu competențe în psihologie clinică, consiliere psihologică și psihoterapie, care desfășoară activități de prevenție și recuperare/reabilitare psihologică a militarilor cu probleme psihocomportamentale rezultate din exercitarea profesiei.

Acestea sunt dispuse pe întreg teritoriul național, în sediile structurilor medicale din rețeaua sanitară a ministerului apărării naționale, astfel: Secția psihologie operațională București - cabinete de psihologie clinică operațională la București, Constanța, Craiova, Caracal, Pitești și Târgoviște; Secția psihologie operațională Bacău - cabinete de psihologie clinică operațională la Bacău, Brăila, Buzău, Focșani, Galați și Iași; Secția psihologie operațională Sibiu - cabinete de psihologie clinică operațională la Sibiu, Arad, Brașov, Cluj și Timișoara.

Birourile de psihologia muncii și a transporturilor sunt constituite din cabinete de psihologia muncii, respectiv din cabinete de psihologia transporturilor, dispuse în București, Bacău și Sibiu, structuri specializate care planifică și execută evaluarea psihologică periodică a personalului pentru securitate și sănătate în muncă, precum și pentru siguranța transporturilor militare. De asemenea, am fost informați că se va continua colaborarea cu specialiștii Armatei canadiene și Armatei israeliene, în prezent, existând demersuri la nivelul conducerii Ministerului Apărării Naționale pentru organizarea unor cursuri mobile pentru pregătirea psihologilor din structurile de forțe ale Armatei României, precum și stagii de pregătire privind tehnicile de prevenție/tratamentul psihologic al tulburărilor relaționate cu stresul și evenimentele traumatice, pentru pregătirea unor specialiști din Armata României ca formatori.

Dosar nr. 7360/2018 - Sesizare din oficiu

Dreptul încălcat: art. 22 alin. (1) din Constituție

Obiectul sesizării din oficiu: Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu ca urmare a unui articol publicat în data de 9 mai 2018 sub titlul *“Mașină distrusă de un cilindru misterios din metal, în Craiova. Oamenii cred că e o armă”*, în care se afirma că un obiect misterios din fier, lung de 30 de centimetri, a creat panică în Craiova, după ce, potrivit afirmațiilor martorilor, a căzut din cer și a străpuns parbrizul unei mașini parcate.

Potrivit relatărilor din presă, doar norocul a făcut ca un copil, aflat lângă automobil, să scape neatins, incidentul stârnind rumoare printre cei care locuiesc în zonă. S-a presupus că obiectele luminoase ar fi rachete de semnalizare, lansate dintr-un poligon de trageri din

apropiere. Tot potrivit relatărilor mass-media, la fața locului au venit polițiștii, și o echipă de pirotehniști, care a evaluat obiectul și a constatat că ar fi vorba despre un proiectil.

Situația de fapt și demersurile realizate: Având în vedere această stare de fapt, am solicitat Șefului Statului Major al Forțelor Terestre să ne comunice informațiile pe care le deține cu privire la acest eveniment și dacă au fost dispuse măsuri pentru evitarea unor situații similare.

În urma demersului întreprins, Șeful Statului Major al Forțelor Terestre ne-a comunicat că în seara zilei de 8 mai 2018 o subunitate din cadrul Contingentului Militar Polonez dislocat în România, în cooperare cu militari din cadrul Batalionului 26 Infanterie „Neagoe Basarab” a executat o activitate curentă de instrucție tactică pe timp de noapte în Poligonul de instrucție Obedeanu (situat în NV Municipiului Craiova).

În scopul semnalării momentelor tactice și valorificării reperelor din teren, subunitatea poloneză a folosit mijloace de iluminare (conforme standardelor NATO - tip „Rachete de semnalizare”), în conformitate cu scenariul tactic aprobat.

Există indicii că, urmare a folosirii acestor mijloace de iluminare, a fost avariat un autoturism din cartierul învecinat poligonului de instrucție.

Urmare a acestui incident pe rolul Parchetului Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara se află un dosar care urmează să stabilească legătura de cauzalitate dintre executarea activității de instrucție și avaria produsă autoturismului.

Pentru evitarea producerii unor situații similare, s-au dispus următoarele măsuri: interzicerea folosirii tuturor mijloacelor de semnalizare și iluminare în Poligonul de instrucție Obedeanu; executarea tuturor activităților de instrucție care presupun folosirea acestui tip de mijloace, doar în poligoanele care nu se află în vecinătatea zonelor locuite.

Dosar nr.20319/2018 - Sesizare din oficiu

Dreptul încălcat: art. 22 alin. (1) și art. 49 din Constituție

Obiectul sesizării din oficiu: Potrivit informațiilor apărute în presă, „Noile uniforme ale armatei române au fost învinse de soarele afgan. După doar 6 luni de misiune, acestea s-au decolorat și arată ca și cum ar aparține unei alte armate. M.Ap.N. recunoaște eșecul, însă spune că probleme au fost doar în primul lot...”

Starea de fapt și demersurile realizate: Având în vedere informațiile apărute în presă, în temeiul art. 16 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată și prin prisma prevederilor art. 22 alin. (1) și art. 49 din Constituție potrivit cărora dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei sunt garantate, a fost supusă aprobării propunerea sesizării din oficiu a instituției Avocatul Poporului, în legătură cu aspectele mai sus sesizate.

În acest sens, s-a solicitat Ministerului Apărării Naționale să ne comunice:

- **informațiile pe care le deține în legătură cu aspectele menționate de presă;**
- **dacă s-au identificat soluții, ce măsuri s-au dispus în cauză și în ce au constat acestea;**

Rezultatul demersurilor întreprinse: În urma demersurilor întreprinse, am primit din partea Ministerului Apărării Naționale, adresa nr. SG 9561 din 7 decembrie 2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 22737 din 12 decembrie 2018, din care rezultă, în esență, următoarele :

- informațiile vehiculate în presă cu privire la uniformele combat nu sunt reale, au un grad mare de subiectivism, având la bază discuții/observații neoficiale;

- nu au fost înregistrate raportări pe cale ierarhică la uniformele combat utilizate în Afganistan, nu au existat solicitări de schimbare a produselor în baza garanției;
- înainte de introducerea în teatrul de operații, produsele au fost verificate riguros în laboratoarele din infrastructura proprie aparținând M.Ap.N. și ulterior, pentru o verificare obiectivă, trimise la laboatoare neutre;
- activitatea de îmbunătățire și modernizare a articolelor de echipament din compunerea uniformelor militare este una continuă și reprezintă o preocupare permanentă a structurilor cu sarcini de aprovizionare. În acest sens au fost identificate soluții pentru creșterea rezistenței la expunerea solară, reducerea modificărilor dimensionale la spălat etc.

Raport special cu privire la respectarea drepturilor veteranilor, veteranilor de război, invalizilor, orfanilor, văduvelor de război și văduvelor nerecăsătorite ale veteranilor de război.

În data de 11 decembrie 2018, Avocatul Poporului a făcut public Raportul special cu privire la respectarea drepturilor veteranilor, veteranilor de război, invalizilor, orfanilor, văduvelor de război și văduvelor nerecăsătorite ale veteranilor de război, eveniment la care au fost invitați parlamentari, reprezentanți ai executivului, ai asociațiilor de veterani și ai mass-mediei.

Raportul constată că, după 1989, legiuitorul s-a preocupat de reglementarea unor norme referitoare la reparațiile pentru suferințele acestei categorii deosebite de persoane vulnerabile - veteranii de război, invalizii de război, orfanii de război, vădulele de război, vădulele veteranilor de război și prizonierii de război, cărora le datorăm recunoștință pentru actele lor de eroism și patriotism.

În acest sens, au fost adoptate reglementări privind:

- ▶ acordarea de indemnizații și sporuri;
- ▶ pensiile I.O.V.R.
- ▶ acordarea de ajutoare pentru procurarea de dispozitive medicale destinate corectării și recuperării deficiențelor organice sau funcționale ori corectării unor deficiențe fizice.

- ▶ acordarea, în mod gratuit, a asistenței medicale, medicamentelor și protezelor pentru unele categorii de persoane prevăzute în legi speciale, cu modificările și completările ulterioare.

- ▶ organizarea și funcționarea secției asistență veterani de război din cadrul Ministerului Apărării Naționale.

- ▶ stabilirea cuantumului ajutorului anual pentru acoperirea unei părți din costul chiriei, energiei electrice și energiei termice pentru nevoi casnice ș.a.m.d.

Din situația pensiilor militare, de invaliditate și indemnizațiile de război ale veteranilor de război în România și alte state europene, astfel cum a fost prezentată de Asociația Națională a Veteranilor de Război, rezultă totuși faptul că indemnizația de front a veteranilor și invalizilor de război este net inferioară foștilor luptători împotriva comunismului și incomparabilă cu cea a omologilor din țările NATO sau vecine.

În vederea realizării unui statut uniform pentru veteranii de război și combatanții din teatrele de operațiuni și a acordării unor drepturi comparabile cu cele recunoscute persoanelor care au luptat în Revoluția din Decembrie 1989 și a veteranilor din alte țări europene, Raportul special propune adoptarea următoarelor măsuri:

A. În materie legislativă:

Având în vedere cele constatate de Avocatul Poporului cu ocazia redactării raportului special și faptul că este de competența Parlamentului României, ca organ reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării, de a stabili unele drepturi și indemnizații pentru categoria socială vizată, cu respectarea efectivă a drepturilor și a libertăților prevăzute în Constituția României, a deciziilor Curții Constituționale și a documentelor internaționale pentru această categorie de persoane, s-a apreciat ca fiind necesară promovarea unei legislații clare (inclusiv printr-o Ordonanță de urgență a Guvernului), adecvate și proporționale, privind indemnizațiile veteranilor de război, invalizilor de război, orfanilor de război, văduvelor de război și văduvelor veteranilor de război, care să nu dea naștere la interpretări și aplicări diferite în practică. Parlamentul și Guvernul sunt în măsură să opteze pentru adoptarea oricărei soluții legislative care să poată evita orice situație neclară ori care presupune interpretare nedreaptă și aplicare neuniformă.

În subsidiar, s-a considerat că se impune modificarea dispozițiilor legale care prevăd acordarea de bilete de tratament gratuite veteranilor de război, invalizilor de război, orfanilor de război, văduvelor de război și văduvelor veteranilor de război, în stațiunile balneoclimaterice, pe baza reglementărilor stabilite de Ministerul Apărării Naționale, Ministerul de Interne, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale și de Ministerul Sănătății și Familiei, în limita a minimum 4 % din numărul total al veteranilor, văduvelor de război și văduvelor veteranilor de război, în sensul introducerii unei prevederi care să consacre faptul că fiecare veteran de război, invalid de război, orfan de război, văduvă de război ori văduvă de veteran de război să beneficieze de un bilet gratuit pe an, pentru tratament, fără ca acest drept să fie supus altor condiționalități.

De asemenea, s-au considerat oportune:

1. Adoptarea unei ordonanțe de urgență de modificare a art. 1 din Legea nr. 49/1991 privind acordarea de indemnizații și sporuri invalizilor, veteranilor și văduvelor de război, în sensul actualizării indemnizațiilor cuvenite persoanelor direct vizate de Legea nr. 49/1991 la nivelul celor acordate beneficiarilor OUG 82/2006, astfel ca Pensionarilor invalizi, veteranilor și văduvelor de război să li se acorde o indemnizație după cum urmează:

a) pentru marii mutilați, 2,5 solde de grad și de funcție, la minim, corespunzătoare gradului de sublocotenent, sau, după caz, 2,5 salarii medii brute;

b) pentru gradul I de invaliditate, 2 solde de grad și de funcție, la minim, corespunzătoare gradului de sublocotenent, sau, după caz, 2 salarii medii brute;

c) pentru gradul II de invaliditate, 1,5 solde de grad și de funcție, la minim, corespunzătoare gradului de sublocotenent, sau, după caz, 1,5 salarii medii brute;

d) pentru gradul III de invaliditate, o soldă de grad și de funcție, la minim, corespunzătoare gradului de sublocotenent, sau, după caz, un salariu mediu brut;

2. Modificarea art. 16 lit. a) din Legea 44/1994 pentru ca toți veteranii de război, invalizii de război și văduvele de război să beneficieze de bilete de călătorie gratuită C.F.R. la clasa I, la fel ca și luptătorii din Revoluția din Decembrie 1989, deținuții politici și cei deportați;

3. Reglementarea juridică a statutului orfanilor de război;

4. Completarea art. 33 și a art. 34 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, în sensul analizării cu prioritate a cererilor formulate de beneficiarii Legii nr. 44/1994 și a soluționării cu prioritate a dosarelor în care s-au emis decizii privind propunerea acordării de despăgubiri/măsuri compensatorii pentru beneficiarii Legii nr. 44/1994;

5. Reconsiderarea indemnizației de front a veteranilor și invalizilor de război și majorarea la nivelul celei acordate luptătorilor din Revoluția din Decembrie 1989;

6. Acordarea unei indemnizații lunare reparatorii în quantum egal cu cea acordată luptătorilor din Revoluția din Decembrie 1989;

7. Acordarea priorității în asigurarea unei locuințe din fondul disponibil de locuințe sociale, în localitatea de domiciliu, dacă nu au deținut în proprietate o altă locuință până la data atribuirii și stabilirea chiriei la nivelul minim prevăzut de lege, în aceleași condiții ca cele prevăzute de Legea nr. 341/2004;

8. Asigurarea accesului gratuit al copiilor la creșele și grădinițele din subordinea administrațiilor locale, precum și asigurarea gratuită a rechizitelor pentru școlari;

9. Asigurarea accesului gratuit la toate medicamentele, prin medicul de familie;

10. Scutirea de la plata tuturor taxelor și impozitelor locale;

11. Pentru veterani, cumpărarea sau închirierea cu prioritate, fără licitație, din fondul de stat a unui spațiu comercial ori de prestări de servicii corespunzător, cu o suprafață utilă de până la 100 m², inclusiv în indiviziune, sau concesionarea ori închirierea cu prioritate, fără licitație, a unei suprafețe de teren de până la 100 m² din domeniul public pentru construirea unui spațiu comercial sau de prestări de servicii;

12. Acordarea unei alocații lunare pentru orfanii de război și pentru persoanele aflate în întreținerea invalizilor de război și victimelor de război cu vârsta de peste 60 de ani.

B. Pentru îmbunătățirea activității administrației publice locale și centrale:

1. Îmbunătățirea procedurilor de acordare veteranilor și văduvelor de război a biletelor de tratament gratuite în stațiunile balneoclimaterice, pentru a face efectiv acest drept;

2. Respectarea de către autorități (centrale sau locale) a dispozițiilor legale în materie;

3. Suplimentarea fondurilor acordate pentru Centrul de Recuperare și Refacere pentru Veteranii din teatrele de operații din comuna Aninoasa – jud. Dâmbovița, la fostul spital Mănăstirea Dealu.

SECȚIUNEA a 2-a

JUSTIȚIE

2.1 Considerații generale

Analiza coroborată a prevederilor constituționale și legale care reglementează atribuțiile instituției Avocatul Poporului relevă că aceasta are ca scop apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, nu se substituie altor autorități publice, se bucură de independență funcțională, instituțională și autonomie, nu poate fi subsumată dreptului administrativ sau dreptului constituțional, după cum nu poate fi încadrată în sistemul autorității judecătorești, legislative și nici în cel al autorităților administrative.

Totodată, potrivit dispozițiilor Legii nr. 9/2018, pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997, s-a prevăzut completarea art. 1 din Legea nr. 35/1997, consacându-se și rolul instituției de promovare și protecție a drepturilor omului, în sensul stabilit prin Rezoluția

Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr. 48/134 din 20 decembrie 1993, prin care au fost adoptate Principiile de la Paris.

Așa fiind, instituția Avocatul Poporului se circumscrie sferei instituțiilor statului ce au prerogative specifice de apărare a drepturilor și libertăților persoanelor fizice, exercitându-și competențele într-o procedură specifică, tinzând la protecția concretă și efectivă a drepturilor omului.

Referitor la raporturile dintre instituția Avocatul Poporului și autoritatea judecătorească, privite prin prisma normelor care reglementează independența justiției, pe de o parte și a principiului nesubrogării instituției Avocatul Poporului altor autorități publice, pe de altă parte, se constată că instituirea obligației legale a instituției Avocatul Poporului de a nu se imixtiona în desfășurarea procedurilor judiciare, indiferent de obiectul sau de stadiul acestora, reprezintă o garanție a respectării principiului independenței justiției.

Așa fiind, în vederea respectării obligației anterior amintită, cât și a principiului independenței justiției, în soluționarea petițiilor având ca obiect activitatea organelor judiciare, cât și a oricăror dosare, indiferent de obiectul acestora, în care, din datele obținute, rezultă că organele judiciare desfășoară activități specifice cu același obiect, instituția Avocatul Poporului se va limita la sesizarea ministrului justiției, Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Public sau președintelui instanței de judecată pentru examinarea, potrivit competențelor legale, a aspectelor invocate.

2.2. Activitatea Domeniului Armată, Justiție, Poliție, Penitenciare de soluționare a petițiilor privind, în esență, activitatea autorității judecătorești

Legislație relevantă avută în vedere:

- Codurile: civil, penal, procedură civilă, procedură penală;
- Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța nr. 43/2002 privind Departamentul Național Anticorupție, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală;
- Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Petițiile înregistrate în cadrul domeniului de activitate au vizat activitatea organelor judiciare (în concret, de urmărire penală, judecată și soluțiile dispuse, dar și aspecte privind chestiuni de ordin administrativ, ca, de exemplu, nerespectarea termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești), executarea silită a hotărârilor judecătorești, activitatea a executorilor judecătorești și a avocaților.

Pentru soluționarea petițiilor și dosarelor constituite în baza acestora, au fost realizate demersuri la parchete, instanțe, Consiliul Superior al Magistraturii și Ministerul Justiției (în ceea ce privește petițiile care au avut ca obiect tergiversarea urmăririi penale, lipsa unui răspuns din partea C.S.M. la petiții adresate acestei instituții, neredactarea unor hotărâri judecătorești), sau, după caz, la entități având calitatea de debitor care nu au procedat la executarea de bună voie a obligațiilor stabilite prin hotărâri judecătorești.

În cazul invocării de critici generale, relative la tergiversarea soluționării unor cauze, în anumite situații, petenții au fost informați cu privire la cadrul legal ce reglementează contestația privind durata excesivă a procedurii judiciare (art. 488¹ și urm. Cod procedură penală, respectiv art. 522 și urm. Cod procedură civilă).

Cu privire la petițiile care au avut ca obiect critici privind activitatea profesională a magistraților – întemeiate, însă, pe nemulțumirea petenților vizând soluțiile și măsurile dispuse de aceștia, petenților li s-a comunicat faptul că au dreptul de a se adresa Consiliului Superior al Magistraturii în temeiul prevederilor art. 97 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, potrivit cărora orice persoană poate sesiza Consiliul Superior al Magistraturii în legătură cu activitatea sau conduita necorespunzătoare a judecătorilor și procurorilor, încălcarea obligațiilor profesionale în raporturile cu justițiabilii ori săvârșirea de către aceștia a unor abateri disciplinare, fără ca, prin exercitarea acestui drept, să se pună în discuție soluțiile pronunțate prin hotărâri judecătorești, care sunt supuse căilor legale de atac.

2.3. INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI

Criticile petenților au vizat soluțiile și măsurile dispuse de instanțele judecătorești, durata procedurilor judiciare, modul de îndeplinire a atribuțiilor profesionale de către judecători, activitatea executorilor judecătorești și a avocaților, interpretarea și aplicarea prevederilor legale, executarea silită a titlurilor executorii, neredactarea hotărârilor judecătorești, necomunicarea de răspunsuri la cereri adresate instanțelor.

În situațiile circumscrise prevederilor art. 17 alin. (5), petenții au fost îndrumați să se adreseze autorităților competente și, eventual, pentru obținerea de informații suplimentare, unui avocat, aducându-li-se, totodată, la cunoștință sfera competenței instituției Avocatul Poporului, inclusiv împrejurarea că soluțiile pronunțate de instanțe nu pot fi reformate decât prin exercitarea căilor de atac ordinare și extraordinare, în condițiile legii procesuale.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 6113/2018

Drept încălcat: art. 21 din Constituția României privind accesul liber la justiție

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: neredactarea unei hotărâri judecătorești

Situația de fapt: Prin petiția înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 6113 din 17 aprilie 2018 petentul a sesizat instituția Avocatul Poporului, între altele, în legătură necomunicarea unei hotărâri judecătorești, pronunțată de Tribunalul București, Secția a III-a Civilă (nr. X/1.11.2017)

În temeiul dispozițiilor art. 21 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, am înaintat Inspecției Judiciare din cadrul CSM, spre competentă soluționare, petiția formulată, pentru analizarea aspectelor invocate.

Ulterior ne-a fost comunicată rezoluția nr. Y/27.06.2018 prin care sesizarea formulată a fost clasată, reținându-se, în esență, că redactarea cu întârziere a hotărârii judecătorești nu este imputabilă judecătorului redactor având în vedere volumul de activitate al acestuia, complexității cauzelor repartizate și îndeplinirii și a unor atribuții administrative, neidentificându-se, astfel, elemente care să releve comiterea unei abateri administrative.

Dosar nr. 20171/2018

Drept încălcat: art. 21 din Constituția României privind accesul liber la justiție

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: neredactarea unei hotărâri judecătorești

Situația de fapt: Prin petiția înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 20171 din 6 noiembrie 2018 petentul a sesizat instituția Avocatul Poporului, între altele, în legătură necomunicarea unei hotărâri judecătorești, pronunțată de Tribunalul București, Secția a V-a Civilă.

Față de aspectele sesizate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat art. 4 și art. 18 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat președintelui Tribunalului București, de la care am primit adresa nr. 1/6371/C/22.11.2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 21498 din 23 noiembrie 2018, din care rezultă că sentința a fost redactată la 21 noiembrie 2018 și comunicată părților.

2.4. Demersuri efectuate la entitățile care au calitatea de debitor și nu au executat obligațiile cuprinse în hotărâri judecătorești care constituie titluri executorii

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 2756/2018

Drept încălcat: art. 21 din Constituția României privind accesul liber la justiție

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: neexecutare hotărâre judecătorească

Situația de fapt: Prin petiția înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 2756 din 7 februarie 2018 petentul a solicitat sprijinul instituției Avocatul Poporului pentru a obține emiterea titlurilor de proprietate pentru anumite suprafețe de teren care au aparținut autorilor săi și a căror restituire a fost solicitată potrivit prevederilor Legii nr. 18/1991 și a Legii nr. 1/2000.

Față de aspectele sesizate ne-am adresat Comisiei Județene Ilfov pentru Stabilirea Dreptului de Proprietate asupra Terenurilor solicitând transmiterea datelor relevante deținute în legătură cu punerea în executare a sentinței civile nr. YYY din 22 octombrie 2007, pronunțată de Judecătoria Buftea în dosarul nr. WWW/94/2007.

Prin adresa nr. 1921-109/CMC din 6 martie 2018 ni s-a comunicat, în esență, că s-a solicitat Comisiei Locale de Fond Funciar Mogoșoia. Transmiterea documentației necesare, care a fost înregistrată la Instituția Prefectului de Ilfov la data de 2 martie 2018, urmând să intre pe ordinea de zi a Colectivului de lucru și ulterior să fie înaintată Comisiei Județene Ilfov pentru validare sau invalidare.

Dosar nr. 18142/2018

Drept încălcat: art. 21 din Constituția României privind accesul liber la justiție

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: neexecutare hotărâre judecătorească

Situația de fapt: Petentul a sesizat instituția Avocatul Poporului cu privire la refuzul punerii în executare a unei sentințe judecătorești de către Administrația Județeană a Finanțelor Publice Timiș.

Față de aspectele sesizate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat art. 4 și art. 18 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Administrației Județene a Finanțelor Publice Timiș, de la care am primit adresa înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 20655 din 13 noiembrie 2018 din care rezultă că în momentul în care Administrația Fondului de Mediu va proceda la efetuarea viramentului către Trezoreria Timișoara, restituind sumele solicitate de către petent.

Dosar nr. 12887/2018

Drept încălcat: art. 21 din Constituția României privind accesul liber la justiție

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: neexecutare hotărâre judecătorească

Situația de fapt: Petenta a sesizat instituția Avocatul Poporului cu privire la aspectul neexecutării de către Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului a obligațiilor stabilite prin hotărâre judecătorească în favoarea acesteia ca „păgubit FNI”.

Față de aspectele sesizate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat președintelui Autorității pentru Administrarea Activelor Statului, de la care am primit adresa nr. 18/29079 din 17 septembrie 2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 13730 din 19 septembrie 2018 din care rezultă că, deși se află în imposibilitate temporară de apune în executare aceste sentințe judecătorești, instituția depune eforturi susținute pentru soluționarea situației plăților către foștii investitori F.N.I.

2.5. MINISTERUL PUBLIC

Petițiile au vizat soluțiile și măsurile dispuse de organele de urmărire penală, durata procedurilor judiciare, modul de îndeplinire a atribuțiilor profesionale de către procurori, lipsa unor răspunsuri la cererile adresate parchetelor/organelor de urmărire penală.

În cazurile circumscrise prevederilor art. 17 alin. (5), petenții au fost îndrumați să se adreseze autorităților competente și eventual, unui avocat, comunicându-li-se, totodată, atribuțiile instituției Avocatul Poporului.

De asemenea, petenților le-au fost aduse la cunoștință prevederile art. 336 și următoarele din Codul de procedură penală, precum și cele ale art. 288 și următoarele din același cod, în ceea ce privește posibilitatea de contestare a actelor și măsurilor dispuse de procuror și, respectiv, modurile de sesizare a organelor de urmărire penală și prevederile art. 488¹ Cod procedură penală care reglementează procedura contestației privind durata procesului penal.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 9141/9443/9693/9729/9967/2018

Drept încălcat: art. 21 din Constituția României privind accesul liber la justiție

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: neînregistrarea și/sau tergiversarea soluționării unei plângeri penale și lipsa unor răspunsuri la cererile adresate organelor de poliție

Situația de fapt: prin petițiile înregistrate sub nr. 9141 din 19 iunie 2018, nr. 9443 din 25 iunie 2018, nr. 9693 din 28 iunie 2018, 9729 din 28 iunie 2018 și nr. 9967 din 3 iulie 2018, conexe sub nr. 9141/9443/9693/9729/9967/2018, petentul ne-a sesizat, în esență, în legătură cu neînregistrarea și tergiversarea soluționării unei plângeri penale formulată împotriva numitului X.P.

În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție, coroborat cu art. 4 și art. 21 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului ne-am adresat Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Pitești pentru efectuarea de verificări.

Prin adresa nr. 5186/II/6/2018 din 16 iulie 2018 autoritatea sesizată ne-a comunicat că plângerile formulate la data de 9 aprilie 2018 și trimise mai multor unități de parchet, instanțe și Consiliului Superior al Magistraturii au fost înregistrate la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Pitești sub nr. Y/VIII/1/2018. În urma verificărilor efectuate s-a constatat că o plângere cu același conținut a fost înregistrată la data de 11 aprilie 2018 sub nr. Z/VIII/1/2018 la aceeași unitate de parchet. În această lucrare s-a întocmit un referat în care s-a precizat că faptele sesizate nu se circumscriu sferei ilicitului penal, dar ar putea constitui

abatere disciplinară gravă, potrivit art. 39 alin. 4 din Legea nr. 51/1995, astfel că plângerea a fost transmisă Consiliului Baroului Pitești. Având în vedere că plângerile înregistrate sub nr. Y/VIII/1/2018 aveau același obiect cu plângerea înregistrată sub nr. Z/VIII/1/2018, nu s-a procedat la o reanalizare a sesizării nr. Y/VIII/1/2018, menținându-se concluzia din lucrarea nr. Z/VIII/1/2018, comunicându-se petentului că plângerile formulate au fost clasate (întrucât aspectele sesizate nu se circumscriu sferei ilicitului penal) și de asemenea că, după comunicarea respectivului răspuns, orice sesizare cu conținut similar va fi clasată, potrivit art. 10 alin. 2 din O.G. nr. 27/2002.

Dosar nr. 17893/2018

Drept încălcat: art. 21 din Constituția României privind accesul liber la justiție

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: tergiversarea soluționării unei plângeri penale și lipsa unor răspunsuri la cererile adresate organelor de poliție

Situația de fapt: Petentul ne-a sesizat sub aspectul lipsei unui răspuns la plângerea adresată Parchetului de pe lângă Judecătoria Târgu-Jiu în luna mai 2018, împotriva soluției de clasare dispusă prin Ordonanța din 24.04.2018, în dosarul de urmărire penală nr. xxxx/P/2017.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului ne-am adresat Parchetului de pe lângă Judecătoria Târgu Jiu.

Urmare demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Parchetul de pe lângă Judecătoria Târgu-Jiu, ne-a transmis prin adresa nr. xxxx/VIII/1/2018 din 9.11.2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 20654 din 13 noiembrie 2018, următoarele informații:

- prin ordonanța din data de 24.04.2018, adoptată în dosarul nr. xxxxP/2017 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Tg.-Jiu, procurorul a dispus clasarea clauzei ;

- împotriva soluției dispuse petentul a formulat plângere, care prin ordonanța nr. 192/II2/2018 din data de 18.05.2018 a prim-procurorului Parchetului de pe lângă Judecătoria Târgu-Jiu a fost respinsă ca nefondată;

- la aceeași data, ordonanța mai sus menționată a fost comunicată petentului la sediul Cabinetului de avocat.

Dosar nr. 6626/6705/2018

Drept încălcat: art. 21 din Constituția României privind accesul liber la justiție

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: neînregistrarea și tergiversarea soluționării unei plângeri penale și lipsa unor răspunsuri la cererile adresate organelor de poliție

Situația de fapt: Petentul își exprimă nemulțumirea față de o presupusă “tergiversare” a unui dosar penal aflat la Parchetul de pe lângă Judecătoria Vișeu de Sus.

În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție, coroborat art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Inspecției Judiciare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

Urmare a demersurilor întreprinse de instituția Avocatul Poporului, autoritatea sesizată ne-a comunicat Rezoluția nr. XXX/1J/949/DIP/2018 din 9 iulie 2018 (care potrivit inspecției i-a fost comunicată și petentei), din care rezultă, în principal că, urmare a analizei efectuate sub aspectul imputabilității conduitei adoptate de către procurorii care au efectuat activitatea de supraveghere a organelor de cercetare penală, cu referire la dosarul nr. XXX/P/2015 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Vișeu de Sus, se apreciază că nu se poate reține în sarcina acestora o nerespectare, din motive imputabile, a dispozițiilor legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor și că, în consecință, nu se conturează

indiciile săvârșirii abaterii disciplinare prevăzută de art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată și modificată, de către magistrații procurori care au efectuat activitatea de supraveghere a organelor de cercetare penală.

Dosar nr. 8587/2018

Drept încălcat: art. 21 din Constituția României privind accesul liber la justiție.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: neînregistrarea și tergiversarea soluționării unei plângeri penale și lipsa unor răspunsuri la cererile adresate organelor de poliție.

Situația de fapt: Petentul, domiciliat în localitatea Toflea, județul Galați (persoană cu handicap grav, greu deplasabilă), susține că a formulat o plângere la Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța, plângere cu privire la care nu mai are informații (potrivit petentului ar fi vorba despre dosarul nr. XXX/2017).

Pentru lămurirea aspectelor prezentate în petiție, în temeiul art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Parchetului de pe lângă Tribunalul Constanța.

Urmare a demersului întreprins, autoritatea sesizată ne-a comunicat o serie de informații din care menționăm următoarele: la data de 11.08.2016 s-a înregistrat la Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța, dosarul penal nr. XXX/P/2016 privind plângerea formulată de petent împotriva cadrelor medicale din cadrul Penitenciarului Poarta Albă, pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 289 alin. (1) și art.194 alin. (1) lit. a) din Codul penal.

Prin ordonanța cu nr. XXX/P/2016 din data de 10.04.2017, s-a dispus clasarea cauzei sub aspectul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 289 alin. (1) Cod penal, întrucât fapta nu există și disjungerea cauzei și declinarea competenței de soluționare a cauzei disjuncte în favoarea Parchetului de pe lângă Judecătoria Medgidia, în vederea continuării cercetărilor sub aspectul săvârșirii infracțiunii de vătămare corporală, prevăzută de art. 194 alin. (1) lit. a) Codul penal.

Ulterior, prin ordonanța cu nr. XXX/II/3/2017 din data de 15.05.2017 a Parchetului de pe lângă Tribunalul Constanța, s-a dispus preluarea dosarului penal cu nr. XXX/P/2017 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Medgidia, acesta fiind înregistrat în evidențele acestei unități de parchet sub nr. XXX/P/2017.

Se mai menționează în adresa primită că, prin ordonanța procurorului cu nr. XXX/P/2017 din data de 10.08.2017, s-a dispus efectuarea unei expertize medico-legale judiciare a petentului, la data întocmirii prezentei nefiind efectuată.

În prezent, cauza cu numărul XXX/P/2017 se află în lucru la procuror, iar cercetările penale urmează a fi continuate în vederea lămuririi situației de fapt, sub toate aspectele și unei juste soluționări a cauzei.

Dosar nr. 950/2018

Drept încălcat: art. 21 din Constituția României privind accesul liber la justiție, art. 51 din Constituția României privind dreptul de petiționare.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: tergiversarea soluționării unei plângeri penale și lipsa unui răspuns la cererile adresate unui organ de cercetare penală.

Situația de fapt: prin petiția înregistrată sub nr. 950 din 23 ianuarie 2018 petentul a sesizat instituția Avocatul Poporului în legătură cu tergiversarea soluționării dosarului penal nr. X/P/2015 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București și lipsa răspunsurilor la cererile adresate Secției 8 Poliție, vizând comiterea infracțiunii de mărturie mincinoasă în dosarul penal anterior menționat. Față de aspectele invocate, ne-am adresat

Parchetului de pe lângă Judecătoria Sector 2 București și ulterior Inspecției Judiciare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

Prin adresa nr. X/P/2018, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București ne-a comunicat că nu au fost identificate aspect de nelegalitate, netemeinicie ori de tergiversare în efectuarea urmăririi penale, prin Ordonanța nr. X/P/2015 din 20 aprilie 2018 dispunându-se clasarea cauzei. Totodată, prin rezoluția nr. Y/IJ/995/DIP/2018 Inspecția Judiciară din cadrul CSM a dispus clasarea sesizării, reținându-se, în esență, că dosarul penal nu a fost lăsat în nelucrare în mod nejustificat, verificarea măsurilor și a soluțiilor dispuse de către procurori nefiind de competența Inspecției Judiciare, cu excepția situației în care procurorii și-au exercitat funcția cu rea credință sau gravă neglijență, aspecte ce nu au rezultat din verificările efectuate.

Dosar nr. 6970/ 2018

Drept încălcat: art. 21 din Constituția României privind accesul liber la justiție, art. 51 din Constituția României privind dreptul de petiționare.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: denunțarea săvârșirii unor posibile infracțiuni.

Situația de fapt: Prin petiția înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 6970 din 7 mai 2018, petentul ne-a sesizat sub aspectul săvârșirii unor posibile infracțiuni de către doamna XXX, avocat în baroul Craiova.

Față de aspectele sesizate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat art. 4 și art. 21 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Craiova, de la care am primit adresa nr. 361/VIII/1/ 2018, înregistrată la Avocatul Poporului sub nr. 7823 din 23 mai 2018, din care rezultă că în cauză au început cercetări.

2.6. Demersuri realizate pentru ocrotirea drepturilor unor cetățeni români ce au calitatea de parte în proceduri judiciare desfășurate de autorități judiciare străine

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 9917/2018 - sesizare din oficiu

Obiectul sesizării din oficiu: Potrivit informațiilor apărute în presă la data de 27 iunie 2018, un cetățean român a fost condamnat la pedeapsa cu moartea prin hotărârea judecătorească definitivă pronunțată de Curtea Federală de Justiție a Regatului Malaysiai.

Situația de fapt și demersurile realizate: în temeiul dispozițiilor art. 16 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am sesizat din oficiu referitor la situația anterior descrisă, solicitând Ministerului Afacerilor Externe și Ambasadei României la Kuala Lumpur transmiterea informațiilor relevante.

Autoritățile sesizate ne-au comunicat, în esență, că recursul în dosarul cetățeanului român X a fost judecat la data de 27 iunie 2018 de Curtea Federală Putrajaya, fiind pronunțată o hotărâre definitivă de condamnare la pedeapsa capitală pentru săvârșirea infracțiunii de trafic de droguri.

Domnul X a fost arestat pe aeroportul internațional Kuala Lumpur pentru săvârșirea infracțiunii de trafic de droguri la data de 13 ianuarie 2014 și achitat de prima instanță (la data de 5 august 2016). Biroul Procurorului General a atacat cu apel această hotărâre, Curtea de Apel din Putrajaya, la data de 31 iulie 2017, condamnând pe inculpat la pedeapsa capitală.

Cetățeanul român a fost apărat de un avocat angajat pe plan local, cu vastă experiență în materie și înalt nivel de experiență în domeniul dreptului penal malaezian; onorariul a fost suportat de Ministerul Afacerilor Externe, la termenele de judecată asistând și consulul Ambasadei României la Kuala Lumpur.

Ca demers imediat, Ministerul Afacerilor Externe a transmis instrucțiuni către Ambasada României la Kuala Lumpur în vederea consilierii cetățeanului român cu privire la depunerea, prin avocatul care asigură reprezentarea juridică, a unei cereri de grațiere la Sultanul de Selangor.

În mod similar demersurilor întreprinse în cazul primului cetățean român condamnat definitiv la moarte în Malaezia (Y), au fost redactate, cu sprijinul Ambasadei României la Kuala Lumpur, două scrisori de clemență: din partea Președintelui României către Sultanul de Selangor și din partea Primului Ministru al României către omologul malaezian, prin care s-a solicitat „analizarea favorabilă a cererilor de grațiere formulate de cetățeanul român X”.

De la momentul arestării Ministerul Afacerilor Externe a efectuat multiple demersuri de asistență diplomatică și consulară în sprijinul cetățenilor români condamnați la pedeapsa capitală în Malaezia: demersuri la nivel diplomatic pe lângă autoritățile malaieziene și pe lângă alte state care s-au confruntat și se confruntă cu situații similare, schimb de experiență și de bune practici cu statele care se confruntă cu cazuri de cetățeni condamnați la pedeapsa capitală, asistență consulară acordată cetățenilor români de Ambasada României la Kuala Lumpur, completarea cadrului juridic bilateral (încheierea a trei tratate/acorduri bilaterale în domeniul cooperării judiciare în materie penală: Tratat privind transferul persoanelor condamnate, Tratat de asistență mutuală în cauze penale și Acord de extrădare România – Malaezia). Totodată, la finele anului 2017, a fost încheiat Memorandumul de înțelegere dintre Guvernul României și Guvernul Malaeziei privind activități de cooperare juridică.

De asemenea, începând cu anul 2012, Ministerul Afacerilor Externe, în colaborare cu Agenția Națională Antidrog, derulează diverse campanii de informare publică destinate cetățenilor români care călătoresc în străinătate, în scopul conștientizării riscurilor pe care le atrag traficul și consumul de substanțe stupefiante în statele ale căror legislații prevăd pedeapsa capitală pentru astfel de infracțiuni.

S-a mai precizat că Ministerul Afacerilor Interne, prin Departamentul Consular și Ambasada României la Kuala Lumpur, mențin în permanență legătura cu membrii familiilor cetățenilor români, facilitează organizarea unor vizite la penitenciar rudelor care se deplasează în Malaezia și asigură transmiterea corespondenței și a altor bunuri între deținuți și familiile din țară.

Dosar nr. 10486/2018, nr. 11644/2018 și nr. 12456/2018

Dreptul încălcat: art. 51 din Constituția României privind dreptul de petiționare

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: lipsa unui răspuns la solicitarea de a i se oferi explicații despre circumstanțele decesului fiului său, P. S., decedat la 3 iunie 2018.

Situația de fapt: petentul ne-a relatat demersurile efectuate pentru aflarea circumstanțelor în care fiu său a fost găsit decedat dar și lipsa unor răspunsuri din partea autorităților cu competențe în materie.

Față de aspectele sesizate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat art. 4 și art. 18 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Ministerului Afacerilor Externe, de la care am primit adresa nr. AE/3682 din 5 octombrie 2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 17939 din 10 octombrie 2018, din care rezultă că a primit răspuns de la cabinetul Ministrului de Externe.

Întrucât și instituția Avocatul Poporului a primit documentele solicitate de la Ministerul Afacerilor Externe, acestea au fost transmise petentului spre a-i fi utile în eventualitatea în care întreprinde și alte demersuri.

Dosar nr. 18354/2018

Dreptul încălcat: art. 51 din Constituția României privind dreptul de petiționare

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: lipsa unui răspuns la solicitare - nemulțumirea față de nefinalizarea procedurii privind transferul internațional

Situația de fapt: petentul și-a exprimat nemulțumirea față de nefinalizarea procedurii privind transferul său într-un penitenciar din România pentru executarea pedepsei.

Astfel, a precizat fără a aduce dovezi în acest sens, că în luna ianuarie 2018 a depus cerere de transfer, iar actele sunt la București.

Față de aspectele sesizate, i s-a comunicat că în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Ministerului Justiției din România, de la care am primit adresa nr. 94198 din 2 noiembrie 2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 20653 din 13 noiembrie 2018, din care rezultă că s-au efectuat demersuri către Ministerul Afacerilor Externe și către Ambasada României din Polonia pentru asigurarea serviciului de asistență consulară.

Dosar nr. 802/2018

Dreptul încălcat: art. 51 din Constituția României privind dreptul de petiționare și art. 31 din Constituția României privind dreptul la informație

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: lipsa unui răspuns la solicitare

Situația de fapt: Petentul a solicitat ajutorul instituției Avocatul Poporului pentru a afla stadiul de soluționare al dosarului cu nr. de referință X/13 aflat pe rolul CEDO.

Față de aspectele sesizate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat art. 4 și art. 18 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Agentului Guvernamental în fața CEDO, de la care am primit adresa nr. L1/973 5229 R/AG/32 din 12 februarie 2018, înregistrată la Avocatul Poporului sub nr. 3124 din 14 februarie 2018, din care rezultă că Guvernul a solicitat o prelungire termenului pentru a putea prezenta unele observații către Curtea europeană a Drepturilor Omului.

Dosar nr. 8194/2018

Dreptul încălcat: art. 21 alin. (3) din Constituția României privind soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: petentul, deținut în Penitenciarul Mândrești, ne-a sesizat cu privire la faptul că nu poate beneficia de deducerea pedepsei executate în Anglia și Germania din cauza faptului că fișa de cazier internațional a petentului nu este trimisă instanței de judecată.

Situația de fapt: În dosarul nr. xxxx/231/2017, aflat pe rolul Judecătorei Focșani și având ca obiect contestația la executare (art. 598 din Codul de procedură penală), din 19.01.2018 și până la 28.09.2018 au fost acordate 10 termene pentru atașarea de copii ale mandatului de executare a pedepsei închisorii emis pe numele condamnatului, a sentinței penale în baza căreia a fost emis mandatul și a cazierului judiciar.

Urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului la Direcția Drept Internațional și Cooperare Judiciară din cadrul Ministerului Justiției, am fost informați că, în relația cu Marea Britanie, respectiv Republica Federală Germania, informațiile aflate deja în posesia autorităților judiciare dintr-un stat membru UE pot fi obținute prin transmiterea, de către autoritatea judiciară română competentă, a unui ordin european de anchetă, potrivit

Directivei 2014/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind ordinul european de anchetă în materie penală.

Ministerul Justiției, în calitate de autoritate centrală în materia cooperării judiciare internaționale, poate interveni, la solicitarea unei autorități judiciare, pentru facilitarea comunicării, în ipoteza în care contactul direct nu este posibil sau este dificil.

Totodată, Direcția Drept Internațional și Cooperare Judiciară a precizat că, până în prezent, nu a primit vreo solicitare din partea Judecătoriei Focșani, în legătură cu situația petentului.

Față de răspunsul primit, am sesizat Inspekția Judiciară, care ne-a comunicat că, din verificările efectuate, în legătură cu susținerile referitoare la o pretinsă temporizare a procedurilor, s-a reținut că de la momentul înregistrării contestației la executare, instanța a adoptat măsurile referitoare la solicitarea relațiilor referitoare la cazierul petentului și la mandatul de executare.

Ulterior, instanța a solicitat cazierul internațional și, prin intermediul cererilor de asistență judiciară internațională în materie penală, copiile sentințelor evidențiate în cazierul internațional al condamnatului din Franța și Germania și că întârzierea soluționării s-a datorat, în principal, duratei procedurilor de asistență judiciară internațională în materie penală, în condițiile în care instanța a solicitat copii ale unor decizii ale Tribunalului Corecțional din Paris și ale Tribunalului Amtsgericht Berlin-Tiergarten, până la data finalizării verificărilor, fiind comunicate doar o parte a copiilor solicitate.

S-a reținut că nu este vorba despre o culpă a instanței pentru prelungirea duratei procedurilor.

2.7. CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

Petițiile pentru soluționarea cărora a fost sesizat Consiliul Superior al Magistraturii s-au referit la lipsa unui răspuns la petițiile transmise Consiliului Superior al Magistraturii.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 5885/2018

Drept încălcat: art. 21 din Constituția României privind accesul liber la justiție, art. 51 din Constituția României privind dreptul de petiționare.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: denunțarea săvârșirii unor posibile infracțiuni.

Situația de fapt: Petentul ne-a sesizat solicitându-ne un punct de vedere prin care să fie lămurită situația în care „activitatea unui comitet de a analiza dosarele cu infracțiuni grave, subsecvent propunându-se soluțiile care trebuiesc date” precum și transportul acestor dosare la sediul serviciului Român de Informații S.J.I. din județul Bihor respectă norma prevăzută de art. 93 din Regulamentul de ordine interioară și cele din Legile nr. 303 și nr. 304/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Față de aspectele sesizate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat art. 4 și art. 18 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat C.S.M., de la care am primit adresa nr. 7936 din 30 mai 2018, din care rezultă că petiția a fost analizată în ședința comisiei Legislației și cooperare interinstituțională și că, în plus pe rolul Parchetului de pe lângă Judecătoria Oradea s-a formulat plângere penală pentru comiterea infracțiunilor de fals în înscrisuri sub semnătură privată.

Dosar nr. 5953/2018

Drept încălcat: art. 21 din Constituția României privind accesul liber la justiție

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: tergiversarea soluționării unei plângeri penale și lipsa unor răspunsuri la cererile adresate organelor de poliție

Situația de fapt: Petentul ne-a sesizat în legătură cu nesoluționarea petiției înregistrată la Inspectoratul de Poliție al Județului Ialomița sub nr. R/xxx din 18.10.2013 și trimisă spre competență soluționare Parchetului de pe lângă Judecătoria Urziceni în data de 30.10.2013 în data de 30.10.2013 prin Serviciul de Poștă Specială.

Față de aspectele sesizate, în temeiul art. 18 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Inspecției Judiciare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

Prin adresa nr. xxxx/IJ/1244/DIP/2018 din 2 august 2018 Inspecția Judiciară din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii ne-a comunicat că aspectele reclamate au făcut obiectul verificărilor Inspecției Judiciare în condițiile reglementate de art. 45 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, iar rezultatul a fost comunicat petentului prin adresa nr. XXX/IJ/1515/DIP/2017 la data de 06.12.2017.

Totodată, în adresă se precizează că, în temeiul art. 17 alin. (2) și (3) din Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție judiciară, lucrarea a fost arhivată, întrucât nu au fost reiterate elemente noi.

Adresa menționată anterior a fost comunicată, în copie, petentului.

De asemenea, în ceea ce privește soluțiile dispuse de Inspecția Judiciară din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, petentul a fost informat că acestea pot fi contestate la instanța competentă în condițiile expres prevăzute de Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, urmând a avea în vedere considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 397 din 3 iulie 2014, în cuprinsul căroră s-a argumentat că „în ipoteza prevăzută de art. 45 alin. (4) lit. b) se dispune asupra fondului sesizării, astfel că este absolut necesară asigurarea accesului la justiție prin posibilitatea atacării soluției la instanța judecătorească,” respectiv la Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București, în termen de 15 zile de la comunicare, fără îndeplinirea unei proceduri prealabile, potrivit art. 47 alin. (5).

Dosar nr. 7510/2018

Drept încălcat: art. 21 din Constituția României privind accesul liber la justiție, art. 51 din Constituția României privind dreptul de petiționare

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: lipsă răspuns, din partea Inspecției Judiciare la un memoriu depus pe data de 12 martie 2018.

Situația de fapt: Petentul ne-a sesizat pentru lipsa unui răspuns, din partea Inspecției Judiciare la un memoriu depus pe data de 12 martie 2018.

Față de cele expuse și în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 și art. 18 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat C.S.M. urmând să primim din partea instituției un răspuns. Dosarul se află în lucru.

Dosar nr. 7632/2018

Drept încălcat: art. 29, art. 30 și art. 41 din Constituția României privind libertatea conștiinței, libertatea de exprimare, munca și protecția socială a muncii.

Situația de fapt: Petenții au sesizat instituția Avocatul Poporului cu privire la “încălcarea dreptului fundamental la muncă, conștiință și libertatea de apreciere, dreptul la un proces echitabil, conflictul dintre autoritățile statului DIICOT și DNA, precum și încălcarea stabilității și independenței justiției și a magistraților în aprecierea și administrarea

probelor, fapte grave comise cu încălcarea Convenției europene a drepturilor omului, Constituției României, Codului de procedură penală, Statutului Magistraților și ale altor legi, de către membrii așa zisului SISTEM sau STAT PARALEL cuprinși în CÂMPUL TACTIC.”

Astfel, petenții, în susținerea poziției lor procesuale, opinează următoarele:

1. Intervenția ilegală a DNA în cauza DIICOT cu scopul de a favoriza o persoană.
2. Cauza penală ar fi fost controlată la instanță de același magistrat coordonator.
3. Cenzurarea propriei hotărâri de către judecător.
4. Existența unui interes al judecătorului care afectează imparțialitatea acestuia.
5. Cauza s-a judecat fără prezența procurorului DIICOT.
6. Instanța de fond a judecat cu depășirea limitelor de sesizare, arogându-și atribuții de urmărire penală.
7. Instanța de fond a judecat cu depășirea limitelor de sesizare.
8. Instanța de fond a judecat cu depășirea cadrului procesual, reținând fapte și acte materiale pentru care nu s-a început urmărirea penală.

Petenții solicită în esență instituției Avocatul Poporului “să constate lacunele legislative și cazurile grave de abuz și de nerespectare a legilor și să se adreseze ministrului justiției, Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Public și președintelui instanței de judecată, pentru a întreprinde măsurile necesare remedierii acestor abuzuri.”

Față de cele expuse, având în vedere și dispozițiile art. 21 și ale art. 29 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 **privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului**, republicată, am sesizat Ministerul Justiției, C.S.M și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, pentru efectuarea verificărilor potrivit competențelor legale, prin raportare la aserțiunile petenților.

În urma acestor sesizări am primit:

- de la Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – adresa nr. 2031/C/2018 înregistrată sub nr. 18399/2018 prin care aspectele învederate de petenți au fost aduse la cunoștința D.I.I.C.O.T. spre a fi avute în vedere la soluționarea dosarului nr. 221/1/2018 pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție.
- de la Ministerul Justiției - adresa nr. 72058/2018 înregistrată sub nr. 18240/2018 din care rezultă că s-a dispus verificarea aspectelor de natură disciplinară din activitatea magistraților la nivelul Comisiei pentru analizarea sesizărilor formulate în materia răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor constituită în cadrul Ministerului Justiției. (CASMRDJP).
- de la Consiliul Superior al Magistraturii - adresa nr. 16825/2018 înregistrată sub nr. 17785/2018 din care rezultă că solicitarea Avocatului Poporului a fost analizată în ședința Comisiei nr. 2- Resurse Umane,-care a dispus înaintarea către Inspekția Judiciară, spre competentă soluționare.

2.8. MINISTERUL JUSTIȚIEI

Petițiile formulate au avut ca obiect lipsa unui răspuns la solicitările petenților, aplicarea prevederilor Legii nr. 254/2013 de către Administrația Națională a Penitenciarelor (dosar în lucru), transferul persoanelor condamnate, aglomerare penitenciară.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 7018/2018

Dreptul încălcat: art. 31 din Constituție privind dreptul la informație, art. 11 alin. (5) din Legea 254/2013

Situația de fapt: Petentul, deținut într-un penitenciar din Germania, solicită să fie transferat într-un penitenciar din România.

În acest context, acesta menționează că s-a adresat în luna ianuarie a acestui an, Ministerului Justiției din România, care i-ar fi comunicat în data de 12.03.2018 că documentele de transfer primite de la autoritățile germane au fost trimise la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București.

Pentru lămurirea aspectelor prezentate în petiție, în temeiul art. 59 din Constituție, coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Ministerului Justiției.

Urmare a demersurilor întreprinse, autoritatea sesizată ne-a comunicat o serie de informații din care menționăm: Procedura de transferare a petentului este în curs de soluționare, dosarul aflându-se pe rolul Curții de Apel București.

În eventualitatea în care instanța română sus-menționată va decide recunoașterea sentințelor ce au fost impuse petentului, acesta va putea fi transferat în România.

Cu titlu general, în ceea ce privește procedura de transferare, se precizează că odată cu înaintarea dosarului cauzei către parchetul de pe lângă curtea de apel competentă, se intră în etapa judiciară a procedurii, în care autoritatea de executare devine competentă să dispună toate măsurile necesare.

În acest context, s-a comunicat că Ministerul Justiției nu este în măsură să evalueze dacă transferarea petentului va avea loc și nici care va fi durata procedurii.

De asemenea, suntem informați că, Ministerul Român al Justiției, în calitate de autoritate centrală, nu poate să oblige în nici o manieră sau să facă vreo presiune directă asupra vreunei autorități judiciare străine pentru îndeplinirea cu precădere a unei proceduri, în spiritul respectării atât a suveranității statului solicitat, precum și pentru a evita orice imixtiune în activitatea de justiție, atât română, cât și străină.

Dosar nr. 5967/2018

Dreptul încălcat: art. 31 din Constituție privind dreptul la informație, art. 11 alin. (5) din Legea 254/2013

Situația de fapt: Petentul, deținut într-un penitenciar din Italia, solicită să fie transferat într-un penitenciar din România.

În acest context, petentul menționează că cererea de transfer/extrădare a fost completată și trimisă anul trecut dar nu a primit nici un răspuns până în prezent, fără a menționa căror autorități s-a adresat, autorităților române sau celor italiene.

Pentru lămurirea aspectelor prezentate în petiție, în temeiul art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Ministerului Justiției.

Urmare a demersurilor întreprinse, autoritatea sesizată a comunicat faptul că, în urma verificării evidențelor direcției de specialitate din cadrul Ministerului Justiției, nu a fost identificată nici o lucrare care să-l privească pe petent, prin urmare, ni se comunică faptul că, acesta nu a adresat Ministerului Justiției nici o solicitare privind un eventual transfer din Republica Italia.

În acest context, având în vedere informațiile primite din partea autorității sesizate am apreciat că un nou demers din partea instituției Avocatul Poporului nu se mai justifică, cel puțin pentru moment.

În situația în care petentul deține dovezi ale unor comunicări realizate cu instituții publice din România pe tema transferului său, i-am solicitat acestuia să ni le transmită în copie, cu ocazia redactării unei viitoare petiții.

În ipoteza în care aceste comunicări cu instituții publice din România nu există, am sfătuit petentul să se adreseze în scris acestora, după care, în funcție de răspunsul primit să vă adresați din nou instituției Avocatul Poporului. Pentru o eventuală lipsă de răspuns a autorităților italiene, petentul a fost sfătuit să se adreseze, ori unui avocat local, ori Ombudsmanului Regiunii Lombardia.

Dosar nr. 7123/2018

Drept încălcat: art. 51 din Constituția României privind dreptul de petiționare, art. 52 din Constituție privind dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: lipsă răspuns, din partea Inspecției Judiciare la un memoriu depus pe data de 12 martie 2018.

Situația de fapt: Petentul ne-a sesizat cu privire la faptul că, începând cu data de 1 ianuarie 2016 Administrația Națională a Penitenciarelor a introdus practica impozitării sumelor de bani pe care pensionarii le avansau pentru achiziționarea medicamentelor prescrise de medicul de familie.

Față de aspectele sesizate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 15 lit. f), art. 24 și art. 26 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pentru realizarea scopului constituțional și legal al instituției Avocatul Poporului și anume, apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, ne-am adresat Ministerului Justiției și Ministerului Finanțelor Publice.

Din răspunsul autorității sesizate a rezultat, în esență, că art. 1 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1996/2004 privind condițiile de acordare în mod gratuit a asistenței medicale și psihologice, medicamentelor, protezelor dentare și dispozitivelor medicale destinate recuperării unor deficiențe organice sau funcționale pentru funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare a fost modificat prin Hotărârea Guvernului nr. 846/2014, prin care funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, în activitate sau pensionari, precum și soțul ori soția și copiii aflați în întreținerea acestuia beneficiau în mod gratuit de servicii de asistență medicală, medicamente și proteze.

Ulterior, prevederea legală menționată a fost modificată prin Hotărârea de Guvern nr. 1/2016 care a aprobat Normele Metodologice de aplicare a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal; astfel, art. 12 alin.15, lit. f) din anterior precizatele norme prevede că nu sunt venituri impozabile contravaloarea medicamentelor primite de cadrele militare în activitate, **funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare în activitate**, sportivi, personalul navigant și alte categorii de personal, potrivit legii.

SECȚIUNEA a 3-a

POLIȚIE

Principalele aspecte examinate ca urmare a petițiilor primite în anul 2018 în cadrul subdomeniului „Poliție” au avut ca obiect:

- obligativitatea obținerii permisului pentru conducerea mopederelor;
- solicitarea de informații referitoare la: obținerea, reținerea sau preschimbarea permisului de conducere; înmatricularea și radierea autoturismelor;

- tergiversarea soluționării unor plângeri de către organele de cercetare penală;
- necomunicarea informațiilor privind stadiul soluționării dosarelor;
- drepturile salariale și dreptul de pensie ale polițiștilor; reîncadrarea în funcția publică și plata drepturilor bănești, ca urmare a punerii în executare a unor hotărâri judecătorești; contestarea deciziilor Casei de Pensii Sectoriale a Ministerului Administrației și Internelor (M.A.I.) privind recalcularea pensiilor cadrelor de poliție.
- unele sesizări din oficiu inițiate ca urmare a unor semnalări din presă ce aveau ca obiect pretinse încălcări ale unor drepturi ale cetățenilor de către cadre de poliție.

Demersuri întreprinse de instituția Avocatul Poporului au vizat și încălcarea unor drepturi ale cadrelor de poliție în raport cu structurile ierarhice.

Totodată, s-a propus emiterea unor recomandări către M.A.I. privind modificarea unor prevederi normative, recomandări rezultate în urma soluționării unor petiții.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 20452/2018 -Sesizare din oficiu

Dreptul încălcat: art. 22 alin. (1) din Constituție

Situația de fapt și demersurile realizate: Potrivit informațiilor apărute în presă (antena1.ro – 26 octombrie 2018), în Municipiul Târgoviște, sala prin care trec anual sute de oameni ca să susțină examenul de conducere arată ca o ruină, candidații având temerea să nu le cadă vreo bucată de tavan în cap. Tabloul descris de presă cuprindea bănci rupte, pereți crăpați, geamuri sparte și un tavan care stă să cadă pe candidați. Un candidat a filmat totul cu acordul examinerilor din sală, nemulțumiți și ei de condițiile în care trebuie să muncească zi de zi.

Având în vedere faptul că această situație poate constitui un pericol atât pentru persoanele care susțin examenul pentru obținerea permisului de conducere cât și pentru persoanele care își desfășoară activitatea în interiorul clădirii respective, s-a solicitat Poliției Municipiului Târgoviște să comunice informațiile pe care le deține în legătură cu aspectele menționate de presă.

Autoritatea sesizată a răspuns că imobilul în care își desfășoară activitatea Poliția Municipiului Târgoviște și Serviciul Rutier nu este proprietatea Inspectoratului de Poliție Județean Dâmbovița, fiind constituit un drept de administrare a acestuia pentru o perioadă de 10 ani în baza unui protocol încheiat între Consiliul Local Municipal Târgoviște și Inspectoratul de Poliție Județean Dâmbovița.

Pentru acest considerent, Serviciul logistic din cadrul inspectoratului nu a realizat investiții în acest imobil, fiind realizate doar lucrări de întreținere a spațiilor în care își desfășoară activitatea lucrătorii de poliție, în regie proprie, constând în reparații la instalația electrică, la instalația sanitară, la pardoseală, la tâmplăria interioară și exterioară, compartimentări și zugrăveli interioare, însă nu și la sala de ședințe din cadrul instituției, unde erau organizate și desfășurate examinările pentru redobândirea permisului de conducere.

Urmare a demersurilor întreprinse, începând cu data de 8.11.2018, au fost demarate lucrări de reparații și întreținere la sala de ședințe a Poliției Municipiului Târgoviște, pentru desfășurarea în condiții optime a activităților curente, iar termenul de finalizare a lucrărilor este estimat pentru luna ianuarie 2019.

Dosar nr. 3497/2018 - Sesizare din oficiu

Dreptul încălcat: art. 52 din Constituție

Situația de fapt și demersurile realizate: Potrivit unui portal de știri, un „Dentist din Capitală, amendat cu 10.000 de lei pentru că un hoț i-a jefuit cabinetul

stomatologic”, precizându-se că medicul ar fi fost amendat ulterior **raportării furtului la poliție, unde a oferit drept dovezi imaginile surprinse de camerele de supraveghere, amenda fiindu-i dată pentru că a „favorizat infractorul prin neefectuarea analizei de risc la securitatea fizică a apartamentului”.**

În urma demersurilor întreprinse la Ministerul Afacerilor Interne, au rezultat următoarele:

“La data de 01.02.2018, orele 09.45, Secția 11 Poliție a fost sesizată prin SNAU 112 de către medicul stomatolog că persoane necunoscute au intrat prin efracție în incinta cabinetului său stomatologic din București, sector 3. După 2 minute de la primirea apelului, la fața locului s-a deplasat un echipaj de siguranță publică, ocazie cu care s-a constatat că fapta sesizată se confirmă, solicitându-se prezența grupei operative din cadrul Secției 11 Poliție pentru efectuarea cercetării la fața locului.

În urma investigației efectuate a rezultat că în noaptea de 31.01 – 01.02.2018, persoane necunoscute, prin forțarea geamului termopan și escaladarea zidului, au pătruns în incinta cabinetului stomatologic, însă fără a sustrage bunuri sau valori.

Totodată, în aceeași zi au mai fost constatate încă două fapte de furt/tentativă de furt săvârșite în noaptea de 31.01 – 01.02.2018 la alte două cabinete medicale situate pe o altă stradă,

Ca urmare a acestor fapte, în scopul prevenirii/combaterii săvârșirii unor astfel de infracțiuni, al asigurării siguranței obiectivelor, bunurilor și valorilor împotriva oricăror acțiuni ilicite care lezează dreptul de proprietate, existența materială a acestora, precum și a protejării persoanelor împotriva oricăror acte ostile care le pot periclita viața, integritatea fizică sau sănătatea, polițiștii din cadrul Biroului Ordine Publică – Compartimentul Sisteme de Securitate Privată au efectuat în aceeași zi verificări la sediul celor trei cabinete medicale. Verificările în cauză au urmărit modul de respectare a prevederilor Legii nr. 333/2003 privind paza obiectivelor, bunurilor valorilor și protecția persoanelor, republicată și a H.G. nr. 301/2012 pentru aprobarea normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 333/2003, republicată.

Caracterul preventiv al actului de control exercitat de poliție în domeniul pazei, protecției și sistemelor de alarmare împotriva efracției este menționat în art. 99 alin. (1) din Anexa la H.G. nr. 301/2012, care prevede următoarele: *“cu ocazia controalelor efectuate de poliție pentru verificarea modului de respectare a prevederilor legale privind măsurile de asigurare a securității unităților, personalul abilitat pentru efectuarea controlului încheie un proces verbal de constatare, în care se înscriu măsurile și termenele de remediere a deficiențelor”*. Astfel, organele de poliție, în actul de control au în vedere mai mulți factori, scopul acestuia fiind acela de a responsabiliza conducătorii de unități economice sau societăți specializate în domeniul Legii nr. 333/2003, republicată, în ceea ce privește asigurarea securității obiectivelor, bunurilor și valorilor pe care le dețin, prin trasarea unor sarcini de remediere a neajunsurilor constatate.

În urma controlului efectuat de polițiștii la sediul cabinetului stomatologic, s-a constatat că acesta își desfășura activitatea conform autorizației sanitare de funcționare eliberată de Ministerul Sănătății – Direcția de Sănătate Publică a Municipiului București, având sistem de supraveghere video tip televiziune cu circuit închis.

De asemenea, odată cu aceste verificări au fost constatate mai multe nereguli:

- nu a fost întocmită o analiză de risc, deși punctul de lucru este deschis începând cu data de 28.04.2016, iar conform art. 2 alin. 3 din Anexa la H.G. nr. 301/2012 *“adoptarea măsurilor de securitate ...se realizează în conformitate cu analiza de risc efectuată de unitate,*

prin structuri de specialitate sau prin experți abilitați care dețin competențe profesionale dobândite pentru ocupația de evaluator de risc la securitatea fizică”;

- nu a existat un sistem tehnic de alarmare la efracție care să sune local sau care să fie conectat la un dispecerat de monitorizare și intervenție, deși, conform art. 8 ind. 1 din Anexa 1 la H.G. nr. 301/2012, “unitățile și instituțiile de interes public trebuie să prevadă sisteme de supraveghere video pe căile de acces, holuri și alte zone cu risc ridicat, detecție a efracției pe zonele de expunere sau depozitare valori și control acces, prin personal sau echipamente”

- deși unitatea face parte din categoria unităților de interes public care trebuie să adopte cerințe minimale de securitate, administratorul unității nu a depus spre avizare de către poliție proiectul sistemului tehnic de alarmare la efracție, conform art. 68 alin. 1 lit. b) din Anexa la HG nr. 301/2012;

- referitor la asigurarea cu elemente de protecție mecanico-fizice, deși cabinetul stomatologic este situat la parterul unui imobil P+10, ferestrele acestuia nu erau asigurate cu grilaje, obloane sau încuietori, așa cum prevede art. 3 alin. 3 din Legea nr. 333/2003 republicată: “La unitățile unde nu e posibilă realizarea unui sistem de pază organizat, conducătorii acestora sunt obligați să execute împrejurimi, grilaje, obloane, încuietori sigure, iluminat de securitate, sisteme de alarmă sau alte asemenea mijloace necesare pazei și integrității bunurilor.

În acest context, polițiștii Secției 11 Poliție – Biroul de Ordine Publică, Compartimentul Sisteme de Securitate Private, au aplicat sancțiuni contravenționale celor 3 cabinete controlate pentru nerespectarea cerințelor minimale de securitate.

Sancțiunile contravenționale aplicate au fost contestate la Judecătoria Sectorului 3, dosarele nr. 4347/301/2018 și nr. 4360/301/2018, controlul aplicării sancțiunilor contravenționale principale și complementare fiind de competența exclusivă a instanței de judecată în conformitate cu prevederile art. 32 alin (2) din O.G. nr. 2/2001, privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare.

Dosar nr. 4011/2018

Dreptul încălcat: art. 22 din Constituția României, privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică ale persoanei.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul, arestat în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Olt, ne-a sesizat exprimându-și nemulțumirea în legătură cu refuzul conducerii locului de reținere de a-i acorda consiliere psihologică. Totodată, petentul a reclamat violențele la care a fost supus de către agenții Poliției municipiului Caracal.

Situația de fapt: Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului ne-am adresat Inspectoratului de Poliție Județean Olt, care ne-a comunicat prin adresa din 13.04.2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 6318 din 20 aprilie 2018 că, urmare a verificărilor efectuate privind aspectele reclamate, s-au constatat următoarele:

1. În perioada reclamată, respectiv 04.02.2018-07.02.2018, la nivelul Poliției municipiului Caracal, nu există informații conform cărora petentul ar fi fost supus la acte de agresiune fizică de către lucrătorii din cadrul subunității;

- pe tot parcursul perioadei de deținere, activitatea Centrului de reținere și arestare preventivă Olt s-a desfășurat conform prevederilor Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, a Hotărârii nr. 157/10.03.2016 pentru aprobarea Regulamentului de

aplicare a Legii nr. 254/2013, precum și a celorlalte acte normative ce reglementează și completează activitatea în domeniu.

2. În ceea ce privește acordarea asistenței psihologice personelor aflate în custodia structurilor de reținere și arestare preventivă din Poliția Română, în urma verificărilor efectuate, s-a constatat faptul că:

- petentul a înaintat 3 solicitări de acordare a asistenței psihologice către Compartimentul Psihologic din cadrul I.P.J. Olt, la datele de 13.02.2018 (nr. 25056/13.02.2018), la 19.02.2018 (nr. 25074/22.02.2018) și la 28.02.2018 (nr. 25091/02.03.2018), solicitări în urma cărora psihologul unității, s-a deplasat în incinta Centrului de reținere și arestare preventivă pentru acordarea asistenței psihologice, întocmind în același timp și adresă de răspuns către Centru de reținere și arestare preventivă Olt;

- la data de 14.02.2018, petentul a declarat, pe bază de semnătură, că este de acord să beneficieze de asistență psihologică gratuită prin rețeaua proprie a Poliției Române;

- prin adresa nr. 25059/C.P./O.L./15.02.2018 înaintată Centrului de reținere și arestare preventivă Olt, psihologul unității, a menționat faptul că petentul a acuzat dureri de cap, posibil ca urmare a întreruperii consumului de etnobotanice și a solicitat evaluare de specialitate, informând în acest sens medicul unității;

- în legătură cu cea de-a doua solicitare, psihologul unității a înaintat către Centrul de reținere și arestare preventivă Olt, adresa nr. 25087/C.P./O.L./2018, prin care a menționat faptul că petentul a insistat să fie evaluat de către un medic psihiatru, precum și faptul că acesta devine reactiv atunci când discuția nu decurge în sensul dorit.

De asemenea, psihologul unității a consemnat că, deși la ultima întâlnire petentul nu a reclamat nicio problemă legată de condițiile din Centrul de reținere și arestare preventivă Olt, acum își exprimă nemulțumirea în legătură cu încălcarea unor drepturi, invocând faptul că în cameră este curent, a solicitat mai mult timp la plimbare, suferă de ipohondrie, etc. și refuzând comunicarea cu psihologul, pe motiv că nu este trimis la medicul psihiatru;

- în urma ședinței de asistență psihologică, psihologul unității a considerat că petentul prezintă potențial adaptativ optim la mediul privativ și a recomandat supravegherea atentă pe perioada deținerii.

3. Referitor la perioada în care petentul a fost încarcerat în cadrul Centrului de reținere și arestare preventivă Olt, în urma verificărilor efectuate, s-a constatat faptul că a fost efectuată vizita medicală prevăzută de Hotărârea nr. 157/10.03.2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

- în urma contactării șefului Centrului Medical Județean Olt, s-a constatat faptul că la data de 08.02.2018 a fost întocmită Fișa medicală cu ocazia introducerii în Centrul de reținere și arestare preventivă Olt, și i-a fost administrat și un tratament;

- de asemenea, petentul a beneficiat de consultații repetate în zilele de 12.02.2018, 16.02.2018, 27.02.2018, în urma cărora i-au fost administrate medicamente simptomatice;

- șeful de schimb din cadrul Centrului de reținere și arestare preventivă Olt a menționat faptul că, la data de 08.02.2018, când a fost încarcerat petentul, s-a făcut vizita medicală prevăzută de lege de către un cadru medical din C.M.J. Olt. Cu această ocazie nu i-a fost adusă la cunoștință, nici de către personalul medical, nici de către petent existența vreunei echimoze pe corp sau faptul că ar fi fost supus vreunei agresiuni fizice anterior introducerii în Centrul de reținere și arestare preventivă Olt;

- conform art. 238 alin. (2) din H.G.157/2016, după primire, medicul care asigură asistența medicală la nivelul centrului de reținere și arestare preventivă are posibilitatea să efectueze *examenul clinic complet*, în termen de 72 de ore de la încarcerare, alin. (1) al

aceluiași articol prevăzând *vizita medicală*, în scopul depistării semnelor evidente de agresiune, adicții, tulburări psihice, risc de suicid, a depistării bolilor infectocontagioase și parazitare și, după caz, a unor măsuri igienico-sanitare adecvate pentru intrarea în colectivitate, potrivit normelor stabilite de Ministerul Sănătății;

- petentului i-au fost acordate consultații medicale de către cadre medicale ce aparțin M.A.I. și în zilele de 12.02.2018, 16.02.2018, 22.02.2018, 26.02.2018 și 27.02.2018.

Petentul a fost îndrumat ca, în situația în care se consideră victima unei fapte de natură penală, are posibilitatea de a se adresa cu plângere penală organelor de poliție sau unității de parchet competente, cu respectarea prevederilor art. 289 din Codul de procedură penală.

Dosar nr. 17809/2018

Drept încălcat: art. 51 din Constituția României privind dreptul de petiționare, art. 52 din Constituție privind dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: lipsă răspuns, refuzul conducerii D.G.P.M.B la cererea de mutare pe o altă funcție liberă

Situația de fapt: Petentul, agent șef de poliție în cadrul D.G.P.M.B. – S.I.R.A.P. – C.R.A.P. 1 – Biroul de Pază și Supraveghere ne-a sesizat în privința refuzului conducerii D.G.P.M.B la cererea acestuia de mutare pe o altă funcție liberă din cadrul Biroului Pază Instituțională și Control Acces, în condițiile în care petentul a primit un raport avizat favorabil de la conducerea unității la care solicită mutarea. Petentul își întemeiază solicitarea pe prevederile Ordinului M.A.I. nr. 140/2016, Anexa nr. 7, art. 18.

De asemenea, petentul menționează că “a depus o petiție și la Serviciul Cabinet pentru a primi un punct de vedere al Directorului General, iar până în prezent nu a primit nici un răspuns.

Față de aspectele sesizate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Directorului general al Direcției Generale de Poliție a Municipiului București, de la care am primit adresa nr. 771.264/31.10.2018 din care rezultă că prin raportul personal, polițistul a solicitat mutarea de la Serviciul Independent de Reținere și Arestare Preventivă CRAP nr. 1, Biroul de Pază și Supraveghere, Compartimentul Pază și Supraveghere la Inspectoratul General al Poliției Române – Centrul Operațional, Biroul Pază instituțională și Control Acces, iar în urma analizei, conducerea DGPMB nu a fost de acord cu modificarea raporturilor de serviciu ale polițistului în cauză, ținând cont de punctul de vedere al șefului nemijlocit, aceste aspect fiind comunicate în scris, atât agentului-șef de poliție Dragomir Marian, cât și unității cesionare.

Prin petițiile formulate, polițistul a solicitat să i se comunice aspecte cu privire la procedura mutării, precum și la motivarea detaliată a refuzului conducerii DGPMB de a-i aproba mutarea.

Agentului-șef de poliție Dragomir Marian i-au fost transmise răspunsuri pentru fiecare solicitare, în sensul celor prevăzute de OMAI nr. 140/2016 și Legea nr. 360/2002.

Solicitarea de soluționare a cererii polițistului a fost efectuată conform prevederilor art. 18 din Anexa 7 din OMAI nr. 140/2016.

Dosar nr. 17633/2018

Drept încălcat: art. 51 din Constituția României privind dreptul de petiționare, art. 52 din Constituție privind dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: lipsă răspuns

Situația de fapt: Petenta ne-a sesizat în privința unor presupuse abuzuri ale organelor de poliție din orașul de domiciliu, care, ar fi ridicat-o de acasă și ar fi internat-o “forțat la

secția de închiși”, iar șase polițiști ar fi spart ușa de metal a apartamentului petentei în lipsa acesteia, context în care, susține aceasta, i-ar fi dispărut diferite obiecte și acte.

Conform petiției formulate, cu toate că petenta a sesizat faptele în cauză, până în prezent nu a fost informată asupra măsurilor luate.

Față de aspectele sesizate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, am supus examinarea celor sesizate I.P.J. Cluj, care ne-a comunicat prin adresa nr. 271775/22.11.2018 că, în urma verificărilor întreprinse la Poliția Municipiului, Spitalul Municipal și Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj, “(...) petenta în cauză este cunoscută cu afecțiuni psihice fiind încadrată ca și persoană cu grad de handicap ”*grav cu asistent personal.*”

Prin sentința civilă nr. Z/2008 pronunțată de Judecătoria G. în dosarul civil nr. A/235/2007, petenta a fost pusă sub interdicție judecătorească și s-a hotărât numirea în calitate de tutore a surorii acesteia. Din discuțiile purtate cu sora sa s-a stabilit că petenta are nevoie de îngrijire permanentă așa cum rezultă și din documentele medicale puse la dispoziție de Secțiile de psihiatrie de la Spitalul de Urgență și Spitalul Municipal Dej, unde aceasta a fost internată de mai multe ori.

Totodată, s-a mai stabilit că în data de 08. 10. 2016 petenta a fost internată, la solicitarea surorii sale și cu ajutorul unui echipaj de Poliție la Spitalul Județean de Urgență Cluj, în Secția Psihiatrie II, iar în data de 19.03.2018 a fost internată la Spitalul municipal Dej, unde a stat până la data de 19.03.2018, perioadă în care sora sa i-a făcut curățenie în locuință, deoarece petenta obișnuiește să adune diverse lucruri pe care le găsește la containerele de gunoi.

Dosar nr. 3496/2018 - Sesizare din oficiu

Drept încălcat: art. 23, art. 26 și art. 27 din Constituția României privind libertatea individuală, viața intimă, familială și privată și inviolabilitatea domiciliului

Obiectul sesizării din oficiu și demersurile realizate: Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu cu privire la un fapt relatat de un portal de știri în data de 17 februarie 2018, și anume că doi pensionari aflați în vizită în București la viitorul ginere au fost maltratați de agenții trupelor speciale de intervenție, deși oficiali ai poliției afirmă că s-a respectat procedura legală în astfel de cazuri.

În urma demersurilor întreprinse la Inspectorul General al Poliției Române, instituția solicitată ne-a informat, că la nivelul IJP Prahova se află în instrumentare dosarul penal nr. 67/P/2018, înregistrat la Parchetul de pe lângă Tribunalul P., având ca obiect săvârșirea infracțiunilor de „acces ilegal la un sistem informatic” prevăzut de art. 360 alin. (1) din Codul penal, “efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos”, prevăzută de art. 250 alin. (1) din Codul penal și “înșelăciune”, prevăzută de art. 244 alin. (1) și (2) Cod penal, iar în cauză a fost dispusă continuarea urmăririi penale față de trei persoane.

Din verificările efectuate în bazele de date ale Poliției Române a rezultat faptul că una dintre persoane este dată în urmărire, pe numele său fiind emise trei mandate de executare a pedepsei cu închisoarea și un mandat european de arestare.

Ca urmare a activităților efectuate de organele de poliție au rezultat date și informații că două persoane locuiesc, fără forme legale, într-un imobil situat în municipiul București, una dintre ele, așa cum reiese din fișa de evidență, a locuit în perioada 2004 – 2015.

Pe baza datelor și informațiilor obținute de organele de cercetare ale poliției judiciare din activitățile specifice, procurorul de caz a solicitat instanței de judecată competente autorizarea unei percheziții domiciliare.

În data de 15.02.2018, Tribunalul Prahova a emis mandatul de percheziție domiciliară nr. 108/15.02.2018, pentru executarea mandatului de percheziție domiciliară constituindu-se o echipă formată din polițiști din cadrul I.P.J. Prahova, Direcției de poliție a Municipiului București, având sprijinul Serviciului Independent pentru Intervenție și Acțiuni Speciale și Direcției de Operațiuni Speciale din cadrul I.G.P.R.

Această echipă s-a deplasat la adresa menționată, unde polițiștii Serviciului Independent pentru Intervenție și Acțiuni Speciale, după ce au efectuat somațiile legale fără a primi vreun răspuns din partea locatarilor, au procedat la forțarea ușii de acces în apartament cu dispozitivul tip “berbec”, după cea de a doua lovitură persoanele din interior deschizând ușa, polițiștii Serviciului Independent pentru Intervenție și Acțiuni Speciale au pătruns în apartament și au procedat la imobilizarea persoanelor aflate în interior.

Cu ocazia legitimării persoanelor identificate în interior, polițiștii au constatat că nu se impune continuarea percheziției domiciliare, deoarece cei depistați în locuință nu aveau legătură cu situația din mandatul de percheziție domiciliară și nici din mandatele de aducere.

Pe de altă parte, persoanele depistate la adresa respectivă au luat legătura telefonică cu proprietarul apartamentului, context în care polițiștii au stabilit să aștepte până la sosirea acestuia.

Între membrii echipei desemnate pentru efectuarea percheziției domiciliare și proprietar au avut loc discuții contradictorii, unii dintre polițiști susținând că acesta i-a agresat verbal și fizic, motiv pentru care au depus o plângere la Parchetul de pe lângă Judecătoria Sector 2 București pentru săvârșirea acțiunii de ultraj prevăzută de art. 257 din Codul penal. (dos. nr. X/P/2018).

La aceeași dată, Secția 8 Poliție din cadrul DGPMB a fost sesizată prin SNUAU 112 de către proprietarul apartamentului cu privire la faptul că polițiștii i-au spart ușa și i-au agresat fizic prietena și părinții.

Sosiți la fața locului, lucrătorii de poliție l-au identificat pe apelant care nu a cooperat, a avut o atitudine sfidătoare, a adresat cuvinte jignitoare atât la adresa instituției cât și a celor în cauză.

Polițiștii din cadrul secției de Poliție au întocmit un proces verbal de constatare și fișa de intervenție la eveniment, iar documentele în cauză au fost înaintate Parchetului de pe lângă Judecătoria Sector 4, în vederea analizării și dispunerii măsurilor corespunzătoare.

Având în vedere comportamentul manifestat de proprietarul apartamentului, acesta a fost sancționat contravențional în conformitate cu prevederile Legii nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice.

Aspectele semnalate au făcut și obiectul verificărilor la nivelul IGPR, la finalizarea cărora au fost dispuse măsuri cu caracter disciplinar în conformitate cu *Legea nr. 360/2002 privind Statutul Polițistului*, față de patru polițiști, dintre care unul cu funcție de conducere, cu privire la modul în care au fost îndeplinite activitățile specifice, de documentare, anterioare și conexe celei de percheziție domiciliară.

Dosar nr. 17415/2018

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: punct de vedere asupra **legalității unor scrisori de informare** emise de Serviciul Circulație din cadrul Direcției Generale de Poliție Locală Sector 6.

Situația de fapt: În urma sesizării instituției Avocatul Poporului prin petiții, atât din partea unor cetățeni, cât și din partea unor angajați ai Direcției Generale de Poliție Locală a Sectorului 6, a fost sesizată instituția Avocatul Poporului pentru a i se solicita un punct de

vedere asupra legalității unor scrisori de informare emise de Serviciul Circulație din cadrul Direcției Generale de Poliție Locală Sector 6.

În răspunsul formulat de către Serviciul contencios constituțional, recurs în interesul legii, contencios administrativ și juridic, analiză de acte normative, relații externe și comunicare, în cadrul soluționării acestor petiții, se apreciază că scrisorile de informare întocmite de Direcția Generală a Poliției Locale a Sectorului 6 din cadrul Serviciului Circulație în baza art. 39 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, raportate la dispozițiile art. 102 alin. (1) pct. 14 sau art. 105 pct. 10 din același act normativ, în sensul stabilirii competenței funcționale a agenților constatatori (din cadrul poliției locale sau poliției rutiere), cu incidența art. 7 lit. h) din Legea nr. 155/2010, republicată, **nu sunt conforme cu legea.**

În același sens și-au exprimat nemulțumirea mai mulți petenți, care au reclamat imixtiunea Poliției locale în atribuțiile Poliției rutiere (ex. petiția nr. 17415/2018), considerată a fi contrară Deciziei nr. 11/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție privind examinarea sesizării formulate de Avocatul Poporului cu privire la interpretarea și aplicarea unor dispoziții din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, raportate la prevederi ale Legii nr. 155/2010 a Poliției locale.

Cu luarea în considerare a celor menționate, și în temeiul art. 59 din Constituția României, art. 24 alin. (1), (2) și art. 26 alin (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea Avocatului Poporului, republicată, în realizarea scopului constituțional și legal al acestuia de apărare a drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, a fost adresată Ministerului Afacerilor Interne următoarea Recomandare:

1. *Inițierea unui proiect de act normativ prin care să fie înlăturate aspectele neconforme cu legea, în sensul celor prezentate.*
2. *Ministerul Afacerilor Interne va informa instituția Avocatul Poporului cu privire la măsurile dispuse*

Dosar nr. 12790/2018 - Sesizare din oficiu

Drept încălcat: art. 23 din Constituția României privind libertatea individuală

Situația de fapt și demersurile realizate: Petentul își exprimă nemulțumirea față de o presupusă lipsă de reacție a organelor de poliție din satul Ingărești, comuna Urecheni, județul Neamț, în contextul unui conflict pe care mama și surorile sale l-ar avea cu tatăl său, în cauză existând se pare și un „ordin de protecție și evacuare”.

Pentru lămurirea aspectelor prezentate în petiție, în temeiul art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Inspectoratului de Poliție al Județului Neamț.

Urmare a demersului întreprins, autoritatea sesizată ne-a comunicat că ordinul de protecție emis prin o sentință civilă pronunțată de Judecătoria Târgu Neamț, prin care s-a dispus evacuarea tatălui, a fost pus în aplicare cu celeritate, iar respectarea lui este în continuare verificată de lucrătorii de poliție din cadrul Secției de Poliție Rurală nr. 14 Urecheni, județul Neamț, până la încetarea măsurilor dispuse de instanța de judecată.

Astfel, aspectele semnalate de petent fac obiectul dosarelor penale înregistrate la Parchetul de pe lângă Judecătoria Târgu Neamț, cu numerele unice 1038/P2018 și respectiv 1524/P/2018, cauze care se află în lucru la organele de poliție ale Secției de Poliție Rurală nr. 14 Urecheni și care au ca obiect infracțiunile comise de tatăl petentului: lovire sau alte violențe, amenințare, nerespectarea hotărârilor judecătorești în formă continuată (faptă

prevăzută de art. 32 din Legea nr. 217/2003 privind prevenirea și combaterea violenței în familie).

Conform prevederilor art. 299-304 din Codul de procedură penală, procurorul supraveghează activitatea organelor de cercetare penală și veghează ca actele de urmărire penală să fie efectuate cu respectarea dispozițiilor legale. Organele ierarhic superioare ale poliției judiciare nu pot da îndrumări sau dispoziții privind cercetarea penală, procurorul fiind singurul competent în acest sens.

Dosar nr. 2825/2018

Drept încălcat: art. 23 din Constituția României privind libertatea individuală

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul domiciliat în comuna B, județul Brașov, își exprimă nemulțumirea față de modul în care Poliția a instrumentat o sesizare pe care acesta ar fi formulat-o prin intermediul Serviciului național unic pentru apeluri de urgență 112, în cursul lunii februarie 2018 și care viza un conflict pe care petentul îl avea la data respectivă cu un grup de persoane care s-ar fi instalat lângă locuința acestuia și care aruncau cu diverse obiecte în curtea sa.

Situația de fapt: Pentru lămurirea aspectelor prezentate în petiție, în temeiul art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Poliției din comună, care ne-a comunicat următoarele:

La data de 3.02.2018 petentul a sesizat telefonic Poliția prin intermediul S.N.U.A.U. 112, cu privire la un conflict verbal, apărut în mod spontan între el și unul din vecini, pe fondul depozitării de către acesta din urmă, pe proprietatea sa, a unei grămezi de gunoi de grajd, în apropierea locuinței petentului.

În temeiul sesizării, s-a înregistrat din oficiu, lucrarea cu nr. XXXX/03/02/2018, (întrucât petentul nu a dorit să depună plângere scrisă în acest sens), iar în urma verificărilor efectuate la fața locului, s-a stabilit că aspectele semnalate nu se confirmă. Autoritatea sesizată ne-a comunicat și faptul că, petentul are afecțiuni medicale de natură psihică, fiind pus sub interdicție printr-o hotărâre judecătorească definitivă, care ne-a fost comunicată.

Dosar nr. 3113/2018

Drept încălcat: art. 31 din Constituția României privind dreptul la informație

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul, domiciliat în comuna T, județul Brăila, își exprimă nemulțumirea față de o presupusă lipsă de reacție a organelor de poliție din localitate față de o serie de aspecte sesizate de aceasta.

Situația de fapt: În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție, coroborat art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Inspectoratului Județean de Poliție Brăila.

Urmare a demersurilor întreprinse de instituția Avocatul Poporului, autoritatea sesizată ne-a comunicat faptul că, în urma verificărilor efectuate s-a constatat că sesizarea a fost consemnată și transmisă de fiul petentei, cu același domiciliu, iar aspectele sesizate privind lucrătorii de poliție nu se confirmă. La Parchetul de pe lângă Judecătoria Brăila a fost înregistrat dosarul penal cu nr. unic XXXX/P/2018 pentru comiterea infracțiunii de amenințare prevăzută de art. 206 Cod penal, în curs de soluționare.

Având în vedere că, instituția Avocatul Poporului nu poate interveni în dosarele aflate în curs de soluționare la organele de urmărire penală și nu poate exercita activități care intră în sfera de competență a acestora -potrivit art. 2 alin. (3) și art. 17 alin. (5) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată -s-a apreciat că un alt demers din partea instituției Avocatul Poporului nu se justifică.

Petentul a fost sfătuit ca pentru monitorizarea situației juridice a dosarului mai sus menționat, să se adreseze unui avocat înscris în barou, deoarece acordarea de consultații juridice –este exclusă din sfera de activitate a instituției Avocatul Poporului.

Dosar nr. 17476/2018

Drept încălcat: art. 31 din Constituția României privind dreptul la informație

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul, domiciliat în municipiul T, județul Teleorman, își exprimă nemulțumirea față de o posibilă tergiversare a unei plângeri penale care s-ar afla în lucru al Poliția Municipiului T.

Situația de fapt: Pentru lămurirea aspectelor prezentate în petiție, în temeiul art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ne-am adresat Inspectoratului de Poliție al Județului Teleorman.

Urmare a demersului întreprins, autoritatea sesizată ne-a comunicat o serie de informații din care rezultă că, la data de 9 octombrie 2018 organele de cercetare penală ale poliției judiciare din cadrul Poliției Municipiului T, Biroul Investigații Criminale, au întocmit referat cu propuneri corespunzătoare în cauză, dosarul fiind înaintat unității de parchet competente.

În acest context, având în vedere informațiile primite din partea autorității sesizate, am apreciat că un alt demers al instituției Avocatul Poporului în această cauză nu se justifică.

Pentru monitorizarea sau urgentarea soluționării dosarului penal respectiv, am sfătuit petentul să se adreseze procurorului de caz, și unui avocat înscris în barou, având în vedere faptul că, instituția Avocatul Poporului nu este abilitată, potrivit legii, să acorde consultanță juridică sau să reprezinte/asiste petenții în fața organelor de urmărire penală sau a instanțelor de judecată.

Dosar nr: 6042/2018 - Sesizare din oficiu

Dreptul încălcat: art. 22 din Constituție dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

Obiectul sesizării din oficiu: Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu, ca urmare a unor informații apărute în mediul on-line în data de 30 martie 2018 (www.specialarad.ro) trei polițiști arădeni sunt acuzați că au snopit în bătaie un minor de 16 ani, acesta fiind internat în spital: “Părinții unui copil de 16 ani din localitatea arădeană Ș acuză trei polițiști că le-ar fi snopit în bătaie băiatul. Întâmplarea s-a petrecut, potrivit spuselor părinților și minorului, miercuri seara, la Postul de Poliție din localitatea vecină”. Potrivit informației din presă, mama minorului susține că, fiul său a fost ridicat de trei polițiști, acesta fiind bănuit că ar fi coautor al unui furt dintr-o locuință din localitatea Ș.

Atât mama, cât și fiul său, au afirmat că oamenii legii i-ar fi aplicat minorului o corecție fizică pentru a-l determina să recunoască un furt pe care, spun tot aceștia, nu l-ar fi comis. Potrivit aceluiași informații mass-media, “Deși întâmplarea ar fi avut loc miercuri seara, părinții au dus copilul la spital abia joi.

Aceștia spun că le-a fost și că le este în continuare frică de acei polițiști, la adresa cărora, în trecut, au mai existat acuzații de violențe”.

Situația de fapt și demersurile realizate: Față de cele prezentate, având în vedere o posibilă încălcare a art. 22, art. 23 și art. 49 din Constituție privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, libertatea individuală, respectiv protecția copiilor și a tinerilor, am solicitat Inspectoratului Județean de Poliție Arad să ne comunice informațiile pe care le deține în legătură cu aspectele mai sus prezentate și măsurile care au fost dispuse în acest caz.

Ca urmare a demersului întreprins, autoritatea sesizată ne-a comunicat o serie de informații din care menționăm următoarele aspecte principale: La nivelul Inspectoratului de Poliție Județean Arad au fost efectuate verificări ca urmare a raportului întocmit la data de 30.03.2018 de către împuternicitul șef Secție Poliție Rurală din cadrul Poliției Municipiului Arad.

Lucrarea a fost repartizată spre soluționare Compartimentului Control Intern și înregistrată cu nr. XXX/30.03.2018. Efectuând verificări, în cauză a fost înregistrat dosarul penal XXX/P/2018 al Parchetului de pe lângă Tribunalul Arad cu privire la săvârșirea infracțiunii de purtare abuzivă, faptă prevăzută și pedepsită de art. 296 alin. (2) din Codul penal, cercetările fiind efectuate conform competenței de către procuror. Totodată, în temeiul art. 59 alin. (1) din Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului, prin Dispoziția Șefului IPJ Arad nr. XXX/03.05.2018 a fost dispusă cercetarea prealabilă a agenților de poliție pentru a se stabili existența sau inexistența unor abateri disciplinare cu privire la exercitarea de către aceștia a atribuțiilor de serviciu la data de 28.03.2018.

De asemenea, ni se aduce la cunoștință că, Inspectoratul de Poliție Județean Arad, prin conducerea sa, urmărește în permanență respectarea de către lucrătorii de poliție a prevederilor Codului de Etică și Deontologie, polițiștilor reclamați fiindu-le adusă la cunoștință obligația de a respecta aceste prevederi.

Revenind la autoritatea sesizată cu scopul de a afla care este rezultatul cercetării disciplinare dispuse în cauză, am fost informați că prin Dispoziția Șefului I.P.J. Arad nr. xxx/03.05.2018, cercetarea disciplinară este suspendată, în cauză fiind incidente prevederile art. 60 alin. (2) lit. a) și art. 62⁵ din Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului.

Menționăm faptul că, potrivit art. 60 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 360/2002, termenul de 6 luni pentru dispunerea sancțiunii disciplinare se suspendă, de drept, de la data sesizării, în condițiile legii, a organelor de urmărire penală și până la data soluționării definitive a cauzei, dacă pentru fapta care constituie abatere disciplinară s-a dispus sesizarea organelor de urmărire penală, iar potrivit art. 62⁵ din Legea nr. 360/2002, în cazul în care, pe parcursul cercetării disciplinare, există suspiciuni rezonabile cu privire la săvârșirea unor infracțiuni, polițistul desemnat să efectueze cercetarea prealabilă sau, după caz, membrii consiliului întocmesc un proces-verbal despre împrejurările constatate, în vederea sesizării organelor de urmărire penală competente, în condițiile art. 61 din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare.

În acest caz, procedura disciplinară pentru aceste fapte a fost suspendată până la soluționarea definitivă a cauzei penale.

Dosar nr. 7918/2018 -Sesizare din oficiu

Dreptul subiectiv pretins încălcat: art. 22 din Constituție privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

Obiectul sesizării din oficiu: Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu, în urma unui articol apărut în mediul on-line în data de 18 mai 2018 (www.stirileprotv.ro), potrivit căruia "Poliția Capitalei, prin structurile de control intern, efectuează verificări privind modul de intervenție al unor echipaje pentru aplanarea unui conflict izbucnit joi seara la o casă de pariuri din București".

Situația de fapt și demersurile realizate: Având în vedere faptul că, din materialul video care însoțește articolul, se observă cum un agent de poliție lovește cu pumnul în spate o persoană aflată la podea cu fața în jos, în contextul art. 22 din Constituție privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, am solicitat Direcției Generale de Poliție a Municipiului București să ne comunice rezultatul verificărilor întreprinse în cauză și măsurile care au fost luate.

În urma demersului întreprins autoritatea sesizată ne-a comunicat că, în prezent la Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 5 se efectuează cercetări în dosarul penal nr. XXXX/P/2018 sub aspectul săvârșirii infracțiunii de purtare abuzivă, faptă prevăzută de art. 296 Cod penal.

Dosar nr. 995/2018 -Sesizare din oficiu

Dreptul încălcat: art. 22 din Constituție privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

Obiectul sesizării din oficiu: Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu ca urmare a unui articol apărut în mediul on-line în data de 17 iunie 2018 (Digi24), în Cluj Napoca un bărbat care ar fi provocat un scandal este pus la pământ și lovit de polițiști:

“În filmarea realizată de un amator, se vede cum bărbatul se împotrivese reținerii polițiștilor.

La un moment dat, unul dintre aceștia îl pune la pământ și se poate vedea în videoclip cum îi aplică mai mult lovituri. Mai apoi, este încătușat și dus la secție. Reprezenții IPJ Cluj spun că din punctul lor de vedere, comportamentul polițiștilor a fost unul corect ținând cont de situația dată, dar dacă bărbatul va decide să facă o plângere vor deschide o anchetă. Bărbatul este cunoscut că fiind recalcitrant în zona în care locuiește”.

Situația de fapt și demersurile realizate: În acest context, am solicitat Inspectoratului Județean de Poliție Cluj să ne comunice informațiile pe care le deține în legătură cu aspectele prezentate de presă.

Urmare a demersului întreprins, autoritatea sesizată ne-a comunicat următoarele aspecte principale: La data de 18.06.2018, conducerea Inspectoratului de Poliție Județean Cluj a dispus efectuarea de verificări cu privire la un articol apărut la data de 17.06.2018 pe platforma on-line “Someșanul“, cu titlul “Bărbat pus la pământ cu pumnii de un polițist clujean – Un eveniment desprins parcă din scenariile unor cartiere rău famate a fost surprins de o persoană din Cluj-Napoca. Un bărbat este doborât și lovit de un polițist”.

Reprezentantul poliției a declarat că imaginile filmate au fost scoase din context.

De asemenea, la data de 19.06.2018, la Inspectoratul de Poliție Județean Cluj a fost înregistrată sesizarea unei persoane care reclama modul în care au intervenit agenții de poliție din cadrul Poliției Municipiului Cluj-Napoca - Secția 2 Poliție la data de 16.06.2018, care l-au încătușat și l-au condus la sediul poliției, făcând referire la același eveniment care fusese prezentat și în articolul apărut la data de 17.06.2018, pe platforma on-line “Someșanul.”

Verificările au fost efectuate de Biroul Control Intern din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Cluj, ocazie cu care s-a stabilit că o patrulă a Secției 2 Poliție din cadrul Poliției Municipiului Cluj-Napoca, formată dintr-un agent de poliție și un jandarm a intervenit la data de 16.06.2018, ca urmare a unui scandal provocat de o persoană care interacționa cu doi polițiști locali din cadrul Direcției Generale de Poliție Locală - Primăria Municipiului Cluj Napoca, iar persoana care provoca scandal a refuzat să se legitimeze, fiind recalcitrantă și adresa injurii organelor de poliție, motiv pentru care s-a procedat la imobilizarea și încătușarea acestuia, ocazie cu care s-a folosit și forța fizică, persoana în cauză fiind condusă la sediul poliției, unde a fost identificată și sancționată contravențional.

În urma verificărilor efectuate a rezultat faptul că persoana sancționată contravențional contestă și procesul-verbal de constatare a contravenției, motiv pentru care o copie a sesizării formulate de persoana sancționată contravențional a fost înaintată Judecătoria Cluj-Napoca, deoarece în conformitate cu prevederile art. 32 alin. (2) din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, controlul aplicării și executării sancțiunilor contravenționale principale și complementare este de competența exclusivă a instanței.

De asemenea, în urma verificărilor efectuate a rezultat faptul că sunt semnalate și fapte ce pot îmbrăca forma ilicitului penal, astfel încât în temeiul art. 56 și art. 289 alin. (9) din Codul de procedură penală și a Ordinului nr. XXX/05.11.2015 a Prim-procurorului de la Parchetul de pe lângă Tribunalul Cluj, lucrarea privind articolul apărut la data de 17.06.2018 pe platforma on-line “Someșanul” și sesizarea formulată de persoana care reclama modul de intervenție al agenților de poliție la același eveniment prezentat în mediul on-line a fost înaintată Parchetului de pe lângă Tribunalul Cluj, în vederea analizării oportunității atribuirii numărului unic sau dispunerii altor măsuri.

Dosar nr. 10276/2017

Dreptul încălcat: art. 22 din Constituția României, privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică ale persoanei.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: petentul ne-a sesizat că, deși Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Socială Galați, a anunțat Serviciul Public Comunitar Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor Galați, anterior lunii septembrie 2015, că numita S.L. a fost încadrată în gradul accentuat de handicap (nevăzătoare), nu s-a luat măsura suspendării permisului de conducere, astfel că, în luna septembrie 2015 aceasta a provocat un grav accident de circulație.

Situația de fapt: din petiție și din răspunsul primit din partea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Galați rezultă că, S.L. este persoană cu handicap, în evidența D.G.A.S.P.S. Galați din 8.04.2008, gradul accentuat, handicap vizual, termen de valabilitate anual (la data de 13.07.2017 fiind reevaluată, menținându-se același grad și s-a modificat termenul de valabilitate din permanent în anual).

Conform Ordinului nr. 707/2014 privind modificarea și completarea anexei la Ordinul Ministrului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse și al Ministrului Sănătății Publice nr. 762/1992/2007 pentru aprobarea criteriilor medico-psihosociale pe baza cărora se stabilește încadrarea în grad de handicap, la capitolul II-funcții senzoriale întâlnim sintagma “INTERZIS permis de conducere de orice tip conform legislației în domeniu”, sintagma regăsită la acordarea tuturor gradelor de handicap vizual (mediu, accentuat și grav).

La data apariției modificărilor legislative mai sus menționate, D.G.A.S.P.C Galați a comunicat Serviciului Regim Permise și Înmatriculare a Vehiculelor Galați prin adresa nr. 21274 din 4.06.2014, baza de date cu toate persoanele cu handicap vizual, **inclusiv doamna S.L.**, cu termen de valabilitate permanent, conform Protocolului nr. E730/27.07.2010 și 235374/21.07.2010 încheiat între Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale și Direcția Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor.

Prin adresa nr. 907404 din 16.10.2017 Serviciul Public Comunitar Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor Galați ne-a informat că măsura suspendării dreptului de a conduce vehicule rutiere pe drumurile publice, de reținere sau retragere a permiselor de conducere se dispune de către Poliția Rutieră din cadrul M.A.I-Inspectoratul General al Poliției Române și că, obligația instituției menționate constă, conform Protocolului de colaborare, în verificarea datelor comunicate de către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, identificarea persoanelor ca fiind deținătoare de permis de conducere și transmiterea datelor acestora din urmă la D.G.A.S.P.C Galați.

Prin adresa nr. 349.861 din 27.11.2017 Inspectoratul General al Poliției Române-Direcția Rutieră ne-a adus la cunoștință faptul că, din verificările efectuate a rezultat că, în anul 2014 Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Galați s-a adresat Serviciului Public Comunitar Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor Galați, comunicând acestei instituții un tabel cu situația persoanelor încadrate într-un grad de handicap vizual incompatibil cu calitatea de conducător auto.

Ulterior, prin adresa nr. 601.754 din 30.07.2014, Serviciului Public Comunitar Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor Galați a înaintat acest tabel Inspectoratului de Poliție al Județului Galați-Serviciul Rutier, din considerentul că persoanele nominalizate au fost identificate ca fiind posesoare de permis de conducere auto.

În ceea ce privește pe titulara de permis de conducere S.L., s-a precizat că **Inspectoratului de Poliție al Județului Galați-Serviciul Rutier nu a dispus retragerea permisului acesteia de conducere.**

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 16 alin. (1), coroborat cu dispozițiile art. 25 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **s-a dispus și efectuat o anchetă la Direcția Rutieră din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române.**

Din discuțiile purtate cu reprezentanții Direcției Rutiere a rezultat că problema sesizată este avută în vedere și de către Ministerul Afacerilor Interne și face obiectul unei propuneri legislative pentru completarea O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice (PL-x nr. 203/2016).

Propunerile se referă, în principal, la art. 22 din actul normativ menționat și au ca obiect examinarea medicală a conducătorilor de vehicule și procedura de retragere a permisului de conducere a persoanelor declarate inapte medical pentru a conduce vehicule.

Față de aspectele expuse, în aplicarea dispozițiilor art. 29 alin. 2 din Legea nr. 35/1997, republicată, constatându-se că în cuprinsul O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice există lacune legislative, și de asemenea că pe agenda Camerei Deputaților se află PL-x nr. 203/2016 și PL-x nr. 428/2016, ce soluționează aceste aspecte, **am apreciat că se impune adoptarea cu celeritate a modificărilor propuse și agreeate de Ministerul Afacerilor Interne, cu precizările formulate în cele ce preced, precum și includerea acestora în Noul Cod Rutier.**

Rezultat: Urmare a tuturor demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, a fost adoptată **Legea nr. 345 din 27 decembrie 2018 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice care prevede următoarele:**

1. La articolul 22 alineatul (3), după litera c) se introduce o nouă literă, litera d), cu următorul cuprins:

"d) efectuarea unei examinări medicale de specialitate la trimiterea medicului, în condițiile alin. (6)."

2. La articolul 22, alineatele (4)-(6) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"(4) Examinarea medicală a solicitanților prevăzuți la alin. (3) lit. a) și b), precum și a conducătorilor de autovehicule, tractoare agricole sau forestiere ori tramvaie se realizează în unități de asistență medicală autorizate, existente la nivelul fiecărui județ, care au obligația luării în evidență a acestora.

(5) Lista unităților de asistență medicală autorizate se stabilește și se actualizează prin ordin al ministrului sănătății, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Lista se publică și pe pagina de internet a Ministerului Sănătății.

(6) Orice medic, atunci când constată că un conducător de autovehicul, de tractor agricol sau forestier ori tramvai, aflat în evidența sau îngrijirea sa, prezintă afecțiuni medicale prevăzute în ordinul ministrului sănătății emis conform alin. (2), este obligat să emită bilet de trimitere către o unitate de asistență medicală autorizată prevăzută la alin. (4), cu diagnosticele constatate și cu datele de contact ale unității medicale în care medicul trimițător își desfășoară activitatea și să consemneze acest lucru în fișa medicală a conducătorului. Biletul de trimitere

va fi comunicat conducătorului, de îndată, prin orice mijloc de comunicare prevăzut de Legea nr. **134/2010** privind **Codul de procedură civilă**, republicată, cu modificările și completările ulterioare. În baza biletului de trimitere, în termen de 3 zile lucrătoare de la comunicarea acestuia, persoana care posedă permis de conducere este obligată să se prezinte la unitatea de asistență medicală autorizată pentru a efectua examinarea medicală de specialitate."

3.La articolul 22, după alineatul (6) se introduc patru noi alineate, alineatele (6¹)-(6⁴), cu următorul cuprins:

"(6¹) În cazul în care unitatea de asistență medicală autorizată, în urma realizării examenului de specialitate necesar, stabilește că persoana care posedă permis de conducere este inaptă medical pentru a conduce un autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai, aceasta este obligată, în termen de o zi de la data constatării, să comunice rezultatul examinării către poliția rutieră în a cărei rază teritorială unitatea își desfășoară activitatea, către medicul trimițător, precum și persoanei declarate inaptă din punct de vedere medical pentru a conduce un autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai. În cazul în care persoana care posedă permis de conducere este declarată aptă medical, unitatea de asistență medicală autorizată comunică, în termen de 15 zile de la constatare, rezultatul examinării către medicul trimițător.

(6²) În cazul în care, în termen de 30 zile de la data comunicării biletului de trimitere în condițiile alin. (6), medicul trimițător nu este înștiințat de către unitatea de asistență medicală autorizată asupra rezultatului examinării, acesta este obligat să comunice poliției rutiere pe a cărei rază teritorială acesta își desfășoară activitatea numele, prenumele și codul numeric personal al persoanei aflate în evidența sau îngrijirea sa, precum și informația că aceasta a fost trimisă să se prezinte pentru o examinare medicală în conformitate cu prevederile alin. (6).

(6³) La data primirii comunicării prevăzute la alin. (6¹) teza I sau, după caz, la alin. (6²), poliția rutieră retrace permisul de conducere al persoanei respective, făcând mențiuni despre aceasta în evidența permiselor de conducere reținute și a sancțiunilor aplicate conducătorilor de autovehicule, tractoare agricole sau forestiere ori tramvaie. Măsura dispusă i se comunică, de îndată, conducătorului prevăzut la alin. (6).

(6⁴) Persoana care posedă permis de conducere, declarată inaptă medical pentru a conduce un autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai, nu mai are dreptul de a conduce de la data comunicării acestui fapt de către poliția rutieră în condițiile alin. (6³). În termen de maximum 3 zile lucrătoare de la această dată, conducătorul este obligat să se prezinte la sediul poliției rutiere pentru a preda permisul de conducere, în vederea retragerii acestuia, până la încetarea cauzelor pentru care s-a luat această măsură."

4.La articolul 22, alineatul (8) se modifică și va avea următorul cuprins:

"(8) Permisul de conducere al persoanei care este declarată inaptă psihologic pentru a conduce autovehicule, tractoare agricole sau forestiere ori tramvaie se retrage de către poliția rutieră și poate fi redobândit numai după încetarea motivului pentru care s-a luat această măsură."

5.La articolul 97, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

"(4) Retragerea permisului de conducere se dispune de către poliția rutieră în cazurile prevăzute la art. 22 alin. (6³) și (8)."

6.La articolul 102 alineatul (1), după punctul 39 se introduce un nou punct, punctul 40, cu următorul cuprins:

"40. neîndeplinirea de către medic a obligației prevăzute la art. 22 alin. (6) și alin. (6²)."

7.La articolul 105, după punctul 29 se introduce un nou punct, punctul 30, cu următorul cuprins:

"30. neîndeplinirea de către unitatea medicală autorizată a obligației de a comunica în termenul prevăzut la art. 22 alin. (6¹) faptul că persoana este inaptă medical pentru a conduce un autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai poliției rutiere pe a cărei rază teritorială își desfășoară activitatea, precum și medicului trimițător."

SECȚIUNEA a 4-a

PENITENCIARE

Potrivit Ordinului Avocatului Poporului nr. 8/2018 privind respectarea prevederilor Protocolului opțional (OPCAT) referitoare la mandatul preventiv al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, începând cu data de 14 februarie 2018 petițiile cu privire la actele de tortură, tratamentele cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție adresate instituției Avocatul Poporului, au revenit în marea lor majoritate spre competență soluționare Domeniului Armată, Justiție, Poliție, Penitenciare, domeniu cu un puternic rol reactiv în materie.

În aceste condiții ponderea lucrărilor specifice s-a axat pe soluționarea cu precădere a dosarelor și efectuarea de anchete în penitenciare, activitate care a crescut față de anul anterior cu un procent de 209% (378 de lucrări în anul 2018, față de 181 de lucrări în anul 2017).

Considerații generale asupra obiectului petițiilor:

Persoanele care execută pedeapsa cu închisoarea, sau după caz, sunt arestate ori reținute, precum și minorii aflați în centre de reeducare se pot adresa instituției Avocatul Poporului în privința lezării drepturilor sau libertăților lor, cu excepția restrângerilor legale, conform art. 19 din Legea nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Penitenciarele constituie servicii publice ale căror principale îndatoriri sunt acelea de a asigura custodia deținuților în vederea executării pedepselor, condiții decente de cazare, inclusiv de asigurare a sănătății; de menținere a ordinii, controlului, disciplinei și siguranței locului de deținere și de aplicare a unor programe care să contribuie la recuperarea deținuților ca cetățeni capabili să respecte legea.

Tratarea cu umanitate a celor lipsiți de libertate și sprijinul acordat pentru reintegrarea în societate, după punerea în libertate, constituie o obligație a cadrelor din penitenciare.

Petițiile formulate de persoanele private de libertate s-au referit la:

- tergiversarea prezentării deținuților la comisiile de expertiză în vederea stabilirii diferitelor

grade de invaliditate;

- deficiențe în asigurarea continuității medicației deținuților, a regimului alimentar adecvat afecțiunilor cu care au fost diagnosticați;

- nealocarea la hrană rece a deținuților care sunt transportați la instanțe;

- condițiile de detenție necorespunzătoare (spre exemplu, supraaglomerarea, condițiile de igienă din camerele de detenție, condițiile improprie de servire a mesei deținuților; deficiențe în asigurarea materialelor igienico-sanitare; reducerea consumului de energie electrică și a consumului de apă în unele asezăminte de deținere);

- restrângerea dreptului la convorbiri telefonice;

- pretinse abuzuri ale unor cadre din penitenciar;
- folosirea la muncă a persoanelor private de libertate și gestionarea sumelor de bani reprezentând cota din veniturile realizate de către persoanele private de libertate din munca prestată;
- stabilirea regimului de executare;
- exercitarea dreptului la vizită intimă
- dreptul la pensionare din motive medicale;
- soluții date de Comisia pentru Liberare Condiționată;
- sancțiunile disciplinare aplicate.

FIȘE DE CAZ

Dosar nr. 11697/2018 Sesizare din oficiu

Dreptul încălcat: art. 22 din Constituția României privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică ale persoanei și art. 34 din Constituția României privind dreptul la ocrotirea sănătății

Obiectului sesizării din oficiu: În temeiul art. 16 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în legătură cu decesul persoanei private de libertate S.M., deținut în Penitenciarul Rahova.

Situația de fapt și demersurile realizate: La data de 10 august 2018 s-au efectuat anchete la Penitenciarul Rahova, Penitenciarul Giurgiu și Penitenciarul Jilava de către Domeniul armată, justiție, poliție, penitenciare în colaborare cu Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, din componența echipei făcând parte și un medic.

Concluzii privind executarea pedepsei de către S.M. la Penitenciarul Rahova:

1). Nu a fost evaluat din punct de vedere al vulnerabilității de către Comisia pentru stabilirea, individualizarea și schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate, având în vedere prevederile art. 34 alin. (1) lit. h) și art. 35 din legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, deși din declarația persoanei private de libertate I. M. a reieșit că persoana privată de libertate S. M. a avut probleme cu alți deținuți.

2). A fost declarat apt pentru a presta muncă, deși era cunoscut cu cardiopatie ischemică, insuficiență renală, diabet și gută, fiind încadrat la regim alimentar Norma 18 diabetici.

3). Nu a fost informat cu privire la faptul că va fi transferat, fiind trezit din somn în jurul orei 2 a.m. și anunțat să își facă bagajele pentru că “va fi pus pe cursă”, fără a i se comunica locul și motivul transferului.

4). Deoarece s-a operat eronat regimul de executare în sistemul PMS (Prisoner's Management System), deținutul S. M. figurând și după data de 12.03.2018 la regim închis în loc de regim semideschis, a fost aprobat și efectuat transferul la Penitenciarul Giurgiu și nu la Penitenciarul Jilava, cum ar fi fost legal.

5). Deși la data încarcerării persoanei private de libertate M.S., aceasta era diagnosticată cu mai multe afecțiuni cronice, pe perioada detenției la Penitenciarul Rahova nu a efectuat niciun fel de investigații de laborator (analize medicale), în vederea monitorizării parametrilor biologici, având în vedere că suferea de afecțiuni care necesitau periodic acest lucru (hipertensiune arterială, diabet zaharat, gută, dislipidemie, adenom de prostată etc).

6). Având în vedere faptul că persoana privată de libertate M.S. era diagnosticată cu multiple afecțiuni cronice și se afla sub tratament permanent, transferul efectuat în absența

unei perioade de odihnă adecvate și cu un mijloc de transport fără condiții corespunzătoare de microclimat, ar fi putut avea consecințe asupra stării de sănătate a acesteia.

Acest lucru a fost semnalat și de o persoană privată de libertate custodiată la Penitenciarul Giurgiu, care a fost cazată în aceeași cameră cu deținutul M.S., aceasta declarând echipei de anchetă că acesta era vizibil obosit, afirmând acest lucru și solicitând să fie lăsat să se odihnească chiar fără să își mai aranjeze patul.

De asemenea, conform datelor consemnate în Registrul de consultații medicale de la cabinetul Penitenciarului Giurgiu, a mai fost înregistrat cazul unei alte persoane private de libertate sosită în această unitate cu ocazia aceluiași transfer, care a suferit o alterare a stării de sănătate manifestată prin creșterea tensiunii arteriale (TA=180/100 mm Hg), fapt ce a necesitat solicitarea Serviciului Național Unic de Urgență 112. Personalul specializat de pe ambulanță i-a administrat acestei persoane tratament adecvat, nefiind necesar transferul la spital.

Concluzii privind executarea pedepsei de către S. M. la Penitenciarul Giurgiu:

1). Deși nu era inclus în categoria deținuților vulnerabili, dar având în vedere calitatea de judecător, a fost separat de celelalte persoane private de libertate și cazat în cadrul Infirmeriei.

2). S-a observat imediat, în urma verificărilor documentarului penal sosit odată cu transferul, că persoana privată de libertate S.M. execută pedeapsa la regim semideschis și s-a solicitat transferul la altă unitate, deoarece regimul semideschis al acestuia nu se încadra în profilul unității.

3). A fost trimis la un consult cardiologic la Spitalul Județean de Urgență Giurgiu pentru că, din fișa medicală de la Penitenciarul Rahova, nu rezulta un astfel de consult, deși era cunoscut cu cardiopatie ischemică.

4). A fost anunțat cu o zi înainte (09.08.2018) că va fi transferat la Penitenciarul Jilava.

Concluzii privind executarea pedepsei de către S.M. la Penitenciarul Jilava:

1). La data de 17.07.2018 Comisia pentru stabilirea, individualizarea și schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate a hotărât includerea în categoria persoanelor private de libertate vulnerabile a deținutului Stan Mustață, la constatarea riscului de vulnerabilitate de către membrii personalului.

2). A fost declarat inapt din punct de vedere medical pentru a presta muncă.

3). A fost consultat periodic la Cabinetul medical din cadrul penitenciarului, a fost trimis pentru investigații și analize medicale la unități sanitare din afara sistemului penitenciar, i-a fost acordată medicație conform prescripției.

Prin Recomandarea formulată de instituția Avocatul Poporului către Penitenciarul Rahova s-a solicitat:

1). Verificarea împrejurării prin care deținutul S.M. a fost declarat apt pentru a presta muncă, deși era cunoscut cu cardiopatie ischemică, insuficiență renală, diabet și gută, fiind încadrat la regim alimentar Norma 18 diabetici;

2). Disponerea unor măsuri cu privire la greșita menținere în regim închis a persoanei private de libertate S.M.;

3). Verificarea împrejurării prin care s-a operat eronat regimul de executare în sistemul PMS (Prisoner's Management System), persoana privată de libertate S.M. figurând și după data de 12.03.2018 la regim închis;

4). Verificarea motivelor pentru care deținutul S.M. nu a fost evaluat din punct de vedere al vulnerabilității de către Comisia pentru stabilirea, individualizarea și schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate, având în vedere prevederile art. 34

alin. (1) lit. h) și art. 35 din legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal;

5). Luarea măsurilor necesare în vederea efectuării unei reevaluări periodice (6 luni) a persoanelor private de libertate diagnosticate cu afecțiuni cronice, care să includă consultații medicale de specialitate și efectuarea investigațiilor paraclinice necesare monitorizării evoluției bolii;

6). Efectuarea demersurilor necesare în vederea includerii persoanelor diagnosticate cu afecțiuni medicale cronice în categoria persoanelor vulnerabile care să beneficieze, pe lângă asistența medicală adecvată, de suport și consiliere psihologică pe toată perioada de detenție, în scopul adaptării mai facile la mediul carceral, a conștientizării riscului și a consecințelor refuzului asistenței medicale.

Penitenciarul Rahova și-a însușit Recomandarea instituției Avocatul Poporului nr. 41 din 12.09.2018, astfel:

1) Personalul medical a dat avizul pentru ca deținutul să desfășoare activități lucrative ușoare, acesta solicitând prin mai multe cereri să fie selecționat la activități lucrative;

2) A fost sesizată comisia de disciplină pentru săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de art. 69 lit. b din Legea nr. 293/2004, atât pentru lucrătorul care a introdus în mod eronat în aplicația informatică PMSWeb regimul închis în loc de regim semideschis, cât și pentru înlocuitorul șefului serviciului evidență pentru faptul că nu a verificat dacă a fost emisă decizia de repartizare a deținutului în regim semideschis.

A fost reinstruit personalul biroului evidență;

3) La operarea încheierii din 20.03.2018 a fost introdus în aplicația informatizată cu regim închis de executare al pedepsei cu închisoarea, dintr-o interpretare eronată a conținutului încheierii judecătorului de supraveghere de către lucrătorul de evidență, fiind programat pentru prezentarea la următoarea comisie în data de 11.09.2018. Împotriva lucrătorului din cadrul serviciului evidență a operat regimul de executare s-a sesizat comisia de disciplină care urmează să se pronunțe cu privire la gradul de vinovăție al persoanei în cauză;

4) Având în vedere faptul că deținutul a solicitat prin mai multe cereri să fie selecționat la activități lucrative și luând în considerare faptul că includerea în categoria persoanelor vulnerabile presupune adoptarea unor măsuri care ar limita inclusiv posibilitatea de a participa la astfel de activități se poate trage concluzia că acesta nu a dorit includerea într-o astfel de categorie, dar administrația Penitenciarului Rahova a luat măsura cazării la o camera din cadrul secției de conservare-carantinare împreună cu un număr de maxim 5 persoane care prezentau un risc minim pentru persoana în cauză (majoritatea folosite la activități lucrative, una dintre acestea aflându-se în relații de rudenie cu persoana privată de libertate);

5) Începând cu a doua jumătate a lunii septembrie 2018, medical șef se ocupă personal de reevaluarea periodică clinic-paraclinice a tuturor deținuților cu afecțiuni cronice;

6) La data de 15.10.2018, conform datelor puse la dispoziție, în evidența cabinetului medical din cadrul Penitenciarului Rahova se afla un număr de 451 deținuți cu afecțiuni cronice, astfel că, acordarea statutului de persoană vulnerabilă, în sensul prevăzut de reglementarea legală, a unui număr atât de mare de persoane private de libertate și implicit luarea măsurilor specific unei astfel de categorii ar conduce la desfășurarea activităților cu dificultate.

Începând cu a doua jumătate a lunii septembrie 2018, medicul șef se ocupă personal de reevaluarea periodică clinic-paraclinice a tuturor deținuților cu afecțiuni cronice, și în funcție de evoluția stării de sănătate, întreprinde demersuri sau propune adoptarea unor măsuri specific pentru fiecare pacient în parte.

Totodată, s-a întocmit o listă a deținuților cu afecțiuni cronice care vor fi incluși în categoria persoanelor vulnerabile din punct de vedere medical, listă ce va fi actualizată săptămânal și distribuită sub semnătură către directorii adjuncți DEA și SDRP în vederea adoptării măsurilor specific fiecărui sector.

Prin Recomandarea formulată de instituția Avocatul Poporului către Administrația Națională a Penitenciarelor s-a solicitat:

- 1) Adoptarea unor norme clare cu privire la procedura de transfer, care să vizeze:
  - criteriile de selectare a persoanelor private de libertate în vederea transferului (starea de sănătate, vârsta, perioada rămasă până la liberarea condiționată);
  - intervalul orar în care poate fi derulată întreaga procedură de transfer;
  - anunțarea persoanei private de libertate, din momentul aprobării transferului, cu indicarea locului și motivelor de transfer.
- 2) Disponerea unor măsuri cu privire la greșita menținere în regim închis a persoanei private de libertate.
- 3) Verificarea împrejurării prin care s-a operat eronat regimul de executare în sistemul PMS (Prisoner's Management System), persoana privată de libertate S.M. figurând și după data de 12.03.2018 la regim închis.
- 4) Luarea măsurilor necesare în vederea efectuării unei reevaluări periodice (6 luni) a persoanelor private de libertate diagnosticate cu afecțiuni cronice, care să includă consultații medicale de specialitate și efectuarea investigațiilor paraclinice necesare monitorizării evoluției bolii.
- 5) Efectuarea demersurilor necesare în vederea includerii persoanelor diagnosticate cu afecțiuni medicale cronice în categoria persoanelor vulnerabile care să beneficieze, pe lângă asistența medicală adecvată, de suport și consiliere psihologică pe toată perioada de detenție, în scopul adaptării mai facile la mediul carceral, a conștientizării riscului și a consecințelor refuzului asistenței medicale.

Administrația Națională a Penitenciarelor și-a însușit Recomandarea instituției Avocatul Poporului nr. 40 din 5.09.2018, astfel:

1) Au fost stabilite măsurile ce trebuie luate la nivel de unitate privind informarea deținuților în ceea ce privește transferul, asigurarea timpului necesar odihnei și examinării medicale înainte de transferul propriu-zis.

Cu titlu experimental se va testa, pentru o perioadă de 3 luni, implementarea unor noi orare de efectuare a transferului între unități, urmând ca la finele acestei perioade să fie efectuată o evaluare a noului orar în vederea permanentizării acestuia, concomitent cu emiterea unui set multidisciplinar de instrucțiuni care să asigure uniformizarea și optimizarea activităților premergătoare transferului deținuților. Noile orare de transfer prevăd plecarea curselor după ora 05.30, cu respectarea programului de odihnă al persoanelor private de libertate.

2) și 3) S-a dispus sesizarea comisiilor de disciplină constituite la nivelul Penitenciarului Rahova și Administrației Naționale a Penitenciarelor împotriva angajaților care și-au îndeplinit în mod defectuos atribuțiile de serviciu privitoare la operarea și verificarea modificărilor în situația regimului de detenție a deținutului S.M.

4) Direcția de specialitate din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor a reiterat obligația monitorizării active a deținuților diagnosticați cu afecțiuni cronice și a reevaluării la un interval de 6 luni.

5) Demersul de consiliere psihologică se va realiza consecutiv unor evaluări, atunci când va fi evidențiată necesitatea acestui tip de intervenție, prin identificarea unei nevoi. În

acest sens, nu reprezintă o intervenție ce poate fi stabilită ca obligatorie în anumite situații, ci reprezintă un demers a cărui oportunitate este stabilită exclusiv de psiholog.

Dosar nr. 6456/2018

Dreptul încălcat: art. 34 din Constituția României privind dreptul la ocrotirea sănătății

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: petentul, deținut în Penitenciarul Aiud, ne-a sesizat cu privire la faptul că nu mai primește tratament de peste 1 an și, ca urmare a lipsei medicației, a dat foc la camera de deținere, s-a mutilat și a încercat să se sinucidă, solicitându-ne să efectuăm o anchetă.

Situația de fapt: Deoarece, petentul se afla internat la Penitenciarul Spital Jilava până pe data de 3 mai 2018, s-a aprobat efectuarea unei anchete, pe data de 2 mai 2018, la Penitenciarul Spital Jilava pentru a fi audiat petentul.

Derularea anchetei:

Au fost purtate discuții cu medical curant al petentului, care ne-a adus la cunoștință că acesta a fost diagnosticat cu tulburare de personalitate antisocială, episod depresiv moderat, este stabilizat, liniștit și cooperant, i-a fost prescris un tratament antidepresiv pe care îl ia în mod regulat, persoana privată de libertate declarând că are un conflict cu personalul medical din cadrul Penitenciarului Aiud.

Pacientul se externează cu următoarele recomandări:

- continuă tratamentul cu Doxepin 25mg 1 cp/zi, Quetiapina 200mg 1 cp/zi, sub stricta supraveghere medicală

- consiliere psihologică și terapie individual

- dispensarizare psihiatrică la 6 luni.

Audierea petentului a avut loc într-o sală de curs din cadrul Penitenciarului Spital Jilava, fără prezența agentului de supraveghere.

Acesta a ținut să precizeze că este foarte mulțumit de condițiile de cazare, de mâncare, de comportamentul personalului medical și de tratamentul acordat în cadrul Penitenciarului Spital Jilava.

În ceea ce privește condițiile din cadrul Penitenciarul Aiud, persoana privată de libertate a declarat următoarele:

- mâncarea este necorespunzătoare, cartofii sunt necurățați și salamul expirat de 2 zile;

- regimul de la Norma 18 nu se respectă;

- nu a beneficiat de tratament;

- nu este scos la cursuri;

- a făcut cereri pentru a fi transferat la alt penitenciar pentru a participa la cursuri școlare;

- agenții jignesc deținuții, iar în momentul în care petentul a solicitat să fie prezentat la psiholog un agent i-a replicat că el este psihologul lui;

- dacă se plâng de condițiile de detenție sunt amenințați și nu li se mai deschid vizetele;

- pe Secția a III-a există camere cu 3 nivele de paturi;

- pe Secția I, începând cu camera 23, există igrasie și ploșnițe în camerele de detenție.

Față de susținerile petentului, s-a propus și s-a efectuat, la data de 4 mai 2018, o anchetă la Penitenciarul Aiud.

Derularea anchetei:

Din discuțiile purtate cu directorul Penitenciarului Aiud, medicul șef și psihologul, din studierea documentelor puse la dispoziție, **au fost obținute următoarele informații:**

- petentul este cunoscut cu probleme emoționale

- este cazat pe Secția I, camera 10, regim maximă siguranță

1.Referitor la mâncarea necorespunzătoare și la nerespectarea Normei 18

A fost vizitat sectorul blocului alimentar unde s-a constatat că era foarte curat, mâncarea era pregătită în recipiente din inox și în vase curate pentru a fi distribuită.

Pentru Norma 17 (la comun) erau pregătite următoarele:

- ciorbă de spanac cu jumări și zdrențe de ou;
- fasole bătută;
- chiftele.

Pentru Norma 18 (persoane bolnave):

- ciorbă de spanac cu lapte și zdrențe de ou;
- cartofi la cuptor;
- chiftele.

Pentru Diabet:

- ghiveci de legume cu orez;
- ciorbă de cartofi;
- carne fiartă;
- mămăligă și pâine.

Persoana privată de libertate a fost alocată la norma 18, normă specifică persoanelor bolnave, respectându-se baremul caloric și glucidic specific normei. Repartizarea alimentelor din structura meniurilor zilnice, se realizează astfel încât să se asigure servirea a 5 mese.

Hrănirea persoanelor private de libertate se face în baza Ordinului Ministrului Justiției nr. 2713/C/15.11.2001. Hrana este preparată separat conform normelor, atât cantitativ, cât și din punct de vedere al varietății pe regimuri alimentare. Este verificată din punct de vedere organoleptic și se recoltează zilnic probe de mâncare evidențiate în registrul special creat.

În funcție de structura normelor de hrană sunt stabilite meniuri zilnice în vederea întocmirii tabelului decadal de repartiție a alimentelor.

S-au studiat tabelele decadale cu repartiția alimentelor cuvenite zilnic unui om conform rațiilor de la Norma 17, Norma 18 și Norma 18 diabet.

2.Referitor la asigurarea asistenței medicale

Din discuțiile avute cu medicul șef al unității și din fișa medicală a petentului rezultă că, **din martie 2017**, când acesta a declarat în scris că refuză administrarea tratamentului, și până la data de **16.04.2018**, când deținutul a solicitat reluarea tratamentului, acestuia **nu i-a fost prescris și administrat vreun tratament psihotrop**, deși la data de 23.03.2018 s-a automutilat, consemnându-se în fișa medicală “plagă superficială tăiată, 6 cm, voluntar, față latero-mediană a antebrațului stâng”.

La data de **17.04.2018** s-a consemnat o **tentativă de suicid** prin spânzurare, i s-a administrat tratament psihotrop, s-a anunțat psihologul și s-a trimis solicitare de intenare la Penitenciarul Spital Jilava.

3.Referitor la faptul că nu participă la programe educaționale

Din Raportul generat de PMSWeb la 4.05.2018 a rezultat că petentul a participat la mai multe activități specifice derulate în perioada 2009-2018, printre care: concursuri tematice, cercuri de lectură, activități religioase, fotbal, spectacole, artizanat, dezbateri.

În anul 2018 a participat la următoarele programe educaționale și psihologice:

- 01.01 Organizația Religioasă Martorii lui Iehova
- 03.01 Biserica creștină adventistă de ziua a șaptea
- 08.01 Consiliere psihologică în criză
- 05.02 Consiliere psihologică persoane cu risc de vulnerabilizare
- 04.04 Consiliere psihologică diminuare risc de suicid
- 19.04 Consiliere psihologică în criză.

4.Referitor la cererile de transfer pentru a putea participa de cursuri școlare, directorul Penitenciarului Aiud a precizat că nu există penitenciare în zona de domiciliu a petentului unde să se organizeze cursuri școlare pentru persoanele private de libertate aflate la regimul de maximă siguranță.

5.Referitor la presupusele jigniri și amenințări ale agenților din penitenciar, din discuțiile purtate cu directorul Penitenciarului Aiud a reieșit faptul că are în vedere comportamentul agentului B (acesta fiind reclamat și de alți deținuți), va sta de vorbă cu acesta și va lua măsurile corespunzătoare care se impun în acest caz.

6.Referitor la condițiile de detenție

La data efectuării anchetei (04.05.2018), în Penitenciarul Aiud se aflau 611 deținuți la o capacitate legală de 518 locuri.

Directorul penitenciarului ne-a informat că mai există 18 camere cu paturi pe 3 nivele și aproximativ 20 de camere cu igrasie.

La vizita efectuată pe secții s-au constatat următoarele:

Secția a III a-regim închis:

- în camera 20, cu suprafața de **7.80 m.p.** se aflau **3 deținuți** în 3 paturi dispuse pe 3 nivele, saltele și lenjerii curate, fără urme de insecte sau alți dăunători, fără igrasie;
- în camera 21 cu suprafața de **7.80 m.p.** se aflau **3 deținuți** în 3 paturi dispuse pe 3 nivele, saltele și lenjerii curate, fără urme de insecte sau alți dăunători, fără igrasie;
- în camera 22 cu suprafața de **7.80 m.p.** se aflau **3 deținuți** în 3 paturi dispuse pe 3 nivele, saltele și lenjerii curate, fără urme de insecte sau alți dăunători, fără igrasie.

Secția I-regim de maximă siguranță:

- în camera 23, cu suprafața de **7.40 m.p.** se afla un deținut, două paturi dispuse pe 2 nivele, saltele și lenjerii curate, fără urme de insecte sau alți dăunători, cu igrasie masivă pe toată suprafața pereților, în cameră persistând un miros puternic de mucegai (deși geamul era deschis);

- în camera 24, cu suprafața de **7.40 m.p.** se aflau 2 deținuți, două paturi dispuse pe 2 nivele, saltele și lenjerii curate, fără urme de insecte sau alți dăunători, cu igrasie masivă pe toată suprafața pereților, în cameră persistând un miros puternic de mucegai (deși geamul era deschis);

-camera 18 era în renovare, fără deținuți cazați.

Prin Recomandarea către Administrația Națională a Penitenciarelor s-a solicitat:

- 1. verificarea activității Cabinetului medical din cadrul Penitenciarului Aiud** ținând cont de faptul că persoana privată de libertate, cunoscută cu labilitate emoțională, instabilitate dispozițională, toleranță redusă la frustrare, tulburări de comportament, tentative multiple în antecedente, acte impulsive spontane cu pierderea autocontrolului și tulburări hipnice, nu a primit tratament psihotrop din martie 2017 și până la 16 aprilie 2018, deși la data de 23 martie 2018 s-a automutilat.
- 2. Renovarea Secției I, avându-se în vedere prevenirea și combaterea igrasiei,** aceasta având efecte negative asupra microclimatului interior, deprecindu-l din punct de vedere al umidității, ceea ce facilitează apariția unor microorganisme (mucegaiul), cu influențe negative asupra sănătății, provocând afecțiuni respiratorii și cardiovasculare.
- 3. Identificarea unor soluții pentru a se renunța la al treilea pat din camerele de deținere aflate pe Secția a III a,** astfel încât să se respecte normele care prevăd un minim de 4 m.p. spațiu pentru fiecare persoană privată de libertate.

Administrația Națională a Penitenciarelor a răspuns următoarele:

- 1. Din punct de vedere al acordării asistenței medicale, inclusiv al administrării tratamentului psihiatric s-a reținut faptul că petentul a refuzat verbal tratamentul**

psihiatric în data de 5.06.2017, acesta fiind reluat abia la 16.04.2018, deși pe 23 martie 2018 petentul s-a automutilat.

2. Referitor la renovarea Secției I, de la începutul anului și până în luna mai 2018 s-au efectuat igienizări prin spoieli de var în toate camerele (46 de camere), iar vopsiri, reparații defecțiuni instalații, inclusiv refăcut tencuiala au fost efectuate în 18 camere. **Până la sfârșitul anului 2018, în toate camerele se vor efectua lucrări de reparații curente pentru a asigura un microclimat interior corespunzător.**
3. Referitor la existența paturilor cu 3 nivele, pe Secția a III-a, în momentul de față, nu mai există paturi cu 3 nivele în nicio cameră din această secție. Disponibilizarea paturilor cu 3 nivele, în paturi cu 2 nivele, s-a efectuat pe toate secțiile de deținere, pentru a se asigura un minim de 4 mp, procedură care s-a finalizat la sfârșitul lunii mai 2018. Cu data de 5.06.2018 s-a întocmit procesul-verbal de transformare a paturilor cu 3 nivele, în paturi cu 2 nivele și s-a predat compartimentului financiar-contabil pentru a se înregistra.

Dosar nr. 5739/2018 - Sesizare din oficiu

Dreptul încălcat: art. 52 din Constituția României privind dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

Obiectului sesizării din oficiu: În temeiul art. 16 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în legătură cu **bunurile care pot fi primite, cumpărate, păstrate și folosite de către persoanele private de libertate.**

Situația de fapt și demersurile realizate: În cadrul anchetei efectuată în data de 27 martie 2018 la Penitenciarul Ploiești (nr. 5270/2018) petentul ne-a sesizat cu privire la faptul că a solicitat conducerii Penitenciarului Ploiești și i-a fost aprobată achiziționarea unei perechi de căști radio de la magazinul unității.

Ulterior, fiind transferat la Penitenciarul Timișoara, căștile i-au fost confiscate pe motiv că se numără printre obiectele interzis a fi primite, cumpărate, păstrate și folosite de către deținuți.

Potentul s-a adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor care, prin adresa nr. 3743/DSDRP/12.02.2018, i-a răspuns că obiectul (fără a se preciza că este vorba despre căști radio) este interzis.

Prin Recomandarea către Administrația Națională a Penitenciarelor s-a solicitat:

Includerea căștilor audio pe lista bunurilor care pot fi cumpărate, păstrate și folosite de către deținuți, ținând cont de faptul că acestea se vând deja în unele magazine din incinta penitenciarelor și de faptul că, potrivit punctului 21 din Anexa nr. 1 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, este permisă cumpărarea aparatelor radio cu baterii, căștile fiind necesare în situația în care mai mulți deținuți ar asculta radioul în același timp.

Prin adresa nr. 41001/DSDRP din 25.06.2018, a Administrația Națională a Penitenciarelor a comunicat următoarele:

- în prezent, căștile audio nu sunt incluse în categoria bunurilor care pot fi primite, cumpărate, păstrate și folosite de către deținuți;
- Administrația Națională a Penitenciarelor, prin direcția de specialitate, are în atenție toate propunerile de inițiere/modificare a actelor normative ce vizează aspecte referitoare la executarea pedepselor privative de libertate.

Administrația Națională a Penitenciarelor și-a însușit Recomandarea instituției Avocatul Poporului nr. 13 din 25.05.2018, aspectele semnalate urmând a fi avute în vedere în îndeplinirea atribuției prevăzute de art. 6 alin. (1) lit. v) din H.G. nr. 756/2016 (“Întocmește proiecte de acte normative din sfera de activitate a ANP și a unităților din subordine”).

Dosar nr. 6063/2018

Dreptul încălcat: art. 48 din Legea nr. 254/2013 – cazarea persoanelor condamnate, art. 50 din Legea nr. 254/2013 – alimentația persoanelor condamnate, art. 65 din Legea nr. 254/2013 – dreptul la convorbiri telefonice, art. 67 din Legea nr. 254/2013 – dreptul la plimbare zilnică.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: condiții de cazare din cadrul infirmeriei locului de deținere, respectarea altor drepturi prevăzute de Legea nr. 254/2013.

Situația de fapt: Prin petiția înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 6063 din 16 aprilie 2018 petentul, deținut la Penitenciarul Satu Mare, ne-a sesizat în legătură cu condițiile improprie de cazare din cadrul infirmeriei locului de detenție și nerespectarea drepturilor prevăzute de dispozițiile Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Potentul a menționat că a fost diagnosticat cu mai multe afecțiuni (cardiovasculare, gastrice și endocrine), iar la data formulării petiției era internat la infirmerie (Secția a VI-a, camera 79), camera neasigurând suprafața minimă de 4mp/persoană, fiind multe paturi, neexistând mașină de spălat și frigider în cameră sau în cadrul secției; petentul a mai arătat că în cadrul secției nu există decât un singur telefon, care este greu accesibil, ușa camerei în care este internat este în permanență închisă, deși el execută pedeapsa în regim semideschis, nu i se respectă dreptul la plimbare timp de trei ore pe zi, ci doar o oră și nici nu se respectă regimul alimentar recomandat de medicul specialist.

Față de aspectele invocate, la data de 11 iunie 2018 reprezentanții Biroului Teritorial Oradea al instituției Avocatul Poporului au efectuat o anchetă la Penitenciarul Satu Mare.

Din verificările efectuate au rezultat, în esență, următoarele:

Potentul execută pedeapsa închisorii de 4 ani și 999 de zile pentru tentativă de omor, în regim semideschis, din data de 11.12.2017.

Întregul efectiv de deținuți aflat în custodia unității beneficiază de dreptul la plimbare conform programului aprobat de conducerea unității, program întocmit în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Potentul este repartizat într-o cameră de infirmerie, aici aplicându-se regimul închis, conform art. 36 alin. (6) din Legea nr. 254/2013: ”Măsurile de siguranță specifice regimului închis se aplică deținuților internați în penitenciare-spital și în infirmeria penitenciarului.” De asemenea, potrivit prevederilor art. 41 alin. (1) și (2) din H.G. 157/2016: ”Măsurile de siguranță care se aplică deținuților internați în penitenciare-spital și în infirmerii se adoptă fără a împiedica desfășurarea programelor terapeutice.

Măsurile de siguranță pentru deținuții internați sunt cele specifice regimului închis, cu excepția celor referitoare la modalitatea de acordare a vizitelor.”

Conform art. 65 din Legea nr. 254/2013: ”(1) Persoanele condamnate au dreptul să efectueze convorbiri telefonice de la telefoanele publice instalate în penitenciare.

Convorbirile telefonice au caracter confidențial.(2) Pentru asigurarea exercitării dreptului la convorbiri telefonice, directorul penitenciarului are obligația de a lua măsurile necesare pentru instalarea de telefoane publice în interiorul penitenciarului”.

În cadrul Secției E6, unde petentul este cazat, este instalat un terminal telefonic, asigurându-i-se, astfel posibilitatea exercitării dreptului la convorbiri telefonice.

Referitor la condițiile de detenție s-a constatat că petentul este cazat în camera E6.10 (infirmierie) din data de 12.03.2018. Camera de detenție E6.10 (cam. 79, infirmerie) situată în cadrul secției E6, are o suprafață de 29,382 mp și un volum de 96,9606 mc, iar grupul sanitar are suprafața de 4,255 mp și un volum de 14,0415 mc. Raportat la volum și suprafață, camera are o capacitate legală de 6 locuri.

În cameră sunt instalate 6 paturi, iar pe perioada cazării în această cameră au fost custodiați un număr de maxim 6 deținuți. Camera dispune de iluminat natural printr-un geam cu suprafața de 3,6 mp (2400mm/1500mm) și iluminat artificial, sistem de încălzire, acces la apă rece curentă, apă caldă și televiziune prin cablu.

În grupul sanitar sunt instalate un WC, o chiuvetă, o cabină de duș, iar iluminatul este asigurat printr-un geam cu suprafața de 0,67 mp (1180mm/570mm). Petentul este în evidența cabinetului medical cu diabet tip II insulino – necesitant, HTA esențială, fractură bimalolară stângă operată, gastrită cronică și litiază biliară.

Tratamentul medical recomandat și administrat rezultă din rețetele eliberate, medicamentele prescrise fiind: Ramipril 10 mg, Diurex 50 mg, Nebilet 5 mg, Omeran 20 mg, Aspenter, Essentiale, Aspacardin, Contractubex ung.

În cadrul programului național de diabet i se administrează insulina și antidiabetice orale, (Humalog 50, Metfogamma 1000 mg și Lantus, potrivit rețetelor întocmite de medicii specialiști diabetologi). Pe lângă tratamentul cronic menționat pentru afecțiunile cu care este în evidență, în Penitenciarul Satu Mare petentului i-au fost administrate, la nevoie, medicamente din farmacia unității în funcție de simptomatologia prezentată la momentul consultației.

A fost alocat la regimul alimentar Norma 18+ supliment bolnavi cărora li se administrează insulina în data de 06.02.2018, în aceeași zi în care a fost externat din Spitalul Penitenciar Dej și insulina a fost inclusă în schema de tratament.

La data de 13.03.2018 petentul a depus la dosarul medical o copie a unei liste cu conținutul în carbohidrați a principalelor alimente, cuprinzând atenționări relative la alimentele care sunt total interzise consumului pentru diabetici. S-a apreciat că tabelul prezentat nu reprezintă un regim alimentar individualizat, ci un îndrumar pentru toți pacienții înregistrați la Centrul de Diabetologie local pe care îl primesc pentru a ști ce au voie să mănânce și ce le este interzis.

Așadar, petentul beneficiază de tratamentul medical adecvat afecțiunilor cu care este în evidența locului de detenție. Norma de hrană este corespunzătoare afecțiunilor și tratamentului, iar regimul alimentar atribuit este corespunzător și respectat de către unitatea de detenție, petentul este îndrumat și atenționat de către medicii unității ori de câte ori se prezintă la cabinetul medical și a fost instruit prin tabelul primit de la medicii din Centrul de Diabetologie Satu Mare, rămânând la latitudinea sa, ca pacient, respectarea strictă a regimului alimentar.

Având în vedere graficul programului de plimbare, petentul beneficiază de dreptul la plimbare conform programului aprobat de conducerea unității, program întocmit în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Condițiile de detenție asigurate în cadrul infirmeriei Penitenciarului Satu Mare (suprafața și volumul camerei, numărul de persoane cazate în camera respectivă, dotările camerei) respectă dispozițiile Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 și Normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate, aprobate prin Ordinul nr. 2772/2017.

Din discuția purtată cu petentul a rezultat, între altele, că de la data transmiterii petiției și până la data efectuării anchetei situația la infirmeria spitalului s-a modificat, fiind schimbate saltelele, instalat un frigider, suplimentul alimentar este întotdeauna de bună calitate, și există un telefon la care are acces.

Față de aspectele constatate, s-a apreciat că nu au fost încălcate dispozițiile Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Dosar nr. 9614/2018 – sesizare din oficiu

Dreptul încălcat: art. 34 și art. 21 din Constituție

Obiectul sesizării din oficiu: având în vedere informațiile apărute în presă la data de 27 iunie 2018, privind, în esență, petiția semnată de peste 2000 de deținuți, ulterior declarațiilor numiților AD și UY privind tratamentele la care persoanele private de libertate sunt supuse în Penitenciarul Giurgiu, la aceeași dată, în temeiul dispozițiilor art. 16 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu.

Situația de fapt și demersurile realizate: la data de 3 iulie 2018 a fost efectuată o anchetă la locul de deținere anterior menționat.

Din verificările efectuate cu ocazia anchetei și din actele și datele furnizate de Administrația Națională a Penitenciarelor au rezultat următoarele:

1. Drepturile persoanei private de libertate AD sunt respectate în cadrul locului de detenție, acordându-i-se audiențe, la cerere, de către șeful secției de deținere unde este cazat, declarațiile sale de refuz de hrană au fost înregistrate și s-a parcurs procedura reglementată de dispozițiile Legii nr. 254/2013, ultima asemenea declarație datând din 3 iulie 2018 și fiind înregistrată sub nr. 270/2018.

La data solicitării acordării permisiunii de a participa la funeraliile mamei sale, persoana privată de libertate era sancționată disciplinar, acesta fiind motivul respingerii cererii.

Totodată, cererea de acordare a vizitei intime a fost respinsă având în vedere sancțiunea disciplinară aplicată pentru deținere de obiecte interzise (menținută prin sentința penală nr. 660 din 14 martie 2018 a Judecătoriei Giurgiu.).

Persoana privată de libertate figurează în evidența cabinetului medical cu afecțiunile hepatită cronică virală, virus B (pentru care s-a prescris și se administrează Silimarină, alte protectoare hepatice putând și fiind, de altfel, achiziționate de către pacient. Pentru această afecțiune a fost internat la Penitenciarul Spital București Jilava și prezentat la Spitalul Clinic Dr. Ion Cantacuzino pentru investigații și va fi din nou evaluat în cadrul acestei unități sanitare, urmând să fie transferat în acest scop la data de 4 iulie 2018) și diabet (pentru care primește dieta corespunzătoare și este monitorizat din punctul de vedere al parametrilor biochimici specifici (glicemie, hemoglobină glicozilată etc), fără a necesita tratament medicamentos).

Referitor la finalizarea fără credite a concursului tematic "Ziua Drapelului Național" s-a menționat că acordarea creditelor presupunea obținerea calificativului "foarte bine" – nota 10, or, numitul D. Ș. a obținut calificativul "bine", nota 9, astfel că participarea la acest concurs s-a finalizat fără acordarea de credite. Persoana privată de libertate beneficiază în mod constant de consiliere psihologică și socială și participă la activități educative.

Din verificarea bazei de date a instituției Avocatul Poporului a rezultat că, soția petentului a sesizat Instituția Avocatul Poporului în cursul anului 2017 (petiția nr. 6995/2017) cu privire la respingerea cererilor de transfer la un penitenciar mai aproape de localitatea de domiciliu.

Urmare demersurilor realizate de către instituția Avocatul Poporului, Administrația Națională a Penitenciarelor ne-a comunicat că petentul este încarcerat în Penitenciarul Giurgiu din data de 23.02.2017 datorită atât fenomenului de supraaglomerare cu care se confruntă Penitenciarul București Rahova cât și a faptului că Penitenciarul Giurgiu este profilat pe deținerea persoanelor private de libertate repartizate în regimul de maximă siguranță cu domiciliul în Municipiul București. S-a mai comunicat că transferul petentului la Penitenciarul Giurgiu s-a realizat în baza deciziei directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 21699 din 14.02.2017 la propunerea administrației Penitenciarului București Rahova, pentru asigurarea unor condiții de cazare și conviețuire de natură a nu leza demnitatea umană.

2. Drepturile persoanei private de libertate UY sunt respectate în cadrul locului de detenție. A fost sancționat disciplinar la data de 23 ianuarie 2018 pentru ”nesupunere la percheziție”, sancțiunea disciplinară aplicată (suspendarea exercitării dreptului de a cumpăra și primi bunuri) fiind menținută, prin hotărâre definitivă, de către instanța de judecată. Persoana privată de libertate a fost prezentată la cabinetul medical și, la cerere, la Institutul Național de Medicină Legală.

Urmare cererii de transferare a persoanei private de libertate pentru continuarea executării pedepsei în Republica Bulgaria, judecătorul de supraveghere a privării de libertate din Penitenciarul Giurgiu a efectuat verificările prevăzute de disp. art. 1402 și art. 1403 din Legea nr. 302/2004, înaintând referatul întocmit și Procesul verbal de ascultare a deținutului Ministerului Justiției. Prin adresa nr. X/SM/2017, Direcția Drept Internațional și Cooperare Judiciară – Serviciul cooperare judiciară internațională în materie penală din cadrul Ministerului Justiției a solicitat, între altele, să se comunice dacă petentul va achita cheltuielile impuse în sarcina sa prin hotărârea de condamnare, în vederea reluării procedurii de transferare. Un exemplar al adresei Ministerului Justiției a fost comunicat petentului.

3. Referitor la informația furnizată de presă privind semnarea unei petiții de către peste 2000 de deținuți conducerea penitenciarului a precizat că nu deține date cu privire la acest aspect, Penitenciarul Giurgiu având, de altfel, o capacitate de cazare inferioară numărului de semnături ai presupusei petiții (la data efectuării anchetei la Penitenciarul Giurgiu erau încarcerate aproximativ 1200 de persoane, capacitatea de cazare a locului de detenție fiind de aproximativ 1500 persoane).

Față de rezultatul verificărilor efectuate au fost solicitate date Administrației Naționale a Penitenciarelor referitoare la punerea în executare a deciziei nr. H din 20 decembrie 2017, pronunțată de Tribunalul București, Secția a III a Civilă în dosarul nr. V/302/2015 (prin care apelanta pârâtă ANP a fost obligată la plata către apelantul reclamant AD a sumei de 10 000 lei, cu titlu de daune morale) și procedura de efectuare, în luna ianuarie 2018, a percheziției camerei de detenție și a bagajelor persoanei private de libertate UY, raportul de incident întocmit și cererile deținutului referitoare la asigurarea asistenței medicale și de constatare a eventualelor leziuni suferite.

Prin adresa nr G/DEA din 31 iulie 2018 autoritatea sesizată ne-a comunicat, în esență, că obligația stabilită prin decizia nr. xxx din 20 decembrie 2017, pronunțată de Tribunalul București, Secția a III a Civilă în dosarul nr. vvv/302/2015 (decizie prin care a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de Administrația Națională a Penitenciarelor împotriva sentinței nr. mmm din 5 august 2016, pronunțată de către Judecătoria Sector 5, sentința fiind schimbată, în parte, în sensul că a fost obligată pârâta A.N.P. să plătească intimatului suma de 10.000 lei cu titlu de daune morale) a fost executată la data de 26 iulie 2018 (plata sumei de 10 000 fiind efectuată prin ordinul de plată nr. 4024/26.07.2018, în contul bancar al soției

petentului AD creditorului D.Ș., urmare contractului de cesiune de creanță nr. 1 din 29 decembrie 2017).

Referitor la percheziția generală parțială efectuată la data de 10 ianuarie 2018 în cadrul Secției de deținere E5 (regim închis), inclusiv în camera E5.11, unde era cazat deținutul UY, s-a precizat că aceasta a fost realizată în baza planului de acțiune, după instruirea personalului de către șeful de tură. La finalizarea percheziției, șeful de echipă a informat șeful de tură că în cursul efectuării percheziției la camera E5.11 deținutul UY a avut o atitudine necorespunzătoare, fiind agitat și folosind un ton "ridicat și flegmatic" față de agentul care a efectuat percheziția corporală și a bagajului.

Agentul a solicitat deținutului să se întoarcă cu fața la perete, derularea percheziției continuând fără alte incidente. Șeful de tură a dispus ca deținutului să îi fie întocmit un raport de incident ca urmare a comportamentului manifestat în cursul efectuării percheziției.

Ulterior, în jurul orei 12:05, șeful de tură a fost informat de către agentul supraveghetor cu privire la faptul că persoana privată de libertate UY a solicitat prezentarea la cabinetul medical, menționând că se simte rău și că ar fi fost agresat fizic de membrii personalului operativ, cu ocazia desfășurării percheziției în dimineața aceleiași zile.

Șeful de tură a dispus prezentarea deținutului la cabinetul medical și, ulterior, a informat pe Directorul Adjunct Siguranța Deținerii și Regim Penitenciar și pe Directorul Penitenciarului Giurgiu. De asemenea, șeful de tură a vizionat înregistrarea realizată cu camera video fixă, înregistrare din care nu a rezultat că deținutul UY ar fi fost lovit în zona capului și nici în altă zonă a corpului, a solicitat note de informare de la membrii echipei de percheziție (inclusiv agentului supraveghetor din cadrul secției) și a audiat deținuții cazați la camera E5.11, numitul UY declarând că ar fi fost lovit de un agent în zona coastelor, ficatului și cap, pe holul secției și în camera de deținere. Deținutul a fost prezentat la Unitatea Primiri Urgențe Giurgiu pentru consult medical de specialitate.

Având în vedere constatările medicale din data de 10 ianuarie 2018, respectiv consemnările personalului Serviciului Medical din Penitenciarul Giurgiu (echimoză – regiunea toracică laterală dreaptă și stângă) și cererea deținutului de a fi prezentat la o unitate spitalicească din afara sistemului penitenciar pentru examen de specialitate, administrația penitenciarului a inițiat demersuri pentru expertizarea deținutului la Serviciul Medico-Legal Giurgiu, concomitent cu prezentarea acestuia (în data de 10 ianuarie 2018) la U.P.U. Giurgiu.

În cuprinsul fișei medicale nr. 1380/10.01.2018, întocmită în urma consultului de specialitate, realizat la această unitate medicală, s-a consemnat: "contuzie toracică posterioară bilaterală, echimoză restrânsă regiunea scapulară, fără leziuni toraco-pulmonare, fără leziuni acute craniocerebrale".

Deținutul a refuzat examinarea medico-legală și a recurs la forma de protest a refuzului de hrană față de întocmirea raportului de incident anterior menționat, formă de protest la care a renunțat la data de 31 ianuarie 2018.

Dosar nr. 9871/2018 -sesizare din oficiu

Obiectul sesizării din oficiu: Potrivit informațiilor apărute în presă la data de 28 iunie 2018, un deținut, condamnat la pedeapsa de 28 de ani închisoare, s-a sinucis prin spânzurare în grupul sanitar al camerei de deținere din penitenciarul în care era încarcerat; agenții de pază au fost chemați de o altă persoană privată de libertate din aceeași cameră de deținere, personalul medical din penitenciar a intervenit prompt, a fost solicitată și s-a acordat intervenția de către un echipaj SMURD, dar, după 40 de minute, a fost declarat decesul acestuia.

Situația de fapt și demersurile realizate: Față de obiectul petiției, în temeiul dispozițiilor art. 16 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției

Avocatul Poporului, republicată, ne-am sesizat din oficiu referitor la situația anterior descrisă, efectuând o adresă către Administrația Națională a Penitenciarelor pentru obținerea datelor relevante.

Autoritatea sesizată ne-a comunicat, în esență, că la data de 14 iunie 2018, în jurul orei 14.50, supraveghetorul de serviciu de pe secția E2 a fost anunțat de către deținutul DS de la camera E2.7 (camera de observare- carantinare, unde, la data producerii incidentului erau cazate opt persoane, din care șase se aflau la activitatea de plimbare) că fratele său se află spânzurat în baia camerei de deținere.

Supraveghetorul a alertat colegul de pe secția alăturată, care împreună cu un agent șef au intrat în camera de deținere și au rupt șiretul cu care deținutul se spânzurase.

A fost anunțat șeful de secție, care s-a deplasat imediat la camera de deținere împreună cu asistentul medical de serviciu, iar în jurul orei 14.52 s-a inițiat procedura de resuscitare.

Concomitent s-a procedat la anunțarea serviciului de ambulanță, care a sosit în unitate în jurul orei 15.07, continuându-se manevrele de resuscitare, în jurul orei 15.30, constatându-se decesul deținutului.

Ulterior, deținuții cazați în camera E2.7 au fost relocați fără bagaje în altă cameră de deținere pentru conservarea probelor, a fost informat judecătorul de supraveghere a privării de libertate din Penitenciarul Giurgiu., au fost sesizate Secția 5 Poliție, conducerea Administrației Naționale a Penitenciarelor și, de asemenea, Parchetul de pe lângă Judecătoria Giurgiu.

Între orele 16.20 – 20.15 lucrătorii din cadrul Serviciului de investigații Criminale Giurgiu au efectuat cercetarea la fața locului, sub coordonarea unui procuror.

La ora 19.05 lucrătorii Serviciului de Medicină Legală Giurgiu au ridicat corpul deținutului pentru efectuarea examinărilor de specialitate.

S-a concluzionat în sensul că, față de evenimentul produs, conducerea Penitenciarului G a dispus ca măsuri imediate: acordarea primului ajutor medical, apelarea serviciului unic de urgență 112 pentru acordarea de intervenție medicală specializată, relocarea deținuților de la camera E2.7 în altă cameră de deținere în vederea conservării probelor, informarea Administrației Naționale a Penitenciarelor, a judecătorului de supraveghere a privării de libertate din cadrul Penitenciarului G, sesizarea Parchetului de pe lângă Judecătoria Giurgiu, potrivit art. 52 alin. 1 din Legea nr. 254/2013, informarea telefonică a familiei deținutului, întocmirea dosarului de incident operațional de tip 1.

Conform certificatului medical constatator al decesului, nr. 437/15.06.2018, cauza decesului a fost insuficiență acută cardio-respiratorie, declanșată prin asfixie mecanică, prin spânzurare.

Deținutul se afla în ultima din cele 21 de zile de carantină.

Evaluările realizate de specialiștii sectorului educație și asistență psihosocială din Penitenciarul Giurgiu au relevat, sub aspectul evaluării educative inițiale că deținutul era analfabet, fără calificare profesională, la data arestării lucra fără forme legale în agricultură, specialistul recomandând activități de școlarizare.

În ceea ce privește evaluarea socială inițială s-a arătat că deținutul era necăsătorit, aflându-se într-o relație de concubinaj de durată; era tatăl a șase copii minori, avea o situație socio-materială precară, muncind ca agricultor zilier și beneficiind de ajutor social, era neșcolarizat, familia de origine era constituită legal, tatăl beneficia de prestații sociale pentru un tip de handicap, iar mama era casnică. Avea opt frați/surori în viață, o soră decedase, iar un frate era privat de libertate, în aceeași cauză. Nu au fost semnalate antecedente penale în

cazul altor membri ai familiei; toți membrii familiei de origine erau neșcolarizați, contând pe susținerea aparținătorilor și dispunând de posibilități reduse.

Deținutul provenea din mediul rural, observându-se și afirmându-se legături strânse între membrii familiei de origine și extinse, din aceeași comunitate sătească.

De la depunerea în penitenciar deținutul nu a primit vizite din partea aparținătorilor, capacitățile și resursele acestora de suport fiind reduse, situația fiind îngreunată de faptul că patru membri ai familiei se află în deținere, reușindu-se menținerea legăturilor cu fratele deținutului decedat prin primirea unei vizite a mamei, a unui ajutor financiar și a unei convorbiri telefonice.

Sub aspectul evaluării psihologice inițiale au fost reținute nivelul scăzut al dezvoltării intelectuale, personalitatea structurată dizarmonic pe fondul carențelor instructiv-educative, adaptarea dificilă la mediul penitenciar prin quantumul pedepsei.

La momentul evaluării inițiale (31 mai 2018) nu au fost identificate riscuri de suicid, deținutul neavând ideea sau tentative suicidare în antecedente.

Ulterior evaluării din 31 mai 2018 și până la momentul decesului (14 iunie 2018) nu au fost indicate elemente din care să rezulte necesitatea acordării asistenței psihologice specifice.

Urmare evenimentului produs deținuții rude cu persoana decedată au fost observați și sprijiniți psiho-emoțional.

Dosar nr. 19419/2018

Dreptul încălcat: art. 69 din Legea nr. 254/2013

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul deținut în Penitenciarul Craiova, ne-a sesizat în legătură cu refuzul la vizita intimă cu soția, deținută și ea în Penitenciarul Craiova, emiterea Ordinului pentru reținerea corespondenței dintre el și soție, precum și tratamentul discriminatoriu la care este supus împreună cu soția.

Situația de fapt: În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului ne-am adresat conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Administrația Națională a Penitenciarelor, ne-a transmis prin adresa nr. XXXX/DSDRP/28.11.2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 22526 din 11 decembrie 2018, următoarele informații:

- în cursul anului 2017, petentul a formulat un număr de 50 de cereri de vizită cu soția, deținută și ea în Penitenciarul Craiova, 49 dintre acestea fiind aprobate, iar de 46 de ori a beneficiat efectiv de vizită;

- referitor la cererea de vizită intimă formulată pentru august 2017, se precizează că a fost aprobată și petentul a beneficiat de vizită intimă în data de 28.08.2017;

- referitor la afirmația potrivit căreia cererea petentului de acordare a vizitei intime din cursul lunii aprilie 2018, nu a fost aprobată, se precizează că aceasta este neîntemeiată, cererea de vizită intimă fiind aprobată la data de 23.04.2018;

- soția petentului, se află în evidența compartimentului medical al Penitenciarului Craiova cu diverse afecțiuni medicale, însă, în ultima perioadă de timp a refuzat medicamentația prescrisă și prezentarea la consult medical de specialitate;

- în data de 02.09.2018, împotriva deținutei s-a declanșat procedura disciplinară, nefinalizată încă, pentru săvârșirea a două abaterii disciplinare, astfel că cererile ulterior formulate pentru a beneficia de vizită fără dispozitiv de separare și vizită cu alt deținut, nu au fost aprobate de conducerea locului de deținere, conform prevederilor legale;

- referitor la afirmația potrivit căreia corespondența a fost violată, din verificările efectuate în perioadele menționate în cuprinsul sesizării, nu au rezultat aspecte care să confirme cele semnalate, corespondența fiind distribuită conform procedurii și prevederilor legale.

Dosar nr. 319/2018:

Dreptul pretins încălcat: art. 34 din Constituție și art. 71 din Legea nr. 254/2013

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul deținut în Penitenciarul Iași, ne-a sesizat cu o petiție, în care reclamă conducerea penitenciarului, întrucât îi este refuzat dreptul la asistență medicală, tratament și îngrijiri.

Situația de fapt: Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului ne-am adresat conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Administrația Națională a Penitenciarelor, ne-a transmis prin adresa nr. 3584/DM/27.02.2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 3897 din 28 februarie 2018 că, urmare analizei documentelor medicale transmise de către unitatea penitenciară, s-a constatat că:

1. Referitor la acordarea asistenței medicale, în perioada 01.11.2017-31.01.2018, deținutul a fost prezentat la cabinetul medical de 10 ori, cu administrarea medicamentelor recomandate de către medicii specialiști, sau a unor medicamente simptomatice pentru afecțiuni intercurrente;

- consultul de specialitate neurologic efectuat în data de 24.03.2017, a consemnat în scrisoarea medicală, faptul că la momentul examinării, deținutul nu a necesitat tratament neurologic, ci s-a recomandat administrarea medicamentelor antiinflamatoare nesteroidiene numai la nevoie, precum și evitarea suprasolicitării coloanei vertebrale;

- în data de 17.11.2017 deținutul a refuzat medicația acordată, sub semnătură proprie, pentru acuze algice lombo-articulare;

- la data de 15.01.2018, a fost internat la Spitalul Militar Iași, primind la externare, următoarele recomandări medicale: evitarea suprasolicitării coloanei vertebrale, expunerile prelungite la frig și umezeală și tratament antiinflamator, decontracturant și analgezic;

- a fost consultat medical la data de 09.02.2018, primind tratament simptomatic pentru simptomatologia prezentată.

2. Referitor la alocarea la regimul alimentar - a beneficiat de regimul alimentar N17 A-Norma 17 plus supliment munci ușoare.

3. Referitor la aptitudinea la muncă – a fost stabilit ”Apt munci ușoare”.

De asemenea, se precizăm că, asistența medicală primară se acordă deținuților din Penitenciarul Iași, de către personalul medico-sanitar, la cerere, în baza unui program de consultații, aprobat de către directorul unității, iar urgențele se asigură, în mod continuu, cu respectarea prevederilor Ordinului Ministrului Justiției nr. 429/2012 privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Monitorizarea sării de sănătate a pacienților, se realizează nediscriminatoriu prin evaluări periodice de specialitate, sau ori de câte ori se impune.

Prezentarea la examenele de specialitate depinde de programările medicilor specialiști, de fondurile primite de la CNAS/CASAOPSNAJ pentru serviciile medicale prevăzute de către Normele Contractului Cadru și de sumele disponibile ale deținutului de a efectua investigații/examene de specialitate în afara Normelor Contractului Cadru, precum și de personalul de pază disponibil pentru escortarea deținuților, în ziua programată.

Dosar nr. 10955/12150/2018

Dreptul încălcat: art. 48 din Legea nr. 254/2013 – cazarea persoanelor condamnate, art. 21 din Constituție

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: asigurarea condițiilor de cazare, aplicarea de sancțiuni disciplinare, respectarea hotărârilor judecătorești

Situația de fapt: Prin petițiile înregistrate la instituția Avocatul Poporului sub nr. 10955 din 23 iulie 2018 și nr. 12150 din 20 august 2018, conexate sub nr. 10955/12150/2018, petentul și-a exprimat nemulțumirea față de sustragerea unor bunuri la momentul mutării sale din cadrul Secției E2 în Secția E6 a Penitenciarului Vaslui (urmare plângerilor formulate împotriva unor agenți de pază pentru neîndeplinirea corespunzătoare a atribuțiilor de serviciu), sancționarea disciplinară nelegală și netemeinică, neasigurarea ventilației în camera de deținere (prin închiderea vizetei în scop șicanator) într-o perioadă cu temperaturi ridicate, sustragerea de alimente de către angajații penitenciarului, aducerea în stare de degradare a unor documente pe care intenționa să le înainteze instituției Avocatul Poporului, nerespectarea unei hotărâri judecătorești prin care i se recunoștea dreptul la tratamente medicale stomatologice (protezare), precizând că se află în refuz de hrană.

Față de obiectul petiției, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Autoritatea sesizată ne-a comunicat, în esență, că în cadrul Penitenciarului Vaslui urmează a fi începute lucrările stomatologice prelabile și urmează ca petentul să fie planificat pentru realizarea protezei dentare, unitatea de deținere neavând obligația de a suporta contribuția de 40% pentru tratamente protetice, deoarece petentul nu și-a pierdut funcția masticatorie în timpul detenției, nu i-a fost afectată funcția digestivă și, de asemenea, nu este îndeplinită, nici condiția referitoare la inexistența posibilităților financiare pentru plata contribuției personale, pentru a beneficia, în mod gratuit, de tratamentul protetic.

S-a mai precizat că la nivelul Penitenciarului Vaslui a fost respectată procedura refuzului de hrană, iar sancțiunile aplicate de comisiile de disciplină pot fi contestate la judecătorul de supraveghere a privării de libertate și la judecătoria în a cărei circumscripție se află penitenciarul, în condițiile art. 104 din Legea nr. 254/2013.

Astfel, plângerea formulată împotriva comisiei de disciplină nr. X/27.07.2018 este în curs de soluționare de către judecătorul de supraveghere a privării de libertate.

În ceea ce privește raportul de incident întocmit la data de 20.07.2018, comisia de disciplină a decis în sensul neaplicării unei sancțiuni, dosarul fiind clasat.

Referitor la neasigurarea ventilației în camera de deținere s-a precizat că în perioada refuzului de hrană petentul a fost cazat individual, beneficiind de o suprafață utilă de 11,43mp și un volum de 30,86 mc; camera de refuz de hrană este situată la parterul pavilionului de deținere, fiind astfel asigurată o temperatură optimă. Conform registrului privind monitorizarea parametrilor de microclimat, temperaturile înregistrate la nivelul Secției E4 în perioada cazării petentului în acea secție nu au fost ridicate (atingând valori de 22.2⁰ C – 23⁰ C).

În ceea ce privește aspectele relative la sustragerea de alimente de către angajații penitenciarului, s-a comunicat că verificările efectuate au evidențiat că distribuția produselor alimentare din magazia de alimente destinate hranei persoanelor private de libertate se face zilnic, pe baza „Listei zilnice” de alimente, în prezența personalului desemnat, care are obligația de a verifica respectarea cantităților de produse alimentare și calitatea acestora.

Verificarea calității hranei – din punct de vedere organoleptic – certificarea și avizarea acesteia pentru darea în consum colectiv se realizează zilnic de către directorul unității și un cadru medical, direct la blocul alimentar, în prezența și a unui reprezentant al persoanelor private de libertate, consemnându-se concluziile verificărilor efectuate.

Prin răspunsul transmis petentului acestuia i-au fost aduse la cunoștință și disp. art. 288 Cod procedură penală, respectiv posibilitatea sesizării organelor de urmărire penală, precum și dispozițiile ce reglementează atribuțiile instituției Avocatul Poporului.

Dosar nr. 6249/2018:

Dreptul pretins încălcat: art. 34 din Constituție și art. 71 din Legea nr. 254/2013

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul, persoană privată de libertate în Penitenciarul Galați, ne-a sesizat, susținând că nu primește medicația corespunzătoare afecțiunilor de care suferă.

De asemenea, susține că, îi este refuzat transferul la un spital penitenciar, unde ar putea urma terapie pentru afecțiunea de care suferă la piciorul stâng.

Situația de fapt: Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Administrația Națională a Penitenciarelor, ne-a transmis prin adresa nr. XXX/DM/ANP/23.05.2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 7957 din 25 mai 2018, următoarele informații:

- în evidența cabinetului medical, deținutul se află înregistrat cu afecțiuni cronice gastrice, cardiace și psihiatrice și încă de la depunerea în penitenciar, a beneficiat, la nevoie, de internări în spitale-penitenciar, în vederea reevaluării stării de sănătate;

- în perioada 17.04.2018-27.04.2018, a beneficiat de internare în Penitenciarul-Spital București-Jilava, în vederea reevaluării stării de sănătate, iar medicul curant din cadrul Penitenciarului Galați a respectat indicațiile medicilor specialiști, tratamentul medicamentos fiind asigurat;

- în calitate de pacient beneficiază de regim alimentar conform recomandărilor medicale;

- lipsa de complianță terapeutică, susținută în cazul petentului de refuzuri ale indicațiilor medicale și o atitudine refractară la recomandările personalului medical poate influența în mod negativ evoluția stării de sănătate.

Dosar nr. 9143/10129/10942/2018

Dreptul încălcat: art. 11 din Legea nr. 254/2013 – stabilirea penitenciarului în care condamnatul execută pedeapsa, art. 78 din Legea nr. 254/2013 – dreptul la muncă, art. 68 din Legea nr. 254/2013 – dreptul de a primi vizite, art. 89 - activitățile educative, de asistență psihologică și asistență socială, art. 22 din Constituție

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: respectarea drepturilor reglementate de dispozițiile Legii nr. 254/2013

Situația de fapt: Prin petițiile înregistrate la instituția Avocatul Poporului sub 9143/2018, nr. 10129/2018 și nr. 10942/2018 (conexate sub nr. 9143/10129/10942/2018) petentul a solicitat sprijinul instituției Avocatul Poporului pentru continuarea executării pedepsei la Penitenciarul G, sesizând, totodată, nerespectarea în cadrul unității de deținere menționată a dispozițiilor art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, a dreptului la muncă, de a participa la activități culturale educative și religioase și a dreptului de primi vizita fiului său minor fără dispozitiv de separare.

În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru verificarea aspectelor invocate

Din datele comunicate de către autoritatea sesizată a rezultat, în esență, că menținerea petentului în Penitenciarul Giurgiu este condiționată de situația juridică, regimul de executare a pedepsei închisorii, spațiile de deținere disponibile, comportamentul adoptat pe parcursul executării pedepsei și receptivitatea la activitățile lucrative și cultural educative organizate în unitate.

S-a mai precizat că dreptul la muncă se exercită potrivit dispozițiilor art. 78 din Legea nr. 254/2013 și ale art. 173-186 din Hotărârea Guvernului nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013; selecționarea și repartizarea pentru muncă se realizează în funcție de regimul de executare, cu aprobarea directorului locului de deținere, la propunerea unei comisii anume constituită la nivelul penitenciarului.

Folosirea la muncă se face cu respectarea procedurii și criteriilor de selecționare și repartizare la muncă, asigurarea măsurilor de siguranță specifice fiecărui regim de executare, întocmirea documentelor de organizare și funcționare a punctelor de lucru, pregătirea și dotarea locurilor de muncă, asigurarea măsurilor de securitate și sănătate în muncă, întocmirea documentelor de evidență a muncii și acordarea drepturilor cuvenite pentru munca prestată.

S-a menționat că selecționarea la muncă este atributul exclusiv al comisiei constituită la nivelul unității, care analizează și propune în funcție de necesitățile locului de deținere și de solicitările beneficiarilor, ținând cont de starea de sănătate, regimul de executare, situația disciplinară, gradul de risc ori alte elemente relevante care rezultă din studierea dosarului individual al persoanei condamnate.

Potrivit art. 56 alin. (2) din Legea nr. 254/2013, în cazul în care persoanele condamnate sunt nemulțumite de măsurile luate de administrația locului de deținere referitoare la exercitarea drepturilor prevăzute de lege, pot face plângere la judecătorul de supraveghere a privării de libertate, în termen de 10 zile de la data când au luat la cunoștință de măsura luată. De asemenea, deținuții au posibilitatea de a se adresa direct judecătorului de supraveghere a privării de libertate, directorului penitenciarului și persoanelor desemnate de către acesta și li se asigură posibilitatea de a fi ascultați de ”inspectori sau reprezentanți autorizați, la solicitarea acestora, fără prezența personalului locului de deținere”.

Împotriva încheierii judecătorului de supraveghere persoana condamnată și administrația penitenciarului pot formula contestație la judecătoria în circumscripția căreia se află penitenciarul, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii.

În ceea ce privește participarea la programe educaționale ni s-a comunicat că la Penitenciarul Giurgiu petentul a participat la concursuri tematice și alte activități.

Referitor la dreptul de a primi vizite s-a menționat că petentul beneficiază de dreptul de a primi trei vizite lunar; petentul a formulat cerere de vizită fără dispozitiv de separare cu fiul său, cerere soluționată nefavorabil de către directorul locului de deținere (având în vedere neparticiparea la activități productive și sancțiunile aplicate în luna iulie). S-a mai precizat că încheierea judecătorului de supraveghere a privării de libertate de la Penitenciarul Craiova nr. 423/2016 a stabilit o obligație în sarcina Penitenciarului Craiova (de a se permite primirea vizitei fiului petentului fără dispozitiv de separare), contestația formulată împotriva acestei încheieri fiind respinsă prin sentința nr. X/2016 a Judecătoriei Craiova, Secția Penală. De asemenea, prin încheierea nr. U/2017 a judecătorului de supraveghere a privării de libertate de la Penitenciarul Craiova, plângerea pe care petentul a formulat-o a fost respinsă.

Dosar nr. 11035/11811/2018**Dreptul încălcat:** art. 34 din Constituție**Descrierea pe scurt a obiectului petiției:** administrarea tratamentului medicamentos, efectuarea de investigații medicale**Situația de fapt:** prin petițiile înregistrate la instituția Avocatul Poporului sub nr. 11035 din 23 iulie 2018 și nr. 11811 din 9 august 2018, conexate sub nr. 11035/11811/2018, petentul și-a exprimat nemulțumirea față de neadministrarea în mod gratuit a tratamentului cu Entecavir și neefectuarea, de asemenea în mod gratuit, a determinărilor de laborator (testul Fibromax) impuse de afecțiunea (VHC) cu care este diagnosticat.

În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Autoritatea sesizată ne-a comunicat, în esență, că petentul se află în evidența cabinetului medical cu afecțiuni cronice pentru care este dispensarizat; ulterior primirii în penitenciar a beneficiat, la nevoie, de internări în penitenciare spital și de prezentări la examene de specialitate, în rețeaua sanitară publică pentru reevaluarea stării de sănătate. Medicul curant din unitatea unde petentul este custodiat a respectat indicațiile medicilor specialiști, tratamentul medicamentos fiind asigurat.

În perioada 31.08.2018 – 4.09.2018 petentul a fost internat la Penitenciarul Spital București Jilava, ocazie cu care au fost recoltate probe pentru efectuarea testului Fibromax, al cărui cost este suportat de Penitenciarul Spital București Jilava, urmând ca în urma rezultatului acestei investigații să se formuleze recomandările de specialitate.

Dosar nr. 4444/2018**Dreptul încălcat:** art. 22, art. 47 și art. 51 din Constituție privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, nivelul de trai și dreptul de petiționare**Descrierea pe scurt a obiectului petiției:** Petentul, deținut în Penitenciarul Giurgiu, ne-a sesizat cu privire la tratamentul la care susține că este supus în penitenciar.

În esență, afirmă că este cazat în permanență împreună cu persoane purtătoare ale virusului hepatic de tip C, în vederea îmbolnăvirii.

Totodată susține, fără a fi produs dovezi în acest sens, că i s-au admis 2 plângeri de către judecătorul de supraveghere a privării de libertate prin care administrația penitenciarului Giurgiu a fost obligată să-i asigure cazare separată de persoane infectate cu acest tip de virus, însă aceasta refuză să pună în aplicare aceste acte cu caracter administrativ-jurisdicțional.

Situația de fapt: În acest context, în temeiul art. 16 alin. (1), coroborat cu dispozițiile art. 25 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, s-a dispus și efectuat o anchetă la Penitenciarul Giurgiu al cărei obiectiv a fost verificarea susținerilor petentului.**Clarificarea aspectelor urmărite în cadrul anchetei:**

Deținutul este custodiat în E11, cam. 11, condamnați definitiv (staționare) împreună cu încă trei persoane.

Între 22 noiembrie 2017 și 13.03.2018 a avut 5 (cinci) rapoarte de incident, motivate și de faptul că fratele său a decedat în Penitenciarul-spital Rahova urmare a unei hepatite de tip C, iar petentul a făcut numeroase solicitări pentru a fi mutat într-o cameră împreună cu alți deținuți care nu suferă de acest tip de hepatită.

Totodată susține și depune dovezi în acest sens, că i s-au admis 2 plângeri de către judecătorul de supraveghere a privării de libertate prin care administrația penitenciarului

Giurgiu a fost obligată să-i asigure cazare separată de persoane infectate cu acest tip de virus, însă aceasta refuză să pună în aplicare aceste acte cu caracter administrativ-jurisdicțional.

Din discuțiile purtate cu factorii de răspundere rezultă următoarele:

- dl. comisar-șef de penitenciare M.P. a fost numit pe acest post de conducere cu delegație în urmă cu aproximativ o lună și jumătate și încă nu fusese înștiințat despre acest incident, însă va verifica Încheierile și va lua măsurile dispuse prin acestea.
- dl. F.B., comisar-șef de penitenciare, șeful secției a declarat că față de petent (cunoscut cu antecedente penale la Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, republicată) a luat măsurile prevăzute de art. 111 din Ordinul Ministrului Justiției nr. 429/C/2012, respectiv:
  - a furnizat, la primirea în penitenciare, a unor broșuri/pliante conținând informații generale cu privire la riscurile existente în cazul consumului de droguri, precum și asistența specifică disponibilă în acest caz;
  - a organizat acțiuni de informare și educare privind riscurile consumului de droguri, precum și ale infectării cu HIV, hepatită B și C, de către echipele multidisciplinare de asistență a consumatorilor;
  - a organizat programe speciale de informare, educare, consiliere, prevenire a recidivelor, pentru persoanele cu antecedente de consum.

Totodată, dl. comisar-șef de penitenciare B.F. a menționat faptul că potrivit art. 112-116 din O.M.J. nr. 429/C/2012, persoanele bolnave de hepatită de tip C **nu reclamă un tratament special care să presupună izolarea față de alți deținuți** așa cum de exemplu – reclamă persoanele infectate cu HIV-SIDA, însă pentru considerentele prevăzute în Încheierile judecătorului de supraveghere va încerca să găsească soluții.

Din discuțiile purtate cu deținutul V.A., acesta a declarat că este purtător de virus hepatic tip C și așteaptă o decizie din care să rezulte dacă va fi sau nu pus sub tratament cu interferon.

Totodată, cei trei deținuți au declarat că au cunoștință de faptul că și Ș.M. (deținut care nu a participat la discuții, ar fi purtătorul aceluiași virus).

Comisia de anchetă nu a reușit să obțină documente medicale din care să rezulte că cei doi deținuți (Ș.M. și A.V.) sunt purtători de virus hepatic de tip C întrucât deținuții au refuzat să-și dea acordul pentru obținerea de copii de pe foile de tratament.

Concluziile anchetei:

1. Există suspiciunea rezonabilă că în camera E11/11 sunt și au fost custodiate persoane purtătoare de virus hepatic de tip C.
2. Petentul a pus la dispoziția comisiei Încheierile nr. 150/27.01.2017 pronunțată în dos. nr. 86/2017 și nr. 639/04.05.2017 pronunțată în dos. nr. 613/2017 de către judecătorul de supraveghere al penitenciarului, (care au rămas definitive prin neatacare pe calea contestației) prin care s-au admis plângerile petentului și “a obligat Administrația Penitenciarului Giurgiu să asigure cazarea petentului separate de persoanele purtătoare ale virusului HVC”.

Propuneri de finalizarea anchetei:

1. Redactarea unei RECOMANDĂRI adresate Penitenciarului Giurgiu prin care să se ia măsurile necesare pentru punerea în aplicare a dispozitivului cuprins în Încheierile nr. 150/27.01.2017 pronunțată în dos. nr. 86/2017 și nr. 639/04.05.2017 pronunțată în dos. nr. 613/2017 de către judecătorul de supraveghere al penitenciarului.
2. Redactarea unei recomandări adresate Administrației Naționale a Penitenciarelor prin care să se ia măsurile necesare pentru punerea în aplicare a dispozitivului cuprins în Încheierile nr. 150/27.01.2017 pronunțată în dos. nr. 86/2017 și nr. 639/04.05.2017

pronunțată în dos. nr. 613/2017 de către judecătorul de supraveghere al penitenciarului.

În acest context, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 15 lit. f), art. 24 și art. 26 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, pentru realizarea scopului constituțional și legal al instituției Avocatul Poporului și anume, apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, Avocatul Poporului s-a emis Recomandarea nr. 9/2018 care dispune ca directorul Penitenciarului Giurgiu și directorul Administrației Naționale a Penitenciarelor să analizeze și să dispună măsuri legale pentru punerea în aplicare a dispozitivului cuprins în Încheierile nr. 150/27.01.2017 pronunțată în dos. nr. 86/2017 și nr. 639/04.05.2017 pronunțată în dos. nr. 613/2017 de către judecătorul de supraveghere al penitenciarului.

În urma acestei Recomandări, am primit de la Penitenciarul Giurgiu adresa nr. V110127/PGGR/25.04.2018 care în esență arată că “în urma verificărilor efectuate s-a constatat faptul că **în prezent** sunt respectate măsurile dispuse conform încheierilor judecătorului de supraveghere a privării de libertate cu nr. 150/27.02.2017, pronunțată în dosarul cu nr. 86/2017 și nr. 639/04.05.2017 pronunțată în dosarul cu nr. 613/2017 în sensul că la camera de deținere E 11.11, unde se află cazat petentul nu sunt cazate persoane condamnate infestate cu virusul hepatic C.

În acest sens directorul unității a luat măsura instruirii pe semnătură a personalului operativ cu privire la cunoașterea dispozițiilor celor două încheieri sus-menționate.”

Dosar nr. 6874/2018

Dreptul încălcat: art. 57 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul ne-a sesizat cu privire la tratamentul la care susține că este supus în penitenciar. Astfel, petentul a precizat că deși a declarat că dorește să fie scos la muncă, a fost supus la tortură și rele tratamente de membrii SIAS (mascații) și mutat împotriva voinței sale la Penitenciarul Rahova.

Situația de fapt: Urmare anchetei efectuate, a discuțiilor purtate cu reprezentanții unității de deținere mai sus precizate și consultarea documentelor puse la dispoziție, precum și din discuțiile cu petentul, rezultă următoarele:

A. Cu privire la ”incidentul” din data de 22.09.2017 când ar fi fost agresat fizic de către agenții de la grupa de intervenții nr. 3, nr. 25 și nr. 26, în prezența șefului de tură în filtrul din punctul de control nr. 2, fiind pus ”cu forța” în duba penitenciarului pentru a fi transportat la Spitalul Penitenciar Rahova:

La data efectuării anchetei petentul se afla pe Secția ”Regim deschis” a Penitenciarului Iași, în executarea unei pedepse privative de libertate.

În data de 1.09.2017, a fost examinat medical de către un medic specialist neurolog, în incinta Penitenciarului Iași, medic care prin Scrisoarea medicală eliberată a recomandat pe lângă tratament medicamentos și proceduri de kinetoterapie.

În respectarea prevederilor art. 57 din Legea nr. 254/2013, cu modificările și completările ulterioare, s-a decis transferarea petentului la Spitalul Penitenciar Rahova în vederea efectuării procedurilor recomandate de medicul neurolog.

Cu o zi înainte de plecare, a fost anunțat că trebuie să se pregătească pentru a fi transferat la Spitalul Penitenciar Rahova, însă a refuzat.

Conform prevederilor art. 40 alin. (1) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013, **deținuții bolnavi nu pot refuza transferarea în vederea internării într-un**

penitenciar-spital sau infirmerii din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor.

În acest context, în data de 22.09.2017 petentul a fost scos, împotriva voinței sale din cameră și transferat la Spitalul Penitenciar Rahova.

Cu privire la potențiala agresiune de către agenții echipei de intervenție, s-a efectuat o expertizare medico-legală și s-a întocmit un raport de expertiză medico-legală de către I.M.L Iași, din care rezultă că, la data examinării acesta nu prezenta leziuni și nici semne de violență, iar din punct de vedere medico-legal nu necesită îngrijiri medicale pentru vindecare.

Din biletul de ieșire din spital eliberat de Spitalul Penitenciar Rahova rezultă că, a fost internat pentru efectuarea de ședințe de fiziokinetoterapie și a solicitat externarea la cerere pe propria răspundere în data de 26.09.2017.

Mai mult, deși petentul are o afecțiune psihică, în data de 03.03.2018 a renunțat în mod voluntar, contrar opiniei asistentului medical, la administrarea tratamentului psihiatric, aspect consemnat în documentul intitulat "Renunțare la recomandările medicale", pe care de asemenea, a refuzat să îl semneze.

B. Cu privire la solicitările petentului de a fi scos la muncă:

De la data transferului din penitenciarul Vaslui (20.06.2017), petentul a formulat cinci cereri în vederea scoaterii la muncă.

Cererile au fost analizate în comisia de muncă, după cum urmează:

- În data de 6.07.2017 a refuzat să participe la muncă, la punctele de lucru disponibile și propuse;
- În data de 27.07.2017 nu a fost selecționat la muncă, deoarece se afla în refuz de hrană;
- În data de 9.11.2017, nu a fost selecționat, deoarece se impunea o reevaluare psihologică;
- Cererea nr. 1104 din 16.10.2017 nu a fost discutată în comisia de selecționare la muncă deoarece se afla în procedura disciplinară, iar cererea nr. 799/21.06.2017 nu a fost discutată în comisie din cauza afacerilor judiciare avute pe rol, cu recomandarea de a reveni cu altă cerere după finalizarea afacerilor judiciare.

C. Cu privire la solicitarea de a beneficia de regim alimentar vegetarian:

Potentul a formulat două cereri, nr. 11/ 818 din 23.06.2017 și nr. 1/1049 din 2.10.2017, prin care a solicitat să i se aplice un regim alimentar vegetarian, cereri care au fost aprobate și puse în aplicare, ulterior a fost transferat la S.P. București – Rahova, iar la întoarcere nu a mai solicitat regim alimentar vegetarian.

D. Cu privire la nemulțumirea că petentul nu a beneficiat de aplicarea prevederilor art. 55¹ din Legea nr. 254/2013, cu modificările și completările ulterioare:

Acesta a beneficiat pe perioada de detenție de aplicarea prevederilor anterior menționat, respectiv de 138 de zile considerate executate ca urmare a cazării în condiții necorespunzătoare și beneficiază în continuare.

Dosar nr. 6598/2018

Dreptul încălcat: art. 34 din Constituție

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: administrarea tratamentului medicamentos, efectuarea de investigații medicale

Situația de fapt: Petentul, deținut în Penitenciarul Mioveni ne-a sesizat cu o petiție, în care a solicitat fișa de internare în Penitenciarul Spital București Rahova și tratamentele care i-au fost efectuate în Spitalul Militar Central Clinic de Urgență "Carol Davila" București.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Administrația Națională a Penitenciarelor, ne-a transmis prin adresele nr. XXX/DSM/ANP/14.06.2018 și nr. XXX/DSM/ANP/27.07.2018, înregistrate la instituția Avocatul Poporului cu nr. 8970 din 15 iunie 2018 și nr. 11342 din 01 august 2018, informații după cum urmează:

- în data de 22.02.2018, deținutul a fost reinternat în Penitenciarul Spital București Rahova, până la data de 14.03.2018, când a fost transferat Spitalul Clinic Militar Central de Urgență "Carol Davila" București. Aici a primit tratament chirurgical pentru tumoare de parotidă stângă.

- în data de 18.03.2018, a fost reinternat în Penitenciarul Spital București Rahova, fiind externat și transferat în Penitenciarul Mioveni, în data de 02.04.2018 cu diagnosticul "Tumoare parotidă stângă operată și vindecată clinic".

- a primit Scrisoare medicală pentru ultima internare din perioada 18.03.2018-02.04.2018. Pentru perioada 22.02.2018-14.03.2018, Penitenciarul Spital Rahova a transmis Scrisoarea medicală prin adresa cu nr. J/3041/PSBRB/06.06.2018 la solicitarea Direcției de Supraveghere Medicală către deținut;

- anexat scrisorii medicale a primit și rezultatul examenului histopatologic, efectuat la Spitalul Militar Central București, în data de 20.03.2018, precum și pe cel de imunohistochimie, efectuat în data de 25.05.2018, la Centrul Medical Unirea-Rețeaua Medicală Regina Maria.

Petentul a fost informat în legătură cu prevederile articolului 12 al Legii nr. 46/2003 privind drepturile pacienților, pacientul sau persoana desemnată în mod expres de acesta, conform prevederilor art. 9 și art. 10, are dreptul să primească, la externare, un rezumat scris al investigațiilor, diagnosticului, tratamentului, îngrijirilor acordate pe perioada spitalizării și la cerere, o copie a înregistrărilor investigațiilor de înaltă performanță, **o singură dată**.

Dosar nr. 8369/2018

Dreptul încălcat: art. 34 din Constituție, art. 71 din Legea nr. 254/2013

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: administrarea tratamentului medicamentos, efectuarea de investigații medicale

Situația de fapt: Petentul, deținut în Penitenciarul București Jilava, ne-a sesizat cu o petiție, în legătură cu condițiile, presupus degradante, din Secția specială pentru deținuții HIV pozitiv din cadrul Penitenciarului Spital Jilava, unde susține că deținuții cu HIV sunt izolați, înjosiți, abuzați și discriminați, sens în care a solicitat revocarea Deciziei nr. 558/2007 a Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Administrația Națională a Penitenciarelor, ne-a transmis prin adresa nr. XXX/XXXX/07.08.2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 11913 din 13 august 2018, următoarele informații:

- petentul este în evidență cu afecțiuni cronice pentru care este dispensarizat, necesitând tratament și supraveghere, atât pentru împiedicarea apariției complicațiilor specifice unei afecțiuni deprimante imunitar, cât și pentru îmbunătățirea calității vieții pacientului.

- asigurarea tratamentului și reevaluărilor medicale de specialitate sunt astfel imperios necesare în cadrul aplicării corecte a conduitei terapeutice de urmat la un astfel de diagnostic. Afecțiunile de care suferă deținutul sunt incluse în criteriile privind vulnerabilitatea.

- conform Deciziei directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 558/2007, la nivelul Penitenciarului Spital București Jilava s-a înființat o secție de deținere medico - socială cu scopul de a se asigura o supraveghere medicală continuă și tratamentul persoanelor private de libertate defavorizate din punct de vedere medical și social și care necesită îngrijiri speciale. Categoriile de persoane care sunt custodiate în cadrul secției au fost stabilite ca fiind: persoanele cu dizabilități, persoane care necesită însoțitor, persoanele în vârstă, persoanele HIV pozitiv.

- în Anexa nr. 2 a Deciziei directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 704 din 2016 privind profilarea locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, la punctul 42 litera e, este prevăzut că la nivelul Penitenciarului Spital București Jilava se înființează o secție persoane vulnerabile medical și social. Se observă că cea de-a doua decizie reiterează prevederile primei decizii fără precizări suplimentare privind modul de acordare a drepturilor în ceea ce privește deținuții cazați în aceste spații;

- scopul acestor decizii nu a fost acela de a izola anumite categorii de persoane, ci de a le oferi o protecție suplimentară având în vedere că acestea sunt persoane vulnerabile.

Totodată, secția medico-socială nu este destinată doar persoanelor infectate cu HIV - SIDA, ci și altor categorii de persoane vulnerabile. De menționat că, un element de bază al Strategiei Naționale a Guvernului în domeniul sănătății este pregătirea profesională de calitate a celor care asigură servicii de asistență medicală pacienților HIV/SIDA, iar printre instituțiile cu responsabilități în aplicarea Legii nr. 582/2002, privind măsurile de prevenire a răspândirii maladiei SIDA în România și de protecție a context conform Ansamblului de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratament deținuților la regula 24 este prevăzut că prestarea serviciilor medicale pentru deținuți reprezintă o responsabilitate a Statului.

Deținuții trebuie să beneficieze de aceleași standarde de sănătate care sunt puse la dispoziția comunității și să dispună în mod gratuit de acces la serviciile de îngrijire medicală necesare fără discriminarea bazată pe statutul lor legal.

Serviciile medicale trebuie să fie organizate în strânsă legătură cu administrația generală a sănătății publice, precum și într-un mod care să asigure continuitatea tratamentului și a îngrijirii, inclusiv în cazurile de îmbolnăvire cu HIV, tuberculoză și alte boli infecțioase, dar și în cazul de dependență de droguri. Acest aspect a fost statuat și prin Planul Național Strategic HIV/SIDA 2018 - 2020, deținuții fiind considerați "grupuri prioritare";

- în ceea ce privește dreptul la vizită al deținuților custodiați de Penitenciarul Spital București Jilava, acesta se acordă într-un spațiu aparținând Penitenciarului București Jilava, care este prevăzut cu 4 locuri pentru acordarea vizitei cu dispozitiv de separare și 5 locuri pentru acordarea vizitei fără dispozitiv de separare. La acordarea vizitei se ține cont doar de restricțiile specifice fiecărui regim de executare al pedepsei privative de libertate și nu de diagnosticul persoanelor condamnate. Singura excepție o fac persoanele cu afecțiuni pneumofiziologice (TBC), care, cu acordul medicului, primesc vizite de la aparținători în cadrul Penitenciarului Spital București Jilava;

- la ultima vizită la care a fost planificat deținutul la Spital Penitenciar București Jilava, în data de 27.03.2018, au mai fost planificați în aceeași serie și alți deținuți din cadrul secției E2 (aceeași în care este cazat și deținutul), din cadrul secției E4 și R.G. -C. din cadrul secției E6. Astfel, se observă că deținuții din cadrul Spitalului Penitenciar București Jilava nu sunt

planificați raportat la afecțiunile medicale de care suferă (exceptând persoanele cu afecțiuni pneumofiziologice);

- petentul susține că prin cazarea sa pe secția medico-socială este dezvăluit diagnosticul său, întrucât este cunoscută de oricine destinația acestei secții;

- conform Deciziei directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 558/2007, categoriile de persoane care sunt custodiate în cadrul secției medico socială au fost stabilite ca fiind: persoanele cu dizabilități, persoane care necesită însoțitor, persoanele în vârstă, persoanele HIV pozitive. În Anexa 2 a Deciziei directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr.704/2016 este prevăzut că Penitenciarului Spital București Jilava se înființează o secție persoane vulnerabile medical și social, fără a mai fi precizate categoriile de deținuți care sunt cazați în cadrul acestei secții de deținere.

- deși, în cadrul secției de deținere sunt custodiate atât persoane condamnate infectate cu HIV - SIDA, cât și alte categorii de persoane vulnerabile din punct de vedere medico social, nemulțumirea petentului referitor la dezvăluirea diagnosticului este justificată având în vedere că se poate observa cu ușurință că acesta nu este nici persoană cu dizabilități, care necesită însoțitor, nici persoană în vârstă;

- referitor la regimul aplicabil deținuților custodiați în penitenciarele spital, conform prevederilor art. 36 alin. (6) din Legea nr. 254/2013, măsurile de siguranță specifice regimului închis se aplică deținuților internați în penitenciare-spital și în infirmeria penitenciarului. Potrivit art. 41 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 aprobat prin H.G nr. 157/2016, măsurile de siguranță care se aplică deținuților internați în penitenciarele – spital și infirmerii se adoptă fără a împiedica desfășurarea programelor terapeutice.

Conform art. 41 alin. (2) din actul normativ anterior menționat, măsurile de siguranță pentru deținuții internați sunt cele specifice regimului închis, cu excepția celor referitoare la modalitatea de acordare a vizitelor, prevăzut la art. 139. De asemenea, potrivit art. 73 alin. (6) și (8) din Legea nr. 254/2013, prin decizie a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor se stabilesc penitenciare sau spitale-penitenciar în care vor funcționa secții speciale de psihiatrie destinate deținuților cu tulburări psihice grave, inclusiv cele provocate de alcool sau alte substanțe psihoactive, regimul aplicabil deținuților în secții speciale de psihiatrie fiind cel închis;

- în ceea ce privește procedura internării într-un penitenciar spital, se reține că, în conformitate cu dispozițiile art. 158 alin. (1), (3), (4) și (5), aceasta nu se aplică deținuților cu HIV/SIDA cazați în cadrul secției medico-sociale;

- deținuții cazați în secția medico - socială sunt pacienți, conform art.1 lit. a) din Legea nr. 46/2003, dar nu sunt internați în penitenciarul spital. Astfel, acestora nu le sunt incidente prevederile art. 36 alin. (6) din Legea nr. 254/2013 respectiv art. 41, alin. (2) din H.G. nr. 157/2016;

- Dispozițiile art. 38 alin. (3) din Legea nr. 254/2013, respectiv dispozițiile art. 83 - 87 din H.G. nr. 157/2016, nu au putut fi respectate față de petent începând cu data de 19.10.2017 (data repartizării în regim deschis). În acest sens, administrația Penitenciarului Spital București Jilava s-a adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor prin adresa nr. 59895/PSPBJ/22.11.2017, prin care s-a solicitat transferarea deținuților infectați cu HIV repartizați în regimurile de executare semideschis și deschis în unități penitenciare unde se poate asigura libertatea de mișcare și drepturile conform regimului de executare a pedepsei privative de libertate.

Totodată, începând cu data de 30.11.2017, secția E2, medico - socială, a fost modificată în vederea creării unui spațiu destinat cazării persoanelor condamnate clasificate

în regim semideschis sau deschis, petentul fiind cazat în comun cu alte persoane private de libertate care execută pedeapsa în regim deschis, camerele de deținere se țin descuiate pe timpul zilei și se încuie seara, pe durata apelului, cu ocazia luării mesei precum și în cazul participării la activități a întregului efectiv dintr-o cameră, respectându-se doar parțial prevederile privind cazarea deținuților repartizați în regim deschis;

- petentul s-a adresat judecătorului de supraveghere a privării de libertate, reclamând aspecte privind executarea pedepsei privative de libertate, între acestea fiind și nerespectarea drepturilor prevăzute pentru regimul de executare deschis. Prin încheierea nr. 87 din 06.12.2017, judecătorul de supraveghere a privării de libertate a respins ca nefondată plângerea petentului.

- ulterior, acesta a formulat contestație la Judecătoria Sectorului 4 București, care, prin Sentința Penală nr. X/23.03.2018 a admis, în parte, contestația petentului și a obligat Penitenciarul Spital București Jilava să asigure petentului exercitarea drepturilor corespunzătoare închisorii în regim deschis;

- în data de 27.03.2018, conducerea Penitenciarului Spital București Jilava, ca urmare a primirii hotărârii Judecătoria Sectorului 4 București, a reiterat, printr-o nouă adresă înaintată Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu nr. 33470/SPBJB/27.03.2018, solicitarea de transfer a deținuților bolnavi HIV - SIDA repartizați în regimul de executare semideschis și deschis în unități penitenciare unde li se poate asigura libertatea de mișcare și drepturile conform regimului de executare încare au fost repartizați. Urmare acestei solicitări, în data de 04.04.2018, reprezentanți ai DSDRP - ANP s-au deplasat la Penitenciarul București Jilava în vederea identificării unor spații de deținere. Conform Notei interne nr. 35027/DSDRP/25.04.2018, aprobată de către directorul general al ANP, au fost identificate 2 camere de deținere, respectiv E4.23 și E4.24, care inițial erau destinate cazării deținuților care necesită izolare respiratorie. Conform adresei DM - ANP nr. 35027/DM/20.04.2018, se precizează că „cele două camere de izolare respiratorie au fost amenajate în toate unitățile penitenciare cu finanțare de la Banca Mondială și de la Fondul Global, în cadrul Programului de Control al Infecției cu Tuberculoză în Penitenciare implementat prin UIP TB - ANP” și că „aceste camere pot fi utilizate și în scopul cazării altor deținuți, temporar, care nu sunt suspecți/ bolnavi de Tuberculoză, cu aprobarea medicului șef al penitenciarului, în condițiile igienizării;

- în urma amenajării celor două camere de deținere, deținutul a fost transferat la Penitenciarul București Jilava în data de 14.05.2018, unde este cazat împreună cu alți deținuți bolnavi de HIV/SIDA, repartizați să execute pedeapsa în regim deschis. Având în vedere că potrivit destinației inițiale a celor două camere, cazarea deținuților care nu sunt suspecți /bolnavi de TBC, este posibilă doar temporar, Administrația Națională a Penitenciarelor continuă demersurile cu privire la cazarea persoanelor private de libertate din regim deschis și semideschis diagnosticate cu HIV/SIDA în unități penitenciare unde se pot asigura drepturile acestora, conform regimului în care sunt individualizate;

- de la data repartizării în regimul deschis și până la data transferului la Penitenciarul București Jilava deținutul nu a executat pedeapsa închisorii într-un spațiu special amenajat pentru executarea regimului deschis în sensul art. 82 alin. (1) din H.G. nr. 157/2016;

- conform Notei - raport a comisarului șef de penitenciare R. A., nr. 49457/10.07.2018, acesta precizează: „...nu am agresat și nici nu am amenințat persoanele private de libertate deținute în cadrul Penitenciarului Spital București Jilava.”;

- referitor la acuzațiile aduse comisarului șef de penitenciare B. A., acesta declară în Nota raport nr. 49460, următoarele: „...nici eu, în calitate de șef al Secției Medico - social și nici domnul c.s. R. A. nu am adus amenințări și nici nu am exercitat acte de agresiune fizică

sau verbală la adresa altor deținuți internați sau custodiați în Penitenciarul Spital București Jilava”. Totodată, afirmă: „la toate solicitările scrise sau verbale înaintate de către deținutul K.L.G. s-a răspuns cu celeritate și cu respectarea prevederilor legale ce reglementau obiectul acestor solicitări”;

- deținutul a înaintat o cerere înregistrată cu nr. 5360/20.11.2017, prin care solicita protecție față de membrii personalului din conducerea Penitenciarului Spital București Rahova, cerere ce a fost înaintată structurii de prevenire a criminalității și terorismului. Deținutul a fost audiat de personalul structurii anterior menționate, însă cererea de protecție față de personalul unității nu are bază legală, fiind astfel fără obiect;

- în data de 27.03.2018, în jurul orelor 14:15, petentul a fost prezentat în audiență la șeful serviciului siguranța deținerii și regim penitenciar, comisar șef de penitenciare R. A. Cu ocazia audierii, petentul a avut o atitudine nepoliticoasă la adresa funcționarului public cu statut special, folosind un mod de adresare neprincipială față de acesta prin afirmații de genul ”ești depășit din punct de vedere profesional și managerial”, iar în momentul când i s-a solicitat să părăsească biroul, a devenit agresiv verbal, transmițându-i șefului serviciului "eliberare ușoară”. Având în vedere obligația prevăzută de art. 81 lit. h din Legea 254/2013, petentului i s-a întocmit raport de incident. Acesta a fost prezentat în fața comisiei de disciplină în data de 23.04.2018, care a hotărât sancționarea deținutului cu sancțiunea prevăzută de art. 101 lit. 1 din Legea 254/2013, respectiv cu avertisment. Petentul a formulat plângere la judecătorul de supraveghere a privării de libertate, care prin încheierea nr. 64/07.05.2018 respinge ca nefondată plângerea. Deținutul a formulat contestație la Judecătoria Sectorului 4 București, care prin Sentința Penală nr.1780 din 14.06.2018, a respins contestația;

- la nivelul Penitenciarului Spital București Jilava există două cutii poștale, ambele proprietatea Poștei Române, una fixă, montată în Post Control nr. 1 și una mobilă, corespondența fiind ridicată de către personalul furnizorului de servicii poștale. Ambele cutii poștale au fost vizualizate cu ocazia controlului, fiind închise și asigurate;

- conform Notei nr. 45902/10.07.2018, conducerea unității precizează că urna mobilă este necesară datorită faptului că unii deținuți internați sunt nedeplasabili. Astfel, zilnic, un deținut desemnat lunar de către Biroul Organizarea muncii și aprobat de directorul unității, se deplasează pe fiecare secție cu urna mobilă însoțit de către un agent și colectează corespondența, introdusă personal de fiecare deținut;

- în conformitate cu art. 19 alin. 1 din Decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 500165/25.09.2017, penitenciarele spital pot folosi la activități lucrative persoanele condamnate care execută pedeapsa privativă de libertate într-un singur regim de executare, după caz semideschis sau închis. La alin. (2) este stipulat faptul că Penitenciarele spital pot caza în alte spații decât cele destinate internării persoanelor cu afecțiuni medicale, persoane condamnate în vederea folosirii la activități cu caracter gospodăresc, cu aprobarea directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor;

- totodată la art. 20 alin. 1 din Decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 500165/2017 este prevăzut că în cazul penitenciarelor spital care nu pot caza persoane condamnate în vederea folosirii la muncă, penitenciarul aflat în proximitate asigură numărul necesar de persoane condamnate pentru desfășurarea activităților gospodărești în cadrul penitenciarului-spital, la solicitarea unității spitalicești;

- în Anexa 2 din Decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr.704/2016 la nivelul Penitenciarului Spital București Jilava este înființată o secție destinată cazării deținuților selecționați pentru activități gospodărești și un Punct de Primire Deținuți;

- conform Notei nr. 49447/10.07.2018, administrația unității precizează că deținutul nu a fost selecționat la muncă în cadrul Penitenciarului Spital București Jilava, deoarece folosește la activitățile gospodărești în interesul locului de deținere deținuți clasificați în regim semideschis, selecționați din unități penitenciare profilate pe acest regim de executare. Totodată, unitatea penitenciară nu are încheiat protocol cu Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă, având în vedere că este o unitate spitalicească;
- în urma verificării dosarului de cereri nu a fost identificată cererea prin care petentul a solicitat să obțină loc de muncă prin Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă;
- deținutul a înaintat, în perioada cazării în penitenciarul Spital București Jilava, 3 cereri prin care solicită participarea la activități productive, astfel:
  - cererea înregistrată cu nr. 7714/17.12.2015, ocazie cu care i s-a comunicat faptul că Penitenciarul Spital București Jilava nu selecționează persoane private de libertate pentru activități gospodărești decât de la Penitenciarul București Jilava conform Deciziei directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor (nr. 619 din 14.10.2011);
  - cererea înregistrată cu nr. 4192 din 04.09.2017, ocazie cu care i s-a comunicat faptul că în conformitate cu art. 18 alin.3 din Decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 619 din 14.10.2011, Penitenciarul Spital pot folosi deținuți la muncă cu caracter gospodăresc selecționați din unități penitenciare profilate pe regim semideschis;
  - cererea înregistrată cu nr. 5289 din 15.12.2017, ocazie cu care i-a fost comunicat faptul că nu îndeplinește condițiile cumulative de folosire la muncă în penitenciarul Spital București Jilava.
  - în vederea folosirii deținuților încarcerați în cadrul secției medico - socială a Penitenciarului Spital București Jilava, conducerea unității a înaintat adresa cu nr. N2/37856 din 24.04.2018 către Administrația Națională a Penitenciarelor în vederea completării și modificării baremului stabilit în Anexa nr. 6 Cap. V, pct. 42 din Decizia directorului general nr. 500165/2017 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind organizarea muncii persoanelor private de libertate, în sensul folosirii deținuților cazați în secția medico-socială pentru curățenie, activități de sprijin și însoțire și deservire în cadrul aceleiași secții, solicitând folosirea la curățenie a deținuților cazați în cadrul secției medico - sociale, folosirea la activități gospodărești în interiorul locului de deținere a deținuților care execută pedeapsa în unitate, cazați pe secția medico - socială și selecționarea și folosirea deținuților din cadrul secției medico - socială, psihiatrie medicală la activități de sprijinire și însoțire a persoanelor private de libertate cu afecțiuni de invaliditate care se încadrează în gradul I de invaliditate sau în grad de handicap grav;
  - Din cercetările efectuate reiese că deținutul K.L.G, pe timpul încarcerării la Penitenciarul Spital București Jilava, a participat la următoarele activități:
    - Concursuri tematice - lunar, în perioada 01.07.2015- 30.04.2018;
    - Program de Educație Civică (01.09.2015 - 04.11.2015);
    - Program de Educație Civică (07.07.2016 - 08.12.2016);
    - Program de Dezvoltare a Universului Cunoașterii:
    - modulul Literatura română (14.04.2017 - 26.05.2017);
    - modulul Istorie (05.09.2019 - 29.11.2016);
    - modulul Corpul Uman (07.11.2016-15.12.2016);
    - modulul Planeta Albastră (18.04.2016 - 27.05.2016);
    - modulul Mari Imperii (01.02.2016 - 14.03.2016).;

- Programe desfășurate de colaboratori externi (creditate și necreditate) în perioadele 22.10.2015 - 30.12.2015; 12.01.2016 - 26.06.2016; 23.09.2015 - 26.05.2016; 15.04.2016; 21.04.2016 - 30.06.2016; 29.06.2016 - 27.12.2017; 03.01.2017 - 30.12.2017; 12.01.2017 - 13.04.2017; 12.10.2017; 28.12.2017; 08.02.2018 - 26.04.2018; 03.01.2018 - 15.05.2018.
  - Program de educație pentru viața de familie (07.06.2017 - 18.08.2017);
  - Programul Hobby „Plante și grădini” (30.05.2016 - 27.08.2016; 01.03.2017 - refuz participare din 27.04. 2017);
  - Program Hobby (03.01.2017 - 30.06.2017);
  - Activități artistice (22.01.2016; 28.03.2016 - 31.03.2016 ; 26.03.2018 - 15.04.2018);
  - Activități moral-religioase (18.05.2016; 24.06.2016; 01.08.2016; 09.10.2017; 22.10.2017; 04.12.2017; 05.12.2017; 11.12.2017; 12.12.2017; 27.12.2017; 15.01.2018; 16.01.2018; 22.01.2018; 23.01.2018; 29.01.2018; 30.01.2018; 12.02.2018; 26.02.2018; 06.03.2018; 26.03.2018; 28.03.2018; 17.04.2018; 23.04.2018; 08.05.2018);
  - Vizita în comunitate (11.08.2017);
  - Program de educație juridică (05.09.2017-01.11.2017);
  - Activități psihologice pe bază de proiect (12.11.2015; 29.06.2016; 28.07.2016; 08.09.2016; 25.10*2016; 28.12.2016; 14.07.2017; 12.12.2017);
  - Program de asistență psihologică specifică pentru dezvoltarea managementului de timp (12.09.2017- 28.11.2017);
  - Program de autocunoaștere și dezvoltare personală (10.01.2018 - 04.04.2018).
- Participare la stagii de practică (09.09.2015; 18.09.2015).
- Alte activități educaționale:
    - a. dezbateri (27.06.2016-08.07.2016);
    - b. dezbateri (06.09.2016);
    - c. activități de bibliotecă desfășurate zilnic în clubul secției.
  - Referitor la activitățile și programele de educație și asistență psihosocială desfășurate în cadrul Secției Medico - Socială în semestrul I al anului 2018, acestea au fost următoarele:
    - a. Programe educaționale:
      - Adaptare la viața instituționalizată;
      - Pregătire pentru liberare;
      - Educație pentru sănătate;
      - Independent și responsabil;
      - Educație civică;
      - Program de alfabetizare;
      - Program Hobby - Plante și grădini;
      - Stil de viață sănătos;
      - Educație pentru viață de familie.
      - Programe desfășurate de colaboratori:
        - Un nou început - Fundația Stânca Veacurilor;
        - Liber și reintegrat - Fundația Stânca Veacurilor;
        - Program prin corespondență - Fundația Stânca Veacurilor.
    - b. Programe de asistență psihologică:
      - Dezvoltarea abilităților pentru o viață independentă - modulul Dependență și defensă;
      - Autocunoaștere și dezvoltare personală.
    - c. Activități educaționale și de asistență psihologică:
      - Concursuri tematice (lunar);
      - Activități sportive (lunar);

- Activități artistice (aprilie);
- Activități de curățenie (lunar);
- Activități destinate deținuților analfabeți funcțional (lunar);
- ieșire în comunitate (februarie, iunie)
- Activități psihologice pe bază de proiect (aprilie, mai);
- Activități moral-religioase;
- Activități interpenitenciare (ianuarie, aprilie, mai).

- pe perioada executării pedepsei în cadrul Penitenciarului Spital București Jilava, petentul a fost recompensat o dată în anul 2015 cu suplimentarea dreptului la pachet și vizită, de 7 ori în anul 2016 cu suplimentarea dreptului la pachet și vizită, de 4 ori în cursul anului 2017 cu suplimentarea dreptului la pachet și vizită iar în anul 2018 a fost recompensat de două ori cu aceeași recompensă;

- la nivelul unității penitenciare, în perioada 01.01.2018 - 30.06.2018 au fost acordate un număr de 22 de recompense cu suplimentarea dreptului la vizită și pachet, 22 de recompense cu suplimentarea dreptului la pachet, 9 recompense cu suplimentarea dreptului la vizită, 9 recompense cu suplimentarea dreptului la vizită intimă și două recompense cu permisiunea de ieșire din penitenciar;

- conform prevederilor art. 208, alin. 7 din H.G. 157/2016 recompensele prevăzute la art. 98 alin. (1) din Lege se acordă, de regulă, în mod gradual, astfel încât să se asigure o creștere treptată a gradului de responsabilizare și libertate de mișcare a acestora, în context stimulat, precum și punerea în valoare, în egală măsură, a tipurilor de recompense;

- se poate observa că deținutul a fost recompensat de 14 ori pe perioada executării pedepsei, însă de fiecare dată doar cu recompensa prevăzută de art. 98 alin. 1 lit. c din Legea 254/2013;

- de menționat faptul că, la art. 208, alin. 7 din H.G. 157/2016 este prevăzut faptul că deținuții împotriva cărora a fost declanșată procedura disciplinară care nu a fost finalizată, precum și cei care se află sub efectul unei sancțiuni disciplinare nu pot fi recompensați, situație în care se afla și petentul la momentul formulării petiției;

- deținutul a solicitat, prin cererea înregistrată cu nr. 285/22.10.2018, prezentarea la Universitatea Hyperion în vederea susținerii unui examen la Facultatea de Psihologie. Deținutului i-au fost comunicate prevederile Deciziei directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 471/06.08.2019, respectiv că trebuie să prezinte următoarele documente:

- documentele de studii care certifică ultimul nivel de școlarizare absolvit;
- avizul favorabil de înscriere la cursuri primit din partea instituției de învățământ superior;
- chitanța de achitare a primei taxe de școlare;
- conform Notei raport a asistentei sociale, înregistrată cu nr. 49490/PSBJ/10.07.2018 reiese că, petentul nu a putut face dovada înscrierii la cursurile unei instituții de învățământ superior, respectiv prezentarea avizului favorabil de înscriere, așa cum este prevăzut la art. 86 alin. 3 din O.M.J. nr. 1322/2017 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților și programelor educative, de asistenta psihologică și asistenta socială din locurile de deținere aflate în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor;

- petentul a formulat o nouă cerere la Penitenciarul București Jilava, înregistrată cu nr. 1805/11.06.2018, prin care solicită participarea la examenele facultății de psihologie din cadrul Universității Hyperion București, depunând totodată, documentele de studii care certifică ultimul nivel de școlarizare absolvit, adeverință student, chitanță plata taxă

școlarizare, angajament pentru suportarea cheltuielilor și programa sesiune vară 2018. Directorul adjunct reintegrare socială a propus să nu se aprobe întrucât, în urma contactării reprezentanților Universității Hyperion București, aceștia au comunicat faptul că forma de învățământ a facultății de psihologie este la zi, lucru care era consemnat și pe adeverința de student.

Astfel, cererea nu a fost aprobată conform art. 187 alin. 2 din H.G. nr. 157/2016 raportat la art. 85 din O.M.J. 1322/2017;

-Decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 558/2007, nu a fost abrogată expres printr-un alt act normativ. Conform art. 10 din Decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 704/2016, se abrogă orice altă dispoziție contrară. Având în vedere acestea, considerăm că decizia Directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, nr. 558/2007 este caducă, însă aceasta este utilă în a identifica motivele avute în vedere la înființarea secțiilor medico-sociale, precum și categoriile de deținuți care pot fi cazați în cadrul acestora.

Dosar nr. 6871/7596/2018

Dreptul încălcat: art. 63 din Legea nr. 254/2013 - dreptul de petiționare și dreptul la corespondență, art. 21 din Constituție, art. 68 din Legea nr. 254/2013 – dreptul de a primi vizite

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: respectarea drepturilor prevăzute de Legea nr. 254/2013, aplicarea sancțiunilor disciplinare

Situația de fapt: prin petițiile înregistrate la instituția Avocatul Poporului sub nr. 7596 din 18 mai 2018 și nr. 6871 din 4 mai 2018 petentul ne-a sesizat în legătură cu încălcarea dreptului de petiționare și a dreptului la corespondență în Penitenciarul Mărgineni, solicitând transferarea la Penitenciarul Giurgiu având în vedere raporturile conflictuale în care se află cu unii deținuți și doi gardieni, întrucât nu îi sunt predate pachetele ce îi sunt trimise, nu îi este permis să vorbească cu fiul său, în vârstă de 5 ani și este sancționat disciplinar fără teme.

În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru examinarea acestora.

Autoritatea sesizată ne-a comunicat, în esență, că exercitarea dreptului la corespondență fost respectată, în cadrul secțiilor de deținere fiind instalate cinci cutii poștale, corespondența fiind colectată zilnic de către personalul furnizorului de servicii poștale. Cutiile poștale sunt poziționate la intrarea în fiecare secție, astfel că deținuții au posibilitatea introducerii corespondenței ori de câte ori intră sau ies din secție, sau la cerere; în nicio situație nu a fost reținută corespondența petentului și nu a fost îngădită exercitarea acestui drept, petentul fiind însoțit la cutia poștală și introducând personal corespondența în locul special destinat.

Din verificarea registrului de evidență a materialelor destinate exercitării dreptului anterior menționat a rezultat că petentul nu a solicitat și nici nu a primit asemenea materiale.

Corespondența și răspunsurile la petiții pot fi reținute și predate celor în drept (pe baza dispoziției judecătorului de supraveghere a privării de libertate, disp. art. 147 Cod procedură penală fiind aplicate corespunzător) dacă există indicii temeinice cu privire la săvârșirea unei infracțiuni, persoana condamnată fiind înștiințată, în scris, cu privire la luarea acestor măsuri.

Potentul este clasificat în regim de maximă siguranță, beneficiind de vizită cu dispozitiv de separare, iar în baza încheierii judecătorului de supraveghere, și fără dispozitiv de separare. Vizita fără dispozitiv de separare se acordă deținuților cărora li se aplică regimul semideschis și deschis.

În mod excepțional vizita fără dispozitiv de separare se poate acorda și deținuților pentru care nu s-a stabilit regimul de executare și celor cărora li se aplică regimul de maximă siguranță sau închis, cu aprobarea directorului penitenciarului. Prin încheierea judecătorului de supraveghere a privării de libertate din Penitenciarul Mărgineni nr. 423 din 20 iulie 2016 (definitivă prin sentința penală nr. xxxx din 10 noiembrie 2016 a Judecătoriei Ploiești) administrația penitenciarului a fost obligată să permită petentului să fie vizitat de fiul său fără dispozitiv de separare cel puțin o dată la trei luni, cu acordul reprezentantului legal al minorului.

În ceea ce privește procedura de primire a produselor alimentare, în scopul prevenirii introducerii de obiecte interzise, primirea, folosirea și păstrarea bunurilor – inclusiv a celor alimentare, se realizează cu respectarea regulilor de igienă și a măsurilor de siguranță impuse de administrația locului de deținere, fiind interzisă primirea de produse alimentare care nu prezintă termenul de valabilitate, necesită încălzire, coacere, fierbere sau alte tratamente termice în vederea consumului. Articolele și bunurile a căror primire nu este permisă sau care prin control pot fi distruse sau deteriorate se restituie imediat persoanei care le-a adus, cu excepția celor a căror deținere este interzisă prin lege, situație în care este informat organul competent.

În spațiul destinat fără dispozitiv de separare nu este permis accesul cu produse alimentare, pentru a se preveni transmiterea de obiecte interzise ce pot fi disimulate în conținutul acestora.

La data de 3 aprilie 2017 petentului i s-a aplicat sancțiunea constând în suspendarea dreptului de a participa la activități culturale, artistice și sportive pe o perioadă de o lună pentru săvârșirea abaterii disciplinare prev. de art. 82 lit. n și r din Legea nr. 254/2013.

În conformitate cu prev. art. 45 alin. 2 din Legea nr. 254/2013, transferarea persoanelor condamnate în alt penitenciar ca urmare a stabilirii sau schimbării regimului de executare pedepselor privative de libertate sau pentru alte motive întemeiate se dispune, la propunerea comisiei pentru stabilirea, individualizarea și schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate sau la cererea persoanei private de libertate, cu avizul comisiei anterior menționată, de către directorul general al ANP.

Transferarea persoanelor condamnate în alt penitenciar – dacă este necesară activității unui organ judiciar - se dispune – la solicitarea organului judiciar – de către directorul penitenciarului, iar în cazul persoanelor condamnate solicitate de mai multe organe judiciare în aceeași perioadă de timp, transferarea temporară se dispune de directorul general al ANP.

La data de 17 mai 2018, a fost transferat la Penitenciarul Giurgiu în vederea prezentării la organele judiciare.

Dosar nr. 7943/2018

Dreptul încălcat: art. 22, art. 47 și art. 51 din Constituție privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, nivelul de trai și dreptul de petiționare.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul deținut în Penitenciarul Tulcea, ne-a sesizat cu privire la tratamentul la care susține că este supus în penitenciar. În esență, afirmă că este cazat împreună cu alți 6 deținuți custodiați într-o cameră (E1. 16) care nu respectă art. 48 alin. (5) care instituie norme minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, republicată.

Situația de fapt: În acest context, în temeiul art. 16 alin. (1), coroborat cu dispozițiile art. 25 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul

Poporului, republicată, s-a dispus și efectuat o anchetă la Penitenciarul Tulcea, al cărei obiectiv a fost verificarea susținerilor petentului.

Clarificarea aspectelor urmărite în cadrul anchetei:

Deținutul este custodiat împreună cu alți 6 deținuți custodiați într-o cameră (E1. 16), condamnați definitiv (staționare) în regim de maximă siguranță.

Din discuțiile purtate cu factorii de răspundere și dovezile depuse la dosar rezultă următoarele:

Deținutul a fost custodiat într-o cameră care într-adevăr nu respectă normele prevăzute de lege însă pentru perioada custodierii (20.06.2016-29.05.2018) i s-au scăzut un număr de 264 de zile potrivit art. 55¹ din Legea nr. 169/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal (recurs compensatoriu).

Din data de 29 mai 2018 deținutul este custodiat la spitalul-penitenciar Poarta Albă.

Concluzie: Deținutul a fost custodiat într-o cameră care într-adevăr **nu respectă normele prevăzute de lege**, însă acesta a beneficiat de dispozițiile Legii nr. 169 /2017 și i s-au scăzut un număr de 264 de zile.

Dosar nr. 11557/2018

Dreptul încălcat: art. 31 din Constituție privind dreptul la informație, art. 11 alin. (5) din Legea 254/2013

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul deținut în Penitenciarul Focșani ne-a sesizat cu o petiție, în legătură cu transferul pentru executarea pedepsei, din Penitenciarul Focșani, în Penitenciarul Mărgineni, condițiile, presupus degradante, din Penitenciarul Mărgineni (saltele vechi de 50 de ani, lenjerie de pat putredă, mâncare puțină și fără gust, pâine acră, camerele aglomerate și pline de ploșnițe), presupuse abuzuri ale angajaților din penitenciar, care îi batjocoresc, îi înjură și îi bat pe deținuți, precum și rapoarte de incident întocmite fără motiv.

Situația de fapt: Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Administrația Națională a Penitenciarelor, ne-a transmis prin adresa nr. XXX/XXXX/07.08.2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 18237 din 16 octombrie 2018, următoarele informații:

- în perioada 15.03.2016-29.04.2016 a fost cazat la camera de deținere E 3.33, împreună cu alți 16 deținuți, în medie, fiecăruia fiindu-i alocată o suprafață de 1,924 mp;
- în perioada 28.04.2016-29.04.2016 a fost cazat la camera de deținere E 2.23, împreună cu alți 32 deținuți, în medie, fiecăruia fiindu-i alocată o suprafață de 1,403 mp;
- în perioada 29.04.2016-17.05.2016 a fost cazat la camera de deținere E 2.14, împreună cu alți 28 deținuți, în medie, fiecăruia fiindu-i alocată o suprafață de 1,574 mp;
- în perioada 20.07.2018-31.07.2018 a fost cazat la camera de deținere E 2.17, împreună cu alți 20 deținuți, în medie, fiecăruia fiindu-i alocată o suprafață de 2,222 mp;
- în perioada 28.08.2018-21.09.2018 a fost cazat la camera de deținere E 2.17, împreună cu alți 20 deținuți, în medie, fiecăruia fiindu-i alocată o suprafață de 2,295 mp;

Urmare a verificărilor efectuate a reieșit că, în perioadele mai sus menționate, Penitenciarul Mărgineni a avut un indice de ocupare cuprins între 112,224% și 171,747%.

Conform *Fișei de evidență a zilelor considerate executate suplimentar ca măsură compensatorie pentru executarea măsurii arestării preventive/pedepsei/măsurii educative în condiții corespunzătoare* înregistrată cu nr. 50991/23.11.2017, deținutul a beneficia de

prevederile art. 55¹ din Legea nr. 169/2017 *pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.*

Pe tot timpul încarcerării la Penitenciarul Mărgineni i s-a asigurat pat metalic echipat cu saltea, cearceaf, pernă cu față de pernă și pătură. În situația constatării deteriorării acestora, gospodarii secțiilor de deținere au luat măsuri de înlocuire a acestora în mod operativ.

Conducerea unității a pus la dispoziția Direcției Inspecție Penitenciară documente din care rezultă că, începând cu data de 17.02.2016 s-au distribuit pe toate secțiile de deținere cearceafuri, fețe de pernă, necesar stabilit pe baza numărului de paturi existente.

La această dată au fost înlocuite și saltelele cu durată de folosință expirată.

În cursul anului 2016 unitatea a achiziționat un număr de 3.000 buc. fețe de pernă, 3.4000 buc. cearșaf și 660 buc. saltele ignifugate, care au fost distribuite astfel încât fiecare deținut să beneficieze de cazarmament în stare bună de funcționare.

Dezinsecția și deratizarea spațiilor de cazare se efectuează la nivelul Penitenciarului Mărgineni trimestrial sau ori de câte ori este constatată necesitatea efectuării acestora. Conform Proceselor verbale, în anul 2016 au fost executate 4 operațiuni de dezinsecție – deratizare generale, iar în anul 2018, până în prezent, un număr de 3, toate fiind efectuate de către firme autorizate. De două ori pe an sau în funcție de necesități, se asigură igienizarea camerelor de detenție, prin văruierea sau vopsirea pereților din camerele de detenție, băi, holuri, secții sau alte spații în care au acces deținuții, inclusiv la camera deținutului.

În perioada încarcerării la Penitenciarul Mărgineni a fost alocat la norma de hrană 17 (condamnați) și i s-a distribuit hrană caldă de 3 ori pe zi, asigurându-i-se aportul caloric pentru alimentație conform normei la care ați fost alocat, respectiv 2.855 calorii.

Etapele de pregătire, prelucrare și de introducere a cantităților de produse agroalimentare, se efectuează de către deținuții selecționați pentru efectuarea acestor activități de către comisia de specialitate. Activitatea de pregătire, porționare, prelucrare a produselor alimentare și a hranei se face sub organizarea și coordonate agentului bucătar și a supraveghetorului repartizat la Blocul alimentar. Agentul bucătar, agentul supraveghetor și șeful de tură verifică modul în care sunt preluate alimentele și urmăresc ca toate cantitățile de alimente să fie introduse în marmite în vederea preparării hranei, conform *Situației de repartiție zilnică a alimentelor.*

Verificarea din punct de vedere organoleptic (gust, compoziție, aspect, miros) a calității hranei preparate, certificarea și avizarea acesteia pentru darea în consum colectiv, se face zilnic de către un reprezentant din partea cabinetului medical și șeful de tură, ambii consemnând în registru concluziile verificărilor efectuate. La aceste operațiuni, asistă zilnic și reprezentanți din partea deținuților.

Distribuirea hranei se efectuează în vase de inox alimentar cu capacitate de 22 litri-pentru felul I, respectiv 10,5 litri-pentru felul II, cu capac și garnitură. Această activitate se face în prezența șefului de secție și a supraveghetorilor secțiilor de deținere sau a șefului punctului de lucru, aceștia verificând ca hrana să fie distribuită conform normelor de consum la care sunt alocați deținuții, în mod și egal întregului efectiv existent. Deținutul a beneficiat de 500 g pâine semi albă, conform normei la care sunteți alocat.

În Penitenciarul Mărgineni există montate un număr de 5 cutii poștale la care au acces deținuții, aceștia având posibilitatea de a introduce singuri corespondența în acestea.

Referitor la afirmația că ”angajații acestui sistem ... fură tratamentele medicale”, din cercetările efectuate a reieșit că, în data de 28.08.2018, cu ocazia transferului de la Penitenciarul Focșani la Penitenciarul Mărgineni, nu a fost însoțit de medicamente. Ulterior, în data de 04.09.2018 medicamentele au ajuns în unitate. Cu privire la acest aspect, din

documentele medicale reiese că medicamentele au fost primite la farmacia unității ulterior transferului deținutului la Penitenciarul Mărgineni. Medicul șef al Penitenciarului Focșani susține că acesta întârziere nu a afectat starea de sănătate a pacientului.

În ceea ce privește nerespectarea codului deontologic de către personalul unității, precizăm că deținutul nu a indicat elemente concrete verificabile în sprijinul afirmațiilor făcute.

În acest sens, conducerea Penitenciarului Mărgineni precizează că angajații unității dau dovadă întotdeauna de profesionalism în relația cu deținuții.

Din cercetările efectuate a reieșit că deținutul nu a fost sancționat disciplinar în cadrul Penitenciarului Mărgineni. Figurează însă, cu un număr de 5 rapoarte de incident întocmite la alte unități penitenciare, dintre care unul este în curs de soluționare.

Potrivit dispozițiilor art. 104 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în curs procesului penal, instituțiile competente să se pronunțe în procesul disciplinar sunt judecătorul de supraveghere a privării de libertate și judecătorul în a cărei circumscripție se află penitenciarul.

Referitor la nemulțumirea privind penitenciarul unde își execută pedeapsa, din cercetările efectuate s-a constatat că, își execută pedeapsa la Penitenciarul Mărgineni urmare Aprobării directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 46145/06.07.2018.

În data de 21.09.2018, deținutul a fost transferat la Penitenciarul Focșani pentru afaceri judiciare în Dosarul nr. xx/cc/2018 - Judecătoria Focșani.

Dosar nr. 12447 și nr. 12515/2018

Dreptul încălcat: art. 22 și art. 51 din Constituție privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică și dreptul de petiționare

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul, deținut în Penitenciarul Giurgiu, ne-a sesizat cu privire la tratamentul la care susține că este supus în penitenciar. În esență, petentul a afirmat că, urmare anchetei efectuată de reprezentanții instituției Avocatul Poporului în luna aprilie 2018 și a Recomandării Avocatului Poporului nr. 9/2018 ar fi fost agresat de către agenții SA-SS (mascați) și că i s-ar fi administrat un tratament medical cu întârziere de către medicul penitenciarului.

Situația de fapt: În acest context, în temeiul art. 16 alin. (1), coroborat cu dispozițiile art. 25 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, s-a dispus și efectuat o anchetă în data de 13 septembrie 2018, la Penitenciarul Giurgiu, al cărei obiectiv a fost verificarea susținerilor petentului.

Clarificarea aspectelor urmărite în cadrul anchetei:

Deținutul este custodiat în E11, cam. 11, condamnați definitiv (staționare) împreună cu încă trei persoane.

În data de 14 august 2018, deținutul a fost adus la infirmieria penitenciarului de două ori, prima data acuzând un traumatism la genunchiul stâng produs la activități sportive, iar a doua oară –în seara zilei de 14 august, afirmând că ar fi fost agresat de către trupele de intervenție și de către șeful secției.

Din discuțiile purtate cu factorii de răspundere și din documentele medicale puse la dispoziție rezultă următoarele:

În data de 14 august 2018, deținutul a fost adus la infirmieria penitenciarului acuzând un traumatism la genunchiul stâng produs la activități sportive. Cu această ocazie i s-a prescris și acordat un tratament cu Ibuprofen și Algocalmin. (poziția nr. 2863/14 august 2018 din Registrul de consultări).

Ulterior, în jurul orelor 21,00 a fost adus din nou, iar în Registrul de urgențe (poziția 1989) s-a consemnat faptul că acuză “traumatism genunchi stâng produs la activități sportive produs cu 6 ore în urmă. Edem genunchi stâng, fără urme leziuni traumatice. Afirmă dureri abdomen și genunchi stâng. Afirmă că a fost agresat în urmă cu aproximativ două ore în camera de deținere de către grupa de intervenție și de către agentul supraveghetor de pe secția E12.”

Ulterior, deținutul a fost dus la Spitalul din Giurgiu unde, la 21 august 2018 s-a confirmat diagnosticul de “luxație rotulă stânga,” iar la 1 septembrie a fost imobilizat în aparat ghipsat, până la 30 august.

Totodată deținutul a solicitat și a fost prezentat la S.J.M.L. Giurgiu unde în urma examinării a fost întocmit Certificatul medico-legal nr. 3940/17.08.2018 din care rezultă că “Numitul X X de 29 de ani, nu prezintă leziuni traumatice ci doar acuze subiective neobiectivate clinic, consecutive agresiunii afirmate din data de 14.08.2018, pentru care nu necesită zile de îngrijire medico-legală.”

Față de afirmația deținutului precum că ar fi fost agresat, acestuia i s-au adus la cunoștință dispozițiile art. 193 din Codul penal care incriminează lovirea sau alte violențe (Lovirea sau orice acte de violență cauzatoare de suferințe fizice se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă. Fapta prin care se produc leziuni traumatice sau este afectată sănătatea unei persoane, a cărei gravitate este evaluată prin zile de îngrijiri medicale de cel mult 90 de zile, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani sau cu amendă. Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.)

Totodată, i s-au pus în vedere și dispozițiile art. 17 alin. (5) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, potrivit cărora nu fac obiectul activității instituției Avocatul Poporului și vor fi respinse fără motivare petițiile privind actele emise de Camera Deputaților, de Senat sau de Parlament, actele și faptele deputaților și senatorilor, ale Președintelui României, ale Curții Constituționale, ale președintelui Consiliului Legislativ, ale autorității judecătorești, precum și ale Guvernului, cu excepția legilor și ordonanțelor.

Din verificările echipei de anchetă s-a constatat faptul că numai pe latura corpului de clădire unde este custodiat deținutul nu există aparatură video de monitorizare (camera de luat vederi), personalul de conducere susținând că nu mai sunt fonduri pentru achiziționarea acestei aparaturi.

Concluzie:

Există suspiciunea rezonabilă că pe latura corpului de clădire unde nu există aparatură video de monitorizare pot avea loc agresiuni fie între deținuți, fie între aceștia și cadre. Măsura este cu atât mai necesară cu cât de-a lungul timpului Penitenciarul Giurgiu a avut probleme cu necesitatea captării de imagini pentru a fi mai presus de orice suspiciune. (spre ex., cazul petițiilor nr. 275 și nr. 276 din 13 ianuarie 2014 și audienței acordate în data de 13 ianuarie 2014, domnilor R. N. și R. I. care au sesizat instituția Avocatul Poporului în contextul art. 22 și art. 34 din Constituție, în privința decesului numitului R. C., deținut în Penitenciarul Giurgiu.)

În acest context, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 15 lit. f), art. 24 și art. 26 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pentru realizarea scopului constituțional și legal al instituției Avocatul Poporului și anume, apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, Avocatul Poporului, pentru prevenirea posibilelor incidente violente din cadrul Penitenciarului Giurgiu, a recomandat Directorului Penitenciarului de a analiza și de a

dispune măsuri legale în privința achiziționării de aparatură de monitorizare pentru corpul de clădire în care aceasta nu este montată.

Dosar nr. 5270/2018 - sesizare din oficiu

Dreptul încălcat: art. 48 din Legea nr. 254/2013 – cazarea persoanelor condamnate, art. 34 și art. 50 din Constituție

Obiectul sesizării din oficiu: Potrivit informațiilor apărute în presă, mai mulți deținuți din Penitenciarul Ploiești ar fi fost ținuți dezbrăcați pe un hol de acces cu ocazia unei percheziții care ar fi avut loc în celula în care aceștia erau cazați. Din acest motiv, unul dintre deținuți, care și-ar fi exprimat anterior nemulțumirea față de condițiile din penitenciar, ar fi intrat în refuz de hrană, în acest moment aflându-se la infirmeria penitenciarului.

Știrea a fost preluată și de alte agenții (Mediafax, Hotnews, Pe surse) și a fost comentată la posturile de știri Pro TV, Realitatea TV, România TV.

Situația de fapt și demersurile realizate: În acest context, având în vedere ca în cauză a existat suspiciunea încălcării dispozițiilor art. 22 alin. (2) din Constituție potrivit cărora *nimeni nu poate fi supus torturii și nici unui fel de pedeapsă sau de tratament inuman ori degradant*, în temeiul art. 16 alin. (1), coroborat cu dispozițiile art. 25 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, s-a dispus și efectuat o anchetă la Penitenciarul Ploiești ale cărei obiective au fost:

1. Verificări asupra condițiilor de detenție
2. Verificarea informațiilor apărute în mass-media cu privire la modalitatea efectuării percheziției deținuților.
3. Verificări cu privire la numărul de deținuți custodiați raportat la numărul de cadre.

Clarificarea aspectelor urmărite în cadrul anchetei:

1. Verificări asupra condițiilor de detenție.

Deținutul L.L. este custodiat în camera nr. 23 din Secția a II-a a Penitenciarului Ploiești împreună cu încă trei persoane.

Încăperea, dotată cu mobilier și cazarmament, care asigură deținuților pat individual, condiții pentru dormit, păstrarea bunurilor, a obiectelor personale, precum și servirea hranei, în **suprafață de 11 mp nu respectă dispozițiile art. 1 alin. (1)-(3) din O.M.J. nr. 2772/C/2017** care prevede că “Spațiile destinate cazării persoanelor private de libertate trebuie să respecte demnitatea umană și să întrunească standardele minime sanitare și de igienă, ținându-se cont de suprafața de locuit, volumul de aer, iluminare, sursele de încălzire și ventilație, prin raportare la condițiile climatice.

Camerele de cazare și celelalte încăperi destinate persoanelor private de libertate trebuie să dispună de iluminat natural, de instalațiile necesare asigurării iluminatului artificial și să fie dotate cu utilități igienico-sanitare și instalații de încălzire.

Amenajarea camerelor de cazare aflate în clădirile existente în locurile de deținere se va realiza cu maximizarea spațiilor de deținere, în funcție de configurarea structurală a clădirilor, **în scopul alocării unui spațiu mai mare de 4 metri pătrați (mp) pentru fiecare persoană privată de libertate.”**

În ziua de joi 22 martie 2018, în camera în care erau custodiate 4 persoane la o suprafață de 11 mp a fost adus un pat nou și încă un deținut (etajul 3). Acesta –din informațiile celor audiați- se plângea de lipsa de aer și deschidea fereastra încăperii, motiv pentru care locatarii camerei nr. 23 au răcit. Deținutul a sesizat situația șefului de secție și a formulat o plângere la Judecătorul de supraveghere pe aceste aspecte.

2. Verificarea informațiilor apărute în mass-media cu privire la modalitatea efectuării percheziției deținuților și situația refuzului de hrană.

Vineri 23 martie 2018, la orele 8,00 persoanele custodiate în camera nr. 23 au fost anunțate că se efectuează o “percheziție” și au fost invitate să-și strângă efectele personale în cearceafuri și să le scoată pe hol.

Din modul în care a fost relatat acest episod, rezultă că a fost vorba despre o acțiune prin care s-a realizat un control amănunțit asupra deținuților, echipamentului, bagajelor, cazarmamentului, camerelor de deținere și tuturor locurilor unde aceștia au acces.

Această percheziție a fost efectuată de către persoane de același sex cu deținuții percheziționați și în condiții în care să nu fie afectată demnitatea deținuților.

Desfășurarea percheziției corporale amănunțite s-a realizat cu respectarea dreptului persoanei percheziționate la viața intimă. Nu au fost percheziționate cavitățile corporale ale deținuților.

Persoanele custodiate s-au plâns de faptul că percheziția a fost făcută pe hol și după un frigider și un paravan în camera în care sunt amplasate frigidererele cu hrana personală a deținuților.

În plus, deținutul L.L. a anunțat imediat după percheziție (aproximativ orele 9,00) că va intra în refuz de hrană, urmare a faptului că obiectele personale au fost aruncate pe jos, că s-a considerat umilit față de faptul că a fost obligat să se dezbrace complet, spre deosebire de ceilalți deținuți supuși acestei examinări fizice externe și că a avut o veioză –la vedere- pe care o achiziționase în perioada în care era custodiat la penitenciarul Mărgineni și o folosea cu acordul conducerii aceluia penitenciar, veioză care a fost confiscată și dusă la magazia de efecte cu motivarea că nu este un obiect aflat pe lista bunurilor permise spre a fi utilizate de către deținuți. (În urma discuției cu conducerea penitenciarului, aceasta a declarat că i se va înapoia deținutului veioza în condițiile în care va prezenta documente medicale care să ateste că suferă de afecțiuni oculare și că se impune folosirea acesteia.)

Masa de prânz a fost refuzată în aceste condiții. Al doilea refuz de hrană a fost cel cu privire la masa de seară, iar cel de al treilea l-a reprezentat refuzul micului dejun din dimineața zilei de 24 martie.

A revenit în cameră și s-a procedat la întocmirea documentației (asistentul a completat cererea cu refuzul de hrană), s-a procedat la un control medical sumar (tensiune + glicemie).

În data de 25 martie 2018, în jurul orelor 8,30 deținutul a fost mutat (izolat) la infirmierie (camera 34) unde a stat până pe 26 martie 2018 orele 13,30. Seara, la orele 20,30 a fost chemat la șeful secției a II-a cu care a purtat o discuție pe tema ieșirii din refuzul de hrană.

Totodată i-a adus la cunoștință șefului de secție că în infirmierie este frig, situație remediată prin aducerea unui radiator.

În dimineața zilei de 26 martie 2018 a fost scos la medic (un nou control medical sumar constând în tensiune + glicemie), apoi la directorul penitenciarului și la judecătorul de supraveghere.

În urma acestor vizite și discuții pe care deținutul le-a apreciat ca fiind civilizate, s-a convenit ieșirea din refuzul de hrană.

Poziția conducerii penitenciarului este în sensul că atât percheziția (realizată în conformitate cu art. 19 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal coroborat cu art. 18 din Regulamentul aprobat prin H.G. nr. 157/2016), cât și procedura legată de refuzul de hrană (art. 54 -55 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal coroborat cu

art. 119-122 și art. 261-263 din Regulamentul aprobat prin H.G. nr. 157/2016) au avut loc cu respectarea normelor legale în materie.

3. Cu privire la numărul de gardieni raportat la numărul de persoane custodiate.

La 27 martie 2018 populația custodiată era de 430 de persoane la o capacitate legală de 259 de locuri înregistrând o depășire cu 66%, în timp ce efectivele de pază ale penitenciarului Ploiești se compuneau dintr-un număr de 209 cadre față de o schema de personal care reclamă existența unui număr de 244 de cadre.

Acesta, insuficient raportat la numărul de deținuți custodiați, este **inferior schemei de personal** care prevede pentru serviciul de pază un efectiv de 244 de funcții din care 209 sunt efectiv ocupate iar **35 de posturi sunt vacante** (menționăm că aceste persoane trebuie repartizate după cum urmează: pe secție, asigurarea pazei la poarta de intrare a Penitenciarului, însoțiri/escorte la o populație penitenciară de 430 deținuți).

Concluzie:

Gradul de ocupare al penitenciarului Ploiești este cu mult peste numărul de locuri prevăzut, în timp ce numărul de gardieni este mai mic față de schema de personal.

Problema crizei de personal de la Penitenciarul Ploiești a fost discutată la finalul lunii iulie la nivelul Administrației Naționale a Penitenciarelor (ANP), după ce a fost sesizată situația de nenumărate ori fără vreun rezultat, însă până la acest moment nu s-au pus în practică măsuri de remediere a acesteia.

Guvernul a anunțat la 10 august 2017 că penitenciarele vor primi un număr suplimentar de 1.000 de funcții, dând dispoziții în acest sens.

În acest context, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 15 lit. f), art. 24 și art. 26 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pentru realizarea scopului constituțional și legal al instituției Avocatul Poporului și anume, apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, Avocatul Poporului a recomandat ca pentru prevenirea crizei de cadre și a unor posibile incidente în cadrul Penitenciarului Ploiești, Ministrul Justiției și Directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor vor analiza și vor dispune măsuri legale pentru relocarea unor deținuți la unități penitenciare similare, concomitent cu sporirea numărului de gardieni pentru a acoperi necesarul de activități specifice (pază, escortă etc.), fie prin detașarea temporară de la alte penitenciare, fie prin demararea procedurilor de angajare în sistem.

În urma acestei Recomandări, s-a primit de la Administrația Națională a Penitenciarelor adresa nr. 33733 din 4 mai 2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 7096 din 9 mai 2018, care, arată că prin Decizia Directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 369/2018 s-a înființat o comisie permanentă de analiză a gradului de ocupare a unităților subordonate.

Urmare anchetei reprezentanților instituției Avocatul Poporului la 17 aprilie 2018, această Comisie a decis să nu se mai efectueze transferuri în vederea executării pedepsei în primele 10 penitenciare cu cel mai mare grad de aglomerație, printre care și Penitenciarul Ploiești.

În plus, prin adresa nr. 28897/DSDRP/24.04.2018 s-a transmis Penitenciarului Ploiești să efectueze o analiză a persoanelor custodiate și să formuleze propuneri de transfer către Administrația Națională a Penitenciarelor.

Totodată, la 28.03.2018 a fost publicată Legea nr. 80/2018 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene care în pct. 7 alin. (5) prevede că “prin excepție de la prevederile alin. (1)-(3), instituțiile din cadrul autorității judecătorești, **Administrația Națională a Penitenciarelor** și serviciile publice de ambulanță **pot organiza concursuri sau examene pentru ocuparea posturilor vacante sau temporar vacante, indiferent de data vacantării acestora, cu încadrarea în cheltuielile de personal aprobate cu această destinație în buget,**” ocazie cu care Penitenciarului Ploiești i-au fost alocate în vederea repartizării de la Școala Națională de Pregătire a Agenților de Penitenciare Tg. Ocna, 6 posturi de agent operativ (5 bărbați și unul de femei).

Dosar nr. 10957/2018

Dreptul încălcat: art. 48 din Legea nr. 254/2013 – cazarea persoanelor condamnate, art. 34 și art. 50 din Constituție.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: respectarea dreptului la sănătate, protecția persoanelor cu handicap.

Situația de fapt: prin petiția înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 10957 din 23 iulie 2018 petentul și-a exprimat nemulțumirea față de condițiile de cazare din cadrul infirmeriei Penitenciarului S, unde este încarcerat (lipsa dotărilor adecvate ale grupului sanitar – toaletă, spațiu necesar spălării) având în vedere dificultățile de deplasare determinate de anterioara amputare a gambei membrului inferior drept), transportarea în condiții necorespunzătoare, fără folosirea unei ambulante, nedemararea procedurilor necesare înlocuirii protezei pe care o folosește - aflată într-o avansată stare de degradare (solicitarea sa în acest sens datând din 14 iunie 2018), nepunerea la dispoziție a unui cărucior rulant, necesar deplasării pe distanțe mai mari, având în vedere afectarea și a membrului inferior stâng.

În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Autoritatea sesizată ne-a comunicat, în esență, că aspectele sesizate nu se confirmă; petentul este în evidența cabinetului medical cu anumite afecțiuni, este dispensarizat și beneficiază de investigații de specialitate și de prescriere periodică de tratament și regim alimentar corespunzător, este cazat în infirmeria unității de deținere (dotată cu paturi la nivelul 1, existând spațiul necesar asigurării igienei corporale, petentului fiindu-i pus la dispoziție un scaun adaptat pentru toaletă), iar penitenciarul dispune de scaun rulant. S-a mai arătat că petentul a manifestat necomplianță terapeutică prin refuzul efectuării unor investigații ce i-au fost recomandate și a internării în spital.

A fost programat pentru un consult ortopedic (urmare cererii petentului de înlocuire a protezei) și au fost efectuate demersuri la Casa de Asigurări de Sănătate I și CASAOPSNAJ. Referitor la modul de asigurare a transferului s-a arătat starea de sănătate a petentului nu a impus folosirea unei ambulante.

Dosar nr. 12314/2018

Dreptul încălcat: art. 22 din Constituție

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: asigurarea integrității fizice, paza persoanelor private de libertate.

Situația de fapt: Prin petiția înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 12314 din 22 august 2018 dl. S.C. și-a exprimat nemulțumirea față de neluarea de către conducerea locului de detenție și de către angajații penitenciarului a măsurilor necesare pentru asigurarea pazei sale în perioada internării în Penitenciarul Spital București Jilava,

ceea ce a condus la agresarea sa, de către alt deținut, la data de 20.07.2018 și față de neinvestigarea incidentului petrecut la data anterior menționată.

Față de aspectele invocate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Autoritatea sesizată a comunicat, în esență, că nu se susțin criticile invocate. S-a reținut, astfel, că, la data de 20.07.2018, în jurul orei 13.00, după efectuarea percheziției sumare la ieșirea din camera de deținere, petentul fost scos pe holul Secției E1 de către agentul supraveghetor pentru a fi însoțit la punctul de primire deținuți pentru efectuarea transferului la alt penitenciar, s-a deplasat pe holul secției, însoțit de deținutul X, care îl ajuta la transportarea bagajului, iar la momentul la care a trecut prin dreptul deținutului Y (care folosea aparatul telefonic instalat pe holul secției) a avut loc o altercație cu acesta, petentul a alunecat, a căzut și s-a tăiat în cioburile sticlei aflată asupra sa, s-a ridicat și a scos din buzunar un obiect ascuțit înțepător cu care a încercat să îl înjunghie pe numitul Y; deținutul X a intervenit, iar petentul l-a lovit accidental pe deținutul Z; pentru aplanarea conflictului au intervenit și deținuții U (care a fost lovit accidental în zona umărului) și W.

Din declarațiile persoanelor prezente la fața locului și din vizionarea înregistrărilor video nu s-a putut stabili cu exactitate cine a inițiat altercația, dar, aparent, deținutul Y l-a împins pe petent – declarând ulterior că se temea să nu fie lovit de acesta.

La sosirea membrilor structurii operative de intervenție din cadrul Penitenciarului București Jilava conflictul încetase, nefiind necesară folosirea forței fizice și a mijloacelor de imobilizare. Atât petentului, cât și deținuților X și Y, le-au fost întocmite rapoarte de incident. Urmare solicitărilor formulate, petentul și numiții Z, U și Y au fost prezentați la INML Mina Minovici.

Pentru prevenirea unor eventuale incidente între deținuții implicați în evenimentul anterior descris, comisia de specialitate din Penitenciarul Spital București Jilava a solicitat ANP aprobarea transferării petentului și a numitului X la Penitenciarul Giurgiu, unde, ulterior, a fost transferat și deținutul Y.

Cu privire la măsurile dispuse pentru asigurarea pazei petentului s-a precizat că în perioada internării în Penitenciarul Spital București Jilava acesta a fost cazat separat de deținuții cu privire la care a arătat că se află în relații conflictuale (deținuții F și H), iar activitățile desfășurate în cadrul programului zilnic în afara camerei au avut loc separat de aceste persoane, sub supraveghere vizuală.

În urma incidentului din 20.07.2018, la nivelul unității de deținere, s-a dispus constituirea dosarului de incident, atenționarea scrisă a agentului supraveghetor din cadrul secției E1, aflat în serviciu în ziua producerii evenimentului, pentru efectuarea necorespunzătoare a percheziției corporale sumare la ieșirea din cameră a petentului, informarea personalului cu privire la cauzele și împrejurările producerii incidentului, reinstruirea personalului cu privire la atribuțiile generale și specifice ale agentului supraveghetor pe secțiile de deținere (efectuarea percheziției corporale amănunțite și sumare și modul de utilizare a mijloacelor și tehnicilor de imobilizare), informarea judecătorului de supraveghere a privării de libertate și sesizarea parchetului competent ”pentru a dispune cu privire la continuarea cercetărilor sub aspectul întrunirii elementelor constitutive ale unei infracțiuni”.

Dosar nr. 12246/2018

Dreptul încălcat: art. 11 din Legea nr. 254/2013 – penitenciarele, stabilirea penitenciarului în care se execută pedeapsa privativă de libertate.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: transferarea într-un penitenciar mai apropiat de localitatea de domiciliu.

Situația de fapt: Petentul a solicitat transferul în vederea executării pedepsei de la Penitenciarul Giurgiu (unde consideră că viața îi este pusă în pericol) la Penitenciarul Giurgiu, aflat mai aproape de localitatea de domiciliu, pentru a putea primi vizitele familiei.

În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Autoritatea sesizată ne-a comunicat, în esență (făcând, referire la prevederile art. 11 alin. 5, art. 45 alin. 2 și art. 48 alin. 8 din Legea nr. 254/2013 și la art. 108 alin. 1 lit. b și alin. 4 din HG nr. 157/2016) că prin Decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, nr. 704/11.10.2016, penitenciarele au fost clasificate prin raportare la regimurile de executare; potrivit art. 3 alin. 12 din anterior menționata decizie, pentru motive întemeiate, din dispoziția conducerii ANP, locurile de deținere pot custodia și persoane private de libertate cu domiciliile în alte județe. Întrucât Penitenciarul Giurgiu se confruntă cu fenomenul de supraaglomerare (indicele de ocupare fiind, la data de 7 septembrie 2018, de 145, 65%) s-a solicitat ANP transferarea la alte unități penitenciare, pentru executarea pedepsei, a mai multor persoane condamnate, printre care și petentul.

La analizarea propunerilor de transfer au fost avute în vedere profilarea unităților de detenție, capacitatea de cazare, indicele mediu de ocupare – raportat la regimurile de executare, paturile disponibile, sexul, vârsta, situația juridică, afacerile judiciare nesoluționate etc.

Ținând seama de faptul că unitățile din apropierea localității de domiciliu nu aveau suficiente spații de cazare, în scopul aplicării unui regim de executare specific celui în care petentul a fost clasificat, dar și pentru asigurarea unor condiții adecvate de executare a pedepsei, care să conducă la crearea unui mediu propice atingerii scopului urmărit prin aplicarea condamnării, s-a dispus transferarea petentului la Penitenciarul Giurgiu (unde indicele de ocupare era, la data de 7 septembrie 2018, de 90,1%, conform aprobării ANP nr. 21393 din 10. 02. 2017. Măsura s-a luat pentru respectarea cerințelor internaționale privind aplicarea diferențiată a regimurilor de executare și asigurării unor condiții adecvate de executare a pedepselor, prin gestionarea riguroasă a spațiilor, în sensul menținerii unui echilibru just între interesele tuturor persoanelor custodiate în ceea ce privește spațiul individual de cazare.

S-a mai arătat că ANP monitorizează în permanență populația unităților subordonate, în acest fiind emisă Decizia directorului general al ANP nr. 369/26.02.2018, în baza căreia s-a înființat o comisie permanentă de analiză a gradului de ocupare a unităților subordonate în funcție de capacitatea de cazare a acestora, comisia având rolul de a analiza și monitoriza capacitatea de cazare a unităților de deținere (având în vedere suprafața de cazare de 4 mp, regimurile de executare și categoriile de persoane private de libertate custodiate), stabilind unitățile cu cel mai mare grad de supraaglomerare, în funcție de regimurile de executare, pentru a fi tratate cu prioritate în ceea ce privește transferul persoanelor private de libertate, pentru echilibrarea efectivelor de deținuți custodiate.

În Penitenciarul Giurgiu petentul este cazat în condiții corespunzătoare – conform Ordinului Ministrului Justiției nr. 2773/C/2017, potrivit art. 45 alin. (9) din Legea nr. 254/2013, fiind interzisă transferarea sau mutarea, pentru motive personale, la cererea persoanei condamnate care execută o pedeapsă privativă de libertate, din condiții corespunzătoare, în condiții necorespunzătoare de detenție, în scopul de a beneficia de măsura compensatorie prevăzută de art. 55¹ alin. (1) și (2).

De asemenea, s-a menționat că administrația Penitenciarului Giurgiu a fost informată cu privire la aspectele sesizate, pentru a dispune măsuri în vederea asigurării protecției petentului.

Dosar nr. 12149/2018

Dreptul încălcat: art. 34 din Constituție.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: dispunerea măsurilor necesare respectării dreptului la sănătate.

Situația de fapt: petentul ne-a sesizat în legătură cu înrăutățirea stării sale de sănătate (deteriorarea gravă a acuității vizuale) datorită nedispunerii de către conducerea locului de detenție a unor măsuri în vederea respectării dreptului la sănătate; petentul a mai menționat că deși starea sa de sănătate este precară nu beneficiază de un însoțitor, acesta fiindu-i necesar cu atât mai mult cu cât este cazat împreună cu alte 13 persoane în aceeași cameră.

În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Autoritatea sesizată ne-a comunicat, în esență, că susținerile petentului referitoare la o presupusă neacordare a asistenței medicale nu se susțin, acesta beneficiind de internări și consulturi de specialitate, efectuarea intervenției chirurgicale fiind amânată inclusiv la cererea petentului.

S-a mai precizat că pe durata detenției, în repetate rânduri, petentul a solicitat amânarea internărilor în penitenciarele spital recomandate, tergiversând, astfel, rezolvarea problemelor de sănătate.

În ceea ce privește solicitarea petentului de desemnare a unui însoțitor s-a arătat că, având în vedere afecțiunea care a justificat formularea cererii și situația pacientului, în contextul tergiversării repetate ale intervențiilor terapeutice recomandate, rezoluția medicului de unitate a fost aceea că se impune o recomandare a medicului specialist oftalmolog, ”ceea ce urmează a se efectua odată cu internarea (amânată de petent) (re)programată după data de 04.10.2018”.

Dosar nr.7475/2018

Dreptul încălcat: art. 31 din Constituție privind dreptul la informație

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul, deținut din Penitenciarul Giurgiu își exprimă nemulțumirea față de faptul că i s-a aplicat o sancțiune cu tăierea vizitei timp de 3 luni, context în care i-a fost schimbat și regimul detenție. De asemenea, petentul susține că unii deținuți sunt favorizați în detrimentul altora.

Situația de fapt: Pentru lămurirea aspectelor prezentate în petiție, în temeiul art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare a demersului întreprins, autoritatea sesizată ne-a comunicat o serie de informații din care menționăm următoarele aspecte principale: Comisia de disciplină de la nivelul Penitenciarului Giurgiu a hotărât sancționarea petentului cu suspendarea dreptului de a primi vizite, pe o perioadă de cel mult 3 luni, ca urmare a raportului de incident întocmit la data de 10.10.2017.

Conform art. 104 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, persoanele private de libertate au posibilitatea de a contesta hotărârile de sancțiune aplicate de comisia de disciplină, atât la judecătorul de supraveghere a privării de libertate, cât și la instanța de judecată competentă.

Petentul a uzitat de ambele forme de atac, adresând plângere împotriva hotărârii comisiei de disciplină, judecătorului de supraveghere a privării de libertate și contestație la Judecătoria Giurgiu.

Contestația formulată împotriva încheierii judecătorului de supraveghere a fost respinsă de instanța de judecată, rămânând definitivă prin sentința penală nr. 694 din 21.03.2018. Petentul a fost discutat în comisia de individualizare și schimbare a regimului în data de 05.04.2018. Acestuia i-a fost schimbat regimul de executare, în maximă siguranță, având în vedere numeroasele abateri disciplinare pe care le-ați săvârșit (7 sancțiuni disciplinare pentru deținere de alcool, distrugerii de bunuri, stabilire legături, atitudine necuviincioasă cadre, respectiv 2 în curs de soluționare).

Dosar nr. 13788/16957/2018

Dreptul încălcat: art. 31 din Constituție privind dreptul la informație, art. 11 alin. (5) din Legea 254/2013.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul, deținut în Penitenciarul Baia Mare, își exprimă nemulțumirea față de posibilitatea ca Administrația Națională a Penitenciarelor să dispună transferul său la Penitenciarul Satu Mare.

Situația de fapt: Pentru lămurirea aspectelor prezentate în petiție, în temeiul art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare a demersului întreprins, autoritatea sesizată ne-a comunicat o serie de informații din care am reținut următoarele aspecte principale:

Petentul a fost arestat la data de 03.10.2001 și deținut la data de 07.11.2001 de către I.P.J. Sălaj în Penitenciarul Satu Mare. Acesta se află în executarea unei pedepse privative de libertate de 23 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 176 din Vechiul Cod penal (Omor deosebit de grav), conform mandatului de executare a pedepsei închisorii nr. 57/17.02.2002, emis de Tribunalul Sălaj, în baza sentinței penale nr. 49/19.06.2002.

Pedeapsa a început la data de 17.07.2002 și urmează să expire în termen la data de 04.09.2023, întrucât au fost deduse un număr de 681 zile (267 zile executate în perioada 03.10.2001 - 26.06.2002 și 360 zile considerate executate suplimentar în temeiul Legii nr. 169/2017), conform calculului efectuat la nivelul locului de deținere.

Potrivit prevederilor art. 11 alin. (5) din Legea 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal: "penitenciarul în care persoana condamnată execută pedeapsa privativă de libertate se stabilește de Administrația Națională a Penitenciarelor.

La stabilirea penitenciarului se are în vedere ca acesta să fie situat cât mai aproape de localitatea de domiciliu a persoanei condamnate, ținându-se seama și de regimul de executare, măsurile de siguranță ce trebuie luate, nevoile de reintegrare socială identificate, sex și vârstă". Art. 45 alin. (2) din Legea nr. 254/2013 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal prevede faptul că transferarea persoanelor condamnate în alt penitenciar, ca urmare a stabilirii sau schimbării regimului de executare a pedepselor privative de libertate sau pentru alte motive întemeiate, se dispune, la propunerea comisiei prevăzute la art. 32 sau la cererea persoanei condamnate, cu avizul comisiei prevăzute la art. 32, de către directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Mai mult, art. 48 alin. (8) din Legea nr. 254/2013, prevede faptul că, „în cazul în care capacitatea legală de cazare a penitenciarului este depășită, directorul acestuia are obligația

de a informa directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor în vederea transferării persoanelor condamnate în alte penitenciare.

Directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor stabilește dacă transferul se impune, cu precizarea penitenciarelor în care se transferă persoanele condamnate. "Potrivit art. 108 alin (1) lit. (b) din Hotărârea nr, 157/2016 din 10 martie 2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 Comisia prevăzută la art. 32 din Lege face propuneri de transfer Administrației Naționale a Penitenciarelor, în situația depășirii capacității de cazare a penitenciarului. De asemenea, în conformitate cu art. 108 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 157/2016,, Transferarea deținuților la un alt penitenciar se face conform profilării penitenciarelor, stabilite prin decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor prevăzută la art. 45 alin. (1) din lege, și va tine cont, de regulă, ca penitenciarul să fie situat cât mai aproape de localitatea de domiciliu a acestora."

Prin Decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 704 din 11.10.2016 penitenciarele au fost clasificate în raport de regimurile de executare. Conform acestei decizii Penitenciarul Satu Mare deține persoane condamnate cu vârsta peste 21 ani clasificate să execute pedeapsa în regimul deschis și semideschis cu domiciliile în județele Satu Mare, Sălaj și Bihor. Conform art. 3 alin. (12) din Decizia nr.704/2016: "Pentru motive întemeiate, din dispoziția conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor, locurile de deținere pot custodia și persoane private de libertate cu domiciliile în alte județe." Întrucât Penitenciarul Baia Mare se confrunta cu fenomenul de supraaglomerare, în temeiul art. 45 alin (2) din Legea 254/2013 și art. 108 alin. (1) lit. b) din H.G. 157/2016, prin adresa cu nr. 30232/PBMMM/02.05.2018 a solicitat Administrației Naționale a Penitenciarelor transferarea la alte unități penitenciare, în vederea executării pedepsei, a 17 deținuți, printre care și petentul.

La analiza propunerilor de transfer s-au avut în vedere profilarea unităților subordonate, capacitatea de cazare, indicele mediu de ocupare raportat la regimurile de executare, paturile disponibile, sexul, vârsta, situația juridică, afacerile judiciare nesoluționate etc.

Astfel, s-a luat măsura transferării a 11 persoane private de libertate la alte unități de profil, printre care și petentul, conform aprobării A.N.P. nr. 37000/10.05.2017, la Penitenciarul Satu Mare, unitate profilată pe deținerea categoriei de condamnați din care face parte și care este situată în apropierea localității de domiciliu (Localitate Sîmpetru Almașului, Județul Sălaj).

Din data de 10.09.2018 petentul se află în Penitenciarul Baia Mare în vederea prezentării la instanțele de judecată deservite de această unitate. Referitor la afirmația sa că la Penitenciarul Satu Mare "are probleme cu multe persoane private de libertate care vor să-i facă rău, fiind amenințat cu moartea", a fost solicitat punct de vedere Penitenciarului Baia Mare iar administrația acestei unități a comunicat că acesta nu a indicat vreo persoană privată de libertate custodiată de Penitenciarul Satu Mare care să vă fi amenințat.

De asemenea, administrația Penitenciarului Baia Mare a înaintat către ANP declarația petentului prin care susține că " la Penitenciarul Satu Mare are conflicte cu diferite persoane private de libertate și cu angajații penitenciarului iar Directorul unității l-a amenințat că o să-l amâne în comisia pentru liberare condiționată".

Prin adresa cu nr. 12582/DSDRP/09.11.2018, s-a transmis administrației Penitenciarului Baia Mare rugămintea de a examina oportunitatea analizării situației acestuia din punct de vedere al vulnerabilității conform art. 35 alin. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 157/2016 din 10 martie 2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr.

254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Dosar nr. 5792/2018

Dreptul încălcat: art. 31 din Constituție privind dreptul la informație, art. 11 alin. (5) din Legea 254/2013

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul deținut în Penitenciarul București Jilava ne-a sesizat cu o petiție, în care reclamă conducerea penitenciarului, pentru presupusa nerespectare a Deciziei Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 13846 din 29.12.2017 privind transferul spre executare a pedepsei la Penitenciarul Ploiești.

Situația de fapt: Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare a demersurilor efectuate de instituția Avocatul Poporului, Administrația Națională a Penitenciarelor, ne-a transmis prin adresa nr. 6474/DSDRP/03.05.2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 6986 din 7 mai 2018 următoarele informații:

1. Cu privire la decizia cu nr. 13846 din 29.12.2017 menționată în petiția deținutului, vă comunicăm că Administrația Națională a Penitenciarelor a înaintat Penitenciarului București Jilava prin adresa cu nr. xxxxx/DSDRP/din 29.12.2017, petiția avocatului deținutului, pentru a fi avizată de comisia pentru individualizarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate, numai în măsura în care solicitarea este însușită de către persoana în cauză. Aceste aspecte i-au fost comunicate și apărătorului sus-numitului, prin aceeași adresă.

În temeiul art. 45 alin (2) din Legea 254/2013, coroborat cu art.108 alin.(2) din Hotărârea nr.157/2016 privind aprobarea Regulamentului de aplicare al Legii 254/2013, administrația Penitenciarului București Jilava a înaintat Administrației Naționale a Penitenciarelor tabele nominale privind persoanele private de libertate ale căror cereri de transfer au fost avizate de comisia pentru stabilirea, individualizarea și schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate, printre care și a deținutului B.M.D. care a formulat 2 cereri de transfer la Penitenciarul Ploiești.

Astfel, după analizarea situației sus-numitului:

- prin adresa cu nr. 24756, 25699 din 14.02.2018, s-a luat măsura netransferării întrucât acesta avea afaceri judiciare nedefinitivate la instanțele deservite de unitatea unde este încarcerat;

- prin adresa cu nr. 33579 din 16.04.2018 s-a luat măsura netransferării întrucât unitatea solicitată nu avea spații de deținere suficiente (Conform situației privind capacitatea de cazare a unităților și efectivele acestora la data de 13.04.2018, gradul de ocupare al Penitenciarului Ploiești calculat la o capacitate de cazare la 4 m² era de 157,53 % față de cel al Penitenciarului București Jilava care era de 145,80 %).

Administrația Națională a Penitenciarelor monitorizează, în permanență, populația unităților subordonate, fiind emisă Decizia Directorului General al A.N.P nr. 369/26.02.2018, în baza căreia s-a înființat o comisie permanentă de analiză a gradului de ocupare a unităților subordonate în funcție de capacitatea de cazare a sistemului penitenciar. Comisia are rolul de a analiza și monitoriza capacitatea de cazare a unităților subordonate la 4 m², în funcție de regimurile de executare și categoriile de persoane private de libertate custodiate.

De asemenea, comisia stabilește unitățile cu cel mai mare grad de supraaglomerare, în funcție de regimurile de executare, pentru a fi tratate cu prioritate în ceea ce privește transferul persoanelor condamnate în vederea echilibrării efectivelor de deținuți custodiate.

În situația în care se constată faptul că unitățile care au un grad de aglomerare ridicat nu au formulat propuneri de transfer în temeiul art. 48 alin. (8) din Legea nr. 254/2013 sau aceste propuneri sunt apreciate ca fiind insuficiente din punct de vedere numeric, comisia sesizează unitățile în cauză, în vederea efectuării unei analize a situației persoanelor custodiate pentru a formula propuneri de transfer.

Comisia se întrunește săptămânal, centralizează și analizează raportarea săptămânală a unităților subordonate cu privire la capacitatea de cazare și efectivele custodiate. Precizăm că bilunar se întocmește o analiză detaliată privind măsurile dispuse în vederea reducerii aglomerării, cu precizarea numărului transferurilor dispuse în vederea echilibrării efectivelor de deținuți.

Astfel, această măsură s-a luat din necesitatea respectării cerințelor legale internaționale cu privire la aplicarea diferențiată a regimurilor de executare și asigurării unor condiții adecvate de executare a pedepselor prin gestionare judicioasă a spațiilor, în sensul menținerii unui echilibru just între interesele tuturor persoanelor custodiate în ceea ce privește spațiul individual de cazare.

Dosar nr. 9534/2018

Dreptul încălcat: art. 31 din Constituție privind dreptul la informație, art. 11 alin. (5) din Legea 254/2013

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul, își exprimă nemulțumirea față de transferul său de la Penitenciarul Iași la Penitenciarul Giurgiu.

Situația de fapt: În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție, coroborat art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare a demersurilor întreprinse de instituția Avocatul Poporului, autoritatea sesizată ne-a comunicat o serie de informații din care menționăm:

Potentul se află în executarea unei pedepse privative de libertate de 15 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de omor, în baza mandatului de executare a pedepsei închisorii nr. 564/D/12.04.2017, emis de Tribunalul Bacău, în baza sentinței penale nr. 424/D/29.11.2016. Pedepsa a început la data de 15.01.2016 și urmează să expire în termen la data de 23.03.2030 (dată care se poate devansa), întrucât din pedeapsă s-au dedus 144 zile considerate executate suplimentar în baza Legii nr. 169/2017.

În conformitate cu prevederile art. 11 alin. (5) din Legea nr. 254/2013 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, penitenciarul în care persoana condamnată execută pedeapsa privativă de libertate se stabilește de Administrația Națională a Penitenciarelor.

La stabilirea penitenciarului se are în vedere ca acesta să fie situat cât mai aproape de localitatea de domiciliu a persoanei condamnate, ținându-se seama de regimul de executare, măsurile de siguranță ce trebuie luate, nevoile de reintegrare social identificate, sex și vârstă. În conformitate cu art. 45 alin. (2) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate în cursul procesului penal, transferarea persoanelor condamnate în alt penitenciar, ca urmare a stabilirii sau schimbării regimului de executare a pedepselor privative de libertate sau pentru alte motive întemeiate, se dispune, la propunerea comisiei prevăzute la art. 32 sau la cererea persoanei condamnate, cu avizul comisiei, de către directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Mai mult, art. 48 alin. (8) din Legea nr. 254/2013 prevede că, în cazul în care capacitatea legală de cazare a penitenciarului este depășită, directorul acestuia are obligația de a informa directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor în vederea transferării persoanelor condamnate în alte penitenciare.

Directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor stabilește dacă transferul se impune, cu precizarea penitenciarelor în care se transferă persoanele condamnate. Potrivit art. 108 alin. (1) lit. b) din Hotărârea nr. 157/2016 din 10 martie 2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013, Comisia prevăzută la art. 32 din Lege face propuneri de transfer Administrației Naționale a Penitenciarelor, în situația depășirii capacității de cazare a penitenciarului.

De asemenea, în conformitate cu art. 108 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 157/2016, transferarea deținuților la un alt penitenciar se face conform profilării penitenciarelor, stabilite prin decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor prevăzută la art. 45 alin. (1) din lege și va ține cont, de regulă, ca penitenciarul să fie situat cât mai aproape de localitatea de domiciliu a acestora.

Prin Decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 704 din 11.10.2016 penitenciarele au fost clasificate în raport de regimurile de executare. Conform art. 3 alin. (12) din Decizia nr. 704/2016, pentru motive întemeiate, din dispoziția conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor, locurile de deținere pot custodia și persoane private de libertate cu domiciliile în alte județe.

Astfel, întrucât Penitenciarul Iași se confruntă cu fenomenul de supraaglomerare, administrația locului de deținere, în temeiul art. 48 alin. (8) din Legea nr. 254/2013 coroborat cu art. 108 alin. (1) lit. b) din Hotărârea nr. 157/2016 privind aprobarea Regulamentului de aplicare al Legii nr. 254/2013, administrația acestei unități a solicitat Administrației Naționale a Penitenciarelor transferarea la alte unități penitenciare, în vederea executării pedepsei, a unui număr de 157 persoane condamnate, printre care și petentul, solicitând sprijin în vederea echilibrării efectivelor de deținuți în funcție de gradul de aglomerare, întrucât această unitate avea capacitatea legală de cazare depășită.

La analizarea propunerilor de transfer s-au avut în vedere profilarea unităților subordonate, capacitatea de cazare, indicele mediu de ocupare raportat la regimurile de executare, paturile disponibile, sexul, vârsta, situația juridică, afacerile judiciare nesoluționate, etc.

Astfel, ținând seama de fenomenul de supraaglomerare de la Penitenciarul Iași, întrucât acesta nu avea suficiente spații de deținere, în scopul aplicării unui regim de executare specific celui în care a fost clasificat dar și pentru asigurarea unor condiții adecvate de executare a pedepsei, care să conducă la crearea unui mediu propice atingerii scopului urmărit prin aplicarea acestei condamnări, s-a luat măsura transferării petentului la Penitenciarul Giurgiu, conform aprobării A.N.P. nr. 31347/30.03.2018.

De asemenea, în vederea reducerii supraaglomerării și asigurarea condițiilor de detenție corespunzătoare pentru persoanele private de libertate din unitățile subordonate Administrației Naționale a Penitenciarelor, în luna martie 2018, s-a aprobat transferarea din Penitenciarul Iași a peste 400 de persoane custodyate, întrucât unui din pavilioanele destinate cazării deținuților a fost clasificat cu risc seismic.

În prezent, se mai susține în adresa primită, petentul este cazat într-un spațiu care are condiții corespunzătoare, conform OMJ 2773/C/2017. Potrivit art. 45 alin. (9) din Legea nr. 254/2013 cu modificările și completările ulterioare, este interzisă transferarea sau mutarea pentru motive personale, la cererea persoanei condamnate, dintr-un loc cu condiții corespunzătoare, în alt loc cu condiții necorespunzătoare de detenție, în scopul de a beneficia de măsura compensatorie prevăzută la art. 55¹ alin. (1) și alin. (2).

Dosar nr. 148/2018

Dreptul încălcat: art. 31 din Constituție privind dreptul la informație, art. 11 alin. (5) din Legea 254/2013

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul, deținut în Penitenciarul Pelendava, ne sesizează în legătură cu anumite aspecte referitoare la transferul său în alt penitenciar (Penitenciarul Târgu Jiu).

Situația de fapt: Pentru lămurirea aspectelor prezentate în petiție, în temeiul art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare a demersului întreprins, autoritatea sesizată a comunicat următoarele:

În conformitate cu prevederile art. 11 alin. (5) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, penitenciarul în care persoana condamnată execută pedeapsa privativă de libertate se stabilește de Administrația Națională a Penitenciarelor.

La stabilirea penitenciarului se are în vedere ca acesta să fie situat cât mai aproape de localitatea de domiciliu a persoanei condamnate, ținându-se seama de regimul de executare, măsurile de siguranță ce trebuie luate, nevoile de reintegrare social identificate, sex și vârstă. În conformitate cu art. 45 alin. (2) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate în cursul procesului penal, transferarea persoanelor condamnate în alt penitenciar, ca urmare a stabilirii sau schimbării regimului de executare a pedepselor privative de libertate sau pentru alte motive întemeiate, se dispune, la propunerea comisiei prevăzute la art. 32 sau la cererea persoanei condamnate, cu avizul comisiei, de către directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor. De asemenea, art. 48 alin. (8) din Legea nr. 254/2013 prevede că, în cazul în care capacitatea legală de cazare a penitenciarului este depășită, directorul acestuia are obligația de a informa directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor în vederea transferării persoanelor condamnate în alte penitenciare.

Directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor stabilește dacă transferul se impune, cu precizarea penitenciarelor în care se transferă persoanele condamnate. Potrivit art. 108 alin. (1) lit. b) din Hotărârea nr. 157/2016 din 10 martie 2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013, Comisia prevăzută la art. 32 din Lege face propuneri de transfer Administrației Naționale a Penitenciarelor, în situația depășirii capacității de cazare a penitenciarului.

De asemenea, în conformitate cu art. 108 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 157/2016, transferarea deținuților la un alt penitenciar se face conform profilării penitenciarelor, stabilite prin decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor prevăzută la art. 45 alin. (1) din lege și va ține cont, de regulă, ca penitenciarul să fie situat cât mai aproape de localitatea de domiciliu a acestora.

Prin decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 704 din 11.10.2016 penitenciarele au fost clasificate în raport de regimurile de executare. Conform art. 3 alin. (12) din Decizia nr. 704/2016, pentru motive întemeiate, din dispoziția conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor, locurile de deținere pot custodia și persoane private de libertate cu domiciliile în alte județe.

În conformitate cu prevederile art. 40 din Legea nr. 254/2013, la data de 12.10.2017, comisia pentru stabilirea, individualizarea și schimbarea regimului de executare a pedepsei privative de libertate întrunită la nivelul Penitenciarului Craiova a hotărât schimbarea regimului de executare din regim închis în regim semideschis.

Astfel, întrucât Penitenciarul Craiova nu este profilat pe deținerea condamnaților clasificați să execute pedeapsa în regim semideschis, în temeiul art. 45 alin. (2) din Legea nr. 254/2013 coroborat cu art. 108 alin. (1) lit. a) din Hotărârea nr. 157/2016 privind aprobarea

Regulamentului de aplicare al Legii nr. 254/2013, administrația acestei unități penitenciare, în vederea executării pedepsei, a mai multor persoane condamnate, printre care și petentul.

Penitenciarul Craiova Pelendava este profilat pe deținerea persoanelor condamnate cu vârsta peste 21 de ani din regimul deschis și semideschis cu domiciliile în județele Dolj și Olt. Penitenciarul Târgu Jiu este profilat pe deținerea persoanelor condamnate cu vârsta peste 21 de ani, din regimul semideschis și deschis cu domiciliile în județele Gorj, Vâlcea și Argeș.

La analizarea propunerilor de transfer s-au avut în vedere profilarea unităților subordonate, capacitatea de cazare, indicele de mediu de ocupare raportat la regimurile de executare, paturile disponibile, sexul, vârsta, situația juridică, afacerile judiciare nesoluționate, etc.

Astfel, prin dispoziția A.N.P. nr. 57093/26.10.2017 s-a dispus transferul în vederea executării pedepsei la Penitenciarul Craiova Pelendava, unitate profilată pe deținerea categoriei de condamnați din care faceți parte și care este situată în apropierea localității de domiciliu.

Menținerea petentului în Penitenciarul Craiova Pelendava este condiționată de situația juridică, soluționarea afacerilor judiciare, regimul de executare în care a fost clasificat, de spațiile de deținere disponibile, de comportamentul adoptat pe parcursul executării pedepsei, de receptivitatea la activitățile lucrative și cultural educative organizate în unitate.

Conform situației privind capacitatea de cazare a unităților și efectivele acestora la data de 27.04.2018, indicele de ocupare al Penitenciarului Ploiești era de 160%, față de indicele de ocupare al Penitenciarului Craiova Pelendava, care era de 147%. Conform art. 174 din Hotărârea br, 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013, selecționarea și repartizarea la muncă a persoanelor private de libertate este atributul exclusiv al comisiei anume constituite la nivelul penitenciarului unde aceasta este custodiată. Art. 45 din Legea nr. 254/2013, menționează în mod clar, situațiile în care persoanele private de libertate pot fi transferate.

În respectarea prevederilor art. 78 din Legea nr. 254/2013, Hotărârea Guvernului nr. 157/2016 a fost emisă Decizia directorului general al A.N.P. nr. 500165/2017 pentru aprobarea instrucțiunilor privind organizarea muncii persoanelor private de libertate.

În art. 18 din Decizia directorului general al A.N.P. nr. 500165/2017 este prevăzută modalitatea în care pot fi transferate persoanele private de libertate pentru muncă, cu respectarea celorlalte acte normative menționate anterior.

De asemenea, potrivit art. 188 alin. (2) din Legea nr. 254/2013, până la intrarea în vigoare a actelor normative subsecvente, se vor aplica prevederile actelor normative existente tuturor unităților penitenciare, centrelor educative, centrelor de detenție, centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și centrelor de arestare preventive, procedurile operaționale elaborate anterior Deciziei nr. 500165/2017 fiind aplicate la această dată.

În acest sens, selecționarea și repartizarea la muncă a persoanelor private de libertate se realizează în funcție de solicitările de forță de muncă a operatorilor economici, persoane fizice sau juridice, în raport cu tipul regimului de executare, calificarea, deprinderile și programele destinate sprijinirii formării profesionale a acestora.

Dosar nr. 7476/2018

Dreptul încălcat: art. 31 din Constituție privind dreptul la informație, art. 11 alin. (5) din Legea 254/2013

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul, deținut în Penitenciarul Giurgiu, își exprimă nemulțumirea față de transferul său de la Penitenciarul Iași, în pofida existenței

unui contract educațional pe care acesta l-ar fi încheiat cu o școală din Municipiul Iași, în vederea continuării studiilor.

Situația de fapt: În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție, coroborat art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare a demersurilor întreprinse de instituția Avocatul Poporului, autoritatea sesizată a comunicat, în esență, următoarele:

În conformitate cu prevederile art. 11 alin. (5) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, “Penitenciarul în care persoana condamnată execută pedeapsa privativă de libertate se stabilește de Administrația Națională a Penitenciarelor.

La stabilirea penitenciarului se are în vedere ca acesta să fie situat cât mai aproape de localitatea de domiciliu a persoanei condamnate, ținându-se seama de regimul de executare, măsurile de siguranță ce trebuie luate, nevoile de reintegrare social identificate, sex și vârstă”. De asemenea, art. 48 alin. (8) din Legea nr. 254/2013, prevede faptul că “în cazul în care capacitatea legală de cazare a penitenciarului este depășită, directorul acestuia are obligația de a informa Directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor în vederea transferării persoanelor condamnate în alte penitenciare. Directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor stabilește dacă transferul se impune, cu precizarea penitenciarelor în care se transferă persoanele condamnate”.

Conform art. 3 alin. (12) din Decizia ANP nr. 704/2016 privind proliferarea locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, pentru motive întemeiate, din dispoziția conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor, locurile de deținere pot custodia și persoane private de libertate cu domiciliile în alte județe decât cele arondate.

În conformitate cu prevederile art. 45 alin. (2) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, directorul Penitenciarului Iași, la data de 13.12.2016 a înaintat nota nr. xxxxxxx prin care solicita transferarea petentului, în vederea executării pedepsei, având în vedere fenomenul de aglomerare din această unitate.

După analizarea situației, ținând cont de faptul că Penitenciarul Iași nu avea suficiente spații de cazare la regimul de maximă siguranță, s-a luat măsura transferării petentului, la data de 04.01.2017 la Penitenciarul Giurgiu, pentru executarea pedepsei, conform aprobării Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. XXXXX/29.12.2016, în vederea acordării drepturilor prevăzute de lege și pentru asigurarea executării pedepsei într-un cadru ordonat, care să nu cauzeze suferințe fizice sau să înjosească persoanele private de libertate.

Așadar, se mai menționează în informațiile primite, transferul a fost dispus în scopul aplicării unui regim de executare specific celui în care petentul era clasificat, precum și pentru asigurarea unor condiții adecvate de executare a pedepsei, care să conducă la crearea unui mediu propice atingerii scopului urmărit prin aplicarea pedepsei privative de libertate.

De asemenea, se face precizarea că la data de 07.06.2018 petentul a fost transferat de la Penitenciarul Giurgiu la Penitenciarul Iași, în vederea prezentării la termenul din data de 12.06.2018 stabilit de Judecătoria Iași, dosar nr. XXX/245/2018. Menținerea sa în Penitenciarul Iași este condiționată de situația juridică, de regimul de executare a pedepsei cu închisoarea în care a fost clasificat, de spațiile de deținere disponibile, de comportamentul adoptat pe parcursul executării pedepsei, precum și de receptivitatea la activitățile lucrative și cultural educative organizate în unitate.

În ceea ce privește continuarea studiilor, se precizează că petentul a fost înscris la cursurile clasei a VII-a, anul școlar 2017-2018 la Penitenciarul Iași. A promovat semestrul I și a fost transferat la Penitenciarul Giurgiu la data de 23.04.2018.

Din verificările efectuate a rezultat faptul că, petentul a formulat o solicitare de transfer pentru finalizarea studiilor, dar acesta nu se mai justifică deoarece unitatea de învățământ a comunicat că situația sa școlară poate fi încheiată la data de 15.06.2018, la finalizarea anului școlar aflat în derulare.

Dosar nr. 17255/2018

Dreptul încălcat: art. 31 din Constituție privind dreptul la informație, art. 11 alin. (5) din Legea 254/2013.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: Petentul își exprimă nemulțumirea față de încarcerarea fratelui său, în Penitenciarul Pelendava, solicitând transferul acestuia la Penitenciarul Drobeta Turnu Severin (aflat din câte înțelegem mai aproape de domiciliul său).

Situația de fapt: Pentru lămurirea aspectelor prezentate în petiție, în temeiul art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare a demersului întreprins, autoritatea sesizată a comunicat o serie de informații din care menționăm în principal următoarele: Fratele petentului a fost arestat la data de 03.04.2003 și deus la data de 18.04.2003 de către Poliția Municipiului Drobeta Turnu Severin în Penitenciarul Spital București Jilava.

Acesta se află în executarea unei pedepse privative de libertate de 24 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 176 din Vechiul Cod penal (Omor deosebit de grav), conform mandatului de executare a pedepsei închisorii nr. 2825 din 09.09.2004, emis de Judecătoria Drobeta Turnu Severin, în baza sentinței penale nr. XXXX/02.06.2004. Pedepsa a început la data de 03.04.2003 și urmează să expire în termen la data de 15.03.2027, întrucât au fost deduse un număr de 18 zile considerate executate suplimentar în temeiul Legii nr. 169/2017, conform calculului efectuat la nivelul locului de deținere.

Deținutul urmează să fie analizat în comisia pentru liberare condiționată la data de 02.04.2020. Atât data liberării în termen cât și data când devine propozabil în vederea discutării în comisia pentru liberare condiționată pot fi devansate.

Potrivit prevederilor art. 11 alin. (5) din Legea nr. 254/2013 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal: "penitenciarul în care persoana condamnată execută pedeapsa privativă de libertate se stabilește de Administrația Națională a Penitenciarelor.

La stabilirea penitenciarului se are în vedere ca acesta să fie situat cât mai aproape de localitatea de domiciliu a persoanei condamnate, ținându-se seama și de regimul de executare, măsurile de siguranță ce trebuie luate, nevoile de reintegrare socială identificate, sex și vârstă". Art. 45 alin. (2) din Legea nr. 254/2013 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal prevede faptul că transferarea persoanelor condamnate în alt penitenciar, ca urmare a stabilirii sau schimbării regimului de executare a pedepselor privative de libertate sau pentru alte motive întemeiate, se dispune, la propunerea comisiei prevăzute la art. 32 sau la cererea persoanei condamnate, cu avizul comisiei prevăzute la art. 32, de către directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor". Mai mult, art. 48 alin. (8) din Legea nr. 254/2013, prevede faptul că. „în cazul în care capacitatea legală de cazare a penitenciarului este depășită, directorul acestuia are obligația de a informa directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor în vederea transferării persoanelor condamnate în alte penitenciare. Directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor

stabilește dacă transferul se impune, cu precizarea penitenciarelor în care se transferă persoanele condamnate.” Potrivit art. 108 alin (1) lit. (b) din Hotărârea nr. 157/2016 din 10 martie 2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 Comisia prevăzută la art. 32 din Lege face propuneri de transfer Administrației Naționale a Penitenciarelor, în situația depășirii capacității de cazare a penitenciarului.

De asemenea, în conformitate cu art. 108 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 157/2016 „Transferarea deținuților la un alt penitenciar se face conform profilării penitenciarelor, stabilite prin decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor prevăzută la art. 45 alin. (1) din Lege, și va ține cont, de regulă, ca penitenciarul să fie situat cât mai aproape de localitatea de domiciliu a acestora.”

Prin decizia directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 704 din 11.10.2016 penitenciarele au fost clasificate în raport de regimurile de executare. Conform art. 3 alin. (12) din Decizia nr.704/2016: "Pentru motive întemeiate, din dispoziția conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor, locurile de deținere pot custodia și persoane private de libertate cu domiciliile în alte județe.”

În temeiul art. 45 alin (2) din Legea nr. 254/2013 și art. 108 alin. 1 lit. b din H.G. 157/2016, prin adresa cu nr. 40240/PCPDJ/14.05.2018 administrația Penitenciarului Craiova - Pelendava a solicitat Administrației Naționale a Penitenciarelor transferarea la alte unități penitenciare, în vederea executării pedepsei, a 21 deținuți, printre care și a fratele petentului.

La analizarea propunerilor de transfer s-au avut în vedere profilarea unităților subordonate, capacitatea de cazare, indicele mediu de ocupare raportat la regimurile de executare, paturile disponibile, sexul, vârsta, situația juridică, afacerile judiciare nesoluționate etc.

Astfel, conform aprobării A.N.P. nr. 38566 din 04.06.2018 s-a luat măsura transferării deținutului la Penitenciarul Târgu Jiu în vederea executării pedepsei.

Această măsură s-a luat din necesitatea respectării cerințelor legale internaționale cu privire la aplicarea diferențiată a regimurilor de executare, în sensul menținerii unui echilibru just între interesele tuturor persoanelor custodiate în ceea ce privește spațiul individual de cazare.

Din data de 03.10.2018 deținutul se află în Penitenciarul Drobeta Turnu Severin în vederea prezentării la instanțele de judecată deservite de această unitate. După soluționarea afacerilor judiciare, acesta se poate adresa cu cerere de transfer, în conformitate cu dispozițiile art. 45 alin. (2) din Legea nr. 254/2013 și art. 108 alin. (2) din Hotărârea Guvernului nr. 157/2016 din 10 martie 2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Dosar nr. 11562/12156/2018

Dreptul încălcat: art. 66 – dreptul la comunicări on-line, art. 70 – dreptul de a primi sume de bani din Legea nr. 254/2018

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: exercitarea dreptului la comunicări on-line, primirea unor sume de bani.

Situația de fapt: Prin petițiile înregistrate la instituția Avocatul Poporului sub nr. 11562 din 6 august 2018 și nr. 12156 din 20 august 2018, conexe sub nr. 11562/12156/2018, petentul și-a exprimat nemulțumirea față de dificultățile întâmpinate în exercitarea dreptului la comunicări on-line și imposibilitatea primirii unor sume de bani din partea unei persoane aflată în Regatul Spaniei.

În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție, coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare demersului realizat, ni s-a comunicat, că petentul a exercitat dreptul la comunicări on-line cu numita AZ și a fost informat că nu poate primi direct sume în valută în contul deschis la trezorerie; administrația locului de deținere a purtat discuții cu conducerea Oficiului Poștal M, fiind identificate soluții pentru rezolvarea problemei sesizate, respectiv primirea sumelor în valută la oficiul poștal prin mandat Eurogiro.

Dosar nr. 5234/2018

Dreptul încălcat: art. 55¹ din Legea nr. 254/2013.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: aplicarea disp. art. 55¹ din Legea nr. 254/2013 în condițiile primirii despăgubirilor stabilite printr-o hotărâre CEDO.

Situația de fapt: petentul și-a exprimat, în esență, nemulțumirea cu privire la neaplicarea prevederilor art. 55¹ din Legea nr. 254/2013, cu motivarea că anterior, printr-o decizie a Curții Europene a Drepturilor Omului, a fost despăgubit pentru executarea în condiții necorespunzătoare a pedepsei în perioada 23.10.2014-17.10.2017.

Față de aspectele invocate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Autoritatea sesizată a comunicat, în esență, că prin hotărârea CEDO pronunțată în cauza XS și alții împotriva României petentului i s-au acordat despăgubiri în valoare de 3000 Euro pentru condițiile de detenție, începând cu data de 23 octombrie 2014 pentru o perioadă de 2 ani, 11 luni și 24 de zile; din datele comunicate de Ministerul Afacerilor Externe – Direcția Agent Guvernamental conducerii Penitenciarului București Jilava a rezultat că hotărârea produce efecte până la data pronunțării, 14 decembrie 2017.

Administrația locului de deținere a procedat la recalcularea zilelor considerate executate suplimentar în temeiul prevederilor Legii nr. 169/2017.

Inițial, petentul figura cu 30 de zile considerate executate suplimentar pentru cazarea în condiții necorespunzătoare, iar în urma recalculării, în prezent, beneficiază de 24 de zile considerate executate suplimentar.

Dosar nr. 8368/2018

Dreptul încălcat: art. 34 din Constituție, art. 68 din Legea nr. 254/2013 – dreptul de a primi vizite, art. 50 din Legea nr. 254/2018 - alimentația persoanelor condamnate, art. 65 - dreptul la convorbiri telefonice, art. 63 – dreptul la corespondență.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: respectarea drepturilor prevăzute de Legea nr. 254/2013

Situația de fapt: prin petiția înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 8368 din 5 iunie 2018 petentul și-a exprimat nemulțumirea față de neacordarea asistenței medicale corespunzător afecțiunilor cu care este diagnosticat, neprezentarea la medic în data de 28 mai 2018, respingerea cererilor de internare într-un penitenciar spital, neacordarea, în perioada 23 martie – 4 aprilie 2018, a alimentației corespunzătoare afecțiunilor cu care este diagnosticat (regim hiposodat), neacordarea dreptului de a fi vizitat de familie cu ocazia zilei onomastice, reținerea, pentru o perioadă de timp, a sumei de 40 de lei, trimisă de familie în luna aprilie 2018, reținerea corespondenței adresată familiei la 8 martie 2018, încălcarea secretului corespondenței, respingerea cererilor din 28 și 29 mai 2018, de transferare din cadrul Secției E8 în cadrul Secției E10, cereri formulate pentru a-și putea exercita dreptul de a contacta telefonic familia (neputând lua legătura telefonic cu fiul său minor în intervalul orar 7.00-14.00, în care, în Secția E8, i se permite efectuarea de convorbiri telefonice).

Față de aspectele invocate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru examinarea aspectelor invocate.

Autoritatea sesizată a comunicat că petentul este în evidența cabinetului medical cu diagnosticul tulburare afectivă organică, tulburare de personalitate de tip antisocial, hipertensiune arterială în tratament și spondiloză difuză; pentru aceste afecțiuni a primit asistență medicală de specialitate prin internare în Penitenciarul Spital București Jilava (în cursul lunilor februarie și mai) și în urma prezentării pentru examen de specialitate – diabet și boli metabolice – la Institutul de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice N. C. Paulescu, București, în data de 5 mai 2018.

A primit tratament pentru afecțiunile cronice conform recomandărilor medicilor specialiști cu Tertensif, Amlodipină și Aspacardin.

Din 23 februarie 2018 a fost alocat la norma de hrană pentru deținuți bolnavi de diabet (deci inclusiv în perioada 23.03.2018 – 4.04.2018, la care a făcut referire în cuprinsul petiției) și a beneficiat de regim alimentar hiposodat. În ceea ce privește neprezentarea la medic în data de 28 mai 2018 s-a precizat că respectiva dată a reprezentat o zi liberă, potrivit legii.

Referitor la critica vizând neinternarea într-un penitenciar spital, s-a arătat că potrivit recomandărilor medicului curant petentul nu a avut indicație de internare în acest spital sau în altul, deoarece a fost reevaluat recent (ultima internare, în Penitenciarul Spital București Jilava, în perioada 19.04.2018-10.05.2018); în funcție de evoluția stării de sănătate medicul curant va decide măsurile corespunzătoare.

Potentul a fost vizitat la data de 21 mai 2018, de ziua onomastică, de mama și fiul său.

La data de 2 aprilie 2018 i s-a reținut suma de 32.4 lei din soldul existent la acea dată în cont – suma reprezentând contravaloarea fotocopiilor efectuate, urmare cererii sale, fiind emisă factura nr. 1111/2.04.2018.

Potentul nu a expediat nicio scrisoare în data de 8 martie 2018 și nu i s-a încălcat secretul corespondenței, aceasta fiind confidențială.

De asemenea, petentul nu a înaintat, în datele de 28 și 29 mai 2018, nicio cerere scrisă pentru a fi transferat din cadrul Secției E8 în cadrul Secției E10.

Potrivit solicitării din 5 iunie 2018 – formulată cu ocazia audierii acordată de șeful de secție – petentul este cazat în Secția E10, în camera E10.10, existând un telefon fix și având posibilitatea de a contacta familia zilnic, între orele 8.00-18.30.

Dosar nr. 7467/8147/10262/2018

Dreptul încălcat: art. 19 din Legea nr. 254/2013 – percheziționarea deținuților, aplicarea de sancțiuni disciplinare.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: modalitatea de efectuare a percheziției, aplicarea de sancțiuni disciplinare.

Situația de fapt: Prin petițiile înregistrate la instituția Avocatul Poporului nr. 8147 din 30 mai 2018, nr. 7467 din 16 mai 2018 și nr. 10262 din 9 iulie 2018 (conexate sub nr. 7467/8147/10262/2018) petentul ne-a sesizat în legătură cu modalitatea în care, la data de 10 mai 2018, s-a efectuat percheziția camerei E3.10, în care era cazat și ulterioara sancționare disciplinară, și a solicitat asigurarea cazării individuale.

Față de aspectele sesizate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru examinarea acestora.

Prin adresele nr. X din 13 iunie 2018 și 9 iulie 2018 autoritatea sesizată a comunicat că percheziția din data de 10 mai 2018 s-a efectuat în conformitate cu prevederile art. 258-281 din Ordinul Ministrului Justiției nr. 1676/C/2010 pentru aprobarea Regulamentului privind siguranța locurilor de deținere din subordinea ANP, a art. 18 și 19 din HG nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013, din dispoziția directorului unității, în baza Planului de Acțiune nr. H-57384 din 10 mai 2018.

Conform procesului verbal întocmit cu ocazia efectuării percheziției petentul a asistat la verificarea bunurilor personale (inclusiv în momentul descoperirii bunurilor interzis a fi deținute – respectiv un telefon mobil cu cartela SIM și acumulatorul aferent) și a recunoscut că bunurile prezentate la percheziție îi aparțin. Prevederile normative incidente nu impun condiția imperativă (în situația unei acțiuni de percheziție generală parțială sau totală) privind înregistrarea video sau folosirea mijloacelor tehnice de detectare a metalelor.

În ceea ce privește portul uniformei și a ecusonului nominal de către agenții implicați în activitatea de percheziție s-a comunicat că la nivelul conducerii unității s-au luat măsuri de instruire a personalului, fiind atenționat scris agentul în cauză.

Referitor la sancționarea disciplinară a petentului s-a precizat că dosarul nr. A/23.05.2018 a fost analizat în cadrul Comisiei de disciplină, aplicându-i-se sancțiunea prev. de disp. art. 101 lit. d din Legea nr. 254/2013.

Plângerea pe care petentul a formulat-o a fost respinsă, ca nefondată, prin încheierea judecătorului de supraveghere nr. Y/5.06.2018, contestația formulată împotriva acestei din urmă hotărâri fiind în curs de soluționare.

Potentul execută pedeapsa în regim semideschis, iar potrivit art. 37 alin. 3 din Legea nr. 254/2013 persoanele condamnate care execută pedeapsa în regim semideschis sunt cazate în comun, în Penitenciarul București Jilava secțiile destinate executării pedepselor de către deținuții clasificați în regim semideschis nefiind prevăzute cu spații de cazare individuale.

Potentul este cazat în camera E3.10, ce are în dotare două rafturi triplu etajate pentru depozitarea bagajelor și a bunurilor personale, două cuiere pentru haine și nouă paturi, prevăzute cu rafturi pentru depozitarea bunurilor.

Dosar nr. 13787/2018

Dreptul încălcat: art. 34 din Constituție, art. 65 din Legea nr. 254/2013- dreptul la convorbiri telefonice, art. 78 din Legea nr. 254/2013 – dreptul la muncă

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: neluarea măsurilor necesare respectare ocrotirii sănătății, exercitarea dreptului la convorbiri telefonice, neacordarea dreptului la muncă

Situația de fapt: Prin petiția înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 13787 din 20 septembrie 2018 petentul ne-a sesizat în legătură cu preținse abuzuri comise de către doi agenți de pază din cadrul secției unde este încarcerat, respectiv neprezentarea la cabinetul medical pentru administrarea tratamentului cu insulină, neasigurarea exercitării în mod corespunzător a dreptului la convorbiri telefonice, folosirea unui limbaj inadecvat și amenințarea cu aplicarea de sancțiuni disciplinare și neacordarea dreptului la muncă.

Față de aspectele invocate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare demersului realizat, autoritatea sesizată a comunicat, în esență, că petentul este în evidențele cabinetului medical din Penitenciarul S cu mai multe diagnostice, printre care și diabet tip II insulino-necesar. Medicul unității a precizat că accesul deținuților bolnavi de diabet pentru administrarea insulinei este asigurat de personalul unității și se realizează la solicitarea deținuților aflați în evidențele medicale.

În cadrul programului național de diabet petentul a primit tratament cu insulină și antidiabetice orale, potrivit recomandărilor medicului specialist.

La nivelul cabinetului medical din Penitenciarul S nu există disfuncționalități în acordarea tratamentului cu insulină și nici nu au existat. Petentul este cazat în Secția E6, camera E6.10, care se află în imediata vecinătate a cabinetului medical, fiind prezentat ori de câte ori solicită sau la nevoie.

Pentru corespunzătoarea asigurare a exercitării dreptului la convorbiri telefonice au fost instalate telefoane publice în interiorul penitenciarului, în fiecare secție, în număr suficient și în mai multe locații, unde deținuții desfășoară activități lucrative (punct primire deținuți, bloc alimentar deținuți, gospodăria agro-zootehnică) și recreative (curți de plimbare, sala de sport, holul cluburilor destinate educației și asistenței psihosociale) pentru a facilita menținerea legăturii cu familia.

În secția în care petentul este cazat (E6) un telefon public este instalat pe hol, dreptul la convorbiri telefonice putând fi exercitat de toți deținuții care o solicită.

De asemenea, petentul are posibilitatea exercitării acestui drept și în timpul programului zilnic de plimbare (în curtea de plimbare fiind instalate două terminale telefonice) și la sala de sport (unde este instalat un terminal telefonic).

Referitor la susținerile privind amenințările primite din partea a doi angajați, din declarațiile acestora și din cele comunicate de șeful ierarhic a rezultat că nu au fost semnalate sau constatate nereguli în modul de exercitare a atribuțiilor specifice posturilor în care sunt planificați să își desfășoare activitățile de supraveghere și nici în conduita adoptată față de deținuții custodiați în Penitenciarul S, deci nici față de petent.

În ceea ce privește asigurarea dreptului la muncă, din verificările realizate a reieșit că petentul a fost analizat la nivelul comisiei de selecționare și repartizare la muncă din Penitenciarul Satu Mare, fiind repartizat pentru activități în interesul locului de deținere, în data de 19.02.2018 – pentru deservire-planton la camera E2.7, în data de 7.05.2018 pentru deservire-cabinet medical, în 5.06.2018 pentru deservire-însoțitor al unui alt deținut.

La data de 10.10.2018 petentului i s-a întocmit un raport de oprire temporară și retragere de la muncă pentru comiterea unei abateri disciplinare foarte grave – lovirea altui deținut (colegul său de cameră).

Dosar nr. 13786/16656/2018

Dreptul încălcat: art. 48 din Legea nr. 254/2013 – cazarea persoanelor condamnate, art. 11 din Legea nr. 254/2013 – stabilirea penitenciarului în care se execută pedeapsa privativă de libertate, art. 60 din Legea nr. 254/2013 – dreptul de a obține fotocopii ale documentelor din dosarul individual, art. 22 din Constituție.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: nerespectarea drepturilor reglementate de dispozițiile Legii nr. 254/2013.

Situația de fapt: Prin petițiile înregistrate la instituția Avocatul Poporului sub nr. 13786 din 20 septembrie 2018 și nr. 16656 din 24 septembrie 2018 (conexate sub nr. 13886/16656/2018) petentul ne-a sesizat în legătură cu incidentul din data de 27 august 2018 (când, față de lipsa de reacție a agenților de pază la problemele avute cu deținuții încarcerați în aceeași cameră, pe care le-a adus la cunoștință agenților de pază, s-a autoincendiat), agresiunea sa, refuzul efectuării, la cerere, de fotocopii, permiterea cumpărării de bunuri contrar unei hotărâri disciplinare (în încercarea de mușamalizare a incidentelor anterioare), condițiile de detenție necorespunzătoare din camera E.6.12 (lipsa televizorului, saltele degradate, cuier deteriorat, defectarea sistemului de închidere a geamurilor, deteriorarea vasului de toaletă, defecțiuni la sistemul de închidere a ușii de la baie, lipsa ușilor șifonierului), respingerea cererilor de transfer.

Față de aspectele invocate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare demersului efectuat, autoritatea sesizată a comunicat, în esență, că petentul a fost audiat de un ofițer din cadrul Direcției Inspecție Penitenciară și că în urma cercetărilor efectuate, prin coroborarea datelor rezultând din documentele operative cu declarațiile agenților supraveghetori repartizați în cadrul Secției E1B, a șefului de secție și a deținuților reclamați, a rezultat că între petent și aceștia din urmă nu a existat niciun fel de incident în perioada cazării în camera E1.B.24. S-a mai menționat că petentul nu a solicitat mutarea în altă cameră de deținere.

Referitor la presupusul incident care ar fi avut loc la data de 26.08.2018, în camera de deținere, din documentele operative și medicale a reieșit că nu petentul nu a suferit agresiuni și nici nu a solicitat prezentarea la cabinetul medical.

În ceea ce privește afirmația că deținutul AZ ar fi distrus, în cursul aceluiași incident, aparatul TV aflat în proprietatea penitenciarului, conducerea Penitenciarului Arad a arătat că acesta a fost distrus la data de 27.08.2018, cu ocazia incendierii camerei de deținere de către petent, ulterior aparatul TV fiind ridicat de personalul tehnic, iar după reparare, repatizat la nivelul secției.

Relativ la afirmația petentului vizând eventuale agresiuni suferite din partea personalului cu ocazia incendierii camerei de deținere E1.B.24 s-a reținut că la prezentarea la cabinetul medical, în Registrul de consultații s-a consemnat : ”fără urme de violență, fără leziuni de arsură la momentul consultației”; totodată, șeful secției E1B, prezent la incident, a declarat că petentul nu a fost agresat de nici un angajat al locului de deținere.

Cu privire la susținerea în sensul că s-ar fi ”autoincendiat”, din verificările efectuate s-a concluzionat că petentul a pregătit această acțiune, incendiind dulapul și hainele celorlalți deținuți, protejându-și bagajul personal, pe care l-a plasat la ușa camerei, astfel că la momentul ieșirii din cameră a evacuat bunurile personale, pentru ca acestea să nu fie distruse.

Permiterea efectuării de cumpărături într-o perioadă în care petentul era sancționat s-a datorat unor deficiențe tehnice, înregistrate la nivelul aplicației PMS Shop și a neatenției lucrătorului de la vizită, iar nu ca urmare a acordului tacit al conducerii unității, după cum petentul a menționat. Astfel, conducerea unității a dispus reinstruirea personalului cu privire la obligațiile care se impun în vederea exercitării acestui drept de către deținuți și remedierea defecțiunilor tehnice.

Urmare incendierii camerei E1.B.24 petentul a fost mutat în camera E6.12, unde a fost cazat în comun și/sau individual în perioada 5-18.09.2018. Camera are capacitatea legală de cazare pentru 4 deținuți (suprafața fiind de 17,41 mp) și beneficiază de iluminat natural (având o fereastră dublă, cu dimensiuni mari (h=2m, l=1,5m) care permit o bună ventilare/aerisire), de instalațiile necesare asigurării iluminatului artificial, calorifer, paturi individuale, saltele, noptiere, dulapuri pentru depozitarea efectelor personale, masă, scaune, cuier cu rastel pentru încălțăminte, toate în stare de bună folosință. Camera este, de asemenea, dotată cu grup sanitar propriu, prevăzut cu ușă cu sistem de închidere și sistem de aerisire, intrarea făcându-se din holul camerei. Grupul sanitar este prevăzut cu vas WC, chiuvetă, oglindă, etajeră, toate în stare corespunzătoare; accesul la apa potabilă este asigurat continuu. Grupul sanitar asigură condiții de igienă bune și intimitate pentru o conviețuire normală în comun, cu respectarea demnității umane.

Datorită numărului mare de camere de deținere și a faptului că deținuții distrug în mod constant bunurile unității (după cum s-a întâmplat și în cazul petentului, la data de 27.08.2018) administrația penitenciarului nu poate asigura numărul necesar de aparate TV

pentru toate camerele de deținere, astfel că în perioada 5-18.09.2018, în care petentul a fost cazat în camera E6.12, nu a avut acces la programe TV, însă de la acea dată până în prezent exercitarea acestui drept i-a fost asigurată.

Pe parcursul cazării în acea cameră petentul nu și-a exprimat nemulțumirea cu privire la condițiile de cazare sau la acordarea/neacordarea unor drepturi.

Urmare verificărilor efectuate la dosarul de cereri și în aplicația informatizată s-a constatat că în perioada încarcerării la Penitenciarul Arad petentul nu a formulat cincisprezece cereri, niciuna, însă, prin care să solicite eliberarea de fotocopii ale unor documente.

Potentul execută pedeapsa la Penitenciarul Arad în baza aprobării directorului general al ANP, nr. 34819/18.04.2018. Prin cererea nr. din data de 25.04.2018 petentul a solicitat transferul la Penitenciarul Gherla. Cererea a fost avizată pozitiv de către comisia de profil a unității la 9.05.2018, a fost înaintată ANP la 10.05.2018, dar prin adresa nr. 3839/8.06.2018 s-a dispus netransferarea la Penitenciarul Gherla, deoarece anterior se aprobase executarea pedepsei la Penitenciarul Arad; adresa amintită a fost adusă la cunoștința petentului la data de 11.06.2018.

Prin cererea nr. din data de 20.08.2018 petentul a solicitat transferul la Penitenciarul Mioveni; cererea a fost avizată pozitiv de comisia de profil la 20.08.2018, înaintată ANP la 23.08.2018, dar prin adresa nr. R/28.08.2018 (care a fost adusă la cunoștința petentului la 31.08.2018) s-a dispus netransferarea la Penitenciarul Mioveni, deoarece, anterior, se aprobase executarea pedepsei la Penitenciarul Arad.

Dosar nr 12808/2018

Dreptul încălcat: art. 50 și art. 34 din Constituție.

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: neluarea măsurilor pentru plata pensiei de invaliditate, administrarea în mod defectuos a tratamentului medical.

Situația de fapt: Prin petiția înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 12808 din 3 septembrie 2018 petentul, încarcerat în Penitenciarul Giurgiu, și-a exprimat nemulțumirea față de nedispunerea, de către reprezentanții locului de detenție, a unor măsuri apte a determina plata pensiei de invaliditate de care anterior a beneficiat, încălcarea dreptului de a beneficia de însoțitor, administrarea unui tratament medical prin substituirea produselor farmaceutice, neînregistrarea, în baza electronică de date, a tuturor afecțiunilor cu care este diagnosticat, contrar dispozițiilor Legii nr. 487/2017 (diabet tip II, HTA, hernie de disc gradul II și III, cu fragment discal rupt, traumatism cranio-cerebral, epilepsie, hernie inghinală dreaptă, tulburare de personalitate organică, omnicomicoză, supraponderalitate, deficiență psihică gravă – GAFS scor 10-1).

Față de aspectele invocate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare demersului realizat, autoritatea sesizată a comunicat, în esență, că în urma transferului dosarului de pensie al petentului de la Comisia de Expertiză a Capacității de Muncă Ilfov, la Comisia de Expertiză a Capacității de Muncă Giurgiu, din data de 7.08.2018, petentul a primit pensia de invaliditate.

În ceea ce privește desemnarea unui însoțitor, din verificările efectuate a rezultat că în cursul anilor 2017 și 2018 petentul a fost analizat în comisiile de selecționare și repartizare la muncă în vederea repartizării unui însoțitor, la datele de 25.09.2017 (deținutul propus a refuzat să fie însoțitor), 9.10.2017 (deținutul propus nu se îndeplinea condițiile pentru a fi selecționat deoarece avea raport de pedepsire pentru deținerea unui telefon mobil), 27.11.2017 (a fost repartizat ca însoțitor numitul X), 3.01.2018 (numitul X a fost retras, fiind

selecționat deținutul W), 14.05.2018 (situația a fost reanalizată și nu s-a acordat însoțitor, deoarece nu exista un certificat de handicap valabil) și 30.07.2018 (situația a fost reanalizată și nu s-a acordat însoțitor, deoarece nu exista un certificat de handicap valabil).

Referitor la aspectele privind substituirea unor medicamente s-a arătat că medicul curant, în funcție de recomandările medicilor specialiști, administrează substanțele active corespunzătoare, fiind diferită doar denumirea comercială a produselor farmaceutice, aspect ce se circumscrie procedurii de achiziție a medicamentelor.

Relativ la criticile vizând înregistrarea diagnosticelor în baza electronică de date a Administrației Naționale a Penitenciarelor s-a menționat că aceasta reprezintă un instrument de lucru aparținând sistemului penitenciar, iar atestarea diagnosticelor se realizează prin intermediul documentelor medicale (fișă medicală, registre de consultații, de boli cronice, de tratamente etc.), care constituie acte medico-legale, în care este consemnată asistența medicală acordată deținuților.

Dosar nr. 12636/2018

Dreptul încălcat: art. 21 din Constituție

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: neluarea măsurilor pentru prezentarea petentului la un termen de judecată.

Situația de fapt: Prin petiția înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 12636 din 30 august 2018, petentul, născut la 18.03.1984, ne-a sesizat în legătură cu neprezentarea sa, de către administrația penitenciarului în care era încarcerat, la un termen de judecată acordat de Judecătoria Satu Mare, aceasta având drept consecință, în opinia sa, încălcarea dreptului la un proces echitabil.

Față de aspectele invocate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare demersului realizat, autoritatea sesizată a comunicat, în esență, că la data de 12.06.2018 petentul a fost transferat de la Penitenciarul Spital Dej la Penitenciarul Satu Mare, dar, ulterior, nu a fost organizată misiunea de escortare pentru prezentarea în fața instanței, taxa judiciară de timbru fiind, însă, plătită. Conducerea Penitenciarului Satu Mare a luat măsuri de reinstruire a membrilor personalului din componența escortei cu privire la executarea misiunilor de escortare la instanțele de judecată.

De asemenea, s-a precizat că starea de fapt anterior expusă face obiectul dosarului penal nr. X/P/2018, constituit urmare plângerii penale pe care petentul a formulat-o.

Dosar nr. 6503/2018

Dreptul încălcat: art. 41 din Constituție

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: neasigurarea condițiilor corespunzătoare de muncă pentru personalul penitenciarului ce își desfășoară activitatea în cadrul blocului alimentar din Penitenciarul Bacău.

Situația de fapt: petenta ne-a sesizat cu privire la condițiile necorespunzătoare de muncă din cadrul blocului alimentar din unitatea de detenție menționată, ce pun în pericol sănătatea și integritatea fizică a personalului ce își desfășoară activitatea în acel sector.

Față de aspectele invocate, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului ne-am adresat Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Urmare demersului realizat, autoritatea sesizată a comunicat, în esență, că la data de 18 mai 2018 au fost efectuate verificări de către o echipă mixtă. Problemele existente la Blocul alimentar au fost discutate în ședința Comitetului de Securitate și Sănătate în muncă, aferentă trimestrului I. Unitatea penitenciară a contractat lucrări de refacere a tencuielii,

finisaje și igienizare pentru încăperea unde se prepară hrana, spălătorul de vase și holul blocului alimentar, recepția lucrării făcându-se la data de 6 martie 2018.

A fost demarată procedura de achiziție a două aparate de climatizare, pe lista "Alte cheltuieli și investiții" figurează și o marmită pe abur. Există autorizație sanitară de funcționare și înregistrare sanitară veterinară pentru cantină (popotă, cantină cadre, cantină deținuți, bloc alimentar); există încheiat un contract privind servicii de medicina muncii, iar pentru persoanele private de libertate care lucrează la blocul alimentar analizele se efectuează de o societate de profil. Analizele de apă se recoltează lunar și s-a achiziționat un sterilizator de cuțite.

În clădirea unde funcționează blocul alimentar nu există surse de încălzire, tubulatura destinată ventilării spațiului unde este preparată hrana este nefuncțională, nu se asigură verificări periodice bianuale ale instalației electrice, probele recomandate de medicul veterinar nu erau recoltate, dar exista o adresă înaintată ANP pentru realizarea unui protocol între ANP și ANSVA pentru efectuarea acestor probe în mod gratuit, dezinsecțiile și deratizările nu erau efectuate în anul 2018, ultimele fiind efectuate în decembrie 2017.

S-a mai comunicat că pentru rezolvarea, pe termen lung, a problemelor existente se au în vedere: realizarea periodică a lucrărilor de reparații curente și de întreținere până la contractarea lucrărilor de investiții, promovarea unui obiectiv mixt de investiții "supraetajare, modernizare și consolidare Pavilion școală, sector vizite, punct primire deținuți, post control nr. 2 și sală de sport deținuți la parterul căruia va fi amenajat un nou bloc alimentar, iar cel existent va funcționa până la finalizarea investiției, la definitivarea obiectivului mixt de investiții se va proceda la reautorizarea blocului alimentar; înlocuirea învelitorii de azbociment a blocului alimentar cu o alta, potrivit HG nr. 124/2003 privind prevenirea, reducerea și controlul poluării mediei cu azbest, asigurarea unui sistem de încălzire (aparate de climatizare), asigurarea unui sistem eficient de ventilație prin repararea sistemului de ventilație al hotelor/prin achiziționarea unui sistem de admisie-evacuare cu recuperarea căldurii, având în vedere că data estimativă a lucrărilor de investiții este anul 2023, asigurarea protecției lucrătorilor de la sectorul alimentar prin măsuri tehnico-organizatorice și medicale (asigurarea apei carbogazoase, a pauzelor pentru persoanele ce lucrează în locuri de muncă la peste 30 grade Celsius, examen medical periodic, verificarea periodică a instalației de împământare și a celei de protecție împotriva trăsnetului, luarea măsurilor de prevenire a incendiilor, menținere a curățeniei și ordinii, depozitarea materialelor combustibile, amenajarea și întreținerea căilor de acces și evacuare, verificarea periodică a mijloacelor de preparare și încălzire a hranei și remedierea deficiențelor sesizate, curățarea și degresarea hotelor și tubulaturilor de ventilație, revizuirea planului de prevenire și protecție cu măsuri specifice sectorului alimentar.

Dosar nr. 10481/13092/2018

Dreptul încălcat: 48 din Legea nr. 254/2013

Descrierea pe scurt a obiectului petiției: neasigurarea de condiții corespunzătoare de cazare.

Situația de fapt: petentul a sesizat, în esență, condițiile de cazare din Penitenciarul Brăila și nelegala aplicare a prevederilor Legii nr. 169/2017 și a dispozițiilor legale privind liberarea condiționată.

Aspectele invocate au făcut obiectul verificărilor efectuate cu ocazia anchetei realizată la data de 1 august 2018, de către reprezentanții instituției Avocatul Poporului, Biroul Teritorial Galați.

Reprezentanții instituției Avocatul Poporului au vizitat camera 5.4. din cadrul Secției V, în care petentul era cazat la data efectuării anchetei.

Din ansamblul verificărilor efectuate a rezultat că Penitenciarul B se confruntă cu problema supraaglomerării (indicele de ocupare la data de 7 august 2018 fiind de 161,82%); unitatea de deținere dispune de un număr de 446 de paturi instalate („436 - loc deținere”, „10 – infirmerii”), în condițiile în care capacitatea legală este de 275 persoane private de libertate, iar efectivul de 445 persoane private de libertate.

La data redactării petiției (11.07.2018), petentul era cazat în camera E 5.4, împreună cu alți 13 deținuți, cameră pe care o ocupa și la data efectuării anchetei, împreună cu alți 15 deținuți; camera are suprafața de 33,49 m² și volum de 93,77 m³. Paturile instalate sunt distribuite în grupuri de câte 2 și 3, suprapuse. Petentul a fost cazat în pat individual pe toată perioada șederii în unitate.

Camera E 5.4 este dotată cu patru mese rabatabile pentru servirea mesei și șaisprezece scaune din material plastic. Fiecare ansamblu de câte două paturi metalice are câte două lăzi amplasate în zona de jos a acestora pentru depozitarea bagajelor persoanelor private de libertate.

Camera este dotată cu o incintă ventilată pentru depozitarea alimentelor, existând rafturi metalice. De asemenea, la intrarea în secție există două vitrine frigorifice în care deținuții au depozitate alimente perisabile și băuturi (apă, suc).

Saltelele deținuților sunt noi, ignifugate, pernele și lenjeria de pat fiind oferite doar la cerere, majoritatea persoanelor private de libertate preferând să le folosească pe cele personale.

Ventilația camerei se asigură atât prin cele două geamuri cu mărimea de 1,2 m x 1,2 m fiecare, cât și prin ușa de la intrare, la fel ca și iluminarea naturală al incintei.

Baia camerei de deținere are dimensiuni de 5,8 m x 1,65 m, iluminarea naturală și ventilația asigurându-se printr-o fereastră de 1,2 m x 0,6 m, și având ca dotări două WC-uri tip turcesc, patru chiuvete de inox, patru oglinzi și policioare pentru depozitarea produselor de igienă.

La data efectuării anchetei pereții băii prezentau mușcături pe unele porțiuni, explicația dată de personalul penitenciarului fiind că deținuții lasă robinetul deschis în cea mai mare parte a timpului, acest lucru fiind constatat și de reprezentanții instituției Avocatul Poporului.

Programul de îmbăiere se realizează zilnic la dușul amenajat în baia camerei de deținere, conform graficului stabilit prin regulamentul de ordine interioară.

Apa potabilă se asigură de la rețeaua orașului.

În ceea ce privește măsurile luate pentru menținerea unei stări de igienă corespunzătoare a camerei de detenție și a spațiului ce are ca destinație păstrarea alimentelor, s-a precizat faptul că administrația penitenciarului, prin șefii de secții și personalul medical, controlează în permanență starea igienico-sanitară a spațiilor de deținere, aplicând întocmai dispozițiile legale privind prevenirea bolilor contagioase și desfășurând acțiuni prin care fiecare deținut să conștientizeze importanța menținerii unei igiene corespunzătoare în spațiile de deținere.

Materialele de curățenie se asigură lunar pentru fiecare cameră, în funcție de fondurile bugetare avute la dispoziție, iar activitățile de dezinfecție și deratizare se realizează periodic.

În ceea ce privește asistența medicală de specialitate, s-a constatat că medicul penitenciarului este în concediu pentru creșterea copilului, iar asistența medicală este asigurată o zi pe săptămână de către medicul Penitenciarului Galați (care se afla în unitate la data efectuării anchetei), de către medicul stomatolog și de către asistentele medicale. Directorul unității de detenție a precizat că s-a publicat un anunț pentru angajarea unui medic pe durată determinată, dar nu au existat candidați.

Penitenciarul Brăila a fost inclus în lista penitenciarelor unde condițiile de detenție sunt necorespunzătoare, prin Ordinul nr. 2773/C din 17 octombrie 2017 al ministrului justiției pentru aprobarea Situației centralizate a clădirilor care sunt necorespunzătoare din punctul de vedere al condițiilor de detenție.

Din discuția purtată cu petentul a reieșit faptul că, până la data analizării cererii de liberare condiționată în comisia pentru individualizarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate (02.07.2018), i s-au acordat 420 de zile de ”recurs compensatoriu”, petentul fiind nemulțumit pentru că ”doar pentru 4 zile” nu i s-au acordat încă 6 zile și nici o altă durată de timp, proporțional cu numărul de zile executate.

De asemenea, petentul a arătat că este nemulțumit că cele 6 zile considerate executate la 30 de zile efectiv executate în condiții necorespunzătoare nu au fost deduse din termenul de 5 luni stabilit de instanță, astfel încât să nu fie nevoit să aștepte 5 luni până la reanalizarea cererii de liberare condiționată.

După cum rezultă din evidența prezentată de către conducerea penitenciarului, cele 6 zile au fost consemnate în data de 06.07.2018, la împlinirea termenului legal pentru acordare. De altfel, pentru acest motiv petentul s-a adresat judecătorului de supraveghere a privării de libertate din cadrul Penitenciarului Brăila, iar plângerea a fost respinsă, ca nefondată prin încheierea nr. Z din 31 iulie 2018.

În ceea ce privește cererea de liberare condiționată, comisia pentru individualizarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate a dispus amânarea cu 7 luni.

Potentul a contestat această decizie, iar prin sentința penală pronunțată în dosarul nr. R/196/2018 a Judecătoriei Brăila, definitivă la data de 17.07.2018, prin necontestare, a fost respinsă, ca neîntemeiată cererea de liberare condiționată, fixându-se termen pentru reanalizarea situației petentului după 5 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii.

Față de datele obținute urmare verificărilor realizate, în temeiul disp. art. 59 din Constituție, coroborat cu art. 24 și art. 26 din Legea nr. 35/1997 au fost emise recomandări adresate ANP și Penitenciarului Brăila, în sensul dispunerii măsurilor legale pentru înlăturarea efectelor produse de supraaglomerarea constatată în Penitenciarul Brăila și pentru evitarea, în viitor, a unei situații similare (Recomandarea nr. 45/2018).

Prin adresa nr. 59508/DSDRP/23.11.2018 ANP s-a comunicat că ansamblul măsurilor avute în vedere și efectiv aplicate de către ANP tind, în esență, la echilibrarea efectivelor de deținuți custodiați, prin analizarea capacității de cazare a unităților subordonate și transferarea deținuților, pentru menținerea unui echilibru în ceea ce privește indicele de ocupare al unităților subordonate și reducerii aglomerației.

Astfel, s-a propus analiza cu prioritate a propunerilor de transfer, formulate, între altele, de Penitenciarul Brăila și netransferarea de persoane private de libertate în această unitate.

De asemenea, s-a precizat că unitățile de deținere profilate pe deținerea condamnaților clasificați să execute pedeapsa în regim semideschis, din apropierea Penitenciarului Brăila (cu un indice de supraaglomerare de 163,32% la data de 16.11.2018) au un indice de supraaglomerare mai ridicat (174,94% - Penitenciarul Vaslui, 171,94% - Penitenciarul Brăila).

S-a menționat, de asemenea, că ANP face eforturi de limitare a efectelor negative ale fenomenului de supraaglomerare, măsurile aplicate în scopul diminuării acestui fenomen vizând elaborarea de politici legislative pentru diminuarea efectivelor de deținuți și creșterea capacității de cazare a sistemului penitenciar. Cu referire la situația particulară a petentului s-a precizat că acesta este repartizat la regimul semideschis și beneficiază de facilitățile corespunzătoare, prevăzute de lege, între altele de a petrece timp liber în afara camerei de

deținere pe tot parcursul zilei (deținuții fiind introduși în cameră pentru servirea mesei și cu o jumătate de oră înaintea efectuării apelului de seară), utilizând camera de deținere pentru odihnă, igienă individuală, servirea mesei, și desfășurarea de activități administrative.

S-a concluzionat în sensul că în condițiile modificărilor legislative preconizate și în funcție de dinamica persoanelor private de libertate custodiate, repartizate într-un anumit regim de executare, ANP va avea în vedere inclusiv reprofilarea unor unități de deținere.

Dosar nr. 19709/2018 – sesizare din oficiu

Obiectul sesizării din oficiu: Potrivit informațiilor apărute în presă la data de 25 octombrie 2018, un deținut, încarcerat la Penitenciarul Arad, a atacat un agent de pază la data de 22 octombrie 2018.

Situația de fapt și demersurile realizate: În temeiul dispozițiilor art. 16 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am sesizat din oficiu și am solicitat Administrației Naționale a Penitenciarelor comunicarea datelor relevante referitoare la starea de fapt, măsurile dispuse și rezultatul procedurii derulate pentru investigarea incidentului ce a avut loc la data de 22 octombrie 2018.

Prin adresa nr. Z/DSDRP/2018 autoritatea sesizată a comunicat că la data de 22 octombrie 2018, în jurul orei 16.45, în timpul desfășurării activității de scoatere a gunoiului menajer din camerele de deținere, persoana privată de libertate AB (cazat singur în camera nr. E6.2) a solicitat agentului supraveghetor să i se permită ieșirea pe holul secției de deținere pentru a-și procura țigări.

Cererea sa fiind respinsă, deținutul a devenit agresiv, a forțat grilajul camerei de deținere și a încercat să iasă din cameră; agentul supraveghetor s-a opus, iar deținutul a continuat forțarea dispozitivelor de siguranță și l-a lovit pe agent în zona mâinilor, încercând, de asemenea, să îl taie în zona feței cu un ciob de sticlă pe care l-a scos din buzunarul pantalonilor, astfel după cum rezultă din declarațiile agentului supraveghetor și a deținutului selecționat pentru desfășurarea de activități lucrative în cadrul secției de deținere.

Agentul și deținutul selecționat pentru desfășurarea de activități de curățenie au reușit să blocheze ieșirea din cameră a persoanei private de libertate AB și să acționeze sistemul de protecție valori umane (Man Down).

Ulterior, la fața locului au ajuns trei membri din cadrul structurii de intervenție și un ofițer responsabil de zonă. Deținutul a avut un comportament agitat, a încercat să distrugă bunurile din camera de deținere, ținând în tot acest timp în mână ciobul de sticlă cu care a încercat să îl agreseze pe agentul supraveghetor.

Personalul a încercat să discute cu deținutul, acesta a fost necooperant și nu s-a supus somațiilor de încetare a actelor de agresiune și distrugere și de a arunca obiectul tăietor, astfel că a fost necesară intrarea în cameră și imobilizarea sa.

Deoarece deținutul nu s-a supus dispoziției de a se culca cu fața la podea și de a arunca din mână corpul tăietor menționat a fost folosită forța, fiindu-i apoi aplicate cătușele în poziția ”cu mâinile la spate” pentru o perioadă de cinci minute, până la prezentarea la cabinetul medical din cadrul Secției E8A, ocazie cu care nu au fost constatate urme vizibile de violență.

La cabinetul medical a fost prezentat și agentul supraveghetor agresat, constatându-se că acesta prezintă un traumatism la mâna dreaptă (edem bază deget inelar fața internă, eritem fața externă, fără limitare funcțională evidentă).

Ulterior, deținutul a fost introdus în aceeași cameră de deținere și au fost luate măsuri sporite de monitorizare. Cu ocazia percheziției efectuată în camera de deținere a fost descoperit și ciobul de sticlă, provenit dintr-un borcan spart.

S-a mai precizat că persoana privată de libertate AB are în antecedente numeroase acte de agresiune, autoagresiune și distrugere de bunuri, pe fondul patologiei din sfera psihiatrică.

La nivelul Penitenciarului Arad au fost dispuse următoarele măsuri: întocmirea raportului de incident deținutului AB, prezentarea acestuia și a agentului agresat la cabinetul medical, informarea judecătorului de supraveghere a privării de libertate și a dispeceratului Administrației Naționale a Penitenciarelor, sesizarea Parchetului de pe lângă Judecătoria Arad pentru săvârșirea infracțiunii de ultraj, întocmirea dosarului de incident, consilierea psihologică a deținutului, realizarea de adnotări în documentele operative cu privire la posibilitatea producerii unor evenimente negative, prelucrarea personalului cu privire la incidentul produs și sesizarea Comisiei de individualizare a regimului pentru includerea deținutului în categoria deținuților care prezintă risc pentru siguranța penitenciarului.

La data de 26 octombrie 2018 deținutul AB a fost audiat în fața Comisiei de disciplină și a fost sancționat prin hotărârea nr. 684/26.10.2018, aplicându-i-se sancțiunea suspendării dreptului de a primi vizite pentru trei luni; împotriva acestei hotărâri deținutul a formulat plângere la judecătorul de supraveghere a privării de libertate.

La data de 1 noiembrie 2018, deținutul AB a fost transferat pentru executarea pedepsei la Penitenciarul Gherla.

Dosar nr. 19766/2018 – sesizare din oficiu

Obiectul sesizării din oficiu: Potrivit informațiilor apărute în presă la data de 28 octombrie 2018, un deținut, încarcerat la Spitalul Penitenciar Mioveni, a rupt ușa de la cabinetul medical, precum și plasa de la gardul curții de plimbare, iar ulterior a adresat injurii și a amenințat un agent supraveghetor.

Evenimentele au avut loc la data de 27 octombrie 2018, în jurul orei 14:35, când, în timp ce se afla în curtea de plimbare a Spitalului Penitenciar Mioveni, pe fondul afecțiunilor psihice, deținutul a rupt plasa de la gardul curții de plimbare și a adus injurii și amenințări agentului supraveghetor, afirmând că îl va lovi atunci când va intra la apel.

Deținutul a fost ulterior dus la cabinetul medical (constatându-se că nu prezintă semne de violență), a devenit recalcitrant, lovind cu picioarele ușa cabinetului și desprinzând-o din perete.

Situația de fapt și demersuri realizate: Față de obiectul petiției, în temeiul dispozițiilor art. 16 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, ne-am sesizat din oficiu și am solicitat Administrației Naționale a Penitenciarelor comunicarea datelor relevante.

Autoritatea sesizată a comunicat, în esență, că la data de 27.10.2018, în jurul orei 14.35 agentul supraveghetor de la curțile de plimbare a alertat personalul cabinetului medical cu privire la o problemă de natură medicală a deținutului AC, care își exercita dreptul la plimbare zilnică în spațiul amenajat în acest sens.

După acordarea îngrijirilor medicale la fața locului, deținutul și-a revenit și a alergat către gardul ce despărțea curtea de plimbare în care se afla, de cea alăturată, a tras de acesta și a reușit să desprindă câteva puncte de sudură ale plasei metalice.

Deținutul a încetat actele de distrugere și a fost prezentat la cabinetul medical fără a fi folosită forța fizică sau mijloacele de imobilizare, a fost consultat și nu au fost constatate semne de violență. La cabinetul medical, membrii personalului au purtat discuții cu deținutul pentru detensionarea situației, dar acesta nu s-a calmat și a adresat injurii agentului supraveghetor, afirmând că îl va lovi când va intra în camera de deținere pentru apel.

În urma dispoziției șefului de tură, în sensul conducerii deținutului în curtea de plimbare pentru continuarea programului, în timp ce ieșea din cabinetul medical, deținutul a

împins cu putere ușa de acces, deteriorând-o prin deplasarea parțială a tocului din perete. Deținutul a fost internat în Penitenciarul Spital Mioveni, în cadrul secției Psihiatrie – cronici, iar la data de 30.10.2018 a fost transferat pentru executarea pedepsei la Penitenciarul Oradea.

Rapoartele de incident întocmite pentru abaterile săvârșite la data de 27.10.2018, împreună cu celelalte documente întocmite au fost trimise unității de destinație pentru continuarea procedurii disciplinare.

La data de 23.11.2018 Comisia de disciplină din cadrul Penitenciarului Oradea a aplicat sancțiunea prevăzută de art. 101 lit. e din Legea nr. 254/2013 – suspendarea dreptului de a primi vizite pe o perioadă de o lună, pentru abaterea săvârșită în curtea de plimbare și sancțiunea prevăzută de art. 101 lit. d din Legea nr. 254/2013 – suspendarea dreptului de a primi și de a cumpăra bunuri, cu excepția celor necesare pentru igiena individuală, pe o perioadă de o lună, pentru abaterea săvârșită la cabinetul medical.

La data de 28.10.2018, în jurul orei 01.10 deținutul a încercat să se sinucidă, motivând că nu mai dorește să rămână internat în spital. Comisia de disciplină de la nivelul Penitenciarului Oradea, prin hotărârea nr. 269/23.11.2018, a dispus soluția clasării dosarului disciplinar.

Persoana privată de libertate nu a formulat plângere împotriva celor trei hotărâri pronunțate de Comisia de disciplină la data de 23.11.2008.

Conducerea Penitenciarului Spital Mioveni a efectuat o cercetare cu privire la evenimentul produs, din care a rezultat că amenințările aduse agentului supraveghetor nu au produs acestuia o stare de temere cu privire la viața sau integritatea sa, fiind evident că injuriile și amenințările au fost consecința stării de tensiune creată în urma refuzului de a primi tratamentul recomandat (dozele pentru dimineață și prânz) și a lipsei produselor din tutun.

Urmare analizei realizată de membrii comisiei de cercetare administrativă din cadrul Penitenciarului Spital Mioveni cu privire la existența de pagube materiale, s-a constatat că deteriorările produse au fost remediate fără cheltuirea unor sume de bani, neexistând, așadar, un prejudiciu material.

De asemenea, a fost sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Pitești cu privire la săvârșirea, de către deținut, a infracțiunii de ultraj asupra personalului prezent în serviciu.

CAPITOLUL XI

DOMENIUL PROPRIETATE, MUNCĂ, PROTECȚIE SOCIALĂ, IMPOZITE ȘI TAXE

CONSIDERAȚII GENERALE

În anul 2018, în cadrul domeniului de activitate Proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe au fost soluționate 1370 petiții reprezentând un procent de 12,71% din numărul total de 10777 petiții înregistrate la instituția Avocatul Poporului (sediul central).

În funcție de specializările domeniului de activitate, cele **1370 petiții** au fost structurate astfel:

1. **Proprietate:** 869 petiții;
2. **Muncă:** 315 petiții;
3. **Protecție socială:** 16 petiții;
4. **Impozite și taxe:** 141 petiții.

Un număr de 29 petiții au avut ca obiect specializări multiple.

Au fost efectuate 27 anchete la instituțiile publice și au fost emise 4 recomandări. De asemenea, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în 6 situații.

Astfel, **anchetele** au fost efectuate la următoarele instituții publice: Instituția Prefectului Județul Ilfov, Agenția Domeniilor Statului, Primăria Sector 5, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, Ministerul Educației Naționale, Primăria comunei Orbeasca, județul Teleorman, Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară, Agenția Română a Calității în Învățământul Preuniversitar, Primăria municipiului Pitești, Primăria orașului Balș, Spitalul Universitar de Urgență București, Inspectia Muncii, Primăria comunei Castelu, județul Constanța, Instituția Prefectului - Județul Dolj, Primăria comunei Zătreni, județul Vâlcea, Primăria comunei Lăcusteni, județul Vâlcea, Instituția Prefectului - Județul Teleorman, Spitalul orașenesc Zimnicea, Primăria orașului Eforie, Primăria comunei Poieni, județul Cluj, Instituția Prefectului-Județul Vâlcea, Instituția Prefectului-Județul Hunedoara, Inspectoratul Școlar Județean Gorj, Primăria orașului Otopeni, județul Ilfov.

Recomandările emise de Avocatul Poporului, anterior menționate, au vizat luarea măsurilor legale ce se impun de către:

- Comisia locala de fond funciar Popești-Leordeni, județul Ilfov, în vederea emiterii titlurilor de proprietate, astfel cum s-a dispus prin Hotărârea Comisiei județene pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor Ilfov nr. 48 din 5 februarie 2018, având în vedere faptul că este obligația comisiei locale de a întocmi documentațiile aferente solicitărilor privind reconstituirea dreptului de proprietate private asupra terenurilor și de a le înainta comisiei județene, în ordinea cronologică a înregistrării cererilor la comisia locală (recomandarea nr. 31/2018);

- Comisia județeană pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor Ilfov, în vederea emiterii titlurilor de proprietate astfel cum s-a dispus prin Hotărârea Comisiei județene pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor Ilfov nr. 48 din 5 februarie 2018, având în vedere dispozițiile art. 36 lit. i) din Legea nr. 165/2013(recomandarea nr. 31/2018);

- Președintele - Director General al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate, în vederea evitării situațiilor în care au fost achitate contribuțiile de asigurări sociale de sănătate aferente, prin aplicarea dispozițiilor art. 180 alin.(1) lit. b) din Codul Fiscal, însă persoanele respective nu au putut beneficia de serviciile medicale de bază oferite persoanelor asigurate (recomandarea nr. 33/2018);

- Prefectul județului Bacău, ca autoritate publică inițiatoare (conform art. 1 lit. c) din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561/2009), în vederea efectuării demersurilor legale pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 613/1994, în sensul schimbării regimului juridic al apartamentelor atribuite persoanelor afectate de o deflagrație, pentru a fi atribuite în proprietatea acestor persoane (recomandarea nr. 18/2018).

În cadrul departamentului, au fost instrumentate un număr de **5 dosare** care au fost ulterior **înaintate Biroului contencios administrativ și juridic, în vederea analizării oportunității formulării unor acțiuni în contencios administrativ, pentru trei dintre acestea înaintându-se acțiunile la instanța competentă.**

De asemenea, a fost înaintată o **propunere de ridicare de excepție de neconstituționalitate** și a fost avizată **încă o propunere în acest sens, aceasta din urmă fiind deja depusă la Curtea Constituțională.**

Totodată, **au fost semnalate și două lacune legislative, procedura referitoare la acestea fiind în lucru.**

În completare, menționăm faptul că reprezentanții acestui departament au participat la elaborarea *Raportului special privind respectarea drepturilor persoanelor persecutate din motive politice de către dictatura instaurată în România în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989.*

SECȚIUNEA 1

PROPRIETATE

În anul 2018, din totalul petițiilor, 869 petiții au fost analizate în contextul prevederilor art. 44, art. 51 și art. 52 din Constituție privind dreptul de proprietate privată, dreptul de petiționare și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică.

Principalele probleme aduse în atenția instituției Avocatul Poporului care au ca obiect încălcarea dreptului de proprietate privată au fost, în mare măsură, aceleași ca în fiecare an, și anume:

- tergiversarea punerii în posesie;
- tergiversarea eliberării/modificării titlurilor de proprietate;
- lipsa de răspuns din partea autorităților la cererile formulate de beneficiarii legilor de restituire a dreptului de proprietate;
- tergiversarea adoptării soluțiilor în dosarele constituite în temeiul Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, de către entitățile responsabile cu soluționarea notificărilor;
- tergiversarea adoptării soluțiilor în dosarele ce au ca obiect cererile formulate în temeiul Legii nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940, republicată, cu

modificările și completările ulterioare, precum și a Legii nr. 290/2003 privind acordarea de despăgubiri sau compensații cetățenilor români pentru bunurile proprietate a acestora, sechestrate, reținute sau rămase în Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța, ca urmare a stării de război și a aplicării Tratatului de Pace între România și Puterile Aliate și Asociate, semnat la Paris la 10 februarie 1947, cu modificările și completările ulterioare.

Și în anul 2018, petițiile soluționate au vizat, în principal, modul de aplicare a legilor cu caracter reparatoriu în materia proprietății, respectiv: Legea nr.18/1991 privind fondul funciar, republicată, cu modificările și completările ulterioare; Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare; Legea nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar, în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940, republicată, cu modificările și completările ulterioare; Legea nr. 290/2003 privind acordarea de despăgubiri sau compensații cetățenilor români pentru bunurile proprietate a acestora, sechestrate, reținute sau rămase în Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța, ca urmare a stării de război și a aplicării Tratatului de Pace între România și Puterile Aliate și Asociate, semnat la Paris la 10 februarie 1947, cu modificările și completările ulterioare; Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare; Legea nr. 164/2014 privind unele măsuri pentru accelerarea și finalizarea procesului de soluționare a cererilor formulate în temeiul Legii nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940, precum și al Legii nr. 290/2003 privind acordarea de despăgubiri sau compensații cetățenilor români pentru bunurile proprietate a acestora, sechestrate, reținute sau rămase în Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța, ca urmare a stării de război și a aplicării Tratatului de Pace între România și Puterile Aliate și Asociate, semnat la Paris la 10 februarie 1947, și pentru modificarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare.

Față de aceste aspecte, constatăm că nici de această dată termenele nu au fost respectate, un număr semnificativ de cereri de restituire formulate atât în temeiul legilor fondului funciar, cât și în temeiul Legii nr. 10/2001, cu modificările și completările ulterioare, rămânând nesoluționate.

Deși Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, **a instituit termene precise** pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, **aceste termene legale nu au fost respectate, unele fiind în mod repetat prorogate și ulterior abrogate, iar altele mult depășite.**

Mai mult, deși în cazul hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile nu s-au aplicat prevederile art. 7 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 prin care s-a suspendat, până la întocmirea situației centralizatoare la nivel local, emiterea hotărârilor de validare/invalidare de către comisiile județene de fond funciar sau, după caz, de către Comisia de Fond Funciar a Municipiului București, eliberarea titlurilor de proprietate, punerea în posesie de către comisiile locale de fond funciar, precum și orice alte proceduri administrative în domeniul restituirii fondului funciar, au rămas, hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, unele datând de mulți ani, care nu au fost puse încă în executare.

Unul dintre motivele pentru care nu s-a finalizat punerea în posesie și emiterea titlurilor de proprietate este că în componența comisiilor locale nu există un expert cadastrist deși, potrivit art. 1 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 13/2001 privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor comunitare pentru cadastru și agricultură, cu modificările și completările ulterioare, prevede că: „*La nivelul unităților administrative - comune, orașe și municipii - se înființează servicii comunitare pentru cadastru și agricultură*”, ce are ca efect imposibilitatea întocmirii documentației premergătoare emiterii titlurilor de proprietate

Însă, art. 5 alin. (1) din Regulamentul privind procedura de constituire, atribuțiile și funcționarea comisiilor pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, a modelului și modului de atribuire a titlurilor de proprietate, precum și punerea în posesie a proprietarilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 890/2005, cu modificările și completările ulterioare, prevede următoarele:

„*Comisiile comunale, orașenești sau municipale au următoarele atribuții principale:*
(...)”

f) întocmesc situații definitive, potrivit competențelor ce le revin, privind persoanele fizice și juridice îndreptățite să li se atribuie teren, cu suprafața și amplasamentele stabilite, conform planului de delimitare și parcelare întocmit;

g) întocmesc situații cu titlurile de proprietate eliberate în condițiile art. 27 alin (2²) din Legea nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și în cazurile în care proprietarii renunță la titlul de proprietate pentru intrarea în legalitate și înaintează comisiei județene propuneri de revocare a acestor titluri;

h) înaintează și prezintă spre aprobare și validare comisiei județene situațiile definitive, împreună cu documentația necesară, precum și divergențele produse și consemnate la nivelul acestor comisii;

i) pun în posesie, prin delimitare în teren, persoanele îndreptățite să primească terenul, completează fișele de punere în posesie a acestora, după validarea de către comisia județeană a propunerilor făcute, și le înmânează titlurile de proprietate, potrivit competențelor ce le revin;”

Mai mult, potrivit art. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 890/2005, cu modificările și completările ulterioare, prevede că: *Comisiile județene și a municipiului București au următoarele atribuții principale:*

a) organizează instruirea comisiilor comunale, orașenești și municipale și asigură distribuirea legilor, a prezentului regulament, a hărților și planurilor la zi, precum și a altor materiale necesare pentru desfășurarea în bune condiții a activității acestora;

b) asigură îndrumarea și controlul comisiilor comunale, orașenești și municipale prin desemnarea pe comune, orașe și municipii a membrilor din comisia județeană;

Aceste prevederi trebuie coroborate cu cele ale art. 36 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora „*Constituie contravenție săvârșirea oricăreia dintre următoarele fapte, dacă nu sunt comise în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să fie considerate infracțiuni:*

i) fapta persoanei fizice, care are calitatea de membru al comisiei locale sau județene, de a împiedica în orice mod sau de a întârzia nejustificat reconstituirea sau constituirea, după caz, a dreptului de proprietate ori eliberarea titlului de proprietate către persoanele îndreptățite” iar potrivit art. 39 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, „*Constatarea contravențiilor prevăzute la art. 36 și aplicarea sancțiunilor prevăzute la art. 37 se fac de către împuterniciții*

Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților sau de către prefect ori împuterniciții acestuia”,

Această lipsă de control efectiv din partea împuterniciților Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților sau de către prefect ori împuterniciții acestuia este, în opinia noastră, un alt motiv de tergiversare a punerilor în posesie și a eliberării titlurilor de proprietate, deși potrivit prevederilor art. 36 lit. h) din Legea nr.165/2013 nerespectarea termenelor prevăzute de prezenta lege constituie contravenție, dacă faptele nu sunt comise în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să fie considerate infracțiuni.

Un exemplu concludent este cel al unor Comisii locale de fond funciar care nu au pus în posesie și nu au întocmit și înaintat documentațiile necesare emiterii titlurilor de proprietate pentru suprafețele validate prin Hotărârea Comisiei Județene Vâlcea nr. 5242/2000 (Comisia locală de fond funciar Zătreni), respectiv prin Hotărârea Comisiei Județene nr. 443/2007 (Comisia locală de fond funciar Lăcusteni).

În consecință, în data de 7 august 2018, ne-am adresat Primăriei comunei Zătreni și, respectiv, Primăriei comunei Lăcusteni.

Prin adresa nr. 3588 din 19 septembrie 2018, Primăria comunei Zătreni a precizat faptul că există încheiat un contract cu o societate de cadastru prin Programul național de cadastru și carte funciară a lucrărilor de înregistrare sistematică, cu mențiunea că persoanele îndreptățite care doresc emiterea unor titluri de proprietate parțiale pot solicita comisiei locale de fond funciar emiterea acestora.

Astfel, având în vedere răspunsurile transmise de Primăria comunei Zătreni, precum și lipsa de răspuns a Primăriei comunei Lăcusteni, în vederea clarificării situațiilor prezentate, au fost aprobate două anchete, **una la Primăria comunei Zătreni și una la Primăria comunei Lăcusteni**, în data de **26 septembrie 2018**.

Prin procesul-verbal de anchetă, în urma aspectelor prezentate, a documentelor depuse și a discuțiilor purtate, s-a consemnat că întocmirea documentațiilor cadastrale pentru emiterea titlurilor de proprietate este îngreunată de **lipsa unui expert cadastrist**, cu mențiunea că organigrama instituției nu permite angajarea unui astfel de expert.

Ne-a fost pusă la dispoziție adresa nr. 3588 din 19 septembrie 2018, formulată de Primăria comunei Zătreni, în urma sesizării instituției noastre, ce a fost transmisă Instituției Prefectului - Județul Vâlcea, prin care s-a solicitat efectuarea demersurilor legale în vederea suplimentării organigramei cu un post de expert cadastrist.

De asemenea, s-a consemnat faptul că după ce Unitatea Administrativă Teritorială Zătreni va primi răspuns la solicitarea susmenționată, va informa instituția Avocatul Poporului despre angajarea acestui expert cadastrist.

La ancheta efectuată la Primăria comunei Lăcusteni, prin procesul-verbal de anchetă, în urma aspectelor prezentate, a documentelor depuse și a discuțiilor purtate, s-au consemnat următoarele:

Ne-a fost pusă la dispoziție Hotărârea nr. 174 din 31 august 2018, emisă de Comisia județeană pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra terenurilor Vâlcea, prin care a fost validată suprafața de 77 ha pentru un număr de 202 persoane cu teren forestier.

De asemenea, s-a precizat în procesul verbal încheiat faptul că respectiva comisie locală va întocmi procesele verbale de punere în posesie, până la sfârșitul anului, condiționat de avizarea acestora către Ocolul Silvic Bălcești.

În context, precizăm că potrivit art. 128 din Codul Silvic, republicat, cu modificările și completările ulterioare, „(1) Până la punerea în posesie a terenurilor forestiere în temeiul legilor funciare, Regia Națională a Pădurilor - Romsilva are obligația să execute lucrările

tehnice silvice conform amenajamentelor silvice și reglementărilor impuse de regimul silvic, acordând proprietarilor profitul rezultat din valorificarea masei lemnoase respective.

(2) Profitul rezultat se acordă în bani sau în natură, la cererea proprietarilor, pentru perioada dintre validare și punerea în posesie.

(3) Dreptul de proprietate asupra terenurilor forestiere se exercită de la data emiterii procesului-verbal de punere în posesie a acestora, dată la care noii proprietari sunt obligați să-și asigure administrarea/serviciile silvice în condițiile prezentei legi”.

Însă, Ocolul Silvic Bălcești a refuzat să semneze procesele-verbale de punere în posesie pe **vechile amplasamente** ale proprietarilor, motiv pentru care în data de 9 ianuarie 2019 am sesizat Direcția Silvică Vâlcea (Dosar nr. 9938/2018, aflat în lucru).

Mai mult, cu ocazia unei alte anchete efectuate în data de 22 noiembrie 2018, s-a constatat că la nivelul Comisiei județene Vâlcea, în majoritatea celor 89 de comisii locale, situația întâlnită la comuna Tetoiu este similară, fapt cunoscut de către această comisie, motivele invocate fiind aceleași, respectiv faptul că nu există încadrate în cadrul primăriilor persoane autorizate să efectueze lucrări cadastrale, precum și lipsa fondurilor necesare încheierii de către aceste primării a unor contracte de prestări servicii cu firme specializate.

Astfel, Comisia județeană Vâlcea va solicita comisiilor locale ca, **în termen de 30 de zile**, să dispună luarea tuturor măsurilor legale în vederea contractării serviciilor de cadastrare sau încadrării cu personal specializat, urmând a informa instituția Avocatul Poporului despre rezultatul acestor măsuri.

În plus, reprezentanții Primăriei comunei Tetoiu vor informa instituția Avocatul Poporului despre demersurile efectuate pentru ca, începând cu anul 2019, Unitatea Administrativ-Teritorială Tetoiu să încheie contract de prestări servicii cu firme sau persoane fizice autorizate pentru a putea beneficia de prevederile Ordonanței Guvernului nr. 35/2016 în cadrul Programului Național de Cadastru și Carte Funciară.

Un alt motiv îl reprezintă situația terenurilor preluate în vederea finalizării procesului de restituire de comisiile locale de fond funciar de la Agenția Domeniilor Statului, care este o procedură greoaie, cu multe returnări a documentației ceea ce, inevitabil, duce la întâzieri.

Astfel, Comisia locală de fond funciar Bistrița nu a soluționat problemele privind reconstituirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, deși prin Decizia nr. 541 din 12 iulie 2016, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate ridicată direct de Avocatul Poporului și a constatat că prevederile din anexa nr. 3.30 la Legea nr. 45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu - Șișești” și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare, **sunt constituționale în măsura în care suprafețele de teren cuprinse în această anexă nu se suprapun cu cele asupra cărora a fost reconstituit dreptul de proprietate prin Hotărârea nr. 825 din 9 noiembrie 2007 a Comisiei județene pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra terenurilor Bistrița - Năsăud, confirmată prin Decizia civilă nr. 153/R/2010, irevocabilă, pronunțată de Tribunalul Bistrița - Năsăud - Secția civilă, în Dosarul nr. xx/cc/2009.**

Primăria municipiului Bistrița, județul Bistrița - Năsăud ne-a comunicat că „*până la această dată nu a fost returnată în vreun mod documentația conținând procesul verbal de delimitare a suprafețelor de 116 ha și 33,01 ha teren agricol aflată la Agenția Domeniilor Statului din luna mai 2017, nu a fost demarată procedura prevăzută de art. 6 alin. (5) și art. 9 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, raportat și la statuările instanței de judecată din Decizia civilă nr. 9504/2014, a Curții de Apel Cluj pronunțată în Dosarul nr. 4096/112/2012 al Tribunalului Bistrița - Năsăud și nu a fost predată vreo suprafață din cea validată în favoarea persoanelor fizice”.*

În aceste condiții, am sesizat Agenția Domeniilor Statului, solicitând să ne informeze cu privire la măsurile luate pentru analizarea documentației conținând procesul verbal de delimitare a suprafețelor de 116 ha și 33,01 ha teren agricol înaintată din luna mai 2017 și rezultatul acestora.

Agencia Domeniilor Statului ne-a comunicat că nu se regăsește nicio documentație de reconstituire.

În aceste condiții, am sesizat, din nou, Primăria municipiului Bistrița, județul Bistrița - Năsăud.

Primăria municipiului Bistrița, județul Bistrița – Năsăud ne-a comunicat că la Agenția Domeniilor Statului-Reprezentanța Teritorială Bistrița-Năsăud a fost înaintată cu adresa Comisiei județene Bistrița-Năsăud nr. IF/9968/16.05.2017, documentația necesară punerii la dispoziția Comisiei municipale Bistrița a terenului înscris pe Anexa nr. 29 Bistrița, de 116 ha. teren agricol.

Potrivit răspunsului nr. IF/19011/08.10.2018 al Comisiei județene Bistrița - Năsăud, nu a fost restituită documentația de către Agenția Domeniilor Statului-Reprezentanța Teritorială Bistrița-Năsăud, cu toate că în conținutul adresei de înaintare nr. IF/9968/16.05.2017 a fost prevăzut termenul de 5 zile de la primire, în vederea restituirii, astfel că nu pot fi puse în posesie persoanele înscrise pe Anexa nr. 29 Bistrița, anexa având un număr de 59 de poziții.

Urmare a anchetei efectuate în data de 25 octombrie 2018, Agenția Domeniilor Statului, prin adresa înregistrată sub nr. 20471 din data de 9 noiembrie 2018, ne-a transmis spre știință răspunsul comunicat Primăriei municipiului Bistrița, județul Bistrița - Năsăud din care reiese că „*Agencia Domeniilor Statului din cele de 116 ha teren cu destinație agricolă solicitate de Instituția Prefectului - Județul Bistrița - Năsăud poate pune la dispoziția Comisiei locale de fond funciar Bistrița, numai suprafața de teren aflată în administrarea sa, respectiv pentru suprafața de 84,1095 ha pe Bistrița, cu condiția pe care am exprimat-o și în corespondența anterioară de a reface procesul verbal de delimitare pentru această suprafață*”.

Ținând cont de dispozițiile art. 147 alin. (1) din Constituția României referitoare la deciziile Curții Constituționale care prevăd că: „*Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept*”, am sesizat, din nou, Agenția Domeniilor Statului.

Agencia Domeniilor Statului ne-a comunicat că în data de 27 noiembrie 2018, a solicitat Stațiunii de Cercetare și Producție Pomicolă Bistrița punerea la dispoziție a diferenței de teren necesară soluționării tuturor cererilor de reconstituire sau să-i transmită motivele pentru care nu pot face acest demers. Totodată, ne-a precizat că în măsura în care reprezentanții Stațiunii de Cercetare și Producție Pomicolă Bistrița vor răspunde afirmativ la solicitare își arată întreaga disponibilitate pentru a preda suprafața de 116 ha Comisiei Locale de Fond Funciar Bistrița însă la acest moment nu întreaga suprafață se află în administrarea sa.

În această situație, în data de 8 ianuarie 2019, am sesizat, încă o dată, Agenția Domeniilor Statului, solicitând să ne informeze dacă, între timp, a primit răspuns din partea Stațiunii de Cercetare și Producție Pomicolă Bistrița la această solicitare, precum și cu privire

la eventualele măsuri pe care le poate lua pentru soluționarea acestei situații. (Dosar nr. 8173/2018, aflat în lucru)

O altă situație similară, se regăsește la nivelul Comisiei locale pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor Potlogi care tergiversează punerea în posesie pentru terenurile în suprafață de 4,22 ha, respectiv de 4,92 ha validate prin Hotărârea Comisiei județene pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor Dâmbovița nr. 1986/10.03.2010, în anexa 23 - teren ADS, **aflat pe teritoriul administrativ al localității Corbii Mari, județul Dâmbovița.**

Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Teleorman **ne-a comunicat că limitele administrative dintre județul Dâmbovița și județul Teleorman au fost modificate în sistemul integrat de cadastru și carte funciară potrivit Deciziei Civile nr. 241/R/08.03.2017, pronunțată de Curtea de Apel Brașov în dosarul nr. 7363/120/2011*.**

Agenția Domeniilor Statului ne-a comunicat că după modificarea limitelor administrative dintre județul Dâmbovița și județul Teleorman potrivit Deciziei Civile nr. 241/R/08.03.2017 pronunțată de Curtea de Apel Brașov în dosarul nr. 7363/120/2011*, o suprafață de **1111,13 ha** de pe UAT Corbii Mari, județul Dâmbovița a trecut pe teritoriul administrativ al comunelor Gratia și Sârbeni, județul Teleorman, din care suprafața de **554,4954 ha** se află în proprietate statului român și administrarea Agenției Domeniilor Statului. În urma acestei modificări, este necesară reluarea procedurii de inventariere conform Legii nr. 165/2013 la nivelul celor trei comune, pentru a fi în concordanță cu dispozitivul hotărârii judecătorești, iar până la finalizarea procedurii de inventariere avansarea unei liste cu terenurile retrocedabile care rămân pe UAT Corbii Mari nu este posibilă. După finalizarea reinventarierii terenurilor pe UAT Corbii Mari, Comisia locală pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor Potlogi va trebui să întocmească o documentație în vederea predării prin protocol de predare – primire a suprafețelor de teren necesare reconstituirii dreptului de proprietate.

Primăria comunei Potlogi, județul Dâmbovița ne-a comunicat că respectiva comisia respectivă nu poate urma procedura de retrocedare a suprafețelor validate, respectiv întocmirea procesului verbal de delimitare și înaintarea acestuia Comisiei județene pentru aprobarea amplasamentului.

Având în vedere că Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Dâmbovița a informat Primăria comunei Potlogi că parcelele 1334 și 1336 care se află pe teritoriul UAT Corbii Mari, parcele pe care se află și cele două terenuri solicitate au număr cadastral/carte funciară, am solicitat acestei instituții să ne informeze dacă Comisia Locală de Fond Funciar Potlogi poate încheia procesul-verbal de punere în posesie a terenurilor în suprafață de 4,22 ha, respectiv de 4,92 ha. (Dosar nr. 16600/2017, aflat în lucru).

Aceste prevederi trebuie corelate cu dispozițiile art. 21 alin. (4) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căroră: *„Comisiile județene de fond funciar și Comisia de Fond Funciar a Municipiului București pot propune Comisiei Naționale soluționarea cererilor de retrocedare prin acordare de măsuri compensatorii potrivit prezentei legi numai după epuizarea suprafețelor de teren agricol afectate restituirii în natură, identificate la nivel local”.*

O altă problemă constatată este cea ridicată de art. 34 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia *„Dosarele înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor vor fi soluționate în termen de 60 de luni de la data*

intrării în vigoare a prezentei legi, cu excepția dosarelor de fond funciar, care vor fi soluționate în termen de 36 de luni”.

Astfel, termenul în care dosarele înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor trebuiau să fie soluționate **a expirat**, motiv pentru care ne-am adresat și ne-am adresat **Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților**.

Într-un asemenea caz, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților ne-a comunicat că dosarul **nu a fost repartizat personalului de specialitate în vederea analizării, în prezent fiind analizate în vederea soluționării, potrivit ordinii de înregistrare, dosarele până la numărul 28000/CC.**

De asemenea, am fost informați că *„Repartizarea dosarelor în vederea analizării se face în conformitate cu prevederile alin. 4 al art. 34 din Legea nr. 165/2013, (alineat introdus din Legea nr. 103/23.05.2016), potrivit cărora dosarele se soluționează în ordinea înregistrării la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor, respectiv, Secretariatului Comisiei Naționale pentru Compensarea Imobilelor.*

Singurele excepții sunt prevăzute la art. 34 alin. (5) din Legea nr. 165/2013, potrivit cărora se soluționează cu prioritate doar următoarele categorii de dosare:

a) dosarele în care Secretariatul Comisiei Naționale a solicitat documente potrivit art. 21 alin. (5);

b) dosarele în care, prin hotărâri judecătorești irevocabile/definitive, instanțele de judecată s-au pronunțat cu privire la existența și întinderea dreptului, precum și la calitatea de persoană îndreptățită;

c) dosarele constituite în baza cererilor formulate de persoanele prevăzute la art. 33 alin. (4)”.

În aceste condiții, am solicitat să ne informeze cu privire la **măsurile dispuse de către Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților pentru respectarea acestui termen prevăzut în mod expres de lege** și rezultatul acestora.

În ceea ce privește **Legea nr. 164/2014** privind unele măsuri pentru accelerarea și finalizarea procesului de soluționare a cererilor formulate în temeiul Legii nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940, precum și al Legii nr. 290/2003 privind acordarea de despăgubiri sau compensații cetățenilor români pentru bunurile proprietate a acestora, sechestrate, reținute sau rămase în Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța, ca urmare a stării de război și a aplicării Tratatului de Pace între România și Puterile Aliate și Asociate, semnat la Paris la 10 februarie 1947, și pentru modificarea unor acte normative, precizăm că nu au fost aduse modificări în anul 2017, astfel **că plata despăgubirilor stabilite se efectuează în ordinea cronologică a emiterii acestora**, în tranșe anuale egale, eșalonat, pe o perioadă de 5 ani, începând cu data de 1 ianuarie 2015.

Însă, potrivit art. 13 din Legea nr. 164/2014, cu modificările și completările ulterioare, *„(1) Comisiile județene, respectiv a municipiului București pentru aplicarea Legii nr. 9/1998, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și a Legii nr. 290/2003, cu modificările și completările ulterioare, au obligația de a soluționa, prin hotărâre, cererile de acordare a despăgubirilor înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, după cum urmează:*

a) în termen de 9 luni, comisiile care mai au de soluționat un număr de până la 500 de cereri depuse în temeiul Legii nr. 9/1998, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al Legii nr. 290/2003, cu modificările și completările ulterioare;

b) în termen de 18 luni, comisiile care mai au de soluționat un număr între 501 și 1.000 de cereri, depuse în temeiul Legii nr. 9/1998, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al Legii nr. 290/2003, cu modificările și completările ulterioare;

c) în termen de 36 de luni, comisiile care mai au de soluționat un număr de peste 1.000 de cereri depuse în temeiul Legii nr. 9/1998, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al Legii nr. 290/2003, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Termenele prevăzute la alin. (1) **curg de la data de 1 ianuarie 2015**”.

Astfel, termenul în care Comisiile județene, respectiv a municipiului București, aveau obligația de a soluționa, prin hotărâre, cererile de acordare a despăgubirilor **a expirat**.

Urmare a demersului efectuat într-un dosar (nr. 5733/2018), Comisia municipiului București pentru aplicarea Legii nr. 9/1998 și a Legii nr. 290/2003 ne-a comunicat că: „Menționăm că, **în prezent, la nivelul Comisiei se regăsesc 5930 de dosare rămase de soluționat**, constituite în temeiul Legii nr. 9/1998 și a Legii nr. 290/2003, acesta reprezentând numărul total al cererilor rămase de analizat/reanalizat și de soluționat. Între acestea se regăsesc atât dosare nesoluționate, cât și dosare analizate, soluționate prin emiterea de hotărâri, invalidate prin decizii ale Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților și retransmise Comisiei în vederea reanalizării, potrivit îndrumărilor acestei instituții. Totodată, **se regăsesc și dosare în care au fost formulate acțiuni în instanță în care au fost pronunțate hotărâri judecătorești, prin care se instituie în sarcina Comisiei diferite obligații, sub sancțiunea penalizării pe zi întârziere**.

Așa cum rezultă din raportarea transmisă Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților cu nr. CN/EC/20173, 20900/P/26.10.2017, din numărul total de dosare rămase de soluționat pe Legea nr. 290/2003, la nivelul Comisiei se regăsesc 60 de dosare soluționate anterior intrării în vigoare a Legii nr. 164/2014 prin adoptarea de hotărâri pentru care au fost emise decizii de către A.N.R.P. cu solicitarea de reanalizare a cererilor în vederea revocării hotărârilor, categorie din care face parte și dosarul administrativ nr. 1093”.

Menționăm, în context, că potrivit art. 14 alin. (2) din Legea nr. 164/2014, cu modificările și completările ulterioare, „Hotărârile emise de comisiile județene, respectiv a municipiului București pentru aplicarea Legii nr. 9/1998, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și a Legii nr. 290/2003, cu modificările și completările ulterioare, după data intrării în vigoare a prezentei legi, **se validează/invalidază de Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, prin decizie, în termen de 18 luni de la data înregistrării lor**”.

Având în vedere prevederile art. 16 alin. (1) din Legea nr. 164/2014, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora **Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților exercită, din oficiu sau pe baza unor sesizări motivate ale persoanelor îndreptățite, controlul cu privire la aplicarea prevederilor legale de către comisiile județene, respectiv a municipiului București pentru aplicarea Legii nr. 9/1998, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și a Legii nr. 290/2003, cu modificările și completările ulterioare**, am sesizat Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților.

Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților ne-a comunicat că: „cu privire la situația centralizatoare pe fiecare județ referitoare la aplicarea prevederilor legale de către comisiile județene pentru aplicarea Legii nr. 9/1998 și a Legii nr. 290/2003, vă comunicăm următoarele:

1. în urma demersurilor întreprinse au fost identificate 10 comisii județene care mai au cereri nesoluționate, formulate în temeiul Legii nr. 290/2003, după cum urmează: Bihor (1), **București (4520)**, Constanța (2), Dolj (18), Giurgiu (1), Hunedoara (1), Ilfov (1), Sibiu

(15), Tulcea (1) și Timiș (4);

2. în urma demersurilor întreprinse au fost identificate 5 comisii județene care mai au cereri nesoluționate, formulate în temeiul Legii nr. 9/1998, după cum urmează: **București (1410), Constanța (3), Dolj (1), Ilfov (20) și Tulcea (16).**

Însă, potrivit art. 16 alin. (1) din Legea nr. 164/2014, cu modificările și completările ulterioare, **Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților exercită, din oficiu sau pe baza unor sesizări motivate ale persoanelor îndreptățite, controlul cu privire la aplicarea prevederilor legale de către comisiile județene, respectiv a municipiului București pentru aplicarea Legii nr. 9/1998, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și a Legii nr. 290/2003, cu modificările și completările ulterioare.**

În continuarea demersurilor, **în data de 10 august 2018**, am sesizat, din nou, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, solicitând luarea măsurilor legale care se impun pentru soluționarea acestei situații, astfel încât comisiile județene care mai au cereri nesoluționate, formulate în temeiul Legii nr. 290/2003 și în temeiul Legii nr. 9/1998, să le soluționeze în cel mai scurt timp și să dispună informarea Avocatului Poporului cu privire la rezultatul acestora.

Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, prin adresa înregistrată sub nr. 20467 **din data de 9 noiembrie 2018**, ne-a comunicat următoarele:

„Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. 9848/10.08.2018, înregistrată la Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților cu nr. 86159/RG/2282/DPSC/2018 prin care solicitați impunerea unor măsuri pentru soluționarea cererilor formulate atât în temeiul Legii nr. 9/1998, cât și a Legii nr. 290/2003 și înregistrate la Instituțiile Prefecților - județelor Bihor, Constanța, Dolj, Giurgiu, Ilfov, Sibiu, Tulcea și a municipiului București, vă aducem la cunoștință că ne-am adresat instituțiilor mai sus-amintite cu solicitarea de a ne comunica stadiul actual al cererilor formulate în baza Legii nr. 9/1998 și a Legii nr. 290/2003.

Până în prezent au răspuns solicitării A.N.R.P. următoarele instituții:

- Instituția Prefectului - Județul Giurgiu ne-a comunicat că nu mai există cereri nesoluționate atât în temeiul Legii nr. 9/1998, cât și în temeiul Legii nr. 290/2003;

- Instituția Prefectului - Municipiul București ne-a comunicat că din cauza numărului mare de cereri înregistrate atât în temeiul Legii nr. 9/1998, cât și în temeiul Legii nr. 290/2003 și anume 13.421 de dosare, la data prezentei **la nivelul municipiului București mai sunt de soluționat un număr de 4836 de cereri înregistrate în temeiul Legii nr. 290/2003 și un număr de 1266 de cereri înregistrate în temeiul Legii nr. 9/1998.** Totodată, aceștia ne-au mai comunicat că depun eforturi considerabile în vederea soluționării tuturor cererilor. Ritmul scăzut de soluționare a cererilor a fost cauzat de lipsa de personal și schimbările legislative;

- Instituția Prefectului - Județul Ilfov ne-a comunicat că mai sunt de soluționat doar 3 cereri înregistrate în temeiul Legii nr. 9/1998, iar toate cererile înregistrate în temeiul Legii nr. 290/2003 au fost soluționate. Totodată, am mai fost informați și asupra faptului că cele 3 cereri nu au fost soluționate din cauza lipsei de specialiști tehnici. În acest sens Instituția Prefectului - județul Ilfov a făcut demersuri la cele 40 de UAT-uri din județul Ilfov în vederea identificării unor specialiști evaluatori în construcții.

Prin Ordinul nr. 542/24.09.2018, Prefectul județului Ilfov a desemnat membri în Comisia Județeană Ilfov pentru Aplicarea Legii nr. 9/1998 și a Legii nr. 290/2003, 2 ingineri din cadrul Primăriei orașului Voluntari. În perioada imediat următoare se va convoca Comisia tehnică de evaluare a construcțiilor, terenurilor și a recoltelor constituită prin Ordinul nr. 542/24.09.2018, în vederea analizării celor 3 cereri nesoluționate și încheierea activității de soluționare a acestora;

- *Instituția Prefectului - Județul Bihor ne-a comunicat că nu mai există cereri nesoluționate atât în temeiul Legii nr. 9/1998, cât și în temeiul Legii nr. 290/2003.*

De asemenea, vă informăm că la momentul în care am solicitat informații cu privire la stadiul de soluționare a cererilor înregistrate în temeiul legii nr. 9/1998 și a Legii nr. 290/2003, atât Instituția Prefectului - județul Tulcea, cât și Instituția Prefectului - județul Timiș raportase faptul că nu mai există cereri nesoluționate.

În acest sens, vă transmitem fotocopiile răspunsurilor primite de la Instituțiile Prefecților-județelor Giurgiu, Ilfov, Bihor și a municipiului București.

Nu în ultimul rând, vă comunicăm că vă vom ține la curent cu stadiul de soluționare a cererilor înregistrate și nesoluționate atât în temeiul Legii nr. 9/1998, cât și în temeiul Legii nr. 290/2003 la nivelul județelor Constanța, Dolj, Sibiu și Tulcea, pe parcurs ce vom primi informațiile solicitate”.

Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților ne-a comunicat că Instituția Prefectului - județul Sibiu a informat-o că au fost soluționate toate cererile formulate în baza Legii nr. 9/1998 iar „*pentru ultimele dosare nesoluționate în temeiul Legii nr. 290/2003 a început procesul de întocmire a solicitărilor de documente necesare, urmând ca acest proces să fie finalizat într-un timp relativ scurt, respectiv până la sfârșitul anului 2018 sau cel mai târziu în primul trimestru al anului 2019”.*

Ulterior, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, prin adresa înregistrată sub nr. 22339 din data de 7 decembrie 2018, ne-a comunicat că:

- *Instituția Prefectului - Județul Constanța a menționat că mai au de soluționat două dosare depuse în temeiul Legii nr. 9/1998 și trei dosare depuse în temeiul Legii nr. 290/2003, urmând ca în cel scurt timp să se finalizeze procesul de retrocedare”;*

- *Instituția Prefectului - Județul Dolj a menționat că mai au de soluționat 18 cereri formulate în temeiul Legii nr. 290/2003, care nu au fost completate cu acte în susținerea calității de persoană îndreptățită, deși au fost transmise solicitanților mai multe adrese în acest sens. În ceea ce privește numărul cererilor formulate în temeiul Legii nr. 9/1998 mai este de soluționat un dosar care provine de la Comisia Județeană București;*

- *Instituția Prefectului - Județul Tulcea a menționat că dosarele aflate în lucru la Comisia Județeană pentru aplicarea Legii nr. 9/1998 și a Legii nr. 290/2003 vor fi finalizate până la sfârșitul anului 2018”.*

Având în vedere că la nivelul municipiului București mai sunt de soluționat un număr de **4836 de cereri înregistrate în temeiul Legii nr. 290/2003** și un număr de **1266 de cereri înregistrate în temeiul Legii nr. 9/1998**, a fost aprobată efectuarea unei anchete la Instituția Prefectului – municipiului București.

De asemenea, menționăm că o parte din petițiile cu care am fost sesizați au reclamat lipsa de răspuns a Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților privitoare la stadiul de soluționare a dosarelor înregistrate la această autoritate.

În funcție de înscrisurile doveditoare/documentele atașate, în vederea soluționării aspectelor reclamate, au fost efectuate demersuri la Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților.

Alte aspecte sesizate de către petenți, au fost:

1. Imposibilitatea dobândirii proprietății asupra terenului aferent construcției dobândite în temeiul Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu modificările ulterioare.

Însă, prin Decizia nr. 3 din 30 ianuarie 2017 referitoare la pronunțarea unei hotărâri prealabile privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3, art. 9, art. 26 alin. (3) din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu modificările ulterioare, coroborate cu art. 37 din Normele metodologice privind aplicarea Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 20/1996, republicate, Înalta Curte de Casație și Justiție, a decis că: *„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3, art. 9, art. 26 alin. (3) din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu modificările ulterioare, coroborate cu art. 37 din Normele metodologice privind aplicarea Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 20/1996, republicate, stabilește că proprietarul construcției are dreptul să dobândească proprietatea și asupra terenului aferent acesteia și să solicite, în caz de refuz, pe calea acțiunii în justiție, obligarea la perfectarea contractului de vânzare-cumpărare”*.

Urmare a demersului efectuat, Administrația Fondului Imobiliar ne-a comunicat că încă din anul 2017 a supus atenției Guvernului României și Secretariatului General al Guvernului necesitatea urgentă de a reglementa legislativ metodologia de înstrăinare a terenurilor aferente imobilelor-construcție ce intră sub imperiul Legii nr. 112/1995, precum și modul de calcul al prețului acestor terenuri, finalizarea procedurilor de înstrăinare a terenurilor aferente imobilelor naționalizate nu poate fi efectuată până la adoptarea de către executiv a unui act normativ.

Având în vedere dispozițiile art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 21/2017 privind organizarea, funcționarea și atribuțiile Secretariatului General al Guvernului, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora:

(1) Secretariatul General al Guvernului îndeplinește următoarele atribuții principale:

(...) 8. inițiază proiecte de acte normative în condițiile art. 22 alin. (4) teza a 3-a din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările și completările ulterioare, precum și dispozițiile art. 22 alin. (5) din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora „Secretariatul general al Guvernului asigură, prin aparatul propriu, continuitatea derulării operațiunilor tehnice aferente actelor de guvernare, constituind elementul de legătură și stabilitate al guvernării”, am sesizat Secretariatul General al Guvernului cu rugămintea să ne informeze cu privire la eventualele demersuri pe care le poate iniția pentru reglementarea acestei situații.

De asemenea, Instituția Prefectului - Municipiul București ne-a comunicat că Legea nr. 18/1991 nu este temeiul legal pentru emiterea unor titluri de proprietate pentru terenurile ce intră sub incidența Legii nr. 112/1995, în condițiile în care legea reglementează vânzarea acestora odată cu construcția sau ulterior, potrivit Deciziei nr. 3/30.01.2017.

Secretariatul General al Guvernului ne-a comunicat că *„În conformitate cu prevederile art. 22 alin. (4) teza a III-a din Legea nr. 90/2001, cu modificările și completările ulterioare, Secretariatul General al Guvernului are drept de inițiativă legislativă pe domeniile aflate sub incidența atribuțiilor sale și ale autorităților și instituțiilor publice aflate în subordinea sa ori a Guvernului. Astfel, având în vedere cele prezentate apreciem că Secretariatul General al Guvernului nu are atribuții și nu poate întreprinde demersuri pentru reglementarea metodologiei de înstrăinare a terenurilor aferente imobilelor ce intră sub incidența Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu*

destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu modificările și completările ulterioare.

În vederea identificării unei soluții legale pentru problema ridicată de petentă, precizăm că adresa mai sus menționată a fost comunicată Ministerului Justiției și Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, autorități publice cu atribuții în domeniu”. (Dosar nr. 19715/2018 aflat în lucru).

2. Eliberarea certificatelor de urbanism și a autorizațiilor de construire, cu încălcarea prevederilor legale în materie:

Primăria municipiului București refuză să-și dea acordul pentru amplasarea unui calcan nou pe limita de proprietate, necesar obținerii Autorizației de Construire, conform Certificatului de Urbanism nr. 911/115 „C” din 21.08.2017 eliberat de Primăria sectorului 2 București, a cărui valabilitate a fost prelungită până la data de 21.08.2019.

Direcția Patrimoniu din cadrul Primăriei municipiului București ne-a comunicat că a transmis, spre analiză și răspuns, Direcției Urbanism sesizarea instituției noastre.

Direcția Urbanism din cadrul Primăriei municipiului București ne-a comunicat că „*acest acord este necesar în măsura în care se execută construcții noi, amplasate adiacent construcțiilor existente și în imediata lor vecinătate – și numai dacă sunt necesare măsuri de intervenție pentru protejarea acestora, pentru lucrări de construcții cu altă destinație decât celor a clădirilor învecinate*”.

Primăria sectorului 2 București ne-a comunicat că „*prin condiționarea eliberării autorizației de construire de acordul vecinului (proprietarul terenului cu adresa str. Comisul Buzincă, nr. 21, numărul cadastral 215499), vor fi respectate dispozițiile legale în materie de vecinătate, evitând încălcarea prerogativelor dreptului de proprietate al vecinului*”.

În aceste condiții, am sesizat Viceprimarul municipiului București, solicitând să ne informeze ce entitate din cadrul Primăriei municipiului București este abilitată să-și dea acordul pentru obținerea Autorizației de Construire.

Urmare a demersului efectuat, Direcția Urbanism din cadrul Primăriei municipiului București, prin adresa înregistrată sub nr. 1 din data de 3 ianuarie 2019, ne-a comunicat că a transmis această solicitare, Direcției Patrimoniu din cadrul Primăriei municipiului București (Dosar nr. 12644/2018, aflat în lucru).

3. Solicitarea unor consultații juridice cu privire la raporturile juridice dintre persoane fizice, persoane juridice de drept privat, persoane fizice și persoane juridice de drept privat, referitoare la:

- ieșirea din indiviziune și la realizarea succesiunii;
- încheierea unui contract de donație pentru un loc de veci concesionat în cadrul Cimitirului Reînvierea;
- nemulțumirea față de modul de măsurare și întocmire a unor planuri cadastrale de către o persoană autorizată/expert topo-cadastral;
- înscrierea în cartea funciară a unor imobile, înscriere asupra căreia a fost admisă o cerere de reexaminare, fiind ulterior anulată înscrierea inițială a imobilelor respective;
- posibilitatea construirii unui imobil pe un teren cu deschidere mai mică decât minimumul legal, prin amplasarea construcției respective cu geamurile îndreptate spre vecini;
- posibilitatea de a contesta o amendă pentru neplata rovinietei;
- transferul unei sume de bani din România în Franța, prin intermediul MoneyGram, instituție financiară, sumă retrasă de o persoană necunoscută;
- probleme cu vecinii;

- nemulțumiri referitoare la consecințele înstrăinării unui teren imobil, care anterior a făcut și obiectul unui contract de arendă și la neplata arendei pentru grâu deja însămânțat pe terenul care a făcut obiectul arendei, respectiv vânzării/cumpărării (identitate în ceea ce privește arendașul și cumpărătorul).

4. Nemulțumiri legate de hotărârile judecătorești:

Petentul a reclamat nepunerea în executare de către Comisia locală Vela pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor a Sentinței civile nr. 9114/2012 a Judecătoriei Craiova, definitivă și irevocabilă, prin care Comisia locală Vela pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor a fost obligată să-l pună în posesie cu suprafață de 20,57 ha. și să întocmească documentația pentru emiterea titlului de proprietate.

Având în vedere că nu am primit răspuns din partea Comisiei locale pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor Vela la adresa nr. 5229 din data de 24 aprilie 2018, ne-am adresat Comisiei județene Dolj pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor.

Întrucât nu am primit răspuns nici din partea Comisiei județene Dolj pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor la adresa nr. 5229 din data de 11 iunie 2018, ne-am adresat Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților.

Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, prin adresa înregistrată sub nr. 13068 din data de 7 septembrie 2018, ne-a comunicat că a fost inițiată o corespondență cu reprezentanții Comisiei locale Vela, urmând să ne comunice cu celeritate măsurile dispuse în vederea soluționării celor sesizate de către petent.

Față de această situație, am sesizat, din nou, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, solicitând să ne comunice măsurile dispuse.

Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, ne-a comunicat că petentul a fost invitat în data de 7 iunie 2018 la sediul Primăriei comunei Vela în vederea prezentării situației terenurilor disponibile din rezerva Comisiei locale pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor dar a refuzat oferta Comisiei locale și a fost trecut în Anexa 10 la Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, anexă care urmează să fie avizată de către Agenția Domeniilor Statului și Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară.

5. Solicitarea unor consultații juridice cu privire la interpretarea unor dispoziții legale.

FIȘE DE CAZ:

Dosar nr. 11655/2016 Petentul a reclamat Primăria comunei Ceanu Mare, județul Cluj, pentru lipsa de răspuns la petiția nr. 5181 din 19 aprilie 2016 (în legătură cu soluționarea dosarului de reconstituire a dreptului de proprietate după autorul său).

Având în vedere cele expuse, ne-am adresat Primăriei comunei Ceanu Mare, județul Cluj.

În urma demersurilor întreprinse, am primit din partea primăriei răspunsul nr. 6899 din 31 august 2016, prin care am fost informați că cererea de reconstituire a dreptului de proprietate pentru suprafața de 8,30 ha după autorul petentului este, în prezent, nesoluționată deoarece au existat o serie de incertitudini referitoare la amplasament, iar, în cele din urmă, s-a constatat că terenul este situat pe raza comunei Ceanu Mare, însă este deținut cu titlu de proprietate de alte persoane.

Având în vedere aceste aspecte, Comisia locală de fond funciar Ceanu Mare ne-a informat că nu dispune de alt amplasament, dar va dezbate cazul în prima ședință de fond funciar pentru identificarea unei soluții.

Luând în considerare cele de mai sus, în data de 8 septembrie 2016, am revenit la Primăria comunei Ceanu Mare cu precizarea că sesizarea a avut ca obiect lipsa răspunsului către petent la petiția nr. 5181 din 19 aprilie 2016. În legătură cu obiectul petiției, respectiv reconstituirea dreptului de proprietate după autorul petentului, am solicitat autorității să precizeze data la care va avea loc ședința de fond funciar și să ne transmită dovada că petentului i-au fost comunicate aceste aspecte.

La data de 6 octombrie 2016, prin răspunsul nr. 8707, înregistrat la instituția Avocatul Poporului cu nr. 17627 din 10 octombrie 2016, primăria ne-a informat că, la data de 5 octombrie 2016, petentului i s-a expediat răspunsul nr. 9133. De asemenea, Primăria comunei Ceanu Mare ne-a mai adus la cunoștință faptul că, la data de 13 octombrie 2016, se va analiza cererea petentului de reconstituire a dreptului de proprietate (nr. 217 din 16 martie 1998).

Ca urmare a acestui răspuns, **în data de 25 octombrie 2016, am solicitat primăriei** să ne comunice dacă cererea petentului a fost analizată pe 13 octombrie 2016, precum și rezultatul întrevederii, însoțit de documente doveditoare.

Prin *noul răspuns (nr. 9784 din 7 noiembrie 2016)*, am fost informați cu privire la faptul că în data de 13 octombrie 2016 a fost analizată cererea petentului de reconstituire a dreptului de proprietate (nr. 217 din 16 martie 1998), însă situația nu a fost clarificată, urmând a se verifica documentele de proprietate ale unei alte persoane, care deține terenul revendicat de petent.

Având în vedere răspunsul primit, **am solicitat primăriei (22 noiembrie 2016)** să ne informeze dacă a fost verificat titlul persoanei în cauză și ce măsuri urmează să întreprindă în continuare în vederea clarificării problemei.

Întrucât nu am mai primit niciun răspuns, am sesizat Instituția Prefectului – Județul Cluj, la data de 25 ianuarie 2017.

Drept urmare, am primit răspunsul nr. 10302 din 15 februarie 2017, prin care Primăria comunei Ceanu Mare ne-a informat că s-a procedat la verificarea modului în care ocupă terenul în cauză deținătorul actual și s-a constatat că întregul amplasament este ocupat, existând titluri de proprietate ale persoanelor care au încheiat contracte de vânzare – cumpărare cu persoana mai sus amintită în perioada 2007 – 2008. Față de situația ivită, primăria a solicitat un punct de vedere instituției Avocatul Poporului pentru soluționarea situației petentului.

Având în vedere cele de mai sus, la data de 16 martie 2017, am cerut primăriei să ne precizeze următoarele:

- dacă a fost întocmită situația centralizatoare prevăzută de art. 6 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România;
- dacă această situație a fost vizată de Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară și transmisă comisiei județene de fond funciar;
- dacă au fost centralizate toate cererile de restituire nesoluționate, în vederea stabilirii suprafeței de teren necesare finalizării procesului de restituire, potrivit art. 8 din același act normativ.

Referitor la solicitarea de a oferi un punct de vedere pentru soluționarea situației petentului, am precizat că, în exercitarea atribuțiilor sale, Avocatul Poporului nu se substituie autorităților publice (art. 2 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată. De asemenea, am menționat că, potrivit

prevederilor Legii nr. 35/1997, republicată, instituția Avocatul Poporului nu este abilitată să ofere consultații juridice. Mai mult, potrivit art. 2 lit. (i) din Hotărârea Guvernului nr. 572/2013, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților controlează modul de aplicare a legislației din domeniul restituirii proprietății funciare și asigură aplicarea unitară a acesteia.

Prin urmare, în virtutea atribuțiilor ce decurg din funcția de demnitate publică deținută, este necesar ca, în mod expres, autoritatea să își însușească legislația în vigoare, astfel încât să poată identifica în cel mai scurt timp soluțiile legale ce se impun în vederea clarificării situației petentului și să informeze instituția Avocatul Poporului cu privire la acestea. În caz contrar, urmând a fi analizată posibilitatea efectuării unei anchete.

În data de 10 mai 2017, am primit răspunsul nr. 2280, prin care am fost informați că s-a identificat un amplasament situat în tarlăua 19, parcela 1537 Bolduț, în suprafață de 8,30 ha care i se va oferi petentului în ședința de fond funciar din luna mai 2017.

Față de acestea, în data de 22 mai 2017, am solicitat Primăriei comunei Ceanu Mare ca, după desfășurarea ședinței de fond funciar din luna mai, să ne informeze dacă petentul a fost de acord cu amplasamentul mai sus menționat și dacă s-a început întocmirea documentației prelabile în vederea emiterii titlului de proprietate.

Întrucât nu am mai primit niciun răspuns, la data de 11 iulie 2017, am revenit la Primăria comunei Ceanu Mare cu aceleași solicitări și menționând din nou că, în cazul în care nu se va da curs solicitării Avocatul Poporului, se va analiza posibilitatea efectuării unei anchete.

Prin răspunsul nr. 4558 din 31 iulie 2017, primăria ne-a informat că, în data de 31 iulie 2017, prin adresa nr. 4727, petentului i s-a oferit un alt amplasament în suprafață de 8,30 ha (5,50 ha pășune în tarlăua 99, parcela 5692/2 situată pe vechiul amplasament și 2, 80 ha pășune în tarlăua 97, parcela 5616).

La data de 28 august 2017, am solicitat primăriei să ne informeze dacă petentul a acceptat oferta după expirarea termenului de 7 zile și dacă a fost întocmit procesul verbal de punere în posesie.

Deoarece nu am primit niciun răspuns la această solicitare, la data de 15 noiembrie 2017, am sesizat din nou primăria, cu solicitarea de a ne informa în cel mai scurt timp dacă petentul a acceptat oferta terenului pus la dispoziție de către comisia locală, și dacă a fost întocmit procesul verbal de punere în posesie. În caz contrar, în virtutea atribuțiilor instituției Avocatul Poporului, urmând a se efectua o anchetă.

Față de cele expuse, întrucât nu am primit niciun răspuns și în interesul soluționării acestei situații, a fost efectuată **o anchetă la Primăria comunei Ceanu Mare, județul Cluj.**

În urma anchetei efectuate, au reieșit următoarele aspecte:

Potentul este îndreptățit la reconstituirea dreptului de proprietate asupra unui teren în suprafață de 8,3 ha, situat administrativ pe teritoriul comunei Ceanu Mare, județul Cluj. În acest context, se impune precizarea că vechiul amplasament este parțial ocupat, în urma emiterii unor titluri de proprietate. De la momentul înregistrării cererii de reconstituire a dreptului de proprietate până la data efectuării anchetei, reprezentanții Comisiei Locale Ceanu Mare au încercat identificarea unei modalități de soluționare a problemei pe care o întâmpină petentul, prin oferirea mai multor amplasamente, pe care acesta le-a refuzat.

La data de 21 februarie 2018, a avut loc ședința Comisiei Locale de fond funciar Ceanu Mare, ocazie cu care s-a propus să i se acorde o suprafață de 2,8 ha, situată în locul cunoscut sub denumirea „Groapa Popii”. Oferta urmând să îi fie trimisă în zilele care au urmat anchetei, întrucât a fost necesară, în prealabil, rezilierea contractului de concesiune existent anterior cu privire la suprafața respectivă. Urmare a acestui fapt, în 4 aprilie 2018, a fost încheiat un nou

contract de concesiune, fără includerea în acest nou contract, a unei suprafețe de 10 ha teren, dintre care 2,8 ha reprezintă suprafața de teren care va fi propusă spre despăgubire. În ceea ce privește restul suprafeței de teren la care este îndreptățit petentul, respectiv 5,5 ha, reprezentanții primăriei specifică faptul că acesta a refuzat în mod nejustificat terenul propus, deoarece acesta coincide cu vechiul amplasament al terenurilor aparținând antecesorilor săi.

Totodată, am primit din partea Primăriei comunei Ceanu Mare, județul Cluj răspunsul nr. 3980 din 27 aprilie 2018, prin care ni s-a transmis faptul că petentul a refuzat în scris cele două oferte făcute de primărie în anul 2017, iar la data de 27 aprilie 2018, Comisia Locală Ceanu Mare i-a înaintat oferta nr. 3979, cu termen de răspuns 7 zile de la comunicare: 5,50 ha - tarlăua 99, parcela 5692/2, pe vechiul amplasament (aceeași ofertă ca și în anul 2017) și 2,80 ha pășune - tarlăua 97, parcela 5616.

Dosar nr. 14716/2017 Petentul a reclamat tergiversarea soluționării reconstituirii dreptului de proprietate asupra celor trei terenuri în suprafață totală de 7,15 ha, la care este îndreptățit.

Față de situația expusă, ne-am adresat Primăriei orașului Ștefănești, județul Argeș.

În urma demersurilor întreprinse, nu am primit din partea primăriei niciun răspuns, motiv pentru care ne-am adresat Instituției Prefectului Județului Argeș, care ne-a comunicat (răspuns nr. 3006 din 5 februarie 2018, înregistrat sub nr. 2742 din 7 februarie 2018) aspecte și documente deja cunoscute, precizând că acestea au fost constatate în urma verificărilor efectuate la sediul Primăriei orașului Ștefănești, județul Argeș, în data de 7 septembrie 2017.

Având în vedere răspunsul primit, am revenit la prefectură, care ne-a comunicat o copie a celei mai recente oferte făcute de C.L.F.F. Ștefănești (16 martie 2018), menținându-și punctul de vedere anterior exprimat.

Față de cele comunicate, ne-am adresat din nou prefecturii, care, prin răspunsul nr. 3076 din 21 mai 2018, ne-a informat că *petentul refuză categoric acordarea diferenței de 2,1416 ha teren rămas de retrocedat pe orice alt amplasament, în afara celui care ar întregi suprafața deja atribuită, aspect ce nu poate fi luat în considerare, întrucât, în zonă, nu mai există teren disponibil. Cu privire la emiterea titlurilor de proprietate (pentru suprafețele de teren de 2,01 ha, respectiv 2,9984 ha), ni s-a precizat că acest lucru este posibil, în măsura în care sunt definitive procedurile cadastrale de petent, întrucât primăria nu deține fondurile necesare pentru efectuarea operațiunilor.*

Având în vedere cele de mai sus, am revenit la Primăria orașului Ștefănești, județul Argeș, care, prin răspunsul nr. 22139 din 11 iulie 2018, înregistrat sub nr. 10532 din 13 iulie 2018, ne-a precizat că *petentului i s-a făcut o ofertă transmisă de două ori (7 noiembrie 2017 și 16 martie 2018) pentru punerea în posesie parțială pentru suprafața de 1,8167 ha, iar petentul nu a răspuns. În ceea ce privește emiterea celor două titluri de proprietate pentru suprafețele de teren de 2,01 ha, respectiv 2,9984 ha, la fel ca în răspunsul prefecturii, ni s-a transmis că petentul, în vederea înaintării documentației premergătoare, trebuie să formuleze o cerere și să depună planurile de amplasament și delimitare ale imobilelor, precum și procesele verbale de punere în posesie. De asemenea, am fost informați și cu privire la faptul că primăria intenționează să autorizeze unul dintre angajați în domeniul cartografiei și geodeziei clasa E, pentru a putea întocmi planuri parcelare și planuri de amplasament și delimitare ale imobilelor necesare.*

Față de răspunsul primit, am revenit pentru lămuriri suplimentare la Primăria orașului Ștefănești, județul Argeș, care, prin răspunsul nr. 30313 din 20 septembrie 2018, ne-a comunicat faptul că, prin Comisia Locală de Fond Funciar Ștefănești, *petentului i s-a transmis de două ori (7 noiembrie 2017 și 16 martie 2018) propunerea pentru punerea în posesie parțială pentru suprafața de 1,8167 ha din totalul de 2,1416 ha teren rămas de*

retrocedat, însă nu și-a exprimat nici acceptul, nici refuzul, până la data formulării răspunsului. În cazul în care ar fi acceptat amplasamentul, C.L.F.F. Ștefănești ar fi urmat să identifice în teren un amplasament aflat la dispoziție, în vederea completării suprafeței totale.

Cu privire la *întocmirea titlurilor de proprietate*, astfel cum petentul a fost informat anterior, pentru emiterea acestora, este necesar să fie întocmită documentația cadastrală, motiv pentru care primăria dorește să autorizeze unul dintre angajați în domeniul cartografiei și geodeziei clasa E sau B, pentru a putea întocmi planuri parcelare și planuri de amplasament și delimitare ale imobilelor necesare. Pentru a se concretiza autorizarea, *președintele Comisiei Locale de Fond Funciar Ștefănești intenționează, după rectificarea bugetului local, un proiect de hotărâre privind alocarea de sume de bani în acest sens, în acest fel urmând a se rezolva toate solicitările de acest gen, inclusiv cea a petentului.*

Dosar nr. 4086/2018 Petentul a reclamat problemele pe care le-a întâmpinat din partea Primăriei Comunei Slobozia Mândra, cu privire la modificările survenite ca urmare a Sentinței Civile pronunțată de Judecătoria Turnu Măgurele, județul Teleorman, în anul 2014 prin care s-a dispus modificarea titlului de proprietate respectiv, iar numeroasele demersuri întreprinse nu au dus la soluționarea acestor probleme.

Reținând cele reclamate instituția Avocatul Poporului a sesizat Primăria Comunei Slobozia Mândra, să comunice pe de o parte, dacă a procedat la emiterea Anexei 24 ca urmare a modificării titlului de proprietate respectiv prin Sentința Civilă pronunțată de Judecătoria Turnu Măgurele, județul Teleorman, în anul 2014 și, totodată, dacă această anexă a fost comunicată petentului și pe de altă parte, dacă contractul de arendă a fost înregistrat de arendaș cu modificările survenite ca urmare a modificării titlului de proprietate prin Sentința Civilă respectivă.

În urma demersului întreprins, instituția Avocatul Poporului a primit, din partea Primăriei Comunei Slobozia Mândra adresa de răspuns și, ținând cont de precizarea că *arendator nu este autorul defunct al cărui nume a fost corectat conform Sentinței civile din 2014*, am solicitat transmiterea unei copii a contractului de arendă.

Ulterior, primăria a răspuns și contrar celor afirmate de primărie, cum că aceste contracte de arendă încheiate în **anul 2013** au fost modificate potrivit Sentinței Civile din 2014 a Judecătoriei Turnu Măgurele, județul Teleorman, am revenit și **am solicitat din nou**, să ne facă dovada că aceste contracte au fost înregistrate de arendaș cu modificările survenite ca urmare a modificării titlului de proprietate nr..... prin Sentința Civilă nr..../2014 a Judecătoriei Turnu Măgurele, județul Teleorman.

Față de acest răspuns am considerat oportun să revenim și am solicitat să ne comunice dacă contractul de arendă încheiat în baza titlului de proprietate nr....., anterior modificării acestuia conform Sentinței Civile din 2014, a continuat să-și producă efectele și după modificarea titlului de către instanță, iar primăria a transmis că arendașul este cel în măsură să ne comunice cele solicitate.

Ținând cont de cele reclamate, instituția Avocatul Poporului a sesizat și Instituția Prefectului - Județul Teleorman.

Având în vedere că situația a fost amânată în mod repetat, **în data de 5 decembrie 2018 a fost aprobată efectuarea unei anchete la sediul Instituției Prefectului - Județul Teleorman**, la care au participat și reprezentanții Primăriei comunei Slobozia Mândra.

Urmare a anchetei efectuate, s-a stabilit ca Primăria Comunei Slobozia Mândra să transmită atât Anexa 24 în care să fie menționați și moștenitorii, cât și dovada comunicării anexei petentului, iar contractul de arendă se poate modifica doar după deschiderea succesiunii și ieșirea din indiviziune.

În data de 11 ianuarie 2019, Primăria Comunei Slobozia Mândra a transmis adresa nr. 16 din 7 ianuarie 2019, înregistrată sub nr.450 din 11 ianuarie 2019, prin care ne-a făcut dovada celor solicitate, respectiv comunicarea către petent a Anexei 24.

Dosar nr. 8341/2017 Petenta ne-a sesizat că a solicitat punerea în aplicare a Hotărârii nr. 32 din 1 iulie 1999 adoptată de Consiliul local al comunei Comănești, exprimându-și nemulțumirea față de răspunsul Unității Administrativ-Teritoriale Comănești nr. 23042 din 10 aprilie 2017.

Prin acest răspuns, instituția sesizată a comunicat petentei că, pentru a i se recunoaște proprietatea, este necesar să se adreseze instanței de judecată „pentru a i se recunoaște repartitia apartamentului din Comănești str. Gării, în schimbul apartamentului din Comănești, str. Librăriei”.

Din analiza celor susținute și a actelor depuse de petentă, pentru apartamentul proprietate personală a părinților acesteia (din str. Librăriei, localitatea Comănești, județul Bacău), distrus în urma unei explozii în data de 30 august 1994 (explozie în care părinții au decedat), a primit de la Consiliul local al orașului Comănești un alt apartament (situat în str. Gării, orașul Comănești, județul Bacău).

În acest sens, a fost emisă și Hotărârea Guvernului nr. 613 din 9 septembrie 1994 privind alocarea unor fonduri din bugetul de stat pe anul 1994 pentru **reconstruirea** blocului de locuințe din str. Librăriei, distrus în urma exploziei, repararea blocurilor din vecinătate afectate și ajutorarea familiilor sinistrate din orașul Comănești, județul Bacău.

În baza Hotărârii Consiliului local al orașului Comănești nr. 32 din 1 iulie 1999, prin care s-a menționat că instituția respectivă este de acord cu scoaterea din domeniul public pe care îl administrează a 12 apartamente, cu statut de locuințe sociale și trecerea lor în proprietatea familiilor cărora **le aparțineau în proprietate locuințele distruse prin explozia blocului din str. Librăriei din data de 30 august 1994, petenta a primit apartamentul din str.Gării, orașul Comănești, județul Bacău (locuință socială).**

Petenta a susținut că instanțele de judecată au respins irevocabil cererea formulată de S.C. Comunal Service S.A. (în calitate de administrator al apartamentelor sociale din str. Gării, orașul Comănești, județul Bacău), prin care se solicita evacuarea acesteia din imobilul respectiv, cu obligarea la plata sumelor reprezentând chirii restante.

A menționat că a refuzat încheierea unui contract de închiriere a apartamentului din str.Gării, orașul Comănești, județul Bacău (locuință socială), considerând că este proprietară și nu chiriaș al acestuia.

Din documentele depuse de petentă (Adeverința nr. 23517 din 21 octombrie 2003 eliberată de Primăria orașului Comănești) și din răspunsul Unității Administrativ - Teritoriale Comănești nr. 23042 din 10 aprilie 2017 a rezultat că **apartamentul din Comănești, str.Gării, a fost acordat în schimbul celui distrus de o explozie de gaze pe str.Librăriei.**

În speță, considerăm aplicabile următoarele dispoziții legale:

- art. 136 alin. (2) din Constituția României „*Proprietatea publică este garantată și ocrotită prin lege și aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale*”;

- potrivit Legii nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, cu modificările și completările ulterioare, locuințele sociale fac parte din domeniul public al localității respective (art. 3 alin. 4 și pct. III.6 din ANEXĂ: LISTA cuprinzând unele bunuri care alcătuiesc domeniul public al statului și al unităților administrativ-teritoriale);

- în temeiul dispozițiilor art. 38 alin. (3) din Legea locuinței nr. 114/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „*Consiliile locale controlează și răspund de fondul de locuințe sociale situate pe teritoriul unităților administrativ-teritoriale respective*”, iar

potrivit art. 39 din același act normativ „*Locuințele sociale aparțin domeniului public al unităților administrativ - teritoriale*”;

- potrivit art. 10 alin. (2) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, cu modificările și completările ulterioare potrivit cărora „**Trecerea din domeniul public în domeniul privat se face, după caz, prin hotărâre a Guvernului, a consiliului județean, respectiv a Consiliului General al Municipiului București sau a consiliului local, dacă prin Constituție sau prin lege nu se dispune altfel**”, Consiliul local al orașului Comănești este cel care poate dispune asupra aspectelor solicitate de petentă.

Față de cele prezentate și textele de lege invocate, prin sesizarea nr. 8341 din 7 iunie 2017, ne-am adresat Unității Administrativ - Teritoriale Comănești, solicitând să ne transmită hotărârea consiliului local prin care cele 12 apartamente menționate în Hotărârea nr. 32 din 1 iulie 1999 au fost trecute efectiv din proprietatea publică în proprietatea privată a unității administrativ-teritoriale, precum și lista persoanelor cărora le-au fost atribuite în proprietate aceste apartamente.

Prin răspunsul nr. 32097 din 7 iulie 2017, instituția sesizată ne-a comunicat dispozițiile legale aplicabile bunurilor proprietate publică și locuințelor sociale, precizându-ne că prin Hotărârea Guvernului nr. 613 din 9 septembrie 1994, prin care a fost alocată suma de 500 milioane lei (vechi) pentru reconstruirea blocului de locuințe distrus, în scopul construirii de locuințe sociale, locuințelor respective le-a devenit aplicabil regimul juridic aferent bunurilor proprietate publică.

De asemenea, a precizat că Hotărârea Consiliului local al orașului Comănești nr. 32 din 1 iulie 1999 nu a putut fi pusă în aplicare și în consecință nu au fost atribuite în proprietate apartamentele din str. Gării, orașul Comănești, cu mențiunea că se vor face în continuare demersuri pentru a se reveni asupra Hotărârii de Guvern, în sensul schimbării regimului juridic al noilor locuințe construite, din locuințe sociale în locuințe proprietate.

Față de acest răspuns, în data de 21 iulie 2017, ne-am adresat Prefectului Județului Bacău, căruia i-am solicitat ca, în virtutea competențelor legale pe care le deține, să verifice măsurile întreprinse de reprezentanții Unității Administrativ Teritoriale Comănești, sub următoarele aspecte:

- încălcarea dreptului de proprietate al petentei în ceea ce privește apartamentul proprietate personală (bun privat), prin schimbarea regimului juridic al locuinței noi construite (locuință socială - bun proprietate publică);

- neluarea măsurilor legale, raportat la legislația aplicabilă bunurilor proprietate publică-locuințe sociale, Consiliul local al orașului Comănești fiind cel care poate dispune asupra trecerii bunurilor respective din domeniul public în domeniul privat, pentru a putea fi atribuite în proprietate către persoanele îndreptățite.

Prin răspunsul nr. RN 14099 din 24 august 2017, Instituția Prefectului-Județul Bacău ne-a comunicat faptul că a solicitat Unității Administrativ-Teritoriale Comănești realizarea unei verificări amănunțite a aspectelor invocate cu privire la situația juridică a apartamentului unde domiciliază aceasta (str. Gării, Comănești, județul Bacău), cu mențiunea ca informațiile respective să fie comunicate până în data de 4 septembrie 2017.

Față de acest răspuns, prin sesizarea din data de 28 septembrie 2017, am revenit la Instituția Prefectului – Județul Bacău, solicitându-i să ne comunice care au fost demersurile ulterioare efectuate în vederea soluționării situației prezentate.

Prin răspunsul nr. RN 14099/18099 din 24 august 2017, Instituția Prefectului - Județul Bacău a făcut trimitere la dispozițiile art. 136 din Constituția României, referitoare la ocrotirea proprietății, ale Legii nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii locuinței nr. 114/1996, republicată, raportat la categoria de

locuințe sociale (astfel cum sunt acestea prevăzute în actele normative), însă nu ne-a comunicat care a fost răspunsul Unității Administrativ - Teritoriale Comănești la cele solicitate prin adresa nr. RN 14099 din 24 august 2017.

În acest sens, față de abrogarea expresă a dispozițiilor art. 11 din Legea nr. 213/1998, la care aceasta a făcut trimitere prin răspunsul anterior, prin sesizarea nr. 8341 din 9 noiembrie 2017, am revenit la Instituția Prefectului - Județul Bacău, solicitându-i să reanalizeze situația prezentată.

Prin răspunsul Instituției Prefectului-Județul Bacău nr. 22193 din 07 decembrie 2017, ne-a fost comunicat răspunsul Unității Administrative Teritoriale Comănești nr. 42305 din 24 noiembrie 2017.

Astfel, s-a concluzionat că, având în vedere că **Guvernul a alocat suma în scopul construirii de locuințe sociale** și că acestea aparțin domeniului public, raportat la prevederile legale care reglementează proprietatea publică (Constituția României, Codul Civil, Legea nr. 213/1998, Legea nr. 114/1996, Legea nr. 215/2001) destinația locuințelor în cauză nu poate fi schimbată, respectiv acestea nu pot face obiectul vânzării-cumpărării.

Așadar, având în vedere interpretările față de Hotărârea Guvernului nr. 613/1994 transmise atât de către Unitatea Administrativ-Teritorială Comănești cât și de către Instituția Prefectului-Județul Bacău prin răspunsurile formulate, raportat la faptul că suma de 400.000.000 lei (destinată reconstruirii blocului de locuințe distrus în urma exploziei) a fost alocată din bugetul Ministerului Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului (actual Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene), ne-am adresat instituției publice respective (sesizarea nr. 8341 din 29 decembrie 2017).

Prin răspunsul nr. 35137 din 26 martie 2018, instituția sesizată a concluzionat că, în cazul în care la nivelul orașului Comănești se consideră necesar și oportun a se iniția un proiect de hotărâre a Guvernului de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 613/1994, devin incidente dispozițiile art. 1 lit. c) din Regulamentul privind procedurile la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561/2009.

Având în vedere răspunsul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, precum și interpretările date Hotărârii Guvernului nr.613/1994 atât de către Unitatea Administrativ - Teritorială Comănești cât și de către Instituția Prefectului - Județul Bacău, prin răspunsurile formulate, în data de 21 mai 2018, ne-am readresat Instituției Prefectului - Județul Bacău.

Astfel, am solicitat autorității publice respective să dispună măsurile ce se impun, ca autoritate publică inițitoare (conform art. 1 lit. c din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561/2009), în vederea efectuării demersurilor legale pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.613/1994.

De asemenea, am învederat instituției publice sesizate și faptul că, deși în textul Hotărârii Guvernului nr. 613/1994 art. 2 lit. a) este menționată sintagma „*în scopul construirii de locuințe sociale*”, sumele alocate în temeiul acestui act normativ, cu trimitere la dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 19/1994 privind stimularea investițiilor pentru realizarea unor lucrări publice și construcții de locuințe, **erau destinate reconstruirii blocului afectat de explozie (situat în str. Librăriei), apartamentul petentei fiind proprietate personală-bun privat**, noului imobil construit, în care petentei i-a fost acordat un apartament în schimbul celui distrus (situat în str. Gării), fiindu-i astfel **schimbat regimul juridic în bloc de locuințe sociale-bunuri proprietate publică**.

Prin răspunsul Instituției Prefectului-Județul Bacău nr. 11196 din 26 iunie 2018, autoritatea publică face o interpretare față de „semantica textului” Hotărârii Guvernului nr. 613/1994, precizând că Guvernul României a alocat o sumă de bani cu destinația specială, respectiv pentru a susține financiar persoanele afectate de deflagrație, neînțelegând să susțină și reconstruirea unor locuințe proprietate personală.

De asemenea, se face trimitere la dispozițiile art. 39 și art. 47 din Legea locuinței nr. 114/1996, republicată cu modificările și completările ulterioare, referitoare la deținătorul locuințelor sociale (actualmente sunt în proprietatea publică a Unității Administrativ - Teritoriale Comănești), motiv pentru care acestea nu pot fi vândute.

În plus, sunt invocate dispozițiile Codului civil (art. 1351) referitoare la situațiile de forță majoră și cele de caz fortuit și se precizează că răspunderea este înlăturată atunci când prejudiciul este cauzat de către acestea, menționându-se că ocrotirea proprietății de către stat implică despăgubirea proprietarului pentru paguba cauzată „numai dacă pentru dauna produsă s-a atras răspunderea Statului Român”.

Astfel, se concluzionează că demararea procedurii de inițiere a unui proiect de hotărâre de guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 163/1994, în sensul schimbării regimului juridic al proprietății bunurilor publice de natura locuințelor sociale, ca efect al schimbării destinației alocării financiare a Guvernului României din anul 1994, nu este susținută cu argumente legale și pertinente.

Față de cele menționate de autoritatea publică respectivă în răspunsul nr. 9924 din 2 iulie 2018, precizăm următoarele:

Din întreaga corespondență purtată cu Instituția Prefectului - Județul Bacău nu a rezultat actul administrativ prin care a fost schimbat regimul juridic al apartamentelor respective (situat în str. Gării), având în vedere că suma de bani în cuantum de 400.000.000 lei vechi alocată prin Hotărârea Guvernului nr. 613/1994 **era destinată reconstruirii blocului afectat de explozie (situat în str. Librăriei).**

Faptul că prin Hotărârea Guvernului nr. 613/1994 se invocă dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 19/1994 privind stimularea investițiilor pentru realizarea unor lucrări publice și construcții de locuințe, iar în titlul acesteia apare sintagma „în scopul construirii de locuințe sociale”, **nu poate avea ca efect schimbarea regimului juridic al proprietății persoanelor afectate de deflagrația respectivă, ceea ce ar constitui o veritabilă expropriere a bunurilor în cauză.**

Cu atât mai mult, Ordonanța Guvernului nr. 19/1994 se referă la locuințele de stat ce urmau a fi finalizate sau construite și la posibilitatea vânzării lor către beneficiari, neexistând nicio trimitere la atributul de locuințe sociale al acestora.

Astfel, apreciem că singura măsură de a remedia situația creată, este schimbarea regimului juridic al proprietății apartamentelor respective, astfel încât acestea să poată fi atribuite în proprietate persoanelor afectate de deflagrație, în schimbul celor distruse de explozie.

În concluzie, față de acest răspuns, Avocatul Poporului a emis Recomandarea nr. 18 din 13 august 2018, adresată Prefectului Județului Bacău, prin care am solicitat:

1. Luarea măsurilor ce se impun, ca autoritate publică inițitoare (conform art. 1 lit. c) din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561/2009), în vederea efectuării demersurilor legale pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 613/1994, în sensul schimbării regimului juridic al apartamentelor respective, pentru a fi atribuite în proprietate persoanelor afectate de deflagrația respectivă;

2. Informarea instituției Avocatul Poporului în ceea ce privește însușirea Recomandării, precum și asupra măsurilor legale dispuse în ceea ce privește aspectele semnalate.

Având în vedere răspunsul Instituției Prefectului – Județul Bacău nr. 18364 din 17 septembrie 2018, înregistrat sub nr. 16728 din 24 septembrie 2018, prin care s-a menționat că cele sesizate sunt în analiză, în data de 9 octombrie 2018 am revenit la această instituție, solicitând să ne comunice care au fost demersurile ulterioare efectuate în vederea soluționării cererii petentei.

Prin răspunsul nr. 23020/21903 din 5 noiembrie 2018, Instituția Prefectului - Județul Bacău ne-a precizat că prin adresa nr. 21853 din 30 octombrie 2018 a sesizat atât Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Bacău, cât și Unitatea Administrativ - Teritorială Comănești, în vederea completării documentației care stă la baza promovării actului normativ în cauză cu informații privind clarificarea regimului juridic al terenului de la adresa din Comănești, str. Gării, precum și a imobilului edificat pe acesta.

Instituția sesizată ne-a precizat că Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Bacău le-a comunicat prin adresa nr. 13429 din 1 noiembrie 2018, faptul că în urma verificărilor efectuate **rezultă că imobilul mai sus menționat nu figurează înscris în evidențele de cadastru și carte funciară.**

De asemenea, instituția sesizată ne-a menționat că, la solicitarea acesteia nr. 21853 din 30 octombrie 2018, **Unitatea Administrativ - Teritorială Comănești nu a formulat un răspuns.**

În acest sens, prin demersul nr. 8341 din 19 noiembrie 2018, ne-am readresat Unității Administrativ-Teritoriale Comănești, care la data de 11 decembrie 2018 ne-a transmis în copie dovada răspunsului către Instituția Prefectului-Județul Bacău (adresa nr. 41976/B din 12 noiembrie 2018, însoțită de documente).

În consecință, prin sesizarea nr. 8341 din 20 decembrie 2018, am revenit la Instituția Prefectului-Județul Bacău, solicitând să ne comunice care au fost demersurile ulterioare efectuate, raportat la cele dispuse prin Recomandarea nr. 18 din 13 august 2018. Dosarul se află în lucru.

Dosar nr. 12709/2017 Petenta ne-a sesizat în legătură cu o posibilă încălcare a art. 51 din Constituția României, privind dreptul de petiționare, depunând adresa nr. 1536 din 27 martie 2017, înregistrată la Primăria comunei Sîntămăria Orlea, județul Hunedoara, prin care a solicitat să-i fie comunicate care au fost **demersurile ulterioare** efectuate de această instituție publică în vederea remedierii problemelor cauzate de colectarea apelor pluviale de-a lungul drumului comunal DC 63A, care străbate localitatea Subcetate și realizarea a două camere de captare și a unui canal de evacuare a acestor ape pentru a nu mai fi afectate proprietățile din zonă, inclusiv proprietatea petiționarei.

Totodată, petenta a precizat că, nici până la data formulării petiției nr. 12709 din 16 august 2017, nu a primit răspuns la solicitarea nr. 1536 din 27 martie 2017, adresată Primăriei comunei Sîntămăria Orlea.

Față de aspectele prezentate, prin sesizarea nr. 12709 din 23 august 2017, ne-am adresat Primăriei comunei Sîntămăria Orlea.

În sesizarea formulată, a fost invocat răspunsul nr. 5354 din 19 decembrie 2016, emis de primărie și comunicat petentei, în care se menționa că alocarea sumelor necesare soluționării problemei ridicate de aceasta urmează să se aprobe în proiectul de buget pentru anul 2017.

Acest răspuns a fost transmis petentei ca urmare a demersurilor anterioare efectuate de Avocatul Poporului la Primăria comunei Sîntămăria Orlea (ce au făcut obiectul dosarului instituției Avocatul Poporului nr. 14482/08.08.2016).

Prin adresa nr. 4887 din 19 octombrie 2017, autoritatea sesizată ne precizează faptul că, la petiția nr.1536 din 27 martie 2017, i s-a răspuns petiționarei prin adresa nr. 1974 din 19 aprilie 2017.

Întrucât destinatarul nu a fost găsit la domiciliu, adresa respectivă (nr. 1974 din 19 aprilie 2017) a fost afișată în poartă de către Poliția Locală.

În ceea ce privește remedierea aspectelor invocate de petentă, instituția sesizată ne-a precizat că, așa cum i-a transmis și acesteia, reprezintă o problemă comună a mai multor imobile din zonă și rezolvarea ei ține de implementarea unui proiect mai amplu pentru zona în care locuiește.

De asemenea, se menționează că, în acest sens, au luat legătura cu o firmă de proiectare, dar nu ne poate indica o dată concretă la care vor începe lucrările solicitate.

În acest sens, prin sesizarea nr. 12709 din 31 octombrie 2017, am revenit la autoritatea respectivă, solicitându-i să ne comunice dovada transmiterii răspunsului nr.1974 din 19 aprilie 2017 către petentă (procesul verbal de afișare întocmit de poliția locală), deoarece afișarea răspunsului în cauză la domiciliul acesteia nu echivalează cu primirea acestuia de către petentă.

Prin răspunsul nr. 5164 din 14 noiembrie 2017, Primăria comunei Sîntămăria Orlea ne comunică procesul-verbal nr. 1975 din 19 aprilie 2017, încheiat cu ocazia afișării la domiciliul petentei a adresei nr.1974 din 19 aprilie 2017, motivat de faptul că aceasta nu a fost găsită la domiciliu.

În ceea ce privește procesul-verbal comunicat, am transmis autorității publice sesizate faptul că, la întocmirea acestuia, nu au fost avute în vedere dispozițiile legale ale art. 19 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare.

În consecință, prin sesizarea nr. 12709 din 11 decembrie 2017, am revenit la autoritatea publică în cauză, solicitându-i să ne comunice dovada retransmiterii răspunsului nr. 1974 din 19 aprilie 2017 către petentă.

Prin răspunsul nr. 147 din 10 ianuarie 2018, autoritatea sesizată ne comunică procesul verbal de îndeplinire a procedurii de înmânare a înștiințării (adresele nr. 1974 din 19 aprilie 2017 și nr. 5904 din 29 decembrie 2017), precum și procesul-verbal privind lucrările efectuate nr. 5844 din 21 decembrie 2017.

Având în vedere revenirea petentei, prin care a solicitat și verificarea în teren a aspectelor prezentate, prin sesizarea nr. 12709 din 8 februarie 2018, ne-am readresat Primăriei comunei Sîntămăria Orlea, solicitându-i să dispună luarea tuturor măsurilor necesare pentru remedierea problemelor semnalate de petentă, cu depunerea dovezilor justificative a finalității acestor măsuri.

Prin răspunsul nr. 147 din 2 martie 2018, instituția sesizată ne-a comunicat faptul că a fost decolmatat șanțul aflat la limita proprietății petentei, urmând să se continue lucrările, în sensul că se vor amenaja guri de captare și rigole de scurgere a apelor pluviale, iar la finalizarea lucrărilor respective vor depune și documentele justificative solicitate.

Față de acest răspuns, prin sesizarea nr. 12709 din 4 aprilie 2018, am revenit la Primăria comunei Sîntămăria Orlea, pentru transmiterea dovezilor justificative ale lucrărilor la care s-a făcut trimitere în adresa acestei instituții nr. 147 din 02 martie 2018 (atât în ceea ce privește decolmatarea șanțului aflat la limita proprietății petentei, cât și cele referitoare la

amenajarea gurilor de captare și a rigolelor de scurgere a apelor pluviale în zona proprietății respective).

Prin adresa nr. 2258 din 8 mai 2018, autoritatea sesizată ne transmite procesul verbal încheiat cu ocazia efectuării lucrărilor de decolmatare a șanțului aflat la limita proprietății petentei.

În ceea ce privește amenajările la care s-a făcut trimitere în răspunsul nr. 147 din 2 martie 2018 (gurile de captare și rigolele de scurgere a apelor pluviale), instituția sesizată a precizat că **acestea nu au fost încă executate**, în momentul în care vor fi finalizate urmând a ne comunica și documentele justificative solicitate.

Astfel, având în vedere faptul că aspectele sesizate de petentă nu au fost remediate (în ceea ce privește lucrările de executare a gurilor de captare și a rigolelor de scurgere a apelor pluviale), raportat la toate demersurile efectuate și răspunsurile Primăriei comunei Sântămăria Orlea susmenționate, prin sesizarea nr. 12709 din 13 iulie 2018, ne-am adresat Instituției Prefectului – Județul Hunedoara.

Prin răspunsul nr. 40 CR, 182J din 25 iulie 2018, Instituția Prefectului-Județul Hunedoara ne invocă dispozițiile art. 6¹ din Ordonanța Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, cu modificările și completările ulterioare (redirecționarea sesizării Avocatului Poporului nr. 12709 din 13 iulie 2018 către Primăria comunei Sântămăria Orlea și Inspectoratul Județean în Construcții Hunedoara), cu precizarea că petenta s-a adresat și personal Instituției Prefectului - Județul Hunedoara (petiția nr. 182J din 18 iulie 2018), cerere ce a fost conexată la demersul nostru susmenționat.

În acest sens, prin sesizarea nr. 12709 din 14 august 2018, am revenit la Instituția Prefectului – Județul Hunedoara, cu invocarea și a dispozițiilor Legii nr. 340/2004 privind prefectul și instituția prefectului, republicată art. 19 alin. (1) lit. a), potrivit căreia *prefectul asigură la nivelul județului aplicarea și respectarea Constituției, a legilor, a ordonanțelor și a hotărârilor Guvernului, a celorlalte acte normative, precum și a ordinii publice, coroborate cu cele ale art. 20* potrivit căreia *prefectul poate verifica măsurile întreprinse de primar în calitatea sa de reprezentant al statului în unitatea administrativ-teritorială respectivă.*

Prin răspunsul nr. 47 CR din 28 august 2018, autoritatea publică sesizată ne-a transmis răspunsul ce i-a fost comunicat de către Primăria comunei Sântămăria Orlea (nr. 3658 din 24 august 2018, ce a fost înaintată și Avocatului Poporului), prin care instituția respectivă a precizat că, în vederea finalizării lucrărilor privind remedierea problemelor cauzate de colectarea apelor pluviale din zona casei petentei, s-au alocat bani de la bugetul local și se va întocmi un deviz de lucrări, urmând a se contracta, conform legii, o firmă specializată în executarea unor astfel de lucrări.

Față de aceste răspunsuri, prin sesizarea nr. 12709 din 13 septembrie 2018, am revenit la Instituția Prefectului – Județul Hunedoara, reiterând dispozițiile art. 19 alin. (1) lit. a) și a art. 20 din Legea nr. 340/2004, precum și faptul că aspectele sesizate Instituției Prefectului - Județul Hunedoara le-am solicitat în mod expres Primăriei comunei Sântămăria Orlea încă din data de 23 august 2017, în continuarea demersurilor anterioare ce au făcut obiectul dosarului nr. 14482 din 8 august 2016, prin care a fost obținută adresa Primăriei comunei Sântămăria Orlea nr. 5354 din 19 decembrie 2016.

De asemenea, ca urmare a redirecționării petiției petentei de către Instituția Prefectului – Județul Hunedoara către Inspectoratul Județean în Construcții Hunedoara, această instituție publică a informat Avocatul Poporului (adresa nr. 35164 din 28 august 2018) despre faptul că Primăria comunei Sântămăria Orlea urmează să efectueze lucrările de amenajare a gurilor de captare și rigolelor de scurgere a apelor pluviale prin contractarea unor servicii specializate pentru efectuarea acestor lucrări.

Astfel, având în vedere aceste reveniri ale petentei și răspunsul Instituției Prefectului – Județul Hunedoara susmenționat, prin sesizarea nr. 12709 din 31 octombrie 2018, am revenit la această autoritate publică, cu precizarea că aspectele în cauză au fost reclamate de Avocatul Poporului în mod expres Primăriei comunei Sântămăria Orlea încă din data de 23 august 2017 și reinvocarea dispozițiilor art. 19 alin. (1) și art. 20 din Legea nr. 340/2004.

Prin răspunsul nr. 63 CR din 6 noiembrie 2018, Instituția Prefectului – Județul Hunedoara **ne-a precizat că solicitarea noastră nr. 12709 din 31 octombrie 2018, cu privire la cazul petentei a fost clasată**, deoarece reprezintă reveniri la petițiile adresate anterior, în temeiul dispozițiilor art. 10 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, modificată și completată.

Având în vedere faptul că prevederile mai sus invocate de autoritatea publică susmenționată vin în contradicție cu cele ale art. 59 alin. (2) din Constituția României, coroborate cu art. 4 din Legea nr. 35 din 1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, precum și faptul că problema sesizată de petentă, privind amenajările reclamate (gurile de captare și rigolele de scurgere a apelor pluviale) nu au fost încă efectuate, în vederea clarificării întregii situații, **a fost aprobată efectuarea unei anchete la Instituția Prefectului – Județul Hunedoara, în data de 22 noiembrie 2018.**

De asemenea, prin cererea nr. 12709 din 20 noiembrie 2018, am solicitat ca la ancheta respectivă **să participe și reprezentanții legali ai Primăriei comunei Sântămăria Orlea.**

Cu ocazia discuțiilor, a fost depusă Nota de informare a Primăriei comunei Sântămăria Orlea, în care s-a menționat faptul că în data de 5 octombrie 2018 s-a finalizat achiziția serviciului de proiectare tehnică prin sistemul electronic SICAP, fiind încheiat cu o firmă specializată contractul nr. 4737 din 8 octombrie 2018 pentru întocmirea proiectului tehnic.

În procesul-verbal de anchetă s-a consemnat faptul că lucrarea privind betonarea șanțului din proximitatea proprietății petentei va fi efectuată până la sfârșitul anului 2018, cu mențiunea că rigola betonată va însuma lungimea de 14 m, lungime ce depășește limita construcției proprietate a acesteia.

De asemenea, s-a consemnat faptul că la finalul realizării lucrărilor, reprezentanții Primăriei comunei Sântămăria Orlea vor informa atât Avocatul Poporului, cât și Instituția Prefectului – Județul Hunedoara despre acestea, cu depunerea documentelor doveditoare.

În ceea ce privește invocarea dispozițiilor art. 10 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor în răspunsul Instituției Prefectului – Județul Hunedoara, s-a precizat că aceasta a fost făcută din eroare, urmând a fi luate măsuri la nivelul instituției respective în vederea evitării unei astfel de exprimări în răspunsurile formulate către autoritățile publice.

Având în vedere adresa Primăriei comunei Sântămăria Orlea nr. 5913 din 17 decembrie 2018, înregistrată la Avocatul Poporului sub nr. 23017 din 17 decembrie 2018 prin care se invocă motive obiective (temperaturi scăzute și căderi masive de zăpadă) pentru care nu poate finaliza lucrarea în cauză până la sfârșitul anului 2018, am comunicat petentei faptul că lucrările urmează a fi finalizate de îndată ce condițiile meteo o vor permite. Dosarul se află în lucru.

Dosar nr. 13671/2017 Petentul și-a exprimat nemulțumirea față de tergiversarea modificării Dispoziției Primarului General al Municipiului București nr.19306 din 18 martie 2016 (prin care a fost soluționat dosarul nr. 13899 din 9 august 2001, privind notificarea nr. 2420/2001 formulată de doamna R.T.).

A invocat în acest sens Sentința civilă nr. cc din 15 octombrie 2011, pronunțată de Tribunalul București, definitivă prin Decizia civilă nr. bbb din 2 martie 2017, pronunțată de

Curtea de Apel București, prin care a fost modificată Dispoziția Primarului General al Municipiului București nr. 19306 din 18 martie 2016.

A menționat că a solicitat Primăriei Municipiului București modificarea Dispoziției respective (prin cererile nr. 1502142 din 12 aprilie 2017 și nr. 1504552 din 24 aprilie 2017), la care susține că a depus toate documentele necesare (Sentința civilă nr. cc din 15 octombrie 2011 și Decizia civilă nr. bbb din 2 martie 2017), însă până la momentul sesizării nu a fost emisă dispoziția în cauză.

Prin sesizarea nr. 13671 din 28 septembrie 2017, ne-am adresat Primăriei Municipiului București – Direcția Juridic.

Prin răspunsul nr. 24590 din 7 noiembrie 2017, instituția sesizată ne-a menționat că, dosarul administrativ în cauză a fost analizat de către Comisa internă pentru analizarea notificărilor formulate în temeiul Legii nr. 10/2001 și s-a redactat proiectul Dispoziției Primarului General, care a fost înaintat pe circuitul de avizare.

De asemenea, a precizat că, în momentul soluționării dosarului prin emiterea unei noi Dispoziții a Primarului General, beneficiarii dispoziției vor fi invitați să se prezinte la sediul Primăriei Municipiului București în vederea ridicării respectivei dispoziții.

Față de acest răspuns, prin sesizarea nr. 13671 din 22 noiembrie 2017, am revenit la Primăria Municipiului București (viceprimar), căruia i-am solicitat să ne comunice care au fost demersurile ulterioare efectuate în vederea soluționării dosarului în cauză, având în vedere că se invocă o hotărâre judecătorească și punerea în executare a acesteia *se aduce la îndeplinire de bunăvoie* (art. 622 alin. 1 din Codul de procedură civilă).

Având în vedere faptul că, prin adresa formulată de Primăria Municipiului București-Direcția Juridic nr.26843 din 4 ianuarie 2018, înregistrată sub nr. 107 din 4 ianuarie 2018, se menține punctul de vedere exprimat anterior, cu precizarea s-a răspuns la solicitarea petentului prin adresa nr. 24590/DS din 7 noiembrie 2017, motiv pentru care nu s-a mai considerat necesară transmiterea unei alte adrese la revenirea noastră nr. 13671 din 22 noiembrie 2017, ne-am readresat viceprimarului Primăriei Municipiului București (demersul nr. 13671 din 15 ianuarie 2018).

Prin răspunsul nr. 1242 din 18 ianuarie 2018, Primăria Municipiului București ne-a transmis aceleași informații pe care ni le-a comunicat prin adresele nr. 16741 din 10 noiembrie 2017 și nr. 107 din 04 ianuarie 2018, dosarul petentului nefiind soluționat prin emiterea Dispoziției Primarului General al Municipiului București.

Față de acest răspuns, prin sesizarea nr. 13671 din 14 februarie 2018 ne-am adresat Primarului General al Municipiului București.

Având în vedere că prin adresa nr. 3845 din 20 februarie 2018, Primăria Municipiului București ne-a comunicat aceleași informații transmise prin adresele anterioare, dosarul petentului nefiind soluționat prin emiterea Dispoziției Primarului General al Municipiului București, prin sesizarea nr. 13671 din 30 martie 2018, am sesizat Prefectul Municipiului București.

Prin răspunsul nr. CB/6266/P din 17 aprilie 2018, Instituția Prefectului Municipiului București ne-a comunicat faptul că a solicitat Primarului General al Municipiului București să efectueze demersurile în vederea semnării proiectului de dispoziție (aflat pe circuitul de avizare), invocând dispozițiile art. 19 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 340/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, art. 38 din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, coroborat cu art. 626 din Noul Cod de Procedură Civilă și art. 27 din Legea nr. 35/1997, republicată.

Ca urmare a acestui demers, prin adresa nr. 9058/DS din 23 aprilie 2018, Primăria Municipiului București - Direcția Juridic ne-a transmis aceleași informații comunicate anterior, menținându-și punctele de vedere exprimate.

Față de aceste răspunsuri, prin sesizarea nr. 13671 din 21 mai 2018, ne-am readresat Prefectului Municipiului București.

Prin răspunsul nr. CB/9449/P din 3 iulie 2018, Instituția Prefectului Municipiului București ne-a comunicat faptul că a revenit la Primarul General al Municipiului București solicitându-i să efectueze demersurile în vederea semnării proiectului de dispoziție (aflat pe circuitul de avizare încă după data de 24 noiembrie 2017).

În urma acestui demers, prin adresa nr. 15810/DS din 17 iulie 2018, Primăria Municipiului București - Direcția Juridic ne-a transmis aceleași informații comunicate la demersurile anterioare, menținându-și punctele de vedere exprimate.

Având în vedere răspunsurile susmenționate, prin sesizarea nr. 13671 din 21 august 2018, am revenit la Prefectul Municipiului București.

Față de acest demers, Instituția Prefectului Municipiului București a transmis răspunsul nr. CB/15751 din 30 august 2018, înregistrat sub nr. 12826 din 3 septembrie 2018, prin care se menționa că s-a solicitat Primarului Municipiului București ca în termen de 3 zile lucrătoare de la data primirii să comunice numărul actului administrativ prin care s-a modificat Dispoziția nr. 19306/18.03.2016, conform celor stabilite pe cale judecătorească.

Față de răspunsurile Primăriei Municipiului București nr. adresa nr. 19779/DS din 31 august 2018 și nr. 19979/DS din 5 septembrie 2018, prin care Primăria Municipiului București-Direcția Juridic ne-a transmis aceleași informații comunicate la demersurile anterioare, prin sesizarea nr. 13671 din 2 octombrie 2018, am revenit cu o nouă solicitare adresată Prefectului Municipiului București.

Prin răspunsul nr. CB/16513/16736/18697 din 10 octombrie 2018, Instituția Prefectului Municipiului București ne-a menționat că Primarul General al Municipiului București a emis, potrivit competențelor ce-i revin în baza Legii nr.10/2001, dispoziția modificatoare nr. 20541/13.09.2018, prin care a fost modificată dispoziția anterior emisă, cu nr.19306/18.03.2016, aspecte ce au fost aduse la cunoștința petentului.

Dosar nr. 6468/2018 Petentul ne-a sesizat în legătură cu o posibilă încălcare a art. 52 din Constituția României, privind dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, exprimându-și nemulțumirea față de răspunsul transmis de către Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților (nr. 1248/1332/DFD din 26 martie 2018), prin care instituția sesizată îi comunică faptul că nu pot da curs cererii acestuia de a îi transmite fotocopia dosarului nr. 25327/FFCC, întrucât potrivit procedurii operaționale pentru realizarea activității în cadrul Direcția pentru coordonarea aplicării legislației din domeniul restituirii proprietății funciare, eliberarea actelor aflate la dosarele de despăgubiri se face numai la cererea instanței de judecată, invitându-l la sediul acestei instituții în vederea studierii dosarului respectiv.

Față de petiția respectivă și răspunsul nr. 1248/1332/DFD din 26 martie 2018 invocat de petent, prin sesizarea nr. 6468 din 3 mai 2018, ne-am adresat Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților, căreia i-am solicitat să analizeze situația prezentată raportat și la dispozițiile art. 12 alin. (4) din Legea nr. 18/1991 privind fondul funciar republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora actele care au stat la baza constituirii sau reconstituirii dreptului de proprietate reprezintă informații de interes public și să ne transmită o copie a procedurilor operaționale la care ați făcut referire în răspunsul nr. 1248/1332/DFD din 26 martie 2018.

Prin adresa nr. 3134/DFD din 7 iunie 2018, instituția sesizată precizează că a reanalizat solicitarea petentului, comunicându-i documentele cu caracter personal, cu respectarea prevederilor legale.

De asemenea, ne transmite în copie, extras de pe Procedurile operaționale pentru realizarea activității din cadrul Direcției pentru coordonarea aplicării legislației din domeniul restituirii proprietății funciare, aspecte despre care a fost informat petentul.

Dosar nr. 9760/2018 Petentul a prezentat problemele întâmpinate în legătură cu afectarea proprietății acestuia ca urmare a stării avansate de degradare a unei clădiri (scoală veche, proprietate a Primăriei comunei Călugăreni, județul Giurgiu), ce poate conduce la riscul de prăbușire și de a-i produce pagube materiale.

Acesta a precizat că a sesizat aceste aspecte Consiliului Județean Giurgiu, ce a redirecționat cererea acestuia Inspectoratului Regional în Construcții Sud-Muntenia.

Astfel, Inspectoratul Regional în Construcții Sud-Muntenia a formulat și i-a transmis petentului răspunsul nr. 6197 din 4 martie 2015, în care se precizează ca a solicitat Primăriei comunei Călugăreni luarea măsurilor prevăzute în adresa respectivă, cu indicarea unor termene exprese de soluționare.

De asemenea, petentul a menționat că a sesizat aspectele respective și Primăriei comunei Călugăreni, printr-o adresă expediată cu poșta (potrivit confirmării de primire atașate ce poartă data de primire la instituția respectivă 24 aprilie 2018) și a precizat că nu a primit niciun răspuns această solicitare.

Prin sesizarea nr. 9760 din 29 iunie 2018, ne-am adresat Primăriei comunei Călugăreni, județul Giurgiu.

Prin adresa nr. 5514 din 22 august 2018, instituția sesizată ne transmite documentele justificative (Procesul verbal nr. 3292 din 19 iulie 2018, poză) care atestă demersurile și măsurile efectuate pentru curățirea zonei de resturile rezultate de degradarea imobilului școlii vechi din satul Brăniștari, comuna Călugăreni, județul Giurgiu, aspecte ce au fost aduse la cunoștința petentului.

Dosar nr. 11419/2018 Petenta și-a exprimat nemulțumirile față de nesoluționarea cererii/contestației (nr. 48767 din 15 noiembrie 2017) formulată pentru modificarea titlului de proprietate nr. 900364 din 5 iulie 1996, aspecte ce au fost reclamate Instituției Prefectului - Județul Teleorman prin diverse sesizări.

De asemenea aceasta a menționat că a revenit la Instituția Prefectului - Județul Teleorman și a depus dovezile în cauză - cererea transmisă pe fax în data de 12 iunie 2018, adresă la care, de asemenea, precizează că nu a primit răspuns până la data formulării petiției adresate Avocatului Poporului.

Petenta a revenit prin cererea nr. 12145 din 20 august 2018, prin care și-a exprimat acordul ca Avocatul Poporului să folosească datele cu caracter personal ale acesteia exclusiv în scopul pentru care s-a adresat instituției noastre prin petiția nr. 11419 din 2 august 2018.

Prin sesizarea nr. 11419 din 27 august 2018, ne-am adresat Comisiei județene Teleorman pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor agricole și forestiere din cadrul Instituției Prefectului - Județul Teleorman.

Având în vedere faptul că instituția sesizată nu a formulat niciun răspuns, în vederea clarificării situației respective, **a fost aprobată efectuarea unei anchete la Comisia județeană Teleorman pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor agricole și forestiere din cadrul Instituției Prefectului – Județul Teleorman**, în data de 18 octombrie 2018.

Prin procesul-verbal de anchetă, în urma aspectelor prezentate, documentelor depuse și a discuțiilor purtate, s-a consemnat că următoarea ședință a Colectivului tehnic de fond

funciar va avea loc pe data de 24 octombrie 2018, urmând ca ședința Comisiei județene să aibă loc în termen de maxim 10 zile, când se va adopta o hotărâre cu privire la contestația formulată de petentă (nr. 48767/15.11.2013).

De asemenea, Comisia județeană Teleorman pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor agricole și forestiere va informa instituția Avocatul Poporului despre rezultatele acestor măsuri.

Prin adresa formulată de Instituția Prefectului – Județul Teleorman nr. 71/7826 din 9 noiembrie 2018, autoritatea publică sesizată ne-a informat că în data de 1 noiembrie 2018 a fost analizată contestația patentei, fiind adoptată Hotărârea nr. 20866 din 1 noiembrie 2018.

Despre aceste aspecte am informat petenta, comunicându-i și faptul că, în cazul în care nu vor fi respectate de către Comisia locală pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor Videle prevederile art. 2 din Hotărârea nr. 20866 din 1 noiembrie 2018, are posibilitatea să revină cu o nouă petiție la Avocatul Poporului, la care să atașeze dovezile în cauză, dovezi care să nu fie mai vechi de un an, astfel cum prevăd dispozițiile art. 17 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată.

În cadrul subdomeniului Proprietate, au fost instrumentate un număr de 4 dosare care au fost ulterior înaintate Biroului contencios administrativ și juridic, în vederea analizării oportunității formulării unor acțiuni în contencios administrativ, astfel:

Dosar nr. 12438/2017 Petenta a reclamat lipsa rețelei de curent electric, a gazelor naturale și a iluminatului public stradal în zona str. Drumul Calitei - str. Drumul Arieșului, în scopul branșării la rețeaua de energie electrică a consumatorilor din zonă.

Primăria sectorului 3 București, prin adresa nr. 99532 din data de 8 noiembrie 2017, ne-a comunicat că a obținut și depus toate avizele solicitate de către Direcția Urbanism și Amenajarea Teritoriului din cadrul Primăriei Municipiului București în vederea aprobării de către Consiliul General al Municipiului București a studiului de urbanism PUZ str. Ghețu Anghel - Drumul Gura Călmățui - str. Drumul Gura Racului – str. Victor Brauner – Drumul Gura Făgetului, sector 3, București de urbanism PUZ str. Ghetu Anghel - Drumul Gura Calmatui - str. Drumul Gura Racului – str. Victor Brauner – Drumul Gura Făgetului, sector 3, București.

În schimb, Direcția Urbanism și Amenajarea Teritoriului din cadrul Primăriei Municipiului București, prin adresa nr. 7289 din data de 5 iulie 2018, ne-a comunicat că *documentația de urbanism „PUZ str. Ghețu Anghel - Drumul Gura Călmățui - str. Drumul Gura Racului – str. Victor Brauner – Drumul Gura Făgetului, sector 3, București de urbanism PUZ str. Ghetu Anghel - Drumul Gura Calmățui - str. Drumul Gura Racului – str. Victor Brauner – Drumul Gura Fagetului, sector 3”*, are emis **Avizul Preliminar nr. 25/18.12.2013, fiind în procedură de avizare.**

Direcția Urbanism și Amenajarea Teritoriului din cadrul Primăriei Municipiului București, prin adresa înregistrată sub nr. 18772 din data de 17 octombrie 2018, a reiterat cele precizate în adresa nr. 7289 din data de 5 iulie 2018.

Față de cele expuse, dosarul nr. 12438/2017 a fost transmis Biroului contencios administrativ și juridic, în vederea analizării oportunității sesizării instanței de contencios administrativ.

Dosar nr. 3396/2018 Petentul ne-a sesizat exprimându-și nemulțumirea față de refuzul Primăriei comunei Hănești, județul Botoșani, de a efectua demersurile prevăzute de art. 36 din Legea nr.18/1991 privind fondul funciar, republicată, cu modificările și

completările ulterioare, referitoare la atribuirea în proprietate a cotei părți din terenul aferent construcției, deținut în folosință pe durata existenței acesteia.

Petentul a depus în susținere diverse demersuri în vederea obținerii drepturilor pretinse, ultimul dintre acestea fiind cererea nr. 89 din 17 ianuarie 2018, adresată Comisiei locale de fond funciar.

În vederea clarificării situației prezentate de petent, ne-am adresat Primăriei comunei Hănești, **demers la care nu am primit răspuns.**

Față de această lipsă de răspuns, ne-am adresat Instituției Prefectului - Județul Botoșani (demersul nr. 3396 din 6 iulie 2018).

Petentul a formulat o nouă cerere (nr. 12850 din 3 septembrie 2018), prin care a precizat că până la data revenirii respective nu i s-a soluționat cererea ce face obiectul dosarului nr. 3396 din 20 februarie 2018, cu trimitere la dispozițiile Legii nr. 231/2018 care aduce modificări Legii nr. 18/1991 privind fondul funciar, republicată.

Prin răspunsul Instituției Prefectului - Județul Botoșani nr. 492 RP din 1 august 2018, înregistrat sub nr. 11503 din 3 august 2018, autoritatea sesizată a precizat faptul că a solicitat Primăriei comunei Hănești ca, până cel târziu 20 august 2018, să transmită, cu respectarea procedurilor și prevederilor legale, întreaga documentație în vederea analizării propunerii de atribuire în proprietate a terenului solicitat de petent.

Raportat la acest răspuns, prin sesizarea nr. 3396/12850 din 2 octombrie 2018, am revenit la Instituția Prefectului – Județul Botoșani, cu trimitere la dispozițiile Legii nr. 340/2004 privind prefectul și instituția prefectului, republicată art. 19 alin. (1) lit. a), potrivit căroră *prefectul asigură la nivelul județului aplicarea și respectarea Constituției, a legilor, a ordonanțelor și a hotărârilor Guvernului, a celorlalte acte normative, precum și a ordinii publice, coroborate cu cele ale art. 20 potrivit căroră prefectul poate verifica măsurile întreprinse de primar în calitatea sa de reprezentant al statului în unitatea administrativ-teritorială respectivă.*

Prin răspunsul nr. 438 CS din 19 noiembrie 2018, înregistrat sub nr. 21155 din 19 noiembrie 2018, autoritatea sesizată ne comunică poziția Primăriei comunei Hănești (adresa nr. 15922 din 16 noiembrie 2018), de respingere a solicitării formulate de către petent.

Refuzul a fost motivat pe neîndeplinirea de către petent a condiției impuse de art. 17 din Decretul-lege nr. 61/1990, cu modificările și completările ulterioare potrivit căruia „Titlul de proprietate prevăzut la art. 16 și ipotecile constituite asupra imobilelor se înscriu în registrele de transcripțiuni imobiliare sau în cărțile funciare, după caz”, cu toate că **art. 16** din actul normativ în cauză precizează în mod absolut că respectivul contract de vânzare-cumpărare **dovedește dreptul de proprietate asupra locuinței cumpărate în condițiile prezentului decret-lege și constituie titlu de proprietate.**

În consecință petentul a dovedit calitatea de proprietar al apartamentului respectiv, ce impune aplicarea dispozițiilor art. 36 din Legea nr. 18/1991 privind fondul funciar, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dispoziții invocate în demersurile efectuate.

În plus, poziția finală a Instituției Prefectului – Județul Botoșani a fost aceea că „nu poate impune autorității administrative locale o anumită modalitate de soluționare a cererii, acesta fiind atributul exclusiv al autorităților locale”, iar „persoanele care se consideră neîndreptățite având posibilitatea de a se adresa instanțelor judecătorești competente în vederea clarificării dreptului de proprietate revendicat”.

De asemenea, petentul a revenit o nouă cerere (nr. 21423 din 22 noiembrie 2018), prin care a reiterat faptul că până la data revenirii respective nu i s-a soluționat cererea ce face obiectul dosarului nr. 3396 din 20 februarie 2018, cu trimitere la dispozițiile Legii nr. 231/2018 care aduce modificări Legii nr. 18/1991 privind fondul funciar, republicată.

În acest sens, **dosarul nr. 3396 din 20 februarie 2018 și documentele anexate (demersuri și răspunsuri) au fost transmise Biroului contencios administrativ și juridic**, în vederea analizării oportunității formulării unei acțiuni în contencios administrativ, raportat la dispozițiile art. 1 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, coroborate cu cele ale art. 15 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată.

Dosar nr. 3845/2018 Petentul ne-a sesizat reclamând faptul că Primăria comunei Dumbrava – Roșie, județul Neamț i-a solicitat să se adreseze unui cadastrist autorizat pentru întocmirea cadastrelor aferente.

Având în vedere prevederile art. 36 alin. (1) din Regulamentul privind procedura de constituire, atribuțiile și funcționarea comisiilor pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, a modelului și modului de atribuire a titlurilor de proprietate, precum și punerea în posesie a proprietarilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 890/2005, cu modificările și completările ulterioare, **întocmirea planurilor parcelare pentru emiterea titlului de proprietate reprezintă atribuția comisiilor locale de fond funciar**, am sesizat această autoritate publică.

Urmare a demersului efectuat, Primăria comunei Dumbrava - Roșie, prin adresa nr. 4158 din data de 14 mai 2018, ne-a comunicat că:

„- pentru suprafața de 1300 mp teren arabil situat în sola Crucea lui Filip II, moștenitorii defunctei M.A. au atribuit numărul cadastral 53622 din 11.08.2014, iar pentru ridicarea documentației se va prezenta la Primăria comunei Dumbrava-Roșie, unde va achita o taxă de 200 lei, stabilită prin HCL.

- pentru terenul în suprafață de 5000 mp situat în intravilanul comunei Dumbrava-Roșie, unde până în prezent nu avem planuri parcelare și atribuire numere cadastrale provizorii, recomandăm petentului să se adreseze unui cadastrist autorizat în vederea efectuării cadastrului”.

Ținând cont de prevederile art. 36 alin. (1) din Regulamentul privind procedura de constituire, atribuțiile și funcționarea comisiilor pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, a modelului și modului de atribuire a titlurilor de proprietate, precum și punerea în posesie a proprietarilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 890/2005, cu modificările și completările ulterioare, și de dispozițiile art. 1 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 13/2001 privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor comunitare pentru cadastru și agricultură, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora *„La nivelul unităților administrativ-teritoriale - comune, orașe și municipii - se înființează servicii comunitare pentru cadastru și agricultură”*, perceperea unei taxe de 200 lei pentru întocmirea documentației, chiar dacă a fost stabilită prin HCL, încalcă dispozițiile legale menționate.

Față de această situație, am solicitat Primăriei comunei Dumbrava - Roșie reanalizarea situației sesizate și să ne transmită o copie conform cu originalul a Hotărârii Consiliului Local prin care a fost instituită această taxă.

Primăria comunei Dumbrava-Roșie, prin adresa nr. 5809 din data de 27 iunie 2018, ne-a comunicat **Hotărârea Consiliului Local nr. 102 din 31.10.2017** privind aprobarea impozitelor și taxelor locale în comuna Dumbrava-Roșie pentru anul 2018, unde la capitolul *Alte taxe locale* este prevăzută **Taxa de eliberare extras plan parcelar cu numere cadastrale atribuite provizoriu în cuantum de 200 lei.**

Alături de această taxă, sunt prevăzute și alte taxe locale, respectiv Taxă eliberare fișă cadastrală în cuantum de 14 lei, Taxă remăsurare teren - la solicitare în cuantum de 101 lei și Taxă evaluare pagube în cuantum de 14 lei.

Față de cele expuse, dosarul nr. 3845/2018 a fost transmis la Biroului contencios administrativ și juridic, în vederea analizării oportunității sesizării instanței de contencios administrativ.

Dosar nr. 11568/2018 Petenta a reclamat nepunerea în executare de către Comisia locală Dorna Arini pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor a Sentinței civile nr. 311/2007 a Judecătoriei Vatra Dornei, irevocabilă prin Decizia civilă nr. 1377/2007 a Tribunalului Suceava, prin care i-a fost reconstituit dreptul de proprietate asupra suprafeței de 11,50 ha. teren forestier situat pe raza comunei Dorna Arini, județul Suceava.

Primăria Dorna Arini, județul Suceava, prin adresa înregistrată sub nr. 22820 din data de 13 decembrie 2018, ne-a comunicat că pentru suprafața de 7 ha. teren forestier fără amplasament petentei i s-au oferit alte amplasamente, pe care le-a refuzat, considerând oferta inacceptabilă.

De asemenea, am fost informați că, **având în vedere dispozițiile art. 13 și art. 14 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, rezolvarea acestei situații nu ține de competența Comisiei locale de fond funciar Dorna Arini.**

Potrivit art. 13 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare,

„(1) În situația în care restituirea terenurilor forestiere pe vechile amplasamente nu este posibilă, reconstituirea dreptului de proprietate se face pe alte amplasamente de pe raza unității administrativ-teritoriale, chiar dacă acestea s-au aflat în proprietatea statului român înainte de anul 1948, au intrat ulterior în proprietatea statului sau au fost incluse în amenajamente silvice după această dată.”

Petenta a apreciat că prevederile art. 18 din Normele din 19 iunie 2013 de aplicare a Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 401/2013, cu modificările și completările ulterioare, **prin care se instiue ordinea restituirii pe alt amplasament a terenurilor forestiere, și potrivit căror:**

„Restituirea pe alt amplasament a terenurilor forestiere solicitate se face din terenurile forestiere aflate în proprietatea statului, pe raza unității administrativ-teritoriale în care se află fostul amplasament sau pe raza unei alte unități administrativ-teritoriale din județ, în următoarea ordine:

a) pe terenurile forestiere predate în temeiul Legii nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, de ocoalele silvice din structura Romsilva comisiilor locale de fond funciar, pe bază de protocol și nepuse în posesie;

b) pe terenurile forestiere, inclusiv cele cu altă destinație la data preluării, care au intrat în proprietatea statului sau au fost incluse în amenajamente silvice după anul 1948;

c) pe terenurile forestiere care s-au aflat în proprietatea statului român înainte de anul 1948, numai în situația în care nu mai sunt disponibile suprafețe prevăzute la lit. a) și b)”, **adaugă la lege.**

Însă, potrivit art. 4 alin. (3) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *„Actele normative date în executarea legilor, ordonanțelor sau a hotărârilor Guvernului se emit în limitele și potrivit normelor care le ordonă”.*

Față de cele expuse, dosarul nr. 11568/2018 a fost transmis Biroului contencios administrativ și juridic, în vederea analizării oportunității sesizării instanței de contencios administrativ.

SECȚIUNEA a 2-a

MUNCĂ

În cadrul subdomeniului de activitate muncă, în anul 2018, au fost analizate 315 petiții în contextul unei posibile încălcări a dreptului la muncă și protecția socială a muncii, prevăzut de art. 41 din Constituția României.

Ca în fiecare an, instituția Avocatul Poporului a fost sesizată cu numeroase petiții prin care ni se solicitau informații juridice cu privire la aplicarea dreptului muncii.

De asemenea, au fost sesizate încălcări ale dreptului la muncă și protecția socială a muncii atât de către angajatori – persoane de drept privat, cât și de către angajatori – instituții publice sau regii autonome. Astfel, dacă în cazul sesizărilor care priveau angajatorii – persoane de drept privat, petenții au fost îndrumați să se adreseze fie instanțelor de judecată competente material și teritorial, fie inspectoratelor teritoriale de muncă, cu precizarea că, în cazul în care inspectoratele teritoriale de muncă tergiversează sau refuză soluționarea problemelor cu care au fost sesizate, să revină la instituția Avocatul Poporului cu dovada demersurilor întreprinse, în cazul în care angajatorii reclamați erau instituții publice sau regii autonome, instituția Avocatul Poporului, în urma analizării documentelor depuse de către petiționari, a întreprins mai multe demersuri (atât corespondență scrisă cu instituțiile în cauză, cât și anchete).

Prin petițiile soluționate fără deschidere de dosar, întrucât nu au fost îndeplinite condițiile Legii nr. 35/1997, republicată, în domeniul relațiilor de muncă au fost sesizate următoarele aspecte:

- neplata drepturilor salariale;
- diminuarea veniturilor salariale ca urmare a zilelor de concediu medical efectuat;
- neacordarea concediilor legale cuvenite;
- solicitarea constituirii unei comisii de cercetare în vederea verificării unor abuzuri și disfuncționalități ale președintelui Colegiului Medicilor Dentiști Buzău;
- imposibilitatea obținerii adeverinței de vechime pentru perioada lucrată, întreprinderea angajatoare fiind în procedura de insolvență;
- integrarea medicilor basarabeni ca o soluție pentru acoperirea deficitului de personal medical din România;
- imposibilitatea moștenitorilor de a beneficia de prevederile Legii nr. 85/2016 privind plata diferențelor salariale cuvenite personalului didactic din învățământul de stat pentru perioada octombrie 2008-13 mai 2011;
- imposibilitatea obținerii adeverinței de salariat;
- nemulțumirea față de faptul că medicii de familie nu primesc sporul de 15% aferent studiilor doctorale;
- eliminarea unor sporuri;
- solicitarea diminuării cuantumului garanției de la nivelul de trei salarii brute la nivelul de două salarii brute calculate și reținute în baza Legii nr. 22/1969 privind angajarea gestionarilor, constituirea de garanții și răspunderea în legătură cu gestionarea bunurilor

organizațiilor socialiste, precum și Ordinul ministrului finanțelor nr. 1767/1998 cu modificările și completările ulterioare;

- depășirea orelor legale de program, fără acordarea compensațiilor cuvenite de către angajatori;

- existența unor discriminări prin Legea nr. 129/2017 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2017 pentru stabilirea unor măsuri în domeniul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative, în sensul introducerii în Statutul funcționarilor publici a unei reglementări privind personalul contractual;

- refuzul prelungirii contractului de muncă încheiat pe perioadă determinată;
- încetarea înainte de termen a unui contract încheiat pe perioadă determinată;
- agresiune verbală la locul de muncă;
- îngrădirea dreptului la muncă;
- neeliberarea copiilor după contractul de muncă;
- imposibilitatea angajării în cadrul unei primării;
- neacordare drepturilor salariale de angajatori din alte țări – Franța, Italia etc.;
- discriminări salariale prin apariția Legii nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice;

- modul de derulare al unor concursuri pentru ocuparea de funcții publice;
- discriminarea pe criterii de activitate sindicală;
- nerecunoașterea ca vechime în muncă a perioadei în care o persoană a fost ucenic cu plată și a urmat cursurile unei școli profesionale;
- neacordarea concediului pentru creștere copil;

Totodată, instituția Avocatul Poporului a primit mai multe solicitări de modificare legislativă, atât din partea unor funcționari publici sau angajați cu contract individual de muncă, cât și din partea unor sindicate.

Astfel, numeroase sindicate ale poliției locale și polițiști locali ne-au solicitat să întreprindem „demersuri necesare pe lângă autoritățile publice competente pentru generarea cadrului normativ, legal privitor la:

- stabilirea activității și locurilor de muncă din cadrul poliției locale care se desfășoară în condiții deosebite;
- stabilirea activităților și locurilor de muncă din cadrul poliției locale care se încadrează în condiții speciale;
- autoritatea publică competentă și procedura specifică pe care aceasta urmează să o aplice în ceea ce privește stabilirea și încadrarea în condiții deosebite sau speciale a activităților și locurilor de muncă din cadrul poliției locale”.

De asemenea, reprezentanții ai spitalelor de psihiatrie din țară ne-au solicitat „un punct de vedere referitor la Anexa nr. 10/14.03.2018 din Hotărârea de Guvern pentru Aprobarea Regulamentului Cadru privind stabilirea locurilor de muncă a categoriilor de personal, a mărimii concrete a sporului pentru condiții de muncă prevăzut în Anexa nr. 2 la Legea Cadru nr. 153/2017 precum și a condițiilor de acordare a acestuia”. În același timp, și-au exprimat dezaprobarea cu privire la Anexa nr. 10 și ne-au solicitat în mod imperios retragerea acesteia și adoptarea unui regulament de sporuri coerent, etic și care să reflecte pericolozitatea activității pe care aceștia o desfășoară.

Întrucât Avocatul Poporului nu dispune de inițiativă legislativă, modificarea sau completarea legislației în vigoare fiind de competența exclusivă a legiuitorului, petenții au fost îndrumați să se adreseze autorităților competente, urmând ca în cazul în care nu primesc

răspuns în termenul legal de 30 de zile sau li se refuză soluționarea cererilor, să revină la instituția Avocatul Poporului.

Referitor la sesizările petenților care au condus la efectuarea unor demersuri din partea instituției Avocatul Poporului la instituțiile publice sau regiile autonome reclamate, în vederea clarificării situațiilor expuse, menționăm, printre altele, următoarele probleme:

- refuzul conducerii Școlii Profesionale Speciale pentru Deficienți de Auz „Sfânta Maria” de a reduce unui cadru didactic norma didactică cu 2 ore pe săptămână, acesta considerându-se discriminat față de personalul didactic din învățământul de masă;

- nemulțumirea față de conducerea Ministerului Educației Naționale care nu a tratat punctual problemele ridicate de petent în petițiile depuse pe parcursul anului 2016;

- nemulțumirea unui petent care a reclamat faptul că nu i se recunoaște ca vechime în muncă și corespunzător acesteia, ca stagiul de cotizare, munca prestată în temeiul unei convenții individuale de muncă;

- refuzul conducerii Inspectoratului Școlar Județean Gorj de a acorda juristului instituției sporul de mobilitate și sporul de confidențialitate, deși există o hotărâre judecătorească în acest sens;

- nemulțumirea față de răspunsul Inspectoratului Teritorial de Muncă al municipiului București, la sesizarea prin care un petent a reclamat că angajatorul nu i-a plătit drepturile salariale;

- nemulțumirea unui petent care susține că reprezentanții Primăriei comunei Cristești, Județul Botoșani nu respectă o sentință judecătorească și nu îi se asigură condițiile minime de muncă pentru îndeplinirea atribuțiilor prevăzute în fișa postului, ceea ce ar putea avea ca efect destituirea din funcție sau, după cum susține, desființarea postului pe care îl ocupă prin Hotărâre a Consiliului Local;

- tergiversarea emiterii normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 229/2016 privind organizarea și exercitarea profesiei de fizioterapeut, precum și pentru înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Fizioterapeuților din România.

Pentru a clarifica aspectele prezentate de petenți, instituția Avocatul Poporului a sesizat autoritățile administrației publice competente: Ministerul Sănătății, Inspectoratul Teritorial de Muncă București, Inspectoratul Teritorial de Muncă Teleorman, Inspecția Muncii, Ministerul Muncii și Justiției Sociale, Primăria comunei Cristești, Județul Botoșani, Școala Profesională Specială pentru Deficienți de Auz „Sfânta Maria”, Inspectoratul Școlar Județean Gorj, Spitalul Universitar de Urgență București, Spitalul orășenesc Zimnicea, etc.

De asemenea, Avocatul Poporului a dispus efectuarea unui număr de 7 **anchete** la instituțiile publice reclamate și **s-a sesizat din oficiu în două cazuri**.

1) Astfel, **Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în cazul asistentului medical din cadrul Spitalului Orășenesc Zimnicea care “a intrat în comă în timp ce se afla la muncă, spre finalul gărzii de noapte, din cauza epuizării și a stresului”**.

Potrivit știrilor Antena 1 Observator, publicate în data de 31 octombrie 2018, „o asistentă de la spitalul din Zimnicea se zbate între viață și moarte la un spital din București după ce i s-a făcut rău în timpul unei gărzi din cauza epuizării și a stresului. Femeia în vârstă de 43 de ani care lucra pe Secția de Medicină Internă a Spitalului Orășenesc Zimnicea a intrat în comă, în timp ce se afla la muncă, marți dimineață, spre finalul gărzii de noapte. Aceasta a suferit un anevrism cerebral pe fondul epuizării și a stresului.

Potrivit unor surse din spitalul de la Zimnicea, asistenta și o altă infirmieră aveau grijă de aproximativ 50 de bolnavi. Colegii au povestit că, pe timpul gărzii, asistenta a acuzat dureri de cap și chiar faptul că nu mai vede cu un ochi, iar până dimineață prezenta semnele unui accident vascular grav. Colegii au sunat la Ambulanță, deși erau în spital.

Potrivit presei locale din Teleorman, colegile asistentei au alertat medicul de gardă de pe secție, însă acesta nu ar fi luat-o în seamă. Un alt medic, de pe Secția de Ginecologie, a sunat la Ambulanță, iar asistenta a fost transportată la Spitalul Județean Alexandria. În aceeași dimineață, asistenta a fost transferată la Institutul Național de Neurologie și Boli Neurovasculare București.

Din nefericire, medicii specialiști din București nu mai pot face nimic pentru a o salva.

Potrivit unor surse apropiate familiei, medicii au luat în calcul și au propus rudelor deconectarea de la aparatele care o țin în viață pe femeie”.

Având în vedere cele apărute în presă, pentru clarificarea situației a fost efectuată o **anchetă** la Spitalul Orășenesc Zimnicea, în data de 6 noiembrie 2017.

Urmare a anchetei efectuate, am fost informați că în noaptea evenimentului, un pacient aflat în sevraj a amenințat cu un cuțit ceilalți pacienți și personalul spitalului, ceea ce a putut declanșa starea de rău a asistentului medical, potrivit susținerilor medicului de gardă din acea noapte.

S-a constatat că Spitalul Orășenesc Zimnicea nu dispune de serviciu de pază.

S-au solicitat informații pentru clarificarea susținerilor apărute în presă potrivit cărora „Colegii au sunat la Ambulanță, deși erau în spital. Medicul de gardă de pe secție nu ar fi luat-o în seamă”.

Medicul de gardă ne-a informat că i-a acordat primul ajutor asistentului medical și a solicitat intervenția ambulanței de la Spitalul Municipal Alexandria deoarece la Spitalul Orășenesc Zimnicea nu există Secție de Neurologie. De asemenea, am fost informați că medicul de gardă a însoțit pacienta până la întâlnirea cu ambulanța medicalizată a Spitalului Municipal Alexandria.

Spitalul Municipal Alexandria, prin adresa nr. 10740 din 2 noiembrie 2018, pusă la dispoziția instituției Avocatul Poporului în copie de către Spitalul Orășenesc Zimnicea, a menționat faptul că pacienta s-a prezentat la UPU Alexandria cu diagnosticul - Comă și a fost transferată la NCH - IBCV.

Totodată, am fost informați că s-a solicitat Institutului Național de Neurologie și Boli Neurovasculare București, de către Spitalul Orășenesc Zimnicea, transmiterea datelor privind diagnosticul de internare - externare, precum și copii după actele/documentele emise și completate din care să rezulte datele privind prezentarea pacientei spre consultare, diagnosticul, foi de observație, eventual raportul de constatare medico-legală. Aceste documente trebuie furnizate de către Institutul Național de Neurologie și Boli Neurovasculare București în termen de 5 zile lucrătoare și urmează să ne fi puse la dispoziție de către Spitalul Orășenesc Zimnicea de îndată ce vor fi comunicate.

Din păcate, asistentul medical a decedat, iar cercetarea evenimentului se realizează de către Inspectoratul Teritorial de Muncă Teleorman, potrivit prevederilor art. 1161 din Normele Metodologice din 11 octombrie 2006 de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006.

Astfel, potrivit prevederilor legale menționate mai sus „*Cercetarea evenimentelor care au ca urmare decesul și/sau invaliditatea lucrătorilor, precum și a incidentelor periculoase care se produc pe teritoriul altor județe decât județul unde are sediul social angajatorul se va face de către inspectoratul teritorial de muncă pe teritoriul căruia a avut loc evenimentul*”.

Pentru lipsa pazei în unitatea medicală a fost sesizată conducerea Primăriei orașului Zimnicea, iar pentru a fi informați cu privire la rezultatul cercetării evenimentului, a fost sesizat Inspectoratul Teritorial de Muncă Teleorman.

Având în vedere pasivitatea Spitalului orășenesc Zimnicea de a ne comunica Raportul de constatare medico - legală eliberat de către Institutul Național de Neurologie și Boli Neurovasculare București, astfel cum a fost solicitat prin procesul-verbal încheiat cu ocazia anchetei, în data de 17 decembrie 2018 am sesizat conducerea spitalului.

Inspectoratul Teritorial de Muncă Teleorman, ne-a comunicat faptul că dosarul de cercetare al evenimentului nu a fost finalizat, însă concluziile anchetei ne vor fi puse la dispoziție cu precădere.

Reprezentanții Spitalului orășenesc Zimnicea ne-au informat că nu au intrat încă în posesia Raportului de constatare medico-legală, iar în momentul în care Institutul Național de Neurologie și Boli Neurovasculare București va comunica acest raport, spitalul îl va pune și la dispoziția Avocatului Poporului. Dosarul se află în lucru.

2) De asemenea, Avocatul Poporului **s-a sesizat din oficiu cu privire la cazul asistenților medicali din cadrul Spitalul Universitar de Urgență București care s-au aflat în greva foamei în luna august 2018.**

În data de 21 august 2018, a avut loc o întrevedere cu cei doi asistenți medicali din cadrul Spitalului Universitar de Urgență București aflați în greva foamei. În urma discuțiilor purtate cu asistenții medicali ne-au adus la cunoștință motivele care i-au determinat să recurgă la un astfel de protest. Astfel, aceștia au susținut că au intrat în greva foamei din cauza „condițiilor defectuoase din Spitalul Universitar de Urgență București privind:

- lipsa materialelor improprie din punctul de vedere al curățeniei în saloane atât pentru pacienți cât și pentru personal;
- lipsa personalului mediu medical;
- neacordarea drepturilor salariale conform legislației în vigoare, sporuri, vouchere de vacanță (li s-a pus în vedere alegerea fie a voucherelor de vacanță, fie a sporurilor de periculozitate)”.

Față de cele susținute de către protestatari și având în vedere cele comunicate de către conducerea Spitalului Universitar de Urgență București prin adresa nr. 41737 din 20 august 2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 12105 din 20 august 2018, respectiv faptul că informațiile afirmate în spațiul public sunt tendențioase, incorecte și calomnioase, pentru clarificarea situației create în data de 23 august 2018 a fost efectuată o **anchetă** la Spitalul Universitar de Urgență București.

Conducerea spitalului a considerat ca informațiile apărute în presă sunt incorecte și calomnioase. Referitor la „condițiile defectuoase din SUUB” astfel cum au afirmat persoanele aflate în greva foamei, la nivelul spitalului se afla în desfășurare o anchetă a Corpului de control al Ministrului Sănătății.

Cu privire la sporurile de periculozitate și voucherele de vacanță s-a optat, de comun acord cu sindicatele, menținerea sporurilor și identificarea resurselor bugetare pentru acordarea voucherelor de vacanță în următoarele 3 luni.

Totodată, a fost efectuată și o vizită în spațiile de depozitare a materialelor sanitare unde au putut fi observate stocurile existente, precum și o vizită în sălile de operație de la secția ortopedie. Nu au fost observate nereguli.

La finalul anchetei, în sala de ședințe a fost chemat unul dintre asistenții medicali aflați în greva foamei, care a solicitat participarea la discuție, însă reprezentanții spitalului nu au dorit să ia parte la această întrevedere. Acesta a susținut că atât dumnealui cât și colegul său au renunțat la greva foamei, cel puțin până la finalizarea raportului de control al Corpului de Control al Ministrului Sănătății. De asemenea, a susținut în continuare că la nivelul Spitalului Universitar de Urgență București sunt o serie de nereguli, fără însă a prezenta vreo dovadă că a sesizat în scris conducerea spitalului sau alte organe abilitate cu privire la existența acestora.

Față de cele discutate atât cu conducerea spitalului, cât și cu asistenții medicali, a fost sesizat Corpul de control al Ministrului Sănătății, de către Domeniul Drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale, cu solicitarea de a ne informa cu privire la rezultatul controlului efectuat.

Ulterior, pe site-ul Hot News.ro a apărut în data de 11 octombrie 2018 o știre potrivit căreia unul dintre asistenții medicali, care a făcut greva foamei a fost concediat joi, 11 octombrie 2018.

Acesta a confirmat pentru HotNews.ro că joi i-a fost desfăcut contractul de muncă și spune că va ataca decizia în instanță.

Asistentul medical a menționat că motivul oficial pentru care i s-a desfăcut contractul de muncă a fost absența timp de 4 zile de la lucru în luna august, când acesta a fost în greva foamei.

Purtătorul de cuvânt al spitalului, a confirmat, pentru HotNews.ro, că decizia privind desfacerea contractului de muncă a fost luată în Comisia de disciplină a spitalului, pe motiv că asistentul a lipsit de la lucru în timpul programului.

De asemenea, la întrevvedere avută în data de 23 august 2018, unul dintre asistenții medicali ne-a informat că există anumite presiuni din partea conducerii spitalului asupra persoanelor care s-au aflat în greva foamei.

Pentru clarificarea situației, a fost efectuată **o nouă anchetă** la Spitalul Universitar de Urgență București, în data de 16 octombrie 2018, la care am solicitat să participe și reprezentanții Inspectoratului Teritorial de Muncă București.

Cu ocazia anchetei, conducerea spitalului, ne-a comunicat faptul că unuia dintre asistenții medicali i-a încetat contractul individual de muncă prin Decizia nr. 2086 din 9 octombrie 2018, urmare a unei cercetări disciplinare pentru săvârșirea unor abateri de la regulile de disciplina muncii, respectiv, absențe nemotivate de la serviciu. Ni s-a pus la dispoziție respectiva decizie în copie.

Totodată, ne-au fost puse la dispoziție reclamațiile colectivului medical al Secțiilor de Ortopedie și Traumatologie față de atitudinea celui alt asistent medical, aflat în funcție.

La momentul redactării procesului verbal de anchetă, asistentul medical nu era cercetat disciplinar, acesta aflându-se în concediu de odihnă în perioada desfășurării grevei foamei.

Referitor la voucherele de vacanță, am fost informați de către conducerea spitalului că acestea au fost acordate angajaților SUUB începând cu data de 15 septembrie 2018.

Cu acest prilej, am solicitat reprezentantului Inspectoratului Teritorial de Muncă București, ca după întocmirea procesului-verbal de control, concluziile acestuia să fie puse la dispoziția instituției Avocatul Poporului.

De asemenea, menționăm faptul că, înainte de întrevvedere avută cu reprezentanții SUUB și reprezentantul I.T.M. București, s-a purtat o discuție cu asistentul medical aflat în funcție. Nici de această dată nu a putut face dovada sesizării în scris a vreunei autorități competente cu privire la situațiile reclamate. S-a procedat la purtarea discuțiilor cu asistentul medical înainte de efectuarea anchetei, întrucât reprezentantul I.T.M. București a menționat faptul că, potrivit regulamentului inspecției muncii, inspectorii de muncă, în momentul efectuării cercetării, nu pot interacționa cu petenții, fiind în conflict de interese.

Prin adresa nr. 68538 din 22 octombrie 2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 19440 din 25 octombrie 2018, Inspectoratul Teritorial de Muncă București ne-a comunicat faptul că s-a efectuat un control la SUUB, în data de 16 octombrie 2018, având ca obiect modul de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse ca urmare a neconformităților constatate, prin procesul-verbal de control seria B nr. 164711 din 23 august 2018, inclusiv a

aspectelor solicitate de instituția Avocatul Poporului prin adresa noastră nr. 18111 din 15 octombrie 2018.

Astfel, am fost informați că asistentul medical nu mai desfășoară activitate pentru și sub autoritatea SUUB, contractul individual de muncă fiind încetat, urmare unei cercetări disciplinare, în temeiul art. 61 lit. a) din Codul muncii, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Celălalt asistent medical și-a reluat activitatea, iar la data efectuării controlului nu era supus niciunei cercetări disciplinare.

Având în vedere faptul că cele comunicate de către I.T.M. București au fost constatate și de către reprezentanții instituției Avocatul Poporului cu ocazia anchetei, iar I.T.M. București nu ne-a comunicat concluziile întregului proces-verbal de control încheiat cu ocazia controlului efectuat în data de 29 octombrie 2018, am sesizat conducerea Inspectoratului Teritorial de Muncă București cu solicitarea de a ni se pune la dispoziție, în conformitate cu prevederile art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, procesul verbal de control seria B nr. 164711 din 23 august 2018, procesul verbal de control încheiat ca urmare a controlului efectuat în data de 16 octombrie 2018, precum și măsurile dispuse.

În ceea ce privește celelalte aspecte, menționăm colaborarea cu Domeniul drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale. Dosarul se află în lucru.

FIȘE DE CAZ:

Dosar nr. 721/2017 Petentul a reclamat faptul că răspunsul primit din partea Ministerului Educației Naționale nu trata punctual problemele ridicate de aceasta în petițiile depuse pe parcursul anului 2016.

Față de situația semnalată instituția Avocatul Poporului a considerat oportun să sesizeze conducerea Ministerului Educației Naționale - cabinet Secretar de Stat din cadrul, iar neprimind răspuns am revenit în data de 19 aprilie 2017.

Prin adresa nr. 101 din 24 mai 2017, Ministerul Educației Naționale ne-a comunicat că acțiunea de control urma să se desfășoare la Colegiul Național "Nichita Stănescu" din Ploiești în cursul lunii octombrie 2017, iar rezultatul acestei acțiuni va fi transmis, atât instituției Avocatul Poporului, cât și petentului.

Neprimind răspuns cu privire la acțiunea de control, în data de 28 noiembrie 2017, ne-am adresat Secretarului de Stat Învățământ Preuniversitar din cadrul Ministerului Educației Naționale, solicitând, pe de o parte, să ne precizeze dacă acțiunea de control s-a efectuat, iar pe de altă parte să ne pună la dispoziție raportul de control.

Totodată, pentru lipsa de răspuns la sesizarea din 28 noiembrie 2017, în data de 4 ianuarie 2018, am contactat telefonic reprezentanții Cabinetului Secretarului de Stat Învățământ Preuniversitar din cadrul Ministerului Educației Naționale, care ne-au informat că, dată fiind lipsa acută de personal, controlul planificat la Colegiul Național „Nichita Stănescu” din Ploiești în luna octombrie 2017, nu s-a putut desfășura și se va regăsi pe lista de acțiuni a lunii ianuarie, urmând ca raportul să fie transmis instituției Avocatul Poporului până pe data de 31 ianuarie 2018.

Neprimind răspuns la sesizarea transmisă ministrului Educației Naționale în data de 25 ianuarie 2018 și având în vedere că situația a fost amânată în mod repetat, în data de 30 martie 2018, a fost aprobată efectuarea unei **anchete** la sediul Ministerului Educației Naționale.

Urmare anchetei efectuate, ne-a fost pus la dispoziție copia *Planului anual de control 2018*, în care se precizează că acțiunea de control la Colegiul Național "Nichita Stănescu" din Ploiești, se va desfășura în perioada 25 - 27 aprilie 2018, iar rezultatul acestei acțiuni va fi transmis și instituției Avocatul Poporului.

În urma numeroaselor insistențe, în data de 6 iulie 2018, Ministerul Educației Naționale a transmis adresa nr. 1150 din 5 iunie 2018, prin care ne-a comunicat printre altele că din cauza numărului mic de angajați la Corpul de Control, precum și din cauza unor acțiuni urgente survenite în activitatea Corpului de Control, activitatea de control nu a putut fi realizată la sfârșitul lunii aprilie, așa cum a fost inițial planificată. Ulterior, ca urmare a activităților de simulare a examenelor naționale și de bacalaureat, precum și a derulării acestora, accesul în inspectoratele școlare și în unitățile școlare a fost restricționat.

De asemenea, se preciza că, în data de 9 iulie 2018, vor declanșa controlul la I.S.J. Prahova și la Colegiul Național „Nichita Stănescu” din Ploiești, pentru verificarea aspectelor semnalate de petent.

Ulterior, în data de 13 iulie 2018, Ministerul Educației Naționale, ne-a comunicat că acțiunea de control a fost finalizată, iar raportul este în curs de redactare, urmând ca după aprobare să ne fie transmisă o copie a raportului.

Față de cele de mai sus, în data de 18 iulie 2018, Ministerul Educației Naționale a transmis adresa nr. 605 din 18 iulie 2018, prin care ne-a informat că Raportul a fost redactat de echipa de control, avizat de conducerea Corpului de Control și a Direcției Generale Inspecție și Control și, ulterior, aprobat de conducerea Ministerului Educației Naționale, anexând, totodată, și o copie a acestui raport.

Dosar nr. 4537/2018 Petentul, consilier juridic în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Gorj, a reclamat faptul că nu mai primește sporul de mobilitate și nici sporul de confidențialitate și își exprima nemulțumirea față de răspunsul primit din partea Ministerului Educației Naționale la sesizarea sa, răspuns pe care îl considera „*neconcludent neavând nicio legătură cu cele solicitate*”.

Potrivit prevederilor art. 16 din Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic, cu modificările și completările ulterioare, „Consilierul juridic este obligat să respecte dispozițiile legale privitoare la interesele contrare în aceeași cauză sau în cauze conexe ori la conflictul de interese pe care persoana juridică ce o reprezintă le poate avea; el este, de asemenea, obligat să respecte secretul și confidențialitatea activității sale, în condițiile legii”, iar în conformitate cu prevederile art. 45 alin. (1) din Statutul din 29 iulie 2004 al profesiei de consilier juridic „*Obligația de a păstra secretul profesional, prevăzută în art. 16 din Legea nr. 514/2003 este absolută și limitată în timp, conform clauzei de confidențialitate*”. Totodată, în conformitate cu prevederile art. 60 alin. (2) din Statut „*Deosebit de remunerația de bază astfel stabilită, în considerarea specificului muncii și a importanței sociale a serviciilor profesionale, în temeiul art. 25 și 26 din Legea nr. 53/2003, cu modificările ulterioare, consilierul juridic poate negocia prestații suplimentare în bani reprezentând clauza de mobilitate și clauza de confidențialitate*”.

Având în vedere cele menționate de către petent, precum și Sentința civilă nr. 2477 din 1 noiembrie 2006 a Tribunalului Gorj prin care Inspectoratul Școlar Județean Gorj a fost obligat să plătească petentului contravaloarea sporului de mobilitate în procent de 25% din salariul de bază începând cu data de 01.11.2004 și a sporului de confidențialitate în procent de 15% începând cu data de 01.02.2005, în data de 28 martie 2018 am sesizat conducerea Ministerului Educației Naționale.

Întrucât nu am primit răspuns în termenul legal, în data de 28 iunie 2018, am contactat telefonic reprezentanții ministerului și ni s-a adus la cunoștință faptul că adresa Avocatului

Poporul nu poate fi identificată, motiv pentru care am retransmis adresa nr. 4537/2018. Nici de această dată nu am primit răspuns.

Având în vedere refuzul Ministerului Educației Naționale de a da curs solicitărilor instituției Avocatul Poporului, în data de 27 august 2018, a fost efectuată o **anchetă** la sediul ministerului.

Urmare a anchetei desfășurată în data de 27 august 2018 la sediul Ministerului Educației Naționale, am primit adresa nr. 518IFL din 27 august 2018, prin ni s-a comunicat faptul că „*problematika semnalată este de competența Inspectoratului Școlar Județean Gorj*”, precum și răspunsul Inspectoratului Școlar Județean Gorj nr. 13991 din 27 august 2018, răspuns care a fost redactat cu încălcarea prevederilor Ordonanței de Guvern nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, în ceea ce privește termenul legal de răspuns.

Mai mult decât atât, conducerea inspectoratului școlar s-a limitat doar la a ne transmite răspunsul reprezentantului Siveco România, acesta nefiind un răspuns oficial, motiv pentru care, în data de 11 septembrie 2018, am sesizat conducerea Inspectoratului Școlar Județean Gorj. Inspectoratul Școlar, nu a răspuns sesizării instituției Avocatul Poporului, motiv pentru care în data de 27 noiembrie 2018 a fost efectuată o anchetă la sediul acestei instituții.

Urmare a anchetei, am fost informați că „*Inspectoratul Școlar Județean Gorj nu poate soluționa favorabil cererea petentului întrucât programul EDUSAL nu prevede rubrică specială pentru introducerea celor două sporuri*”.

Totodată, am solicitat să ni se comunice motivul legal pentru care petentului nu i s-a emis decizia de reîncadrare în baza Legii nr. 153/2017, precum și o copie a acestei decizii.

Prin adresa nr. 26848 din 5 decembrie 2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 22241 din 6 decembrie 2018, am fost informați că „*modificările în aplicația EDUSAL sunt efectuate de către SIVECO S.A. ROMÂNIA la recomandarea Ministerului Educației Naționale, iar inspectoratele școlare județene nu pot interveni cu modificări în aplicație. În consecință, pentru funcția de jurist aplicația nu permite acordarea sporurilor de mobilitate și confidențialitate.*”

Decizia de încadrare pentru petent a fost înregistrată în data de 02.04.2018 la nr. 350.... Dovada comunicării respectivei decizii nu se poate face deoarece nu a fost semnată de către acesta”.

Având în vedere cele comunicate de către Inspectoratul Școlar Județean Gorj, respectiv faptul că modificările în aplicația EDUSAL sunt efectuate de către SIVECO S.A. ROMÂNIA la recomandarea Ministerului Educației Naționale, a fost aprobată efectuarea unei noi **anchete** la Ministerul Educației Naționale, în cursul lunii ianuarie 2019. Dosarul este în lucru.

În speță, nu putem să nu remarcăm contradicția dintre răspunsurile celor două instituții implicate, respectiv Ministerul Educației Naționale consideră că „problematika semnalată este de competența Inspectoratului Școlar Județean Gorj”, iar Inspectoratul Școlar Județean Gorj consideră că soluționarea problemei cu care se confruntă petentul este de competența ministerului în colaborare cu Siveco România.

De asemenea, nu putem să nu remarcăm și faptul că Ministerul Educației Naționale nu dă curs în termenul legal sesizărilor instituției Avocatul Poporului, tergiversând în mod nejustificat soluționarea acestora.

Dosar nr. 8285/2018 Petenta a reclamat că nu i se recunoaște ca vechime în muncă și corespunzător acesteia, ca stagiul de cotizare, munca prestată în temeiul unei convenții individuale de muncă.

Potrivit art. 33 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

„(1) *Între societatea cooperativă și membrul cooperator pot exista următoarele categorii de raporturi:*

a) *patrimoniale, concretizate prin obligația membrului cooperator de a depune părțile sociale și/sau aporturi în natură;*

b) *de muncă, în cazul membrilor cooperatori asociați la muncă și capital, în temeiul contractului individual de muncă sau al convenției individuale de muncă, după caz, încheiat/încheiată cu societatea cooperativă al cărei membru este;*

c) *comerciale cooperatiste pentru livrările de produse și prestările de servicii efectuate de membrul cooperator pentru societatea cooperativă în calitate de operator economic independent.*

(2) *Veniturile din activitățile independente se impozitează în baza reglementărilor fiscale stabilite pentru impozitul pe venit.*

(3) ***Pentru societățile cooperative, raporturile de muncă ale membrilor cooperatori se pot reglementa prin lege specială***”.

În acest context, menționăm, că raporturile de muncă ale membrilor cooperatori, nu au fost reglementate până în prezent, prin lege specială, astfel încât membrilor cooperatori care prestează activitatea în baza unei convenții individuale de muncă, în lipsa acestei reglementări, nu le este recunoscută vechimea în muncă.

În plus, potrivit art. 104 alin. (2) din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „***Asociațiile de societăți cooperative, uniunile județene și naționale de societăți cooperative pot conveni reguli și norme de reglementare internă în temeiul și în limitele dispozițiilor legale prevăzute în statute, decizii, hotărâri, precum și în alte acte cu caracter normativ emise de autoritățile competente***”.

Prin Hotărârea nr. 3 din data de 01.07.2011 pentru modificarea și completarea Anexei la Hotărârea Consiliului Național nr. 11/2016, Consiliul Național al Uniunii Naționale a Cooperăției Meșteșugărești a hotărât completarea art. 8 care la alin. (4) prevede că: „***Munca prestată în temeiul unei convenții individuale de muncă îi conferă membrului cooperator vechime în muncă și corespunzător acesteia, stagiul de cotizare***”.

Față de cele menționate mai sus, în data de 14 august 2018 a fost sesizat Ministrul Muncii, care prin adresa înregistrată sub nr. 16631 din data de 21 septembrie 2018, ne-a comunicat că „raporturile între membrii cooperatori care prestează activitatea în baza unei convenții individuale de muncă și societatea cooperativă sunt reglementate de dispozițiile Legii nr. 1/2005, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care nu prevăd că perioada desfășurată în baza unei convenții individuale de muncă constituie vechime în muncă”.

Având în vedere această lacună legislativă, precum și dispozițiile art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 21/2017 privind organizarea, funcționarea și atribuțiile Secretariatului General al Guvernului, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora: (1) Secretariatul General al Guvernului îndeplinește următoarele atribuții principale:

(...) 8. inițiază proiecte de acte normative în condițiile art. 22 alin. (4) teza a 3-a din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările și completările ulterioare, în data de 9 octombrie 2018 am sesizat Secretariatul General al Guvernului cu rugămintea de a ne informa cu privire la eventualele demersuri pe care Secretariatul General al Guvernului le poate iniția pentru reglementarea prin lege specială a raporturile de muncă ale membrilor cooperatori cu societățile cooperative în vederea

recunoașterii muncii prestate în temeiul unei convenții individuale de muncă ca vechime în muncă și, corespunzător acesteia, ca stagiul de cotizare.

Secretariatul General al Guvernului, prin adresa înregistrată sub nr. 18833 din data de 19 octombrie 2018, ne-a comunicat că apreciază că nu are atribuții pentru reglementarea prin lege specială a raporturilor de muncă ale membrilor cooperatori cu societățile cooperative, motiv pentru care, în data de 7 noiembrie 2018, am sesizat Prim-ministrul României. Dosarul este în lucru.

Dosar nr. 10410/2018 Petentul își exprima nemulțumirea față de răspunsul Inspectoratului Teritorial de Muncă al municipiului București la sesizarea sa prin care a reclamat că angajatorul nu i-a plătit drepturile salariale.

Pentru clarificarea situației create, în data de 19 iulie 2018, am sesizat I.T.M. București, care ne-a comunicat că a luat act de aspectele semnalate, și că în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1) din Ordonanța nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, „cetățenii au dreptul de a adresa autorităților petiții formulate în nume propriu. În situația în care persoana la care faceți referire dorește să sesizeze anumite aspecte ce intră în sfera de competență a I.T.M. București, o poate face în nume propriu”, deși instituția Avocatul Poporului a anexat răspunsul Inspectoratului Teritorial de Muncă al municipiului București la sesizarea petentului.

Față de răspunsul primit, în data de 10 septembrie 2018, a fost efectuată o **anchetă** la Inspekția Muncii, la care am solicitat să participe și reprezentanții Inspectoratului Teritorial de Muncă al municipiului București.

Ca urmare a anchetei efectuate la Inspekția Muncii, a rezultat că a fost efectuat un control la firma angajatoare, ocazie cu care au fost dispuse măsuri care au și fost însușite de către aceasta, iar petentul a fost invitat la firmă pentru reglarea obligațiilor financiare. De asemenea, reprezentanții I.T.M. București au regretat situația creată și ne-au asigurat de toată colaborarea.

Dosar nr. 3264/2018 Petentul și-a exprimat nemulțumirea față de refuzul Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România (O.A.M.G.M.A.M.R.) - Filiala Maramureș de a aviza (viză anuală) certificatul de membru, fiindu-i astfel îngădit dreptul la muncă.

A menționat că, pe parcursul a trei luni, a efectuat un stagiul de pregătire conform solicitărilor O.A.M.G.M.A.M.R. - Filiala Maramureș. De asemenea, a precizat că nu era necesar acest lucru, deoarece (la data solicitării respective) nu a avut o întrerupere de mai mult de 5 ani în exercitarea profesiei.

Potentul a sesizat aceste aspecte atât Guvernului României, Ministerului Sănătății, Președintelui României, cât și presei locale, primind răspuns doar din partea Secretariatului General al Guvernului, menționând că problema este în continuare nerezolvată.

Față de aspectele prezentate, am sesizat Ministerul Sănătății care a precizat că respectivul caz semnalat nu este de competența Ministerului Sănătății, cu trimitere la dispozițiile art. 38 alin. (1) și alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 144/2008 privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moașă și a profesiei de asistent medical, precum și organizarea și funcționarea Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, cu modificările și completările ulterioare.

Având în vedere acest răspuns, am sesizat din nou Ministrul Sănătății, cu învederarea dispozițiilor O.U.G. nr. 144/2008 cu modificările și completările ulterioare:

- art. 4 - referitor la controlul și supravegherea exercitării profesiilor de asistent medical generalist, de moașă și de asistent medical realizate de către Ministerul Sănătății;

- art. 67 alin. (1) - ce conferă Ministerului Sănătății calitatea de autoritate de stat, care **urmărește ca activitatea Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moaşelor și Asistenților Medicali din România să se desfășoare în condițiile legii;**

- art. 67 alin. (2) - reprezentantul autorității de stat, cu rang de secretar de stat în Ministerul Sănătății, **este membru în Consiliul național al Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moaşelor și Asistenților Medicali din România** și este numit prin ordin al ministrului sănătății;

- art. 67 alin. (3) - **în cazul în care reprezentantul autorității de stat constată că nu sunt respectate prevederile legale, sesizează organele de conducere ale Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moaşelor și Asistenților Medicali din România, iar în termen de 15 zile de la efectuarea demersului adoptă măsurile necesare de încadrare în normele în vigoare,** cu informarea Ministerului Sănătății în acest sens.

Ca urmare a acestui demers, O.A.M.G.M.A.M.R. ne-a informat că își menține punctele de vedere transmise anterior petentului (prin Filiala Maramureș a O.A.M.G.M.A.M.R.).

Astfel, având în vedere răspunsul O.A.M.G.M.A.M.R., precum și precizările din demersul nostru întreprins la Ministerul Sănătății, **la care nu s-a primit răspuns**, am sesizat din nou conducerea acestui minister.

Ministerul Sănătății ne-a precizat că menține punctul de vedere al conducerii O.A.M.G.M.A.M.R., cu trimitere la dispozițiile art. 18 din O.U.G. nr. 144/2008, astfel cum a fost modificată și completată.

Față de textele de lege invocate, am revenit cu o nouă sesizare adresată Ministrului Sănătății, cu solicitarea de a reanaliza cazul prezentat.

Totodată, am adus la cunoștință faptul că, prin art. I pct. 5 al Legii nr. 278/2015, **alin. (1) al art. 18 din O.U.G. nr. 144/2008 a fost modificat**, în sensul că O.A.M.G.M.A.M.R. retesta, la cerere, competența profesională a acestuia (asistentului medical generalist, moașei sau un asistentului medical), în vederea exercitării profesiei, în cazul în care acesta nu își exercită profesia efectiv, legal și neîntrerupt pe o perioadă de cel puțin un an, **în ultimii 5 ani de la data absolvirii studiilor care atestă formarea în profesie.**

Analizând situația prezentată de petent și documentele depuse la dosar, a rezultat că acesta a solicitat prin cererea depusă la O.A.M.G.M.A.M.R. - Filiala Maramureș reavizarea Certificatului de Membru, reavizat pentru anul 2011 și respectiv pentru anul 2012, **fapt ce denotă că petentul a absolvit studiile care atestă formarea în profesie anterior datei de 19 octombrie 2010.**

Se poate observa că, astfel cum prevăd dispozițiile actuale ale art. 18 alin. (1) din O.U.G. nr. 144/2008, cu modificările și completările ulterioare, în ultimii 5 ani de la data absolvirii (ulterior datei de 19 octombrie 2010), **petentul și-a exercitat profesia efectiv, legal și neîntrerupt mai mult de un an**, în perioada **19 octombrie 2010 – 2 februarie 2013** (aspect necontestat de instituțiile abilitate sesizate atât de petent, cât și de Avocatul Poporului).

Ca urmare a acestui demers, prin răspunsul O.A.M.G.M.A.M.R. - Filiala Maramureș s-a precizat faptul că petentul a fost invitat în repetate rânduri în vederea clarificării și rezolvării situației (ultima invitație fiind pentru data de 5 octombrie 2018), însă acesta nu s-a prezentat.

Față de acest răspuns și de termenul scurt avut la dispoziție de către petent de a se putea prezenta în vederea clarificării și rezolvării situației expuse, am sesizat din nou Ministrul Sănătății, în vederea reanalizării întregii situații prezentate, raportat la toate dispozițiile legale invocate prin demersurile noastre anterioare.

Prin adresa O.A.M.G.M.A.M.R. - Filiala Maramureș, s-a menținut punctul de vedere exprimat. Astfel au fost depuse, pe lângă răspunsul adresat Avocatului Poporului, și patru confirmări de primire la răspunsurile comunicate petentului.

În concluzie, având în vedere că, prin demersurile anterior efectuate, nu a fost sesizat doar un viciu de procedură al transmiterii diverselor răspunsuri formulate de către O.A.M.G.M.A.M.R. - Filiala Maramureș către petent, ci **neluarea măsurilor legale existente în sarcina acestei instituții ce este subordonată Ministerului Sănătății**, a aviza petentului certificatul de membru (viza anuală), aspecte ce au condus la îngrădirea dreptului la muncă, în vederea clarificării întregii situații, *a fost aprobată efectuarea unei anchete la Ministerul Sănătății*, în data de 10 ianuarie 2019.

Urmare anchetei, Președintele O.A.M.G.M.A.M.R. a susținut că petentul nu se află în situația prevăzută de art. 18 din O.U.G. nr. 144/2008 cu modificările și completările ulterioare, respectiv **nu** este necesar să efectueze stagiul și să susțină examenul de reatestare a competențelor profesionale.

S-a stabilit ca O.A.M.G.M.A.M.R. să invite petentul la sediul Filialei Maramureș printr-o adresă comunicată, cu confirmare de primire, atât la adresa de domiciliu, cât și la cea indicată de acesta, cu precizarea că se poate prezenta oricând de la data precizată în adresa respectivă.

S-a consemnat că, la data prezentării petentului la Filiala Maramureș, acestuia îi va fi eliberată o adeverință, care să-i permită participarea la concursul/examenul de ocupare a unui post corespunzător pregătirii sale.

De asemenea, am fost asigurați că, în cazul în care petentul va prezenta documentele care atestă îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege (asigurare malpraxis, număr credite), i se va elibera direct avizul de liberă practică.

În concluzie, O.A.M.G.M.A.M.R. va informa Ministerul Sănătății de finalizarea demersurilor susmenționate care, la rândul său, va comunica instituției Avocatul Poporului rezultatul acestora. Dosarul este în lucru.

SECȚIUNEA a 3-a

PROTECȚIE SOCIALĂ

În cadrul Domeniului proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe, în cursul anului 2018, au fost analizate un număr de 16 petiții cu specializarea protecție socială, în contextul dreptului la un nivel de trai decent, al dreptului de petiționare și al dreptului persoanei vătămate de o autoritate publică, prevăzute de art.47, art. 51 și art. 52 din Constituția României.

În general, problematica petițiilor subdomeniului protecție socială vizează numărul redus de locuințe sociale existente, precum și solicitări ale diverșilor petenți de a le fi acordate astfel de locuințe.

Intervenția instituției Avocatul Poporului a fost necesară doar pentru o parte dintre petițiile înregistrate.

Problematica acestora a vizat, în principal, următoarele aspecte:

- lipsa de răspuns din partea Primăriei Sectorului 5 București la solicitarea din cererea înregistrată sub nr. 11842/24.04.2017, referitoare la stadiul cererii/dosarului nr. 3057/2017 de

repartizare a unei locuințe sociale, depusă la Primăria Sectorului 5 București și al cererilor anterioare (nr. 10056/2016, nr. 15326/2016, nr. 29177/2016, nr. 40887/2016);

- refuzul autorităților publice de a aproba o cerere de extindere a suprafeței închiriate (contract încheiat potrivit dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 40/1999 privind protecția chiriașilor și stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinația de locuințe;

- reclamația că o societate cu răspundere limitată nu deține autorizație pentru desfășurarea activităților învățământ (servicii educaționale – after school);

Autoritățile sesizate în vederea clarificării problemelor reclamate de petenți, au fost următoarele:

- Primăria Sectorului 5 București;
- Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar;
- Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Dealul Spirii” București – Ilfov;
- Administrația Fondului Imobiliar;
- Primăria Municipiului București.

Prin petițiile soluționate fără deschidere de dosar, în cadrul subdomeniului protecție socială au fost sesizate următoarele probleme:

- solicitarea unei consultații juridice cu privire la ajutoarele sociale de care ar putea beneficia bunică acestuia;

- solicitarea de informații despre posibilitatea de a beneficia de ajutorul de deces de pe urma tatălui acestuia;

- solicitarea petentului, în calitate de chiriaș al unei locuințe deținută de Agenția Națională pentru Locuințe, de a cumpăra apartamentul respectiv, cu invocarea unei hotărâri judecătorești;

- refuzul autorității locale de a reînnoi contractul de închiriere al locuinței sociale deținute, având în vedere existența unor amenzi neachitate;

- solicitarea sprijinului în vederea obținerii unei locuințe, având în vedere faptul că imobilul închiriat acestora de către S.C. RIAL S.A. Brașov a fost restituit (în temeiul Legii nr. 10/2001) foștilor proprietari. De asemenea, petenții au precizat că, potrivit unei hotărâri judecătorești (pronunțată în dosarul nr. 29260/197/2016) familia respectivă (din care au susținut că fac parte și pensionari, respectiv minori, unul dintre aceștia fiind persoană cu handicap grav cu însoțitor) este obligată să evacueze începând cu data de 28.10.2020 imobilul respectiv, neavând posibilitatea de a achita chiria stabilită la prețul pieței.

FIȘE DE CAZ:

Dosar nr. 8658/2017 Petenta ne-a sesizat în contextul unei posibile încălcări a dreptului persoanei vătămate de o autoritate publică prevăzut de art. 52 din Constituția României.

Aceasta a reclamat Primăria Sectorului 5 București pentru faptul că nu i-a răspuns la cele solicitate în cererea din 24 aprilie 2017, respectiv la stadiul unei alte cereri din anul 2017, referitoare la repartizarea unei locuințe sociale, depusă la Primăria Sectorului 5 București și al unor cereri anterioare.

Petenta a revenit la instituția Avocatul Poporului, în data de 9 iunie 2017 și ne-a informat asupra faptului că a primit răspuns de la instituția reclamată, atașând o fotocopie a acestuia.

Din răspunsul respectiv datat 26 mai 2017 a rezultat doar că solicitarea petentei se află în evidența instituției respective, cu mențiunea că se pot solicita și alte acte, după caz, fără să se precizeze, însă, care este numărul de dosar al petentei, dacă acesta este complet sau care acte sunt necesare a fi depuse în completare, care este poziția pe lista de priorități pentru anul

2017 și când va fi supusă această listă dezbaterii Consiliului Local al Sectorului 5, spre aprobare.

Având în vedere cele expuse, prin sesizarea nr. 8658 din 22 iunie 2017 ne-am adresat Primăriei Sectorului 5 București, care prin adresa nr. 39326 din 11 august 2017, înregistrată sub nr. 12859 din 18 august 2017, ne-a informat cu privire la faptul că are în evidență dosarul petentei și punctajul obținut de aceasta (17 puncte).

Față de acest răspuns, prin sesizarea nr. 8658 din 23 august 2018, am revenit la Primăria Sectorului 5 București pentru precizări suplimentare, în ceea ce privește cererile/dosarele petentei anterioare (nr. 10056/2016, nr. 15326/2016, nr. 29177/2016, nr. 40887/2016), dacă au fost îndeplinite condițiile legale în materie, punctajul obținut, ordinea de prioritate.

În acest sens, prin răspunsul nr. 46658 din 28 septembrie 2017 înregistrat la Avocatul Poporului sub nr. 15033 din 9 octombrie 2017, Primăria Sectorului 5 București ne-a supus atenției prevederile art. 21 alin. (2) din *Normele metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996, republicată cu modificările și completările ulterioare*, aprobate prin *H.G. nr. 1275/2000 potrivit cărora „Comisiile constituite conform alin. (1) vor analiza până la data de 1 noiembrie a anului în curs cererile pentru locuințele sociale și vor prezenta spre aprobare consiliilor locale lista cuprinzând solicitanții îndreptății să primească în anul următor o locuință socială, în ordinea de prioritate stabilită. După aprobare listele se vor afișa la sediile primăriilor”*, precizând totodată că urmează să ne comunice rezultatul analizei comisiei.

Având în vedere cele expuse, prin demersul nr. 8658 din 14 decembrie 2017, am revenit la Primăria Sectorului 5 București, pentru a ne comunica numărul de ordine al cererii petentei în lista cuprinzând solicitanții îndreptății să primească în anul următor o locuință socială și, totodată, dacă poziția respectivă este eligibilă pentru repartizarea unei locuințe sociale.

De asemenea, petenta a fost informată asupra prevederilor art. 21 alin. (3) din Normele metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996, republicată cu modificările și completările ulterioare, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1275/2000 potrivit cărora „*contestațiile împotriva hotărârilor consiliilor locale cu privire la listele de acordare a locuințelor sociale se vor adresa instanței de contencios administrativ competente, potrivit legii*”.

Prin adresa Primăriei Sectorului 5 București nr. 6504 din 23 ianuarie 2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 2259 din 29 ianuarie 2018, autoritatea publică sesizată ne-a informat că petenta figurează la poziția nr. 31 (dosar nr. 3507 din 26 ianuarie 2017) – Anexa 2 – din Hotărârea Consiliului Local Sector 5 nr. 148 din 28 septembrie 2017, privind „Lista cu ordinea de prioritate pe anul 2017 pentru atribuirea de locuințe persoanelor (familiilor) conform Legii locuinței nr. 114/1996 republicată, cu modificările și completările ulterioare”, urmând ca în ședințele Comisiei de analiză și aprobare a cererilor cetățenilor să se analizeze dosarul, rezultatul urmând a fi comunicat ulterior petentei.

Față de această adresă, prin sesizarea nr. 8658 din 8 februarie 2018, am revenit la instituția publică în cauză, în vederea comunicării demersurilor efectuate pentru soluționarea cererii petentei.

Prin adresa nr. 24427/12.03.2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 4527/09.01.2018, Primăria Sectorului 5 București ne-a comunicat că petenta este înscrisă pe Lista cu ordinea de prioritate pentru anul 2017 la poziția 31. Totodată, au precizat că Lista cu ordinea de prioritate pentru anul 2016 (care cuprinde 2 anexe cu un număr total de 119 poziții)

nu a fost soluționată în totalitate din cauza numărului limitat de unități locative disponibile, aspecte care au fost aduse la cunoștința petentei în data de 30 martie 2018.

Dosar nr. 17025/2017 Petentul, ne-a sesizat în contextul dreptului persoanei vătămate de o autoritate publică, reglementat de art. 52 din Constituția României, republicată, reclamând faptul că S.C. W.E. S.R.L. nu deține autorizație pentru desfășurarea activităților învățământ (servicii educaționale - after school) la adresa din municipiul București, sector 1, după cum reiese și din adresa Poliției Locale sector 1 nr. 6511 din data de 24 octombrie 2017, care i-a comunicat că în urma controlului efectuat a constatat că S.C. W.E. S.R.L. nu deține autorizație pentru desfășurarea activităților învățământ în domeniul cultural și nici pentru activități destinate susținerii proceselor/sistemelor de învățământ - „efectuarea temelor școlare” motiv pentru care a și sancționat contravențional S.C. W.E. S.R.L.

Potrivit art. 29 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației, aprobată prin Legea nr. 87/2006, cu modificările și completările ulterioare, „(1) Orice persoană juridică, publică sau privată, interesată în furnizarea de educație se supune procesului de evaluare și acreditare, în condițiile legii.

(2) În învățământul preuniversitar evaluarea și acreditarea se fac la nivelul structurilor instituționale pentru fiecare nivel de învățământ, fiecare tip de program de studii și de calificare profesională, după caz”.

Urmare a anchetei efectuate în data de 26 iulie 2018 la Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar și a răspunsului nr. 2121 pus la dispoziție au reieșit următoarele:

- 1) **doar entitățile care organizează și desfășoară activități de învățământ preuniversitar particular de nivel preșcolar (de tip grădiniță), au obligația de a solicita Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar declanșarea procedurilor de evaluare externă în vederea obținerii autorizației de funcționare provizorie;**
- 2) **de asemenea, s-a menționat faptul că, la momentul actual, nu există reglementări legale privind autorizarea/acreditarea acestor activități de tip after school, activități în domeniul cultural, destinate susținerii proceselor/sistemelor de învățământ de tipul efectuarea temelor școlare, cursuri specializate pentru copii organizate de inițiatorii privați.**

Situația este cu atât mai gravă cu cât, urmare a demersului efectuat anterior, Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Dealul Spirii” București – Ilfov, prin adresa înregistrată sub nr. 3579 din data de 23 februarie 2018, ne-a comunicat că, **pentru spațiul respectiv, nu este necesară obținerea avizului/autorizației de securitate la incendiu** deoarece nu se încadrează în prevederile Hotărârii Guvernului nr. 571/2016 pentru aprobarea categoriilor de construcții și amenajări care se supun avizării și/sau autorizării privind securitatea la incendiu, lucru contestat de către petent.

Precizăm că, **având în vedere acest vid legislativ**, care are drept consecință îngrădirea dreptului copiilor la protecție și asistență în realizarea și exercitarea deplină a drepturilor lor, **Domeniul apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului, s-a autosesizat** și s-a adresat Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

În aceste condiții, am sesizat, încă o dată, Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Dealul Spirii” București – Ilfov.

Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Dealul Spirii” București – Ilfov, prin adresa înregistrată sub nr. 16708 din data de 24 septembrie 2018, ne-a comunicat că S.C. W.E. S.R.L. desfășoară activități de învățământ numai la parterul imobilului, fapt confirmat inclusiv la data deplasării din data de 14 septembrie 2018 și, în consecință, pentru spațiul respectiv nu este necesară obținerea avizului/autorizației de securitate la incendiu deoarece nu se încadrează în

prevederile Hotărârii Guvernului nr. 571/2016 pentru aprobarea categoriilor de construcții și amenajări care se supun avizării și/sau autorizării privind securitatea la incendiu.

Dosar nr. 2287/2018 Petenta a precizat că este chiriașă a unui imobil situat în sectorul 3, București, în baza unui contract încheiat potrivit dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 40/1999 privind protecția chiriașilor și stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinația de locuințe, cu modificările și completările ulterioare și a solicitat în repetate rânduri extinderea suprafeței închiriate în imobilul în care locuiește.

Aceasta a menționat că a întreprins diverse demersuri la autoritățile competente, în acest sens, depunând ultimul răspuns primit de la Administrația Fondului Imobiliar (nr.18416 din 18 mai 2017), prin care instituția respectivă i-a solicitat informații referitoare la situația juridică și locativă a imobilului în care locuiește.

Având în vedere situația reclamată de petentă, prin sesizarea nr. 2287 din 8 februarie 2018, ne-am adresat Administrației Fondului Imobiliar.

Prin răspunsul nr. 7754 din 6 martie 2018, înregistrat la Avocatul Poporului sub nr. 4473 din 12 martie 2018, instituția sesizată ne-a precizat că a solicitat (prin adresele nr. 18416 din 18 mai 2017 și nr. 10492 din 2 martie 2018) societății TITAL AL S.A. situația juridică și locativă a imobilului respectiv, iar până la data formulării acestui răspuns a primit doar dosarul de fond locativ pentru spațiul cu destinația de locuință deținut de petentă.

Față de acest răspuns, prin sesizarea nr. 2287 din 4 aprilie 2018, am revenit la Administrația Fondului Imobiliar, cu invocarea prevederilor art. 3 și următoarele din Regulamentul de organizare și funcționare al Administrației Fondului Imobiliar București, solicitând să ne comunice care au fost demersurile ulterioare în vederea soluționării cererii petentei.

Prin adresa nr. 19209 din 27 aprilie 2018, autoritatea sesizată ne-a precizat că își menține punctul de vedere transmis prin adresa nr. 7754 din 6 martie 2018.

De asemenea, a precizat că, deși s-au făcut demersurile necesare către S.C. TITAN AL S.A., până la data formulării răspunsului, nu i-a fost transmis niciun alt dosar de fond locativ pentru imobilul respectiv, cu mențiunea că „urmare a transmiterii dosarului de fond locativ”, petentei i s-a întocmit contractul de închiriere nr. 20515 din 17 aprilie 2018.

Astfel, prin sesizarea nr. 2287 din 18 mai 2018, am revenit la Administrația Fondului Imobiliar, cu reiterarea dispozițiilor art. 3 și următoarele din Regulamentul de organizare și funcționare al Administrației Fondului Imobiliar București, solicitând comunicarea demersurilor ulterioare în vederea soluționării cererii petentei, precum și a copiei contractului de închiriere nr. 20515 din 17 aprilie 2018.

Prin răspunsul nr. 28490 din 7 iunie 2018, înregistrat la instituția Avocatul Poporului sub nr. 8705 din 11 iunie 2018, autoritatea reclamată ne-a reiterat că s-au făcut demersuri la fostul administrator de zonă (TITAN AL S.A.) pentru transmiterea spațiului solicitat ca extindere de către petentă, cu mențiunea că va face demersurile necesare și legale în vederea clarificării situației locative și juridice a imobilului. De asemenea, a fost atașat la răspunsul în cauză copia contractului solicitat.

În acest sens, prin demersul nr. 2287 din 21 iunie 2018, am revenit la Administrația Fondului Imobiliar, cu reiterarea dispozițiilor art. 3 și următoarele din Regulamentul de organizare și funcționare al Administrației Fondului Imobiliar București, solicitând să ne comunice care au fost demersurile legale în vederea soluționării cererii petentei (de extindere a spațiului locativ solicitat).

Prin adresa nr. 36748 din 28 iunie 2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 9926 din 2 iulie 2018, Administrația Fondului Imobiliar ne-a reiterat că s-au continuat

demersurile la fostul administrator de zonă (S.C. TITAN AL S.A.) pentru transmiterea spațiului solicitat ca extindere de către petentă (adresa nr. 31552 din 7 iunie 2018).

De asemenea, autoritatea reclamată a precizat că, urmare a adresei petentei nr. 31555 din 7 mai 2018 transmisă Primăriei Municipiului București, aceasta a fost informată că dosarele administrative constituite în baza Legii nr. 10/2001 sunt nesoluționate (adresa nr. 35401 din 19 iunie 2018).

Față de acest răspuns, prin sesizarea nr. 2287 din 6 august 2018, în vederea clarificării situației juridice a imobilului respectiv, ne-am adresat Primăriei Municipiului București - Direcția Juridic.

Totodată, am revenit și la Administrația Fondului Imobiliar în vederea comunicării demersurilor ulterioare pentru soluționarea cererii petentei.

Prin răspunsul nr. 18639/LV din 21 august 2018, înregistrat la instituția Avocatul Poporului sub nr. 12440 din 27 august 2018, Primăria Municipiului București ne-a reiterat că dosarele administrative nr. 21697 și nr. 25931 sunt nesoluționate până la data respectivă, acestea fiind incomplete conform prevederilor art. 23 din Legea nr. 10/2001, coroborat cu art. 23.1 și 23.2 din H.G. nr. 250/2007 pentru aprobarea normelor metodologice de aplicare unitară a Legii nr.10/2001.

Față de acest răspuns, prin sesizarea nr. 2287 din 30 august 2018, am revenit la Primăria Municipiului București - Direcția Juridic, solicitând să fie avut în vedere și termenul legal de soluționare a notificărilor formulate în temeiul Legii nr. 10/2001 prevăzut de art. 33 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Legea nr. 165/2013, aplicabil instituției Primăriei Municipiului București, termen ce a fost depășit, precum și dispozițiile art. 32 alin. (1) din actul normativ susmenționat, referitoare la termenul de 120 de zile în care persoanele interesate au obligația de a completa cu înscrisuri dosarele depuse la entitățile investite de lege, cu precizarea că persoana care a notificat întregul imobil a decedat încă din anul 2003 (conform Certificatului de deces, deus atât de petenta prin cererile anterioare cât și de instituția Avocatul Poporului prin demersul nr. 2287 din 6 august 2018).

Prin adresa nr. 45668 din 30 august 2018, Administrația Fondului Imobiliar ne-a menționat faptul că (prin adresa nr. 32327 din 12 iunie 2018) a solicitat petentei să o contacteze în vederea verificării spațiului pe care îl ocupă, cu precizarea că, până la data formulării răspunsului, aceasta nu a comunicat data și ora la care reprezentanții instituției să se prezinte la adresa în cauză, motiv pentru care, în data de 19 septembrie 2018 am revenit la autoritatea publică respectivă.

Prin răspunsul nr. 19996/LV din 12 septembrie 2018, Primăria Municipiului București - Direcția Juridic a precizat, însă nu a dovedit, că a solicitat Camerei Notarilor Publici București informații referitoare la deschiderea succesiunii de pe urma defunctului M.G., motiv pentru care am revenit la autoritatea respectivă în data de 19 septembrie 2018.

Prin adresa nr. 58034 din 18 octombrie 2018, înregistrată la instituția Avocatul Poporului sub nr. 19201 din 22 octombrie 2018, Administrația Fondului Imobiliar a concluzionat că societatea TITAN AL S.A. i-a transmis dosarul pentru unitatea locativă ce a fost deținută de domnul M.G., urmând să efectueze demersurile necesare și legale în acest caz, cu precizarea că această instituție publică nu are în competențe, conform prevederilor legale, aprobarea extinderilor pentru spațiile cu destinația de locuință.

De asemenea, se menționează faptul că, în cazul petentei, s-a procedat la aplicarea art. 20 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, astfel cum a fost modificată și completată, aceasta **fiind scutită de plata chiriei.**

Prin răspunsul nr. 21593/LV din 15 octombrie 2018, Primăria Municipiului București - Direcția Juridic ne-a precizat că dosarele administrative conexe privind imobilul respectiv

sunt nesoluționate, acestea fiind înaintate Comisiei interne pentru analizarea notificărilor formulate în baza Legii nr. 10/2001, în data de 12 octombrie 2018, în momentul emiterii Dispoziției Primarului General, persoanele îndreptățite urmând a fi invitate la sediul Primăriei în vederea ridicării acesteia sau dispoziția va fi comunicată prin poștă, prin confirmare de primire.

Astfel, în data de 13 noiembrie 2018, am revenit la Administrația Fondului Imobiliar căreia i-am solicitat să ne comunice care au fost demersurile legale ulterioare efectuate în vederea soluționării cererii petentei, având în vedere și calitatea instituției respective de **locator** în contractul de închiriere nr. 20515 din 17 aprilie 2018, încheiat cu petenta în cauză.

Totodată, am revenit și la Primăria Municipiului București, cu trimitere la dispozițiile art. 553 din Codul civil, coroborate cu cele ale Legii nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată - art. 103, art. 106 alin. (4) și art. 118 alin. (1) – și am reiterat termenul legal de soluționare a notificărilor formulate în temeiul Legii nr. 10/2001 prevăzut de art. 33 alin. (1) lit c) și alin. (2) din Legea nr.165/2013, aplicabil instituției Primăriei Municipiului București, termen ce a fost depășit, precum și dispozițiile art. 32 alin. (1) din actul normativ susmenționat, referitoare la termenul de 120 de zile în care persoanele interesate au obligația de a completa cu înscrisuri dosarele depuse la entitățile investite de lege, cu precizarea că domnul M.G. a decedat încă din anul 2003 (conform Certificatului de deces, depus atât de petenta prin cererile anterioare, cât și de instituția Avocatul Poporului prin demersul nr. 2287 din 6 august 2018).

Prin adresa nr. 26385/LV din 3 decembrie 2018, Primăria Municipiului București - Direcția Juridic ne-a reiterat aspectele precizate prin răspunsurile anterioare, în sensul că dosarele administrative conexe privind imobilul respectiv sunt nesoluționate, acestea fiind înaintate Comisiei interne pentru analizarea notificărilor formulate în baza Legii nr. 10/2001, în data de 12 octombrie 2018.

De asemenea, prin răspunsul respectiv, au fost invocate dispozițiile art. 1.1. - Cap. III al Hotărârii Guvernului nr. 250/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 10/2001 (referitoare la comisiile interne pentru analizarea notificărilor), art. 34 alin. (5) lit. b) din Legea nr. 165/2013 cu modificările și completările ulterioare (referitoare la prioritatea de soluționare a dosarelor în care au fost pronunțate hotărâri judecătorești) și art. 622 din Codul de procedură civilă (privind punerea în executare a hotărârilor judecătorești).

Având în vedere că instituția publică sesizată nu a răspuns la aspectele semnalate în mod expres de instituția Avocatul Poporului prin sesizările anterioare, în data de 11 decembrie 2018, ne-am adresat Viceprimarului Municipiului București, solicitând să ne comunice care au fost demersurile legale ulterioare în vederea soluționării notificărilor referitoare la imobilul respectiv, pentru a se putea da curs solicitării petentei (de extindere a spațiului locativ solicitat Administrației Fondului Imobiliar), precum și:

- dacă au fost efectuate demersuri în vederea declarării moștenirii vacante (în ceea ce privește imobilul deținut de domnul M.G., imobil notificat în temeiul dispozițiilor Legii nr. 10/2001), cu trimitere la dispozițiile art. 553 din Codul civil, coroborate cu cele ale Legii nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată, respectiv ale art. 103, art. 106 alin. (4) și art.118 alin. (1);

- termenul legal de soluționare a notificărilor formulate în temeiul Legii nr. 10/2001 prevăzut de art. 33 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Legea nr. 165/2013, aplicabil instituției Primăriei Municipiului București, termen ce a fost depășit, precum și dispozițiile art. 32 alin. (1) din actul normativ susmenționat, referitoare la termenul de 120 de zile în care persoanele interesate au obligația de a completa cu înscrisuri dosarele depuse la entitățile investite de lege, cu precizarea că domnul Mitru Gabriel a decedat încă din anul 2003 (conform

Certificatului de deces, depus atât de petenta Oltean Paloma prin cererile anterioare cât și de instituția Avocatul Poporului prin demersul nr. 2287 din 6 august 2018). În prezent, dosarul se află în lucru.

SECȚIUNEA a 4-a

IMPOZITE ȘI TAXE

Petițiile în materia impozitelor și taxelor, din anul 2018, au fost analizate un număr de 141 de petiții, în contextul dispozițiilor constituționale ale art. 31 privind dreptul la informație, art. 51 privind dreptul de petiționare, art. 52 privind dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică și ale art. 56 privind contribuțiile financiare.

Prin petițiile înregistrate, petenții au sesizat probleme referitoare la:

I. Impozite și taxe:

- modul de calcul al impozitului/taxei pe clădiri, respectiv al impozitului/taxei pe teren;
- conținutul deciziilor de impunere privind impozitul/taxa pe clădiri, impozitul/taxa pe teren, respectiv impozitul asupra mijlocului de transport;
- impozitare a veniturilor din salarii obținute în străinătate;
- nemulțumiri legate de respingerea contestațiilor formulate împotriva deciziilor de impunere;
- titluri executorii și somații privind executarea silită;
- informarea incorectă a contribuabililor cu privire la obligațiile fiscale;
- popriri pe conturi și/sau pe salariu pentru persoane fizice, persoane care desfășoară activități independente sau persoane juridice;
- eliberarea unei adeverințe de către administrația județeană a finanțelor publice;
- rețineri din indemnizația prevăzută de Legea nr. 341/2004 a recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 și pentru revolta muncitorească anticomunistă din Valea Jiului - Lupeni - august 1977;
- scutirea de la plata impozitului pentru terenul aflat în proprietatea unei văduve de veteran de război;
- modul de compensare a unor obligații fiscale;
- taxe speciale (taxa de habitat, taxa de salubritate – persoane fizice, persoane fizice autorizate, persoane juridice, taxa de parcare);
- plata unor sume de bani restante, cu titlu de impozite locale (impozit pentru folosință teren și impozit clădiri), sume asupra cărora a fost înscrisă o ipotecă legală în favoarea Statului Român;
- refuzul autorităților locale de a încasa taxe și impozite sau de a reînnoi contractul de închiriere, având în vedere existența unor amenzi neachitate;
- restituirea sumelor reprezentând timbrul de mediu;
- actul normativ prin care este stabilit că nu pot achiziționa o locuință în proprietate cu TVA în valoare de 5 %, în cazul familiilor, soțul sau soția care au deținut sau dețin,

fiecare sau împreună o locuință în proprietate, achiziționată cu cota de 5% (art. 291 alin. (3) lit. c) pct. 3 ii) din Codul fiscal) ar fi discriminatoriu;

- neactualizarea paginii de internet de Direcția Generală de Impozite și Taxe Locale Sector 4;
- condiționarea eliberării anumitor documente, inclusiv a cărții de identitate, de achitarea impozitelor și taxelor locale de Primăria Comunei Rucăr, județul Argeș;
- baza legală prin care Agenția Națională de Administrare Fiscală își poate transfera din contul bancar al unei persoane orice sumă de bani asupra căreia consideră că are dreptul;
- impozitarea P.F.A.-urilor;
- identificarea unei soluții legale și pozitive cu privire la aplicarea calculului impozitului pe venit și a venitului pe microîntreprindere de 1% direct la cifra de afaceri;
- problemele persoanelor fizice autorizate cu inspectorii A.N.A.F., ca urmare a reclamației angajaților;
- nemulțumire legată de raportul de inspecție fiscală și de decizia de impunere emisă în baza raportului;
- obligativitatea utilizării casei de marcat pentru o frizerie;
- recuperarea taxei antidumping plătită în avans;
- în calitate de persoană fizică, salariat, asociat, persoană fizică autorizată, o petență a susținut că se simte discriminată și și-a exprimat nemulțumirea legată de faptul că trebuie să achite taxe, iar aceste taxe ajung la instituții și biserici, menționând că este atee și nu dorește să contribuie către nicio biserică sau organizație religioasă.

II. Contribuția pentru asigurări sociale de sănătate:

- aplicarea și declararea C.A.S.S. în cazul persoanelor fizice ce nu realizează venituri;
- aplicarea C.A.S.S. în cazul pensionarilor care sunt, în același timp, și salariați;
- cuantumul sumei datorate de persoana fizică pentru contribuția de asigurări sociale de sănătate;
- penalități și accesorii pentru neplata contribuției de asigurări sociale de sănătate;
- înștiințare de plată referitoare la contribuția de asigurări de sănătate, datorată casei de asigurări de sănătate;
- interpretare și aplicare a noilor prevederi din Codul Fiscal în ceea ce privește contribuția de asigurări sociale de sănătate.

În cazul unora dintre sesizările adresate instituției Avocatul Poporului, care au avut ca obiect decizii de impunere, înființări de popri, petenților li s-a recomandat să urmeze procedura de contestare prevăzută în mod expres și limitativ de lege. Pentru clarificarea aspectelor reclamate de petenți în unele dintre petiții, instituția Avocatul Poporului a efectuat demersuri către autoritățile administrației publice competente dintre care amintim: administrații ale finanțelor publice locale, direcții locale de impozite și taxe, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Agenția Națională pentru Administrare Fiscală, etc.

Anumite petiții care au avut ca obiect impozite și taxe, în anul 2018, au făcut obiectul unui număr de 9 dosare în care Avocatul Poporului a efectuat demersuri la autoritățile reclamate.

FIȘE DE CAZ

Dosarele nr. 291/2017 și nr. 292/2017 Petenții ne-au sesizat în contextul unei posibile încălcări a dreptului privind contribuțiile financiare prevăzute de art. 56 din Constituția României. Aceștia își exprimă nemulțumirile față de refuzul Casei Județene de Asigurări de

Sănătate Suceava de a le acorda calitatea de persoane asigurate în sistemul public de asigurări de sănătate, fiindu-le încălcat și dreptul la ocrotirea sănătății, prevăzut de art. 34 din Constituția României.

În dosarele respective ce au făcut și obiectul raportului de activitate al instituției Avocatul Poporului pentru anul 2017, au fost efectuate demersuri la Casa de Asigurări de Sănătate Suceava și Casa Națională de Asigurări de Sănătate.

Având în vedere faptul că, potrivit documentelor eliberate, aceștia *nu au putut beneficia de serviciile medicale de bază oferite persoanelor asigurate*, urmând a achita și sumele restante (contribuțiile), cât și accesoriile (penalitățile de întârziere) către Agenția Națională de Administrare Fiscală, în vederea clarificării aspectelor referitoare la calitatea de asigurați a petenților, **în data de 20 decembrie 2017 a fost efectuată o anchetă la Casa Națională de Asigurări de Sănătate**, în urma căreia s-a stabilit că instituția Casa Națională de Asigurări de Sănătate va analiza oportunitatea efectuării unui control la Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Suceava și dacă se vor constata și alte abateri se vor lua măsurile legale care se impun, urmând ca instituția Avocatul Poporului să fie informată în legătură cu rezultatele acestui control.

Prin răspunsul transmis Avocatului Poporului în 15 ianuarie 2018, Casa Națională de Asigurări de Sănătate ne-a precizat că a dispus Casei de Asigurări de Sănătate Suceava verificări în vederea identificării unor situații similare, urmând a ne informa asupra rezultatelor respective.

Prin sesizarea nr. 291/292 din 19 februarie 2018, am revenit la Casa Națională de Asigurări de Sănătate, solicitând să ne comunice care au fost rezultatele verificărilor efectuate la Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Suceava.

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări de Sănătate din 20 martie 2018, comunicat instituției Avocatul Poporului la data de 26 martie 2018, aceasta precizează că a dispus efectuarea unei acțiuni de control la Casa de Asigurări de Sănătate Suceava, urmând a fi informați asupra rezultatelor respective.

Astfel, prin sesizarea nr. 291/292 din 14 mai 2018, am revenit la Casa Națională de Asigurări de Sănătate, solicitând să ne comunice care au fost rezultatele controlului respectiv efectuat la Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Suceava.

Urmare a sesizării, la data de 29 mai 2018, Casa Națională de Asigurări de Sănătate ne precizează că, la data redactării răspunsului, respectiv Raportul de control întocmit de membrii echipei de control, se afla în procedura de aprobare, motiv pentru care am revenit la autoritatea în cauză (sesizarea nr. 291/292 din 8 iunie 2018).

Prin răspunsul din 19 iunie 2018, autoritatea publică precizează că, în urma controlului efectuat, au fost sesizate și alte situații similare cu cele prezentate de petenți, concluzionând că Președintele – Director General al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate va dispune efectuarea unei cercetări administrative în vederea stabilirii motivelor care au condus la informarea eronată a conducerii CNAS asupra aspectelor solicitate printr-o adresă în data de 15 ianuarie 2018 și va informa Direcția Generală Control și Antifraudă cu privire la rezultatul acestui demers, precum și a măsurilor adoptate la nivel instituțional.

Față de acest răspuns, analizând situația atât a petenților, cât și a persoanelor aflate în situații similare cu aceștia, Avocatul Poporului a emis Recomandarea **nr. 33 din 14 august 2018**, adresată **Președintelui – Director General al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate**, prin care i-am solicitat:

- 1. Luarea măsurilor legale ce se impun, în vederea evitării unor situații similare, situații în care au fost achitate contribuțiile de asigurări sociale de sănătate aferente, prin aplicarea dispozițiilor art. 180 alin.(1) lit. b) din Codul Fiscal, însă persoanele*

respective nu au putut beneficia de serviciile medicale de bază oferite persoanelor asigurate;

2. Informarea instituției Avocatul Poporului în ceea ce privește însușirea prezentei Recomandări, precum și asupra măsurilor legale dispuse în ceea ce privește aspectele semnalate.

Față de recomandarea susmenționată, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, la data de 9 octombrie 2018, prin răspunsul înregistrat la Avocatul Poporului în 15 octombrie 2018, ne-a adus la cunoștință că instituția respectivă a emis o circulară care a fost transmisă caselor județene de asigurări de sănătate, referitoare la acordarea calității de asigurat și a drepturilor de asigurare persoanelor fizice care nu realizează venituri, asupra cărora se datorează contribuția de asigurări sociale de sănătate și care nu se încadrează în categoria de persoane exceptate de la plata contribuției, și care optează pentru plata acesteia, în conformitate cu prevederile art. 180 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare.

De asemenea, autoritatea sesizată a precizat faptul că, în cursul viitoarelor acțiuni de control efectuate la casele de asigurări de sănătate, Direcția Generală de Control și Antifraudă va avea în vedere verificarea respectării prevederilor art. 174 alin. (3) din Legea nr. 227/2015, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la acordarea calității de asigurat și a drepturilor de asigurare persoanelor fizice care dovedesc că au depus declarația unică.

Dosar nr. 16959/2017 Petenta a reclamat faptul că, deși s-a adresat de mai multe ori Primăriei comunei Dobrotești, județul Teleorman pentru eliberarea unor documente (respectiv anexa 24 și certificatul de atestare fiscală pentru persoane fizice privind impozite, taxe locale și alte venituri datorate bugetului local cu privire la imobilele care se regăsesc în titlul de proprietate eliberat pe numele petentei, în vederea deschiderii succesiunii de pe urma bunicii sale), acestea nu i-au fost eliberate.

Reținând cele reclamate, instituția Avocatul Poporului a sesizat Primăria comunei Dobrotești, județul Teleorman.

Având în vedere faptul că Primăria comunei Dobrotești, nu a comunicat un răspuns cu privire la aspectele sesizate, în data de 19 februarie 2018, s-a considerat oportun să sesizăm Instituției Prefectului - Județul Teleorman.

Neprimind răspuns, în data de 9 mai 2018, am contactat telefonic reprezentanții Cabinetului domnului Prefect al județului Teleorman, fiind informați că, în cel mai scurt timp, vor transmite informațiile solicitate.

În data de 10 mai 2018, am primit din partea Instituției Prefectului - Județul Teleorman, adresa nr. 1789, prin care am fost informați că instituția a solicitat în mod repetat Primăriei comunei Dobrotești să comunice motivele privind refuzul rezolvării cererii petentului, fiind întocmit, potrivit art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor și referat de prelungire a termenului.

Totodată, se precizează că, în data de 10 mai 2018, instituția a primit din partea Primăriei comunei Dobrotești o serie de documente, pe care le atașează în copie, iar din adresele respective rezultă că petentul a fost invitat în mod repetat, atât telefonic, cât și în scris, să se prezinte la sediul primăriei în vederea clarificării situației, invitații neonorate.

Dosar nr. 4857/2018 Petentul reclamă faptul că deține un loc de parcare la adresa de reședință (proprietar al imobilului în cauză), loc plătit integral pentru anul 2018, iar Direcția Generală Impozite și Taxe Locale Sector 3, municipiul București a schimbat regulamentul privind atribuirea locurilor de parcare de reședință. De asemenea, petentul precizează că D.G.I.T.L. Sector 3, la data de 5 martie 2018, l-a informat (prin e-mail) că, pentru a beneficia

de loc de parcare de reședință, este obligatoriu ca, pentru mijlocul de transport deținut, impozitul să se datoreze către bugetul local al sectorului 3 (art. 4 pct. 1 din H.C.L. nr. 16/2018). Față de cele expuse, ne-am adresat Direcției Generale Impozite și Taxe Locale Sector 3, municipiul București.

În urma demersurilor întreprinse, am primit din partea D.G.I.T.L. Sector 3 răspunsul nr. 72489 din 16 mai 2018, înregistrat la instituția Avocatul Poporului cu nr. 7890 din 24 mai 2018, prin care ni s-a transmis că, potrivit art. 4 pct. 1 din H.C.L nr. 16 din 29 ianuarie 2018 privind Regulamentul privind atribuirea locurilor de parcare de reședință libere de pe raza Sectorului 3 al Municipiului București (în vigoare de la data de 1 februarie 2018), petentul nu mai îndeplinește condițiile necesare obținerii unui loc de parcare de reședință. Având în vedere acest aspect, am revenit la D.G.I.T.L. Sector 3, precizând că, potrivit principiului neretroactivității legii civile, aceasta operează numai pentru viitor. Art. 6 alin. (1) și (2) din Codul civil statuează că „*legea civilă este aplicabilă cât timp este în vigoare. Aceasta nu are putere retroactivă. Actele și faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a legii noi nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor.*”

Prin răspunsul nr. 117224 din 19 iulie 2018, D.G.I.T.L. Sector 3 ni s-a transmis că locul de parcare pe care îl folosește petentul „*a fost încetat din evidența fiscală începând cu data de 01.02.2018, data la care a intrat în vigoare prezentul regulament.*”. De asemenea, autoritatea a mai precizat că „*locul de parcare folosit nu a fost încetat pentru neplată, ci din cauza faptului că autoturismul deținut în proprietate de petent este înregistrat fiscal în municipiul Constanța, ca urmare impozitul nu se datorează către bugetul local al Sectorului 3*”, astfel cum prevede art. 4 punctul 1 din Regulamentul privind atribuirea locurilor din parcările de reședință libere de pe raza Sectorului 3 al Municipiului București.

În consecință, având în vedere cele de mai sus, petentul a fost informat că are posibilitatea ca, în temeiul prevederilor art. 168 din Codul de procedură fiscală, să solicite restituirea sumei nedatorate, achitată pentru anul 2018, pentru locul de parcare pe care l-a avut atribuit.

Dosar nr. 4946/2018 Petentul a reclamat neprimirea răspunsului din partea Direcției Impozite și Taxe Locale Sector 5, la petiția înregistrată sub nr.245054 din 20 februarie 2018.

Reținând cele reclamate instituția Avocatul Poporului a sesizat Direcția Impozite și Taxe Locale Sector 5, care a transmis că cererea petentului nr. 245054 din 20 februarie 2018 a fost soluționată în data de 21 martie 2018. De asemenea, ne-au fost transmise următoarele documente:

- anunțul colectiv pentru comunicarea prin publicitate înregistrat sub nr. 822883/18.12.2017;
- procesul verbal privind îndeplinirea procedurii de comunicare prin publicitate, înregistrat sub nr. 82885/18.12.2017;
- cererea înregistrată sub nr. 245054/20.02.2018;
- decizia de impunere pentru stabilirea impozitului pe clădire nr. 273000/21.03.2018;
- cererea înregistrată sub nr. 260072/08.03.2018;
- răspunsul înregistrat sub nr. 260072/19.04.2018;
- cont fiscal.

Dosar nr. 5592/2018 Petentul a reclamat neprimirea răspunsului la petiția nr. 180607/2018 transmisă Agenției Naționale de Administrare Fiscală și redirecționată Direcției Generale Regionale a Finanțelor Publice București în data de 9 februarie 2018.

Reținând cele reclamate instituția Avocatul Poporului a sesizat Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București, care a transmis printre altele că, din verificarea

dosarului fiscal al contribuabilului, s-a constatat faptul că Administrația Sector 6 a Finanțelor Publice nu deține documente care să dovedească, potrivit legii, calitatea petentului de succesor al debitorului sau de persoană cu vocație succesorală și implicit preluarea drepturilor și obligațiilor defunctului, rezultate din raportul juridic fiscal. Din acest motiv, nu poate transmite informații cu caracter fiscal privind contribuabilul. Totodată, s-a precizat că s-au transmis răspunsuri la aceleași solicitări, formulate de soția petentului, prin adresele nr. 11487/07.09.2017 și nr. 17375/10.10.2017.

Dosar nr. 6479/2018 Petentul a reclamat neprimirea răspunsului la petiția transmisă Agenției Naționale de Administrare Fiscală în data de 8 februarie 2018.

Reținând cele reclamate instituția Avocatul Poporului a sesizat Agenția Națională de Administrare Fiscală care a transmis că petiția a fost repartizată spre soluționare Direcției Generale Regionale a Finanțelor Publice București.

Ulterior, Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București a transmis că i s-a răspuns petentului prin adresa nr. 15032204 din 12 iulie 2018.

Dosar nr. 8302/2018 Petentul a reclamat că s-a adresat Primăriei Comunei Drăgănești, județul Neamț, prin petiția înregistrată sub nr. 1215/05.04.2018, însă nu a primit răspuns.

Reținând cele reclamate instituția Avocatul Poporului a sesizat Primăria Comunei Drăgănești, județul Neamț, care, ulterior, a transmis că i s-a răspuns petentului în nenumărate rânduri, astfel:

- cu privire la certificatele fiscale eliberate, petentul a fost informat prin răspunsul nr. 3652 din 20 noiembrie 2017;

- cu privire la punerea în executare a Deciziei civile nr. dd/AC/2002, petentul a fost informat prin răspunsurile nr. 401 din 19 februarie 2018, nr. 3238 din 11 octombrie 2017 și nr. 3239 din 31 octombrie 2017;

- cu privire la Autorizația de construire emisă în anul 1994, petentul a fost informat prin răspunsul nr. 3186 din 11 octombrie 2017.

Totodată, s-a precizat că s-a considerat oportun să nu se mai răspundă la o sesizare care de fapt a fost lămurită de nenumărate ori.

Dosar nr. 9300/2018 Petenta reclamă faptul că D.V.B.L. Sector 2 nu îi eliberează o adeverință din care să rezulte că nu are datorii neachitate în anul 2017. Potrivit răspunsurilor D.V.B.L. Sector 2 nr. 48835/19.03.2018 și nr. 63560/10.04.2018, petenta a figurat cu dosar de executare în bază fiscală din data de 30.03.2017, pentru Procesul verbal de contravenție nr. 0036584/17.01.2017. Debitul a fost stins la data de 20.02.2018, dată la care petenta a făcut dovada achitării acestuia în fața D.V.B.L. Sector 2. Or, potrivit procesului verbal de constatare a contravenției, petenta era obligată să trimită copii ale documentelor care atestă plata amenzii contravenționale, împreună cu o copie a PVCC și a înștiințării de plată la unitatea emitentă CESTRIN. Documentele au fost transmise CESTRIN la data de 9 februarie 2017, dată la care petenta a primit PVCC și la care amenda a fost achitată. Conform, art. 8 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, *„sumele provenite din amenzile aplicate persoanelor fizice în conformitate cu legislația în vigoare se fac venit integral la bugetele locale”*, neexistând dispoziții legale care să impună CESTRIN să transmită confirmarea plății către direcția de impozite și taxe. De asemenea, din răspunsurile D.V.B.L. Sector 2, reiese că a fost întocmit Titlul executoriu nr. 67535/30.10.2017 și Somația nr. 86570/30.10.2017, cuprinzând debitul Procesului verbal de contravenție nr. 0036584/17.01.2017 și cheltuielile de executare (12 lei, achitate la 20.02.2018). La solicitarea petentei de a i se transmite o copie a dovezii de comunicare, aceasta a primit copia unei Confirmări de primire, împreună cu Avizarea aferentă, care nu prezintă nici data comunicării, nici semnătura petentei.

Având în vedere cele relatate, am sesizat Direcția Venituri Buget Local Sector 2, municipiul București.

În urma demersurilor întreprinse, am primit din partea D.V.B.L. Sector 2 răspunsul nr. 170436 din 13 septembrie 2018, înregistrat la instituția Avocatul Poporului cu nr. 16979 din 25 septembrie 2018, prin care ni s-a transmis o copie a răspunsului, în care se precizează că petenta nu a figurat cu debite restante în perioada noiembrie 2017 – februarie 2018. De asemenea, am fost informați că petentei i s-a eliberat Certificatul de atestare fiscală nr. 37377 din 2 martie 2018, din care reiese că aceasta nu figurează cu datorii la bugetul local. Mai mult, autoritatea precizează că, în prezent, petenta nu figurează cu debite.

Dosar nr. 12841/2018 Petenta reclamă faptul că apare cu o perioadă lipsă din stagiul de cotizare, întrucât, la depunerea contribuției anuale pe anul 2014, ar fi fost tastat greșit anul („0201”), motiv pentru care, la data de 12 februarie 2018, prin petiția nr. 12102, s-a adresat D.G.R.F.P.B. - Administrația Sector 1 a Finanțelor Publice, neprimind niciun răspuns.

Față de cele expuse, ne-am adresat Administrației Sector 1 a Finanțelor Publice.

În urma demersurilor întreprinse, am primit din partea administrației răspunsul nr. 80118 din 2 octombrie 2018, prin care ni s-a transmis faptul că Decizia de impunere 260 privind plățile anticipate cu titlu de contribuții de asigurări sociale pe anul 2014 a fost operată corect la data de 11 decembrie 2015 cu nr. 113018398. Având în vedere că petenta a reclamat că decizia privind CAS 2014 nu se vede în sistemul Casei de Pensii București, a fost emisă decizia rectificativă nr. 179178513 din 20 iulie 2017.

Dosar nr. 17026/2018 Petentul susține că, la data de 4 ianuarie 2018, a achitat taxa de salubritate cu o reducere de 20%, în valoare 116 lei în numele său și 116 lei pentru soția sa. Ulterior, a aflat că taxa i-a fost calculată greșit, aceasta trebuind să fie calculată în funcție de valoarea pensiei, motiv pentru care ar fi fost necesar să achite o sumă mai mică. Din acest motiv, la data de 16 ianuarie 2018, prin cererea nr. 9590, precizează că a solicitat restituirea diferenței de bani, însă aceasta nu ar fi fost calculată ținându-se cont de reducerea de 20%, de care beneficia la data achitării taxei, și nici *nu a primit răspuns* la petiția menționată.

Având în vedere cele de mai sus, am sesizat Direcția Generală de Impozite și Taxe Locale Sector 4.

În urma demersurilor întreprinse, am primit din partea D.G.I.T.L. Sector 4 răspunsul nr. IIIB 180258 din 14 noiembrie 2018, prin care ni s-a transmis răspunsul nr. IIIB 199732 din 14 noiembrie 2018, ce i-a fost comunicat petentului de autoritate, ca urmare a sesizării pe care ne-a adresat-o. Prin acesta este informat că acordarea bonificației a fost prevăzută doar prin H.C.L. nr. 347/2017, nu și prin H.C.L. nr. 2/2018, care prevede calcularea taxei de salubritate în funcție de valoarea veniturilor. Totodată, autoritatea precizează că, în luna octombrie, petentul s-a prezentat la sediul D.G.I.T.L. Sector 4, unde a primit informații suplimentare.

Dosar nr. 19255/2018 Petentul a reclamat că nu a primit răspuns din partea Administrației Sector 1 a Finanțelor Publice la petițiile înregistrate sub nr. 97404 din 19 decembrie 2017 și nr. 7894 din 29 ianuarie 2018.

Reținând cele reclamate instituția Avocatul Poporului a sesizat Administrația Sector 1 a Finanțelor Publice, care, ulterior, a transmis că i s-a răspuns petentului prin adresa nr. 15558 din 15 noiembrie 2018.

Dosar nr. 7028/2018 Petenta ne-a sesizat în legătură cu o posibilă încălcare a art. 56 din Constituția României, privind contribuțiile financiare, exprimându-și nemulțumirea față de taxa de habitat stabilită pe raza teritorială a comunei Șotânga, județul Dâmbovița.

Aceasta a precizat că a fost obligată, în data de 21 decembrie 2017, să achite taxa respectivă, în cuantum de 610 lei, pentru a-i fi eliberate actele necesare la Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară.

De asemenea, a precizat că figurează ca fiind restantă cu debitul de 128 lei (taxă de habitat calculată la tarif întreg pentru perioada iulie - decembrie 2017) și debitul de 64 lei (taxă de habitat calculată la tarif întreg pentru perioada ianuarie - martie 2018, facturată de S.C. Electrica Furnizare S.A. Târgoviște).

Petenta a făcut dovada că a reclamat perceperea nelegală a taxelor respective Primăriei comunei Șotânga, Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „Reabilitarea Colectării, Transportului, Depozitării, Prelucrării Deșeurilor Solide în Județul Dâmbovița” și Instituției Prefectului - Județul Dâmbovița.

Deși Primăria comunei Șotânga și Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Reabilitarea Colectării, Transportului, Depozitării, Prelucrării Deșeurilor Solide în Județul Dâmbovița” (prin adresele nr. 15318/2017 și nr. 9035/AC/2017) au răspuns petentei, aspectele sesizate de către aceasta nu au fost soluționate în mod favorabil.

În plus, petenta a menționat că taxele de habitat respective sunt prevăzute în facturile emise pentru furnizarea energiei electrice achitate la furnizorul în cauză (S.C. Electrica Furnizare S.A. Târgoviște), considerând că aceste taxe sunt stabilite în mod discriminatoriu în comparație cu proprietarii care au domiciliul în comuna Șotânga, motiv pentru care, prin petiția adresată instituției Avocatul Poporului, a solicitat:

- anularea hotărârilor consiliului local privind aprobarea cuantumului din anii 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 și 2018 al taxei de habitat cu destinație specială de salubritate și scutire de la plata taxei de habitat cu destinație specială de salubritate a anumitor categorii de persoane;
- restituirea taxelor de habitat încasate necuvenit pentru anii 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 și 2017;
- anularea debitelor reprezentând taxele de habitat calculate la tarif întreg pentru perioada decembrie 2017 - martie 2018;
- calcularea taxei de habitat numai pentru perioada locuită în comună;
- suspendarea calculului și facturării taxei de habitat până la soluționarea cererii acesteia.

Prin sesizarea din 22 mai 2018, ne-am adresat conducerii Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „Reabilitarea Colectării, Transportului, Depozitării, Prelucrării Deșeurilor Solide în Județul Dâmbovița”, respectiv Primăriei comunei Șotânga.

În susținere, am invocat dispozițiile **art. 3 din Legea nr. 101/2006 a serviciului de salubritate a localităților**, republicată, potrivit căreia „*serviciul de salubritate se organizează și funcționează pe baza următoarelor principii:*

- (...) f) *tarifarea echitabilă, corelată cu calitatea și cantitatea serviciului prestat;*
- g) *nediscriminarea și egalitatea de tratament al utilizatorilor.”*

De asemenea, am făcut trimitere și la dispozițiile **art. 30 alin. (1) și alin. (6) din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale**, potrivit căreia „*pentru funcționarea unor servicii publice locale, create în interesul persoanelor fizice și juridice, consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, aprobă taxe speciale*” - alin. (1), iar „*taxele speciale se fac venit la bugetul local și se încasează numai de la persoanele fizice și juridice care beneficiază de serviciile publice locale pentru care s-au instituit taxele respective*” - alin. (6).

În plus, am solicitat autorităților respective să ne comunice **hotărârile în baza cărora a fost stabilită taxa de habitat pe raza teritorială a comunei Șotânga**, taxe ce au condus la obligarea petentei la plata sumelor susmenționate.

Prin răspunsul din data de 11 iunie 2018, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Reabilitarea Colectării, Transportului, Depozitării, Prelucrării Deșeurilor Solide în Județul Dâmbovița” a concluzionat că, prin instituirea taxei de habitat, nu sunt încălcate normele și directivele europene pentru un mediu sănătos, câtă vreme aceasta este reglementată de normele legale în vigoare și este în conformitate cu Memorandumul de finanțare.

Prin răspunsul din data de 26 iunie 2018, Primăria comunei Șotânga precizează că, pentru anul 2017 și anii anteriori, petenta nu a depus, prin e-mail, fax sau poștă, cererea privind reducerea taxei de habitat pentru persoane care domiciliază în afara județului și care au gospodărie pe raza comunei Șotânga însoțită de declarație, conform metodologiei de instituire a taxei de habitat la nivel județean cu destinația specială de salubritate.

De asemenea, **deși în documentele anexate există dovada că petenta a solicitat încă din 19 octombrie 2017 „recalcularea” taxei de habitat respectivă** Primăria comunei Șotânga precizează că, în urma cererii comunicate prin e-mail în data de 21 februarie 2018, petenta a solicitat doar reducerea taxei de habitat (cererea a fost înregistrată la Primăria comunei Șotânga sub nr. 1892/2018).

Primăria comunei Șotânga a menționat că cererea petentei a fost analizată și aprobată conform H.C.L. nr. 36/29.03.2018 privind scutirea/reducerea taxei de habitat în anul 2018 a persoanelor singure/famiiliilor care s-au adresat cu cereri (poziția nr. 4 din Anexa la H.C.L. nr. 36/29.03.2018).

În acest sens, **dosarul nr. 7028/2018 (demersuri și răspunsuri) au fost transmise Biroului contencios administrativ și juridic**, în vederea analizării oportunității formulării unei acțiuni în contencios administrativ, raportat la dispozițiile art. 1 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, coroborate cu cele ale art. 15 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată.

Dosar nr. 8308/2018 Petenta ne-a sesizat în contextul unei posibile încălcări a dreptului de petiționare, prevăzut de art. 51 din Constituția României, republicată, reclamând faptul că a solicitat conducerii Primăriei orașului Titu, județul Dâmbovița, prin cererile nr. 4050/2018 și nr. 6656/2018, scoaterea din evidențele primăriei a fiului său în ceea ce privește plata taxei de habitat, întrucât acesta a decedat în data de 28 februarie 2018, însă, până la momentul sesizării instituției Avocatul Poporului, nu a primit răspuns.

Pentru clarificarea situației create, în data de 22 iunie 2018 am sesizat conducerea Primăriei orașului Titu care ne-a comunicat faptul că Asociația de Dezvoltare Intercomunitară a modificat taxa de habitat pentru luna mai și, în ceea ce îl privește pe fiul petentei, **(DECEDAT ÎN 28 februarie 2018)**, reducând respectiva taxă de la 21 lei la 12 lei/lună.

Având în vedere cele menționate mai sus, în temeiul art. 59 alin. (2) din Constituția României, republicată, coroborat cu art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, am solicitat Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „Reabilitarea Colectării, Transportului, Depozitării, Prelucrării Deșeurilor Solide în Județul Dâmbovița” să ne comunice temeiul legal în baza căruia o persoană decedată figurează ca titular al taxei de habitat, precum și temeiul legal în baza căruia unei persoane decedate i s-a stabilit o taxa de habitat în valoare de 12 lei/lună.

Prin adresa nr. 9492/CJ/11.09.2018, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Reabilitarea Colectării, Transportului, Depozitării, Prelucrării Deșeurilor Solide în Județul Dâmbovița” ne-a informat că „taxa de habitat se datorează de către toți posesorii de locuințe

ca membrii ai comunităților locale din județul Dâmbovița, ca persoane fizice sau juridice în calitate de utilizatori, beneficiari individuali sau colectivi, direcți sau indirecti ai serviciului de salubritate, în conformitate cu prevederile Legii nr. 51/2006 republicată și Legea nr. 101/2006 republicată”.

Totodată, am s-a susținut faptul că, „fiul petentei (în prezent decedat) a fost (și este și în prezent) titular al contractului de furnizare a energiei electrice. Pentru lămurirea situației, petenta trebuie să se adreseze furnizorului de energie, solicitând fie debransarea, fie trecerea contractului pe numele moștenitorilor”.

Față de cele menționate de către Asociația de Dezvoltare Intercomunitară, precum și față de prevederile art. 1 din Hotărârea nr. 234 din 21 noiembrie 2017 a respectivei asociații, prin care s-au stabilit cuantumul taxei de habitat și faptul că respectiva taxă se achită pe gospodărie (iar nu pe numărul de persoane care locuiesc efectiv în imobil), considerăm că acestea contravin dispozițiilor legale în materie.

Astfel, potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) și alin. (6) din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale:

„(1) Pentru funcționarea unor servicii publice locale, create în interesul persoanelor fizice și juridice, consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, aprobă taxe special (...)

(6) **Taxele speciale** se fac venit la bugetul local și **se încasează numai de la persoanele fizice și juridice care beneficiază de serviciile publice locale** pentru care s-au instituit taxele respective”.

De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 3 lit. f) și g) din Legea 101 din 2006 a serviciului de salubritate a localităților, republicată, „Serviciul de salubritate se organizează și funcționează pe baza următoarelor principii: f) tarifarea echitabilă, corelată cu calitatea și cantitatea serviciului prestat; g) nediscriminarea și egalitatea de tratament al utilizatorilor”.

Prin urmare, prin faptul că prin Hotărârea nr. 234/21.11.2017 a Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „Reabilitarea Colectării, Transportului, Depozitării, Prelucrării Deșeurilor Solide în Județul Dâmbovița” se percepe taxa de habitat pe gospodărie și nu pe numărul de persoane, se creează o situație discriminatorie între beneficiarii serviciului de salubritate, având în vedere faptul că locuințele au un număr diferit de persoane în componere.

Pentru aceste motive, dosarul nr. 8308/2018 a fost transmis către Biroul contencios administrativ și juridic, în vederea analizării oportunității sesizării instanței de contencios administrativ, care a inițiat acțiune la instanța de contencios - administrativ (Tribunalul Dâmbovița).

Prevederi legale intrate în vigoare în anul 2018

Ca **prevederi legale intrate în vigoare în anul 2018**, incidente subdomeniului impozite și taxe, avem următoarele:

1. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 25 din 29 martie 2018 privind modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru aprobarea unor măsuri fiscal-bugetare;
2. Ordinul nr. 2010/448/2018 privind modificarea Ordinului viceprim-ministrului, ministrul mediului, și al ministrului finanțelor publice nr. 1.488/3.198/2017 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 52/2017 privind restituirea sumelor reprezentând taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule, taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și timbrul de mediu pentru autovehicule;

3. Ordinul președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 2846 din 16 noiembrie 2018 pentru aprobarea Procedurii de anulare a obligațiilor de plată stabilite prin „Decizia de impunere privind contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată de persoanele fizice potrivit art. 180 alin. (1) lit. a) din Codul fiscal”, precum și pentru aprobarea modelului și conținutului unor formulare;

4. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 89 din 4 octombrie 2018 privind unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative a fost publicată în Monitorul Oficial al României nr. 854 din data de 9 octombrie 2018;

5. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114 din 29 decembrie 2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal - bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene.

1. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 25/2018 privind modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru aprobarea unor măsuri fiscal-bugetare

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/2018, în vigoare din 30 martie 2018, a fost simplificată procedura de restituire a taxei auto, în sensul că aceasta să se facă doar în baza unei cereri depuse de persoana ce are dreptul la restituire. Astfel, nefiind necesară dovada plății, respectiv copiile cărții de identitate a vehiculului și a certificatului de înmatriculare.

Anterior, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 52/2017 privind restituirea sumelor reprezentând taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule, taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și timbrul de mediu pentru autovehicule, stabilea că, la cererea de restituire se anexează:

- în original sau copie, documentul doveditor al plății taxei, respectiv chitanța fiscală/ordinul de plată și extrasul de cont, după caz;
- copiile cărții de identitate a vehiculului și a certificatului de înmatriculare.

De acum însă, prin modificările introduse de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/2018, aceste documente nu vor mai fi necesare. În cererea de restituire vor fi înscrise, în mod obligatoriu, elementele referitoare la datele de identificare ale plătitorului și datele de identificare ale autovehiculului pentru care se solicită restituirea taxei.

Organul fiscal central va verifica, în baza de date deținută sau la care are acces, plata efectuată de către contribuabil reprezentând taxa specială pentru autoturisme și autovehicule/taxa pe poluare pentru autovehicule/taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule/timbrul de mediu pentru autovehicule, precum și informațiile privind deținerea în proprietate a autovehiculului și informațiile referitoare la înmatricularea acestuia, indicate în cererea de restituire.

De asemenea, potrivit ordonanței, contribuabilii pot dispune asupra destinației unei sume reprezentând 2% sau 3,5% din impozitul pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor, pentru veniturile din activități independente realizate în baza contractelor de activitate sportivă, pentru veniturile din drepturi de proprietate intelectuală plătite de persoane juridice sau alte entități care au obligația de a conduce evidență contabilă, potrivit legii, după cum urmează:

- a) în cotă de 2% pentru susținerea entităților nonprofit care se înființează și funcționează în condițiile legii și a unităților de cult, precum și pentru acordarea de burse private, conform legii; sau
- b) în cotă de 3,5% pentru susținerea entităților nonprofit și a unităților de cult, care sunt furnizori de servicii sociale acreditați cu cel puțin un serviciu social licențiat, în condițiile legii.

2. Ordinul nr. 2010/448/2018 privind modificarea Ordinului viceprim-ministrului, ministrul mediului, și al ministrului finanțelor publice nr. 1.488/3.198/2017 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 52/2017 privind restituirea sumelor reprezentând taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule, taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și timbrul de mediu pentru autovehicule

În Monitorul Oficial al României a fost publicat Ordinul comun OMFP nr. 2010 și OMM nr. 448 din 2018 care modifică Ordinul nr. 1.488/3.198/2017 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului 52/2017 privind restituirea sumelor reprezentând taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule, taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și timbrul de mediu pentru autovehicule. Documentul aprobă procedura de restituire, pe cale administrativă, a sumelor reprezentând taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule, taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și timbrul de mediu pentru autovehicule, precum și a dobânzilor aferente acestora.

Restituirea sumelor se face pe baza cererii depuse de contribuabil la organul fiscal central competent în administrarea acestuia. Cererea trebuie să cuprindă, în mod obligatoriu, contul bancar în care urmează să fie restituită suma cuvenită contribuabilului, precum și elementele referitoare la datele de identificare ale plătitorului și datele de identificare ale autovehiculului, respectiv marca, tipul/varianta, numărul de înmatriculare și numărul de identificare, pentru care se solicită restituirea taxei speciale pentru autoturisme și autovehicule/ taxei pe poluare pentru autovehicule/taxei pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule/timbrului de mediu pentru autovehicule.

Dreptul contribuabilului de a cere restituirea se naște la data intrării în vigoare a ordonanței de urgență, respectiv la 7 august 2017, indiferent de momentul la care s-a perceput taxa, iar cererea de restituire se depune, sub sancțiunea decăderii, până la data de 31 august 2018.

Restituirea efectivă a sumelor se efectuează de către unitatea Trezoreriei Statului la care este arondat organul fiscal central competent, astfel:

a) taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule, taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule, în perioada 1 ianuarie 2018 - 31 decembrie 2018;

b) timbrul de mediu pentru autovehicule, în perioada 1 septembrie 2018 - 31 martie 2019.

În vederea restituirii sumelor, organul fiscal central competent, prin compartimentul de specialitate, procedează la verificarea datelor din evidența analitică pe plătitori sub aspectul existenței unor eventuale obligații de plată neachitate înregistrate de către contribuabil și aplică în mod corespunzător dispozițiile Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 1.899/2004 pentru aprobarea Procedurii de restituire și de rambursare a sumelor de la buget, precum și de acordare a dobânzilor cuvenite contribuabililor pentru sumele restituite sau rambursate cu depășirea termenului legal.

După verificare, organul fiscal central competent constată și operează eventualele compensări cu obligații fiscale restante existente în evidența pe plătitor la data restituirii și întocmește în 3 exemplare următoarele documente:

- a) Decizie privind compensarea obligațiilor fiscale;
- b) Notă privind restituirea/rambursarea unor sume;

c) Decizie de restituire a sumelor de la buget sau de acordare a dobânzilor în cazul sumelor de restituit sau de rambursat de la buget.

În vederea programării contribuabililor pentru care vor fi restituite sumele rămase ca urmare a efectuării eventualelor compensări, organul fiscal central competent întocmește Borderoul privind programarea plății sumelor reprezentând taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule, taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și timbrul de mediu pentru autovehicule, precum și a dobânzilor aferente acestora.

Restituirea sumelor cuvenite contribuabililor se efectuează prin decontare bancară în contul bancar indicat prin cererea de restituire.

După efectuarea restituirii sumelor reprezentând taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule, taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și timbrul de mediu pentru autovehicule, organul fiscal central competent calculează dobânda cuvenită contribuabilului, în cel mult 15 zile de la data restituirii, dar nu mai târziu de termenul stabilit prin ordonanța de urgență pentru restituirea taxelor/timbrului.

Dobânda cuvenită contribuabilului se calculează asupra sumei de restituit care se înmulțește cu numărul de zile aferent perioadei cuprinse între data perceperii taxei/timbrului și data restituirii efective și cu nivelul dobânzii prevăzut de art. 174 alin. (5) din Codul de procedură fiscală, respectiv 0,02%/zi.

Sumele de restituit reprezentând taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule, taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și timbrul de mediu pentru autovehicule, dobânzile aferente stabilite de instanțele de judecată prin hotărâri definitive, precum și cheltuielile bănești stabilite de aceste instanțe și orice alte cheltuieli ocazionate de executarea silită, pentru care la data intrării în vigoare a ordonanței de urgență nu au fost emise decizii de soluționare a cererii de restituire, precum și cele care devin executorii după data de 31 august 2018.

Sumele stabilite de instanța judecătorească prin hotărâre definitivă se restituie de către organele competente astfel:

a) taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule și taxa pentru emisiile poluante pentru autovehicule se restituie în termen de 120 de zile de la data depunerii cererii, dar nu mai devreme de 1 ianuarie 2018;

b) timbrul de mediu pentru autovehicule se restituie în termen de 120 de zile de la data depunerii cererii, dar nu mai devreme de 1 septembrie 2018.

În situația în care instanța judecătorească dispune plata dobânzii cuvenite contribuabilului, data de la care aceasta se calculează se stabilește astfel:

a) în cazul în care s-a stabilit acordarea dobânzii prevăzute de Codul de procedură fiscală, dobânda se calculează conform dispozițiilor art. 182 din acest act normativ sau de la data stabilită de instanțele de judecată prin hotărâre judecătorească definitivă, după caz;

b) în cazul în care s-a stabilit acordarea dobânzii legale, dobânda se calculează de la data la care solicitantul a plătit taxa specială pentru autoturisme și autovehicule/taxa pe poluare pentru autovehicule/taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule/timbrul de mediu pentru autovehicule sau data stabilită de instanțele de judecată prin hotărârea judecătorească definitivă, după caz.

3. Ordinul președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 2846/2018 pentru aprobarea Procedurii de anulare a obligațiilor de plată stabilite prin „Decizia de impunere privind contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată de persoanele

fizice potrivit art. 180 alin. (1) lit. a) din Codul fiscal”, precum și pentru aprobarea modelului și conținutului unor formulare

Potrivit **pct. 1**, procedura se va aplica pentru **anularea obligațiilor de plată datorate de persoanele fizice cu titlu de contribuție de asigurări sociale de sănătate**, stabilite prin „Decizia de impunere privind contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată de persoanele fizice potrivit art. 180 alin. (1) lit. a) din Codul fiscal”.

Astfel, sunt vizate persoanele care **au depus formularul 604** „*Declarație pentru stabilirea obligațiilor de plată cu titlu de contribuție de asigurări sociale de sănătate datorată de persoanele fizice care nu realizează venituri sau alte categorii de persoane prevăzute la art. 180 din Codul fiscal*” și cărora li s-a emis și comunicat **decizia de impunere**.

Procedura se aplică de către compartimentul cu atribuții de gestiune registru contribuabili și declarații fiscale persoane fizice din cadrul organului fiscal central competent, iar **contribuabilii solicită încetarea obligațiilor de plată privind contribuția de asigurări sociale de sănătate stabilite** prin „*Decizia de impunere privind contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată de persoanele fizice potrivit art. 180 alin. (1) lit. a) din Codul fiscal*”, prin depunerea unuia dintre următoarele **formulare**:

– „Declarația unică privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice”;

– „Notificare privind încetarea obligațiilor de plată stabilite prin Decizia de impunere privind contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată de persoanele fizice potrivit art. 180 alin. (1) lit. a) din Codul fiscal”.

Anularea obligațiilor de plată privind contribuția de asigurări sociale de sănătate stabilite și comunicate prin decizie de impunere se face, de către organul fiscal central competent, la solicitarea contribuabilului, iar contribuția de asigurări sociale de sănătate, stabilită prin decizia de impunere, se anulează în următoarele **situații**:

a) contribuabilul a declarat venituri estimate, indiferent dacă a optat sau nu pentru plata contribuției;

b) persoana fizică declară contribuția de asigurări sociale de sănătate ca persoană obligată la plata contribuției;

c) persoana fizică optează pentru plata contribuției de asigurări sociale de sănătate.

Astfel, în cazul în care contribuabilul depune atât notificarea, cât și declarația unică, organul fiscal central competent **anulează obligațiile de plată** privind contribuția de asigurări sociale de sănătate începând cu luna depunerii primului document, inclusiv. Anularea se face prin **emiterea deciziei privind anularea obligațiilor de plată**.

4. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 89/2018 privind unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative

Ordonanța de urgență nr. 89/2018 modifică mai multe acte normative importante:

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 11/2018 pentru adoptarea unor măsuri bugetare și pentru completarea art. 63 din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale (Monitorul Oficial al României nr. 207 din 7 martie 2018), aprobată cu modificări prin Legea nr. 187/2018;

- Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal (Monitorul Oficial al României nr. 688 din 10 septembrie 2015);

- Ordonanța Guvernului nr. 10/2015 pentru organizarea Loteriei bonurilor fiscale (Monitorul Oficial al României nr. 81 din 30 ianuarie 2015), aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 166/2015;

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996 (Monitorul Oficial al României nr. 893 din 9 decembrie 2014), aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 20/2015;

- Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale (Monitorul Oficial al României nr. 618 din 18 iulie 2006);

- Legea serviciilor de transport public local nr. 92/2007 (Monitorul Oficial al României nr. 262 din 19 aprilie 2007);

- Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice (Monitorul Oficial al României nr. 852 din 20 decembrie 2010).

Bonificațiile pentru depunerea Declarației unice

Prin modificările aduse de aceasta ordonanță de urgență, s-au stabilit următoarele bonificații pentru depunerea Declarației unice:

a) pentru depunerea declarației unice privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice prin mijloace electronice de transmitere la distanță, până la data de 15 iulie 2018 (inclusiv), se acorda o bonificație de 5% din impozitul pe venit plătit integral până la 15 martie 2019 inclusiv, reprezentând obligațiile fiscale anuale pentru anul 2018. Valoarea bonificației diminuează impozitul pe venitul/câștigul net anual și/sau impozitul pe venitul anual, de plată;

b) pentru plata cu anticipație a impozitului pe venit se acorda o bonificație de 5% din impozitul pe venit anual estimat declarat prin Declarația unică și plătit integral până la 15 decembrie 2018 (inclusiv). Valoarea bonificației diminuează impozitul pe venitul net anual estimat și/sau impozitul pe venitul anual estimat, de plată.

Impozitul pe venit și contribuțiile sociale

Potrivit art. 180 (1) lit. a) din Codul fiscal, pot opta pentru plata contribuției persoanele fizice care au estimat pentru anul curent venituri anuale cumulate din cele prevăzute la art. 155 lit. b) - h), sub nivelul plafonului minim de cel puțin 12 salarii minime brute.

În situația în care persoana fizică nu își exprimă opțiunea de plată a CASS prin depunerea declarației unice privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice, Decizia de impunere își păstrează valabilitatea până la termenul de depunere a declarației unice privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice, prevăzut de lege pentru declararea venitului estimat a se realiza în anul fiscal 2019.

Încetarea obligației de plată privind CASS stabilită prin Decizia de impunere se face prin declararea veniturilor în declarația unică privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice sau prin notificarea organului fiscal de către contribuabilii care se încadrează în categoriile de persoane exceptate de la plata contribuției sau de către cei care realizează venituri pentru care obligația declarării revine plătitorilor, după caz.

La depunerea Declarației unice privind impozitul pe venit și CASS, precum în cazul încetării obligației de plată a CASS se anulează obligațiile de plată privind CASS stabilite prin Decizia de impunere privind contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată de persoanele fizice potrivit art. 180 alin. (1) lit. a) din Codul fiscal, aferente perioadei începând cu luna depunerii declarației unice privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice, sau începând cu luna depunerii notificării, inclusiv.

În situația în care persoana fizică nu își exprimă opțiunea de plată a contribuției de asigurări sociale de sănătate prin depunerea declarației unice privind impozitul pe venit și

contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice, se anulează obligațiile de plată privind contribuția de asigurări sociale de sănătate stabilite prin „Decizia de impunere privind contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată de persoanele fizice potrivit art. 180 alin. (1) lit. a) din Codul fiscal”, aferente perioadei începând cu luna împlinirii termenului de depunere a declarației unice privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice, inclusiv.

5. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114 din 29 decembrie 2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal - bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, referitor la modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 52/2017

Actul normativ prevede că termenele de restituire a taxei de primă înmatriculare (indiferent de denumirea acesteia), prevăzute de O.U.G. nr. 52/2017, cunoscută drept taxa auto, se prelungesc până la data de 30 iunie 2019.

Propuneri de modificare legislativă

Din examinarea petițiilor soluționate, ca **propuneri de modificare a legislației**, au fost reținute următoarele situații:

1. Scutirea de impozit/taxa pe clădiri a persoanelor cu handicap, prevăzută de *punctul 21. alin. (2) din Normele metodologice de aplicare a Codului fiscal*, în aplicarea art. 456 alin. (1) din Codul fiscal, potrivit căruia scutirea de la plata impozitului pe clădiri se acordă pe baza documentelor doveditoare, valabile la data de 31 decembrie a anului fiscal anterior, care atestă situația respectivă, cu excepția contribuabililor care sunt deja cuprinși în baza de date a unității administrativ - teritoriale.

În înțelesul art. 456 alin. (1) lit. t) din Codul fiscal, scutirea de impozit/taxa pe clădiri se acordă începând cu data de 1 ianuarie a anului următor depunerii documentelor doveditoare, proporțional cu numărul de luni menționate în certificat.

Având în vedere prevederile legale mai sus enunțate, reiese că o persoană cu handicap, care are certificatul de handicap eliberat în cursul anului, nu poate beneficia de dreptul conferit de lege, decât începând cu 1 ianuarie al anului următor, adică, în unele cazuri, la aproape un an de la data eliberării certificatului.

Față de acest aspect, apreciem că **scutirea de impozit/taxa pe clădiri a persoanelor cu handicap ar trebui să opereze de la data de 1 a lunii următoare depunerii documentelor doveditoare, proporțional cu numărul de luni menționate în certificat.**

2. Prin pct. 51 din O.U.G. nr. 79/2017, la articolul 146 din Codul fiscal, după alineatul (5) se introduc noi alineate.

Potrivit alin. (5¹) *contribuția de asigurări sociale datorată de către persoanele fizice care obțin venituri din salarii sau asimilate salariilor, în baza unui contract individual de muncă cu normă întreagă sau cu timp parțial, nu poate fi mai mică decât nivelul contribuției de asigurări sociale calculate asupra salariului de bază minim brut pe țară, în vigoare în luna pentru care se datorează contribuția de asigurări sociale, corespunzător numărului zilelor lucrătoare din lună în care contractul a fost activ.*

Având în vedere cele de mai sus, se poate observa că *persoanele fizice care obțin venituri din salarii sau asimilate salariilor, în baza unui contract individual de muncă cu timp parțial* datorează contribuția de asigurări sociale la fel ca persoanele fizice care obțin venituri

din salarii sau asimilate salariilor, în baza unui *contract individual de muncă cu normă întreagă*, astfel încât contribuția nu poate fi mai mică decât nivelul contribuției de asigurări sociale calculate asupra salariului de bază minim brut pe țară.

În acest context, apreciem că, **în cazul unui contract individual de muncă cu timp parțial, nivelul contribuției de asigurări sociale ar trebui să fie calculată proportional cu perioada de timp lucrată.**

3. Modificarea art. 168 “Restituiri de sume” din Codul de Procedură Fiscală (Legea nr. 207 din 23 iulie 2015) astfel:

- ***contribuabililor să li se ofere alternativa de a depune online cererea de restituire și compensare a creanțelor fiscale***, în prezent fiind reglementată numai posibilitatea contribuabilului de a depune declarațiile fiscale și prin mijloace electronice de transmitere la distanță, astfel cum a fost prevăzut prin Ordinul nr. 858/2008 emis de Ministerul Economiei și Finanțelor.

Reglementarea art. 168 din Legea nr. 207 din 23 iulie 2015, menționează “...restituirea, la cerere...” a sumelor plătite sau achitate în plus fără a fi datorate. În practică, ***contribuabilul trebuie să se deplaseze la sediul instituției fiscale, în raza căreia își are domiciliul, în vederea depunerii cererii de restituire***, însă această procedură implică un termen de cel puțin 1 zi lucrătoare, datorat aglomerației existente la respectiva instituție.

- eliminarea alineatelor (5) și (6) și renumerotarea paragrafelor din cadrul articolului.

4. Modificarea prevederilor art. 456 alin. (2) lit. k), respectiv ale art. 464 alin. (2) lit. j) din Codul fiscal privind scutirea sau reducerea impozitului/taxei pe clădiri/pe teren pentru clădirea folosită ca domiciliu/terenul aflat în proprietatea sau coproprietatea persoanelor ale căror venituri lunare sunt mai mici decât salariul minim brut pe țară ori constau în exclusivitate din indemnizație de șomaj sau ajutor social **în sensul instituirii scutirii și nu a posibilității conferite consiliilor locale să acorde scutirea sau reducerea.**

CAPITOLUL XII

DOMENIUL PRIVIND PREVENIREA TORTURII ÎN LOCURILE DE DETENȚIE

I. Prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante, în contextul reglementărilor naționale și internaționale

Recunoașterea demnității inerente tuturor oamenilor și a drepturilor lor egale și inalienabile constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume. Totodată, **respectul universal și efectiv față de drepturile omului și de libertățile fundamentale sunt concepte comune tuturor popoarelor și națiunilor care tind spre democrație.**

Pe plan internațional, **interdicția absolută a torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante** este reglementată de art. 5 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, de art. 7 din Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice, precum și de art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care prevăd că ”Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante”.

România, în calitate sa de membră a Organizației Națiunilor Unite, a semnat „Declarația universală a drepturilor omului”, fiind parte la cele două Pacte adoptate de ONU: „Pactul internațional privind drepturile civile și politice” și „Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale”. Totodată, România este din 1994 stat parte la „Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale” și se supune jurisdicției Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg. De asemenea, în cadrul Uniunii Europene, România a semnat în decembrie 2007 Tratatul de la Lisabona, care conține „Carta Drepturilor Fundamentale”.

Articolul 5 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale protejează persoanele împotriva ingerinței arbitrare a unui stat membru la dreptul lor la libertate. **Orice privare de libertate este legală numai atunci când se înscrie în lista exhaustivă a unor motive admisibile, enumerate de Convenție. Măsurile de detenție trebuie prevăzute de lege și trebuie să protejeze împotriva arbitrariului. Autoritățile trebuie să efectueze o analiză a proporționalității și necesității, care include o analiză a mijloacelor alternative la detenție** (jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului -O.M. V. Hungary (nr. 9912/15).

Prin urmare, detenția, ca privare de libertate, trebuie să constituie o măsură excepțională, de ultim resort, prevăzută în legislația națională și aplicată doar când este absolut necesar, proporțională cu un scop legitim, apreciată în circumstanțele particulare ale cauzei și cu respectarea drepturilor fundamentale.

Persoanele private de libertate au cel mai mare risc de a fi supuse torturii și altor rele tratamente, deoarece locurile de detenție sunt, prin definiție, închise față de lumea exterioară. Fără o monitorizare externă independentă, aceste abuzuri pot apărea oricând. Ca atare, cu cât locurile de detenție sunt mai deschise și mai transparente, primind vizite, cu atât mai mult abuzurile vor scădea.

Convenția împotriva torturii și a altor pedepse și tratamente cu cruzime, inumane sau degradante (adoptată la New York la 10 decembrie 1984, la care România a aderat prin Legea nr. 19/1990) **definește la art. 1 tortura**, ca fiind „*orice act prin care se provoacă unei persoane, cu intenție, o durere sau suferințe puternice, fizice ori psihice, mai ales cu scopul de a obține de la această persoană sau de la o persoană terță informații sau mărturisiri, de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta sau o terță persoană l-a comis ori este bănuită că l-a comis, de a o intimida sau de a face presiuni asupra ei ori de a intimida sau a face presiuni asupra unei terțe persoane, sau pentru oricare alt motiv bazat pe o formă de discriminare oricare ar fi ea, atunci când o asemenea durere sau astfel de suferințe sunt aplicate de către un agent al autorității publice sau de orice altă persoană care acționează cu titlu oficial sau la instigarea ori cu consimțământul expres sau tacit al unor asemenea persoane. Acest termen nu se referă la durerea ori suferințele rezultând exclusiv din sancțiuni legale, inerente acestor sancțiuni sau ocazionate de ele.*”

Conform opiniei Raportorului Special al ONU privind tortura, Sir Nigel Rodley, **există necesitatea unei transformări radicale a concepțiilor societății internaționale privind natura privațiunii de libertate**. Paradigma de bază, acceptată de cel puțin un secol, este că închisorile, comisariatele de poliție și instituțiile similare sunt locuri închise și secrete, activitățile din interiorul cărora sunt ascunse de privirile publice. (...) Este necesară înlocuirea paradigmei de opacitate cu cea de transparență. **Prezumția trebuie să fie de acces deschis la toate locurile de privațiune de libertate.**

Tratamentele inumane și degradante nu sunt definite de actele internaționale, dar generic **ele fac parte din categoria relelor tratamente**, care aduc atingeri grave demnității umane. **Acestea sunt acte prin care se provoacă victimei leziuni sau suferințe fizice sau morale, susceptibile de a-i produce puternice suferințe psihice.**

Ceea ce deosebește tortura de tratamentele inumane sau degradante este intensitatea durerii pe care o provoacă, a suferințelor produse victimei, în primul rând; în al doilea rând, tortura presupune intenția celui care produce o suferință deosebită victimei, deținător al autorității publice.

Potrivit Constituției, România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor reprezintă valori supreme, fiind garantate. Constituția României reglementează la „Titlul II. Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale”, dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, iar **art. 281 și art. 282 din Codul penal incriminează și pedepsesc tortura și supunerea la rele tratamente.**

Unul dintre cele mai eficiente mijloace de prevenire a torturii și a relelor tratamente o constituie monitorizarea tratamentului și a condițiilor de detenție ale persoanelor private de libertate aflate într-o formă sau alta de custodie, prin vizite neanunțate și regulate efectuate de Mecanisme Naționale de Prevenire independente, **parte a sistemului de protecție a persoanelor private de libertate.** Pentru persoanele private de libertate, intrarea în contact direct cu membrii echipelor de vizită, care se interesează de

condițiile în care se află, constituie o formă de protecție, precum și suport moral. Vizitele fac posibilă stabilirea unor dialoguri directe cu autoritățile și oficialii responsabili cu administrarea locurilor de detenție, stabilind relații de lucru constructive, în cadrul cărora ar putea fi obținute punctele de vedere ale autorităților despre condițiile de lucru și identificate problemele cu care se confruntă.

În ultimele trei decenii, organismele internaționale și regionale pentru drepturile omului au elaborat numeroase liste a măsurilor pe care statele trebuie să le adopte pentru a preveni tortura. Dar funcționează vreunul din aceste mecanisme? Cu privire la acest aspect, a fost realizat un studiu de către domnul profesor Richard Carver (Universitatea Liverpool). Studiul este prima analiză sistematică a eficacității prevenirii torturii, iar cercetarea primară a fost efectuată în 16 țări, examinând experiența lor în ceea ce privește mecanismele de tortură și prevenire pe o perioadă de 30 de ani. Conform concluziilor studiului, răspunsul este că **”Da, prevenirea torturii funcționează!”**, deși unele măsuri de prevenire sunt mult mai eficiente decât altele. **Cele mai importante sunt garanțiile care trebuie aplicate în primele ore și zile după ce o persoană este luată în custodie. Notificarea familiei și accesul la un avocat și medic independent au un impact semnificativ în reducerea torturii. Investigarea și urmărirea penală a actelor de tortură și crearea unor organisme independente de monitorizare sunt, de asemenea, importante în reducerea torturii.**

O premisă fundamentală a monitorizării este că **aceasta se desfășoară în contextul unei abordări preventive, care urmărește să preîntâmpine încălcările drepturilor omului la nivel individual sau sistemic înainte de a avea loc. Monitorizarea are și o abordare corectivă, evidențiind zonele în care este nevoie de îmbunătățiri.**

În baza Protocolului opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse și tratamente cu cruzime, inumane sau degradante a fost înființat **Subcomitetul de prevenire a torturii și a pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante, în cadrul Comitetului pentru Prevenirea Torturii, iar statele-părți și-au asumat obligația de a înființa, desemna ori menține la nivel național unul sau mai multe organisme de vizitare pentru prevenirea torturii și a pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante (MNP-uri).**

În cadrul vizitelor, Subcomitetul de prevenire a torturii și Mecanismele naționale de prevenire au:

- **acces la toate informațiile referitoare la numărul persoanelor private de libertate** în locurile de detenție, precum și la numărul acestor locuri și amplasarea acestora;
- **acces la toate informațiile ce privesc tratamentul aplicat acelor persoane, precum și condițiile de detenție;**
- **acces la toate locurile de detenție și la instalațiile și amenajările acestora;**
- **posibilitatea de a avea întrevederi cu persoanele private de libertate, fără martori, fie personal, fie cu interpret, dacă se consideră necesar, precum și cu orice persoană care poate furniza informații pertinente;**
- **libertatea de a alege locurile pe care doresc să le viziteze și persoanele cu care doresc să aibă întrevederi.**

Urmare a vizitelor efectuate, se emit **recomandări** din partea experților internaționali și naționali privind îmbunătățirea măsurilor de prevenire interne, care sunt prezentate autorităților statelor semnatare, în vederea punerii în aplicare.

Autoritățile competente ale statului examinează recomandările și dialoghează cu acesta în vederea punerii în aplicare a măsurilor. Statele-părți se angajează să publice și să disemineze rapoartele anuale ale Mecanismelor naționale de prevenire.

Un rol important în activitatea MNP îl constituie **urmărirea implementării**

recomandărilor cuprinse în Rapoartele de vizită transmise instituțiilor vizitate, prin:

- **menținerea unui dialog atât cu autoritățile guvernamentale, cât și cu directorii instituțiilor**, în ceea ce privește implementarea recomandărilor, cu **membrii Parlamentului, asociațiile profesionale, inclusiv societatea civilă**); **vizitele repetate de follow-up**, mai ales în locurile cu risc crescut, reprezintă o metodă eficientă de a evalua implementarea recomandărilor;
- **propunerile de modificări ale legilor** prin rapoartele de vizită, rapoartele anuale, rapoarte tematice sau opinii și recomandări specifice;
- **interacțiunea cu sistemul judiciar**, prin întâlniri, grupuri de lucru, comitete consultative;
- **colaborarea cu societatea civilă**, cu organizațiile profesionale, ONG-uri, cu **instituții de cercetare și universități**, etc;
- **colaborarea cu celelalte MNP-uri**, cu CPT, SPT și UE;
- **colaborarea cu presa**.

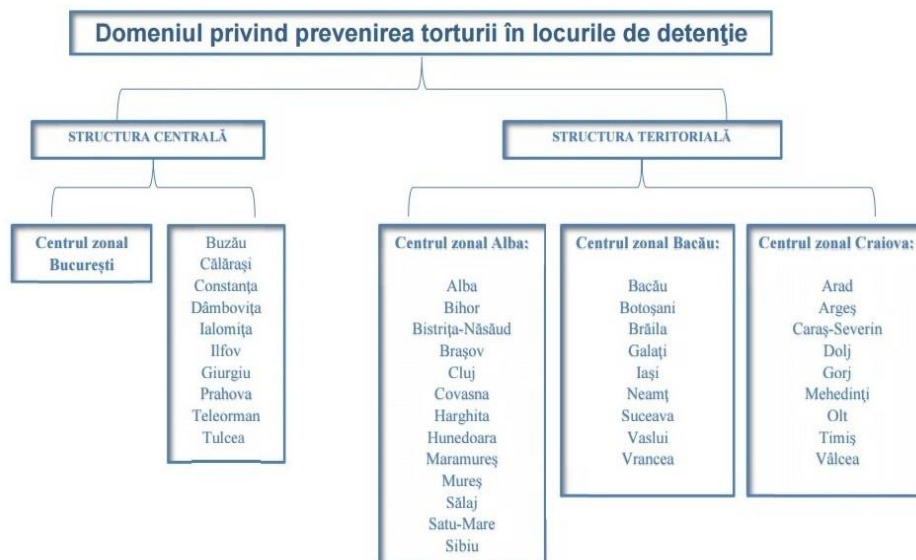
II. Organizarea, funcționarea și atribuțiile Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție

Ideea unei duble monitorizări - internaționale și naționale - a locurilor de detenție a apărut prima oară în OPCAT, acesta stabilind că "fiecare stat-parte înființează, desemnează ori menține la nivel național unul sau mai multe organisme de vizitare pentru prevenirea torturii și a pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante (denumite în continuare mecanisme naționale de prevenire)."

Instituția Avocatul Poporului, prin **Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a fost desemnată ca singura structură națională care exercită atribuțiile specifice de Mecanism național de prevenire a torturii în locurile de detenție, în sensul Protocolului opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante** (conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 48/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată prin Legea nr. 181/2014).

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție monitorizează în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție în vederea consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante și a exercitării fără discriminare a drepturilor și libertăților fundamentale ale acestora prin: a) **vizitarea, anunțată sau inopinată**, a locurilor de detenție în scopul verificării condițiilor de detenție și a tratamentului aplicat persoanelor private de libertate; b) **formularea de recomandări conducerilor locurilor de detenție vizitate** în urma vizitelor efectuate; c) **formularea de propuneri de modificare și completare privind legislația în domeniu sau observații privind inițiativele legislative existente în domeniu**; d) **întocmirea proiectului părții componente referitoare la prevenirea torturii a raportului anual de activitate al Avocatului Poporului**; e) **formularea de propuneri și observații privind elaborarea, modificarea și completarea de strategii și politici publice în domeniul prevenirii torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, în condițiile legii**; f) **menținerea legăturii cu Subcomitetul de prevenire**; g) **analizarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea, sub conducerea Avocatului Poporului, a programelor internaționale de asistență tehnică și financiară pentru realizarea scopului Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție**; h) **coordonarea organizării campaniilor de informare, de educare și instruire** în scopul prevenirii torturii și a pedepselor sau tratamentelor aplicate cu cruzime, inumane sau degradante; i) **îndeplinește orice alte atribuții stabilite de Avocatul Poporului, în limitele legii**.

► Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție cuprinde: **Structura centrală**, care include și **Centrul zonal București** și **Structura teritorială**, alcătuită din **3 centre zonale**: ● Centrul zonal Alba; ● Centrul zonal Bacău; ● Centrul zonal Craiova, județele arondate fiecărui centru zonal fiind cele ce rezultă în graficul de mai jos.

Vizitele sunt desfășurate din oficiu, pe baza unui plan anual de vizitare ori inopinat, având ca scop prevenirea torturii ori a tratamentelor aplicate cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție.

Echipele de vizitare au în componență personal de specialitate cu studii juridice, angajați permanenți ai Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, cel puțin un medic, în funcție de specializarea necesară, un reprezentant al organizațiilor neguvernamentale, precum și psihologi, asistenți sociali, după caz. La desfășurarea vizitelor pot participa, atât la nivelul structurii centrale cât și a celei teritoriale, colaboratori externi de alte specialități decât cei angajați permanenți (medici, psihologi, asistenți sociali), în baza unor contracte de prestări servicii.

În cadrul vizitelor, conducerea locurilor de detenție vizitată este obligată să acorde asistență echipei de vizită și să se întâlnească cu membrii acesteia, să-i pună la dispoziție documentele sau informațiile solicitate în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale; echipa de vizită poate avea întrevederi în condiții de confidențialitate cu orice persoană privată de libertate, cu acordul acesteia sau a reprezentantului legal; **nicio persoană nu poate fi trasă la răspundere pentru informațiile comunicate membrilor echipei de vizitare.**

Constatările rezultate în urma vizitelor sunt cuprinse într-un **Raport**, care poate fi însoțit de Recomandări în situația sesizării de neregularități. În cazurile în care se constată o încălcare a drepturilor omului prin tortură ori tratamente aplicate cu cruzime, inumane sau degradante care produc un risc iminent de afectare a vieții sau sănătății unei persoane, se elaborează un **Raport preliminar în regim de urgență**. Avocatul Poporului are obligația de a **sesiza de îndată organele judiciare** atunci când, în exercitarea atribuțiilor sale, constată existența unor indicii privind săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală.

► Pentru îndeplinirea mandatului preventiv al MNP, începând cu anul 2016, au fost inițiate primele demersuri pentru armonizarea dispozițiilor Legii nr. 35/1997 referitoare la Domeniul privind prevenirea torturii (MNP) cu prevederile Protocolului opțional.

Astfel, în Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului, precum și pentru modificarea art.16 alin.(3) din Legea nr 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități (Pl-x nr. 1/2018) au fost incluse modificări referitoare la organizarea și funcționarea Domeniului privind prevenirea torturii, care au vizat, în principal:

- înlocuirea denumirii de Domeniu privind prevenirea torturii în locurile de detenție cu cea de Mecanism Național de Prevenire a Torturii și reglementarea acestuia ca structură distinctă de celelalte domenii de activitate ale instituției Avocatul Poporului;

- întocmirea unui Raport anual privind activitatea Mecanismului Național de Prevenire, separat de Raportul anual al Avocatului Poporului;

- soluționarea petițiilor cu privire la actele de tortură, tratamentele cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție, în funcție de tipul locului de detenție, de către domeniile de activitate ale instituției Avocatul Poporului care îndeplinesc rol reactiv. Mecanismul Național de Prevenire va îndeplini atribuții numai în materia prevenirii torturii în locurile de detenție, prin efectuarea de vizite regulate, în aceste locuri. Din dispoziția Avocatului Poporului, Mecanismul Național de Prevenire va soluționa și petiții sau sesizări din oficiu, care vizează obiectul său de activitate. Colaborarea dintre Mecanismul Național de Prevenire și Domeniile de activitate ale instituției Avocatul Poporului va fi stabilită prin Regulamentul de organizare și funcționare al instituției Avocatul Poporului;

- includerea în categoria locurilor de detenție supuse monitorizării MNP a mijloacelor de transport terestre, aeriene, fluviale și navale, folosite pentru transportul persoanelor private de libertate, inclusiv a celor îndepărtate sub escortă, secțiile de poliție, centrele în care sunt cazate persoanele cu dizabilități pentru minori și adulți; centrele de plasament; centrele de primire a copilului în regim de urgență; centrele maternale; căminele pentru persoane vârstnice sau alte centre rezidențiale destinate persoanelor vârstnice; secțiile externe ale spitalelor de psihiatrie și secții de psihiatrie interne sau externe al spitalelor generale;

- valorificarea de către MNP a rapoartele transmise de organizațiile neguvernamentale, întocmite cu prilejul monitorizării condițiilor de primire în centrele regionale de proceduri și cazare ale solicitanților de azil, precum și în cazul monitorizării activității de îndepărtare sub escortă;

- exceptarea de la procedura achiziției prin Serviciul Electronic de Achiziții Publice (SEAP) a colaboratorilor externi;

- includerea unor prevederi exprese referitoare la interdicția aplicării vreunei sancțiuni, respectiv nicio autoritate și niciun funcționar nu va dispune sau aplica vreo sancțiune împotriva vreunei persoane sau organizații pentru fapta de a fi comunicat membrilor echipei de vizitare orice informație. Niciuna dintre aceste persoane sau organizații nu poate fi prejudiciată în vreun alt mod; Mecanismul Național de Prevenire va îndruma persoanele care au comunicat informații membrilor echipelor de vizitare să se adreseze Avocatului Poporului în cazul aplicării unor sancțiuni;

- acreditarea și colaborarea cu organizațiile neguvernamentale în domeniul protecției drepturilor omului, inclusiv în baza unor contracte de prestări servicii;

- reglementarea unor garanții membrilor MNP, respectiv: în exercitarea atribuțiilor, membrii Mecanismului Național de Prevenire vor beneficia necondiționat de garanțiile și de sprijinul autorităților.

- propunerea bugetului anual al Mecanismului național de prevenire de către adjunctul Avocatului Poporului pentru Mecanismul național de prevenire și aprobarea acestuia de Avocatul Poporului;

- acordarea unui spor pentru personalul care efectuează vizite în spații unde există factori ce pot afecta sănătatea și integritatea fizică și psihică;
- asigurarea plății cheltuielilor pentru transport, cazare și masă în timpul deplasărilor efectuate de reprezentanții organizațiilor guvernamentale care fac parte din echipa de vizitare;
- exceptarea de la incompatibilitățile prevăzute de Legea nr. 7/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a personalului de specialitate din cadrul Mecanismului Național de prevenire-medici, psihologi, asistenți sociali, în scopul asigurării continuității exercitării profesiei.

După ce procedura legislativă a fost reluată, **Propunerea legislativă a fost dezbătută și adoptată de Camera Deputaților la data de 13.06.2018**, ulterior fiind înaintată la Senat. **La data de 15.10.2018 a fost adoptată și de Senat, iar la data de 24.10.2018 a fost trimisă la Președintele României pentru promulgare. La 12.11.2018 a fost înregistrată sesizarea de neconstituționalitate a legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, formulată de Președintele României**, iar la 12.12.2018, Plenul Curții Constituționale a luat în dezbateră, în cadrul controlului anterior promulgării, obiecția de neconstituționalitate a legii. **Curtea Constituțională a dispus amânarea pronunțării la data de 23.01.2019, iar ulterior la 30.01.2019.**

► Referitor la atribuțiile Mecanismului Național de Prevenire, amintim că prin Legea nr. 9 din 5 ianuarie 2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, **a fost înființat un nou domeniu de activitate în cadrul instituției Avocatul Poporului, exclusiv pentru apărarea și promovarea drepturilor copilului, coordonat de un adjunct, Avocatul copilului** care, în îndeplinirea mandatului specific domeniului protecției și promovării drepturilor copilului, **are ca atribuții și efectuarea de vizite inopinate de control, din oficiu sau la cerere, împreună cu reprezentanții Mecanismului Național de Prevenire a torturii în locurile de detenție**, la centrele educative sau de detenție în care minorii execută măsurile privative de libertate prevăzute de Legea nr. 286/2009, cu modificările și completările ulterioare, în domeniul răspunderii penale a minorilor, la persoanele însărcinate cu supravegherea și îndrumarea minorilor aflați în executarea măsurilor neprivative de libertate prevăzute de Legea nr. 286/2009, cu modificările și completările ulterioare, în domeniul răspunderii penale a minorilor, la centrele de plasament, locuințele de tip familial, asistență maternală și plasament familial în care minorul este plasat ca măsură de protecție specială prevăzută de Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la familia extinsă, precum și la spitalele de pediatrie.

În acest context, în anul 2018, **Domeniul privind prevenirea torturii a efectuat vizite în colaborare cu reprezentanți ai Avocatului Copilului**, respectiv la: Centrul Rezidențial pentru Recuperarea și Reabilitarea Copilului cu tulburări de Comportament nr. 5 Beceni, jud. Buzău; Complexul de Servicii pentru recuperarea copilului cu handicap neuropsihic ușor și mediu „Țândărică”, jud. Cluj; Centrul de plasament ”Micul Rotterdam” jud. Constanța; Spitalul de psihiatrie Titan ”Constantin Gorgos” București; Centrul de Plasament specializat pentru copilul cu dizabilități cu vârsta mai mică de trei ani, Slobozia, jud. Ialomița, Centrul de Plasament „Sf. Andrei” Craiova.

► Cât privește personalul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, în prezent, pe lângă adjunctul Avocatului Poporului care coordonează Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, în cadrul Structurii centrale a Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție își desfășoară activitatea un număr de **16 angajați**, respectiv **6 angajați** (4 juriști și 2 specialiști - psiholog și asistent social), iar la centrele zonale

8 angajați (3 juriști, 2 medici, 1 asistent social și 2 psihologi), precum și **2 angajați personal administrativ** (șoferi), fiind încă vacante **7 posturi**.

Pentru completarea posturilor vacante, în baza **Memorandumului cu tema Deblocarea a 22 de posturi vacante din cadrul instituției Avocatul Poporului, semnat de Prim-Ministrul României**, în anul 2018 au continuat concursurile pentru ocuparea posturilor de medici, psihologi și personal administrativ, fiind ocupate următoarele posturi vacante: medic la Centrul Zonal Alba, psiholog la Centrul zonal București și șofer la Centrul Zonal București. În luna ianuarie 2019 se aflau în desfășurare concursuri pentru ocuparea postului de medici la Centrul Zonal București și la Centrul Zonal Bacău, precum și pentru ocuparea unui post vacant de șofer la Centrul Zonal Bacău.

Menționăm că, în pofida prevederilor legale referitoare la alocarea unui număr de 4 posturi de personal administrativ (șoferi), care presupun implicit dotarea Domeniului cu autoturisme, activitatea Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție s-a desfășurat și în anul 2018 în lipsa celor 3 autoturisme pentru centrele zonale, astfel că **efectuarea vizitelor s-a realizat cu autoturismele personalului de la Centrele Zonale Alba, Bacău și Craiova. La sfârșitul anului 2018, a fost achiziționat un autoturism, care urmează să fie alocat unuia din centrele zonale.**

► Potrivit Legii nr. 35/1997, republicată, la desfășurarea activității Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, în afara specialiștilor (medici, psihologi, asistenți sociali), angajați permanenți, pot participa și **colaboratori externi cooptați în baza unor contracte de prestări servicii. Colaboratorii externi sunt selectați de către Avocatul Poporului, pe baza propunerilor primite de la Colegiul Medicilor din România, Colegiul Psihologilor din România, Colegiul Național al Asistenților Sociali sau de la alte asociații profesionale din care fac parte.**

În acest context, instituția Avocatul Poporului a încheiat încă din anul 2015 Protocoale de colaborare cu Colegiul Medicilor din România, Colegiul Psihologilor din România și Colegiul Național al Asistenților Sociali din România.

În anul 2018, au fost încheiate Acte adiționale la Protocoalele încheiate cu Colegiul Medicilor din România și Colegiul Național al Asistenților Sociali din România, astfel ca selectarea colaboratorilor externi să se realizeze cu respectarea condiției înscrierii acestora în SEAP. În acest sens, au fost postate Anunțuri pe site-ul instituției Avocatul Poporului și al Colegiilor menționate, **realizându-se selecția colaboratorilor extremi (medici și asistenți sociali) și emiterea:**

- Ordinului nr. 51 din 23 aprilie 2018, Ordinului nr. 96 din 8 iunie 2018 și a Ordinului nr. 135 din 9 august 2018 privind evidența/lista **colaboratorilor externi (medici)** selectați de Avocatul Poporului în baza prevederilor art. 37 și 38 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată și a

- Ordinului nr. 90 din 29 mai 2018 privind evidența/lista **colaboratorilor externi (asistenți sociali)** selectați de Avocatul Poporului în baza prevederilor art. 37 și 38 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată.

Precizăm, de asemenea, că urmare a modificărilor intervenite în conducerea Colegiului Psihologilor din România, pe parcursul anului 2018 au fost realizate întâlniri cu reprezentanții acestuia, astfel că în data de 6 august 2018 a fost semnat **Protocolul nr. 4 privind colaborarea în vederea realizării responsabilităților prevăzute de art. 37-38 din Legea 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată.**

De asemenea, în perioada octombrie-noiembrie 2018, potrivit prevederilor Protocolului menționat anterior, Colegiul Psihologilor a acordat sprijin în organizarea și desfășurarea concursului pentru angajarea cu contract individual de muncă a specialiștilor

angajați permanent la Domeniul privind prevenirea torturii. Astfel, reprezentanții Colegiului, după elaborarea de comun acord cu instituția Avocatul Poporului a condițiilor de participare la concurs, a publicat Anunțurile pentru concurs în rețeaua proprie și a desemnat reprezentanți din partea Colegiului în comisiile de concurs și de contestație. Concursul s-a finalizat cu ocuparea postului de consilier (psiholog) în cadrul Domeniului privind prevenirea torturii, Centrul Zonal București.

Totodată, la sediul Colegiului s-a realizat primirea dosarelor colaboratorilor externi-psihologi, iar propunerile au fost transmise instituției Avocatul Poporului, în vederea realizării procedurii selecției.

Cât privește participarea la vizitele organizate de către Domeniul privind prevenirea torturii a colaboratorilor externi, în baza contractelor de prestări servicii, reamintim că începând cu data de 1 septembrie 2016, ca urmare a solicitării Biroului financiar, salarizare și resurse umane și Biroului administrativ din cadrul instituției Avocatul Poporului (referitoare la respectarea prevederilor art. 43 alin. (2) din Hotărârea nr. 395/2 iunie 2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului de achiziție publică/acordului-cadru din Legea nr. 98/2006 privind achizițiile publice), aceasta este condiționată de respectarea **prevederilor legale menționate, referitoare la obligativitatea înscrierii acestora în SEAP (Sistemul Electronic de Achiziții Publice)**. Îndeplinirea condiției menționate a generat o reducere a numărului colaboratorilor externi, astfel că în cea mai mare parte vizitele din anul 2018 au fost efectuate cu participarea medicilor, angajați permanenți ai Domeniului privind prevenirea torturii.

►Echipele de vizită au în componență și **reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale, active în domeniul protecției drepturilor omului**, selectate pe baza activității, de către Avocatul Poporului.

În anul 2018 au fost continuate colaborările cu organizațiile neguvernamentale și au fost încheiate noi Protocoale cu: Asociația "Vocea copiilor abandonati", Asociația Consiliul Tinerilor Instituționalizați, Asociația "Junii", Asociația pentru sprijin comunitar și integrare socială "Ascis", Asociația Casa de copii "Sf. Maria Ajutorul Creștinilor", Asociația "Aproape de oameni" Iași, Fundația de sprijin comunitar Bacău, Asociația Acțiune și Resurse pentru Comunitate (ARC) Bacău, Fundația ICAR.

Astfel, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție colaborează cu **32 de Organizații Neguvernamentale**, după cum urmează:

- **la nivelul Centrului zonal București** (12 Organizații Neguvernamentale): Asociația Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului (AEPADO); Grupul Român pentru Drepturile Omului (GRADO); Asociația „ANAIS”; Asociația Română pentru Transparență, Transparecy; Consiliul Național pentru Refugiați (CNRR); Societatea Independentă pentru Drepturile Omului (SIRDO); Fundația pentru Apărarea Drepturilor Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului (FACIAS); Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului (OADO); Fundația ICAR, Asociația „Vocea Copiilor Abandonati”, Asociația „, Consiliul Tinerilor Instituționalizați”, Asociația „Junii”.

- **la nivelul Centrului zonal Alba** (8 Organizații Neguvernamentale): Asociația LADO Cluj; Asociația "Amuradia" Brașov; Asociația pentru Siguranță și Antidrog (ASCA) Filiala Harghita; Asociația pentru Parteneriat Comunitar Brașov; Asociația Umanitară "Împreună pentru ei" Baia Mare; Fundația "Un copil, o speranță" Sibiu; Fundația "Ruhama" Oradea; Filantropia Ortodoxă Aiud.

- **la nivelul Centrului zonal Bacău** (10 Organizații Neguvernamentale): Asociația Pro Democrația Piatra Neamț; Asociația Romilor Creștini „Calea, Adevărul și Viața” Bacău; Asociația "Alternative Sociale" Iași; Fundația "Familia" Galați; Asociația Institutul pentru

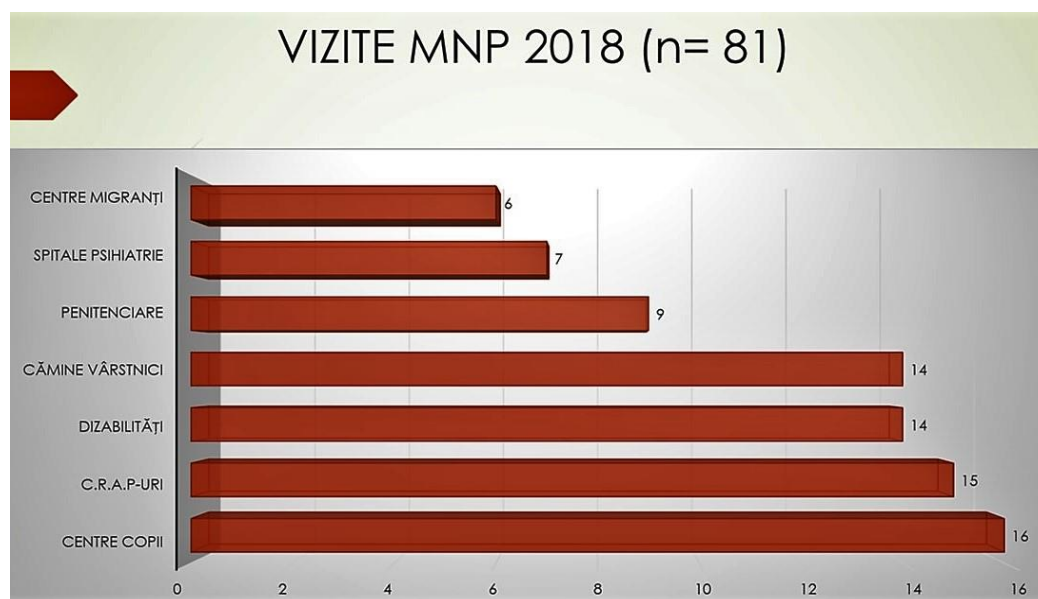
Parteneriat Social Bucovina; Fundația de Sprijin Comunitar Bacău; Asociația ”Aproape de Oameni” Iași – A.D.O.; Asociația pentru Sprijin Comunitar și Integrare Socială – ASCIS; Asociația Casa de Copii Sf. Maria Ajutorul Creștinilor Bacău; Asociația Acțiune și Resurse pentru Comunitate (ARC) Bacău.

- **la nivelul Centrului zonal Craiova** (2 Organizații Neguvernamentale): Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului (Filiala Dolj) OADO; Liga Apărării Drepturilor Omului (Filiala Timișoara).

► **Bugetul MNP.** Potrivit art. 51 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale activității de prevenire a torturii și a tratamentelor cu cruzime, inumane sau degradante se asigură de la bugetul de stat, iar **fondurile destinate acestuia** fac parte din bugetul instituției Avocatul Poporului. În anul 2018, **bugetul alocat Mecanismului național de prevenire a fost de 3.352.823,48 lei.**

III. Situații statistice privind monitorizarea locurilor de detenție prin vizitele efectuate de către Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție

Echipele de vizită din cadrul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție au efectuat în anul 2018 un număr de **81 de vizite în locuri de detenție.**

Vizitele efectuate în anul 2018, în funcție de locurile de detenție:

- **Penitenciare-9 vizite:** Penitenciarul Drobeta Turnu Severin, Secția exterioară Vânjuleț, județul Mehedinți; Centrul Educativ Buziaș, județul Timiș; Penitenciarul Slobozia, județul Slobozia; Penitenciarul Mărgineni, județul Dâmbovița; Penitenciarul Focșani; Penitenciarul Botoșani; Penitenciarul Gherla, județul Cluj; Penitenciarul București Rahova; Penitenciarul Craiova.

- **Centre de Reținere și Arestare Preventivă-13 vizite:** Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 5 București; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Teleorman;

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 1 București; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Olt; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Constanța; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bacău; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Ialomița; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Covasna; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Călărași; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bihor; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Sălaj; Secția de Poliție nr. 26 București și Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Giurgiu.

● **Centre Migranți-8 vizite:** Centrul de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București; Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni; Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați; Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare; Centrul de Cazare și Proceduri Pentru Solicitanții de Azil Timișoara; Centrul de Cazare a Străinilor Luați în Custodie Publică Arad, Centrul de Reținere și Triere din cadrul Poliției de Frontieră Borș, județul Oradea, Centrul de Reținere și Triere din cadrul Poliției de Frontieră Sculeni, județul Iași.

● **Centre rezidențiale pentru copii-16 vizite:** Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăgujeni, jud. Caraș Severin; Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova; Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj; Centrul de Plasament „Micul Rotterdam” Constanța, jud. Constanța; Centrul de Plasament nr. 3 Slobozia, jud. Ialomița; Centrul rezidențial pentru recuperarea și reabilitarea copilului cu tulburări de comportament nr. 5 Beceni, jud. Buzău; Casa de Tip Familial din cadrul Așezământului „Sf. Gheorghe” Sebeș, jud. Alba; Complexul de Servicii pentru recuperarea copilului cu handicap neuro- psihic ușor și mediu Țândărică, jud. Cluj; Centrul de Plasament „Sf. Apostol Andrei” Craiova, jud. Dolj; Centrul de Plasament Filipeștii de Târg, jud. Prahova; Centrul de Plasament Specializat pentru Copilul cu Dizabilități cu vârsta mai mică de 3 ani Slobozia, jud. Ialomița; Centrul de Plasament în Regim de Urgență Domino - Complexul de servicii Măgura Codlea, jud. Brașov; Complexul de Servicii Târlungeni- Casa Anastasia, jud. Brașov.

● **Centre de recuperare neuropsihiatrică-14 vizite:** Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Handicap Urlați, jud. Prahova, Centrul de Integrare prin Terapie Ocupațională pentru Persoane Adulte cu Handicap Urlați, județul Prahova, Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Războieni, județul Neamț, Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Plătărești, județul Călărași, Centrul de Îngrijire și Asistență Sfânta Ana București, Centrul de Integrare prin Terapie Ocupațională Odobești, județul Vrancea, Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Băbeni, județul Vâlcea, Respita Care Băbeni, județul Vâlcea, Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Măciuca, județul Vâlcea, Centrul de Îngrijire și Asistență Bistrița, județul Vâlcea, Centrul de Îngrijire și Asistență Zătreni, județul Vâlcea, Centrul de Îngrijire și Asistență Milcoiu, județul Vâlcea, Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Stâlpu, județul Buzău și Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică pentru Persoane Adulte cu Handicap Fântânele, județul Prahova.

● **Spitale de psihiatrie-7 vizite:** Spitalul de Psihiatrie Gătaia, județul Timiș, Spitalul de Psihiatrie ”Sf. Maria” Vedea, județul Argeș, Spitalul de Psihiatrie Nucet, județul Bihor, Spitalul de Psihiatrie Murgeni, județul Vaslui, Spitalul de Psihiatrie Drăgoiești, județul Vâlcea, Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, județul Vrancea, Spitalul de Psihiatrie Titan ”Constantin Gorgos” București.

● **Cămine persoane vârstnice-14 vizite:** Căminul pentru persoane vârstnice Mereni-Conțești, județul Dâmbovița; Căminul pentru persoane vârstnice Anina, județul Caraș Severin;

Complexul de Servicii Sociale “Odăi”, Municipiul București; Căminul pentru persoane vârstnice “Sf. Andrei” Malu Mare, județul Dol; Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți, județul Ialomița; Centrul pentru persoane vârstnice Furculești, județul Teleorman; Centrul pentru persoane vârstnice Fitionești, județul Bacău; Căminul pentru persoane vârstnice “Salvați Bătrânii” Bacău, județul Bacău; Centrul rezidențial pentru persoane vârstnice “Speranța”, Municipiul București; Centrul rezidențial de îngrijire și asistență pentru persoane dependente “Schitul Darvari”, Municipiul București; Căminul pentru persoana vârstnice Cervenia, județul Teleorman; Căminul pentru persoane vârstnice Mangalia, județul Constanța; Centrul de asistență medico-socială Băcești, județul Vaslui; Centrul pentru persoane vârstnice Roznov, județul Neamț.

► În urma celor 81 de vizite, au fost emise **378 recomandări**, după cum urmează: ● penitenciare-25; ● centre de reținere și arestare preventivă-61; ● centrele pentru migranți-22; ● centre pentru copii-93; ● cămine pentru persoane vârstnice-58; ● spitale de psihiatrie-58; ● centre pentru persoane cu dizabilități-61.

Astfel, în urma vizitelor efectuate în anul 2017, pentru care au fost întocmite Rapoarte de vizită în anul 2018 și în urma vizitelor efectuate în anul 2018, pentru care au fost elaborate rapoarte de vizită, **au fost emise 650 de Recomandări**.

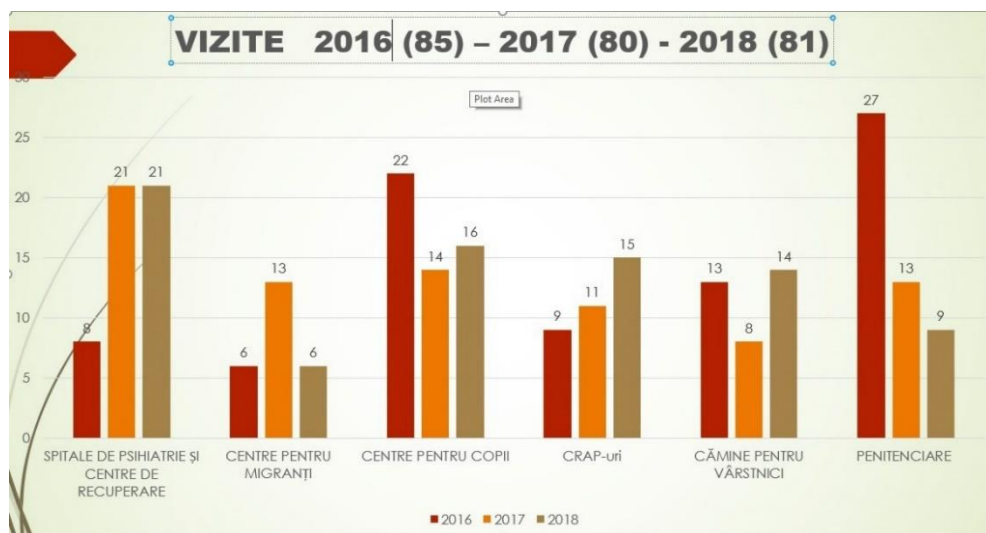
Locuri de detenție vizitate	Recomandări Vizite efectuate în anul 2018	Recomandări Vizite efectuate în anul 2017 cu Rapoarte elaborate în 2018	Total Recomandări
Penitenciare	25	59	84
CRAP-uri	61	24	85
Centre pentru migranți	22	50	72
Centre pentru copii	93	34	127
Cămine pentru vârstnici	58	61	119
Spitale de psihiatrie	58	25	83
Centre pentru persoane cu dizabilități	61	19	80
Total	378	272	650

► Un aspect important în activitatea MNP în anul 2018 l-a constituit **urmărirea implementării recomandărilor cuprinse în Rapoartele de vizită**, prin stabilirea unui dialog cu reprezentanții instituțiilor vizitate și ai autorităților publice ierarhic superioare. În acest sens, din cele **81 de vizite efectuate, 22 de vizite au avut ca obiect verificarea implementării recomandărilor**.

Vizitele de verificare a implementării recomandărilor au avut loc la: Penitenciarul Slobozia, Căminul pentru persoane vârstnice Furculești, Centrul de Primire în Regim de Urgență Cireșarii- București, Căminul pentru persoane vârstnice Odăi- București, Centru de Reținere și Arestare Preventivă nr. 5, Căminul pentru persoane vârstnice Speranța-București, CRCHS Oltenița, Penitenciarul Mărgineni, Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Teleorman, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare, județul Maramureș, Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Sălaj, Centrul de Asistență și Suport pentru Persoane Vârstnice Fitionești, jud. Vrancea, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați, Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, județul Vrancea, Penitenciarul Focșani, județul Vrancea, Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică nr. 1 și nr. 2 Băbeni; Centrul de Criză și Respite-Care Băbeni; Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Măciuca, județul Vâlcea; Centrul de Îngrijire și

Asistență Socială Zătreani; Centrul de Îngrijire și Asistență Socială Bistrița; Centrul de Îngrijire și Asistență Socială Milcoiu, județul Vâlcea.

► Comparativ cu perioada 2016-2017, în anul 2018, s-a constatat o creștere a numărului de vizite în trei locuri de detenție și anume: în centrele de reținere și arestare preventivă, în centrele pentru persoane vârstnice și în centrele pentru copii.

Drept urmare, în 2018 au fost realizate în total un număr de **13 vizite la centrele de reținere și arestare preventivă din întreaga țară, comparativ cu 11 vizite în anul 2017 și 9 vizite în anul 2016.**

Cu privire la persoanele aflate în centrele pentru persoane vârstnice, Domeniul privind prevenirea torturii a vizitat în 2018 un număr de **14 centre distribuite în întreaga țară, comparativ cu 8 centre în 2017 sau 13 centre în 2016.**

Echipele de vizită din cadrul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție au efectuat vizite în **16 centre pentru copii, comparativ cu 14 vizite în anul 2016.**

► De asemenea, au fost efectuate **40 de anchete**, pentru petiții anterioare datei emiterii Ordinului Avocatului Poporului nr. 8 din 14 februarie 2018 privind respectarea prevederilor Protocolului opțional (OPCAT) referitoare la mandatul preventiv al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, și **4 anchete efectuate în colaborare cu experți/consilieri ai Domeniului armată, justiție, poliție, penitenciare**, după cum urmează:

Centrul zonal București-19 anchete: Penitenciarul București-Rahova (4); Penitenciarul Spital București Rahova; Penitenciarul Slobozia (2); Penitenciarul Tulcea (2); Penitenciarul Târgșor; Penitenciarul Spital București-Jilava (2); Penitenciarul București Jilava (2); Penitenciarul Găești; Penitenciarul Mărgineni; Penitenciarul Giurgiu;

Centrul zonal Bacău- 6 anchete: Penitenciarul Spital Târgu-Ocna, județul Bacău; Căminul pentru bătrâni Mărășești, județul Vrancea; Penitenciarul Vaslui, județul Vaslui; Penitenciarul Botoșani, județul Botoșani; Penitenciarul Brăila, județul Brăila; Penitenciarul Galați, județul Galați.

Centrul zonal Alba-10 anchete: Centrul de Recuperare și Reabilitare pentru Persoanele Adulte cu Handicap Sighetul Marmăției, județul Maramureș și la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Maramureș; Penitenciarul Oradea; Penitenciarul Satu-Mare; Penitenciarul Bercea Mare; Penitenciarul Codlea; Penitenciarul Miercurea Ciuc;

Penitenciarul Bistrița; Penitenciarul Târgu Mureș; Penitenciarul Gherla; Penitenciarul-Spital Dej.

Centrul zonal Craiova–9 anchete: Penitenciarul Drobeta-Turnu Severin; Penitenciarul Târgu-Jiu; Penitenciarul Mioveni; Penitenciarul Craiova Pelendava; Penitenciarul Craiova, Penitenciarul Arad; Penitenciarul Arad - Secția Exterioară; Penitenciarul Timișoara; Centrul de Plasament Lugoj.

IV. Informații relevante despre activitatea Domeniului privind prevenirea torturii

► în anul 2016 a avut loc vizita în România a **Subcomitetului de prevenire a torturii și a pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante (SPT)** din cadrul Comitetului ONU pentru prevenirea torturii, iar Raportul acestuia a cuprins o serie de Recomandări privind activitatea Domeniului privind prevenirea torturii, dintre care reținem:

-lipsa independenței bugetare are un impact negativ generalizat asupra funcționării independenței MNP, deoarece resursele bugetare fac parte din bugetul general al instituției Avocatul Poporului, **asigurarea unor fonduri cu destinație specifică pentru MNP rămâne o provocare care împiedică abilitatea sa de a funcționa.** SPT reamintește Statului Parte că asigurarea resurselor financiare și umane adecvate constituie o obligație legală, conform art. 18 (3). **SPT recomandă ca Guvernul României să asigure atât resursele umane necesare, cât și finanțarea adecvată pentru funcționarea eficientă a MNP prin asigurarea unei linii bugetare specifice și prin acordarea autonomiei instituționale MNP de a folosi propriile resurse.** Fondurile trebuie, de asemenea să fie predictibile și să permită MNP să își planifice în avans activitatea și vizitele, precum și Planul de colaborare și cu alți parteneri.

-SPT salută cooperarea stabilită între MNP și organizațiile societății civile. Subcomitetul recomandă ca Statul Parte să încurajeze **MNP să se implice mai direct și mai independent cu organizațiile societății civile**, inclusiv, cel puțin prin creșterea implicării acestora în vizitele MNP, prin redactarea de rapoarte de către acestea și dialog cu autoritățile.

-**autoritățile statului și MNP ar trebui să intre într-un proces productiv și continuu de dialog, în vederea implementării recomandărilor MNP.** SPT recomandă ca Statul Parte să publice și să disemineze pe scară largă rapoartele anuale ale MNP. SPT recomandă ca Statul Parte să introducă un Forum instituțional de discutare și follow-up a rapoartelor anuale ale MNP. De asemenea, recomandă ca MNP în cooperare cu locurile de privare de libertate să inițieze procedurile de follow-up.

-**este crucial ca MNP să dezvolte și să stabilească o viziune clară a abordării sale privind prevenirea torturii și să aibă strategii cuprinzătoare pentru îndeplinirea mandatului său preventiv.** Pentru a evita posibilele confuzii și suprapuneri ale mandatelor, **Avocatul Poporului ar trebui să facă o distincție clară între mandatul MNP și celelalte funcții ale sale ca Ombudsman. Petițiile individuale ar trebui soluționate de Avocatul Poporului și nu ar trebui să facă parte din mandatul MNP.** SPT a subliniat că MNP ar trebui să completeze și nu să înlocuiască sistemele existente de supraveghere din România. MNP și Avocatul Poporului ar trebui să-și separe, în mod clar, mandatele, astfel încât fiecare să-și desfășoare eficient activitățile mandatului său.

-Mecanismul Național de Prevenire să nu se concentreze numai pe vizitarea locurilor în care persoanele sunt private de libertate, ci și pe alte activități de prevenire; a recomandat **elaborarea unui plan anual care să includă toate activitățile preventive, inclusiv**

elaborarea de comentarii cu privire la proiectele legislative, creșterea gradului de conștientizare și formarea profesională a personalului care își desfășoară activitatea în locurile de detenție.

-Statul Parte să crească vizibilitatea MNP, inclusiv prin activități de creștere a gradului de conștientizare privind OPCAT și mandatul MNP. Recomandările MNP ar trebui discutate și abordate în mod vizibil. În acest sens Subcomitetul recomandă ca MNP să intensifice activitățile de advocacy cu instituțiile unde persoanele sunt private de libertate, cu ministerele relevante și cu legiuitorul. În plus, MNP ar trebui să se implice în procesul legislativ, în advocacy, activități pe care este încurajat să le deruleze în conformitate cu art. 19 din OPCAT, cu scopul de a crește vizibilitatea generală a MNP.

- elaborarea și distribuirea mai multor materiale despre mandatul MNP și activitățile sale, personalului și deținuților din locurile de privare de libertate, precum și societății civile în general;

- să consolideze capacitățile personalului recent încadrat al MNP și să intensifice pregătirea profesională pentru toți participanții la activitățile MNP. Subcomitetul recomandă ca MNP să continue să-și dezvolte capacitatea prin creșterea cooperării cu Subcomitetul, precum și prin implicarea cu alte MNP-uri și rețele de MNP-uri.

► la începutul anului 2018, a avut loc vizita în România a delegației **Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Pedepselor sau Tratatelor Inumane sau Degradante**, ocazie cu care aceasta s-a întâlnit cu Avocatul Poporului, adjunctul Avocatului Poporului care coordonează activitatea Domeniului privind prevenirea torturii și cu personalul domeniului. Delegația CPT a fost interesată de îndeplinirea mandatului preventiv de către MNP.

În acest context, pentru a respecta prevederile OPCAT, având în vedere Directivele SPT, referitoare la mecanismele naționale de prevenire –Principii de bază care precizează că:

"este responsabilitatea statului de a asigura instituirea unui mecanism național de prevenire, care îndeplinește cerințele Protocolului opțional" (CAT/OP/12/5, paragraful 2) și

"mandatul și atribuțiile mecanismului trebuie să fie conforme cu prevederile Protocolului opțional" (CAT/OP/12/5, paragraful 6),

prin **Ordinul nr. 8 din 14 februarie 2018 privind respectarea prevederilor Protocolului opțional (OPCAT) referitoare la mandatul preventiv al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție**, urmărind respectarea mandatului preventiv al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție în exercitarea atribuțiilor de Mecanism Național de Prevenire, rolul reactiv și atribuțiile sale în materia prevenirii torturii în locurile de detenție, respectiv de efectuarea de vizite sistematice la locurile în care persoanele sunt private de libertate, în vederea prevenirii torturii și a pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante, conform art. 1 din OPCAT, coroborat cu art. 35 din Legea nr. 35/1997, republicată,

Avocatul Poporului a dispus ca petițiile cu privire la actele de tortură, tratamentele cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție adresate instituției Avocatul Poporului să nu mai fie soluționate de către Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, urmând a fi soluționate, în funcție de problematica sesizată, de către celelalte domenii de activitate ale instituției Avocatul Poporului, care îndeplinesc rol reactiv. În mod excepțional, Avocatul Poporului poate dispune soluționarea unor petiții cu privire la actele de tortură, tratamentele cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție de către Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

► **în privința menținerii legăturii cu Subcomitetul de prevenire a torturii**, reținem corespondența purtată cu doamna Mari Amos – membru al Subcomitetului de Prevenire a Torturii și șef al Echipei Regionale Europene, context în care i-a fost înaintat Raportul de activitate al MNP pe anul 2016, în legătură cu care aceasta a reținut că: ● MNP a organizat și a participat activ la diverse evenimente atât pe plan intern cât și pe plan internațional; ● abordarea proactivă a MNP referindu-se la activismul MNP în revendicarea propriilor drepturi, propunând și negociind modificări la legea sa de funcționare și la contribuția privind propuneri referitoare la legislație; ● structura vizitelor a fost suficient de clară pentru a crea o înțelegere a deficiențelor, a recomandărilor și a implementării acestora; ● reacția rapidă în urma revoltelor din Penitenciarul Iași și Penitenciarul Botoșani, prin vizitele efectuate în aceste instituții și implicarea în rezolvarea situațiilor; cooperarea cu ONG-urile

► Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a întocmit **punctul de vedere cu privire la Raportul de țară al Departamentului de Stat al SUA**, vizând activitatea privind prevenirea torturii în penitenciare, în centrele de reținere și arestare preventivă, în centrele pentru migranți, în spitalele de psihiatrie și în centrele de recuperare neuropsihiatrică, în centrele rezidențiale pentru copii, referindu-se la constatările rezultate din vizitele și anchetele efectuate în anul 2017 și la recomandările și măsurile dispuse de autorități în privința acestora.

► urmare a corespondenței purtate cu Asociația pentru Prevenirea Torturii (APT), Domeniul privind prevenirea torturii și-a exprimat interesul pentru pregătirea profesională a personalului, astfel că **APT a obținut pentru anul 2018 finanțarea Proiectului privind monitorizarea instituțiilor psihiatrice în cadrul Fondului Special al Protocolului Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, având ca beneficiar Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP) din România.**

► Avocatul Poporului, domnul Victor Ciorbea, adjunctii Avocatului Poporului doamna Magda Ștefănescu, domniile Mircea Criste și Zsolt Molnar s-au întâlnit cu **doamna Dunja Mijatovic, Comisar pentru Drepturile Omului al Consiliului European, care a efectuat o vizită în România**, în perioada 12-16 noiembrie 2018, obiectul discuțiilor vizând și aspecte referitoare la activitatea Domeniului privind prevenirea torturii, respectiv drepturile omului pentru persoanele cu dizabilități, inclusiv educația incluzivă pentru copiii cu dizabilități.

► au fost comunicate informații **domnului Marc Bertrand, Președinte al Asociației Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni** referitoare la acțiunile întreprinse în scopul aplicării Declarației de la Tirana din 8 septembrie 2016, cu referire în special la activitatea Domeniului privind prevenirea torturii în materia migranților;

► a fost completat **Chestionarul cu date concrete privind numărul copiilor privați de libertate în diferite situații**, la data de 26 iunie 2018, precum și în ultimii 10 ani (în perioada 2008-2017), **solicitat de doamna Leselle Panuncillo (asistent echipă OHCHR Departamentul Instituției Naționale, Mecanisme Regionale și Societate Civilă Divizia Operațiuni de Teren și Cooperare Tehnică)** și transmis Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, ca urmare a **scrisorii domnului Manfred Nowak, Expert Independent conducător al "Studiului global privind copiii privați de libertate"**, inițiat la **invitația Adunării Generale a ONU.**

Chestionarul a fost completat în baza informațiilor comunicate de autorități, precum: Ministerul Justiției și Administrația Națională a Penitenciarelor (cu privire la copiii internați într-un centru educativ sau centru de detenție); Ministerul Afacerilor Interne (cu privire la copiii reținuți, arestați preventiv); Inspectoratul General pentru Imigrări (cu privire la copiii

privati de libertate din motive legate de migrație); Ministerul Muncii și Justiției Sociale (cu privire la copiii privați de libertate în centre rezidențiale pentru minori - publice și private); Ministerul Sănătății, cu privire la copiii privați de libertate în instituțiile psihiatrice, inclusiv minorii dependenți de droguri, alcool; Institutul Național de Statistică, cu privire la numărul estimat al populației rezidente în România pentru fiecare din ultimii 10 ani.

De asemenea, au fost menționate informații referitoare la vizitele efectuate de Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP) în perioada 2017-2018, în unități în care copiii sunt privați de libertate și recomandările formulate. Prezentăm câteva aspecte reținute în chestionar:

- **copii privați de libertate la data de 26 iunie 2018:** •39 copii în custodia poliției (reținuți sau arestați preventiv); •120 copii, în arest preventiv, în unități aflate în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor; •201 copii în penitenciare (minori în cazul cărora se pronunțase o hotărâre definitivă); •2 copii privați de libertate din motive legate de migrație (copii care însoțeau cel puțin unul dintre părinți sau tutore legal împotriva căruia a fost dispusă măsura luării în custodie publică); •1828 copii beneficiari ai serviciilor de tip rezidențial destinate copilului cu dizabilități; •4770 copii beneficiari ai serviciilor de tip rezidențial care nu sunt destinate copilului cu dizabilități;

- **copii care locuiau cu părinții privați de libertate în cadrul sistemului de justiție penală la data de 26 iunie 2016:** 8 copii cu vârste mai mici de 12 luni; în România funcționează trei secții special destinate - "Mama și copilul", în cadrul următoarelor unități: Penitenciarul de Femei Ploiești – Târgșorul nou, Centrul de Detenție Craiova și Centrul Educativ Buziaș, care asigură condițiile necesare pentru ca mama privată de libertate, la solicitarea acesteia, să își poate îngriji copilul până la vârsta de 1 an.

- **alternative la privarea de libertate a copiilor:**

- în cursul urmăririi penale - arestul la domiciliu, controlul judiciar și control judiciar pe cauțiune; după condamnare - măsuri educative neprivative de libertate (stagiul de formare civică; supravegherea; consemnarea la sfârșit de săptămână; asistarea zilnică).

Conform informațiilor comunicate de autorități, **intrarea în vigoare a noului Cod penal la 1 februarie 2014, a determinat scăderea efectivului de minori privați de libertate aflați în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor (292 copii privați de libertate în urma unei hotărâri de condamnare în anul 2014, față de 391 copii în anul 2013) și în custodia centrelor de reținere și arestare preventivă (325 copii aflați în arest preventiv în anul 2014 față de 496 copii în anul 2013).**

- **alternative la privarea de libertate a copiilor** în instituții: în conformitate cu Legea nr. 272/ 2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată: tutela, plasamentul la familia extinsă, la un asistent maternal sau la o altă persoană sau familie;

În scopul corelării legislației naționale cu standardele internaționale în materia protecției drepturilor copilului, în special cele referitoare la instituționalizarea/dezinstituționalizarea minorilor, au fost realizate **modificări legislative** dintre care amintim:

- plasamentul copilului care nu a împlinit vârsta de 3 ani** poate fi dispus numai la familia extinsă, substitutivă sau la asistent maternal, plasamentul acestuia într- un serviciu de tip rezidențial fiind interzis; prin excepție, se poate stabili plasamentul într-un serviciu de tip rezidențial al copilului mai mic de 3 ani, în situația în care acesta prezintă handicapuri grave, cu dependență de îngrijiri în servicii de tip rezidențial specializate; la stabilirea măsurii de plasament se va urmări: a) plasarea copilului, cu prioritate, la familia extinsă sau la familia substitutivă; b) menținerea fraților împreună; c) facilitarea exercitării de către părinți a dreptului de a vizita copilul și de a menține legătura cu acesta (Legea nr. 131/2014 pentru

modificarea alin. (1) și (2) ale art. 64 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului);

-pentru situația copilului găsit în familie sau într-un loc public, precum și a celui părăsit de părinți în alte unități sanitare, a cărui naștere nu a fost înregistrată, s-a prevăzut necesitatea elaborării și promovării unei metodologii privind realizarea obligațiilor ce revin autorităților administrației publice locale, instituțiilor și profesioniștilor implicați în prevenirea și intervenția în cazurile de copii aflați în situație de risc sau părăsiți în unități sanitare/secții/compartimente de specialitate obstetrică ginecologie și neonatologie/alte unități sanitare care oferă servicii medicale pentru copii.

Exemple de bune practici care vizează prevenirea detenției copiilor, reducerea numărului de copii privați de libertate în cadrul administrării justiției sau scurtarea perioadei de detenție:

- la nivelul **Inspectoratului General al Poliției Române** au fost derulate proiecte pentru prevenirea delincvenței juvenile pe următoarele teme: prevenirea eșecului și abandonului școlar, prevenirea faptelor antisociale comise în zona unităților de învățământ, prevenirea consumului de droguri și etnobotanice, prevenirea infracționalității în rândul minorilor cu părinți plecați în străinătate, corectarea unor comportamente antisociale, prevenirea infracțiunilor comise de minorii din centrele de plasament; de exemplu: proiectul "Centre de informare și consiliere școlară pentru reducerea numărului de infracțiuni săvârșite de minori și a riscului de victimizare a acestora" (la nivelul Inspectoratului de Poliție Județul Timiș) în cadrul căruia, prin colaborare cu Inspectoratul Școlar Timiș, au fost înființate centre de informare preventivă în 10 licee din județul Timiș;

- la nivelul **Administrației Naționale a Penitenciarelor**: în centrele de detenție a fost înființat sectorul de autogospodărire, destinat persoanelor internate care se află în etapa de pregătire pentru liberare, care contribuie la dezvoltarea deprinderilor de conviețuire socială și asigurarea tranziției spre asumarea unui rol activ și funcțional în societate; în centrele educative și centrele de detenție, pentru fiecare persoană internată, este desemnat un educator responsabil de caz care monitorizează persoanele internate pe timpul executării măsurii educative, urmărind aplicarea unui tratament adecvat, conform particularităților individuale și în condiții de valorificare a resurselor aparținând fiecărui minor;

- în ceea ce privește prevenirea separării copilului de familie și reducerea numărului de copii privați de libertate în instituții, **fundația Hope and Homes for Children (HHC)** a fost indicată ca un exemplu de bună practică de către Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție; fundația, care a colaborat încă de la înființare cu autorități centrale și locale pentru reforma sistemului de protecție a copilului (consilii județene, consilii locale, servicii publice de protecție a copilului) și-a concentrat demersurile pe închiderea instituțiilor de tip vechi, și pe înlocuirea sistemului instituțional de protecție a copilului cu un sistem care se bazează pe conceptul familial; în ultimii 17 ani (programul de prevenire a separării copilului de familie a fost demarat în anul 2001), HHC România a reușit închiderea a 55 de instituții de tip vechi de protecție a copilului și sprijinirea a 28.436 de copii pentru a rămâne alături de familiile lor.

- ▶ au fost transmise informațiile solicitate de către Secretariatul General al Senatului privind vizitele efectuate în centre de plasament în anul 2017 de către Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și reprezentanții Domeniului privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului.

- ▶ Avocatul Poporului și adjunctul Avocatului Poporului care coordonează activitatea Domeniului privind prevenirea torturii s-au întâlnit cu președintele Consiliului Național al Persoanelor Vârstnice, domnul Preda Nedelcu, discuțiile având ca obiect **colaborarea cu**

domeniile de activitate ale instituției Avocatul Poporului, în special în materia apărării drepturilor persoanelor vârstnice aflate în cămine pentru persoane vârstnice.

► Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a întocmit **partea componentă a răspunsului transmis de instituția Avocatul Poporului în scopul elaborării dosarului de acreditare a acestuia la ONU.**

► a fost completat **Chestionarul solicitat de FRA-APADOR-CH – Anexa referitoare la Interviuri realizate cu reprezentanți ai organizațiilor/instituțiilor implicate în monitorizarea condițiilor de detenție.** În acest context, au fost prezentate mandatul și atribuțiile Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție și constatările MNP pe parcursul vizitelor de monitorizare, referitoare la aspectele cuprinse în chestionar: drepturile fundamentale ale suspectilor/inculpaților arestați preventiv (dreptul de a contacta un avocat și o persoană terță, accesul la interpret); accesul suspectului/inculpatului la asistența medicală în timpul arestării preventive (examinările medicale, protecția suspectilor/inculpaților împotriva violenței, existența căilor de atac puse la dispoziția suspectilor/inculpaților pentru a răspunde condițiilor de detenție); evaluare generală referitoare la consolidarea drepturilor procedurale ale suspectilor/inculpaților în ultimii doi-trei ani și a necesității ca aceste drepturi să fie consolidate în continuare.

De asemenea, a fost evidențiat rolul preventiv al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, în calitatea de Mecanism de Prevenire a Torturii (MNP).

► a fost completat **Chestionarul elaborat de Institutul German pentru Drepturile Omului pentru grupul de lucru GANHRI privind migrația, care urma a servi la pregătirea unei publicații privind rolul NHRI-urilor în promovarea și protecția drepturilor migranților, parte a activităților circumscrise Acordului Global privind Migrația.**

În privința diverselor aspecte rezultate din activitatea desfășurată în anul 2018 de către Domeniul privind prevenirea torturii, reținem următoarele:

► **echipele de vizită s-au confruntat cu lipsa colaborării cu ocazia vizitei**(Cămin pentru persoane vârstnice Mangalia), vizită în cadrul căreia a fost invocată inaplicabilitatea dispozițiilor OPCAT căminelor pentru persoane vârstnice. Astfel, s-a apreciat că centrele/căminele pentru persoane vârstnice nu sunt locuri supuse monitorizării Domeniului privind prevenirea torturii.

Sub acest aspect reținem că, în sensul Protocolului opțional, ***privarea de libertate înseamnă orice formă de detenție sau închisoare ori plasarea unei persoane într-un loc public sau privat de reținere pe care nu îl poate părăsi după voia sa, prin ordinul oricărei autorități judiciare, administrative sau de altă natură.***

S-a considerat neadecvată definirea "locurilor de detenție" în OPCAT prin prezentarea unei liste închise și exhaustive a categoriilor de instituții. O astfel de abordare ar fi dus în mod inevitabil la crearea unui sistem de vizite prea restrâns și restrictiv în domeniul său de aplicare. Cu toate acestea, anumite categorii intră în sfera de aplicare a definiției OPCAT a "locului de detenție" și ar putea fi exprimate **printr-o definiție neexhaustivă în legislația națională, din motive de claritate**, de exemplu: • secții de poliție; • arestul preventiv; • închisori; • centrele de detenție juvenile; • facilitățile de poliție de frontieră și zonele de tranzit la punctele de trecere a frontierei, porturile și aeroporturile internaționale; • centre de detenție pentru imigranți și solicitanți de azil; • instituții psihiatrice; • centrele de detenție aflate sub jurisdicția militară; • mijloace de transport pentru transferul deținuților.

În plus, față de aceste categorii relativ evidente, **articolul 4 cere ca MNP să aibă acces la orice alt loc în care cineva poate fi ținut împotriva voinței sale, în legătură, chiar indirect, cu autoritatea publică.**

Două fraze cheie din definiția "locului de detenție" în accepțiunea articolului 4 descriu natura acestei conexiuni: • "sub jurisdicția și controlul său"; • "în virtutea unui ordin dat de o autoritate publică sau la inițiativa acesteia sau cu consimțământul sau cu acordul acesteia" (care se referă la mijloacele prin care o persoană este sau poate fi ținută într-un loc de detenție).

SPT consideră, în relație cu implementarea acestei definiții în practica operațională, **că ar fi de dorit „să se dea o interpretare cât mai largă acestei definiții, pentru a crește impactul activităților preventive ale MNP-urilor”**. „Orice loc în care o persoană este privată de libertate (în sensul că nu este liberă să îl părăsească după propria voință) sau în care (...) o persoană *ar putea să fie* lipsită de libertate, ar trebui să intre sub incidența mandatului OPCAT dacă este o situație în care statul exercită, sau *ar putea exercita*, o funcție de reglementare”.

Conform art. 34 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată: prin loc de detenție se înțelege orice loc în care persoanele sunt private de libertate **în baza unei decizii a unei autorități, la cererea acesteia sau cu acordul expres ori tacit al acesteia.**

Privare de libertate înseamnă orice formă de detenție sau închisoare ori plasarea unei persoane **într-un loc public sau privat** de reținere pe care nu îl poate părăsi după voia sa, prin decizia oricărei autorități judiciare, administrative sau de altă natură. Sunt locuri de detenție, sau, după caz, locuri în care instituția Avocatul Poporului își exercită atribuțiile privind prevenirea torturii: • penitenciarele, inclusiv penitenciarele-spital; • centrele educative, centrele de detenție; • centrele de reținere și arestare preventivă; • serviciile de tip rezidențial pentru minorii care au săvârșit fapte penale și nu răspund penal; • spitalele de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță, spitalele de psihiatrie; • centrele de tranzit; • centrele de cazare a străinilor luați în custodie publică, aflate în subordinea Inspectoratului General pentru Imigrări; • centrele speciale de primire și cazare a solicitanților de azil aflate în subordinea Inspectoratului General pentru Imigrări; • centrele în care se acordă servicii de asistență pentru consumatorii de droguri, în regim închis; • orice alt loc care îndeplinește condițiile unui loc de detenție sau face parte din sistemul de sănătate sau sistemul de asistență socială.

Mai mult, **monitorizarea vizează și locurile de detenție private**, reținând în acest sens că "În cazul în care instituția vizitată nu se conformează, Avocatul Poporului sau, după caz adjunctul Avocatului Poporului pentru Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție va informa asupra acestui aspect autoritatea ierarhic superioară ori autoritatea administrației publice locale sau centrale care a emis autorizația de funcționare, **în cazul locurilor de detenție private** și poate acționa potrivit prevederilor Legii și ale Regulamentului de organizare și funcționare al instituției Avocatul Poporului (art. 44 alin. (3) din Legea nr. 35/1997, republicată).

Prin urmare, Centrele din sistemul de asistență socială, în cazul prezentat centrele pentru persoane vârstnice sunt supuse monitorizării Domeniului privind prevenirea torturii (MNP), având în vedere:

1. încadrarea în art. 4 din OPCAT și în art. 34 alin. (1) din Legea nr. 35/1997, republicată, respectiv: existența unei decizii a unei autorități judiciare, administrative sau de altă natură, respectiv cererea sau cu acordul expres sau tacit al persoanei

2. includerea în sistemul de asistență socială, enumerat de art. 34 lit. j din Legea nr. 35/1997, republicată.

Având în vedere, contestările întâlnite în practică, sub aspectul invocării neincluzerii centrelor din sistemul de asistență socială în categoria locurilor supuse monitorizării Domeniului privind prevenirea torturii (MNP), menționăm în continuare considerentele monitorizării acestor centre de către MNP, prin referire la câteva vizite de monitorizare

efectuate în acest tip de centre de către MNP-urile din alte țări:

◆**MNP-ul din Muntenegru (2015)** a monitorizat respectarea drepturilor vârstnicilor inspectând cazarea și alte condiții din Casa "Bijelo Polje" și a trimis raportul Ministerului Muncii și Protecției Sociale, cu două recomandări pentru îmbunătățirea condițiilor existente, respectiv: ●montarea copertinei în curte pentru protecția împotriva razelor solare și a precipitațiilor; ●asigurarea condițiilor pentru cazarea persoanelor cu demență capabile să se deplaseze.

În noiembrie 2016, a fost efectuată o vizită de verificare a gradului de implementare a recomandărilor, constatându-se că acestea nu fuseseră respectate. Astfel: beneficiarii s-au plâns de încălzirea deficitară. Echipa MNP a atras atenția conducerii, în sensul că această categorie de oameni este deosebit de sensibilă la temperatura inadecvată a camerei. De asemenea, podeaua de pe coridoare era deteriorată și trebuia înlocuită urgent, deoarece beneficiarii puteau cădea și puteau fi răniți.

◆**MNP-ul din Bulgaria (2016):** în timpul vizitelor din 2016, MNP a stabilit că exista un număr mare de beneficiari ai caselor pentru vârstnici. Acest fapt a condus la concluzia că nu exista o alternativă la îngrijirea instituțională. Aceste tipuri de servicii sociale existau situate în locuri îndepărtate de marile orașe, care, împreună cu lipsa legăturilor de transport, împiedicau accesul specialiștilor calificați. Printre constatările negative au fost evidențiate absența în unele din casele de îngrijire a unui rampe de acces pentru persoanele cu deficiențe de deplasare, insuficiente spații de dormit și băi, absența butoanelor de panică. În aproape toate casele s-a constatat lipsa numărului de posturi, mai ales specialiști (logoped, psiholog, kinetoterapeut, terapeut ocupațional), ceea ce pune la îndoială asigurarea unei îngrijiri de înaltă calitate pentru persoanele cazate.

În urma vizitelor din 2016, s-a concluzionat că serviciile medicale se efectuau în condiții deficitare. Astfel:

●s-a constatat o lipsă de coordonare între diferiții specialiști din casele de îngrijire. În unele dintre planurile individuale de asistență medicală existau diagnostice care nu erau reflectate cuprinzător în fișele personale ale pacientului. Nu au existat teste sau evaluări medicale ale specialiștilor în vederea prescrierii unui tratament adecvat, nu au existat măsuri adecvate de diagnosticare și terapie în conformitate cu regulile de bună practică medicală. MNP nu a descoperit cazuri care să limiteze drepturile pacienților privind medicația.

●MNP a constatat că, în cazul decesului unui beneficiar, consemnarea decesului a fost întocmită de medicul de familie și nu a fost efectuată nicio examinare anatomo-patologică (autopsie) a decedatului. În acest context, a fost subliniată încă o dată importanța realizării autopsiei în toate cazurile de deces al unui beneficiar al respectivului serviciu social. Acest lucru ar asigura, în același timp, că orice îndoieli cu privire la neglijarea drepturilor beneficiarilor pot fi eliminate și ar putea conduce la identificarea unor eventuale erori medicale.

●În Podgumer, MNP a stabilit că afecțiunile medicale ale beneficiarilor nu corespundeau profilului serviciilor sociale. Îngrijirea medicală era asigurată de un medic generalist, care oferea consultații împreună cu un cardiolog o dată/săptămână în azil. Patru dintre beneficiari au preferat fostul lor medic generalist, unde vizitele la aceștia erau organizate de rudele lor. Existau 0,5 posturi vacante - pentru psihiatru, psiholog și logoped. Directorul căminului era un medic, care putea fi implicat în tratament dacă era necesar. Îngrijirea stomatologică era asigurată de un medic dentist cu o jumătate de normă. Toți beneficiarii efectuaseră examinări anuale stomatologice.

●Exista o cameră specială pentru terapia ocupațională, care nu era dotată în mod corespunzător pentru desfășurarea activităților de reabilitare. Nu era niciun post de kinetoterapeut.

●MNP a constatat o deteriorare a dotărilor sanitare - un miros puternic, aer irespirabil, număr inadecvat de spații de dormit raportat la numărul de beneficiari. Sistemul de alarmă nu funcționa, deoarece butoanele din dormitoare fuseseră eliminate.

În casa pentru persoanele vârstnice cu demență din orașul Sofia, MNP a stabilit că persoanele adăpostite îndeplineau profilul instituției sociale. Tutorii pentru toți beneficiarii erau rudele lor. Exista supraveghere medicală timp de 24 de ore. Exista un asistent medical șef și 7 asistente medicale. Bolnavii în scaunele cu rotile aveau posibilitatea de a ieși în curte.

Instituția desfășura activități de reabilitare - în cea mai mare parte de grup și individual. Procedurile erau prescrise de medicul de la azil în funcție de statusul și potențialul de reabilitare al beneficiarilor. Terapia ocupațională era axată pe practicarea activităților din viața de zi cu zi. Produsele alimentare oferite erau variate și îndeplineau cerințele articolului 41 din Regulamentul de procedură-Implementarea Legii privind asistența socială. Exista un sistem de semnalizare cu butoane de panică instalate și funcționale.

MNP a considerat necesară **descentralizarea serviciilor sociale pentru vârstnici**, iar ca priorități în domeniul serviciilor sociale pentru persoanele în vârstă:

●condițiile de cazare, care trebuie să respecte cerințele articolului 40 f) din Normele de aplicare a asistenței sociale, inclusiv în ceea ce privește crearea unui mediu accesibil;
●instituțiile competente ar trebui să exercite un control periodic eficient asupra serviciului de îngrijire rezidențială pentru persoanele în vârstă, în vederea îndeplinirii standardelor medicale, Legea privind asistența socială și normele de aplicare a acesteia;
●trebuie întreprinse acțiuni pentru actualizarea Metodologiei aprobate de către Ministerul Sănătății Muncii și Politicii Sociale pentru stabilirea posturilor de personal în instituțiile de specialitate și serviciile sociale din comunitate;
●trebuie furnizate informații detaliate către MNP cu privire la Planul de acțiune actualizat, Strategia națională de îngrijire pe termen lung.

◆**Potrivit Rapoartelor MNP-ului din Cehia**, echipa de vizită a inclus întotdeauna un specialist medical și o asistentă medicală. Obiectivele vizitelor au cuprins **asigurarea siguranței, a vieții private și a condițiilor demne, respectarea nevoilor specifice ale persoanelor cu demență, utilizarea de sedative și mijloace de reținere, prevenirea și gestionarea durerii, malnutriției și a rănilor**.

MNP-ul din Cehia a elaborat un Raport special de 44 de pagini dedicat *Centrelor Rezidențiale care oferă îngrijire fără autorizație*. Potrivit Raportului, centrele se prezentau adesea pe paginile lor web, în mass-media și în relația cu clienții, creând o idee falsă că oferă servicii similare cu serviciile sociale înregistrate "casa de pensionare".

În toate cele 9 centre vizitate, MNP-ul a descoperit ca deficiențe: personal fără calificare și fără contract de muncă; unii beneficiari sufereau de malnutriție, erau încuiați noaptea în cameră.

MNP-ul a recomandat autorităților municipale: ● în cazul unei presupuse lipse a autorizației de furnizare a serviciilor sociale rezidențiale, să notifice autorității regionale competente de acest fapt; ● să nu îi trimită pe clienți, familiile lor și tutorele către facilități de servicii sociale rezidențiale neînregistrate.

◆**MNP-ul din Austria a Recomandat căminelor pentru persoane vârstnice:** ●pentru a menține și a îmbunătăți capacitatea de lucru a personalului, este necesară o **supraveghere psihologică profesională** în timpul orelor de lucru, supraveghetori externi, care pot selecta echipele de îngrijire. Acest lucru ar îmbunătăți igiena psihologică și ajuta la prevenirea epuizării, hărțuirii și violenței; ●căminele nu reprezentau un mediu adecvat pentru tinerii cu

dizabilități; ●programul de masă neobișnuit (ore nepotrivite) și trezirea prea de dimineață reprezintă o expresie a violenței structurale și ar trebui evitate. S-au recomandat activități de seară pentru rezidenții cu demență care suferă de insomnie și sunt neliniștiți; ●dorințele rezidenților trebuie să fie luate în considerare, recomandările nutriționale trebuie respectate. Trei mese principale și două gustări sunt ideale. Timpul dintre mese nu trebuie să depășească **cinci ore**, iar timpul dintre cină și micul dejun nu trebuie să depășească **doisprezece ore**; ●trebuie asigurat accesul în aer liber o **dată pe zi**, în special pentru cei cu deficiențe de mobilitate; ●dreptul la viața privată trebuie menținut, atât atunci când se oferă asistență medicală, când se configurează încăperi cu mai mulți ocupanți (bariere vizuale prin panouri, etc.); ●măsurile care restricționează libertatea devin adesea inutile după intervențiile psihosociale, atenția personală și luarea în considerare a nevoilor individuale este prioritară; ●restricțiile de libertate prin medicamente sunt supuse controlului de către **instanțe** și trebuie să fie raportate de către conducerea centrelor reprezentanților rezidenților ca parte a executării drepturilor individului; ●trebuie să se asigure că persoanele din instituțiile pentru vârstnici își pot alege în mod liber medicii; ●îngrijirea de către alți medici specialiști trebuie să fie asigurată fără restricții.

Atunci când nu se poate asigura o îngrijire sănătoasă și umană, beneficiarii trebuie transferați către alte centre. Autoritățile de supraveghere sunt chemate să acționeze rapid.

◆**MNP-ul din Croația, în urma vizitelor a făcut Recomandări:** ●pentru Ministerul Politicii Sociale și Tineretului, în sensul creșterii numărului de servicii de consiliere și asistență și asistență la domiciliu pentru persoanele în vârstă; ●Guvernului Republicii Croația să introducă sprijinul financiar al statului pentru persoanele în vârstă fără pensie sau alte venituri.

► **în contextul dificultăților întâmpinate în efectuarea vizitelor de echipele MNP, menționăm că, în anul 2017, instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în legătură cu situația prezentată în mass-media referitoare la aflulul de migranți și a dispus efectuarea unei vizite inopinate la Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara. Urmare a vizitei efectuate, a fost întocmit Raportul de vizită, în care s-a reținut că, centrul nu avea un psiholog angajat, astfel că asistența psihologică era asigurată de un psiholog înscris în Colegiul Psihologilor, angajat al unei organizații neguvernamentale, care nu era prezent la data vizitei.**

Deoarece în cadrul vizitei au fost obținute numai date statistice referitoare la activitatea psihologică, instituția Avocatul Poporului a recomandat „reglementarea situației și furnizarea informațiilor solicitate privind asistența psihologică (evaluări psihologice, identificarea nevoilor de natură psihologică, identificarea persoanelor vulnerabile, planuri de intervenție psihologică, consilieri psihologice realizate)”.

Referitor la această recomandare, Inspectoratul General pentru Imigrări ne-a transmis că:

- ”ținând cont de caracterul confidențial al documentelor solicitate, **reprezentantul organizației neguvernamentale a comunicat că este dispus să pună la dispoziție documentele menționate mai sus în baza unei solicitări directe din partea psihologului instituției Avocatul Poporului**”.

Față de răspunsul transmis, instituția Avocatul Poporului-Domeniul privind prevenirea torturii a solicitat din nou Inspectoratului General pentru Imigrări reexaminarea situației create și dispunerea măsurilor legale pentru reglementarea acesteia, în sensul ca, **în timpul vizitelor, unitățile subordonate să pună la dispoziția echipelor de vizită ale Domeniului privind prevenirea torturii toate documentele solicitate referitoare la asistența psihologică**

acordată persoanelor private de libertate, documente deținute de organizații neguvernamentale care au parteneriate cu Inspectoratul General pentru Imigrări. În acest context, s-a menționat că echipele de vizită ale Domeniului privind prevenirea torturii, la rândul lor, au obligația legală a păstrării confidențialității datelor personale, de care iau cunoștință în exercitarea atribuțiilor de monitorizare a locurilor de detenție. De asemenea, au fost făcute următoarele precizări:

1. instituția Avocatul Poporului, prin Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, îndeplinește atribuțiile specifice de Mecanism național de prevenire a torturii în locurile de detenție, în sensul Protocolului opțional, adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984, ratificat prin Legea nr. 109/2009, (conform art. 2 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată).

2. conform art. 20 lit. a)-e) din Protocolul opțional, adoptat la New York la 18 decembrie 2002, pentru a permite Mecanismelor naționale de prevenire să își îndeplinească atribuțiile, statele-părți la prezentul protocol se angajează să le acorde acestora:

a) acces la toate informațiile referitoare la numărul persoanelor private de libertate în locurile de detenție în sensul art. 4, precum și la numărul acestor locuri și amplasarea acestora;

b) acces la toate informațiile ce privesc tratamentul aplicat acelor persoane, precum și condițiile de detenție;

c) acces la toate locurile de detenție și la instalațiile și amenajările acestora;

d) posibilitatea de a avea întrevederi cu persoanele private de libertate, fără martori, fie personal, fie cu un interpret, dacă se consideră necesar, precum și cu orice altă persoană despre care mecanismul național de prevenire consideră că poate furniza informații pertinente;

e) libertatea de a alege locurile pe care doresc să le viziteze și persoanele cu care doresc să aibă întrevederi.

3. conform Legii nr. 35/1997, republicată:

- art. 40 alin. (1) și art. 41 alin. (1) și (5): instituțiile vizitate sunt obligate să pună la dispoziția reprezentanților echipei de vizitare, în condițiile legii, înainte, în timpul sau după efectuarea vizitei, orice documente sau informații care se află la dispoziția lor sau pe care le pot procura, solicitate de aceștia în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale; pentru îndeplinirea atribuțiilor legale, membrii echipei de vizitare pot avea întrevederi în condiții de confidențialitate cu orice persoană privată de libertate în cadrul instituției vizitate, iar numele și alte date personale ale persoanei intervievate nu pot fi făcute publice decât cu acordul scris prealabil al acesteia sau al reprezentantului legal al acesteia.

- art. 23: Avocatul Poporului și adjuncții acestuia au acces, în condițiile legii, la informațiile clasificate deținute de autoritățile publice, în măsura în care le consideră necesare pentru soluționarea petițiilor care le-au fost adresate, precum și a sesizărilor din oficiu și vizitelor anunțate sau inopinate pe care le efectuează pentru îndeplinirea atribuțiilor specifice Mecanismului național de prevenire a torturii în locurile de detenție. Avocatul Poporului are obligația de a nu divulga sau de a nu face publice informațiile sau documentele secrete la care a avut acces. Această obligație se menține și după încetarea activității sale ca Avocat al Poporului și se extinde asupra adjuncților săi, precum și asupra personalului aflat în serviciile sale, sub sancțiunea prevăzută de legea penală.

4. Protocolul de la Istanbul face referire la rolul central al evaluării psihologice în identificarea torturii și a altor tratamente crude, inumane sau degradante, și stabilește că, evaluările psihologice pot oferi dovezi critice ale abuzului în rândul victimelor torturii, din mai multe motive: tortura provoacă adesea simptome psihologice devastatoare; metodele de

tortură sunt adesea concepute ca să nu lase urme fizice; metodele fizice de tortură pot rezulta în constatări fizice, care pot să se resoarbă (rezolve) sau să fie lipsite de specificitate.

Potrivit răspunsului Inspectoratului General pentru Imigrări, documentele solicitate pot fi puse la dispoziție de reprezentanții organizației neguvernamentale, cu respectarea prevederilor legale în materie, respectiv Hotărârea nr. 788 din 14 iulie 2005 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România și Regulamentul (UE) nr. 679 din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor)”.

Situația prezentată mai sus a fost supusă dezbaterii și în cadrul **întâlnirii dintre reprezentanții instituției Avocatul Poporului - Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP) și reprezentanții Inspectoratului General pentru Imigrări (IGI)**, organizată în data de 22 noiembrie 2018, ocazie cu care au fost purtate discuții cu privire la identificarea unor soluții pentru colaborarea reprezentanților organizațiilor neguvernamentale, care desfășoară activități în centrele pentru solicitanții de azil, cu membrii echipelor de vizită ai MNP.

Alte aspecte dezbătute în grupurile de lucru, în cadrul întâlnirii dintre reprezentanții instituției Avocatul Poporului - Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP) și reprezentanții Inspectoratului General pentru Imigrări (IGI), având ca temă “Consolidarea protecției persoanelor cazate în centrele destinate solicitanților de azil și a persoanelor luate în custodie publică, împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante”:

- **numărul insuficient al personalului centrelor**, atât în unele centre de azil cât și de custodie publică.

- **colaborarea ineficientă cu Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului în materia minorilor neînsoțiți**. Pentru remedierea acestei situații, conform reprezentanților IGI, exista în lucru un Protocol care va stabili diferite aspecte cu privire la colaborarea centrelor cu Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului. Ca soluții, au fost propuse mijlocele aflate la dispoziția Avocatului Poporului, respectiv formularea de recomandări către DGASPC-uri cu privire la respectarea drepturilor minorilor

neînsoțiți sau efectuarea de demersuri către Ministerul Muncii și Justiției Sociale/Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție pentru elaborarea unor proceduri specifice pentru asistența minorilor;

- *scoaterea la concurs a posturilor vacante și încadrarea de personal medical* (medici și asistenți medicali) pe funcțiile vacante, avându-se în vedere și suplimentarea posturilor de asistenți medicali pentru asigurarea permanenței în acordarea asistenței medicale în toate centrele de cazare.

- *încheierea unor protocoale cu unități medicale aparținând Ministerului Sănătății.* În același context, au fost menționate demersurile necesare în vederea: asigurării serviciilor de medicină dentară pentru solicitanții de azil sau străinii luați în custodie publică; dotarea tuturor centrelor din subordinea Inspectoratului General pentru Imigrări cu teste rapide pentru depistarea sifilisului, HIV, hepatită virală de tip B și C; efectuarea unor demersuri către Ministerul Sănătății și Direcțiile de Sănătate Publică în vederea asigurării stocurilor necesare de vaccin pentru imunizarea copiilor străini conform Programului Național de Imunizări; amenajarea izolatoarelor pentru boli infecto-contagioase în toate centrele din subordinea Inspectoratului General pentru Imigrări.

- *necesitatea completării tuturor registrelor cabinetului medical* (registru de consultații și tratament, registru de gravide, registru boli cronice, registru tratament psihotrop, registru internări în spital, registru de imunizări, registru refuz de hrană, registru mărci traumatice etc.), precum și efectuarea într-un mod unitar, într-un registru unic de consultații și tratament și în fișa medicală a serviciilor medicale acordate solicitanților de azil.

- *reticența în acceptarea serviciilor de asistență psihologică* (frică, necunoaștere, dorință de intimitate); inexistența unor proceduri privind asistența psihologică în cazul solicitanților de azil și necesitatea armonizării acestora cu alte proceduri deja existente la nivelul Centrului de Psihosociologie al MAI; stabilirea traseului documentelor între specialiști (psihologi-medici) și conducerea centrului, alte servicii externe; utilizarea de către centrele din cadrul IGI a unor fișe de interviu psihologic cu componente privind identificarea victimelor torturii, a străinilor care au fost victime ale traumelor, torturii în țările de origine sau pe parcursul migrației spre România.

- *asigurarea asistenței sociale*, în privința căreia reprezentanții Inspectoratului General pentru Imigrări au făcut mențiuni referitoare la **elaborarea unui Proiect de act normativ privind modificarea Ordonanței Guvernului nr. 44/2004, privind integrarea socială a străinilor care au dobândit o formă de protecție internațională sau un drept de ședere în România, precum și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European**, urmând a fi aduse clarificări majore cu privire la integrarea socială a străinilor.

- *oportunitatea angajării asistenților sociali în centre, aspect în legătură cu care* reprezentanții Inspectoratului General pentru Imigrări au susținut serviciile de asistență socială sunt acoperite de către angajați ofițeri de reintegrare.

► *în materia apărării drepturilor migranților reținem situațiile constatate la Centrele de Reținere și Triere Sculeni și Borș*, unde în camerele de triere erau montate în perete bare metalice necesare, conform informațiilor personalului, la imobilizarea cu cătușe a persoanelor violente sau a celor despre care se cunoștea că sunt periculoase.

Spre exemplu, la Centrul de Reținere și Triere Sculeni, echipa de vizită a apreciat că această **măsură de siguranță este excesivă și disproporționată**, în condițiile în care, pe de o parte se realiza imobilizarea cu cătușe, iar pe de altă parte camera de triere era supravegheată video. Mai mult, folosirea barei metalice pentru imobilizarea cu cătușe aplicată în prezența altor persoane și în condiții de cazare necorespunzătoare, în care lumina naturală și ventilația

erau insuficiente, constituie o formă de încălcare a demnității umane. **Avocatul Poporului a recomandat conducerii Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Iași** eliminarea barelor metalice din camerele de triere, precum și modificarea în acest sens a Procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră. **Conducerea Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Iași a răspuns la recomandarea formulată** că, începând cu data de 10/08.2018, **Procedura de sistem privind organizarea și funcționarea camerei de triere a fost modificată conform recomandărilor Avocatului Poporului prin eliminarea barelor metalice de încătușare.**

În același context, în urma vizitei de la *Centrul de Reținere și Triere Borș, județul Bihor*, Avocatul Poporului a recomandat modificarea Dispoziției Inspectorului General al Inspectoratului General al Poliției de Frontieră nr. 11.206/2016 și a Procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră nr. 44.3600/2016, **în sensul eliminării dispozițiilor privind barele metalice din camerele de triere având în vedere că această măsură de siguranță este excesivă și disproporționată, în condițiile în care se realiza imobilizarea cu cătușe a persoanelor violente sau a celor despre care se cunoștea că sunt periculoase sau care se manifestau violent.** Astfel, s-a considerat că **supravegherea video ar constitui o modalitate suficientă de supraveghere care nu ar mai necesita imobilizarea cu cătușe de o bară metalică.**

Inspectoratul General al Poliției de Frontieră ne-a comunicat că **recomandarea privind eliminarea barei de încătușare din camerele de triere a fost implementată prin modificarea procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea camerei de triere și a dispoziției Inspectorului General privind amplasarea și dotarea acestui spațiu.**

► în privința propunerilor de modificare a legislației, reținem că Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și a dispus efectuarea unei vizite în anul 2017 la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului Poliției Județene Cluj, în urma apariției în presa și tv. (evenimentul zilei, libertatea, observator.tv.ro, clujjust.ro și știrile kanal.d.ro) a informațiilor referitoare la **arestarea unei femei, mamă a doi copii dintre care un copil sugar în vârstă de 3 luni, pentru furt.**

În urma vizitei efectuate s-a solicitat Ministerului Justiției analizarea și **completarea art. 247 din Hotărârea Guvernului nr. 157/2016** pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, **în sensul suplimentării numărului de vizite pentru persoanele de sex feminin, care au și alăptează copii minori și care execută o măsură privativă de libertate în centrele de reținere și arestare preventivă din subordinea Ministerului Afacerilor Interne.**

Față de solicitarea formulată, **Ministerul Justiției** a transmis instituției Avocatul Poporului faptul că a luat la cunoștință despre aspectul menționat și **că a transmis Ministerului Afacerilor Interne solicitarea spre competență soluționare, reținând că propunerea formulată de instituția Avocatul Poporului este întemeiată.**

Ministerul Afacerilor Interne și-a exprimat acordul cu privire la modificarea legislativă propusă de instituția Avocatul Poporului, urmând ca în perioada următoare să fie întreprinse demersurile necesare inițierii unui proiect de act normativ care să reglementeze problematica supusă atenției.

► în **Raportul special privind condițiile de detenție din penitenciare și centre de reținere și arestare preventivă, factori determinanți în respectarea demnității umane și a drepturilor persoanelor private de libertate**, întocmit în anul 2015 de către instituția Avocatul Poporului-Domeniul privind prevenirea torturii, **s-a reținut că Ordinul nr. 988/2005 al Ministrului Administrației și Internelor pentru aprobarea Regulamentului**

privind organizarea și funcționarea locurilor de reținere și arest preventiv din unitățile de poliție ale Ministerului Administrației și Internelor a căzut în desuetudine.

În acest context, s-a recomandat Ministrului Afacerilor Interne emiterea, în temeiul art. 107 al Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, a Ordinului Ministrului Afacerilor Interne privind organizarea și funcționarea a centrelor de reținere și arestare preventivă.

În luna februarie 2018 a fost emis Ordinul nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora.

► În anul 2018, Avocatul Poporului a sesizat direct Curtea Constituțională, la inițiativa adjunctului Avocatului Poporului care coordonează Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, cu privire la neconstituționalitatea *art. 101 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, care reglementează aplicarea sancțiunii disciplinare a suspendării dreptului la vizite, urmare a vizitei efectuate în anul 2017 în Penitenciarul București-Jilava.*

Astfel, în sesizarea Curții Constituționale s-a reținut că, în literatura de specialitate se subliniază constant că suspendarea dreptului de a primi vizite pe o perioadă de cel mult 3 luni reprezintă o sancțiune ce se aplică celor care de regulă comit abateri pe durata vizitelor ori au comis abateri grave pe timpul executării pedepsei. S-a apreciat că această sancțiune este una severă, dat fiind faptul că legătura cu exteriorul este extrem de importantă pentru condamnați.

Suspendarea dreptului de a primi vizite, ca sancțiune disciplinară, micșorează șansele de acordare a liberării condiționate, prin nedeplinirea condiției referitoare la buna conduită. Or, atât păstrarea legăturii cu familia, cât și folosirea la muncă reprezintă factori de care depinde reintegrarea socială a deținuților.

Pe cale de consecință, potrivit **art. 101 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 254/2013** pentru abaterea disciplinară săvârșită deținuții pot fi sancționați cu suspendarea dreptului de a primi vizite, ceea ce presupune suspendarea pe o perioadă de timp a legăturii cu familia. Or, conform **Regulii nr. 43 (3) din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite privind tratamentul deținuților**, sancțiunile disciplinare sau măsurile restrictive nu presupun interzicerea contactelor cu familia.

Mijloacele de contact cu familia pot fi restricționate doar pentru o perioadă limitată și în modul strict prevăzut pentru menținerea securității și ordinii. **Includerea dreptului de a primi vizite în categoria drepturilor care pot fi îngădite și implicit aplicarea sancțiunii disciplinare constând în suspendarea dreptului la vizită afectează relația deținuților cu familiile și reduce rolul incluziunii sociale postliberare a persoanelor private de libertate.**

Avocatul Poporului a considerat că măsura suspendării dreptului la vizită, ca sancțiune disciplinară, nu apare ca fiind proporțională cu scopul legitim urmărit din perspectiva relației existente între interesul general invocat și cel individual.

Prin urmare, având în vedere competența sa generală în privința protecției drepturilor și libertăților omului, Avocatul Poporului a apreciat că **prevederile art. 101 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal contravin dispozițiilor art. 26 din Constituție referitor la viața intimă, familială și privată și celor ale art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi și libertăți, raportate la art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, motivat de faptul că nu păstrează un just echilibru între interesele concurente, anume: interesul**

statului în legătură cu ordinea publică, dar și interesul persoanei de a-i fi garantată viața intimă, familială și privată.

► în contextul *valorificării prevederilor art. 98 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, republicată, potrivit cărora monitorizarea activității de îndepărtare sub escortă se realizează de organizațiile și organismele naționale, internaționale și neguvernamentale cu atribuții în domeniul migrației*, iar rapoartele de evaluare întocmite cu ocazia acestui tip de activități se transmit instituției Avocatul Poporului, amintim **rapoartele transmise de Fundația Consiliul Național Român pentru Refugiați (CNRR) referitoare la monitorizarea activităților de returnare forțată sub escortă de pe teritoriul României a migranților cu ședere ilegală desfășurate de Inspectoratul General pentru Imigrări**. În privința acestora instituția Avocatul Poporului s-a adresat Inspectoratului General pentru Imigrări cu solicitarea de a ne comunica măsurile dispuse.

Astfel, reținem Raportul de monitorizare al CNRR în care s-a menționat că Inspectoratul General pentru Imigrări a îndepărtat forțat de pe teritoriul României, cinci migranți (doi din Republica Socialistă Vietnam și trei din Sri Lanka din care o femeie), prin conducerea acestora la punctul de frontieră aflat pe Aeroportul Internațional Henri Coandă Otopeni.

Operațiunile de înregistrare a migranților ca pasageri au durat aproximativ 44 de minute. Migranții au fost inițial lăsați să își facă singuri operațiunile de check-in. Cei doi cetățeni din Republica Socialistă Vietnam au finalizat repede operațiunile de înregistrare ca pasageri ai cursei QR 222. În schimb, *înregistrarea ca pasageri ai cetățenilor din Sri Lanka a durat peste o jumătate de oră, din câte se pare datorită unor probleme legate de biletele de călătorie spre țara lor de origine*. După finalizarea operațiunilor de check-in, grupul s-a deplasat spre zona de control bagaje agabaritice pentru a se întâlni cu reprezentantul poliției de frontieră ce urma să le asigure sprijin pentru trecerea prin filtrele de securitate și control de pașapoarte. După circa o oră de la sosirea pe aeroport, grupul, cu sprijinul reprezentanților poliției de frontieră, a trecut prin filtrele de securitate și de control de pașapoarte.

Ca și concluzii CNRR a reținut că **operațiunile de înregistrare a cetățenilor din Sri Lanka ca pasageri ai cursei aeriene QR 222 cu destinație Doha au durat foarte mult**, probabil datorită unor probleme legate de biletele de călătorie ale acestora (așa cum s-a menționat, migranții au fost lăsați să își facă singuri operațiunile de check-in, ceea ce înseamnă că aceștia aveau bilete cumpărate din fonduri ce nu aparțin Inspectoratului General pentru Imigrări, având în vedere politica companiei Qatar Airways în ceea ce privește persoanele returnate forțat).

Urmare a activității de monitorizare, CNRR a recomandat Inspectoratului General pentru Imigrări, ca **în situația în care migranții călătoresc singuri spre țara de origine sau de destinație cu bilete de avion cumpărate de către aceștia sau de către companiile la care au lucrat, care sunt responsabile de suportarea costurilor pentru repatrierea acestora, să se asigure fizic o copie după biletul de călătorie, care să permită migranților o mai bună comunicare cu reprezentanții companiilor aeriene, mai ales în situația în care unii dintre migranții returnați forțat nu cunosc în mod corespunzător limba engleză sau o altă limbă vorbită de operatori**.

Referitor la acest caz, conform răspunsului IGI, în cazul celor cinci migranți, biletele au fost achiziționate de către fostul angajator, în condițiile în care și străinii au declarat, în mod expres, că doresc să se întoarcă voluntar în țara de origine. Mai mult, în situația în care un străin călătorește singur până în țara de origine, acesta achiziționându-și singur biletul de avion (personal, familia, prieten, etc) sau îi este achiziționat de angajator, întotdeauna acestuia

îi este înmănată o copie după biletul de avion, pentru a putea să efectueze singur operațiunea de check-in pe aeroport.

În cazul celor trei cetățeni sri-lankezi pentru care procedura de efectuare a formalităților de îmbarcare a durat mult, s-a datorat faptului că *operatorul companiei aeriene nu a găsit în sistem biletul unuia dintre cei trei cetățeni sri-lankezi pentru continuarea zborului după efectuarea escalei pe aeroportul de tranzit*. Acest fapt a fost datorat faptului că străinul a plecat din Centrul de cazare Otopeni fără a-și lua cu el și biletul de avion pentru segmentul doi de zbor, în condițiile în care ceilalți doi conaționali le aveau. În final, operatorul companiei aeriene a comunicat că nu vede biletul acestuia în sistem, dar cu siguranță va fi găsit de către colegii săi de pe aeroportul de tranzit, cei trei cetățeni sri-lankezi continuând ulterior procedura de control Securitate, control pașapoarte și îmbarcare.

Operatorul oricărei companii aeriene își rezervă dreptul de a efectua toate verificările necesare la o persoană atât pentru continuarea călătoriei de către aceasta, cât și pentru a putea refuza îmbarcarea sa dacă nu sunt îndeplinite toate condițiile de călătorie.

Ca urmare a solicitării instituției Avocatul Poporului de a preciza care sunt măsurile în cauză, Inspectoratul General pentru Imigrări a transmis că **Centrul de cazare a străinilor luați în custodie publică Otopeni efectuează cu operativitate misiuni de returnare la PTF Otopeni și respectă toate etapele necesare îndepărtării de pe teritoriul României a unui străin.**

► **în materia monitorizării drepturilor copiilor din centrele rezidențiale** reținem vizita efectuată la Centrul de plasament Asociația "Casa Speranței" Câmpina, în care 16 copii aflați cu măsură de protecție studiau în Italia (15 copii) și Franța (1 copil), niciunul dintre ei nefiind încadrat în grad de handicap și neprezentând boli cronice.

Echipa de vizită a solicitat informații cu privire la perioada de ședere la studii în Italia și Franța, perioada de vacanță, starea de sănătate, progresul școlar, acoperirea nevoilor personale, sociale, culturale, însă reprezentanții centrului nu au putut oferi informații complete despre fiecare caz. Având în vedere aceste aspecte, echipa de vizită a solicitat conducerii Centrului datele de contact ale beneficiarilor sau familiilor unde aceștia locuiau în Italia și Franța cu scopul de a-i contacta telefonic pe parcursul vizitei, fiind astfel selectați și apelați câțiva beneficiari și aparținătorii acestora. Toți beneficiarii cu care s-a comunicat telefonic au declarat că sunt mulțumiți de starea lor în străinătate, de relația cu familia-gazdă, că urmează cursuri școlare și se simt integrați. Totodată, *s-a constatat atât din declarațiile acestora, a aparținătorilor, cât și din consultarea dosarelor că scopul era de a rămâne definitiv în țările străine*. Unii dintre cei contactați nu au răspuns la telefon, nici beneficiarul, nici familia la care locuia. Din declarația unei familii care îi avea în îngrijire pentru studii: "dacă vor, pot să stea aici toată viața. În România vin doar pentru a-și face documente". *S-a remarcat faptul că unii dintre beneficiari au început vizitele în Italia cu peste 10 ani în urmă, iar limba română o înțelegeau și o vorbeau cu o ușoară dificultate*. **Drept urmare, echipa de vizită a apreciat că nu era vorba de un program strict de școlarizare/studiu, în care aceștia să se întoarcă în centru pe timpul vacanțelor. Unii dintre beneficiari s-au întors pentru o perioadă de câteva zile, doar cu scopul de a-și reînnoi documentele de identitate emise de statul român. La alte dosare au existat declarații ale familiilor prin care se preciza că beneficiarii nu se întorc nici pe perioada vacanței în Centru.**

În cuprinsul unora dintre dosare exista acordul pentru a pleca în vacanță în străinătate al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Prahova. Astfel că *afirmațiile susținute de reprezentanții centrului, potrivit cărora aceștia sunt implicați în programe strict de studiu nu s-au susținut*. De asemenea, deși beneficiarii aveau măsură de protecție la Asociația "Casa Speranței", reprezentanții acestora nu au putut oferi relații cu privire la

monitorizarea periodică a *beneficiarilor pe timpul petrecut în străinătate, precum starea de sănătate, activitățile și programul pe timpul verii, existența unor probleme personale ale acestora, neexistând o monitorizare precisă și o cunoaștere a datei de întoarcere în centru.* **Au fost constatate unele neconcordanțe între documentele consultate, declarațiile beneficiarilor, ale reprezentanților centrului și situația de fapt.** Astfel mai mulți beneficiari aveau întocmite ultimele Rapoarte de evaluare detaliată în martie 2018, ori conform documentelor puse la dispoziție în concordanță cu declarațiile telefonice ale unuia dintre ei, beneficiarul era în străinătate din anul 2017 și nu mai revenise în România, în consecință raportul de evaluare a fost întocmit în absența beneficiarului.

Datorită neclarității informațiilor primite, în urma vizitei, **s-au solicitat Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Prahova** documente suplimentare, din care au rezultat următoarele: unele planuri de intervenție, elaborate după vizita reprezentanților Domeniului privind prevenirea torturii în locuri de detenție, implicau dirigintele de la școala din Italia și familia gazdă, însă aceștia din urmă nu semnaseră planul individualizat de intervenție, deci nu au luat la cunoștință.

Tot în urma vizitei și în urma solicitărilor către DGASPC Prahova au fost transmise declarații pe propria răspundere ale familiilor în care locuiau unii copii prin care se preciza că minorii locuiesc la ei, că au încheiat ciclurile primare școlare și că vor acoperi toate cheltuielile de trai (educație, transport, sănătate), etc. Au fost adăugate scurte caracterizări ale unor psihologi din Italia (datate august 2018) prin care se preciza la modul general că ”minorii sunt integrați familial, școlar și social”. Având în vedere că: beneficiarii se aflau cu măsura de plasament la Asociația ”Casa Speranței” Câmpina și beneficiau de serviciile sociale din cadrul DGASPC Prahova, dar unii dintre aceștia nu au revenit în țară pe o perioadă de cel puțin 12 luni; planurile individualizate de protecție, declarațiile pe proprie răspundere ale familiilor gazdă, caracterizările psihologice au fost întocmite în urma vizitei și la solicitarea echipei de vizită.

Avocatul Poporului a făcut recomandări atât reprezentanților unității vizitate, cât și DGASPC Prahova cu privire la verificarea situației minorilor plecați la studii în străinătate. De asemenea, a fost sesizată Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului cu privire la aspectele constatate și luarea măsurilor care se impun.

DGASPC Prahova a comunicat, în răspunsul transmis Avocatului Poporului, că **recomandările sunt în curs de implementare, iar ANPDCA a comunicat Avocatului Poporului că au fost dispuse verificări ale aspectelor semnalate, urmând ca la finalizarea acestora să fie transmise informații cu privire la rezultatele obținute și, după caz, măsurile dispuse în conformitate cu atribuțiile instituției, stabilite prin actele normative în vigoare. Până la elaborarea prezentului raport, reprezentanții Asociației „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova nu au răspuns recomandărilor formulate în raportul de vizită.**

► **în privința spitalelor de psihiatrie**, reținem demersurile efectuate de către Domeniul privind prevenirea torturii, ca urmare a sesizării din oficiu în legătură cu informațiile apărute în mass-media în anul 2017, având ca obiect **decesul unei paciente la Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Jebel, județul Timiș.** În acest context, Avocatul Poporului a dispus efectuarea unei vizite inopinate în data de 01.11.2017, la Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Jebel, județul Timiș.

Urmare a vizitei a fost întocmit un Raport în care s-a reținut că, pe fondul afecțiunii psihice de care suferea, pacienta a părăsit pavilionul unde era internată profitând de lipsa de atenție din partea personalului de îngrijire. Infiermiera de serviciu a constatat lipsa pacientei. În momentul constatării dispariției, nu s-a procedat în totalitate în conformitate cu prevederile

procedurii de părăsire neavizată a Spitalului, medicul de gardă anunțând doar telefonic autoritățile, cât și pe fiica pacientei. Conform procedurii operaționale ”pentru cazurile bolnavilor care nu pot fi recuperați imediat după părăsirea spitalului, poliția va fi anunțată atât telefonic, cât și prin adresă scrisă”.

Medicul curant al pacientei decedate a precizat că în data de 29.06.2017, în jurul orei 17.30 a fost anunțat telefonic la domiciliu, de către medicul de gardă că aceasta a părăsit spitalul. Externarea din oficiu a pacientei a fost efectuată în data de 29.06.2017, ora 17 (oră la care nu a fost găsită).

Din documentele prezentate și din discuțiile purtate cu conducerea interimară a Spitalului de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Jebel, a rezultat că medicul de gardă a organizat conform procedurii interne căutarea sistematică a pacientei cu personalul secției, atât în incinta spitalului (zonele accesibile), cât și împrejurimile acestuia (Gara Jebel, comuna Obad, șoseaua Ciacova și comuna Pădureni). Căutările pacientei au rămas fără rezultat.

În data de 31.07.2017, după mai mult de 30 de zile, cadavrul pacientei dispărute a fost găsit în stare avansată de putrefacție, în incinta Spitalului de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Jebel, într-un loc greu accesibil acoperit de vegetație. Conform procedurilor interne ale spitalului, au fost anunțate telefonic organele de poliție (Poliția Deta, Secția 9 Poliția rurală Jebel), care au demarat acțiunile de identificare a persoanei găsite decedate și cercetarea circumstanțelor în care a survenit decesul.

În certificatul medical constatator al decesului, emis de Institutul de Medicină Legală Timișoara, la data de 03.08.2017, s-a stabilit drept cauză a decesului „Fibroză miocardică”.

Echipa de vizită a constatat în Raportul de vizită că **au existat deficiențe în supravegherea pacientei decedate, fapt care a permis părăsirea pavilionului secției medicale de către aceasta, și a făcut posibilă producerea evenimentului. Avocatul Poporului a recomandat Spitalului de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Jebel, județul Timiș, urgentarea amenajării curții interioare prin defrișarea în totalitate a zonei cu vegetație abundentă, crescută spontan, pentru îmbunătățirea supravegherii și evitarea unor evenimente neprevăzute, ținând cont de patologia psihiatrică a pacienților.**

Referitor la această Recomandare, conducerea centrului a precizat că în următoarele două săptămâni se va face o evaluare a terenului curții interioare de către Biroul administrativ al unității și se vor estima lucrările necesare în vederea achiziționării serviciilor unei firme de profil pentru defrișare-amenajare, la momentul aprobării bugetului unității pe anul 2018.

Avocatul Poporului a solicitat Ministerului Sănătății dispunerea măsurii legale pentru soluționarea acestei situații și informarea instituției Avocatului Poporului, care ne-a comunicat că a solicitat Direcției de Sănătate Publică a județului Timiș verificarea aspectelor constatate și recomandările formulate în vederea îmbunătățirii tratamentului pacienților și a prevenirii torturii și pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante. Potrivit răspunsului Ministerului Sănătății, Biroul administrativ al spitalului a evaluat terenul curții interioare a spitalului și a încheiat un contract de prestări servicii cu o firmă specializată pentru amenajarea și întreținerea spațiilor verzi în perioada iunie-octombrie 2018. La data controlului, s-a observat că spațiul verde aflat între pavilioane era întreținut corespunzător. În zona de nord a amplasamentului spitalului, aflat lângă calea ferată, vegetația era întreținută corespunzător lângă alee, dar existau două rânduri de arbori și arbuști cu înălțimi variate. În bugetul aprobat pentru anul 2018, la capitolul „Alte cheltuieli cu venituri și servicii, a fost prevăzută suma de 30000 lei, din care s-a cheltuit suma de 26837 lei pentru întreținerea spațiilor verzi în luna iunie 2018”.

► **Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a valorificat dispozițiile art. 47 din Legea nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările**

ulterioare, sesizând organele de urmărire penală atunci când, în exercitarea atribuțiilor, a constatat existența unor indicii privind săvârșirea unor fapte penale. Cu titlu de exemplu:

- Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a sesizat Parchetul de pe lângă Tribunalul București ca urmare a vizitei inopinate la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 1 București, unde a fost reținută nerespectarea prevederilor legale referitoare la transmiterea notelor de constatare a mărcilor traumatice „de îndată” către unitățile de parchet competente, dispoziții prevăzute în art. 32 alin. (2) din O.M.A.I. nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a centrelor de reținere și arestare preventivă precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora. S-a constatat faptul că intervalul de transmitere a fost cuprins între 5 ore și cca. 3 luni. **Conform răspunsului primit de la Parchetul de pe lângă Tribunalul București, în evidențele sale nu au fost identificate cauze care să corespundă datelor transmise. Demersurile vor continua în vederea identificării transiterii Notelor de constatare a mărcilor traumatice de către centrul de reținere și arestare preventivă, cât și a soluției dispuse în legătură cu acestea, de către organele de urmărire penală.**

- Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a efectuat o vizită la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă al I.P.J. Constanța, ocazie cu care s-a constatat că zece persoane private de libertate au prezentat leziuni traumatice (escoriații, echimoze, hematoame, tumefacții, plagă), produse anterior procesului de încarcerare, notele de constatare întocmite de personalul medical fiind transmise organelor de urmărire penală, respectiv Parchetului de pe lângă Tribunalul Constanța și Parchetului de pe lângă Judecătoria Constanța.

În urma vizitei efectuate, instituția Avocatul Poporului a solicitat Parchetului de pe lângă Tribunalul Constanța și Parchetului de pe lângă Judecătoria Constanța informații cu privire la soluțiile dispuse în aceste cazuri. Într-un caz, Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța ne-a comunicat că, din verificările efectuate, nu a fost întocmită notă privind constatarea mărcilor traumatice care să fi fost înaintată unității de parchet. Persoana privată de libertate, prin rechizitoriu, a fost trimisă în judecată pentru comiterea infracțiunii de omor prevăzută de art. 188 alin. (1) Cod penal, iar leziunea suferită a fost avută în vedere la soluționarea cauzei, întrucât persoana privată de libertate a declarat pe parcursul urmăririi penale faptul că a fost înjunghiată de victima infracțiunii de omor, prin același rechizitoriu dispunându-se clasarea cauzei pentru săvârșirea infracțiunii de loviri sau alte violențe prevăzute de art. 193 alin. (2) Cod penal. Într-un alt caz, Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța ne-a comunicat că nota privind constatarea mărcilor traumatice a fost comunicată la data de 07.05.2018 unității de parchet, în referire la dosarul penal, în care se efectuau cercetări față de persoana privată de libertate pentru comiterea infracțiunii de tentativă de omor prevăzută de art. 32 alin. (1) Cod penal raportat la art. 188 Cod penal. Pe parcursul cercetărilor, persoana privată de libertate a susținut în mod constant faptul că leziunile suferite, au fost provocate de persoana vătămată, care a agresat-o fizic, din materialul probator rezultând că susținerile sale nu se confirmă. În cauză a fost întocmit rechizitoriu, cu mențiunea că persoana privată de libertate nu a formulat plângere penală pentru comiterea infracțiunii de loviri sau alte violențe prevăzută de art. 193 Cod penal.

Cu privire la celelalte cazuri, Parchetul de pe lângă Judecătoria Constanța ne-a solicitat informații suplimentare în vederea identificării dosarelor penale.

- urmare a vizitei efectuate la **C.R.A.P. Teleorman**, echipa de vizită a Domeniului privind prevenirea torturii a luat la cunoștință despre faptul că în cursul anului 2017 a fost înregistrată prezența unor semne de violență corporală într-un număr de **8 cazuri**, iar în anul

2018, până la momentul efectuării vizitei, **în 5 cazuri**. Acestea au fost consemnate în evidențele medicale și în procesele-verbale întocmite la încarcerare, sub semnătura persoanei private de libertate. În 5 cazuri, persoanele au declarat că au fost agresate de către organele de poliție în cursul arestării. În două cazuri, persoanele nu au prezentat urme de violență, conform proceselor-verbale puse la dispoziție. **Pentru celelalte 3 cazuri, conform proceselor-verbale de percheziție corporală la introducerea în centrul de reținere și arestare preventivă, persoanele au declarat că au fost agresate de organele de poliție.** Conform mențiunilor din aceste procese-verbale au fost constatate semne de violență (echimoze - ochi, nas, umăr, zona lombară, genunchi; escoriații - cot, picior; peteșii - brațe, zona toracală; contuzie). Potrivit afirmațiilor persoanelor arestate preventiv, semnele de violență au provenit: într-un caz din loviturile aplicate cu pumnii, palmele și bastonul de cauciuc de către polițiști; într-un alt caz de la lucrători din cadrul poliției cu ocazia încătușării; în altă situație de la lucrători din cadrul Poliției. Urmare a constatării semnelor de violență, a fost sesizat Parchetul de pe lângă Tribunalul Teleorman. Din discuțiile purtate cu personalul medical din cadrul unității vizitate și conform documentelor prezentate, semnele de violență au fost consemnate în evidențele medicale și în procesele-verbale întocmite la încarcerare, sub semnătura persoanei private de libertate, „fiind întreprinse demersurile legale, un exemplar al procesului verbal întocmit la încarcerare fiind trimis Parchetului”.

Avocatul Poporului s-a adresat Parchetului de pe lângă Tribunalul Teleorman, solicitând informații referitoare la soluțiile dispuse în legătură cu persoanele private de libertate care au susținut că au fost agresate fizic de către organele de poliție. **Parchetul de pe lângă Tribunalul Teleorman a răspuns** la solicitare, precizând că pe rolul Parchetului de pe lângă Tribunalul Teleorman nu sunt înregistrate dosare penale privind infracțiunile de purtare abuzivă, cercetare abuzivă, supunerea la rele tratamente și tortură, care să fi fost formulate împotriva unor agenți de poliție de către persoane private de libertate în baza unor mandate de arestare, emise în condițiile legii de către judecător. **Demersurile vor continua în vederea identificării transiterii Notelor de constatare a mărcilor traumatiche de către centrul de reținere și arestare preventivă, cât și a soluției dispuse în legătură cu acestea, de către organele de urmărire penală.**

- Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a efectuat verificări referitoare la situația sesizată de un petent care a susținut că a fost agresat fizic de un angajat al penitenciarului. Din verificarea documentelor puse la dispoziție de conducerea Penitenciarului Spital București Jilava s-au constatat următoarele: persoana privată de libertate a afirmat că ar fi fost agresată fizic de către agentul de penitenciare, motiv pentru care a fost prezentată la cabinetul medical unde s-a constatat că prezenta, la momentul efectuării consultului, tumefacție la nivelul arcadei stângi și tumefacție la nivelul paravertebral drept.

Conducerea Penitenciarului-Spital București-Jilava a luat următoarele măsuri: •petentul a fost prezentat la Serviciul de Medicină Legală; •a fost informată Administrația Națională a Penitenciarelor; •a fost informat judecătorul de supraveghere a privării de libertate; •a fost sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Cornetu pentru comportamentul manifestat în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu de către agentul de penitenciare; •a fost sesizată Comisia de disciplină din cadrul Penitenciarului-Spital București-Jilava împotriva agentului supraveghetor; •persoanei private de libertate i-a fost întocmit raport de incident; •personalul din sectorul operativ a fost instruit cu privire la respectarea prevederilor legale în ceea ce privește gestionarea incidentelor operaționale și a prevederilor OMJ 27494/2004 privind Codul deontologic.

Conform Fișei de Observație a Penitenciarului-Spital București-Jilava a rezultat că, persoana privată de libertate a afirmat că a fost lovită la nivelul capului și toracelui posterior.

La examinarea medicală a acestuia s-a constatat că avea tumefacție la nivelul arcadei stângi și tumefacție la nivelul paravertebral drept. Conform Certificatelor Medico-Legale, persoana privată de libertate a prezentat leziuni traumatice care au putut fi produse prin lovire cu un corp dur, pentru care necesita 1-2 zile de îngrijire medicală, leziunile traumatice nepunându-i în primejdie viața.

Cu privire la incident, persoana privată de libertate a formulat plângere penală la parchet împotriva agentului supraveghetor, procurorul dispunând prin Ordonanță clasarea, motivat că, potrivit practicii CEDO, o persoană nu poate fi sancționată de două ori pentru aceeași faptă. În consecință, atâta timp cât prin Ancheta disciplinară efectuată de către Penitenciarul-Spital București-Jilava s-a constatat că agentul a încălcat dispozițiile legale, încălcare care a atras o sancțiune disciplinară, nu poate fi angajată și răspunderea penală a acestuia.

Din verificarea portalului instanțelor a reieșit că, instanța a constatat legalitatea și temeinicia Ordonanței Prim - procurorului, confirmând **redeschiderea urmăririi penale sub aspectul săvârșirii infracțiunii de purtare abuzivă**, prevăzută de art. 296 alin. 1 și 2 C.pen. (respectiv dosarul privind ordonanța de clasare antecitată).

V. Acțiuni de mediatizare a atribuțiilor Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP), participarea la conferințe, simpozioane interne și internaționale, pregătirea personalului

Este remarcabil că, în ultimii ani, s-a dezvoltat ideea de *monitorizare externă și independentă a locurilor de detenție*, în prezent fiind larg acceptată concepția potrivit căreia, una din cele mai bune protecții împotriva torturii și a relelor tratamente este ca locurile de detenție să fie cât mai transparente posibil, cu posibilitatea unui *acces regulat* al membrilor respectabili ai societății. Așa cum afirmă profesorul Theo Van BOVEN, Raportor Special al Organizației Națiunilor Unite (abreviat, ONU) privind tortura, **”monitorizarea locurilor de detenție de către organe independente ce dispun de o calificare relevantă este unul din cele mai eficiente moduri de a combate practica aplicării torturii și a relelor tratamente”** (*Monitorizarea locurilor de detenție – Ghid practic, APT, Geneva, 2004, tipărit de „Vicandis-Lux” SRL, p. 14 și p. 7*).

Transpunerea acestei idei în practică a condus la adoptarea, la 18 decembrie 2002, la New York, a *Protocolului opțional* la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984 (denumit în continuare Protocolul opțional), care are ca obiectiv **stabilirea unui sistem de vizite sistematice efectuate de către organisme independente internaționale și naționale** în locurile în care persoanele sunt private de libertate, **în vederea prevenirii torturii și a relelor tratamente**, conform art. 1 din Protocol.

”Tortura trimite la imagini-tip diferite, pentru a deveni oglinda deformantă a societății noastre în care se amestecă violența, sadismul, brutalitatea, dorința de putere .”. (Ruxandra Cesereanu, *Panopticum. Eseu despre tortură în secolul XX*, Ediția a II-a revăzută, Editura Polirom, 2014, p. 21). În încercarea de a-i da o definiție conceptului de tortură, analiștii acestui fenomen au folosit diverși termeni ca: agresiune, violență, rănire, pedeapsă intensă, arta cantitativă a suferinței etc. (Ruxandra Cesereanu, *op. cit.*, p. 13).

Analizând din punct de vedere al drepturilor omului, conceptul de tortură presupune patru aspecte: 1. încălcarea drepturilor omului; 2. dezumanizare, cruzime și degradare a omului; 3. prevenirea torturii; recuperarea psihologică a persoanei supusă torturii.

Convenția împotriva torturii și a altor pedepse și tratamente cu cruzime, inumane sau degradante **definește tortura**, ca *„orice act prin care se provoacă unei persoane, cu intenție, o durere sau suferințe puternice, fizice ori psihice, mai ales cu scopul de a obține de la această*

persoană sau de la o persoană terță informații sau mărturisiri, de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta sau o terță persoană l-a comis ori este bănuită că l-a comis, ..., sau pentru oricare alt motiv bazat pe o formă de discriminare oricare ar fi ea, atunci când o asemenea durere sau astfel de suferințe sunt aplicate de către un agent al autorității publice sau de orice altă persoană care acționează cu titlu oficial sau la instigarea ori cu consimțământul expres sau tacit al unor asemenea persoane. Acest termen nu se referă la durerea ori suferințele rezultând exclusiv din sancțiuni legale, inerente acestor sancțiuni sau ocazionate de ele” (art. 1).

Din interpretarea acestui articol rezultă **patru trăsături definitorii** ale conceptului de ”tortură”, și anume: 1. **durere sau suferință puternică** (fizică sau morală); 2. **intenție**; 3. **scop**; 4. **autoritate publică**.

Totodată, este important să distingem *între caracterul întâmplător și cel sistematic al torturii, tortura sistematică fiind susținută de orice fel de Putere, ca sistem de dominație* (Ruxandra Cesereanu, *op. cit.*)

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a precizat, în practica sa, conceptele de tortură, tratamente inumane, tratamente degradante pe baza a două criterii:

1. **criteriul intensității suferințelor la care sunt supuse victimele: tratament inuman** – tratamentul care provoacă în mod voit suferințe mentale sau fizice de o intensitate deosebită; **tratament degradant** – tratamentul care umilește individul în mod grosolan în fața semenilor, îl determină să acționeze împotriva voinței ori conștiinței sale sau îl înjosește în ”proprii ochi”; **tortura** – tratamentele inumane, deliberate, care provoacă suferințe extrem de grave și crude.
2. **criteriul aprecierii relative a gravității răului tratament**: se apreciază în funcție de durata tratamentului, efectele fizice sau mentale; uneori în funcție de sex, vârstă, starea de sănătate a victimei.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a instituit ”prezumția de gravitate” – o recurgere la forța fizică constituie per se ” un minimum de gravitate” cerut pentru a se considera încălcat art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale: Orice folosire a forței fizice împotriva unei persoane aflate într-o stare de inferioritate fiind privată de libertate, aduce atingere demnității umane și este interzisă conform art. 3 din Convenție” și ”Integritatea persoanei beneficiază de o garanție absolută chiar și în împrejurările cele mai dificile, precum lupta împotriva terorismului și a crimei organizate.”

Conform **art. 35 lit. h) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, una dintre atribuțiile Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP) constă în coordonarea organizării campaniilor de informare, de educare și instruire în scopul prevenirii torturii și a pedepselor sau tratamentelor aplicate cu cruzime, inumane sau degradante.**

Pentru sporirea gradului de conștientizare a autorităților care au în subordine unității supuse monitorizării MNP, cu privire la prevenirea torturii și a relexor tratamentelor, membrii MNP au desfășurat o amplă activitate de mediatizare în anul 2018. În cadrul evenimentelor au fost prezentate: Raportul de activitate al MNP pe anul 2017; concepte precum demnitatea umană, tortura, tratamente inumane, tratamente degradante și prevenirea torturii; legislația în materia interzicerii și prevenirii torturii; suicidul; respectarea standardelor minime de calitate; aspecte constatate de MNP pe parcursul vizitelor efectuate; recomandări formulate unităților vizitate.

Evenimentele organizate au avut astfel și rolul de instruire a membrilor personalului care își desfășoară activitatea în locuri în care persoanele sunt private de libertate în sensul prevăzut de art. 4 din Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

De asemenea, în scopul identificării posibilităților de sprijin din partea MNP, cu ocazia întâlnirilor au fost discutate probleme cu care se confruntau unitățile respective, dintre care menționăm:

- la nivelul *Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului*: •personal de specialitate insuficient, cauzele principale fiind lipsa specialiștilor pe piața muncii, salariul neatractiv și condițiile de muncă necorespunzătoare (cu această problemă se confruntau în special căminele pentru persoane vârstnice și centrele pentru persoane adulte cu handicap); •termenul pentru elaborarea planurilor de restructurare a centrelor rezidențiale cu capacitate mai mare de 50 de locuri și anume 31 decembrie 2018 (prevăzut în Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 69 din 17 iulie 2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap), considerat insuficient, având în vedere că nu există în anumite situații (în special în cazul centrelor de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică) alternative la instituționalizarea în centre rezidențiale de tip vechi (alternative de tip familial sau rezidențial, nou-înființate), iar Ordonanța prevede că, începând cu data de 1 ianuarie 2019, finanțarea de la bugetul de stat a centrelor rezidențiale a căror capacitate este mai mare de 50 de locuri se diminuează anual cu 25% (ceea ce va afecta activitatea centrelor respective care se confruntau deja cu lipsa fondurilor necesare); •colaborarea defectuoasă cu inspectoratele școlare, cu unitățile de învățământ și unitățile spitalicești (reprezentanții D.G.A.S.P.C. au sesizat tratamentul diferențiat aplicat copiilor instituționalizați în școli, etichetarea acestora, iar în cazul spitalelor, solicitările personalului medical în sensul internării cu însoțitor în cazul copiilor mari, fapt dificil de realizat având în vedere personalul insuficient);

- la nivelul *Inspectoratului General al Poliției de Frontieră*: •probleme întâmpinate cu locațiile care nu puteau fi reabilitate/igienizate/amenajate întrucât nu se aflau în administrarea directă a Inspectoratului;

- la nivelul *spitalelor de psihiatrie*: •internarea pacienților considerați cazuri sociale (persoane care locuiau pe stradă sau erau abandonate de familie) pentru care nu erau identificate soluții imediate și care necesitau alocarea de resurse ceea ce afecta bugetele spitalelor și capacitatea acestora de a oferi servicii specifice unui număr mai mare de pacienți. O problemă sesizată de toate autoritățile a fost lipsa acută de personal.

► În cele ce urmează, prezentăm **activitățile de mediatizare organizate în cursul anului 2018**:

În data de 22 noiembrie 2018, a avut loc o dezbatere între reprezentanții instituției Avocatul Poporului, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și ai Inspectoratului General pentru Imigrări. În cadrul întâlnirii au avut loc discuții, pe grupuri de lucru organizate în funcție de domeniile de asistență acordată de Inspectoratul General pentru Imigrări persoanelor cazate în centrele destinate solicitanților de azil și persoanelor luate în custodie publică (juridic, medical, psihologic, social).

• dezbateră cu tema *”Drepturile omului-Standarde, experiențe și practice instituționale Românești”*, organizată la Universitatea Titu Maiorescu, la data de 23 aprilie 2018, cu participarea: instituției Avocatul Poporului-adjunct al Avocatului Poporului-Domeniul privind prevenirea torturii; doamnei Marieta Safta-secretar de stat-Ministerul Justiției; doamnei Ioana Morar, comisar șef de penitenciare director general adjunct al Administrației Naționale a Penitenciarelor, prof. univ. dr. Nicolae Voiculescu de la Universitatea Titu Maiorescu, director IOSUD. Temele supuse atenției au fost: activitatea de monitorizare în locurile de detenție efectuată de Domeniul privind prevenirea torturii; măsuri de soluționare a supraaglomerării carcerale și îmbunătățirea condițiilor de detenție; caracteristici ale jurisprudenței CEDO privind art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale; coordonate privind procesul de reintegrare socială a persoanelor private de libertate.

- activitate de informare organizată la data de 9 martie 2018, la *Penitenciarul Bacău*, având ca obiect o prezentare cu tema "Respectarea drepturilor femeilor în penitenciare în contextul legislației naționale și internaționale", cu ocazia Zilei internaționale a femeii – 8 Martie. La activitate au participat aproximativ 25 de deținute din Penitenciarul Bacău, cărora le-au fost aduse la cunoștință prevederi ale legislației naționale, precum și ale Declarației universale a drepturilor omului, Convenției europene a drepturilor omului, Convenției privitoare la drepturile politice ale femeilor. Deținutele au prezentat aspecte practice referitoare la aplicarea legislației amintite și au apreciat activitatea ca fiind benefică.

- mese rotunde organizate în perioada 15-16 martie 2018, la sediile *Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 3*, respectiv *Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 2*, în cadrul cărora au fost dezbătute teme precum: prezentarea conceptului de tortură, rele tratamente, legislația pertinentă în prevenirea torturii, aspecte constatate pe parcursul vizitelor în centre rezidențiale pentru copii, cămine pentru persoane vârstnice, centre de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică.

- workshop tematic organizat în data de 17 aprilie 2018, la *Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Olt*, din *Municipiul Slatina*, în vederea diseminării Raportului Anual 2017 al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, la care au participat reprezentanți ai Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Olt (Director General, Directori Generali Adjuncți), șefi de centre și angajați ai direcției (medici, psihologi, manageri de caz etc). La acest eveniment au fost dezbătute și alte teme, cum ar fi: respectarea standardelor privind asigurarea calității vieții persoanelor instituționalizate; atribuțiile Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție; sprijinul instituției Avocatul Poporului în soluționarea problemelor cu care se confruntă D.G.A.S.P.C. Olt, în protecția drepturilor copilului și asistența socială a persoanelor adulte și vârstnice.

(0)

Introduceți textul.

ȘTIRI ▼ SĂNĂTATE COMUNITATE EVENIMENT POLITICĂ SOCIAL SPORT NAȚIONAL MAI MULTE ▼

11 °C Central Bank Rate
Slatina \$ 32.32 € 28.23

Share Tweet Email Share

Întâlnire de lucru cu Avocatul Poporului, pe tema respectării drepturilor persoanelor instituționalizate

Personalul de specialitate din cadrul DGASPC Olt a participat, marți, la un workshop, alături de reprezentanți ai Instituției Avocatului Poporului, Centrul regional Craiova, tema dezbaterii fiind „Respectarea standardelor privind asigurarea calității vieții persoanelor instituționalizate”.

de Diana Berbecaru

Directorul DGASPC Olt, Rădița Piroșca, șefii centrelor din subordinea Direcției au avut o întâlnire de lucru cu reprezentanții Centrului regional Craiova, din cadrul Instituției Avocatului Poporului, pentru a dezbate problemele celor care beneficiază de asistență socială, în special persoanele cu dizabilități.

„Personalul de specialitate de îngrijire și asistență socială este prezent pentru un workshop de lucru al Instituției Avocatului Poporului, având ca temă respectarea drepturilor persoanelor instituționalizate în centrele rezidențiale pentru copii și adulți, prevenirea torturii. Sunt binevenite astfel de grupuri de lucru pentru că este o problemă specială în ceea ce privește, mai ales, persoanele cu dizabilități mentale, psihice, cu agresivitate. Împună cu aceste organisme trebuie să găsim soluții astfel încât să le fie respectate drepturile în orice centru, fie că este social, de sănătate, încât aceste persoane să aibă drepturi egale și să aibă servicii acordate pe măsura nevoilor lor”, a declarat Rădița Piroșca, șefa DGASPC Olt.

Avocatul Poporului a avut, în județul Olt, două vizite de lucru, în 2015 și 2016, tocmai într-o problemă legată de nevoile persoanelor cu dizabilități.

„Noi supraveghem toate locurile de detenție cu privire la modul cum sunt respectate drepturile și libertățile persoanelor private de libertate, atât în centre de detenție, cât și în direcțiile generale de asistență socială, spitale de psihiatrie și altele. Avem această întâlnire pentru a discuta și a încerca să transmitem întregului personal al DGASPC modul cum trebuie respectate aceste drepturi și libertăți ale persoanelor instituționalizate. În județul Olt am avut câteva vizite făcute de către Instituția Avocatului Poporului și în urma acestora am avut anumite constatări, iar astăzi vom discuta cu personalul implicat”, a precizat Lucian Moșoiu, consilier în cadrul Centrului regional Craiova al Instituției Avocatului Poporului.

1 of 2

4/18/2018, 10:03 AM

- mese rotunde organizate în datele de 3, 4 și 10 mai 2018, la sediile *Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Buzău, Ialomița, respectiv Prahova*, în cadrul cărora au fost dezbătute teme precum: prezentarea conceptului de tortură și rele tratamente, legislația pertinentă în prevenirea torturii, aspecte constatate pe parcursul vizitelor în centre rezidențiale pentru copii, cămine pentru persoane vârstnice, centre de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică.

- acțiuni de mediatizare organizată în data de 17 mai 2018 la sediul *Poliției de Frontieră din București*, în cadrul căreia a fost diseminat Raportul de activitate din anul 2017 al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție. În plus, s-a discutat despre probleme întâmpinate de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră în asigurarea protecției drepturilor persoanelor custodiate de către unitățile aflate subordinea sa.

- acțiuni de informare organizată în data de 18 mai 2018, la sediul *Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț*, cu tema "Monitorizarea locurilor de

detenție" și prezentarea Raportului de activitate al Domeniului pentru prevenirea torturii în locurile de detenție pentru anul 2017. În timpul întâlnirii s-a evidențiat, de către ambele părți, utilitatea organizării unor activități de mediatizare a mandatului MNP în centrele din subordinea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț.

- workshop tematic organizat în data de 29 mai 2018, la Muzeul Județean „Alexandru Ștefulescu” *Târgu Jiu*, cu tema: "Legislația națională și internațională cu privire la prevenirea torturii și diseminarea raportului de activitate al MNP pe anul 2017", la care au participat reprezentanți ai Penitenciarului Târgu Jiu (conducerea și cadre din Sectorul Medical, Serviciul Reintegrare Socială și Serviciul Siguranța Deținerii și Regim Penitenciare).

- eveniment dedicat prevenirii torturii și tratamentelor inumane sau degradante, cu tema: "Ziua Internațională pentru sprijinul victimelor torturii - 26 iunie" organizat în data de 2 iunie 2018, la *Penitenciarul Craiova Pelendava*. Au fost abordate subiecte precum: demnitatea umană; conceptul de tortură, tratament inuman sau degradant; garanțiile împotriva torturii și mecanismele naționale și internaționale de prevenire a torturii etc. La eveniment au participat reprezentanți ai Penitenciarului Craiova Pelendava (medic, agenți, psiholog, asistent social etc). Evenimentul a avut rolul să evidențieze activitatea Domeniului privind prevenirea torturii, acela de a asigura garantarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale deținuților aflați în custodia penitenciarelor din România.

- pentru a marca Ziua Internațională a Organizației Națiunilor Unite pentru sprijinirea Victimelor Torturii a fost organizată o acțiune de mediatizare și în cadrul *Penitenciarului Giurgiu*, la data de 26 iunie 2018, în cadrul căreia au fost abordate teme precum tortura, prevenirea torturii, demnitatea umană, rele tratamente, tratament inuman sau degradant, garanțiile împotriva torturii și mecanismele naționale și internaționale de prevenire a torturii, Regulile Mandela (în special Regula 34 referitoare la tortură). *Calitățile umane și demnitatea umană nu trebuie să fie afectată de faptul că o persoană trăiește o perioadă de viață în alte locuri decât acasă* – a fost concluzia întâlnirii.

- acțiune de informare organizată în data de 28 iunie 2018 la sediul *Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Bacău*, cu tema "Monitorizarea locurilor de detenție" și prezentarea Raportului de activitate al Domeniului pentru prevenirea torturii în locurile de detenție pentru anul 2017.

- workshop tematic organizat în data de 28 iunie 2018, la Sibiu, la care au participat membri ai personalului *Centrului de Plasament "Guliver"*, cu tema "Promovarea drepturilor copiilor" în contextul Zilei internaționale a copiilor nevinovați, victime ale agresiunii.

- acțiune de informare organizată la data de 6 iulie 2018, la sediul *Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui*, cu tema "Monitorizarea locurilor de detenție" și prezentarea Raportului de activitate al Domeniului pentru prevenirea torturii în locurile de detenție pentru anul 2017.

- workshop organizat în data de 23 august 2018, cu tema „Prevenirea torturii și a tratamentelor inumane degradante în locurile de detenție” la sediul Inspectoratului Județean de Poliție Vâlcea. Au fost abordate subiecte precum: demnitatea umană; conceptul de tortură, tratament inuman sau degradant; garanțiile împotriva torturii și mecanismele naționale și internaționale de prevenire a torturii, etc. La eveniment au participat reprezentanți ai I.P.J. Vâlcea (medic, psiholog, asistent social, o parte din personalul Centrului de Rețineră și Arestare Prevenivă, etc).

- workshop organizat în data de 10 septembrie 2018, cu tema „Ziua Mondială de Prevenire a Suicidului - 10 septembrie” la sediul Penitenciarului Craiova. Au fost abordate subiecte precum: suicidul, demnitatea umană; conceptul de tortură, tratament inuman sau degradant; garanțiile împotriva torturii și mecanismele naționale și internaționale de prevenire a torturii, etc. La eveniment au participat reprezentanți ai Penitenciarului Craiova (ofițeri siguranța deținerii și regim penitenciar, medic, psiholog, asistent social, educatori, etc).

- acțiuni organizate în perioada 12-13 septembrie 2018 la *Penitenciarele Gherla și Codlea* pe problematica suicidului cu prilejul Zilei Mondiale de Prevenire a Suicidului;

- workshop organizat în data de 27 septembrie 2018, cu tema „Respectarea standardelor privind asigurarea calității vieții persoanelor instituționalizate – atribuțiile MNP” la sediul *Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș*. În cadrul workshop-ului s-au purtat discuții și despre rolul și atribuțiile MNP, vizitele desfășurate în locuri de detenție și colaborarea cu organizația neguvernamentală "Liga Apărării Drepturilor Omului Timișoara". La eveniment au participat reprezentanții Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș.

- workshop organizat în data de 1 octombrie 2018, cu tema „Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice - Respectarea standardelor privind asigurarea calității vieții persoanelor vârstnice instituționalizate – atribuțiile MNP”, la sediul *Centrului de Îngrijire și Asistență „Sf. Maria”*, din cadrul *Direcției Generale de Asistență și Protecția Copilului Dolj*. Au fost abordate subiecte precum: respectarea standardelor privind asigurarea calității vieții persoanelor instituționalizate, promovarea drepturilor persoanelor vârstnice, demnitatea umană, conceptul de tortură, tratament inuman sau degradant, concluzii în urma vizetelor efectuate de reprezentanții Instituției Avocatul Poporului, etc. La eveniment au participat reprezentanți ai D.G.A.S.P.C. Dolj și personalul Complexului „Sf. Maria”.

- workshop organizat în data de 10 octombrie 2018, cu tema „Ziua Mondială a Sănătății Mintale” la sediul *Spitalului de Psihiatrie din Poiana Mare*, județul Dolj. Au fost abordate subiecte precum: importanța evenimentului, promovarea drepturilor persoanelor cu tulburări psihice, concluzii în urma vizitelor efectuate de reprezentanții MNP la spitalele de psihiatrie din țară, etc. La eveniment au participat reprezentanți ai Spitalului de Psihiatrie Poiana Mare.

- workshop organizat în data de 24 octombrie 2018, cu tema „Respectarea standardelor privind asigurarea calității vieții persoanelor instituționalizate – atribuțiile MNP” la sediul *Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Gorj*. Au fost abordate subiecte precum: concluzii în urma vizitelor efectuate de reprezentanții MNP și diseminarea

Raportului anual 2017 al instituției Avocatul Poporului, Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție. Au participat reprezentanți ai D.G.A.S.P.C. Gorj (șefi de centre, medici, psihologi, asistenți sociali, responsabili de caz, etc.).

- workshop organizat în data de 9 noiembrie 2018, la sediul *Centrului de Detenție Craiova*, cu tema „Conceptul de Prevenire a Torturii”. La eveniment au participat reprezentanți ai Centrului de Detenție Craiova.

- workshop organizat în data de 16 noiembrie 2018, la *sediul Inspectoratului de Poliție Județean Dolj*, cu tema „Prevenirea torturii și a tratamentelor inumane degradante în locurile de detenție”. La eveniment au participat reprezentanți ai Inspectoratului de Poliție Județean Dolj.

- întâlniri organizate în perioada 4-5 decembrie 2018, cu *reprezentanți ai Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța și Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Tulcea*, cu teme precum: conceptul de tortură și de prevenire a torturii; atribuțiile și activitatea Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție pe anul 2018; respectarea standardelor privind asigurarea calității vieții persoanelor instituționalizate, etc. De asemenea, obiectivul întâlnirilor a inclus și identificarea problemelor cu care se confruntă D.G.A.S.P.C. Constanța și Tulcea în asigurarea asistenței sociale a copiilor, persoanelor adulte și vârstnice și sprijinul Mecanismului Național de Prevenire în soluționarea acestora.

- întâlnirea între reprezentanții *Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și reprezentanții Inspectoratului General al Poliției Române (I.G.P.R.)*, în data de 6 decembrie 2018, având ca temă „Atribuțiile Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție și aspectele constatate din vizite”. Au fost prezentate aspecte regăsite în rapoartele întocmite de membrii MNP urmare a vizitelor efectuate la centrele vizitate, aspecte juridice, medicale și psihologice.

- workshop organizat în data de 10 decembrie 2018 la sediul *Penitenciarului Craiova – Secția Exterioară Ișalnița*, cu tema: „Ziua drepturilor omului”. Au fost abordate subiecte precum: Declarația Universală a Drepturilor Omului, drepturile garantate, etc. La eveniment au participat reprezentanți ai Penitenciarului Craiova – Secția Exterioară Ișalnița.

- eveniment organizat în data de 11 decembrie 2018, la sediul *D.G.A.S.P.C. Mehedinți* cu tema: „Diseminarea Raportului Anual 2017 al instituției Avocatul Poporului, Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, vizitele MNP, implementarea recomandărilor, respectarea standardelor minime de calitate în serviciile oferite”. La eveniment au participat reprezentanți ai D.G.A.S.P.C. Mehedinți (șefi de centre, medici, psihologi, asistenți sociali, responsabili de caz, etc.).

- workshop organizat în data de 18 decembrie 2018, la sediul *Centrului de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*, cu tema: „Ziua Internațională a Migranților”. Au fost abordate subiecte precum: gestionarea problemelor persoanelor migrante, concluzii în urma vizitelor efectuate de reprezentanții Instituției Avocatul Poporului, diseminarea Raportului Anual 2017 al instituției Avocatul Poporului, Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție și modul de implementare a recomandărilor. La eveniment au participat reprezentanți ai Centrului de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara (medic, psiholog, asistent social, ofițeri, agenți, etc.).

- workshop organizat în data de 20 decembrie 2018, la sediul *D.G.A.S.P.C. Vâlcea* cu temele: diseminarea raportului de activitate al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție pe anul 2017, vizitele MNP, implementarea recomandărilor, interzicerea represaliilor. La eveniment au participat reprezentanți ai D.G.A.S.P.C. Vâlcea (șefi de centre, medici, psihologi, asistenți sociali, responsabili de caz, etc.).

- masă rotundă organizată la sediul *O.A.D.O. Filiala Regională Craiova*, în data de 15 februarie 2018, cu tema „Colaborarea între O.A.D.O. Filiala Regională Craiova și Centrul Zonal Craiova”.

- întâlnire organizată în data de 12 martie 2018 la sediul organizației neguvernamentale *Fundația de Sprijin Comunitar din Bacău*, unde au fost prezentate aspecte referitoare la mandatul Domeniului privind prevenirea torturii, modul de organizare și desfășurare a vizitelor, legislația națională și internațională referitoare la prevenirea torturii, recomandări ale Subcomitetului și Comitetului de prevenire a torturii.

- întâlnire organizată în data de 14 martie 2018 de către fundația *Consiliul Național pentru Refugiați* (CNRR) în cadrul proiectului implementat de aceasta "Monitorizarea misiunilor de returnare forțată" ce are ca obiectiv monitorizarea respectării drepturilor migranților cu ședere ilegală pe timpul desfășurării activității de returnare forțată sub escortă de pe teritoriul României.

- întâlnire organizată în data de 16 martie 2018 de către organizația neguvernamentală *Liga Apărării Drepturilor Omului Timișoara*, în vederea analizării următoarelor probleme: modul cum a decurs colaborarea cu instituția Avocatul Poporului, rolul și atribuțiile M.N.P., vizitele desfășurate de MNP (Centrul Zonal Craiova) în locurile de detenție.

- masă rotundă organizată în data de 30 martie 2018 la sediul Centrului Zonal Craiova cu *Organizația Pentru Apărarea Drepturilor Omului, Filiala Regională Craiova*, având ca temă „Diseminarea Raportului Anual 2017 al instituției Avocatul Poporului”.

- întâlnire în data de 4 aprilie 2018 cu organizația neguvernamentală *Asociația Pro Democrația Club Craiova*. Au fost analizate următoarele aspecte: rolul și atribuțiile MNP; activitățile desfășurate de Asociația Pro Democrația Club Craiova în domeniul protecției omului; posibilitatea de a se încheia un protocol de colaborare între instituția Avocatul Poporului și ONG Pro Democrația Craiova, în scopul de a participa la efectuarea vizitelor în locurile de detenție.

- întâlnire în data de 19 aprilie 2018 cu *Asociația Pro Democrația Club Craiova* - analizarea posibilității încheierii unui protocol de colaborare în vederea efectuării unor vizite organizate în conformitate cu prevederile din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată.

- masă rotundă organizată în data de 27 aprilie 2018 cu organizațiile neguvernamentale din județul Neamț, care a avut ca obiect monitorizarea locurilor de detenție și prezentarea Raportului de activitatea al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție pentru anul 2017. Activitatea s-a desfășurat la sediul organizației neguvernamentale Pro Democrația Piatra Neamț, având ca participanți reprezentanți a unor organizații neguvernamentale din județul Neamț (*Asociația Pro Democrația Piatra Neamț, Liga Părinților Neamț, A.D.I.S.E. Neamț etc.*).

- activitate de mediatizare a rolului și mandatului MNP, organizată în data de 8 iunie 2018 la sediul asociației neguvernamentale „*Asociația Casa de Copii Sf. Maria*” Barați, județul Bacău. Activitatea a fost organizată în contextul Zilei internaționale a copiilor victime ale agresiunii – 4 iunie și a inclus o prezentare cu tema promovării respectării drepturilor copiilor în centrele de plasament, centre de primire în regim de urgență sau centre maternale. La activitate au participat personalul de îngrijire și educație din centru, asistentul social și conducerea centrului (aproximativ 20 de angajați).

- simpozionul organizat în data de 28 iunie 2018 de *O.A.D.O. Filiala Regională Craiova* cu tema: „Prevenirea torturii, discriminării și a relelor tratamente – Obiectiv esențial în apărarea drepturilor omului”. În cadrul simpozionului, reprezentanții MNP au prezentat un referat cu tema „Rolul instituției Avocatul Poporului în prevenirea încălcării drepturilor omului”. La acest eveniment au fost invitați reprezentanți ai Facultății de Științe Juridice, Economice și Administrative a Universității Spiru Haret din Craiova; Administrației Naționale a Penitenciarelor; Curții de Apel Craiova; Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj; Centrului de Detenție Craiova; Serviciului de Probațiune Dolj; etc.

- la data de 12 iulie 2018, dezbateri cu tema "Mediatizarea modului în care Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP) desfășoară vizitele în locurile de detenție, o oportunitate semnificativă de a cunoaște și de a dezvolta relațiile de parteneriat cu ONG-urile care au încheiat protocoale de colaborare cu Avocatul Poporului pentru Centrul

Zonal București”, organizată la sediul instituției Avocatul Poporului, la care au participat reprezentanții mai multor ONG-uri cu care instituția Avocatul Poporului are protocoale de colaborare încheiate, cum ar fi: GRADO, FACIAS, SIRDO, OADO, ANAIS, CTI (Consiliul Tinerilor Instituționalizați).

- Activitatea Jubiliară, organizată în data de 7 decembrie 2018, la sediul organizației neguvernamentale *O.A.D.O. Filiala Regională Craiova*, având ca temă „Aniversarea a 70 de ani de la semnarea Declarației Universale a Drepturilor Omului”.

- workshop organizat în data de 12 septembrie 2018, cu tema „Ziua Mondială de Prevenire a Suicidului - 10 septembrie, tulburările psihice, depresia, automutilările, demnitatea umană, conceptul de tortură, tratament inuman sau degradant” la sediul *Organizației pentru Apărarea Drepturilor Omului – Filiala Regională Craiova*. La eveniment au participat reprezentanți ai Organizației pentru Apărarea Drepturilor Omului – Filiala Regională Craiova.

- workshop organizat în data de 27 septembrie 2018, cu tema „Ziua Mondială de Prevenire a Suicidului - 10 septembrie” la sediul *Ligii Apărării Drepturilor Omului Timișoara*. Au fost abordate subiecte precum: suicidul, demnitatea umană, conceptul de tortură, tratament inuman sau degradant, concluzii în urma vizetelor efectuate de reprezentanții Instituției Avocatul Poporului la centrele din cadrul D.G.A.S.P.C. Timiș, etc. La eveniment au participat reprezentanți ai Ligii Apărării Drepturilor Omului Timișoara.

- masă rotundă organizată în colaborare cu *Fundația "Ruhama"*, în data de 10 octombrie 2018, la Oradea, cu tema "Mecanismul Național de Prevenire și Serviciile Sociale".

► **Pregătirea profesională a membrilor MNP. Participarea la cursuri/simpozioane/conferințe organizate la nivel național și internațional. Alte acțiuni ale MNP.**

Pe plan național

- masă rotundă organizată în data de 26 martie 2018 cu personalul Centrului Zonal Craiova, având ca temă „Investigarea, analiza, raportarea mărcilor traumatice, practica CPT, Protocolul de la Istanbul”.

- workshop organizat în data de 30 martie 2018 de Colegiul Național al Asistenților Sociali din România – Filiala Bacău, cu tema “Asistența socială, pilon al dezvoltării sustenabile a comunității”, eveniment organizat cu prilejul Zilelor Asistenței Sociale 2018.

Au avut loc prezentări ale diverselor instituții și organizații neguvernamentale, precum și discuții referitoare la importanța funcției preventive a asistenței sociale în comunitate.

- eveniment organizat în data de 12 aprilie 2018, de conducerea Inspectoratului General pentru Imigrări la București, cu ocazia celebrării a 137 de ani de la promulgarea primei Legi asupra străinilor.

- dezbaterile cu tema "Drepturile Omului – Standarde, experiențe și practici instituționale românești", organizată de Universitatea Titu Maiorescu, în data de 23 aprilie 2018.

- masă rotundă cu tema "Reglementarea executării măsurilor de siguranță cu caracter medical – o necesitate pentru România", organizată în data de 22 mai 2018 de Comisia pentru egalitate de șanse din Senatul României, Comisia pentru sănătate și familie din Camera Deputaților, IRDO, Consiliul Național al Dizabilității din România și Asociația Română de Psihiatrie Medico-Legală, la Palatul Parlamentului.

Cu ocazia întâlnirii a fost prezentat și dezbătut proiectul legislativ privind executarea măsurilor de siguranță cu caracter medical. S-a accentuat importanța respectării, prin intermediul proiectului respectiv a prevederilor următoarelor instrumente juridice internaționale: Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, precum și a prevederilor Noii Strategii a Consiliului Europei privind persoanele cu dizabilități 2017-2023.

- întâlnire de lucru organizată la sediul instituției Avocatul Poporului, în perioada 12-13 iunie 2018 cu întreg personalul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție cu tema - documentarea cazurilor de tortură, analizarea practicii CPT, SPT, Protocolul de la Istanbul.

- dezbaterile "Rolul Psihologului în Societatea Românească", organizat în data de 3 iulie 2018 de Colegiul Psihologilor din România și Comisia de Muncă și Protecția Socială, Camera Deputaților, la Palatul Parlamentului.

- întâlnirea semestrială desfășurată în data de 13 iulie 2018, în cadrul Penitenciarului Bacău cu privire la schimbul de experiență în cadrul Strategiei de Reintegrare Socială, conform H.G. 389/2015 cu privire la Planul Național de implementare a Strategiei de Reintegrare Socială.

- exercițiul de evaluare participativă, organizat în data de 30 august 2018, de UNHCR București, la Centrul de Cazare și Proceduri pentru Solicitanți de Azil București.

- Conferința națională a preoților capelani de penitenciare "Mărturisire la an centenar", în perioada 10-14 septembrie 2018, la Penitenciarul Aiud.

- workshopul cu tema: „Colaborarea interinstituțională în vederea facilitării reintegrării sociale a persoanelor private de libertate", organizat în data de 19 octombrie 2018 de Penitenciarul Mărgineni în parteneriat cu Sucursala Teritorială Prahova-Colegiul Național al Asistenților Sociali din România.

Dezbatările au vizat medierea relației comunitate-fost deținut, cât și înlăturarea barierelor care separă membrii aceleiași comunități, participanții reprezentând o gamă largă de instituții implicate în procesul de reintegrare, de la penitenciare, DGASPC-uri, Servicii de probațiune, autorități publice locale, cât și reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului.

Concluziile activităților desfășurate în cadrul întâlnirii au scos în evidență faptul că o colaborare interinstituțională eficientă presupune o dublă intervenție: atât asupra deținuților, cât și a comunității de proveniență a acestora. Beneficiile colaborării cu instituții ale statului și cu reprezentanți ai societății civile, se constituie de fapt într-o punte de legătură între demersurile sistemului penitenciar de a susține persoanele condamnate în efortul lor de

revenire la normalitate, pe de o parte, și disponibilitatea comunității de a-i prelua, revaloriza, reintegra pe cei excluși din cauza comportamentului lor antisocial, pe de altă parte.

- Ediția a V-a a Festivalului Național Interpenitenciar ”InterFest”, organizat de Penitenciarul București-Jilava, la data de 11 septembrie 2018, în cadrul penitenciarului.

- seminarul organizat în perioada 01-02 noiembrie 2018 la București de Asociația Serviciul Iezuiților pentru Refugiați din România (JRS România) în parteneriat cu Reprezentanța în România a Înalțului Comisariat ONU pentru Refugiați (UNHCR).

La întâlnire au participat reprezentanți din cadrul instituției Avocatul Poporului, Inspectoratului General pentru Imigrări, organizațiilor neguvernamentale: „Salvați Copiii” România, Asociația Serviciul Iezuitilor pentru Refugiati din România, Consiliul Național Român pentru Refugiați, Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați România, precum și reprezentanți legali ai copiilor migranți din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 1 București, Galați, Maramureș, Giurgiu și Suceava.

În cadrul întâlnirii au fost abordate aspecte de noutate ce țin de legislația europeană și națională în ceea ce privește protecția copilului în contextul azilului și migrației și prezentate exemple de instrumente adaptate care să vină în sprijinul specialiștilor care evaluează interesul superior al copilului, ținând cont de situația specifică a minorilor solicitanți de azil și refugiați.

Au fost aduse în discuție propuneri de reformare a Sistemului European Comun de Azil prezentate de Comisia Europeană., precum:

- o propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unei proceduri comune în materie de protecție internațională în Uniune și de abrogare a Directivei 2013/32/UE, care prevede **în ceea ce privește minorii neînsoțiți, că acestora ar trebui să li se desemneze un tutore cât mai curând posibil și nu mai târziu de cinci zile lucrătoare din momentul în care un minor neînsoțit depune o cerere.** Această propunere, care ține seama de un studiu privind tutela copiilor, efectuat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale, vizează standardizarea practicilor în materie de tutelă pentru a se asigura că tutela este acordată cu promptitudine și este eficientă pe tot teritoriul Uniunii.

- în ceea ce privește examinarea medicală a minorilor neînsoțiți, propunerea prevede **că în cadrul analizării unei cereri se pot folosi examinări medicale pentru a stabili vârsta minorilor neînsoțiți în cazul în care, urmare a declarațiilor solicitantului sau a altor indicii relevante, inclusiv o evaluare psihosocială, există îndoieli că solicitantul de azil are sub 18 ani.** În cazul în care rezultatul examinării medicale nu este concludent, statele membre prezumă că solicitantul este minor. Examinarea medicală pentru stabilirea vârstei minorilor neînsoțiți nu este efectuată fără consimțământul lor sau cel al tutorilor acestora. Toate examinările medicale se efectuează cu respectarea deplină a demnității individuale, procedându-se la examinările cele mai puțin invazive și de către profesioniști calificați în domeniul medical, care să permită obținerea celor mai fiabile rezultate posibile.

- o altă propunere se referă la stabilirea standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională. Propunerea menționează faptul că aceste condiții de primire sunt adaptate situației specifice a minorilor, indiferent dacă aceștia sunt neînsoțiți sau cu familia, ținând seama în mod corespunzător de securitatea lor și de asistența de care au nevoie din punct de vedere fizic și emoțional și sunt furnizate într-un mod care să încurajeze dezvoltarea lor generală. Propunerea introduce termene mai stricte pentru desemnarea de către statele membre a unui tutore care să reprezinte și să asiste un minor neînsoțit.

- simpozion organizat în perioada 1-2 noiembrie 2018, cu participare internațională, cu tema **“Școala – principalul mijloc de păstrarea a libertății sufletului în mediul opriment”**. Simpozionul s-a desfășurat la sediul Universității “Vasile Alecsandri” din Bacău și a fost organizat de Penitenciarul Bacău, Asociația TART, în parteneriat cu Primăria

Municipiului Bacău, Universitatea “Vasile Alecsandri” Inspectoratul Școlar Județean Bacău, Colegiul Național al Asistenților Sociali din România – Structura teritorială Bacău, Colegiul Psihologilor din România – Filiala Bacău.

În cadrul simpozionului au avut loc schimburi de experiențe și de bune practici în vederea îmbunătățirii demersului psihopedagogic din instituțiile de învățământ, penitenciare și din alte centre educaționale cu scopul creșterii șanselor de reabilitare și integrare socială a persoanelor aflate în detenție, cât și reducerea agresivității și a comportamentelor agresive în mediul carceral și școlar.

- activitatea „**Biblioteca vie**” organizată în data de 2 noiembrie 2018 de Penitenciarul Slobozia în colaborare cu Biblioteca Județeană „Ștefan Bănulescu” Slobozia, activitate creditată de Colegiul Național al Asistenților Sociali din România cu 2 credite profesionale. Evenimentul s-a desfășurat la Biblioteca județeană Slobozia și a constat într-un schimb de experiență între angajații Penitenciarului Slobozia și publicul din sală. Scopul general al evenimentului a fost aducerea la cunoștința publicului larg a problematicii specifice mediului penitenciar.

- evenimentul organizat în perioada 21-22 noiembrie 2018, în cadrul Festivalului Multiart pentru deținuți „Dana Cenușă-**Descătușarea prin cultură**”, proiect derulat de Administrația Națională a Penitenciarelor în colaborare cu Teatrul „Nottara” din București în cadrul Festivalului Internațional de Teatru Fest(in) pe Bulevard. Evenimentul a reunit artiști și trupe de actori-deținuți din întregul sistem penitenciar, în încercarea de a permite publicului larg să ia contact nemijlocit cu o realitate mai greu accesibilă.

- masă rotundă organizată în perioada 18-19 octombrie 2018 cu tema ”**Importanța instanțelor judecătorești în procedura de azil, plasarea în custodie publică a străinilor și aplicarea altor măsuri restrictive pentru solicitanții de azil**”, organizată de UNHCR și Institutul Național al Magistraturii. La masa rotundă au participat: domnul Eduardo Yrezabal, reprezentantul UNHCR în România, care a făcut o scurtă prezentare a activității Înalțului Comisariat pentru Refugiați al Națiunilor Unite în România; reprezentanți ai Institutului Național al Magistraturii, ai Inspectoratului General pentru Imigrări (Direcția Azil și Integrare și Direcția Migrație) și ai JRS România.

Lucrările Mesei Rotunde au fost dedicate analizei particularităților procedurii de azil la nivel judecătorec, fiind prezentate o serie de date referitoare la evoluția migrației și a reglementărilor în materie la nivel european, apoi fiind discutate o serie de spețe referitoare la procedura de azil. De asemenea, au fost discuții cu privire la procedura de stabilire a statului membru responsabil cu analizarea unei cereri de protecție internațională, conform Regulamentului Dublin. Reprezentanții Direcției Azil și Integrare au explicat modalitatea de aplicare a principiului conform căruia un singur stat analizează cererea de protecție internațională, în scopul garantării analizei rapide a cererilor. De asemenea, au fost prezentate modificările legislative așteptate și impactul lor asupra procedurii de azil, fiind discuții cu privire la propunerile de Regulamente privind Procedurile de Azil și de Calificare.

- Conferința cu tema: ”**Integrarea migranților și refugiaților în România: progrese și probleme actuale**”, organizată în data de 26 noiembrie 2018 de Centrul pentru Inovare Publică- București.

În cadrul dezbaterilor au fost prezentate rezultatele evaluării politicilor europene și naționale privind integrarea beneficiarilor de protecție internațională – National Integration Evaluation Mechanism (NIEM). NIEM este un proiect internațional finanțat prin Fondul European pentru Migrație, Azil și Integrare în cadrul unui consorțiu format din 17 organizații neguvernamentale și universități din 15 state membre UE. Proiectul a debutat în iulie 2016 și are o durată de 5 ani. Acesta își propune să realizeze și să aplice o metodologie de evaluare a

calității politicilor de integrare a refugiaților și solicitanților de azil. NIEM contribuie la creșterea unor sisteme de integrare cât mai eficiente la nivelul tuturor statelor membre implicate, la creșterea gradului de înțelegere și implicare la nivelul instituțiilor naționale responsabile de integrarea refugiaților și a persoanelor beneficiare de protecție internațională, precum și la îmbunătățirea colaborării instituționale între statele implicate în proiect. În cadrul proiectului sunt prevăzute două categorii de activități. În prima categorie, de cercetare, proiectul dezvoltă și implementează un instrument de analiză comparativă a politicilor de integrare din cele 15 țări membre UE. În a doua categorie, de consultare, proiectul include întâlniri periodice cu actorii guvernamentali și neguvernamentali implicați în procesul de integrare al refugiaților și a persoanelor beneficiare de protecție internațională.

NIEM își propune în continuare să analizeze politicile și practicile integrării în mai multe domenii și în mai multe state cu sisteme de integrare diferite, astfel permițând analiza comparativă a politicilor și soluțiilor implementate de fiecare stat. Pe lângă un cadru care va analiza și măsura modul în care fiecare stat gestionează integrarea, NIEM reprezintă și o sursă de schimb de bune practici și soluții de integrare între statele participante.

- workshop-ul cu tema: „**Colaborarea interinstituțională - element facilitator al reintegrării sociale a persoanelor care au executat o pedeapsă privativă de libertate**”, organizat în data de 7 decembrie 2018 de Penitenciarul Slobozia în parteneriat cu Sucursala Teritorială Tulcea-Colegiul Național al Asistenților Sociali din România.

Obiectul întâlnirii a vizat dezvoltarea cadrului de suport comunitar pentru facilitarea integrării sociale a deținuților, stabilind rolul fiecărui actor implicat și activitățile specifice pe care le poate realiza, astfel încât să contribuie la reintegrarea socială a beneficiarilor prin utilizarea unui minim de resurse.

În cadrul activităților interinstituționale desfășurate în contextul H.G. nr. 389/2015 privind aprobarea Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate au fost elaborate 3 proceduri ce vor fi implementate pentru o perioadă de un an, fiind într-o perioadă de testare.

- Procedura interinstituțională privind realizarea activităților de formare profesională cu persoanele private de libertate și preluarea cazurilor după liberare – se aplică în activitatea Agențiilor Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă, a instituțiilor colaboratoare ale acestora, precum și în activitatea unităților de detenție din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor;

- Procedura interinstituțională privind înscrierea persoanelor private de libertate la cursurile școlare și continuarea studiilor după liberare – se aplică în activitatea din cadrul sectorului reintegrare socială, de la nivelul unităților penitenciare subordonate Administrației Naționale a Penitenciarelor, precum și la nivelul inspectoratelor școlare și al unităților de învățământ din rețeaua școlară națională.

- Procedura interinstituțională privind accesul persoanelor aflate în executarea unei pedepse sau a unei măsuri privative de libertate și al persoanelor liberate, la servicii de asistență socială se aplică în activitatea personalului de specialitate din cadrul sectorului reintegrare socială de la nivelul unităților penitenciare subordonate Administrației Naționale a Penitenciarelor, consilierilor din probațiune din cadrul serviciilor de probațiune aparținând Direcției Naționale de Probațiune și a personalului de specialitate din cadrul serviciilor publice de asistență socială din subordinea consiliilor locale.

Concluziile activităților desfășurate în cadrul întâlnirii au scos în evidență faptul că o colaborare interinstituțională eficientă presupune o dublă intervenție: atât asupra deținuților, cât și a comunității de proveniență a acestora.

• întâlnirea cu toți membrii instituției Avocatul Poporului, în perioada 12 – 13 decembrie 2018, la sediul instituției Avocatul Poporului din București, unde a fost analizată inclusiv activitatea MNP desfășurată în cursul anului 2018.

Pe plan internațional

• **Conferința europeană „Monitorizarea căminelor pentru persoane vârstnice”,** în perioada 11 -13 martie 2018, organizată de MNP-urile din Germania și Austria sub patronajul Consiliului Europei, la Trier, Germania.

Conferința s-a axat pe două teme majore: utilizarea diferitelor forme de mijloace de conținție și efectuarea de interviuri în contextul vizitelor MNP la casele/centrele pentru persoanele vârstnice.

S-a subliniat importanța utilizării unor mijloace de conținție omologate, confecționate și utilizate de către furnizori acreditați. Au fost aduse în discuție câteva cazuri de persoane asupra cărora s-au utilizat într-un mod impropriu instrumentele de conținție (chingile de fixare/ imobilizare a unor părți sau segmente ale corpului nu au fost ajustate corespunzător astfel că, în urma unor mișcări repetate, persoanele respective au decedat, fie urmare a strangulării, fie din cauza unor leziuni ale coloanei vertebrale).

Au fost organizate: o sesiune de instruire practică cu actori profesioniști - efectuarea de interviuri în contextul vizitelor MNP în casele pentru persoane vârstnice; o sesiune de formare practică cu actori profesioniști - efectuarea de interviuri în contextul vizitelor MNP în centre pentru persoane cu dizabilități mintale, organizate de Ombudsman-ul austriac.

• **întâlnirea Rețelei MNP pentru Europa de Sud-Est, în perioada 29 -30 mai 2018, la Podgorica, Muntenegru,** care s-a axat pe prevenirea cazurilor de suicid și supradoze în centrele de detenție și statutul MNP în statele membre.

În ceea ce privește cazurile de suicid și supradoze în centrele de detenție, în urma discuțiilor purtate s-a formulat următoarea concluzie: •conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, art. 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, autoritățile sunt obligate să ia măsurile necesare protejării vieților persoanelor care se află în custodia lor (totuși, această obligație trebuie interpretată într-o modalitate în care nu se impune autorităților o sarcină imposibilă sau nerezonabilă); •pentru a-și îndeplini mandatul, MNP-urile trebuie să fie informate periodic de către autoritățile statale relevante despre toate cazurile de sinucidere sau tentativă de sinucidere, precum și despre autovătămările serioase care apar în locurile de detenție; •toate autoritățile relevante ar trebui să stabilească concepte și strategii pentru a preveni sinuciderea; aceste strategii ar trebui să cuprindă evaluarea fiecărui nou deținut, pregătirea specială a personalului și alte măsuri care să prevină sinuciderea și supradoza în locurile de detenție; •MNP-urile vor monitoriza

implementarea în practică a acestei strategii de către autorități și apoi vor recomanda pașii suplimentari.

În ceea ce privește statutul MNP în statele membre, s-a discutat despre următoarele aspecte: •independența este o condiție sine qua non pentru MNP, este o condiție prealabilă pentru efectuarea de misiuni eficiente conform OPCAT; importanța independenței MNP este accentuată în OPCAT; orientările SPT oferă clarificări în ceea ce privește așteptările SPT referitoare la independența MNP-urilor; •liniile directoare SPT acordă o atenție specială pentru cazurile în care instituții cu mandat larg sunt desemnate ca MNP – situație în care funcțiile sale de MNP ar trebui să fie atribuite unei unități sau departament, cu personal și buget propriu.

- workshop IOI pentru MNP-uri, cu tema **”Consolidarea monitorizării recomandărilor MNP”**, organizat de către Oficiul Ombudsmanului parlamentar danez la Copenhaga, împreună cu partenerii din cadrul Asociației pentru Prevenirea Torturii (APT), în perioada 6-10 noiembrie 2018. Luând în considerare faptul că MNP-urile funcționează în diferite condiții și contexte și se confruntă cu o varietate de provocări care necesită un set divers de soluții, atelierul și-a propus să pună accentul pe tema recomandărilor MNP și să ofere o platformă pentru schimbul reciproc între practicieni pentru a discuta activități referitoare la următoarele aspecte: cum pot fi elaborate recomandări eficiente; modul de urmărire și evaluare a punerii în aplicare a recomandărilor; cum să fie urmărit progresul activităților (adică sistematizarea recomandărilor și a răspunsurilor). La workshop a fost prezentată și Convenția adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10 decembrie 1984 (UN CAT), precizându-se că de la intrarea în vigoare a convenției, interdicția absolută împotriva torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante a devenit acceptată ca principiu al dreptului internațional. De asemenea, profesorul Richard Carver a prezentat cartea sa care răspunde la întrebarea dacă prevenirea torturii funcționează. După ce a analizat situația din 16 state pe parcursul a aproximativ 20 de ani, răspunsul este că **”Da, prevenirea torturii funcționează!”**

● **întâlnirea organizată de Asociația pentru Prevenirea Torturii (APT) și Oficiul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODIHR) din cadrul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), în perioada 03-04 decembrie 2018, la Milano, în Italia cu tema ”Prevenirea torturii și a relexor tratamentelor în contextul detenției imigranților”.** Participanții au discutat modalități de consolidare a coeziunii regionale și a eforturilor comune de promovare a drepturilor persoanelor aflate în detenție în domeniul imigrației, inclusiv sensibilizarea opiniei publice cu privire la aspectele conexe și urmărirea recomandărilor diferiților actori din domeniu. Totodată, aceștia au făcut schimb de opinii cu privire la temeiurile legale privind detenția migranților, inclusiv a copiilor, au explorat modalități de monitorizare eficientă a returnărilor forțate și a condițiilor materiale în locurile de detenție, cu accent pe prevenirea torturii și a relexor tratamentelor. Subiectele abordate au vizat și asigurarea accesului migranților la drepturi și proceduri, la asistență medicală și servicii sociale.

- masa rotundă cu tema "Alternative eficiente la detenție în contextul imigrației", organizată de instituția Ombudsmanului din Muntenegru împreună cu partenerii din cadrul Consiliului Europei la Podgorica, în perioada 11-12 decembrie 2018.

Având în vedere Articolul 5 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale care protejează persoanele împotriva ingerinței arbitrare a unui stat membru la dreptul lor la libertate, astfel încât orice privare de libertate este legală numai atunci când se înscrie în lista exhaustivă a unor motive admisibile, enumerate de Convenție, s-a concluzionat că detenția, ca privare de libertate, trebuie să constituie o măsură excepțională, de ultim resort, prevăzută în legislația națională și aplicată doar când este absolut necesar, proporțională cu un scop legitim, apreciată în circumstanțele particulare ale cauzei și cu respectarea drepturilor fundamentale.

Luând în considerare această realitate, discuțiile de la masa rotundă au avut ca temă alternativele la detenție în contextul migrației, deoarece acestea constituie o provocare pentru autorități, cu atât mai mult cu cât o atenție deosebită trebuie acordată solicitanților de azil vulnerabili, precum femei, copii, victime ale traumei sau torturii, persoane cu dizabilități, vârstnici etc.

- Conferința "Mecanismele Naționale de Prevenire în confruntarea cu supraaglomerarea în locurile private de libertate. Abordări și strategii", 18-19 decembrie 2018, Tunisia.

Obiectivele conferinței au fost: identificarea cauzelor și factorilor care contribuie la supraaglomerare; dezvoltarea unor mijloace eficiente de a monitoriza supraaglomerarea în locurile de detenție și a unor metode de a controla calitatea condițiilor; învățarea despre diferitele abordări și soluții de succes ale MNP-urilor invitate; colaborarea cu autoritățile judiciare; întărirea relației dintre MNP și instituțiile statului.

• **Conferința internațională dedicată aniversării a 10 ani de la înființarea MNP din Armenia**, organizată în perioada 28-29 noiembrie 2018, la Erevan, Armenia. Principalele teme de discuție abordate au fost:

• **bune practici în domeniul prevenirii torturii și punerea în executare a hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului; implementarea recomandărilor MNP.**

Doamna Mari Amos, membră SPT, a susținut că este greu să schimbi anumite lucruri și mentalități. A amintit ca fiind strategii eficiente de după vizită, în vederea implementării recomandărilor, menținerea unui dialog permanent cu autoritățile, organizarea de cursuri pentru creșterea conștientizării. De asemenea, a menționat articolul 11 din OPCAT, referitor la obligația MNP de a menține un dialog cu SPT și a accentuat importanța impactului pe care MNP trebuie să îl aibă asupra societății.

• **femeile și minorii în locuri de detenție;**

S-au subliniat următoarele aspecte: importanța existenței unui număr cât mai mare de angajate femei și a unui raport corespunzător angajat-persoană privată de libertate; importanța asistenței psihologice pentru minori, ca reprezentând baza pentru resocializare, astfel încât să nu fie nici un dubiu că la eliberare tinerii vor fi pe deplin reintegrați; trebuie să se pună accent pe evaluarea riscului de suicid, pe compatibilitatea dintre persoanele private de libertate.

• **detenția în secțiile de poliție; respectarea drepturilor și monitorizarea aresturilor de poliție;**

Dr. Borys Wods, șeful Departamentului Comitetului European pentru Prevenirea Torturii (CPT) a afirmat că trebuie avută o deosebită atenție la tratamentele degradante din custodia poliției, la procedurile referitoare la interogare: avocații nu sunt întotdeauna prezenți, există o presiune pentru a accepta anumiți avocați, care sunt prieteni ai ofițerilor de poliție; proceduri există, dar dacă evaluezi rezultatele, acestea se apropie de zero. Este nevoie de o schimbare de atitudine, de o schimbare de mentalitate. Este nevoie de transmiterea mesajului de către liderii noștri că MNP-urile, CPT abordează foarte serios prevenirea torturii, în toată lumea.

• **monitorizarea spitalelor de psihiatrie; dezinstituționalizarea, reabilitarea și incluziunea socială, măsurile de constrângere și tratamentul obligatoriu;**

A fost prezentată situația spitalelor de psihiatrie din Slovenia, monitorizate de MNP. Prima problemă remarcată ținea de sistem: nu exista o abordare multiinstituțională, prezența spitalului în comunitate nu era promovată, nu existau multe evenimente pentru integrarea pacienților, nu erau programe de reabilitare, activități pentru timpul liber etc. Alte aspect prezentate: medicamentele erau tăiate în așa fel încât nu puteai vedea când expiră; uneori era angajat un singur psiholog la foarte mulți pacienți, așa că nu era realist să aștepti rezultate de calitate; paturile pacienților erau plasate unul lângă altul, astfel încât nu erau respectate normele privind spațiul personal, nu exista o zonă personală, noptiere, dulapuri; unele spitale de psihiatrie erau localizate în clădiri vechi, cu o singură sobă în mijloc, iar pacienții trebuiau să se apropie toți pentru a se putea încălzi puțin; ușile erau închise, astfel că pacienții nu aveau posibilitatea de a ieși la plimbare.

• **serviciile medicale în penitenciare.**

În cadrul acesteia s-au discutat mai multe aspecte: •dacă serviciile medicale din penitenciare ar trebui să fie în subordinea Ministerului Justiției sau a Ministerului Sănătății, fiind prezentate cazurile Armeniei și Finlandei unde serviciile medicale sunt asigurate de o instituție independentă de penitenciar; •faptul că persoanele private de libertate prezentau pe timpul executării pedepsei mai multe probleme psihologice decât atunci când au intrat în sistem, iar a avea profesioniști bine pregătiți care să aibă programe de intervenție, de schimbare comportamentală, era foarte dificil, aspecte reținute ca principalele probleme în

sistemul penitenciar din Albania; reprezentanta Albaniei a subliniat necesitatea de a oferi condiții foarte bune pentru oamenii care lucrează în penitenciar, nu doar pentru persoanele private de libertate iar pentru acestea din urmă, erau deosebit de importante evaluarea psihologică și apoi intervenția propriu zisă; •în Maroc anual, se primeau aproximativ 2500 de plângeri de la deținuți, în special legate de hrană, procedura refuzului de hrană, condițiile din penitenciar și birocrație; în fiecare zi era înregistrat cel puțin un refuz de hrană, iar 1 din 5 decese în penitenciar se datora refuzului de hrană astfel, unul din scopurile membrilor MNP era de a identifica motivul refuzului de hrană; •în Armenia, aproximativ 60% din reclamațiile din penitenciare erau legate de serviciile medicale, dar se încerca rezolvarea problemelor (a fost inițiată o reformă în penitenciare); prima problemă identificată de MNP a fost independența medicilor, în sensul că medicii nu aveau acces la anumiți deținuți, nu îi puteau consulta deoarece nu era decizia lor, ci a lucrătorilor din penitenciar; o altă problemă o reprezenta faptul că medicii nu erau suficient pregătiți și nu participau la cursuri de dezvoltare profesională continuă; de asemenea, s-a subliniat faptul că medicii trebuie să aibă o abordare de tip medic-pacient, nu medic-persoană privată de libertate; se dorea să fie școlarizați medici care să lucreze doar în penitenciar, această soluție fiind considerate optimă pentru acordarea de servicii medicale de calitate în penitenciar.

VI. Monitorizarea prin vizite a locurilor de detenție

1. Spitale de psihiatrie, Spitale de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță și Centre de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică

Instituțiile psihiatrice sunt locuri de detenție care intră sub incidența mandatului organelor de prevenire a torturii create în cadrul OPCAT.

Situația persoanelor private de libertate în instituțiile psihiatrice și faptul că acestea se confruntă cu un risc ridicat de abuzuri, care pot constitui tortură sau alte forme de maltratare, a primit o atenție sporită la nivel internațional în ultimul deceniu, adoptarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu handicap fiind un imbold în mai buna înțelegere și cunoaștere a factorilor de risc cu care se confruntă persoanele care se află în instituțiile psihiatrice.

Organismele de monitorizare joacă un rol-cheie, deoarece, în temeiul tratatelor internaționale (OPCAT sau Convenția europeană pentru prevenirea torturii), autoritățile statului sunt obligate să asigure accesul neîngrădit în locurile de detenție.

În prezent, în România, problemele de sănătate mintală au o incidență crescută, astfel se estimează că în anul 2020, afecțiunile psihice vor fi pe primul loc în ceea ce privește morbiditatea, depășind cancerul și bolile cardiovasculare. Insuficiența numerică a centrelor de psihiatrie și pregătirea precară a specialiștilor în domeniul reabilitării și incluziunii sociale antrenează consecințe directe sau indirecte, la nivelul specialiștilor, la nivelul persoanelor cu dizabilități, la nivelul familiilor și comunităților, la nivelul societății în ansamblu.

În calitate de membră a Uniunii Europene, România are obligația îmbunătățirii situației persoanelor cu afecțiuni psihice și promovării incluziunii sociale, fapt certificat prin ratificarea instrumentelor internaționale care reglementează drepturile omului și prin elaborarea unor strategii cum ar fi: **Memorandumul comun privind incluziunea socială, Strategia națională pentru dezvoltarea de servicii sociale, Strategia națională pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, Strategia națională pentru sănătatea mintală a copilului și adolescentului 2016-2020.**

Îngrijirea persoanelor internate în unități de psihiatrie sau admise în centre de recuperare și reabilitare neuropsihiatrice trebuie să se realizeze în condiții care să asigure respectarea demnității umane și interzicerea supunerii acestor persoane la tratamente inumane sau degradante. Legislația națională în domeniu este în concordanță cu prevederile internaționale, care interzic supunerea persoanelor cu dizabilități la rele tratamente, în condiții de egalitate cu ceilalți (Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, ratificată la 11 noiembrie 2010).

Structurile prin care se realizează serviciile de sănătate mintală, în conformitate cu Legea nr. 487/2002 a sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice, republicată, sunt spitalele de psihiatrie, spitalele de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță, secțiile de psihiatrie din spitalele generale, centrele de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică.

Spitalul de psihiatrie este unitatea sanitară cu paturi, de utilitate publică, cu personalitate juridică, ce furnizează servicii medicale (curative, de recuperare psihiatrică), funcționând în conformitate cu prevederile Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată.

Centrul de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică este centrul rezidențial pentru persoanele adulte cu dizabilități care asigură, pe perioada determinată sau nedeterminată, în funcție de nevoile individuale identificate și situația personală a fiecărui beneficiar, servicii sociale precum: servicii de găzduire, recuperare și reabilitare (kinetoterapie, fizioterapie, gimnastică medicală, terapie ocupațională, etc.), asistență medicală și socială, consiliere psihologică, activități culturale, de recreere și socializare, etc.

Prin **ratificarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, statul român a recunoscut dreptul egal al tuturor persoanelor cu dizabilități de a trăi în comunitate, cu șanse egale cu ale celorlalți**. De asemenea, s-a obligat să adopte măsuri eficiente și adecvate pentru a se asigura că persoanele cu dizabilități se bucură pe deplin de acest drept și de deplina integrare în comunitate și participare la viața acesteia.

Cu toate acestea, psihiatria în România încă se află într-un proces de reformă, pentru a atinge standardele solicitate de Uniunea Europeană, referitor la aspecte ca: reabilitarea și incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități psihice, reabilitarea ocupațională a acestora, managementul de caz și dezvoltarea integrată a serviciilor sociale și de sănătate mintală, dreptul la apărare, asigurarea celerității procedurilor și a temeiniciei deciziilor de internare medicală dispuse.

Ineficiența programelor de incluziune socială se observă prin creșterea ratei instituționalizării, calitatea redusă a vieții și condițiilor de trai, rămânerea beneficiarilor în rol de asistați sociali, consumatori pasivi de servicii medicale, rata redusă a ocupării persoanelor cu dizabilități, dar și prin implicarea redusă a beneficiarilor în furnizarea serviciilor.

Scopul principal al tuturor celor implicați în domeniul sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice ar trebui să fie acela de a contribui la schimbarea opticii societății asupra conceptului de boală mintală, alături de stimularea prin toate mijloacele a reintegrării în societate și familie, precum și ajutorarea persoanelor cu probleme de sănătate mintală.

Conform art. 34 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, spitalele de psihiatrie, spitalele de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță și centrele de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică sunt locuri în care persoanele sunt private de libertate, în sensul art. 4 din Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

Drept urmare, în temeiul art. 19 din Protocolul opțional și dispozițiilor art. 34 alin. (3) lit. e) și lit. j) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP) realizează monitorizarea unităților psihiatrice și a centrele rezidențiale pentru persoanele cu dizabilități.**

Pe parcursul anului 2018, reprezentanții Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție au efectuat **7 vizite în spitale de psihiatrie** (Spitalul de Psihiatrie Gătaia, județul Timiș, Spitalul de Psihiatrie "Sf. Maria" Vedea, județul Argeș, Spitalul de Psihiatrie Nucet, județul Bihor, Spitalul de Psihiatrie Murgeni, județul Vaslui, Spitalul de Psihiatrie Drăgoiești, județul Vâlcea, Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, județul Vrancea, Spitalul de Psihiatrie Titan "Constantin Gorgos" București), **14 vizite în centre de recuperare și reabilitare psihiatrică și centre de îngrijire și asistență persoane adulte cu dizabilități** (Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Handicap Urlați, jud. Prahova, Centrul de Integrare prin Terapie Ocupațională pentru Persoane Adulte cu Handicap Urlați, județul Prahova, Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Războieni, județul Neamț, Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Plătărești, județul Călărași, Centrul de Îngrijire și Asistență Sfânta Ana București, Centrul de Integrare prin Terapie Ocupațională Odobești, județul Vrancea, Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Băbeni, județul Vâlcea, Respitate Care Băbeni, județul Vâlcea, Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Măciuca, județul Vâlcea, Centrul de Îngrijire și Asistență Bistrița, județul Vâlcea, Centrul de Îngrijire și Asistență Zătreni, județul Vâlcea, Centrul de Îngrijire și Asistență Milcoiu, județul Vâlcea, Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Stâlp, județul Buzău și Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică pentru Persoane Adulte cu Handicap Fântânele, județul Prahova.

Menționăm principalele aspecte sesizate în cadrul activității de monitorizare efectuate în spitale de psihiatrie și în centre de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică, cuprinse în cadrul rapoartelor de vizită întocmite în cursul anului 2018.

*Au fost avute în vedere și rapoartele întocmite în anul 2018, urmare a vizitelor efectuate în cursul anului 2017, în următoarele unități: Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Jebel, județul Timiș și Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, județul Vrancea; Centrul de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică pentru persoane adulte cu handicap Nedelea, județul Prahova; Centrul de Recuperare și Reabilitare a Persoanelor cu Handicap Păstrăveni, județul Neamț; Centrul de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică pentru persoane adulte cu handicap Nedelea, județul Prahova; Centrul de Recuperare și Reabilitare a Persoanelor cu Handicap Păstrăveni, județul Neamț; Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Bălăceanca, județul Ilfov.

A. Spitale de psihiatrie, spitale de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță

Pe parcursul efectuării vizitelor au fost constatate **aspecte pozitive**, dintre care amintim: ●internarea se efectua cu acordul scris al pacientului, materializat prin semnarea consimțământului informat; ● existau rampe de acces pentru persoanele cu dizabilități; ●iluminatul natural și artificial, precum și ventilația, erau asigurate corespunzător, existau montați senzori de fum; ● pavilioanele erau dotate cu mobilier suficient și paturi în stare bună; ●pavimentul acoperit cu linoleum sanitarizat și pereții saloanelor erau într-o stare corespunzătoare de curățenie și igienă;● pacienții dispuneau de lenjerie de pat, pături și alte obiecte de cazarmament, curate și în stare bună; ● existau amenajări pentru persoanele cu dizabilități la grupurile sanitare sau pe holuri (bare de susținere, cabine de duș și scaune-wc adaptate pentru pacienții cu dizabilități fizice); ●persoanele internate serveau masa fie în sala de mese amenajată în blocul alimentară, fie în sălile de mese amenajate și dotate corespunzător

în cadrul secțiilor medicale; ●bolnavii diagnosticați cu afecțiuni cronice asociate (diabet zaharat, afecțiuni cardiace, digestive, hepatice etc.) beneficiau de meniu separat, conform recomandărilor medicului specialist; ●evoluția clinică sub tratament a bolnavilor era monitorizată zilnic de medicii psihiatri, iar schema terapeutică era revizuită în cazul în care simptomele clinice (somatice, psihice, comportamentale) impuneau această conduită, conform protocoalelor și ghidurilor terapeutice în vigoare; ●Spitalul de Psihiatrie Drăgoești era în proces de extindere cu încă un pavilion, urmând să se amenajeze spațiul administrativ, un sector destinat vizitării pacienților și alte spații necesare activității; ●existau curți interioare, amenajate corespunzător (un foișor, alee cu flori, pomi, băncuțe); ●zilnic erau prelevate probe alimentare, care erau păstrate într-un frigider special destinat acestui scop, timp de 48 de ore, conform prevederilor Ordinului Ministerului Sănătății nr. 976/1998 pentru aprobarea Normelor de igienă privind producția, prelucrarea, depozitarea, păstrarea, transportul și desfacerea alimentelor; ●administrarea tratamentului medical, supravegherea stării de sănătate și efectuarea îngrijirilor conform recomandărilor medicale erau acordate de personal calificat (asistenți medicali și infirmieri); ●există o linie de gardă în specialitatea psihiatrie; ●procedura de dezinfecție și deratizare se efectua periodic; parametrii de potabilitate ai apei respectau prevederile Legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile; ●blocul alimentar era amenajat și dotat în mod corespunzător.

Pe parcursul desfășurării activității de monitorizare, echipele de vizită din cadrul Domeniului de prevenire a torturii au constatat o serie de **deficiențe**. Pentru remedierea lor, Avocatul Poporului a formulat recomandări către conducerea unităților vizitate, prin intermediul raportului de vizită. În cadrul rapoartelor de vizită întocmite în anul 2018 au fost formulate **83 recomandări**, dintre care **58 în cazul rapoartelor întocmite urmare a vizitelor efectuate în anul 2018** la Spitalul de Psihiatrie Gătaia, județul Timiș, la Spitalul de Psihiatrie "Sf. Maria" Vedea, județul Argeș, la Spitalul de Psihiatrie Murgeni, județul Vaslui și la Spitalul de Psihiatrie Drăgoești, județul Vâlcea, precum și **25 de recomandări în cazul rapoartelor întocmite ca urmare a vizitelor efectuate în anul 2017**, la Spitalul de Psihiatrie Dumbrăveni, județul Vrancea și la Spitalul de Psihiatrie Jebel, județul Timiș.

*Menționăm încă de la început, demersurile efectuate de către Domeniul privind prevenirea torturii, ca urmare a sesizării din oficiu în legătură cu informațiile apărute în mass-media în anul 2017, având ca subiect **decesul unei paciente la Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Jebel, județul Timiș**. În acest context, Avocatul Poporului a dispus efectuarea unei vizite inopinate în data de 01.11.2017, la Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Jebel, județul Timiș.

Urmare a vizitei a fost întocmit un Raport în care s-a reținut că, pe fondul afecțiunii psihice de care suferea, pacienta a părăsit pavilionul unde era internată profitând de lipsa de atenție din partea personalului de îngrijire. Infirmiera de serviciu a constatat lipsa pacientei. În momentul constatării dispariției, nu s-a procedat în totalitate în conformitate cu prevederile procedurii de părăsire neavizată a Spitalului, medicul de gardă anunțând doar telefonic autoritățile, cât și pe fiica pacientei. Conform procedurii operaționale "pentru cazurile bolnavilor care nu pot fi recuperați imediat după părăsirea spitalului, poliția va fi anunțată atât telefonic, cât și prin adresă scrisă".

Medicul curant al pacientei decedate a precizat că în data de 29.06.2017, în jurul orei 17.30 a fost anunțat telefonic la domiciliu, de către medicul de gardă că aceasta a părăsit spitalul. Externarea din oficiu a pacientei a fost efectuată în data de 29.06.2017, ora 17 (oră la care nu a fost găsită).

Din documentele prezentate și din discuțiile purtate cu conducerea interimară a Spitalului de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Jebel, a rezultat că medicul de gardă a

organizat conform procedurii interne căutarea sistematică a pacientei cu personalul secției, atât în incinta spitalului (zonele accesibile), cât și împrejurimile acestuia (Gara Jebel, comuna Obad, șoseaua Ciacova și comuna Pădureni). Căutările pacientei au rămas fără rezultat.

În data de 31.07.2017, după mai mult de 30 de zile, cadavrul pacientei dispărute a fost găsit în stare avansată de putrefacție, în incinta Spitalului de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Jebel, într-un loc greu accesibil acoperit de vegetație. Conform procedurilor interne ale spitalului, au fost anunțate telefonic organele de poliție (Poliția Deta, Secția 9 Poliția rurală Jebel), care au demarat acțiunile de identificare a persoanei găsite decedate și cercetarea circumstanțelor în care a survenit decesul.

În certificatul medical constatator al decesului, emis de Institutul de Medicină Legală Timișoara, la data de 03.08.2017, s-a stabilit drept cauză a decesului „Fibroză miocardică”.

Echipa de vizită a constatat în Raportul de vizită că **au existat deficiențe în supravegherea pacientei decedate, fapt care a permis părăsirea pavilionului secției medicale de către aceasta, și a făcut posibilă producerea evenimentului. Avocatul Poporului a recomandat Spitalului de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Jebel, județul Timiș, urgentarea amenajării curții interioare prin defrișarea în totalitate a zonei cu vegetație abundentă, crescută spontan, pentru îmbunătățirea supravegherii și evitarea unor evenimente neprevăzute, ținând cont de patologia psihiatrică a pacienților.**

Referitor la această Recomandare, conducerea centrului a precizat că în următoarele două săptămâni se va face o evaluare a terenului curții interioare de către Biroul administrativ al unității și se vor estima lucrările necesare în vederea achiziționării serviciilor unei firme de profil pentru defrișare-amenajare, la momentul aprobării bugetului unității pe anul 2018.

Avocatul Poporului a solicitat Ministerului Sănătății dispunerea măsurii legale pentru soluționarea acestei situații și informarea instituției Avocatului Poporului, care ne-a comunicat că a solicitat Direcției de Sănătate Publică a județului Timiș verificarea aspectelor constatate și recomandările formulate în vederea îmbunătățirii tratamentului pacienților și a prevenirii torturii și pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante. Potrivit răspunsului Ministerului Sănătății, Biroul administrativ al spitalului a evaluat terenul curții interioare a spitalului și a încheiat un contract de prestări servicii cu o firmă specializată pentru amenajarea și întreținerea spațiilor verzi în perioada iunie-octombrie 2018. La data controlului, s-a observat că spațiul verde aflat între pavilioane era întreținut corespunzător. În zona de nord a amplasamentului spitalului, aflat lângă calea ferată, vegetația era întreținută corespunzător lângă alee, dar existau două rânduri de arbori și arbuști cu înălțimi variate. În bugetul aprobat pentru anul 2018, la capitolul Alte cheltuieli cu venituri și servicii, a fost prevăzută suma de 30000 lei, din care s-a cheltuit suma de 26837 lei pentru întreținerea spațiilor verzi în luna iunie 2018.

Reținem, în continuare, dintre **deficiențele constatate, recomandările formulate și răspunsurile primite:**

*Au transmis răspunsuri până la momentul redactării prezentului raport, următoarele unități vizitate: Spitalul de Psihiatrie Gătaia, județul Timiș, Spitalul de Psihiatrie Drăgoiești, județul Vâlcea, Spitalul de Psihiatrie Dumbrăveni, județul Vrancea și Spitalul de Psihiatrie Jebel, județul Timiș.

Referitor la condițiile de cazare:● la Spitalul de Psihiatrie "Sfânta Maria" Vedea, județul Argeș s-a constatat supraaglomerarea majorității saloanelor. Spațiul de deplasare printre paturi era foarte limitat și nu exista loc pentru noptiere sau dulapuri pentru depozitarea lucrurilor personale. Reprezentanții Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de

detenție au reiterat următoarele norme CPT: crearea unui mediu terapeutic pozitiv implică, înainte de toate, asigurarea unui spațiu suficient pentru fiecare pacient (...) Este de dorit să se pună la dispoziție măsuțe de pat și șifoniere (...) trebuie subliniată importanța existenței unui loc în care pacienții să își depună obiectele personale și pe care să îl poată închide cu cheia; absența unei astfel de posibilități poate afecta sistemul de securitate și de autonomie al pacientului. **Recomandare:** ● cu privire la supraaglomerarea constatată în saloanele spitalului s-a recomandat conducerii spitalului continuarea demersurilor către Consiliul Județean Argeș pentru urgentarea demarării lucrărilor de extindere a spitalului; de asemenea, în cazul saloanelor în care paturile erau poziționate foarte apropiat unul de altul, spațiul de deplasare printre paturi fiind foarte limitat și nu exista loc pentru noptiere sau dulapuri pentru depozitarea lucrurilor personale, să fie analizată posibilitatea de reducere a numărului de paturi.

● nu erau asigurați minim 7 m²/pat în saloanele curente, respectiv minim 8 m²/pat în rezervă, conform prevederilor Anexei 3, art.5, alin. a) și b) din Ordinul nr. 914/2006 pentru aprobarea normelor privind condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un spital în vederea obținerii autorizației sanitare de funcționare, cu modificările și completările ulterioare (*Spitalul de Psihiatrie Gătaia, județul Timiș*); **Recomandare:** analizarea posibilității pentru asigurarea ariei utile minime de 7 m²/pat în saloanele curente, respectiv 8 m²/pat în rezervă conform prevederilor legale. **Răspuns:** au fost începute lucrările de reabilitare a parterului pavilioanelor 26, 28 și 33, lucru ce va permite redistribuirea paturilor de pe secții și implicit desconggestionarea acestora.

● capacitatea *Spitalului de Psihiatrie Murgeni* era depășită la momentul efectuării vizitei, ceea ce determina imposibilitatea asigurării de către administrația spitalului a patului individual fiecărui pacient, sala de mese avea o suprafață insuficientă pentru servirea mesei de către toți pacienții, băile nu erau amenajate pentru a putea fi utilizate și de persoanele cu deficiențe locomotorii, iar unele praguri din interior puteau obstrucționa accesul persoanelor imobilizate în fotolii rulante. **Recomandări:** asigurarea condițiilor de cazare corespunzătoare prin: ● asigurarea patului individual fiecărui pacient; ● amenajarea unei săli de mese cu o suprafață suficientă pentru servirea mesei de către pacienți în cel mult două serii; ● amenajarea unor băi pentru a putea fi utilizate de persoanele cu deficiențe locomotorii; ● eliminarea pragurilor din interior care obstrucționează accesul persoanelor imobilizate în fotolii rulante.

● izolatoarele vizitate nu erau amenajate și nu dispuneau de dotările minimale în conformitate cu prevederile art. 8 alin. (4), (5) și (6) din Ordinul nr. 488/2016 pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002 (*Spitalul de Psihiatrie Gătaia, județul Timiș, Spitalul de Psihiatrie Drăgoiești, județul Vâlcea, Spitalul de Psihiatrie Murgeni, județul Vaslui*). La **recomandarea Avocatului Poporului** de a amenaja corespunzător și de a dota izolatoarele, conform prevederilor legale, conducerea Spitalului de Psihiatrie Drăgoiești a comunicat că, la nivelul spitalului, s-a identificat în Pavilionul II o cameră în care va fi amenajat un izolator. De asemenea, s-a efectuat adresa către ordonatorul principal de credite pentru asigurarea finanțării amenajării unui izolator.

● existau unele saloane care nu erau dotate cu niciun fel de mobilier (masă, scaune, noptiere), cu excepția paturilor. În aceste saloane nu erau respectate prevederile Ordinului Ministrului Sănătății nr. 914 din 26 iulie 2006 pentru aprobarea normelor privind condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un spital în vederea obținerii autorizației sanitare de funcționare, Anexa 3, Norme privind structura funcțională a compartimentelor și serviciilor din spital, Capitolul I Organizarea secțiilor medicale, articolul 7 „Următoarele dotări minime sunt obligatorii în salon: c) pat și noptieră cu dulap la fiecare pat; d) o masă cu scaune la

fiecare salon”. Potrivit răspunsului *Spitalului de Psihiatrie Gătaia, județul Timiș*, au fost începute lucrările de reabilitare a parterului pavilioanelor 26, 28 și 33, lucru ce va permite redistribuirea paturilor de pe secții și implicit descongestionarea acestora.

Referitor la protecția juridică a pacienților: ● nu exista o procedură referitoare la prevenirea abuzurilor care să conțină prevederi referitoare la identificarea, semnalarea și soluționarea cazurilor de abuz și neglijență asupra pacienților, care sunt îndatoririle personalului angajat în relația cu pacienții, care sunt modalitățile de notificare a incidentelor deosebite și care sunt modalitățile de protecție a pacienților împotriva abuzului, neglijării, discriminării, a tratamentului degradant sau inuman (*Spitalul de Psihiatrie Murgeni*); ● unele registre nu erau întocmite, motivat de faptul că informațiile respective erau cuprinse în fișele pacienților: Registrul de evidență a cazurilor de abuz, neglijare și discriminare, Registrul de evidență a incidentelor deosebite, Registrul medico-legal, Registrul sesizărilor și reclamațiilor, Registrul de evidență psihologică (*Spitalul de Psihiatrie Murgeni*); ● s-au constatat și cazuri de documente (consimțământul informat al pacientului, contractul terapeutic) care nu erau semnate de pacient sau de reprezentantul legal al acestuia (*Spitalul de Psihiatrie Murgeni*). **Recomandări:** ● elaborarea de urgență a unei proceduri privind identificarea, semnalarea și soluționarea cazurilor de abuz și neglijență asupra pacienților, care să cuprindă toate prevederile referitoare la posibilele cazuri de abuz asupra acestora, care sunt îndatoririle personalului angajat în relația cu pacienții, care sunt modalitățile de notificare a incidentelor deosebite și care sunt modalitățile de protecție a pacienților împotriva abuzului, neglijării, discriminării, a tratamentului degradant sau inuman, precum și aducerea acestei proceduri la cunoștința personalului angajat și pacienților *Spitalului de Psihiatrie Murgeni*; ● întocmirea registrelor medicale (Registrul de conținere, pentru mărci traumatice) și a documentelor referitoare la consimțământul informat al pacientului sau contractul terapeutic, conform prevederilor legale.

● nu exista întocmit Registrul măsurilor de conținere și izolare conform prevederilor legale cuprinse în Ordinul nr. 488/2016, art. 8 alin. (4,5,6) pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002 (*Spitalul de Psihiatrie Gătaia, județul Timiș, Spitalul de Psihiatrie Drăgoiești, județul Vâlcea*). **Recomandare:** întocmirea Registrului măsurilor de conținere și izolare conform prevederilor legale. **Răspuns:** conducerea Spitalului de Psihiatrie Gătaia a menționat că acest registru a fost implementat de la data de 01.05.2018 și elaborat conform recomandărilor primite în cursul efectuării vizitei. De asemenea, conducerea Spitalului de Psihiatrie Drăgoiești a transmis un răspuns în care a precizat că s-a întocmit registrul de izolare și conținere, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

● la *Spitalul de Psihiatrie "Sfânta Maria" Vedeia*, în Procedura operațională privind internarea voluntară a pacienților era precizat că, la internare, odată ajunși în salon, pacienții erau informați de asistenta de tură cu privire la regulamentul spitalului, drepturi și obligații. Asistenta aducea la cunoștința pacienților și le dădea să semneze în FOCG, Consimțământul informat, ceea ce contravenea art. 29 alin. (1) din Legea nr. 487/2002, republicată, care prevede obligația medicului psihiatru de a obține consimțământul pacientului și de a respecta dreptul acestuia de a fi asistat în acordarea consimțământului, în alcătuirea și în punerea în aplicare a programului terapeutic. Toate dosarele verificate în mod aleatoriu de către membrii echipei de vizită aveau atașat Consimțământul informat. În majoritatea cazurilor acesta era semnat de către pacienți. *Existau însă și situații în care Consimțământul informat nu era semnat (existând doar semnătura și ștampila medicului psihiatru) sau era semnat de pacientul pus sub interdicție judecătorească (situație în care consimțământul este valabil numai în cazul în care era semnat de către reprezentantul legal al pacientului).* Echipa de vizită a amintit

conducerii spitalului cazurile în care, conform prevederilor legale, medicul psihiatru poate institui tratamentul fără obținerea consimțământului pacientului: • comportamentul pacientului reprezintă un pericol iminent de vătămare pentru el însuși sau pentru alte persoane; • pacientul nu are capacitatea psihică de a înțelege starea de boală și necesitatea instituirii tratamentului medical și nu are un reprezentant legal ori nu este însoțit de un reprezentant convențional; • pacientul este minor sau pus sub interdicție, caz în care medicul psihiatru este obligat să solicite și să obțină consimțământul reprezentantului legal. Echipa de vizită a apreciat faptul că, în spital, pacienții puși sub interdicție erau implicați în procesul de luare a deciziei privind intervențiile medicale (aspect care era menționat și în Regulamentul de Organizare și Funcționare al spitalului și era în concordanță cu normele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii), dar a precizat că, *obținerea consimțământului pacientului (atunci când este posibil) poate completa, dar în niciun caz suplini consimțământul reprezentantului legal.*

Din verificarea dosarelor, echipa de vizită a constatat situația unor pacienți care au avut multiple internări în spital în perioada 2016-2018, sub diagnosticul de schizofrenie paranoidă și tulburare afectivă bipolară. Toate internările au fost voluntare. În cazul unuia dintre pacienți s-a constatat că ultimul formular de consimțământ informat nu era semnat, iar în cazul altui pacient, formularele de consimțământ prezentau, în dreptul semnăturii pacientului, semnături diferite. *Pacienții nu aveau desemnați reprezentanți convenționali și nici nu exista vreo dovadă în sensul sesizării Autorității Tutelare din unitatea administrativ-teritorială în care pacienții își aveau domiciliul sau reședința.*

Toate aceste aspecte au ridicat suspiciuni cu privire la informarea efectivă a pacienților (sau a reprezentantului legal, în cazul persoanelor puse sub interdicție) asupra tratamentului și procedurilor terapeutice și implicit, posibilitatea acestora de a accepta sau refuza în cunoștință de cauză conduita terapeutică propusă. În acest context, reprezentanții Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție au menționat **poziția Comitetului European pentru Prevenirea Torturii, referitoare la obținerea consimțământului liber și informat al pacientului: "fiecare pacient capabil, internat voluntar sau nevoluntar, ar trebui să aibă posibilitatea să refuze tratamentul sau orice altă intervenție medicală; orice derogare de la acest principiu fundamental ar trebui să fie prevăzută în lege și să se refere doar la circumstanțe excepționale clar și strict definite"**.

Recomandări: • obținerea consimțământului informat de către medicul psihiatru – având în vedere că asistenta de tură aducea la cunoștința pacienților și le dădea să semneze în FOCG consimțământul informat; • semnarea consimțământului informat, de către pacient, în toate cazurile de internare voluntară, iar în cazul pacienților puși sub interdicție, semnarea consimțământului informat de către reprezentantul legal al acestuia – având în vedere că existau situații în care consimțământul informat nu era semnat (existând doar semnătura și stampila medicului psihiatru) sau era semnat de pacientul pus sub interdicție judecătorească.

Referitor la asistența medicală: • s-a constatat *un deficit de personal medical și de îngrijire* (situație care ar putea afecta calitatea actului medical, medicii psihiatri resimțind acut fenomenul de suprasolicitare și dorindu-și să poată alocă mai mult timp pacienților). **Recomandare:** efectuarea demersurilor necesare în vederea încadrării de personal pe posturile vacante, scoaterea la concurs a posturilor vacante, pentru asigurarea calității actului medical. **Răspuns:** cu privire la efectuarea demersurilor necesare în vederea încadrării de personal pe posturile vacante având în vedere necesitatea asigurării unor servicii medicale și psihologice la standarde corespunzătoare pentru această categorie de pacienți, având în vedere afecțiunile psihice severe ale pacienților internați în această unitate (medic specialist psihiatru, radiolog, ergoterapeut, psiholog/psihoterapeut, infirmieri, îngrijitori), *conducerea Spitalului*

de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni a menționat că aspectul este în agenda de lucru a Comitetului Director, cu caracter permanent.

Față de răspunsul transmis pentru fiecare recomandare în parte, a termenului în care vor fi luate măsuri pentru conformarea cu conținutul acestora, precum și faptul că scopul efectuării vizitei a fost îndeplinit parțial, s-a propus efectuarea unei noi vizite care va avea ca obiect implementarea recomandărilor transmise Spitalului de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, județul Vrancea.

- la *Spitalul de Psihiatrie "Sfânta Maria" Vedea*, județul Argeș s-a constatat în unele dintre foile de observație verificate consemnarea datei de externare în avans, justificarea fiind că pacienții sunt propuși la externare în luna următoare atunci când în luna în curs s-a epuizat plafonul decontărilor, negociat prin contractul cu Casa de Asigurări de Sănătate Argeș, astfel că se prelungea durata internării pacienților din motive financiare, de decontare a serviciilor medicale și nu din considerente medicale. **Recomandare:** externarea pacienților în funcție de starea de sănătate; consemnarea diagnosticului la externare și a datei externării strict la data externării pacienților - având în vedere că se prelungea durata internării pacienților din motive financiare, de decontare a serviciilor medicale, iar în unele FOCG s-a constatat consemnarea în avans a datei externării/ modificarea datei externării sau lipsa consemnării diagnosticului la externare.

Referitor la asistența psihologică:

- psihologii utilizau un registru medical standard folosit în spital, cu rubricația necorespunzătoare pentru asistența psihologică desfășurată; ● nu erau întocmite fișe de consiliere psihologică, și nici protocoale redactate în urma ședințelor de psihoterapie; ● nu era întocmit un registru de evenimente deosebite ● cabinetele psihologice nu beneficiau de calculator cu imprimantă, fiind astfel necesară achiziționarea unui calculator pentru cabinetele psihologice, pentru ușurarea administrării testelor și păstrarea unei evidențe electronice a actelor psihologice (evaluări, consilieri), păstrarea în dublu exemplar a evaluărilor trecute în foaia de observație etc. (*Spitalul de Psihiatrie Gătaia, județul Timiș*); **Recomandări:** ● asigurarea dotării tehnice și metodologice de specialitate necesare desfășurării activității profesionale de către psihologi; ● utilizarea de către fiecare psiholog a Registrului de evidență a actelor profesionale, emis de Colegiul Psihologilor din România, care să fie numerotat, șampilat și înregistrat la secretariatul unității; ● elaborarea de către psihologi a planurilor individualizate de intervenție pentru fiecare pacient inclus în program de consiliere sau psihoterapie, cu precizarea obiectivelor și a activităților recomandate pentru atingerea obiectivelor; ● intensificarea serviciilor complementare de îngrijiri de sănătate mentală cu rol în recuperarea pacienților, precum consilierea psihologică și psihoterapia și completarea Fișelor de consiliere psihologică și a protocoalelor de psihoterapie; ● întocmirea unui Registru de evenimente deosebite, cu detalierea situației apărute și recomandări pentru soluționarea acesteia. **Răspuns:** va fi achiziționat cu prioritate mobilier nou pentru cabinetele psihologilor (în special dulapuri pentru fișele pacienților), precum și teste psihologice cu licență. Aceste achiziții vor fi efectuate până la data de 01.12.2018. Registrul de evidență a actelor profesionale va fi implementat începând cu data de 01.11.2018. Psihologii vor începe elaborarea planurilor individualizate de intervenție de la data de 01.11.2018. A fost elaborat un plan de către un psiholog, care va permite extinderea și înmulțirea activităților de ergoterapie. De asemenea, a început reabilitarea sălii de sport, lucru ce va permite desfășurarea de activități fizice în incinta ei. Odată cu terminarea reabilitării pavilionului 28, vor fi amenajate săli de jocuri pentru pacienți. Toate aceste acțiuni vor duce la îmbunătățirea îngrijirilor complementare de sănătate mentală. Registrul de evenimente deosebite a fost implementat începând cu data de 01.05.2018, la recomandarea formulată în timpul vizitei. ●

nu era elaborată nicio procedură privind asistența psihologică; ● actele profesionale erau înregistrate într-un registru medical standard folosit în spital (Registru de consultații), neînregistrat la secretariatul unității, care avea o rubrică necorespunzătoare pentru asistența psihologică desfășurată; ● număr mult prea mic de intervenții psihologice, insuficient pentru a asigura nevoile pacienților de evaluare, consiliere și psihoterapie, iar în registru nu era consemnat tipul de activitate psihologică oferită (consiliere, evaluare etc.), conform declarațiilor psihologului se făcea și consiliere/psihoterapie, dar consemnările verificate erau la modul unei evaluări nespecifice, cu formulări repetitive, fără a fi urmate de recomandările necesare; ● nu existau recomandări ulterioare evaluării psihologice, stabilirea unui plan de intervenție psihologică pentru pacienți (*Spitalul de Psihiatrie Drăgoești, județul Vâlcea*).

Recomandări: ● utilizarea Registrului de evidență a actelor profesionale, emis de Colegiul Psihologilor din România, care să fie numerotat, ștampilat și înregistrat la secretariatul unității și elaborarea de către psiholog a procedurilor privind asistența psihologică; ● eficientizarea procesului de evaluare psihologică prin achiziționarea și utilizarea instrumentelor adecvate (teste psihologice validate științific, pentru deservirea nevoilor de evaluare psihologică); ● intensificarea ședințelor de consiliere psihologică și completarea ulterioară de către psiholog a Fișelor de consiliere, asigurarea psihoeducației pentru pacienți și familiile acestora; ● întocmirea unui program zilnic de intervenție psihologică, astfel încât toate persoanele să beneficieze în mod regulat de activități de natură psihologică și consemnarea specifică a tipului de activitate psihologică oferită (consiliere, evaluare, psihoterapie) la o rubrică corespunzătoare din Foaia de observație a pacientului; ● realizarea evaluărilor psihologice și întocmirea de recomandări terapeutice pentru recuperare, stabilirea unui set de măsuri și intervenții psihologice specifice, centrate pe problemele identificate (programe de intervenție psihologică specifică, individuale sau de grup, cu scopuri clare, structurate pe ședințe, conform nevoilor de natură psihologică identificate). **Răspuns:** conducerea Spitalului de Psihiatrie Drăgoești a comunicat următoarele: s-a întocmit registrul de evidență a actelor profesionale emis de Colegiul Psihologilor din România; în anul 2019 se vor achiziționa instrumente adecvate pentru procesul de evaluare psihologică; s-a anexat în F.O.C.G. un formular ce cuprinde fișa de consiliere psihologică, evaluarea psihologică, recomandări terapeutice și planul de măsuri terapeutice.

● activitatea psihologică nu era asigurată în mod corespunzător în cadrul *Spitalului de Psihiatrie Murgeni, județul Vaslui*, din cauza lipsei unui psiholog angajat, a unui cabinet de psihologie și a procedurilor în domeniu, activitățile de consiliere psihologică erau consemnate într-un caiet care nu respecta standardele impuse de Colegiul Psihologilor din România.

Recomandări: efectuarea demersurilor necesare în vederea îmbunătățirii asistenței psihologice a pacienților prin: ● angajarea de urgență a unui psiholog și a unui ergoterapeut pentru decongestionarea activității psihologice; ● amenajarea unui cabinet psihologic conform standardelor specifice Legii 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, care să asigure intimitatea actului psihologic; ● întocmirea registrului unic al actelor profesionale și a rapoartelor de consiliere psihologică și de intervenție în caz de criză; ● elaborarea unei proceduri specifice activităților psihologice și a unui program de lucru, cu respectarea normelor în vigoare pentru fiecare tip de activitate (terapie în grup etc.); ● dezvoltarea de programe terapeutice specifice fiecărei tulburări, conform protocoalelor terapeutice: terapia memoriei (amintiri), exerciții psihomotorii, stimularea multisenzorială, alte forme de terapie socială, ocupațională, prin muzică, dans etc.

● la **Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Jebel**, județul Timiș implicarea pacienților în ocupații active și adaptate mediului social și cultural din care

proveneau se putea realiza limitat datorită resurselor umane insuficiente. Spitalul avea angajați doar 2 ergoterapeuți, cu program zilnic de 8 ore, în prima parte a zilei, astfel numărul pacienților care beneficiau de activitățile ergoterapeutice, conform declarațiilor psihologilor, era limitat ca urmare a personalului insuficient și a altor activități care aveau loc tot în acest interval (medicație, masă etc.). **Recomandare:** ● asigurarea implicării unui număr cât mai mare de pacienți în activități de recuperare și reabilitare, activități de grup, activități de terapie ocupațională, de recreere, activități specifice pentru readaptarea profesională, prin suplimentarea posturilor de instructori ergoterapie. **Răspuns:** ● conducerea a decis reevaluarea necesarului de posturi de instructori ergoterapie, prin consultare cu medicii șefi de secție, apoi solicitarea la Ministerul Sănătății de a mări numărul de posturi prevăzut de normativ la această categorie, deoarece, la momentul efectuării vizitei, normativul de personal nu prevedea posturi suplimentare de ergoterapeuți peste numărul de două ocupate deja la nivelul unității. ● cunoscând nevoia de implicare zilnică, a fiecărui pacient în activități de terapie ocupațională, de recreere și reabilitare, conducerea unității a comunicat o nouă circulară către toate secțiile cu paturi, prin care se solicita reorganizarea timpului pacienților și al personalului existent în secții, astfel încât fiecare pacient să fie antrenat în activități, cu completarea orarului zilnic de activități efectuate, într-o fișă tip care va rămâne la Foaia de observație clinică a pacientului.

Referitor la asistența socială: ● activitatea asistentului social nu se defășura după o programare într-o anumită unitate de timp – săptămână, lună, trimestru etc. ● activitatea de mediere și consiliere desfășurată cu membrii familiilor pacienților nu era cuantificabilă întrucât nu exista o evidență sau un registru al ședințelor de consiliere desfășurate în mod direct sau telefonic cu aparținătorii; ● în planurile de recuperare ale pacienților nu exista o rubrică care să conțină date referitoare la recuperarea/reintegrarea socială a pacientului și care să fie completată de asistentul social din spital; ● nu exista niciun alt document/fișă referitoare la pacienți și care să conțină o rubrică referitoare la aspecte de ordin social pe care asistentul social să o completeze; ● documentele pacienților erau dificil de căutat și de identificat în dosarele acestora, toate documentele unui dosar fiind păstrate într-o singură folie de plastic; ● nu exista o abordare multidisciplinară a recuperării și reintegrării pacientului la nivelul spitalului (*Spitalul de Psihiatrie Murgeni*). **Recomandare:** efectuarea demersurilor necesare în vederea îmbunătățirii asistenței sociale prin: ● planificarea activităților care sunt propuse pentru a fi desfășurate, informarea pacienților cu privire la calendarul activităților care urmează a se desfășura și afișarea planificării în locuri tranzitate și vizibile pentru pacienți, acest aspect contribuind la crearea unui mediu sigur și previzibil pentru aceștia; ● gestionarea mai bună a dosarelor individuale ale pacienților prin facilitarea accesului la documente, ordonarea acestora pe secțiuni (situație medicală, situație socială, acte de stare civilă și de identitate, etc) și respectarea criteriului cronologiei actelor; ● înființarea unui registru în care să fie consemnate ședințele de consiliere (telefonice sau față în față) efectuate de asistentul social cu aparținătorii, instrument relevant pentru cuantificarea activității asistentului social, dar și util în gestionarea cazuisticii sociale a spitalului.

● la *Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Jebel*, județul Timiș nu existau amenajări pentru persoanele cu dizabilități la grupurile sanitare sau pe holuri (bare de susținere, cabine duș și wc adaptate pentru pacienți cu dizabilități fizice). **Recomandare:** amenajarea în toate secțiile a unor facilități la grupurile sanitare astfel încât să poată fi utilizate și de către persoanele cu dizabilități. **Răspuns:** achiziția și dotarea cu mobilier și aparatură de birou este stopată, în baza Ordonanței de urgență nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene.

Amenajarea spațiilor indicate și instalarea sistemului de supraveghere video se află pe lista de priorități a spitalului, urmând a se realiza în funcție de bugetul alocat unității pe anul 2018.

Alte aspecte care pot constitui factori de risc pentru tortură sau tratamente crude, inumane sau degradante aplicate persoanelor internate:

• în *Spitalul de Psihiatrie "Sfânta Maria" Vede*, județul Argeș erau întocmite Procedura de internare nevoluntară și un Protocol în care era prezentat modul de lucru în cazul internării nevoluntare. Conform procedurii, o persoană putea fi internată nevoluntar, numai dacă un medic abilitat din cadrul spitalului constata: •prezența comportamentului violent acut pe fondul unei tulburări psihice; •prezența riscului evident și iminent de vătămare pentru sine sau pentru alte persoane din cauza unei tulburări psihice; •motive medicale întemeiate care indicau faptul că absența instituirii imediate a unui tratament adecvat ar crește riscul pentru un comportament care aduce vătămare pentru sine sau pentru alte persoane sau deteriorarea gravă a sănătății mintale (cazurile prevăzute în Norma de aplicare a Legii nr. 487/2002 a sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice, republicată) și *dacă pacientul refuza să semneze consimțământul informat* (care i se prezenta în vederea semnării, în momentul internării) în primele 24 - 72 de ore de la internare. *Mențiunea din urmă contravine art. 58 din Legea nr. 487/2002, republicată*, conform căruia medicul psihiatru, după evaluarea stării de sănătate mintală a persoanei aduse și după aprecierea oportunității internării nevoluntare, are obligația de a informa imediat persoana respectivă și reprezentantul legal al acesteia cu privire la hotărârea de a o supune unui tratament psihiatric, precum și cu privire la propunerea de a o supune internării nevoluntare.

De asemenea, *atât procedura cât și protocolul redau integral textul de lege referitor la internarea nevoluntară, fără să existe o operaționalitate a acesteia, în sensul detalierii activităților necesare în cazul internării nevoluntare; nu exista o armonizare cu Ordinul ministrului sănătății nr. 488/2016 de aprobare a Normei de aplicare a Legii nr. 487/2002, republicată.*

În spital, *Comisia de internare nevoluntară era alcătuită din doi medici psihiatri și un asistent social, fapt care contravine art. 61 alin. (2) din Legea nr. 487/2002, republicată* care prevede următoarea componență a acestei comisii: 2 psihiatri și un medic de altă specialitate sau un reprezentat al societății civile, aleși de managerul spitalului. Modalitatea de desemnare, procedura de selecție și condițiile pe care trebuie să le îndeplinească reprezentanții societății civile sunt precizate în art. 19 din Norma de aplicare a Legii nr. 487/2002, republicată și anume persoana propusă ca reprezentant al societății civile (de către organizații neguvernamentale care desfășoară activități în domeniul sănătății mintale sau al protecției drepturilor omului) trebuie să îndeplinească următoarele condiții: desfășoară activități în domeniul sănătății mintale sau al protecției drepturilor omului; are capacitate deplină de exercițiu; nu are antecedente penale; are minimum 5 ani vechime ca angajat al organizației.

Conform informațiilor furnizate de personalul *Spitalului de Psihiatrie "Sfânta Maria" Vede, județul Argeș*, au existat solicitări de a face parte din comisie din partea conducerii Asociației pentru Drepturile Pacienților, *dar nu au fost soluționate favorabil.*

La solicitarea echipei de vizită, administrația spitalului nu a prezentat Registrul unic de evidență centralizată a internărilor nevoluntare, care trebuia să existe și să fie întocmit conform art. 16 din Norma de aplicare a Legii nr. 487/2002, republicată.

În spital, procedura de internare nevoluntară nu a fost aplicată în perioada 2017 – 2018 (până la data efectuării vizitei), ultima internare nevoluntară fiind efectuată în luna iunie 2016. Reprezentanții MNP au verificat aplicarea procedurii de internare nevoluntară, constatând următoarele aspecte:

- la Foaia de Observație Clinică Generală (FOCG) *nu era atașată dovada informării pacientului cu privire la dispunerea măsurii internării nevoluntare* (astfel cum prevede art. 58 alin. 1 din Legea nr. 487/2002, republicată: medicul psihiatru, după evaluarea stării de sănătate mintală a persoanei aduse și după aprecierea oportunității internării nevoluntare, are obligația de a informa imediat persoana respectivă și reprezentantul legal al acesteia (...) cu privire la propunerea de a o supune internării nevoluntare.);
- era menționată informarea aparținătorilor (în cazul pacientului nu era desemnat reprezentant legal/convențional), care nu înlocuiește însă obligația de informare a pacientului;
- *nu era atașată nici dovada comunicării Hotărârii Comisiei de internare nevoluntară către pacient* (astfel cum prevede art. 61 alin. 5 din Legea nr. 487/2002, republicată și art. 7 alin. 20 din Norma de aplicare: decizia de internare nevoluntară a comisiei se va consemna în dosarul medical al pacientului și va fi comunicată de îndată, în scris, acestuia).

- *la dosarul pacientului nu existau:* dovada comunicării către pacient a Hotărârii de menținere a măsurii internării nevoluntare și a sentinței civile prin care Judecătoria Pitești a confirmat măsura internării medicale; în lipsa informării, pacientul este privat de posibilitatea de a contesta măsura/hotărârea luată/dispusă, având în vedere, în cazul hotărârii instanței de judecată prevederile art. 62 alin. 8 din Legea nr. 487/2002, republicată: Hotărârea instanței poate fi atacată cu recurs, în termen de 3 zile de la pronunțare, pentru cei prezenți, sau de la comunicare, pentru cei lipsă.

- a fost înregistrată situația unui pacient în cazul căruia, deși Comisia de revizuire a procedurii de internare nevoluntară a constatat că nu mai sunt îndeplinite condițiile menținerii internării nevoluntare (în 8 august 2016), iar conducerea spitalului a sesizat în termen legal Judecătoria Pitești (în 9 august 2016), *a rămas internat nevoluntar pentru un interval de timp nepermis de lung (3,5 luni), urmare a pronunțării instanței în data de 7 noiembrie 2016* (primul termen de judecată a fost stabilit în data de 20 octombrie 2016 – dată recomandată), hotărârea fiind comunicată spitalului la data de 15 noiembrie 2016.

Conducerea spitalului a formulat în mod repetat cereri de preschimbare de termen în sensul programării la o dată anterioară celei fixate de instanță, inclusiv o petiție adresată către Biroul de informare și relații publice din cadrul Judecătoriei Pitești, prin care solicita judecarea în urgență a cererii, conform prevederilor legale. Din înscrisurile prezente la dosarul pacientului respectiv a reieșit însă că instanța de judecată nu considera acțiunea de încetare a internării nevoluntare o cauză urgentă.

În această situație, în condițiile în care Procedura de internare nevoluntară prevedea că pacientul va fi externat numai după ce instanța de judecată va confirma încetarea măsurii internării nevoluntare, prin hotărâre judecătorească, pacientul respectiv a fost privat de libertate mai mult de 90 de zile. Comisia s-a întrunit lunar în acest interval și a menținut hotărârea anterioară în sensul încetării condițiilor care au impus internarea nevoluntară.

Față de aspectele menționate și având în vedere prevederile art. 65 alin. (4) raportate la prevederile art. 62 alin. (1) din Legea nr. 487/2002, republicată: judecarea cererii privind confirmarea încetării internării nevoluntare se face în regim de urgență, în camera de consiliu, în temeiul art. 4 din Legea nr. 35/1997, republicată, echipa MNP a sesizat Consiliul Superior la Magistraturii.

Recomandare: • *armonizarea Procedurii operaționale de internare nevoluntară și a Protocolului cu prevederile Legii nr. 487/2002, republicată și a Normei de aplicare, în sensul: respectării art. 58 din Legea nr. 487/2002, republicată, conform căruia medicul psihiatru, după aprecierea oportunității internării nevoluntare, are obligația de a informa imediat persoana respectivă și reprezentantul legal al acesteia cu privire la hotărârea de a o supune unui tratament psihiatric, precum și cu privire la propunerea de a o supune internării*

nevoluntare; •detalierii activităților necesare în cazul internării nevoluntare - având în vedere că procedura se declanșa dacă pacientul refuza să semneze consimțământul informat (care i se prezenta în vederea semnării, în momentul internării) în primele 24 - 72 de ore de la internare și nu exista o operaționalitate efectivă a procedurii;

• În timpul examinării dosarelor pacienților de la *Spitalul de Psihiatrie Murgeni*, județul Vaslui, au fost identificate câteva contracte de sponsorizare prin care pacienții spitalului sponsorizau Asociația TERAPSI Murgeni cu diferite sume de bani (de cele mai multe ori sumele variau între 2000 și 6000 lei). Bani pe care pacienții îi ofereau asociației drept sponsorizare proveneau din încasarea drepturilor legale pe care aceștia le aveau (pensie de invaliditate, indemnizație pentru grad de handicap etc.). S-a constatat că în anul 2017 un număr de 66 de pacienți au sponsorizat asociația. Situația identificată a ridicat suspiciuni membrilor echipei de vizită cu privire la modul de determinare a pacienților pentru a sponsoriza Asociația TERAPSI Murgeni, deoarece președintele Asociației TERAPSI era asistentul social al spitalului. Conform art. 25 alin. (1) din Codul deontologic nr. 1 din 14 decembrie 2007 al profesiei de asistent social, publicat în Monitorul Oficial nr. 173/2008, asistentul social "evită conflictele de interese în exercitarea profesiei și promovează o abordare imparțială a situațiilor profesionale". În acest context, s-a considerat că personalul Spitalului de Psihiatrie Murgeni nu trebuie să se implice în activitățile de strângere de fonduri de la pacienții spitalului pentru Asociația TERAPSI; **Recomandare:** *eliminarea oricărei suspiciuni referitoare la consimțământul liber exprimat al pacienților spitalului la încheierea contractelor de sponsorizare*, motivat de faptul că președintele Asociației TERAPSI este asistentul social al spitalului, iar potrivit art. 25 alin. (1) din Codul deontologic nr. 1 din 14 decembrie 2007 al profesiei de asistent social, publicat în Monitorul Oficial nr. 173/2008, asistentul social evită conflictele de interese în exercitarea profesiei și promovează o abordare imparțială a situațiilor profesionale.

• La *Spitalul de Psihiatrie "Sfânta Maria" Vede*, județul Argeș nu a fost prezentată o *Procedură de lucru privind măsurile de restricționare a libertății de mișcare* (conținere și izolare), personalul spitalului era însă la curent cu prevederile legale. În spital se aplica conținerea fizică, conținerea mecanică și conținerea chimică, conform documentelor prezentate echipei de vizită: Protocol pentru conținere, Protocol pentru conținere mecanică, fișe de personal, registre de conținere, foi de observație.

Conținerea mecanică se dispunea de medicul curant sau medicul de gardă (în cazul în care măsura nu a fost inițiată din dispoziția medicului, acesta era informat în maximum 30 de minute), fiind aplicată de asistent medical/infirmier/muncitor necalificat supraveghere bolnavi psihici periculoși și monitorizată de directorul medical. Prin implicarea muncitorului de supraveghere care, conform Ordinului ministrului sănătății nr. 1224/2010 privind aprobarea normativelor de personal pentru asistența medicală spitalicească nu face parte din personalul medical, *nu erau respectate prevederile legale (Norma de aplicare a Legii nr. 487/2002, republicată) care precizează participarea personalului medical la aplicarea conținării* (în foaia de observație și în registrul măsurilor de izolare și conținere se consemnează numele membrilor personalului medical care au participat la aplicarea măsurii restrictive, conform art. 9 alin. 11 lit. e). Tot muncitorii necalificați (supraveghere bolnavi psihici periculoși) aplicau conținerea fizică (manuală), având atribuția de a încerca să imobilizeze bolnavul foarte agitat care devenea violent, până la sosirea asistentului de serviciu.

Referitor la locul unde se aplica măsura conținării mecanice, declarațiile personalului medical au fost contradictorii: fie că ar exista un salon special unde erau duși pacienții care urmau să fie conținați, fie că măsura se aplica în salonul unde erau cazați,

lângă ceilalți pacienți. Aplicarea contenționării în salon, prevăzută și în Protocolul privind contenția mecanică existent în spital, *contravine Normelor Comitetului European pentru Prevenirea Torturii conform cărora pacienții nu trebuie niciodată să fie contenționați sub privirile celorlalți pacienți* (exceptând situațiile în care pacienții solicită să rămână în compania unui anume pacient, coleg cu acesta), chiar dacă ar fi utilizate paravane (a căror prezență nu a fost constatată de echipa de vizită în saloanele spitalului).

De asemenea, în Protocolul privind contenționarea mecanică erau menționate ca mijloace de contenționare cămașa de forță sau setul de chingi disponibil la nivelul fiecărei secții. În practică erau folosite mijloace de contenționare omologate (curele din material textil de tip Segufix) pentru imobilizarea membrilor, respectându-se prevederile Normei de aplicare a Legii nr. 487/2002, republicate care precizează dispozitivele de contenționare (curelele late din piele sau echivalente, prevăzute cu sistem de prindere pentru pat și cu manșete pentru articulațiile carpiene, tarsiene, torace și genunchi).

În Protocolul privind contenționarea era consemnat tratamentul medicamentos care se administra în timpul contenționării mecanice. Referitor la aplicarea contenționării mecanice și chimice în același timp, Comitetul European pentru Prevenirea Torturii atrage atenția asupra importanței evaluării corecte a medicamentului și dozei aplicate și precizează că trebuie aplicate pe termen scurt și având în vedere posibilele efecte secundare.

În spital erau întocmite Registre pentru măsuri de contenționare pentru fiecare pavilion, completate în conformitate cu prevederilor legale (art. 9 alin. 11 din Normele de aplicare a Legii nr. 487/2002, republicată). În registre erau precizate: ora și minutul instituirii măsurii restrictive, gradul de restricție, circumstanțele și motivele care au stat la baza dispunerii măsurii restrictive, numele medicului care a dispus măsura restrictivă, numele membrilor personalului medical care au participat la aplicarea măsurii restrictive, prezența oricărei leziuni fizice suferite de pacient sau personalul medical în legătură cu aplicarea măsurii restrictive, efectuarea vizitelor de monitorizare a pacientului cu precizarea valorilor funcțiilor vitale, îndeplinirea nevoilor fiziologice sau altor nevoi, după caz, ora și minutul ridicării măsurii restrictive.

În anul 2017 au fost consemnate **115 cazuri de aplicare a măsurii de contenționare**, iar în anul 2018, până la data vizitei, erau înregistrate în evidențele medicale **41 de cazuri** (15 în Pavilionul 1 și 26 în Pavilionul 2).

Echipa de vizită, verificând motivele care au stat la baza aplicării măsurii contenționării, având în vedere și faptul că în Pavilionul 2 (unde erau cazați pacienții cu grad mai scăzut de agresivitate) numărul contenționărilor în anul 2018 era superior celui consemnat în registrul din Pavilionul 1, *a constatat aplicarea contenționării inclusiv în cazul tentativelor de evadare* (încercările de evadare au avut loc în Pavilionul 2 unde pacienții, spre deosebire de pacienții din Pavilionul 1, petreceau o mare parte din timp în curtea spitalului). În consecință, *se poate aprecia că măsura contenționării se aplica și în scop sancționator sau în scopul modificării comportamentului pacienților respectivi, ceea ce contravine art. 39 alin. 3 din Legea nr. 487/2002, republicată: măsura contenționării nu poate fi folosită ca sancțiune (...) sau pentru forțarea unei bune purtări, precum și Normelor CPT în materie.*

În această unitate nu era aplicată măsura izolării pacientului în scop terapeutic deoarece nu existau izolatoare amenajate conform art. 8 alin. (4), (5) și (6) din Normele de aplicare a Legii nr. 487/2002, republicată.

Recomandări: • *aplicarea contenționării mecanice strict de către personalul medical, cu respectarea demnității și drepturilor pacienților, având în vedere că muncitorii necalificați supravegheau bolnavii psihici periculoși și puteau aplica această măsură, precum și faptul că pacienții erau contenționați în saloanele comune, în prezența altor*

pacienți; ● aplicarea contenționării cu respectarea prevederilor art. 39 alin. 3 din Legea nr. 487/2002, republicată conform căroră *măsura contenționării nu poate fi folosită ca sancțiune sau pentru forțarea unei bune purtări, având în vedere că era aplicată și în cazul pacienților care evadau/înceau să evadeze*; ● amenajarea unor camere de izolare în conformitate cu art. 8 alin. (4), (5) și (6) din Normele de aplicare a Legii nr. 487/2002, republicată.

● pacienții erau îmbrăcați în pijamale (*Spitalul de Psihiatrie "Sfânta Maria" Vedea, județul Argeș*). Având în vedere Normele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii, conform căroră "practica, observată în anumite instituții de psihiatrie, de a îmbrăca întotdeauna pacienții în pijamale/cămași de noapte nu este propice întăririi sentimentului de identitate personală și de stimă de sine; individualizarea îmbrăcăminții face parte din procesul terapeutic."

Recomandare: respectarea recomandărilor Comitetului European pentru Prevenirea Torturii referitoare la permiterea/încurajarea pacienților să poarte pe timpul zilei îmbrăcăminte, alta decât pijama/cămașă de noapte și achiziționarea unor obiecte de îmbrăcăminte precum cămași, treninguri, pentru persoanele care nu dispun de îmbrăcăminte proprie, asigurarea, în cadrul unității psihiatrice, a individualizării vestimentației.

B. Centre de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică

Pe parcursul efectuării vizitelor din anul 2018 au fost constatate **aspecte pozitive**, dintre care amintim:

● dormitoarele beneficiarilor erau curate, luminoase, aerisite, într-o stare corespunzătoare de curățenie și igienă, cu pereții curați, personalizați cu tablouri, ornamente florale sau fotografii, cu pavimentul acoperit cu linoleum sanitarizat, cu ferestre din PVC prevăzute cu geam termopan și site de protecție împotriva pătrunderii insectelor, cu instalații electrice și corpuri de iluminat suficiente și funcționale; ● toate dormitoarele erau evidențiate cu bulină roșie pentru situațiile de urgență, iar cu privire la acest aspect, a avut loc o simulare de incendiu, finalizată cu succes; ● fiecare dormitor era prevăzut cu 2-3 paturi, noptiere și dulapuri pentru fiecare beneficiar, comodă, aparate audio și tv funcționale, canapea, cuier etc. ● mobilierul din camere era nou, saltelele erau în stare bună, cazarmamentul era curat, caloriferele erau în număr corespunzător și erau funcționale; ● fiecare beneficiar dispunea de lenjerie de pat, pături și alte obiecte de cazarmament, curate și în stare bună, astfel încât să fie asigurat un nivel corespunzător de confort și igienă; ● lenjeria de pat se schimba ori de câte ori era nevoie; ● fiecare cameră era prevăzută cu grup sanitar propriu adaptat pentru a putea fi folosit de către persoanele cu dizabilități (bare de sprijin, uși de acces largi, covorașe antialunecare, cărucioare rulante, scaune wc speciale). Grupurile sanitare erau curate, igienizate corespunzător și dotate cu instalații tehnico-sanitare funcționale (wc, cadă, duș, lavoar, oglindă, ventilator etc.); ● interiorul camerelor prezenta un aspect confortabil, plăcut, camerele fiind dotate corespunzător, dulapuri, lenjerie, pilote, perne, covoare, prosoape și perdele. Centrul deținea rezerve de materiale, au fost achiziționate 200 de lenjerii conform aceluiași proiect. În fiecare cameră era instalat un televizor. Pe ușile de la baie erau afișate grafice de curățenie, schimbul de lenjerie. Fiecare cameră deținea un caiet pentru personalul administrativ în care se precizau activitățile de întreținere (*C.I.A.P.A.H. Urlați, jud. Prahova*); ● în ceea ce privește îngrijirea personală a beneficiarilor cazați aspectul general al beneficiarilor cu abilități ridicate era unul îngrijit, hainele erau curate, starea de curățenie în camere era acceptabilă, fapt ce arăta preocuparea personalului pentru igiena beneficiarilor (*C.R.R.N. Plătărești, jud. Călărași*); ● aspectul general al beneficiarilor era unul îngrijit, hainele acestora erau curate, în camere era curățenie, fapt ce arăta preocuparea personalului în ceea ce privește igiena beneficiarilor, atât a celor cu abilități normale, cât și a celor cu

abilități mai scăzute; ●beneficiarii care nu se puteau îngriji singuri (spălat parțial sau total, bărbierit, pieptănat, îmbrăcat/dezbrăcat, încălțat/ descălțat, transfer în fotoliu rulant, deplasare în interiorul camerei) primeau ajutor zilnic acordat de personalul de îngrijire – infirmieri, sub supravegherea asistenților medicali; ●nu au fost identificați beneficiari cu escare sau alte leziuni cutanate care să probeze o eventuală îngrijire deficitară (*C.R.R.N. Războieni, jud. Neamț*); ●camerele destinate îngrijirilor paliative erau prevăzute cu buton de panică și erau dotate cu paturi cu sisteme speciale de prindere și ridicare a persoanelor cu deficit motor și saltele antiescare. În plus, în incinta centrului se folosea un elevator hidraulic cu ham (pe roți, tip macara) pentru transportul persoanelor cu dizabilități locomotorii sau/și supraponderale; ●clădirea era dotată cu lift modern, adaptat persoanelor imobilizate în scaun rulant (inclusiv acces cu targa) și rampe de acces interioare și exterioare pentru persoanele cu dizabilități locomotorii; ●pe fiecare nivel al clădirii, erau trei camere adaptate persoanelor cu dizabilități, inclusiv grupurile sanitare ale acestora (astfel, se asigura accesul în toate spațiile, în conformitate cu *Ordinul ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 189/2013 pentru aprobarea reglementărilor tehnice „Normativ privind adaptarea clădirilor civile și spațiului urban la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap, indicativ NP 051-2012-Revizuire NP 051/2000”*); ●clădirea internat era prevăzută cu o stație automată de stingere a incendiilor; ●ferestrele de la etajul III erau dotate cu dispozitive de deschidere automată în cazul declanșării unui incendiu; ●existau tabele cu repartizarea pe saloane a beneficiarilor cu probleme de locomoție, pentru a se putea interveni eficient la evacuarea lor în caz de necesitate; ●sistemul de închidere al ușilor de acces pe scări se debloca automat în caz de pericol (*C.R.R.N. Nedelea, jud. Prahova*).

Pe parcursul desfășurării activității de monitorizare, echipele de vizită din cadrul MNP au constatat **o serie de deficiențe**. Pentru remedierea lor, Avocatul Poporului a formulat recomandări către conducerile unităților vizitate, prin intermediul raportului de vizită.

În cadrul rapoartele de vizită întocmite în anul 2018 au fost formulate **80 de recomandări**, dintre care **61 în cazul rapoartelor întocmite ca urmare a vizitelor efectuate în anul 2018** la *Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Handicap Urlați, (C.I.A.P.A.H.) județul Prahova; Centrul de Integrare prin Terapie Ocupațională pentru Persoane Adulte cu Handicap (CITOPAH) Urlați, județul Prahova; Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică (CRRN) Războieni, județul Neamț; Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică (CRRN) Plătărești, județul Călărași*, precum și **19 recomandări în cazul rapoartelor întocmite urmare a vizitelor efectuate în anul 2017**, la *Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică pentru Persoane Adulte cu Handicap (CRRNPAH) Nedelea, județul Prahova; Centrul de Recuperare și Reabilitare a Persoanelor cu Handicap (CRRPH) Păstrăveni, județul Neamț; Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică (CRRN) Bălăceanca, județul Ilfov*.

*Au transmis răspunsuri până la momentul redactării prezentului raport, următoarele unități vizitate: *Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Handicap Urlați, județul Prahova; Centrul de Integrare prin Terapie Ocupațională pentru Persoane Adulte cu Handicap Urlați, județul Prahova;*, *Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Războieni, județul Neamț; Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Plătărești, județul Călărași; Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică pentru Persoane Adulte cu Handicap Nedelea, județul Prahova; Centrul de Recuperare și Reabilitare a Persoanelor cu Handicap Păstrăveni, județul Neamț; Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Bălăceanca, județul Ilfov*.

Referitor la acordarea asistenței medicale ●deși unitatea vizitată deținea un contract de colaborare cu un medic stomatolog, au fost identificați beneficiari care prezentau afecțiuni

grave ale danturii, cu dureri, ce necesitau intervenție de urgență, fapt sesizat și menționat de medic în fișele medicale. (C.I.A.P.A.H. Urlați, județul Prahova). **Recomandare:** asigurarea asistenței stomatologice de urgență pentru beneficiarii care prezintă afecțiuni stomatologice.

Răspuns: Centrul a precizat că există un parteneriat cu Asociația Overland for Smile prin care s-a acordat consult tuturor beneficiarilor din centru și intervenții stomatologice conform convenției de colaborare. Față de răspunsul Centrului, menționat anterior, instituția Avocatul Poporului a solicitat DGASPC Prahova efectuarea de verificări suplimentare. ● la nivelul Centrului nu exista amenajat un izolator pentru cazarea beneficiarilor diagnosticați cu boli infecto-contagioase. Spațiul prezentat echipei cu destinația de izolator nu putea fi folosit deoarece în el erau depozitate diverse materiale (C.I.A.P.A.H. Urlați, jud. Prahova).

Recomandare: amenajarea unui izolator pentru cazarea temporară în situația beneficiarilor diagnosticați cu boli infecto-contagioase. **Răspuns:** C.I.A.P.A.H. Urlați, jud. Prahova a menționat că la nivelul centrului a fost amenajat un izolator pentru izolarea persoanei cu boli contagioase, în conformitate cu prevederile legale. ● prezența în camerele rezervate pentru beneficiarii TBC a unor beneficiari care nu prezentau astfel de afecțiuni, aspect cauzat de o ușă care separa zona pentru beneficiarii cu afecțiuni TBC și care nu se încuia (C.R.R.N. Plătărești, jud. Călărași). **Recomandare:** supravegherea atentă a beneficiarilor pentru a nu avea acces în camerele rezervate pentru beneficiarii TBC. **Răspuns:** Centrul a comunicat că se supraveghează atent bolnavii TBC, aceștia având spațiul destinat exclusiv desfășurării activităților. ● anumite medicamente nu se regăseau în stocul de medicamente sau existau sincope în aprovizionarea cu medicamente, limitarea fiind determinată de bugetul aprobat. (C.I.T.O.P.A.H. Urlați, jud. Prahova). **Recomandare:** asigurarea medicației de urgență și identificarea măsurilor pentru evitarea sincopelor în aprovizionarea cu medicamente.

Răspuns: reprezentanții Centrului au comunicat că vor fi incluse în Planul de investiții pe anul 2019 sumele necesare achiziționării medicamentelor.

● prezența unor leziuni cutanate (escare, eritem) la unii beneficiari cu afecțiuni grave, imobilizați la pat. Centrul avea în dotare saltele speciale antiescară, dar numărul acestora era insuficient raportat la numărul beneficiarilor nedepasabili (C.R.R.N. Plătărești, jud. Călărași). **Recomandare:** achiziționarea de saltele antiescară în număr suficient, potrivit nevoilor beneficiarilor. **Recomandare:** Centrul a comunicat că s-au achiziționat două saltele antiescară.

● infirmierele au urmat cursuri de perfecționare privind igienizarea, nefiind organizate însă cursuri de prim ajutor. (C.I.T.O.P.A.H. Urlați, jud. Prahova). **Recomandare:** participarea personalului din Centru la cursuri de perfecționare privind acordarea primului ajutor. **Răspuns:** Centrul a comunicat se vor fi incluse în Planul de Formare Profesională, cursuri de prim ajutor.

Referitor la aplicarea măsurilor de contenționare și izolare ● nu exista izolator, acesta fiind necesar pentru situația apariției unor boli infecto-contagioase la nivelul Centrului (C.R.R.P.H. Păstrăveni, județul Neamț). **Recomandare:** amenajarea unui izolator, necesar în cazul apariției unor boli infecto-contagioase la nivelul Centrului. **Răspuns:** referitor la amenajarea unui izolator, necesar în cazul apariției unor boli infecto-contagioase la nivelul Centrului, s-a transmis că spațiul destinat acestor activități este periodic igienizat și întreținut în eventualitatea utilizării lui. ● nu erau consemnări corespunzătoare în registrul de contenționări și nici în fișa medicală a măsurilor de contenționare (C.R.R.P.H. Păstrăveni, județul Neamț). **Recomandare:** întocmirea și consemnarea corectă, atât în registrul de contenționări, cât și în fișa medicală a măsurilor de contenționare. **Răspuns:** cu privire la întocmirea și consemnarea corectă, atât în registrul de contenționări, cât și în fișa medicală a măsurilor de contenționare, în acord cu dispozițiile legale în vigoare, se menționează că au

fost asigurate măsurile pentru respectarea acestora. ● camerele de conționare/izolare nu respectau dispozițiile legale, în sensul că nu aveau pereții acoperiți cu material durabil, dintr-o singură bucată și fără îmbinări vizibile, nu aveau acces la grup sanitar propriu, nu erau protejate în așa fel încât să prevină rănirea celui izolat, spre exemplu: scaunul și masa nu erau fixate în perete, cadrul patului era din fier și avea colțurile rotunjite, iar în interiorul camerelor era montat un calorifer. (*C.R.R.N.P.H. Nedelea, județul Prahova*). **Recomandare:** amenajarea camerelor de izolare/atraumatice în conformitate cu prevederile legale în vigoare. **Răspuns:** destinația și amenajarea spațiilor ”salon izolator” sunt în conformitate cu Proiectul implementat în Centru. De asemenea, Centrul a precizat că pe durata de implementare a proiectului nu este permisă modificarea spațiilor și anexelor pentru o perioadă de 5 ani (până în decembrie 2019); camerele de izolare sunt prevăzute, cu obiecte de mobilier (masă, scaun și pat) fixate în pardoseală și calorifer încadrat în protecție metalică; pentru evitarea traumăzării voluntare sau involuntare a beneficiarilor, în interiorul acestui spațiu, patul și protecția metalică a caloriferului sunt îmbrăcate în material de protecție atraumatică, pereții acestor spații sunt căptușiți cu un strat de polistiren cu rol de protecție față de perețele de beton; ușile de acces în spațiile ”salon izolator” nu se închid cu cheia pentru a permite accesul beneficiarilor la grupurile sanitare, aceștia beneficiind de un regim de supraveghere semideschis; se are în vedere ca după expirarea perioadei de implementare a Proiectului să fie schimbată modalitatea de încălzire pentru aceste spații și eliminarea caloriferelor, să se aplice pe pereții interiori un material durabil, dintr-o singură bucată și fără îmbinări vizibile, în limita bugetului care va fi aprobat la acel moment.

Referitor la condițiile de cazare: ● nerespectarea prevederilor legale referitoare la cazarea beneficiarilor în sensul asigurării fiecărui beneficiar un spațiu de cazare personal, corespunzător nevoilor proprii - 6 mp în dormitor și maxim 3 paturi și a mobilierului minim: pat, noptieră, masă, scaun, dulap (*C.R.R.N. Plătărești, jud. Călărași; C.I.T.O.P.A.H. Urlați, județul Prahova*). Existența aglomerării în majoritatea dormitoarelor vizitate (dotate cu 5-12 paturi; spre exemplu, într-un salon se aflau 10 paturi și erau cazate 8 persoane); în unele camere, paturile beneficiarilor erau lipite, iar sub paturi erau depozitate diverse obiecte (găleți, cutii, sacoșe, ligheane cu rufe murdare) (*C.R.R.N. Plătărești, jud. Călărași*). **Recomandare:** efectuarea demersurilor necesare în vederea eliminării supraaglomerării și respectării standardelor prevăzute de legislația în vigoare; asigurarea fiecărui beneficiar a unui spațiu de cazare personal, corespunzător nevoilor proprii (6 mp în dormitor și maxim 3 paturi și a mobilierului minim: pat, noptieră, masă, scaun, dulap). **Răspuns:** Centrul a precizat că demersurile necesare în vederea eliminării supraaglomerării și respectării standardelor prevăzute de legislația în vigoare s-au efectuat de către D.G.A.S.P.C. Prahova, având în vedere că centrul nu are personalitate juridică. În răspunsul primit de la D.G.A.S.P.C. Călărași s-a menționat că vor fi reluate procedurile de transfer a beneficiarilor adulți care provin de pe raza administrativ-teritorială a altor județe/sectoare ale municipiului București și identificarea unor alternative de tip familial și comunitar, iar pentru beneficiarii domiciliați pe raza județului Călărași, cu sprijinul specialiștilor centrului, vor fi reluate demersurile de identificare a nevoilor individuale, de evaluare a posibilităților de reintegrare familială, demersuri pentru înființarea unor servicii comunitare – centre de zi și locuințe protejate – prin accesarea unor linii de finanțare cu sprijinul Consiliului Județean Călărași, asigurarea fiecărui beneficiar a unui spațiu de cazare personal, corespunzător nevoilor proprii (6 mp în dormitor și maxim 3 paturi și a mobilierului minim: pat, noptieră, masă, scaun, dulap) în conformitate cu prevederile legale. De asemenea, reprezentanții *C.I.T.O.P.A.H. Urlați* au răspuns că pentru reabilitarea, reamenajarea, dotarea și înlocuirea mobilierului/ echipamentelor corespunzătoare tuturor spațiilor (dormitoare, spații igienico-sanitare, cabinetele terapie/recuperare, spații

dedicate activităților sportive, spații comune interioare și exterioare) prin igienizare, zugrăvire, înlocuirea mobilierului uzat, completarea echipamentelor se vor solicita fondurile necesare în planul de investiții pe anul 2019. ● trecerea de la etaj la mansardă se făcea cu ajutorul unor scări, abrupte și neamenajate corespunzător existând riscul de cădere. (C.I.T.O.P.A.H. Urlați). **Recomandare:** amenajarea scării ce asigura accesul la mansardă astfel încât să nu mai existe pericol pentru siguranța beneficiarilor. **Răspuns:** pentru reabilitarea, reamenajarea, dotarea și înlocuirea mobilierului/ echipamentelor corespunzătoare tuturor spațiilor prin igienizare, zugrăvire, înlocuirea mobilierului uzat, completarea echipamentelor se vor solicita fondurile necesare în planul de investiții pe anul următor. ● grupuri sanitare insuficiente raportat la numărul beneficiarilor, nefiind respectate prevederile standardelor minime de calitate privind spațiile igienico-sanitare. Dușurile nu erau separate prin pereți despărțitori sau perdeluțe, nefiind asigurată astfel intimitatea persoanelor rezidente. Grupurile sanitare, prezentau diverse deficiențe, o parte dintre acestea nu erau prevăzute cu ușă, instalația electrică era defectă sau lipseau becurile, caloriferele erau ruginite, vasele de wc nu erau prevăzute cu capace. În unele grupuri sanitare ușa de la intrare nu avea clanță fiind amenajate zăvoare, iar unele uși de la wc erau înlocuite cu perdeluțe. La unul din grupurile sanitare s-a constatat prezența igrasiei pe tavan (C.R.R.N. Plătărești, jud. Călărași). **Recomandare:** suplimentarea și amenajarea grupurilor sanitare potrivit prevederilor legale în vigoare, cu asigurarea intimității beneficiarilor. **Răspuns:** Centrul a comunicat că aflându-se în proces de reorganizare-restructurare, demersurile privind dotarea Centrului în conformitate cu standardele prevăzute în legislația în vigoare în vederea obținerii autorizațiilor și avizelor necesare funcționării centrului, cât și licențierea serviciului social, nu au fost aduse la îndeplinire, până la această dată neexistând posibilitatea preluării a 100 de beneficiari din centru.

Referitor la protecția juridică a beneficiarilor: ● în majoritatea centrelor de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică pentru persoane adulte cu handicap au fost identificați beneficiari care nu aveau discernământ și pentru care nu erau desemnați reprezentanți legali (C.I.A.P.A.H. Urlați, jud. Prahova; C.R.R.N. Plătărești, jud. Călărași; C.R.R.N. Războieni, jud. Neamț; C.I.T.O.P.A.H. Urlați, jud. Prahova). ● la C.R.R.N. Plătărești, jud. Călărași, pentru 10 beneficiari erau transmise documentele către compartimentul juridic din cadrul D.G.A.S.P.C. Călărași în vederea punerii sub interdicție, iar pentru ceilalți 30 se căutau soluții pentru identificarea tutorilor și punerea sub interdicție. În privința acestora s-a ridicat problema modalității de asigurare a protecției lor juridice, în condițiile în care demersurile abia se derulau pentru unii dintre ei, iar pentru ceilalți nici nu se inițiaseră. ● la C.I.T.O.P.A.H. Urlați, jud. Prahova s-a constatat că numai 9 beneficiari erau puși sub interdicție, fiind desemnat un reprezentant legal, astfel că, având în vedere diagnosticul medical al beneficiarilor, se pune problema protecției juridice a acestora, în condițiile în care conducerea centrului nu inițiaseră demersuri către Serviciul juridic din cadrul D.G.A.S.P.C. Prahova, în vederea desemnării reprezentanților legali, dacă se impunea. ● în cazul C.R.R.N. Războieni, jud. Neamț un număr de 31 de beneficiari puși sub interdicție nu aveau nici tutelă nici curatelă instituită, astfel că aceștia, deși nu aveau exercițiul drepturilor lor, nu erau reprezentați de nimeni în momentul în care se luau decizii care-i priveau. Din informațiile și documentele puse la dispoziție de către personalul instituției a reieșit că au fost efectuate demersuri în acest sens, fiind inițiate discuții cu membrii familiilor beneficiarilor sau acțiuni la instanțele judecătorești. Majoritatea cauzelor aflate pe rolul instanțelor de judecată au fost suspendate, motivat de faptul că nu au fost identificate persoane care să fie numite tutore pentru persoanele interzise. Cu privire la această situație, membrii echipei de vizită au considerat că, în scopul asigurării drepturilor fundamentale și a garanțiilor necesare

privind evitarea abuzurilor asupra beneficiarilor, formularea plângerilor, accesul la justiție, libertate de mișcare, viață privată etc., este imperios necesară continuarea demersurilor pentru stabilirea unor măsuri de ocrotire, acolo unde este cazul, având în vedere că art.111 N.C.C. prevede obligativitatea pentru Centre de a sesiza instanța de tutelă. ● la *C.I.A.P.A.H. Urlați, jud. Prahova* existau persoane care nu erau puse sub interdicție, nu aveau reprezentant legal, dar care prezentau afectări cognitive de severitate gravă (ex. oligofrenie), neavând capacitatea de a semna contractul cu centrul, impunându-se reprezentarea legală. **Recomandare:** inițierea sau continuarea demersurilor necesare pentru dispunerea măsurilor legale în vederea asigurării protecției juridice a beneficiarilor. **Răspuns:** reprezentanții Centrului au precizat că s-a discutat cu avocatul instituției, cu care Centrul are contract de prestări servicii juridice, în vederea înaintării în instanță a dosarelor pentru punerea sub interdicție și a desemnării reprezentanților legali. Totodată, s-a precizat că situația a fost discutată cu reprezentanții D.G.A.S.P.C. Prahova care le-au adus la cunoștință procedura legală de evaluare medico-legală și punere sub interdicție, precum și aspecte legate de acoperirea sumelor necesare pentru evaluarea medico-legală, transport, e.t.c. și includerea în bugetul instituției. *C.R.R.N. Plătărești, jud. Călărași* a răspuns că s-a întocmit documentația necesară punerii sub interdicție și stabilirea reprezentanților legali pentru cei 29 de beneficiari, o parte a dosarelor fiind trimise pentru a fi soluționate de către Serviciul juridic din cadrul DGASPC Călărași. De asemenea, *D.G.A.S.P.C. Călărași* a transmis o notă internă către conducerea Centrului prin care stabilea termene și responsabili pentru fiecare recomandare în parte. Astfel se solicita întocmirea documentației specifice punerii sub interdicție a celor 29 de beneficiari ai Centrului și întreprinderea demersurilor legale care se impun. (*C.R.R.N. Plătărești, jud. Călărași*) ● Referitor la continuarea demersurilor pentru stabilirea unor măsuri de ocrotire a beneficiarilor, având în vedere că la data efectuării vizitei un număr de 31 de beneficiari puși sub interdicție erau în imposibilitatea de a-și administra bunurile și apăra interesele în condiții corespunzătoare, conducerea a menționat că s-a demarat acțiunea de stabilire a reprezentantului legal pentru beneficiarii puși sub interdicție, prin corespondența cu primăriile localităților de proveniență, în vederea identificării unui membru din familie sau orice altă persoană din comunitate care ar putea fi numit tutore (*C.R.R.N. Războieni, jud. Neamț*).

Referitor la asistența socială și activitățile organizate în centru ● pentru cei 50 de beneficiari ai Centrului nu era alocat niciun responsabil de caz, acest fapt având drept consecință demersurile puține pentru reintegrarea în familie, iar sarcinile ce aparțin activității de asistență socială au fost delegate altor tipuri de personal (postul de asistent social al Centrului era vacant). Documentele de specialitate, nu erau întocmite corespunzător și nu țineau cont întotdeauna de schimbările petrecute în viața de zi cu zi beneficiarilor. Planurile de intervenție personale erau asemănătoare deși beneficiari au fost în grija sistemului public pe perioade lungi de timp. În momentul când cazul era preluat de la un manager la altul, acesta din urmă nu reușea să determine schimbări semnificative pentru că în scurt timp era înlocuit cu altă persoană. Lipsa unui specialist din cadrul structurii de personal a centrului are drept consecință neefectuarea activităților specifice sau delegarea sarcinilor altui personal care nu deținea studii de specialitate. (*C.I.A.P.A.H. Urlați, jud. Prahova*). **Recomandare:** reevaluarea activității de management de caz și corelarea atribuțiilor managerului de caz și a responsabilului de caz cu cele prevăzute în standardele minime de calitate. **Răspuns:** Centrul a menționat că sunt numiți responsabili de caz prin dispoziția directorului general al DGASPC Prahova. ● prezența în centru a unui beneficiar de vârstă tânără, care a redactat repetate solicitări de transfer în alte centre unde, în opinia sa și-ar fi putut dezvolta noi abilități, unde spre exemplu ar fi putut presta activități lucrative. Se impunea deci analizarea situației specifice a acestui beneficiar și reorientarea sa spre centre care pot oferi alternative la

autonomie, calificare personală, muncă remunerată. Plasarea lui la o vârstă tânără într-un centru care nu poate oferi suficiente activități și servicii personalizate reprezintă o încălcare a drepturilor sale la reintegrare socială. (*C.I.A.P.A.H. Urlați, jud. Prahova*). **Recomandare:** reanalizarea situației specifice a beneficiarilor care prezintă abilități ridicate și luarea măsurilor obligatorii pentru reorientarea lor spre centre care pot oferi alternative la autonomie, calificare personală, muncă și reintegrare socială. **Răspuns:** Centrul a atașat decizia de transfer emisă de către Comisia de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap a DGASPC Prahova, cu respectarea procedurilor legale în vigoare. ●beneficiarii nu erau implicați în activități de dezvoltare și menținere a capacităților de autonomie personală și socială, formarea și exersarea unor capacități și comportamente necesare adaptării la viața socială, deși în Programul Individual de Recuperare acestea erau precizate (*C.I.T.O.P.A.H. Urlați, jud.Prahova; C.R.R.N. Nedelea, jud.Prahova*). **Recomandare:** realizarea activităților de recuperare și reabilitare, a activităților ocupaționale care să dezvolte abilitățile beneficiarilor și menționarea lor în fișele redactate în urma efectuării lor; dezvoltarea unor programe specifice care să implice beneficiarii în activități ce conduc la restabilirea capacităților funcționale normale sau dezvoltarea compensatorie a funcțiilor restante sănătoase, precum și pentru atenuarea sau reducerea tulburărilor de comportament, astfel încât recomandările consemnate în Programul Individual de Recuperare să poată fi implementate. **Răspuns:** au fost revizuite fișele de evaluare în sensul în care se face referire la modul în care au fost atinse obiectivele din Planurile individuale de intervenție (*C.I.T.O.P.A.H. Urlați, jud. Prahova*); au fost elaborate și puse în aplicare planuri și activități de terapie ocupațională și programe terapeutice specifice de dezvoltare/formare a capacităților și deprinderilor psiho-comportamentale necesare adaptării la viața socială...” (*C.R.R.N. Nedelea, jud. Prahova*).

Referitor la asistența psihologică ● Planurile Individuale de Intervenție cuprindeau într-un mod general activitățile derulate/serviciile acordate în vederea asigurării nevoilor de îngrijire personală, menținerea și/sau ameliorarea stării de sănătate și a autonomiei fizice și psihice, nevoilor de recuperare/reabilitare funcțională (psihică și/sau fizică), nevoilor de integrare/reintegrare socială, nefiind individualizate pentru fiecare beneficiar. De asemenea, Planurile nu conțineau consemnări referitoare la evaluarea rezultatelor. (*C.I.T.O.P.A.H. Urlați, jud. Prahova*). **Recomandare:** personalizarea Planurilor individualizate specifice astfel încât să nu cuprindă activități formulate la modul general, ci să cuprindă în mod specific modul de atingere și îndeplinire a obiectivelor stabilite. **Răspuns:** Planurile Individualizate specifice au fost personalizate. ●existența instrumentelor de evaluare cu licență - Cuburile Kohs (metoda de screening a abilităților cognitive) și PANSS (evaluarea focalizată a dimensiunilor pozitive și negative ale tulburării schizofrenice), dar care erau neexploatate suficient, din cauza lipsei de experiență a personalului. (*C.R.R.N. Războieni*). **Recomandare:** efectuarea demersurilor necesare în vederea îmbunătățirii asistenței psihologice a beneficiarilor prin continuarea evoluției profesionale a psihologilor. **Răspuns:** Reprezentanții Centrului au comunicat că se vor achiziționa teste specifice care vor include și perioada de pregătire profesională. ●spațiile în care funcționau cabinetele psihologice erau mici, necorespunzătoare pentru desfășurarea activităților de tip psihologic. Astfel, era necesară amenajarea unui cabinet psihologic, care să respecte condițiile privind confidențialitatea actului profesional și securitatea emoțională a beneficiarilor, în conformitate cu prevederile Hotărârii nr. 1/ 10.03.2006 a Comitetului director al Colegiului Psihologilor din România. (*C.R.R.N. Războieni, jud. Neamț*). **Recomandare:** efectuarea demersurilor necesare în vederea îmbunătățirii asistenței psihologice a beneficiarilor prin amenajarea unui cabinet psihologic, care să asigure intimitatea actului psihologic. **Răspuns:** a fost întocmit un nou program de folosire eficientă a spațiilor destinate actului psihologic.

Referitor la registre • în anul 2018, în Registrul de evidență a incidentelor deosebite, într-un caz apărea ”stare generală nesatisfăcătoare, apel 112!”. Cu privire la acest incident, în Raportul de incident din martie 2018 nu apare niciun detaliu cu privire la descrierea incidentului, eventuale cauze, circumstanțe, dacă au fost rezultate traumatisme. (*C.I.A.P.A.H. Urlați, jud. Prahova*). **Recomandare:** întocmirea cuprinzătoare a raportului de incident și introducerea în raportul despre incident/accident a unei rubrici destinată măsurilor întreprinse în urma incidentului, altele decât informarea conducerii unității și/sau a medicului. **Răspuns:** Centrul a precizat că s-a introdus rubrica concluzii în raportul despre incident/accident. • Unele registre nu erau întocmite, de exemplu: Registrul de procese verbale întocmite la raportul zilnic, Registrul rapoarte de activitate, Registrul de evidență ciclu menstrual, Registrul medico – legal unde erau consemnate decesele, Registrul sesizărilor și reclamațiilor, drept urmare este necesară întocmirea și completarea registrelor menționate mai sus (*C.R.R.N. Războieni, jud. Neamț*). **Recomandare:** întocmirea și completarea registrelor medicale (registrul de procese verbale întocmite la raportul zilnic, registrul rapoarte de activitate, registrul de evidență ciclu menstrual, registrul medico – legal unde erau consemnate decesele, registrul de educație sanitară) și a Registrului de sesizări și reclamații. **Răspuns:** în răspunsul primit, conducerea Centrului nu a făcut nicio mențiune cu privire la această recomandare, urmând să se continue activitățile de monitorizare, inclusiv prin efectuarea unei vizite cu obiect implementarea recomandărilor formulate de Avocatul Poporului.

Referitor la personal • cele mai multe centre vizitate se confruntau cu problema lipsei de personal. O situație deosebită a fost întâlnită la *C.I.T.O.P.A.H. Urlați, jud. Prahova*, unde Statul de funcții prevedea 172 de posturi iar numărul persoanelor angajate era de 70, constatându-se un deficit major de 102 persoane, în special la compartimentele asistență medicală, evaluare/ socializare și recuperare. Cu problema lipsei de personal se confruntau și *C.R.R.N. Războieni, jud. Neamț; C.R.R.N. Nedelea, jud. Prahova; C.R.R.P.H. Păstrăveni, jud. Neamț; C.R.R.N. Plătărești, jud. Călărași; C.I.A.P.A.H. Urlați, jud. Prahova*. • agresivități fizice asupra personalului angajat al centrului, asupra cărora nu se acționase în niciun fel, deși Centrul primise controale ale Inspectoratului Teritorial de Muncă Neamț, care nu stabilise nicio măsură în acest sens. (*C.R.R.N. Războieni, jud. Neamț*). **Recomandare:** intensificarea supravegherii persoanelor custodiate în centru, cunoscute ca având comportamente agresive, prin sporirea numărului de îngrijitori care desfășoară activități în saloane, pentru asigurarea siguranței personale, atât pentru beneficiari, cât și pentru personalul care deservește centrul. **Răspuns:** conducerea unității a precizat că, pe lângă activitățile desfășurate de către personal, a fost sporit numărul de camere video. • neefectuarea de către membrii personalului a cursurilor de pregătire profesională, mai ales având în vedere varietatea comportamentală a beneficiarilor din centrele de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică. (*C.R.R.N. Plătărești, jud. Călărași*). **Recomandare:** participarea personalului la cursuri de pregătire profesională în materia gestionării situațiilor de criză, având în vedere varietatea comportamentală a beneficiarilor. **Răspuns:** Centrul a menționat că personalul nu a participat la cursuri de pregătire profesională.

Recomandări/propuneri de schimbare a cadrului legislativ

Organismele de monitorizare (MNP-urile) au un rol central în apărarea drepturilor persoanelor private de libertate. Mandatul lor preventiv, care asigură acces la toate locurile de detenție, le plasează într-o poziție unică, fiind în măsură să raporteze despre realitățile întâlnite și să formuleze recomandări în vederea îmbunătățirii practicilor în domeniu. Mandatul nu se limitează la vizite și la verificarea condițiilor materiale, ci include evaluarea

managementului general și dialogul constructiv cu autoritățile, în scopul găsirii unor soluții pentru a preveni abuzurile.

În majoritatea centrelor de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică pentru persoane adulte cu handicap vizitate au fost identificați beneficiari care nu aveau discernământ și pentru care nu erau desemnați reprezentanți legali, deși art.111 N.C.C. prevede **obligativitatea pentru centre de a sesiza instanța de tutelă.**

Cu privire la acest aspect, **Comitetul pentru drepturile persoanelor cu dizabilități a interpretat articolul 12 al Convenției privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, în Comentariul General nr.1, stabilind că mecanismele de substituire a deciziilor persoanelor cu dizabilități trebuie înlocuite cu mecanisme de suport în luarea deciziilor, asigurând autonomia persoanei și alegerile acesteia.** Efectul direct al lipirii de capacitate juridică este ignorarea consimțământului persoanei în toate sferile vieții, dar mai ales în ce privește instituționalizarea în diverse instituții psihiatrice și administrarea tratamentului. Comitetul pentru drepturile persoanelor cu dizabilități a stabilit că există o legătură strânsă între lipsirea persoanei de capacitate juridică, discriminare și intervenții medicale forțate, care în anumite cazuri pot duce la tortură sau tratamente inumane și degradante.

Aceleași concluzii le-a stabilit și Raportorul Special pentru tortură și alte tratamente crude, inumane sau degradante, **Manfred Nowak, indicând că tortura este una din cele mai grave încălcări ale dreptului omului la integritate personală și demnitate și presupune o situație de neputință, în care victima se află sub controlul total al altei persoane, iar lipsirea de capacitate juridică poate crea indubitabil o astfel de situație** (Raportul Raportorului Special pentru tortură și alte forme crude, inumane sau degradante de tratament sau pedeapsă, Manfred Nowak, A/63/175, para. 50.).

Având în vedere cele de mai sus, **autoritățile trebuie să prioritizeze reformarea sistemului medical cu profil psihiatric, prin eficientizarea mecanismelor de suport în luarea deciziilor, precum și prin programe și strategii de dezvoltare care să permită îmbunătățirea condițiilor materiale, ridicarea nivelului de pregătire a personalului și apărarea eficientă a drepturilor și intereselor persoanelor internate în acest tip de instituții.**

2. Centre rezidențiale pentru copii

Pentru siguranța copiilor, îngrijirea acestora trebuie să se realizeze în Centre licențiate, fiind astfel atestată îndeplinirea de către furnizorii publici și privați a standardelor minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului de tip rezidențial ce prevăd un set de criterii cu privire la: misiunea și locul serviciului pentru protecția copilului de tip rezidențial în sistemul de servicii sociale, planificarea protecției copilului, calitatea îngrijirii, educației și socializării, recreerea și socializarea, reclamații și protecție împotriva abuzurilor, evenimente deosebite, mediul (amplasamentul, compartimentarea și dimensiunile construcției, condițiile de locuit, spațiile igienico-sanitare, siguranța și securitatea), resurse umane, administrare și management.

Din datele publicate pe site-ul Ministerului Muncii și Justiției Sociale, actualizate la data de 09.01.2019 rezultă că un număr de **1177 centre pentru copii în sistemul de protecție specială (882 publice și 295 private) dețin licență de funcționare** (<http://www.mmuncii.ro>). **Din totalul celor 1177 centre pentru copii în sistemul de protecție specială un număr de 218 reprezintă centre de tip rezidențial.**

În ciuda numărului mare de copii aflați în sistemul de protecție, Guvernul României a recunoscut faptul că îngrijirea de tip rezidențial are efecte negative, mai ales asupra dezvoltării

copilului mic, și a reușit să îmbunătățească substanțial serviciile de protecție a copilului prin dezvoltarea alternativelor de tip familial. Astfel, la ora actuală, **două treimi din copiii din sistemul de protecție se află în servicii de tip familial.**

Totuși, după criza globală care a afectat situația copiilor din întreaga regiune, reducerea numărului de copii instituționalizați a încetinit sensibil, atât în România, cât și în alte țări din regiune. Pe de o parte, pe fondul serioasei deteriorări a condițiilor de trai și al sărăciei accentuate, numeroase familii își lasă copiii în instituții, ca o măsură temporară sau permanentă. Pe de altă parte, capacitatea sistemului a scăzut ca efect al blocării posturilor în sistemul public și al bugetului limitat, mai ales cel destinat serviciilor familiale.

Prin urmare, reducerea numărului de copii din cadrul sistemului de protecție a copilului rămâne o prioritate și pentru anii următori. Ca răspuns la evoluțiile recente, **Guvernul s-a angajat să accelereze procesul de dezinstituționalizare, o prioritate stabilită în diverse documente strategice**, inclusiv în *Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014-2020*, *Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020* și *Acordul de parteneriat pentru perioada de programare 2014-2020*.

Sistemul de protecție specială reprezintă ansamblul măsurilor, prestațiilor și serviciilor destinate îngrijirii și dezvoltării copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților sau a celui care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija acestora.

În România, încă, un număr prea mare de copii continuă să fie separați de familiile lor naturale sau supuși diverselor forme de violență ori excluziune socială. România face deja parte din grupul de țări care au interzis violența asupra copilului, adică orice pedepse fizice sau tratamente umilitoare sau degradante asupra copiilor, în cadrul legislației din 2004 privind promovarea și protecția drepturilor copilului. Cu toate acestea, autoritățile guvernamentale au recunoscut că în condițiile în care legislația nu este pusă în aplicare în mod susținut și eficient, impactul acesteia va fi limitat, iar copiii (mai ales cei din grupurile vulnerabile) sunt în continuare expuși, în mod frecvent, la diverse forme de violență, atât în familie, cât și la școală.

Sunt încă necesare eforturi susținute pentru a crește nivelul de conștientizare a populației și decidenților cu privire la faptul că toleranța zero față de orice formă de violență trebuie să devină din prioritate la nivelul politicilor un mod de viață, de conviețuire, de îngrijire și creștere a copiilor, căci există puține sau nu există date privind abuzurile care nu lasă urme sau cicatrici, altele decât cele imprimare pe inima și mintea unui copil.

În 2013, **Comisia Europeană (CE) a recomandat tuturor statelor membre să elaboreze și să implementeze politici pentru reducerea sărăciei și a excluziunii sociale a copiilor, în baza unor strategii multidimensionale care vizează asigurarea bunăstării copiilor alături de promovarea șanselor egale, astfel încât toți copiii să își poată atinge potențialul maxim.** În acest scop, CE recomandă menținerea unui echilibru adecvat între politicile universale, menite să promoveze bunăstarea tuturor copiilor, și abordările țintite, menite să îi sprijine pe cei mai dezavantajați, cu accent pe copiii care prezintă un risc crescut din cauza unor dezavantaje multiple, precum copiii cu nevoi speciale sau dizabilități, copiii ce beneficiază de îngrijire alternativă, copiii de etnie romă și cei din gospodăriile cu venituri mici. Aceste strategii de promovare a bunăstării copiilor necesită investiții susținute care să asigure continuitatea politicilor și o planificare pe termen lung, având la bază evaluări ale modului în care reformele politicilor afectează persoanele cele mai dezavantajate și incluzând demersuri pentru reducerea posibilelor efecte negative.

În conformitate cu aceste recomandări, **România a elaborat *Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014-2020***, care urmărește să promoveze investiția în dezvoltarea și bunăstarea copiilor, să asigure respectarea drepturilor copilului,

acoperirea nevoilor copiilor și accesul universal la servicii. Această strategie națională a fost concepută cu scopul de a acționa ca un catalizator pentru implementarea la nivel național a principiilor prevăzute în Convenția ONU cu privire la drepturile copilului. În același timp, are la bază o abordare integrată și holistică care permite crearea unor legături coerente cu Programul Național de Reformă și cu alte documente strategice naționale pentru următorii cinci ani, mai ales cu cele din domeniul protecției sociale, al educației și al sănătății.

În concordanță cu țintele naționale privind reducerea sărăciei și a excluziunii sociale stabilite în Strategia Europa 2020, România a elaborat *Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020*. Potrivit acestei strategii, Guvernul României se angajează să implementeze până în 2020 un set de politici și programe cu scopul de: a scădea numărul persoanelor afectate de sărăcie până în 2020; a întrerupe cercul vicios intergenerațional al sărăciei; a preveni reapariția sărăciei și a excluziunii sociale și de a asigura acces egal la asistență socială și servicii, în vederea creșterii coeziunii sociale.

Ca răspuns la problema riscului de sărăcie ce atinge un nivel disproporționat de ridicat în rândul copiilor și al tinerilor, **ambele strategii naționale menționate anterior au stabilit ca prioritate majoră pentru perioada următoare dezvoltarea serviciilor sociale (creșterea gradului de acoperire, accesul și calitatea)**. Acordarea de ajutoare financiare familiilor celor mai vulnerabile reprezintă un demers necesar, dar nu suficient. Este nevoie și de o reorientare către prevenirea separării copilului de familie. Acest lucru se poate realiza doar prin dezvoltarea serviciilor ce oferă sprijin familiilor și acordă acces sporit la asistență medicală, educație, locuri de muncă, locuințe adecvate și la alte servicii publice. În acest scop, ar trebui create servicii integrate care să asigure armonizarea și alinierea diferitelor programe și intervenții cu ajutorul unor asistenți sociali și al altor lucrători/profesioniști abilitați și bine pregătiți, atât în plan individual, cât și la nivel comunitar, precum și alocarea bugetară care să facă posibilă implementarea acestor servicii. Realizarea unor reforme atât de complexe depinde de capacitatea de a coordona diferiții actori publici și privați, precum și autoritățile centrale și locale, dar și de capacitatea de a identifica și voința de a aloca fonduri adecvate pentru acoperirea costurilor implicate de aceste reforme (Raport UNICEF, ANPDCA și BM, România: Copiii din sistemul de protecție a copilului, București, 2016).

În situația în care, pentru un copil, se dispune măsura specială a plasamentului la un serviciu de tip rezidențial, România, ca Stat parte la Convenția cu privire la drepturile copilului, are obligația de a se asigura că așezămintele respective, care răspund de protecția și îngrijirea copiilor, respectă standardele stabilite de autoritățile competente, în special cele referitoare la securitate și sănătate, la numărul și calificarea personalului din aceste instituții, precum și la asigurarea unei supravegheri competente. Așa cum precizează Comitetul European pentru Prevenirea Torturii, ***custodiarea și îngrijirea copiilor constituie o sarcină deosebit de dificilă, mai ales că mulți dintre ei au fost supuși violenței fizice, sexuale sau psihice. Personalul unui Centru care custodiază minori trebuie să primească instruire profesională și să beneficieze de sprijin și de supraveghere în exercițiul funcțiunii. Membrii personalului și conducerea Centrului trebuie să formeze o echipă care, în cadrul unor întâlniri periodice să identifice problemele, să le discute și să găsească împreună soluții.***

De asemenea, România are obligația de a veghea ca *niciun copil să nu fie supus la tortură, la pedepse sau la tratamente crude, inumane sau degradante și de a lua toate măsurile legislative, administrative, sociale și educative corespunzătoare, în vederea protejării copilului împotriva oricăror forme de violență.*

În exercitarea atribuțiilor sale, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP) din cadrul instituției Avocatul Poporului monitorizează orice loc în care persoanele sunt private de libertate, prin privare de libertate înțelegându-se orice formă de

detenție sau închisoare ori plasarea unei persoane într-un loc public sau privat de reținere pe care nu îl poate părăsi după voia sa, prin decizia oricărei autorități judiciare, administrative sau de altă natură (art. 4 din Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante; art. 35 din Legea nr. 35/1997, republicată).

În acest sens, Mecanismul Național de Prevenire (MNP) care, în baza mandatului său monitorizează respectarea instrumentelor legale internaționale și naționale în materia prevenirii torturii și a pedepselor sau tratamentelor crude, inumane sau degradante, are un rol esențial în protecția drepturilor copilului. De asemenea, Subcomitetul pentru prevenirea torturii consideră, în relație cu implementarea definiției locului de detenție, că ar fi de dorit „să se dea o interpretare cât mai largă acestei definiții, pentru a crește impactul activităților preventive ale MNP-urilor”. Statul trebuie să permită Mecanismului Național de Prevenire să viziteze orice loc aflat sub jurisdicția sa în care se găsesc sau ar putea să se găsească persoane private de libertate (în sensul că nu este liberă să îl părăsească după propria voință), astfel cum prevăd art. 4 și art. 29 din Protocolul opțional.

În sensul prevederilor legale mai sus menționate, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP) monitorizează condițiile de cazare și tratamentul aplicat copiilor aflați în aceste Centre.

În privința exercitării atribuțiilor de vizitare a locurilor în care se acordă asistență socială, publică sau privată, respectiv centrele pentru copii, echipele de vizită au identificat în anul 2018 o serie de **deficiențe** majore în cadrul instituțiilor vizitate. Astfel, prezentăm, mai jos, câteva aspecte relevante:

◆ *Centrul de Primire în Regim de Urgență "Cireșarii", sector 2, municipiul București*

► nu existau în toate cazurile condițiile necesare pentru menținerea măsurii speciale a plasamentului în regim de urgență; astfel, având în vedere tipul Centrului, în cazul unora dintre beneficiari (a căror durată de ședere în Centru era cuprinsă între 1 și 6 ani), nu puteau fi satisfăcute nevoile educaționale, de socializare, etc. Față de aspectele constatate, s-a **recomandat** conducerii Centrului să întreprindă măsurile legale care se impun pentru ca Centrul de Primire în Regim de Urgență "Cireșarii", sector 2 să funcționeze strict ca un Centru de plasament în regim de urgență, în conformitate cu Ordinul 89/2004 pentru aprobarea standardelor minime obligatorii privind Centrul de primire în regim de urgență pentru copilul abuzat, neglijat și exploatat.

► în Centru nu erau elaborate proceduri privind efectuarea, înregistrarea și soluționarea sesizărilor și reclamațiilor în conformitate cu Ordinul 89/2004 pentru aprobarea standardelor minime obligatorii privind Centrul de primire în regim de urgență pentru copilul abuzat, neglijat și exploatat; Nu exista o procedură clară cu privire la învoirea beneficiarilor (conform declarațiilor conducerii și membrilor personalului, copiii cu vârsta peste 16 ani puteau părăsi Centru în baza unei declarații scrise în care precizează unde pleacă - au fost arătate echipei astfel de cereri, fapt confirmat de unii dintre beneficiari; alți beneficiari însă, au susținut că pot părăsi Centru pentru câteva ore doar informând verbal).

Față de aspectele constatate, s-a **recomandat** conducerii Centrului întocmirea procedurilor de lucru în conformitate cu *Ordinul 89/2004 pentru aprobarea Standardelor minime obligatorii privind centrul de primire în regim de urgență pentru copilul, abuzat, neglijat și exploatat*; stabilirea unei proceduri clare cu privire la ieșirea beneficiarilor din Centru pe perioada plasamentului în regim de urgență, care să fie adusă la cunoștința personalului și a beneficiarilor și respectată, astfel încât să existe o practică uniformă.

► în Centru era evidentă supravegherea deficitară a beneficiarilor, lipsa unor măsuri adecvate de prevenire și intervenție în cazuri de conflict (pe parcursul vizitei de monitorizare,

mai mulți beneficiari au ieșit și au intrat în Centru, creându-se o atmosferă de agitație, mai ales la solicitarea conducerii Centrului de a întocmi o cerere în scris în care să precizeze unde pleacă - unul dintre beneficiari a devenit iritat și agresiv verbal); Nu existau proceduri privind controlul pozitiv al comportamentului copilului, iar personalul nu era pregătit corespunzător pentru astfel de situații (echipa de vizită a constatat din studierea Registrului de evenimente deosebite și discuțiile purtate cu beneficiari și angajați, numărul ridicat al agresiunilor fizice și verbale dintre beneficiari sau îndreptate asupra membrilor personalului - frecvent se apela la echipajele Secției 6 Poliție).

Față de aspectele constatate, **s-a recomandat conducerii** Centrului adoptarea unor măsuri multidisciplinare de gestionare a cazurilor și situațiilor de tensiune și conflicte verbale și fizice: pregătirea profesională a membrilor personalului cu privire la controlul pozitiv al comportamentului copilului.

► în Centru erau cazați și copii diagnosticați cu afecțiuni psihice; unii dintre ei nu urmau tratamentul permanent recomandat de medicul specialist potrivit afecțiunilor diagnosticate, motivul fiind părăsirea Centrului în mod neautorizat sau refuzul propriu; ●unii beneficiari ai Centrului erau încadrați în grad de handicap; ●nu era respectat în toate cazurile termenul programat pentru reevaluarea periodică a acestora; beneficiarilor care aveau recomandare pentru includere în programe de psihoterapie nu le erau acordate aceste servicii.

Față de aspectele constatate, **s-a recomandat conducerii Centrului:** ●reevaluarea periodică a beneficiarilor diagnosticați cu afecțiuni psihice și includerea acestora în programe de consiliere psihologică astfel încât aceștia să conștientizeze consecințele refuzului de administrare a tratamentului medical de specialitate; ●reevaluarea periodică a beneficiarilor încadrați în grad de handicap, cu respectarea termenului programat; ●realizarea psihoterapiei în cazurile beneficiarilor cărora le este recomandată în fișa medicală sau în cazurile identificate de psihologul Centrului.

Având în vedere faptul că, atât reprezentanții Centrului de Primire în Regim de Urgență "Cireșarii", sector 2, municipiul București, cât și ai DGASPC sector 2, București nu au formulat un răspuns la recomandările formulate în raportul de vizită, astfel că a fost sesizat Ministerul Muncii și Justiției Sociale pentru a lua măsurile necesare care se impun.

◆ *Centrul de Plasament, „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș-Severin*

► în unele registre ale Centrului: Registrul Comportamente deviate, Registrul Comportamente copii, pentru anul 2018, erau menționate evenimente precum automutilări, comportament verbal inadecvat, nefrecventarea cursurilor școlare, comportamente agresive verbale și fizice, consum de alcool, amenințare cu sinuciderea; ●în unele situații personalul Centrului a apreciat că era necesară consilierea psihologică, în majoritatea situațiilor nefiind specificată însă vreo măsură ulterioară de intervenție.

Având în vedere aceste aspecte, precum și că: printre beneficiarii găzduiți erau copii cu diagnostic psihiatric, copii care au suferit traume și care au fost victime ale abuzurilor și exploatării; în anul 2017 a fost înregistrat în Centru un deces prin suicid (asfixie mecanică prin spânzurare) al unui beneficiar, **s-a recomandat conducerii** Centrului și conducerii D.G.A.S.P.C. Caraș-Severin: ●adoptarea unor noi măsuri administrative, sociale și educative corespunzătoare pentru a facilita recuperarea fizică și psihologică și reintegrarea socială a copiilor, victime ale unei forme de neglijență, exploatare sau abuz; ●readaptarea și reintegrarea se vor desfășura în condiții care favorizează sănătatea, respectul de sine și demnitatea copilului; ●gestionarea cu eficiență a cazurilor de risc pentru siguranță, sănătatea și viața personală, cunoscându-se cazuri de idei și tentative suicidare prin colaborarea cu secțiile de psihiatrie infantilă, respectarea recomandărilor de medicație psihiatrică, asigurarea

consilierii și psihoterapiei și a supravegherii permanente în Centru în scopul prevenirii unor incidente deosebite.

► activitatea de asistență psihologică, evaluare și consiliere psihologică, psihoterapie nu putea fi asigurată în programul de 10 ore/săptămână (două ore/zi), desfășurat de psihologul Centrului care activa în baza unui contract de prestări servicii (postul de psiholog cu normă întreagă, era vacant, niciun candidat neprezentându-se la concursul organizat de D.G.A.S.P.C. Caraș-Severin), având în vedere nevoile complexe și multiple ale beneficiarilor: ● printre beneficiarii găzduiți erau copii cu diagnostic psihiatric, copiii care au suferit traume și care au fost victime ale abuzurilor și exploatării (unii dintre aceștia primiseră recomandare și urmau un tratament psihiatric); ● era solicitată consiliere psihologică și de către instructorii de educație, atunci când constatau comportamente agresive, limbaj vulgar, consum de alcool în rândul unor beneficiari sau amenințări cu suicidul; ● erau identificați beneficiari cu risc suicidar (pentru care psihologul a inițiat realizarea unor ședințe de consiliere individuală).

Față de aspectele constatate, **s-a recomandat** conducerii Centrului realizarea consilierii psihologice a beneficiarilor care erau în evidențe cu recomandare de consiliere psihologică prin colaborarea cu medicul de familie și respectarea recomandărilor psihologului rezultate în urma evaluărilor psihologice (în special în cazul a doi beneficiari frați care urmau să fie transferați în mod separat în plasament la asistent maternal profesionist, deși psihologul Centrului recomandase ca aceștia să nu fie separați, în scopul prevenirii unei traumatizări).

► unii dintre beneficiari absentau de la cursurile școlare; un număr mare de beneficiari găzduiți de Centru nu erau vizitați de nicio persoană din familie sau aparținători.

Față de aspectele constatate, **s-a recomandat** conducerii Centrului: ● asigurarea suportului educațional, monitorizarea frecventării școlii și intensificarea colaborării cu școala în vederea reducerii absenteismului copiilor instituționalizați; ● efectuarea demersurilor necesare prin serviciile de asistență socială în sensul inițierii contactului și colaborării cu familiile beneficiarilor.

► având în vedere că audierea unei beneficiare într-un dosar de prostituție, în calitate de martor, de ofițerii de poliție din cadrul Biroului de Combatere a Criminalității Organizate (B.C.C.O.) Timișoara a avut loc fără ca minora să fi fost asistată de un reprezentant al Centrului și prin intermediul sau în prezența unui psiholog și fără ca persoana care a audiat să fie de același sex cu minora, **s-a recomandat** conducerii Centrului și conducerii D.G.A.S.P.C. Caraș-Severin respectarea prevederilor legale privind asigurarea protecției juridice a tuturor beneficiarilor minori sau majori aflați în cursul procesului penal, audierea acestora prin intermediul sau în prezența unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor. De asemenea, în vederea protejării copilului împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau abuz, fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuz sexual, violență sexuală, pentru a împiedica incitarea sau constrângerea copiilor să se dedea la activități sexuale ilegale și să fie exploatați în scopul prostituției sau al altor practici sexuale ilegale, în timpul cât se află în îngrijirea reprezentanților legali, s-a recomandat conducerii Centrului și conducerii D.G.A.S.P.C. Caraș-Severin luarea tuturor măsurilor administrative, sociale și educative corespunzătoare.

◆ *Centrul rezidențial pentru copilul cu handicap sever din cadrul Complexului de servicii comunitare Oltenița, jud. Călărași*

► beneficiarii nu urmau cursurile școlare deși aveau recomandare conform Certificatul de orientare școlară și profesională emis de Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE) Călărași; ● Centrul rezidențial formulase numeroase adrese către Inspectoratul Școlar Județean Călărași, atât pentru anul școlar 2016-2017, cât și pentru anul școlar 2017-2018 prin care solicita înființarea în municipiul Oltenița a unei clase pentru copiii

cu Cerințe Educaționale Speciale (CES), tip „A doua șansă” pentru copii cu deficiențe/dizabilități, în vederea școlarizării a șapte rezidenți din cadrul Centrului, care au Certificate de orientare școlară și profesională emise de CJRAE Călărași; ●echipa de vizită a constat că serviciile Centrului nu răspundeau nevoilor beneficiarilor cu potențial cognitiv și că găzduirea lor în acest Centru nu era potrivită fiind în defavoarea potențialului de dezvoltare a acestora; unii dintre copii puteau fi școlarizați, puteau beneficia de alte servicii de recuperare și de intervenție educațională specifică și deci se impunea reevaluarea lor și transferul către Centre unde școlarizarea era posibilă sau înființarea unei școli de tip „A doua șansă”.

Față de aspectele constatate, **s-a recomandat** conducerii Centrului: ●continuarea demersurilor la Inspectoratul Școlar Județean Călărași privind înființarea unei clase de tip „A doua șansă” pentru anul școlar 2018-2019 pentru copiii cu deficiențe/dizabilități în municipiul Oltenița; ●orientarea școlară a beneficiarilor care prezintă abilități cognitive suficiente pentru a fi integrați școlar.

► un beneficiar purta pe cap o cască de protecție. Având în vedere că nu era adaptată mărimii acestuia, **s-a recomandat** achiziționarea unei căști noi, care să fie corespunzătoare staturii beneficiarului, în vederea prevenirii loviturilor în zona capului;

► pe ușa fiecărui dormitor erau afișate numele și diagnosticul beneficiarilor care locuiau în acea cameră; Față de aspectele constatate, **s-a recomandat** conducerii Centrului eliminarea de pe ușa fiecărui dormitor a diagnosticului beneficiarilor care locuiau în acea cameră, în vederea asigurării confidențialității datelor privind starea de sănătate a copiilor/tinerilor.

Având în vedere că niciunul dintre copii/tineri nu beneficiau de o formă de școlarizare, (deși unii dintre ei aveau recomandare, conform Certificatelor de orientare școlară și profesională emise de Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Călărași) a fost formulată o adresă Inspectoratului Școlar Județean prin care se solicita dispunerea tuturor măsurilor necesare pentru școlarizarea beneficiarilor care fie dețin Certificate de orientare școlară, fie nu dețin, dar care, în urma evaluării psiho-educaționale ar putea beneficia de certificat, indiferent de vârsta acestora. **Inspectoratului Școlar Județean Călărași a comunicat Avocatului Poporului**, că în județul Călărași sunt două unități școlare care derulează programul educațional „A doua șansă” pentru ciclul gimnazial, învățământ de masă. Deoarece minorii/ tinerii din Centru aveau precizat în Certificatele de orientare școlară și profesională recomandarea: „învățământ special”, fiind încadrați în gradul I de handicap, dar și faptul că aceștia au depășit cu mai mult de patru ani vârsta clasei în care puteau fi înscriși, potrivit art. 206 alin.(2) din Regulamentul cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (ROFUIP), se consideră că cei șapte minori pot fi înscriși într-o clasă tip „A doua șansă” pentru copiii cu deficiențe/dizabilități. De asemenea, se precizează că nicio unitate școlară din județul Călărași nu funcționează cu acest specific. Conform art. 47 alin. (2) din Regulamentul de organizare și funcționare a învățământului special și special integrat (ROFISSI), în situația în care în localitatea de domiciliu nu există o unitate de învățământ special potrivită cu tipul și gradul deficienței/dizabilității, iar copilul/elevul/tânărul respectiv are orientare școlară spre o astfel de unitate de învățământ, atunci el va fi școlarizat de cea mai apropiată unitate de învățământ special de profil. Tot în Regulamentul susmenționat, la art. 28 se precizează faptul că: „ Inspectoratele școlare aprobă organizarea unor clase speciale constituite din elevi cu CES care nu au putut absolvi până la vârsta de 14 ani primele 5 clase ale învățământului general obligatoriu. Aceste clase funcționează ca învățământ special și special integrat, cu efective de 4-12 elevi, în funcție de gradul deficienței”. La data transmiterii solicitării Centrului, de înscriere/școlarizare a celor șapte rezidenți către Inspectoratul Școlar al județului Călărași, numai 3 dintre copii/tineri îndeplineau condiția art. 28 din Regulamentul amintit anterior. În acest sens Inspectoratul

Școlar al județului Călărași a recomandat Centrului să se adreseze unei unități de învățământ dintr-un județ învecinat, care poate realiza școlarizarea potrivită tipului și gradului de deficiență al copiilor, fie să solicite înscrierea acestora în clase de învățământ special integrat din cadrul Școlii Gimnaziale "Carol I" Călărași, în acest sens urmând a se realiza transferul într-un alt centru rezidențial aflat în municipiul Călărași.

◆ *Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*

► în urma vizitei a fost identificată situația a 16 minori (din totalul de 28 beneficiari), aflați cu măsură de protecție în cadrul Asociației „Casa Speranței” Câmpina, care erau plecați la studii în străinătate, în Italia (15 copii) și Franța (1 copil). Echipa de vizită a constatat că *deși, potrivit documentelor privind situația școlară, minorii au continuat studiile în anii de învățământ următori, nu au fost emise decizii în acest sens de președinta Asociației „Casa Speranței”*. De asemenea, în cazul unor minorii care se aflau în străinătate, nu au fost comunicate informațiile necesare actualizate cu privire la situația școlară, starea de sănătate, integrarea socială și în cadrul familiei de voluntari. În acest context, apreciem că autoritățile române competente trebuie să se implice și să decidă asupra situației în care minorii din cadrul Asociației „Casa Speranței” pot părăsi țara pentru a participa la cursuri școlare și solicită prelungirea perioadelor de ședere, precum și să monitorizeze permanent situația acestora. Referitor la acest aspect, instituția Avocatul Poporului a considerat oportun să sesizeze Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopției (ANPDCA). *Astfel, ANPDCA a comunicat Avocatului Poporului că au fost dispuse verificări ale aspectelor semnalate, urmând ca la finalizarea acestora să fie transmise informații cu privire la rezultatele obținute și, după caz, măsurile dispuse în conformitate cu atribuțiile instituției, stabilite prin actele normative în vigoare.*

Echipa de vizită a solicitat informații cu privire la perioada de ședere la studii în Italia și Franța, perioada de vacanță, starea de sănătate, progresul școlar, acoperirea nevoilor personale, sociale, culturale, însă reprezentanții centrului nu au putut oferi informații complete despre fiecare caz. Având în vedere aceste aspecte, echipa de vizită a solicitat conducerii Centrului datele de contact ale beneficiarilor sau familiilor unde aceștia locuiau în Italia și Franța cu scopul de a-i contacta telefonic pe parcursul vizitei, fiind astfel selectați și apelați câțiva beneficiari și aparținătorii acestora. Toți beneficiarii cu care s-a comunicat telefonic au declarat că sunt mulțumiți de starea lor în străinătate, de relația cu familia-gazdă, că urmează cursuri școlare și se simt integrați. Totodată, s-a constatat atât din declarațiile acestora, a aparținătorilor, cât și din consultarea dosarelor că scopul era de a rămâne definitiv în țările străine. Unii dintre cei contactați nu au răspuns la telefon, nici beneficiarul, nici familia la care locuia. Din declarația unei familii care îi avea în îngrijire pentru studii: "dacă vor, pot să stea aici toată viața. În România vin doar pentru a-și face documente". S-a remarcat faptul că unii dintre beneficiari au început vizitele în Italia cu peste 10 ani în urmă, iar limba română o înțelegeau și o vorbeau cu o ușoară dificultate. Drept urmare, apreciem că nu era vorba de un program strict de școlarizare/studiu, în care aceștia să se întoarcă în centru pe timpul vacanțelor. Unii dintre beneficiari s-au întors pentru o perioadă de câteva zile, doar cu scopul de a-și reînnoi documentele de identitate emise de statul român. La alte dosare au existat declarații ale familiilor prin care se preciza că beneficiarii nu se întorc nici pe perioada vacanței în Centru.

În cuprinsul unora dintre dosare exista acordul pentru a pleca în vacanță în străinătate al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Prahova. Astfel că afirmațiile susținute de reprezentanții centrului, potrivit cărora aceștia sunt implicați în programe stricte de studiu nu se susțin. De asemenea, deși beneficiarii aveau măsură de protecție la Asociația "Casa Speranței", reprezentanții acestora nu au putut oferi relații cu privire la monitorizarea

periodică a beneficiarilor pe timpul petrecut în străinătate, precum starea de sănătate, activitățile și programul pe timpul verii, existența unor probleme personale ale acestora, neexistând o monitorizare precisă și o cunoaștere a datei de întoarcere în centru. În conținutul unor dosare personale au existat declarații ale conducerii Centrului prin care se exprima acordul ca beneficiarul să călătorească în străinătate pentru efectuarea studiilor indicându-se și perioada, de obicei 6 luni. Astfel de declarații erau reînnoite la expirarea fiecărei perioade. *Au fost constatate unele neconcordanțe între documentele consultate, declarațiile beneficiarilor, ale reprezentanților centrului și situația de fapt.* Astfel mai mulți beneficiari aveau întocmite ultimele Rapoarte de evaluare detaliată în martie 2018, ori conform documentelor puse la dispoziție în concordanță cu declarațiile telefonice ale unuia dintre ei, beneficiarul era în străinătate din anul 2017 și nu mai revenise în România, în consecință raportul de evaluare a fost întocmit în absența beneficiarului. Datorită insuficienței și a neclarității informațiilor primite, în urma vizitei, s-au solicitat *Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Prahova* documente suplimentare, din care a rezultat următoarele: Unele planuri de intervenție, elaborate după vizita reprezentanților Domeniului privind prevenirea torturii în locuri de detenție, implicau dirigințele de la școala din Italia și familia gazdă, însă aceștia din urmă nu semnaseră planul individualizat de intervenție, deci nu au luat la cunoștință. Tot în urma vizitei și în urma solicitărilor către DGASPC Prahova au fost transmise declarații pe propria răspundere ale familiilor în care locuiau unii copii prin care se preciza că minorii locuiesc la ei, că au încheiat ciclurile primare școlare și că vor acoperi toate cheltuielile de trai (educație, transport, sănătate), etc. Au fost adăugate scurte caracterizări ale unor psihologi din Italia (datate august 2018) prin care se preciza la modul general că ”minorii sunt integrați familial, școlar și social”. Având în vedere că: beneficiarii se aflau cu măsura de plasament la Asociația ”Casa Speranței” Câmpina și beneficiau de serviciile sociale din cadrul DGASPC Prahova, dar unii dintre aceștia nu au revenit în țară pe o perioadă de cel puțin 12 luni; planurile individualizate de protecție, declarațiile pe proprie răspundere ale familiilor gazdă, caracterizările psihologice au fost întocmite în urma vizitei și la solicitarea echipei de vizită,

Avocatul Poporului a făcut recomandări atât reprezentanților unității vizitate, cât și DGASPC Prahova cu privire la verificarea situației minorilor plecați la studii în străinătate. De asemenea, a fost sesizată Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului cu privire la aspectele constatate și luarea măsurilor care se impun. DGASPC Prahova a comunicat, în răspunsul transmis Avocatului Poporului, că *recomandările sunt în curs de implementare, iar ANPDCA a comunicat Avocatului Poporului că au fost dispuse verificări ale aspectelor semnalate, urmând ca la finalizarea acestora să fie transmise informații cu privire la rezultatele obținute și, după caz, măsurile dispuse în conformitate cu atribuțiile instituției, stabilite prin actele normative în vigoare. Până la elaborarea prezentului raport, reprezentanții Asociației „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova nu au răspuns recomandărilor formulate în raportul de vizită.*

◆ *Centrul de Reabilitare Comportamentală Băieți – Complexul de Servicii Sociale „Floare de Colț” Târgoviște, jud. Dâmbovița și Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap Hunedoara, jud. Hunedoara* au fost închise, după caz, transformate în module de tip familial.

Demersurile întreprinse în privința celor expuse și rezultatele acestora au fost următoarele:

- *referitor la cunoașterea atribuțiilor Domeniului privind prevenirea torturii,*

Urmare a demersurilor întreprinse de Avocatul Poporului în anul 2017, formulate către Ministerul Muncii și Justiției Sociale, cu privire la mediatizarea atribuțiilor instituției Avocatul Poporului ca autoritate publică constituțională autonomă și independentă față de orice altă autoritate publică, a fost emisă *H.G. nr. 797/2017 pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare și funcționare al serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal, ulterior aceasta fiind modificată prin H.G. nr. 797/2017 pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare și funcționare al serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal*. Astfel, a inclus, în mod explicit, obligația serviciului public de asistență socială din cadrul unității administrativ/teritoriale de a comunica, sau după caz, de a pune la dispoziția instituțiilor/ structurilor cu atribuții privind prevenirea torturii, informațiile solicitate, acordându-le sprijin în realizarea vizitelor de monitorizare.

► În cursul anului 2018 au fost efectuate un număr de **16 vizite** în Centre rezidențiale pentru copii (*Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin; Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova; Casa de Tip Familiar destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj; Centrul de Plasament „Micul Rotterdam” Constanța, jud. Constanța; Centrul de Plasament nr. 3 Slobozia, jud. Ialomița; Centrul rezidențial pentru recuperarea și reabilitarea copilului cu tulburări de comportament nr. 5 Beceni, jud. Buzău; Casa de Tip Familiar din cadrul Așezământului „Sf. Gheorghe” Sebeș, jud. Alba; Complexul de Servicii pentru recuperarea copilului cu handicap neuro- psihic ușor și mediu Țândărică, jud. Cluj; Centrul de Plasament „Sf. Apostol Andrei” Craiova, jud. Dolj; Centrul de Plasament Filipeștii de Târg, jud. Prahova; Centrul de Plasament Specializat pentru Copilul cu Dizabilități cu vârsta mai mică de 3 ani Slobozia, jud. Ialomița; Centrul de Plasament în Regim de Urgență Domino - Complexul de servicii Măgura Codlea, jud. Brașov; Complexul de Servicii Târlungeni- Casa Anastasia, jud. Brașov), fiind întocmite până la această dată un număr de **7 rapoarte de vizită** (*Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin; Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova; Casa de Tip Familiar destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj; Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța), în cazul celorlalte vizite efectuate în anul 2018, rapoartele de vizită fiind în lucru.**

Vizitele au fost inopinate și au avut drept obiective monitorizarea tratamentului aplicat beneficiarilor și verificarea respectării prevederilor legale aplicabile în materie, o parte a acestora având ca obiective inclusiv **verificarea aspectelor sesizate de mass-media** (*Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin*).

Un număr de 3 vizite au vizat și **verificarea implementării recomandărilor** formulate către conducerea Centrelor ca urmare a unor vizite efectuate în anii anteriori (*Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București; Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași; Centrul de Reabilitare Comportamentală Băieți – Complexul de Servicii Sociale „Floare de Colț” Târgoviște, jud. Dâmbovița*).

Din cele 16 vizite efectuate de către Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție la centre pentru copii, **5 vizite au fost efectuate cu participarea Domeniului**

Apărarea, protecția și promovarea drepturilor copiilor (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța; Centrul rezidențial pentru recuperarea și reabilitarea copilului cu tulburări de comportament nr. 5 Beceni, jud. Buzău; Complexul de Servicii pentru recuperarea copilului cu handicap neuro- psihic ușor și mediu Țândărică, jud. Cluj, Centrul de Plasament „ Sf. Andrei”; Centrul de Plasament Specializat pentru Copilul cu Dizabilități cu vârsta mai mică de 3 ani Slobozia, jud. Ialomița).*

Rapoartele de vizită întocmite în cursul anului 2018 (au fost avute în vedere și rapoartele de vizită întocmite în anul 2018 urmare vizitelor efectuate în cursul anului 2017, elaborate după finalizarea Raportului anual de activitate pentru anul 2018, pentru vizitele la următoarele centre: *Centrul de plasament „Azur”- Complexul de Servicii Sociale Victoria, jud. Brașov; Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap Hunedoara, jud. Hunedoara; Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea; Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman; Centrul de Reabilitare Comportamentală Băieți – Complexul de Servicii Sociale „ Floare de Colț” Târgoviște, jud. Dâmbovița), urmare vizitelor efectuate de reprezentanții Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție cuprind aspecte cu privire la: condițiile de cazare și igienico-sanitare; hrana și calitatea apei; asistența medicală și îngrijire; asistența psihologică și socială; elaborarea și implementarea procedurilor specifice cu privire la: admitere, încetarea serviciilor, respectarea drepturilor beneficiarilor, cu privire la sesizări și reclamații, acces la asistență juridică, participarea la activități de socializare și petrecere a timpului liber și activități pentru menținerea sau readaptarea capacităților fizice și/sau intelectuale ale beneficiarilor; aspecte privind structura de personal și încheierea contractelor de furnizare servicii.*

Principalele aspecte sesizate în cadrul **activității de monitorizare a centrelor rezidențiale pentru copii, cuprinse în cadrul rapoartelor de vizită întocmite sunt redată mai jos.**

► Pe parcursul vizitelor efectuate au fost constatate o serie de **aspecte pozitive**, consemnate în rapoartele de vizită, dintre care amintim:

- la momentul efectuării vizitei, la avizierul amplasat pe holul de la parterul fiecărei căsuțe/modul erau mai multe *documente afișate*, dintre care au fost reținute: Regulamentul de Organizare și Funcționare (ROF), Regulamentul de Ordine Interioară (ROI), Metodologia de Organizare și Funcționare, Proiect Instituțional, Misiunea Centrului, Carta Drepturilor Beneficiarilor, Cod de Etică etc. De asemenea, la căsuțele copiilor de vârstă școlară, erau afișate la avizier și datele de contact ale profesorilor diriginți ai copiilor din căsuțele respective (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța; Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj; Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea; Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap Hunedoara, jud. Hunedoara; Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap Hunedoara, jud. Hunedoara).*

- dosarele beneficiarilor erau întocmite și completate în mod corect, conform dispozițiilor legale, cuprindeau toate documentele prevăzute de legislația în vigoare, inclusiv cea referitoare la managementul de caz; dosarele erau organizate pe secțiuni, ușor de accesat (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin; Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj; Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea).*

- la intrarea în Centru, copilul era examinat epidemiologic și medical, după care i se asigura igiena corespunzătoare, era hrănit, i se asigura locul de cazare, apoi intra în programul

normal al Centrului. La nevoie, medicul instituia tratamentul necesar (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța*).

- la admiterea unui copil în serviciul rezidențial, șeful Centrului organiza o întâlnire cu responsabilul de caz din cadrul DGASPC Constanța, medicul/asistentul medical al Centrului, psihologul și educatorul specializat desemnat pentru copilul în cauză, în cadrul căreia se prezenta succint situația copilului (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin; Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași; Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj; Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea*).

- pentru fiecare copil, directorul general al DGASPC desemnase, prin dispoziție, un manager de caz din cadrul Serviciului Management de Caz pentru Copil din cadrul DGASPC. Managerul de caz, respectiv responsabilul de caz asigura implicarea și conlucrarea, pe parcursul etapelor managementului de caz, a echipei de specialiști (echipa pluridisciplinară). (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București; Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova; Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj; Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea; Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman*).

- copiii puteau pleca în oraș la plimbare sau la cumpărături, cei mai mari putând merge și neînsoțiți; nu au existat situații în care copiii să nu se întoarcă în Centru sau să plece fără a anunța personalul că dorește să iasă din Centru (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*).

- în sălile de studiu, în scopul exersării drepturilor fundamentale legate de libertatea de expresie (libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei), beneficiarii aveau acces la internet (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța*); marea majoritate a beneficiarilor deținea telefoane proprii, aceștia aveau acces și la telefonul fix al Centrului, dacă solicitau aceasta (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*).

- camerele copiilor erau curate și luminate corespunzător, se asigura confortul termic, iar mobilierul era corespunzător; camerele erau personalizate fiind creată o atmosferă familială; spațiile destinate activităților cultural-educative erau spațioase și adaptate specificului acestora (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova; Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj; Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea; Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap Hunedoara, jud. Hunedoara; Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman*).

- spațiile igienico-sanitare erau curate, amenajate cu materiale ce permiteau o igienizare rapidă; erau prevăzute suficiente dușuri, chiuvete și scaune wc, raportat la numărul și nevoile specifice ale beneficiarilor; se asigura apa rece și caldă în regim permanent (*Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova; Casa de Tip*

Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj; Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea; Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap Hunedoara, jud. Hunedoara; Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman).

- copiii frecventau cursurile școlare, fiind înscriși în grădinițe, școli și licee din localitate. O parte a beneficiarilor urmau studii universitare sau școli de maiștri, fiind aplicate prevederile art. 55 alin. (2) din *Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată*, potrivit căreia: „La cererea tânărului, exprimată după dobândirea capacității depline de exercițiu, dacă își continuă studiile o singură dată în fiecare formă de învățământ de zi, protecția specială se acordă, în condițiile legii, pe toată durata continuării studiilor, dar fără a se depăși vârsta de 26 de ani”. (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani*).

- Programele de intervenție personalizată- PIP și Programele de intervenție specifică- PIS erau elaborate și completate corespunzător, fiind urmărite etapele privind intervenția în cazul copiilor cu măsură de protecție specială aflați în Centru (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București; Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj; Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea; Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap Hunedoara, jud. Hunedoara*).

- în vederea pregătirii reintegrării copiilor pe piața muncii, o parte dintre copii rezidenți în Centru, au desfășurat activități sezoniere, DGASPC intermediind angajarea acestora (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța*); copii erau implicați în activități gospodărești, Centrul deținând o grădină de zarzavat și o seră în vederea desfășurării unor activități privind dezvoltarea deprinderilor de viață independentă sau în activități de servire a mesei conform programului săptămânal, cât și al programul de serviciu (*Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*).

- constituirea unui grup de reprezentare – Consiliul Copiilor, fiecare căsuță fiind reprezentată printr-un beneficiar ales, astfel încât opiniile copiilor, în raport cu vârsta și gradul de maturitate erau luate în considerare în luarea deciziilor care îi priveau. Fiecare copil/tânăr era încurajat și sprijinit să participe la desfășurarea activităților din cadrul serviciului și să-și asume responsabilități, conform dezvoltării și gradului său de maturitate. (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța; Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*).

- implicarea psihologului angajat al Centrului, în diferite activități suplimentare. Alături de activitățile de consiliere psihologică individuală și de grup, evaluare psihologică, de întocmire a PIP, psihologul mai participa la asistarea copilului cu ocazia prezentării acestuia la evaluarea medicală din NPI; la audierea în instanța de judecată, de către reprezentanții poliției; activitățile de integrare/reintegrare socio- familială din teren sau în alte locuri în care era necesară furnizarea de suport emoțional specializat (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța*); evaluările psihologice cuprindeau pe lângă informații generale, anamneză și evaluarea unor aspecte relevante precum aspecte emoționale, aspecte cognitive, comportamentale, aspecte ale personalității și interpersonale. La final, erau recomandări, respectând astfel elementele esențiale ale unei evaluări psihologice (*Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București; Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj*); psihologul Centrului îndeplinea și alte activități și anume activități de dezvoltare personală, psihoeducație, consiliere

psihologică în situații de urgență, detensionarea situațiilor conflictuale între minori și între minori și personalul angajat, participa la ședințele Consiliului copiilor, întocmea rapoartele de evoluție, realiza managementul riscurilor la nivelul centrului, asista minorii în instanță atunci când erau audiați în vederea stabilirii măsurii de plasament și îi însoțea la secțiile de poliție pentru audieri sau întocmire documente personale (*Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București*).

- pentru beneficiarii Centrului se organizau diverse activități culturale, sportive și de recreere, spre exemplu: vizite educative, vizionări piese de teatru, joc de fotbal, tabere (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova; Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj; Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea; Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap Hunedoara, jud. Hunedoara; Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman*); alți beneficiari au declarat că li s-au organizat petreceri cu ocazia zilelor onomastice, unde au primit tort, au ascultat muzică etc., alții au precizat că au primit cadouri de Crăciun (spre exemplu, tabletă). În același context, unii dintre beneficiari au precizat că fac dansuri sportive și că au fost premiați la diverse concursuri (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța*).

- hrana zilnică a beneficiarilor era pregătită în bucătăria proprie a centrului, meniurile fiind de calitate și suficiente cantitativ, diversitatea fiind asigurată prin consultarea frecventă a copiilor; bucătăria centrului era dotată corespunzător funcționării, dispunând de instalațiile, aparatura și de personalul calificat pentru prepararea alimentelor; beneficiarilor li se asigurau trei mese pe zi și două gustări; beneficiarii serveau masa după un program stabilit, sala de mese era amenajată corespunzător, dotată cu mobilier adecvat (mese, scaune), într-o stare corespunzătoare de curățenie și igienă; deși la blocul alimentar era încadrat personal de specialitate, copiii ajutau la selectarea meniurilor, pregătirea felurilor de mâncare, aranjarea și servirea mesei, spălarea veselei, învățând și realizând activități conforme cu vârsta și gradul de maturitate (*Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova; Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj; Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea; Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap Hunedoara, jud. Hunedoara; Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman*).

- fiecare beneficiar avea întocmită o fișă medicală unde erau consemnate monitorizarea stării generale de sănătate, valorile măsurate ale funcțiilor vitale, simptomatologia afecțiunilor prezentate, tratamente, consultații medicale, internări/externări, scrisori medicale, rezultatele analizelor efectuate pe perioada rezidenței în centru (*Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova; Centrul de Reabilitare Comportamentală Băieți – Complexul de Servicii Sociale „Floare de Colț” Târgoviște, jud. Dâmbovița; Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea; Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap Hunedoara, jud. Hunedoara; Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman*).

- cabinetul medical era dotat cu aparat de urgență cu medicamente conform baremului prevăzut de normele sanitare în vigoare, iar în cazul apariției unor situații de urgență medico-chirurgicală era apelat Serviciul Unic de Urgență 112 (*Centrul de Plasament „Casa Noastră”*

Zăgujeni, jud. Caraș Severin; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj; Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea; Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman).

- copiii erau vaccinați conform Programului Național de Imunizări; beneficiau de medicamente gratuite, în baza unor prescripții medicale, eliberate de medicul de familie, sau medici de altă specialitate; în cazul medicamentelor recomandate de medic, care nu erau incluse pe listele de medicamente pentru care se asigura gratuitate în sistemul asigurărilor sociale de sănătate, se întocmea referat către DGASPC care asigura achiziționarea acestora din fondurile proprii; medicamentele erau păstrate în condiții corespunzătoare la cabinetul medical și erau distribuite beneficiarilor conform prescripției medicale (*Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăgujeni, jud. Caraș Severin; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova; Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea*).

- Centrul avea angajat, cu 1/2 normă un medic de specialitate neuro-psihiatrie infantilă care supraveghea starea de sănătate și evoluția copiilor din punct de vedere al specialității sale, iar profilaxia generală și consulturile, în cazul afecțiunilor intercurente, erau asigurate de către un medic de familie care avea cabinetul în municipiul Hunedoara și pe lista căruia se aflau înscriși toți beneficiarii (*Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap Hunedoara, jud. Hunedoara*).

- serviciile stomatologice pentru copiii cazați în Centru erau asigurate la cabinete stomatologice din comunitate, în baza unui protocol de colaborare și a unei programări prealabile (*Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăgujeni, jud. Caraș Severin; Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj*).

- îmbrăcămintea și încălțăminte copiilor se achiziționa în sistem centralizat în Centrele din subordinea DGASPC, ținându-se cont de preferințele beneficiarilor la achiziționarea acestora; era în cantitate suficientă și corespundea sezonului (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăgujeni, jud. Caraș Severin; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*).

- clădirile erau prevăzute cu rampe de acces pentru persoanele cu handicap locomotor, rampe amenajate atât la intrările principale ale imobilelor, cât și la intrarea secundară. De asemenea, clădirea în care erau cazate fetele era prevăzută cu elevator pentru asigurarea accesului la etaj pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, deși niciunul dintre copii rezidenți în Centru nu prezenta afecțiuni locomotorii (*Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*).

- Centrul deținea o bibliotecă, săli de studiu, spații de activități, dar și spații de joacă adaptate diferitelor categorii de vârstă ale copiilor; clubul era dotat cu televizor și sistem audio-video, fiind amenajat pentru vizionări, dar și ca spațiu de dans. Centrul era racordat la rețeaua de cablu tv. și acces la internet (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăgujeni, jud. Caraș Severin; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova; Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj*).

► Pe parcursul desfășurării activității de monitorizare, echipele de vizită din cadrul MNP au constatat o serie de **deficiențe**. Pentru remedierea lor, Avocatul Poporului a formulat recomandări către conducerea fiecărei unități vizitate, prin intermediul rapoartelor de vizită.

În cadrul rapoartelor de vizită întocmite în anul 2018 a fost formulat un număr total de 127 recomandări, dintre care 93 de recomandări în cazul vizitelor efectuate în anul 2018.

Reținem, în continuare, **deficiențele constatate, recomandările formulate și răspunsurile primite:**

Au transmis răspunsuri până la momentul redactării prezentului raport, următoarele unități vizitate în anul 2018: Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăgujeni, jud. Caraș Severin; Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași și unitățile vizitate în anul 2017 pentru care au fost întocmite rapoarte de vizită în anul 2018: Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap Hunedoara, jud. Hunedoara; Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea; Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman; Centrul de Reabilitare Comportamentală Băieți – Complexul de Servicii Sociale „Floare de Colț” Târgoviște, jud. Dâmbovița; Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța.

În situația unităților vizitate în anul 2018 pentru care Avocatul Poporului a formulat recomandări prin Rapoarte de vizită și care nu au comunicat un răspuns, s-au formulat adrese către autoritățile ierarhic superioare pentru luarea măsurilor ce se impun (*Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București*).

O parte din unitățile vizitate în anul 2017 au transmis răspunsuri la recomandările formulate în cadrul rapoartelor de vizită, în cursul anului 2018, acestea fiind: *Centrul de plasament "Robin Hood", municipiul București; Centrul de primire în regim de urgență "Sf. Maria" Călărași, județul Călărași; Centrul social pentru minorii care au săvârșit fapte penale și nu răspund penal Târgu Frumos, județul Iași; Centrul de Primire în Regim de Urgență Băieți Sector 4, municipiul București; Centrul de Primire în Regim de Urgență pentru Copilul Abuzat, Neglijat și Exploatat Oradea, județul Bihor.*

► **Referitor la condițiile de cazare:**

● în unele centre nu era asigurată suprafața locuibilă de minim 6 m^p pentru fiecare copil și nici numărul maxim de 4 copii în cameră; dormitoarele erau prevăzute cu 6-12 paturi suprapuse (*Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București*). Față de aspectele constatate, Avocatul Poporului a recomandat conducerii centrului ca dormitoarele să fie locuite de maxim 4 copii și să se asigure o suprafață locuibilă de minim 6 m^p pentru fiecare copil. Până la elaborarea prezentului raport, conducerea Centrului de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București nu a răspuns recomandărilor formulate; ● s-a constatat o stare precară de curățenie și igienă a dormitoarelor, pereții fiind murdari, zgâriați sau prezentau urme de lovituri; tavan degradat, uși și ferestre deteriorate/sparte sau cu defecțiuni la sistemul de închidere, instalații electrice cu elemente lipsă sau defecte, corpuri de iluminat nefuncționale; persistența unui miros neplăcut, aerul fiind greu respirabil; în unul din dormitoare desenele copiilor erau fixate pe perete cu piuneze tip cui de dimensiuni mari, iar pe ușa fiecărui dormitor erau afișate numele și diagnosticul beneficiarilor care locuiau în aceeași cameră, nefiind asigurată confidențialitatea datelor privind starea de sănătate a copiilor/tinerilor rezidenți; peretele camerelor ce făceau legătura cu holul de trecere era prevăzut cu geam transparent (*Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București; Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași, Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova; Casa de tip familial destinată protecției rezidențiale a copiilor „Novaci” Pociovaliștea, județul Gorj*). Față de aspectele constatate, Avocatul Poporului a recomandat conducerii Centrului renovarea spațiului, înlocuirea geamurilor și ușilor sparte/deteriorate, reamenajarea tavanului și a pereților distruși, remedierea defecțiunilor instalațiilor electrice, montarea unor

întrerupătoare și asigurarea iluminatului corespunzător cu corpuri de iluminat funcționale, asigurarea intimității beneficiarilor în camere prin dotarea geamurilor cu draperii, aerisirea cu regularitate a spațiilor. De asemenea, a fost formulată **recomandarea** cu privire la eliminarea de pe ușa fiecărui dormitor a diagnosticului beneficiarilor care locuiau în acea cameră, în vederea asigurării confidențialității datelor privind starea de sănătate a copiilor/tinerilor și folosirea unor metode adecvate pentru aplicarea desenelor pe peretele dormitorului fără a prezenta riscuri pentru beneficiari. **În răspunsul formulat de unitățile vizitate** s-a precizat că au fost demarate demersuri în scopul îndeplinirii recomandărilor dispuse, fiind întocmite note interne/referate către DGASPC, după caz, au fost luate măsurile care se impun (*Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași*). ● mobilierul era vechi și uzat, unele paturi erau prevăzute cu colțuri și platbande metalice ruginite/nefinisate și legate cu sârme; o parte a paturilor aveau dimensiunea mai mică decât înălțimea beneficiarilor; unele dintre camere nu aveau aspect familial (nu erau decorate sau nu dispuneau de mobilier suficient și obiecte personalizate); minorii nu beneficiau de un spațiu propriu de depozitare a vestimentației și a obiectelor personale (*Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București; Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași; Centrul de Primire în Regim de Urgență Băieți Sector 4, municipiul București*). Față de aspectele constatate, Avocatul Poporului **a recomandat** conducerii Centrului înlocuirea mobilierului deteriorat sau achiziționarea de paturi noi în vederea înlocuirii celor vechi și uzate sau care nu corespundeau staturii beneficiarilor. În răspunsul formulat de unitățile vizitate se precizează că au fost demarate demersuri în scopul îndeplinirii recomandărilor dispuse, fiind întocmite note interne/referate către DGASPC (*Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași*) dar și faptul că mobilierul vechi a fost înlocuit (*Centrul de Primire în Regim de Urgență Băieți Sector 4, municipiul București*). ● s-a constatat o stare de igienă necorespunzătoare în cazul unor grupuri sanitare; obiecte sanitare deteriorate; dușuri nefuncționale, fără baterii sau pară de duș, unele dintre acestea nefiind prevăzute cu perdele despărțitoare pentru asigurarea intimității beneficiarilor; aveau montate camere de supraveghere video nefuncționale, conform declarațiilor reprezentanților Centrului; număr insuficient de cabine WC, chiuvete și dușuri (*Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București; Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova; Centrul de Plasament „Micul Rotterdam” Constanța, jud. Constanța*). Avocatul Poporului **a recomandat** conducerii Centrului respectarea standardelor specifice de calitate în sensul asigurării unei cabine WC, chiuvetă și duș la maxim 6 beneficiari, înlocuirea instalațiilor tehnico-sanitare defecte și completarea celor care lipsesc, cât și amenajarea unor perdele despărțitoare pentru asigurarea intimității beneficiarilor la dușuri, acordarea unei atenții sporite normelor de igienă și aerisirea cu regularitate a grupurilor sanitare, cât și eliminarea camerelor de supraveghere video. În **răspunsul** formulat de unitățile vizitate se precizează că au fost remediate defecțiunile identificate (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam” Constanța, jud. Constanța*) sau au fost demarate demersuri în scopul îndeplinirii recomandărilor dispuse, fiind întocmite note interne/referate către DGASPC (*Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași*). ● lipsa asigurării accesului persoanelor cu afecțiuni locomotorii în toate spațiile Centrului nefiind asigurate rampe la intrarea în clădire, lipsa unui lift sau nefuncționalitatea celui existent pentru clădirile organizate pe mai multe nivele (*Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași*). Avocatul Poporului **a recomandat** conducerii Centrului punerea în funcțiune

a liftului, în vederea transportării beneficiarilor la sala de mese, înființarea unor rampe la nivelul centrului, precum și achiziționarea unor târgi mobile pentru facilitarea asigurării transportului beneficiarilor. În **răspunsul** formulat de unitatea vizitată se precizează că au fost demarate demersuri în scopul îndeplinirii recomandărilor dispuse, fiind întocmite note interne/referate către DGASPC (*Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași*); ●nu era amenajat un izolator sau cel existent era nefuncțional, nefiind adaptat conform standardelor minime de calitate specifice; nu deținea grup sanitar propriu sau cel existent era nefuncțional (*Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași; Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București*). Avocatul Poporului **a recomandat** conducerii Centrului urgentarea asigurării funcționalității izolatorului și a grupului sanitar din cadrul acestuia. În **răspunsul** formulat de unitatea vizitată se precizează că au fost demarate demersuri în scopul îndeplinirii recomandărilor dispuse, fiind întocmite note interne/referate către DGASPC (*Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași*). ●nu era stabilită capacitatea de cazare a centrului (*Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*). Avocatul Poporului **a recomandat** conducerii centrului stabilirea capacității centrului astfel încât să corespundă cerințelor legale din punct de vedere al spațiului existent în conformitate cu standardele minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului de tip rezidențial.

► **Referitor la asigurarea hranei și a apei:**

●aportul de sare din hrana asigurată beneficiarilor nu respecta normativele în vigoare (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța*), fiind formulată **recomandarea** de a urmării îndeaproape cantitate de sare folosită în hrana beneficiarilor, unitatea vizitată comunicând că a fost informată și sesizată bucatăria centralizată responsabilă de furnizarea hranei în vederea monitorizării cantității corespunzătoare de sare folosită la prepararea hranei; ●la stabilirea meniului nu era luată în considerare opinia copiilor (*Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*), Avocatul Poporului formulând o **recomandare** în acest sens. ●nu era asigurată o ventilație corespunzătoare în blocul alimentar (*Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea*), astfel că a fost dispusă **recomandarea** de a se asigura aerisirea corespunzătoare a blocului alimentar, reprezentanții Centrului **comunicând** Avocatului Poporului că hrana beneficiarilor se realizează, începând cu luna aprilie 2018 printr-un serviciu de catering, astfel că nu mai este necesară achiziționarea unei hote pentru asigurarea ventilației în blocul alimentar; ●nu existau prelevate probe alimentare, etichetate și păstrate într-un frigider separat, conform normelor sanitare în vigoare (*Centrul de tip Familiar Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman*). Avocatul Poporului a formulat unității vizitate **recomandarea** de a preleva zilnic probe alimentare și de a le păstra într-un frigider separat, iar reprezentanții Centrului au comunicat că probele alimentare sunt prelevate zilnic și păstrate într-un frigider separat de cel de alimente; ●nu era asigurată rezerva de apă pentru 48 de ore, așa cum prevăd standardelor minime de calitate aplicabile Centrului (*Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani, Centrul de primire în regim de urgență „Sf. Maria” Călărași, județul Călărași*). Urmare a **recomandării** Avocatului Poporului de respectare a standardelor minime de calitate în vigoare, răspunsului primit a fost acela că, în prezent, se asigură cantitatea de apă pentru asigurarea unei rezerve pentru 48 de ore (*Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani*), iar *Centrul de primire în regim de urgență „Sf. Maria” Călărași, județul Călărași* a răspuns că s-a solicitat DGASPC achiziționarea acestei rezerve.

► **Referitor la asistența medicală:**

●o parte a medicamentelor și materialelor sanitare aveau termenul de valabilitate expirat (*Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova, Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași*). Avocatul Poporului **a recomandat** verificarea periodică a valabilității medicamentelor și a materialelor sanitare din cabinetul medical. În **răspunsul** formulat de *Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași* se precizează că au fost demarate demersuri în scopul îndeplinirii recomandărilor dispuse, fiind întocmite note interne/referate către DGASPC. ●lipsa trusei medicale de prim ajutor (*Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*). Avocatul Poporului **a recomandat** dotarea Centrului cu trusă medicală de prim ajutor. ●o parte a beneficiarilor nu erau direcționați către cabinete medicale de specialitate (*Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*) sau de a efectua analize medicale (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța*). Avocatul Poporului **a recomandat** prezentarea unor beneficiari la cabinete medicale de specialitate, unitatea vizitată **a răspuns** că recomandărilor medicilor sunt respectate de către cabinetul medical, astfel că minorul identificat la data vizitei cu recomandare pentru o intervenție chirurgicală a fost operat (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța*). ●lipsa unui registru medical (*Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*). Avocatul Poporului **a recomandat** întocmirea unui registru medical în care să se precizeze numele beneficiarului, data și ora administrării medicamentelor (inclusiv dozajul) sau tratamentul, motivul administrării, semnătura personalului care a administrat medicația. ●lipsa unui registru de consultații zilnice (*Centrul de primire în regim de urgență „Sf. Maria” Călărași, județul Călărași*) și înscrierea incompletă a consultațiilor (*Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași*). Urmare deficienței identificate, Avocatul Poporului **a recomandat** întocmirea unui registru de consultații în care să se consemneze consultațiile zilnice, reprezentanții unității vizitate **comunicând** că la cabinetul medical a fost întocmit un astfel de registru, fiind consemnate consultațiile realizate de către medic (*Centrul de primire în regim de urgență „Sf. Maria” Călărași, județul Călărași*) sau că au fost întocmite note interne prin care a fost adus la cunoștința personalului implicat în această activitate, despre acest aspect (*Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași*).

●nu era evidențiată situația imunizărilor (*Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci”, jud. Gorj*). Avocatul Poporului **a recomandat** atașarea evidenței imunizărilor la dosarul medical al fiecărui copil, reprezentanții Casei de Tip Familial răspunzând că s-a realizat atașarea evidenței imunizărilor la fișa medicală; ●nu se asigurau servicii stomatologice și oftalmologice profilactice (*Centrul de primire în regim de urgență „Sf. Maria” Călărași, județul Călărași, Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța*). Avocatul Poporului **a recomandat** identificarea unei soluții privind asigurarea serviciilor stomatologice și oftalmologice profilactice pentru beneficiarii Centrelor, iar reprezentanții unităților vizitate au răspuns că au fost demarate demersuri privind identificarea unui cabinet stomatologic cu care să încheie o convenție de colaborare, sau au fost încheiate deja Protocoale de colaborare cu medici stomatologi; ●frigiderul din cadrul cabinetului medical se folosea și pentru depozitarea alimentelor (*Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași*). Avocatul Poporului **a recomandat** respectarea destinației frigiderului din cadrul cabinetului medical, respectiv cel de depozitare și păstrare a medicamentelor și a frigiderului destinat depozitării deșeurilor medicale strict în scopul prevăzut; ●o parte a fișelor medicale nu aveau completate toate rubricile și nu era aplicată semnătura și parafa medicului care realizase consultația

(Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași; Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța). Avocatul Poporului **a recomandat** completarea rubricii “Examen clinic general” din fișele medicale, aplicarea semnăturii și parafei medicului Centrului după fiecare consultație medicală. În **răspunsul** formulat de unitățile vizitate se precizează că au fost semnate de personalul medical fișele medicale ale beneficiarilor, sau au fost demarate demersuri în scopul îndeplinirii recomandărilor dispuse, fiind întocmite note interne/referate către DGASPC.

► **Referitor la activitățile de recuperare/reabilitare a beneficiarilor**

●lipsa unor evaluări periodice privind posibile terapii în vederea menținerii/dezvoltării unor abilități ale beneficiarilor (Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman; Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București, Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași). Avocatul Poporului **a recomandat** evaluarea situației beneficiarilor, din punct de vedere al nevoilor terapeutice ale beneficiarilor, iar reprezentanții unității vizitate au răspuns fie că se realizează evaluarea kinetoterapeutică, fie că au fost demarate demersuri în vederea punerii în aplicarea a acestei recomandări. ●lipsa unor programe de reabilitare kinetoterapeutică pentru copii cu astfel de nevoi (Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman). Avocatul Poporului **a recomandat** realizarea unor programe de reabilitare kinetoterapeutică, reprezentanții Centrului formulând un **răspuns** ce face referire la întocmirea de către kinetoterapeutul Centrului a unui program de recuperare în baza căruia se realizează această terapie; ●nu toți copii erau incluși într-o formă de învățământ special (Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman; Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași). Avocatul Poporului **a recomandat** efectuarea demersurilor educaționale pentru includerea într-o formă de învățământ special a copiilor care nu frecventează școala specială și continuarea demersurilor la Inspectoratul Școlar Județean privind înființarea unei clase de tip „A doua șansă” pentru următorul an școlar. Reprezentanții unităților vizitate **au răspuns** că s-au început demersurile pentru evaluarea copiilor în vederea obținerii Certificatelor de expertiză și orientare școlară/profesională, fiind făcute demersuri către Inspectoratul Școlar; ●beneficiarii nu erau incluși în programe de psihoterapie (Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București). Avocatul Poporului **a recomandat** realizarea psihoterapiei în cazurile beneficiarilor cărora le este recomandată în fișa medicală sau în cazurile identificate de psihologul centrului.

► **Referitor la asistența socială și activitățile desfășurate**

●lipsa unui spațiu special amenajat pentru realizarea activităților asistentului social (Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea). Avocatul Poporului **a recomandat** amenajarea unui spațiu destinat activității asistentului social, având în vedere ca activitatea asistentului social se desfășura în același birou cu șeful de Centru, iar dosarele beneficiarilor erau depozitate în același birou. Unitatea vizitată **a comunicat** că a fost identificat un spațiu pentru desfășurarea acestor activități în condiții corespunzătoare; ●asistentul social nu era înscris în Colegiul Asistenților Sociali din România, nefiind respectate prevederile legale în domeniu (Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași). Avocatul Poporului **a recomandat** înscrierea la Colegiul Asistenților Sociali din România, iar unitatea vizitată **a răspuns** că asistentul social angajat a fost informat referitor la această obligație; ●nu erau elaborate Programe de Intervenție Specifică-PIS; PIS nu erau întocmite corespunzător,

obiectivele stabilite nefiind individualizate; nu se cunoștea conținutul lor (*Centrul de Rehabilitare Comportamentală Băieți – Complexul de Servicii Sociale „Floare de Colț” Târgoviște, jud. Dâmbovița; Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*); nu se asigura cunoașterea Planului individualizat de protecție- PIP și a Programelor de Intervenție Specifică de către fiecare beneficiar în funcție de gradul său de maturitate sau conțineau toate informațiile. Avocatul Poporului **a recomandat** elaborarea, pentru toți copii cu măsură de protecție specială, a Programelor de Intervenție Specifică (PIS); asigurarea cunoașterii Planului individualizat de protecție și a Programelor de Intervenție Specifică de către fiecare beneficiar în funcție de gradul său de maturitate, completarea Planurilor individualizate de protecție cu informații detaliate în cazul copiilor care studiază în afara țării, pe baza rapoartelor periodice și comunicărilor regulate. Unitățile vizitate **au comunicat** faptul că au fost întocmite documentele specifice precizate, în conformitate cu prevederile standardelor minime de calitate, pentru fiecare beneficiar în parte. ●nu se desfășurau activități adaptate nevoilor beneficiarilor (*Centrul de Rehabilitare Comportamentală Băieți – Complexul de Servicii Sociale „Floare de Colț” Târgoviște, jud. Dâmbovița*). Avocatul Poporului **a recomandat** adaptarea activităților din cadrul Centrului la nevoile tuturor beneficiarilor și la realitățile societății actuale, cu accent pus pe dezvoltarea abilităților și competențelor necesare pentru adaptarea ulterioară a tinerilor pe piața muncii. Unitatea vizitată **a comunicat** că DGASPC urmărește respectarea acestei recomandări în toate Centrele; ●nu se realiza evaluarea și monitorizarea copiilor; nu există întâlniri ale echipei multidisciplinare cu privire la monitorizarea situației beneficiarilor (*Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman; Centrul social pentru minorii care au săvârșit fapte penale și nu răspund penal Târgu Frumos, județul Iași; Centrul de Rehabilitare Comportamentală Băieți – Complexul de Servicii Sociale „Floare de Colț” Târgoviște, jud. Dâmbovița*). Avocatul Poporului **a recomandat** monitorizarea și evaluarea periodică a progreselor înregistrate, deciziilor și intervențiilor specializate întreprinse în conformitate cu Programele de intervenție specifică și completarea tuturor documentelor cu data întocmirii și a revizuirii acestora. Unitățile vizitate **au comunicat** că s-a efectuat monitorizarea și evaluarea periodică a progreselor înregistrate și s-au completat toate documentele cu data întocmirii și revizuirii acestora; ●insuficiente demersuri privind reintegrarea familială și socială a beneficiarilor, numărul beneficiarilor reintegrați fiind redus (*Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman; Centrul de primire în regim de urgență ”Sf. Maria” Călărași, județul Călărași; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin*). Avocatul Poporului **a recomandat** intensificarea demersurilor privind reintegrarea familială și socială a beneficiarilor; Implementarea obiectivelor stabilite în Programele de intervenție specializate pentru menținerea relației cu familia în vederea integrării/reintegrării copiilor, prin dezvoltarea unor activități care să implice cât mai mult familia în viața copiilor, astfel încât să se poată realiza integrarea acestora în familie. Unitățile vizitate **au comunicat** că au fost luate măsuri pentru intensificarea demersurilor în acest sens.

●nu exista o coerență a atribuțiilor responsabilului de caz și a managerului de caz (*Centrul de primire în regim de urgență ”Sf. Maria” Călărași, județul Călărași*); nu se respectă prevederile legislative în domeniul managementului de caz (*Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani*). Avocatul Poporului **a recomandat** reevaluarea activității de management de caz și corelarea atribuțiilor managerului de caz și a responsabilului de caz, precum și respectarea procedurilor privind întocmirea rapoartelor trimestriale și a proceselor verbale ale

întâlnirilor de echipă, reprezentanții unităților vizitate **au comunicat** că au fost întreprinse demersurile care se impuneau;

- nu erau organizate activități recreative, individuale sau de grup (**Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, jud. Constanța, Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova**). Avocatul Poporului **a recomandat** participarea beneficiarilor la mai multe acțiuni cultural-educative (teatru/film) și continuarea atelierelor de dansuri pentru a le asigura acestora condiții bune pentru dezvoltarea deprinderilor de viață independentă, cât și o mai bună organizare a activităților de recreere și socializare pe perioada vacanțelor școlare. De asemenea, **s-a recomandat** asigurarea accesului beneficiarilor în sala de sport și bibliotecă, (conform declarațiilor beneficiarilor acestea stăteau în majoritatea timpului încuiate), implicarea copiilor în activități în afara Centrului, prelungirea timpului de vizionare a programelor tv, jocurilor pe calculator, astfel încât acestea să răspundă nevoilor reale ale beneficiarilor. Reprezentanții unităților vizitate **au comunicat** că au fost încurajați beneficiarii să-și exprime opiniile și preferințele în derularea activităților de petrecere a timpului liber și au fost incluși în diverse programe, inclusiv în pregătirea spectacolelor organizate cu beneficiarii.

- existența unor documente incomplete sau completate eronat: registrul de vizită destinat învoierilor beneficiarilor (**Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani**), registrului de comportamente deviante pentru a preveni aceste tipuri de comportamente; înregistrarea, numerotarea și ștampilarea tuturor registrelor obligatorii funcționării centrului și consemnarea măsurilor întreprinse (*Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin; Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj*). Avocatul Poporului **a recomandat** întocmirea unui registru cât și înregistrarea, numerotarea și ștampilarea tuturor registrelor obligatorii funcționării centrului și consemnarea măsurilor întreprinse, în cazul registrului de comportamente deviante pentru a preveni aceste tipuri de comportamente. Instituțiile vizitate **au comunicat** că au luat toate măsurile impuse pentru a remedia aceste neregularități; ● insuficientă comunicare a personalului centrului cu școala (*Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin*). Avocatul Poporului **a recomandat** asigurarea suportului educațional, monitorizarea frecvenței școlii și intensificarea colaborării cu școala în vederea reducerii absenteismului copiilor instituționalizați. Unitatea vizitată **a răspuns** că beneficiarii sunt monitorizați continuu în privința frecvenței școlii și urmează să intensifice colaborarea cu școala, urmând să includă beneficiarii într-un program de prevenire a abandonului școlar; ● în sala de mese erau afișate reguli stricte cu mesaje intransigente cu scop amenințator nepotrivite pentru a crea un mediu armonios și plăcut ținând seama de profilul psihosocial al beneficiarilor (*Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*). Avocatul Poporului **a recomandat** eliminarea acestor mesaje.

► **Referitor la asistența psihologică**

- lipsa unui spațiu special amenajat pentru realizarea activităților psihologice (*Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Focșani, jud. Vrancea; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin*). Avocatul Poporului **a recomandat** amenajarea unui cabinet psihologic, care să asigure intimitatea actului psihologic, unitățile vizitate **comunicând** că a fost identificat un spațiu pentru un cabinet psihologic, urmând a se face demersuri pentru dotarea lui corespunzătoare;

- activitățile psihologului erau reduse (numai activități de evaluare/reevaluare), având în vedere faptul că desfășura activitate în Centru numai de două ori pe săptămână, câte două

ore; nu se realizau activități de intervenție psihologică (*Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap Hunedoara, jud. Hunedoara*). Avocatul Poporului **a recomandat** modificarea programului de lucru al psihologului astfel încât acesta să poată desfășura, pe lângă activitățile de evaluare/reevaluare și activități specifice de intervenție psihologică precum și dotarea cabinetului psihologic al centrului cu instrumente de lucru licențiate (scale, chestionare, teste de evaluare). Unitatea vizitată **a răspuns** că psihologul va desfășura activitate de evaluare/reevaluare, dar și activități specifice de intervenție psihologică, de trei ori pe săptămână, câte 8 ore, iar, referitor la dotarea cabinetului psihologic cu instrumente de lucru licențiate se precizează că după rectificarea bugetului se vor face demersuri cu privire la achiziționarea unor noi instrumente de lucru; ● psihologul Centrului desfășura și alte activități în afara celor specifice, atribuții ce îi erau stabilite în fișa de post (*Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman*); Avocatul Poporului **a recomandat** modificarea fișei postului psihologului, astfel încât să cuprindă doar atribuții specifice cerințelor de psiholog, reprezentanții unității vizitate comunicând că se caută resurse umane pentru a prelua atribuțiile prevăzute în fișa postului psihologului, atribuții de gestionar al Centrului, cât și modificarea fișei de post a acestuia; ● nu se realiza evaluarea psihologică, logopedică și psihiatrică a copiilor și nu se întocmeau programe de terapie și recuperare pentru copiii identificați cu aceste nevoi (*Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin; Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București*). Avocatul Poporului **a recomandat** realizarea acestor evaluări și întocmirea de programe de terapie și recuperare pentru copii, cât și gestionarea cu eficiență a cazurilor de risc pentru siguranța, sănătatea și viața personală, indentificându-se beneficiari cu idei și tentative suicidare prin colaborarea cu secțiile de psihiatrie infantilă, respectarea recomandărilor de medicație psihiatrică, asigurarea consilierii și psihoterapiei și a supravegherii permanente în Centru în scopul prevenirii unor incidente deosebite. De asemenea, **s-a recomandat** consilierea psihologică a beneficiarilor astfel încât aceștia să conștientizeze consecințele refuzului de administrare a tratamentului medical de specialitate. Unitatea vizitată **a comunicat** că în cadrul cursurilor frecventate de copii, aceștia beneficiază de programe de terapie și recuperare fiind întocmite și depuse la dosarul fiecărui copil Fișa psihopedagogică pentru elevul cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale. Evaluarea psihiatrică se face la trei luni de către un medic specialist, care stabilește tratamentul medicamentos. Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin a răspuns că au fost identificați beneficiari cu tentative suicidare. Aceștia urmează tratament psihiatric, merg regulat la control psihiatric, sunt supravegheați de către personalul de îngrijire, iar Centrul oferă beneficiarilor numeroase alternative de petrecere a timpului liber; ● nu se realizau activități privind protecția copilului împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau abuz, fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuz sexual, violență sexuală (*Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin*). Avocatul Poporului **a recomandat** luarea tuturor măsurilor administrative, sociale și educative corespunzătoare, în vederea protejării copilului împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau abuz, fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuz sexual, violență sexuală, pentru a împiedica incitarea sau constrângerea copiilor să se dedea la activități sexuale ilegale și să fie exploatați în scopul prostituției sau al altor practici sexuale ilegale, în timpul cât se află în îngrijirea reprezentanților legali. Unitatea vizitată **a răspuns** că au fost și urmează să mai fie invitați, reprezentanți din cadrul poliției pentru acțiuni ce țin de prevenirea consumului de droguri, prevenirea consumului de droguri, prevenirea exploatării fizice, prevenirea prostituției. Beneficiarii vor fi incluși într-un program de prevenire realizat la nivel de grupuri,

cu psihologul Centrului, pe tema consumului de droguri, prostituției și exploatării; ●lipsa registrului privind evidența actelor profesionale ale psihologului (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam”, Constanța*). Avocatul Poporului **a recomandat** întocmirea, la nivelul cabinetului de psihologie, a unui registru cu evidența actelor profesionale ale psihologului, motivat de faptul că la data vizitei acestea nu erau înregistrate și evidențiate într-un registru al cabinetului. Reprezentanții unității vizitate **au comunicat** că a fost întocmit un registru în care sunt înregistrate și evidențiate documentele elaborate pe acest segment de activitate;

- nu se asigura sprijin psihologic și consilierea copiilor care au fost intimidați sau discriminați (*Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin*). Avocatul Poporului **a recomandat** respectarea prevederilor legale cu privire la asigurarea sprijinului psihologic și consilierea copiilor care au fost intimidați sau discriminați și accesul la serviciile stabilite de serviciul public specializat pentru protecția copilului, cât și în situația în care copii vor fi separați. Unitatea vizitată **a răspuns** că se urmărește satisfacerea nevoilor copiilor, făcându-se demersurile necesare pentru urmarea recomandărilor psihologului.

► **Referitor la aplicarea măsurilor de restricționare a capacității de mișcare**

Din verificarea documentelor puse la dispoziție de către reprezentanții Centrului a declarațiilor beneficiarilor și personalului s-a constatat că în Centrele vizitate nu se practica conținerea și nici nu existau mijloace specifice și recomandări medicale pentru practicarea acestei metode terapeutice. În consecință, în majoritatea centrelor *nu era elaborată o procedură privind aplicarea măsurii conținării*. În cazurile în care exista o astfel de procedură, aceasta nu era în concordanță cu prevederile Normei din 15 aprilie 2016 de aplicare a Legii sănătății mentale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002 prin care a fost interzisă izolarea persoanelor sub 18 ani. În cazul unui centru, Metodologia de Organizare și Funcționare a Centrului nu era în concordanță cu prevederile Normei de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002, astfel că **Avocatul Poporului a recomandat** adaptarea Metodologiei de Organizare și Funcționare a Centrului în conformitate cu prevederile legale în domeniul sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice, iar unitatea vizitată **a răspuns** că documentul a fost refăcut, fiind întocmit și un Registru de conținere, iar situațiile de restricționare se vor consemna în acesta (*Centrul de Primire în Regim de Urgență Băieți Sector 4, municipiul București*).

► **Referitor la personalul centrului**

- lipsa/insuficiența personalului angajat: **medic** (*Centrul social pentru minorii care au săvârșit fapte penale și nu răspund penal Târgu Frumos, județul Iași, Centrul de Reabilitare Comportamentală Băieți – Complexul de Servicii Sociale „Floare de Colț” Târgoviște, jud. Dâmbovița, Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București; Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași*), **asistent social** (*Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap Hunedoara, jud. Hunedoara, Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani, Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București; Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin; Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*), **psiholog** (*Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași; Casa de Tip Familial destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj, Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin*), **kinetoterapeut** (*Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap Hunedoara, jud. Hunedoara; Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii*

Comunitare Oltenița, jud. Călărași), **logoped** (Centrul de tip Familiar Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman), **asistentă medicală** (Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București, Casa de Tip Familiar destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj, Centrul de plasament "Robin Hood", municipiul București), **alte categorii de personal:** infirmier (Casa de Tip Familiar destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj), **instructori de educație** (Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București). În acest sens, Avocatul Poporului **a recomandat** angajarea/atragerea de personal astfel încât să le fie asigurate nevoile beneficiarilor, iar reprezentanții unităților vizitate au răspuns că au fost ocupate posturile prin angajarea/transfer de personal (Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani; Centrul de primire în regim de urgență ”Sf. Maria” Călărași, județul Călărași), sau au fost demarate demersuri în vederea angajării de personal (Centrul social pentru minorii care au săvârșit fapte penale și nu răspund penal Târgu Frumos, județul Iași; Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăgujeni, jud. Caraș Severin; Casa de Tip Familiar destinată protecției Rezidențiale a Copiilor „Novaci” Pociovaliștea, jud. Gorj). Centrul de Reabilitare Comportamentală Băieți – Complexul de Servicii Sociale „Floare de Colț” Târgoviște, jud. Dâmbovița a fost închis astfel că reprezentanții DGASPC **au comunicat** că au în vedere angajarea unui medic în cadrul Complexului de servicii sociale aflat în subordine, dar acest obiectiv rămâne greu de atins având în vedere piața muncii și oportunitățile pentru acest segment profesional, astfel că este dificil de a atrage medici în cadrul acestor unități. Centrul de plasament "Robin Hood", municipiul București **nu a comunicat** Avocatului Poporului un răspuns la această recomandare astfel că **a fost sesizată autoritatea ierarhic superioară** (Consiliul Local sector 4 București). În **răspunsul** transmis de către Consiliul Local sector 4 București, se precizează faptul că nu se impune suplimentarea numărului de posturi de asistent medical, luând în considerare și faptul că Centrul este în curs de închidere. ●lipsa unor contracte de colaborare cu medici specialiști: neuropsihiatrie infantilă (Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași), **medic de ortopedie pediatrică** (Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași). În acest sens, Avocatul Poporului **a recomandat** încheierea unor contracte de colaborare cu medici specialiști astfel încât să le fie asigurate nevoile beneficiarilor, iar reprezentanții unităților vizitate **au răspuns** că au fost formulate solicitări către DGASPC în acest sens; ●nu erau elaborate și implementate planuri anuale de instruire și formare profesională; personalul angajat nu participase la cursuri de formare profesională (Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap Hunedoara, jud. Hunedoara; Centrul de Reabilitare Comportamentală Băieți – Complexul de Servicii Sociale „Floare de Colț” Târgoviște, jud. Dâmbovița; Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București). Avocatul Poporului **a recomandat** elaborarea și implementarea planurilor anuale de instruire și formare profesională și participarea la cursuri de formare profesională a personalului angajat, iar unitatea vizitată **a comunicat** implementarea recomandărilor.

► Alte aspecte

●nu se realiza monitorizarea situației minorilor pentru beneficiarii care urmau cursuri școlare în afara țării (Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova). Avocatul Poporului **a recomandat** unității vizitate monitorizarea permanentă a situației minorilor prin menținerea contactului cu serviciile de asistență socială din cadrul autorităților locale unde locuiesc copiii în străinătate, unitățile școlare, cât și cu familia de voluntari la care se afla

minorul, în vederea respectării și garantării drepturilor copilului. De asemenea, s-a **recomandat DGASPC** implicarea în luarea deciziei de părăsire a țării pentru a participa la studii, în cazul minorilor din cadrul *Asociației „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*, inclusiv în prelungirea perioadelor de ședere, colaborarea cu autoritățile din străinătate cu relevanță în domeniul protecției copilului, în vederea monitorizării situației copiilor pe perioada ieșirii din țară, cât și monitorizarea permanentă a situației copiilor cu măsură de protecție specială, aflați în afara țării, pentru a participa la cursuri școlare, în colaborare cu autoritățile publice din țările în care aceștia se află. Până la elaborarea prezentului raport, reprezentanții Asociației „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova nu au răspuns recomandărilor formulate în raportul de vizită; ●nu erau emise decizii anuale cu privire la continuarea studiilor în afara țării (*Asociația „Casa Speranței” Câmpina, jud. Prahova*). Avocatul Poporului a **recomandat** unității vizitate emiterea anuală a deciziilor cu privire la continuarea studiilor în afara țării pentru fiecare an școlar și luarea în considerare a conținutului acestora în elaborarea Planurilor individualizate de protecție. ●nu exista la nivelul DGASPC o procedură privind ieșirea copiilor din țară pe perioada în care a fost dispusă o măsură de protecție specială. Avocatul Poporului a dispus conducerii DGASPC elaborarea unei proceduri clare cu privire la ieșirea copiilor din țară pe perioada în care a fost dispusă o măsură de protecție specială cu precizarea condițiilor de ieșire, întoarcere, criteriilor de selecție și perioadei șederii în afara țării, cât și a instituțiilor străine responsabile să asigure monitorizarea situației copilului pe întreaga perioadă. Până la elaborarea prezentului raport, reprezentanții DGASPC nu au răspuns recomandărilor formulate în raportul de vizită; ●colaborare deficitară cu autorităților publice locale cu atribuții în domeniul protecției copilului în scopul monitorizării situației familiei în vederea reintegrării copilului (*Centrul de Reabilitare Comportamentală Băieți – Complexul de Servicii Sociale „Floare de Colț” Târgoviște, jud. Dâmbovița*). Avocatul Poporului a **recomandat** DGASPC sesizarea tuturor autorităților publice locale cu atribuții în domeniul protecției copilului din județ, asupra obligației de a transmite anchete sociale întocmite ca urmare a vizitei la domiciliul minorilor, documente din care să rezulte posibilitatea integrării în familie a acestora; de a urmări evoluția dezvoltării copilului, precum și modul în care părinții își exercită drepturile și își îndeplinesc obligațiile cu privire la copil prin întocmirea de rapoarte lunare pe o perioadă de minimum 6 luni. DGASPC Dâmbovița a comunicat că a diseminat aceste aspecte în cadrul întâlnirilor periodice cu reprezentanții autorităților publice locale; ●număr mare de copii care părăseau Centru fără permisiune (*Centrul social pentru minorii care au săvârșit fapte penale și nu răspund penal Târgu Frumos, județul Iași; Centrul de primire în regim de urgență ”Sf. Maria” Călărași, județul Călărași*). Avocatul Poporului a **recomandat** reducerea părăsirii fără permisiune a Centrului de către minori, prin consilierea beneficiarilor în scopul prevenirii acestei situații, intensificarea evaluărilor psihologice, sporirea măsurilor de supraveghere, reanalizarea procedurilor privind părăsirea de către beneficiari a Centrului și responsabilizarea angajaților cu privire la aplicarea acestor proceduri. Reprezentanții unităților vizitate **au răspuns** că beneficiarii prezintă tulburări de comportament, provin din familii în care lipsesc regulile clare și ferme, care nu au un set de valori funcționale, care nu au avut un model parental pozitiv, astfel datorită loialității față de cele enunțate, copii manifestă comportamente deviate, raportându-se la realitatea văzută în familie ca la o normalitate. În acest sens, copii se află în evidența cabinetului psihologic, activitățile de consiliere psihologică având ca obiective creșterea gradului de conștientizare a beneficiarului prin natura negativă a comportamentului, explicarea riscurilor și consecințelor la care se expune procedând astfel. De asemenea, în cadrul ședințelor de consiliere psihologică se discută cu copilul și se analizează motivația acestuia de a părăsi Centrul, este încurajat să identifice soluții alternative,

constructive de a-și împlini nevoile și așteptările. De asemenea, asistentul social menține legătura și colaborează cu familia fiecărui beneficiar, cu autoritățile locale pentru a-l depista și readuce în Centru. Lunar se discută în cadrul ședințelor cu membrii echipei pluridisciplinare cazul fiecărui beneficiar, în vederea identificării unor situații de risc. Având în vedere cazurile minorilor care au părăsit fără permisiune Centrul, **Avocatul Poporului a formulat o solicitare către Inspectoratul Județean de Poliție Călărași**. Răspunsul primit de la această instituție nu conținea informații referitoare la măsurile concrete dispuse de Inspectoratul Județean de Poliție Călărași pentru a preîntâmpina acutizarea fenomenului de părăsiri din Centre a tinerilor, asigurarea protecției minorilor pe parcursul interviului/audierii de către organele de poliție, astfel că a fost formulată o adresă către Ministerul Afacerilor Interne în acest sens. Potrivit precizărilor Ministerului Afacerilor Interne, minorii care au plecat fără aprobare din Centrele de plasament au fost audiați de către organele de poliție, după depistare, cu respectarea prevederilor art. 124 din Codul de procedură penală, pentru a se stabili dacă au fost victime ale unei infracțiuni în perioada dispariției. Referitor la măsurile pentru asigurarea protecției minorilor pe parcursul interviului/audierii acestora de organele de poliție, Ministerul Afacerilor Interne a comunicat faptul că aceste acte procedurale se îndeplinesc cu respectarea prevederilor art. 124 din Codul de procedură penală, în cazul în care minorii sunt martori într-o cauză penală audierea acestora fiind efectuată în prezența unui dintre părinți, a tutorelui sau a persoanei ori a reprezentantului instituției căreia îi este încredințat minorul spre creștere și educare, iar în cazul în care se consideră necesar se dispune ca la audiere să asiste și un psiholog. În cazul în care persoanele amintite mai sus nu pot fi prezentate sau se află într-o altă situație prevăzută la art. 124 alin. 2 din Codul de procedură penală, audierea minorilor are loc în prezența unui reprezentant al autorității tutelare sau a unei rude cu capacitate deplină de exercițiu stabilite de organul judiciar. De asemenea, a mai precizat că, în ipoteza în care minorii sunt audiați în calitate de autori ai unor infracțiuni, sunt respectate prevederile art. 505 din Codul de procedură penală, la ascultarea sau confruntarea minorilor fiind citați părinții acestora ori, după caz, tutorele, curatorul sau persoana în îngrijirea ori supravegherea căreia se află temporar minorii, precum și DGASPC din localitatea unde se desfășoară audierea. În ceea ce privește eventualele măsuri pentru a împiedica fenomenul părăsirii centrelor de plasament de către minori, Ministerul Afacerilor Interne a menționat faptul că centrele de plasament au obligația de a respecta dispozițiile legale incidente în materie; ●nu este asigurată protecția minorilor, la audierea/anchetarea acestora de către organele de poliție (*Centrul de primire în regim de urgență "Sf. Maria" Călărași, județul Călărași*). Avocatul Poporului a recomandat ca la audierea/anchetarea minorilor de către organele de poliție să se respecte demnitatea minorului, asigurându-se un climat afectiv pozitiv. Unitatea vizitată a comunicat că se asigură protecția minorilor la audierea/anchetarea de către organele de poliție, prin respectarea demnității minorului și asigurarea unui climat afectiv pozitiv, prin facilitarea accesului într-un spațiu care să asigure confidențialitatea informațiilor și prin prezența psihologului, care să monitorizeze desfășurarea audierii; ●copii erau menținuți în Centru deși era depășită perioada de găzduire (*Centrul de primire în regim de urgență "Sf. Maria" Călărași, județul Călărași; Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București; Centrul Rezidențial pentru Copilul cu Handicap Sever Complexul de Servicii Comunitare Oltenița, jud. Călărași*). Avocatul Poporului a recomandat reevaluarea situației copiilor care au depășit perioada de găzduire și luarea măsurilor care se impun. Unitățile vizitate au comunicat că măsurile de protecție specială pentru copiii/tinerii care au depășit perioada de găzduire au fost reevaluate în vederea părăsirii Centrului. Pentru cazurile în care nu au fost identificate încă soluții se fac demersuri cu scopul reducerii perioadei de găzduire în cadrul Centrului, avându-se în vedere,

în primul rând, reintegrarea în familie, apoi plasamentul la asistent maternal profesionist/familie sau transferul în alte Centre. Până la elaborarea prezentului raport, reprezentanții Centrului de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București nu au răspuns recomandărilor formulate în raportul de vizită; ●audierea beneficiarilor aflați în cursul procesului penal nu se realiza în prezența unui psiholog (*Centrul de Plasament „Casa Noastră” Zăguzeni, jud. Caraș Severin*). Avocatul Poporului **a recomandat** respectarea prevederilor legale privind asigurarea protecției juridice a tuturor beneficiarilor minori sau majori aflați în cursul procesului penal, audierea acestora prin intermediul sau în prezența unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor, având în vedere că persoanele audiate erau minore și diagnosticate psihiatric. Unitatea vizitată **a răspuns** că se vor face toate demersurile ca audierea beneficiarilor să se facă doar în prezența sau prin intermediul psihologului; ●nu erau întocmite contracte pentru acordarea de servicii sociale (*Centrul de tip Familial Alexandra-Violeta Alexandria, jud. Teleorman*). Avocatul Poporului **a recomandat** completarea tuturor dosarelor beneficiarilor cu contracte pentru acordarea de servicii sociale și semnarea acestora de către reprezentanții legali ai copiilor, iar instituția vizitată a răspuns că a fost pusă în aplicare această recomandare, contractele pentru acordarea serviciilor sociale fiind semnate de părinți, după caz, de reprezentantul legal al copilului; ●lipsa unor programe pentru beneficiari cu privire la riscurile consumului de alcool, drog și ale efectelor nocive ale fumatului (*Centrul de Plasament „Micul Rotterdam” Constanța, jud. Constanța*), dar și cu privire la gestionarea situațiilor de tensiune și conflicte verbale și fizice (*Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București*). Avocatul Poporului **a recomandat** consilierea beneficiarilor privind efectele nocive ale fumatului și informarea acestora privind riscurile la care se expun, interdicția de a se fuma în spații închise, cu atât mai mult cu cât aceștia locuiesc în căsuțe construite din lemn, iar fumatul, ”pe furiș”, în interiorul acestora ar putea provoca incendii. Reprezentanții *Centrului de Plasament „Micul Rotterdam” Constanța, jud. Constanța* **au comunicat** că s-a efectuat, într-o primă etapă, consilierea beneficiarilor, urmând să se realizeze lunar, în cadrul temelor prelucrate privind prevenirea incendiilor. ● lipsa unor proceduri de lucru în conformitate cu standardele minime de calitate specifice: procedura ieșirii beneficiarilor din Centru (*Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București*). Avocatul Poporului **a recomandat** elaborarea unor proceduri clare în conformitate cu prevederile legale.

► Referitor la posibilitatea beneficiarilor de a formula plângeri, sesizări

●s-a constatat lipsa unei cutii în care copiii să poată depune sugestii sau sesizări (*Centrul de Reabilitare Comportamentală Băieți – Complexul de Servicii Sociale „Floare de Colț” Târgoviște, jud. Dâmbovița; Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București ; Centrul de Plasament „Sf. Nicolae” Trușești, jud. Botoșani*). Avocatul Poporului **a recomandat** amplasarea unei cutii tip cutie poștală pentru depunerea de către beneficiari a unor sugestii și reclamații; inexistența registrelor speciale de sugestii și reclamații, precum și de abuzuri sau evenimente deosebite, unitățile vizitate **au răspuns** că au fost luate măsurile care se impun; ●lipsa procedurilor privind efectuarea, înregistrarea și soluționarea sesizărilor și reclamațiilor (*Centrul de Plasament în Regim de Urgență Cireșarii, sector 2 București*). Avocatul Poporului **a recomandat** elaborarea unor astfel de proceduri în conformitate cu legislația în vigoare.

Propuneri:

●Reducerea numărului copiilor care intră în sistemul de protecția copilului prin îmbunătățirea activității de prevenire în urma dezvoltării serviciilor comunitare

integrate adresate copiilor vulnerabili și familiilor lor. Prevenirea intrării copiilor în sistemul de protecție specială ar trebui să fie considerată o prioritate și să fie finanțată corespunzător.

Având în vedere că sistemul de protecție a copilului nu poate și nici nu ar trebui să rezolve ineficacitatea actualului sistem de beneficii sociale, carențele sistemului de educație sau de sănătate, slaba dezvoltare a serviciilor specializate destinate persoanelor cu dizabilități sau categoriilor vulnerabile ori lipsa unei politici și a investițiilor în domeniul locuirii sociale, o strategie multisectorială a serviciilor de prevenire este necesar a fi dezvoltată la cel mai înalt nivel de Guvernul României. **Sistemul de protecție specială trebuie să fie reorientat dinspre rezolvarea „urgențelor” spre prevenirea separării copilului de familie. Un sistem bun de protecție este unul centrat pe reducerea numărului de intrări în sistem, în paralel cu procesul de dezinstituționalizare și găsierea unor alternative familiale potrivite ca soluție permanentă pentru copiii care sunt acum și care vor mai intra pe parcurs în sistem. Prevenirea poate fi realizată cel mai eficient prin furnizarea unei game diverse de servicii la nivel de comunitate, care să funcționeze ca un filtru pentru scăderea numărului de intrări în sistem, dar și pentru creșterea oportunităților de a reintegra copiii în familie (crescând astfel numărul de ieșiri).** Este necesară o evaluare la nivel național pentru a identifica serviciile ce trebuie dezvoltate cu prioritate astfel încât resursele existente să fie investite în modul cel mai eficient și echitabil pentru a produce un impact cât mai mare în rândul copiilor.

● **Consolidarea monitorizării și promovarea dezinstituționalizării prin îmbunătățirea și dezvoltarea alternativelor de îngrijire în familie sau de tip familial.** Copiii ar trebui să rămână în sistem doar ca o soluție temporară. Reorganizarea actualelor servicii de protecție a copilului în vederea creșterii calității îngrijirilor acordate și a reducerii duratei șederii în sistemul de protecție la un minim necesar.

● **Inițierea unei reforme mai sistematice,** incluzând procese și servicii mai potrivite care să asigure alternative adecvate de îngrijire, inclusiv posibile soluții permanente sau pe termen lung. Introducerea unei legi privind educația incluzivă ar crește șansele copiilor cu dizabilități de a urma școala în comunitate. *„Statele ar trebui să înființeze, prin legi privind educația incluzivă, un sistem de educație incluzivă sub egida ministerelor educației, care să interzică neacceptarea în școlile de masă pe criterii de dizabilitate și să prevadă adaptarea rezonabilă a condițiilor. În baza unui plan de transformare, ar trebui să se stabilească cadrul de implementare a unui sistem de educație incluzivă, cu obiective măsurabile. Statele ar trebui să creeze programe de pregătire a profesorilor, să înființeze fonduri pentru realizarea adaptării rezonabile, să pună la dispoziție materiale accesibile, să promoveze medii incluzive, să perfecțeze metodele de testare, să promoveze transferul din școlile speciale în școlile de masă, să promoveze monitorizarea cu ajutorul unor indicatori ai educației incluzive, să acorde sprijin adecvat elevilor și să utilizeze mijloacele de comunicare și formatele corespunzătoare. Școlile trebuie finanțate adecvat, în timp ce disponibilitatea resurselor nu ar trebui să stea la baza refuzului accesului la dreptul la educație pentru un elev cu dizabilitate”* (OHCHR - Biroul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului – 2013).

Rolul cadrelor didactice este foarte important și în serviciile de prevenire pentru alte categorii de copii aflați în situație de risc. Astfel, identificarea timpurie și sprijin adecvat pentru copiii aflați în situație de risc ai căror părinți muncesc peste hotare este mult mai eficace când este realizată în cooperare de SPAS și școală. **În relație cu unitățile de învățământ sunt menționate ca fiind necesare: îmbunătățirea și consolidarea mecanismelor de monitorizare și raportare la nivel local (SPAS) a copiilor care au nevoie de sprijin; creșterea capacității școlilor în sensul compensării absenței părinților prin consiliere;**

realizarea mai multor activități de educație pentru sănătate, precum și activități de prevenire a comportamentelor de risc, inclusiv a celor sexuale, în rândul adolescenților. Prevenirea separării copilului de familie este asociată cu prevenirea riscului de abandon școlar. În unitățile școlare în care se desfășoară activități de prevenire a abandonului se contribuie indirect și la reducerea riscului de separare a copilului de familie, mai ales dacă activitățile respective implică și activități cu părinții și nu doar cu copiii.

3. Cămine pentru persoane vârstnice

Persoanele vârstnice reprezintă o categorie de populație vulnerabilă cu nevoi speciale, aceasta datorită limitărilor fiziologice și fragilității caracteristice fenomenului de îmbătrânire; beneficiază de măsuri de asistență socială, în completarea prestațiilor de asigurări sociale, pentru acoperirea riscurilor de bătrânețe și de sănătate, în funcție de situațiile personale de natură socio-economică, medicală și fiziologică, conform art. 92 din Legea nr. 292/2011 a asistenței sociale, cu modificările și completările ulterioare. **Îngrijirea persoanelor vârstnice în cămine reprezintă o măsură de asistență socială,** ceea ce înseamnă că această activitate se poate desfășura doar sub forma serviciilor sociale și poate fi dispusă cu titlu de excepție pentru persoanele vârstnice, potrivit art. 16 din Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Pentru evitarea oricărei forme de abuz asupra persoanelor vârstnice, admiterea acestora în cămine trebuie să se realizeze după evaluarea nevoilor medicale, sociomedicale, psihoafective, stabilite în baza Grilei naționale de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 886/2000 pentru aprobarea Grilei naționale de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice, Anexa 3.

Aceasta presupune încadrarea în grad de dependență și acordarea serviciilor sociale corespunzătoare îngrijirii persoanei vârstnice, cu respectarea criteriilor de prioritate: necesită îngrijire medicală permanentă deosebită, care nu poate fi asigurată la domiciliu; nu se poate gospodări singură; este lipsită de susținători legali sau aceștia nu pot să își îndeplinească obligațiile datorită stării de sănătate sau situației economice și a sarcinilor familiale; nu are locuință și nu realizează venituri proprii.

Pentru siguranța persoanelor vârstnice, îngrijirea acestora trebuie să se realizeze în cămine licențiate, fiind astfel atestată îndeplinirea de către furnizorii publici și privați a standardelor minime de calitate, ce prevăd un set de criterii cu privire la: accesarea, evaluarea și planificarea serviciilor, activitățile necesare îngrijirii personale, asistenței medicale, recuperării, socializării și integrării/reintegrării, condițiile de viață, drepturile beneficiarilor, management și resurse umane - Ordinul ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice nr. 2126/2014 privind aprobarea Standardelor minime de calitate pentru acreditarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice, persoanelor fără adăpost, tinerilor care au părăsit sistemul de protecție a copilului și altor categorii de persoane adulte aflate în dificultate, precum și pentru serviciile acordate în comunitate, serviciilor acordate în sistem integrat și cantinelor sociale.

Din datele publicate pe site-ul Ministerului Muncii și Justiției Sociale rezultă că un număr de **352 de cămine pentru persoane vârstnice (publice și private) dețin licență de funcționare.**

Legislația internă și internațională recunoaște dreptul oricărei persoane vârstnice la protecție socială, asigurând fie direct, fie în cooperare cu organizațiile publice sau private, măsuri adecvate destinate persoanelor vârstnice, astfel încât acestea: ● să rămână membri

deplini ai societății cât mai mult timp posibil, prin intermediul unor resurse suficiente care să le permită să ducă o existență decentă și să participe activ la viața publică, socială și culturală și difuzării informațiilor privind serviciile și facilitățile disponibile pentru persoanele vârstnice și posibilitățile lor de a recurge la acestea; ● să aleagă liber propriul stil de viață și să ducă o existență independentă în mediul lor obișnuit atâta timp cât doresc și cât acest lucru este posibil, prin punerea la dispoziție a unor locuințe corespunzătoare nevoilor acestora și stării lor de sănătate, sau sprijin adecvat în vederea amenajării locuinței și prin îngrijirea sănătății și servicii pe care starea acestora le impune; ● să primească asistență corespunzătoare în instituții.

► **Reglementări naționale și internaționale în materia asistenței sociale, inclusiv a persoanelor vârstnice și în materia prevenirii torturii și a rețelilor tratamente**

Cele mai importante acte normative internaționale și naționale care consacră drepturile persoanei, inclusiv ale persoanei vârstnice, la protecție și asistență socială, fără ca enumerarea să fie exhaustivă sunt:

1. reglementări internaționale: ● Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată în anul 1948 de Adunarea Generală a ONU; ● Carta social europeană, revizuită, ratificată de România prin Legea nr. 74/1999; ● Codul European de Securitate Socială, ratificat de România prin Legea nr.116 din 24 aprilie 2009; ● Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice; ● Convenția europeană a drepturilor omului (CEDO); ● **Protocolul** opțional, adoptat la New York la 18 decembrie 2002 (OPCAT), la **Convenția** împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984, ratificat de România prin Legea nr. 109/2009; ● Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

2. reglementări naționale: ● Constituția României; ● Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată; ● Hotărârea Guvernului nr. 886/2000 pentru aprobarea Grilei naționale de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice; ● Legea nr.16/2000 privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național al Persoanelor Vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare; ● Hotărârea Guvernului nr. 499/2004 privind înființarea, organizarea și funcționarea comitetelor consultative de dialog civic pentru problemele persoanelor vârstnice, în cadrul prefecturilor; ● Ordinul ministrului muncii și solidarității sociale nr. 73/2005 privind aprobarea modelului Contractului pentru acordarea de servicii sociale, încheiat de furnizorii de servicii sociale, acreditați conform legii, cu beneficiarii de servicii sociale; ● Legea nr. 292/2011 a asistenței sociale, cu modificările ulterioare; ● Legea nr.197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, cu modificările și completările ulterioare; ● Hotărârea Guvernului nr.118/2014 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, cu modificările și completările ulterioare; ● **Hotărârea Guvernului nr. 903 din 15 octombrie 2014 privind stabilirea nivelului minim al alocației zilnice de hrană pentru consumurile colective din instituțiile și unitățile publice și private de asistență socială destinate persoanelor adulte, persoanelor adulte cu dizabilități și persoanelor vârstnice;** ● Ordinul ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice nr. 2126 din 5 noiembrie 2014 privind aprobarea Standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale cu cazare organizate ca centre rezidențiale destinate persoanelor vârstnice, prevăzute în Anexa nr. 1 (denumit în continuare Ordinul MMFPSCV nr. 2126/2014); ● Hotărârea Guvernului nr. 566/2015 privind aprobarea Strategiei naționale pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice pentru perioada 2015 - 2020 și a Planului strategic de acțiuni pentru perioada 2015 – 2020, cu modificările și completările ulterioare;

● Hotărârea Guvernului nr. 867/2015 pentru aprobarea Nomenclatorului serviciilor sociale, precum și a regulamentelor-cadru de organizare și funcționare a serviciilor sociale, cu modificările și completările ulterioare; ● Hotărârea Guvernului nr. 978/2015 privind aprobarea standardelor minime de cost pentru serviciile sociale și a nivelului venitului lunar pe membru de familie în baza căruia se stabilește contribuția lunară de întreținere datorată de către susținătorii legali ai persoanelor vârstnice din centrele rezidențiale; ● Codul penal.

► Potrivit art. 34 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, în înțelesul legii, **prin loc de detenție se înțelege orice loc în care persoanele sunt private de libertate în baza unei decizii a unei autorități, la cererea acesteia sau cu acordul expres ori tacit al acesteia.**

Potrivit actului normativ antecitat, **privare de libertate** înseamnă orice formă de detenție sau închisoare ori plasarea unei persoane într-un loc public sau privat de reținere pe care nu îl poate părăsi după voia sa, prin decizia oricărei autorități judiciare, administrative sau de altă natură. De asemenea, dispozițiile aceluiași articol menționează care sunt **locurile de detenție**. Spre exemplu: penitenciarele, inclusiv penitenciarele-spital; centrele educative, centrele de detenție; spitalele de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță, spitalele de psihiatrie, orice alt loc care îndeplinește condițiile de mai sus *sau face parte din sistemul de sănătate sau sistemul de asistență socială* etc. Referitor la cele enunțate anterior, definițiile termenilor privind *privarea de libertate și locurile de detenție* se regăsesc și în reglementări internaționale, respectiv în *Protocolul opțional* din 18 decembrie 2002 la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante (OPCAT), Normele Comitetului european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (CPT), în ghidul practic *Monitorizarea locurilor de detenție* al Asociației pentru prevenirea torturii (APT) etc.

În acest sens, în temeiul art. 16 alin. (1), art. 33 alin. (1), art. 35 lit. (a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, instituția Avocatul Poporului, prin Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, **efectuează vizite, anunțate sau inopinate, în locurile de detenție prevăzute de lege, în scopul verificării condițiilor de cazare și tratamentul aplicat persoanelor private de libertate, custodiate de unitățile vizitate, monitorizând inclusiv sistemul de sănătate și asistență socială, în speță căminele/centrele pentru persoane vârstnice.**

În anul 2018, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a efectuat un număr de **14 vizite la cămine/centre pentru persoane vârstnice**: Căminul pentru persoane vârstnice Mereni-Conțești, județul Dâmbovița; Căminul pentru persoane vârstnice Anina, județul Caraș Severin; Complexul de Servicii Sociale “Odăi”, Municipiul București; Căminul pentru persoane vârstnice “Sf. Andrei” Malu Mare, județul Dolj; Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți, județul Ialomița; Centrul pentru persoane vârstnice Furculești, județul Teleorman; Centrul pentru persoane vârstnice Fitionești, județul Bacău; Căminul pentru persoane vârstnice “Salvați Bătrânii” Bacău, județul Bacău; Centrul rezidențial pentru persoane vârstnice “Speranța”, Municipiul București; Centrul rezidențial de îngrijire și asistență pentru persoane dependente “Schitul Darvari”, Municipiul București; Căminul pentru persoana vârstnice Cervenă, județul Teleorman; Căminul pentru persoane vârstnice Mangalia, județul Constanța; Centrul de asistență medico-socială Băcești, județul Vaslui; Centrul pentru persoane vârstnice Roznov, județul Neamț. Vizitele au fost inopinate și au avut drept obiective, verificarea consolidării protecției beneficiarilor împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, implementarea recomandărilor urmare a

vizitei efectuate în anii anteriori, precum și a oricăror alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție.

Urmare a efectuării vizitelor au fost formulate **58 de recomandări** care au fost transmise conducerii unității vizitate odată cu rapoartele de vizită întocmite.

► **Pe parcursul vizitelor efectuate au fost constatate o serie de aspecte pozitive, dintre care reținem;**

● **referitor la beneficiari și contribuția lunară:** ● contribuția de întreținere se calcula conform prevederilor art. 25 din Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, astfel încât beneficiarul plătea 60 % din valoarea pensiei. Dacă procentul de 60% nu acoperea integral valoarea contribuției de întreținere, diferența de la acest procent până la contravaloarea integrală a contribuției o acopereau aparținătorii legali ai beneficiarului; beneficiarii serviciilor acordate de către centru erau persoane vârstnice cu domiciliul în România, care din cauza unor motive de natură economică, fizică, psihică sau socială se aflau în imposibilitatea de a-și asigura nevoile sociale și de a se întreține singure; drepturile beneficiarilor erau stipulate în contractual pentru acordarea serviciilor sociale încheiat între conducerea căminului și fiecare beneficiar și în Ghidul beneficiarului aflat la sediul căminului; ● admiterea persoanelor vârstnice în cămine/centre se realiza de către Comisia de evaluare a dosarelor, care analiza situația socio-psiho-medicală și materială a solicitantului (*Centrul social "Sfântul Andrei", comuna Malu Mare - județul Dolj, Căminul pentru persoane vârstnice Anina - județul Caraș-Severin, Centrul de asistență și suport pentru persoane vârstnice Fitionești - județul Vrancea, Căminul pentru persoane vârstnice Mereni, comuna Conțești - județul Dâmbovița, Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți din județul Ialomița și Centrul rezidențial pentru persoane vârstnice Speranța - Municipiul București*); ● beneficiarii puteau fi vizitați conform unui program de vizită afișat (*Căminul pentru persoane vârstnice Anina - județul Caraș-Severin*); ● o parte a beneficiarilor își administrau singure veniturile, iar pentru o altă parte a acestora era ținută o evidență a veniturilor beneficiarilor pe fișe, fiind păstrate în plicuri individuale, atât banii, cât și chitanțele privind cheltuielile iar pensiile erau distribuite lunar în centru de către factorul poștal (*Centrul rezidențial pentru persoane vârstnice Speranța - Municipiul București*).

● **referitor la capacitatea legală de ocupare:** în cadrul efectuării vizitelor s-a constatat faptul că, unitățile vizitate nu s-au confruntat cu aspectul supraaglomerării, la momentul efectuării vizitelor fiind cazați un număr mai mic de persoane față de numărul de locuri prevăzute a fi ocupate.

● **referitor la condițiile de cazare:** ● repartizarea în camere a beneficiarilor se efectua cu respectarea criteriilor de separație - sex, afinități, grad de rudenie; ● camerele erau într-o stare corespunzătoare de curățenie și igienă, bine iluminate și aerisite, cu pereții curați, paviment acoperit cu parchet și covoare, ferestre din PVC cu geam termopan prevăzute cu site de protecție împotriva pătrunderii insectelor, instalații electrice și corpuri de iluminat funcționale; ● mobilierul și cazarmamentul erau în stare bună iar fiecare beneficiar avea pat propriu, dulap și noptieră; ● fiecare dormitor era prevăzut cu grup sanitar propriu care era curat și amenajat și dotat corespunzător; apa rece și apa caldă erau furnizate în mod curent, centrul fiind dotat cu centrală proprie pe combustibil solid și boilere electrice, iar alimentarea cu apă era asigurată de la rețeaua comună a localității (*Centrul social "Sfântul Andrei", comuna Malu Mare - județul Dolj, Căminul pentru persoane vârstnice Mereni, comuna Conțești - județul Dâmbovița, Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți din județul Ialomița*); ● camerele erau curate, mobilate corespunzător - șifoniere, noptiere, mese, scaune etc., fiind respectați parametrii de confort estetic, termic, olfactiv și luminos; în camere și în sala de servire a mesei/petrecere a timpului liber erau montate televizoare care erau conectate

la rețeaua de televiziune prin cablu a orașului; ●căminul dispunea de paturi reglabile, dotate cu saltele antiescară și de suficiente fotolii rulante, băile erau accesibilizate pentru persoanele cu dizabilități și exista rampă pentru accesul în clădire (*Căminul pentru persoane vârstnice Anina - județul Caraș-Severin*); ●holurile erau prevăzute cu butoane de panică ce asigurau în baza unui contract cu o firmă de pază, servicii pentru situații de urgență (*Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți din județul Ialomița*); ●exista la nivelul centrului un sistem de avertizare sonoră a personalului în cazul în care beneficiarii solicitau prezența acestora, fiind montat în acest sens un buton deasupra fiecărui pat și care putea fi acționat cu rapiditate de către beneficiar (*Centrul rezidențial pentru persoane vârstnice Speranța - Municipiul București*);

●referitor la condițiile de pregătire a hranei: ●bucătăria centrului era amenajată în mod corespunzător și era dotată cu aparatură electrocasnică și mobilier adecvat, iar starea de curățenie și igienă la bucătărie era corespunzătoare (*Centrul rezidențial pentru persoane vârstnice Speranța - Municipiul București*); ●mâncarea era furnizată în sistem de catering în baza Acordului cadru de prestări servicii încheiat de către primărie, se ținea cont în alcătuirea meniului de preferințele beneficiarilor, iar hrana era diversificată, cantitatea și calitatea acesteia fiind mulțumitoare (*Centrul social "Sfântul Andrei", comuna Malu Mare - județul Dolj*); ●bucătăria era igienizată, curată iar mâncarea era pregătită cu respectarea condițiilor igienico-saitare prevăzute de legislația în vigoare, în baza meniului avizat de către medic, șef complex, asistent medical și magazioner (*Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți din județul Ialomița*);

●referitor la acordarea asistenței medicale: ●serviciile de asistență medicală erau asigurate de medicul căminului și de medicii de familie la care erau înscrși beneficiarii, exista o bună colaborare între medicii menționați și nu au fost înregistrate dificultăți în asigurarea serviciilor medicale; starea de sănătate a beneficiarilor era monitorizată corespunzător, beneficiarii cu afecțiuni cronice fiind prezentați periodic pentru consultații medicale de specialitate sau au fost internați în spital în vederea reevaluării statusului clinico-biologic și stabilirea conduitei terapeutice (*Centrul social "Sfântul Andrei", comuna Malu Mare - județul Dolj și Căminul pentru persoane vârstnice Anina - județul Caraș-Severin*); ●beneficiarii diagnosticați cu afecțiuni medicale cronice (afecțiuni cardiovasculare, artroze, diabet zaharat, boli cerebrovasculare, demențe, afecțiuni psihiatrice etc.); ●serviciile de recuperare medicală erau asigurate la recomandarea medicului specialist, la o clinică de specialitate din oraș (*Căminul pentru persoane vârstnice Anina - județul Caraș-Severin*); ●medicamentele erau păstrate la cabinetul medical în condiții corespunzătoare de siguranță, în pungi individualizate și erau distribuite conform prescripției medicale, de către asistenta medicală, iar medicamentele psihotrope erau păstrate în dulap separat asigurat cu sistem de închidere, conform prevederilor legale în vigoare; ●pentru urgențele medicale se apela serviciul unic de urgență 112 (*Căminul pentru persoane vârstnice Anina - județul Caraș-Severin*); ●medicația era consemnată în fișele de monitorizare ale pacienților și se efectua regulat conform prescripțiilor medicale ale doctorului; ●centrul dispunea de o sală de recuperare medicală dotată cu aparatură medical multifuncțională - aparat de electroterapie, aparat cu ultrasunete, laser, împachetări cu parafină etc., care erau folosite pentru proceduri efectuate de către fizioterapeutul centrului sub îndrumarea medicului balneofizioterapeut (*Centrul de asistență și suport pentru persoane vârstnice Fitionești - județul Vrancea și Căminul pentru persoane vârstnice Mereni, comuna Conțești - județul Dâmbovița*); ●consultațiile medicale de specialitate (cardiologie, neurologie, psihiatrie, boli interne ortopedie, oftalmologie etc.) erau asigurate prin prezentarea beneficiarilor însoțiți de personalul centrului, la spitale și policlinici din oraș; persoanele vârstnice în centru

beneficiau de medicamente compensate, în baza prescripției medicale, eliberate de medicul de familie sau de medicii specialiști (*Căminul pentru persoane vârstnice Mereni, comuna Conțești - județul Dâmbovița*); ●în centru se efectuau periodic recoltări de probe biologice (testarea coagulabilității sângelui, evaluarea diabetului etc.), pentru asistență medicală stomatologică, beneficiarii erau prezentați la un cabinet stomatologic din localitate iar în cadrul campaniei de vaccinare au fost administrate doze de vaccin antigripal tuturor beneficiarilor care și-au dat acordul geriatrică (*Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți - județul Ialomița*); ●tratamentele efectuate erau consemnate în mod corespunzător în registrul de tratamente iar toate documentele medicale erau înregistrate și completate, fiind păstrate la cabinetul medical în condiții de siguranță și confidențialitate (*Centrul rezidențial pentru persoane vârstnice Speranța - Municipiul București*);

●**referitor la acordarea asistenței psihologice:** conform Contractului pentru acordarea de servicii sociale încheiat cu fiecare beneficiar, centrul asigura acestora consiliere psihologică, având angajat un psiholog, cu o normă de 8 ore/zi, 5 zile pe săptămână. Psihologul centrului avea drept de liberă practică din anul 2015, în specialitatea Psihologie clinică, treapta de specializare Practicant, forma de atestare Autonom, fiind înscris în Colegiul Psihologilor din România, conform Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România. Psihologul era absolvent al programului de master „Psihoterapie analitică” (*Centrul social “Sfântul Andrei”, comuna Malu Mare - județul Dolj*);

●**referitor la acordarea asistenței sociale:** în urma consultării mai multor dosare ale beneficiarilor a rezultat că era întocmit Planul individualizat de asistență și îngrijire, în anul 2018, iar activitățile erau planificate pe o perioadă de 6 luni, corespunzător rezultatelor evaluării inițiale, respectiv reevaluării (*Centrul social “Sfântul Andrei”, comuna Malu Mare - județul Dolj*);

► **Deficiențele constatate în vizitele efectuate la căminele pentru persoane vârstnice, recomandările formulate conducerii căminelor/centrelor și măsurile luate de către acestea:**

●**referitor la completarea posturilor vacante,** Avocatul Poporului a recomandat conducerii căminului/centrelor efectuarea demersurilor pentru încadrarea personalului pe funcțiile vacante respectiv, atragerea de personal (asistent social, psiholog, asistent medical, personal calificat pentru realizarea serviciilor/terapiilor de recuperare/reabilitare funcțională, bucătar etc.) prin angajarea sau încheierea unor contracte de prestări servicii, astfel încât să fie respectate prevederile referitoare la asigurarea activităților și serviciilor, conform Ordinului M.M.F.P.S.P.V. nr. 2126 (evaluarea nevoilor beneficiarilor, realizarea activităților de recuperare/reabilitare), introducerea în organigramă a posturilor de personal calificat pentru realizarea serviciilor/terapiilor de recuperare/reabilitare funcțională, precum și stabilirea împreună cu reprezentanții D.G.A.S.P.C. a numărului necesar de personal având în vedere că urma să crească capacitatea legală a centrului. Unitățile vizitate **au răspuns** că au fost scoase la concurs în perioada 08.11-14.12.2018, 5 posturi vacante -2 posturi infirmieră, un post îngrijitoare, un post asistent medical și un post muncitor necalificat, iar numărul posturilor scoase la concurs erau stabilite de D.G.A.S.P.C. în funcție de bugetul de salarii aprobat de către consiliul județean (*Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți din județul Ialomița*); ●în funcție de alocările bugetare alocate și capacitatea de cazare, centrul va propune încadrarea de personal iar ocupanta postului de asistent social era deja studentă la Facultatea de Asistență Socială din cadrul Universității din Craiova (*Centrul social “Sf. Andrei”, comuna Malu Mare - județul Dolj*); ●a fost încheiat un Contract de colaborare cu Serviciul Public de Asistență Socială urmând a fi făcute demersuri pentru angajarea unui asistent medical

(Căminul pentru persoane vârstnice Anina - județul Caraș-Severin); ●odată cu reorganizarea instituției va fi aprobat un nou stat de funcții care va cuprinde și personalul de specialitate din centru și posturile vor fi scoase la concurs și ocupate conform legii (*Centrul rezidențial pentru persoane vârstnice Speranța - Municipiul București*);

●**referitor la formarea continuă a personalului**, Avocatul Poporului **a recomandat** conducerii centrului luarea măsurilor legale care se impun pentru pregătirea profesională continuă a membrilor personalului, în vederea respectării demnității și intimității beneficiarului în timpul desfășurării activității de îngrijire a acestuia, prin organizarea de întâlniri periodice ale conducerii centrelor cu membrii personalului, asistență medicală geriatrică, cursuri de prim ajutor pentru personalul fără pregătire medicală, proceduri de urmat în cazul în care membrii personalului se confruntă cu o situație de conflict/agresiune. Unitatea vizitată **a răspuns** că la sfârșitul fiecărui an, toți șefii centrelor din structura D.G.A.S.P.C. Ialomița au transmis Serviciului Resurse Umane din cadrul D.G.A.S.P.C. Ialomița, propunerile privind tematica de pregătire profesională a angajaților pentru anul următor, pentru a fi inclusă în Planul anual de pregătire profesională a direcției. În funcție de aceste propuneri, în cadrul serviciilor/centrelor D.G.A.S.P.C. Ialomița vor fi organizate cursuri de pregătire profesională continuă a angajaților. În luna noiembrie 2018, un număr de nouă angajați ai centrului (magazioner, bucătari și infirmiere) au participat la cursuri de perfecționare în domeniul "igienei alimentației și a spațiilor de locuit", iar în luna decembrie 2018 alți cinci angajați (infirmiere și îngrijitoare) vor urma "Cursul de perfecționare pentru personalul din serviciile rezidențiale pentru adulți/vârstnici", care abordează problematica legislației în domeniu, drepturile beneficiarilor, precum și optimizarea comunicării cu aceștia și înțelegerea importanței în procesul de furnizare de servicii. Pentru organizarea cursurilor de perfecționare a personalului pe anul 2019, centrul va înainta structurii de specialitate din cadrul D.G.A.S.P.C. Ialomița, toate temele propuse de echipa de vizită din cadrul instituției Avocatul poporului, respectiv: cursuri de prim ajutor pentru personalul fără pregătire medicală, cursuri privind procedurile ce trebuie urmate în cazul în care personalul se confruntă cu o situație de conflict/agresiune, cursuri de asistență medicală geriatrică (*Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți - județul Ialomița*).

●**referitor la hrană**, Avocatul Poporului **a recomandat** conducerii centrului să întreprindă măsurile legale care se impun pentru asigurarea zilnică a gustării de dimineață, astfel încât, persoanele vârstnice să beneficieze de două gustări pe zi, așa cum prevede Regulamentul de Organizare și Funcționare al centrului. Unitatea vizitată **a răspuns** că, meniul centrului întocmit săptămânal de către asistentul medical, șeful de centru, magazionerul și medicul de unitate, a cuprins trei mese principale și două gustări (la orele 10:00 și 16:00). De cele mai multe ori, gustarea de la ora 10:00 era inclusă la micul dejun, motiv pentru care nu mai era menționată la ora 10:00. Conform **recomandării**, se va avea în vedere ca gustarea de la ora 10:00 să fie asigurată permanent, așa cum este menționat în Regulamentul de Organizare și Funcționare al centrului (*Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți - județul Ialomița*).

●**referitor la asigurarea asistenței medicale**, Avocatul Poporului **a recomandat** conducerii căminului/centrelor să întreprindă măsurile legale care se impun pentru respectarea termenului de evaluare periodică a beneficiarilor diagnosticați cu afecțiuni medicale cronice, conform recomandărilor medicului specialist, realizarea unui calendar al reevaluării beneficiarilor, reevaluarea beneficiarilor și consemnarea rezultatelor în fișe de evaluare; ●redactarea unor noi planuri individualizate de asistență și îngrijire pe baza fișelor de reevaluare revizuite anual și prelevarea; ●păstrarea probelor alimentare conform prevederilor legale; ●asigurarea de către centru a gelului fixator pentru protezele dentare ale beneficiarilor,

eliminarea corespunzătoare a medicamentelor expirate și completarea corespunzătoare a fișelor în cazul beneficiarilor care au decedat; ●stabilirea împreună cu reprezentanții D.G.A.S.P.C. a măsurilor necesare pentru asigurarea transportului beneficiarilor la/de la spital, prin dotarea unității cu un autoturism și includerea în organigramă a unui post de șofer sau asigurarea, în cadrul direcției, a unui număr suficient de mijloace de transport (niciun centru de asistență socială din subordinea direcției nu avea autoturism propriu). Unitățile vizitate **au răspuns** că, evaluările periodice ale beneficiarilor diagnosticați cu afecțiuni medicale cronice au fost făcute și se vor face în continuare de către medicul specialist, toți beneficiarii căminului fiind consultați de către un medic specialist psihiatru de la București, medicul psihiatru întocmind și scrisori medicale pentru fiecare beneficiar în parte. Totodată, reevaluarea beneficiarilor s-a făcut lunar și ori de câte ori este nevoie, de către medicul specialist al căminului, fiind consemnate de către acesta rezultatele în fișa de reevaluare (*Căminul pentru persoane vârstnice Anina - județul Caraș-Severin*); ●centrul dispunea de frigider pentru păstrarea probelor alimentare și va fi respectat termenul de păstrare a acestora conform normelor sanitare în vigoare (*Căminul pentru persoane vârstnice Anina - județul Caraș-Severin*); ●în proiectul de buget al instituției pe anul 2019 au fost incluse sumele necesare pentru achiziția gelului fixator iar recomandările privind eliminarea medicamentelor expirate și completarea corespunzătoare a fișelor în cazul beneficiarilor care au decedat, au fost realizate (*Centrul rezidențial pentru persoane vârstnice Speranța - Municipiul București*); ●în ceea ce privește transportul beneficiarilor la/de la spital, se va continua această procedură prin solicitarea, la nevoie a unui autoturism al D.G.A.S.P.C. Ialomița, în situațiile când nu se acordă o ambulanță din partea spitalelor. De regulă, spitalele au informat telefonic centrul înainte de externarea beneficiarilor iar aceștia au fost însoțiți de angajații instituției în situațiile în care s-au deplasat cu mijloacele de transport în comun. În ultimele 6 luni toate externările din spitale ale beneficiarilor s-au efectuat cu ambulanțele unităților medicale în care au fost internate (*Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți - județul Ialomița*).

●referitor la condițiile de viață ale beneficiarilor, Avocatul Poporului a recomandat conducerii centrului să întreprindă măsurile legale care se impun pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale beneficiarilor, prin realizarea Rapoartelor de analiză privind măsurarea gradului de satisfacție al beneficiarilor, la un interval de 6 luni, astfel încât timpul de așteptare privind propunerile formulate și schimbarea anumitor aspecte prezentate de către beneficiari în chestionare, să fie redus. Unitatea vizitată a răspuns că, până la data vizitei reprezentanților instituției Avocatul Poporului, aplicarea chestionarelor de satisfacție sau realizat o dată pe an. În scopul unei mai bune autoevaluări a calității activității proprii centrului, la recomandarea instituției Avocatul Poporului, centrul va aplica din acest an, semestrial, chestionare privind gradul de satisfacție al beneficiarilor. Această activitate va fi finalizată prin încheierea unui Raport de analiză în care vor fi menționate măsurile care se vor întreprinde. Totodată, măsurile vor fi aduse la cunoștința beneficiarilor și vor fi consemnate în Registrul de informare al beneficiarilor (*Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți - județul Ialomița*).

●referitor la asigurarea produselor igienico-sanitare, Avocatul Poporului a recomandat conducerii centrului să întreprindă măsurile legale care se impun pentru asigurarea acestor produse având în vedere că rezidenții nu beneficiau de produsele menționate în cantitate suficientă, o bună parte a acestora fiind achiziționate din bugetul personal. Unitatea vizitată a răspuns că, materialele igienico-sanitare (săpun, șampon, pasta/periuță de dinți, pastă ras, aparate de ras, lame de ras, loțiune după ras, hârtie igienică, absorbante tip pampers) erau acordate beneficiarilor lunar în funcție de nevoile acestora. Centrul deținea un registru cu produsele primite și cantitățile oferite cu semnătură de primire

a beneficiarului. Erau beneficiari care utilizau și alte mărci de materiale igienico-sanitare decât cele primite de la centru și care își procurau produse suplimentare din bugetul propriu. În vederea asigurării unor cantități suficiente de material igienico-sanitar, se solicita și punctul de vedere al beneficiarilor, prin chestionarele de satisfacție. Rezultatele și măsurile întreprinse erau consemnate în Raportul de analiză existent la nivelul centrului. Totodată, toate materialele igienico-sanitare oferite beneficiarilor trebuiau să se încadreze valoric în suma stabilită în bugetul acordat de Consiliul Județean Ialomița (*Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți - județul Ialomița*).

● **referitor la condițiile de cazare, Avocatul Poporului a recomandat** conducerii căminelor să întreprindă măsurile legale care se impun pentru eliminarea mirosului neplăcut din camerele de cazare situate la etajul întâi al centrului, identificarea unor soluții pentru renovarea clădirii căminului și efectuarea unor lucrări de amenajare a curții, cu dotări suplimentare pentru repausul beneficiarilor și pentru desfășurarea activităților de relaxare în aer liber. Unitățile vizitate **au răspuns** că, la momentul efectuării vizitei centrul era în procedura de deratizare, dezinfecție și dezinsecție și se scoteau beneficiarii din camere. Etajul întâi fiind alocat persoanelor semidependente și dependente, nu a mai fost spălat pentru că trebuia să înceapă dezinsecția. Totodată, centrul dispunea de soluții specifice pentru eliminarea mirosurilor neplăcute și menținerea unui climat plăcut în instituție (*Centrul social "Sfântul Andrei", comuna Malu Mare - județul Dolj*); din lipsa finanțării și a deficitului înregistrat la Căminul pentru Persoane Vârstnice Anina, prin adresa înaintată către Agenția Județeană Plăți și Inspecție Socială Caraș-Severin, a fost solicitată alocarea de credite bugetare în sumă de 470.157 lei, din fondul de rezervă pentru funcționarea instituției și acoperirea datoriilor restante. În cazul în care aceste credite bugetare vor fi aprobate, se vor identifica și unele soluții pentru efectuarea unor dotări suplimentare și reamenajare în cadrul clădirii (*Căminul pentru persoane vârstnice Anina - județul Caraș-Severin*).

● **referitor la asigurarea intimității beneficiarilor, Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrului să întreprindă măsurile legale care se impun pentru achiziționarea de paravane și perdele în vederea asigurării intimității beneficiarilor la realizarea igienei personale a beneficiarilor în camere, respectiv la îmbăiere în camerele de baie. Unitatea vizitată **a răspuns** că, în urma recomandării primite, pentru asigurarea intimității beneficiarilor, la nivelul centrului, au fost achiziționate, începând cu luna noiembrie 2018, încă două paravane medicale, la care s-a mai adăugat încă unul achiziționat în urmă cu 2 ani. În ceea ce privește activitatea de îmbăiere a persoanelor vârstnice asistate, după renovarea centrului, fiecare cameră va fi dotată cu baie proprie, în care va exista o cabină de duș. Fiecare beneficiar va fi îmbăiat individual și nu vor mai fi necesare paravanele medicale pentru această activitate, ci doar pentru actul medical (*Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți - județul Ialomița*).

● **referitor la dotarea camerelor, Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrului să întreprindă măsurile legale care se impun pentru dotarea acestora cu butoane de panică în vederea asigurării intervenției rapide a personalului în situații de urgență. Unitatea vizitată **a răspuns** că, D.G.A.S.P.C. Ialomița va avea în vedere această recomandare după finalizarea proiectului de modernizare a centrului, având în vedere că va fi necesară o nouă investiție alocată din bugetul Consiliului Județean Ialomița (*Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți - județul Ialomița*).

● **referitor la acordarea învoirilor, Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrului să întreprindă măsurile legale care se impun pentru ca persoanele responsabile cu acordarea învoirilor să se asigure de fiecare dată că restricționează circulația beneficiarilor, fără însoțitor, în exteriorul centrului, numai atunci când este necesar și proporțional cu nevoia

de securitate a acestora. Unitatea vizitată **a răspuns** că, potrivit Regulamentului de Ordine Interioară, art. 23 "Procedurile privind exercitarea dreptului la libertatea de circulație a persoanelor internate sunt următoarele: a) Animatorii socio-educativi/asistenții medicali țin evidența învoirilor asistaților în localitate și în afara acesteia, întocmind formularele tip de învoire pe care le prezintă spre aprobare șefului de centru; b) dacă persoana vârstnică nu se poate deplasa singură până la destinație, aceasta va fi însoțită de o persoană desemnată de conducerea centrului; c) la întoarcerea în centru a persoanei vârstnice, aceasta va fi interviuată de către animatorii socio-educativi/asistenții medicali cu privire la modul în care a decurs vizita, la eventualele probleme apărute și i se va face un examen medical; d) lucrătorii sociali (animatori socio-educativi) vor încuraja menținerea relației cu familia, cu prietenii prin: telefon, corespondență, vizite ale familiei în centru și vizite ale persoanei vârstnice în familie; e) animatorii socio-educativi sprijină persoanele vârstnice la achiziționarea unor obiecte personale necesare și le însoțesc și ajută la efectuarea diverselor cumpărături; f) personalul centrului sprijină persoanele vârstnice internate să apeleze la serviciile din comunitate (magazine, poștă, servicii medicale, biserică, etc.); g) lucrătorii sociali sprijină și încurajează persoanele vârstnice să efectueze ieșiri în comunitate, să participe la activități recreative, culturale, religioase, etc. ". De asemenea, în funcție de recomandările din dosarele medicale ale asistaților cu probleme de sănătate neuropsihiatrică, aceștia vor fi însoțiți la cumpărături de către angajați (animatori socio-educativi sau asistenți medicali), conform Ordinului 2126/2014, Modulul V. (*Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți - județul Ialomița*).

●referitor la întocmirea registrelor și păstrarea documentelor, **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii căminului/centrului să întreprindă măsurile legale care se impun pentru întocmirea registrelor prevăzute de Anexa 1 a Ordinului nr. 2126/2014, care lipseau la momentul vizitei, numerotarea și ștampilarea registrelor existente, precum și instruirea personalului pentru completarea corectă a registrelor prevăzute de standardele minime obligatorii. Unitățile vizitate **au răspuns** că, se vor întocmi registrele care lipsesc și care sunt prevăzute de Anexa 1 a Ordinului nr. 2126/2014 (*Căminul pentru persoane vârstnice Anina - județul Caraș-Severin*); centrul a implementat această recomandare (*Centrul social "Sf. Andrei", comuna Malu Mare - județul Dolj*).

●referitor la asigurarea asistenței psihologice, **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii căminului/centrelor să întreprindă măsurile legale care se impun pentru evaluarea psihologică a fiecărui beneficiar de către personal specializat și consemnarea corespunzătoare în Fișa de evaluare a beneficiarului, conform Standardului 1.1 al Ordinului nr. 2126/2014 privind aprobarea Standardelor minime de calitate pentru acreditarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice; completarea Planurilor individualizate de asistență și îngrijire/Planurilor de intervenție pe baza fișelor de evaluare privind nevoile de natură psihologică; asigurarea serviciilor de recuperare/reabilitare funcțională în scopul menținerii sau ameliorării autonomiei funcționale a beneficiarilor prin activități de kinetoterapie și de asistență psihologică; ●asigurarea consilierii psihologice a beneficiarilor (sau psihoterapie) în vederea prevenirii decompensărilor generate de tulburările psihice (depresie, tulburări afective etc.); ●diversificarea și intensificarea activităților de petrecere a timpului liber pentru pacienții nedeplasabili sau greu deplasabili; obținerea de către psiholog a dreptului de liberă practică în profesia de psiholog și înscrierea la cursuri de formare profesională continuă sau angajarea unui psiholog cu drept de liberă practică; ●amenajarea corespunzătoare a unui spațiu cu destinația de cabinet psihologic și înființarea unui registru de evidență a actelor profesionale în care vor fi înregistrate evaluările și consilierile psihologice. Unitățile vizitate **au răspuns** că, odată cu reorganizarea instituției, va fi aprobat un nou stat de funcții care va cuprinde și

personalul de specialitate din centru. După aprobare, posturile vor fi scoase la concurs și ocupate conform legii. În situația în care posturile nu vor fi ocupate, se va întocmi documentația necesară în vederea achiziției de servicii de specialitate prin SICAP. În ceea ce privește recomandarea de diversificare și intensificare a activităților de petrecere a timpului liber pentru pacienții nedepasabili sau greu deplasabili, aceasta a fost realizată (*Centrul rezidențial pentru persoane vârstnice Speranța - Municipiul București*); ●atribuțiile sunt îndeplinite de un psiholog delegat al D.G.A.S.P.C. Ialomița, care participă la evaluarea/reevaluarea periodică a beneficiarilor, oferă servicii de consiliere și face parte din echipa multidisciplinară de implementare a Planurilor individualizate de Îngrijire și Asistență la centru (*Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți - județul Ialomița*); ●până la obținerea de către un psiholog a dreptului de liberă practică în profesia de psiholog, conform contractului de colaborare cu Serviciul Public de Asistență Socială, psihologul din cadrul Serviciului va consilia beneficiarii. Totodată, s-a început amenajarea unui spațiu cu destinația de cabinet psihologic și a fost înființat un registru de evidență unde au fost înregistrate evaluările și consilierile psihologice. De asemenea, au fost întocmite evaluările nevoilor de natură psihologică ale fiecărui beneficiar de către comisia multidisciplinară formată din medic, asistent medical și reprezentantul Serviciului Public de Asistență Socială conform Standardului 1.1 al Ordinului nr. 2126/2014 privind aprobarea Standardelor minime de calitate pentru acreditarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice (*Căminul pentru persoane vârstnice Anina - județul Caraș-Severin*).

●referitor la asigurarea asistenței sociale, **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrelor să întreprindă măsurile legale care se impun pentru respectarea numărului de beneficiari care revine unui responsabil de caz, identificarea unor soluții în vederea asigurării activităților de socializare, recuperare/reabilitare în scopul menținerii sau ameliorării autonomiei funcționale a beneficiarilor, redactarea planurilor individualizate de asistență și îngrijire în conformitate cu prevederile legale (corelarea serviciilor/activităților propuse cu nevoile identificate și serviciile propuse în rapoartele și fișele de evaluare a beneficiarilor; includerea obiectivelor, termenelor și responsabililor cu implementarea pentru fiecare activitate/intervenție/ serviciu, formularea „personalizată și în termeni concreți” a serviciilor, activităților, modului specific în care se vor satisface nevoile identificate în evaluare, astfel încât echipa de îngrijire să înțeleagă ce va face concret pentru un anumit beneficiar și includerea la dosarul de servicii al fiecărui beneficiar a fișei de monitorizare a serviciilor, conform prevederilor legale. Unitățile vizitate **au răspuns** că, recomandările privind respectarea numărului de beneficiari care revine unui responsabil de caz și identificarea unor soluții în vederea asigurării activităților de socializare, au fost realizate (*Centrul rezidențial pentru persoane vârstnice Speranța - Municipiul București*); centrul a întocmit și vor fi întocmite planuri individualizate de asistență și îngrijire (P.I.A.I.) pentru fiecare beneficiar instituționalizat conform recomandărilor făcute în raportul de vizită prin includerea obiectivelor, termenelor și responsabililor cu implementarea pentru fiecare activitate/intervenție/serviciu precum și formularea „personalizată și în termeni concreți a serviciilor, activităților, modului specific în care vor fi satisfăcute nevoile indentificate în evaluare, astfel încât echipa de îngrijire să înțeleagă ce va face concret pentru un anumit beneficiar”. De asemenea, Conform Ordinului 2126/2015 privind standardele de calitate, modulul II, standardul 2.5, fișa de monitorizare poate avea orice altă denumire (fișă de observații, fișă de servicii, etc.) și se completează conform unui model propriu stabilit de centru. Centrul avea pentru fiecare beneficiar instituționalizat întocmită această fișă, denumită fișă de observații care împreună cu P.I.A.I. compuneau dosarul de servicii, iar această fișă se afla la cabinetul medical deoarece centrul dispunea de asistență medicală permanentă (*Centrul*

social “Sf. Andrei”, comuna Malu Mare - județul Dolj); ● Planul individualizat de Îngrijire și Asistență - întocmit la nivelul centrului pentru fiecare beneficiar, avea incluse activități de Terapie Ocupațională care au fost desfășurate de cei doi angajați pe funcția de animatori socio-educativi ai centrului, în colaborare cu asistentele medicale, medic, psiholog, în program zilnic/săptămânal/lunar. Programul de promovare a vieții active desfășurat în cadrul centrului, pentru beneficiari, avea ca obiective : creșterea încrederii și stimei de sine, stimularea unei gândiri pozitive, creșterea independenței, sprijinirea adaptării permanente la mediul social și inserția socio-familială. Programul viza activități desfășurate zilnic, săptămânal, lunar sau periodic. Aici erau incluse: activități fizice ușoare (plimbări în aer liber, gimnastică, întreținere a spațiilor de locuit); activități educaționale pe teme diverse (educație civică, de adaptare la colectivitate); ieșiri în comunitate pentru cumpărături, plata unor servicii, excursii, servirea unor mese festive la restaurantul din localitate cu diferite ocazii; participarea la evenimente în afara centrului (spre exemplu: Ziua Orașului, slujbe religioase, etc.); organizarea în centru de petreceri și activități recreative individuale și de grup (lectură, internet, audiții muzicale, jocuri de societate, etc.); informări privind cunoașterea legislației, a valorilor promovate în societate; consiliere individuală privind utilizarea dispozitivelor de deplasare (cadru, baston, cărucior). Centrul dispunea de spații special amenajate pentru activități de terapie ocupațională (cluburi, biblioteca cu calculatoare conectate la internet, sală de festivități) dar și sală de kinetoterapie dotată cu 2 spalieri, saltele medicale, pat masaj, bicicletă medicală. În ceea ce privește recuperarea fizică a beneficiarilor cu probleme medicale deosebite, D.G.A.S.P.C. Ialomița urma să identifice, în anul 2019, o firmă/cabinet specializat cu care să încheie un contract de prestări servicii (*Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți - județul Ialomița*).

● **referitor la beneficiarii decedați, Avocatul Poporului a recomandat** conducerii căminului/centrului să întreprindă măsurile legale care se impun pentru evidențierea bunurilor și valorilor beneficiarilor, precum și consemnarea bunurilor ce erau restituite aparținătorilor în cazul beneficiarilor decedați, conform procedurilor interne, precum și amenajarea unui spațiu corespunzător, destinat exclusiv depunerii persoanelor decedate, până la ridicarea trupului de către familie. Unitatea vizitată **a răspuns** că, în cazul beneficiarilor decedați, s-a format o comisie pentru evidențierea bunurilor și valorilor beneficiarilor, în vederea restituirii acestora la aparținătorii legali (*Căminul pentru persoane vârstnice Anina - județul Caraș-Severin*); ● centrul dispunea de o cameră cu intrare/ieșire separată, dotată cu aparat de aer condiționat, unde erau depuse trupurile neînsuflețite ale beneficiarilor decedați. Această cameră a avut inițial destinația de atelier de tâmplărie, motiv pentru care, la momentul vizitei mai erau prezente în acel spațiu câteva materiale și ustensile de tâmplărie. Spațiul era destinat exclusiv pentru depunerea trupurilor neînsuflețite ale beneficiarilor decedați, până la ridicarea acestora de către familie sau înhumarea organizată în centru (*Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți - județul Ialomița*).

● **referitor la alte aspecte, Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrelor să întreprindă măsurile legale care se impun pentru urgentarea demersurilor în vederea obținerii autorizațiilor necesare funcționării centrului, cât și licențierea serviciului social în conformitate cu prevederile Legii nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, cu modificările și completările ulterioare, pentru îndeplinirea standardelor minime de calitate. Unitatea vizitată **a răspuns** că, instituția se afla în proces de reorganizare, urmând a fi aprobat un alt Regulament de organizare și funcționare care va sta la baza demersurilor care vor fi întreprinse pentru obținerea tuturor avizelor/autorizațiilor. Totodată, în proiectul de buget al instituției pe anul 2019 au fost incluse sumele necesare pentru întocmirea DALI pentru centru. Aceasta va cuprinde și soluții pentru conformarea la cerințele

de securitate la incendiu, astfel încât centrul să poată obține autorizație în acest sens (*Centrul rezidențial pentru persoane vârstnice Speranța - Municipiul București*).

De asemenea, **s-a recomandat** amplasarea unui recipient de tip cutie poștală și verificarea cutiei pentru sesizări/reclamații săptămânal, în prezența a doi beneficiari și înregistrarea pe loc în Registrul de evidență a sesizărilor/reclamațiilor cu dată și număr, în conformitate cu Ordinul nr. 2126/2014 emis de ministrul muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice, Standardul 3 (Sesizări/Reclamații) din Standarde minime de calitate pentru serviciile sociale cu cazare organizate ca centre rezidențiale destinate persoanelor vârstnice. Unitățile vizitate **au răspuns** că, în vederea depunerii sesizărilor sau a unor eventuale reclamații scrise ale beneficiarilor s-a pus la dispoziția acestora o cutie poștală (*Căminul pentru persoane vârstnice Anina - județul Caraș-Severin*); centrul a pus la dispoziția beneficiarilor, la intrare, un recipient tip cutie poștală, în care aceștia vor putea depune reclamații/sesizări scrise cu privire la unele aspect negative constatate dar și propuneri privind îmbunătățirea activității centrului. La momentul vizitei, cutia nu era descuiată de înlocuitorul șefului de centru (aflat în concediu de odihnă) de câteva săptămâni. După data vizitei, începând cu luna septembrie 2018, cutia a fost descuiată săptămânal, de către șeful de centru, în prezența a doi beneficiari. Această activitate a fost consemnată în Registrul de sesizări/reclamații împreună cu: data, numele și semnătura beneficiarilor participanți, semnătura șefului de centru, ce sesizări au fost găsite în cutie/sau dacă nu au fost găsite sesizări - conform Ordinului 2126/2014, Standardul 3 (*Centrul pentru persoane vârstnice Fierbinți - județul Ialomița*).

Cu privire la vizitele efectuate în cursul anului 2017, au fost efectuate un număr de 8 vizite în căminele pentru persoane vârstnice. Ca urmare a vizitelor efectuate, în anul 2017 au fost întocmite 5 rapoarte de vizită, celelalte **3 rapoarte de vizită fiind elaborate în anul 2018**: Căminul pentru persoane vârstnice „Academician Nicolae Cajal” București; Căminul pentru Persoane Vârstnice Baia Sprie, Căminul de bătrâni Floriana House Voluntari, județul Ilfov. Cu ocazia întocmirii celor 3 rapoarte de vizită au fost formulate și transmise către unitățile vizitate **61 de recomandări**.

Redăm mai jos **aspectele constatate** în urma vizitelor efectuate în căminele pentru persoane vârstnice de către Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și **recomandările** adresate locurilor de detenție vizitate. În ceea ce privește **măsurile dispuse** în urma recomandărilor formulate de Avocatul Poporului pentru remedierea deficiențelor constatate cu prilejul vizitelor, autoritățile vizitate nu au transmis Avocatului Poporului măsurile luate în urma recomandărilor emise de acesta, fiind informate asupra acestui aspect autoritatea ierarhic superioară și, după caz autoritatea administrației publice care a emis autorizația de funcționare, în cazul locurilor de detenție private. Urmare a demersurilor la autoritatea ierarhic superioară, Căminul pentru persoane vârstnice „Academician Nicolae Cajal” București a transmis la data de 8 ianuarie 2019 răspunsul motivat privind recomandările cuprinse în raportul de vizită.

În cadrul vizitelor efectuate de Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție au fost reținute aspecte cu privire la: ●organizarea și funcționarea căminelor, admiterea și sistarea serviciilor sociale, condițiile de cazare și igienico-sanitare, hrana și calitatea apei, asistența medicală și îngrijire, asistența psihologică și socială, elaborarea și implementarea procedurilor specifice cu privire la:● admitere, încetarea serviciilor, respectarea drepturilor beneficiarilor, cu privire la sesizări și reclamații, participarea la activități de socializare și petrecere a timpului liber și activități pentru menținerea sau readaptarea capacităților fizice și/sau intelectuale ale beneficiarilor, aspecte privind structura de personal și încheierea contractelor de furnizare servicii.

Pe parcursul vizitelor efectuate au fost constatate o serie de **aspecte pozitive**, dintre care amintim:

► **referitor la condițiile de cazare:** ● camerele beneficiarilor erau curate și întreținute corespunzător fiind dotate cu mobilier în stare bună, bine iluminate și aerisite, cazarmamentul era în stare bună, lenjeria de pat era curată și era schimbată ori de câte ori era nevoie (*Căminul de bătrâni Floriana House, Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București, Căminului pentru persoane vârstnice Baia Sprie*); ● toate grupurile sanitare erau curate, cu paviment acoperit cu gresie și pereții cu faianță, fiind respectate regulile de igienă (*Căminul de bătrâni Floriana House*); ● apa rece și apa caldă erau furnizate în mod curent, centrul fiind dotat cu centrală proprie pe gaz (*Căminul de bătrâni Floriana House, Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București, Căminul pentru persoane vârstnice Baia Sprie*); ● ultimul buletin de analiză a probelor de apă a arătat că parametrii acesteia respectă prevederile legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile (*Căminul de bătrâni Floriana House*); ● programul de servire a mesei și meniul zilei respective erau afișate corespunzător (*Căminul de bătrâni Floriana House*); ● echipa de vizită a analizat hrana ce urma să fie servită la masa de prânz și a constatat că aceasta era corespunzătoare din punct de vedere fizic și organoleptic (*Căminul de bătrâni Floriana House, Căminul pentru persoane vârstnice Baia Sprie, Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*); ● bucătăria era dotată cu aparatură electrocasnică, mobilier și veselă, în stare corespunzătoare de curățenie și igienă (*Căminul de bătrâni Floriana House, Căminul pentru persoane vârstnice Baia Sprie*); ● sălile de mese erau curate și igienizate, dotate și întreținute corespunzător (*Căminul de bătrâni Floriana House, Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*); ● beneficiarilor cu afecțiuni medicale (hipertensiune arterială, diabet zaharat) le era asigurat regimul alimentar recomandat de medic (*Căminul de bătrâni Floriana House, Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*); ● la intrarea în imobil era amplasată o rampă de acces pentru persoanele cu afecțiuni locomotorii (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*); ● persoanele aflate în stare terminală (la data vizitei era o singură persoană) nu erau mutate separat de restul beneficiarilor, personalul apreciind că trauma ar fi foarte puternică. Erau cazate în dormitoare comune, fiind utilizate paravane despărțitoare (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*); ● căminul deținea un sistem de transmisie radio, iar fiecare cameră, cabinetele și holurile erau prevăzute cu difuzoare de transmisie; în funcție de programul zilei, se difuza muzică ambientală și se efectuau anunțuri privind servirea mesei, prezența anumitor vizitatori, activități sau întâlniri de grup (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*).

► **referitor la asistența medicală:** ● existau amenajate cabinete medicale dotate conform prevederilor Ordinului Ministrului Sănătății nr. 153/2003 (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București, Căminul pentru persoane vârstnice Baia Sprie*); ● serviciile de medicină primară (consultații, eliberare de rețete, bilete de trimitere etc.), erau asigurate de medicii de familie ai beneficiarilor, existând o colaborare bună între medicul unității și medicii de familie (*Căminul de bătrâni Floriana House*); ● medicamentele erau păstrate în condiții corespunzătoare de siguranță, în recipiente individualizate pentru fiecare beneficiar și erau distribuite conform prescripției medicale, de către personalul medical de serviciu (*Căminul de bătrâni Floriana House, Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*); ● medicamentele psihotrope erau păstrate în dulap separat asigurat cu sistem de închidere, conform prevederilor

legale în vigoare (*Căminul de bătrâni Floriana House, Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*); ●personalul medical asigura permanența în acordarea serviciilor medicale (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București, Căminul pentru persoane vârstnice Baia Sprie*); ● se asigura asistență tehnică adecvată în funcție de nevoile fiecăruia: lucrări stomatologice, ochelari, dispozitive medicale (cadru metalic, cârje, baston, cărucior cu roțile, proteze, aparat auditiv) (*Căminul pentru persoane vârstnice Baia Sprie*); ●beneficiarii primeau tratamentul corespunzător recomandat de medicii specialiști (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București, Căminul de bătrâni Floriana House*).

► **referitor la asistența psiho-socială:** ●centrul deținea spații special destinate derulării activităților de consiliere psihologică și de asistență socială, a activităților/terapiilor de integrare/reintegrare socială dotate cu mobilier, materialele și echipamente adecvate (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*); beneficiarii păstrau legătura cu familia prin vizite sau contact telefonic (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București, Căminul de bătrâni Floriana House*); ●căminul furniza beneficiarilor servicii de terapie ocupațională, ergoterapie, petrecerea timpului liber; ateliere de creație, socializare, excursii, teatru, scenete (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București, Căminul pentru persoane vârstnice Baia Sprie*); ●în cadrul căminului au fost desfășurate programe de educație sanitară pentru beneficiari, ce au avut ca teme: aspecte privind igiena personală, efectele dăunătoare ale fumatului și consumului de alcool, importanța respectării indicațiilor medicului în efectuarea tratamentelor, etc (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*); ●activitățile de recuperare se realizau în cabinetele de consiliere psihologică și psihoterapie, o sală de kinetoterapie și masaj, o sală fizioterapie (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*); în cămin exista un Registru de Reclamații și Sesizări, iar beneficiarii aveau acces, fiind instruiți asupra modalităților de efectuare a reclamațiilor (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*).

► **alte aspecte:** ●reprezentanții MNP nu au primit plângeri din partea beneficiarilor, a aparținătorilor acestora sau a personalului cu privire la rele tratamente aplicate persoanelor vârstnice sau la existența actelor de violență între beneficiari. De asemenea, nu au existat indicii cu privire la săvârșirea unor astfel de acte (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București, Căminul de bătrâni Floriana House, Căminului pentru persoane vârstnice Baia Sprie*); ●beneficiarii erau implicați în toate deciziile care îi priveau, prin intermediul a doi reprezentanți, aleși prin vot anual (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*).

În rapoartele de vizită întocmite au fost consemnate **deficiențele întâlnite și recomandările făcute:**

► **în ceea ce privește organizarea și funcționarea căminului:** ●căminul nu deținea licență de funcționare (*Căminul de bătrâni Floriana House, Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*). **Avocatul Poporului a recomandat** demararea/continuarea demersurilor în vederea obținerii licenței de funcționare pentru serviciile sociale furnizate. Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal" **a răspuns** că a fost actualizat Regulamentul de organizare și Funcționare, trimițându-l spre aprobare Consiliului General al municipiului București și a încheiat un contract de servicii pentru obținerea avizului ISU cu o firmă specializată. Menționează că în prezent nu a obținut licența de funcționare pentru servicii sociale acordate în cadrul căminului, urmând să

primească răspuns din partea instituțiilor responsabile cu obținerea acestora; ●potrivit afirmațiilor reprezentanților căminului, acesta avea o capacitate de 60 de locuri, iar în declarația depusă la Autoritatea de Sănătate Publică Ilfov în vederea obținerii avizului de funcționare, se făcea referire la o capacitate de 50 de locuri. Conform Autorizației Sanitare de Funcționare, capacitatea legală a unității era de 38 de locuri (*Căminul de bătrâni Floriana House*). Avocatul Poporului **a recomandat** stabilirea/respectarea capacității centrului printr-un document administrativ, în funcție de spațiul existent; ● nu s-a realizat încadrarea persoanelor rezidente în grade de dependență pe baza Grilei naționale de evaluare a nevoilor persoanelor (*Căminul de bătrâni Floriana House*). Avocatul Poporului **a recomandat** evaluarea și încadrarea persoanelor rezidente în grade de dependență pe baza Grilei naționale de evaluare a nevoilor persoanelor; ●număr insuficient de personal raportat la nevoile beneficiarilor (*Căminul de bătrâni Floriana House*). Avocatul Poporului **a recomandat** atragerea de personal de specialitate și îngrijire (angajare sau contracte de prestări servicii) în număr suficient; ● a fost adresată Direcției Generale de Asistență Socială a Municipiului București și Primăriei Municipiului București-Direcția Managementul Resurselor Umane solicitarea de demarare a operațiunilor privind aprobarea organizării concursurilor de ocupare a următoarelor posturi vacante sau temporar vacante (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*). Avocatul Poporului **a recomandat** efectuarea demersurilor necesare pentru ocuparea tuturor posturilor vacante prevăzute în statul de funcții și de personal. Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal" **a răspuns** că au fost efectuate demersurile necesare pentru ocuparea posturilor vacante prevăzute în statul de funcții și de personal în mai multe etape astfel: anunț concurs nr. 1427/05.07.2018 și anunț concurs nr. 2670/20.12.2018; ●nu exista o procedură unitară privind admiterea și documentele obligatorii, iar admiterea nu se făcea în baza unei cereri formulată și semnată de beneficiar sau pentru persoanele fără discernământ, de către reprezentantul legal și nici nu exista o decizie de admitere, aprobată sau, după caz, avizată de conducătorul căminului (*Căminului pentru persoane vârstnice Baia Sprie, Căminul de bătrâni Floriana House*). Avocatul Poporului **a recomandat** elaborarea și aplicarea unei proceduri proprii de admitere care să cuprindă cererea formulată și semnată de beneficiar sau pentru persoanele fără discernământ, de către reprezentantul legal, criteriile de eligibilitate ale beneficiarilor, cine ia decizia de admitere/respingere și completarea dosarului personal al beneficiarului cu următoarele documente: cererea de admitere, semnată de beneficiar/ reprezentant legal, în original, decizia de admitere aprobată de conducătorul centrului, în original; actualizarea contractelor și protejarea documentelor personale ale beneficiarilor prin așezarea acestora în dosar în folii de plastic; ●Căminul nu deținea un Registru al beneficiarilor astfel că nu existau informații referitoare la data admiterii și data ieșirii din cămin, nu existau Regulament de Ordine Interioară, Ghidul beneficiarului, Carta drepturilor beneficiarilor și Codul etic al beneficiarilor, Registru de evidență a sesizărilor/reclamațiilor, Registru de evidență a incidentelor deosebite, Registru de evidență a cazurilor de abuz, neglijență sau discriminare identificate (*Căminul de bătrâni Floriana House*). Avocatul Poporului **a recomandat** elaborarea și actualizarea permanentă a următoarelor documente: Registrul beneficiarilor, Registrul de evidență a sesizărilor/reclamațiilor, Registrul de evidență a incidentelor deosebite, Registrul de evidență a cazurilor de abuz, neglijență sau discriminare identificate, cât și a Procedurilor privind admiterea și ieșirea din cămin, Procedura privind informarea beneficiarilor, Regulamentul de Ordine Interioară, Ghidul beneficiarului, Carta drepturilor beneficiarilor și Codul etic al beneficiarilor. Regulamentul de Organizare și Funcționare, va fi elaborate conform H.G. nr. 867/2015 pentru aprobarea Nomenclatorului serviciilor sociale, precum și a regulamentelor-cadru de organizare și funcționare a serviciilor sociale;

●Procedurile de lucru, Regulamentul de organizare și funcționare, Regulamentul de ordine interioară erau sumar întocmite (*Căminul pentru persoane vârstnice Baia Sprie*). **Avocatul Poporului a recomandat** actualizarea Regulamentului de organizare și funcționare a căminului și a procedurilor de lucru, descrierea fiecărei activități specifice; ●asistentul social avea prevăzut în fișa postului la nivelul postului - specialist, iar la specificațiile postului, nivelul de studii era completat - studii medii; la capitolul Descrierea sarcinilor/atribuțiilor/activităților postului erau precizate activități specifice altor specialiști, iar pentru domeniul specific de intervenție era formulată o singură atribuție (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*). **Avocatul Poporului a recomandat** actualizarea fișei de post a asistentului social prin completarea corespunzătoare a nivelului postului și specificațiile acestuia în concordanță cu Regulamentul de Organizare și Funcționare al căminului și cu prevederile legislative în domeniu, precizându-se în mod corect activitățile specifice de asistență socială. Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal" **a răspuns** că fișa de post a asistentului social a fost actualizată corespunzător nivelului postului și specificațiile acestuia; ●în contractul de prestări servicii având ca obiect: prestări servicii medicale geriatrie-gerontologie, nu se specifică numărul de ore prestate săptămânal de medic în baza acestui contract; unele fișe de post erau nedatate și nesemnate de către angajați (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*). **Avocatul Poporului a recomandat** întocmirea fișelor de post și a contractelor de prestări servicii în conformitate cu prevederile legale și verificarea tuturor celor existente. Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal" **a răspuns** că fișele de post au fost verificate și sunt în conformitate cu prevederile legale; ●nu exista un registru în care să se înregistreze terapia prin masaj, nu era menționată întocmirea unui registru special pentru consemnarea măsurilor de restricționare a libertății de mișcare aplicate și nu exista un astfel de registru (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*). **Avocatul Poporului a recomandat** întocmirea și completarea tuturor registrelor prevăzute în Standardele Minime de Calitate pentru serviciile sociale cu cazare organizate ca centre rezidențiale destinate persoanelor vârstnice, aprobate prin Ordinul nr. 2126/2014 emis de Ministrul muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice, inclusiv registrul pentru consemnarea măsurilor de restricționare a libertății de mișcare. Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal" **a răspuns** că s-au întocmit și completat registrele prevăzute în Standardul minim de Calitate pentru servicii sociale cu cazare destinate persoanelor vârstnice; ●existau cereri foarte mari pentru locurile destinate persoanelor dependente, care nu puteau fi soluționate pozitiv, aceste locuri fiind ocupate (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*). **Avocatul Poporului a recomandat** identificarea unor soluții pentru suplimentarea numărului de locuri destinat persoanelor dependente și semidependente, respectându-se repartizarea în funcție de gradul de dependență. Unitatea vizitată **a răspuns** că s-a reorganizat repartizarea pe etaje în funcție de gradul de dependență, astfel: etaj 1 – secție pentru persoane semidependente, etaj 2 – secție persoane care nu sunt dependente, etaj 3 – secție persoane dependente, iar la etajul 4 s-a modificat din secție persoane care nu sunt dependente în secție mixtă cu persoane semidependente și independente.

► **în ceea ce privește admiterea în centru și sistarea serviciilor sociale:** ●contractul de întreținere și îngrijire bătrâni nu respecta modelul cadru de contract de servicii în conformitate cu Ordinul Ministrului muncii, solidarității sociale și familiei nr. 73/2005 privind aprobarea modelului Contractului pentru acordarea de servicii sociale, încheiat de furnizorii de servicii sociale, acreditați conform legii, cu beneficiarii de servicii sociale (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** semnarea cu toți

beneficiarii/reprezentanții legali ai acestora (numai în cazul în care beneficiarul este pus sub interdicție) a contractului pentru acordarea de servicii sociale, document ce va fi întocmit în conformitate cu prevederile Ordinului Ministrului muncii, solidarității sociale și familiei nr. 73/2005 privind aprobarea modelului Contractului pentru acordarea de servicii sociale, încheiat de furnizorii de servicii sociale, acreditați conform legii, cu beneficiarii de servicii sociale. Contractul va cuprinde inclusiv condiții privind sistarea serviciilor; ●dosarele beneficiarilor nu conțineau ancheta socială efectuată de către reprezentanții Serviciului Public de Asistență Socială din cadrul primăriei de domiciliu a beneficiarului (*Căminul de bătrâni Floriana House, Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*). **Avocatul Poporului a recomandat** solicitarea anchetei sociale în mod obligatoriu la admiterea în cămin. Ancheta socială va fi efectuată de către reprezentanții Serviciului Public de Asistență Socială din cadrul primăriei de domiciliu a beneficiarului. Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal" a răspuns următoarele: conform art. 28 alin. (2) din Legea 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, ancheta socială a petenților beneficiari se realizează de asistenți sociali din cadrul căminului, acesta fiind în subordinea Direcția Generale a Municipiului București, deci personal de specialitate din structura consiliului local sau de la direcția de muncă, solidaritate socială și familie județeană sau a municipiului București.; ●nu se realiza o evaluare a nevoilor beneficiarilor (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** realizarea evaluării nevoilor beneficiarilor la admiterea în centru. Evaluarea va avea în vedere statusul funcțional și psihic, starea de sănătate și gradul de autonomie păstrată, gradul de comunicare, relațiile familiale și sociale, nivelul de educație, nevoile speciale de tratament și de recuperare/reabilitare, nevoile culturale și spirituale, posibilele riscuri și eventualele dependențe, urmând ca obiectivele să fie stabilite pe baza acestei evaluări; ● numai pentru trei persoane lipsite de discernământ existau sentințe civile referitoare la decăderea din drepturi având stabilită persoana care să le reprezinte interesele, deși existau și alte persoane în aceeași situație (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** asigurarea protecției juridice a persoanelor lipsite de discernământ prin hotărâre judecătorească; ●în cămin nu se asigura perfecționarea anuală a întregului personal (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*). Avocatul Poporului a recomandat formarea profesională inițială și continuă a personalului. Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal" a răspuns că formarea profesională continuă a personalului se organizează anual, începând cu anul 2016, iar în anul 2018 s-a desfășurat în perioada 31.08-09.09.2018 conform contractului nr. 1789/29.11.2018.

►referitor la condițiile de cazare: ●conform Autorizației Sanitare de Funcționare, capacitatea legală a unității era de 38 de locuri, la data vizitei fiind cazate în această structură rezidențială un număr de 64 de persoane, prin amplasarea unor paturi suplimentare, constatându-se astfel depășirea capacității de cazare (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** identificarea unor soluții de gestionare a supraaglomerării și evitarea depășirii numărului de locuri autorizat; ●pentru a crește capacitatea centrului au fost amenajate paturi la demisol, în spații improprie (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** eliminarea paturilor amplasate la demisolul imobilului; ●nu existau grupuri sanitare amenajate pentru persoane cu dizabilități (prevăzute cu bare de sprijin, cădițe speciale, covorașe antialunecare etc.), existau grupuri sanitare comune, dispuse astfel încât să deservească două dormitoare (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** amenajarea unui număr suficient de grupuri sanitare (maxim 6 beneficiari pentru un grup sanitar) și a unor grupuri sanitare pentru persoane cu dizabilități (prevăzute cu bare de sprijin, cădițe speciale, covorașe antiderapante etc.); ●deplasarea

persoanelor cu deficiențe locomotorii era dificilă, scările fiind alunecoase; accesul beneficiarilor în curtea interioară era permis numai în sezonul cald și numai când reprezentanții căminului își dădeau acordul ca beneficiarii să folosească scările (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** adaptarea tuturor spațiilor în vederea asigurării accesului neîngrădit al persoanelor cu dificultăți locomotorii în toate spațiile centrului, asigurarea accesului beneficiarilor în curtea interioară în orice sezon, nu numai în sezonul cald. Montarea unor preșuri/covoare antiderapante pe scări întrucât erau alunecoase; ●camerele nu erau prevăzute cu butoane de panică, iar unele camere erau prevăzute cu camere de supraveghere (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** eliminarea camerelor de supraveghere amplasate în dormitoare și dotarea acestora cu butoane de panică; ●grupurile sanitare din clădirea veche prezentau urme de igrasie, iar o cameră avea ușa de intrare pliabilă din plastic, situată lângă o ușă de acces în clădire ce nu asigură confortul termic persoanelor cazate în respectiva încăpere (*Căminul pentru persoane vârstnice Baia Sprie*). **Avocatul Poporului a recomandat** înlocuirea ușii pliabile la camera situată lângă o ușă de acces în clădire ce nu asigură confortul termic persoanelor cazate în respectiva încăpere și efectuarea de reparații și igienizări la grupurile sanitare; ●nu erau stabilite criteriile de repartizare a beneficiarilor în camerele cu un pat sau mai multe (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*). **Avocatul Poporului a recomandat** întocmirea unor criterii de repartizare a beneficiarilor pe camere. Unitatea vizitată **a răspuns** în ceea ce privește repartizarea beneficiarilor pe camere, aceasta se realizează în urma evaluării beneficiarului de către echipa multidisciplinară și ținând cont de dorințele persoanelor vârstnice dar și de compatibilitatea dintre aceasta și vârstnici; ●etajele căminului erau prevăzute cu terase, care nu erau închise cu geamuri, iar protecția acestora avea o înălțime de aproximativ 1m (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*). **Avocatul Poporului a recomandat** amenajarea spațiilor astfel încât să ofere siguranță beneficiarilor, având în vedere că terasele, care nu erau închise cu geamuri, aveau o protecție de aproximativ 1m. Unitatea vizitată **a răspuns** că terasele s-au închis cu geamuri, fiind pentru moment încuiate până la montarea grătilor de siguranță; ●mirosul emanat de aparatele de dezodorizare era foarte puternic, existând riscul să provoace afecțiuni respiratorii beneficiarilor (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*). **Avocatul Poporului a recomandat** identificarea unor soluții pentru eliminarea riscurilor de apariție a unor afecțiuni respiratorii ale beneficiarilor rezidenți în centru, prin reglarea aparatelor de dezodorizare astfel încât mirosul să fie la un nivel agreabil. Unitatea vizitată **a răspuns** că această recomandare este îndeplinită; ●în meniu nu se regăsea gustarea de la ora 10:00, iar masa de seară era servită la ora 17:00, carnea și fructele erau prea tari uneori, având în vedere problemele de ingestie ale unor beneficiari edentați și cu probleme de deglutiție (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*). **Avocatul Poporului a recomandat** respectarea orarului de desfășurare al meselor elaborat în cadrul căminului, prin asigurarea unei gustări la ora 10:00 și servirea cinei în intervalul orar 18:30-19:00, cât și adaptarea hranei la necesitățile unor beneficiari edentați/cu probleme de deglutiție. Unitatea vizitată **a răspuns** că s-a obținut o majorare a alocației de hrană prin Hotărârea Consiliului general al Municipiului București nr. 261/2018, fapt ce duce la asigurarea unei gustări pentru beneficiarii căminului la ora 10:00. Servirea cinei în intervalul orar 18:30-19:00 cât și adaptarea hranei la necesitățile unor beneficiari cu probleme de deglutiție (există blender pentru pasarea hranei în camera acestora acolo unde este necesar) au fost soluționate; ●dormitoarele beneficiarilor aveau suprafețe diferite asigurând cazarea, după caz, pentru 4 până la 8 beneficiari (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** stabilirea numărului de

paturi în dormitoare conform prevederilor standardului referitor la cazare conform Ordinului ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice nr. 2126/2004 pentru aprobarea Standardelor minime de calitate pentru acreditarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice, persoanelor fără adăpost, tinerilor care au părăsit sistemul de protecție a copilului și altor categorii de persoane aflate în dificultate, precum și pentru serviciile acordate în regim integrat și cantinelor sociale, referitoare la condițiile de cazare.

► **în ceea ce privește asistența medicală:** ●unitatea nu avea amenajat un cabinet medical (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** amenajarea unui spațiu cu destinația de cabinet medical, unde personalul de specialitate să își desfășoare activitatea în condiții optime; ●căminul oferea servicii sociale pentru un număr de 64 beneficiari de diferite vârste aduși de aparținători, inclusiv pentru beneficiari ce nu făceau obiectul unor servicii sociale furnizate într-un astfel de cămin, prezentând diferite afecțiuni psihiatrice, cu diverse diagnostice precum autism, schizofrenie, retard (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** reevaluarea de specialitate a tuturor beneficiarilor diagnosticați cu afecțiuni psihice și stabilirea oportunității cazării de către centru a persoanelor cu afecțiuni psihice severe; ●o parte dintre fișele medicale nu aveau atașate documente medicale (bilete de ieșire din spital, scrisori medicale etc.) care să ateste consultațiile de specialitate și evaluarea periodică a tratamentului în cazul beneficiarilor cu afecțiuni cronice și tratament permanent (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** întocmirea în mod corect a fișelor medicale ale beneficiarilor, consemnarea în mod cronologic a tuturor consultațiilor efectuate de medicul unității și de alți medici specialiști, precum și atașarea tuturor documentelor medicale (bilete de ieșire din spital, scrisori medicale, buletine de analize etc.) și a tratamentului primit de beneficiari; ●nu erau întocmite registre medicale (registru de consultații, registru de tratamente, registru de internări în spital ale beneficiarilor) în care să fie consemnate consultațiile medicale, internările în spital și tratamentele acordate beneficiarilor (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** întocmirea unor registre în care să fie consemnate consultațiile medicale, tratamentul distribuit beneficiarilor, solicitările către Serviciul Național Unic de Urgență 112 și motivele care au făcut necesar acest lucru, precum și o evidență a cazurilor de deces a beneficiarilor; ●dosarele medicale ale salariaților și fișele de aptitudine avizate de medicul de medicina muncii nu erau actualizate la data vizitei fiind depășit termenul programat (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** efectuarea examenului medical periodic și actualizarea fișelor de aptitudine pentru întreg personalul căminului; ●nu existau prelevate probe alimentare, etichetate și păstrate în frigider, conform normelor sanitare în vigoare. Frigiderele nu erau prevăzute cu termometre și nu aveau întocmite grafice zilnice de monitorizare a temperaturii (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** prelevarea zilnică a probelor alimentare, etichetarea și păstrarea acestora într-un frigider destinat special acestui scop, conform normelor sanitare în vigoare, dotarea frigiderelor pentru alimente cu termometre și grafice de monitorizare a temperaturii; ●la nivelul frigiderului din cabinetul medical nu exista termometru și nu se consemna temperatura în fișa de temperatură (*Căminul pentru persoane vârstnice Baia Sprie*). **Avocatul Poporului a recomandat** achiziționarea unui termometru și consemnarea temperaturii în fișa de temperatură la nivelul frigiderului din cabinetul medical; ●o beneficiară a fost găsită de echipa de vizită imobilizată în pat cu o curea peste torace și membrele superioare, personalul de serviciu invocând motive de securitate pentru beneficiară în scopul protejării de autovătămare (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** prelucrarea întregului personal din cămin cu privire la prevederile Legii Sănătății Mintale nr. 487/2002 și a Normelor de aplicare a acestei legi în ceea ce privește conțenționarea

bolnavilor cu afecțiuni psihice și evitarea instituirii acestei măsuri contrar prevederilor legale. Înscrierea și participarea la cursuri de instruire a personalului centrului în mod deosebit la cursuri referitoare la gestionarea situațiilor cu persoanele vârstnice; ●nu existau meniuri individualizate pentru bolnavii cu regimuri alimentare, așa cum este în cazul diabetului zaharat (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** elaborarea unor meniuri individualizate pentru bolnavii supuși unor regimuri alimentare, așa cum este în cazul diabetului zaharat;

► **în ceea ce privește asistența socială:** ●beneficiarii nu sunt implicați în activități de recuperare și terapie și nici în activități de petrecere a timpului liber (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** oferirea de sprijin și însoțire pentru ieșirea în comunitate, la magazine și în alte spații aflate în apropierea căminului, inclusiv la biserică; ●există un contract cu o firmă ce asigură servicii specifice cu un asistent social, conform căruia asistentul social oferă servicii o singură dată pe lună (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** extinderea contractului de furnizare de servicii de asistență socială astfel încât să fie alocat un timp suficient pentru realizarea activităților specifice: evaluare inițială, evaluare detaliată și monitorizare, cât și dezvoltarea de programe de recuperare/reabilitare și pentru integrarea/ reintegrarea socială; ●Programelor Individualizate de Îngrijire erau aprobate de către șeful căminului (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** stabilirea unor instrumente de lucru ale specialiștilor astfel încât munca acestora să fie orientată către beneficiar, eliminându-se birocratizarea unor documente prin semnarea sau aprobarea de către șeful de cămin; ●nu a fost desemnat de către conducerea centrului un manager de caz pentru fiecare beneficiar care să asigure coordonarea cazurilor (*Căminul de bătrâni Floriana House, Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*). **Avocatul Poporului a recomandat** desemnarea de către conducerea centrului a unui manager de caz pentru fiecare beneficiar, care să asigure coordonarea cazurilor. Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal" **a răspuns** că s-a desemnat manager de caz pentru coordonarea și monitorizarea activității echipei multidisciplinare prin decizia nr. 123/29.11.2018; ●fișa de evaluare inițială nu deținea date importante prin care trebuia stabilit gradul de dependență a persoanei și era semnată doar de către asistenta socială fără o evaluare medicală, iar planul de intervenție era întocmit general pentru toți beneficiarii (*Căminul pentru persoane vârstnice Baia Sprie*). **Avocatul Poporului a recomandat** întocmirea evaluării beneficiarilor de către echipa multidisciplinară și a Planului Individualizat de Intervenție; ●nu erau întocmite fișe de evaluare/reevaluare a beneficiarului și nici Grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice, astfel că obiectivele formulate cuprindeau prevederi generale, nefiind formulate într-un mod individualizat și specific (*Căminul de bătrâni Floriana House, Căminul pentru persoane vârstnice Baia Sprie*). **Avocatul Poporului a recomandat** întocmirea fișelor de evaluare/reevaluare a beneficiarului pe baza cărora să poată fi stabilite obiectivele cuprinse în Planurile individualizate de îngrijire și asistență; ●nu se realizau reevaluări periodice ale nevoilor beneficiarilor (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** realizarea reevaluărilor periodice a nevoilor beneficiarilor, astfel încât obiectivele stabilite inițial să poată fi verificate dacă au fost atinse în vederea stabilirii unor noi obiective, sau menținerea lor în situația în care acestea nu au putut fi realizate; ●nu se realizau activitățile de recuperare/reabilitare sau activități de socializare și petrecere a timpului liber, stil de viață sănătos și viață activă, dezvoltarea abilităților sociale de comunicare, evenimente socio-culturale și nici terapii de integrare/reintegrare socială (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** asigurarea activităților de recuperare/reabilitare și a activităților de socializare și petrecere a timpului liber, stil de viață

sănătos și viață activă, dezvoltarea abilităților sociale de comunicare, evenimente socio-culturale, cât și a terapiilor de integrare/reintegrare socială; ●nu existau participări ale personalului de specialitate la cursuri de perfecționare profesională (*Căminul pentru persoane vârstnice Baia Sprie*). **Avocatul Poporului a recomandat** asigurarea participării asistentei sociale, la programe de formare continuă în vederea asigurării celor 10 credite necesare anual; facilitatea participării la schimburi de experiență cu alte centre din județ sau din țară și organizarea timpului cât mai eficient pentru a se ocupa de activitatea specifică de asistent social; ●cutia pentru sesizări și reclamații nu era instalată într-un un loc accesibil tuturor beneficiarilor (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*). **Avocatul Poporului a recomandat** asigurarea accesului tuturor beneficiarilor la cutia pentru sesizări și reclamații. Unitatea vizitată **a răspuns** că a achiziționat și asigură accesul tuturor beneficiarilor la cutia cu sesizări și reclamații.; ●Planul Individualizat de Servicii nu era întocmit pentru toți beneficiarii, iar acolo unde acesta a fost întocmit nu era revizuit la 6 luni sau ori de câte ori se impunea aceasta, planurile de intervenție nu cuprindeau obiective și termene clare și nu se realiza reevaluarea obiectivelor stabilite. Formularele utilizate în activitatea asistentului social nu erau particularizate pentru fiecare beneficiar și nu conțineau completări ale tuturor rubricilor. În cuprinsul Fișei de evaluare/reevaluare nu erau înregistrate datele evaluărilor/reevaluărilor, făcând imposibil de identificat perioada de timp la care se face reevaluarea, iar Fișa de îngrijire personală pentru persoana vârstnică fusese completată sumar (*Căminul pentru Persoane Vârstnice "Academician Nicolae Cajal", municipiul București*). **Avocatul Poporului a recomandat** elaborarea documentelor specifice pentru fiecare beneficiar, particularizarea acestora și completarea cu toate informațiile. Unitatea vizitată **a răspuns** că echipa multidisciplinară a revizuit documentele specifice fiecărui beneficiar în conformitate cu Standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale cu cazare organizate ca centre rezidențiale destinate persoanelor vârstnice;

► **în ceea ce privește asistența psihologică:** ●nu toți beneficiarii aveau un plan individualizat de asistență și îngrijire (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** realizarea corespunzătoare, conform standardelor, a planului individualizat de asistență și îngrijire care să cuprindă servicii de terapii de recuperare și reabilitare funcțională oferite de centru și asigurarea terapiilor de recuperare/reabilitare funcțională conform planului individualizat de asistență și îngrijire/planului de servicii; ●nu au fost utilizate fișe de monitorizare servicii care să fie compuse din 3 secțiuni: starea de sănătate și tratamente efectuate, serviciile de recuperare/reabilitare funcțională și o parte privind serviciile pentru integrare/reintegrare socială (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** asigurarea monitorizării situației beneficiarilor prin utilizarea fișelor de monitorizare servicii care să fie compuse din 3 secțiuni: starea de sănătate și tratamente efectuate, serviciile de recuperare/reabilitare funcțională și o parte privind serviciile pentru integrare/reintegrare; ●funcția de psiholog nu era ocupată, activitățile de evaluare și asistență psihologică se desfășurau ocazional, la solicitarea conducerii centrului, de către doi psihologi voluntari; nu exista o încăpere cu destinația de cabinet psihologic și nici instrumente de lucru necesare desfășurării în bune condiții a activităților de asistență psihologică (*Căminului pentru persoane vârstnice Baia Sprie, Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** scoaterea la concurs, ocuparea posturilor vacante și angajarea de personal de specialitate pentru a acoperi nevoile beneficiarilor inclusiv a unui psiholog sau contractarea serviciilor de asistență psihologică, în condițiile legii, precum și amenajarea și dotarea unui spațiu adecvat, cu destinația de cabinet psihologic.

► **alte aspecte:** ●se interzicea accesul beneficiarilor între nivele și folosirea telefoanelor mobile; existau persoane care fumau pe hol (*Căminul de bătrâni Floriana House*).

Avocatul Poporului a recomandat acordarea permisiunii beneficiarilor de a se deplasa sub supraveghere în cămin de la un etaj la celălalt și de a folosi telefoanele mobile, interzicerea fumatului în interiorul căminului (amenajarea unui loc special destinat fumatului); ● nu a fost transmisă la solicitarea echipei de vizită situația deceselor în anii 2016-2017 (*Căminul de bătrâni Floriana House*). **Avocatul Poporului a recomandat** respectarea prevederilor art. 4 și art. 298 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, referitor la obligația instituțiilor vizitate de a pune la dispoziția reprezentanților echipei de vizitare, în condițiile legii, înainte, în timpul sau după efectuarea vizitei, orice documente sau informații care se află la dispoziția lor sau pe care le pot procura, solicitate de aceștia în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale.

Măsurile dispuse de instituțiile vizitate ca urmare a Recomandărilor Avocatului Poporului (răspuns comunicat, în anul 2018, de D.G.A.S.P.C. Teleorman, după vizita la Centrul pentru Persoane Vârstnice Furculești din anul 2017).

► **Referitor la efectuarea demersurilor legale pentru încadrarea cu personal, respectiv un asistent medical, conform organigramei, prin ocuparea postului vacant, având în vedere ca la data efectuării vizitei, din cele 4 posturi prevăzute în organigrama, era vacant un post de asistent medical**, D.G.A.S.P.C. Teleorman a comunicat că în data de 01.08.2017 postul vacant de asistent medical a fost ocupat;

► **Referitor la efectuarea demersurilor legale pentru suplimentarea posturilor pentru personalul specializat și angajarea unui asistent social, a unui psiholog și a unui kinetoterapeut/maseur**, D.G.A.S.P.C. Teleorman a transmis că organigrama pe 2018 se află la Consiliul Județean Teleorman în vederea aprobării Hotărârii de Consiliu unde s-a prevăzut transformarea unui post de economist în asistent social;

► **În ceea ce privește continuarea demersurilor legale la autoritățile ierarhic superioare și D.G.A.S.P.C. Teleorman în vederea obținerii sprijinului promis, respectiv un psiholog care să asigure serviciile necesare la Centru**, D.G.A.S.P.C. Teleorman a comunicat că din luna iulie 2017, periodic la sediul centrului se deplasează un psiholog delegat de către conducerea D.G.A.S.P.C. Teleorman, care asigură serviciile necesare centrului;

► **Referitor la întocmirea unui registru de vizită și a unui registru de evidență a dosarelor personale arhivate ale beneficiarilor**, D.G.A.S.P.C. Teleorman a transmis că registru de vizită și registru de evidență a dosarelor personale ale beneficiarilor arhivate, sunt întocmite și completate la zi;

► **În ceea ce privește completarea registrelor în conformitate cu Ordinul MMFPSCV nr. 2126/2014**, D.G.A.S.P.C. Teleorman a comunicat că registrele au fost completate cu toate informațiile prevăzute prin lege;

► **Referitor la completarea în registru de evidență a programelor de recuperare/reabilitare funcțională, a cazurilor de abuz, neglijare și discriminare**, D.G.A.S.P.C. Teleorman a transmis că registru de evidență a programelor de recuperare/ reabilitare funcțională, a fost completat; în registrul de evidență a cazurilor de abuz, neglijare și discriminare nu există nicio consemnare, deoarece nu au fost evenimente de abuz sau discriminare;

► **În ceea ce privește instruirea permanentă a personalului de îngrijire**, DGASPC Teleorman a comunicat că în baza unui program stabilit de șeful centrului împreună cu medicul centrului se face instruirea permanentă a personalului de îngrijire;

► **Referitor la dotarea tuturor băilor Centrului cu bare de susținere și echipament sanitar special pentru persoanele cu probleme locomotorii**, D.G.A.S.P.C. Teleorman a menționat că pentru dotarea băilor cu bare de susținere și echipament sanitar special pentru

persoanele cu probleme locomotorii s-au prevăzut în bugetul D.G.A.S.P.C. Teleorman fondurile necesare;

► **În ceea ce privește întocmirea procedurii de curățenie și dezinfecție a camerelor în conformitate cu legislația în vigoare, având în vedere că, la data efectuării vizitei, aceasta se realiza în baza unui act normativ abrogat din data de 07 octombrie 2016, când a intrat în vigoare Ordinul ministrului sănătății nr. 1101/2016 privind aprobarea Normelor de supraveghere, prevenire și limitare a infecțiilor asociate asistenței medicale în unitățile sanitare, D.G.A.S.P.C. Teleorman a comunicat că întocmirea procedurii de curățenie și dezinfecție a camerelor a fost actualizată și se realizează conform Ordinului ministrului sănătății nr. 1101/2016;**

► **Referitor la modificarea programului pentru a doua tură de curățenie și dezinfecție a camerelor, care să asigure odihna pe timp de noapte a beneficiarilor, respectiv să fie planificată mai devreme (de exemplu, în intervalul orar 18:30-21:00), D.G.A.S.P.C. Teleorman a transmis că programul pentru a doua tură de curățenie și dezinfecție a camerelor a fost modificat conform recomandării făcute de către Instituția Avocatul Poporului;**

► **În ceea ce privește examinarea posibilității achiziționării unei autosanitare proprii, D.G.A.S.P.C. Teleorman a comunicat că achiziționarea unei autosanitare impune și existența unor posturi de șofer pentru ambulanță (organigrama conform legilor în vigoare poate prevedea doar 20 de posturi care sunt deja ocupate, la 40 de beneficiari) care să asigure permanența, astfel când este necesar se apelează 112 pentru rezolvarea problemelor mai grave din punct de vedere medical, procedându-se la internare în spital;**

► **Referitor la includerea în meniu a fructelor crude și verdețurilor proaspete, a suplimentului de la ora 10, a desertului și a gustării de la ora 16 pentru zilele de marți, joi și duminică, D.G.A.S.P.C. Teleorman a transmis că fructele și legumele de sezon au fost incluse în meniu și astfel au fost servite ca gustare la ora 16; pentru a nu depăși numărul de calorii recomandat pentru persoanele vârstnice în limita celor 2000 calorii, suplimentul de la ora 10:00 nu se servește.**

► **De asemenea, în anul 2017 instituția Avocatul Poporului a sesizat organele de urmărire penală, în urma vizitei efectuate la Centrul pentru Persoane Vârstnice Mironești, județul Giurgiu. Astfel, a fost sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Giurgiu cu privire la cazul unei beneficiare în vârstă de 95 de ani care a fost găsită căzută în baie de personalul de serviciu, conștientă dar aflată în imposibilitatea de a se ridica. Conform documentelor prezentate, personalul medical a anunțat de urgență Serviciul Național Unic de Urgență 112, dar personalul medical de pe ambulanță care s-a deplasat la solicitare nu a preluat pacienta pentru a fi transportată la spital din motive care nu au fost aduse la cunoștința echipei de vizită. În următoarele zile starea de sănătate a beneficiarei s-a deteriorat, iar ulterior aceasta a decedat. În luna noiembrie 2018, Parchetul de pe lângă Judecătoria Giurgiu a transmis un răspuns instituției Avocatul Poporului prin care a comunicat faptul că la data de 30.01.2018, a fost întocmit un dosar penal care se află în lucru la I.P.J. – Giurgiu – Serviciul Investigații Criminale, urmând ca, după finalizarea cercetărilor să fie înaintat cu propuneri legale unității de parchet menționate mai sus.**

Propuneri:

- solicitarea anchetei sociale în mod obligatoriu la admiterea în cămin. Ancheta socială va fi efectuată de către reprezentanții Serviciului Public de Asistență Socială din cadrul primăriei de domiciliu a beneficiarului, așa cum este prevăzut în Legea nr. 17/2000, republicată, privind asistența socială a persoanelor vârstnice, cu modificările și completările ulterioare;

- modificarea/completarea Legii nr. 17/2000, republicată, privind asistența socială a persoanelor vârstnice, deoarece face referire doar la centrele rezidențiale publice, nu și la cele private sau cele dezvoltate printr-un parteneriat public- privat;
- corelarea prevederilor Legii nr. 17/2000, republicată, privind asistența socială a persoanelor vârstnice, cu cele ale Legii nr. 292/2011 privind sistemul național de asistență socială, în ceea ce privește definirea persoanei vârstnice;
- revizuirea Hotărârii Guvernului nr. 886/2000 pentru aprobarea Grilei naționale de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice în baza căreia se realizează admiterea în centrele pentru persoanele vârstnice, în sensul actualizării acesteia;
- obținerea licenței de funcționare pentru serviciile sociale acordate, în conformitate cu prevederile Legii nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, cu modificările și completările ulterioare;
- asigurarea personalului necesar desfășurării activităților din Centre;
- întocmirea și completarea tuturor registrelor prevăzute în Standardele Minime de Calitate pentru serviciile sociale cu cazare organizate ca centre rezidențiale destinate persoanelor vârstnice, aprobate prin Ordinul nr. 2126/2014 emis de ministrul muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice;
- elaborarea documentelor specifice pentru fiecare beneficiar, particularizarea acestora și completarea cu toate informațiile (obiective stabilite, activități, termene, etc), în conformitate cu prevederile Standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale cu cazare organizate ca centre rezidențiale destinate persoanelor vârstnice;
- asigurarea spațiilor destinate cabinetelor psihologice, cabinetelor medicale și amenajarea corespunzătoare a acestora;
- montarea butoanelor de panică în toate camerele căminelor;
- adaptarea tuturor spațiilor în vederea asigurării accesului neîngrădit al persoanelor cu dificultăți locomotorii în toate spațiile centrului;
- întocmirea în mod corect a fișelor medicale ale beneficiarilor, consemnarea în mod cronologic a tuturor consultațiilor efectuate de medicul unității și de alți medici specialiști, precum și atașarea tuturor documentelor medicale (bilete de ieșire din spital, scrisori medicale, buletine de analize etc.) și a tratamentului primit de beneficiari;
- prelevarea zilnică a probelor alimentare, etichetarea și păstrarea acestora într-un frigider destinat special acestui scop, conform normelor sanitare în vigoare, dotarea frigiderelor pentru alimente cu termometre și grafice de monitorizare a temperaturii.

4. Solicitanți azil/migranți

Migrația legală trebuie să reprezinte rezultatul voinței comune a migrantului și a statului membru de primire, în avantajul amândurora și în avantajul statului de origine, în contextul unei migrații circulare. **România pune în aplicare o politică de imigrație specifică, în funcție de nevoile identificate la nivel național, și în același timp concentrată, ținând seama de impactul pe care aceasta îl poate avea asupra celorlalte state membre ale Uniunii Europene, asigurând totodată un tratament echitabil al imigranților și integrarea armonioasă a acestora în societatea gazdă.**

Conform opiniei Comitetului European de Prevenire a Torturii, în cazurile în care privarea unor persoane de libertate pentru o perioadă extinsă de timp conform legislațiilor referitoare la intrarea și sejurul străinilor este considerată ca necesară, acestea ar trebui plasate în centre special create în acest scop, care oferă condițiile materiale, un regim adaptat statutului lor juridic și un personal calificat în consecință. Astfel de centre trebuie să ofere condiții de primire și să fie echipate corespunzător, curate, în stare bună și să ofere suficient spațiu de trăit pentru numărul de persoane care pot fi plasate acolo. Mai mult, trebuie avută grijă în conceperea și amplasarea dotărilor pentru a se evita, pe cât posibil, orice impresie de închisoare. În ceea ce privește regimul de activitate acesta

trebuie să includă exerciții în aer liber, acces la o cameră de zi, radio, TV, ziare, reviste și alte metode de recreere (de exemplu: jocuri, mese de ping-pong etc.). Cu cât este mai lungă perioada de reținere a persoanelor, cu atât mai diversificate trebuie să fie activitățile care le sunt oferite.

► În temeiul Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție își exercită atribuțiile în centrele regionale de proceduri și cazare pentru solicitanții de azil, centrele de triere din cadrul poliției de frontieră și centrele pentru cazarea străinilor luați în custodie publică, care fac parte din locurile de detenție prevăzute la art. 34, alin. (1) - (3) din lege.

Modul de organizare a accesului străinilor luați în custodie publică în centrele de cazare este reglementat prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, republicată, cu modificările și completările ulterioare și prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 121/2014, prin care a fost aprobat Regulamentul centrelor de cazare a străinilor luați în custodie publică.

Cât privește solicitanții de azil, actele normative în materie sunt Legea nr. 122 din 4 mai 2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare, Hotărârea Guvernului nr. 1251/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 122/2006, Ordinul nr. 130/2016 al Ministrului Afacerilor Interne pentru aprobarea Regulamentului de ordine interioară al centrelor regionale de proceduri și cazare a solicitanților de azil.

În România există 88 de locuri de detenție aflate sub jurisdicția Ministerului Afacerilor Interne (custodie publică - 2, centre de proceduri și cazare - 6, camere de triere - 67, aeroporturi - 13).

În conformitate cu prevederile art. 35 lit. h din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție are ca atribuție „coordonarea organizării campaniilor de informare, de educare și instruire, în scopul prevenirii torturii și a pedepselor sau tratamentelor aplicate cu cruzime, inumane sau degradante”.

În acest sens, reprezentanții instituției Avocatul Poporului au organizat în cursul anului 2018 mai multe campanii, cea mai importantă fiind întâlnirea între reprezentanții instituției Avocatul Poporului - Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (M.N.P.) și reprezentanții Inspectoratului General pentru Imigrări (I.G.I.) din data de 22 noiembrie 2018.

Întâlnirea a avut ca temă „Consolidarea protecției persoanelor cazate în centrele destinate solicitanților de azil și a persoanelor luate în custodie publică împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante”.

Aspectele dezbătute în grupurile de lucru, au fost următoarele:

- **identificarea unor soluții pentru colaborarea reprezentanților organizațiilor neguvernamentale**, care desfășoară activități în centrele pentru solicitanții de azil, cu membrii echipelor de vizită ai MNP.

- **numărul insuficient al personalului centrelor**, atât în unele centre de azil cât și de custodie publică.

- **colaborarea ineficientă cu Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului în materia minorilor neînsoțiți**. Pentru remedierea acestei situații, conform reprezentanților IGI, exista în lucru un Protocol care va stabili diferite aspecte cu privire la colaborarea centrelor cu Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului. Ca soluții, au fost propuse mijlocele aflate la dispoziția Avocatului Poporului, respectiv formularea de recomandări către DGASPC-uri cu privire la respectarea drepturilor minorilor

neînsoțiți sau efectuarea de demersuri către Ministerul Muncii și Justiției Sociale/Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție pentru elaborarea unor proceduri specifice pentru asistența minorilor;

- *scoaterea la concurs a posturilor vacante și încadrarea de personal medical* (medici și asistenți medicali) pe funcțiile vacante, avându-se în vedere și suplimentarea posturilor de asistenți medicali pentru asigurarea permanenței în acordarea asistenței medicale în toate centrele de cazare.

- *încheierea unor protocoale cu unități medicale aparținând Ministerului Sănătății.* În același context, au fost menționate demersurile necesare în vederea: asigurării serviciilor de medicină dentară pentru solicitanții de azil sau străinii luați în custodie publică; dotarea tuturor centrelor din subordinea Inspectoratului General pentru Imigrări cu teste rapide pentru depistarea sifilisului, HIV, hepatită virală de tip B și C; efectuarea unor demersuri către Ministerul Sănătății și Direcțiile de Sănătate Publică în vederea asigurării stocurilor necesare de vaccin pentru imunizarea copiilor străini conform Programului Național de Imunizări; amenajarea izolatoarelor pentru boli infecto-contagioase în toate centrele din subordinea Inspectoratului General pentru Imigrări.

- *necesitatea completării tuturor registrelor cabinetului medical* (registru de consultații și tratament, registru de gravide, registru boli cronice, registru tratament psihotrop, registru internări în spital, registru de imunizări, registru refuz de hrană, registru mărci traumatice etc.), precum și efectuarea într-un mod unitar, într-un registru unic de consultații și tratament și în fișa medicală a serviciilor medicale acordate solicitanților de azil.

- *reticența în acceptarea serviciilor de asistență psihologică* (frică, necunoaștere, dorință de intimitate); inexistența unor proceduri privind asistența psihologică în cazul solicitanților de azil și necesitatea armonizării acestora cu alte proceduri deja existente la nivelul Centrului de Psihosociologie al MAI; stabilirea traseului documentelor între specialiști (psihologi-medici) și conducerea centrului, alte servicii externe; utilizarea de către centrele din cadrul IGI a unor fișe de interviu psihologic cu componente privind identificarea victimelor torturii, a străinilor care au fost victime ale traumelor, torturii în țările de origine sau pe parcursul migrației spre România.

- *asigurarea asistenței sociale*, în privința căreia reprezentanții Inspectoratului General pentru Imigrări au făcut mențiuni referitoare la **elaborarea unui Proiect de act normativ privind modificarea Ordonanței Guvernului nr. 44/2004, privind integrarea socială a străinilor care au dobândit o formă de protecție internațională sau un drept de ședere în România, precum și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European**, urmând a fi aduse clarificări majore cu privire la integrarea socială a străinilor.

- *oportunitatea angajării asistenților sociali în centre, aspect în legătură cu care* reprezentanții Inspectoratului General pentru Imigrări au susținut că serviciile de asistență socială sunt acoperite de către angajați ofițeri de reintegrare.

Tot în conformitate cu prevederile conform art. 35 lit. h) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **reprezentanții instituției Avocatul Poporului au desfășurat mai multe activități de mediatizare în centrele regionale de proceduri și cazare pentru solicitanții de azil și în centrele pentru cazarea străinilor luați în custodie publică, în scopul prevenirii torturii și a pedepselor sau tratamentelor aplicate cu cruzime, inumane sau degradante. Astfel, în data de 18.12.2018, a fost organizat la sediul Centrului de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara, un workshop cu tema „Ziua Internațională a Migranților”.**

Evenimentul s-a desfășurat conform Planului de activități aprobat pentru anul 2018 al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție și a constat în abordarea unor subiecte precum: gestionarea problemelor persoanelor migrante, având în vedere fluxurile uriașe de refugiați și migranți, concluzii în urma vizitelor efectuate de reprezentanții Instituției Avocatul Poporului, diseminarea Raportului anual 2017 al instituției Avocatul Poporului, Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, modul de implementare a recomandărilor în urma vizitelor efectuate, etc. S-a discutat despre motivele care îi determină pe migranți să-și părăsească țara (sărăcia, lipsa unui loc de muncă, încălcarea drepturilor omului, conflictele armate, persecuțiile, exploatarea, discriminarea și xenofobia), dar și despre faptul că în lipsa unor oportunități normale de emigrare, ei ajung să folosească și căi ilegale.

De asemenea, în cadrul primei teme s-au dezbătut următoarele: **gestionarea problemelor de migrație, care este în creștere în mai multe părți ale lumii, modalitățile de îmbunătățire a cunoștințelor cu privire la migrația forțată, explorarea oportunităților ulterioare de a participa la programele de cercetare și de cooperare internațională, drepturile și protecția refugiaților, amplasamentele pentru refugiați și integrarea acestora, etc.**

► În cursul anului 2018 reprezentanții Domeniului privind prevenirea torturii au efectuat 8 vizite în următoarele unități: **Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați, Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare, județul Maramureș, Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București, Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad, Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni, Centrul de Reținere și Triere Borș din cadrul Sectorului Poliției de Frontieră Borș, județul Bihor și Centrul de Reținere și Triere Sculeni din cadrul Poliției de Frontieră Iași, județul Iași.**

Vizitele efectuate au avut ca obiective consolidarea protecției solicitanților de azil/migranților împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, verificarea condițiilor de cazare, verificarea respectării drepturilor la: accesul în centrele regionale de proceduri și cazare a solicitanților de azil, durata procedurii de azil și accesul la procedura de azil, la asistență medicală, la asistență psihologică, de a fi asistat de un avocat, accesul la un interpret, protecția copiilor, precum și verificarea altor aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție.

O parte din vizitele efectuate au avut ca obiect și verificarea modului de implementare a recomandărilor formulate de reprezentanții instituției Avocatul Poporului în vizitele efectuate în anul anterior (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați, Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni, Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București*).

În urma vizitelor efectuate **în cursul anului 2018 au fost elaborate 5 rapoarte de vizită și au fost formulate recomandări autorităților** (Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați, Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare, județul Maramureș, Centrul de Reținere și Triere Borș din cadrul Sectorului Poliției de Frontieră Borș și Centrul de Reținere și Triere Sculeni din cadrul Poliției de Frontieră Iași), pentru vizitele efectuate la Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie

Publică Otopeni, Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad și Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București rapoartele de vizită sunt în curs de elaborare.

Menționăm **principalele aspecte pozitive** sesizate în cadrul activității de monitorizare a centrelor de solicitanți de azil/migranți, cuprinse în cadrul rapoartelor de vizită întocmite în cursul anului 2018:

► **asigurarea condițiilor igienico-sanitare:** ● bucătăria amplasată la demisolul pavilionului de cazare, dotată cu 10 posturi pentru gătit, fiecare cu mașină de gătit, chiuvetă și blat de lucru, sala de mese (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare*); ● conducerea centrului a implementat recomandarea formulată în urma vizitei efectuată de reprezentanții instituției Avocatul Poporului din data de 3 octombrie 2017, cu privire la identificarea unui spațiu care să poată servi destinației de club și amenajarea acestuia; la etajul I al pavilionului a amenajat o sală cu destinația de club (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*); ● pavilionul în care erau cazați migranții era prevăzut cu rampe de acces și centrul avea în dotare două fotolii rulante pentru persoanele cu dizabilități, dar și cârje și cadre metalice pentru deplasare. Există un proiect aflat în fază de P.U.D. – (Plan urbanistic de detaliu) pentru construirea unui pavilion nou de cazare, cu o capacitate de 100 de locuri. Noua construcție va fi adaptată și dotată și pentru persoanele cu deficiențe locomotorii, oferind în mod special 20 de locuri de cazare pentru această categorie de persoane (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*); ● apa rece și curentul electric erau distribuite fără întrerupere în sistem centralizat. Căldura pe timp de iarnă și apa caldă erau asigurate cu ajutorul unei centrale termice (*Centrul de rețineră și triere Sculeni din cadrul Poliției de Frontieră Iași, județul Iași*); ● două camere de triere care prezentau condiții igienico-sanitare bune, fiind proaspăt zugrăvite și bine întreținute din punct de vedere al igienei (*Centrul de rețineră și triere Sculeni din cadrul Poliției de Frontieră Iași, județul Iași*); ● în cadrul punctului de trecere a frontierei Sculeni erau amenajate și două garsoniere cu suprafața de aproximativ 40 mp, formate dintr-un dormitor cu două paturi, baie și hol, destinate găzduirii solicitanților de azil. Echipa de vizită a constatat că cele două garsoniere aveau o stare bună de igienă, paturile aveau lenjerii curate, temperatura era corespunzătoare (*Centrul de rețineră și triere Sculeni din cadrul Poliției de Frontieră Iași, județul Iași*);

► **consilierea juridică și informarea:** ● dacă reținerea persoanei avea loc în timpul programului de lucru se contacta Baroul Iași, care desemna un avocat în funcție de anumite criterii referitoare la cauză. Pentru situațiile care interveneau în afara programului, se apela la o listă cu avocați desemnați de Baroul Iași, actualizată periodic (*Centrul de rețineră și triere Sculeni din cadrul Poliției de Frontieră Iași, județul Iași*); ● Asociația Nord pentru Cooperare și Integrare din Șomcuta Mare furnizează servicii de internet și televiziune în limba arabă pentru persoanele custodiate (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare*); ● existau pliante de prezentare tipărite în mai multe limbi, iar în sala de așteptare situată în pavilionul administrativ era instalat un monitor pe care se derulau informații în mai multe limbi cu privire la procedura de azil în România. La nivelul centrului existau mai multe puncte de informare care prezentau, în mai multe limbi extrase din Regulamentul de Ordine Interioară al Centrului, drepturile și obligațiile persoanelor cazate în centru, dar și informații referitoare la procedura de azil. Erau încheiate 23 de contracte cu traducători pentru diverse limbi – arabă, engleză, franceză, urdu, farsi etc. (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*)

► **asistența acordată minorilor:** ● minorilor le-au fost desemnați reprezentanți legali de către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Maramureș (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare*); ● referitor la facilitățile acordate copiilor în Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați, Organizația Salvați Copiii România a amenajat două camere, utilizate și amenajate cu mobilier, televizor, jucării, cărți de colorat, jocuri, etc, unde angajații organizației desfășurau activități cultural-educative, de recreere și acomodare cu copiii. De asemenea, la etajul I, exista o cameră destinată mamei și copilului, amenajată de aceeași organizație neguvernamentală, dotările și amenajările camerei corespundeau necesităților unui cuplu mamă-copil – exista mobilier, cuptor cu microunde, chiuveță, jucării etc.

► **referitor la asigurarea asistenței medicale:** ● personalul operativ din cadrul unității a efectuat cursuri de prim ajutor, iar clădirea era dotată cu truse de prim ajutor (*Centrul de Rețineră și Triere Borș din cadrul Sectorului Poliției de Frontieră Borș*); ● centrul avea amenajat un cabinet medical dotat cu mobilier și aparatură, conform baremului minimal prevăzut de Ordinul Ministerului Sănătății și Familiei nr.153/2003, iar starea de curățenie și igienă era corespunzătoare (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*); ● centrul beneficia de serviciile unui medic și ale unui asistent medical angajați ai unității (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare*); ● centrul avea încheiat un contract de prestări servicii cu un medic (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*); ● existau întocmite fișe medicale pentru fiecare solicitant de azil, în care erau consemnate vârsta (declarată), înălțimea, greutatea, datele efectuării examenului clinic general, consultațiile efectuate și rezultatele analizelor medicale (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*); ● în cadrul compartimentului medical era amenajată o sală de tratament și un izolator cu grup sanitar propriu destinat posibilității cazării temporare a unor persoane diagnosticate cu boli infecto-contagioase (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*); ● solicitanții de azil beneficiau de serviciile oferite de medici angajați ai unor organizații neguvernamentale, în baza unor proiecte comune desfășurate cu Inspectoratul General pentru Imigrări (*Centrul de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Timișoara, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare*); ● exista posibilitatea ca persoanele custodiate în centru să opteze pentru un anumit medic, bărbat sau femeie, conform preceptelor religioase (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare*); ● solicitantele de azil însărcinate, cazate în centru, au fost luate în evidență de medicul centrului și monitorizate lunar de către medicul specialist, efectuând controale periodice și investigații medicale (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*); ● străinii cazați în centre beneficiau de consultații medicale, de investigații paraclinice suplimentare și de consultații medicale de specialitate la unități medicale publice sau private, beneficiau de tratament medicamentos în mod gratuit, în baza prescripției medicale eliberată de medicul centrului sau de alți medici specialiști (*Centrul de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara, Centrul de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*); ● dotarea centrului cu ambulanță proprie, folosită pentru transportul străinilor la unități medicale din afara centrului (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil*

Timișoara, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați); ● imunizarea copiilor străini conform Programului Național de Imunizări (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*).

► **asistența psihologică:** ● psihologul avea întocmit câte un dosar cu activitățile desfășurate în fiecare lună, care conținea Nota de informare privind protecția datelor personale, Fișa de monitorizare a clientului, Fișa individuală de prezență la serviciile psihologice ale proiectului. Psihologul întocmea Raport de activitate (lunar), Lista de participanți și tema abordată în cadrul consilierii psihologice de grup, Raportul de evaluare psihologică (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*); ● în cazul întâlnirii inițiale cu solicitantul de azil, psihologul îi prezenta acestuia proiectul implementat de fundație și activitățile principale, fiind completată Nota de informare privind protecția datelor personale. Aceasta era semnată de solicitantul de azil major, iar dacă acesta era minor, de către părintele său. Nota de informare era întocmită în mai multe limbi (engleză, arabă, pashtu, urdu, kurdă). Tot în cadrul întâlnirii inițiale era întocmită Fișa de monitorizare a clientului (Client monitoring file), în care erau consemnate datele anamnestice ale solicitantului de azil, cu scopul identificării nevoilor de asistență psihologică ale acestuia (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*); ● în funcție de nevoile identificate, psihologul stabilea demersurile ulterioare necesare: evaluarea psihologică a solicitantului de azil cu scopul întocmirii unui raport psihologic către IGI și/ sau consilierea psihologică a solicitantului de azil, în vederea ameliorării simptomelor psihologice existente și pregătirii acestuia pentru interviu. Toate demersurile erau înregistrate în Fișa individuală de prezență la serviciile psihologice ale proiectului (data informării solicitantului de azil, a completării Fișei de monitorizare a clientului, consilierea, evaluarea psihologică) (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*); ● psihologul organiza și sesiuni de asistență psihologică de grup cu diferite tematici (Ziua copilului, Ziua refugiatului, sărbătorile pascale etc.), ateliere de terapie prin artă, ludoterapie, dezvoltare personală, adresate în general minorilor. Deoarece solicitanții de azil proveneau din medii și culturi diferite, iar comunicarea între aceștia era dificilă, această metodă terapeutică era folosită întrucât facilita exprimarea spontană a emoțiilor prin actul de creație și implicit scăderea nivelului lor tensional, precum și comunicarea interpersonală (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*).

► **activități socioeducative:** ● în curtea centrului exista amenajată într-o clădire separată o sală de sport dotată cu vestiare și grupuri sanitare, inclusiv cu dușuri (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare*); ● centrul avea un teren în aer liber, care era folosit pentru diverse activități sportive (volei, baschet, fotbal) și o sală de sport interioară (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*).

În ceea ce privește centrele pentru migranți vizitate în anul 2018, deficiențele constatate sunt menționate în continuare:

► **asigurarea condițiilor igienico-sanitare:** ● unele paturi cu structură metalică și saltelele aveau un grad avansat de uzură, camerele erau într-o stare necorespunzătoare de curățenie și igienă, cu pereții murdari și zgâriați, linoleumul de pe paviment era deteriorat pe alocuri, grupurile sanitare aveau pereții degradați și instalații tehnico – sanitare uzate (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*). **Avocatul Poporului a recomandat** îmbunătățirea condițiilor de cazare din centru prin: igienizarea camerelor și a grupurilor sanitare unde s-au constatat deficiențe, înlocuirea paturilor și a saltelelor cu un grad ridicat de uzură. Conducerea Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de

Azil Galați urmează să răspundă la recomandările formulate; ● starea de curățenie și igienă într-una din camerele de cazare și în grupurile sanitare era necorespunzătoare, paturi cu un grad avansat de uzură, dulapuri-vestiare pentru depozitarea lucrurilor personale ale solicitanților de azil uzate, instalațiile sanitare defecte. Într-una din camerele vizitate și la bucătăria amplasată în corpul B, deși se efectuaseră igienizarea și dezinsecția, a fost constatată prezența insectelor (gândaci de bucătărie) (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Timișoara*). **Avocatul Poporului a recomandat** efectuarea igienizării în camerele de cazare și grupurile sanitare, înlocuirea mobilierului și a paturilor uzate, intensificarea operațiunilor de dezinsecție și folosirea unor substanțe mai eficiente. Conducerea Centrului Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara urmează să răspundă la recomandările formulate; ● camerele de triere nu erau prevăzute cu ferestre și nici cu sistem de ventilație sau de aer condiționat, aerisirea camerelor realizându-se doar prin deschiderea ușilor, astfel că nu era asigurată lumina naturală și ventilația corespunzătoare. Membrii echipei de vizită au apreciat că, deși introducerea unei persoane în camera de triere poate fi dispusă pentru cel mult 24 de ore, conform O.U.G. nr. 104/2001, art. 27, lit. b, este necesar să se asigure condițiile minime referitoare la ventilație și lumină naturală (*Centrul de Reținere și Triere Sculeni, Centrul de Reținere și Triere Borș*). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Iași să se asigure condițiile minime referitoare la ventilație și lumină naturală în camera de triere. Conducerea Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Iași a răspuns că s-a luat act de constatările și recomandările formulate, iar la nivelul instituției se fac demersuri în vederea identificării unor spații care să corespundă recomandărilor făcute. **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Oradea amenajarea camerei de triere din cadrul Punctului de Trecere a Frontierei Borș, județul Bihor, astfel încât să asigure iluminatul și ventilația corespunzătoare conform Procedurii de sistem nr. 44.3600/2016 privind organizarea și funcționarea camerei de triere, emisă de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și accesibilizarea acesteia pentru persoanele cu dizabilități. Conducerea Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Oradea precizează în **răspunsul** transmis că au fost luate măsuri în vederea amenajării camerei de triere astfel încât să corespundă cu recomandările Avocatului Poporului.

► asigurarea asistenței medicale

● lipsa unui protocol încheiat cu o unitate medicală sau a unui contract de prestări servicii cu un medic de familie, care să aibă ca obiect efectuarea triajului medical prevăzut de procedura de sistem nr. 940/2016 privind organizarea și funcționarea camerei de triere din cadrul poliției de frontieră (*Centrul de Reținere și Triere Borș din cadrul Sectorului Poliției de Frontieră Borș, Centrul de Reținere și Triere Sculeni din cadrul Sectorului Poliției de Frontieră Iași*). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Oradea și conducerii Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Iași să întreprindă măsurile legale care se impun pentru examinarea posibilității de încheiere a unui protocol de colaborare cu o unitate medicală sau a unui contract de prestări servicii cu un medic de familie, astfel încât, conform procedurii de sistem nr. 940/2016 privind organizarea și funcționarea camerei de triere din cadrul poliției de frontieră, să existe posibilitatea efectuării triajului medical pentru persoanele introduse în camera de triere (examen clinic general, evaluarea riscului epidemiologic, starea sănătății declarate, prezența semnelor sau urmelor de violență, semnelor sau urmelor autoprovocate, semnelor sau urmelor provocate de administrarea drogurilor injectabile, tatuaje, comportament anormal etc.). Conducerea Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Iași nu a transmis nici un răspuns cu privire

la examinarea posibilității de încheiere a unui contract de prestări servicii cu un medic de familie, iar conducerea Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Oradea a precizat în răspunsul formulat că existența medicului de unitate (din cadrul C.M.D.T.A.) acoperă necesarul pe această linie, având în vedere numărul mic de persoane care au fost introduse în camera de triere; ● lipsa trusei medicală de urgență pentru acordarea primului ajutor în caz de necesitate (*Centrul de Reținere și Triere Sculeni din cadrul Sectorului Poliției de Frontieră Iași*). **Avocatul Poporului a recomandat** achiziționarea unei truse medicale de urgență pentru acordarea primului ajutor în caz de necesitate. ● lipsa unui cabinet medical amenajat și dotat conform legislației în vigoare (Ordinul Ministrului Sănătății nr. 153/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice privind înființarea, organizarea și funcționarea cabinetelor medicale și Ordinul Ministrului Sănătății nr.1.338/2007 pentru aprobarea Normelor privind structura funcțională a cabinetelor medicale și de medicină dentară) (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare*). **Avocatul Poporului a recomandat** identificarea unei soluții pentru amenajarea unui cabinet medical prevăzut cu sală de tratament, sală de așteptare și grup sanitar propriu pentru îndeplinirea condițiilor de autorizare și înregistrare, conform legislației în vigoare. Conducerea unității vizitate a **răspuns** că în urma demersurilor întreprinse de Inspectoratul General pentru Imigrări, la data de 20.08.2018 Direcția Medicală din cadrul Ministerului Afacerilor Interne a emis Autorizația Sanitară de Funcționare pentru obiectivul „Cabinet Medical C.R.P.C.S.A. Maramureș”, situat în Șomcuta Mare, jud. Maramureș, având ca structură funcțională două cabinete medicale, sală tratamente și grup sanitar, împreună cu Programul de Conformare, aferent autorizației menționate anterior; ● lipsa avizării Autorizației Sanitare de Funcționare pentru anul în curs (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*). **Avocatul Poporului a recomandat** urgentarea demersurilor necesare în vederea avizării Autorizației Sanitare de Funcționare pe anul în curs; ● posturi vacante de personal medical (medici și asistenți medicali) (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerea Inspectoratului General pentru Imigrări să întreprindă măsurile legale care se impun pentru încadrarea de personal medical pe funcțiile vacante; ● desfășurarea activității la cabinetul medical numai într-o singură tură, dimineața, deși centrul avea angajați doi asistenți medicali (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*). **Avocatul Poporului a recomandat** analizarea posibilității de repartizare a personalului mediu sanitar în două ture, dimineața și după-amiaza, astfel încât să existe mai mult timp alocat asigurării serviciilor medicale pentru solicitanții de azil. Conducerea unității vizitate urmează să răspundă recomandării formulate; ● lipsa unui izolator destinat cazării temporare a persoanelor diagnosticate cu boli infecto-contagioase (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*). **Avocatul Poporului a recomandat** luarea măsurilor necesare în vederea amenajării unui izolator în cadrul centrului.

► **asigurarea asistenței psihologice:** ● referitor la încadrarea unui psiholog clinician care să asigure asistența psihologică a beneficiarilor, **Avocatul Poporului a recomandat** unităților vizitate (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare, Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Galați, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*) continuarea demersurilor pentru angajarea unui psiholog cu drept de liberă practică, specializat în consiliere psihologică, psihologie clinică sau psihoterapie. În **răspunsul** formulat de către conducerea Centrului Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Șomcuta

Mare se precizează că Inspectoratul General pentru Imigrări a continuat demersurile în vederea modificării fișelor posturilor de psiholog, întrucât, în urma scoaterii la concurs a acestor posturi, candidații care s-au prezentat nu au întrunit condițiile de participare, mai precis nu dețineau atestatul de liberă practică în psihologie pentru apărare, ordine publică și siguranță națională emis de Colegiul Psihologilor din România, condiție obligatorie pentru a putea ocupa aceste posturi, în conformitate cu art. 4 alin. 2 lit. b din O.M.A.I. nr. 23/2015. Având în vedere această situație, în urma consultărilor avute cu Centrul de Psihosociologie al M.A.I., s-a convenit asupra diminuării treptei de specializare la cea de practicant în supervizare. Implementarea acestei soluții a presupus, implicit, modificarea Regulamentelor de Funcționare a Centrelor Regionale de Proceduri și Cazare a Solicitanților de Azil, exclusiv pe linie de asistență psihologică, noua formă a regulamentelor intrând în vigoare în data de 13.11.2018. Celelalte unități vizitate nu au transmis un răspuns până la încheierea prezentului raport, dar la vizite s-a constatat că postul vacant de psiholog a fost scos la concurs de câteva ori, însă din cauza cerințelor de ocupare prevăzute în fișa postului, acesta nu s-a ocupat. Asistența psihologică era asigurată de psihologi cu competență în psihologie clinică și psihoterapie, reprezentanți ai Fundației I.C.A.R. (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Galați, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*).

Referitor la activitatea psihologică, **Avocatul Poporului a recomandat** Inspectoratului General pentru Imigrări, cu privire la unitatea vizitată (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Galați*) îmbunătățirea activității psihologice prin întocmirea rapoartelor de evaluare inițială, în baza cărora să se stabilească recomandările și intervențiile psihologice.

► **alte aspecte semnalate**

- în cele două camere de triere era montată în perete o bară metalică necesară, conform informațiilor personalului și procedurii interne menționate anterior, la imobilizarea cu cătușe a persoanelor violente sau a celor despre care se cunoștea că sunt periculoase. Această măsură de siguranță este excesivă și disproporționată, în condițiile în care, pe de o parte se realiza imobilizarea cu cătușe, iar pe de altă parte camera de triere era supravegheată video. Mai mult, folosirea barei metalice pentru imobilizarea cu cătușe aplicată în prezența altor persoane și în condiții de cazare necorespunzătoare, în care lumina naturală și ventilația erau insuficiente, constituie o formă de încălcare a demnității umane (*Centrul de Reținere și Triere Sculeni*). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Iași eliminarea barelor metalice din camerele de triere, precum și modificarea în acest sens a Procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea Camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră. În **răspunsul** formulat de către conducerea Inspectoratului Teritorial al Poliției de Frontieră Iași se precizează că începând cu data de 10.08.2018, Procedura de sistem a fost modificată conform recomandărilor Avocatului Poporului prin eliminarea barelor metalice de încătușare.

În același context, în cadrul vizitei de la *Centrul de Reținere și Triere Borș, județul Bihor*, **Avocatul Poporului a recomandat** modificarea Dispoziției Inspectorului General al Inspectoratului General al Poliției de Frontieră nr. 11.206/2016 și a Procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea camerei de triere din cadrul Poliției de Frontieră nr. 44.3600/2016, **în sensul eliminării dispozițiilor privind barele metalice din camerele de triere având în vedere că această măsură de siguranță este excesivă și disproporționată, în condițiile în care se realiza imobilizarea cu cătușe a persoanelor violente sau a celor despre care se cunoștea că sunt periculoase sau care se manifestau violent**. Astfel, s-a

considerat că supravegherea video ar constitui o modalitate suficientă de supraveghere care nu ar mai necesita imobilizarea cu cătușe de o bară metalică.

Inspectoratul General al Poliției de Frontieră ne-a comunicat că recomandarea privind eliminarea barei de încătușare din camerele de triere a fost implementată prin modificarea procedurii de sistem privind organizarea și funcționarea camerei de triere și a dispoziției Inspectorului General privind amplasarea și dotarea acestui spațiu.

*În cursul anului 2018 au fost definitive 6 rapoarte de vizită întocmite ca urmare a vizitelor efectuate în anul 2017 la : Centrul pentru Cazarea Străinilor Luați în Custodie Publică Otopeni, Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Giurgiu, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara și Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad.

În rapoartele întocmite după efectuarea vizitelor au fost consemnate următoarele aspecte pozitive:

► **asigurarea condițiilor igienico-sanitare:** ● străinii care solicitau cazarea în centru erau repartizați în camere în funcție de mai multe criterii: unitatea familiei, apartenența la diferite naționalități, etnii, religii (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*); ● exista câte un oficiu pentru prepararea hranei amenajat la fiecare etaj din pavilionul de cazare, dotat cu mese din inox, chiuvete și mașini de gătit funcționale (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*); ● bucătăria era de dimensiuni mari, curată și igienizată, dotată cu mobilier și veselă noi, dispunea de frigider, iar frigiderul pentru probele alimentare era nou, curat, cu graficul de temperatură la zi, afișat în loc vizibil (*Centrul de Cazare a Străinilor Luați în Custodie Publică Otopeni*); ● la fiecare etaj exista câte o cameră pentru păstrarea alimentelor, dotată cu combine frigorifice și chiuvetă cu apă curentă, precum și spații destinate spălării efectelor personale, dotate cu mașini de spălat automate (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*), spălătorie dotată cu trei mașini automate de spălat rufe și o zonă de uscătorie (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*); ● alocarea la regim alimentar se făcea la indicația medicului, conform cu patologia existentă, cu apartenența religioasă și cu preferințele dietetice și era consemnată în registrul de diete și regimuri alimentare. La data vizitei regimurile oferite erau: desodat – pentru persoanele cu patologii cardiovasculare – și musulman – pentru asistații de religie musulmană (*Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni, Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Arad*); ● pavilionul în care erau cazați migranții era prevăzut cu rampe de acces și centrul avea în dotare două fotolii rulante pentru persoanele cu dizabilități, dar și cârje și cadre metalice pentru deplasare (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*); ● apa rece și cea caldă se asigurau în permanență (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Giurgiu, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil București*); ● în fiecare cameră erau montate paturi din structura metalică, prevăzute cu saltele, camerele aveau în dotare televizoare și mobilier suficient pentru păstrarea bunurilor personale ale străinilor (masă și scaune, dulap metalic), toate fiind în stare bună. Camerele de cazare aveau aplicat pe paviment un covor PVC antistatic și ignifug (tarchet). Grupul sanitar din fiecare cameră era curat și prevăzut cu un duș și un corp sanitar monobloc din inox (antivandal), compus din chiuvetă și w.c. funcționale (*Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Arad*); ● centrul deținea un microbuz (8 locuri),

autoturism cu care se realiza transportul beneficiarilor pentru situații speciale și o ambulanță (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil București*);

► **consilierea juridică și informarea:** ● solicitanților de azil li se aducea la cunoștință care sunt etapele procedurii de azil în România, cum se efectuează interviul preliminar după înregistrarea cererii de protecție internațională, interviul în vederea stabilirii motivelor pentru care s-a solicitat protecția internațională, cum se ia hotărârea pentru acordarea statutului de refugiat, în cât timp va fi soluționată cererea de azil, ce drepturi și obligații are un solicitant de azil în România și ce presupune renunțarea la cererea de azil înainte ca aceasta să fi fost soluționată de I.G.I. Informarea referitoare la procedura de azil era prezentată în limba maternă a solicitantului de azil și era semnată de acesta (*Centrul de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Timișoara, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil București*); ● asistența juridică specializată pentru solicitanții de azil era asigurată de o organizație neguvernamentală în baza unui proiect FAMI. Obiectivul general al proiectului îl reprezintă asigurarea consilierii și asistenței juridice specializate și individualizate solicitanților de azil pe parcursul întregii proceduri de azil și beneficiarilor de protecție internațională, a căror situație este reanalizată sau au formulat cereri de reunificare a familiei potrivit Legii nr. 122/2006, republicată (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*); ● în camera de vizită și pe holuri erau expuse afișe privind drepturile, obligațiile, interdicțiile și sancțiunile disciplinare aplicabile pe timpul cazării lor în centru, prevederile legilor din România, regulamentul centrului de cazare, tradus în mai multe limbi străine. Pe mese erau expuse pliante în mai multe limbi străine ce cuprindeau informații privind drepturile persoanelor luate în custodie publică (*Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni*); ● exista un televizor funcțional, amplasat în curtea interioară de plimbare; în sala de mese și pe ușile camerelor erau amplasate afișe referitoare la drepturile și obligațiile persoanelor custodiate, interdicții, diverse prevederi legale aplicabile străinilor, în limbile arabă, turcă, farsi, urdu, chineză etc. Centrul dispunea de aproximativ 100 volume de carte, în limbile engleză și franceză, dicționare, etc. (*Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Arad*);

► **asistența acordată minorilor:** ● pe perioada protecției temporare minorii au locuit, după caz, cu rude, cu persoanele care i-au însoțit, sau, acolo unde a existat acceptul acestora, într-un serviciu rezidențial al D.G.A.S.P.C. Giurgiu (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Giurgiu*);

► **accesul la procedura de azil:** ● procedura legală se aplică fără discriminare, indiferent de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată de situația materială, de statutul la naștere ori de statutul dobândit sau de orice altă distincție. De asemenea, aplicarea legii se realizează cu luarea în considerare a nevoilor speciale ale persoanelor vulnerabile, nereturnării, unității familiei, interesului superior al copilului, confidențialității (*Centrul de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*);

► **referitor la asigurarea asistenței medicale:**

● centrul dispunea de medic și personal medical angajat (*Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni, Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Giurgiu, Centrul de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București*); ● păstrarea medicamentelor psihotrope într-un dulap separat și securizat, conform prevederilor legale în vigoare (*Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Giurgiu, Centrul de Cazare și*

Proceduri pentru Solicitanții de Azil Timișoara); ● străinii cazați în centru beneficiau de consultații medicale, de investigații paraclinice suplimentare și de consultații medicale de specialitate la unități medicale publice, de tratament medicamentos în mod gratuit, în baza prescripției medicale eliberate de medicul centrului (*Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni, Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Giurgiu, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*); ● păstrarea fișelor și documentelor medicale ale solicitanților de azil în condiții de securitate și confidențialitate, conform cu prevederile legislației în vigoare privind confidențialitatea datelor medicale și accesul la dosarul medical al unei persoane (*Centrul de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara, Centrul de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Giurgiu, Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*); ● dotarea centrului cu ambulanță proprie (*Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați, Centrul de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Timișoara*); ● testarea gratuită a străinilor pentru hepatită virală de tip B și C și pentru HIV, cu teste rapide din dotarea cabinetului medical (*Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați, Centrul de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București*); ● asigurarea permanenței în acordarea serviciilor medicale (*Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni, Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad*); ● aparatul de urgență era dotat conform standardelor și se afla în permanență într-un loc accesibil personalului medical angajat (*Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni*).

► **asistența psihologică:** ● psihologul angajat era înscris în Colegiul Psihologilor din România, în specialitatea Psihologie Clinică și a participat la diverse cursuri de formare continuă, în conformitate cu art. 17 alin. d) din Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România „psihologul cu drept de liberă practică are obligația să se preocupe de perfecționarea calificării profesionale” (*Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad*); ● cabinetul psihologic dispunea de dotări corespunzătoare pentru desfășurarea activităților de tip psihologic și erau întrunite condițiile privind confidențialitatea actului profesional și securitatea emoțională a beneficiarilor, în conformitate cu prevederile art. 4 alin. (2) din legea anterior amintită „Confidențialitatea actului psihologic este protejată prin lege și este o obligație a oricărui psiholog” (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*); ● activitatea de asistență psihologică desfășurată era consemnată în Registrul de evidență a asistenței psihologice acordate străinilor cazați în centru (se înregistrau evaluările psihologice și consilierile) și în Fișele individuale de observație (*Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad*).

► **activități socioeducative:** ● în centru exista și o sală de sport, dotată cu biciclete fitness, masă de tenis, spalier, rachete de tenis de câmp, mingi etc. De asemenea, în curtea centrului erau amenajate 3 terenuri de sport, dar și un loc de joacă pentru copii (*Centrul de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*); ● centrul avea două curți exterioare de plimbare, destinate desfășurării de activități sportive, recreative, cultural-educative, care aveau o suprafață de 120 m² fiecare, aveau amenajate atât suprafețe verzi, cât și suprafețe betonate, dotate cu porți de fotbal, handbal, coșuri de baschet și măsuțe cu bancă (monocorp metalic fixat în suprafața betonată). Era amenajată o sală de sport, dotată cu 3 saltele, bandă

de alergat, spalier, bicicletă medicinală, aparat multifuncțional de forță. Accesul la sala de sport se făcea la solicitarea persoanei custodiate (*Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Arad*);

► **alte aspecte:** ● recomandarea formulată de Avocatul Poporului ca urmare a unei vizite anterioare efectuate în cursul anului 2015, de a înființa camere speciale la fiecare etaj pentru mamele care alăptează și care au sugari, cu băițe pentru aceștia și măsuțe corespunzătoare pentru cântărire, înfășare, eventual prepararea hranei în condiții sterile a fost implementată, echipa de vizită constatând la vizita din cursul anului 2017 că în pavilionul de cazare a fost amenajată o cameră pentru mamă și copil, dotată cu pătuț, scaune, masă pentru înfășare, aparate de bucătărie, chiuvetă, veselă etc. (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*).

În urma vizitelor efectuate în cursul anului 2017 în centrele menționate mai sus au rezultat o serie de deficiențe, pentru remedierea cărora Avocatul Poporului a formulat recomandări și unitățile vizitate au luat măsuri care au fost comunicate instituției Avocatul Poporului.

*Au fost avute în vedere și rapoartele întocmite în anul 2018 urmare a vizitelor efectuate în cursul anului 2017, la: Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil București, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Giurgiu, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara și Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad.

Referitor la condițiile de cazare: ● lipsa igienei corespunzătoare în spațiile de cazare și grupurile sanitare, mobilier și dotări uzate, grupurile sanitare aveau pereții degradați și instalațiile sanitare uzate, iar holurile aveau pereții murdari (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Giurgiu, Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București*). Pe perioada sezonului cald nu se asigura climatizarea aerului, camerele nefiind dotate cu aparate de aer condiționat (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Giurgiu*). Centrul nu dispunea de dotări specifice pentru persoanele cu dizabilități sau imobilizate în fotolii rulante (rampă de acces, bare de susținere și deplasare, grupuri sanitare fără dotări speciale (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Giurgiu, Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București, Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Timișoara*). Curtea centrului nu era amenajată ca spațiu de plimbare sau recreere, sala de clasă pentru învățarea limbii române a fost amenajată într-o cameră în care jumătate din spațiu era folosit drept depozit de saltele și paturi (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Giurgiu*). În vederea creșterii capacității centrului a fost desființată biblioteca și sala religioasă, aspect ce a condus la o limitare a drepturilor beneficiarilor la activități de recreere și socializare, cât și de manifestare a religiei. Centrul nu deținea o cameră/spațiu dedicat petrecerii timpului liber pentru copii, iar în spațiul extern nu era amenajat un loc de joacă pentru copii (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București*).

Avocatul Poporului a recomandat Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Giurgiu repararea, igienizarea și dotarea spațiilor de cazare a solicitanților de azil corespunzător specificului acestora, inclusiv amenajarea suplimentară a unor spații pentru activități socio-educative și de recreere (interioare și exterioare), construirea unei rampe de acces în centru și montarea de bare de susținere, pentru deplasare pe culoare și la

grupurile sanitare cu respectarea normelor în vigoare privind asistența pentru persoanele cu dizabilități. Conducerea Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Giurgiu **a răspuns** că s-a realizat igienizarea spațiilor de cazare a străinilor. Totodată, s-a menționat că centrul urma să fie reamenajat/reabilitat în totalitate, în cadrul proiectului „Îmbunătățirea sistemului de azil și migrație în România”, finanțat prin intermediul Mecanismului Financiar Norvegian 2014-2021. În acest context, în cadrul fișei de proiect, Inspectoratul General pentru Imigrări a inclus o componentă de investiții dedicată îmbunătățirii condițiilor de cazare prin lucrări de reamenajare/reabilitare a Centrului Regional pentru Cazare și Proceduri de Azil Giurgiu (dotare, spațiu de joacă exterior, recompartimentare, reabilitare). Componenta în discuție prevedea: îmbunătățirea condițiilor de cazare prin recompartimentarea încăperilor în vederea posibilității cazării cazurilor speciale - familii monoparentale, persoane cu dizabilități, minori neînsoțiți, persoane în vârstă sau victime ale torturii; posibilitatea cazării unor familii; evitarea cazării în aceeași încăpere a solicitanților de azil și a beneficiarilor unei forme de protecție în România, care provin din țări aflate în conflict armat sau religios, precum și construirea unei rampe de acces în centru și montarea de bare de susținere/deplasare pe culoare și la grupurile sanitare cu respectarea normelor în vigoare privind asistența pentru persoanele cu dizabilități. Proiectul urma să intre în etapa de implementare în luna septembrie 2018.

Avocatul Poporului a recomandat Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București repararea și dotarea spațiilor destinate solicitanților de azil corespunzător specificului acestora (camere, spații comune - scări și holuri, bucătării, camera de vizită), inclusiv amenajarea unor spații pentru activități socio-educative și de recreere (interioare și exterioare). Conducerea I.G.I. **a răspuns** că în cadrul proiectelor de monopol de drept FAMI, I.G.I. a implementat, în perioada 23.12.2016 - 22.11.2017, proiectul cu titlul „Îmbunătățirea condițiilor de recepție în centrele regionale ale I.G.I.” având ca obiectiv general asigurarea capacității de recepție a solicitanților de azil prin asigurarea cu bunuri materiale la nivelul celor 6 centre regionale de cazare ale I.G.I. În acest sens, la nivelul Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București au fost modernizate camerele de cazare destinate solicitanților de azil, fiind dotate cu saltele și paturi noi, au fost reamenajate încăperile ce au destinația de club, fiind dotate corespunzător. La finalul anului 2017, cu sprijinul Organizației Neguvernamentale „Salvați Copiii”, a fost amenajată camera „Mama și copilul”, iar în curtea interioară a fost creat un loc de joacă pentru copii dotat cu balansoare, tobogane, leagăne, foisor, etc. În ceea ce privește obiectivul de investiții al Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București din perspectiva managementului de proiecte, I.G.I. a depus, spre accesarea finanțării în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020, o propunere de proiect ce vizează lucrări de reabilitare și modernizare a instalațiilor la nivelul Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București prin îmbunătățirea izolației termice, reabilitarea și modernizarea instalației pentru sistemul de încălzire, ventilare și climatizare, implementarea sistemelor de management energetic.

Avocatul Poporului a recomandat Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Timișoara analiza posibilității construirii de rampe de acces la toate spațiile cu destinație comună și dotarea specială a camerelor de cazare și grupurilor sanitare cu facilități pentru persoanele cu dizabilități locomotorii. Conducerea Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Timișoara **a răspuns** că amenajarea spațiilor cu destinație specială pentru persoanele cu dizabilități reprezintă o prioritate pentru conducerea Centrului Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara, acest aspect fiind luat în considerare în cadrul lucrărilor de amenajare care urmau a fi efectuate

în cursul anului 2018, prin proiecte derulate cu finanțare europeană. Noul proiect de extindere va asigura spații dotate modern pentru persoanele cu dizabilități.

- *câteva camere de cazare erau într-o stare necorespunzătoare de curățenie și igienă*, cu pavimentul și pereții murdari, neaerisite, persistând un miros dezagreabil, unele paturi cu structură metalică aveau un grad avansat de uzură, mobilierul parțial uzat, era insuficient pentru numărul persoanelor cazate, starea de curățenie a grupurilor sanitare, a bucătăriilor și a câtorva camere de cazare, nu era corespunzătoare (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Timișoara*). **Avocatul Poporului a recomandat** Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Timișoara efectuarea unei igienizări complete a camerelor de cazare, grupurilor sanitare și bucătăriilor centrului, precum și identificarea unor soluții pentru menținerea permanentă a curățeniei în aceste spații, analizarea posibilității de suplimentare și reparare/înlocuire a mobilierului din camerele de cazare necesar servirii mesei și depozitării bunurilor personale ale solicitanților de azil. Conducerea Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Timișoara **a răspuns** că activitatea de igienizare a camerelor de cazare, grupurilor sanitare, bucătăriilor și holurilor centrului a fost realizată în cursul lunii decembrie 2017, urmând ca asemenea activități să fie realizate periodic. La nivelul Centrului Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara se organizează săptămânal, în fiecare miercuri, și ori de câte ori este nevoie, ședințe de consiliere cu privire la menținerea stării de curățenie, precum și a programului de curățenie, în conformitate cu prevederile art. 21 din Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 130/2016 pentru aprobarea Regulamentului de Ordine Interioară al centrelor regionale de proceduri și cazare a solicitanților de azil, obligația de a asigura curățenia în camerele de locuit și spațiile comune revenind persoanelor cazate. A fost elaborată o procedură internă de lucru privind modul de organizare, desfășurare și verificare a curățeniei în centru, fiind stabilit un grafic al activităților ce trebuie desfășurate atât de către angajații centrului cât și de solicitanții de azil. Activitatea de retragere a mobilierului vechi se efectuează în conformitate cu prevederile Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 269 din 13 august 2007 privind asigurarea asistenței materiale pentru persoanele cazate în centrele din subordinea Oficiului Român pentru Imigrări, cu modificările și completările ulterioare. Durata de folosință a bunurilor de care beneficiază cei cazați în centre a fost scurtată prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 113/2017; ●echipa de vizită a apreciat ca necorespunzătoare condițiile igienico-sanitare din camere și din grupurile sanitare, care impuneau reparații și igienizări (*Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni*). **Avocatul Poporului a recomandat** Centrului de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni repararea și dotarea spațiilor centrului corespunzător specificului acestora (camerele de cazare, băi, club, sală de activități recreative, camera de vizită). Conducerea I.G.I. a răspuns că la nivelul I.G.I. a fost întocmit Proiectul tehnic pentru reabilitarea termică a construcțiilor existente, cât și pentru repararea grupurilor sanitare și dotarea spațiilor, urmând să se identifice fondurile necesare pentru contractarea lucrărilor de execuție.

► asigurarea asistenței medicale

- lipsa aparatului de urgență din dotarea cabinetului medical (*Centrul de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare*). **Avocatul Poporului a recomandat** înființarea unui aparat de urgență, dotat corespunzător, cu dulap securizat, care să poată fi utilizat la nevoie, de către personalul de specialitate. Conducerea unității vizitate **a răspuns** că în cadrul Centrului Regional Maramureș, Compartimentul Medical funcționează în prezent cu personal de specialitate, respectiv medic și asistent medical. După încadrarea funcției de medic, la data

de 5.05.2017, și respectiv după semnarea contractului de colaborare cu Fundația ICAR București și medicul de familie, s-a procedat la achiziționarea unor produse medicale de urgență. Astfel, angajații ICAR și personalul medical angajat al centrului au întocmit o listă cu necesarul de produse medicale, acestea fiind achiziționate de la farmacie și predate spre folosință medicului; ● posturi vacante de medici și asistenți medicali (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*). **Avocatul Poporului a recomandat** reluarea demersurilor pentru încadrarea de personal medical pe posturile vacante, având în vedere aflul mare de solicitanți de azil și numărul mare de activități desfășurate pentru îndeplinirea procedurilor de azil, necesitatea asigurării continuității în acordarea serviciilor medicale. **În răspunsul** unității vizitate se precizează că la Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara sunt încadrate două posturi de asistent medical, dar nu este încadrat medic, permanența în acordarea serviciilor medicale va fi posibilă după încadrarea posturilor vacante din cadrul Compartimentului Medical. De asemenea, centrul precizează că a fost încheiat un contract de prestări servicii ce are ca obiect oferirea de servicii medicale; ● personalul medical nu efectuase în anii 2016 – 2017 cursuri de acordare a primului ajutor în caz de urgență (*Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad*). **Avocatul Poporului a recomandat** analizarea posibilității de efectuare a unor cursuri de acordare a primului ajutor în caz de urgență de către personalul medical din cadrul centrului. Conducerea unității vizitate **a răspuns** că s-a solicitat sprijin către I.S.U. Arad în vederea participării personalului medical la cursuri de acest gen, cât și a altor lucrători din cadrul structurii, urmând a se întocmi o planificare în acest sens. Această activitate a fost cuprinsă în Planul de muncă al structurii pentru trimestrul II 2018; ● nu existau protocoale semnate între Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică și unități medicale aparținând Ministerului Sănătății, astfel încât să fie asigurat un acces mai facil la servicii medicale de specialitate pentru persoanele străine cazate în centru. (*Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad*). **Avocatul Poporului a recomandat** încheierea unor protocoale între Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică și unități medicale aparținând Ministerului Sănătății de pe raza municipiului Arad, astfel încât să fie asigurat un acces mai facil la servicii medicale de specialitate pentru persoanele străine cazate în centru. **În răspunsul** conducerii unității vizitate se precizează că în ceea ce privește activitatea de încheiere a unor protocoale între Centrul Arad și unități medicale aparținând Ministerului Sănătății de pe raza Municipiului Arad, instituția a întreprins demersurile în acest sens, fiind întocmite mai multe solicitări către ordonatorul secundar de credite și cel terțiar; ● postul de medic era vacant (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii Inspectoratului General pentru Imigrări să întreprindă măsurile legale care se impun pentru angajarea personalului medical (în special al medicului) necesar desfășurării activităților din Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați, având în vedere că la data efectuării vizitei asistența medicală era asigurată de un medic specialist pe bază de contract de prestări servicii. Conducerea Inspectoratului General pentru Imigrări **a răspuns** că a fost identificată ca soluție temporară, până la angajarea unui medic, contractarea de prestări servicii pe această linie. Postul de medic a fost scos la concurs, fiind admis un candidat, care a renunțat la post. Se avea în vedere ocuparea postului prin mutare, în interesul serviciului. Totodată, prin proiectul derulat de Fundația ICAR, solicitanții de azil beneficiază de asistență medicală, în funcție de nevoi; ● centrul nu avea angajate cadre medicale medii, medicul suplind și activitatea acestora (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Giurgiu*). **Avocatul Poporului a recomandat** examinarea posibilității de a angaja cadre medicale medii. Conducerea unității vizitate a răspuns că asistența medicală a

persoanelor cazate este asigurată complementar, la nivelul celor 6 centre regionale de proceduri și cazare a solicitanților de azil, prin implementarea proiectului „Servicii de sănătate adaptate și accesibile pentru solicitanții de azil din România” finanțat prin FAMI, derulat de Fundația ICAR; ● deficit parțial de cadre medicale medii, unele ture de noapte (în special sâmbăta și duminica) nefiind acoperite (*Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni*). **Avocatul Poporului a recomandat** ocuparea posturilor vacante, în special prin angajarea unui cadru medical mediu, pentru acoperirea în totalitate a turelor, chiar și în zilele de sărbători legale. Conducerea centrului **a precizat** în răspunsul înaintat că postul vacant de asistent medical a fost ocupat; ● centrul vizitat nu avea farmacie (*Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni*). **Avocatul Poporului a recomandat** crearea unui nucleu de farmacie. **În răspunsul** înaintat de unitatea menționată se precizează că la nivelul centrului există un stoc de medicamente pentru uzul permanent al străinilor de care este responsabil doctorul unității; ● lipsa medicului angajat (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Rădăuți*). **Avocatul Poporului a recomandat** efectuarea demersurilor legale pentru angajarea personalului medical necesar desfășurării activităților din Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Rădăuți. Unitatea vizitată **a răspuns** că a fost scos la concurs postul de medic, însă acesta nu a fost ocupat; ● solicitanții de azil nu beneficiau de asigurări de sănătate în cadrul Sistemului de Asigurări de Sănătate decât pentru situații de urgență medico-chirurgicală, ca beneficiari ai unui pachet minimal de servicii de sănătate, nefiind înscriși pe listele unui medic de familie (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Rădăuți*). **Avocatul Poporului a recomandat** demararea procedurilor pentru modificarea Legii nr. 122/2006 privind azilul, în sensul completării cu prevederea ca solicitanții de azil să beneficieze de asigurări de sănătate în cadrul Sistemului de Asigurări de Sănătate, având posibilitatea de a fi înscriși pe listele unui medic de familie și anterior dobândirii unei forme de protecție. **În răspunsul** primit din partea conducerii Inspectoratului General pentru Imigrări se precizează că negocierea întregului pachet SECA va atrage modificarea legislației naționale, inclusiv aspecte referitoare la acordarea asistenței medicale a solicitanților de azil.

► **asigurarea asistenței psihologice:**

● referitor la angajarea unui psiholog, **Avocatul Poporului a recomandat** unității vizitate (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare, Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Timișoara, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Giurgiu, Centrul de Cazare a Străinilor Luați în Custodie Publică Otopeni, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Rădăuți, Centrul de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Giurgiu*) angajarea unui psiholog cu drept de liberă practică specializat în consiliere psihologică clinică sau psihoterapie care să gestioneze strict problematica asistenței psihologice. Inspectoratul General pentru Imigrări **a transmis** că postul de psiholog a fost scos la concurs atât cu recrutare din sursă internă, cât și din sursă externă. Au fost întreprinse demersuri către Centrul de Psihosociologie a Ministerului Afacerilor Interne (CPSMAI) în vederea reanalizării sarcinilor și îndatoririlor prevăzute în fișele posturilor de psiholog din centrele aflate în subordinea Inspectoratului General pentru Imigrări, punându-se la dispoziția CPSMAI copii ale fișelor postului de psiholog în vederea analizării și identificării unei soluții în vederea încadrării acestor posturi cu specialiști. Serviciul Resurse Umane din cadrul Inspectoratului General pentru Imigrări a avut mai multe campanii în care a scos la concurs postul de psiholog, însă candidații înscriși nu au întrunit condițiile de participare, mai precis nu dețineau atestatul de liberă practică în specialitatea „Psihologie aplicată în domeniul securității naționale,” emis de Colegiul Psihologilor din România, care să le permită desfășurarea

activităților de profil, condiție obligatorie pentru a putea ocupa un astfel de post, conform art.4 din Ordinul MAI nr.23/2015. Totodată, solicitanții unei forme de protecție beneficiază de asistență de asistență psihologică prin proiectul „Servicii de sănătate adaptate și accesibile pentru solicitanții de azil în România” Nr. Ref. FAMI 16.03.03, implementat de Fundația ICAR. Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Giurgiu a transmis că s-a reușit identificarea unui psiholog din cadrul aparatului central al Inspectoratului General pentru Imigrări - Compartimentul Asistență Psihologică, care îndeplinește condițiile cerute pentru ocuparea funcției, care va fi mutat în interesul serviciului la CRPCSA Giurgiu, formalitățile de mutare fiind în desfășurare. Postul vacant de psiholog de la Centrul de Cazare a Străinilor Luați în Custodie Publică Otopeni a fost ocupat; ● **referitor la evaluările psihologice, Avocatul Poporului a recomandat** unității vizitate (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Galați*) realizarea evaluării psihologice și a unui Plan de intervenție individualizat pentru recuperarea minorei cu autism și colaborarea cu un centru specializat în recuperarea copiilor cu tulburări de spectru autist. Urmare a **recomandării formulate**, Inspectoratul General pentru Imigrări a comunicat că minora a fost evaluată de un medic specialist de la Spitalul de psihiatrie Galați, unde a fost diagnosticată cu autism infantil primind tratament corespunzător, ulterior, lunar, fiind examinată medical la Centrul de sănătate mintală de neuropsihiatrie infantilă Galați și primind tratament corespunzător. La începutul anului 2018 a fost programată la psiholog și la medicul neuropsihiatru pentru evaluările necesare (psihologică și medicală) în vederea obținerii referatelor solicitate de către comisia pentru protecția copilului din cadrul DGASPC Galați în scopul emiterii certificatului de încadrare a copilului cu dizabilități în grad de handicap. Imediat, a fost depusă cererea de acordare a alocației de stat pentru copii. Ulterior, a fost eliberat certificatul de încadrare a copilului cu dizabilități în grad de handicap grav-cu asistent personal. Dosarul a fost depus la Primăria Galați, pentru asigurarea însoțitorului. Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Galați (CJRAE) a comunicat către IGI Raportul de evaluare complexă a minorei în cauză, urmând ca Recomandarea privind înscrierea copilului la clasa pregătitoare în învățământ special, terapie logopedică și terapii specifice compensatorii să fie discutate în ședința Comisiei de orientare școlară și profesională din cadrul CJRAE. La începutul anului 2018, a fost emis Certificatul de orientare școlară profesională; ● referitor la faptul că nu au fost furnizate informațiile și documentele solicitate, **Avocatul Poporului a recomandat** unității vizitate (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Timișoara*) reglementarea situației și furnizarea informațiilor solicitate privind asistența psihologică (evaluări psihologice, identificarea nevoilor de natură psihologică, identificarea persoanelor vulnerabile, planuri de intervenție psihologică, consilieri psihologice realizate). **Răspunsul transmis** a fost că unitatea vizitată nu are un „lucrător încadrat pe postul de psiholog, asistența psihologică a solicitanților de azil fiind asigurată de către reprezentantul Fundației ICAR. Ținând cont de caracterul confidențial al documentelor solicitate, reprezentantul Fundației ICAR a comunicat că este dispus să pună la dispoziție documentele menționate mai sus în baza unei solicitări directe din partea psihologului instituției Avocatul Poporului, solicitând o adresă în acest sens.” Menționăm că potrivit prevederilor art. 4 și art. 40 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, – „Autoritățile publice sunt obligate să comunice sau, după caz, să pună la dispoziția instituției Avocatul Poporului, în condițiile legii, informațiile, documentele sau actele pe care le dețin în legătură cu petițiile care au fost adresate instituției Avocatul Poporului, precum și cele referitoare la sesizările din oficiu și la vizitele anunțate sau inopinate pe care aceasta le efectuează pentru îndeplinirea atribuțiilor specifice Mecanismului național de prevenire a torturii în locurile de

detenție, acordându-i sprijin pentru exercitarea atribuțiilor sale. Instituțiile vizitate sunt obligate să pună la dispoziția reprezentanților echipei de vizitare, în condițiile legii, înainte, în timpul sau după efectuarea vizitei, orice documente sau informații care se află la dispoziția lor sau pe care le pot procura, solicitate de aceștia în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale.” Instituția **Avocatul Poporului a solicitat** conducerii Inspectoratului General pentru Imigrări să lămurească aspectele menționate în această recomandare din Raport și să ne comunice punctul de vedere. Conducerea Inspectoratului General pentru Imigrări **a comunicat** instituției Avocatul Poporului, faptul că „datele pentru anul 2017 sunt următoarele: 510 solicitanți de azil consiliați psihologic, 305 solicitanți de azil identificați ca vulnerabili, 528 ședințe de consiliere psihologică efectuate, 5 rapoarte de evaluare psihologică întocmite pentru avocat – instanță.”

Totodată, conducerea Inspectoratului General pentru Imigrări **a precizat** că „documentele solicitate pot fi puse la dispoziție de reprezentanții Fundației ICAR, cu respectarea prevederilor legale în materie, respectiv Hotărârea nr. 788 din 14 iulie 2005 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România și Regulamentul (UE) nr. 679 din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor)”.

- referitor la îndeplinirea atribuțiilor prevăzute în fișa postului, **Avocatul Poporului a recomandat** unității vizitate (*Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad*) efectuarea demersurilor necesare pentru ocuparea posturilor vacante, în special pentru ocuparea postului vacant de agent la compartimentul secretariat, astfel încât psihologul să beneficieze de timpul legal necesar îndeplinirii atribuțiilor de serviciu. Unitatea vizitată **a răspuns** că a fost transmisă o Dispoziție zilnică pe centru, conform căreia ofițerul psiholog nu mai desfășoară activități pe linie de secretariat;
- referitor la Registrul de evidență a asistenței psihologice, **Avocatul Poporului a recomandat** unității vizitate (*Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad*) completarea la zi a Registrului de evidență a asistenței psihologice acordate străinilor cazați în centru. Unitatea vizitată **a transmis** că având în vedere faptul că ofițerul psiholog nu mai desfășoară activități de secretariat, acesta are posibilitatea de completare la zi a Registrului de evidență a asistenței psihologice acordate străinilor cazați în centru, aspect materializat în fiecare zi de către ofițerul psiholog în raportul de activitate întocmit;
- referitor la recuperarea funcțională a beneficiarilor, Avocatul Poporului **a recomandat** unității vizitate (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Galați*) integrarea persoanelor, mai ales a copiilor, cu diferite deficiențe funcționale în programe de terapie adecvate, în scopul recuperării și consolidării capacităților funcționale ale acestora, precum și pentru respectarea legislației naționale referitoare la persoanele cu handicap. Unitatea vizitată **a răspuns** că s-a luat legătura cu DGASPC Galați, care a comunicat o Hotărâre a Comisiei pentru Protecția Copilului Galați, precum și Certificatul de handicap și Planul de recuperare a copilului cu dizabilități/planul individualizat de protecție;
- referitor la evaluarea psihologică, **Avocatul Poporului a recomandat** unității vizitate (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Giurgiu*) evaluarea psihiatrică și psihologică de urgență și acordarea cu prioritate a asistenței psihologice și psihiatrice persoanelor care prezintă simptome de vulnerabilitate ca urmare a traumelor suferite în țara de origine sau în țările pe care le-au traversat. Unitatea vizitată **a transmis** că evaluarea și consilierea psihologică a tuturor solicitanților de azil, cu precădere a persoanelor vulnerabile, a fost asigurată de psihologii ICAR care implementează

proiectul de grant finanțat prin FAMI, „Servicii de sănătate accesibile și adaptate pentru solicitanții de azil din România”. Reevaluările psihiatrice ale persoanelor care au deja un diagnostic psihiatric, evaluarea de specialitate a persoanelor cu sindroame psihologice sau psihiatrice, se realizează de regulă în regim de urgență prin însoțirea persoanei vizate, conducerea sa și internarea la Spitalul Clinic de Psihiatrie „Prof. Dr. Alexandru Obregia” din București, în vederea evaluării psihiatrice, externarea realizându-se numai după remiterea simptomelor; ● referitor la evaluarea psihologică, **Avocatul Poporului a recomandat** unității vizitate (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil – București*) evaluarea psihologică a străinilor care soseau în centru în vederea identificării vulnerabilităților inclusiv a torturii și traumei, tratamentelor inumane și degradante suferite în țările de origine sau pe parcursul refugierii până la sosirea în România și implementare planurilor de măsuri corespunzătoare pentru tratamentul acestora medicamentos-psihiatric și psihoterapeutic. Unitatea vizitată **a transmis** că evaluarea și consilierea psihologică a tuturor solicitanților de azil care necesită o astfel de asistență, cu precădere a persoanelor vulnerabile a fost asigurată de psihologul centrului, precum și de psihologii ICAR care implementează proiectul de grant finanțat prin FAMI, "Servicii de sănătate accesibile și adaptate pentru solicitanții de azil din România". În ceea ce privește asistența medicală psihiatrică, aceasta este asigurată la sediul centrului de medicul psihiatru al ICAR în colaborare cu medicul centrului. În cazuri grave, atât personalul medical al centrului, cât și personalul ICAR însoțesc solicitanții de azil la consultații la Spitalul de Psihiatrie „Prof. Dr. Alexandru Obregia”; ● referitor la furnizarea documentelor, **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii Sectorul Poliției de Frontieră Călărași să întreprindă măsurile legale care se impun pentru respectarea prevederilor art. 4 și art. 298 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, referitor la obligația instituțiilor vizitate de a pune la dispoziția reprezentanților echipei de vizitare, în condițiile legii, înainte, în timpul sau după efectuarea vizitei, orice documente care se află la dispoziția lor sau pe care le pot procura, solicitate de aceștia în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale. Unitatea vizitată **a transmis** că personalul sectorului a fost instruit cu privire la obligația de a pune la dispoziția reprezentanților echipei de vizitare, în condițiile legii, documentele solicitate de aceștia în scopul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu; ● referitor la acomodarea și integrarea migranților, **Avocatul Poporului a recomandat** unității vizitate (*Centrul Regional pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare*) desfășurarea unei campanii susținute de informare de către personalul centrului și de colaboratori, privind beneficiile serviciilor de asistență psihologică în procesul de acomodare și de integrare socio-culturală a persoanelor migrante în general și a celor care provin din Orientul Mijlociu și Orientul Apropiat, în special. Instituția **a transmis** că la nivelul Centrului Regional pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare, Fundația ICAR derulează proiectul „Servicii de sănătate adaptate și accesibile pentru solicitanții de azil din România”, finanțat prin FAMI. În cadrul acestuia, solicitanții de azil beneficiază de asistență medicală și psihologică. Serviciile psihologice constau în:

Personalul IGI, ICAR și al altor ONG-uri care interacționează cu solicitanții de azil, identifică persoanele vulnerabile și le referă către specialiștii ICAR. În funcție de nevoile identificate, se elaborează un plan de asistență ce poate să cuprindă consiliere psihologică individuală, de grup sau psihoterapie. Consilierea psihologică individuală se desfășoară doar între psiholog/ beneficiar și eventual translator. Consilierea de grup se face pe categorii de vârstă (copii și adulți) fiind folosite metode de terapii ocupaționale, brainstorming, art-terapie, precum și sesiuni de psihoeducație (stil de viață sănătos, educația copiilor, elemente de interculturalitate, etc.)

În cadrul Centrului, ofițerul de integrare împreună cu personalul din cadrul ONG-urilor desfășoară permanent activități de informare cu privire la drepturile, obligațiilor solicitanților de azil și activitățile derulate în beneficiul acestora. De asemenea, există materiale informative traduse în principalele limbi vorbite de beneficiari care cuprind atât informații specifice, cât și generale privind datele de contact ale personalului care oferă aceste servicii.

► **asigurarea asistenței sociale:** ● în cadrul Compartimentului Integrare și Asistență nu erau angajați asistenți sociali, activitatea de asistență socială fiind realizată de ofițerul de reintegrare, care utiliza în activitatea specifică procedurile operaționale de cazare și de acordare a ajutorului material, fără a fi implicați în activități de evaluare a nevoilor beneficiarilor, de stabilirea planurilor de intervenție și de monitorizare permanentă a situației beneficiarilor (*Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Giurgiu, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil București, Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Galați*) **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii Centrului Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Giurgiu efectuarea demersurilor pentru completarea organigramei centrului cu cel puțin un post de asistent social și ocuparea acestuia, menționând că exercitarea unora dintre atribuțiile asistentului social de către ofițerii de reintegrare nu poate suplini rolul asistentului social. **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii Centrului Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil București completarea schemei de personal cu asistent social, urmărind respectarea prevederilor legislative în domeniul asistenței sociale cu privire la realizarea activităților de consiliere socială și elaborarea documentelor specifice domeniului asistenței sociale, cât și implementarea și monitorizarea obiectivelor stabilite în conținutul acestora. **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii I.G.I. completarea statului de funcții cu un post de asistent social și angajarea unui asistent social care să asigure servicii de specialitate beneficiarilor Centrului Regional de Proceduri și Cazare a Solicitanților de Azil Galați.

Conducerea I.G.I., ca structură centrală a formulat **un răspuns**, precizând modalitatea de implementare a acestei recomandări în cadrul centrelor vizitate: Legea nr. 292/2011 prevede la art. 4, că toți cetățenii români care se află pe teritoriul României, au domiciliul sau reședința în România, cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene, ai Spațiului Economic European și cetățenii Confederației Elvețiene, precum și străinii și apatrizii care au domiciliul sau reședința în România au dreptul la asistență socială, în condițiile legislației române, precum și ale reglementărilor Uniunii Europene și ale acordurilor și tratatelor la care România este parte. Dreptul la asistență socială se acordă la cerere sau din oficiu, după caz, în conformitate cu prevederile legii, responsabilitatea acordării acestei asistențe revenind instituțiilor cu atribuții în domeniu. Atribuțiile conexe asistenței sociale pe linia integrării persoanelor beneficiare ale unei forme de protecție sunt asigurate de personalul din cadrul Compartimentului Asistență și Integrare de la nivelul centrului de cazare, iar servicii complementare pe această linie sunt asigurate de asistenți sociali din cadrul organizațiilor neguvernamentale AIDRom, prin proiectul „Asistență și servicii pentru solicitanții de azil din România” și OIM, prin proiectul „INTERACT-Servicii integrate pentru migranți, dialog social și multicultural”. S-a precizat că recomandarea va fi luată în considerare și analizată la următoarea reorganizare instituțională; ● reprezentanții centrului nu asistau persoanele vulnerabile în relația cu autoritățile și instituțiile specializate în vederea acordării asistenței necesare, lăsând în responsabilitatea organizațiilor neguvernamentale să depună documentele necesare în vederea obținerii unor beneficii sociale (alocație de stat pentru copii, ajutor nerambursabil), cât și în ceea ce privește înregistrarea ca persoană în căutarea unui loc de muncă. (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București*).

Avocatul Poporului a recomandat conducerii Centrului Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil București asigurarea accesului permanent la activități de consiliere socială, activități socio-educative, sesiuni de acomodare culturală, cursuri de limba română. Responsabilitatea acestor activități trebuie să fie în principal a centrului, organizațiile neguvernamentale colaborând în vederea suplimentării serviciilor oferite de centre. Conducerea I.G.I. a **răspuns** că în conformitate cu prevederilor Legii nr. 122/2016 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare și a Ordonanței Guvernului nr. 44/2004 privind integrarea socială a străinilor care au dobândit protecție internațională sau un drept de ședere în România, precum și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European, cu modificările și completările ulterioare, I.G.I. desfășoară activități specifice de asistență a solicitanților de azil și integrare a beneficiarilor de protecție internațională. În răspunsul la recomandare se mai **precizează** faptul că pentru o bună coordonare a activităților și gestionare a tuturor situațiilor apărute, I.G.I. organizează periodic sau ori de câte ori este nevoie, întâlniri de lucru pentru verificarea stadiului de îndeplinire a indicatorilor din proiecte și identificarea și soluționarea tuturor dificultăților întâmpinate în cadrul procesului de asistență și integrare a solicitanților de azil și beneficiarilor unei forme de protecție în România. La aceste întâlniri sunt invitați să participe și reprezentanți ai Înalțului Comisariat O.N.U. pentru Refugiați;

► **activități socioeducative și asistență acordată minorilor:** ● în centru exista un loc de joacă în curtea centrului dotat cu leagăne, tobogane, masă de tenis și bănci, dar care avea un aspect neîntreținut (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Timișoara*) **Avocatul Poporului a recomandat** identificarea resurselor financiare destinate renovării și modernizării spațiului de joacă pentru copiii din curtea centrului. Conducerea Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Timișoara a răspuns că spațiul de joacă nu se află în administrarea Centrului, el fiind amenajat prin grija Înalțului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați, acesta ocupându-se și de întreținerea spațiului. În perioada următoare conducerea centrului va contacta Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați, în vederea prezentării situației și găsirii unor soluții viabile pentru renovarea și modernizarea spațiului de joacă pentru copii. De asemenea, se are în vedere și colaborarea pe această linie cu Organizația Salvați copiii;

● centrul nu dispunea de un spațiu de joacă destinat copiilor amenajat corespunzător, în interior sau în curtea acestuia (*Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad*). **Avocatul Poporului a recomandat** amenajarea și dotarea corespunzătoare a unui spațiu de joacă pentru copii. Conducerea centrului a răspuns că în ceea ce privește amenajarea corespunzătoare a unui spațiu de joacă pentru copii, acesta este în curs de realizare cu sprijinul organizației neguvernamentale Fundația Consiliul Național Român pentru Refugiați (CNRR), activitatea fiind planificată la data de 02.04.2018 împreună cu coordonatorul proiectului FAMI 17.04.02 și reprezentantul CNRR din centru; ● asistența și îngrijirea asigurată minorilor era deficitară în Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni, fiind încălcate prevederile art. 23 cu privire la minori din Directiva 2013/33/UE („Interesul superior al copilului reprezintă un considerent primordial pentru statele membre, cu ocazia transpunerii dispozițiilor prezentei directive referitoare la minori. Statele membre asigură un nivel de trai adecvat pentru dezvoltarea fizică, mintală, spirituală, morală și socială a minorului”) (copiii erau obligați să stea permanent în spații închise, fără posibilitatea de a ieși la aer; erau supravegheați și îngrijiți doar de către părinți, fără a fi implicat personalul prin cadre perfecționate, nu a existat niciodată inițiativa de a angaja o educatoare, copiii nu primeau hrană diferită de cea a adulților). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii *Centrului de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni* asigurarea unei alimentații

corespunzătoare copiilor, adaptată vârstei și nivelului de dezvoltare, precum și dotarea spațiului pentru copii cu obiecte, jucării specifice și amenajări personalizate care să creeze un climat primitor și călduros pentru minori; derularea unor activități ludice, educaționale pentru copii astfel încât găzduirea în locuri străine împreună cu familia să nu constituie o condiție traumatizantă. Conducerea I.G.I. **a răspuns** că sunt respectate normele în vigoare, respectiv aportul caloric aferent ce trebuie asigurat unui străin în perioada în care se află cazat în centru. În ceea ce privește dotarea spațiului pentru copii cu obiecte, jucării specifice și amenajări personalizate, care să creeze un climat primitor și călduros pentru minori, Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni deține un spațiu amenajat conform descrierii, un spațiu ce are ca destinație loc de joacă pentru copii; ● centrul nu dispunea de materiale și articole sportive care să fie puse la dispoziția beneficiarilor. Camera în care se desfășurau activitățile de recreere și socializare (club) a fost transformată în cameră de cazare, astfel că la momentul vizitei centrul nu dispunea de un spațiu adecvat desfășurării acestor activități. (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Galați*) **Avocatul Poporului a recomandat** identificarea unui spațiu care să poată servi destinației de club și amenajarea acestuia astfel încât să corespundă nevoilor de desfășurare a activităților în comun, de socializare și recreere ale rezidenților și asigurarea activităților sportive prin dotarea cu materiale și articole sportive care să fie puse la dispoziția beneficiarilor. Conducerea centrului a răspuns că în centru exista un club amenajat corespunzător, a cărui destinație fusese schimbată temporar la data vizitei. Spațiul a fost reamenajat și redat folosinței persoanelor străine cazate, conform destinației inițiale. De asemenea, au fost propuse la casare o serie de aparate și articole sportive, urmând ca în perioada următoare acestea să fie înlocuite;

► **consilierea juridică și informarea:** ● centrul nu pune la dispoziție un interpret, reprezentanții centrului sau ai organizațiilor neguvernamentale solicitând sprijinul beneficiarilor care cunoșteau o limbă de circulație internațională sau limba română, nu se asigura transmiterea informațiilor în limba cunoscută (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Giurgiu, Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București, Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni*). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Giurgiu identificarea unei soluții pentru comunicarea informațiilor către migranți într-o limbă pe care o cunosc, conducerii Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București și conducerii Centrului de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni, identificarea unei soluții pentru a comunica cu persoanele custodiate în vederea eliminării barierelor lingvistice de natură să afecteze exercitarea unor drepturi. Conducerea Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Giurgiu **a răspuns** că au fost încheiate contracte de prestări servicii cu interpreți care asigură comunicarea cu solicitanții de azil și beneficiarii unei forme de protecție într-o limbă pe care aceștia o înțeleg. Conducerea Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București **a răspuns** că în cadrul proiectului implementat de I.G.I. – „Interact- Servicii integrate pentru migranți, dialog social și intercultural”, Organizația Neguvernamentală AIDRom, partener al Organizației Internaționale pentru Migrație (O.I.M.) - în calitate de beneficiar, a angajat în echipa de proiect un interpret care își desfășoară activitatea la sediul Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil București și acoperă nevoile de translație, atât ale personalului centrului cât și ale personalului organizațiilor neguvernamentale care își desfășoară activitatea în această locație. De asemenea, în luna septembrie 2017, în cadrul aceluiași proiect, O.I.M. a angajat un mediator intercultural/translator din rândul beneficiarilor de protecție internațională cazați în

centru, acesta fiind prezent în permanență. Conducerea Centrului de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Otopeni a **precizat** în răspunsul formulat că se caută soluții deoarece sunt limbi/dialecte pentru care nu există interpreți autorizați nici la nivelul instanțelor de judecată.

► **alte aspecte semnalate**

● conform statului de organizare și funcționare, *Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad* dispunea de un total de 62 de funcții, din care 15 funcții erau vacante. **Avocatul Poporului a recomandat** Centrului pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad efectuarea demersurilor necesare pentru ocuparea posturilor vacante, în special pentru ocuparea postului vacant de agent la compartimentul secretariat, astfel încât psihologul să beneficieze de timpul legal necesar îndeplinirii atribuțiilor de serviciu. Conducerea Centrului pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad a **răspuns** că referitor la ocuparea posturilor vacante și în special a celui de agent la Compartimentul Secretariat, au fost ocupate 10 locuri vacante cu agenți de poliție din promoție și din sursă externă, iar de la începutul lunii ianuarie 2018, conform Dispoziției zilnice pe centru, ofițerul psiholog nu mai desfășura activități pe linie de secretariat; ● în *Centrul pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad* exista un singur telefon funcțional cu cartelă, care putea fi utilizat de persoanele custodiate. **Avocatul Poporului a recomandat** Centrului pentru Cazarea Străinilor luați în Custodie Publică Arad analizarea posibilității de suplimentare a numărului de telefoane fixe din centru, având în vedere aflulul de străini. Conducerea centrului a **răspuns** că s-a pus în funcțiune încă un post de telefonie fixă, la momentul de față existând două telefoane fixe și s-a solicitat ordonatorului terțiar de credite suplimentarea cu încă două abonamente, procedura fiind la nivel de analiză; ● centrul nu dispunea de un fond de carte și nici nu exista o bibliotecă amenajată (*Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Galați*). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrului dotarea centrului cu volume de carte sau publicații în limbile vorbite de rezidenții centrului sau/și limbi de circulație internațională. Conducerea centrului a **răspuns** că vor fi efectuate demersuri în vederea solicitării unor fonduri de achiziție, concomitent cu identificarea unor asociații/fundații pentru a-i sprijini în acest sens.

► **asistența acordată minorilor**

● Urmare a vizitei efectuate în luna octombrie 2017 la *Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Giurgiu*, în raportul de vizită întocmit au fost reținute și aspecte referitoare la asistența acordată minorilor. Astfel, dintre cei 15 minori prezenți în centru la data vizitei, unii erau cazați de o perioadă de peste 6 luni, iar pentru alții se efectuaseră demersuri pentru a fi trimiși în țările unde familiile lor erau rezidente. Însă și în acest ultim caz procedura se realiza într-o perioadă extrem de lungă, spre exemplu echipa de vizită a constatat situația unui minor neînsoțit care se regăsea în centru și la vizita precedentă, așteptând reunificarea familiei. Potrivit art 6 alin. (4) din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (reformare) se precizează că: „Statul membru în care minorul neînsoțit a depus cererea de protecție internațională întreprinde, cât mai curând posibil, acțiunile corespunzătoare pentru a identifica membrii de familie, frații, surorile sau rudele minorului neînsoțit aflați pe teritoriul statelor membre, protejând, în același timp, interesul superior al copilului.”

Totodată, cu excepția asistării reprezentantului legal la interviul preliminar, nu existau alte activități desfășurate de către reprezentanții D.G.A.S.P.C. Giurgiu în interesul minorilor. Or, în conformitate cu Convenția din 1989 a Organizației Națiunilor Unite privind drepturile

copilului și cu Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, interesul superior al copilului ar trebui să primeze în aplicarea de către statele membre a prezentului regulament. În procesul de evaluare a interesului superior al copilului, statele membre ar trebui în special să ia în considerare în mod corespunzător dezvoltarea socială și bunăstarea minorului, aspecte legate de siguranța și securitatea acestuia, opinia minorului în concordanță cu vârsta și nivelul său de maturitate, inclusiv istoricul acestuia. În plus, ar trebui stabilite garanții procedurale specifice pentru minorii neînsoțiți, având în vedere vulnerabilitatea deosebită a acestora. Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cazul C648/11(2012) - despre minorul neînsoțit a decis că interesul minorului este considerat în statul în care este prezent. De asemenea, Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, art. 3 lit. d), precizează următoarele: copiii care solicită sau beneficiază de o formă de protecție în condițiile reglementărilor legale privind statutul și regimul refugiaților în România, beneficiază de dispozițiile acestei legi (precum orice copil de naționalitate română). Copiii străini au dreptul la protecție și asistență în realizarea și exercitarea deplină a drepturilor lor. Potrivit amintitei legi, la art. 37 se precizează: „Copilul are dreptul să fie crescut în condiții care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială. Or, lipsa unui spațiu de joacă, a unui spațiu de recreere, asigurarea unor activități suportive, de consiliere psihologică încalcă aceste drepturi”.

Având în vedere dispozițiile menționate, în cadrul vizitei, echipa de vizită a constatat că minorilor neînsoțiți din cadrul centrului nu li se acorda nicio atenție și îngrijire deosebită. Nu era nicio deosebire între aceștia și celelalte persoane regăsite în centru.

În temeiul art. 24 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii să întreprindă măsurile legale care se impun pentru: respectarea drepturilor minorilor neînsoțiți și sprijinirea lor pentru a beneficia de toate drepturile de care beneficiază orice copil din România, în mod deosebit dreptul de a avea acces la educație și sănătate, dreptul de a participa la activități de adaptare culturală, dreptul de a fi informat și îmbunătățirea posibilităților de cazare, în funcție de interesele lor, în cadrul centrelor aparținând D.G.A.S.P.C. Giurgiu asigurându-se un mediu psiho-emoțional echilibrat și sănătos. Conducerea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Giurgiu nu a răspuns la recomandarea formulată până la data întocmirii prezentului raport.

Propuneri legislative:

- încadrarea solicitanților de azil într-o categorie de asigurat, astfel încât aceștia să beneficieze de pachetul de servicii medicale de bază.
- modificare legislativă în scopul facilitării colaborării între centrele pentru cazare a solicitanților de azil și direcțiile generale de asistență socială în ceea ce privește preluarea minorilor neînsoțiți și admiterea acestora în centre rezidențiale pentru copii.
- identificarea unor soluții pentru colaborarea reprezentanților organizațiilor neguvernamentale, care desfășoară activități în centrele pentru solicitanții de azil, cu membrii echipelor de vizită ai MNP.
- suplimentarea personalului centrelor, atât în unele centre de azil cât și în cele de custodie publică.

5. Centre de Reținere și Arestare Preventivă

Centrele de Reținere și Arestare Preventivă sunt organizate și funcționează în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, potrivit prevederilor art. 107 din Legea nr.

254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, reprezentând structura de specialitate din cadrul Poliției Române care asigură primirea, înregistrarea, paza, supravegherea, escortarea, punerea în libertate și asigurarea respectării drepturilor și libertăților persoanelor private de libertate în conformitate cu prevederile constituționale, legilor, ordinelor și dispozițiilor eșaloanelor superioare, pe linia aplicării cadrului legal privind executarea pedepselor și măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

În centrele de reținere și arestare preventivă se execută măsura reținerii și a arestării preventive în cursul urmăririi penale sau în cursul procedurii de cameră preliminară, până la verificarea legalității și temeiniciei măsurii arestării preventive, de către judecătorul de cameră preliminară, conform dispozițiilor Codului de procedură penală. Persoanele condamnate pot fi custodiate temporar în centre, numai la solicitarea organelor judiciare.

În luna februarie 2018, a fost emis Ordinul nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, conform căruia executarea măsurilor preventive privative de libertate se face în condiții care să asigure respectul demnității umane, interzicerea supunerii la tortură, la tratamente inumane sau degradante ori la alte rele tratamente, precum și interzicerea discriminării în conformitate cu prevederile Codului penal, ale Codului de procedură penală, ale Legii nr. 254/2013, ale Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013.

Potrivit Normelor Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratatamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), trei drepturi ale persoanelor reținute de poliție sunt considerate de CPT ca având o importanță deosebită: dreptul persoanei în cauză la notificarea detenției către o terță parte aleasă de ea (un membru al familiei, un prieten, consultantul), dreptul de a avea acces la un avocat și dreptul de a solicita examinarea medicală de către un doctor ales de ea (suplimentar față de orice examinare medicală realizată de un doctor chemat de autoritățile polițienești). În opinia CPT-ului, aceste drepturi constituie trei garanții fundamentale împotriva relelor tratamente aplicate deținuților, care trebuie aplicate de la începutul privării de libertate, indiferent de cum este aceasta descrisă în sistemul legal în cauză (arestare etc.).

Accesul la avocat al persoanelor din custodia poliției trebuie să includă atât dreptul de a contacta și de a fi vizitat de un avocat (în ambele cazuri garantarea confidențialității discuțiilor trebuie asigurată) cât și, în principiu, dreptul persoanei în cauză ca avocatul ei să fie prezent în timpul interogatoriului.

CPT-ul, ca urmare a experienței sale, dorește să sublinieze că în perioada imediat următoare privării de libertate există cel mai mare risc de intimidare și de aplicare a relelor tratamente fizice asupra persoanelor deținute. În consecință, posibilitatea persoanelor din custodia poliției de a avea acces la un avocat în timpul acestei perioade reprezintă o garanție fundamentală împotriva relelor tratamente.

Persoanele din custodia poliției ar trebui să se bucure de dreptul recunoscut în mod formal privind accesul la medic. Altfel spus, trebuie întotdeauna apelat fără întârziere la un medic dacă o persoană solicită un examen medical. Toate examenele medicale ale persoanelor din custodia poliției trebuie să aibă loc fără ca ele să fie ascultate de membrii forțelor de ordine, cu excepția cazului în care medicul interesat de un caz particular solicită aceasta, și fără ca ele să fie supravegheate de forțele de ordine.

Drepturile persoanelor private de libertate nu vor avea nici o valoare dacă nu vor fi cunoscute de acestea. În consecință, este imperativ necesar ca persoanele din custodia poliției

să fie în mod expres informate fără întârziere cu privire la drepturile lor, într-o limbă pe care să o înțeleagă.

În plan legislativ, centrelor de reținere și arestare preventivă le sunt aplicabile în principal următoarele dispoziții legale:

- Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.
- Hotărârea Guvernului României nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.
- Legea nr. 169 din 14.07.2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.
- Ordinul nr. 14/2018 al Ministerului Afacerilor Interne pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora.
- Proceduri specifice activității (Procedura privind activitatea medicală în centrele de reținere și arestare preventivă, Procedura privind activitatea de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia structurilor de reținere și arestare preventivă din Poliția Română, Procedura privind asistența integrată a persoanelor private de libertate consumatoare de droguri aflate în centrele de reținere și arestare preventivă etc).
- Recomandările Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratatelor Inumane sau Degradante (C.P.T.).
- Regulamentele de Ordine Interioară, elaborate de administrația fiecărui loc de deținere, conform cadrului legal penal execuțional.
- Dispoziții interne elaborate de Inspectoratul General al Poliției Române, care reglementează anumite drepturi ale persoanelor private de libertate.

În cursul anului 2018, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție – structura centrală și teritorială, a continuat activitatea de monitorizare a condițiilor de detenție și a tratamentului aplicat persoanelor aflate în centrele de reținere și arestare preventivă și a efectuat **13 vizite** în Centre de Reținere și Arestare Preventivă (C.R.A.P.), respectiv: Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 5 București (*vizită de verificare a implementării recomandărilor formulate ca urmare a vizitei efectuate în anul 2016*); Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Teleorman (*vizită de verificare a implementării recomandărilor formulate ca urmare a vizitei efectuate în anul 2017*); Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 1 București; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Olt; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Constanța; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bacău; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Ialomița; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Covasna; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Călărași; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Bihor; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Sălaj; Secția de Poliție nr. 26 București și Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Giurgiu.

Vizitele efectuate au avut ca obiectiv consolidarea protecției persoanelor custodiate împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, verificarea respectării drepturilor persoanelor reținute și arestate preventiv (dreptul la asistență juridică, dreptul la informație, dreptul la asistență medicală, tratament și îngrijiri, etc.), precum și a altor aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție.

Aspectele monitorizate în cadrul vizitelor au vizat: condițiile de cazare și igienico-sanitare, hrana, durata arestului, accesul la avocat și la interpret, asistența psihologică, asistența medicală, tratament și îngrijiri, modul în care se efectuează transferarea persoanelor arestate preventiv, dreptul persoanei private de libertate la informarea unei terțe persoane

despre reținerea sau arestarea sa, dreptul de a solicita examinarea medicală de către un medic ales, situația incidentelor și a plângerilor formulate de persoanele custodiate, precum și modul în care acestea au fost soluționate, verificarea aplicării sancțiunii disciplinare cu izolarea.

O parte dintre vizitele efectuate au avut ca obiect și verificarea modului de implementare a recomandărilor formulate de reprezentanții instituției Avocatul Poporului în vizitele efectuate în anii anteriori (*C.R.A.P. nr. 5 București, C.R.A.P. Teleorman*).

În urma vizitelor efectuate în cursul anului 2018 au fost elaborate 8 rapoarte de vizită și au fost formulate recomandări autorităților (*C.R.A.P. nr. 1 București, C.R.A.P. nr. 5 București, C.R.A.P. Bacău, C.R.A.P. Constanța, C.R.A.P. Covasna, C.R.A.P. Ialomița, C.R.A.P. Olt și C.R.A.P. Teleorman*), pentru celelalte 5 centre de reținere și arestare preventivă rapoartele de vizită sunt în curs de elaborare.

Menționăm principalele aspecte sesizate în cadrul activității de monitorizare a centrelor de reținere și arestare preventivă, cuprinse în cadrul rapoartelor de vizită

*Au fost avute în vedere și rapoartele întocmite în anul 2018 urmare a vizitelor efectuate în cursul anului 2017, la: Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 3 București, Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Vrancea și Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Cluj.

► ***Pe parcursul vizitelor efectuate au fost constatate o serie de aspecte pozitive, dintre care menționăm:***

Referitor la condițiile de cazare:

- camerele renovate erau curate, amenajate tip dormitor, cu paturi prevăzute cu sertar de depozitare și saltele noi („cu memorie”), suprapuse pe două niveluri, cu mobilier simplu pentru servirea mesei (masă și scaune), televizor, ferestre cu geam termopan, aparat de aer condiționat, grup sanitar propriu (cu w.c. tip turcesc), duș anti-vandalism (tip monovolum) (*C.R.A.P. nr. 1 București, C.R.A.P. nr. 3 București*);
- la parterul centrului erau amenajate trei încăperi care aveau destinația de: cameră specială pentru frigidere, în care persoanele custodiate puteau depozita alimentele perisabile, cameră pentru depozitarea bunurilor personale și bibliotecă, unde în afara fondului de carte se găsea o mapă documentară cu legi aplicabile în materie (spre ex.: Legea nr. 254/2013 și Regulamentul de aplicare a dispozițiilor acesteia, extrase din Codul penal și Codul de procedură penală cu prevederi referitoare la executarea pedepselor privative de libertate, Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public etc.). Mapa documentară era tradusă în mai multe limbi de circulație internațională (engleză, germană, franceză ș.a.) (*C.R.A.P. nr. 1 București*);
- în fiecare cameră de detenție exista afișat programul de activități, iar drepturile, obligațiile și interdicțiile persoanelor custodiate erau disponibile pentru lectură în clubul centrului (în limba română, franceză, engleză și germană), inclusiv extrase din actele normative în vigoare cu relevanță în domeniu (*C.R.A.P. Ialomița*);
- apa caldă era asigurată *non-stop*, fără întreruperi (*C.R.A.P. nr. 1 București, C.R.A.P. Cluj*);
- camerele erau bine luminate natural, datorită amplasamentului la etajele superioare ale clădirii, ferestrele erau cu geam termopan, securizate cu gratii și puteau fi deschise din interior (*C.R.A.P. Bacău*);
- camerele de deținere aveau ferestre PVC cu geam termopan cu folie antiefracție care asigurau luminatul natural corespunzător. Iluminatul artificial era asigurată printr-un sistem de iluminat electric dotat cu întrerupătoare de tip potențiomtru variabil, prin intermediul cărora se regla intensitatea luminii de la nivelul iluminatului de veghe până la nivelul optim (*C.R.A.P. Olt*);
- curțile de plimbare erau parțial acoperite (*C.R.A.P. nr. 1 București, C.R.A.P. Bacău, C.R.A.P. Constanța*), dotate cu spalier pentru exerciții fizice, bandă de alergat și bicicletă medicinală

(C.R.A.P. nr. 1 București); ● în toate camerele de cazare erau instalate televizoare (C.R.A.P. Constanța, C.R.A.P. Bacău, C.R.A.P. Vrancea) sau televizoare LCD (C.R.A.P. Olt) conectate la rețeaua de difuzare a televiziunii prin cablu, care funcționau conform programului stabilit prin Regulamentul de Ordine Interioară al centrului (C.R.A.P. Constanța, C.R.A.P. Bacău, C.R.A.P. Olt); ● centrul nu se confrunta cu fenomenul de supraaglomerare (C.R.A.P. nr. 5 București, C.R.A.P. Constanța, C.R.A.P. Bacău, C.R.A.P. Covasna, C.R.A.P. Olt, C.R.A.P. Teleorman); ● dotările interioare, mobilierul, paturile, saltelele au fost îmbunătățite prin achiziții noi în anul 2017, ca urmare a unui program cu fonduri norvegiene (C.R.A.P. nr. 5 București); ● camerele de reținere erau dotate cu câte două paturi fixate în podea, având saltele noi, curate, aparat de aer condiționat, suport pentru obiecte (C.R.A.P. Covasna); ● toate camerele de reținere aveau grupuri sanitare proprii dotate corespunzător, curate, aveau pavimentul placat cu gresie antiderapantă și pereții cu faianță, ușor de igienizat (C.R.A.P. Olt); ● fiecare cameră era dotată cu paturi suprapuse, tip cușetă, cu saltele din materiale rezistente la uzură și ignifuge, masă și scaune, rafturi pentru bagaje, televizor, aparat de aer condiționat, difuzor cu potențiomtru pentru sistemul de radioficare, sistem de iluminat și lumină de veghe (C.R.A.P. Cluj); ● cazarea deținuților era diferențiată pe sexe și pe grupuri de vârstă, femeile fiind cazate separat față de bărbați, cu acces la toalete separate, iar minorii, de asemenea, cazați separat de persoanele adulte (C.R.A.P. Vrancea); ● persoanele private de libertate puteau avea acces la duș ori de câte ori doreau, în orice zi a săptămânii, în funcție de programul zilnic de activități (C.R.A.P. Vrancea); ● alimentele erau transportate cu autospeciala centrului, autorizată sanitar veterinar în recipiente speciale de inox, în stare foarte bună de igienă, prevăzute cu sistem de etanșeizare, care asigurau păstrarea temperaturii adecvate servirii (C.R.A.P. Vrancea);

Referitor la asistența juridică:

● întâlnirile cu avocații, aleși sau din oficiu, respectau confidențialitatea vizitei (aceasta realizându-se sub supraveghere vizuală) (C.R.A.P. Ialomița, C.R.A.P. Olt); ● camera pentru acordarea drepturilor la vizită, pachet și grefă cu apărătorul și interpretul era dotată corespunzător (dispozitiv de separare format dintr-un perete despărțitor din PVC prevăzut cu sertar de transfer cu preluare indirectă, și sistem de blocare care permitea transmiterea de înscrisuri, ușă și geam securizat, sistem de comunicare prin interfon etc.) (C.R.A.P. Olt);

Alte aspecte:

● erau întocmite procese-verbale referitoare la anunțarea familiei de către administrația centrului, indicându-se numele și calitatea, numărul de telefon, data și dacă avea sau nu alte nevoi speciale (C.R.A.P. Constanța); ● în cazul depunerii în arest a unei persoane de etnie maghiară care nu cunoștea limba română s-a folosit un interpret autorizat, vorbitor de limbă maghiară, fapt constatat prin procesul-verbal de aducere la cunoștință a drepturilor și obligațiilor suspectului, semnat de reținut și de interpret (C.R.A.P. Covasna); ● în cursul anului 2018, în centru au fost custodiate persoane de cetățenie străină, care, conform documentelor puse la dispoziție, nu au solicitat sprijin sau asistență consulară, conducerea centrului a anunțat Inspectoratul General pentru Imigrări de situația acestor persoane (C.R.A.P. Covasna); ● centrul asigura materialele necesare corespondenței (coli de scris, plicuri, timbre) și nu au existat încălcări ale dreptului la corespondență, convorbiri telefonice, primire pachete, vizite sau cumpărături (C.R.A.P. Ialomița); ● transferul din centru în diferite locuri (penitenciar-spital, judecătorie, parchet) se efectua cu autospeciala centrului, care era curată și asigura condiții normale de transport (C.R.A.P. Olt); ● în situațiile în care transferarea persoanelor private de libertate din centru la penitenciar, la penitenciare–spital sau la alte instituții necesita mai mult timp (peste 3-4 ore), acestea primeau un pachet cu hrană rece și apă având ca valoare nutritivă suma caloriei mesei de prânz și a cinei din ziua desfășurării

activității respective (C.R.A.P. Olt); ● centrul dispunea de o cameră de vizită cu separator și de o altă cameră destinată vizitelor, fără dispozitiv de separare (C.R.A.P. Vrancea);

Referitor la asistența medicală, pe parcursul vizitelor efectuate în anul 2018 au fost constatate o serie de aspecte pozitive, dintre care menționăm:

- existau cabinete medicale amenajate și dotate conform Ordinului nr. 14/2018, emis de Ministerul Afacerilor Interne, pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă (C.R.A.P. Bacău, C.R.A.P. Constanța, C.R.A.P. nr. 1 București);
- cabinetul medical era dotat cu aparatură și mobilier (C.R.A.P. Bacău, C.R.A.P. nr. 1 București);
- în cadrul centrului era amenajat un spațiu pentru efectuarea vizitei medicale la introducerea în centru și pentru acordarea consultațiilor medicale pentru persoanele arestate (C.R.A.P. Olt);
- erau întocmite fișe medicale pentru toate persoanele private de libertate, iar consultațiile medicale erau consemnate în fișe și în registrul de consultații. Tratamentele efectuate persoanelor private de libertate erau consemnate corespunzător în registrul de tratamente (C.R.A.P. Olt, C.R.A.P. Teleorman, C.R.A.P. Constanța, C.R.A.P. Covasna, C.R.A.P. Ialomița, C.R.A.P. Bacău, C.R.A.P. nr. 1 București);
- consultațiile medicale de specialitate, analizele medicale și investigațiile recomandate erau asigurate prin prezentarea persoanelor private de libertate la unități medicale din proximitate (C.R.A.P. Olt, C.R.A.P. Teleorman, C.R.A.P. Constanța, C.R.A.P. Covasna, C.R.A.P. Ialomița, C.R.A.P. Bacău);
- existau fișe tip pentru constatarea și consemnarea mărcilor traumatice, anexate fișei medicale a persoanei private de libertate (C.R.A.P. Olt, C.R.A.P. Teleorman, C.R.A.P. nr. 5 București, C.R.A.P. nr. 1 București, C.R.A.P. Bacău, C.R.A.P. Constanța, C.R.A.P. Ialomița, C.R.A.P. Covasna);
- medicamentele recomandate de medicul specialist erau distribuite persoanelor private de libertate numai de către personalul medical, fiind astfel respectate prevederile procedurii de sistem PS-01-DM nr. 4117408/14.01.2015 elaborată de Direcția Medicală din Ministerul Afacerilor Interne (C.R.A.P. Teleorman, C.R.A.P. nr. 1 București);
- dotarea cu ambulanță pentru transportul persoanelor private de libertate la unități medicale din proximitate (C.R.A.P. Teleorman);
- cabinetul medical avea Autorizația Sanitară de Funcționare, valabilă în termen, având ca obiectiv acordarea asistenței medicale generale (C.R.A.P. Teleorman, C.R.A.P. Bacău);
- centrul avea amenajată o sală dotată cu bicicletă medicală și spalier, unde persoanele private de libertate puteau desfășura exerciții fizice (C.R.A.P. nr. 5 București).

Conform răspunsului primit de la Parchetul de pe lângă Tribunalul București, în evidențele sale nu au fost identificate cauze care să corespundă datelor transmise. Demersurile vor continua în vederea identificării transmițerii Notelor de constatare a mărcilor traumatice de către centrul de reținere și arestare preventivă, cât și a soluției dispuse în legătură cu acestea, de către organele de urmărire penală.

Pe parcursul vizitelor efectuate în anul 2017 la care răspunsul instituțiilor vizitate a fost primit în anul 2018, au fost constatate următoarele aspecte pozitive:

- dotarea cu trusă de prim ajutor și instruirea personalului angajat în aplicarea manevrelor de asigurare a suportului vital în caz de urgență (C.R.A.P. nr. 3 București);
- fișele medicale ale persoanelor private de libertate erau păstrate în plicuri sigilate, conform cu legislația în vigoare privind secretul medical și confidențialitatea datelor medicale personale (C.R.A.P. nr. 3 București);
- în cadrul centrului exista o cameră cu destinația de cabinet medical, unde se efectua vizita medicală a persoanelor aduse în centru (C.R.A.P. Cluj);
- cabinetul medical avea Autorizație Sanitară de Funcționare eliberată de Direcția Medicală a Ministerului Administrației și Internelor și era dotat cu aparatură medicală și mobilier (canapea consultații, birou medic, scaune, fișet cu lacăt pentru păstrarea documentelor

medicale, dulap pentru păstrarea medicamentelor, electrocardiograf portabil, tensiometru, stetoscop) (C.R.A.P. Vrancea); ● existau întocmite Registrul de consultații, Registrul de tratamente și fișe medicale pentru toate persoanele private de libertate custodiate în centru. Consultațiile medicale erau consemnate atât în aceste fișe, cât și în Registrul de consultații (C.R.A.P. Vrancea); ● formularul de consimțământ informat era completat în mod corespunzător, era atașat la fișa medicală a persoanei private de libertate și semnat de către aceasta (C.R.A.P. Vrancea); ● medicamentele recomandate de către medici persoanelor private de libertate erau achiziționate de la o farmacie cu care Inspectoratul Județean de Poliție Vrancea avea încheiat un contract de prestări servicii (C.R.A.P. Vrancea).

Referitor la asistența psihologică, pe parcursul vizitelor efectuate în anul 2018 au fost constatate o serie de aspecte pozitive, dintre care menționăm: ● asistența psihologică pentru persoanele custodiate se acorda de către psihologi membri ai Colegiului Psihologilor din România, având drept de liberă practică, care participau la cursuri de formare profesională continuă (C.R.A.P. Olt, C.R.A.P. Ialomița); ● din punct de vedere metodologic, activitatea de specialitate se desfășura conform Procedurii privind activitatea de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia structurilor de reținere și arestare preventivă din Poliția Română (PRO-PS-04-IGPR/BPS) cu anexele sale, fiind întrunite astfel cerințele minime de furnizare a unui act profesional corespunzător (C.R.A.P. Olt); ● furnizarea serviciilor de asistență psihologică, acordate persoanelor care solicitau în mod expres aceasta, se realiza după semnarea unei declarații de consimțământ, în conformitate cu Procedura privind activitatea de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia structurilor de reținere și arestare preventivă din Poliția Română (PRO-PS-04-IGPR/BPS), în vigoare de la data de 30.01.2012 (C.R.A.P. Olt).

Pe parcursul vizitelor efectuate în anul 2017 la care răspunsul instituțiilor vizitate a fost primit în anul 2018 au fost constatate următoarele aspecte pozitive:

● asistența psihologică pentru persoanele custodiate se acorda de către psihologi membri ai Colegiului Psihologilor din România, având drept de liberă practică (C.R.A.P. Cluj, C.R.A.P. Vrancea); ● periodic psihologii participau la cursuri de formare profesională continuă (C.R.A.P. Vrancea); ● activitățile psihologice erau consemnate în Registrul de evidență a actelor profesionale (C.R.A.P. Vrancea).

► **Deficiențele constatate în cadrul activității de monitorizare a centrelor de reținere și arestare preventivă cuprinse în rapoartele de vizită sunt prezentate în continuare.**

*Au fost avute în vedere și rapoartele întocmite în anul 2018 urmare a vizitelor efectuate în cursul anului 2017, la: Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 3 București, Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Vrancea și Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Cluj.

Referitor la condițiile de cazare:

● cu toate îmbunătățirile/renovările efectuate de conducerea C.R.A.P. nr. 1 București, erau persoane reținute care erau custodiate în condiții degradante în cinci camere nerenovate (lumina naturală insuficientă, aer insuficient și implicit, camere neaerisite corespunzător din cauza ferestrelor de dimensiuni reduse, iluminatul artificial necorespunzător se realiza fie prin becuri cu filament, fie prin tuburi cu neon, care răspândeau o lumină slabă, difuză, iar din această cauză activitățile curente zilnice (scris, citit), nu puteau fi prelungite până la sfârșitul zilei; pereți deteriorați, murdari, ce prezentau urme de igrasie; instalații sanitare vechi, uzate și defecte; starea de curățenie și igienă necorespunzătoare a camerelor). **Avocatul Poporului a recomandat** C.R.A.P. nr. 1 București efectuarea demersurilor necesare finalizării procesului de renovare și modernizare a tuturor spațiilor centrului, în special în sectorul de deținere

destinat cazării persoanelor private de libertate de sex masculin, având în vedere că la data vizitei acesta nu era în întregime renovat și modernizat; ● majoritatea persoanelor custodiate a declarat echipei de vizitare că nu primiseră produse igienico-sanitare din partea conducerii centrului, nici la încarcerare, ca efecte, nici lunar ori periodic, aspect constat și de membrii echipei de vizitare în timpul vizitei, conducerea centrelor precizând că în anul 2018 nu au fost alocate fonduri speciale. (C.R.A.P. nr. 1 București, C.R.A.P. nr. 5 București). **Avocatul Poporului a recomandat** C.R.A.P. nr. 1 București efectuarea demersurilor la autoritatea ierarhic superioară, în vederea alocării de fonduri necesare asigurării produselor igienico-sanitare pentru menținerea igienei personale și colective a persoanelor custodiate, în conformitate cu prevederile legale – art. 169 alin. 1 din Regulamentul aprobat prin OMAI nr. 14/2018. **Avocatul Poporului a recomandat** Direcției Generale de Poliție a Municipiului București asigurarea produselor igienico-sanitare la încarcerare și periodic pentru persoanele private de libertate. Conducerea Direcției Generale de Poliție a Municipiului București **a comunicat** că la nivelul tuturor centrelor de reținere și arestare preventivă au fost alocate persoanelor private de libertate produse de igienă personală, precum și produse de întreținere a curățeniei. Cu privire la același aspect, în conformitate cu prevederile art. 101 alin. (2) și art. 245 alin. (4) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor preventive privative de libertate dispuse în cursul procesului penal, prin dispoziție a Inspectorului General al Poliției Române, a fost reglementat conținutul setului de produse igienico-sanitare pus la dispoziția persoanelor private de libertate, cu ocazia primirii în centrele de reținere și arestare preventivă din subordinea Inspectoratului General al Poliției Române; ● una din camerele de deținere era într-o stare necorespunzătoare de curățenie și igienă, având pereții murdari, lumina naturală era necorespunzătoare datorită amplasării centrului la subsol, grupul sanitar nu era izolat de cameră și nu era asigurată ventilația. (C.R.A.P. nr. 5 București). **Avocatul Poporului a recomandat** Direcției Generale de Poliție a Municipiului București alocarea fondurilor necesare pentru efectuarea unor lucrări de reparații, zugrăvire și igienizare în camerele de deținere unde era necesar, modificarea grupurilor sanitare ale camerelor în scopul izolării acestora de restul camerei, în vederea respectării normelor igienico-sanitare și a asigurării intimității persoanelor private de libertate, îmbunătățirea ventilației. Conducerea Direcției Generale de Poliție a Municipiului București **a comunicat** că la nivelul centrelor de reținere și arestare preventivă din subordinea Poliției Capitalei au fost efectuate în cursul anului 2018, lucrări de renovare/reabilitare a spațiilor de cazare a persoanelor private de libertate, fiind finalizate până în prezent lucrările la demisolul C.R.A.P. nr. 1 (18 camere de cazare). În prezent se află în derulare lucrări de renovare a spațiilor de cazare de la nivelul C.R.A.P. nr. 2 (centrul unde sunt custodiate persoanele de sex bărbătesc minore), nr. 8 (din cadrul Secției 13 Poliție) și nr. 9 (din cadrul Secției 15 Poliție). În funcție de alocările bugetare, lucrările vor continua și la celelalte centre de reținere și arestare preventivă, fiind o prioritate pentru Poliția Capitalei îmbunătățirea condițiilor de custodie a persoanelor private de libertate. Totodată, mai multe imobile în care funcționează secții de poliție (inclusiv C.R.A.P. nr. 5 din cadrul Secției 6 Poliție) au fost incluse într-un program de reabilitare, prin finanțare de la Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (B.I.R.D.), în acest sens, de la Inspectoratului General al Poliției Române urmând a fi demarate procedurile necesare realizării investiției; ● lipsa unor condiții corespunzătoare pentru asigurarea drepturilor persoanelor private de libertate (acces la toaletă, imposibilitatea asigurării luminii naturale, condiții de cazare și servire a mesei necorespunzătoare etc.), ceea ce impunea relocarea cât mai grabnică a arestului într-o altă clădire (C.R.A.P. Vrancea). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii C.R.A.P. Vrancea efectuarea demersurilor legale la autoritățile ierarhic superioare pentru finalizarea achiziției unui nou imobil care să

asigure condițiile corespunzătoare respectării drepturilor persoanelor arestate și ale personalului angajat. Conducerea CRAP Vrancea a precizat în răspunsul formulat că de la începutul anului 2017 au fost făcute demersuri de relocare, având în vedere că actualul sediu nu poate asigura condiții corespunzătoare de cazare pentru persoanele private de libertate.

- camerele de reținere nu erau aerisite și luminate natural corespunzător, lumina de veghe era puternică, fiind aprinsă permanent, o parte a persoanelor custodiate acoperiseră becurile cu hârtie, prosoape sau pulovere pentru a nu-i deranja, spațiile nu erau igienizate corespunzător, unele camere erau murdare și neigienizate, persoanele reținute depozitau obiectele și hrana pe paviment, constatându-se dezordine (*C.R.A.P. Constanța*). **Avocatul Poporului a recomandat conducerii** C.R.A.P. Constanța îmbunătățirea condițiilor de cazare prin asigurarea iluminatului corespunzător în camerele de deținere atât ziua, cât și noaptea; continuarea lucrărilor de zugrăvire și igienizare a camerelor de deținere; examinarea oportunității relocării persoanelor private de libertate până la finalizarea lucrărilor de reparații în cameră. Unitatea vizitată **a răspuns** că în camerele de deținere se asigură un iluminat corespunzător. Au fost finalizate lucrările de zugrăvire și igienizare a camerelor de deținere, inclusiv a grupurilor sanitare.
- grupurile sanitare prezentau o stare necorespunzătoare (w.c.-uri turcești, instalații tehnico-sanitare vechi și defecte, miros dezagreabil, igienă precară) (*C.R.A.P. Covasna și C.R.A.P. Constanța*), nu asigurau intimitatea la dușuri, băile nu erau adaptate utilizării de către persoanele cu dizabilități locomotorii (*C.R.A.P. Covasna*). Deși erau dotate corespunzător, starea de igienă la unele grupuri sanitare era precară, vasele W.C. erau murdare, iar mirosul era dezagreabil (*C.R.A.P. Bacău*). Curățenia în camere era asigurată de către persoanele private de libertate. Centrul nu dispunea de o mașină de spălat și de spațiu pentru uscarea hainelor, astfel pe parcursul vizitei s-a constatat că persoanele custodiate își spălau manual hainele, fiind uscate pe calorifere în diferite camere și spații comune. Echipa de vizită a constatat inexistența scaunelor în camere (*C.R.A.P. Covasna*). **Avocatul Poporului a recomandat conducerii** C.R.A.P. Covasna dotarea camerelor cu scaune, achiziționarea unei mașini de spălat și a unui suport pentru uscarea hainelor pentru respectarea prevederilor regulamentului, care precizează că administrația centrului asigură facilități pentru spălarea, uscarea, după caz, călcarea și distribuirea rufelor și a cazarmamentului, cu respectarea normelor în domeniu, fie contractează aceste tipuri de servicii prin operatori economici specializați, precum și igienizarea toaletelor și asigurarea respectării intimității la dușuri, **conducerii C.R.A.P. Bacău**, îmbunătățirea condițiilor de cazare prin igienizarea grupurilor sanitare, iar **conducerii C.R.A.P. Constanța**, efectuarea unor lucrări de igienizare și amenajare a grupurilor sanitare unde au fost semnalate neconformități. **Conducerea C.R.A.P. Covasna a comunicat** că au fost efectuate demersuri către Serviciul Logistic în vederea luării de îndată a unor măsuri pentru dotarea camerelor cu mijloace de odihnă, respectiv 22 de scaune fixate, conform raportului aprobat de conducerea inspectoratului. Centrul a fost dotat cu o mașină de spălat și două suporturi pentru uscarea hainelor destinate persoanelor private de libertate. Au fost efectuate demersuri către Serviciul Logistic în vederea luării de îndată a unor măsuri pentru renovarea grupurilor sanitare și asigurarea intimității. **Conducerea Inspectoratului de Poliție Județean Bacău a comunicat** că se vor dispune măsuri de monitorizare a modului în care se realizează igienizarea acestora de către persoanele private de libertate și de punere la dispoziție periodic a materialelor și a produselor de igienizare de lucrătorii centrului. Conducerea C.R.A.P. Constanța **a comunicat** că au fost finalizate lucrările de zugrăvire și igienizare a grupurilor sanitare;
- în discuțiile membrilor echipei de vizită cu persoanele custodiate, acestea au menționat calitatea necorespunzătoare a hranei, iar pe durata desfășurării vizitei s-a constatat că hrana care era furnizată de la Penitenciarul București Rahova a sosit cu mare **întârziere (ora 15)**, administrația centrului nu primise meniul

săptămânal (*C.R.A.P. nr. 5 București*). În ziua efectuării vizitei la C.R.A.P. Bacău nu a fost respectat programul zilnic de servire a mesei (ora 13-14), iar din interviurile cu persoanele custodiate în centru a reieșit că ora de servire a hranei a fost depășită și în alte zile. Potrivit articolului 167 alin. (3) din Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, „*orele de servire a hranei, modalitatea și locul de servire a acesteia se stabilesc în cadrul programului zilnic, aprobat prin Regulamentul de ordine interioară*” (*C.R.A.P. Bacău*). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii C.R.A.P. nr. 5 București efectuarea demersurilor necesare în vederea îmbunătățirii hranei distribuite persoanelor custodiate, având în vedere că acest aspect a fost reclamat de majoritatea persoanelor private de libertate și primirii în timp util a meniului săptămânal, schimbarea modalității de furnizare a hranei, astfel încât să se evite întârzieri în distribuirea hranei, și conducerii C.R.A.P. Bacău respectarea orelor de servire a mesei. Conducerea Direcției Generale de Poliție a Municipiului București **a comunicat** că la nivelul direcției nu există un punct de preparare a hranei pentru persoanele reținute/arestate preventiv încarcerate în centrele din subordine, aceasta fiind furnizată de Penitenciarul Rahova, în baza convenției încheiate cu Poliția Capitalei, cantitatea și calitatea hranei fiind apanajul exclusiv al furnizorului. În conformitate cu prevederile Convenției-cadru privind hrănirea prin unități din sistemul administrației penitenciare a persoanelor private de libertate aflate în centrele de reținere și arestare preventivă din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, având ca semnatori Ministerul Justiției și Ministerul Afacerilor Interne, încheiată în anul 2018 între Penitenciarul București Rahova și Direcția Generală de Poliție a Municipiului București, preluarea hranei de la penitenciar se realizează o dată pe zi, la ora 11³⁰. Pentru transportul și distribuția hranei la centrele de reținere și arestare preventivă din subordinea D.G.P.M.B., Serviciul Independent de Reținere și Arestare Preventivă dispune de autospeciale autorizate din punct de vedere sanitar-veterinar. În vederea implementării recomandării referitoare la calitatea și modalitatea de distribuție a hranei, la data de 05.09.2018 a avut loc o ședință de lucru cu reprezentanții furnizorului, ocazie cu care au fost stabilite o serie de măsuri de natură a conduce la îmbunătățirea activității din acest punct de vedere, printre care: transmiterea de către Penitenciarul Rahova a meniului decadal în vederea comunicării la timp centrelor de reținere și arestare preventivă; reducerea timpului de așteptare la preluarea hranei de la Penitenciarul Rahova; distribuția hranei cu cel puțin 45 minute mai devreme de la Penitenciarul Rahova, pentru ca hrana să poată fi verificată și transportată în timp util în condiții corespunzătoare din punct de vedere calitativ și organoleptic. Conducerea Inspectoratului de Poliție Județean Bacău **a transmis** că deficiența constatată de echipa de vizită referitoare la nerespectarea programului de servire a mesei de prânz în data de 29.06.2018 s-a produs din cauza unei situații neprevăzute, fiind necesară escortarea unei persoane private de libertate la Spitalul Județean Bacău, ceea ce a presupus redirectionarea resurselor umane și materiale pentru îndeplinirea acestei activități. Conducerea inspectoratului a considerat că deficiența constatată a fost un caz izolat și va fi remediată printr-o mai bună organizare a activității centrului; ● aerisirea camerelor nu se putea realiza din interiorul acestora, ferestrele din termopan putând fi deschise doar de supraveghetori din exterior, la solicitarea arestaților (*C.R.A.P. Olt*). **Avocatul Poporului a recomandat** C.R.A.P. Olt asigurarea posibilității de aerisire a spațiilor de reținere prin deschiderea ferestrelor din interior, dând posibilitatea persoanelor custodiate să efectueze aerisirea ori de câte ori este nevoie. Conducerea C.R.A.P. Olt **a comunicat** că la data de 16.01.2018 Guvernul României a aprobat prin Memorandumul nr. 2331 reactualizarea „Calendarului de măsuri 2018-2024 pentru soluționarea supraaglomerării carcerale și a condițiilor de detenție, în executarea

hotărârii-pilot Rezmiveș și alții împotriva României”, iar prin Planul de investiții detaliat, Planului de resurse umane pentru M.A.I., precum și impactul financiar al acestora, Inspectoratului de Poliție al Județului Olt i s-a stabilit măsura „construire arest suprateran nou”, cu o valoare actualizată a obiectivului – „2.000.000 lei” și termen de finalizare „2023”, astfel această recomandare va fi implementată prin construirea acestui obiectiv nou; ● la data efectuării vizitei în centru era custodiată o persoană încadrată în grad de handicap grav, cu deficit locomotor. Din discuțiile cu această persoană privată de libertate a reieșit că întâmpina mari dificultăți în folosirea grupului sanitar, centrul neavând nici o cameră cu grup sanitar amenajat pentru persoane cu dizabilități (bare de sprijin, scaun w.c. adaptat, covorașe antialunecare etc.) (*C.R.A.P. Teleorman*). **Avocatul Poporului a recomandat** C.R.A.P. Teleorman dotarea grupurilor sanitare existente cu dispozitive speciale pentru persoanele private de libertate cu dizabilități. Conducerea C.R.A.P. Teleorman **a comunicat** că a fost demarată procedura pentru achiziționarea unui scaun cu toaletă de cameră pentru persoanele cu dizabilități, având următoarele caracteristici: cadru rezistent din aluminiu, ușor de transportat, echipat cu vas W.C. și colac capitonat, dotat cu ventuze antialunecare; ● curtea de plimbare din cadrul unității vizitate era de dimensiuni foarte reduse, segmentată prin grilaje metalice, ceea ce îi conferea un aspect de cușcă, nu avea copertină care să ofere protecție în condiții meteo nefavorabile (*C.R.A.P. nr. 3 București*). **Avocatul Poporului a recomandat** C.R.A.P. nr. 3 București efectuarea demersurilor în vederea asigurării unui spațiu mai generos pentru curtea de plimbare și exercițiu fizic, precum și dotarea acestuia corespunzător pentru exercițiu fizic, odihnă (bănci) și zone adăpostite împotriva intemperiilor. Deoarece **conducerea C.R.A.P. nr. 3 București nu a răspuns la recomandarea formulată, a fost sesizată autoritatea ierarhic superioară (Ministerul Afacerilor Interne)**. **Conducerea Inspectoratului General al Poliției Române (I.G.P.R.) a transmis** că prin mecanismul norvegian, în anul 2017 a fost distribuită o bicicletă medicinală pliabilă de cameră, precum și un spalier de gimnastică, depozitat și în prezent în sala de sport a Secției 4 Poliție, întrucât nu a fost identificată o soluție tehnică de montare a acestuia, datorită înălțimii insuficiente a curții de plimbare, dar și a imposibilității intervenției asupra aparatului din perspectiva modului în care acesta a fost obținut.

Referitor la asistența medicală în ceea ce privește centrele de rețineră și arestare preventivă vizitate în anul 2018, deficiențele constatate au fost următoarele:

● la data vizitei, Autorizația Sanitară de Funcționare a Centrului de Rețineră și Arestare Preventivă nu fusese reînnoită, unitatea făcând demersuri către Direcția Medicală a Ministerului Afacerilor Interne în acest sens (*C.R.A.P. Olt*). **Avocatul Poporului a recomandat** urgentarea demersurilor în vederea reînnoirii Autorizației Sanitare de Funcționare. **Instituția vizitată a răspuns** că a fost definitivată documentația necesară în vederea reînnoirii Autorizației Sanitare de Funcționare a Centrului de Rețineră și Arestare Preventivă, iar memoriul tehnic justificativ împreună cu anexele prevăzute de lege au fost înaintate către Centrul Medical Județean Olt, în vederea verificării și solicitării eliberării Autorizației Sanitare de Funcționare; ● medicamentele recomandate de medicul specialist erau distribuite persoanelor private de libertate atât de către personalul medical, cât și de personalul operativ (agenți), nefiind astfel respectate prevederile procedurii de sistem PS-01-DM nr. 4117408/14.01.2015, elaborată de Direcția Medicală din Ministerul Afacerilor Interne (*C.R.A.P. Olt, C.R.A.P. Constanța, C.R.A.P. Covasna*). **Avocatul Poporului a recomandat** ca distribuirea tratamentului persoanelor private de libertate să fie făcută numai de către personalul medical, în conformitate cu prevederile procedurii de sistem PS-01-DM nr. 4117408/14.01.2015. Instituțiile vizitate **au răspuns** că în urma recomandării Avocatului

Poporului și în temeiul O.M.A.I. nr. 14/08.03.2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, distribuirea tratamentului persoanelor private de libertate se face exclusiv de către personalul medical, în conformitate și cu prevederile procedurii de sistem PS-01-DM nr. 4117408/14.01.2015 (*C.R.A.P. Olt, C.R.A.P. Constanța*) sau că se încearcă identificarea unor soluții pentru scoaterea la concurs și încadrarea unor posturi de personal medical dedicat pentru Centrul de Reținere și Arestare Preventivă, sau încheierea unor contracte de prestări servicii cu personal medical PFA pentru acoperirea serviciilor în afara orelor de program și sărbătorilor legale, astfel încât să fie asigurată respectarea prevederilor art. 158, alin. 4 din O.M.A.I. nr. 14/2018 (*C.R.A.P. Covasna*); ● în cadrul centrului nu exista un spațiu amenajat în mod corespunzător pentru acordarea consultațiilor medicale (*C.R.A.P. Teleorman*). **Avocatul Poporului a recomandat** amenajarea unui spațiu și dotarea corespunzătoare a acestuia în vederea acordării consultațiilor medicale persoanelor private de libertate. Instituția vizitată **a răspuns** că s-a amenajat și dotat corespunzător un spațiu cu destinația cabinet medical în interiorul centrului, în vederea acordării consultațiilor medicale persoanelor private de libertate; ● asistența medicală a persoanelor custodiate în acest centru putea fi asigurată de personalul medical din cadrul C.R.A.P. nr. 1 București, la solicitare. Conform documentelor prezentate, ultima vizită a unui cadru medical în acest centru era consemnată în anul 2010, motivarea conducerii fiind lipsa solicitărilor (*C.R.A.P. nr. 5 București*). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii Direcției Generale de Poliție a Municipiului București să întreprindă măsurile legale care se impun pentru examinarea posibilității ca un cadru medical să se deplaseze periodic în centru în scopul verificării stării de sănătate a persoanelor custodiate, având în vedere că ultima prezentare a unui cadru medical era consemnată în anul 2010. Instituția vizitată **a răspuns** că referitor la constatările și recomandările formulate pe linia asigurării asistenței medicale, în conformitate cu prevederile art. 136 alin. (4) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, asistența medicală a persoanei private de libertate se asigură de către personalul medico-sanitar cu atribuții în acest sens din cadrul unității medicale a Ministerului Afacerilor Interne. În acest context, o copie a Raportului privind vizita desfășurată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 5 din cadrul Secției 6 Poliție, a fost transmisă Centrului Medical de Diagnostic și Tratament Ambulatoriu „Dr. Nicolae Kretzulescu”, unitate care urma a înainta un răspuns în conformitate cu prevederile Legii nr. 35/1997; ● centrul nu avea în dotare trusă medicală de prim-ajutor (*C.R.A.P. nr. 5 București*). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii Direcției Generale de Poliție a Municipiului București să întreprindă măsurile legale care se impun în vederea achiziționării unei truse medicale de prim-ajutor. Instituția vizitată **a răspuns** că ulterior vizitei reprezentanților instituției Avocatului Poporului, Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 5 a fost dotat cu două truse de acordare a primului ajutor în caz de urgență; ● postul de medic și un post de asistent medical prevăzute în schema de personal pentru acordarea asistenței medicale persoanelor private de libertate custodiate la nivelul centrului, erau vacante (*C.R.A.P. Bacău*). **Avocatul Poporului a recomandat** îmbunătățirea asistenței medicale a persoanelor arestate prin încadrarea de personal medical (medic, asistenți medicali) pe funcțiile vacante. Instituția vizitată **a răspuns** că aspectele privind îmbunătățirea asistenței medicale a persoanelor private de libertate prin încadrarea de personal medical intră în sfera de competență a Centrului Medical Județean Bacău, centrul înaintând o copie a Raportului de vizită către această structură pentru a lua la cunoștință de constatările și recomandările comisiei, precum și pentru dispunerea de măsuri; ● existența unor posturi vacante de medici, lipsa recipientelor pentru colectarea deșeurilor tăietoare-

înțepătoare, identificarea unor medicamente cu termenul de valabilitate expirat, completarea necorespunzătoare a fișelor medicale și a fișelor privind consimțământul informat al persoanelor private de libertate, lipsa afișării programului de consultații al medicului, distribuirea medicamentelor persoanelor private de libertate de către personalul mediu sanitar fără a exista recomandarea medicului menționată în fișa medicală (*C.R.A.P. Ialomița*). **Avocatul Poporului a recomandat** efectuarea demersurilor necesare privind ocuparea posturilor vacante de medici existente la nivelul Inspectoratului de Poliție al Județului Ialomița, afișarea programului de consultații al medicului și informarea persoanelor custodiate în acest sens, achiziționarea unor recipiente destinate colectării deșeurilor tăietoare-înțepătoare, verificarea periodică a termenului de valabilitate a medicamentelor și materialelor sanitare din cabinetul medical și eliminarea corespunzătoare a celor expirate, completarea corespunzătoare a fișelor medicale și a fișelor privind consimțământul informat al persoanelor private de libertate, distribuirea medicamentelor persoanelor private de libertate de către personalul medical numai la recomandarea medicului. Instituția vizitată **a răspuns** că Inspectoratul de Poliție al Județului Ialomița – Centrul de Reținere și Arestare Preventivă își însușește recomandările precizate în Raportul de vizită, în conformitate cu prevederile legale din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventive, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora; ● centrul deținea Autorizație Sanitară de Funcționare, dar aceasta nu era avizată pentru anul în curs. Unitatea fiind în curs de reamenajare, se efectuaseră demersuri pentru reavizarea anuală a acesteia către Direcția Medicală a Ministerului Afacerilor Interne (*C.R.A.P. Constanța*). **Avocatul Poporului a recomandat** urgentarea demersurilor în vederea avizării anuale a Autorizației Sanitare de Funcționare. Instituția vizitată **a răspuns** că avizarea anuală a Autorizației Sanitare de Funcționare a centrului va fi obținută după efectuarea cadastrului inspectoratului de poliție; ● la data vizitei, în cadrul centrului se efectuau lucrări de construcție și amenajare a unei săli de tratament în vederea extinderii spațiului destinat acordării asistenței medicale (*C.R.A.P. Constanța*). **Avocatul Poporului a recomandat** finalizarea lucrărilor de construcție și amenajarea sălii de tratament în vederea extinderii spațiului destinat acordării asistenței medicale. Instituția vizitată **a răspuns** că a fost finalizată amenajarea sălii de tratament; ● asigurarea asistenței medicale în centru numai în cazul solicitărilor persoanelor private de libertate (*C.R.A.P. Constanța*). **Avocatul Poporului a recomandat** analizarea posibilității de asigurare a asistenței medicale în cadrul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Constanța prin delegare de personal medical de la Centrul Medical Județean. Instituția vizitată **a răspuns** că se analizează posibilitatea de asigurare a asistenței medicale în cadrul centrului prin suplimentarea funcțiilor de medic și asistent medical; ● existența anumitor dificultăți în asigurarea serviciilor de medicină dentară (lipsă personal, mijloace de transport insuficiente etc.) (*C.R.A.P. Constanța*). **Avocatul Poporului a recomandat** identificarea unor soluții în vederea asigurării în bune condiții a serviciilor de medicină dentară. Instituția vizitată **a răspuns** că în cadrul Centrului Medical Județean Constanța funcționează două cabinete de medicină dentară, la care au acces atât cadrele MAI din aria de responsabilitate, cât și persoanele custodiate în C.R.A.P. Constanța; ● nu existau întocmite Registrul pentru evidența persoanelor aflate în refuz de hrană și Registrul de evidență al bolnavilor internați în unități sanitare spitalicești. Astfel, aspectele referitoare la evidența persoanelor arestate preventiv/reținute aflate în refuz de hrană sau internate în spital în perioada 2017-2018 nu au putut fi verificate (*C.R.A.P. nr. 1 București*). **Avocatul Poporului a recomandat** întocmirea Registrului pentru evidența persoanelor aflate în refuz de hrană și evidența bolnavilor internați în unități sanitare spitalicești; ● existența unor dificultăți în ceea ce privește internarea în penitenciarele-spital a persoanelor custodiate diagnosticate cu afecțiuni psihice. Astfel, în

centru era custodiată o persoană privată de libertate diagnosticată cu afecțiuni psihice, cu tentative de suicid în antecedente, pentru care medicul centrului solicitase internarea într-un penitenciar-spital cu secție de profil, demers rămas fără rezultat, până la data vizitei (*C.R.A.P. nr. 1 București*). **Avocatul Poporului a recomandat** încheierea unor protocoale de colaborare cu penitenciarele-spital, astfel încât să fie asigurată intervenția terapeutică de specialitate în condiții optime persoanelor private de libertate, în special a celor diagnosticate cu afecțiuni psihice; ● nerespectarea prevederilor legale referitoare la transmiterea notelor de constatare a mărcilor traumatice „de îndată” către unitățile de parchet competente, dispoziții prevăzute în art. 32 alin. (2) din O.M.A.I. nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, fiind constatat faptul că intervalul de transmitere a fost cuprins între 5 ore și cca. 3 luni. Sub acest aspect, **MNP a sesizat Parchetul de pe lângă Tribunalul București. Avocatul Poporului a recomandat** C.R.A.P. nr. 1 București respectarea dispozițiilor prevăzute în art. 32 alin. (2) din O.M.A.I. nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, în sensul de a transmite „de îndată” unității de parchet competente Notele privind constatarea mărcilor traumatice.

Pe parcursul vizitelor efectuate în anul 2017 la care răspunsul din partea instituțiilor vizitate a fost primit în anul 2018 au fost constatate și o serie de deficiențe: ● nu exista un cabinet medical amenajat în cadrul centrului, iar pentru ca persoanele custodiate să beneficieze de asistență medicală constantă și pentru probleme specifice perioadei de arest, ar fi necesară înființarea unui cabinet medical propriu, soluție care de altfel a mai fost propusă cu 2 ani înainte, în 2015, prin Raportul Special al instituției Avocatul Poporului (*C.R.A.P. nr. 3 București*). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii Ministerului Administrației și Internelor și Inspectoratului General al Poliției Române să întreprindă măsurile legale care se impun în vederea înființării unui cabinet medical propriu. În răspunsul primit din partea Inspectoratului General al Poliției Române **s-a menționat** că în cazul Direcției Generale a Poliției Municipiului București, Cabinetul Medical pentru Aresturi din cadrul CMDTA „Dr. Nicolae Kretzulescu” funcționează într-o singură locație, respectiv la sediul SIRAP (Serviciul Independent de Reținere și Arestare Preventivă), iar toate persoanele custodiate la nivelul unității de poliție sunt prezentate pentru efectuarea examenului medical la primire, respectiv a triajului epidemiologic, iar ulterior sunt încarcerate la unul din centre. ● postul de medic prevăzut în schema de personal pentru acordarea asistenței medicale persoanelor private de libertate custodiate la nivelul centrului era vacant, iar medicamentele prescrise de către medic persoanelor private de libertate erau distribuite conform recomandărilor medicului, de către personalul medical sau personalul de serviciu (polițiști), nefiind respectate astfel prevederile Procedurii PS-01-DM elaborată de Direcția Medicală din Ministerul Afacerilor Interne (*C.R.A.P. Vrancea*). **Avocatul Poporului a recomandat** efectuarea demersurilor necesare în vederea îmbunătățirii asistenței medicale a persoanelor arestate prin încadrarea de personal medical (medic, asistenți medicali) pe funcțiile vacante, precum și prin distribuirea tratamentului persoanelor private de libertate numai de către personalul medical, în conformitate cu prevederile Procedurii PS-01-DM elaborată de Direcția Medicală din Ministerul Afacerilor Interne.

Referitor la asistența psihologică în ceea ce privește centrele de reținere și arestare preventivă vizitate în anul 2018, deficiențele constatate au fost următoarele: ● referitor la acordarea asistenței psihologice, **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrului (*C.R.A.P. nr. 5 București*) informarea periodică și încurajarea persoanelor private de libertate

de a solicita servicii de asistență și consiliere psihologică pe perioada custodiei, ținând seama că unele dintre aceste persoane erau custodiate pe o perioadă mare de timp. Unitatea vizitată a **transmis** instituției Avocatul Poporului că la nivelul fiecărei camere de deținere este întocmită o mapă ce conține toate informațiile necesare pentru persoanele private de libertate, cu privire la drepturile și obligațiile ce le revin, incluzând datele de contact și atribuțiile instituției Avocatul Poporului, cât și date și informații cu privire la dreptul de asistență psihologică și religioasă. În cadrul vizitei de verificare a implementării recomandărilor din anul 2018 s-a constatat: camerele centrului dețineau mape cu informare despre regulamentul și drepturile persoanelor arestate. Totodată, în interiorul camerelor și pe pereții holurilor centrului erau afișate adresa instituției Avocatul Poporului, alături de posibilitatea de a solicita consiliere psihologică și consiliere religioasă, astfel că recomandarea a fost implementată; ● **referitor la lipsa unui registru de consiliere, Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrului întocmirea unui registru de consiliere, separat de registrul de scoateri, în care să se menționeze activitatea psihologică, prezența psihologului în cadrul centrului (C.R.A.P. nr. 5 București). Unitatea vizitată a **transmis** instituției Avocatul Poporului că la nivelul centrului a fost înființat, la recomandarea instituției Avocatul Poporului, un registru special în care se consemnează activitatea de consiliere psihologică și cea de consiliere religioasă, registru ce conține rubrici privind tipul activității efectuate (consiliere psihologică sau religioasă), data și intervalul orar în care s-a derulat activitatea în cauză, numele, prenumele și semnătura persoanei private de libertate care a beneficiat de acest drept, precum și o rubrică ce conține numele, prenumele și semnătura persoanei care a efectuat activitatea în cauză; ● **referitor la angajarea unor psihologi cu competențe în specialitatea Psihologie clinică, Avocatul Poporului a recomandat** (C.R.A.P. nr. 5 București, C.R.A.P. nr. 1 București, C.R.A.P. Constanța) efectuarea demersurilor pentru angajarea sau contractarea unor psihologi cu competență profesională psihologie clinică (sau psihoterapie), în funcție de numărul de solicitări și nevoile centrului de reținere și arestare preventivă, care să asigure servicii de consiliere psihologică și psihoterapie persoanelor reținute și arestate preventive, având în vedere că la data vizitei în cadrul Biroului Psihologie ofițerii psihologi erau atestați ca psihologi în domeniul securității și siguranței naționale și nu aveau competențe în a asigura consilierea psihologică a arestatului, ci doar pot furniza asistența psihologică primară. Unitatea vizitată (C.R.A.P. nr. 5 București) a **transmis** instituției Avocatul Poporului că Biroul Psihologie din cadrul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea nr. 213/2004 și a Ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr. 23/2015. Activitatea de asistență psihologică acordată persoanelor aflate în custodia structurilor de reținere și arestare preventivă se desfășoară în conformitate cu Procedura PRO-PS-04 I.G.P.R/BPS, Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor preventive privative de libertate dispuse în cursul procesului penal și în baza Dispoziției Directorului General al D.G.P.M.B. nr. 863/20.09.2017. Activitatea desfășurată presupune acordarea asistenței psihologice primare persoanelor reținute sau arestate preventiv și asigurarea suportului psihologic în vederea adaptării la mediul de arest/deteniune, prin identificarea și ameliorarea stărilor disfuncționale atunci când acestea sunt semnalate. Activitatea respectă normele legale prevăzute de Colegiul Psihologilor (actele normative în vigoare și codul deontologic al profesiei de psiholog). La nivelul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București a fost amenajat un spațiu destinat exclusiv activității de asistență psihologică, respectând normele precizate (existența unui spațiu de 10 m², fotolii de relaxare, canapea, mediu relaxant etc.). Biroul Psihologie este avizat ca punct de lucru al Centrului de Psihosociologie din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, în specialitatea psihologie clinică, dar nu deține specialiști pentru a asigura consiliere

psihologică sau psihoterapie arestaților preventiv, sens în care vor fi efectuate demersuri pentru mărirea schemei de ofițeri psihologi la Biroul Psihologie; formarea de ofițeri psihologi în domeniul consilierii și/sau psihoterapiei în conformitate cu normele Colegiului Psihologilor din România - programe de master/formări acreditate de Colegiul Psihologilor din România; recrutare din sursă externă a unor specialiști deja formați pe domeniul consiliere/psihoterapie; Conducerea DGPMB a menționat că s-a implicat în pregătirea unui psiholog din cadrul biroului pe domeniul psihologiei clinice, că acesta a obținut atestatul de psiholog clinician, care urmează a fi emis de către Colegiul Psihologilor din România (C.R.A.P. I). C.R.A.P. Constanța **a transmis** că se analizează posibilitatea înființării unor posturi de psiholog la nivelul CRAP, cu încadrarea unor specialiști cu competențe în zona psihologiei clinice, precum amenajarea unui cabinet psihologic la nivelul CRAP care să asigure atât suportul logistic desfășurării acestei activități, cât și elemente de siguranță pentru psiholog; ● **referitor la starea de sănătate mintală a persoanelor custodiate** (C.R.A.P. nr. 5 București), **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrului monitorizarea stării de sănătate mintală și a statusului psiho-emoțional a persoanelor aflate cu tratament psihiatric sau cu riscuri identificate în sfera psihologică. Unitatea vizitată **a transmis** instituției Avocatul Poporului că raportul privind vizita desfășurată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 5 a fost prelucrat cu toți polițiștii din cadrul Secției 6 Poliției - C.R.A.P. nr. 5, în vederea respectării recomandărilor formulate; ● **referitor la cabinetul psihologic, Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrului amenajarea unui spațiu special destinat desfășurării activității de asistență psihologică, conform Procedurii privind activitatea de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia structurilor de reținere și arestare preventivă din Poliția Română (C.R.A.P. nr. 1 București, C.R.A.P. Olt, C.R.A.P. Bacău, C.R.A.P. Ialomița). Unitatea vizitată **a transmis** (C.R.A.P. Olt) că, potrivit Procedurii privind activitatea de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia structurilor de reținere și arestare preventivă din Poliția Română (PRO-PS-04-IGPR/BPS), „**Exercitarea actului psihologic e condiționată de respectarea condițiilor de competență profesională, precum și de spațiu, dotare tehnică și metodologică, potrivit actelor normative în vigoare**”. În aceeași procedură se mai precizează „**În scopul bunei desfășurări a activității de asistență psihologică, în fiecare unitate de arest este obligatorie asigurarea unui spațiu cu rol de cabinet psihologic, garantându-se astfel accesul solicitanților la acest tip de serviciu. Exigențele impuse de lege în acest domeniu vizează respectarea standardelor calitative privind mobilierul, protecția împotriva factorilor de mediu perturbatori, precum și asigurarea condițiilor igienico-sanitare corespunzătoare**”. Conform Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, art. 87 alin. (2) „**Exercitarea actului psihologic se realizează în spații special amenajate**, de către psihologii cu drept de liberă practică încadrați în funcții de specialitate în Ministerul Afacerilor Interne”. Șeful C.R.A.P. și șeful I.P.J. Olt au comunicat Inspectoratului General al Poliției Române anterior că „nu există spațiu amenajat și nu s-a identificat un alt spațiu pentru desfășurarea activităților de asistență psihologică a persoanelor private de libertate custodiate”, informând totodată despre necesitatea, în vederea optimizării condițiilor materiale existente, dotării cabinetului medical cu mobilier și accesorii adecvate desfășurării actului psihologic, tehnică de calcul, cameră video de supraveghere, amenajarea încăperii, teste și instrumente psihologice. Unitatea vizitată (C.R.A.P. Olt) **a transmis** că întrucât la data de 16.01.2018 Guvernul României a aprobat prin Memorandum nr. 2331 reactualizarea „Calendarului de măsuri 2018-2024 pentru soluționarea supraaglomerării carcerale și a condițiilor de detenție, în executarea hotărârii-pilot Rezmiveș și alții împotriva

României”, iar prin Planul de investiții detaliat, Planului de resurse umane pentru M.A.I., precum și impactul financiar al acestora, Inspectoratului de Poliție al Județului Olt i s-a stabilit măsura „construire arest suprateran nou”, cu o valoare actualizată a obiectivului – „2.000.000 lei” și termen de finalizare „2023”, iar această recomandare va fi remediată prin construirea acestui obiectiv nou. Până la momentul construirii unui nou centru, activitatea de consiliere psihologică din cadrul Centrului de rețineră și arestare preventive Olt se va desfășura în spațiul în care funcționează biblioteca și un post telefonic. Evidența activităților, precum și documentele în care sunt materializate acestea sunt întocmite prin grija ofițerului psiholog în cadrul biroului repartizat acestuia. Conducerea C.R.A.P. Bacău **a transmis** că pentru amenajarea unui cabinet psihologic este necesară identificarea unui spațiu în cadrul centrului cărui să i se schimbe destinația și care este pretabil pentru o astfel de activitate, măsura urmând a fi luată în cel mai scurt timp posibil. Conducerea C.R.A.P. 1 urmează să răspundă la această recomandare; • **referitor la persoanele vulnerabile custodiate, Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrului (C.R.A.P. Constanța) asigurarea asistenței psihologice persoanelor custodiate, cu prioritate persoanelor vulnerabile, în special minorii, femeile, persoanele cu dizabilități, cu tulburări psihice, cu situație socio-familială deosebită, persoanele consumatoare de droguri sau străinii, printr-o activitate constantă și crescută a ofițerilor psihologi în arest, popularizarea acestei activități psihologice prin afișarea unor informări în camere și în spațiile comune. **Unitatea vizitată a răspuns** că activitatea se desfășoară potrivit O.M.A.I. nr. 23/2015 privind activitatea de psihologie în M.A.I. cu modificările și completările ulterioare, Procedurii PRO-PS-04-IGPR/BPS privind activitatea de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia structurilor de rețineră arestare preventivă din Poliția Română și Regulamentului din 10 martie 2016 de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate. Activitatea desfășurată presupune acordarea asistenței psihologice primare persoanelor reținute sau arestate preventiv și asigurarea suportului psihologic în vederea adaptării la mediul de arest/detențiune, prin identificarea ameliorarea stărilor disfuncționale atunci când acestea sunt semnalate. În raport cu existența unor decalări temporale între momentul întocmirii solicitării de către cel custodiat și efectuarea propriu-zisă a ședinței de asistență psihologică, acestea au la bază pe de o parte, circuitul documentelor prevăzute de actele ce reglementează activitatea, în sensul că Centrul întocmește adresa de solicitare/înaintare a solicitării de asistență, aceasta este ulterior preluată și înregistrată la nivelul Compartimentului Psihologie și, în raport cu activitățile existente se efectuează, în cel mai scurt timp posibil activitatea. În cazul minorilor, consimțământul tutorelui legal este o condiție obligatorie pentru acordarea asistenței psihologice. Există cazuri în care minorii încarcerați nu sunt vizitați de părinți o perioadă mare de timp, aceștia neputând fi asistați psihologic încă de la introducerea în Centru. Această situație necesită reglementări legislative în sensul renunțării la obținerea consimțământului tutorelui, eventual tutorele urmând a fi informat despre asistența psihologică acordată minorului, activitatea urmărind interesul copilului. Un alt aspect care îngreunează acest traseu al documentelor se datorează faptului că, în realitate, cabinetul psihologic nu se află în aceeași clădire cu centrul, cum se menționează în raport, ci într-un sediu al IPJ Constanța situat la peste 7 km distanță. Prezența psihologului la sediul IPJ Constanța nu este zilnică, atât din considerente de ordin temporal, cât al programului activităților derulate, ori logisticii implicate. De asemenea, unitatea vizitată a menționat că psihologul de unitate deține competențe limitate în activitatea desfășurată în centrele de rețineră conferite de atestatul în specializarea psihologie aplicată în domeniul securității naționale, fiind necesare competențe din sfera psihopatologiei psihologiei clinice, atestate corespunzător de organisme abilitate. Atribuțiunile din fișa postului unui psiholog de unitate nu se concentrează exclusiv asupra

persoanelor custodiate la nivelul CRAP, ci dimpotrivă, activitățile cu pondere foarte ridicată numeric extrem de cronofage vizează personalul activ al IPJ Constanța, SRPT Constanța, SPTM Constanța, BCOO Constanța și SCCOPM Constanța, precum și familiile acestora și personalul aflat în rezervă, prin acordarea de asistență psihologică profilactică primară, etc., situație ce nu permite prezența constantă, crescută și proactivă ofițerilor psihologi la nivelul CRAP, astfel că activitățile se efectuează strict la solicitarea scrisă a persoanei reținute și/sau a personalului Centrului, conform procedurilor în vigoare; ● **referitor la fișele de consiliere, Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrului (*C.R.A.P. Constanța*) înregistrarea într-un registru unic a ședințelor de consiliere psihologică de care beneficiază persoanele private de libertate, cu indicarea numelui acestora, precum și întocmirea fișelor de consiliere psihologică în urma fiecărei ședințe de consiliere psihologică care să conțină rubrici despre problematica abordată, metodele și tehnicile de intervenție, constatările, rezultatele, recomandările/concluziile ofițerului psiholog. *Unitatea vizitată a transmis* că la nivelul IPJ Constanta, conform OMAI 23/2015 cu modificările și completările ulterioare există Registrul de Evidență al Actelor Profesionale, unic pentru fiecare psiholog în care sunt menționate individual toate activitățile derulate de psihologul respectiv. Astfel, la nivelul acestui registru unic se regăsesc toate actele psihologice efectuate și totii beneficiarii de servicii: personal aflat în activitate, membrii ai familiilor acestora, personal aflat în rezervă, precum și persoane custodiate de CRAP, care au beneficiat de asistență psihologică. Registrul ce se regăsește la nivelul Compartimentului poate fi consultat în raport cu baza legală anterior menționată; ● **referitor la asigurarea corespunzătoare a asistenței psihologice, Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrului (*C.R.A.P. Bacău*) îmbunătățirea asistenței psihologice a persoanelor arestate prin completarea schemei de personal cu o funcție de psiholog cu competență în psihologie clinică, care să deservească nevoile Centrului de Reținere și Arestare Preventivă. *Unitatea vizitată a transmis* că suplimentarea schemei de personal cu o funcție de psiholog este în atenția conducerii inspectoratului, urmând a se dispune pe baza unei analize în acest sens; ● **referitor la gestionarea comportamentelor agresive din centru, Avocatul Poporului a recomandat conducerii centrului** (*C.R.A.P. Bacău*) intensificarea supravegherii persoanelor custodiate în centru cunoscute ca având comportamente agresive, prin sporirea numărului de activități pe secțiile de deținere. *Unitatea vizitată a transmis* că în scopul prevenirii pe viitor a unor astfel de evenimente agresive, s-a procedat la instruirea lucrătorilor centrului în vederea efectuării cu maximă responsabilitate a activităților de supraveghere a persoanelor private de libertate, în special a celor cu comportamente agresive, și se vor desfășura activități specifice în funcție de particularitatea fiecărui caz în parte; ● **referitor la persoanele minore, Avocatul Poporului a recomandat conducerii centrului** (*C.R.A.P. Ialomița*) acordarea asistenței psihologice tuturor persoanelor minore custodiate în centru, conform prevederilor art. 117 alin. 2 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal. *Unitatea vizitată a transmis* că raportul privind vizita efectuată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Ialomița a fost diseminat tuturor lucrătorilor acestei structuri, ocazie cu care s-a procedat la reprelucrarea legislației incidente în domeniu, punându-se accent pe normele referitoare la acordarea asistenței psihologice tuturor persoanelor minore custodiate în centru, în vederea adaptării la condițiile impuse de mediul privativ de libertate; ● **referitor la încurajarea accesării serviciilor psihologice de către persoanele custodiate**, în vederea prevenirii apariției comportamentelor dezadaptative și facilitării adaptării la mediul carceral, *Avocatul Poporului a recomandat* conducerii centrului (*C.R.A.P. Ialomița, C.R.A.P. Covasna*) asigurarea suportului psihologic corespunzător pentru ameliorarea stărilor disfuncționale atunci când acestea sunt semnalate și soluționarea problemelor psihologice a

persoanelor custodiate conform prevederilor legale, precum și încurajarea persoanelor custodiate de a solicita servicii de asistență psihologică pe perioada încarcerării. Unitatea vizitată **a transmis** că raportul privind vizita efectuată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Ialomița a fost diseminat tuturor lucrătorilor acestei structuri, ocazie cu care s-a procedat la reprelucrarea legislației incidente în domeniu; de asemenea, a fost întocmit Planul de măsuri nr. 43088/5.11.2018, în vederea implementării recomandărilor Avocatului Poporului ca urmare a vizitei din data de 9 iulie 2018. Pentru asistarea persoanelor private de libertate care nu cunosc limba română, C.R.A.P. Covasna propune acordarea consilierii psihologice cu sprijinul unui interpret autorizat, atâta timp cât există un consimțământ informat din partea persoanei pentru prezența acestuia pe durata întregii activități de consiliere psihologică; C.R.A.P. Covasna a transmis că au fost afișate în locuri vizibile (camere, mapa documentară, hol, camera de vizită) afișe cu mesaj specific, concepute la nivelul compartimentului psihologic, cu scopul încurajării persoanelor private de libertate de a solicita servicii de asistență psihologică; • **referitor la refuzul de hrană**, Regulamentul de ordine interioară (C.R.A.P. Covasna) nu precizează aspectul referitor la anunțarea psihologului de unitate. Astfel, potrivit Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, aprobat prin Ordinul al Ministrului Afacerilor Interne nr. 14 din 9 februarie 2018: *Art. 88 (4) Șeful centrului anunță psihologul de unitate cu privire la intrarea persoanei private de libertate în refuz de hrană. (5) Psihologul de unitate acționează prin consiliere individuală pe toată perioada refuzului de hrană, informând persoana privată de libertate despre riscurile continuării acestei forme de protest. Avocatul Poporului a recomandat* conducerii centrului (C.R.A.P. Covasna) modificarea prin completarea secțiunii refuz de hrană din cadrul Regulamentului de ordine interioară cu privire la anunțarea psihologului de unitate și asigurarea consilierii individuale pe toată durata formei de protest. **Instituția a răspuns** că au fost inserate în Regulamentul de Ordine Interioară nr.78971 din 5.09.2018 la capitolul XVIII – Refuzul de hrană, mențiuni referitoare la anunțarea psihologului de unitate și asigurarea consilierii individuale pe toată durata formei de protest; • **referitor la colaborarea cu CPECA**, **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrului (C.R.A.P. Covasna) urgentarea colaborării cu CPECA prin contactarea telefonică/scrisă, astfel încât să nu existe întârzieri în acordare serviciilor de evaluare și consiliere a persoanelor reținute din partea specialiștilor CPECA Covasna. Instituția **a transmis** că se va urgenta colaborarea cu Centrul de Prevenire Evaluare și Consiliere Antidrog Covasna prin contactare telefonică/ scrisă, astfel încât să nu existe întârzieri în acordarea serviciilor de evaluare și consiliere pentru a preveni crearea unor dificultăți pentru echilibrul psiho-emoțional al persoanei private de libertate consumatoare de droguri.

Pe parcursul vizitelor efectuate în anul 2017 la care răspunsul din partea instituțiilor vizitate a fost primit în anul 2018, au fost constatate o serie de deficiențe privind asistența psihologică:

- **nu era amenajat un spațiu cu destinația de cabinet psihologic**, așa cum prevede Procedura privind activitatea de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia structurilor de reținere și arestare preventivă din Poliția Română (PRO-PS-04-IGPR/BPS), la art. IV, alin. 4.1, lit. a, b „În scopul bunei desfășurări a activității de asistență psihologică, în fiecare unitate de arest este obligatorie asigurarea unui spațiu cu rol de cabinet psihologic...” (C.R.A.P. Cluj, C.R.A.P. Vrancea). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrelor asigurarea unui spațiu cu destinația de cabinet psihologic, în conformitate cu prevederile Procedurii privind activitatea de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia

structurilor de reținere și arestare preventivă din Poliția Română. Unitatea vizitată **a transmis** că au fost trasate sarcini, iar raportul a fost trimis Compartimentului Psihologie în vederea remedierii deficiențelor constatate (*C.R.A.P. Vrancea*); • informațiile referitoare la **posibilitatea accesării unor servicii de asistență psihologică nu se regăseau formulate clar în procesul verbal de aducere la cunoștință a drepturilor și obligațiilor** (la capitolul I DREPTURI erau enumerate principalele drepturi de care puteau beneficia persoanele reținute/arestate, dreptul la asistență psihologică nefiind printre acestea), încheiat între conducerea centrului și persoana reținută/arestată, imediat după introducerea acesteia în arest, în concordanță cu prevederile Legii 254/2013, art. 111, alin.(2) „Persoanele aflate în centrele de reținere și arestare preventivă sunt cazate, de regulă, în comun, putând presta muncă, la cerere, în interesul centrului și putând beneficia de asistență psihologică și moral-religioasă, în interiorul centrului, sub pază și supraveghere, în condițiile stabilite prin regulamentul de aplicare a prezentei legi.” (*C.R.A.P. Cluj*). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrului introducerea informațiilor referitoare la posibilitatea accesării serviciilor de asistență psihologică în procesul verbal de aducere la cunoștință a drepturilor și obligațiilor încheiat între conducerea centrului și persoana reținută/arestată, imediat după introducerea acesteia în arest. Unitatea vizitată urmează să răspundă la această recomandare; • **minorii custodiați nu au beneficiat de asistență psihologică**, în conformitate cu prevederile art. 117 alin. (2) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal „Pe timpul executării arestării preventive, minorului i se acordă asistență psihologică, în vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării sale fizice, psihice sau morale.” (*C.R.A.P. Cluj, C.R.A.P. Vrancea*). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrelor acordarea asistenței psihologice tuturor persoanelor minore custodyate în centru, în condițiile legii; (*C.R.A.P. Cluj, C.R.A.P. Vrancea*); Conducerea centrelor urmează să răspundă la recomandarea formulată; • **nu au fost prezentate documente care să ateste exercitarea activității de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia centrului**, invocându-se dreptul la confidențialitate a informațiilor și actelor profesionale, conform prevederilor legislative ale profesiei de psiholog cu drept de liberă practică - Legea nr. 213/2004, a Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, cât și aspectele din descrierea procedurii PRO-PS-04-IGPR/BPS ; din atitudinea psihologilor a reieșit că aceștia **nu dețineau informații despre atribuțiile instituției Avocatul Poporului și a Domeniului privind prevenirea torturii, nu se dorea oferirea de informații despre activitatea desfășurată sau prezentarea registrelor din care să reiasă calitatea serviciilor acordate** (*C.R.A.P. Vrancea*). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii centrului formarea continuă a personalului, motivat de faptul că la data vizitei psihologii cu care s-a discutat nu aveau cunoștințe cu privire la atribuțiile instituției Avocatul Poporului – Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

• **Alte aspecte:** • din verificarea documentelor privind cazarea în centru a rezultat faptul că **5 persoane minore** din cele 7 custodyate în anul 2018 **au fost cazate** pe o perioadă de timp mai scurtă sau mai lungă în camere **împreună cu persoane majore**. (*C.R.A.P. Ialomița*). **Avocatul Poporului a emis o recomandare** conducerii C.R.A.P. Ialomița să întreprindă măsurile legale care se impun pentru respectarea prevederilor art. 256 alin. (1) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, conform căruia „Cazarea persoanelor private de libertate se realizează, de regulă, în comun, cu respectarea strictă a principiului separării femeilor de bărbați și a tinerilor de ceilalți majori”. Unitatea vizitată **a transmis** că Raportul privind vizita efectuată la *C.R.A.P. Ialomița* a fost diseminat

tuturor lucrătorilor acestei structuri, procedându-se la reprelucrarea legislației incidente în domeniu, punându-se accent pe normele referitoare la cazarea persoanelor private, cu respectarea strictă a principiului separării femeilor de bărbați și a tinerilor de ceilalți majori, conform prevederilor art. 256 alin. (1) din Hotărârea nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 și a fost întocmit un plan de măsuri pentru implementarea recomandărilor Avocatului Poporului; ● din verificarea în mod aleatoriu a registrelor întocmite, s-a constatat că unele nu erau completate corespunzător (registru de evidență a perchezițiilor camerelor de deținere, nu rezulta scopul fiecărei percheziții, tabelul perchezițiilor efectuate în 2018 nu preciza intervalul orar al acțiunii, nu era completată rubrica observații/concluzii iar semnătura oficialului responsabil era uneori ignorată, nu existau evidențe privind percheziția sumară la intrarea și ieșirea persoanelor private de libertate și a percheziției bagajelor acestora, nu erau înregistrate petiții și cereri de audiență, corespondența primită/trimisă de persoanele private de libertate și nu era evidențiată utilizarea mijloacelor de imobilizare). Incomplete și fără anexe justificative au fost și următoarele registre: registrul de evidență vizite/pachete/sume de bani, registrul de evidență scoatere la curtea de plimbare, registrul scoaterii/intrării din/în centru, registrul de primire și punere în libertate/transferul, registrul de evidență alfabetică a persoanelor private de libertate. **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii C.R.A.P. Ialomița completarea corespunzătoare a tuturor registrelor înființate la nivelul centrului (inclusiv Registrul de evidență a perchezițiilor camerelor de deținere și Tabelul privind perchezițiile efectuate în anul 2018), evidențierea tuturor perchezițiilor sumare la intrarea sau ieșirea persoanelor private de libertate și a percheziției bagajelor acestora, înregistrarea în totalitate a petițiilor și cererilor de audiență cât și a corespondenței primite sau trimise de persoanele private de libertate, precum și consemnarea utilizării mijloacelor de imobilizare. Conducerea C.R.A.P. Ialomița **a comunicat** că Raportul privind vizita efectuată la C.R.A.P. Ialomița a fost diseminat tuturor lucrătorilor acestei structuri, procedându-se la reprelucrarea legislației incidente în domeniu, punându-se accent pe modul de completare a registrelor existente la nivelul centrului, conform prevederilor art. 70 alin. (3) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora; ● perchezițiile corporale amănunțite aveau loc în camera șefului de tură (cameră dotată cu sistem de supraveghere video) (C.R.A.P. Constanța), nefiind respectate prevederile art. 35 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, aprobat prin Ordinul nr. 14/2018 („percheziția corporală amănunțită se execută în spații special amenajate nesupravegheate video, de către un polițist de același sex cu persoana percheziționată în condiții care să nu lezeze demnitatea persoanei private de libertate și cu respectarea dreptului acesteia la viața intimă”). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii C.R.A.P. Constanța executarea perchezițiilor corporale amănunțite în condiții care să respecte dreptul la intimitate al persoanelor custodiate, în spații care să fie astfel amenajate încât să nu permită observarea percheziției de către personalul neimplicat în percheziție și nici surprinderea acesteia pe camerele video. Conducerea C.R.A.P. Constanța **a răspuns** că perchezițiile corporale amănunțite sunt executate cu respectarea dreptului la intimitate a persoanelor custodiate, în camera de schimb, fiind un spațiu delimitat de o perdea mată; ● la avizier erau afișate numărul de telefon al Baroului București și numele judecătorului de supraveghere a privării de libertate, însă nu erau menționate și alte coordonate de contact (denumire, număr de telefon, adresă etc.) ale altor autorități publice, instituții publice, organe judiciare etc., care ar fi putut fi necesare persoanelor custodiate în situația în care acestea, în baza dreptului de petiționare, ar fi dorit să adreseze cereri, reclamații și sesizări pentru apărarea drepturilor lor. De

asemenea, nici în mapele de cameră ale persoanelor custodiate de unitatea de poliție vizitată nu se regăsea o listă cu coordonate de contact ale altor autorități publice, instituții publice, organe judiciare ș.a. (*C.R.A.P. nr. 3 București*). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii C.R.A.P. nr. 3 București afișarea la avizierul C.R.A.P. nr. 3 București a coordonatelor de contact - denumire, număr de telefon, adresă etc. - ale altor autorități publice, instituții publice, organe judiciare etc. Deoarece **conducerea C.R.A.P. nr. 3 București nu a răspuns la recomandarea formulată, a fost sesizată autoritatea ierarhic superioară (Ministerul Afacerilor Interne). Conducerea Inspectoratului General al Poliției Române (I.G.P.) a transmis** că la avizierul centrului au fost afișate și datele de contact ale altor instituții publice/organe judiciare pentru asigurarea accesului persoanelor private de libertate în mod corespunzător la organe/instituții publice, precum și în vederea asigurării dreptului de petiționare; ● C.R.A.P. nr. 3 București dispunea de o cutie poștală, care era amplasată pe hol, în afara sectorului de deținere, fapt ce împiedica persoanele private de libertate să-și exercite nestingherit dreptul la petiționare și corespondență, fiind într-un fel „dependente” de personalul angajat al unității de poliție, care putea depune sau nu corespondența/petiția acestora la cutia poștală (*C.R.A.P. nr. 3 București*). **Avocatul Poporului a recomandat** conducerii C.R.A.P. nr. 3 București amplasarea cutiei poștale în interiorul sectorului de deținere, astfel încât persoanele private de libertate să-și exercite nestingherit dreptul de petiționare și dreptul la corespondență, dat fiind faptul că la data vizitei aceasta era amplasată pe hol, în afara sectorului de deținere. Deoarece **conducerea C.R.A.P. nr. 3 București nu a răspuns la recomandarea formulată, a fost sesizată autoritatea ierarhic superioară (Ministerul Afacerilor Interne). Conducerea Inspectoratului General al Poliției Române (I.G.P.R.) a transmis** că a fost amplasată o cutie poștală în interiorul sectorului de deținere.

► De asemenea, în cursul anului 2018, **în temeiul art. 47 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată**, potrivit căruia „*Avocatul Poporului are obligația de a sesiza de îndată organele judiciare atunci când, în exercitarea atribuțiilor sale, constată existența unor indicii privind săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală*”, a sesizat organele de urmărire penală, vizând cazuri din locuri de detenție vizitate.

● urmare a vizitei efectuate la **C.R.A.P. Teleorman**, echipa de vizită a Domeniului privind prevenirea torturii a luat la cunoștință despre faptul că în cursul anului 2017 a fost înregistrată prezența unor semne de violență corporală într-un număr de **8 cazuri**, iar în anul 2018, până la momentul efectuării vizitei, **în 5 cazuri**. Acestea au fost consemnate în evidențele medicale și în procesele-verbale întocmite la încarcerare, sub semnătura persoanei private de libertate. În 5 cazuri, persoanele au declarat că au fost agresate de către organele de poliție în cursul arestării. În două cazuri persoanele nu au prezentat urme de violență, conform proceselor-verbale puse la dispoziție. **Pentru celelalte 3 cazuri, conform proceselor-verbale de percheziție corporală la introducerea în centrul de reținere și arestare preventivă, persoanele au declarat că au fost agresate de organele de poliție.** Conform mențiunilor din aceste procese-verbale au fost constatate semne de violență (echimoze - ochi, nas, umăr, zona lombară, genunchi; escoriații - cot, picior; peteșii - brațe, zona toracală; contuzie). Potrivit afirmațiilor persoanelor arestate preventiv, semnele de violență au provenit: într-un caz din loviturile aplicate cu pumnii, palmele și bastonul de cauciuc de către polițiști; într-un alt caz de la lucrători din cadrul poliției cu ocazia încătușării; în altă situație de la lucrători din cadrul Poliției. Urmare a constatării semnelor de violență, a fost sesizat Parchetul de pe lângă Tribunalul Teleorman. Din discuțiile purtate cu personalul medical din cadrul unității vizitate și conform documentelor prezentate, semnele de violență au fost consemnate în evidențele medicale și în procesele-verbale întocmite la încarcerare, sub semnătura persoanei private de

libertate, „fiind întreprinse demersurile legale, un exemplar al procesului verbal întocmit la încarcerare fiind trimis Parchetului”.

Avocatul Poporului s-a adresat Parchetului de pe lângă Tribunalul Teleorman, solicitând informații referitoare la soluțiile dispuse în legătură cu persoanele private de libertate care au susținut că au fost agresate fizic de către organele de poliție. **Parchetul de pe lângă Tribunalul Teleorman a răspuns** la solicitare, precizând că pe rolul Parchetului de pe lângă Tribunalul Teleorman nu sunt înregistrate dosare penale privind infracțiunile de purtare abuzivă, cercetare abuzivă, supunerea la rele tratamente și tortură, care să fi fost formulate împotriva unor agenți de poliție de către persoane private de libertate în baza unor mandate de arestare, emise în condițiile legii de către judecător. Demersurile vor continua în vederea identificării transmițerii Notelor de constatare a mărcilor traumatice de către centrul de rețineră și arestare preventivă, cât și a soluției dispuse în legătură cu acestea, de către organele de urmărire penală.

- Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a efectuat o vizită la Centrul de Rețineră și Arestare Preventivă al I.P.J. Constanța, ocazie cu care s-a constatat că zece persoane private de libertate au prezentat leziuni traumatice (escoriații, echimoze, hematoame, tumefacții, plagă), produse anterior procesului de încarcerare, notele de constatare întocmite de personalul medical fiind transmise organelor de urmărire penală, respectiv Parchetului de pe lângă Tribunalul Constanța și Parchetului de pe lângă Judecătoria Constanța.

În urma vizitei efectuate, instituția Avocatul Poporului a solicitat Parchetului de pe lângă Tribunalul Constanța și Parchetului de pe lângă Judecătoria Constanța informații cu privire la soluțiile dispuse în aceste cazuri. Într-un caz, Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța ne-a comunicat că, din verificările efectuate, nu a fost întocmită notă privind constatarea mărcilor traumatice care să fi fost înaintată unității de parchet. Persoana privată de libertate, prin rechizitoriu, a fost trimisă în judecată pentru comiterea infracțiunii de omor prevăzută de art. 188 alin. (1) Cod penal, iar leziunea suferită a fost avută în vedere la soluționarea cauzei, întrucât persoana privată de libertate a declarat pe parcursul urmăririi penale faptul că a fost înjunghiată de victima infracțiunii de omor, prin același rechizitoriu dispunându-se clasarea cauzei pentru săvârșirea infracțiunii de loviri sau alte violențe prevăzute de art. 193 alin. (2) Cod penal. Într-un alt caz, Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța ne-a comunicat că nota privind constatarea mărcilor traumatice a fost comunicată la data de 07.05.2018 unității de parchet, în referire la dosarul penal, în care se efectuau cercetări față de persoana privată de libertate pentru comiterea infracțiunii de tentativă de omor prevăzută de art. 32 alin. (1) Cod penal raportat la art. 188 Cod penal. Pe parcursul cercetărilor, persoana privată de libertate a susținut în mod constant faptul că leziunile suferite, au fost provocate de persoana vătămată, care a agresat-o fizic, din materialul probator rezultând că susținerile sale nu se confirmă. În cauză a fost întocmit rechizitoriu, cu mențiunea că persoana privată de libertate nu a formulat plângere penală pentru comiterea infracțiunii de loviri sau alte violențe prevăzută de art. 193 Cod penal. Cu privire la celelalte cazuri, Parchetul de pe lângă Judecătoria Constanța ne-a solicitat informații suplimentare în vederea identificării dosarelor penale.

► ***Cu privire la sesizarea autorităților ierarhic superioare:***

- ***Față de faptul că nu s-a primit răspuns la recomandările către Ministerul Afacerilor Interne și Centrul de Rețineră și Arestare Preventivă nr. 3 din cadrul Secției 4 Poliție București, reprezentanții instituției Avocatul Poporului au sesizat Ministerul Afacerilor Interne cu o adresă pentru examinarea situației create.***

Conducerea Inspectoratului General al Poliției Române a transmis, prin adresa înregistrată la instituția Avocatul Poporului, răspunsul la Recomandările formulate de Avocatul Poporului prin raportul de vizită.

Față de răspunsurile transmise de Inspectoratul General al Poliției Române la două recomandări, instituția Avocatul Poporului s-a adresat din nou Ministerului Afacerilor Interne solicitând reexaminarea situației și informarea instituției Avocatul Poporului.

*Răspunsul conducerii I.G.P.R. la prima Recomandare a Avocatului Poporului, privind demersuri pentru înființarea unui cabinet medical propriu (ca în penitenciare): „...în cazul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București (D.G.P.M.B.), Cabinetul Medical pentru Aresturi din cadrul C.M.D.T.A. „Dr. Nicolae Kretzulescu” **funcționează într-o singură locație**, respectiv la sediul S.I.R.A.P. (Serviciul Independent de Reținere și Arestare Preventivă), iar toate persoanele custodiate la nivelul unității de poliție sunt prezentate ... pentru efectuarea examenului medical la primire, respectiv a triajului epidemiologic, iar ulterior sunt încarcerate la unul din centre ... . În situația în care persoana privată de libertate prezintă un risc epidemiologic sau este consumatoare de droguri, este încadrată într-un grad de handicap, situația este comunicată ofițerului de serviciu de către personalul medical, iar persoana în cauză se încarcerează în C.R.A.P. nr. 1, unde funcționează Cabinetul Medical pentru Aresturi din cadrul CMDTA „Dr. Nicolae Kretzulescu”. **Conducerea I.G.P. a mai precizat** și că „centrele de reținere și arestare preventivă nr. 2-11 din subordinea D.G.P.M.B. nu îndeplinesc la momentul actual condițiile prevăzute de legislația în vigoare pentru amenajarea și autorizarea sanitară de funcționare a unui cabinet medical, acordarea asistenței medicale ... în condiții de confidențialitate și respectare a drepturilor persoanelor private de libertate putând fi efectuată doar într-un spațiu special amenajat, conform legislației incidente”. În sprijinul celor de mai sus, inspectorul general al IGP a invocat și dispozițiile referitoare la organizarea centrelor de reținere și arestare preventivă, organizarea sectorului de cazare a persoanelor private de libertate și cadrul de realizare a asistenței medicale, a tratamentului și îngrijirilor, dispoziții prevăzute în art. 231 alin. (3), art. 232 alin (2) și art. 232 alin (7) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal din 10.03.2016, **concluzionând că „legislația nu impune existența unui spațiu cu destinația „cabinet medical” la nivelul fiecărui centru de reținere și arestare preventivă”**.*

Astfel, conform art. 71 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 254/2013, „**dreptul la asistență medicală, tratament și îngrijiri al persoanelor condamnate este garantat**”. **Dreptul la asistență medicală include intervenția medicală, asistența medicală primară, asistența medicală de urgență și asistența medicală de specialitate**”. **Asistența medicală, tratamentul și îngrijirile în penitenciare se asigură, cu personal calificat, în mod gratuit, potrivit legii, la cerere sau ori de câte ori este necesar**”. Or, **art. 71** alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 254/2013, **se regăsește în Titlul III, Cap. V din Lege, fiind aplicabil și centrelor de reținere și arestare preventivă!** Prin urmare, din prevederile legale antecitate, rezultă indubitabil **obligația conducerilor centrelor de reținere și arestare preventivă de a asigura persoanelor private de libertate asistența medicală primară, asistența medicală de urgență și asistența medicală de specialitate** la cererea acestora sau ori de câte ori este necesar.

La data efectuării vizitei nu se putea asigura asistența medicală (primară, de urgență și de specialitate) persoanelor private de libertate, la cererea acestora sau ori de câte ori era necesar, întrucât nu exista un cabinet medical în cadrul Centrului de reținere și arestare preventivă nr. 3 din incinta Secției 4 Poliție București.

Legea nr. 254/2013 este un act normativ cu forță juridică superioară Regulamentului, care este un act subsecvent. În plus, dreptul la ocrotirea sănătății este garantat și de Constituția României, prin art. 34.

Răspunsul conducerii I.G.P.R. la a doua Recomandare a Avocatului Poporului privind angajarea part-time a unui interpret în funcție de necesitățile lingvistice ale persoanelor cu cetățenie străină aflate în custodia centrului vizitat: „...*legislația în domeniu nu prevede obligativitatea asigurării unui interpret pe perioada custodierii persoanelor private de libertate ... obligativitatea asigurării unui interpret se regăsește în dispozițiile art. 105² din Codul de Procedură Penală, însă acestea vizează audierea persoanelor în cadrul procesului penal*”. În cadrul acestui răspuns, conducerea I.G.P.R. s-a prevalat și de noile prevederi ale Ordinului nr. 14/2018, respectiv ale art. 26 alin. (5) și art. 38 alin. (4), precizând că ”la nivelul I.G.P. s-au dispus măsuri pentru traducerea broșurilor prin care i se aduc la cunoștință persoanei private de libertate drepturile, obligațiile și interdicțiile pe perioada custodierii în centru, astfel încât la primirea în centrul de reținere și arestare preventivă persoanei să-i fie înmănat un document care cuprinde aceste informații, redactat după caz, în limba pe care o cunoștea sau într-o limbă de circulație internațională”.

Pentru acuratețe, redăm mai jos, articolele menționate:

► **Art. 26 alin. (5)** din Regulamentul aprobat prin Ordinul nr. 14/2018 se regăsește la **Secțiunea a 2-a, Examenul medical al persoanelor private de libertate la primirea în centru** și stipulează următoarele: *”Dacă persoana privată de libertate nu vorbește sau nu înțelege limba română, informațiile i se aduc la cunoștință în limba maternă ori în una din limbile de circulație internațională, prin intermediul unei persoane care poate comunica cu persoana sau prin înmânarea unui document care cuprinde aceste informații, redactat, după caz, în limba pe care o cunoaște sau într-o limbă de circulație internațională, inclusiv declarația pe proprie răspundere privind starea sa de sănătate și consimțământul informat”*.

► **Art. 38 alin. (4)** din același act normativ se regăsește la **Secțiunea a 4-a – Confirmarea comunicării despre prezența în centru, informarea inițială cu privire la drepturi, obligații și interdicții, recompense, abateri și sancțiuni disciplinare și interviuarea persoanei**, și prevede următoarele: *„În cazul persoanelor private de libertate care nu vorbesc sau nu înțeleg limba română, nu se pot exprima ori au deficiențe de comunicare, informarea se realizează prin intermediul unei persoane care poate comunica cu aceasta sau prin înmânarea unui document care cuprinde aceste informații, redactat, după caz, în limba pe care o cunoștea sau într-o limbă de circulație internațională”*.

Din interpretarea dispozițiilor legale menționate anterior, rezultă că **informarea** persoanelor care nu vorbesc sau nu înțeleg limba română, nu se pot exprima ori au deficiențe de comunicare **se realizează în mai multe situații decât cele precizate de conducerea I.G.P.R. în răspuns** (respectiv numai examenul medical la primirea în centru și informarea cu privire la drepturi, obligații și interdicții)! Spre pildă: • informarea unui terț cu privire la starea de reținere/arestare a persoanei respective, • recompense, abateri și sancțiuni disciplinare, precum și • interviuarea persoanei custodiate.

În adresa formulată către Ministerul Afacerilor Interne am mai precizat că ne menținem punctul de vedere cu privire la cele două Recomandări ale Avocatului Poporului, și totodată, am supus atenției *reexaminarea* celor prezentate sub aspectul unor modificări legislative privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, pentru asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate și pentru asigurarea unui interpret în funcție de necesitățile lingvistice ale persoanelor private de libertate cu cetățenie străină.

Propuneri legislative:

- asigurarea asistenței medicale prin înființarea cabinetelor proprii în centrele de reținere și arestare preventivă;
- asigurarea unui interpret în funcție de necesitățile lingvistice ale persoanelor private de libertate cu cetățenie străină;
- analizarea și completarea art. 247 din Hotărârea Guvernului nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, în sensul suplimentării numărului de vizite pentru persoanele de sex feminin, care au și alăptează copii minori și care execută o măsură privativă de libertate în centrele de reținere și arestare preventivă din subordinea Ministerului Afacerilor Interne;
- încheierea unor protocoale de colaborare cu penitenciarele-spital, astfel încât să fie asigurată intervenția terapeutică de specialitate în condiții optime pentru persoanele private de libertate, în special a celor diagnosticate cu afecțiuni psihice.
- angajarea sau contractarea unor psihologi cu competență profesională psihologie clinică (sau psihoterapie), care să asigure servicii de consiliere psihologică și psihoterapie persoanelor reținute și arestate preventive.

6. Penitenciare

Penitenciarele sunt servicii publice specializate ale căror principale atribuții sunt custodierea persoanelor private de libertate în timpul executării pedepselor și formarea unei atitudini sociale adecvate pentru adaptarea și integrarea la o viață normală în societate, după liberare.

Privarea de libertate trebuie să se realizeze cu asigurarea respectării demnității umane, ocrotirea sănătății, asigurarea dezvoltării abilităților folositoare pentru reintegrarea în societate, fără depășirea nivelului suferinței detenției. Deținuții își pierd libertatea dar nu trebuie să-și piardă demnitatea.

Respectarea demnității deținuților ca persoane umane trebuie să reprezinte valoarea etică de bază pentru persoanele responsabile de locurile de detenție și cei care lucrează în cadrul acestora, precum și pentru organele care efectuează vizitele și care sunt împuternicite cu funcția de supraveghere. Acest principiu de bază este stipulat în mod clar în art. 10 al Pactului internațional privind drepturile civile și politice „**Orice persoană privată de libertate va fi tratată cu umanitate și cu respectarea demnității inerente persoanei umane**” (*Asociația pentru prevenirea torturii, Ghid practic, Monitorizarea locurilor de detenție*).

Măsurile privative de libertate presupun pentru deținuți anumite inconveniente. Cu toate acestea, **privarea de libertate nu duce la pierderea drepturilor conferite de Convenția Europeană a Drepturilor Omului**. În acest context, art. 3 din Convenție, care prevede că „**Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante**”, impune autorităților obligația de a asigura deținuților condiții cu respectarea demnității umane, precum și de a se asigura că modalitatea de executare nu supune persoana unor suferințe sau încercări de o intensitate care să depășească nivelul rezonabil inerent detenției. Totodată, sănătatea deținuților trebuie asigurată într-o manieră adecvată.

Actele normative care reglementează activitatea acestui loc de detenție sunt următoarele: ● Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și

completările ulterioare • Legea nr.169/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal • Hotărârea Guvernului nr. 157/2016 privind Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 • Hotărârea Guvernului nr. 756/2016 privind organizarea, funcționarea și atribuțiile Administrației Naționale a Penitenciarelor și pentru modificarea H.G. nr. 652/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției • Ordinul Ministrului Justiției nr. 160/C/2018 din 8 ianuarie 2018 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Administrației Naționale a Penitenciarelor; • Ordinul Ministrului Justiției nr. 2724/C/2018 din 10 iulie 2018 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a penitenciarelor, Ordinul nr.1676/C/2010 al ministrului justiției pentru aprobarea Regulamentului privind siguranța locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor modificat prin Ordinul ministrului justiției nr.2772/C/2017 • Deciziile nr. 550/2011 și nr. 507/2012 ale Directorului General al Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare penitenciare și penitenciare spital, cu modificările și completările ulterioare • Ordinul Ministrului Justiției nr. 3936/2017 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea centrelor educative și a centrelor de detenție din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor • Ordinul nr.2890/C din 27 octombrie 2017 al ministrului justiției pentru aprobarea Normelor de echipare și a duratei de folosință a ținutei asigurate de administrația locului de deținere persoanelor private de libertate • Ordinul nr. 2772/C din 17 octombrie 2017 al Ministrului Justiției pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate • Ordinul nr.3146/C din 8 august 2018 al Ministrului Justiției pentru aprobarea valorilor financiare ale normelor de hrană ale persoanelor private de libertate; • Ordinul nr.1322/C din 25 aprilie 2017 al ministrului justiției pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților și programelor educative, de asistență psihologică și asistență socială din locurile de deținere aflate în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor; • Ordinul nr. 429/C/2012 al Ministrului Justiției privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor.

În România, sistemul penitenciar se confruntă cu dificultăți printre care supraaglomerarea, condițiile necorespunzătoare de cazare sau deficitul de personal. **În ultimii ani au fost înregistrate îmbunătățiri ale condițiilor de detenție, precum și măsuri de creștere și modernizare a capacității de cazare.**

Astfel, în anul 2018 Ministerul Justiției a publicat *Calendarul de măsuri 2018 – 2024 pentru soluționarea supra-aglomerării carcerale și a condițiilor de detenție, în executarea hotărârii-pilot Rezmives și alții împotriva României, pronunțată de CEDO la 25 aprilie 2017*, cu măsuri ce urmează să fie avute în vedere pentru executarea hotărârii pilot. Potrivit hotărârii pilot din 25 aprilie 2017, măsurile așteptate din partea României vor fi structurate pe două paliere, astfel:

i. măsuri de natură administrativă, prin care să se reducă supra-aglomerarea și să se îmbunătățească condițiile materiale de detenție

ii. măsuri de natură legislativă care să asigure un recurs eficient pentru vătămarea suferită, de natura recursului preventiv și a recursului compensatoriu specific.

Potrivit Ministerului Justiției, măsurile de natură administrativă au scopul de a reduce supraaglomerarea prin crearea unui număr de 439 locuri noi de cazare și construirea a două noi penitenciare, cu termen de finalizare anul 2021, care să cuprindă locuri noi de cazare după cum urmează: 875 locuri în perioada 2016-2017, 7520 locuri în perioada 2018-2020 și 2500 locuri în perioada 2021-2023.

Măsurile de natură legislativă au vizat: elaborarea Hotărârii Guvernului privind transmiterea unor imobile aflate în domeniul public al statului din administrarea Ministerului Apărării Naționale în administrarea Administrației Naționale a Penitenciarelor, destinate utilizării ca spații de cazare pentru deținuți; publicarea Legii nr. 169/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 care prevede un mecanism compensatoriu pentru deținuții cazați în condiții necorespunzătoare de detenție în sensul reducerii pedepsei ca măsură generală de degrevare a penitenciarelor; măsuri de investiții în infrastructura penitenciară în cadrul Programului “Justiție” finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian 2014-2021 prin care vor fi create minim 1420 noi locuri de cazare.

De subliniat că în cuprinsul **Calendarului publicat de Ministerul Justiției au fost menționate vizitele Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție și Raportul Special privind condițiile de detenție din penitenciare și centre de reținere și arestare preventivă, factori determinați în respectarea demnității umane și a drepturilor persoanelor private de libertate (2015).**

Totodată, cu referire la ocuparea unor posturi vacante, Directorul General al Administrației Naționale a Penitenciarelor a informat instituția Avocatul Poporului că, prin Hotărârea de Guvern nr. 893 din 14.12.2017 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 652/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, **posturile prevăzute în cadrul sistemului administrației penitenciare au fost suplinite cu 1000.** Posturile suplimentare au fost distribuite în mod obiectiv bazându-se pe diferența dintre statul de organizare aflat în vigoare și statul de organizare optim rezultat din aplicarea standardelor de personal, către unitățile cu cel mai mare deficit de posturi prevăzute, fiind ridicate la un procent de 78% din necesarul optim. **Cu privire la investiții, Administrația Națională a Penitenciarelor a alocat fonduri în 2018 pentru modernizarea mai multor unități penitenciare, spre exemplu pentru 486 de locuri de cazare la Penitenciarul Constanța Poarta Albă.**

a) Pentru îndeplinirea atribuțiilor specifice de Mecanism național de prevenire a torturii în locurile de detenție, în sensul Legii nr. 109/2009 prin care România a ratificat Protocolul opțional, adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984, **Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului a continuat și în anul 2018 să efectueze vizite la unitățile penitenciare.**

În acest sens, **în anul 2018, au fost efectuate un număr de 9 vizite** inopinate la următoarele locuri de detenție: Centrul Educativ Buziaș, județul Timiș, Penitenciarul Drobeta Turnu Severin-Secția Exterioară Vânjuleț, județul Mehedinți, Penitenciarul Slobozia, județul Ialomița, Penitenciarul Mărgineni, județul Dâmbovița, Penitenciarul București – Rahova, Secția Exterioară Cluj-Napoca a Penitenciarului Gherla, județul Cluj, Penitenciarul Focșani, județul Focșani, Penitenciarul Craiova-Secția Exterioară Ișalnița, județul Dolj și la Penitenciarul Botoșani, județul Botoșani. Din numărul total de vizite efectuate, următoarele două vizite au avut ca obiectiv verificarea implementării recomandărilor formulate urmare vizitelor din anul 2017: Penitenciarul Mărgineni, Penitenciarul Focșani.

Menționăm principalele aspecte sesizate în cadrul activității de monitorizare efectuate în penitenciare, cuprinse în cadrul rapoartelor de vizită întocmite în cursul anului 2018.

*Au fost avute în vedere și rapoartele întocmite în anul 2018 urmare a vizitelor efectuate în cursul anului 2017, în următoarele unități: Penitenciarul Jilava, Penitenciarul Craiova.

Totodată, în cursul anului 2018, au fost finalizate o serie de demersuri ca urmare a vizitelor efectuate în anul 2017. În acest sens, au fost primite răspunsuri de la următoarele 8 unități penitenciare, după cum urmează: Penitenciarul Craiova, Penitenciarul Mărgineni (vizita tematică), Penitenciarul Spital București-Rahova (vizită tematică), Penitenciarul Oradea, Penitenciarul București Jilava (vizită tematică), Penitenciarul Iași, Penitenciarul Bacău și Penitenciarul Focșani.

În cazul unor penitenciare vizitate au fost trimise adrese cu recomandări către autoritatea ierarhic superioară, respectiv Administrația Națională a Penitenciarelor și Ministerul Justiției. În alte situații au fost sesizate organele de urmărire penală (ex. Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași).

Pe parcursul efectuării vizitelor în penitenciare au fost constatate **aspecte pozitive**, dintre care amintim:

- amenajarea camerei „Tata și Copilul” destinată întâlnirilor taților cu copiii lor cu vârste de până la 12 ani dotată cu fotolii, jucării pentru copii, scaune mici, măsuță, pictură pe perete (*Penitenciarul Mărgineni*);
- acordarea permisiunii de ieșire din penitenciar pe motiv umanitar (deces) în 12 cazuri (2017) și 6 cazuri în cursul anului 2018 până la data vizitei (*Penitenciarul Drobeta Turnu-Severin, Secția exterioară Vânjuleț*);
- respectarea circuitelor de sterilizare și distrugere a materialelor contaminate, precum și de securizare și depozitare a materialelor tăietor – înțepătoare
- serviciul medical al penitenciarului dispunea de ambulanță proprie
- cabinetul medical avea registru de consemnare a existenței mărcilor traumatice sau a semnelor fizice de rele tratamente/abuzuri sau tortură (*Penitenciarul București Jilava*);
- persoanele private de libertate dependente de droguri beneficiau de tratament de substituție cu metadonă, iar 19 tineri foști consumatori de droguri erau beneficiari ai proiectului „Comunitatea terapeutică” fiind cazați separați, niciunul nu fusese sancționat disciplinar (*Penitenciarul București Jilava*);
- personalul medical, cu avizul conducerii centrului, a sesizat organele de cercetare penală în 10 cazuri (7 în anul 2017 și 3 în anul 2018) cu privire la posibile fapte de loviri, violențe și agresiuni sexuale (viol). În 9 cazuri persoanele vătămate au solicitat și au fost prezentate în vederea examinării medico-legale (*Centrul Educativ Buziaș*);
- hotărârile comisiei de disciplină privind aplicarea sancțiunii izolării fuseseră comunicate persoanelor sancționate sub semnătură, de către secretarul comisiei de disciplină, cu menționarea căii de atac existente și a termenului de exercitare a acesteia. Niciuna dintre persoanele private de libertate sancționate disciplinar cu izolarea nu a formulat plângere împotriva hotărârii comisiei de disciplină prin care a fost aplicată această sancțiune. (*Penitenciarul Mărgineni*).

În cadrul activității de monitorizare, echipele de vizită ale Domeniului de prevenire a torturii au constatat o serie de **deficiențe**. Pentru remedierea lor, Avocatul Poporului a formulat recomandări către conducerea unităților vizitate, prin intermediul rapoartelor de vizită.

Au transmis răspunsuri până la momentul redactării prezentului raport, următoarele unități vizitate: Centrul Educativ Buziaș, Penitenciarul Mărgineni, Penitenciarul Jilava, Penitenciar Drobeta Turnu-Severin – Secția Exterioară Vânjuleț, Penitenciarul Gherla – Secția Exterioară Cluj-Napoca.

Reținem, în continuare, dintre *deficiențele* constatate, *recomandările formulate* și *răspunsurile primite*:

Referitor la aspectele juridice: ● nu existau reguli speciale de efectuare a percheziției în cazul persoanelor cu dizabilități sau a persoanele LGBT, persoane care pot fi în mod particular afectate de procedura percheziției (*Penitenciarul București Jilava*). Cu privire la *recomandarea* de dispunere a măsurilor necesare executării percheziției corporale, în cazul persoanelor cu dizabilități, în condiții care să respecte demnitatea umană, *conducerea Penitenciarului București Jilava a răspuns* că oportunitatea creării unei proceduri privind această activitate va fi analizată la nivelul A.N.P.; ● Potrivit art. 226 alin. (5) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 245/2013, pe timpul executării sancțiunii disciplinare cu izolarea, deținuților li se suspendă dreptul de a primi bunuri, **de a primi vizite**, cu excepția vizitelor apărătorului, persoanelor cu calități oficiale sau ale reprezentanților diplomați, de a efectua convorbiri telefonice, precum și de a efectua cumpărături, în afara articolelor necesare pentru petiționare, corespondență, fumat și igienă individuală. **Recomandare:** utilizarea, în măsura posibilă, a prevenirii conflictelor, medierii sau a oricăror alte mecanisme alternative de soluționare a litigiilor pentru a preveni încălcările disciplinare sau pentru a soluționa conflictele. **Răspuns:** la nivelul Penitenciarului Jilava se utilizează tehnicile și mecanismele alternative de prevenire a conflictelor, fapt confirmat de numărul redus de sancțiuni disciplinare aplicate, comparative cu numărul de recompense acordate. Modificările R.O.I. vor fi operate doar în măsura în care acestea se vor regăsi în legislația execuțional-penală.

Referitor la asistența medicală: ● exista aparat medical de urgență, dar care nu era dotat corespunzător în conformitate cu baremul prevăzut de anexa 1 din Ordinul nr. 429/C-125/2012 privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor, existând lipsuri sau cantități insuficiente din unele medicamente (*Penitenciarul Mărgineni*); **Recomandare:** dotarea aparatului de urgență cu medicamente și materiale sanitare potrivit baremului prevăzut de actele normative în vigoare. **Răspuns:** conducerea Penitenciarului Mărgineni a solicitat Penitenciarului Spital București–Rahova sprijinul pentru achiziționarea de medicamente pentru aparatul de urgență. ● nu toate persoanele diagnosticate cu afecțiuni psihice fuseseră reevaluate la termen, existând anumite dificultăți în programarea lor pentru internare (*Penitenciarul Drobeta Turnu Severin- Secția Exterioară Vânjuleț*). **Recomandare:** reevaluarea periodică a tuturor persoanelor private de libertate diagnosticate cu boli cronice și stabilirea conduitei terapeutice adecvate. ● nu era asigurată permanența asistenței medicale (*Penitenciarul Drobeta Turnu Severin- Secția Exterioară Vânjuleț*) ● existau deficiențe în acordarea asistenței medicale stomatologice (*Penitenciarul Craiova*) ● aparatul medical de urgență nu era dotat corespunzător (*Penitenciarul Mărgineni*) ● infirmeria era nefuncțională/condiții improprii (*Penitenciarul Oradea*) ● existau sincope în aprovizionarea cu medicamente datorate procedurilor birocratice excesive legate de legislația actuală în domeniu ● în situația constatării urmelor/acuzelor de violențe, medicii consemnau cele constatate și declarațiile deținutului în fișa medicală, înscriau semnele de agresiune în registrul special și anunțau șeful de secție sau șeful de tură. Unitatea penitenciară sesiza parchetul și judecătorul de supraveghere a privării de libertate (*Penitenciarul București Jilava*). **Recomandări:** dispunerea măsurilor necesare în vederea îmbunătățirii calității serviciilor de asistență medicală acordate persoanelor private de libertate. ● lipsa autorizației sanitar-veterinare pentru blocul alimentar (Centrul Educativ Buziaș). **Recomandare:** efectuarea demersurilor necesare în vederea obținerii Autorizației sanitar – veterinar și pentru siguranța alimentelor pentru blocul alimentar; **Răspuns:** Penitenciarul Gherla-Secția Exterioară Cluj-Napoca **a precizat** cu privire la personal: un post de asistent medical și două posturi de șef de post control au fost ocupate prin schimbare din

funcție; postul de medic primar a fost la repartitie pentru absolvenții de rezidențiat astfel că acesta nu va putea fi scos la concurs până la momentul repartitiei. Instituția ne-a transmis că în cadrul Sectorului de acordare a vizitelor de la Secția Exterioară Cluj Napoca nu poate fi amenajat un spațiu în care să se desfășoare întâlnirile dintre mame și copiii minori din cauza dimensiunii reduse a clădirii.

Referitor la asistența psiho-socială:

● eficiența programelor și activităților educative și de asistență psiho-socială nu a fost dovedită, ținând cont de problemele comportamentale ale unor persoane internate și de multiplele incidente de agresiune fizică și sexuală înregistrate. (*Centrul Educativ Buziaș*). **Recomandare:** identificarea unor soluții de eficientizare a programelor de intervenție propriu-zisă, în vederea diminuării problemelor comportamentale ale persoanelor internate și a eliminării incidentelor de agresiune fizică și sexuală din centru. **Răspuns:** s-a implementat la nivelul unității, pentru toate persoanele internate cu conduită agresivă „Programul destinat persoanelor cu conduită agresivă”, susținut de psiholog și programul „Gestionarea emoțiilor”, susținut de educator; persoanele care au săvârșit agresiuni sexuale vor participa la ședințe de consiliere psihologică și la convorbiri individuale cu educatorii responsabili de caz. ● camera de vizita nu oferea un mediu optim pentru dezvoltarea relațiilor mamă-copil. Pentru vizitele mamă și copil echipa de vizită a apreciat că ar trebui amenajată o cameră specială cu un mediu prielnic acestor întâlniri. (*Penitenciarul Gherla –Secția Exterioară Cluj Napoca, județul Cluj*). **Recomandare:** amenajarea unei camere de vizită pentru mame și copiii minori. **Răspuns:** instituția ne-a transmis că în cadrul Sectorului de acordare a vizitelor de la Secția Exterioară Cluj Napoca nu poate fi amenajat un spațiu în care să se desfășoare întâlnirile dintre mame și copiii minori din cauza dimensiunii reduse a clădirii. Ministerul Justiției, Curtea de Apel Cluj, Tribunalul Cluj și Administrația Națională a Penitenciarelor –Penitenciarul Gherla vor continua și în anul 2019 demersurile privind lămurirea aspectelor de natură juridică a clădirilor, cu scopul identificării și amenajării unor spații din cadrul complexului de clădiri existent, care să asigure posibilitatea acordării tuturor drepturilor persoanelor private de libertate femei cazate în cadrul Secției Cluj Napoca; ● persoanele cu diverse infracțiuni specifice (infracțiuni sexuale, agresivitate, consum de substanțe) nu aveau recomandare și nu au fost incluse în nicio activitate psihologică specifică de grup deși erau custodiate de 4-6 ani în sistemul penitenciar (*Penitenciarul Jilava*) ● dosare de asistență psiho-educatională necompletate și nesemnate (*Penitenciarul București Jilava*); ● lipsa cabinetului de asistență socială (*Penitenciarul Craiova*) ● insuficiența spațiilor destinate desfășurării în condiții optime a activităților de grup de tip psihologic, educativ sau social care să asigure confidențialitatea actului profesional și securitatea emoțională a beneficiarilor (*Penitenciarul Jilava*); ● spații necorespunzătoare pentru realizarea vizitelor, convorbirilor telefonice și online (*Penitenciarul Mărgineni*); ● lipsa confidențialității vizitelor (*Penitenciarul Mărgineni*); ● imposibilitatea școlarizării persoanelor private de libertate (*Penitenciarul București Jilava*); ● neasigurarea dreptului la convorbiri telefonice. *Urmare a vizitei efectuate la Penitenciarul Mărgineni a fost trimisă o solicitare către Ministerul Justiției pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal și a Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013, respectiv: a) modificarea și completarea art. 65 alin. (3) din Legea nr. 254/2013, în sensul de a fi introduse prevederi similare celor de la art. 64 alin. (5) din același act normativ, fapt care ar modifica alineatul sus menționat astfel: În situația în care persoanele condamnate nu dispun de mijloacele bănești necesare, cheltuielile ocazionate de efectuarea convorbirilor telefonice sunt suportate de către administrația penitenciarului; b) modificarea și completarea art. 133 alin. (1) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013, în sensul de a fi introduse*

completările menționate mai sus, la lit. (a); c) modificarea art. 134 alin. (5) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013, în sensul de a se mări numărul și durata convorbirilor convorbirilor on-line, în funcție de regimul de executare al persoanelor condamnate. Astfel, modificările amintite anterior vizează cheltuielile ocazionate de efectuarea convorbirilor telefonice, precum și numărul și durata convorbirilor on-line, măsuri necesare pentru reintegrarea în familie și reinserția socială a persoanelor private de libertate, prin asigurarea menținerii relațiilor cu familia și cei apropiați.

Referitor la incidente: ● număr crescut de autoagresiuni și heteroagresiuni, minorii și tinerii erau victime ale agresiunilor fizice și sexuale comise de alți tineri custodiați în centru, număr ridicat de Rapoarte de incident (386 întocmite în 2017 și 143 în anul 2018 până la data vizitei) (Centrul Educativ Buziaș) **Recomandare:** luarea măsurilor necesare de către conducerea centrului, în vederea asigurării integrității fizice și psihice a tuturor persoanelor internate în centru, în acest context, supravegherea lor adecvată fiind foarte importantă; **Răspuns:** s-a întocmit un program de pregătire cu personalul din serviciul operativ, precum și susținerea activităților de instruire înaintea intrării în serviciu cu personalul din fiecare tură, măsura având termen de realizare până la data de 15.09.2018. De asemenea, a fost montat un monitor în biroul agentului supraveghetor pe care acesta să poată vizualiza toate imaginile surprinse de sistemul de supraveghere electronică existent la nivelul pavilionului de cazare; Se vor intensifica activitățile de supraveghere directă a persoanelor internate când desfășoară activități în grupuri mai mari (la servirea mesei, la dușuri, la activități instructive, sportive, culturale). În același sens, se vor finaliza reparațiile curente și se va da în folosință încă un pavilion de cazare destinat persoanelor internate, pentru ca agentul supraveghetor să poată asigura o supraveghere mai eficientă a unui număr mai mic de persoane internate.

Referitor la condițiile de cazare: ● supraaglomerarea unora dintre camerele de detenție (Penitenciarul București Jivala - procent de ocupare de 198%, Penitenciarul Drobeta Turnu-Severin, Secția Exterioară Vânjuleț, Penitenciarul Mărgineni). **Recomandare:** continuarea demersurilor în vederea diminuării supraaglomerării în unitatea penitenciară, având în vedere că la momentul vizitei capacitatea de cazare legală era depășită. **Răspuns:** conform răspunsului transmis de conducerea Penitenciarului Mărgineni, administrația penitenciarului este permanent preocupată de gestionarea acestui aspect problematic și a inițiat constant demersuri în vederea transferării deținuților eligibili, astfel încât să se reducă gradul de supraaglomerare. De asemenea, conducerea Centrului Educativ Buziaș a precizat că se va deschide încă un pavilion de cazare pentru reducerea numărului de persoane cazate în celelalte camere, de îndată ce vor fi făcute noi angajări de personal (iar 5 supraveghetori vor putea fi repartizați să efectueze supraveghere în respectivul pavilion). **Termen de realizare:** 01.06.2019 în funcție de alocările financiare destinate reparațiilor curente și de încadrarea personalului pentru supraveghere; ● saltele vechi și uzate (Centrul Educativ Buziaș) **Recomandare:** înlocuirea saltelelor vechi și uzate, precum și a cazarmamentului învechit și deteriorat; **Răspuns:** au fost casate și înlocuite saltelele și cazarmamentul învechit prin distribuire din magazie în limita stocului existent, cât și în urma achiziționării reperelor de care unitatea nu dispune. ● camerele de deținere vizitate erau dotate cu **mobiliu insuficient pentru depozitarea bunurilor personale, bagajele fiind depozitate sub paturi, iar unele dulapuri aveau ușile defecte, nefiind respectate prevederile art. 4, alin. (1) din Anexa la Ordinul Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017; unele spații necesitau reparații la tâmplăria ferestrelor și la instalațiile sanitare din băile comune** (Penitenciarul Drobeta Turnu - Severin, Secția exterioară Vânjuleț); **Recomandare:** dotarea corespunzătoare cu mobilier a camerelor de deținere, repararea mobilierului existent acolo unde se impune, înlocuirea paturilor uzate, asigurarea condițiilor pentru păstrarea bunurilor și obiectelor personale; efectuarea unor lucrări de reparații și igienizare în camerele de detenție și grupurile

sanitare comune; ● alimentele persoanelor private de libertate erau păstrate în condiții improprie, agățate la fereastra camerei de detenție, existând pericolul toxinfecțiilor alimentare, la data vizitei temperatura exterioară fiind ridicată (*Penitenciarul Drobeta Turnu - Severin, Secția exterioară Vânjuleț*). **Recomandare:** asigurarea condițiilor pentru păstrarea corespunzătoare a produselor perisabile depozitate în condiții improprie în camerele de detenție; ● dispunerea paturilor pe trei nivele (*Penitenciarul Focșani, Penitenciarul Drobeta Turnu - Severin, Secția exterioară Vânjuleț*); ● dușuri fără separatoare/paravane pentru asigurarea intimității (*Centrul Educativ Buziaș, Penitenciarul Gherla-Secția Exterioară Cluj Napoca, Penitenciarul Drobeta Turnu Severin, secția exterioară Vânjuleț*). **Recomandare:** amenajarea corespunzătoare a sălilor de duș prin montarea unor perdele sau separatoare din material plastic, în vederea asigurării intimității persoanelor private de libertate. **Răspuns:** conducerea Centrului educativ Buziaș ne-a informat că au fost luate măsuri pentru compartimentarea băilor comune de la parterul pavilioanelor de cazare cu pereți despărțitori confecționați din PVC și panel. Termen de realizare 31.09.2018; ● lipsa unei camere de vizită intimă (*Penitenciarul Gherla - Secția Exterioară Cluj Napoca*); **Recomandare:** identificarea unei soluții pentru amenajarea unei camere pentru vizite intime, în incinta Secției exterioare de femei Cluj Napoca și amenajarea și dotarea corespunzătoare a sălii de baie de la Secția 1 (parter), cu sisteme de duș complete și cu paravane de separare între dușuri; **Răspuns:** am fost informați că în cadrul Sectorului de acordare a vizitelor de la Secția Exterioară Cluj Napoca nu poate fi asigurat la momentul actual dreptul la vizită intimă a persoanelor private de libertate femei din cauza dimensiunii reduse a clădirii. Instituția a preconizat ca termen de rezolvare decembrie 2019.

Referitor la personal: ● personalul medical și de supraveghere era insuficient numeric în raport cu volumul de activitate depusă (*Penitenciarul Drobeta Turnu – Severin - Secția exterioară Vânjuleț*); (*Penitenciarul Mărgineni, Penitenciarul Gherla–Secția Exterioară Cluj Napoca*) (*Penitenciarul Craiova Centrul Educativ Buziaș* ● **Recomandare:** urgentarea demersurilor în vederea încadrării cu personal medical a posturilor vacante. ● **Răspunsuri:** conducerea Penitenciarului Mărgineni și a Centrului Educativ Buziaș au înaintat Administrației Naționale a Penitenciarelor solicitarea privind scoaterea la concurs din sursă externă a posturilor vacante din structura medicală a penitenciarului urmând a fi scoase la concurs. De asemenea, au fost inițiate demersuri pentru încheierea unui contract de prestări servicii medicale din fonduri Casa O.P.S.N.A.J. ● conducerea *Penitenciarului Gherla–Secția Exterioară Cluj Napoca* a **răspuns** că: un post de asistent medical și două posturi de șef post control au fost ocupate prin schimbare din funcție; un post de agent tehnic principal II (operator audio-video) a fost scos la schimbare din funcție prin Anunțul cu nr.U/109624 din 24.05.2018, nefiind ocupat datorită faptului că persoana care a solicitat schimbarea din funcție și-a retras cererea în timpul desfășurării procedurii. Totodată, acest post a fost scos la sesiunea IV de mutare a funcționarilor publici cu statut special din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, nefiind înregistrate cereri. În ceea ce privește ocuparea postului de agent tehnic operator audio-video, Penitenciarul Gherla va cuprinde acest post în cadrul procedurilor viitoare de ocupare (schimbare din funcție/ mutare/ scoatere la concurs); postul de medic a fost scos la repartitie pentru absolvenții de rezidențiat, astfel că acesta nu va putea fi scos la concurs până în momentul repartitiei; Penitenciarul Gherla are prevăzute în statul de organizare 2 posturi de agent tehnic instalator. Ambele posturi au fost solicitate pentru a fi scoase la concurs Administrației Naționale a Penitenciarelor, împreună cu alte posturi din sectorul economico-administrativ. În acest sens a fost aprobat pentru a fi scos la concurs un sigur post de agent tehnic (instalator) la sediul Penitenciarului Gherla.

► **Pe parcursul anului 2018 au fost primite răspunsuri de la penitenciare vizitate de echipele din cadrul instituției Avocatul Poporului în anul 2017, după cum urmează:**

Penitenciarul Craiova a trimis următorul răspuns motivat: ● în data de 03.03.2018, prin ordin al Ministrului Justiției, statul de funcții al Penitenciarului Craiova a fost suplimentat. Ulterior acestei date, la nivelul Administrației Naționale a Penitenciarelor au fost efectuate demersuri în vederea ocupării posturilor vacante, aspect care depinde de bugetarea acestora, neputând estima timpul în care vom reuși completarea schemei de personal ● cu privire la reevaluarea persoanelor private de libertate diagnosticate cu afecțiuni hepatice de etiologie virală în scopul stabilirii tratamentului adecvat. Se întocmesc note de internare în spitalele penitenciar sau civile, în vederea stabilirii unui diagnostic precis. Există situații de întârzieri de prezentare la spitale penitenciare, cauzate de prezentarea obligatorie la instanțele de judecată; ● configurația și funcționalitatea Penitenciarului Craiova nu permit la ora actuală reamenajarea unor spații în alte locuri decât cele actuale. În situația în care scăderea populației penitenciare va permite reamenajarea unor spații, vom putea amenaja cabinet de asistență socială; ● în cabinetul dentar lucrează un medic primar stomatolog, un asistent medical și un tehnician dentar, care au autorizații de liberă practică. Programul de lucru al medicului stomatolog este zilnic între orele 8-15, iar al asistentului medical și al tehnicianului este între orele 7.30-15.30. Acordarea asistenței medicale stomatologice se face atât la cerere, cât și la programare. S-au făcut demersuri către CNCAN București pentru punerea în funcțiune a instalației radiologice din cadrul cabinetului stomatologic. Îmbunătățirea calității serviciilor de medicină dentară ține de promptitudinea medicului dentist de a rezolva toate cazurile – urgențe și cronici în timp optim. Există niște întârzieri legate de defecțiunile aparaturii din dotarea laboratorului dentar, cât și de implementarea programului de radiologie; ● încă din cursul lunii februarie 2018, odată cu scăderea populației penitenciare, la nivelul Penitenciarului Craiova s-a demarat un proces de diminuare a supraaglomerării din camerele de detenție; acest proces este dinamic, în funcție de scăderea numărului de persoane custodiate. Astfel, dacă la începutul anului 2018 în camerele de deținere din cadrul Penitenciarului Craiova erau instalate un număr de 1251 paturi, la momentul actual mai sunt 863 paturi.

► **Penitenciarul Oradea**, în urma vizitei, a răspuns că: ● lucrările de renovare a infirmeriei penitenciarului au fost finalizate și accesul real la serviciile medicale în cadrul cabinetului medical din unitate se realizează conform standardelor în vigoare; ● lucrările de renovare la pavilionul III se vor finaliza până la sfârșitul anului 2018; ● au fost înaintate Direcției Management Resurse Umane din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor cereri pentru aprobarea scoaterii la concurs a unui număr de 37 posturi vacante și au fost formulate propuneri pentru suplimentarea statului de organizare cu 60 de posturi.

► **Penitenciarul Drobeta Turnu-Severin, Secția exterioară Vânjuleț**, cu privire la implementarea recomandărilor a răspuns că: ● sunt în desfășurare activități de reparații curente și reamenajare a camerelor de deținere cu scopul îmbunătățirii condițiilor de detenție, activități care se realizează cu maximizarea spațiilor de deținere, în scopul alocării unui spațiu mai mare de 4m2 pentru fiecare persoană privată de libertate; ● a crescut numărul angajaților la 285, față de 264 angajați la data efectuării vizitei ● au fost prevăzute în Strategia Anuală a Achizițiilor publice, respectiv în Programul Anual al Achizițiilor Publice aferente penitenciarului fonduri bugetare în valoare de 143697 lei cu TVA, pentru a se achiziționa elemente de mobilier și paturi suprapuse care să corespundă cerințelor din OMJ nr. 2772/2017, procedurile de achiziție fiind în curs.

► urmare a vizitei efectuate la **Penitenciarul Focșani**, instituția Avocatul Poporului a transmis Administrației Naționale a Penitenciarelor și unității vizitate o serie de **recomandări** cuprinse în raportul de vizită, la care s-au primit următoarele răspunsuri:

Administrația Națională a Penitenciarelor:

- referitor la gestionarea supraaglomerării (procent de ocupare de aproximativ 155%) s-a precizat că se are în vedere în permanență dinamica populației unităților subordonate, în perioada noiembrie-decembrie 2017 și în ianuarie 2018 fiind transferați din Penitenciarul Focșani 30 de persoane private de libertate. Dacă la data efectuării vizitei erau custodiate 628 de persoane private de libertate, la data de 27.02.2018 în Penitenciarul Focșani efectivul era de 586 deținuți.

- cu privire la scoaterea la concurs a celor 47 posturi vacante, au fost organizate concursuri (19 pentru personal de execuție și 4 pentru posturi de conducere), iar Penitenciarului Focșani i-au fost repartizați 15 absolvenți ai instituțiilor de învățământ care pregătesc personal pentru sistemul penitenciar. Ca urmare a publicării în Monitorul Oficial a Ordonanței de Guvern nr. 3/2017 a fost suspendată ocuparea prin concurs a posturilor vacante, drept urmare Administrația Națională a Penitenciarelor a inițiat în luna februarie 2018 un Memorandum prin care se solicită organizarea unor concursuri pentru ocuparea unui număr de 417 posturi vacante din sistemul penitenciar. Cu privire la situația din Penitenciarul Focșani se aduce la cunoștință că din cele 47 de posturi vacante înregistrate de echipa de vizită, la data de 07.02.2018 mai erau vacante 42 din care 3 erau în procedura de concurs, iar un post urma a fi încadrat în perioada următoare.

- referitor la continuarea demersurilor pentru realizarea de intervenții la imobile de natura investițiilor, pentru obținerea unor noi locuri de cazare prin schimbarea destinației unor imobile, conform Planului de măsuri la Memorandumul aprobat de guvern la data de 19.01.2016, conducerea Administrației Naționale a Penitenciarelor comunică instituției Avocatul Poporului ce lucrări de reparații și investiții sunt planificate pentru anul 2018 în Penitenciarul Focșani, astfel că 17 camere de deținere vor fi supuse lucrărilor de reparații curente, iar pentru investiții au fost alocate fonduri pentru realizarea expertizei în vederea promovării a două obiective prin care se vor realiza 58, respectiv 68 de locuri noi de cazare.

Penitenciarul Focșani:

- cu privire la îmbunătățirea condițiilor de cazare prin dotarea tuturor camerelor cu paturi și saltele noi, precum și cu mobilierul necesar pentru servirea mesei și păstrarea bunurilor și obiectelor personale, asigurarea unui iluminat artificial corespunzător, în special în camerele în care iluminatul natural era insuficient, eliminarea celui de-al treilea nivel de paturi din camerele de detenție și igienizarea și dotarea băilor cu mobilierul și utilitățile necesare s-au transmis următoarele: în anii 2016-2017 s-au achiziționat saltele și perne ignifugate, o parte a camerelor de detenție au fost supuse reparațiilor curente și au fost dotate cu mobilierul necesar; în anii 2018-2019 au fost planificate spre a fi supuse lucrărilor de reparații curente și dotate cu mobilier un număr de 37 de camere de deținere; vor fi efectuate lucrări de intervenție la camerele unde iluminatul este necorespunzător (s-au montat lămpi suplimentare în secția cu regim semideschis), iar cu privire la aerisirea camerelor se precizează că activitatea este realizată zilnic prin deschiderea ferestrelor, vizetelor sau a ușilor camerelor, în funcție de regimul de detenție. Cu privire la igienizarea băilor și dotarea lor, conducerea unității a precizat că se execută lunar lucrări de reparații curente și întreținere la instalațiile sanitare, electrice și termice. De la data efectuării vizitei au fost eliminate 56 de paturi la nivelul sectorului de deținere și se are în vedere permanent respectarea cerinței minime de a asigura pat individual pentru fiecare persoană privată de libertate. **Supraaglomerarea rămâne principala problemă din Penitenciarul Focșani, fapt care determină condiții de cazare improprii.**

- referitor la continuarea acțiunilor de igienizare a camerelor de deținere, precum și efectuarea operațiunilor de dezinsecție cu o frecvență mai mare și verificarea eficienței substanțelor folosite se menționează că pentru asigurarea curățeniei și igienizării se distribuie lunar materiale de curățenie în cantitățile prevăzute de lege, există acțiuni planificate în baza planului DDD pentru efectuarea curățeniei, dezinsecției și deratizării trimestriale;

- în ceea ce privește asigurarea accesului deținuților la terenul de sport din curtea penitenciarului, precum și la sala de sport din interior și implicarea deținuților în activități sportive, au fost întreprinse demersuri pentru completarea deficitului de personal, astfel că se desfășoară zilnic minim 5 ore de activități sportive cu deținuții;

- cu privire la asigurarea desfășurării vizitelor în condiții de confidențialitate prin supravegherea discretă, de la distanță se aduce la cunoștință care este structura sectorului de acordare a dreptului la vizite și pachete, precizându-se că supravegherea se face vizual, din interiorul biroului supraveghetorilor.

Pe lângă răspunsurile menționate mai sus, conducerea Penitenciarului Focșani a înaintat instituției Avocatul Poporului un **Plan de măsuri pentru implementarea recomandărilor formulate de instituția Avocatul Poporului**, cu termene și responsabili pentru aducerea măsurilor la îndeplinire.

► urmarea celor constatate de către membrii echipei de vizită la **Penitenciarul Bacău**, instituția Avocatul Poporului a transmis Administrației Naționale a Penitenciarelor și unității vizitate **recomandări** cuprinse în raportul de vizită, la care s-au primit următoarele răspunsuri:

- referitor la gestionarea supraaglomerării, s-a precizat că se depun eforturi deosebite pentru asigurarea condițiilor de cazare corespunzătoare persoanelor private de libertate. Bilunar se întocmește o analiză detaliată privind măsurile dispuse în vederea reducerii aglomerării, cu precizarea numărului transferurilor dispuse în vederea echilibrării efectivelor de deținuți. Conducerea Penitenciarului Bacău a precizat că, periodic, în funcție de dinamica efectivelor de deținuți, au fost modificate profilurile camerelor de deținere, în scopul echilibrării nivelului de supraaglomerare.

- cu privire la angajarea personalului medical, psihosocial și din sectorul operativ, au fost scoase la concurs în anul 2017 mai multe posturi, dar numărul de candidați a fost mai mic decât numărul posturilor scoase la concurs. Mai mult, legislația referitoare la administrația publică centrală a suspendat ocuparea prin concurs a posturilor vacante, atât în anul 2017, cât și în anul 2018. Drept urmare Administrația Națională a Penitenciarelor a inițiat către Ministerul Justiției un memorandum pentru aprobarea organizării de concursuri pentru ocuparea posturilor vacante din sistemul penitenciar, fiind cuprinse și posturile din sectorul medical.

- în ceea ce privește alocarea resurselor financiare în scopul reorganizării infirmeriei într-un spațiu adecvat care să respecte cerințele minime ale unui salon de internare, precum și a instalării unor rampe pentru accesul persoanelor cu dizabilități motorii și a unor grupuri sanitare pentru acestea, se menționează că în anul 2017 au fost executate lucrări de reparații curente pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție, constând în zugrăveli, reparații la instalația termică, instalații sanitare și electrice. În anul 2015 infirmeria pentru persoanele private de libertate de sex masculin formată din 5 camere și autorizată pentru funcționare, a fost populată cu persoane arestate preventiv, cu vârsta peste 21 de ani. Începând cu luna mai 2017 acest lucru nu a mai fost posibil, deoarece spațiile au fost modernizate, fiind destinate exclusiv cazării deținuților tineri. Pentru instalarea unor rampe pentru accesul persoanelor cu dizabilități motorii se vor alocă fonduri din bugetul anului 2018.

- cu privire la îmbunătățirea condițiilor de cazare conducerea Penitenciarului Bacău precizează că la data de 28.02.2017 au fost date spre folosință 477 bucăți de saltele. În conformitate cu Planul de măsuri privind îmbunătățirea condițiilor de detenție, întocmit în urma

recomandărilor formulate de instituția Avocatul Poporului, s-a luat măsura eliminării paturilor instalate la nivelul trei

- referitor la continuarea acțiunilor de igienizare s-a precizat că au fost realizate în fiecare pavilion lucrări de reparații curente, zugrăveli, reparații la instalația termică, electrică și sanitară, iar cambuzele de pe secțiile E4, E5 și E6 au fost dotate cu rafturi de depozitare. De asemenea, în decursul anului 2017 au fost efectuate trei acțiuni de dezinsecție cu o firmă specializată și alte acțiuni cu personalul propriu, ori de câte ori a fost semnalată prezența acestora.

- cu privire la identificarea unor soluții pentru ca persoanele private de libertate care prestează munci să poată efectua apeluri telefonice după terminarea programului de lucru, s-a luat măsura prelungirii programului aprobat de directorul unității pentru efectuarea de convorbiri telefonice până la ora 22.

► urmare celor constatate de către membrii echipei de vizită la **Penitenciarul Iași**, instituția Avocatul Poporului a transmis Administrației Naționale a Penitenciarelor și unității vizitate o serie de **recomandări** cuprinse în raportul de vizită, la care s-au primit următoarele răspunsuri:

- referitor la gestionarea supraaglomerării (recomandare transmisă Administrației Naționale a Penitenciarelor), s-a precizat că deficitul de locuri din penitenciarele din România, calculat la 4 mp, era la data de 20.02.2018 de 2903 locuri. În vederea diminuării supraaglomerării, în perioada noiembrie 2017- ianuarie 2018 s-a aprobat transferarea unui număr de 2122 de deținuți, din Penitenciarul Iași fiind transferate la alte unități de profil 173 de persoane private de libertate. Săptămânal o comisie permanentă din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor analizează și monitorizează capacitatea de cazare a unităților, iar o altă comisie întocmește o analiză detaliată privind măsurile dispuse în vederea reducerii aglomerării, cu precizarea numărului transferurilor dispuse în vederea echilibrării efectivelor de deținuți. Se aduc la cunoștința instituției Avocatul Poporului o serie de alte măsuri luate de Administrația Națională a Penitenciarelor în scopul gestionării permanente a evoluției capacității de cazare a întregului efectiv de deținuți (*Calendarul de măsuri 2018-2024 pentru soluționarea supraaglomerării carcerale și a condițiilor de detenție*).

- cu privire la angajarea personalului medical, Administrația Națională a Penitenciarelor a aprobat scoaterea la concurs a mai multor posturi vacante, din care 4 posturi vacante de medic și 3 posturi de asistent medical. Au fost organizate 5 concursuri în urma cărora s-a angajat un medic psihiatru, care și-a dat demisia la scurt timp de la angajare.

- cu privire la alocarea fondurilor necesare pentru achiziționarea mai multor frigidere, precum și pentru repararea sau înlocuirea celor defecte (recomandare transmisă Administrației Naționale a Penitenciarelor), conducerea Penitenciarului Iași precizează că unitatea a fost dotată, printr-o donație, cu 7 frigidere, care au fost puse la dispoziția persoanelor private de libertate.

- cu privire la îmbunătățirea condițiilor de cazare s-a adus la cunoștința instituției Avocatul Poporului măsurile luate de către conducerea Penitenciarului Iași: reparații curente la 37 de camere din Corpul A de cazare, la 40 de camere din Corpul B și lucrări de igienizare la toate camerele din corpul D, hidroizolația la acoperișul Corpului A, zugrăveli și vopsitorii locale etc.

- referitor la dotarea tuturor camerelor cu paturi și saltele noi, conducerea Penitenciarului Iași a precizat că în Corpul A paturile sunt recondiționate în totalitate dotate cu saltele noi și au fost confecționate și amplasate rafturi pentru depozitare. Cu privire la asigurarea unui iluminat artificial corespunzător, în special în camerele în care iluminatul natural era insuficient s-a adus la cunoștința instituției Avocatul Poporului modul de asigurare a

iluminatului artificial: tuburi fluorescente 2x18W/220V câte 2 lămpi în fiecare cameră, iar în băi becuri de 60W/24V. În ceea ce privește eliminarea celui de-al treilea nivel de paturi din toate camerele de detenție se precizează că la nivelul **Penitenciarului Iași nu mai există nicio cameră de detenție cu paturi situate la nivelul al treilea, acestea fiind scoase în totalitate;**

- cu privire la continuarea acțiunilor de igienizare a camerelor de detenție, se menționează că, anual, în perioada aprilie-mai se organizează activități de igienizare;

- în ceea ce privește identificarea unor soluții pentru asigurarea confidențialității apelurilor telefonice se menționează că ”supravegherea de către agenții supraveghetori se efectuează prin observare și ascultare, nu prin ascultarea convorbirilor telefonice ale deținuților”. La regimul semideschis au fost introduse telefoane în fiecare cameră de detenție, iar la regimul deschis se pot efectua convorbiri telefonice la telefoanele instalate pe holul secțiilor de detenție;

- cu privire la amplasarea unui punct de informare– info-chioșc în perimetrul Secției a V-a de detenție, s-a transmis că la nivelul secției E 6 a fost pus în funcțiune punctul de informare electronică, care poate fi accesat și de către deținuții de la secția E5;

- în ceea ce privește evoluția situației privind angajatul penitenciarului aflat în conflict cu unii deținuți și cu o parte dintre membrii de personal, factorii de conducere monitorizează modul în care persoana în cauză abordează dificultățile întâmpinate în timpul executării serviciului, inclusiv relaționarea cu ceilalți membri ai personalului;

- referitor la luarea măsurilor necesare ca persoanele implicate în procedura disciplinară să depună mai multă diligență, conducerea penitenciarului precizează că rapoartele de incident au fost și sunt aduse la cunoștința deținuților, audierea acestora fiind obligatorie.

- în ceea ce privește prevenirea abaterilor disciplinare și utilizarea mecanismelor alternative pentru soluționarea acestora, conducerea Penitenciarului Iași transmite că membrii personalului au în vedere în permanență prevenirea evenimentelor negative și adoptă decizii în consecință.

- cu privire la luarea măsurilor necesare pentru aplicarea în activitatea psihologilor a unor teste psihologice standardizate și etalonate, s-au adus la cunoștința instituției Avocatul Poporului eforturile făcute pentru elaborarea și implementarea unor instrumente de lucru în conformitate cu Ordinul ministrului justiției nr. 1322/C/2017 pentru aprobare Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților și programelor educative, de asistență psihologică și asistență socială din locurile de detenție aflate în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor. De asemenea, se arată că în anul 2018 unitatea va asigura formarea psihologilor nou angajați pentru obținerea licenței de utilizare a testelor.

- în ceea ce privește realizarea la nivelul serviciului de asistență psihologică a unei evidențe permanente referitoare la numărul de persoane private de libertate pe categorii: minori, femei, vârstnici, persoane cu dizabilități fizice sau mentale, deprinderi decizionale scăzute, agresivi, autoagresivi, foști consumatori de substanțe psihotrope, beneficiari cu tratament psihiatric, risc de suicid, abuzați fizic, psihic, emoțional, sexual, deteriorare psihică generată de bătrânețe, aparținători ai comunității LGBT, refuz de hrană, etc. se comunică faptul că statisticile privind aceste categorii nu se realizează exclusiv de către psihologi, existând un fond documentar de lucru, conform nevoilor de asistență specifică și recomandărilor formulate de către fiecare specialist. Direcția Reintegrare Socială sprijină permanent activitatea psihologilor din unitățile penitenciare, punând la dispoziția specialiștilor instrumentele de identificare a nevoilor și riscurilor psihologice.

- cu privire la respectarea în cazul oricărui deces (cu sau fără violență) a prevederilor articolului 52 alin. (1) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal care prevede că

„În cazul decesului unei persoane condamnate, administrația penitenciarului înștiințează de îndată judecătorul de supraveghere a privării de libertate, parchetul și Administrația Națională a Penitenciarelor, familia persoanei decedate, o persoană apropiată acesteia sau, după caz, reprezentantul legal”, se menționează că la nivelul unității, în cazul oricărui deces, se înștiințează de îndată judecătorul de supraveghere a privării de libertate, organele de urmărire penală, Administrația Națională a Penitenciarelor, familia sau o persoană apropiată, ori reprezentantul legal.

b) Reprezentanții Domeniului privind prevenirea torturii au efectuat **vizite tematic** la:

► **Penitenciarul Spital București Rahova** - obiectivul principal fiind *asistența medicală asigurată persoanelor private de libertate însărcinate*, în urma căreia au fost făcute recomandări atât unității vizitate cât și Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Au fost constatate unele deficiențe precum: lipsa unui registru special pentru consemnarea mărcilor traumatice • deficitul de personal medical și de personal pentru pază, escortare, însoțire, supraveghere • protocoalele cu spitalele civile nu erau reînnoite; • ventilația necorespunzătoare a holurilor penitenciarului spital.

În cuprinsul răspunsului, directorului Penitenciarului Spital București Rahova s-au consemnat însușiri ale recomandărilor, fiind prezentat Planul de măsuri și monitorizare privind implementarea recomandărilor: • la nivelul unității a fost instituit Registrul în care să fie consemnate mărcile traumatice • s-a aprobat repartizarea a 6 absolvenți ai Școlii Naționale de Pregătire a Agenților de Penitenciar • au fost ocupate 5 posturi de agent operativ și au fost distribuite 5 posturi suplimentare • vor fi întreprinse demersuri în vederea încheierii unui nou protocol de colaborare cu spitalul civil • au fost achiziționate un număr de 4 aparate de aer condiționat.

► **Penitenciarul București Jilava**- vizită tematică amplă, anunțată, în data de 4 mai 2017, cu următoarele obiective: *măsurile disciplinare, accesul la activitățile psihologice și socioeducative ale persoanelor private de libertate, procedura percheziției corporale și accesul la asistența medicală a persoanelor private de libertate*. Ulterior, la data de 23 mai 2017, a avut loc o nouă vizită pentru completarea unor aspecte referitoare la folosirea la muncă a persoanelor private de libertate, accesul la activitățile psihologice și socioeducative și verificarea eventualelor represalii post-vizită.

De precizat, că la această vizită pe lângă Adjunctul Avocatul Poporului pentru Domeniul privind prevenirea torturii, 12 reprezentanți ai Domeniului, 2 reprezentanți ai societății civile, au participat ca observatori 2 reprezentanți ai Asociației pentru Prevenirea Torturii din Geneva (APT), domnul Jean-Sébastien Blanc-consilier în materie de detenție și domnul Octavian Ichim-responsabilul programului Europa și Asia Centrală. Conducerea penitenciarului a asigurat desfășurarea vizitei în bune condiții, punându-se la dispoziție atât informațiile și documentele solicitate, cât și personalul necesar (șefi de secție, personal de pază, ofițeri specialiști) pentru îndeplinirea obiectivelor vizitei.

Menționăm că după vizita efectuată la Penitenciarul Jilava, Avocatul Poporului a sesizat direct Curtea Constituțională, la inițiativa adjunctului Avocatului Poporului care coordonează Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, cu privire la neconstituționalitatea art. 101 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, care reglementează aplicarea sancțiunii disciplinare a suspendării dreptului la vizite. Astfel, s-a reținut că, în literatura de specialitate se subliniază constant că suspendarea dreptului de a primi vizite pe o perioadă de cel mult 3 luni reprezintă o sancțiune ce se aplică celor care de regulă comit abateri pe durata vizitelor ori au comis abateri grave pe

timpul executării pedepsei. Apreciem că această sancțiune este una severă, dat fiind faptul că legătura cu exteriorul este extrem de importantă pentru condamnați.

Recomandările au vizat mai multe aspecte printre care amintim o serie de propuneri legislative:

► *Ministerului Justiției* să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

- **examinarea și modificarea art. 101 alin. (1) lit. e) și a art. 101 alin. (2) din Legea nr. 254/2013, în sensul includerii dreptului la vizită în categoria drepturilor care nu pot fi îngădite prin aplicarea sancțiunii disciplinare. Propunerea ca suspendarea dreptului la vizită să nu mai fie o pedeapsă disciplinară ar contribui la punerea de acord a dispozițiilor legale cu Regula nr. 43 (3) din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite privind tratamentul deținuților, potrivit căreia sancțiunile disciplinare sau măsurile restrictive nu presupun interzicerea contactelor cu familia.** Mijloacele de contact cu familia pot fi restricționate doar pentru o perioadă limitată și, în modul strict prevăzut pentru menținerea securității și ordinii. Modificarea va contribui la menținerea relației deținuților cu familiile, precum și creșterea gradului de incluziune socială postliberare a persoanelor private de libertate. De asemenea, **Ministerul Justiției va examina și modifica art. 217 alin. (1) lit. d) și art. 218 lit. b) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 referitoare la aplicarea sancțiunii disciplinare constând în suspendarea dreptului de a primi vizite**, în cazul comiterii de abateri disciplinare grave și a abaterii disciplinare foarte grave, prin punerea acestora în acord cu Regula nr. 43 (3) din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite privind tratamentul deținuților, potrivit căreia sancțiunile disciplinare nu presupun interzicerea contactelor cu familia, astfel ca suspendarea dreptului la vizite să nu mai fie o pedeapsă disciplinară. Ministerul Justiției va iniția proiectul de modificare a Legii nr. 254/2013 și a Regulamentului de aplicare a Legii în termen de 6 luni. Directorul Penitenciarului București-Jilava va examina și modifica art. 60 alin. (1) lit. e) referitor la aplicarea sancțiunii disciplinare constând în suspendarea dreptului de a primi vizite din Regulamentul de ordine interioară al Penitenciarului București Jilava, în funcție de data modificării Legii nr. 254/2013 și a Regulamentului de aplicare a Legii, prin punerea acestuia în acord cu Regula nr. 43 (3) din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite privind tratamentul deținuților, potrivit căreia sancțiunile disciplinare nu presupun interzicerea contactelor cu familia, astfel ca suspendarea dreptului la vizite să nu mai fie o pedeapsă disciplinară;

- **revizuirea art. 101 alin. (4) din Legea nr. 254/2013, potrivit căreia medicul aduce la cunoștință și face recomandări președintelui comisiei de disciplină în situația existenței oricărui motiv medical de împiedicare a aplicării și executării sancțiunii cu izolarea.** Personalul medical al penitenciarului vizitează, ori de câte ori este necesar, persoanele condamnate care execută această sancțiune disciplinară. Ministerul Justiției, va pune în acord, în termen de 6 luni, dispozițiile art. 101 alin. (4) din Legea nr. 254/2013 cu recomandările Comitetului pentru Prevenirea Torturii, conform căreia o astfel de prevedere afectează relația medic-pacient, precum și cu cele ale art. 46 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela). În acest sens, menționăm că, în cadrul Raportului privind vizita în România a Comitetului pentru Prevenirea Torturii din 5-17 iunie 2014, CPT a reiterat opinia că **medicii care lucrează în penitenciare sunt medicii deținuților și că garanția unei relații pozitive între medic și pacient este esențială pentru menținerea sănătății deținuților și binelui lor.** Faptul că medicii din penitenciare au obligația de a confirma dacă deținuții sunt apti să fie sancționați este împotriva promovării acestei relații și este contrară Recomandării Rec. (2006) 2 a Comitetului de Miniștri cu privire la Regulile penitenciare europene. Comitetul invită autoritățile române să

se asigure că reglementările și practicile referitoare la rolul de medici din penitenciare în materia disciplinară existentă sunt revizuite. Ministerul Justiției va avea în vedere, de asemenea, potrivit art. 46 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela), **personalul medical nu va avea niciun rol în procesul de aplicare a sancțiunilor disciplinare sau a altor măsuri de constrângere.** Cu toate acestea, ei vor acorda o atenție deosebită stării de sănătate a condamnaților deținuți în orice formă de separare, inclusiv prin vizitarea zilnică a unor asemenea deținuți și acordarea asistenței medicale prompte și a tratamentului la solicitarea unor astfel de deținuți sau angajați ai penitenciarului. Personalul medical trebuie să-i raporteze directorului penitenciarului, fără întârziere, orice efecte adverse ale sancțiunilor disciplinare sau ale altor măsuri restrictive asupra stării sănătății fizice sau mentale a unui deținut supus unor astfel de sancțiuni sau măsuri, și îi va oferi opinii în cazul în care consideră necesară încetarea sau modificarea acestora din motive de sănătate fizică sau mentală. Personalul medical va fi autorizat să revizuiască și să recomande schimbări la separarea involuntară a unui deținut pentru a se asigura condițiile ca o astfel de separare să nu agraveze starea sănătății sau dizabilitatea mentală sau fizică a deținutului.

● **demararea procedurii de revizuire a Regulamentului privind siguranța locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, în termen de la 30 de zile de la data sesizării, de către directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, în sensul introducerii obligației de efectuare a percheziției în două etape, astfel încât această măsură să fie adoptată în toate unitățile penitenciare, având în vedere poziția Comitetului European pentru prevenirea torturii care a afirmat în mod repetat că percheziția corporală este o măsură potențial degradantă și persoanele percheziționate nu ar trebui să-și scoată toate hainele în același timp; persoanelor supuse percheziției ar trebui să li se permită să se dezbrace întâi deasupra taliei, să-și pună apoi hainele pe ei și ulterior să se dezbrace sub nivelul taliei;**

● **demararea procedurii de revizuire a Regulamentului privind siguranța locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, în termen de la 30 de zile de la data sesizării, de către directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, în sensul introducerii obligației de consemnare a tuturor perchezițiilor corporale amănunțite sau cu controlul cavităților, pentru ca această măsură să fie adoptată în toate unitățile penitenciare, având în vedere Regula 51 din Ansamblul minim de reguli ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela), conform căreia administrația penitenciarului trebuie să asigure evidența perchezițiilor corporale, precum și a motivelor pentru percheziții, a identității persoanelor care le-au desfășurat și orice rezultate ale perchezițiilor.**

► *Următoarele recomandări au fost transmise Administrației Naționale a Penitenciarelor:*

- adaptarea și armonizarea în termen de 6 luni a variantei online cu varianta pe hârtie a fișelor psihologice
- dezvoltarea proiectului Comunitatea Terapeutică prin includerea unui număr mai mare de foști consumatori de droguri
- echilibrarea sistemului de recompense pentru activitățile de reintegrare prin suplimentarea creditării și recompensării pentru participarea la programe de grup educative, de asistență psihologică și asistență socială
- sesizarea Ministerului Justiției în vederea demarării procedurii de revizuire a Regulamentului privind siguranța locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, în sensul introducerii obligației de efectuare a percheziției în două etape, într-un termen de 30 de zile
- sesizarea Ministerului Justiției (în conformitate cu prevederile art. 303 din Regulamentul din 24 iunie 2010 privind siguranța locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor aprobat prin Ordinul Ministrului

Justiției nr. 1676/2010), în vederea demarării procedurii de revizuire a Regulamentului privind siguranța locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, în sensul introducerii obligației de consemnare a tuturor perchezițiilor corporale amănunțite sau cu controlul cavităților, având în vedere Regula 51 din Ansamblul minim de reguli ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela), conform căreia administrația penitenciarului trebuie să asigure evidența perchezițiilor corporale, precum și a motivelor pentru percheziții, a identității persoanelor care le-au desfășurat și orice rezultate ale perchezițiilor

► *De asemenea, Penitenciarului București-Jilava au fost înaintate următoarele recomandări:* ● gestionarea supraaglomerării ● scoaterea la concurs, cu respectarea dispozițiilor legale, în decurs de 6 luni, a celor 122 de posturi vacante ● realizarea unei evidențe permanente referitoare la sancțiunile disciplinare ● prevenirea abaterilor disciplinare și utilizarea mecanismelor alternative pentru soluționarea acestora ● întocmirea corespunzătoare a documentelor de lucru ale psihologului ● rezolvarea școlarizării persoanelor private de libertate ● pregătirea profesională a întregului personal care efectuează percheziții ● informarea imediată a personalului medical cu privire la obligația medicului de a sesiza de îndată procurorul și de a înștiința directorul penitenciarului în cazul în care la examenul medical se constată că un deținut prezintă semne de violență sau acuză violențe ● asigurarea aprovizionării în timp util cu medicamente compensate.

Cu privire la recomandările anterioare, **Administrația Națională a Penitenciarelor și Penitenciarul București-Jilava au comunicat următoarele:**

► *Administrația Națională a Penitenciarelor:* ● la nivelul Administrației Naționale a Penitenciarelor, pentru anul 2018, este prevăzută activitatea 4.3. Definitivarea demersurilor de simplificare a documentației specifice domeniului reintegrare socială, complementar revizuirii cadrului normativ, obiectiv aflat în derulare la nivelul administrației centrale. Acțiuni în sensul debirocratizării și simplificării documentației specifice domeniului reintegrare socială au fost derulate, atât în perioada anterioară anului 2017, cât și pe parcursul anului 2018 ● extinderea sau înființarea unei alte comunități terapeutice impune un impact bugetar semnificativ, astfel că, în măsura în care vor fi identificate astfel de oportunități, administrația centrală va iniția demersuri în acest sens ● la nivelul ANP a fost elaborat un proiect de Ordin al ministrului justiției privind Regulamentul pentru siguranța locurilor de deținere, acesta fiind înaintat spre aprobare Ministerului Justiției la data de 05.04.2018, **fără a preciza care sunt propunerile de revizuire înaintate.**

► *Penitenciarul București-Jilava:* ● au fost încadrați 68 de membri ai personalului ● la nivelul penitenciarului există un registru care conține informații referitoare la tipul sancțiunilor disciplinare aplicate, abaterile disciplinare pentru care au fost aplicate, contestarea sancțiunilor disciplinare și modul de soluționare a acestora de către judecătorul de supraveghere a privării de libertate sau instanța de judecată ● la nivelul Penitenciarului Jilava se utilizează tehnicile și mecanismele alternative de prevenire a conflictelor, fapt confirmat de numărul redus de sancțiuni disciplinare aplicate, comparative cu numărul de recompense acordate ● fișele psihologice din dosarul individual vor fi reactualizate în vederea remedierii situației privind rubricile necompletate ● începând cu anul școlar 2017-2018 se desfășoară cursuri gimnaziale cu frecvență redusă ● prevederile legale în vigoare, precum și bunele practici în ceea ce privește executarea perchezițiilor corporale fac parte din tematica de pregătire inițială a personalului nou încadrat, precum și tematic de pregătire a întregului personal al unității ● până în prezent nu au existat situații în care medicul unității să nu înștiințeze procurorul în cazul în care la examenul medical se constată că un deținut prezintă

semne de violență sau acuză violență. Personalul acționează conform art. 72, alin. (3) din Legea nr. 254/2013.

Până la momentul redactării prezentului raport, Ministerul Justiției nu a răspuns la recomandările formulate.

c) *Anchete în unități penitenciare*

Anchetele, având ca obiectiv verificarea celor sesizate în petițiile înregistrate la instituția Avocatul Poporului, au vizat diferite aspecte precum: condițiile de cazare, asigurarea asistenței medicale, asistenței stomatologice, transferurile repetate între unități penitenciare și condițiile de transfer, întocmirea rapoartelor de incident, refuzuri de hrană, etc. Reprezentanții Domeniului privind prevenirea torturii au constatat că în unele dintre anchetele efectuate nu s-au confirmat cele sesizate de către persoanele private de libertate, în alte cazuri petenții nu și-au mai susținut declarațiile, iar în alte cazuri au fost emise recomandări către conducerea penitenciarelor vizitate, Administrația Națională a Penitenciarelor și Ministerului Justiției.

► patru anchete din anul 2018 au fost efectuate împreună cu reprezentanții Domeniului armată, justiție, poliție, penitenciare din cadrul instituției Avocatul Poporului ca urmare a unei sesizări din oficiu a instituției Avocatul Poporului în legătură cu decesul unei persoane private de libertate, deținut în Penitenciarul Rahova. Astfel au fost efectuate anchete la Penitenciarul Rahova, Penitenciarul Jilava și Penitenciarul Giurgiu pentru a afla informații suplimentare cu privire la motivele transferului deținutului de la Penitenciarul Rahova la Penitenciarul Giurgiu, starea de sănătate a acestuia în momentul transferului, precum și a altor aspecte care pot apărea pe parcursul derulării anchetelor. Ca rezultat, a fost formulată Recomandarea nr. 40/5 septembrie 2018, disponibilă pe site-ul AVP.

► în urma anchetei desfășurată la **Penitenciarul Tulcea**, Instituția Avocatul Poporului a trimis Inspectoratului de Poliție al Județului Tulcea o adresă pentru comunicarea unor informații referitoare la stadiul soluționării plângerii persoanei private de libertate cu privire la constituirea unui dosar penal având ca obiect agresiunea fizică justificată de prezența unor semne de violență: echimoze membre, plăgi, leziuni traumatice faciale și toracice, lombare, fracturi, arsuri. Șeful Inspectoratului de Poliție al Județului Tulcea a răspuns că au fost efectuate acte și activități de urmărire penală, iar dosarul penal a fost înaintat unității de parchet competente pentru definitivarea cercetărilor. Ca urmare, Instituția Avocatul Poporului s-a adresat Parchetului de pe lângă Judecătoria Tulcea, primind următorul răspuns: *în cauză este dispusă începerea urmăririi penale cu privire la faptele de purtare abuzivă și abuz în serviciu, prev. în art. 296 și art. 297 din C.pen.*

► în urma anchetei desfășurate la **Penitenciarul Craiova Pelendava**, ca urmare a unei petiții, s-au constatat deficiențe cu privire la supraaglomerare (o cameră avea montate 68 de paturi, fiind cazați 63 de deținuți, suprafața de 148,8 m², fiind asigurat un spațiu de 2,19 m²/ persoană, sub minimul de 4 m²/ persoană), lipsa mobilierului și lipsa intimității la dușuri. Urmare a solicitărilor formulate de instituția Avocatul Poporului, unitatea vizitată a comunicat răspunsul prin care explica că administrația Penitenciarului Craiova Pelendava, a depus eforturi constante pentru diminuarea gradului de suprapopulare în rândul populației carcerale custodiate, s-a procedat la recondiționarea unui număr de 11 noptiere metalice, ce au fost montate în camera de deținere verificată în cadrul anchetei, s-a procedat la întocmirea documentației în vederea achiziționării și montării a 12 perdele de duș, procedura de achiziție în acest sens a fost demarată.

► cu privire la **nerespectarea dreptului la asistență medicală, tratament și îngrijire**, reprezentanții instituției Avocatul Poporului au efectuat o anchetă la **Penitenciarul Spital**

București Jilava unde au constatat că în cazul unei persoane private de libertate care avea recomandare de a se prezenta la un nou consult medical la trei luni, consultul de specialitate s-a făcut la o perioadă de 4 luni. În urma anchetei instituției Avocatul Poporului a **recomandat** directorului Penitenciarului Spital București-Jilava să dispună măsurile necesare pentru respectarea termenului recomandat de medic de prezentare a persoanelor private de libertate la consulturile medicale de specialitate.

► tot cu privire la **nerespectarea dreptului la asistență medicală, tratament și îngrijire**, reprezentanții instituției Avocatul Poporului au efectuat o anchetă la **Penitenciarul Giurgiu** în urma unei sesizări a unei persoane private de libertate, bolnav cronic, care a reclamat că nu a beneficiat de tratament medicamentos, întârzierile fiind datorate achiziționării medicamentelor necompensate prin serviciul de achiziții publice (SEAP). Avocatul Poporului a emis **Recomandarea** Directorului General al Administrației Naționale a Penitenciarelor de a dispune măsurile necesare pentru identificarea unei soluții care să asigure achiziționarea la timp a medicamentelor prescrise persoanelor private de libertate aflate în custodia Penitenciarului Giurgiu.

Urmare a acestei Recomandări, conducerea Administrației Naționale a Penitenciarelor a transmis tuturor unităților subordonate adoptarea unui mod de lucru unitar, organizarea unei proceduri de achiziție publică, astfel încât fiecare unitate penitenciară să transmită penitenciarelor spital la care sunt arondate **necesarul maxim și minim** de medicamente necompensate pentru o perioadă de un an de zile, estimarea bazându-se pe datele istorice din perioada anterioară. De asemenea, încheierea acordului cadru să se facă cu unul sau mai mulți operatori economici, iar durata acordului nu va fi mai mică de 2 ani, contravaloarea medicamentelor necompensate fiind suportată din fondurile asigurate de la bugetul de stat.

► urmare a anchetei efectuate la **Penitenciarul Constanța Poarta Albă**, Avocatul Poporului a transmis Recomandarea nr. 5 din 22 ianuarie 2018 Directorului General al Administrației Naționale a Penitenciarelor în vederea dispunerii măsurilor necesare pentru identificarea unei soluții care să permită achiziționarea numărului necesar de paturi noi în cadrul Penitenciarului Constanța-Poarta Albă, având în vedere că fondurile insuficiente alocate Penitenciarului Constanța-Poarta Albă nu permiteau continuarea programului de înlocuire a paturilor vechi cu paturi noi.

Directorul General al Administrației Naționale a Penitenciarelor a răspuns *că va demara o procedură de achiziție care se va finaliza cu încheierea unui acord cadru pe o perioadă de 2 ani (în acordul cadru va fi prevăzută o cantitate minimă de 100 buc. și o cantitate maximă de 778 buc.). Cantitatea minimă de 100 paturi care este destinată completării necesarului de paturi noi pentru secția E5, va fi achiziționată după finalizarea procedurii de achiziție, fondurile necesare achiziției sunt alocate prin bugetul aprobat al unității. Diferența de paturi rămasă de achiziționat până la cantitatea maximă va fi achiziționată după identificarea fondurilor necesare cu ocazia virărilor de credite sau cu ocazia rectificărilor bugetare din cursul acestui an. Administrația Națională a Penitenciarelor a alocat fonduri, în anul 2018, pentru contractarea serviciilor de proiectare aferente obiectivului complex de investiții "Secțiile IV-V", prin care se vor moderniza 486 locuri de cazare pentru persoanele private de libertate.*

d) Sesizarea organelor de urmărire penală

În urma vizitei efectuate la Penitenciarul Iași în anul 2017, instituția Avocatul Poporului a sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași cu privire la aspectele constatate în urma vizitei, în special referitor la nesesizarea de către Penitenciarul Iași a Parchetului în cazul

decesului unei persoane private de libertate, fapt adus la cunoștința Penitenciarului Iași. În răspunsul din martie 2018 trimis de conducerea Penitenciarului Iași se precizează că *la nivelul unității, în cazul oricărui deces (cu sau fără violență), se înștiințează de îndată judecătorul de supraveghere a privării de libertate, organele de urmărire penală, Administrația Națională a Penitenciarelor și se informează familia persoanei decedate, o persoană apropiată a acesteia sau, după caz, reprezentantul legal.*

Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași a fost sesizat cu privire la acest aspect de către instituția Avocatul Poporului, iar în răspunsul transmis instituției s-a precizat că pe rolul Parchetului de pe lângă Tribunalul Iași este înregistrată o cauză penală având ca obiect aspectul sesizat.

e) Propuneri

- modificarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal prin **completarea art. 48 alin. (8) cu noi alternative de scădere a suprapopulării carcerale**, având în vedere că în prezent este prevăzută doar procedura transferării persoanelor private de libertate între penitenciare. Precizăm că art. 48 alin. (8) prevede că: ”În cazul în care capacitatea legală de cazare a penitenciarului este depășită, directorul acestuia are obligația de a informa directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor în vederea transferării persoanelor condamnate în alte penitenciare. Directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor stabilește dacă transferul se impune, cu precizarea penitenciarelor în care se transferă persoanele condamnate”.

- emiterea unei noi decizii a Directorului General al Administrației Naționale a Penitenciarelor care să permită **valorificarea produselor realizate de deținuți** în cadrul atelierelor de creație, ceea ce ar suplimenta veniturile penitenciarelor prin reinvestirea sumelor de bani în activități de creație sau de îmbunătățire a condițiilor de cazare.

- examinarea dispozițiilor Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, sub aspectul modificării art. 101 alin. (1) lit. e) și a art. 101 alin. (2), în sensul **includerii dreptului la vizită în categoria drepturilor care nu pot fi îngădite prin aplicarea sancțiunii disciplinare**. Propunerea ca suspendarea dreptului la vizită să nu mai fie o pedeapsă disciplinară ar contribui la punerea de acord a dispozițiilor legale cu Regula nr. 43 (3) din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite privind tratamentul deținuților, potrivit căreia sancțiunile disciplinare sau măsurile restrictive nu presupun interzicerea contactelor cu familia. Mijloacele de contact cu familia pot fi restricționate doar pentru o perioadă limitată și, în modul strict prevăzut pentru menținerea securității și ordinii.

- revizuirea Regulamentului privind siguranța locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, în sensul **introducerii obligației de efectuare a percheziției în două etape și a introducerii obligației de consemnare a tuturor perchezițiilor corporale amănunțite sau cu controlul cavităților**, având în vedere Regula 51 din Ansamblul minim de reguli ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela), conform căreia administrația penitenciarului trebuie să asigure evidența perchezițiilor corporale, precum și a motivelor pentru percheziții, a identității persoanelor care le-au desfășurat și orice rezultate ale perchezițiilor.

***

La finalul prezentului Raport de activitate subliniem încă o dată că Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție acționează prin toate activitățile desfășurate pentru a preveni orice încălcare a drepturilor persoanelor private de libertate. În cadrul misiunii sale, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție are în vedere atât condițiile de viață din unitățile supuse monitorizării, cât și condițiile de muncă ale personalului, motivat de faptul că acestea au un impact asupra eficienței activităților din centrele de detenție și asupra naturii relațiilor cu persoanele private de libertate.

Totodată, adresăm mulțumiri tuturor instituțiilor, organizațiilor neguvernamentale (în special, Grupului Român pentru Drepturile Omului GRADO, Fundației pentru Apărarea Drepturilor Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului FACIAS, Asociației Alternative Sociale Iași, OADO-Filiala Regională Craiova, LADO – Filiala Cluj), colaboratorilor și persoanelor cu care am cooperat în perioada de raportare, pentru contribuția adusă la efectuarea vizitelor Mecanismului Național de Prevenire, pentru participarea la evenimentele și activitățile organizate de Domeniul privind prevenirea torturii, precum și pentru crearea unei viziuni în concordanță cu cele mai recente evoluții internaționale în domeniul apărării drepturilor omului.

CAPITOLUL XIII

ACTIVITATEA BIROURILOR TERITORIALE ALE INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI

SECȚIUNEA 1

Afirmarea, respectarea și garantarea materială a drepturilor omului prin legislația internă și printr-un control eficace al instituției Avocatul Poporului și birourilor sale teritoriale reprezintă un demers necesar pentru a se asigura prevenirea încălcărilor acestor drepturi

În acest context, pentru a crea tuturor cetățenilor, atât din zonele urbane, cât și din zonele rurale, posibilitatea de a beneficia de prevederile Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, la nivel teritorial au fost înființate 14 birouri, care își desfășoară activitatea pe raza teritorială de competență jurisdicțională a curților de apel, fiind organizate în: Alba-Iulia, Bacău, Brașov, Constanța, Cluj-Napoca, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Suceava, Târgu-Mureș și Timișoara. Deși prevăzut în Regulamentul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului, republicat, Biroul Teritorial Slobozia încă nu a fost înființat din cauza restrângerilor bugetare.

Prin intermediul birourilor teritoriale, instituția Avocatul Poporului își îndeplinește, la nivel local, atribuțiile constituționale și legale de a apăra, prin mediere și dialog, drepturile și libertățile persoanelor fizice, în raporturile acestora cu autoritățile administrației publice și cu regiile autonome.

Activitatea birourilor teritoriale circumscrisă principiului potrivit căruia autoritatea vine în preîntâmpinarea problemelor cetățenilor, constă în: medierea conflictelor dintre cetățeni și autoritățile administrației publice, orientarea și îndrumarea cetățenilor în vederea soluționării problemelor cu care aceștia se confruntă, depistarea și combaterea fenomenelor din raza de competență, care generează încălcări ale drepturilor și libertăților cetățenești, anchete efectuate cu scopul de a verifica existența/inexistența încălcării ori restrângerilor drepturilor, ori de a verifica veridicitatea susținerilor autorităților, promovarea rolului instituției Avocatul Poporului prin mass-media, organizare de mese rotunde, simpozioane și colaborări interinstituționale.

La nivelul anului 2018, activitatea birourilor teritoriale s-a concretizat în: soluționarea unui număr de **3035 de petiții**, verificarea veridicității informațiilor din mass-media în **233 sesizări din oficiu**, efectuarea a **130 de anchete**, acordarea a **8374 de audiențe**, înregistrarea a **4639 de apeluri telefonice** prin serviciul dispecerat și **732 activități informative**, după cum urmează:

- **Biroul Teritorial Alba-Iulia** a soluționat un număr de 123 de petiții, a acordat 376 de audiențe, a înregistrat 185 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și a desfășurat 14 activități informative.

Dosar nr. 22/2018 Petenta a sesizat Biroul Teritorial Alba-Iulia, reclamând nesoluționarea unei cereri depuse la Inspectoratul de Poliție al Județului Hunedoara.

Aspectele semnalate au fost analizate în contextul unei posibile încălcări a dreptului de petiționare, prevăzut de art. 51 din Constituția României.

Au fost solicitate informații de la Inspectoratul de Poliție al Județului Hunedoara, în legătură cu cele sesizate de petentă.

Autoritatea sesizată ne-a comunicat, în scris, modul de soluționare a cererii. O copie a respectivei adrese, primite de la Inspectoratul de Poliție al Județului Hunedoara, a fost transmisă petentei.

Dosar nr. 157/2018 Petentul a sesizat Biroul Teritorial Alba Iulia, susținând că printr-o hotărâre din 11.04.2018, Comisia Centrală de Contestații, din cadrul Casei Naționale de Pensii Publice, a dispus Casei Județene de Pensii Alba revizuirea Deciziei nr. ccc/19.06.2015, sub aspectul valorificării perioadei 16.09.1987-01.03.1991, drept stagiou de cotizare realizat în grupa a II-a de muncă, în procent de 70%.

Întrucât Casa Județeană de Pensii Alba nu s-a conformat respectivei hotărâri, a solicitat intervenția instituției noastre pentru soluționarea cauzei.

Aspectele semnalate au fost analizate în contextul unei posibile încălcări a dreptului la un nivel de trai decent și a dreptului persoanei vătămate de o autoritate publică, prevăzute de art. 47 și art. 52 din Constituția României.

Au fost solicitate informații de la Casa Județeană de Pensii Alba, în legătură cu cele sesizate de petent.

Casa Județeană de Pensii Alba ne-a informat că Hotărârea Comisiei Centrale de Contestații a fost pusă în aplicare prin decizia din data de 14.08.2018.

Dosar nr. 191/2018 Petentul a sesizat Biroul Teritorial Alba Iulia, reclamând neprimirea răspunsului la o cerere adresată Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților, în cursul lunii iulie 2018. Prin aceasta a solicitat informații cu privire la plata despăgubirilor stabilite prin Decizia nr. aaa/08.07.2008, emisă de Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor.

Aspectele semnalate au fost analizate în contextul unei posibile încălcări a dreptului de proprietate privată și a dreptului de petiționare, prevăzute de art. 44 și art. 51 din Constituția României.

Au fost solicitate informații de la Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, în legătură cu cele sesizate de petent, care ne-a comunicat că despăgubirile stabilite prin Decizia nr. aaa/08.07.2008, au fost achitate integral.

• **Biroul Teritorial Bacău** a soluționat un număr de 176 petiții, a efectuat 9 anchete, a acordat 675 audiențe, s-a sesizat din oficiu în 19 cazuri, a înregistrat 226 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și a desfășurat 22 activități informative.

Dosar nr. 68/2018 În articolul intitulat *Din cauza unei erori în acte, mama unei fete cu handicap trebuie să dea statului înapoi 6000 de lei*, a fost prezentată situația în care se afla mama unei persoane cu handicap grav, angajată ca asistent personal de către Primăria comunei Tarcău, județul Neamț, pentru fiica sa, încadrată în gradul de handicap grav, cu asistent personal.

Din articolul de presă rezulta că, din eroare, în hotărârea emisă de Comisia pentru Protecția Copilului Neamț de încadrare în gradul de handicap grav, s-a trecut ca dată de valabilitate a certificatului de handicap data de 05.01.2019, în loc de 05.01.2018, dată la care persoana cu handicap devenea majoră.

În această situație, mamei persoanei cu handicap, care avea și calitatea de asistent personal, i-a fost plătit salariul corespunzător acestei calități și după data de 05.01.2018, respectiv pentru o perioadă de trei luni. Sesizând situația creată, autoritatea locală este pusă în situația de a recupera de la asistentul personal sumele plătite cu titlu de salariu de la data la care persoana cu handicap a devenit majoră, inclusiv sumele corespunzătoare asigurărilor sociale pentru pensie și sănătate, deși asistentul personal nu este răspunzător de redactarea greșită a hotărârii în cauză.

Experții din cadrul Biroului Teritorial Bacău au efectuat o anchetă la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț, la care a participat și un reprezentant al Primăriei comunei Tarcău, județul Neamț.

Din informațiile și documentele prezentate de conducerea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț rezulta că în ședința Comisiei pentru Protecția Copilului din data de 5 septembrie 2017, s-a adoptat hotărârea de încadrare în grad de handicap pentru minora în cauză, cu redactarea eronată a termenului de valabilitate a hotărârii, fiind trecută data de 05.01.2019, în loc de 05.01.2018, dată la care minora împlinea 18 ani.

În temeiul hotărârii Comisiei pentru Protecția Copilului, mama minorei cu handicap, a fost angajată de Primăria comunei Tarcău, județul Neamț, ca asistent personal, pe durata de valabilitate a hotărârii, respectiv 05.01.2019.

În ceea ce privește angajarea mamei minorei ca asistent personal, conducerea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț a precizat că Primăria comunei Tarcău a procedat la încheierea/prelungirea contractului de muncă fără a fi solicitat acordul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț, așa cum prevedea legea. Astfel, dacă autoritatea locală ar fi solicitat acest acord, exista posibilitatea identificării erorii strecurate în hotărâre și implicit, s-ar fi evitat crearea situației relatate în presă.

Într-adevăr, potrivit art. 25 alin. (1) lit. (h) din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanei cu handicap, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 268/2007, unul din documentele prevăzute expres ca făcând parte din dosarul de angajare al asistentului personal este acordul scris al direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

În luna martie 2018, Serviciul de Evaluare Complexă din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț a constatat eroarea și a informat secretariatul Comisiei pentru Protecția Copilului Neamț, astfel că în ședința acesteia din data de 11 aprilie 2018, a fost adoptată Hotărârea nr. 534/2018, prin care a fost rectificată hotărârea redactată eronat, hotărârea fiind comunicată și Primăriei comunei Tarcău, județul Neamț, localitate în care domiciliază persoana cu handicap și familia acesteia.

În baza Hotărârii nr. 534/2018 a Comisiei pentru Protecția Copilului Neamț, Primăria comunei Tarcău, județul Neamț, a procedat la încetarea contractului de muncă al mamei persoanei cu handicap. Apreciem că la momentul încetării contractului individual de muncă au existat discuții între autoritatea locală și mama persoanei cu handicap cu privire la sumele încasate după ce fiica acesteia a devenit majoră, angajatorul fiind pus în situația de a recupera sumele plătite în baza hotărârii redactate eronat de Secretariatul Comisiei pentru Protecția Copilului. De altfel, acesta este și motivul pentru care situația creată a ajuns în presă.

Cu privire la posibila recuperare a sumelor încasate de asistentul personal în perioada 05.01-11.04.2018, Primăria comunei Tarcău, județul Neamț, nu a prezentat un punct de vedere scris.

În ceea ce privește situația persoanei cu handicap, după emiterea de către Comisia pentru Protecția Copilului Neamț a hotărârii de rectificare a erorii amintite, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț și Primăria comunei Tarcău, județul Neamț, au sprijinit persoana cu handicap și pe mama acesteia pentru întocmirea dosarului necesar obținerii certificatului de încadrare în grad de handicap de la Comisia de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap Neamț.

Astfel, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț a comunicat că în data de 21 mai 2018, Comisia de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap Neamț a emis certificatul de încadrare în grad de handicap, tânăra fiind încadrată în gradul de handicap grav, cu asistent personal, iar valabilitatea certificatului este de 12 luni, respectiv

până în aprilie 2019. În baza certificatului de încadrare emis, persoana cu handicap grav poate opta fie pentru angajarea unui asistent personal, fie pentru primirea indemnizației corespunzătoare.

Având în vedere situația constatată cu ocazia efectuării anchetei, precum și documentele prezentate de cele două autorități, am apreciat că atât Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț, cât și Primăria comunei Tarcău, județul Neamț, sunt responsabile de situația creată.

Astfel, Secretariatul Comisiei pentru Protecția Copilului a redactat eronat hotărârea din anul 2017, iar eroarea a fost semnalată abia în luna martie 2018, ceea ce denotă inexistența unei baze de date eficiente, care să permită identificarea erorilor încă din momentul introducerii datelor în evidențele instituției.

Pe de altă parte, Primăria comunei Tarcău, județul Neamț, a procedat la încheierea/prelungirea contractului de muncă al asistentului personal fără obținerea acordului Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț, document expres prevăzut de lege. Solicitarea și implicit eliberarea acestui acord ar fi putut conduce la identificarea erorii încă din luna septembrie 2017, anterior datei la care persoana cu handicap a devenit majoră.

Având în vedere cele de mai sus, fiind încălcate dispozițiile art. 52 și art. 50 din Constituție, Avocatul Poporului a emis Recomandarea nr. 17 din 28 iunie, către directorul general al D.G.A.S.P.C. Neamț și primarul comunei Tarcău, județul Neamț, solicitându-se măsuri pentru o mai atentă monitorizare a dosarelor aflate în evidența Serviciului de Evaluare Complexă a Copilului cu Dizabilități și a Secretariatului Comisiei pentru Protecția Copilului, respectiv, a Compartimentului Asistență Socială din cadrul autorității administrației publice locale și măsuri pentru respectarea prevederilor art. 25 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanei cu handicap, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 268/2007.

Recomandările au fost însușite de autoritățile sesizate. În acest sens, D.G.A.S.P.C. Neamț a emis Dispoziția nr. 384 din 12 iulie 2018 privind unele măsuri pentru urmărirea și respectarea termenului de valabilitate a certificatelor de încadrare în grad de handicap emise de către Comisia pentru Protecția Copilului Neamț, iar Primăria comunei Tarcău, județul Neamț a comunicat setul de măsuri menite să îmbunătățească activitatea Serviciului de Asistență Socială.

Dosar nr. 250/2018 Petentul, în calitate de avocat și împuternicit al unui cetățean rezident în Elveția, ne-a sesizat cu privire la o posibilă încălcare a art. 52 din Constituția României, referitor la dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică.

Conform celor relatate de petent, printr-o sentință civilă definitivă, a fost admisă cererea având ca obiect tăgada paternității, formulată de clientul său, constatându-se că pârâtul nu este tatăl copilului născut în anul 2015.

Ulterior, în baza sentinței civile amintite, clientul său a procedat la recunoașterea copilului, prin declarație la Serviciul de Stare Civilă al Municipiului Piatra Neamț, întocmindu-se un nou certificat de naștere pentru minor, în care K. B. este trecut ca tată. Serviciul de Stare Civilă Piatra Neamț a refuzat eliberarea către K. B. a unei copii a certificatului de naștere al copilului, motivat de faptul că minorul beneficiază de o măsură de protecție specială, respectiv plasament familial.

Ca urmare a cererii formulate de tatăl copilului, prin procurator, de comunicare a unei copii a certificatului de naștere al copilului său, D.G.A.S.P.C. Neamț a comunicat acestuia, că în baza sentinței civile nr. xxx/2015, drepturile și obligațiile părintești sunt suspendate, acestea fiind exercitate de directorul general al D.G.A.S.P.C. Neamț. Mai mult, prin aceeași adresă,

petentului i s-a comunicat că nu i se poate pune la dispoziție o copie a certificatului de naștere, fiind vorba de datele personale ale minorului în cauză, chiar dacă solicitarea este formulată de tatăl copilului, așa cum rezulta din certificatul de naștere întocmit în anul 2018.

Analizând răspunsul comunicat petentului, am constatat că în conținutul acestuia se face referire la o sentință civilă anterioară pronunțării de către instanță a hotărârii privind tăgada paternității, precum și anterioară recunoașterii făcute de K.B. la Serviciul de Stare Civilă Piatra Neamț, astfel că sentința civilă invocată nu este opozabilă tatălui copilului înscris în certificatul de naștere întocmit în anul 2018. De asemenea, din răspunsul comunicat petentului nu rezultă că D.G.A.S.P.C. Neamț a efectuat demersuri pentru a obține o altă sentință civilă referitoare la o măsură de plasament pentru copil, în care să fie parte tatăl copilului, K.B.

În același sens, în răspunsul comunicat petentului se invocă Regulamentul privind datele cu caracter personal intrat în vigoare la data de 25 mai 2018, precizându-se că „*eliberarea unei copii nu se poate face decât în condiții strict și limitativ prevăzute de regulamente*”, dar fără a se indica petentului condițiile pe care ar trebui să le îndeplinească tatăl copilului pentru a i se pune la dispoziție o copie a certificatului de naștere al propriului copil.

Din examinarea petiției adresate Biroului Teritorial Bacău rezulta și faptul că din luna iunie 2018, tatăl copilului își vizitează lunar fiul la sediul D.G.A.S.P.C. Neamț și dorește reintegrarea minorului în familie, ceea ce face și mai greu de înțeles motivul pentru care i se refuză eliberarea unei copii după certificatul de naștere al copilului.

Ca urmare a demersului întreprins de Biroul Teritorial Bacău, D.G.A.S.P.C. Neamț a comunicat o copie a certificatului de naștere al minorului în cauză. Constatând ca numele minorului este înscris eronat, am solicitat D.G.A.S.P.C. Neamț, în calitate de reprezentant legal, să întreprindă măsuri către Serviciul de Stare Civilă Piatra Neamț, în vederea rectificării actului de naștere al minorului.

● **Biroul Teritorial Brașov** a soluționat un număr de 207 de petiții, a efectuat 13 anchete, a acordat 439 de audiențe, s-a ssizat din oficiu în 23 de cazuri, a înregistrat 235 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și a desfășurat 85 activități informative.

Dosar nr. 72/2018 Petenta, domiciliată în localitatea Feldioara, județul Brașov, a sesizat Biroul Teritorial Brașov în legătură cu o posibilă încălcare a dreptului la protecția copiilor și a tinerilor, a dreptului la învățătură și a dreptului de petiționare, drepturi prevăzute de art. 49, art. 32 și art. 51 din Constituția României.

Petenta susținea că a solicitat Liceului „Petru Rareș” Feldioara, județul Brașov, aplicarea prevederilor art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, întrucât fiica sa, născută în anul 2010, este încadrată în gradul de handicap grav cu asistent personal, conform Hotărârii Comisiei pentru Protecția Copilului Brașov nr. 1289/08.11.2017 (începând cu anul 2015, având emise mai multe certificate de încadrare în grad de handicap. Totodată, preșcolarul are certificat de orientare școlară și profesională.

Biroul Teritorial Brașov a întreprins demersuri la Liceul „Petru Rareș” Feldioara, județul Brașov, care a comunicat următorul punct de vedere:

- *"preșcolarul primește drepturile ce revin copiilor cu CES integrați în învățământul de masă în baza certificatului de orientare școlară nr. 882/3103.2016; întrucât situația petentei nu se încadrează în prevederile art. 129 din Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, nu beneficiază de aceste drepturi majorate cu 50%."*

Totodată, Liceul „Petru Rareș” Feldioara, județul Brașov, ne-a informat că s-a solicitat punctul de vedere al Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului București și al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov.

Derutant este că Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului București emite puncte de vedere diferite, astfel:

1) Prin adresa nr. 3856/DGPDC/SM/26.03.2018, semnată de președintele Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție București, se precizează următoarele:

"Acordarea drepturilor aferente copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în unitățile de învățământ special sau de masă, care nu sunt beneficiari ai sistemului de protecție specială, este reglementată de Legea educației naționale nr. 1/2011 și nu de art. 129 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Astfel, conform art. 51 alin. (2) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, "Copiii și tinerii cu cerințe educaționale speciale, școlarizați în unitățile de învățământ special sau de masă, inclusiv cei școlarizați în alt județ decât cel de domiciliu, beneficiază de asistență socială constând în asigurarea alocației zilnice de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcăminte și a încălțăminte în cuantum egal cu cel pentru copiii aflați în sistemul de protecție a copilului, precum și de găzduire gratuită în internate sau centrele de asistare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale din cadrul direcțiilor generale județene/a municipiului București de asistență socială și protecția copilului."

În acest context, precizăm că prin Hotărârea Guvernului nr. 564/2017 este reglementată modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar.

Astfel, potrivit Notei de fundamentare care a stat la baza aprobării acestui act normativ, inițiatorul, respectiv Ministerul Educației Naționale a precizat că potrivit "prevederilor art. 110 alin. (3) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, finanțarea unităților de învățământ special, a claselor de învățământ special și a elevilor din învățământul special se asigură din sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat prin bugetele locale ale consiliilor județene și ale sectoarelor municipiului București, indiferent de locul de domiciliu al copiilor, prin contract managerial. Sumele sunt prevăzute direct în anexa la legea bugetului, nefiind alocate pe baza unui cost standard. Drepturile materiale și alocațiile zilnice de hrană pentru copiii/elevii/tinerii din sistemul de învățământ special și special integrat erau și sunt prevăzute și în Hotărârea Guvernului nr. 1251/2005 privind unele măsuri de îmbunătățire a activității de învățare, instruire, compensare, recuperare și protecție specială a copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educative speciale din cadrul sistemului de învățământ special și special integrat, în vigoare la acest moment, în care este prevăzută sursa de finanțare (bugetele locale ale consiliilor județene și ale sectoarelor municipiului București).

În învățământul de masă finanțarea se realizează pe baza costului standard per elev/preșcolar în cost fiind cuprinse costurile cu salariile, cu formarea personalului și cheltuielile materiale, neacoperind și costurile care decurg din aplicarea prevederilor art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, în cazul copiilor/elevilor și tinerilor cu CES integrați individual în învățământul de masă.

În contextul menționat a apărut necesitatea clarificării categoriilor de beneficiari, precum și a unor aspecte cu privire la acordarea alocației de hrană în funcție de prezența școlară a copiilor cu CES, în scopul unei abordări unitare a modalității de acordare a

drepturilor menționate la art. 51 alin. (2) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, în cazul tuturor copiilor/elevilor/tinerilor cu CES din învățământul special sau care sunt integrați în învățământul de masă, fie individual, fie în grupe/clase de învățământ special. În acest fel se asigură coerența și continuitatea politicilor reformatoare globale în domeniul învățământului, privit ca sistem și ca prioritate națională și se consolidează principiul șanselor egale și se continuă procesul de valorizare a resurselor umane, asigurându-se o mai relevantă coeziune socială și economică, în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, art. 48 alin. (3) și art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.

Având în vedere cele mai sus menționate, potrivit cărora drepturile copiilor cu cerințe educaționale speciale care nu sunt beneficiari ai sistemului de protecție specială sunt reglementate prin acte normative care intră în competența Ministerului Educației Naționale, vă recomandăm să vă adresați acestei instituții, competentă să își exprime punctul de vedere cu privire la punerea în aplicare a prevederilor Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Hotărârii Guvernului nr. 564/2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar."

2) Aceeași Autoritate Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție București, prin adresa nr. 4790/DGPDC/SM/12.04.2017, semnată de președinte, emite următorul punct de vedere:

- "(...) menționăm faptul că aplicabilitatea prevederilor art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 nu a suferit nicio modificare sau interpretare diferită de la momentul aprobării acestei legi în anul 2004, respectiv intrarea sa în vigoare la începutul anului 2005.

În acest sens, coroborând prevederile legale mai sus menționate, în cazul copiilor cu cerințe educaționale speciale care au și certificat de încadrare în grad de handicap, cuantumului sumelor necesare acordării drepturilor prevăzute la art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1/2011 se majorează cu 50% în raport cu sumele acordate".

3) Petenta a depus la Biroul Teritorial Brașov și adresa nr. 9942/01.12.2015, semnată de președintele Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, prin care se emite următorul punct de vedere:

- "(...) prevederile art. 129 alin. (3) la care faceți referire în cuprinsul adresei pe care ne-ați transmis-o vizează toți copiii cu handicap, inclusiv cei infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA, în sensul în care prin articolul în cauză se realizează o enumerare a situațiilor în care se procedează la majorarea cu 50% a cuantumului sumelor prevăzute de lege, iar nu o restricționare a acestei categorii în sensul în care prin copii cu dizabilități s-ar înțelege doar cei infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA".

Liceul „Petru Rareș” Feldioara, județul Brașov, s-a adresat pentru obținerea unui punct de vedere și Ministerului Educației Naționale, solicitând lămuriri cu privire la punerea în aplicare a prevederilor Legii educației naționale nr. 1/2011, însă, prin adresa nr. 34040/13.07.2018, autoritatea în cauză se referă doar la prevederile art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004, neluând în considerare prevederile art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1/2011.

Astfel, Ministerul Educației Naționale comunică următoarele:

- "Conform prevederilor art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, de majorare cu 50% a cuantumului sumelor beneficiază copiii cu handicap, infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA, doar în situația în care s-a stabilit o măsură de protecție specială, măsuri de protecție specială așa cum sunt prevăzute în art. 59 din Legea nr. 272/2004 (plasamentul, plasamentul în regim de urgență, supravegherea specializată)".

Am apreciat că acest răspuns al Ministerului Educației Naționale ignoră prevederile art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1/2011, conform căroră: "Copiii și tinerii cu cerințe educaționale speciale, școlarizați în unitățile de învățământ special sau de masă, inclusiv cei școlarizați în alt județ decât cel de domiciliu, beneficiază de asistență socială constând în asigurarea alocației zilnice de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcăminte și a încălțăminte **în cuantum egal cu cel pentru copiii aflați în sistemul de protecție a copilului**, precum și de găzduire gratuită în internate sau centrele de asistare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale din cadrul direcțiilor generale județene/a municipiului București de asistență socială și protecția copilului".

Or, tocmai prin art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1/2011 a educației naționale, **legiuitorul conferă drepturi egale copiilor cu cerințe educaționale speciale și celor aflați în sistemul de protecție a copilului.**

Ceea ce este surprinzător, este faptul că Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție București a trimis Liceul „Petru Rareș” Feldioara, județul Brașov, la Ministerul Educației pentru obținerea unui punct de vedere legat de aplicarea prevederilor Legii educației naționale nr. 1/2011, însă Ministerul Educației Naționale s-a pronunțat pe prevederile Legii nr. 272/2004.

Pe plan local, petenta a întreprins demersuri și la Consiliului Județean Brașov, care i-a comunicat următoarele:

- *"Potrivit prevederilor art. 129 alin. (7) din Legea nr. 272/2004, republicată, cuantumul alocației de hrană stabilit prin prevederile legale pentru copiii din serviciile de zi publice și pentru copiii și tinerii pentru care s-a stabilit o măsură de protecție socială într-un serviciu public de tip rezidențial (în condițiile alin. 6 al aceluiași articol), se aplică și în cazul copiilor și tinerilor cu cerințe educaționale speciale, școlarizați în unitățile de învățământ special sau de masă, în conformitate cu prevederile art. 51 alin. (2) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.*

- *Având în vedere faptul că, potrivit certificatului eliberat prin Hotărârea Comisiei pentru Protecția Copilului Brașov nr. 1289/08.11.2017, minora este încadrată în gradul grav de handicap, fiind un copil cu cerințe educaționale speciale care beneficiază de orientare școlară către grădinița de masă (potrivit certificatului de orientare școlară nr. 882/31.03.2016, opinăm că aceasta se află în situația prevăzută de art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, respectiv beneficiază de un cuantum majorat cu 50% al alocației de hrană.*

- *Față de prevederile pct. A lit. c) ale Anexei nr. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 1251/2005 unde se specifică faptul că drepturile referitoare la acordarea alocației de hrană și a rechizitelor se acordă prin unitatea de învățământ la care sunt înscriși copiii, nu avem competența de a da curs solicitării dumneavoastră de realizare a demersurilor necesare pe lângă unitatea școlară în vederea acordării acestora".*

Față de cele expuse, am constatat că:

Potrivit art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1/2011 a educației naționale: "Copiii și tinerii cu cerințe educaționale speciale, școlarizați în unitățile de învățământ special sau de masă, inclusiv cei școlarizați în alt județ decât cel de domiciliu, beneficiază de asistență socială constând în asigurarea alocației zilnice de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcăminte și a încălțăminte **în cuantum egal cu cel pentru copiii aflați în sistemul de protecție a copilului**, precum și de găzduire gratuită în internate sau centrele de asistare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale din cadrul direcțiilor generale județene/a municipiului București de asistență socială și protecția copilului".

Conform art. 129 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, *copiii și tinerii pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială, precum și mamele protejate în centre maternale au dreptul la hrană, îmbrăcăminte, încălțăminte, materiale igienico-sanitare, rechizite/manuale, jucării, transport, materiale cultural-sportive, precum și sume de bani pentru nevoi personale.*

Potrivit alin. (3) al art. 129 din Legea nr. 272/2004 **"În cazul copiilor cu handicap, infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA, cuantumul sumelor necesare acordării drepturilor prevăzute la alin. (1) se majorează cu 50% în raport cu sumele acordate"**.

Din lecturarea textului de lege mai sus citat, am constatat că art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 nu face altceva decât să **enumere situațiile** în care se procedează la majorarea cu 50% a sumelor cuvenite cu titlu de alocații. Faptul că cerințele legale sunt alternative și nu cumulative, rezulta, și din adresele nr. 9942/2015 și nr. 4790/12.04.2017 emise de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție din cadrul Ministerului Muncii și Justiției Sociale, adrese în care se preciza expres că textul **nu realizează o restricționare a categoriilor de beneficiari, în sensul în care prin copii cu dizabilități s-ar înțelege doar cei infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA, ci realizează o enumerare a situațiilor în care se procedează la majorarea cu 50% a sumelor prevăzute de lege.**

Astfel, art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 stipulează cazurile copiilor, unde **sunt enumerați și cei cu handicap**, pentru care sumele necesare acordării drepturilor prevăzute la art. 129 alin. (1) se majorează cu 50%, iar în art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1/2011 a educației naționale, **legiuitorul conferă drepturi egale copiilor cu cerințe educaționale speciale și celor aflați în sistemul de protecție a copilului.**

Prin art. 6 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 564/2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar s-a stabilit modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar, și anume:

Finanțarea drepturilor pentru copiii/elevii/tinerii cu CES integrați în învățământul de masă, care urmează curriculumul învățământului de masă, se asigură din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată prin bugetul local, iar pentru cei din învățământul special și pentru cei integrați în clase/grupe speciale organizate în învățământul de masă, din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată prin bugetul județului/al sectoarelor municipiului București, prin unitățile de învățământ la care sunt înscriși copiii cu CES.

În baza acestor prevederi legale, **copiii cu cerințe educaționale speciale care au și certificat de încadrare în grad de handicap beneficiază de majorarea cu 50% a sumelor necesare acordării drepturilor prevăzute la art. 129 alin. (1) din Legea nr. 272/2004.**

În acest context, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 38 din 22 august 2018**, însă Liceul „Petru Rareș” Feldioara, județul Brașov, ne-a informat că **nu își însușește recomandarea Avocatului Poporului.**

În consecință, Avocatul Poporului a aprobat propunerea Biroului Teritorial Brașov de a formula o cerere de chemare în judecată prin care să solicităm instanței: obligarea Liceului „Petru Rareș” Feldioara, județul Brașov, precum și a Consiliului Local Feldioara, județul Brașov, la alocarea, calcularea și plata sumelor cuvenite minorei (minora fiind încadrată în gradul de handicap grav cu asistent personal și având certificat de orientare școlară) constând în alocația zilnică de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcămintei și încălțămintei precum și a sumelor pentru nevoi personale pentru elevii cu cerințe educaționale speciale din învățământul preuniversitar de masă, stabilite prin Legea nr. 1/2011, majorate cu 50 %, începând cu data de 31.03.2016, precum și la plata dobânzii

legale asupra sumelor începând cu data de 31.03.2016 (dată de la care minora beneficiază de drepturile prevăzute de lege, însă nemajorate).

Dosar nr. 39/2018 Petenta a sesizat Biroul Teritorial Braşov cu privire la o posibilă încălcare a art. 56 alin.(2) şi a art. 31 din Constituţie, privind aşezarea justă a sarcinilor fiscale şi a dreptului la informaţie.

Astfel, din conţinutul petiţiei adresate rezulta că petenta, în temeiul unei convenţii civile încheiate cu Muzeul Naţional al Carpaţilor Răsăriteni din municipiului Sfântu Gheorghe, a înregistrat o contribuţie datorată în quantum de 533 lei, pentru perioada 26.01.2011-31.05.2012, motiv pentru care Casa de Asigurări de Sănătate a Judeţului Braşov – CASJ i-a comunicat, în anul 2012, Decizia de impunere nr. 36637/05.06.2012. Ulterior, aceeaşi autoritate i-a comunicat petentei faptul că „obligăţiile înscrise în Decizia de impunere nr. 36637/05.06.2012 au fost anulate”, nemaifigurând înregistrată cu debite în evidenţele acestei instituţii.

Cu toate acestea, în aceeaşi perioadă, ANAF – Direcţia Generală a Finanţelor Publice a judeţului Braşov a comunicat petentei faptul că urmare a preluării contribuţiilor sociale obligatorii datorate de persoanele fizice de către ANAF de la CASJ Braşov, petenta figura în evidenţele Administraţiei Finanţelor Publice Braşov la data de 12 septembrie 2012, cu obligaţii restante reprezentând contribuţii sociale obligatorii în quantum de 533 lei.

În virtutea acestui fapt, ANAF a comunicat petentei Somaţia din 08.12.2017 şi Titlul executoriu. De asemenea, în urma sesizării depuse de către petentă la ANAF Braşov, Administraţia Judeţeană a Finanţelor Publice Braşov a precizat printr-un răspuns detaliat punctul de vedere referitor la situaţia creată.

În urma demersurilor întreprinse de Biroul Teritorial Braşov, CASJ Braşov ne-a comunicat faptul că obligaţiile de plată datorate de petentă la FNUASS aferente perioadei de până la data de 30.06.2012, ca urmare a convenţiei civile încheiate de către aceasta cu Muzeul Naţional al Carpaţilor Răsăriteni, **au fost anulate la data de 19.09.2012**. Pe baza centralizatorului privind transferul electronic de date, informaţiile necesare privind anularea contribuţiilor datorate de către petentă **au fost transmise la data de 10.10.2012**.

Administraţia Judeţeană a Finanţelor Publice Braşov - ADJFP ne-a comunicat că pe numele contribuabilei s-a emis Decizia nr. 64461/06.09.2017 de organul fiscal competent, pentru regularizarea contribuţiei de asigurări sociale de sănătate aferentă anului 2012, potrivit art. 296²², art. 296²⁵, art. 296²⁷ şi art. 296²⁸ din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal.

Faţă de cele expuse, demersurile Biroului Teritorial Braşov au vizat cadrul legal aplicabil petentei pentru perioada 01.01.2012-30.06.2012, având în vedere că în anul 2012 administrarea asigurărilor de sănătate a fost transferată de la casele de asigurări de sănătate către administraţiile fiscale judeţene din cadrul ANAF.

Aşadar, pentru perioada 01.01.2012-30.06.2012, chiar ADJFP Braşov ne-a comunicat precizări potrivit cărora contribuţia de asigurări sociale de sănătate era reglementată la acel moment de *Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătăţii*, persoanele fizice care realizează venituri din activităţi independente fiind obligate, potrivit art. 215 alin. (3) din lege, să deponă la casele de asigurări de sănătate cu care au încheiat contractul de asigurare, declaraţii privind obligaţiile de fond.

Petenta şi-a îndeplinit obligaţia legală, iar autoritatea competentă să decidă măsuri în privinţa situaţiei acesteia era Casa Judeţeană de Asigurări de Sănătate Braşov. În acest sens, CASJ Braşov i-a emis petentei Decizia de impunere nr. 36637/05.06.2012, ulterior anulată.

În regularizarea contribuţiei de asigurări sociale de sănătate, ADJFP Braşov a invocat prevederile art. 296²², art. 296²⁵, art. 296²⁷ şi art. 296²⁸ din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, acestea însă intrând în vigoare doar la data de 1 iulie 2012, odată cu aplicarea

dispozițiilor referitoare la transferul competenței de administrare a acestor contribuții de la casele de asigurări de sănătate la ANAF (Codul fiscal din 2003 nu cuprindea aceste articole la data de 30.06.2012, art. 296²⁰ finalizând prevederile care succed art. 296). Ori, potrivit art. V alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 125/2011 de modificare a Codului fiscal din 2003, în vigoare de la data 1 iulie 2012, competența de administrare a contribuțiilor sociale datorate de persoane fizice pentru perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2012 cu titlu de contribuții sociale aferente anului 2012 revine caselor de asigurări sociale, potrivit legislației specifice aplicabile acestei perioade.

Tot din răspunsul pe care ADJFP Brașov l-a comunicat Biroului Teritorial Brașov rezulta că în perioada 01.01.2012-01.07.2012, contribuția de asigurări sociale a fost reglementată de Art. III din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 58/2010 de modificare a Codului fiscal din 2003 – dispoziții care reglementează obligația de plată a contribuției individuale de asigurări sociale, respectiv de șomaj, aspect pe care îl apreciem ca fiind eronat. Aceste dispoziții legale nu se referă însă la contribuțiile de asigurări sociale de sănătate, așa cum reglementa în forma sa inițială, ulterior modificată, Art. III alin. (2) din aceeași ordonanță („asupra veniturilor prevăzute la alineatul precedent se datorează *contribuțiile individuale de asigurări sociale, asigurări sociale de sănătate și asigurări de șomaj*”).

Așadar, legiuitorul a făcut distincție între sintagmele „*contribuție individuală de asigurări sociale*” și cea de „*contribuție de asigurări sociale de sănătate*”, iar prin modificările survenite, aceste prevederi legale au fost abrogate, pentru perioada 01.01.2012-01.07.2012 fiind reglementată obligația plății contribuției individuale de asigurări sociale, respectiv de șomaj, Art. III alin. (2) referindu-se la contribuțiile „*în sistemul public de pensii și în sistemul asigurărilor de șomaj*”.

Mai mult, având în vedere că CASJ Brașov a anulat obligațiile de plată ale petentei la data de 19.09.2012 și a transmis către ANAF informațiile necesare privind anularea contribuțiilor datorate de către petentă **la data de 10.10.2012, apreciem că ADJFP Brașov nu avea posibilitatea legală de regularizare a contribuției sociale de asigurări de sănătate a petentei pentru perioada 01.01.2012-30.06.2012 și trebuia să țină cont de anularea acestui debit de către CJAS Brașov.**

Astfel, adresa ADJFP Brașov comunicată petentei deținea informații care ulterior datei de 10.10.2012 trebuiau actualizate conform datelor transmise de către CASJ Brașov, potrivit cărora debitul a fost anulat în data de 19.09.2012.

Cu toate acestea, ADJFP Brașov revine abia în anul 2017 cu o nouă comunicare adresată petentei, și anume, Decizia nr. 6446178/06.09.2017, urmată de Somația nr. 83010045697673 din 08.12.2017 și Titlul executoriu, fără a ține cont de decizia inițială a CASJ Brașov, constatând o diferență în plus de plată de 720 lei, pentru veniturile petentei obținute pe parcursul **întregului an 2012**, în temeiul convenției civile încheiate de către aceasta cu Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni.

Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov din cadrul ANAF, ne-a comunicat același răspuns ca cel din adresa comunicată inițial.

Ulterior, Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov ne-a comunicat faptul că a întreprins o cercetare amănunțită constatând că Declarațiile 205 și 112 depuse de Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni au fost completate eronat. Astfel, din analiza declarațiilor și a documentelor prezentate, a rezultat că pentru venitul din convenție civilă s-a reținut și virat contribuția de asigurări de sănătate aferentă, motiv pentru care **s-a procedat la întocmirea unui referat de scădere a contribuției stabilite de plată pe numele petentei.**

● **Biroul Teritorial Cluj-Napoca** a soluționat un număr de 197 de petiții, a efectuat 2 anchete, a acordat 571 de audiențe, s-a sesizat din oficiu în 7 cazuri, a înregistrat 375 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și a desfășurat 4 activități informative.

Dosar nr. 80/2018 Petentul, având domiciliul în Cluj-Napoca, ne-a sesizat în legătură cu art. 52 din Constituția României, referitor la dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică. În acest sens, petentul arată că este fiul numitului T.M., în prezent decedat. Urmare a acestui fapt, în luna aprilie a anului 2017, petentul a întreprins demersurile necesare în vederea deschiderii procedurii succesorale.

În masa succesorală a defunctului sunt incluse două terenuri, în suprafață de 12,75 ha., respectiv 10 ha. Titlurile de proprietate aferente terenurilor au fost eliberate după cum urmează:

- Titlul de proprietate nr. ccc-xxx, eliberat pe numele T.M., respectiv P.I.L. (sora acestuia), pentru suprafața de 12,75 ha. teren arabil, situat administrativ pe teritoriul comunei Bîrca, județul Dolj;

- Titlul de proprietate nr. aaa-yyy, eliberat pe numele T.M., respectiv P.I.L., din satul Gângiova, pentru suprafața de 10 ha. teren arabil, situat administrativ pe teritoriul comunei Bîrca;

În vederea obținerii certificatului de atestare fiscală, petentul s-a adresat Consiliului local Bîrca, care a refuzat eliberarea documentului solicitat pe motivul existenței unor restanțe la plata impozitului aferent terenurilor, pentru perioada 2006-2012.

Din actele prezentate de petent rezulta faptul că, deși antecesorul său avea domiciliul pe teritoriul comunei Gângiova, prin titlurile de proprietate menționate, terenurile asupra cărora s-a dispus reconstituirea dreptului de proprietate sunt situate pe teritoriul comunei Bîrca.

Potrivit susținerilor petentului, din momentul reconstituirii dreptului de proprietate, impozitul aferent terenurilor a fost achitat la Primăria Gângiova, în considerarea faptului că vechiul titular avea domiciliul în comuna Gângiova. Faptul achitării obligațiilor fiscale reiese din mențiunile înscrise în Certificatul de atestare fiscală nr. bbb/11.10.2013.

În conformitate cu cele susținute de petent, în cursul anului 2013, în urma unui control efectuat de Curtea de Conturi, s-a constatat că, dată fiind împrejurarea că terenurile în cauză sunt situate pe teritoriul comunei Bîrca, impozitul aferent se impune a fi achitat la primăria acestei comune. Urmare a acestui fapt, Primăria comunei Bîrca a solicitat comunei Gângiova informații referitoare la persoanele pentru care au fost eliberate titluri de proprietate pentru terenuri situate în extravilanul comunei Bîrca, precum și la sumele încasate în perioada 2006-2013, cu titlu de impozit aferent imobilelor respective.

Din acest motiv, petentul s-a adresat Biroului Teritorial Cluj-Napoca. Față de cele expuse, ne-am adresat Primăriei comunei Bîrca, solicitând a ne comunica punctul de vedere referitor la cele învederate de petent, în sensul:

- precizării dacă Primăria Gângiova a eliberat documentul solicitat de Primăria comunei Bîrca, dacă antecesorul petentului figurează în acest document și care sunt sumele achitate de acesta cu titlu de impozit aferent terenurilor în suprafață de 12,75 ha., respectiv 10 ha.;

- specificării temeiului legal care stă la baza refuzului eliberării certificatului de atestare fiscală solicitat de petent, în condițiile în care pretinsele restanțe la care se face referire, reprezintă creanțe bugetare prescise.

Totodată, ne-am adresat Primăriei comunei Gângiova, solicitând să ne comunice dacă a achitat Primăriei Bîrca sumele încasate, în mod nejustificat, în perioada 2006-2012,

reprezentând impozitul aferent terenurilor în suprafață de 12,75 ha., respectiv 10 ha., situate administrativ pe teritoriul comunei Bîrca.

Primăria comunei Gângiova a răspuns solicitării formulate, specificând faptul că Primăria Bîrca a solicitat Primăriei Gângiova virarea impozitului menționat. Primăria Gângiova s-a conformat solicitării și prin O.P. nr. 136/25.02.2014 a virat suma de 1400 lei către Primăria Bîrca.

Primăria Bîrca ne-a comunicat că Primăria Gângiova nu a răspuns solicitării, dar a virat în contul Primăriei Bîrca suma de 1365 lei, aferentă contribuabilului T.M., menționând că va elibera certificatul de atestare fiscală pe numele petentului.

Dosar nr.79/2018 Petentul ne-a sesizat arătând că, la data de 28.08.2014, a adresat Administrației Județene a Finanțelor Publice Cluj o cerere, însoțită de documentația aferentă, prin care solicita restituirea unei sume reprezentând contravaloarea taxei de înmatriculare a unui autoturism.

La data respectivă, cererea petentului a fost respinsă ca fiind lipsită de temei legal. Ulterior, petentul s-a adresat din nou instituției menționate, ultima data în 28.01.2018, solicitând restituirea contravalorii taxei respective, însă solicitarea sa a fost respinsă pe motiv că nu era însoțită de documentația aferentă. Petentul a specificat faptul că aceasta se află în posesia Administrației Județene a Finanțelor Publice Cluj, fiind anexată la cererea din anul 2014, însă i-a fost refuzată eliberarea respectivelor documente.

Din acest motiv, ne-am adresat Administrației Județene a Finanțelor Publice Cluj, solicitând exprimarea unui punct de vedere cu privire la cele afirmate de petent și identificarea unei modalități de soluționare a problemei pe care aceasta o întâmpină, prin eliberarea către instituția noastră a documentației anexate de petent la cererea nr. din anul 2014.

Autoritatea sesizată ne-a comunicat faptul că, întrucât arhiva se află în plin proces de reorganizare, se află în imposibilitatea de a elibera copii după documentația anexată cererii petentului. Cu toate acestea, în lumina prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 25/2018, care simplifică procedura administrativă de restituire a taxei, este suficient ca petentul să depună doar o cerere în acest sens, urmând ca problema sa să fie soluționată.

● **Biroul Teritorial Constanța** a soluționat un număr de 280 de petiții, a efectuat 9 anchete, a acordat 650 de audiențe, s-a sesizat din oficiu în 16 cazuri, a înregistrat 458 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și a desfășurat 114 activități informative.

Dosar nr. 357/2018 Petentul a sesizat Biroul Teritorial Constanța în legătură cu faptul că a achitat suma de 637 lei cu o chitanță din 21.08.2012, reprezentând taxa de emisii poluante, conform Legii nr. 9/2012, necesară înscrierii în circulație a unui autoturism nou.

Conform cererii de restituire din data de 11.08.2016, prin Decizia de soluționare nr aaa/07.09.2016, s-a stabilit restituirea sumei de 637 lei în 5 tranșe a câte 127 lei/tranșă. La 03.11.2016 a primit prima tranșă, după care a încetat restituirea următoarelor tranșe.

După intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 52/2007, petentul susține că a depus la ANAF Constanța o nouă cerere, prin care a solicitat achitarea sumei restante de 510 lei plus dobânda legală, la care a primit un răspuns, prin care i se comunica faptul că suma rămasă i se va restitui din oficiu.

Întrucât termenul de restituire de 120 de zile a expirat în data de 29.04.2018, petentul a solicitat A.N.A.F să i se comunice data restituirii sumei restante de 510 lei plus dobânda, însă până la data sesizării instituției Avocatul Poporului nu a primit răspuns.

Față de aspectele prezentate de petent, au fost întreprinse demersuri la A.N.A.F Constanța. Autoritatea sesizată ne-a comunicat că petentului i s-a transmis răspunsul în data

de 18.09.2018, la care i s-au atașat: nota de restituire, decizia de restituire taxă auto, procesul-verbal pentru calculul dobânzilor, nota de restituire și decizia de restituire dobânzi taxă auto.

Dosar nr. 83/2018 Petenta a sesizat Biroul Teritorial Constanța în legătură cu faptul că a solicitat atât Spitalului Clinic Județean de Urgență Constanța, cât și Secției Clinice de Psihiatrie, în repetate rânduri, informații cu caracter personal referitoare la posibila înregistrare a acesteia ca pacientă în evidența Secției Clinice de Psihiatrie Constanța, precum și diagnosticul cu care aceasta figurează înscrisă, dar nu a primit niciun răspuns care să lămurească aspectele semnalate.

Petenta menționa că aceste informații îi sunt necesare pentru a dovedi netemeinicia unor acuzații pe care i le aduc anumite persoane, față de care a inițiat demersuri judiciare de natură civilă, având ca obiect apărarea dreptului la demnitate și imagine.

Întrucât, la solicitările petentei formulate la Clinica de Psihiatrie Palazu Mare Constanța, prin avocat, la Spitalul Clinic Județean de Urgență Constanța la Clinica de Psihiatrie Palazu Mare Constanța, în nume personal, nu a primit răspuns, s-a adresat Direcției de Sănătate Publică a Județului Constanța, care i-a comunicat că există temei legal, în baza căruia, pacientul are dreptul la acces nelimitat la datele sale personale, iar în conformitate cu Ordinul nr. 386/2004 privind aprobarea Normelor de aplicare a Legii drepturilor pacienților nr. 46/2003, unitățile trebuie să asigure accesul neîngrădit al pacienților la datele medicale personale.

Față de aspectele prezentate, ne-am adresat Spitalului Clinic Județean de Urgență Constanța, solicitând informații cu privire la cele reclamate de petentă.

În urma demersurilor întreprinse, am primit adresa prin care i s-a comunicat petentei că nu figurează cu internare în evidența Secției Clinice Psihiatrie Constanța, în perioada 01.01.2009-25.02.2018.

Dosar nr. 294/2018 Petenta ne-a sesizat în legătură cu faptul că a solicitat Primăriei Adamclisi, reconstituirea dreptului de proprietate privată pentru suprafața de 5,45 ha. teren. Petenta susținea faptul că, urmare a documentelor depuse la propunerea Comisei Locale de Fond Funciar Adamclisi, Comisia Județeană de Fond Funciar Constanța i-a validat reconstituirea dreptului de proprietate privată pentru suprafața de 5,45 ha teren extravilan, prin hotărâre a Comisiei Județene de Fond Funciar, drept pentru care Primăria Adamclisi i-a eliberat în vederea dezbaterei succesiunii și obținerii certificatului de moștenitor, adresa nr. cc/22.11.2006, prin care i se retrocedează suprafața de 5,45 ha. teren agricol, în baza căreia a fost emis certificatul de moștenitor.

Totodată, petenta a menționat că, urmare a procesului-verbal nr. dd/17.05.2018, a depus o sesizare, prin care a solicitat o copie după hotărârile Comisiilor locale și județene, prin care i s-a validat reconstituirea dreptului de proprietate privată pentru suprafața de 5,45 ha. teren extravilan, după autorul decedat, la care nu a primit răspuns.

Petenta considera că în conformitate cu prevederile art. 109 din Legea nr. 18/1991, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102/2001, Primăria Adamclisi, trebuie să procedeze de urgență la punerea petentei în posesie și eliberarea titlului de proprietate pentru suprafața de 5,45 ha. teren extravilan.

Petenta susținea că Primăria Adamclisi nu i-a comunicat niciun răspuns, nu i-a eliberat planurile parcelare, procesul-verbal de punere în posesie și nici titlul de proprietate pentru suprafața de 5,45 ha. teren extravilan până la data sesizării instituției Avocatul Poporului.

Față de aspectele prezentate, ne-am adresat la Primăriei Adamclisi, solicitând informații cu privire la cele reclamate de petentă.

În urma demersurilor întreprinse, Primăria Adamclisi a comunicat următoarele:

- În ceea ce privește punerea în posesie și eliberarea titlului de proprietate pentru suprafața de 5,45 ha. teren extravilan, reconstituirea dreptului de proprietate privată în natură sau sub formă de despăgubiri se va face în ordinea cronologică a depunerii cererilor de reconstituire a dreptului de proprietate, în baza opțiunii exprimate de către persoanele îndreptățite prin completarea declarației privind opțiunea pentru validarea dreptului de proprietate.
- În urma analizei situației terenurilor inventariate conform prevederilor Legii nr. 165/2013, de către Comisia Locală de Fond Funciar Adamclisi se lucrează la anumite modificări în anexele întocmite de către Comisia de inventariere a terenurilor Adamclisi. Ulterior, Comisia Locală de Fond Funciar Adamclisi va face demersuri pentru obținerea vizei de la O.C.P.I Constanța pe inventarierea întocmită conform Legii nr. 165/2013 și va înainta către Comisia Județeană Locală de Fond Funciar Constanța din cadrul Instituției Prefectului Județul Constanța această documentație pentru confirmarea rezervei de teren disponibile în vederea reconstituirii dreptului de proprietate.
- A fost depus la Comisia Județeană Locală de Fond Funciar Constanța tabelul centralizator al cererilor pentru reconstituirea dreptului de proprietate privată conform ultimei analize întocmite de către Comisia Locală de Fond Funciar Adamclisi și a ultimelor documente depuse de către persoanele îndreptățite pentru completarea dosarelor.

● **Biroul Teritorial Craiova** a soluționat un număr de 446 de petiții, a efectuat 16 anchete, a acordat 649 de audiențe, s-a sesizat din oficiu în 63 de cazuri, a înregistrat 462 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și a desfășurat 38 activități informative.

Dosar nr. 465/2018 În articolul intitulat *Treceri de pietoni lipsă sau cu probleme, în Craiova*, publicat în cotidianul Gazeta de Sud, se relatează faptul că în Craiova există mai multe zone în care trecerile de pietoni sunt poziționate foarte prost, sau lipsesc cu desăvârșire.

În articol se mai menționa faptul că *nu este singurul loc unde există astfel de probleme din cauza trecerilor de pietoni trasate în locuri nepotrivite. Șoferii care vin dinspre sensul giratoriu de pe Calea București, din cartierul Lăpuș, și virează dreapta ca să ajungă pe bulevardul Decebal (pe Rocadă) trebuie să fie extrem de atenți imediat ce ies din curba de la intrarea pe bulevard pentru că foarte aproape de aceasta se află o zebra. Și pietonii trebuie să fie foarte atenți în acea zonă pentru că mașinile circulă cu viteză foarte mare, iar bulevardul are patru benzi de circulație, câte două pe fiecare sens.*

Biroul Teritorial Craiova s-a sesizat din oficiu, fiind întreprinse demersuri scrise la Comisia de Sistematizare a Circulației din cadrul Primăriei Craiova, în vederea identificării unor soluții prin care pietonii care circulă în zonele anterior menționate să traverseze străzile în cauză, în condiții de siguranță.

Primăria Municipiului Craiova, a dat curs demersului efectuat, informându-ne că:

- în ședința Comisiei de Sistematizare a Circulației Rutiere și pietonale din data de 09.08.2018, s-a aprobat montarea unor indicatoare cu lumină intermitentă, la cele două treceri de pietoni situate pe Str. Amaradia și Bd. Decebal;
- semnalizarea rutieră va fi realizată în perioada imediat următoare de către Regia Autonomă Administrare Domeniu Public Craiova (RAADPFL), în calitatea sa de operator care are în gestiune direct activitatea de întreținere în perfectă stare de funcționare a instalațiilor de dirijare a circulației, a semafoarelor, indicatoarelor rutiere și a marcajelor în municipiul Craiova;

- în ceea ce privește amenajarea unei treceri pentru pietoni pe Str. Calea București, în zona Aeroportului Craiova, ni s-a comunicat faptul că în baza unui protocol privind limitele de administrare a drumurilor naționale ce traversează municipiul Craiova, acest sector de drum este în administrarea Direcției Regionale de Drumuri și Poduri Craiova.

Direcția Regională de Drumuri și Poduri Craiova, a comunicat că a efectuat demersurile necesare pentru sporirea siguranței circulației la trecerea de pietoni amplasată pe DN 65 Km 6+530-Km 6+535, situată pe Str. Calea București, Aeroportul Internațional Craiova. Această trecere pentru pietoni a fost marcată corespunzător, conform STAS 1848/7/2014. De asemenea, pentru sporirea siguranței pietonilor au fost efectuate marcaje rutiere cu covoare antiderapante de culoare roșie și s-au montat semafoare cu lumină galbenă intermitentă, fiind montate indicatoare rutiere tip G2 (trecere pietoni) și A22 (presemnalizare trecere pietoni).

Dosar nr.750/2018 În cotidianul *Gazeta de Sud* s-a publicat articolul *Pacienții cu scleroză cer program național în Oltenia*, articol conform căruia, pacienții din Oltenia care suferă de scleroză multiplă sunt nevoiți să meargă sute de kilometri până la un spital pentru a-și lua tratamentul. Este vorba de peste 100 de oameni numai în Craiova. Numărul lor este mai mare, dar nu există date oficiale. Din cauză că niciunul dintre spitalele craiovene nu îndeplinește condițiile pentru derularea programului național de scleroză multiplă, bolnavii sunt puși pe drumuri până la București, Cluj sau Timișoara. Conducerea Spitalului de Neuropsihiatrie din Craiova a făcut demersurile necesare și a depus solicitări de nenumărate ori. Singura soluție este să fie schimbate criteriile de includere în Programul de Boli Neurologice/Scleroză Multiplă.

Biroul Teritorial Craiova s-a sesizat din oficiu și au fost întreprinse demersuri la Ministerul Sănătății, în vederea obținerii de informații suplimentare privitoare la aspectele sesizate în presă.

Ministerul Sănătății a comunicat următoarele:

- în conformitate cu prevederile art. 3 din Normele tehnice de realizare a programelor naționale de sănătate curative pentru anii 2017 și 2018, aprobate prin Ordinul președintelui CNAS nr. 245/2017, includerea unităților de specialitate în programele naționale de sănătate se realizează pe baza unor criterii, elaborate la propunerea comisiilor de specialitate ale Ministerului Sănătății, precum și a unei metodologii de selecție, care fac obiectul Anexei 13 la normele tehnice, cu încadrare în limita fondurilor aprobate;
- comisia de specialitate neurologie a Ministerului Sănătății a formulat o propunere de modificare a criteriilor cuprinse în Anexa 13 E, propunere care a fost transmisă Casei Naționale de Asigurări de Sănătate (CNAS);
- modificarea acestor criterii se realizează prin ordin al președintelui CNAS pentru modificarea Ordinului nr. 245/2017, care se va publica în Monitorul Oficial;
- după intrarea în vigoare a noilor criterii de selecție a unităților pentru includerea în Programul Național de Tratament al Bolilor Neurologice, Spitalul Clinic de Neuropsihiatrie Craiova va depune la Casa Națională de Asigurări de Sănătate în a cărei rază teritorial-administrativă își desfășoară activitatea, cererea de includere în program, însoțită de chestionarul de evaluare completat aferent programului pentru care se face solicitarea (în acest caz Anexa 13 E);
- Casa de Asigurări de Sănătate va efectua verificarea îndeplinirii criteriilor cuprinse în chestionarul de evaluare, prin vizită la sediul unității sanitare, precum și pe baza documentelor puse la dispoziție de unitatea sanitară;

- termenul de realizare a evaluării este de maxim 10 zile lucrătoare, calculate de la data la care cererea a fost depusă la CAS;
- în urma verificării, CAS va aviza sau nu îndeplinirea criteriilor cuprinse în Chestionar, prin completarea capitolului 5 din chestionarul respectiv.

În urma demersurilor întreprinse de Biroul Teritorial Craiova, Spitalul Clinic de Neuropsihiatrie Craiova a fost inclus în Programul Național de Tratament al Bolilor Neurologice.

● **Biroul Teritorial Galați** a soluționat un număr de 152 de petiții, a efectuat 4 anchete, a acordat 452 de audiențe, s-a sesizat din oficiu în 7 cazuri, a înregistrat 465 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și a desfășurat 48 activități informative.

Dosar nr. 126/2018 Petenta era nemulțumită că nu i s-a răspuns unei petiții pe care a adresat-o primarului orașului Odobești în data 16.03.2018, petiție prin care solicita informații/copii ale unor documente, în special registre agricole.

Pentru clarificarea aspectelor menționate, ne-am adresat primarului orașului Odobești, județul Vrancea.

Ca rezultat al acestui demers, primarul orașului Odobești ne-a transmis adresa nr. aaa/10.05.2018, însoțită de copia adeverinței eliberate. Petenta a revenit cu un e-mail prin care ne-a solicitat un nou demers la Primăria Odobești pentru a cere completarea răspunsului cu informații despre categoria de „curți-construcții” ulterior anului 1990. Ca răspuns la noua solicitare, primarul orașului Odobești ne-a transmis și copii ale fișelor din registrele agricole din care au fost extrase informațiile conținute în adeverință, cu precizarea că instituția nu deține alte informații.

De asemenea, a adresat petentei invitația de a se prezenta personal la sediul instituției, pentru a clarifica toate aspectele care o interesează.

Dosar nr. 141/2018 Avocatul Poporului pentru protecția drepturilor copiilor din Republica Moldova ne-a solicitat sprijinul pentru identificarea unui cetățean român, căsătorit cu numita B.S. la Galați.

Autoritatea tutelară din comuna Pelinei, municipiul Cahul, Republica Moldova, a solicitat intervenția pentru apărarea drepturilor și intereselor unei minore rămasă fără ocrotire părintească.

Mama copilului s-a căsătorit la Oficiul Stării Civile Galați. Cei doi s-au despărțit în fapt la scurt timp, B.S. plecând în Republica Moldova. Ulterior, s-a născut minora pentru care s-a dispus trecerea la rubrica „tată” din certificatul de naștere a numitului C.M., deși acesta nu este tatăl ei biologic (minora s-a născut în timpul căsătoriei legale a lui C.M. cu C.S.).

Ulterior acestui moment, căsătoria dintre cei doi a fost desfăcută de către instanța din Cahul, eliberându-se certificatul de divorț în 2008.

La data de 13 noiembrie 2017, mama copilului a decedat, minora fiind fără reprezentant legal și fără vreo formă de protecție instituită.

Pentru obținerea datelor de identificare, ne-am adresat Primăriei Municipiului Galați.

În urma demersurilor noastre, autoritatea locală ne-a comunicat datele de identificare ale numitului C.M., precum și domiciliul actual al acestuia, informații pe care le-am transmis Avocatului Poporului pentru protecția drepturilor copiilor din Republica Moldova.

Dosar nr. 299/2018 Petenta a solicitat Casei Județene de Pensii Galați, printr-o cerere înregistrată în luna iulie 2018, acordarea unui bilet de tratament balnear. În luna septembrie s-a prezentat la registratura acestei instituții, unde i s-a comunicat faptul că cererea sa nu a fost aprobată. Petenta era nemulțumită de răspunsul primit, considerându-se nedreptățită

deoarece este persoană cu handicap și considera că ar trebui să aibă prioritate la acordarea unor astfel de facilități.

În vederea soluționării petiției, ne-am adresat Casei Județene de Pensii Galați.

Instituția sesizată ne-a comunicat care sunt criteriile și procedura de repartizare a biletelor de tratament balnear, precum și informații concrete privind soluționarea cererii petentei. Astfel, se preciza că petenta solicitat bilet de tratament pentru perioada septembrie-noiembrie. Când s-a prezentat la ghișeu în septembrie, nu avea repartiție în sistemul informatic al CNPP. Ulterior, la solicitarea Casei Județene de Pensii Galați, a fost suplimentat numărul de bilete fără plata contribuției (gratuit) pentru stațiunea Lacu Sărat, iar petenta a fost înștiințată să se prezinte la sediul instituției pentru ridicarea biletului.

● **Biroul Teritorial Iași** a soluționat un număr de 301 petiții, a efectuat 13 anchete, a acordat 564 de audiențe, s-a sesizat din oficiu în 31 de cazuri, a înregistrat 346 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și a desfășurat 24 activități informative.

Dosar nr. 1117/2018 Petenta a revenit la instituția noastră și a solicitat redeschiderea dosarului său, motivat de faptul că de la data comunicării răspunsului nostru în luna ianuarie 2018, nu a mai primit nici o informație despre evoluția dosarului penal privind un accident rutier din data de 2.09.2015, în urma căruia a rezultat decesul soțului său.

Față de aspectele sesizate, Biroul Teritorial Iași a sesizat Inspectoratul de Poliție Județean Iași - Biroul Rutier.

Ca urmare a demersului întreprins, dosarul penal privind accidentul rutier din data de 2.09.2015, a fost înaintat Parchetului de pe lângă Judecătoria Iași în conformitate cu dispozițiile art. 321 din Codul de procedură penală.

Dosar nr. 99/2018 Petentul ne relatează că printr-o sentință civilă a Tribunalului Iași s-a dispus anularea unei decizii din anul 2015, emisă de Comisia Superioară de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap precum și a unui certificat de încadrare în grad de handicap, emis de Comisia de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap din cadrul Consiliului Județean Iași, prin care se respingea încadrarea sa în grad de handicap și, cu toate că a depus inclusiv o cerere în data de 20.12.2017 la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Iași în vederea punerii în aplicare a sentinței menționate și implicit a repunerii sale în drepturile unei persoane încadrate în grad de handicap, nu a primit niciun răspuns.

Față de aspectele sesizate, Biroul Teritorial Iași a sesizat Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Iași.

Ca urmare a demersului întreprins, în data de 26.01.2018, petentul fost informat că trebuie să se prezente la Sediul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Iași, Serviciul Evaluare Complexă a Persoanelor Adulte cu Handicap, în vederea reevaluării.

Dosar nr. 981/2018 Petentul solicita efectuarea demersurilor necesare la Primăria comunei Ciurea, județul Iași, în vederea comunicării stadiului procedurii de rectificare pe cale administrativă a unui titlu de proprietate din anul 2001.

Potentul a solicitat Primăriei comunei Ciurea rectificarea pe cale administrativă a titlului de proprietate, autoritatea comunicându-i că, având în vedere Circulara Instituției Prefectului - Județul Iași nr. 9716/25.05.2018, va proceda la transmiterea documentației în vederea rectificării către Instituția Prefectului Județul Iași.

Prin urmare, petentul solicită urgentarea demersurilor în vederea rectificării titlului de proprietate, respectiv, să fie informat asupra stadiului actual al procedurii de rectificare a acestuia.

Față de aspectele sesizate, Biroul Teritorial Iași s-a adresat Primăriei comunei Ciurea, județul Iași și Instituției Prefectului Județul Iași.

Urmare a demersurilor întreprinse, Primăria comunei Ciurea, județul Iași, ne-a comunicat următoarele:

- prin cererile formulate, petentul a solicitat rectificarea pe cale administrativă a titlului de proprietate emis pe numele C.M. (decedată), la punctul B, unde în loc de suprafața primită în intravilan Picioru Lupului să se treacă suprafața primită în intravilan Ciurea;
- Primăria Ciurea a înaintat documentația și a solicitat O.C.P.I. Iași rectificarea titlului de proprietate în temeiul art. 235 alin. (1) lit. e) din Ordinul nr. 700/2014 coroborat cu art. 5 lit. e) din H.C.J.F.F. Iași nr. 285/2014 care se referă la erori de identificare cadastrală a parcelei, fără afectarea amplasamentului și a suprafeței totale;
- O.C.P.I. Iași a avizat negativ documentația, precizându-se faptul că în situația în care erorile materiale nu sunt datorate transcrierii eronate și nu se încadrează în dispozițiile art. 235 alin. (3) din Ordinul A.N.C.P.I. nr. 7001/2014, atunci sunt aplicabile dispozițiile art. 58 din Legea nr. 18/1991, potrivit căroră „pe baza hotărârii judecătorești definitive, comisia județeană, care a emis titlul de proprietate, îl va modifica, îl va înlocui sau îl va desființa”;
- urmare a acestei situații, petentul a formulat acțiune în rectificarea titlului de proprietate în cadrul unui dosar aflat pe rolul Judecătoriei Iași. Judecătoria Iași a admis excepția necompetenței generale a instanței de judecată și a respins cererea formulată ca inadmisibilă. Împotriva acestei sentințe reclamantul a formulat recurs, iar printr-o decizie civilă definitivă Tribunalul Iași a respins recursul petentului și a păstrat sentința din anul 2017;
- în luna iulie 2018, Primăria Ciurea a înaintat documentația aferentă rectificării titlului de proprietate spre competență soluționare către Instituția Prefectului Județul Iași.

Astfel, urmare demersurilor întreprinse, Instituția Prefectului Județul Iași ne-a comunicat că dosarul constituit pe numele petentului privind rectificarea titlului de proprietate a fost soluționat în ședința Comisiei Județene de Fond Funciar din data de 23 octombrie 2018, hotărârea adoptată urmând să fie comunicată petentului prin serviciul poștal.

Dosar nr. 1008/2018 Petentul a solicitat efectuarea demersurilor necesare la Autoritatea Națională pentru Cetățenie pentru a i se comunica stadiul de soluționare a dosarului constituit urmare a formulării cererii de redobândire a cetățeniei române, în temeiul art. 11 din Legea nr. 21/1991.

Astfel, petentul relatează că Autoritatea Națională pentru Cetățenie i-a comunicat să completeze dosarul până la data de 26.12.2016, cu certificatul de cazier judiciar – MAI Republica Moldova, detaliat, în care să fie precizate faptele pentru care a fost tras la răspundere penală, astfel cum reiese din certificatul depus, precum și hotărârea judecătorească de condamnare.

Potentul preciza că a făcut dovada celor solicitate încă din luna mai 2017, respectiv, a prezentat un nou cazier judiciar care atestă lipsa oricărei fapte penale. În cazierul depus inițial figura o amendă primită la circulația pe drumurile publice, faptă contravențională care se înscrie în Registrul informației criminalistice și criminologice a Republicii Moldova.

Față de aspectele sesizate, Biroul Teritorial Iași s-a adresat Autorității Naționale pentru Cetățenie.

Urmare a demersurilor întreprinse, Autoritatea Națională pentru Cetățenie, a comunicat următoarele:

- cererea de redobândire a cetățeniei române formulată petent, înregistrată la Secretariatul Tehnic al Comisiei pentru Cetățenie a fost aprobată prin Ordinul Președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie nr. 1282/P/21.09.2018;

- conform art. 19 alin. (3) din Legea cetățeniei române nr. 21/1991, republicată, ordinul a fost comunicat prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la domiciliul petentului.

● **Biroul Teritorial Oradea** a soluționat un număr de 126 de petiții, a efectuat 10 anchete, a acordat 512 de audiențe, s-a sesizat din oficiu în 19 cazuri, a înregistrat 341 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și a desfășurat 36 activități informative.

Dosar nr. 308/2018 Ca urmare a articolului *Ars cu apă: Pasajul din zona Ciheiului inundă periodic casa unei familii de orădeni*, publicat în cotidianul Bihoreanul, Biroul Teritorial Oradea s-a sesizat din oficiu.

În cuprinsul articolului se relatează că o familie de orădeni care locuiește lângă intersecția Str. Ciheiului cu șoseaua de centură trăiește drama vieții. Cum inelul ocolitor al orașului a fost proiectat deasupra nivelului curții, la fiecare ploaie mai zdravănă, apa adunată de pe șosea se revarsă în casă. Proprietarii sunt cu atât mai supărați cu cât reprezentanții municipalității au promis de mai bine de un an exproprierea, pentru a amenaja un canal colector de-a lungul arterei, ceea ce însă nu s-a mai întâmplat.

Față de aceste aspecte, au fost efectuate demersuri scrise la Primăria Municipiului Oradea.

Primăria Municipiului Oradea a comunicat Biroului Teritorial Oradea că familiei în cauză i s-a transmis stadiul proiectului privind realizarea obiectivului de investiții Drum colector aferent drumului de centură (strada Ogorului), între strada Liviu Borcea și Strada Ciheiului, aprobat prin Hotărârea Consiliului Local nr. 839/28.09.2017. În luna decembrie 2017, această familie s-a prezentat la Direcția Patrimoniu Imobiliar solicitând să fie expropriată, ocazie cu care i s-a solicitat să depună, prin registratură, documentele care atestă dreptul de proprietate asupra imobilelor afectate, în scopul achiziționării acestora. Nu s-au depus documentele solicitate.

În urma demersurilor efectuate de Biroul Teritorial Oradea, a fost emisă Hotărârea Consiliului Local nr. 672/19.07.2018 prin care s-au aprobat studiul de fezabilitate, respectiv indicatorii tehnico-economici pentru realizarea obiectivului Drum colector aferent drumului de centură (strada Ogorului), între strada Liviu Borcea și Strada Ciheiului. Îndată ce familia în discuție va depune documentele solicitate se va iniția procedura achiziționării imobilului, urmând ca aceasta să fie expropriată pentru imobilul afectat de inundații.

Dosar nr. 305/2018 Biroul Teritorial Oradea s-a sesizat din oficiu ca urmare a articolului *Medalie blocată în vamă* și au fost efectuate demersuri scrise la Direcția Regională Vamală Cluj-Napoca.

Față de aspectele sesizate, Direcția Regională Vamală Cluj-Napoca ne-a comunicat faptul că toate bunurile de proveniență extracomunitară sunt supuse aplicării legislației vamale în vigoare în vederea punerii în libera circulație a acestora.

În cazul de față era vorba despre un colet sosit din India, trimis de către o persoană fizică unei alte persoane fizice aflate pe teritoriul vamal al Comunității, fapt ce obligatoriu trimite către prevederile art. 23 – 26 din Regulamentul (CE) nr. 1186/ 2009 din 16 noiembrie 2009 de instituire a unui regim comunitar de scutiri de taxe vamale.

De asemenea, se menționau și condițiile de scutire la plata taxelor în baza Regulamentului (CE) nr. 1186/ 2009. Astfel, pot beneficia de scutiri la plata taxelor bunurile expediate prin colete de o persoană particulară dintr-o țară terță unei alte persoane particulare care se află pe teritoriul vamal al României, cu respectarea următoarelor condiții: acestea să nu fie de natură comercială, respectiv valoarea globală să nu depășească 45 euro/ trimitere, inclusiv produse din tutun, băuturi alcoolice și parfumuri.

Prin referatul trimis ni s-a comunicat și faptul că se pot acorda scutiri de la plata drepturilor vamale în baza unor dovezi satisfăcătoare și cu condiția ca operațiunile implicate să nu aibă caracter comercial.

Destinatarului i s-a adus la cunoștință această posibilă stare de fapt, însă până la data de 13.08.2018, nu a adus niciun fel de document care să dovedească faptul că bunurile din colet ar fi rezultat al unei activități competitive internaționale, sau orice alt document cu care să dovedească proveniența acestora.

În data de 14.08.2018, destinatarul coletului s-a prezentat la Oficiul poștal nr. 10 cu o declarație olografă, prin care declara pe proprie răspundere că bunurile deținute în colet nu depășesc valoarea de 45 euro, conform OMF nr. 1975/ 2010 pentru aprobarea Normelor tehnice privind determinarea valorii în vamă pentru bunurile introduse în România de către persoane fizice. În cazul în care se ia în considerare valoarea declarată de persoana fizică deținătoare a bunului, aceasta va depune la autoritatea vamală o declarație pe propria răspundere, completată olograf, din care să rezulte valoarea bunurilor în cauză. Această declarație va conține în mod obligatoriu angajamentul persoanei de a plăti eventualele diferențe, în cazul în care la verificări ulterioare se constată că acestea se datorează.

Drept urmare, în baza reglementărilor de mai sus, coletul a fost eliberat.

Urmare a demersului întreprins la Direcția Regională Vamală Cluj, ni s-a comunicat că în data de 14.08.2018, i s-a eliberat coletul destinatarului în baza unei declarații pe proprie răspundere.

Dosar nr. 319/2018) Petentul a solicitat sprijinul Biroului Teritorial Oradea, întrucât Casa Județeană de Pensii Satu Mare amână în mod nejustificat emiterea deciziei sale de pensionare.

Potentul susținea că la data de 07.09.2015 a depus la sediul CJP Satu Mare cererea privind înscrierea la pensie pentru limită de vârstă, însă solicitarea i-a fost respinsă pe motiv că nu îndeplinește condițiile de reducere a vârstei de pensionare. A revenit cu o nouă cerere, la care a anexat în luna noiembrie 2017 Decizia de pensie comunitară eliberată de statul portughez, însă dosarul este nesoluționat.

Față de aspectele sesizate, Biroul Teritorial Oradea s-a adresat Casei Județene de Pensii Satu Mare.

În urma acestui demers, Casa Județeană de Pensii Satu Mare ne-a comunicat că cererea prin care petentul a solicitat acordarea pensiei pentru limită de vârstă a fost respinsă pe motiv că nu a realizat stagiul complet de cotizare prevăzut de art. 55 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, respectiv nu a realizat stagiul complet de cotizare pentru a se naște dreptul la reducerea vârstei standard de pensionare.

La data depunerii cererii, petentul avea vârsta de 59 de ani și un stagiul total de cotizare de 34 de ani, în condițiile în care vârsta standard de pensionare este de 65 de ani, iar stagiul complet de cotizare este de 35 de ani.

Totodată, prin cererea nr. xxx/.2015, petentul a solicitat înaintarea actelor în Republica Portugheză în vederea obținerii drepturilor de pensie prevăzute de acest stat, pentru perioada aprilie 2001-2018.

La data de 31.05.2016, Casa Județeană de Pensii Satu Mare a înaintat prin formularul E 001 RO instituției similare din Portugalia, în speță CENTRO NATIONAL DE PENSOES, documentația necesară și actele de vechime ale petentului.

Deoarece nu a primit niciun răspuns, a revenit la solicitarea din data de 31.05.2016 și a cerut comunicarea formularelor E 205 PT și E 210 PT, precum și decizia de pensionare emisă de instituția competentă din Portugalia pe numele petentului.

La data de 31.07.2018, Casa Județeană de Pensii Satu Mare a informat despre situația petentului și SOLVIT România din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, pentru a întreprinde demersurile necesare pe lângă autoritățile portugheze, pentru a finaliza dosarul de pensionare.

Casa Județeană de Pensii Satu Mare a precizat că în măsura în care le va parveni din Portugalia formularul E 205 PT privind cariera de asigurat, vor proceda la revizuirea Deciziei de respingere a petentului, în sensul admiterii cererii de înscriere la pensie pentru limită de vârstă.

● **Biroul Teritorial Pitești** a soluționat un număr de 304 de petiții, a efectuat 4 anchete, a acordat 815 de audiențe, s-a sesizat din oficiu în 3 cazuri, a înregistrat 202 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și a desfășurat 57 activități informative.

Dosar nr. 199/2018 Cu prilejul audienței care i-a fost acordată la sediul biroului nostru, petenta, mamă a doi copii minori, născuți în anul 2010, respectiv 2007, a arătat că prin sentință civilă a Judecătorei Cămpulung, rămasă definitivă prin neapelare, la data de 02.07.2014, a fost declarată desfăcută căsătoria cu tatăl celor doi minori și s-a dispus ca autoritatea părintească a minorilor să fie exercitată, în comun, de ambii părinți. Locuința celor doi minori a fost stabilită la tatăl acestora.

În plângerea pe care a adresat-o instituției noastre, petenta a relatat că tatăl minorilor nu s-ar mai ocupa de creșterea și îngrijirea acestora, afirmând că unul dintre copii este folosit la creșterea și îngrijirea animalelor din gospodărie și că a abandonat cursurile de învățământ obligatoriu, deoarece a rămas repetent.

Petenta a mai susținut că este împiedicată de fostul soț să țină legătura cu cei doi copii și a mai certificat că este încadrată în grad de handicap accentuat permanent.

În considerarea acestor aspecte, s-a solicitat Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Argeș să dispună, de urgență, măsurile de verificare și intervenție și să ne comunice modalitatea de soluționare.

Raportat la aspectele semnalate de instituția noastră, DGASPC Argeș a procedat la evaluarea situației minorilor și a familiei acestora cu privire la identificarea problemelor de drept relevante în speță, respectiv, identificarea drepturilor și obligațiilor copilului și reprezentanților săi legali, precum și a modului de exercitare a acestor drepturi și obligații, tocmai pentru a interveni adecvat interesului superior al copilului.

În acest sens, s-a avut în vedere situația familială, cine exercită drepturile părintești și în ce condiții, constatându-se că prin hotărâre judecătorească autoritatea părintească este comună dar, deși petenta a susținut că este împiedicată să-și exercite drepturile părintești, specialistul din cadrul autorității locale – serviciul pentru protecție și asistență socială, care s-a implicat și a sprijinit familia pe care o monitorizează cu atenție sporită, a susținut contrariul.

S-a constatat că tatăl și bunica paternă a minorilor sunt implicați în mod activ, își asumă responsabilitatea creșterii și îngrijirii celor doi minori, sunt diligenți (cooperanți) la recomandările făcute, situația fiind monitorizată încă de când petenta locuia cu aceștia.

Cu ocazia verificărilor efectuate, s-a constatat că autoritățile locale s-au implicat, au identificat nevoile familiei și problemele sociale au fost soluționate la nivel local, iar raportat la faptul că minorii în cauză sunt copii cu handicap, s-a constatat că drepturile acestora au fost respectate beneficiind de toate facilitățile legislației în vigoare. Situația semnalată rămâne, în continuare, în atenția noastră.

Dosar nr. 382/2018 Petentul s-a plâns relativ la faptul că a solicitat primăriei din localitate înscrierea în Registrul Agricol a suprafeței de teren arabil extravilan situată în

punctul „Podul Belului-Balastiera”, a cărei proprietate o deține conform certificatului de moștenitor din 22 august 1997.

Din istoricul demersurilor pe care le-a întreprins la autoritățile locale am reținut răspunsul nr. xx/2016, remis de Primăria comunei Micești prin care era informat că în cazul său, Comisia Locală de Fond Funciar Micești a emis procesul-verbal de punere în posesie nr. cc/1995 în favoarea moștenitorilor lui S.O. pentru suprafața de 5000 mp. în punctul „Podul Belului-Balastiera”, teren situat la acea dată în raza administrativ-teritorială a comunei Micești, județul Argeș.

Ulterior, acest teren a trecut din raza administrativ-teritorială a comunei Micești, în raza administrativ-teritorială a comunei Dârmănești, județul Argeș, ca urmare a actualizării hotarelor dintre localități conform dispozițiilor Legii nr. 7/1996 a cadastrului și publicității imobiliare republicată, Ordinului Prefectului nr. 116/26.08.2010 și Procesului-verbal nr. 12513/15.12.2010, încheiat între UAT Micești și UAT Dârmănești.

Situația și încadrarea amplasamentului pe raza UAT Dârmănești este confirmată și de Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Argeș, prin adresa nr. 4732/25.05.2016, în care se explică faptul că în urma transunerii coordonatelor înscrise pe Planul de amplasament și delimitare și a limitei administrative descrisă în procesul-verbal de identificare și recunoaștere a limitelor dintre UAT Micești și UAT Dârmănești, în baza de date grafice a OCPI Argeș, *a rezultat faptul că terenul în suprafață de 2500 mp. este situat pe teritoriul administrativ al comunei Dârmănești.*

Până la data când a solicitat sprijinul instituției Avocatul Poporului, petentul a arătat că i s-a refuzat în mod consecvent eliberarea documentelor solicitate și necesare pentru perfectarea contractului de vânzare-cumpărare în formă autentică, până la data de 23.07.2018, inclusiv, conform antecontractului de vânzare-cumpărare, încheiat.

Din acest motiv, am solicitat primarului comunei Dârmănești să procedeze la analizarea și îndreptarea aspectelor reclamate de petent.

Autoritatea sesizată ne-a comunicat următoarele:

- terenul în suprafață de 2500 mp. pe care îl ocupă petentul a fost moștenit și face parte din suprafața totală de 5000 mp., teren ce a fost validat și pus în posesie în baza Decretului Lege nr. 42/1990 de către Comisia Locală de Fond Funciar Micești, pe raza administrativ teritorială a comunei Micești;

- suprafața trebuie să figureze în evidențele agricole ale Primăriei Micești (*n.n. în opinia Primăriei Dârmănești*);

- ca urmare a actualizării limitelor de hotar dintre cele două localități, acest teren se regăsește, în continuare, pe raza administrativ teritorială a comunei Micești, *existând o suprapunere de terenuri între acesta și terenul în suprafață de 9 ha. care aparține lui V.D. aflat, de asemenea, pe raza comunei Micești datorită creării unui drum de acces, pe o lățime de 20 m, către o balastieră aflată pe raza UAT Micești;*

- amplasamentul terenului de 2500 mp. face parte din suprafața de 8900 mp. aparținând lui M.D. care se învecinează cu comuna Micești, fiind primul teren la limita dintre cele două comune;

- în opinia Primăriei comunei Dârmănești, competența de soluționare prin emiterea titlului de proprietate ca act final al reconstituirii se află la Primăria comunei Micești, inclusiv în ceea ce privește soluționarea litigiului referitor la legalitatea și temeinicia reconstituirii dreptului de proprietate.

Ulterior acestui răspuns, am avut o discuție telefonică, pentru clarificare, cu secretarul comunei Dârmănești plecând de la documentele emise de Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară care au fost atașate la petiție și care sunt în contradicție cu afirmațiile Primăriei

Dârmănești. Având în vedere situația creată, fiind pusă în discuție inclusiv o posibilă suprapunere a suprafețelor de teren descrise, am solicitat și primarului al comunei Micești să analizeze aspectele reclamate și să formuleze punctul de vedere în legătură cu soluționarea acestei plângeri.

Petentul s-a adresat și Instituției Prefectului Județul Argeș care i-a comunicat, printre altele, faptul că pentru modificarea Hotărârii nr. xx/26.11.1991 a Comisiei județene de fond funciar, are posibilitatea să promoveze o acțiune în instanță, și să *solicite punerea în posesie pe raza comunei Dârmănești*, deși nemulțumirea semnalată de petent se referă la faptul că în urma actualizării hotarelor dintre cele două localități proprietatea sa ar fi trecut în unitatea administrativ teritorială Dârmănești.

În considerarea acestor aspecte, am solicitat prefectului județului Argeș să analizeze situația creată și să ne comunice modalitatea de îndreptare a aspectelor sesizate.

Instituția Prefectului Județul Argeș ne-a informat că prin Hotărârea nr. xx/26.11.1991 a Comisiei Județene de Fond Funciar Argeș, terenul la care se referă petentul, în suprafață de 2500 mp., a fost validat la propunerea Comisiei Locale de Fond Funciar Micești și punerea în posesie s-a efectuat tot de această comisie, conform procesului-verbal de punere în posesie. După actualizarea hotarelor dintre localitățile Micești și Dârmănești din anul 2010, terenul se afla în limitele administrative ale comunei Dârmănești, conform adresei emisă de Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Argeș.

Având în vedere aspectele mai sus arătate și pentru a răspunde solicitării instituției noastre, prefectul județului Argeș a convocat reprezentanții Comisiilor Locale de Fond Funciar Micești și Dârmănești, dar și pe petent. Au răspuns convocării doar reprezentanții Comisiei Locale de Fond Funciar Micești și ai Comisiei Locale de Fond Funciar Dârmănești.

În urma discuțiilor purtate, a existat consensul că terenul menționat se află în raza administrativă a comunei Dârmănești, deși există opinii divergente privind modul cum s-ar fi ajuns în aceste limite. În acest sens, președintele Comisiei Locale de Fond Funciar Dârmănești, prezent la dezbateri, a menționat faptul că va dispune înscrierea în registrul agricol al comunei Dârmănești a suprafeței de teren deținute de petent, conform solicitării.

Având în vedere faptul că prin Hotărârea nr. xx/26.11.1991 a Comisiei Județene de Fond Funciar Argeș, terenul solicitat a fost validat la propunerea Comisiei Locale de Fond Funciar Micești și punerea în posesie s-a efectuat tot de această comisie, documentația pentru emiterea titlului de proprietate se va întocmi de Comisia Locală de Fond Funciar Micești, urmând ca fișa de date pentru emiterea titlului să fie semnată de ambele comisii locale de fond funciar.

● **Biroul Teritorial Ploiești** a soluționat un număr de 258 de petiții, a efectuat 24 anchete, a acordat 1184 de audiențe, s-a sesizat din oficiu în 11 cazuri, a înregistrat 658 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și a desfășurat 147 activități informative.

Dosar nr. 197/2018 Petentul a solicitat sprijinul Biroului Teritorial Ploiești, pentru recuperarea unei taxe de timbru de la Primăria orașului Plopeni, județul Prahova.

În acest sens, petentul a precizat că, în luna aprilie 2017, a achitat două taxe de timbru judiciar în valoare de 216 lei și respectiv 90 lei la Primăria orașului Plopeni – Serviciul Taxe și Impozite, pentru care i s-au eliberat chitanțele din 13.04.2017 și 27.03.2018, dar aceste chitanțe nu au fost depuse la instanță, deoarece petentul a renunțat să mai demareze procesul respectiv, din motive personale.

Drept urmare, petentul s-a adresat Primăriei orașului Plopeni, solicitând restituirea respectivelor taxe, însă până la momentul depunerii petiției la instituția Avocatul Poporului

cererea sa nu a fost soluționată și nu a primit un răspuns scris din partea Primăriei orașului Plopeni, deși termenul de soluționare a fost depășit.

Urmare a demersurilor întreprinse, Primăria orașului Plopeni a procedat la reanalizarea situației și a restituit petentului sumele aferente taxelor de timbru neutilizate în instanță, conform procedurilor legale.

Dosar nr. 474/2018 Petenta s-a prezentat în cadrul audiențelor organizate lunar în județul Buzău și a solicitat sprijinul Biroului Teritorial Ploiești, arătând că deși a cerut, prin petiția din data de 01.10.2018, Primăriei Municipiului Buzău să procedeze la eliberarea titlului de proprietate pentru lotul de teren moștenit de la defunctul său soț, nu a primit un răspuns, fiind depășit termenul legal de soluționare al cererii sale și refuzându-se constant punerea sa în posesie cu suprafața de teren la care este îndreptățită.

Astfel, petenta ne-a precizat că în ultimii 12 ani a efectuat numeroase demersuri la Primăria Municipiului Buzău și, cu toate acestea, autoritatea locală n-a dat curs solicitărilor sale, petenta necunoscând motivul pentru care se tergiversează punerea sa în posesie și emiterea titlului de proprietate pentru diferența de teren rămasă de reconstituit neputându-se bucura de prerogativele conferite de calitatea de proprietar.

Urmare a demersurilor întreprinse, Primăria Municipiului Buzău a procedat la verificarea aspectelor sesizate de petentă, iar în data de 29.11.2018 a răspuns solicitării acesteia, comunicându-i faptul că s-a întocmit de către Comisia Municipală Buzău pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor agricole, cu sprijinul unei firme specializate, Proiectul de plan parcellar și Tabelele cu ordinea punerii în posesie.

Conform art. 12 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, atribuirea terenurilor de către comisia locală se face în ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire, cu respectarea strictă a ordinii categoriilor de teren prevăzute la alin. (1).

Petenta a semnat în acest sens, procesul-verbal de punere în posesie și potrivit prevederilor art. 2 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, drepturile dobândite cu respectarea prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 pentru care au fost eliberate adeverințe de proprietate, proces-verbal de punere în posesie sau titlu de proprietate, rămân valabile fără nicio altă confirmare.

Pentru o corectă și completă informare, s-au transmis petentei, în copie, adresa prin care s-a răspuns la cererea sa din data de 01.10.2018, procesul-verbal de punere în posesie, extras plan parcellar și extras din anexa privind validarea suprafeței de teren.

Dosar nr. 453/2018 Petentul, în calitate de părinte al unei persoane încadrate în grad de handicap grav, a solicitat sprijinul Biroului Teritorial Ploiești pentru clarificarea situației privind neîncadrarea fiului său în grad de handicap grav cu asistent personal pe întreaga perioadă de valabilitate (respectiv 03.07.2017-03.07.2018) a certificatului de încadrare în grad de handicap grav din data de 03.07.2017, ce a fost anulat de instanță (având în vedere că rectificarea încadrării persoanei cu handicap în categoria grav cu asistent personal s-a operat după data de 03.07.2018) și neacordarea prestațiilor sociale corespunzătoare gradului de handicap stabilit.

Urmare a demersurilor întreprinse de către instituția noastră, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Prahova a procedat la verificarea și reanalizarea aspectelor referitoare la încadrarea fiului petentului în grad de handicap grav cu asistent personal, astfel cum a fost dispusă de către instanța de judecată, prin sentință civilă pronunțată de Tribunalul Prahova - Secția a II-a civilă contencios administrativ și fiscal (rămasă definitivă și irevocabilă prin decizia Curții de Apel Ploiești).

Ca atare, la data de 08.11.2018, Comisia de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap Prahova a emis Certificatul de încadrare în grad de handicap grav cu asistent personal a cărui valabilitate este de 12 luni, începând de la data de 03.07.2018, având termen de revizuire 02.07.2019.

În ceea ce privește acordarea prestațiilor sociale corespunzătoare gradului de handicap stabilit, potrivit precizărilor Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Prahova, fiul petentului va beneficia de toate drepturile și accesibilitățile prevăzute de Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea persoanelor cu handicap, republicată.

• **Biroul Teritorial Suceava** a soluționat un număr de 162 petiții, a efectuat 4 anchete, a acordat 480 de audiențe, s-a sesizat din oficiu în 30 de cazuri, a înregistrat 193 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și a desfășurat 24 activități informative.

Dosar nr. 136/2018 Urmare a articolului *În Suceava, și morții plătesc taxa de salubritate*, publicat în cotidianul Monitorul de Suceava, în care se relatează faptul că Primăria Municipiului Suceava a perceput și încasat taxa de ecologizare, aferentă anului 2018, pentru un apartament al cărui proprietar decedase în luna octombrie 2017, instituția Biroul Teritorial Suceava s-a sesizat din oficiu și a efectuat demersuri la Primăria Municipiului Suceava.

În urma demersurilor întreprinse, autoritatea sesizată ne-a comunicat că proiectul de modificare a Hotărârii Consiliului Local nr. 276/2010 urmează a fi introdus spre dezbatere în ședința din 20 decembrie 2018, anexând în copie draftul proiectului de Hotărâre privind modificarea art. 2 din Regulamentul privind stabilirea și modalitatea de încasare a taxei de ecologizare în Municipiul Suceava, hotărâre care a fost, de altfel, adoptată prin Hotărârea Consiliului Local a Municipiului Suceava nr. 373 din 20 decembrie 2018, aspect prezentat și într-un articol de presă, publicat în ziarul local Crai Nou.

Dosar nr. 436/2018 Urmare a articolului *Infirmități trimis la plimbare*, publicat în cotidianul Monitorul de Botoșani, în care era prezentat cazul unui *botoșănean rămas infirm, care trebuie să ceară zilnic ajutorul celor din jur, din cauza nepăsării celor din administrația locală*, Biroul Teritorial Suceava s-a sesizat din oficiu și a efectuat de demersuri la Primăria Municipiului Botoșani și S.C. Locativa S.A Botoșani.

În urma demersurilor întreprinse, ni s-a comunicat că rampa de acces pentru persoanele cu handicap locomotor a fost executată, beneficiarul fiind mulțumit de calitatea execuției lucrării, anexând în copie procesul-verbal nr. 7752 din 07.11.2018.

Dosar nr. 397/2018 Urmare a articolului *Elevii de la țară care fac autostopul spre școală au de străbătut aproape 40 de kilometri zilnic și nu le decontează nimeni transportul*, publicat în cotidianul Adevărul de Botoșani, în care se relatează că *peste 120 de elevi de liceu din comuna botoșăneană Prăjeni trebuie să parcurgă zilnic cei aproape 40 de kilometri dus – întors până la cel mai apropiat liceu, adică Grupul Școlar Agricol din Flămânzi*, Biroul Teritorial Suceava s-a sesizat din oficiu și a efectuat de demersuri la Inspectoratul Școlar Județean Botoșani.

În urma demersurilor întreprinse, Inspectoratul Școlar Județean Botoșani ne-a informat că în momentul de față, din comunicarea transmisă de conducerea Liceului Tehnologic „N. Bălcescu” Flămânzi, situația este remediată prin efortul comun al părinților, elevilor și reprezentanților unității de învățământ, transportul fiind asigurat pentru toți elevii din comuna Prăjeni înscriși la Liceul Tehnologic „Nicolae Bălcescu” prin firma de transport persoane Prisco.

● **Biroul Teritorial Târgu-Mureș** a soluționat un număr de 152 de petiții, a efectuat 11 anchete, a acordat 755 audiențe, s-a sesizat din oficiu în 2 cazuri, a înregistrat 205 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și a desfășurat 88 activități informative.

Dosar nr. 565/2018 Petentul a arătat faptul că prin Hotărârea Comisiei Județene de Fond Funciar Mureș nr. 66/03.08.1991 a fost validată reconstituirea dreptului de proprietate pentru suprafața de 3,46 ha. după antecesorul său. Cu toate că, în mod constant, petentul a insistat în a-i fi comunicate date/informații în legătură cu punerea în posesie și emiterea titlului de proprietate, situația este neclarificată.

Față de cele sesizate, ne-am adresat Primăriei comunei Bahnea, județul Mureș - Comisiei Locale de Fond Funciar Bahnea, pentru a analiza situația prezentată și a-i comunica petentului un răspuns.

Urmare a demersurilor repetate ale biroului nostru la autoritatea administrației publice în cauză, Primăria comunei Bahnea ne-a comunicat că, în ședința Comisiei Locale de Fond Funciar Bahnea din data de 15.10.2018, s-au reanalizat documentele anexate cererii nr. 1840/05.04.1991 la Legea nr. 18/1991, în care tatăl petentului solicita reconstituirea dreptului de proprietate pentru suprafața de 2,46 ha. teren agricol și 4,4818 ha. pădure, în calitate de moștenitor și s-a constatat că situația semnalată de petent nu se poate soluționa pe cale administrativă. Urmare a acestor concluzii, Primăria comunei Bahnea arăta faptul că se va proceda la promovarea unei acțiuni în instanță, pentru stabilirea adevărului, având în vedere că terenul agricol validat în baza Legii nr. 18/1999 a fost solicitat și validat pentru o altă persoană. În consecință, petentului i s-a comunicat punctul de vedere exprimat de instituția sesizată.

Dosar nr. 633/2018 Petentul a sesizat Biroul Teritorial Târgu-Mureș, arătând că s-a adresat Casei Județene de Pensii Mureș cu o cerere prin care a solicitat să-i fie comunicate motivele legale pentru care punctajul mediu anual inițial - 1,91695 puncte a scăzut la 1,68433 puncte, deci o diferență de 0,23217 puncte, care valoric reprezintă 255 lei/lună.

Cu toate că petentul a solicitat aceste informații adresându-se în scris autorității publice competente, acestuia nu i-a fost comunicat un răspuns, termenul legal fiind depășit.

Urmare a demersurilor întreprinse, Casa Județeană de Pensii Mureș ne-a comunicat că petentului i-a fost transmis răspunsul la sesizarea formulată.

Dosar nr. 703/2018 Petentul s-a adresat Casei Județene de Pensii Mureș, formulând contestație la Decizia nr. vvv/19.03.2018, urmare a acestui demers nefiindu-i comunicat niciun răspuns în termen legal în ceea ce privește modul sau stadiul soluționării, respectiv transmiterea contestației spre competentă soluționare către altă instituție.

De la momentul formulării contestației, petentul a solicitat telefonic date în legătură cu stadiul soluționării contestației formulate, însă răspunsul a fost expeditiv și fără niciun fundament juridic.

Ne-am adresat Casei Județene de Pensii Mureș și Casei Naționale de Pensii Publice pentru a analiza situația prezentată.

În urma demersurilor efectuate, Casa Județeană de Pensii Mureș ne-a comunicat că solicitarea formulată de către petent privind acordarea pensiei pentru limită de vârstă a fost înaintată Comisiei Centrale de Contestații din cadrul Casei Naționale de Pensii Publice.

Casa Națională de Pensii Publice ne-a informat următoarele: „Comisia Națională de Pensii Publice a emis Hotărârea nr. 27399 din 10 decembrie 2018, care a fost expediată contestatorului la domiciliu, prin poștă, cu scrisoare recomandată cu confirmare de primire.”

● **Biroul Teritorial Timișoara** a soluționat un număr de 141 de petiții, a efectuat 11 anchete, a acordat 252 de audiențe, s-a sesizat din oficiu în 2 cazuri, a înregistrat 288 de apeluri telefonice prin serviciul dispecerat și a desfășurat 24 activități informative.

Dosar nr. 185/2018 Presa scrisă a relatat cazul unei bătrâne cazate într-un azil privat care a fost agresată de una din infirmiere. Fiul victimei trăiește în altă țară și plătește 2500 lei lunar pentru ca mama sa să fie îngrijită.

Având în vedere aspectele semnalate în mass-media și ținând cont de posibila încălcare a prevederilor art. 22 și art. 47 din Constituția României privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică și respectiv dreptul la un nivel de trai decent, Biroul teritorial Timișoara s-a sesizat din oficiu și au fost întreprinse demersuri la Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Timiș, ca autoritate competentă în aplicarea unitară a prevederilor legislative în domeniul protecției sociale, asistenței sociale și politicilor sociale.

Autoritatea sesizată ne-a comunicat următoarele:

În perioada 24.07.2018-27.07.2018, doi inspectori sociali din cadrul Agenției Județene pentru Plăți și Inspecție Socială Timiș, au realizat un control inopinat la Centrul Rezidențial pentru Persoane Vârstnice din localitatea Timișoara, al Asociației Luminița Serii.

În urma controlului și a discuțiilor purtate, a fost identificată persoana despre care presa a relatat că a fost victima unei agresiuni fizice în cadrul centrului. Aceasta a fost instituționalizată în centrul rezidențial din data de 12.02.2018, de către fiul său (domiciliat în străinătate), pe motiv că „necesită îngrijire și supraveghere medicală permanentă” (conform cererii de admitere).

Din documentul medical cât și din fișa de evaluare inițială, existente la dosarul beneficiarei, rezulta faptul că suferă de „fractură pertrohanteriană, cădere de la același nivel, supraveghere suturi și pansamente, durere acută, cardiopatie ischemică”, are o greutate de 35 kg și este imobilizată la pat.

La data controlului s-a constatat că sănătatea mentală și cogniția a beneficiarei este alterată și necesită ajutor permanent, atât pentru hrană cât și pentru necesitățile fiziologice din partea personalului de îngrijire. În perioada controlului, inspectorii sociali au solicitat în scris, președintelui Asociației Luminița Serii, o declarație privind situația de abuz asupra beneficiarei.

Din declarația dată, reiese faptul că nu a existat un abuz fizic asupra beneficiarei, ci doar o situație de neglijență din partea îngrijitoarei. În timpul procesului de hrănire, beneficiara s-a înecat, iar îngrijitoarea s-a speriat și a efectuat o manevră bruscă, din panică, neatenție sau alte motive, nereușind să o susțină și persoana vârstnică a căzut și s-a lovit.

Nu se cunosc motivele pentru care îngrijitoarea a procedat în acest fel, deoarece aceasta s-a speriat și a renunțat în aceeași zi la locul de muncă.

În urma acestui incident, beneficiara a fost tratată pentru vânătăia rezultată în urma căzăturii și a fost informat telefonic fiul său de acest incident. Conducerea centrului rezidențial a desfășurat contractul de muncă al îngrijitoarei și a dat o declarație de presă asupra incidentului petrecut.

În timpul controlului, inspectorii sociali au verificat și analizat documentele de funcționare a entității și de furnizare a serviciilor sociale și au constatat următoarele:

- Asociația Luminița Serii este o asociație non-profit cu personalitate juridică, având administrare financiară și organizatorică proprie;
- Asociația este constituită prin acordul de voință al membrilor fondatori cu scopul de a înființa, organiza centre rezidențiale pentru persoane vârstnice și de a acorda asistență socială și medicală persoanelor vârstnice;

- La data controlului, Asociația Luminița Serii este acreditată ca furnizor de servicii sociale în condițiile Legii nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, cu modificările ulterioare, având Certificatul de acreditare seria AF, nr. 004360/15.05.2018, eliberat de MMJS;
- Cererea pentru licențiere a serviciului social a fost trimisă la MMJS, conform prevederilor art. 38 din Legea nr. 292/2011 a asistenței sociale și a art. 11 din Legea nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale;
- Deoarece nu sunt implementate standardele minime de calitate prevăzute în Anexa nr. 2 la Ordinul nr. 2126/2014, *privind aprobarea Standardelor minime de calitate pentru acreditarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice, persoanelor fără adăpost, tinerilor care au părăsit sistemul de protecție a copilului și altor categorii de persoane adulte aflate în dificultate, precum și pentru serviciile acordate în comunitate, serviciilor acordate în sistem integrat și cantinelor sociale*, centrul rezidențial din cadrul Asociației Luminița Serii, la data controlului, nu îndeplinește condițiile de licențiere ca serviciu social. A fost întocmit un proces verbal de control în urma căruia au fost dispuse 4 măsuri de remediere a neconformităților constatate, față de standardele minime de calitate privind serviciile sociale destinate persoanelor vârstnice.

Dosar nr. 277/2018 Petenta a sesizat instituția Avocatul Poporului în contextul unei posibile încălcări a prevederilor art. 41 referitor la dreptul la muncă și protecția socială a muncii din Constituția României, de către Spitalul de Recuperare Neuromotorie „Dr. Corneliu Bârsan” Dezna, județul Arad.

În acest sens, petenta ne-a relatat că a solicitat conducerii Spitalului de Recuperare Neuromotorie „Dr. Corneliu Bârsan” Dezna, județul Arad aprobarea de a-și continua activitatea după îndeplinirea condițiilor legale pentru pensionare la limită de vârstă, respectiv până la vârsta de 65 de ani, invocând în acest sens prevederile Deciziei nr. 387/05.06.2018 a Curții Constituționale.

În răspunsul primit i s-a comunicat că cererea sa nu a fost aprobată, angajatorul preluând din dispozitivul Deciziei Curții Constituționale invocate doar prevederea privind respingerea excepției de neconstituționalitate a art. 53 alin. (1) teza I din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, care prevede vârste standard de pensionare diferite pentru bărbați (65 ani), față de femei (63 ani).

Cu toate acestea, în considerentele Deciziei nr. 387/2018, punctul 36, Curtea Constituțională apreciază că *încetarea raportului de muncă al femeii la o vârstă mai redusă decât a bărbatului **poate și trebuie să rămână o opțiune a acesteia**, în contextul social actual. Transformarea acestui beneficiu legal într-o consecință asupra încetării contractului individual de muncă ce decurge ope legis dobândește valențe neconstituționale, în măsura în care ignoră voința femeii de a fi supusă unui tratament egal cu cel aplicabil bărbaților. Astfel, dispozițiile art. 56 alin. (1) **lit. c)** teza întâi din Legea nr. 53/2003 sunt constituționale numai în măsura în care, la împlinirea vârstei legale de pensionare, dau dreptul femeii să opteze fie pentru deschiderea dreptului la pensie și încetarea contractului individual de muncă în curs, **fie pentru continuarea acestui contract, până la împlinirea vârstei legale de pensionare prevăzute pentru bărbați**, la acea dată. În prima ipoteză, când optează pentru deschiderea dreptului la pensie, contractul individual de muncă în curs încetează de drept, iar dreptul la muncă va putea fi exercitat numai după încheierea unui nou contract, dacă angajatorul consimte în acest sens. Din contră, în măsura în care salariată optează pentru continuarea raportului de muncă, până la împlinirea vârstei de pensionare prevăzute de lege pentru*

bărbați, exercițiul dreptului la muncă nu este condiționat de încheierea unui nou contract și de voința angajatorului, dar dreptul la pensie nu va putea fi solicitat simultan.

Curtea observă că potrivit dispozițiilor art. 53 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, vârsta standard de pensionare este de 65 de ani pentru bărbați și 63 de ani pentru femei, dar că, atingerea acestei vârste se realizează prin creșterea vârstelor standard de pensionare, conform eșalonării prevăzute în anexa nr. 5 la această lege. De asemenea, Curtea reține că, potrivit anexei amintite, în urma creșterii eșalonate, vârsta de pensionare a bărbaților a atins, începând cu ianuarie 2015, plafonul de 65 de ani, însă vârsta de pensionare a femeii va crește până la atingerea plafonului de 63 de ani, în luna ianuarie 2030.

Având în vedere aceste considerente, Curtea Constituțională a statuat următoarele:

1. Admite excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. c) teza întâi din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, și constată că acestea sunt constituționale în măsura în care sintagma „condiții de vârstă standard” nu exclude posibilitatea femeii de a solicita continuarea executării contractului individual de muncă, în condiții identice cu bărbatul, respectiv până la împlinirea vârstei de 65 de ani.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 53 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, și constată că acestea sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Față de cele menționate, am solicitat Spitalului de Recuperare Neuromotorie Dezna să ne comunice măsurile legale luate în privința petentei, în vederea respectării dreptului acesteia la muncă prevăzut de art. 41 din Constituția României, coroborat cu Decizia nr. 387/2018 a Curții Constituționale.

Urmare a demersurilor întreprinse, petenta ne-a informat că instituția sesizată a revenit asupra deciziei inițiale și a aprobat cererea sa de a-și continua activitatea după îndeplinirea condițiilor legale pentru pensionare la limită de vârstă, respectiv până la vârsta de 65 de ani, conform Deciziei nr. 387/2018 a Curții Constituționale.

Dosar nr. 206/2018 Petentul ne-a sesizat asupra faptului că nu i se permite formularea de cereri scrise, iar cererea sa verbală de a fi transportat la o unitate medicală a fost respinsă în mod nejustificat de reprezentanții centrului.

Potentul mai susține că a solicitat azil statului român încă din anul 1998, iar de aproximativ 10 luni a fost luat în custodie publică, aflându-se la Centrul de Cazare din localitatea Horia, comuna Vladimirescu, județul Arad.

În urma anchetei efectuate la Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Arad, s-a constatat că la dosarul petentului există numeroase cereri formulate de acesta de când se află la acest centru, reieșind astfel că sesizarea cu privire la interdicția de a formula cereri scrise nu se poate susține.

În ceea ce privește solicitarea verbală a petentului de a fi consultat de un medic din afara centrului, aceasta a fost admisă, iar în data de 08.08.2018 a fost transportat la o policlinică din Arad în vederea efectuării unor analize medicale, fiind totodată programat și la o clinică de pneumologie.

În urma discuției purtate cu petentul, acesta a arătat că în luna iunie 2018, a formulat către Inspectoratul General pentru Imigrări o cerere, prin care a solicitat acordarea statutului de tolerat pe teritoriul statului român, însă nu a primit niciun răspuns până la data anchetei noastre.

În urma demersurilor noastre către Inspectoratul General pentru Imigrări, am fost informați că cererea cetățeanului irakian privind acordarea tolerării pe teritoriul României a fost analizată în luna iulie 2018, propunându-se respingerea cererii și reanalizarea acesteia după finalizarea investigațiilor medicale. Astfel, în luna septembrie 2018, Inspectoratul

General pentru Imigrări a dispus din oficiu, în urma analizării rapoartelor medicale, acordarea tolerării rămânerii pe teritoriul României, la aceeași dată acesta fiind scos din Centrul de Cazare a Străinilor luați în Custodie Publică Arad.

SECȚIUNEA a 2-a

COLABORĂRI CU ALTE AUTORITĂȚI ȘI O.N.G.-URI

Biroul Teritorial Alba:

- Acordare audiențe la Instituția Prefectului Județul Hunedoara, 25 ianuarie, 1 martie, 19 aprilie, 7 iunie, 7 iulie, 9 august, 25 octombrie 2018;
- Acordare audiențe la Instituția Prefectului Județul Sibiu, 8 februarie, 15 martie, 26 aprilie, 14 iunie, 23 august, 27 septembrie 2018.

Biroul Teritorial Bacău:

- Acordate audiențe la sediul Primăriei Municipiului Onești, județul Bacău, în data de 16 octombrie 2018.

Biroul Teritorial Brașov:

- Comunicat de presă privind desfășurarea de audiențe în municipiul Sfântu Gheorghe, februarie, martie, aprilie, mai, iunie, iulie, august, septembrie, octombrie, noiembrie, decembrie 2018;
- Acordare audiențe în Municipiul Sfântu Gheorghe, 7 februarie, 7 martie, 4 aprilie, 2 mai, 6 iunie, 6 iulie, 1 august, 5 septembrie, 3 octombrie, 7 noiembrie, 5 decembrie 2018.

Biroul Teritorial Constanța:

- Acordare audiențe la sediul Primăriei Medgidia și Primăriei Cernavodă, 22 ianuarie, 21 februarie, 21 martie, 18 aprilie, 16 mai, 20 iunie, 29 august, 25 septembrie, 10 octombrie, 21 noiembrie 2018,
- Acordare audiențe la sediul Instituției Prefectului Județul Tulcea, 29 ianuarie, 19 februarie, 26 martie, 16 aprilie, 21 mai, 18 iunie, 18 iulie, 27 august, 19 septembrie, 22 octombrie, 26 noiembrie 2018;
- Cu sprijinul Prefecturii Tulcea, Comunicatul de presă – Avocatul Poporului continuă acordarea audiențelor cetățenilor din județul Tulcea, referitor la programarea audiențelor acordate de BT Constanța a fost afișat atât pe site-ul instituției, cât și la sediul tuturor primăriilor din județul Tulcea, pentru informarea tulcenilor și mediatizarea activității AVP și transmis mass-mediei locale.
- Acordare audiențe la sediul Primăriei Hârșova, 14 martie 2018.

Biroul Teritorial Craiova:

- Acordare de audiențe la sediul Instituției Prefectului Județul Gorj, 26 martie, 23 aprilie, 30 mai 2018;
- Acordare audiențe la sediul Instituției Prefectului Județul Olt, 24 aprilie, 29 mai 2018;
- Acordare audiențe la sediul Instituției Prefectului Județul Mehedinți, 26 aprilie, 31 mai 2018.

Biroul Teritorial Galați:

- Acordare de audiențe la sediul Instituției Prefectului Județul Brăila, 19 ianuarie, 16 februarie, 16 martie, 18 mai, 15 iunie, 20 iulie, 21 septembrie, 19 octombrie, 16 noiembrie 2018;

- Acordare de audiențe la sediul Instituției Prefectului Județul Vrancea, 31 ianuarie, 28 februarie, 28 martie, 25 aprilie, 30 mai, 27 iunie, 25 iulie, 29 august, 26 septembrie, 31 octombrie, 28 noiembrie 2018.

Biroul Teritorial Oradea:

- Acordare audiențe la Instituția Prefectului Județul Satu Mare în datele de: 18 ianuarie, 22 februarie, 22 martie, 25 aprilie, 17 mai, 27 iunie, 18 iulie, 22 august, 19 septembrie, 18 octombrie, 21 noiembrie 2018.

Biroul Teritorial Pitești:

- Întâlnire cu președintele Consiliului Județean Argeș pe tema *greutăților întâmpinate de copiii cu dizabilități auditive care urmează cursurile unei școli integrative din București pentru identificarea posibilităților legale de organizare a unei instituții de învățământ similar în județul Argeș*, 8 ianuarie 2018;

- Întâlnire cu managerul Spitalului Județean Argeș și echipa de conducere pentru *clarificări privind plângerile unor petenți care aveau ca obiect ROF-ul unității medicale*, 8 ianuarie 2018;

- Participare la simpozionul organizat cu ocazia *Zilei culturii naționale*, la Biblioteca județeană „Dinicu Golescu” din Pitești, 16 ianuarie 2018;

- Participare la ședința Colegiului Prefectural Argeș, 25 ianuarie 2018;

- Participare la evenimentul organizat de Direcția Generală de Asistența Socială și Protecția Copilului Argeș, Inspectoratul Județean Școlar, Echipa Intersectorială Locală Argeș, Asociația „Sfinții Spiridon și Irina”, Muzeul Județean Argeș și Absolut TV, cu ocazia *Zilei internaționale a Nonviolenței în școală*, 30 ianuarie 2018;

- Participare la prezentarea cărții *Principii și valori ale culturii și dreptului*, autor conf.univ.dr. Marius Andreescu, la Centrul Cultural Pitești, în data de 1 februarie 2018;

- Acordare audiențe la sediul Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea, februarie, 14 martie, 18 aprilie, 16 mai, 12 septembrie, 10 octombrie, 5 decembrie 2018;

- Participare la Workshop-ul *Corelarea învățării cu piața muncii*, organizat de Universitatea din Pitești, Facultatea de Științe Economice și Drept, în data de 5 martie 2018;

- Participare la programul *Săptămâna altfel*, la Școala Gimnazială clasele V-VIII din comuna Frâncești, județul Vâlcea, în data de 26 martie 2018. A fost prezentată elevilor instituția Avocatul Poporului.

- Participare la evenimentul dedicat Zilei de 9 mai – *Contribuția argeșenilor și a muscelenilor la întregirea României*, 9 mai 2018, organizat de Consiliul local Mioveni;

- Participare la evenimentul *Argeșul repovestit*, în contextul Anului European al Patrimoniului Cultural și Ziua Europei, organizat de Centrul Europe Direct Argeș, 9 mai 2018;

- Participare la dezbateră regională cu tema *Protecția copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate – aspecte legale și bune practici de intervenție*, organizată de Salvați Copiii – filiala Argeș, 22 mai 2018;

- Participare la evenimentul *Ziua Iei*, organizat de Asociația cadrelor militare în rezervă și retragere Basarab I, în data de 20 iunie 2018;

- Participare la *dezbaterea publică a proiectului de lege a pensiilor*, organizată de Casa Județeană de Pensii Publică, în data 30 august 2018;
- Participare la *deschiderea Concursului Național de Descarcerare și Acordare de Prim Ajutor Calificat*, orașul Mioveni, în data de 19 septembrie 2018;
- Participare la *dezbaterea Integrarea familiilor mixte în sistemul educațional din România*, organizată de Centrul Cultural Pitești, Asociația Solidaritatea Umană Nova Pitești, în cadrul proiectului *Migrația între risc și beneficii*, în data de 27 septembrie 2018;
- Participare la *deschiderea anului universitar la Universitatea din Pitești*, 1 octombrie 2018;
- Participare la *dezbaterea organizată de Asociația Cadrelor Militare și în Retrageră Basarab I Argeș*, cu ocazia *Zilei Internaționale a Persoanelor Vârstnice*, 1 octombrie 2018;
- Participare la *dezbaterea cu tema Toleranță și pragmatism în gestionarea migrației*, organizată de Asociația „Solidaritatea Umană Nova” și Centrul Cultural Pitești, în data de 24 octombrie 2018;
- Participare la evenimentul aniversar *CENTENAR*, organizat de Asociația Națională Cultul Eroilor “Regina Maria” – Filiala Argeș, în data de 20 noiembrie 2018;
- Participare la evenimentul *Europa cetățenilor ei – drepturi libertăți și provocări*, organizat de Centrul Europe Direct Vâlcea partener de informare al Parlamentului European, în data de 21 noiembrie 2018;
- Participare la evenimentul aniversar *CENTENAR*, organizat de Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în retrageră Basarab I – Filiala Argeș, în data de 22 noiembrie 2018.

Biroul Teritorial Ploiești:

- Acordare de audiențe la Consiliul Județean Dâmbovița pe: 15 ianuarie, 12 februarie, 12 martie, 16 aprilie, 7 mai, 18 iunie, 16 iulie, 20 august, 17 septembrie, 15 octombrie, 12 noiembrie, 10 decembrie 2018;
- Acordare de audiențe la Instituția Prefectului Județul Buzău pe: 18 ianuarie, 15 februarie, 15 martie, 19 aprilie, 17 mai, 14 iunie, 19 iulie, 9 august, 20 septembrie, 11 octombrie, 15 noiembrie, 6 decembrie 2018;
- Întâlnire cu subprefectul județului Buzău, pentru identificarea unei soluții pentru asigurarea serviciului de pază aferent personalului instituției Avocatul Poporului, pe durata acordării audiențelor, la sediul Instituției Prefectului Județul Buzău, 18 ianuarie 2018;
- Participare la ședința Colegiului Prefectural Prahova, în calitate de invitat, 30 ianuarie, 27 februarie, 24 aprilie, 23 mai, 20 iunie, 18 iulie, 30 octombrie, 27 noiembrie, 19 decembrie 2018;
- Întâlnire cu șeful Serviciului Probațiune de pe lângă Tribunalul Prahova, cu privire la stabilirea cadrului colaborării interinstituționale în anul 2018;
- Întâlnire cu prefectul județului Prahova, 26 februarie 2018. Au fost discutate aspecte referitoare la colaborarea instituțională pentru soluționarea cu operativitate a solicitărilor transmise de Biroul Teritorial Ploiești către autorități publice deconcentrate (Casa Județeană de Pensii Prahova);
- Întâlnire cu directorul executiv al DGASPC Dâmbovița cu privire la stabilirea cadrului colaborării interinstituționale în anul 2018, 12 martie 2018;
- Întâlnire cu conducerea Direcției Gestione Patrimoniu din cadrul Primăriei Municipiului Ploiești, 19 martie 2018. Au fost discutate aspecte privind colaborarea dintre instituții, stadiul de refacere a unor planuri parcelare cu privire la care au existat mai multe petiții primite din partea cetățenilor;

- Participare la programul *Reducerea riscului de recidivă după închisoare în unități penitenciare și serviciile de probațiune*, program derulat în Penitenciarul Ploiești, la invitația Serviciului de Probațiune Prahova, 28 martie 2018. Cu această ocazie, au fost purtate discuții cu deținuții cu privire la facilitățile oferite de statul român în vederea reintegrării sociale a deținuților la momentul liberării din Penitenciarul Ploiești;

- Întâlnire cu secretarul Consiliul Județean Dâmbovița cu privire la stabilirea cadrului colaborării interinstituționale în anul 2018, 16 aprilie 2018;

- Întâlnire cu președintele Asociației Compassion & Care Ploiești, asociație ce are ca principal scop sprijinirea victimelor violenței în familie, ocazie cu care a fost semnat actul adițional de prelungire a protocolului de colaborare încheiat între Biroul Teritorial Ploiești și această asociație, 24 aprilie 2018. Au fost purtate discuții cu privire la acțiunile comune ce se vor desfășura pe parcursul anului 2018 în vederea protejării drepturilor victimelor violenței domestice;

- Participare la programul *Reducerea riscului de recidivă după închisoare în unități penitenciare și serviciile de probațiune*, derulat în Penitenciarul de Femei Târgșor, la invitația Serviciului de Probațiune Prahova, 7 iunie 2018;

- Prezentare tematică cu ocazia celebrării *Zilei internaționale a copiilor victime ale agresiunii și a Zilei internaționale împotriva exploataării copilului prin muncă*, eveniment organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Prahova, 12 iunie 2018;

- Întâlnire cu reprezentanții Consiliului Județean Dâmbovița: Daniel Comănescu, președinte, Cristea Luciana Marilena, vicepreședinte, Ivanoff Ivan Vasile, secretarul județului, 18 iunie 2018. La întâlnire a participat și Ecaterina Mirea, adjunct al Avocatului Poporului. Au avut loc discuții referitoare la colaborarea interinstituțională;

- Întâlnire cu prefectul județului Dâmbovița, 18 iunie 2018. La întâlnire a participat și Ecaterina Mirea, adjunct al Avocatului Poporului. Au avut loc discuții referitoare la colaborarea interinstituțională;

- Participare la Festivalul Național – Concurs de Teatru *D-ale lui Caragiale*, la care au participat copii, tineri și persoane adulte din unitățile de asistență socială, aflate în subordinea D.G.A.S.P.C. Prahova, Argeș, Bacău, București, Gorj, Neamț, Suceava, Sibiu, Teleorman, 26 iunie 2018;

- Participare la workshop-ul *Eficientizarea activității asistentului social în furnizarea serviciilor către beneficiari – Managementul stresului, managementul timpului, inteligență emoțională*, organizat de Penitenciarul Ploiești și Colegiul Național al Asistenților Sociali – Sucursala teritorială Prahova, în data de 30 august 2018;

- Participare la întâlnirea de lucru cu reprezentanții Grupului de Lucru Mixt organizată de Biroul Județean pentru Romi, din cadrul Instituției Prefectului Județul Prahova, în data de 26 septembrie 2018. Au fost discutate aspecte referitoare la modalitățile de rezolvare de către autorități a problemelor cu care se confruntă etnia romă la nivelul județului Prahova.

- Participare la întâlnirea de lucru cu tema *Colaborarea interinstituțională în vederea facilitării reintegrării sociale a persoanelor private de libertate*, organizată de Penitenciarul Mărgineni și Colegiul Național al Asistenților Sociali din România – Filiala Prahova, în data de 19 octombrie 2018. Întâlnirea a vizat dezvoltarea cadrului de suport comunitar pentru facilitarea reintegrării sociale a deținuților, stabilind rolul fiecărui actor implicat și activitățile specifice pe care le poate realiza astfel încât să contribuie la reintegrarea socială a beneficiarilor prin utilizarea unui minim de resurse;

- Participare la întâlnirea cu reprezentanții Grupului de Lucru Mixt organizată de Biroul Județean pentru Romi din cadrul Instituției Prefectului Județul Prahova, în data de 29

octombrie 2018. Au fost discutate aspecte referitoare la modalitățile de rezolvare de către autorități a problemelor cu care se confruntă etnia romă la nivelul județului Prahova, în special cele privind accesarea unor programe de educație pentru copiii romi și implicarea autorităților competente în acest sens;

- Participare la programul *Reducerea riscului de recidivă după închisoare*, derulat în Penitenciarul Ploiești, la invitația Serviciului de Probațiune Prahova, 13 noiembrie 2018;

- Participare la proiectul cultural *Caravana Marii Uniri*, organizat în contextul Centenarului României de către Biroul Județean pentru Romi din cadrul Instituției Prefectului Județul Prahova, în colaborare cu Centrul Național de Cultură a Romilor – Romano Kher și Secretariatul General al Guvernului, 15-16 noiembrie 2018;

- Participare în calitate de invitat, la *Gala Comunității Prahovene*, organizată de către Fundația Comunitară Prahova, 27 noiembrie 2018.

Biroul Teritorial Suceava:

- Acordare de audiențe la Instituția Prefectului Județul Botoșani, 17 ianuarie, 14 februarie, 14 martie 2018;

- Invitație la ședința de analiză a activității Penitenciarului Botoșani pentru anul 2017, în data de 2 februarie 2018;

- Invitație la evaluarea anuală a activității Agenția Națională Antidrog - Centrul Regional Suceava, în data de 23 februarie 2018;

- Încheierea unui Protocol de colaborare cu Asociația Clara Dorohoi, județul Botoșani, în data de 26 martie 2018;

- Participare la Seminarul de prezentare a rezultatelor din cadrul proiectului Erasmus + „Campionul Comunităților”, 30 martie 2018;

- Participare la Campania *Porți deschise spre voluntariat*, organizată în perioada 21-25 mai 2018, campanie ce se va desfășura la nivelul serviciilor și centrelor din structura direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului;

- Participare la evenimentul *Mesajul meu antidrog editia a-XV-a*, jurizare, etapa județeană, organizat de Centru de Evaluare și Consiliere Antidrog, 21 mai 2018;

- Participare la *teatru forum* organizat de Salvați copiii – filiala Suceava, cu ocazia *Zilei Internaționale a Copilului Dispărut Exploatat Sexual*, 24 mai 2018;

- Participare la lansarea proiectului *Rețea de prevenire a traficului de persoane Antitrafic Net Botoșani*, organizat de Instituția Prefectului Județul Botoșani, 30 mai 2018;

- Participare la *Programul de instruire* în cadrul proiectului *AntiTrafic Net Botoșani*, organizat la Colegiul Național „August Treboniu Laurean” din Botoșani și la Colegiul Național „Grigore Ghica” din Dorohoi, în perioada 1-2 octombrie 2018;

- Participare la *Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități*, 3 decembrie 2018.

Biroul Teritorial Târgu-Mureș:

- Acordare audiențe la Miercurea-Ciuc pe: 25 ianuarie, 26 februarie, 28 martie, 25 aprilie, 30 mai, 26 iunie, 26 septembrie, 23 octombrie, 28 noiembrie 2018.

Biroul Teritorial Timișoara:

- Participare la *ședința Colegiului prefectural Timiș*, în: 31 ianuarie, 28 februarie, 27 martie, 27 aprilie, 25 mai, 27 iulie 2018;

- Participare la *Bilanțul pe anul 2017 al Penitenciarului Timișoara*, în data de 8 februarie 2018;

- Acordarea de audiențe la sediul Poliției locale Reșița pe: februarie, 14 mai, 4 iunie, 12 noiembrie 2018;
- Acordare audiențe la sediul Direcției de Venituri a Municipiului Arad pe: 5 martie, 7 mai, 11 iunie, 5 noiembrie 2018;
- Întâlnire locală dedicată autorităților și ONG-urilor, pe teme care țin de *azil, migrație și protecția refugiaților, în special a copiilor*, 4 mai 2018;
- Participare la *ceremonia publică* cu ocazia *Zilei Imnului Național*, eveniment organizat de Instituția Prefectului Județul Timiș, în 29 iulie 2018;
- Participare la ședința Colegiului Prefectural Timiș, în data de 25 septembrie 2018.

SECȚIUNEA a 3-a

PARTICIPĂRI LA CONFERINȚE, SEMINARIILE INTERNE ȘI INTERNAȚIONALE

Biroul Teritorial Alba:

- Participare la *Întâlnirea cu personalul din cadrul birourilor teritoriale și centrelor zonale ale instituției Avocatul Poporului*, care a avut loc la sediul central al instituției, în perioada 12-13 decembrie 2018.

Biroul Teritorial Bacău:

- Participare la workshop-ul *Asistența socială, pilon al dezvoltării sustenabile a comunității*, organizat de Colegiul Național al Asistenților Sociali, sucursala Bacău, în data de 30 martie 2018;
- Participare la cea de-a XI-a ediție a evenimentului *Cel mai frumos ou de Paște*, organizat de Componenta Adulți din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Bacău;
- Participare la *Seminarul* cu tema *Deschideți mintea, deschideți inima*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Bacău, în data de 3 decembrie 2018, cu prilejul *Zilei Internaționale a Persoanelor cu Dizabilități*;
- Participare la *Seminarul* cu tema *Suntem speciali, cu toții suntem egali*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Bacău, în data de 3 decembrie 2018;
- Participare la *Întâlnirea cu personalul din cadrul birourilor teritoriale și centrelor zonale ale instituției Avocatul Poporului*, care a avut loc la sediul central al instituției, în perioada 12-13 decembrie 2018.

Biroul Teritorial Brașov:

- Participare în calitate de speaker, la evenimentul *ELSA celebrează femeia*, organizat de Asociația Europeană a Studenților la Drept (ELSA), în data de 13 martie 2018;
- Participare la Reuniunea de tip focus grup, organizată în cadrul proiectului *Consolidarea cadrului pentru creșterea calității serviciilor publice și pentru sprijinirea dezvoltării pe plan local* – beneficiar: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Brașov, în data de 17 aprilie 2018;
- Participare la Conferința Internațională *Eficiența normelor juridice*, 17-19 mai 2018, Facultatea de Drept, Universitatea Dimitrie Cantemir, Cluj-Napoca;

- Participare la Conferința Internațională cu tema *Current Issues within EU and EU Member States Legal Framework*, a II-a ediție, organizată de, Universitatea Transilvania din Brașov, în perioada 9-10 noiembrie 2018;
- Participare în calitate de speaker la evenimentul ELSA DAY, cu tema *Evoluția copilului prin educație*, organizat de ELSA, în data de 28 noiembrie 2018, Brașov;
- Participare la *Întâlnirea cu personalul din cadrul birourilor teritoriale și centrelor zonale ale instituției Avocatul Poporului*, care a avut loc la sediul central al instituției, în perioada 12-13 decembrie 2018.

Biroul Teritorial Constanța:

- Participare la Seminarul cu tema *Respectarea drepturilor copiilor și tinerilor cu dizabilități în centrele de plasament*, organizat de Facultatea de Drept și Științe Administrative din cadrul Universității „Ovidius” din Constanța, în data de 12 ianuarie 2018;
- Participare la dezbaterile cu tema *Interferențe între activitatea arbitrilor și cea a mediatorilor*, organizată de Asociația de Arbitraj Instituționalizat Constanța, în data de 10 februarie 2018;
- Participare la Workshop-ul *Elemente esențiale ale regulamentului general privind protecția datelor personale (RGDP/GDPR)*, organizat de Facultatea de Drept și Științe Administrative din cadrul Universității „Ovidius” din Constanța, în parteneriat cu Centrul de cercetări aplicative în drept și afaceri al Universității „Petru Maior” din Târgu-Mureș, în data de 12 martie 2018;
- Participare la Conferința Europeană a Serviciilor Financiare, organizată în perioada 15-16 martie 2018, la Brașov. A fost prezentată lucrarea: *Principiul fundamental al corporate governance este "supune-te" sau "explică-te"*;
- Participare la deschiderea proiectului *Tinerii României la Centenarul Marii Uniri*, la invitația Universității „Ovidius” din Constanta, în data de 18 aprilie 2018;
- Participare la Conferința cu tema *Elaborarea Codului Maritim Român. Necesitatea elaborării și adaptării*, la invitația Universității „Ovidius” din Constanta, în data de 26 aprilie 2018;
- Participare la dezbaterile cu tema *Europa Nouă*, la invitația Universității „Ovidius” din Constanta, în data de 9 mai 2018;
- Participare la prelegerea cu tema *Analize de impact privind politicile publice sau a actelor legislative*, la invitația Universității „Ovidius” din Constanta, în data de 11 mai 2018;
- Participare la lansarea Proiectului multianual *Dobrogea - martor al civilizațiilor Levantului*, prezentat de domnul președinte Emil Constantinescu, 22 iunie 2018;
- Participare la Conferința internațională *Blak Sea and Balkans Security Forum*, în perioada 14-16 iunie 2018;
- Participare la Ceremonia de investire a prefectului județului Constanța, domnul Jeacă Dan Dumitru, 3 august 2018;
- Participare la manifestările organizate la Comandamentul Flotei din Constanța, cu ocazia *Zilei Marine Române*, la invitația Ministrului Apărării Naționale, 15 august 2018;
- Participare la Conferința Internațională *Un secol de la înfăptuirea României Mari*, organizată de Facultatea de Drept și Științe Administrative din cadrul Universității „Ovidius” din Constanța, în data de 19 octombrie 2018;
- Participare la evenimentul *Zilele Dobrogei*, organizat de Consiliul Județean Constanța, Primăria Municipiului Constanța și Camera de Comerț, Industrie Navigație și Agricultură Constanța, în perioada 14-17 noiembrie 2018, cu ocazia aniversării a 140 de ani de la revenirea Dobrogei la patria mamă;

- Participare la *Întâlnirea cu personalul din cadrul birourilor teritoriale și centrelor zonale ale instituției Avocatul Poporului*, care a avut loc la sediul central al instituției, în perioada 12-13 decembrie 2018.

Biroul Teritorial Craiova:

- Participare la Seminarul *Dreptul la educație al copiilor aflați într-o formă de protecție socială*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj, în data de 19 ianuarie 2018;

- Participare la Seminarul *Creșterea gradului de participare psiho-socială și limitarea restricțiilor de participare la viața comunității pentru copilul cu dizabilități*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj, în data de 12 februarie 2018;

- Participare la Seminarul *Dreptul la educație al copilului cu dizabilități*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj, în data de 13 martie 2018;

- Participare la Seminarul *Dreptul la ocrotirea sănătății al copilului cu dizabilități*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj, în data de 12 aprilie 2018;

- Participare la Seminarul *Dreptul la învățătură al copilului cu dizabilități*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj, în data de 30 mai 2018;

- Participare la Atelierul de lucru interprofesional privind accesul la justiție și asistență disponibilă, cu tema *Accesul la Justiție*, organizat de Facultatea de Drept din cadrul Universității din Craiova, în colaborare cu Facultatea de Drept „Babeș Bolyai” din Cluj, Universitatea de Vest Timișoara, Universitatea „Lucian Blaga”, din Sibiu și Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în data de 27 noiembrie 2018;

- Participare la Masa rotundă cu tema *Identificarea celor mai eficace și eficiente moduri de asistență juridică disponibile pentru cetățenii care sunt victime ale unor abuzuri sau nereguli din administrația publică*, organizată de Facultatea de Drept din cadrul Universității din Craiova, în colaborare cu Facultatea de Drept „Babeș Bolyai” din Cluj, Universitatea de Vest Timișoara, Universitatea „Lucian Blaga”, din Sibiu, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și Universitatea din București, în data de 28 noiembrie 2018;

- Participare la *Întâlnirea cu personalul din cadrul birourilor teritoriale și centrelor zonale ale instituției Avocatul Poporului*, care a avut loc la sediul central al instituției, în perioada 12-13 decembrie 2018.

Biroul Teritorial Galați:

- Participare la întâlnire anuală cu autoritățile locale pe tema integrării persoanelor cu o formă de protecție, organizată de Reprezentanța în România a Înaltului Comisariat ONU pentru Refugiați, în data de 4 aprilie 2018;

- Întâlnire de informare a studenților Facultății de Științe Juridice, Sociale și Politice din cadrul Universității „Dunărea de Jos” Galați, în data de 19 aprilie 2018;

- Participare la *Întâlnirea cu personalul din cadrul birourilor teritoriale și centrelor zonale ale instituției Avocatul Poporului*, care a avut loc la sediul central al instituției, în perioada 12-13 decembrie 2018.

Biroul Teritorial Iași:

- Participare la evenimentul *Dimensiunea comunitară a detenției în planul funcționării sociale*, organizat de Penitenciarul Iași, în data de 30 martie 2018;

- Participare la Congresul Asociației Europene a Funcționarilor de stare civilă, în data de 7 iunie 2018. Participare în calitate de lector cu lucrarea *Garanția drepturilor persoanelor în materia protecției datelor cu caracter personal*;

- Participare la *Întâlnirea cu personalul din cadrul birourilor teritoriale și centrelor zonale ale instituției Avocatul Poporului*, care a avut loc la sediul central al instituției, în perioada 12-13 decembrie 2018.

Biroul Teritorial Pitești:

- Participare la Masa rotundă cu tema *Migrația și ocuparea forței de muncă*, organizată de Asociația Solidaritatea Umană Nova, Departamentul Politici Publice, în data de 25 ianuarie 2018;

- Participare la Masa rotundă cu tema *Migrația și asistența socială*, organizată de Asociația Solidaritatea umană NOVA, Departamentul Politici Publice în cadrul inițiativei grupului de lucru Integrarea prin solidaritate, în parteneriat cu DGASPC Argeș, Universitatea din Pitești, Asociația Străinilor Argeș și Centrul Cultural Pitești, în data de 22 februarie 2018;

- Participare la Conferința *Președinția României la Consiliul Uniunii Europene: așteptări, provocări, responsabilități*, susținută de Victor Negrescu, ministrul delegat pentru Afaceri Europene din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, în data de 6 martie 2018;

- Participare la Conferința internațională *European Union's History, Culture and Citizenship*, organizată de Universitatea din Pitești, Facultatea de Științe Economice și Drept, 9 mai 2018;

- Participare la Conferința națională și atelierele EuroImpact – *informarea și îmbunătățirea comunicării privind politica de coeziune a UE în România*, organizată de Institutul European din România și StartUp Cafe, în perioada 29-30 octombrie 2018;

- Participare la *Seminarul NU abuzului/DA drepturilor copilului*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Argeș pentru a marca zilele de 19 noiembrie - *Ziua Mondială de Prevenire a Abuzului asupra Copiilor* și 20 noiembrie – *Ziua Internațională a Drepturilor Copilului*, în data de 20 noiembrie 2018;

- Participare la *Întâlnirea cu personalul din cadrul birourilor teritoriale și centrelor zonale ale instituției Avocatul Poporului*, care a avut loc la sediul central al instituției, în perioada 12-13 decembrie 2018.

Biroul Teritorial Ploiești:

- Participare la Conferința cu tema *Credința mea, sporită strop cu strop*, organizată de Penitenciarul Ploiești în colaborare cu Arhiepiscopia Bucureștilor, în vederea comemorării Centenarului Marii Uniri 1918, în data de 21 iunie 2018;

- Participare la Conferința *Contribuția minorităților naționale la dezvoltarea României – Trecut, prezent, viitor*, organizată de Centrul Național de Cultură a Romilor la sediul Instituției Prefectului Județul Prahova, în contextul Centenarului României, 15 noiembrie 2018;

- Participare la *Întâlnirea cu personalul din cadrul birourilor teritoriale și centrelor zonale ale instituției Avocatul Poporului*, care a avut loc la sediul central al instituției, în perioada 12-13 decembrie 2018;

- Participare la Conferința cu tema *Împreună împotriva violenței domestice*, organizată de Consiliul Județean Prahova, în data de 18 decembrie 2018. Au fost dezbătute teme privind fenomenul violenței domestice, rolul instituțiilor publice și colaborarea instituțională, precum și prezentarea unor modele de bună practică în acest domeniu.

Biroul Teritorial Suceava:

- Participare la Conferința *Teorie și Practică în Managementul Serviciilor de Asistența Socială*, 23 martie 2018;
- Participare la Conferința *Tinerii activiști pentru apărarea drepturilor persoanelor cu dizabilități – DIZAB-TIN-ACT*, în data de 27 aprilie 2018.
- Participare la Echipa de lucru Inter-instituțională pentru *realizarea cooperării în domeniul prevenirii și combaterii traficului de persoane la nivelul județului Suceava*, în data de 6 iunie 2018;
- Participare la evenimentul *Analiza situației gravidelor, mamelor și copiilor din mediul rural*, organizată de Salvați Copiii filiala Suceava, în data 8 iunie 2018;
- Participare la evenimentul *Cooperare și Expertiză pentru Prevenirea prin Educație a Traficului de Persoane*, organizat de către Asociația Institutul pentru Parteneriat Social Bucovina, în data de 14 iunie 2018;
- Participare la evenimentul *Conectează-te la comunitate!*, organizat Fundația Comunitară Bucovina, în data 19 iulie 2018;
- Participare la Spectacolul *Uniți de Centenar*, organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția copilului Suceava, 7 noiembrie 2018;
- Participare la Conferința finală a proiectului *Rețea de prevenire a Traficului de Persoane – Antitrafic Net Botoșani*, organizată de Asociația Clara, 9 noiembrie 2018;
- Participare la *Festivalul Șanselor Tale* - ediția a XV-a, organizat de Institutul pentru Parteneriat Social Bucovina, în data de 29 noiembrie 2018;
- Participare la *Întâlnirea cu personalul din cadrul birourilor teritoriale și centrelor zonale ale instituției Avocatul Poporului*, care a avut loc la sediul central al instituției, în perioada 12-13 decembrie 2018.

Biroul Teritorial Târgu-Mureș:

- Participare la conferința cu tema *Perspective juridice*, organizată de Asociația Europeană a Studenților în Drept - ELSA din cadrul Universității „Petru Maior” din Târgu-Mureș – Facultatea de Științe Juridice și Administrative, în data de 14 noiembrie 2018;
- Participare la *Întâlnirea cu personalul din cadrul birourilor teritoriale și centrelor zonale ale instituției Avocatul Poporului*, care a avut loc la sediul central al instituției, în perioada 12-13 decembrie 2018.

Biroul Teritorial Timișoara:

- Participare la *Ziua Drapelului*, eveniment organizat de Instituția Prefectului Județul Timiș, la sediul Inspectoratului Județean de Poliție Timiș, în 26 iunie 2018;
- Participare la dezbaterile organizate de Casa Teritorială de Pensii Timiș pe tema *Proiectului noii legi a sistemului public de pensii*, în data de 28 august 2018;
- Participare la *Întâlnirea cu personalul din cadrul birourilor teritoriale și centrelor zonale ale instituției Avocatul Poporului*, care a avut loc la sediul central al instituției, în perioada 12-13 decembrie 2018.

CAPITOLUL XIV

RESURSE UMANE, MATERIALE ȘI BUGETARE

SECȚIUNEA 1

RESURSE UMANE

Instituția este condusă de Avocatul Poporului, asistat de 6 adjuncți care au calitatea de secretar de stat, specializați pe șase domenii de activitate din cele șase existente.

În teritoriu, activitatea se desfășoară prin cele 14 birouri teritoriale, organizate pe criteriul geografic al curților de apel, precum și prin cele 4 centre zonale ale Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în Locurile de Detenție.

Personalul existent în instituție de 140 salariați, este format din: 7 demnitari, 1 director coordonator, 1 șef serviciu, 4 șefi de birou, 59 consilieri, 45 experți, 6 referenți, 9 șoferi la care se adaugă 7 consilieri și 1 referent cu jumătate de normă la cabinetul demnitarului.

Structura organizatorică a instituției Avocatul Poporului este prevăzută în Regulamentul de organizare și funcționare a instituției.

Structura organizatorică a instituției reflectă domeniile de specializare, astfel cum sunt stabilite prin lege, și anume:

- a) drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale;
- b) drepturile familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap;
- c) apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului - Avocatul Copilului;
- d) armată, justiție, poliție, penitenciare;
- e) proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe;
- f) prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție.
- g) serviciul contencios constituțional, recurs în interesul legii, contencios administrativ și juridic, analiză acte normative, relații externe și comunicare.

Activitatea economică și administrativă a instituției este coordonată de directorul coordonator.

În cadrul instituției funcționează Consiliul Consultativ, care este compus din Avocatul Poporului, adjuncții acestuia, directorul coordonator, precum și alte persoane desemnate de Avocatul Poporului. Consiliul se întrunește o dată pe lună sau ori de câte ori se consideră necesar.

Consiliul Consultativ se convoacă de Avocatul Poporului.

Domeniul de activitate apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului - Avocatul Copilului, este coordonat de un adjunct al Avocatului Poporului și funcționează cu 18 posturi, dintre care 4 posturi la sediul central și câte un post la cele 14 birouri teritoriale. Acest domeniu de activitate este un domeniu nou, înființat prin Legea 9/2018 **pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului.**

Instituția Avocatul Poporului și-a desfășurat activitatea în anul 2018 cu o schemă de personal ce a cuprins un număr de 165 de posturi finanțate, din care 157 de posturi repartizate

la sediul central și la birourile din teritoriu, precum și la cele patru centre zonale; iar 8 posturi la cabinetul Avocatului Poporului.

La începutul anului 2018 au fost înregistrați 129 salariați și 36 posturi vacante. În cursul anului, în perioada ianuarie - decembrie au avut loc 20 intrări și 9 ieșiri.

Prin art. 14 din **Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 90 din 5 decembrie 2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene s-a** suspendat ocuparea prin concurs sau examen a posturilor vacante sau temporar vacante din instituțiile și autoritățile publice.

În ședința din data de 10 mai 2018, Guvernul a aprobat Memorandumul cu tema: Deblocarea a 22 de posturi vacante din cadrul instituției Avocatul Poporului din totalul de 37 de posturi vacante (cu încadrarea în creditele bugetare aprobate prin Legea bugetului de stat nr. 2/2018).

La sfârșitul anului 2018 au fost înregistrate 25 posturi vacante, din care 1 post de conducere și 24 posturi de execuție.

Personalului instituției Avocatul Poporului îi sunt aplicabile prevederile Statutului personalului din structurile de specialitate ale Parlamentului.

SECȚIUNEA a 2-a

RESURSE MATERIALE ȘI BUGETARE

Prezentul capitol tratează resursele financiare ale instituției și modul în care au fost consumate, baza legală și modificările legislative privind creditele puse la dispoziție prin bugetul instituției.

Situația creditelor bugetare alocate și consumate de instituția Avocatul Poporului în anul 2018 este prezentată în tabelul următor:

Titlul	Buget inițial Legea nr. 2/2018	Influențe rectificare bugetară conform O.G. nr.78/2018	Influențe rectificare bugetară conform O.U.G. nr.101/2018	Virări de credite 2018	Retrageri credite conform art.54 din Legea nr. 500/2002	Buget diminuat rămas de executat	Buget consumat la data de 31.12.2018	Realizat %
Total, din care:	19.657.000	-	-1.088.000	-	-463.000	18.106.000	17.912.889	98,93
Cheltuieli personal	15.738.000	-	-938.000	-	-186.000	14.614.000	14.508.828	99,28
Bunuri și servicii	3.564.000	-70.000	-150.000	-120.000	-120.000	3.104.000	3.020.404	97,31
Alte transferuri	10.000	-	-	+5.000	-	15.000	14.282	95,21
Alte cheltuieli	0	+15.000	-	+100.000	-3.000	112.000	111.276	99,35
Capital	345.000	+55.000	-	+15.000	-154.000	261.000	258.099	98,89

În vederea desfășurării activității în anul 2018, instituției Avocatul Poporului i s-au alocat prin **Legea nr. 2/2018 a bugetului de stat pe anul 2018**, credite în valoare de **19.657.000 lei**.

Prin *Ordonanța Guvernului cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2018, nr. 78/2018*, a fost aprobată diminuarea creditelor bugetare și de angajament alocate în bugetul pe 2018 la *Titlul II Bunuri și servicii* cu suma de 70.000 lei și suplimentarea fondurilor alocate în bugetul pe 2018 la *Titlul XI Alte cheltuieli* cu suma de 15.000 lei și la *Titlul XIII Active nefinanciare* cu suma de 55.000 lei. Acest fapt a fost rezultatul solicitării făcute de instituția Avocatul Poporului prin adresa nr. 10314/10.07.2018 ca urmare a faptului că suma alocată inițial prin Legea bugetului de stat nu acoperea necesarul de plată pentru trimestrul IV 2018 la titlurile menționate. Aprobarea influențelor asupra bugetului instituției Avocatul Poporului pe anul 2018 ne-a fost comunicată de Ministerul Finanțelor Publice prin *adresa nr. 465.430/10.09.2018*.

Prin *adresa nr. 466.769/27.11.2018* Ministerul Finanțelor Publice ne-a comunicat aprobarea influențelor asupra bugetului instituției Avocatul Poporului pe anul 2018 în sensul diminuării creditelor bugetare și de angajament aprobate în bugetul pe 2018 la cu suma de **1.088.000 lei** (respectiv cu 938.000 lei la *Titlul I Cheltuieli de personal* și cu 150.000 lei la *Titlul II Bunuri și servicii*), având în vedere prevederile *Ordonanței de Urgență a Guvernului cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2018, nr. 101/2018*.

Prin *adresa nr. 481.489/18.12.2018* Ministerul Finanțelor Publice ne-a comunicat aprobarea diminuării bugetului Avocatului Poporului pe anul 2018, având în vedere prevederile art. 54, alin. (3) din Legea nr. 500/2002 cu suma de **463.000 lei** astfel: 186.000 la *Titlul I Cheltuieli de personal*, 120.000 lei la *Titlul II Bunuri și servicii*, 3.000 lei la *Titlul XI Alte cheltuieli* și 154.000 lei *Titlul XIII Active nefinanciare*.

În cursul anului 2018, instituția Avocatul Poporului a depus la Ministerul Finanțelor Publice virări de credite bugetare, aprobate la nivel de ordonator, conform prevederilor art. 47, alin. (8) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, virări ce au dus la diminuarea creditelor bugetare și de angajament aprobate în bugetul pe 2018 la *Titlul II Bunuri și servicii* cu suma de 120.000 lei și suplimentarea fondurilor alocate în bugetul pe 2018 la *Titlul VII Alte transferuri* cu suma de 5.000 lei, *Titlul XI Alte cheltuieli* cu suma de 100.000 lei și *Titlul XIII Active nefinanciare* cu suma de 15.000 lei.

Execuția bugetară a anului 2018 s-a realizat la nivelul a 98,93% din bugetul alocat.

La **Titlul I Cheltuieli de personal**, instituția Avocatul Poporului s-a încadrat în creditele bugetare alocate inițial prin Legea bugetului de stat nr. 2/2018.

Consumarea fondurilor privind cheltuielile de personal s-a făcut cu respectarea prevederilor Legii nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fondurile publice, potrivit cărora s-a efectuat încadrarea personalului instituției Avocatul Poporului.

La data de 31 decembrie 2017 instituția Avocatul Poporului avea 18 posturi vacante, iar odată cu înființarea noului domeniu de activitate prin Legea nr. 9/2018 – Avocatul Copilului – s-a înregistrat o suplimentare a acestora cu încă 18 posturi. În prima parte a anului 2018 (până la aprobarea Memorandumului), s-a mai vacantat un post, așa încât instituția Avocatul Poporului avea 37 de posturi vacante (inclusiv adjunctul Avocatului Copilului).

Prin art. 14 din **Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 90 din 5 decembrie 2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene s-a** suspendat ocuparea prin concurs sau examen a posturilor vacante sau temporar vacante din instituțiile și autoritățile publice.

În ședința din data de 10 mai 2018, Guvernul a aprobat Memorandumul cu tema: Deblocarea a 22 de posturi vacante din cadrul instituției Avocatul Poporului din totalul de 37 de posturi vacante (cu încadrarea în creditele bugetare aprobate prin Legea bugetului de stat nr. 2/2018).

În urma analizării execuției bugetare la data de 05.11.2018 și ținând cont de concursurile aflate în derulare pentru ocuparea posturilor vacante deblocate prin Memorandum, instituția Avocatul Poporului a propus spre disponibilizare, cu ocazia celei de-a doua rectificări bugetare la *Titlul I. Cheltuieli de personal*, suma de 938.000 lei.

În urma reanalizării execuției bugetare și ținând cont de necesitățile de finanțare pe luna decembrie 2018, în bugetul instituției au fost identificate economii la *Titlul I. Cheltuieli de personal* în valoare de 186.000 lei. În baza art. 54 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice s-a propus disponibilizarea economiilor realizate la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului.

În acest fel, bugetul rămas de executat în anul 2018 a fost de 14.614.000 lei, iar cheltuielile cu salariile au fost, la finele anului 2018, în valoare de 14.508.828 lei, execuția bugetară fiind de 99,28%.

Economiile identificate la *Titlul I. Cheltuieli de personal*, menționate anterior, s-au datorat:

- **acordării etapizate a sporului de condiții de muncă** pe măsura obținerii buletinelor de expertizare a locurilor de muncă și determinare de condiții vătămătoare atât pentru cele 14 birouri teritoriale cât și pentru sediul central al instituției;

Ținând cont de prevederile *Hotărârii Guvernului nr. 917/2017 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind stabilirea locurilor de muncă, a categoriilor de personal, a mărimii concrete a sporului pentru condiții de muncă, precum și a condițiilor de acordare a acestuia pentru familia ocupațională de funcții bugetare "Administrație" din administrația publică centrală în vederea efectuării expertizării locurilor de muncă*, instituția Avocatul Poporului a demarat, la începutul anului 2018, demersurile pentru efectuarea determinărilor de noxe și microclimat, determinărilor de iluminat, precum și pentru interpretarea rezultatelor măsurătorilor de câmp electromagnetic, în vederea acordării sporului pentru condiții de muncă. Pe perioada cuprinsă între 01.01.2018 și data la care s-au obținut buletinele de analiză, pentru fiecare sediu în parte, instituția Avocatul Poporului nu a acordat spor pentru condiții de muncă.

- **angajărilor eşalonate** ca urmare a deblocării posturilor vacante conform Memorandumului (până la finele anului s-au ocupat 16 posturi din cele 22 deblocate, din care 7 posturi în luna decembrie care nu au generat plăți din creditele bugetare alocate pentru anul 2018).

Instituția Avocatul Poporului nu are datorii și nici întârzieri la plata salariilor sau a contribuțiilor la bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat.

La **Titlul II Bunuri și servicii**, în cursul anului 2018 consumarea creditelor bugetare s-a efectuat în baza Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice. În cursul anului 2018 toate achizițiile publice, cu mici excepții, au fost efectuate prin intermediul SEAP.

Toate achizițiile din cursul anului 2018 au fost efectuate prin achiziție directă, nedepășindu-se pragul prevăzut în Legea 98/2016 la art. 7(5), cu excepția atribuirii acordului-cadru de închiriere a spațiului din strada George Vraca nr 8, sector 1, București, serviciile de închiriere fiind exceptate de la legea achizițiilor publice.

În cursul anului 2018, instituția Avocatul Poporului și-a schimbat sediul social prin închirierea unui nou spațiu pentru desfășurarea activității curente, încheind Acordul-cadru nr. 8205 din 31 mai 2018 cu GENERALCOM SA pe o perioadă de 5 ani de la semnarea lui, cu posibilitate de reînnoire în condițiile legii. Valoarea lunară a contractului subsecvent este de

49.184,26 euro (inclusiv TVA). Primul Contract Subsecvent aferent Acordului-Cadru a fost semnat în data de 19.07.2018, cu valabilitate până la 31.12.2018, iar ulterior se va încheia un nou contract subsecvent pe durata unui an calendaristic.

Ținând cont de prevederile art. 69 din Legea bugetului de stat 2/2018 „*Prin derogare de la prevederile art. 47 alin. (16) din Legea nr. 500/2002, cu modificările și completările ulterioare, în cursul anului 2018, ordonatorii principali de credite pot introduce titlul XI "Alte cheltuieli", cod 59, iar în cadrul acestuia articolul 40 "Sume aferente persoanelor cu handicap neîncadrate", în situația în care nu au prevederi bugetare prevăzute în legea bugetară anuală, cu sume care se asigură prin virări de credite bugetare, în vederea aplicării art. 78 alin. (3) din Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, instituția Avocatul Poporului a depus la Ministerul Finanțelor Publice virarea de credite bugetare, aprobată la nivel de ordonator, virare ce a dus la diminuarea creditelor bugetare și de angajament aprobate în bugetul pe 2018 la *Titlul II Bunuri și servicii* cu suma de 100.000 lei și alocarea de credite bugetare și de angajament la *Titlul XI Alte cheltuieli* în suma de 100.000 lei.

În cursul anului 2018, instituția Avocatul Poporului a mai depus la Ministerul Finanțelor Publice virări de credite bugetare, aprobate la nivel de ordonator, conform prevederilor art. 47, alin. (8) din Legea 500/2002 privind finanțele publice, virări ce au dus la diminuarea creditelor bugetare și de angajament aprobate în bugetul pe 2018 la *Titlul II Bunuri și servicii* cu suma de 20.000 lei și suplimentarea fondurilor alocate în bugetul pe 2018 la *Titlul VII Alte transferuri* cu suma de 5.000 lei și *Titlul XIII Active nefinanciare* cu suma de 15.000 lei.

Prin *Ordonanța Guvernului cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2018, nr. 78/2018*, a fost aprobată diminuarea creditelor bugetare și de angajament aprobate în bugetul pe 2018 la *Titlul II Bunuri și servicii* cu suma de 70.000 lei și suplimentarea fondurilor alocate în bugetul pe 2018 la *Titlul XI Alte cheltuieli* cu suma de 15.000 lei și *Titlul XIII Active nefinanciare* cu suma de 55.000 lei.

În urma analizării execuției bugetare la data de 05.11.2018 și ținând cont de necesitățile de finanțare pentru ultimele 2 luni ale anului 2018, instituția Avocatul Poporului a propus spre disponibilizare, cu ocazia celei de-a doua rectificări bugetare la *Titlul II Bunuri și servicii*, credite bugetare și de angajament de 150.000 lei, propunere aprobată prin *Ordonanța Guvernului cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2018, nr. 101/2018*.

În urma reanalizării execuției bugetare și ținând cont de necesitățile de finanțare pe luna decembrie 2018, în bugetul instituției au fost identificate economii la *Titlul II Bunuri și servicii* în valoare de 120.000 lei. În baza art. 54 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice s-a propus disponibilizarea economiilor realizate la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului.

Economiile identificate la *Titlul II Bunuri și servicii*, menționate anterior, s-au datorat, în principal, schimbării sediului central al instituției în a doua jumătate a anului, respectiv la data de 19.07.2018 și nu la începutul anului cum a fost preconizat la data întocmirii proiectului de buget.

În acest fel, bugetul rămas de executat în anul 2018 a fost de 3.104.000 lei, iar cheltuielile realizate au fost, la finele anului 2018, în valoare de 3.020.404 lei, execuția bugetară fiind de 97,31%.

La **Titlul VII Alte transferuri**, s-au alocat prin Legea bugetului de stat nr. 2/2018 credite bugetare și de angajament în sumă de 10.000 lei.

Instituția Avocatul Poporului este afiliată la o serie de organisme internaționale fiind obligată prin lege să achite cotizații anuale, astfel:

- Legea nr. 170/1999 pentru aprobarea afilierii instituției Avocatul Poporului la Asociația Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni (750 euro/an)

- Legea nr. 206/1998 pentru aprobarea afilierii instituției Avocatul Poporului la Institutul Internațional al Ombudsmanului (750 euro/an) și la Institutul European al Ombudsmanului (350 euro/an).

Sumele necesare plății cotizației anuale la aceste organisme se asigură din bugetul instituției Avocatul Poporului. Acestea au fost echivalate pentru anul 2018 la suma de 10.000 lei (inclusiv speze și comisioane bancare).

În cursul anului 2018, o parte din cotizațiile menționate au fost modificate, în sensul creșterii valorii acestora, respectiv cotizația către Asociația Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni la 900 euro/an și cotizația către Institutul Internațional al Ombudsmanului la 1.500 euro/an, fapt ce a determinat necesitatea depunerii la Ministerul Finanțelor Publice a unei virări de credite bugetare, aprobate la nivel de ordonator, conform prevederilor art. 47, alin. (8) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, virare ce a dus la suplimentarea fondurilor alocate în bugetul pe 2018 la *Titlul VII Alte transferuri* cu suma de 5.000 lei prin diminuarea creditelor bugetare și de angajament aprobate în bugetul pe 2018 la *Titlul II Bunuri și servicii*.

În cursul anului 2018 au fost efectuate plăți în sumă de 14.282 lei. Execuția bugetară a fost de 95,21 % suma fiind în totalitate destinată achitării contribuției de membru al instituției Avocatul Poporului la organismele internaționale la care aceasta este afiliată.

La **Titlul XI Alte cheltuieli**, nu s-au alocat prin Legea bugetului de stat nr. 2/2018 credite bugetare și de angajament, pentru plata fondului aferent persoanelor cu handicap neîncadrate fiind prevăzute credite bugetare și de angajament la Titlul II Bunuri și servicii la fel ca și în anii precedenți.

Ținând cont de prevederile art. 69 din Legea bugetului de stat 2/2018 „*Prin derogare de la prevederile art. 47 alin. (16) din Legea nr. 500/2002, cu modificările și completările ulterioare, în cursul anului 2018, ordonatorii principali de credite pot introduce titlul XI "Alte cheltuieli", cod 59, iar în cadrul acestuia articolul 40 "Sume aferente persoanelor cu handicap neîncadrate", în situația în care nu au prevederi bugetare prevăzute în legea bugetară anuală, cu sume care se asigură prin virări de credite bugetare, în vederea aplicării art. 78 alin. (3) din Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, instituția Avocatul Poporului a depus la Ministerul Finanțelor Publice virarea de credite bugetare, aprobată la nivel de ordonator, virare ce a dus la alocarea de credite bugetare și de angajament la *Titlul XI Alte cheltuieli* în suma de 100.000 lei, prin diminuarea creditelor bugetare și de angajament aprobate în bugetul pe 2018 la *Titlul II Bunuri și servicii*.

În urma analizării execuției bugetare la 30.06.2018 și ținând cont de modalitatea de calcul a *Sumelor aferente persoanelor cu handicap neîncadrate* (taxa datorată pentru fondul de handicap reprezintă un salariu de bază minim brut pe țară, garantat în plată (1.900 lei în 2018, față de 1.450 lei în 2017), înmulțit cu numărul de locuri de muncă în care companiile nu au angajate persoane cu dizabilități, precum și de posibilitatea ocupării, până la finele anului, a unor posturi vacante potrivit Memorandumului aprobat, instituția Avocatul Poporului a solicitat, cu ocazia primei rectificări bugetare, suplimentarea fondurilor alocate în bugetul pe 2018 la *Titlul XI Alte cheltuieli* cu suma de 15.000 lei, prin diminuarea creditelor bugetare și de angajament aprobate în bugetul pe 2018 la *Titlul II Bunuri și servicii*, solicitare aprobată prin *Ordonanța Guvernului cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2018, nr. 78/2018*.

În urma reanalizării execuției bugetare și ținând cont de necesitățile de finanțare pe luna decembrie 2018, în bugetul instituției au fost identificate economii la *Titlul XI Alte cheltuieli* în valoare de 3.000 lei. În baza art. 54 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice s-a propus disponibilizarea economiilor realizate la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului.

În cursul anului 2018 au fost efectuate plăți în sumă de 111.276 lei. Execuția bugetară a fost de 99,35 %.

La **Titlul XIII. Active nefinanciare** instituția a avut o prevedere inițială de 345.000 lei, din care: 300.000 lei o reprezenta achiziția a patru autoturisme (unul pentru Adjunctul Avocatului Poporului ce urma să coordoneze noul domeniu – Avocatul Copilului și trei autoturisme pentru desfășurarea activităților specifice centrelor zonale aparținând Domeniului privind prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime sau degradante în locurile de detenție), iar 45.000 lei achiziția de soft.

Achiziția autoturismelor prevăzută a se realiza în cursul anului 2018 nu a fost posibilă ca urmare a faptului că, potrivit art. 13 din **Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 90 din 5 decembrie 2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene s-a interzis achiziționarea de autoturisme de către instituțiile publice, cu excepția autoturismelor pur electrice în limita unei sume de 35.000 euro/autoturism. Instituția Avocatul Poporului a fost exceptată de la această prevedere, potrivit Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 93/2018, exceptare care a intervenit mult prea târziu, făcând imposibilă finalizarea în termen a unei licitații care să permită achiziționarea celor patru autoturisme, instituția putând finaliza doar o achiziție directă a două autoturisme, nedepășindu-se pragul prevăzut în Legea nr. 98/2016, la art. 7(5).**

*Ca urmare, în cursul anului 2018 a fost efectuată o virare de 6.000 lei din suma alocată pentru achiziționarea de autoturisme la alt articol bugetar în cadrul aceluiași titlu în vederea suplimentării sumei alocate inițial pentru achiziționarea de **licențe Office și Windows** pentru calculatoarele achiziționate pentru noii angajați și pentru înlocuirea unora uzate, în special la birourile teritoriale ale instituției Avocatul Poporului.*

*În urma analizării execuției bugetare la 30.06.2018 și ținând cont de schimbarea sediului central al instituției care a necesitat achiziționarea unei noi centrale telefonice și a două multifuncționale, instituția Avocatul Poporului a solicitat, cu ocazia primei rectificări bugetare, suplimentarea fondurilor alocate în bugetul pe 2018 la **Titlul XIII Active nefinanciare** cu suma de 55.000 lei, prin diminuarea creditelor bugetare și de angajament aprobate în bugetul pe 2018 la **Titlul II Bunuri și servicii**, solicitare aprobată prin Ordonanța Guvernului cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2018, nr. 78/2018.*

În cursul anului 2018, instituția Avocatul Poporului a depus la Ministerul Finanțelor Publice o virare de credite bugetare, aprobate la nivel de ordonator, conform prevederilor art. 47, alin. (8) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, virare ce a dus la suplimentarea fondurilor alocate în bugetul pe 2018 la **Titlul XIII Active nefinanciare** cu suma de 15.000 lei, prin diminuarea creditelor bugetare și de angajament aprobate în bugetul pe 2018 la **Titlul II Bunuri și servicii**, în vederea achiziționării unei noi mașini de francat.

În cursul anului 2018 au fost achiziționate două autoturisme în valoare de 141.603 lei, aparatură de birotică de natura mijloacelor fixe (două multifuncționale și o mașină de francat) în valoare de 44.247 lei, licențe Windows 10 Pro și Office 2016 Pro în valoare totală de 49.759 lei și o centrală telefonică în valoare de 22.490 lei.

În urma reanalizării execuției bugetare și ținând cont de necesitățile de finanțare pe luna decembrie 2018, în bugetul instituției au fost identificate economii la **Titlul XIII Active nefinanciare** în valoare de 154.000 lei. În baza art. 54 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice s-a propus disponibilizarea economiilor realizate la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului.

În acest fel, bugetul rămas de executat în anul 2018 a fost de 261.000 lei, iar cheltuielile realizate au fost, la finele anului 2018, în valoare de 258.099 lei, execuția bugetară fiind de 98,89 %.

CAPITOLUL XV

AUDIT ȘI MANAGEMENTUL RISCURILOR

În anul 2018, în instituția Avocatul Poporului au fost efectuate misiuni de audit privitoare la: evaluarea procesului și stadiului de implementare a sistemelor de control managerial sub prisma Codului controlului intern managerial al entităților publice, auditul sistemelor de control privitoare la activitățile de asigurare a securității fizice a instituției, de securitate și sănătate în muncă, auditul activității de gestionare și contabilizare a imobilizărilor corporale, necorporale și stocurilor, auditul fondurilor destinate deplasărilor interne și în străinătate, auditul Birourilor Teritoriale Constanța și Cluj-Napoca.

În rapoartele de audit întocmite s-a constatat funcționalitatea controlului intern și a proceselor de guvernare, fiabilitatea sistemelor auditate, dar și aspecte care necesită perfecționări atât din punct de vedere procedural, organizatoric cât și al resurselor umane implicate. Recomandările s-au referit la necesitatea consolidării sistemului de control intern, prin managementul riscurilor, elaborarea de noi proceduri operaționale interne și revizuirea celor existente, perfecționarea pregătirii profesionale și a sistemului informatic.

Membrii Comisiei de monitorizare s-a întrunit periodic, pentru a identifica și analiza riscurile care puteau afecta realizarea obiectivelor și pentru a elabora planuri corespunzătoare, în direcția limitării posibilelor consecințe ale acestor riscuri.

SECȚIUNEA 1

ACTIVITATEA DE AUDIT PUBLIC INTERN

În instituția Avocatul Poporului, auditul public intern are sarcina de a evalua eficacitatea sistemelor de management al riscurilor, funcționalitatea controlului intern și a proceselor de guvernare, îndeosebi în ceea ce privește constituirea și utilizarea fondurilor publice și administrarea patrimoniului public. În acest sens, în anul 2018 au fost efectuate trei tipuri de misiuni de asigurare:

- a. auditul de regularitate/conformitate – presupune examinarea acțiunilor asupra efectelor financiare pe seama fondurilor publice sau a patrimoniului public, sub aspectul respectării ansamblului principilor, regulilor procedurale și metodologice, conform normelor legale;
- b. auditul performanței – presupune examinarea dacă criteriile stabilite pentru implementarea obiectivelor și sarcinilor entității publice sunt corecte pentru evaluarea rezultatelor și apreciază dacă rezultatele sunt conforme cu obiectivele;
- c. auditul de sistem – presupune o evaluare în profunzime a sistemelor de conducere și control intern, cu scopul de a stabili dacă funcționează economic, eficace și eficient, pentru identificarea deficiențelor și formularea de recomandări pentru corectarea acestora.

Misiunile de audit intern aferente anului 2018 s-au efectuat conform Planului anual de audit intern, aprobat de conducere. În anul 2018, tematica misiunilor s-a referit la:

a) auditul de regularitate/conformitate, prin misiunile: auditul activității de gestionare și contabilizare a immobilizărilor corporale, necorporale, stocurilor și auditul fondurilor destinate deplasărilor interne și în străinătate;

b) auditul de sistem, prin misiunile: evaluarea procesului și stadiului de implementare a sistemelor de control managerial sub prisma Codului controlului intern managerial al entităților publice și auditul sistemelor de control privitoare la activitățile de asigurare a securității fizice a instituției, de securitate și sănătate în muncă.

c) auditul performanței, prin misiunile: auditul performanței compartimentelor funcționale și auditul Birourilor Teritoriale Constanța și Cluj-Napoca (pentru aspecte legate de evaluarea rezultatelor birourilor teritorial în raport cu obiectivele; au fost avute în vedere și confruntarea dintre situația patrimonială scriptică cu cea faptică, activitățile IT, de registratură și arhivare, îndeplinirea cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă).

În activitatea de audit intern au fost respectate prevederile Legii nr. 672/2002 privind auditul public intern; cadrul metodologic și procedural necesar desfășurării activității de audit public intern este în conformitate cu legislația în vigoare, fiind adoptate și avizate norme metodologice proprii privind auditul public intern, Carta auditului intern și Codul privind conduita etică a auditorului intern. Sunt elaborate și actualizate ghiduri procedurale adaptate specificului instituției.

Consilierul pentru audit a avut acces la toate datele și informațiile, inclusiv la cele existente în format electronic, pe care le-a considerat relevante pentru scopul și obiectivele misiunii. Conducerea a dispus măsurile necesare, având în vedere recomandările din rapoartele de audit intern, în scopul perfecționării activităților auditate.

În anul 2018, în instituția Avocatul Poporului, activitatea de audit intern a continuat, ca și în perioadele precedente, să sprijine structurile auditate prin intermediul opiniilor și recomandărilor, să asigure o mai bună monitorizare a conformității cu regulile și procedurile existente.

Principalele constatări din rapoartele de audit aferente anului 2018 s-au referit la următoarele aspecte:

- a) evaluarea immobilizărilor la intrarea în patrimoniul instituției Avocatul Poporului și înregistrarea în contabilitate s-a făcut la valoarea de intrare, denumită valoare contabilă, pe baza costului de achiziție, pentru bunurile procurate cu titlu oneros, respectiv cumpărate, cost care cuprinde prețul de cumpărare plătit vânzătorului, cheltuielile accesorii (de transport, manipulare, montare, punere în funcțiune, probe etc.), necesare pentru intrarea în gestiune și punerea în stare de utilizare a activului;
- b) instituția Avocatul Poporului a implementat un sistem eficace de control al immobilizărilor, bazat pe: verificarea existenței, integrității, păstrării bunurilor și valorilor de orice fel și deținute cu orice titlu prin inventariere, verificarea utilizării valorilor materiale de orice fel, declasării și casării de bunuri, verificarea modului de întocmire și circulația documentelor primare, documentelor tehnic-operative și contabile;
- c) resursele hardware și software alocate activității financiar-contabile de care dispune instituția Avocatul Poporului sunt licențiate, acoperind necesitățile curente. Se folosește un antivirus performant. În activitatea de stocare, prelucrare și transmiterea a datelor, asigurarea securității include un sistem de parole de acces în sistemul informatic utilizat;
- d) evidența immobilizărilor ținută pe conturi analitice a creat posibilitatea efectuării controlului gestionar prin urmărirea existentului și mișcării fiecărui tip de immobilizare în parte, pe părți componente, contribuind astfel la asigurarea integrității patrimoniului și la respectarea Standardului de control intern/managerial nr. 22, Strategii de control;

- e) gradul de amortizare a activelor corporale variază între 64% și 100%. Această situație reprezintă un semnal al faptului că în viitorii ani va fi necesară înlocuirea unor active corporale cu altele noi, funcționale, care să suplinească eventuala pierdere de valoare cauzată de uzura fizică și morală, mai ales în ceea ce privește calculatoarele;
- f) în ceea ce privește mediul de control al entității, acesta a fost unul de calitate și a oferit o bază de asigurare rezonabilă că procedurile de control operează eficient în practică, în activitatea desfășurată de instituția Avocatul Poporului. În cadrul entității au fost stabilite mecanisme care să dea o asigurare rezonabilă asupra faptului că managementul este informat în mod operativ cu privire la: riscul depășirii nivelului alocațiilor bugetare sau neutilizării acestora, pierderi sau fraude, utilizarea inefficientă a resurselor financiare;
- g) un fapt semnalat prin activitatea de audit intern, de extremă importanță pentru asigurarea securității fizice a instituției, a securității și sănătății în muncă, a fost acela că prin Adresa 459/2017, Regia Autonomă Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat a adus la cunoștință instituției Avocatul Poporului, faptul că în conformitate cu expertiza tehnică întocmită de Romcom SRL, imobilul situat în strada E. Carada nr.3 se încadra în clasa de risc seismic I, ceea ce a impus eliberarea imobilului, pentru a preîntâmpina riscurile unui cutremur, ce s-ar fi putut solda cu victime și relocarea sediului central într-un spațiu nou, la adresa Strada George Vraca nr. 8 din București;
- h) delegarea și decontarea cheltuielilor de deplasare, controlul financiar preventiv al fondurilor destinate deplasărilor interne și în străinătate, contabilizarea fondurilor destinate deplasărilor interne și în străinătate au respectat cadrul legal și procedural existent;
- i) gradul de implementare a sistemului de control intern/managerial a fost de 94% (15 de standarde implementate din 16), iar pentru anul 2018, autoevaluarea urmează să fie efectuată în luna februarie 2019;
- k) Birourile Teritoriale Constanța și Cluj-Napoca (auditate în cursul anului 2018) au avut o activitate susținută, materializată în acordarea de audiențe, soluționarea de petiții, răspunsul la apeluri telefonice ale cetățenilor prin serviciul dispecerat, sesizări din oficiu, colaborări inter-instituționale, apariții mass-media și elaborarea de rapoarte speciale. Circuitele informaționale actuale între sediul central și birourile teritoriale auditate au asigurat o difuzare rapidă, fluentă, practică și oportună a informațiilor. A fost confruntată situația patrimonială scriptică cu cea faptică, constatându-se gestionarea și contabilizarea corectă; de asemenea, activitatea IT, activitățile de registratură și arhivare au fost apreciate ca fiind funcționale;
- l) majoritatea indicatorilor de performanță au fost prezentați detaliat și în rapoartele de activitate anuale ale instituției; Avocatul Poporului a primit în mod sistematic raportări din partea fiecărui domeniu de activitate, birou de la sediul central sau birou teritorial asupra desfășurării activității; periodic au fost evaluate performanțele (inclusiv cele ale angajaților), constatând eventualele abateri de la obiective, în scopul luării măsurilor corective ce se impun. S-a înregistrat, de la un an la altul, o creștere a numărului anchetelor, a recomandărilor adresate autorităților administrației publice, a excepțiilor de neconstituționalitate directe, precum și a acțiunilor în contencios administrativ; și ceilalți indicatori de performanță au înregistrat niveluri bune, în special datorită accentului pus pe necesitatea ca cetățenii să fie informați și familiarizați cu privire la drepturile și libertățile garantate de lege, realizat atât prin activități de mediatizare, dar mai ales cu prilejul audiențelor, când petiționarilor li s-au dat explicații asupra problemelor pe care le-au invocat, li s-au acordat îndrumări de specialitate privind posibilele căi de urmat pentru soluționarea problemelor și li s-au indicat instituțiile sau autoritățile competente.

Persoanele fizice care s-au adresat telefonic instituției Avocatul Poporului, au fost în special cele aflate la mari distanțe, precum și cele cu dificultăți de deplasare. Prin serviciul dispecerat, persoanele fizice au solicitat, prin telefon, informații instituției Avocatul Poporului, urmate, uneori, de depunerea unor petiții scrise.

În rapoartele de audit întocmite s-a constatat fiabilitatea sistemelor auditate, dar și aspecte care necesită îmbunătățiri atât din punct de vedere procedural, organizatoric cât și al resurselor umane implicate. A fost întocmit și raportul anual în legătură cu activitatea de audit public intern referitoare la anul precedent, pe care l-a înaintat Avocatului Poporului spre avizare. Acesta a fost transmis în termenul legal Curții de Conturi și Unității Centrale de Armonizare pentru Auditul Public Intern din cadrul Ministerului Finanțelor Publice.

Principalele recomandări de audit au subliniat necesitatea dezvoltării cadrului procedural intern și de continuare a eforturilor de implementare a standardelor de management la entitățile publice, prevăzute în Ordinul Secretariatului general al Guvernului nr. 600/2018 pentru aprobarea Codului controlului intern.

În ceea ce privește pregătirea profesională continuă, auditorul instituției a urmat în cursul anului 2018 programe de perfecționare profesională propuse de Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern, de exemplu, cursul „*Support to improving the coordination of internal audit in Romania*”, cu trainerii din Austria; suplimentar, s-a efectuat pregătire profesională individuală, prin studiul legislației, participare la conferințe științifice și participarea la webinarii pentru auditorii publici susținute de The Center of Excellence in Finance din Slovenia.

SECȚIUNEA a 2-a

CONTROLUL MANAGERIAL INTERN

Sistemul de control intern al instituției este format din cinci componente interconectate: mediul de control, evaluarea riscului, activitățile de control propriu-zise, informare și comunicare, monitorizare. S-a urmărit în permanență perfecționarea sistemului de control intern al instituției Avocatul Poporului, pentru îmbunătățirea eficacității și eficienței funcționării, fiabilitatea informațiilor interne și externe, conformitatea cu legile, regulamentele, politicile interne și cu Acquis-ul comunitar în domeniul controlului intern, pentru a asigura servicii publice efectuate la înalte standarde de calitate.

Strategiile de control utilizate în instituția Avocatul Poporului și perfecționate în cursul anului 2018 au fost următoarele:

1. politica de personal, care s-a realizat prin activități de selectare, promovare și instruire a personalului;
2. controlul prin reguli, proceduri și reglementari formale-care au sprijinit elaborarea deciziilor în activitatea curentă a instituției;
3. controlul financiar, incluzând o varietate de tehnici și proceduri ce au prevenit alocarea defectuoasă a resurselor financiare și au oferit feed-back despre modul de utilizare a lor;
4. controlul prin evaluarea performanțelor, care a fost utilizat pentru prevenirea sau corectarea comportamentelor și performanțelor nedorite.

Instituția Avocatul Poporului dispune de o structură specializată, constituită în scopul monitorizării, coordonării și îndrumării metodologice a sistemului propriu de control managerial, respectiv Comisia de monitorizare, care are un rol fundamental pentru întărirea

capacității organizatorice a instituției Avocatul Poporului, având ca atribuții principale: coordonarea procesului de actualizare a obiectivelor și a activităților la care se atașează indicatori de performanță sau de rezultat pentru evaluarea acestora, analiza și prioritizarea riscurilor semnificative, analiza și avizarea procedurilor formalizate, analiza informării privind monitorizarea performanțelor și elaborarea Programului de dezvoltare a sistemului de control intern managerial.

Actul administrativ prin care s-a aprobat constituirea structurii cu atribuții de monitorizare, coordonare și îndrumare a fost Ordinul Avocatului Poporului nr.194/2016, actualmente abrogat și înlocuit de Ordinul Avocatului Poporului nr. 169/2018.

În anul 2018, Comisia de monitorizare a inventariat activitățile instituției Avocatul Poporului, iar obiectivele generale și specifice ale entității publice au fost transpuse de Comisie în activități care au fost reflectate în fișele posturilor, în care responsabilitățile individuale au fost prevăzute cu claritate. Practic, pentru fiecare politică și activitate, s-a asigurat monitorizarea performanțelor, utilizându-se indicatori cantitativi și calitativi relevanți.

În anul 2018, Comisia de monitorizare a avut o activitate eficientă, concretizată în elaborarea unor ediții revizuite de proceduri operaționale interne, precum și a trei proceduri noi. A fost îndeplinită cu regularitate obligația de raportare semestrială a situațiilor centralizatoare privind stadiul implementării sistemului de control intern/managerial. De asemenea, s-a desfășurat activitatea de autoevaluare a stadiului implementării standardelor de control intern/managerial în instituția Avocatul Poporului, fapt care a stat la baza întocmirii Raportului anual asupra sistemului de control intern/managerial.

În cadrul sistemului de control intern al instituției Avocatul Poporului, un rol foarte important l-a avut controlul financiar preventiv, care are drept scop identificarea proiectelor de operațiuni care nu respectă condițiile de legalitate și regularitate și/sau, după caz, de încadrare în limitele și destinația creditelor bugetare și de angajament și prin a căror efectuare s-ar putea prejudicia patrimoniul public și/sau fondurile publice. Monitorizarea făcută asupra controlului financiar preventiv de către controlorul delegat și evaluarea făcută prin auditul intern au fost de natură să ofere o bază de asigurare rezonabilă că procedurile de control intern operează eficient în practică.

Prin dezbateră cazuistică, a noutăților legislative și prin schimburi de experiență cu instituții omoloage de tip ombudsman din alte țări, s-a urmărit perfecționarea sistemului de control intern/managerial al instituției Avocatul Poporului, servind la atingerea obiectivelor generale ale instituției legate de apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor în raporturile acestora cu autoritățile publice.

SECȚIUNEA a 3-a

MANAGEMENTUL RISCURILOR

Managementul riscului a reprezentat pe parcursul anului 2018 un proces continuu bazat pe activități de control și monitorizare permanentă, ceea ce a presupus: identificarea riscurilor care pot afecta realizarea obiectivelor, respectarea regulilor și regulamentelor, încrederea în informațiile financiare, protejarea bunurilor, prevenirea și descoperirea fraudelor, definirea categoriilor de riscuri (externe, operaționale, privind schimbarea), precum

și a riscului inerent, riscului rezidual și apetitului pentru risc, evaluarea probabilității ca riscul să se materializeze și a mărimii impactului acestuia, monitorizarea și evaluarea riscurilor, precum și a gradului de adecvare controalelor interne. Strategia majoră de atenuare a riscului a fost prevenția, în vederea atingerii obiectivelor fără evenimente negative disturbatoare.

A fost revizuită Procedura de sistem privind elaborarea registrului riscurilor în instituția Avocatul Poporului, prin care s-a stabilit un set unitar de reguli pentru întocmirea și actualizarea acestui document, care conține riscurile potențiale și istoricul acestora, cu efectele și consecințele lor, precum și activitățile de control intern asociate pentru limitarea riscurilor.

Membrii Comisiei de Monitorizare s-au întrunit periodic, pentru a identifica și analiza riscurile care puteau afecta realizarea obiectivelor și pentru a elabora planuri corespunzătoare, în direcția limitării posibilelor consecințe ale acestor riscuri. Analiza riscurilor s-a efectuat și la nivelul fiecărui compartiment, pentru a monitoriza expunerea la risc, indicator calculat în funcție de două componente: probabilitatea manifestării riscurilor și impactul riscurilor asupra realizării obiectivelor instituției.

În anul 2018, au fost analizate sistematic riscurile legate de desfășurarea activităților sale. Au fost elaborate planuri corespunzătoare, în direcția limitării posibilelor consecințe ale acestor riscuri și au fost desemnați salariații responsabili în aplicarea planurilor respective.

Principalele tipuri de riscuri evaluate în instituția Avocatul Poporului în anul 2018 au fost următoarele: riscuri strategice, informaționale, de organizare, operaționale, financiare și riscuri generate de schimbările legislative, structurale, manageriale. Atât riscul inerent (riscul prezent înainte ca acțiunile întreprinse de conducere să fie luate) cât și riscul rezidual (riscul care rămâne după ce conducerea a luat măsuri de diminuare a riscului) au fost evaluate cu atenție. Majoritatea riscurilor evaluate sunt mici și medii. Ca și în anii precedenți, cele mai mari scoruri de risc sunt legate de incendii și calamități naturale, datorită impactului distrugător al acestora. Pentru aceste riscuri au fost prevăzute măsuri speciale, cum ar fi: măsuri de prevenire și de stingere a incendiilor (inclusiv instrucțiunile speciale pentru birourile teritoriale), organizarea activităților de pregătire a salariaților privind protecția civilă, organizarea evacuării în caz de urgență civilă, cutremur. Alte riscuri care sunt monitorizate atent sunt: riscul de etică, riscul de imagine, riscul informațional, riscul financiar. Pentru acestea au fost introduse sisteme de control specifice.

Identificarea și evaluarea impactului și probabilității riscurilor la nivelul entității auditate a fost realizată și de auditorul intern la fiecare misiune, pentru fiecare categorie de operațiuni supusă auditului.

ANEXA NR. 1

**TABEL PRIVIND VOLUMUL GENERAL DE ACTIVITATE ȘI INDICATORII
ÎNREGISTRAȚI**

Nr. crt.	Indicatorul	Total
1.	Audiențe acordate cetățenilor la sediul instituției Avocatul Poporului și la birourile teritoriale	9271
2.	Petiții înregistrate la instituția Avocatul Poporului, la birourile teritoriale și la centrele zonale, referitoare la încălcarea unor drepturi și libertăți cetățenești	13812
3.	Apeluri telefonice înregistrate prin dispecerat la Avocatul Poporului și la birourile teritoriale	6512
4.	Anchete efectuate de instituția Avocatul Poporului	219
5.	Sesizări din oficiu	371
6.	Recomandări emise de Avocatul Poporului	66
7.	Puncte de vedere exprimate la solicitarea Curții Constituționale	1220
8.	Excepții de neconstituționalitate ridicate direct de Avocatul Poporului	5
9.	Acțiuni în contencios administrativ	3
10.	Recursuri în interesul legii	3
11.	Vizite efectuate de Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție	81
12.	Rapoarte speciale	2

ANEXA NR. 2

**STATISTICA PETIȚIILOR ÎNREGISTRATE ÎN RAPORT CU DREPTURILE ȘI
LIBERTĂȚILE ÎNCĂLCATE**

Nr. crt.	Drepturi constituționale	Nr. petiții
1.	Egalitatea în drepturi (art. 16)	1280
2.	Străini și apatrizi (art.18)	3
3.	Dreptul de azil, extrădare, expulzare (art. 19)	2
4.	Accesul liber la justiție (art. 21)	2333
5.	Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică (art. 22)	89
6.	Libertatea individuală (art. 23)	2
7.	Dreptul la apărare (art. 24)	1
8.	Dreptul la libera circulație (art. 25)	3
9.	Dreptul la viață intimă, familială și privată (art. 26)	30
10.	Libertatea conștiinței (art. 29)	58
11.	Libertatea de exprimare (art. 30)	3
12.	Dreptul la informație (art. 31)	843
13.	Dreptul la învățătură (art. 32)	26
14.	Dreptul la ocrotirea sănătății (art. 34)	106
15.	Dreptul la mediu sănătos (art. 35)	46
16.	Dreptul de vot (art. 36)	2981
17.	Dreptul de a fi ales (art. 37)	1
18.	Dreptul de a fi ales în Parlamentul European (art. 38)	1
19.	Libertatea întrunirilor (art.39)	3
20.	Dreptul la muncă și protecția socială a muncii (art. 41)	188
21.	Dreptul de proprietate privată (art. 44)	907
22.	Libertatea economică (art. 45)	34
23.	Dreptul la moștenire (art. 46)	10
24.	Dreptul la un nivel de trai decent (art. 47)	514

25.	Familia și dreptul la căsătorie (art. 48)	6
26.	Protecția copiilor și tinerilor (art. 49)	341
27.	Protecția persoanelor cu handicap (art. 50)	255
28.	Dreptul de petiționare (art. 51)	1637
29.	Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică (art. 52)	587
30.	Restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți (art. 53)	6
31.	Așezarea justă a sarcinilor fiscale (art. 56)	119
32.	Dreptul la un proces echitabil (art. 6 din CEDO)	45
33.	Alte drepturi	1352
	TOTAL GENERAL	13812

ANEXA NR. 3

STATISTICA PETIȚIILOR PRIMITE DIN STRĂINĂTATE

Nr. crt.	ȚARA	Nr. petiții înregistrate
1.	Marea Britanie	17
2.	Ucraina	1
3.	Franța	3
4.	Polonia	1
5.	Austria	1
6.	Germania	5
7.	Grecia	3
8.	Spania	7
9.	Italia	8
10.	Republica Moldova	10
11.	Ungaria	6
12.	Irlanda	1
13.	Israel	6
14.	Cipru	1
15.	SUA	2
TOTAL		72

ANEXA NR. 4

**ACTIVITATEA BIROURILOR TERITORIALE ALE INSTITUȚIEI
AVOCATUL POPORULUI**

Nr. crt.	Biroul teritorial	Audiențe	Petiții înregistrate	Apeluri telefonice	Activități informative
1.	Alba-Iulia	376	123	185	- 13 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 1 participare la conferințe, seminarii interne și internaționale.
2.	Bacău	675	176	226	- 8 emisiuni radio-tv; - 8 articole publicate în presa locală; - 1 colaborare cu ONG-uri și alte autorități; - 5 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
3.	Brașov	439	207	235	- 11 emisiuni radio-tv; - 54 articole publicate în presa locală; - 17 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 6 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
4.	Cluj-Napoca	571	197	375	- 3 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 1 participare la conferințe, seminarii interne și internaționale.
5.	Constanța	650	280	458	- 18 emisiuni radio-tv; - 58 articole publicate în presa locală; - 31 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 15 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.

Nr. crt.	Biroul teritorial	Audiențe	Petiții înregistrate	Apeluri telefonice	Activități informative
6.	Craiova	649	446	462	- 16 emisiuni radio-tv; - 14 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 8 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
7.	Galați	452	152	465	- 20 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 25 articole publicate în presa locală; - 3 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
8.	Iași	564	301	346	- 3 emisiuni radio-tv; - 18 articole publicate în presa locală; - 3 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
9.	Oradea	512	136	341	- 9 emisiuni radio-tv; - 16 articole publicate în presa locală; - 11 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 2 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
10.	Pitești	815	304	202	- 11 emisiuni radio-tv; - 10 articole publicate în presa locală; - 31 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 6 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.

Nr. crt.	Biroul teritorial	Audiențe	Petiții înregistrate	Apeluri telefonice	Activități informative
11.	Ploiești	1184	258	658	- 11 emisiuni radio-tv; - 78 articole publicate în presa locală; - 53 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 4 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
12.	Suceava	480	162	193	- 14 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 10 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
13.	Târgu-Mureș	755	152	205	- 57 emisiuni radio-tv; - 16 articole publicate în presa locală; - 11 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 2 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
14.	Timișoara	252	141	288	- 1 emisiune radio-tv; - 1 articol publicat în presa locală; - 18 colaborări cu ONG-uri și alte autorități; - 4 participări la conferințe, seminarii interne și internaționale.
	TOTAL:	8374	3035	4639	732

130 anchete efectuate de birourile teritoriale:

Bacău: 9 anchete efectuate;
Brașov: 13 anchete efectuate;
Cluj: 2 anchete efectuate;
Constanța: 9 anchete efectuate;
Craiova: 16 anchete efectuate;
Galați: 4 anchete efectuate;
Iași: 13 anchete efectuate;
Oradea: 10 anchete efectuate;
Pitești: 4 anchete efectuate;
Ploiești: 24 anchete efectuate;
Suceava: 4 anchete efectuate;
Târgu-Mureș: 11 anchete efectuate;
Timișoara: 11 anchete efectuate.

233 sesizări din oficiu ale birourilor teritoriale:

Bacău: 19 sesizări din oficiu;
Brașov: 23 sesizări din oficiu;
Cluj: 7 sesizări din oficiu;
Constanța: 16 sesizări din oficiu;
Craiova: 63 sesizări din oficiu;
Galați: 7 sesizări din oficiu;
Iași: 31 sesizări din oficiu;
Oradea: 19 sesizări din oficiu;
Pitești: 3 sesizări din oficiu;
Ploiești: 11 sesizări din oficiu;
Suceava: 30 sesizări din oficiu;
Târgu-Mureș: 2 sesizări din oficiu;
Timișoara: 2 sesizări din oficiu.

33 recomandări ale birourilor teritoriale:

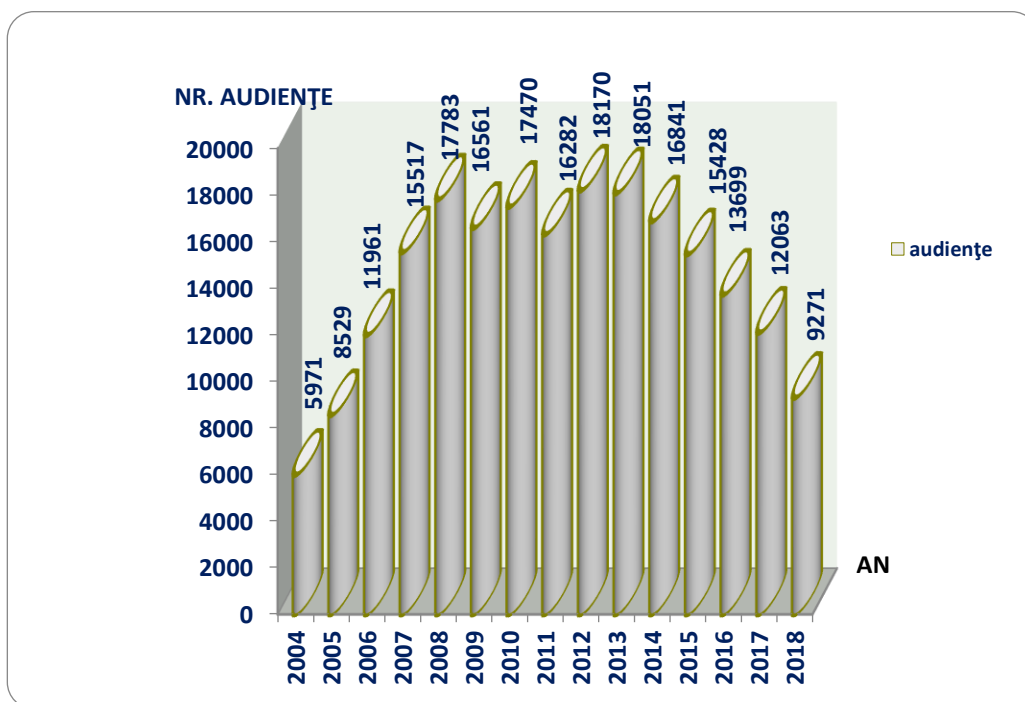
Bacău: 6 recomandări;
Brașov: 6 recomandări;
Constanța: 4 recomandări;
Craiova: 3 recomandări;
Oradea: 1 recomandare;
Ploiești: 9 recomandări;
Târgu-Mureș: 4 recomandări.

ANEXA NR. 5

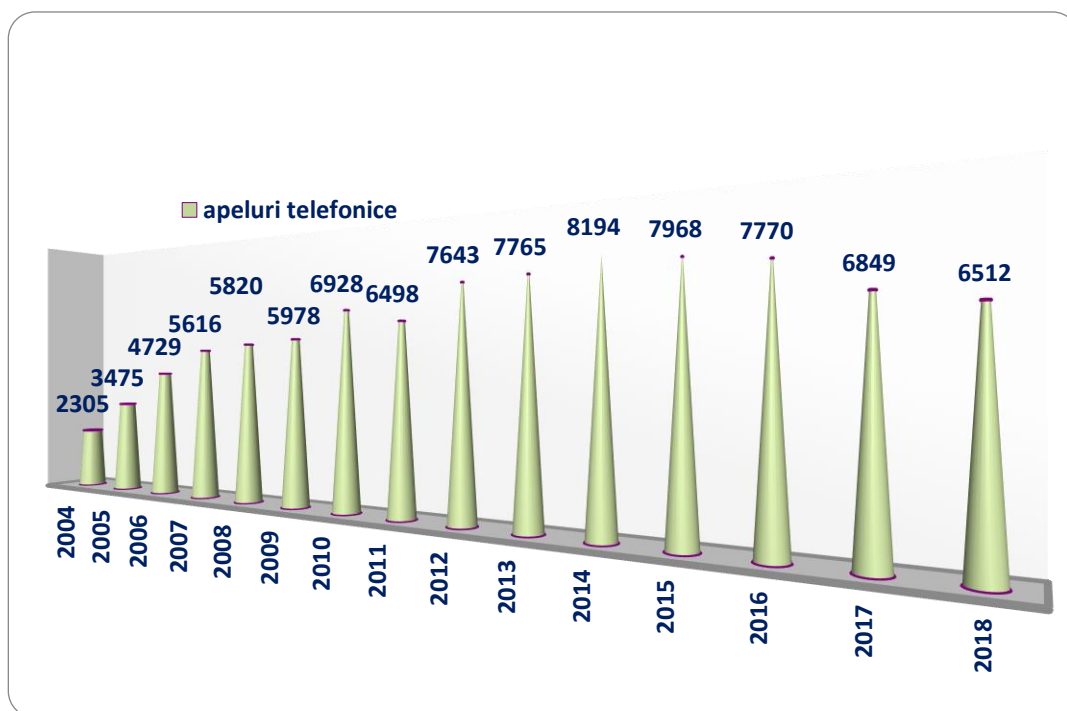
**GRAFICE PRIVIND INDICATORII ÎNREGISTRAȚI ÎN ACTIVITATEA
INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI****PETIȚII ÎNREGISTRATE LA INSTITUȚIA AVOCATUL POPORULUI ȘI LA
BIROURILE TERITORIALE**

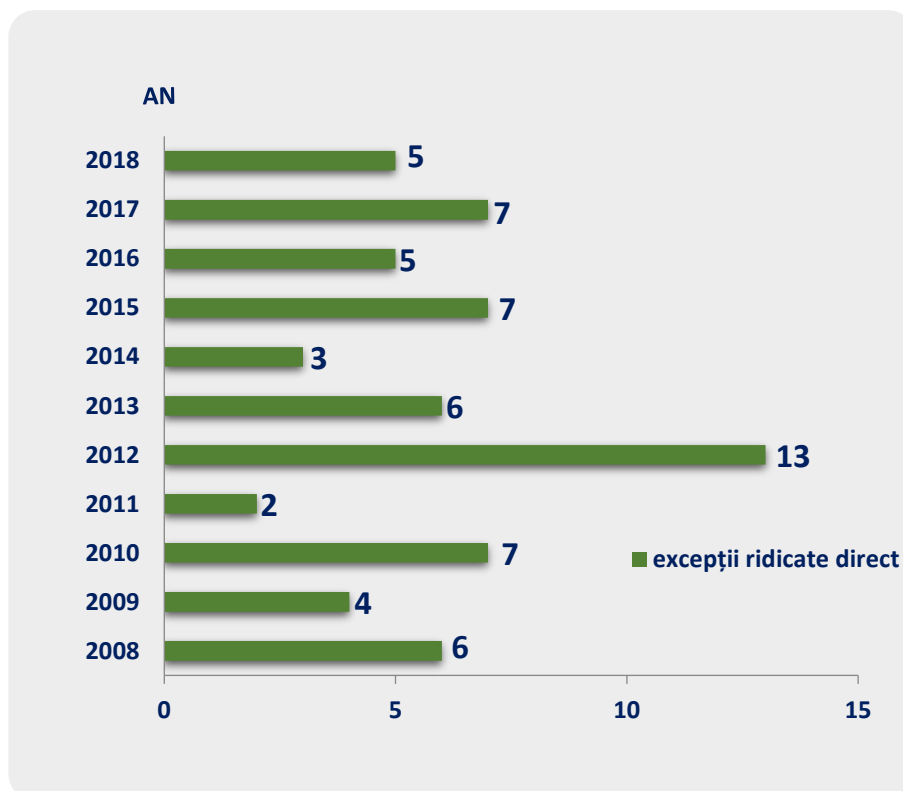
AUDIENȚE ACORDATE CETĂȚENILOR LA SEDIUL INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI ȘI LA BIROURILE TERITORIALE

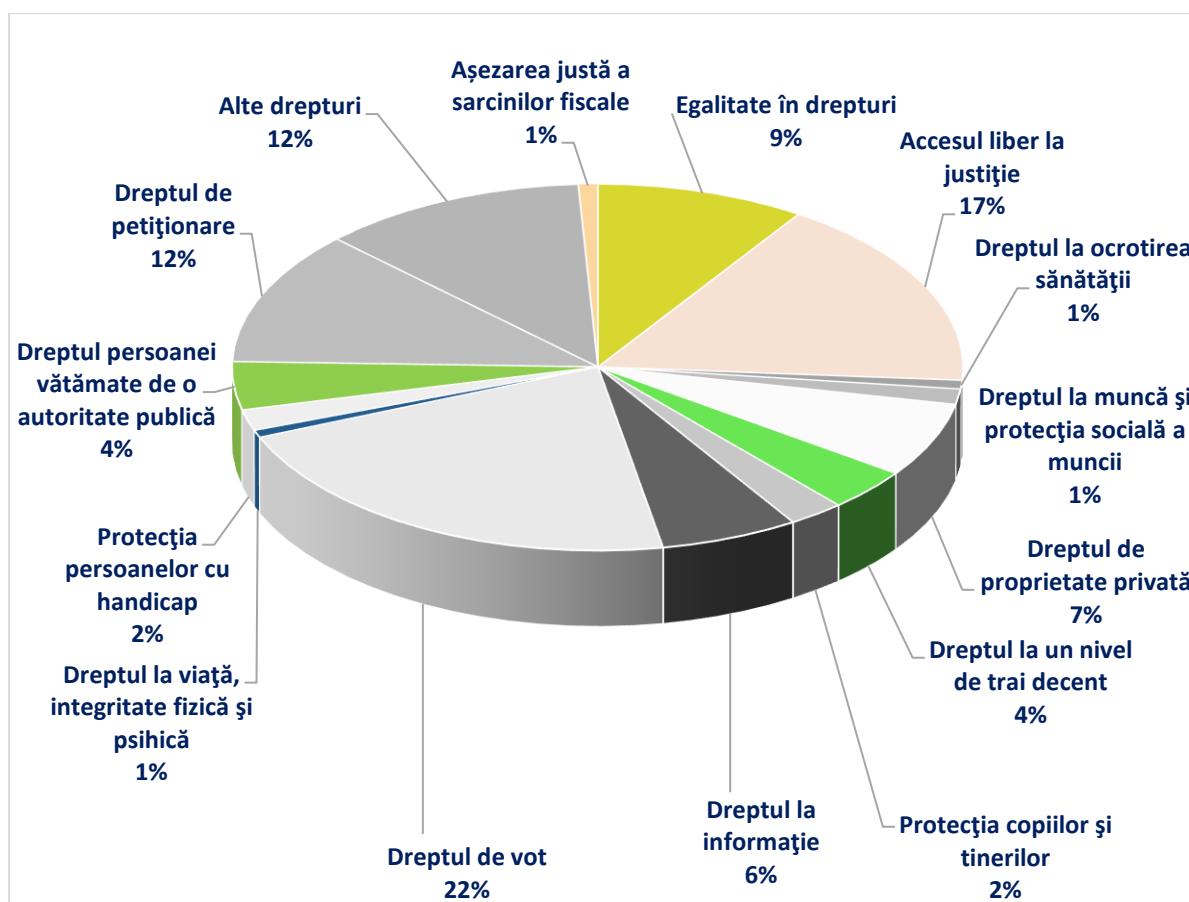
APELURI TELEFONICE ÎNREGISTRATE PRIN DISPECERAT LA AVOCATUL POPORULUI ȘI LA BIROURILE TERITORIALE

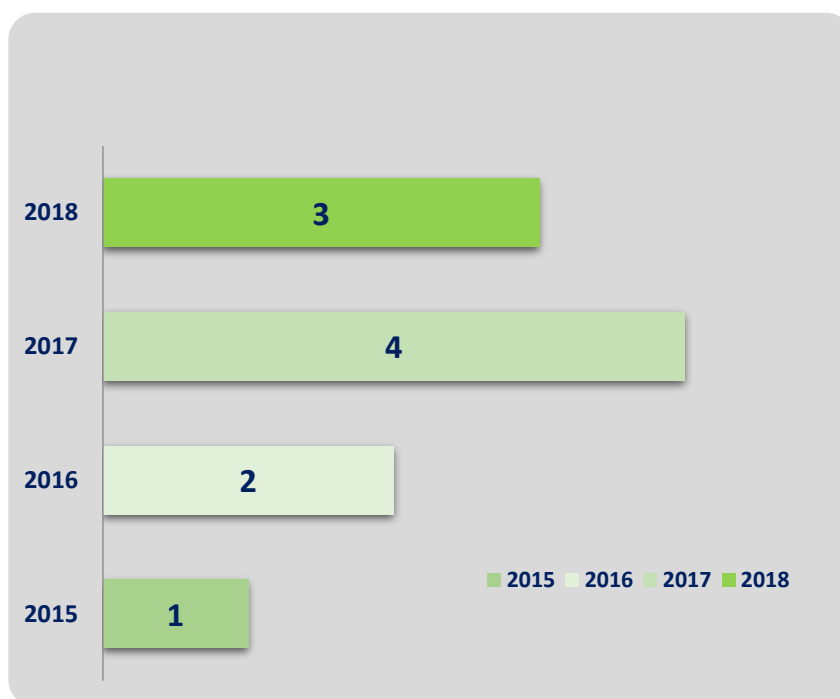
EXCEPȚII DE NECONSTITUȚIONALITATE RIDICATE DIRECT DE AVOCATUL POPORULUI

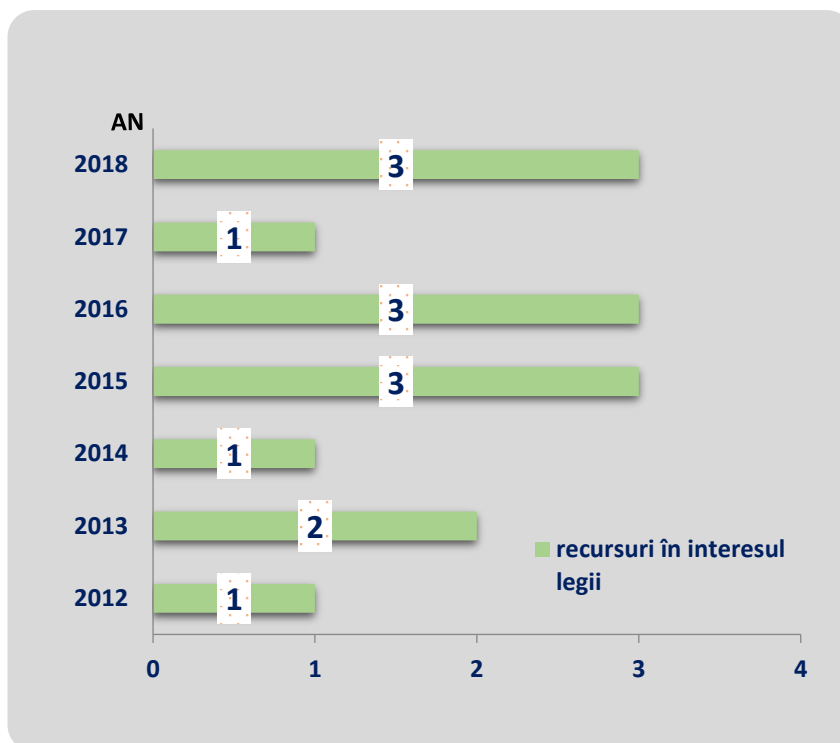
**PETIȚIILE ÎNREGISTRATE LA INSTITUȚIA AVOCATUL POPORULUI ȘI LA
BIROURILE TERITORIALE, ÎN FUNCȚIE DE PRINCIPALELE DREPTURI
ÎNCĂLCATE**

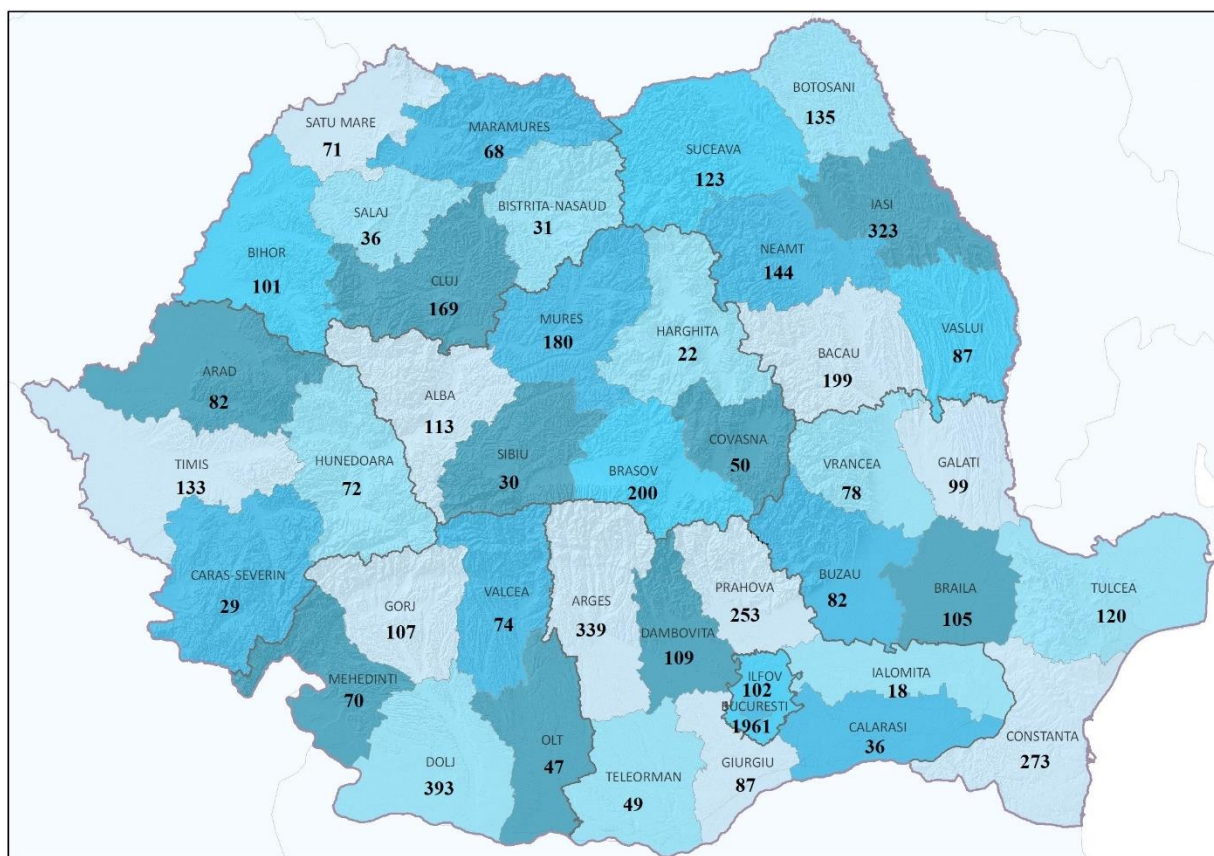
ACȚIUNI ÎN CONTENCIOS ADMINISTRATIV

RECURSURI ÎN INTERESUL LEGII PROMOVATE DE AVOCATUL POPORULUI

STATISTICA PETIȚIILOR TRIMISE DIN TARĂ, PE SUPORT DE HÂRTIE, DUPĂ JUDEȚE

Observații:

*La cele 6800 de petiții adresate instituției Avocatul Poporului din țară pe suport de hârtie, se adaugă un număr de 6940 de petiții comunicate prin poșta electronică și 72 de petiții primite din străinătate, în total 13812 petiții adresate instituției Avocatul Poporului.

*Din cele 13812 de petiții înregistrate la instituția Avocatul Poporului, 8635 de petiții au fost formulate de bărbați, 5041 de petiții de femei și 136 de petiții de persoane juridice.